cultiva, îndrepta şi ridica sufletul copilului din ce în ce la o treaptă mai inaltă a cunoascerei, simţirei, poftirei îmbrăţişorei adevĕrului şi binelui, şi săvârşirei faptelor frumoase relĭgioase morale.

3. Sĕ fie întocmit amăsurat naturei desvoltânde a elevului, sĕ nu cuprindă nimic greoiu, restringător, împovărător şi apĕsător, sĕ fie propus cu blândeţe şi cu plăcere, ca sĕ poată fi simţit de inima copilului şi sĕ poată scăpa de apăsĕtoarea sarcină de a memorisa.

4. Sĕ cuprindă în sine material mai mult în formă concretă, nu abstracţiuni, ce nu poate cuprinde copilul, căci acesta 'şi poate face representaţiuni şi noţiuni numai din intuiţiuni.

5. Materialul învĕţămêntului sĕ nu fie espres în definiţiuni, nici propus în mod predicător, provocător şi poruncitor, ci în cuvinte uşoare de înţeles, dulci, atrăgătoare, conducêndui cugetarea copilului prin întrebări metodice.

6. Sĕ nu cuprindă în sine o totalitate scientifică, şi învĕţăturile creştinesci elementare sĕ nu formeze o sistemă scientifică, ci sĕ fie propus în formă de tablouri — istorioare!

7. Învĕţământul religiunei sĕ îndrepteze tinerimea, sĕ o pună pe calea cea adevĕrată, şi sĕ o înlesnească a se mişca liber neatârnată spre perfecţiune.

8. În fine observând resultatul cel mare ce l'au avut învĕţăturile lui Isus, predicate în mod istoric, nu trebue căutat alt mod mai corespunzĕtor de a împărtăşi cultura religioasă copiilor în scoala populară, decât istoriia din următoarele cause.

a) Ea poate fi tractată cu inima veselă.

*b)*Faptele corespund cerinţelor intuiţiunni.

c) Cuprinsul religiunei sĕ află în istoriă şi adecă în formă concretă, poate fi dară cautat şi aflat în ea, şi prin urmare desvoltat din ea şi adus la cunoscinţă prin însuşi copii condusi de învĕţători.

Prin urmare tot învĕţămêntul religiunei în scoala populară are sĕ fie în formă de istorioare, cari au a se lua din testamentul vechiu şi noi. La predarea istorioarelor trebuesc observate următoarele principii.

1. Este cunoscut că testamentul nou şi vechiu este stimat şi îmbrăţoşat de popor. Istoria faptelor şi evenimentelor din trânsul este cunoscută poporului, apoi şi copilul câştigă încă înainte de a intra în scoală cunoscinţe, deci învĕţĕtorul sĕ nu ignoneze în scoală cunoscinţele copilului, cu care vine de acasă, ci pe basa celor cunoscute sĕ păşască la cele necunoscute.

2. Cuprinsul istoriei de propus sĕ fie frumos, căci atuncea în presiunea cea bună ce o va face asupra inimei, minţei şi voiei i va rĕmânea nestearsă.

3. Istorioara trebue mai întâiu spusă de învĕţător, apoi cetită şi istorisită de scolari.

4. Învĕţătoriul esplică cuvintele neînţelese din istorioară, după aceea o desfăşură în trăsuri scurte în mod atrăgĕtor, apoi caută şi asupra părţilor ei singuratice, asupra persoanelor şi faptelor.

5. În fine simţind copii istoria învĕţătoriul poate desvolta representaţiunile şi noţiunile religioase-morale, care se cuprind în istoriă.

Propunêndu-se înveţămêntul religiunei în scoalele populare, pe basa acestor principii ne putem aştepta la un resultat îmbucurător la tractarea acestui object;

pct. 2. Comisariul consistorial pune la ordinea ţilei tema impusă conferinţei spre discusiune de Venerabilul Consistoriu Archidiecesan, şi adecă: „ınfiinţatea de casse de păstrare în scoalele populare.“

ad. 2. Spre acest scop se alege o comisiune în persoanele Dlor: Andreiu Bârsan, Bartolomeu Bude, I. D. Petrascu, G. Proca, G. Furtună, Ipolit Ilasievici, Iosif Morariu, N. Oancea şi Stefan Iosif (cu vot consultativ) carea comisiune în şedinţa IV-a a m. cetesce prin referintele ei I. D. Petraşcu un raport detailat asupra acetei teme nu de mai puţină însĕmnătate, precum şi un regulament care cu puţine modificări făcute de conferenţă se primesce, şi conferenţa 'l adoaptă ca pe al sĕu, după cum urmează:

Regulamentul

casselor de păstrare în scoalele populare din districtul al X.lea Braşov al Archidiecesei, Transilvaniei votat în adunurea generală.

§. 1 Fie care scoală respective fiecare învĕţător din acest district este obligat a întroduce o cassă de păstrare.

§. 2. Învĕţătorul fiesce cărei clase întroduce o carte de compt, în care tot scolarul îşi are partida sa; pe rubrica aceasta scrie învĕţătoriul ori-ce înlocare a scolariului în presenţa acestuia.

§. 3. In clasele mai superioare, elevii învaţă înşişi a purta cartea, adecă în anii din urmă ai cursului elementar, ba se aplică şi se deprind chiar şi la purtarea comptabilităţei cassei sub controla şi respunderea învĕţătorului respectiv.

Tot odată se înscrie suma înlocată şi în cărticica ce i se dă scolariuui.

§. 4. La finea fie cărei luni se face controlă de către directorul local de scoală; supra controla o face în fie care semestru inspectorul districtual de scoale cu ocasiunea esamenelor.

§. 5. Până când se adună sumele de câte 50 cr., de fie care scolar, cotribuţiunile singuraticilor scolari adunate la olaltă dela 5 fl. v. a., în sus, va fi obligat învĕţătorul ai depune pe numele clasei, ca persoană colectivă, la o casă de păstrare.

§. 6. Invĕţătornl fiecărei clase primesce contribuţiunile benevole dela scolarii sĕi, administrează singur banii, fiind obligat a depune sumele strênse la un institut de păstrare, îndată ce va avea o sumă de 50 cr. v. a., de unul în numele sĕu, şi se nui poată ridica nici ca capital, nici ca interese, până când va absolva cursul anilor de scoală, adecă până la 12 resp. 15 ani, afară de casuri escepţionale că moartea, boala îndelungată, permutarea cu domiciliul al părinţilor s'au a copiilor.

Dispositiuni generale.

§. 1. *V*enerabilul consistoriu archidiecesan este rugat a dispune prin organele sale subalterne întroducerea acestei instituţiuni, mai întâiu în mod esperimental, şi onoraţii preoţi şi învĕţători se esplice poporului la toate ocasiunile folosul cel mare ce-l vor aduce aşa numitele casse de păstrare, eară comitetele parochiale sĕ fie obligate a cumpĕra protocoalele şi libelele necesare.

pct. 3. Desbaterea asupra statutelor presentate ca proect de Venerabilul Consistoriu Archidiecesan;

ad. 3. Cari se primesc cu puţine modificări şi se votează de conferenţă;

pct. 4. Presidiul învită conferenţa pe basa statutelor acum votate la alegerea comitetului central;

ad. 4. Comitetul centralse alege în persoanele Dlor: Stefan Iosif director al gimnasiului rom. ort. din Braşov, ca preşedinte Ioan Dobrean învĕţ. în Braşov, vice-preşedinte Ioan Aron învĕţ. în Braşov şi Iosif Maximilian învĕţ. în Ghimbav de secretari, Dumi-Cioflec învĕţ. în Braşov de cassar, George Proca învĕţ. Rêşnov de controlor, Zosim Butnar învĕţ. în Braşov de bibliotecar, eară Iosif Morariu învĕţ. diriginte Feldioara, Ioan Petric învĕţ. dirig. în *S*atulung, Anastasie Bêrsan învĕţ. în Turcheş şi Ioan Strevoiu învĕţ. în Zĕrnesci de membrii ai Comitetului.

pct. 5. Alegerea preşedinţilor ai celor 4 despărţĕminte conform §. 24 din statute.

ad. 5. Ca atari despărţemintele 'şi aleg: pentru despărţĕmêntul I (Protopresbiteratul Braşovului I) pe Ioan Dorca învĕţ. diriginte Satulung; despărţemêntul al II (Protop. Braşovului II) George Ludu capelan şi învĕţător diriginte în Preşmir, despărţemêntul al III (Protop. Branului) Bartolmeu Bude învĕţ. dirig. în Zĕrnesci, despărţĕmêntul al IV-lea (Protop. Treiscaunelor) Constantin Damian capelan şi învĕţ. dirig în Breţcu.

pct. 6. Raportul comitetului central al Reuniunei învĕţ. rom. gr. or. din ţeara Bârsei cu respect la activitatea sa de până acum.

ad. 6. Conferenţa 'l ia spre sciinţă;

pct. 7. Fixarea timpului ţinerei adunărei generale pe anul viitor 1883;

ad. 7. Se decide, ca adunarea generală viitoare sĕ se ţină în prima jumĕtate a lunei lui August st. v. lăsânduse la dispositiunea comitetului central a anuncia în publicitate ţiua întrunirei pe anul venitori;

pct. 8. Fixarea locului unde sĕ se întruneascâ membrii reuniunei din districtul X Braşov pentru anul venitor 1883.

ad. 8. In privinţa aceasta se decide a se urma conform §. 18 din statute, şi adecă a se lăsa la dispositiunna comitetului central a defige locul întrunirei.

pct 9. Cetirea rapoartelor diferitelor despărţeminte referitoare la tema. „Cari pedepse pot fi şi cum sĕ se aplice în scoalele populare.“

ad 9. Se cetesc rapoartele despărţemintelor I şi II cari sd ascultă cu plăcere primindusĕ raportul despărţămintelor 1 (Braşov) cu substrat al desbaterei speciale. Puntele în cari sûnt ficsate diversele pedepse ce au a se aplica în scoala populară, precum şi indigitările şi modalităţile cum are a se procede la aplicarea lor, se primesc aşa precum sûnt redactate în raportul acesta.

Cu respect la objectul acesta interesant de sub discusiune presidiul propune, ca toate principiile şi modalităţile de aplicare a le pedepselor specificate in raportul despărţĕmêntului I, în combinaţiune cu principiile şi modalităţile de felul acesta espuse şi în rapoartele celorlalte despărţăminte în direcţiunea aceasta, sĕ se publice în organul archidiecesei „Telegraful Român,“ ceea ce se primesce.

pct. 10. Prelegerea din „Sciinţele naturale“ a dnului profesor gimnasial Ipolit Ilasievici.

ad. 10. Numitul 'Domn prof. a preles la finea şedinţei a V şi a VI din sciinţele naturale cu respect la toate trei regnele arătând prin esemple practice şi într'un mod de tot clar metoda ce este de a se observa la predarea şi propunerea acestui studiu instructiv, în scoalele populare. Conferinţa a ascultat prelegerea menţionatului Domn profesor cu cel mai viu interes şi cu o deplină satisfacţiune.

La finea şedinţei a VI ca cea din urmă a acestei conferinţe, nemai fiind alte objecte la ordinea ţilei, finindu-şi conferinţa pentru asta dată agendele sale, onoratul presidiul în cuvêntul seu final dând espresiune încă odată însemnătăţiei şi avantagiilor conferenţelor preste tot şi din toate punctele de vedere, mulţămesce membrilor conferenţiei pentru zelul laudabil şi interesul cel viu ce l'au documentat participând în mod atât de activ la aceste şedinţe, şi lăudând abnegaţiunea învĕţătorilor participanţi dintre cari mulţi — timpul feriilor menite pentru recreaţiune cu toate că'l petrecură ca auditori de cursul supletor de limba maghiară din Sz-Kristur, chemaţi acolo de jurstările timpului — nu cruţară jertfe şi osteneală de a se presenta la desmenţionata conferenţă într'un numĕr atât de frumos (preste 80), încheie după aceea cuvêntul sĕu recomandând membrilor conferenţei şi pe viitor zel şi activitate interes şi abnegaţiune faţă de chemarea ce au îmbrăţoşat şî special faţă de aceasta insrituţiune salutară şi ducĕtoare la progres — faţă de conferenţe.

Membrul Bartolomeu Bude mulţămesce în termini scurţi dar espresivi în numele conferenţei, onoratului presidiu pentru zelul şi tactul ce l'a dovedit întru conducerea agendele conferenţei.

Conferenţa esclamă de repetite ori „sĕ trăească.“

Cu aceestea presidiul declară şedinţele conferenţei pentru sesiunea aceasta de încheeate. La dorinţa espresă a presidiului membrii conferenţei în seara de 13 August st. v. a. c. se întruniră la o cină comună, la carea se desvoltă o petrecere frumoasă şi animata şi se ţinură mai multe toaste.

Iosif Maximilian
notariul şedinţelor.

Marele manevre ale armatei române.

Bêrlad, 14, Octomvre.

Trenul regal a sosit aici la 4½ oare M. M. L. L. erau însoţite de ministrii Sturdza, Chiţu, Lecca şi de toţi oficiarii străinî, de generalii Slăniceanu, Manu, Racoviţă, Angelescu, şi Statul major regal.

M. M. L. L. au fost primite la gară de autorităţile civile şi militare în mijlocul unei mari mulţimi, care a salutat venirea trenului prin strigăte entusiaste. Gara şi tot oraşul era splendid decorat, întreaga populaţie era pe stradă, cu toată ploaia care nu 'încetase dea cădea încă de dimineaţă.

Majestatea Sa Regina sosise la gara Tecuciu la 3 oare. Graţioasa noatră Suverană a binevoit a coborî din vagonul salon, cu toată vremea cea rea, spre a primî felicitările autorităţilor civile şi militare şi a damelor din Tecuciu, cari viniseră la gară spre a saluta pe M. S. la trecerea Sa. E de temut că vremea rea ţinênd, sĕ nu vateme programul hotărît pentru ultima ţi a marelor manevre şi pentru revista tutor trupelor, cari au luat parte. Această revistă era fixată pentru luni.

Cu toate acestsa am putut vedea din trenul ce ne ducea, trupele cari urmau pe şoşea mişcarea lor înainte. Încă o dată am putut constata întreacât că trupele posedă în perfecţiune ceea ce militarii numesc disciplina marşului.

Bêrlad, 15, amează.

Timpul urmând a fi foarte rĕu, Regele a ordonat că manevrele ce trebueau sĕ aibă loc aţi la Tutova nu se vor mai face. MM. LL. s'au dus aţi dimineaţă la 9 oare la Frumoasa, bogata şi mica biserică a S-tului Ilie spre a asista la serviciul divin; pe drum MM. LL. au fost aclamate cu entusiasm. Toată poporaţiunea venise. Serviţul divin a fost celebrat cu mare pompă de episcopul de Huşi încongiurat de tot clerul, corurile scoalei normale au cântat într'un mod magnefic, sub direcţia dlui Popescu.

După ceremonia religioasă, care, după părerea tutulor, a ţinut prea mult, 1 şi jumetate oare, MM. LL. S'au dus se visiteze spitalul cel mare, care è foarle bine organisat şi ridicat într'un loc foarte frumos.

Pe când doctorul Codrescu, directorul spitalului, dedea Regelui informaţiuni asupra diferitelor serviciuri ale stabilimentului, Regina neuitând nici odată nobila misiune ce 'şi-a dat, dea consola pe cei ce suferă, s'a apropiat, însocită de generalul Davila de fie care bolnav şi a dat tutulor un cuvênt de încurajeare.

Totul în acest spital model putênd fi arătat, fără a reaminti mult părţile cele mici ale vizitei, doctorul Codrescu nu s'a ferit dea conduce pe MM. LL. până şi în bucătărie, unde Augustii visitatori au bine voit a gusta din supa ce avea sĕ dea bolnavilor. Regele şi Regina au visitat apoi scoalele din oraş şi nu s'au întors de cât la ameaţi la reşedinţă spre a dejuna. Până acum programa ţilei de mâne nu e încă hotărîtă.

Bêrlad 15 Octomvre 6 oare seara.

Timpul e tot urît. Cu toate acestea Regele a ordonat trupelor celor două corpuri de armată, cari trebueau sĕ manevreze aţi înprejurul Tutovei dea se concentra la Bêrlad. O mare parte

din infanterie va fi adusă până acì cu drumul de fer a cărei administrație a primit la 4 oare, ordinul de-a trimete toate vagoanele sale disponibile.

Soldații vor fi găzduiți aici pe la locuitori și se vor odihnì mâine.

Marți Regele va trece în revistă, pe unul din platourile ce înconjoară orașul, cei 25,000 oameni cari au luat parte la manevre. M. S. Regina va asista. *Agenția Havas.*

Varietăți.

* Regele Serbiei a plecat dela Rusciuc la Tecuciu (în România) spre a face visită bunei sale și a lua parte la vênători.

* (Statua lui Petöfi) s'a desvělit Duminecă în Budapesta cu mare solemnitate.

* (Renumitul pod al Simeriei), la care în anul 1848 sě încăerase o mare luptă intre armata austriacă și cea ungurească, se va demola cu totul și in locul lui sě va ridica un pod de fer pe spesele statului, care sě coste la 100,000 fl. Societatea de istorie și archeologie a Comitatului Hunedoarei in urma propunerei lui Coloman Barcsay a decis ca podul cel nou sě nu aibă forma și construncțiuea celui vechiu, unele părți sě se păstreze în museul reuniunei și sě roage pe ministrul de finance, ca sě pună pe cineva sě desemneze posițiunea podului celui vechiu pe o tabla comemorativă, care sě se păstreze la podul cel nou.

* (Defraudațiune). La oficiul postal din Esseg s'a descoperit o defraudațiune foarte momentoasă. Cât de mare sě fie suma defraudată, nn s'a constatat încă. Magistrul postal Catchicis fu suspendat. Cercetarea e in curent.

* (Razzia.) Cu ocasiunea inspecționărei de Duminecă a unui local de danț cu nume rěu, unde sě întrunesc servitoarele la petrecere, poliția de aici a dat preste mai mulți servitori și servitoare parte pedepsite polițienesce parte fără stăpâni, în sfêrșit parte fără de concesie dela stăpâni. Tot și toate fura conduse, care în spital, care în arest.

* (Sinuciderea unui băiat de 8 ani). In Căměraș (comitatul Clujului) s'a spânzurat de un pom baiatul de 8 ani al unui măsar de fricâ a nu fi pedepsit, pentrucă sě certase cu un alt baiat. Când a observat mama băiatului înspăimêntătoarea faptă, nenorocitul era deja mort.

* (O linie telegrafică). este vorba a se înfiinsa între Tulcea și Sulina cu stêlpi de fer și cabluri, pentru serviciul esclusiv al comisiunei dunărene, De aceea, se discută la ministrul de externe basele convențiunei ce trebue a se încheea cu comisiunea europeană pentru stabilirea acestei linii.

* (Dela esposițiunea Triestină) Cercetarea esposițiunei Triestine este până acum într'o gradațiune animată. Aceasta e cu atât mai îmbucurător cu cât motivul patriotic al întreprinderei merită recunoscința cea mai călduroasă.

Este aniversarea de 500 de ani dela împreunarea cetății Triestului cu monarchia austro-ungurească, care nu s'a putut esecuta mai demn decât prin espunerea resultatelor strălucite, produse de agera diligență a poporului în îndelungații secoli de esistență împreună. O preumblare prin spațiurile esposițiunei ne arată într'o Composițiune clar arangiată abundanță de productele cele mai distinse a le industriei, agriculturei și marinei din toate părțile monarchiei austro-ungaresci. — Aceste precum și situațiunea cea sublimă, nemijlocit lângă litoratul cel de tot romantic al mărei Adriatice face locul nostru așa de mult atrăgător și din toate părțile se recunoasce într'un mod foarte măgulitor arangeamentual făcut. — În legătură cu esposițiunea este o loterie grandioasă, care oferă prilegiuri de câștiguri, cum nu s'a mai vědut până acum, pentru că numai cu 50 cruceri sě oferă posibilitatea de a câștiga sume în bani gata de 50,000 20,000, 10,000 de fl. Afară de aceste loteria este dotată cu un numěr mare de câștiguri prețioase alese în modul cel mai corespundětor din objectele cele mai distinse a le esposițiunei. Aceste aduse la cunoscința publicului prin afișuri mari, ne procură curênd convingerea, cu ce grije mare și cunoscință de lucruri a proces comisiunea chemată spre acest sfêrșit. Cât a fost de norocoasă comisiunea la deslegarea acestei probleme grele, se vede de esemplu și din împregiurarea, că domnii juvelieri, dela cari s'au luat objecte de câștig, s'au declarat, dacă cumva s'ar poftì din partea cuiva, gata ale reprimì pe lângă detragere de 10%. Merită a se spune, că prilegiurile de câștig și de altmintrea destul de considerabile au căpătat o însemnătate și mai mare prin munificența dlor esponenți, cari au dăruit objecte foarte precioase și care sě vor sortì afară de cele 1000 de câștiguri oficiale. Sorțile a 50 de cruceri sě vênd de cătră despărțêmêntul loteriei comitetului esposițiunei în Triest, Piazza Grande Nr. 2 și căutarea sorților atât este de mare încât presupunem că în scurt timp vor fi toate vândute.

Loterie.

Mercuri în 18 Octomvre n. 1882.

Sibiiu: **79 71 53 38 47**

Bursa de Viena și Pesta

Din 17 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.35	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.35	87.25
Renta ung. de hârtie	86.45	86.40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.50	90.40
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.75	99.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.25	97.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 — 97.25	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98 25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	98.—
Sorți unguresci cu premii	117.25	117.25
Sorți de regularea Tisei	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.60
Datorie de stat austr. în argint	77 40	77 30
Renta de aur austriacă	95.55	95.50
Sorți de stat dela 1860	130.25	128.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	830.—	828.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	297.—	297.—
Acțiuni de credit austr.	316.90	317.25
London (pe polița de trei luni)	119.60	119.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.49	9.49
100 marce nemțesci	58.55	58 50

Nr. 279. [263] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învețătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul II al Brașovului cu terminul până la 20 Octomvre a. c.

1. Ozun: *a)* 20 gălete bucate computate în 80 fl.

b) din venitul stolar 1/3 parte circa 22 fl.

c) pentru lemne de foc 8 fl.

d) locuința în edificiul scoalei computata în 20 fl.

e) dela tot elevul câte 80 cr. 10 fl.

Suma — 140 fl.

2. Dobărleu *a)* dela 150 familii câte 1/2 ferdelă cucuruz computate în 75 fl. v. a.

b) din fondul școalei de bucate 8 H. litre ce dau 32 fl.

c) din venitul stolar 1/3 ce face circa 30 fl.

d) dela elevi câte 80 cr. și cei dela scoala de repetiție 50 fl.

e) cuartir liber în edificiul scoalei 13 fl.

Suma 200 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a 'și ascerne petițiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul până la terminul de sus, documentând că sciu propune și limba maghiară.

Brașov, 25 Septemvre 1882.

În conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Petric m. p.,
protopresb.

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1. câștig principal bani gata floreni **50.000**

2. câștig principal bani gata floreni **20.000**

3. câștig principal bani gata floreni **10.000.**

Mai departe

1 a fl. 10,000 — 4 a fl. 5000 — 5 a fl. 3000 — 15 a fl. 1000 — 30 a fl. 500 — 50 a fl. 300 — 50 a fl. 200 — 100 a fl. 100 — 200 a fl. 50 — 542 a fl. 25, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alți mulți nimeritori secundari în obiecte de esposițiune dăruite de esponenți.

Prețul unei sorți **50** cruceri.

Comande pe lângă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la

Despărțemêntul Esposițiunei Triestine

[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 1—6

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI

de **Morison,** hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera și în toată lumea, recunoscut de multe autorități medicale și probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb și în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greață de bucate, venin și morburi de nervi, contra paralisiei și reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupțiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurățenia sângelui“.**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se departă sucurile cele rele, sângele se curăță și se preface într'un curent nou de viață.

Drept dovadă despre stima cea mare cătră Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetății, prin subscrieri de câte un penny (va se dică 4 cruceri).

Prețurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 și Nr. 2 costă fl. a. 1.60

1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate neguțătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa neguțătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic

[230] 5—6 sig: *Morison & Comp.*

London 33 Euston Road.

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e provedìută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorință, cataloage gratuite și francate.

(232) 12—20

Redactor rěspundětor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 118. Sibiiu, Sâmbătă 9/21 Octomvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Un act de propagandă maghiarisătoare.

Comitatul Şaroşului este unul dintre acele comitate norocoase, care încă în anul trecut în întrunirea sa a luat în mână maghiarisarea elementelor nemaghiare. Meritul iniţiativei este al domnului de Iosif B a n o, fost president al casei deputaţilor şi acum comite suprem al comitatului sus numit. Representanţa comitatului sub presidiul dlui comite suprem a acceptat planul elaborat de acesta şi a ales un comitet pentru realisarea planului. Dl ministru a aprobat statutele pentru o reuniune de maghiarisare. Reniunea s'a constituit în 2 Octomvre a. c. la care ocasiune presidentul reuniunei, dl comite suprem Iosif Bano, a rostit următoriul discurs publicat în Nr. 276 al ḑiarului „Pesti Napló“.

Discursul

dlui Iosif de B a n o în adunarea comitatului Şaroş.

Onorată adunare! „Vĕ mulţămesc din inimă din partea mea şi a acelor, pe cari aţi ales acum; încât mĕ privesce pe mine, cred, că ar fi fost în interesul reuniunei sĕ'şi îndrepte privirile asupra unei puteri mai tinere, căci eu cât am trăit m'am convins, că adevĕrata insufleţire, energie, căldură şi perseveranţă sûnt proprii numai junimei. Şi tocmai acì se simte necesitate de însufleţire, energie, căldură şi perseveranţă.

„Căci, domnii mei, presupunerile şi lipsele, cărora le am dat eu espresiune cu 14 luni înainte acì în acest loc, încât privesce esistenţa noastră naţională, s'au împlinit întru toate. Lucrul stă aşa, ca şi cum contrarii nostri din şi afară de ţeară, aparţină ei ori cărei naţiuni, s'ar fi concentrat în contra noastră; cu astfel de vehemenţă a urmat de atunci atacul. (!!)

„Însĕ, pe când sûntem siliţi a recunoasce aceasta şi fiinţa pericolului ni se dă pe faţă mai înaintea ochilor nostri, pe atunci sûntem totdeodată şi martori aparenţei celei mai îmbucurătoare.

„Nu sûntem atât de vani şi îndrăsneţi, încât sĕ credem că în urma mişcărei din Şaroş s'a început acţiunea în toată ţeara.

„Sûnt idei, a căror necesitate o simt sute de mii de oameni de odată, idei, care purced dela sine, sûnt născute în aer, pentrucă prin puterea împregiurărilor inima şi mintea se ocupă în acelaşi grad cu ele.

„Ca o atare idee consider eu cestiunea maghiarisărei şi educaţiunei poporului în această ţeară.

„Sute de mii de inimi unguresci au recunoscut necesitatea acestei idei, pentru că inimicul e colosal de mare; cu mare vehemenţă se efeptuì atacul; cu mare svon ni s'a aruncat mănuşa, noi o ridicăm şi primim lupta împusă.

„Căci mai vêrtos faţă cu cei fricoşi nu sĕ poate repeţi destul de des: fără de a considera, că noi am avè drept a o face aceasta, fiind că în fiecare fiinţă simţitoare esistă boldul subsistinţei proprii, însĕ poate că în urma indolenţei noastre orientale acţiunea noastră n'a produs reacţiune şi nu o poate produce, ci presentarea veche şi puternică a contrarilor nostri a desvoltat în noi boldul pentru esistenţa proprie. Dacă maghiarul nu s'ar deştepta nici între astfel de împregiurări, ar merita într'adevĕr moarte deplorabilă.

„Deşteptarea este dar unica aparenţă îmbucurătoare.

„Cealaltă este declaraţiunea în masă a compatrioţilor nostri germani şi energicul pas al bisericei protestante. Lucrul trebuie şi trebuia sĕ devină aşa, după ce s'a început mişcarea; cei ce sĕ îndoiesc sĕ temeau totdeauna de spaima reacţiunei; la aceasta totdeauna am fost gata cu rĕspunsul, că nu e nici un rĕu; cel puţin ne putem cunoasce amicii şi contrarii nostri, şi astfel apărarea ne va fi mai uşoară.

„A treia aparenţă foarte îmbucurătoare e s t e p a s u l d e c i s a l g u v e r n u l u i. N'am intenţia sĕ-mi esprim judecata mea peste tot faţă cu procedura guvernului, nu se ţine de obiect, aceasta, nu e la ordinea ḑilei, — însĕ în ori ce cas îmi esprim recunoscinţa mea asupra procedurei, ce a urmat el, în timpul din urmă în interesul naţionalităţii noastre şi în interesul ideei de stat unguresc; de s'ar fi întêmplat aceasta mai de timpuriu — de sigur am fi acum deja departe.

„De patruspredece luni ne despăgubesc aceste trei aparenţe preţioase pentru timpul perdut, căci nu se poate nega, dacă luăm în considerare numai interesul Comitatului Şaroş, că multe avantage ni-a scăpat prin aceasta din mână, că noi nu ne puturăm începe activitatea mai nainte cu 8 sau 10 luni. Nu voiu înşira motivele împedecării; astăḑi palpită peptul meu sub presiunea unui sentiment: bucuria, că reuniunea s'a întemeiat şi 'şi începe funcţiunea sa; bucuria, că noi observăm aparenţele, cari umple sufletul nostru de voioşie şi încredere în noi. Noi vedem că nu stăm isolaţi şi că sûntem de sus şi jos spriginiţi.

„Însĕ şi avem mare lipsă de sprijin, pentru că tema e gigantică, şi noi cum se pare, sûntem epigoni foarte slabi faţă cu antecesorii nostri.

„Eu nu ştiu de mai sûnt şi alţi oameni, cum sûnt eu, însĕ sûnt cuprins de uimire, admiraţiune, de câte ori arunc o privire asupra trecutului acestei seminţii maghiare.

„Cu dreptul esclamă genialul poet al Ungariei (Petöfi): „E o minune ḑeească, că mai esistă încă patria noastră.“

„Într'adevĕr minune ḑeească! A cucerì cu două sute de mii, veniţi din cealaltă parte a lumii şi decimaţi pe drum, o patrie nouĕ, a te lupta o mie de ani, a fi duşi în sclăvie cu sutele de mii de cătră Turci şi Tătari, a se nimicì seculi întregi prin rĕsboaie mari şi civile şi cu toate astea a trăì şi a scutì cu o mână întreaga Europă contra barbarismului, şi a nu lăsa nici odată sĕ cadă din cealaltă mână firul de aur al libertăţii şi constituţiunei; într'adevĕr ţi se pare că dai dintr'o minune într'altă.

„Minune însĕ, domnii mei, nu este. Aceasta îşi are motivele sale înfalibile, protund psichologice. Şi mi se pare, că noi nu aflăm relativ la aceasta motive corespunḑĕtoare în istoria noastră şi se încrede nouelor cercetări cestiunea de a aduce claritate şi în privinţa asta, de a pune motivele, esistenţei de o mie do ani a seminţiei unguresci pe bazele ei naturale.

„Şi această bază naturală nu poate fi alta, decât înţelepciunea antecesorilor noştrii, capabilitatea de esistenţă a naţiunei, iubirea de libertate şi puterea constituţiune, curagiul eroic al fiilor sĕi şi acel neesplicabil ceva din limbă, caracter şi obiceiuri, ce cucereşte fără voie şi ce poate pretutindenea şi sub ori ce împregiurări face din o naţiune mică, una mare.

„Aceasta nu e o tamăiare proprie. Lauda nu ni se cuvine nouĕ, ci antecesorilor nostri. Noi avem numai o datorinţă de a păşi pe urmele antecesorilor nostri.

„Într'aceea avênd toate în vedere deşi noi sûntem numai neşte pitici faţă cu antecesorii nostri — după ce s'a pus temeiul şi după ce în timpul din urmă sĕ ivesc semne mai favorabile poate că ajungem la resultatul, că aceia, cari sunt inimicii naţiunei maghiare au trebuit totuşi sĕ se scoale mai de timpuriu; astăḑi după cum cred eu, am eşit din pericolul perirei, astăḑi numai aceasta poate fi întrebarea: oare noi sĕ progresăm, sĕ crestem mai iute s'au mai încet? O naţiune care a putut sĕ se lupte o mie de ani cu neşte obstacule aşa de uriaşe, care şi'a putut desvolta limba şi literatura ei în timpul din urmă atât de tare, care

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Când bĕtrâna deschise uşa, figura străină întrà, şi fără sĕ-şi redice vĕlul ḑise cu glas afund:

— Dta scii sĕ faci vrăgi, eată mâna mea.

Ea scoase din mantie o mână uscăcioasă şi fără de inel.

— Oho! — ḑise bĕtrâna, — ce ai de gând? Înşelatu-tea cineva? Ai cugete de resbunare. Dar aceste cugete de resbunare sûnt moştenite, aceste sûnt supte dimpreună cu laptele mamei.

— Nu-i aşa — ḑise figura învĕlită. Dar la resbunarea mea am trebuinţă de ajutorul tĕu, strigoaie. Fii cu minte! Te cunosc şi sciu arţile tale; dacă vreau mâne vei sta înaintea sfântului scaun judecător, ear poimâne pe rug. Dacă mĕ vei ajuta, voiu tăcè în veci.

După aceste convorbirì încet şi lung, în stârşit figura învĕlită părăsì casa, ducênd un obiect mic, pe care 'l ascunse sub mantie.

În ajunul cununiei Edithei aceeaşi persoană se furişà în catedrală şi se lăsà a fi încuiată acolo.

În tăcerea nopţii ea se apropià de altar şi deschiḑêndu-şi mica lampă scoase un cleşte de fer, cu care descuià micul sicrin.

Aceasta produse oareşi-care sgomot şi dênsa privì spăriată în giur de sine, resuflà greu şi apăsà câteva minute mâna sa pe inimă.

Apoi scoase potirul şi începù sĕ arangiezeîntrînsul ostiele aşa, ca sĕ zacă în rênd una peste alta şi în urmă aşeḑá una deasupra tuturora, după aceea se retrase şi'şi privì de acolo lucrarea.

Atunci earăşi privì în giur de sine şi închise iute lampa, căci i părù ca şi când o icoană ar fi eşit din cadra sa. Se pr nse iute de cap, earăşi deschise lampa, puse potirul înapoi la locul sĕu, încuià cu luare aminte scrinul şi trecù iute prin biserică. Umbra ei fugea acuşi pe columne, acuşi jos pe pământ.

Atunci luna străbătù prin nori şi privì în lăuntru prin ferestrile întunecoase. Figura căḑù înspăimêntată lângă o columnă. Apoi sĕ aşeḑà câtva timp pe pământ, dar sărì earăşi în picioare şi-'şi căută alt loc. Adese ori privea în giur de sine, cu corpul plecat înainte; dar numai rochia-i fâşeia înapoia sa.

Acum se aşeḑâ pe scara care ducea la amvon, apoi se urcà în amvon şi se ascunse acolo; dar nu peste mult se coborì şi de acolo şi-şi căută alt loc. Se suì la organă, dar în întunerec atinse foile, încât acele scoaserà un ton suspinător. Sĕ înspăimêntă grozav şi fugì jos pe trepte. În sfârşit se tupilì lângă uşe şi părea a tremura de frig. Luna mai privia prin unele feresti, dar figura par' că dispărù, zăcea ca şi o umbră s'au ca un glob negru în coltul neluminat.

Din când în când părăia câte un scaun în chor, ori ţirĕia varul; cu cuveicile se loveau de feresti şi ţivleau, câte un liliac se mişca pe acoperiş. Nici odată nu era atât de liniscit, sĕ se fi putut auḑì ori cât de mic sgomot umbra din uşe totdeauna se cutremura. (Va urma)

*) „Familia“.

Vergil.

El, care în decursul seculilor de mai târḑiu a trecut de poet, a cărui scrieri te şi încântă şi îţi şi foloseşce; el, pe care cel mai mare poet din Evul mediu, Dante l'a ales de conducĕtor în călĕtoria sa pe liveḑile fermecătoare ale poesiei şi religiunei; el, pe care o naţiune, care a domnit universul, l'a celebrat ca pe cel mai străvechiu cântăreţ original al sĕu, şi a cărui versuri sĕ şoptesc de nevinovatele buze a milioane de copii; el, părintele poemului eroic romantic, V e r g i l, nu ni sĕ poate revoca în memorie fără de a nu face sĕ svîcniască cu putere inima noastră de însufleţire.

Bunii Mantuani, compatrioţii marelui bard, serbară nu de mult după 1900 de ani, ḑiua morţii aceluia, care a procurat cetăţii lor glorie eternă înaintea tuturor naţiunilor culte.

Literatura lumei întregi aminteşce de poeţi mai mari decât Vergil: Homer e soarele ei, Schakespeare steaua polară, despre Vergil însĕ ḑice

a putut chiar şi în ţilele din urmă pe lîngă toate miseriele constituţionale sĕ facă un progres aşa de gigantic dela sine şi în sine în viaţă socială, o astfel de naţiune nu mai poate fi stîrpită, decum va nu o va aduce aceasta cu sine negligenţele provenite din vina ei şi de cum va va şti sĕ se acomodeze corect după impregiurările date de soarte.

Cugete cum vor cugeta aceia cărora le place sĕ numească naţiunea maghiară, afară şi în ţeară, barbară.

„Cugete ce vor vrea toţi aceia cari acì în lăuntru sûnt inimicii sĕminţiei noastre şi a cărora chemare e a conveţuì cu noi. Dacă se gândesc ei la aceasta, în momentele de cuminţie limpede, vor ajunge poate la altă opiniune şi decisiune.

„Ei vor vedea, că nesmintit vor trebui se conveţuiască cu noi, că forţa împregiurărilor din trecut şi present este foarte mare şi că naţiunea, care joacă rolul principal în ţeară, nu poate fi alta decât cea maghiară, pentrucă de ar fi alta n'ar avea nici o naţiune dela aceasta nici un câştig, anarchia n'ar înceta şi monarchia s'ar stinge.

„Maghiarul nu joacă dară numai o rolă de a se susţinea pe sine, ci o rolă destinată lui de provedinţă, dacă nĕzueşte sĕ-'şi susţie influenţa şi puterea şi tot odată îngrigesce pentru o îmulţire numerică.

„Dacă însĕ ne uităm, domnii mei, cum s'au format d. e. pe ruinele imperiului roman naţiuni şi limbi nouĕ, atunci trebue sĕ se admită, că desvoltarea ce trebue sĕ o ajungă Maghiurul, chiar când vrea se ajungă mai mare, va fi cu mult mai grea.

„Francezul, Italianul, Spaniolul s'a născut din mai multe naţiuni şi limbi cari parte au fost înrudite, parte s'au înrudit prin traiul la olaltă de sute de ani. Sĕmênţa maghiară, cu deosebire limba maghiară şi-a conservat de mii de ani în acest ocean strein şi mare aproape nevetămate proprietăţile sale. Organismul, caracterul ei este deosebit de caracterul ori cărei alte limbi europene. Maghiarul dară, dacă vrea sĕ se desvoalte, cum se va şi întêmpla, va lucra în acest spirit şi sub aceste forme ca şi păn' acum, sau nu va lucra de loc întocmai ca planta, care sĕ pune în pămênt, şi cresce sau în cutare formă şi coloare, sĕ învĕlesce cu cutare frunţe şi capĕtă cutare miros întocmai cum i-ofer aceasta elementele seminţei ei, sau nu cresce de loc.

„Aceasta este în sine şi pentru sine o cestiune foarte frumoasă; poate fi o mângâiere pentru generaţiunea vieţuitoare acum, însĕ problema sĕ îngreunează grozav.

„Esecutarea acestei mari teme o luăm noi asupră-ne în acest comitat, dela estrema margine. Elementele sûnt aci, noi le am arătat şi date tot mai numeroase şi mai nouĕ probează, că noi vom reîntoarce populaţiunea acestui comitat, care s'a rupt odinioară dela seminţia maghiară, earăşi la această seminţie.

„În interesul acestei teme mari luăm asupráne mandatul. Din parte-mi salut pe onoraţii membrii ai reuniunei şi implorând binecuvêntarea lui Dţeu asupra activităţii ei declar „reuniunea pentru maghiarisarea şi educaţiunea poporului din comitatul Şaroşului“ de constituită“.

Am pus înaintea cetitorilor faptul în toată nuditatea lui, fără de al comenta. El se comentează de sine. Adaugem simplu că între mijloacele de maghiarisare reuniunea usează şi de premiări. Ce însĕmnătate au premiile în afacerea din cestiune se poate înţelege şi fără de esplicări.

Ce s'ar întêmpla când ar urma toate naţionalităţile din Ungaria modelului acestuia? *Bellum omnium contra omnes* — resboiul tuturor, fără arme, se înţelege, — contra tuturor.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 Octomvre.

În 25 Octomvre nou, se vor întrunì la Budapesta delegaţiunile. Se ţice că de astădată politica esternă nu va fi object de desbatere în delegaţiuni şi dacă va fi, va fi într'un mod foarte redus. De interesul cel mai mare în sesiunea aceasta va fi desbaterea asupra organisărei administrative şi a armatei din Bosnia şi Erţegovina.

O telegramă foarte scurtă au publicat ţiarele de aici. Telegrama este datată din Cattaro (19 Oct. n.) şi este de cuprinsul următor: Dealungul fruntariilor muntenegrene se formează bande, se ţice că au avut loc şi unele ciocniri. Telegrama aceasta cât de scurtă, mai că poate trage dungă preste socoteala oficioaselor şi se dea prilegiu la discusiuni lungi în delegaţiuni chiar şi despre politica esternă.

„Neue Freie Presse“ primesce din sferele diplomatice următoarea corespondenţă:

S'a ţis că România a trimis o notă circulară cătră marile puteri. Această scire nu este adevĕrată. D. Bălăcean n'a dat nici o notă, ci a avut numai o conferenţă cu d. Kalnoky, ministru de esterne. Cu această ocasiune d. Bălăcean a spus guvernului austriac, că Rusia are intenţiunea de a călca tractatul de Berlin în ce privesce cestiunea Chiliei. Sĕ nu uităm că afacerea Chiliei are douĕ părţi.

Partea întâiu este cestiunea de competenţă între Rusia şi comisiunea dunăreană. Guvernul rusesc susţine că comisiunea dunăreană nu are nici un amestec în această cestiune. Comisiunea dunăreană susţine din contră că braţul Chiliei împreună cu toate gurile Dunărei stau sub controlul ei. În cestiunea aceasta România nu a întreprins nimic dela sine, ci păstrează aceeaşi atitudine ca şi cele-lalte puteri. Cestiunea aceasta este pendentă între Europa şi Rusia, ele între ele i vor da soluţiunea şi România de sigur că nu se va despărţi de Europa. România va face atâta cât poate sĕ facă un membru al comisiunei — „nous ne sommes qu'une huitieme dela Comission Européenne et nous agirons en conséquence“ — astfel s'a esprimat un diplomat. Până acum nu s'a făcut absolut nimic în această afacere.

A doua parte în afacerea Chiliei se rapoartă la drepturile suverane ale României în privinţa ţermului drept dela gura Chiliei.

După tractatul de Berlin ţermul drept dela gura Chiliei aparţine României, şi ţermul stâng Rusiei. Şi Rusia vine acum şi usurpează drepturile suverane ale României, tratând gura Chiliei ca proprietate esclusivă a Rusiei şi făcênd lucrări de sondagiuri cu inginerii sei în braţul Chilia, fără sĕ mai întrebe pe România. După dreptul internaţional însă, Rusiei nu îi este permis sĕ facă asemenea lucrări de sondagiu mai nainte de a se fi înţeles cu România. Din causa aceasta România face apel la Europa şi cere ca Rusia sĕ fie ţinută a respecta tratatul de Berlin. Sferele diplomatice de aici până acum nu sunt dispuse a crede, că Rusia voiesce sĕ ignoreze tratatul de Berlin şi sĕ calce drepturile suverane ale României; se vede însĕ că guvernul român are date positive cum că Rusia în adevĕr are o asemenea intenţiune. Din causa aceasta cei din Bucuresci sûnt firm hotăriţi sĕ apere drepturile României.

Despre biserica sêrbească.

„Pesti Napló“ se vede că are în Carloviţ un corespondent, care raportează din când în când despre cele ce se petrec în sinul bisericei gr. or. serbesci din Ungaria. În corespondenţa din urmă se raportează la ţisul ţiariu că sinodul episcopesc al Sêrbilor, despre care raportasem şi noi că este într'unit, a supus unei revisiuni constituţiunea bisericească a Sêrbilor. După revisiunea aceasta numĕrul membrilor congresului bisericesc sêrbesc ar avè sĕ fie redus dela 75 la 40. Aceştia au sĕ fie jumetate preoţi şi jumetate mireni. Membrii clericali ar avè după proiectul cel nou sĕ se aleagă de cler.

Preoţii sĕ nu mai aleagă de popor ci de consistorul constituit din şease membri clericali, notar şi un fiscal; cei din urmă pot fi şi mireni.

Alte detaiuri se vor modifica de congresul, care se va într'unì după modalitatea cea nouă, premergênd aprobarea guvernului.

Cestiunea diurnelor încă are sĕ fie ventilată, eventual diurnele au sĕ se caseze.

Episcopii sûnt toţi învoiţi cu reformele ce au a se face.

Bugetul Ungariei.

În şedinţa dietală dela 12 ale cur. ministrul de finance contele Iuliu Szapári a aşternut bugetul ţerii pe anul viitoriu 1883.

A.

1.	Curtea regească . . .	4,650.000 fl.
2.	Cancelaria de cabinet .	70.515 „
3.	Dieta ţerii	1,229.683 „
4.	Spesele în afacerile comune	28,629.410 „
5.	Pensiuni centrale . . .	108.160 „
6.	Pensiuni	4,415.367 „
7.	Datoriile statului . . .	108,498.573 „
8.	Anticipaţiuni pentru asecurarea cametelor căilor ferate	10,770.463 „
9.	Pentru administrarea internă a Croaţiei-Slavoniei	5,842.346 „
10.	Cetatea Fiume . . .	85.090 „
11.	Contabilitatea de stat .	109.123 „
12.	Presidiul ministerial . .	301.300 „
13.	Ministeriul persoanei reg.	54.336 „
14.	Ministrul şi personalul Dalmat-Croat-Slavon .	37.480 „
15.	Ministeriul de interne .	8.909.687 „
16.	„ lucrărilor com.:	
	a) ministeriul	13,272.494 „
	b) drumuriie ferate de stat	16,280.990 „
18.	Ministeriul de comerciu şi agricultură . . .	8.981.486 „
19.	Ministeriul de culte şi instrcuţiune publică . .	4,982.589 „
20.	Ministrul de justiţie . .	10,438.431 „
21.	„ de honveţi .	6,951.200 „
	Suma .	288,848.002 fl.

Spesele transitive şi de investiţiuni.

B.

I. Spesele transitive:

1.	Contabilitatea de stat . .	1,600 fl.
2.	Ministeriul pers. al M. S.	2.000 „
3.	„ de interne . .	456.838 „
4.	„ de finanţe . .	4,414.060 „
5.	„ de comunicaţiune .	950.000 „
6.	„ de comerciu şi apr.	237.000 „
7.	„ de cult. şi instr. publ.	60.128 „
8.	„ de honveţi . . .	381.650 „
	Suma .	6,503.276 fl.

---

că e umbra lui Homer şi 'l trece cu totul cu vederea punêndu-l faţă cu cântecul dulce al Lebedei din Avon. Şi cu toate acestea, Vergil trebue sĕ fie respectat şi prea respectat nu numai între înguştii părеţi ai scoalei, ci mai vêrtos în complexul cel mare istoric al culturei.

Învĕţăcel a lui Homer în toată forma, Vergil ajunsese pe măiestrul sĕu pe deplin în efectul, ce l'a produs asupra contimpuranilor şi posterităţii până în ţiua de aţi. Precum nu se putea despărţi cel mai mare rĕsboinic Grec, regele Alexandru, nici chiar în espediţiunile sale rĕsboinice de bardul, care a cântat pe Achil, tot aşa şi creatorul Eneidei, care prin Eneas, fiul Venerei, a serbat în versuri de bronz întemeierea Romei, a domnitoarei lumii, a devenit, ţic, pentru fie-care Roman un obiect de o veneraţiune nemărginită. Şi primul bărbat al imperiului lumei, bărbatul, care mai întâiu a cutezat sĕ anine mantaua împĕrătească pe umerii sĕi, Cesarul Octavian August, a fost un mare adorator al poetului, care a devenit Homerul naţiunei sale şi cu deosebire al familiei julice împĕrătesci. Favorit vechiu al optimaţilor romani, a unui Pollione şi a unui Mecenate, celebrat fără pismă de colegii sĕi Ovidiu, Horaţ şi Properţiu, Vergil află mai târţiu la curtea lui August cea mai multă veneraţiune. Bardul Eneidei îşi câştigă aceasta încet şi cu precauţiune cu o sfiinţire deosebită, nu pentru moment, ci pentru eternitate. Împĕratul, dus în espediţiune în Spania, abia apuca sĕ vaţă părţile gata ale Eneidei, despre care se şi lăţise faima îndepărtare. El provocă pe Bard în scris şi cu ameninţări glumeţe, sĕ-l introducă în cele scrise.

Totuşi Vergil, panegiristul familiei julice, căreia a aparţinut August, nu şi-a subordinat mândria sa de poet dorinţei împĕrătesci, ci aşteptă ocasiunea, până când, după ce va fi pus mâna cea din urmă pe opera sa, sĕ cetiască unele fragmente din scrierile sale chiar în Roma înaintea împĕratului. Efectul a fost atunci atât de puternic, încât sora împĕratului Octavia, când sĕ făcù alusiune la reposatul ei fiiu Marcel, pătrunsă de durere, era pe acì sĕ ameţiască şi poetului îi dete îndată un present cam de 1000 fl. pentru fie care şir. De altmintrea averea însemnată, remasă dela Vergil, mai că te face să presupuni, că n'a fost lipsă ca astfel de daruri sĕ'l însufleţiască. Caracterul lui Vergil strălucesce limpede şi curat, ca a ori cărui poet, în istoria literaturei universale, şi toate notiţele despre viaţa sa privată ne întregesc tabloul unui bărbat peste mĕsură modest, blând, deme de iubit, cumpătat, dedicat numai studiului, muselor şi pe lângă acestea şi farmecelor naturei rustice. În descrierea sorţii Didonei, reginei din Catarginea, care de supărare că plecase Enea se sinucise, Vergil a cântat neasemenat amorul; el insuşi însĕ se pare a fi fost foarte puţin supus puterii demonice a lui Amor. De aci provine şi alusiunea, ce a făcut el la numele sĕu esprimat mai mult fals (Virgilius în loc de Vergilius), deducêndu i originea dela „Virgo“, prin care simbolizeasă de sigur virginitatea fiinţei sale. Şi într'adevĕr una dintre cele mai marcate trăsuri caracteristice, cari făcură mai târţiu pe Vergil poetul de predilecţiune al crestinismului, este că, nici măcar unul din multe mii de versuri ale sale nu e lipsit de atragătorul vĕl al castităţii. Aci se deosebeşce Vergil de Epicureul Horaţ, de Ovid, despre care se ţice că înnoată în sensualism.

Fie cine, care are cât de puţin simţ pentru cursul desvoltării istoriei universale, trebue sĕ fie suprins, când cetesce Eneida, un op, care a apărut cu 19 ani înainte de Christos (poetul născut la 70 inainte de Christos a murit în 22 Sept. 19 ani înainte de Christos), suprins prin analogiile intime şi mari între modul cum privesce desvoltarea lumei Vergil, şi cum o privesce Creştinismul.

Numai în chipul acesta se poate esplica nemărginita influenţă a poetului nostru, asupra timpului postromanic, a timpului romantic, numai aşa neştersele urme ale influenţei sale asupra lui Dante, Tasso până şi asupra celor mai noi corifei ai poeţilor.

(Va urma.)

II. Investiţiuni:

1. Ministeriul de finance . .	4,911.858	„
2. Ministeriul de lucrările publice şi de comunicaţiune:		
a) ministeriul . . .	12,799.948	„
b) căile ferat de stat .	3,024.880	„
3. Ministeriul de agricultură şi comunicaţiune . . .	590.136	„
4. Ministeriul de culte şi instrucţiune publică . . .	121.700	„
5. Ministeriul de justiţie . .	323.333	„
Suma .	21,771.885	fl.

C

Spesele estraordinare pentru afacerile comune	5,588.351	fl.

A) veniturile ordinari.

1. Detorii de stat	14,939.899	„
2. Fiume	100	„
3. Contabilitatea de stat . .	1.770	„
4. Minist. ad. pers. M. Sale	300	„
5. „ de interne	787,183	„
6. „ de finance	229,056.899	„
7. „ lucrări publice.		
a) ministeriul . . .	9,384,948	„
b) căile ferate de stat	16,280.999	„
8. Ministeriul de agricultură	9,090.660	„
9. Ministeriul de culte . .	489.558	„
10. Ministeriul de justiţie . .	498,688	„
11. Ministeriul de hovenḑi . .	201.763	„
Suma .	280.732.758	fl.

B) Veniturile transitorie.

1. Ministeriul de interne . .	4,988	fl.
2. Ministeriul de finanţe . .	20,292.123	„
Suma .	20,297.111	fl.

Bilanţul,

Spesele eordinari	288,848.002	„
Spesele transitorie	6,503 276	„
Spesele de investiţiune . .	21,771.855	„
Spesele straord. comune . .	5,588.351	„
Total	322,711.484	fl.
Veniturile ordinari	280,732.758	„
Veniturile transitorie . . .	20,297.111	„
Total .	301,029 869	fl.

Spesele totale: 322,711.484 fl.
Veniturile totale: 301,029.869 fl.

Deficitul: 21,631.615 fl.

Marele manevre ale armatei române.

Bêrlad, 17, Octomvre.

Timpul a avut buna voinţă a se arăta aḑi mai milos; nu e frumos, dar cel puţin nu plouă. Concentrarea trupelor pe câmpia Bĕrladului, începută la 10 oare s'a făcut cam încet, din causa strimtoarei uliţelor oraşului precum şi fiindcă o singură şosea conduce la câmpul revistei. Prin urmare numai la 2 oare ½ M. S. Regele încălecă după peronul cuartierului Sĕu. Deja toată suita era călare şi am observat că oficerii misiunei streine purtau toţi crucea Stelei României; dnii coloneli Tramond din Francia, Hüggel din Austria, Trimler din Rusia, Lanza din Italia şi Primrose din Englitera. Crucea de Comandor, dl Chavaud căpitan de Statul Major frances şi căpitanul austriac crucea de oficer.

Generalii Slăniceanu, Manu, Radovici şi Davila, colonelii Fălcoianu, Radu Mihaiu, Zahariadi, Scheletti, Sourma şi numĕroşi oficeri din Statul major compunea suita Regelui. Regina Elisaveta S'a suit într'o trăsură a Curţei a là Daumont; Majestatea Sa era însoţită de trei domnişoare de onoare; dnii Kiţu ministru de interne, şi Leca ministru de finance, urmau într'o trăsură. Escorta Regală era formată inainte de o companie de gendarmi şi în urma trăsurei Reginei de pompieri călări.

Majestăţile Lor au ajuns pe câmpul revistei la 3 oare, după ce a percurs strada principală a oraşului, unde se îmbulḑia o numĕroasă mulţime, ferestrele şi balcoanele caselor, toate foarte bine decorate, erau pline de lume. Cinci arcuri de triumf erau înălţate de alungul acestei strade.

Ajungênd în câmpie ne-am bucurat de un spectacol în adevĕr splendid şi imposant. Atât de departe cât poate sĕ se întindă vederea, nu se vedeau decât batalioane şi escadroane grămădite în coloane compacte; 25,000 oameni erau înşiraţi acolo, nu în ţinuta de paradă, dar ceea ce e mai frumos, în ţinuta de campanie şi după ce a făcut o adevĕrată campanie de 15 ḑile, din care cele cinci din urmă au fost în adevĕr foarte ostenitoare pentru trupe din causa ploiei şi a marelor distanţe ce au avut de parcurs. O mare parte din populaţiunea din Bĕrlad se transportase spre asista la defilare. Dacă toţi Românii ar fi putat sĕ se bucure de acest spectacol, cel mai necredincios s'ar fi încredut.

Când Regele a sosit înaintea trupelor, toate trămbiţele şi toate tobele au sunat şi au bătut la câmp.

Armata era aşeḑată în batalioane pe trei linii, cavaleria şi artileria ocupa a treia linie. Frontul de bandieră era de o lungime de 1500 metri; spaţiurile regulamentare între regimente, brigade şi divisiuni s'au fost micşorat, pentru ca Regele sĕ n'aibă de percus o prea lûngă distanţă, pe care trebuia sĕ o repete de patru ori pentru a trece în revistă cele trei linii. Majestatea Sa a inspectat trupele la pasul calului, spaţiele erau trecute în galop mic. Regina urma cu trăsura. Trâmbiţele sunau mereu şi când Majestăţile lor au trecut, musica regimentului a cântat imnul naţional. Revista n'a ţinut de cât cinciḑeci de minute. Regele şi Statul Seu Major, Regina şi suita Sa s'au întors sĕ se aşeze, într'un loc ales şi însemnat cu fanioane verḑi spre a asista la defilare, care a început la 4 oare fără 10 minute.

Corpul de nord care era în prima linie a defilat la început. Trupele cari fac parte numai port semnul lor distinctiv a ḑilelor de mari manevre, semn care consista într'o bandă de pânză albă împregiurul chipiului. Generalul Racovitză comandatul acestui corp, după ce a salutat pe Regele a venit sĕ se aşeze lângă el şi a supraveghiat defilarea celor douĕ divisii ale sale, respunḑênd tot-odată la numeroasele întrebări ce M. S. i adresa asupra trupelor sale. Vĕḑênd surisul care însoţea salutul ce M. S. înapoia fie cărui şef de regiment, se putea judeca că Ea era satisfăcută de starea în care vedea pe soldaţi după patru grozave ḑile de ploae ce au avut sĕ sufere.

Defilarea s'a urmat de corpul de Sud sub comandamentul Generalului Anghelescu Alecsandru, de divisia din Galaţi, sub comanda colonelului Barozzi, foarte probabil viitor general, de divisia de cavalerie, comandată de generalul Creţeanu şi de artilerie, a ţinut cu totul 50 de minute.

În tot timpul acesta, cele 14 musici ale diverselor regimente, ce au defilat, n'au încetat dea cânta pe rând sub direcţia comandantului Hübsch.

Ţinuta trupelor a fost remarcabilă: infanteria mai cu seamă soldaţii de linie, vênătorii, sau dorobanţii s'au presentat într'un mod magnefic; mersul lor în rînduri strînse era tot atât de uşure şi de regulat, cum 'l vedem în Bucuresci defilând pe Bulevard în ḑi de paradă.

Şi cu toate acestea cea mai mare parte de oameni n'au avut timp sĕ se usuce; s'au observat că mantalele lor erau încă muiate de apă ca un burete şi că cismele le erau grele de noroiu şi umeḑeală; cu toate acestea nici un om nu'şi tîra picioarele; toţi din contră purtau cu mândrie capul privind în treacĕt pe suveranul lor. În ochiul lor fix, mândru, se citea că scia că compta fie-care pentru o unitate.

Brigada de cavalerie, cu regimentul sĕu de Roşiori în cap, şi artilerie cu cele patru regimente ale ei, s'au arătat amendouĕ cu o prea frumoasă aparenţă pe terenul revistei şi în defilare. Caii erau cu toate acestea slăbiţi în aceste 15 ḑile de manevre.

In sfĕrşit impresiunea ce a lăsat la toţi, această ultima ḑi, n'a modificat pe acea ce a născut ḑilele dela Movileni şi dela Berheciu: România posedă o armată tare, solidă, instruită şi bine comandată, capabilă cu un cuvênt de a'şi apăra independenţa. Şi spre a sprijini avisul nostru de o autoritate competentă şi imparţială, vom termina prin această frasă care ni s'a ḑis în timpul defilărei de către şeful unei misiuni străine. „Cu 100,000 oameni ca aceştia poate sĕ vaḑă duşmanul venind!“

Colonelul meu, i avem.

Bêrlad, 17, Octomvre.

Astă seară, la 9 oare a avut loc o magnifică retragere cu facle, esecutată de 14 musici, sub direcţiunea comandantului Hübsch. Oraşul e splendid iluminat.

Regele şi Regina pleacă la 11 oare spre a Se duce direct la residenţa Lor dela Sinaia. Toată suita Regelui ministrii şi oficerii misiunilor străine pleacă cu Maiestăţile Lor şi se vor oprì la Ploesci, unde trenul Regal, intorcêndu-se dela Sinaia, 'i va luà spre a îi conduce la Bucuresci.

„Havas“.

Drept suplement la cele de mai sus reproducem după „Paloda“ din Bêrlad următoarele:

La 7 oare seara în onoarea M. M. L. L. s'a dat un mare ospĕţ, în salonul Renascerea, care era frumos pregătit şi decorat, la care au luat parte toţi oficerii gradelor superioare, şi o mare parte din cetăţenii distinşi ai Bêrladului.

Primul toast s'a ridicat de Majestatea Sa Regele, la adresa armatei Române, care umplu de uimire pe oaspeţii adunaţi; fiecare cuvênt al Regelui era o cugetare, o ideie; entusiasmul în urma acestui discurs regal, pronunciat cu o voace sonoră şi un limbagiu cât se poate mai plăcut, este nedescriptibil.

Resumăm ideia principală acestui semnificativ discurs al Regelui, după cum ni 'l-am putut procura prin note, luate în grabă:

Eată-l:

„Armata Română şi-a format re„putaţiunea sa pe câmpiile Bulgariei. „Prin ţinuta ei cu ocasiunea mane„vrelor, de şi timpul a fost cu totul „defavorabil, armata Română 'mi dă „o nouă dovadă de valoarea ei.

„Nu putem cunoasce evenimentele „ce se pot încă reproduce, armata Ro„mână trebuie sĕ fie totdeauna gata „de a trăi prin ea însaşi şi a compta „pe valoarea ei, pe forţa ei. — Noi „şi Ţeara vom tinde de a face toate „sacrificiele pentru că armata Română „sĕ fie demnă de reputaţiunea ei câ„ştigată.

„Sunt Mândru, că am putut con„statat o perfectă ţinută a scumpei mele „armate şi cu aceasta ocasiune.

„Trăiască România! Trăiască ar„mata Ei!“

Varietăţi.

* (Audienţe) Telegraful aduce dela Budapesta scirea că Luni în 23 Octomvre n. Maj. Sa. va primì la audienţe. Prenotările se fac in cancelaria cabinetului.

* Generalul de artilerie bar. Maroicici a murit în 16 Octomvre n. Înmormêntarea a avut loc în 18 Octomvre n. în Viena.

* (Daruri împĕrătesci.) „Ruskii invalid“ spune că împĕratul Rusiei au dăruit principelui muntenegrean un cal alb frumos de rasă arabică, un serviţ de argint princesei şi un milion de ruble ca dar de nuntă ficei principelui, princesei Zorca.

* (Turburări antisemitice în Rakos-Palota.) Mai mulţi juni de ţerani au percurs uliţele, strigând „eljen Istoczy“ au spart o prăvălie şi au jefuit-o şi au maltratat pe fiica proprietariului prăvăliei, care era absent. Escedenţii fiind eruiţi sûnt daţi pe mâna justiţiei.

* Esecutorul de dare Ilagymassy fu omorît în cârcĭuma din Sculia, descărcându-i un individ o puşcă în pept. Făptuitorul, ḑice „P. Hirlap“, e arestat.

* (Judecat la moarte.) Oberdank, care fu arestat în timpul când Maj. Sa. se afla în Triest din causă că a vrut sĕ contrabandeze bombe din Italia la Triest, fiind tot o dată desertor din armata austro ungurească, a fost pus înaintea unui tribunal militar şi de acesta judecat la moarte.

* (La facultatea de medicină din Bucuresci) cetim în „Resboiul,“ se ḑice că unii profesori n'ar fi vrênd se recunoască titlul de bacalaureat obţinut de studenţii români în liceele române din Transilvania.

* (Plumână chemică) a inventat Dr. Richard Neale din London. Aceasta este un aparat destinat a curăţi tunelurile şi locuinţele de gasuri stricăcioase. Aparatul pentru tuneluri e mai mare, pentru locuinţe mai mic. În tuneluri aparatul are forma unui vagon-reservator, umplut, cu o soluţiune de soda, în locuinţe forma unei covate cilindrice, umplută cu o soluţiune alcalică. Înveluită covata într'un stergariu împletit are a se pune în mişcare ca după principiul capilarităţei stergariul sĕ se poată umeḑi. Esperimentele au arătat că „plumâna“ aceasta curăţă aerul şi'l temperează, tot odată.

* (Accidente pe calea ferată). Un accident îngrozitor s'a întêmplat ḑilele trecute la gara dela Ounaing (Francia). În minutul când sosea trenul, şeful garei voì sĕ treacă peste şine el începù sĕ alerge, dar deodată se isbi aşa de tare de un amploiat, care venea din partea opusă, încât amândoi căḑură jos şi n'avură timp sĕ se scoale, astfel că maşina trecu peste dênşii.

Când fură ridicaţi, şeful garei avea piciorul stâng rupt şi scotea ţipete înfricoşate; amploiatul era cu capul sdrobit şi nu mai da nici un semn de viaţă.

Un alt accident s'a întêmplat la gara dela Amiens, în ḑiua de 28 Septemvre: Un tren de călători, venind dela Tergnier la Amiens, fu lovit în coastă de un alt tren. Un vagon a fost cu totul sfărâmat, alte patru fură rĕsturnate. Şease călĕtori fură uşor contuzionaţi.

* (Naufragiu.) Cetim în „Poşta“ din Galaţi. Un mare vas cu aburi de o capacitate de 2000 tone şi încărcat de casa Mendl dinoraşul nostru cu 7500 chile orz s'au naufragiat la gura sulinei.

Scirile venite de acolo spun că vaporul după ce a isprăvit de încărcat a fost prins de o mare furtună. Căpitanul a voit sĕ reîntre în port spre a se pune la adăpost, dar violenţa vêntului a aruncat vasul de ezetura, (digue) ce este la gura Sulinei şi l'a cufundat. Echipagiul, care se compunea din 23 oameni, a stat 36 oare agăţaţi de catarturi. Toate încercările spre a le venì în ajutor au fost zadarnice; tocmai după ce furtuna s'a mai micşorat, echipagiul a

putut fi scos la mal, afară de al doilea căpitan şi primul mecanic care s'au înecat.

Vasul şi încărcătura lui erau asigurate.

De altă parte, „*Covurluiului*“ i se telegrafează din Sulina că în noaptea de 1—2 Octomvre o furtună foarte violentă s'a ridicat pe mare, care a cauzat stricăciuni foarte mari. Două vapoare din radă; fiind lovite de fundul apei, s'au înecat. Un al treilea a fost rău stricat. Un număr foarte însemnat de corăbii au fost aruncate de mare şi au rămas pe uscat, neputând, cu toate sforţările sĕ între în largul mărei. Pagubele sûnt foarte mari. Nu se scie încă de n'a fost vr'o victimă umană. Marinarii dela vapoare s'cu urcat pe catarguri, şi numai astfel au putut fi scăpaţi. O asemenea catastrofă nu se ţine minte sĕ mai fi avut loc.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 18 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.20	87.25
Renta ung. de hârtie	86.35	86.40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.1/8
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.60	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.75	99.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	98.—
Sorţi unguresci cu premii	117.25	117.25
Sorţi de regularea Tisei	109.10	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.60
Datorie de stat austr. în argint	77.45	77.30
Renta de aur austriacă	95.50	95.50
Sorţi de stat dela 1860	130.75	128.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	830.—	828.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	294 25	293.50
Acţiuni de credit austr.	303.70	302.80
London (pe poliţa de trei luni)	119.55	119.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.67
Napoleon	9.48 1/2	9.49
100 marce nemţesci	58.50	58.50

Nr. 262 [265] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele populare confesionale gr.-orientale din protopresbiteratul Mediaşului se escrie concurs cu termin până în 25 Octomvre a. c.

1. La Mediaşi cu salariu anual de 200 fl., solviţi în rate lunare din casa alodială, 3 orgii de lemne, una grămadă vorfuri, şi cuartir liber în odăile scoalei.

2. Freoa cu salariu: *a)* 50 fl., bani *b)* 50 ferdele bucate *c)* dela 70 familii câte o fertură şi de fertură şi pâne *d)* o grădină de legumi *e)* lemnele trebuincioase de foc.

3. Mosna 100 fl. v. a. solviţi prin reparrtiţie dela popor, 4 stângini de lemne de foc şi cuartir liber în scoală.

4. Berthan cu salariu de 100 fl. v. a. solviţi la pătrariu de an din alodin comunale, 4 stângini de lemne de foc şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-şi aşterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresului din 1878 la subscrisul până la terminul sus scris.

Mediaş 30 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele bisericesci

Dionisiu Chendi m. p.,
ad. ppresb.

Nr. 279. [263] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul II al Braşovului cu terminul până la 20 Octomvre a. c.

1. Ozun: *a)* 20 găléte bucate computate în 80 fl.

b) din venitul stolar 1/3 parte circa 22 fl.

c) pentru lemne de foc 8 fl.

d) locuinţa în edificiul scoalei computata în 20 fl.

e) dela tot elevul câte 80 cr. 10 fl.

Suma — 140 fl.

2. Dobĕrleu *a)* dela 150 familii câte 1/2 ferdelă cucuruz computate în 75 fl. v. a.

b) din fondul şcoalei de bucate 8 H. litre ce dau 32 fl.

c) din venitul stolar 1/3 ce face circa 30 fl.

d) dela elevi câte 80 cr. şi cei dela scoala de repetiţie 50 fl.

e) cuartir liber în edificiul scoalei 13 fl.

Suma 200 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a 'şi aserne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul până la terminul de sus, documentând că sciu propune şi limba maghiară.

Braşov, 25 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Petric m. p.,
protopresb.

(267) 1—2

Insciinţare.

Vineri în 27 Octomvre a. c. după călindariul nou la **10 oare înainte de ameadi** se va ţinè în edificiul „**Albinei**“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu, strada Baier Nr. 1 licitarea obiectelor rĕmase cu ocasiunea edificărilor de adaptare precum: **uşi, ferestri, cuptoare, scocuri** pentru străşini etc.

Consemnarea detailată a acelor obiecte, preţurile lor, precum şi celelalte condiţiuni de licitaţiune se pot vedea în biuroul subscrisei Direcţiuni, în fie-care ţi dela 10—12 oare a. m.

Sibiiu, 20 Octomvre 1882.

Direcţiunea

„Albinei“ Institut de credit şi de economii.

Nr. 5093 civ. — 1882. (266) 1—3

Publicaţiune!

Pentru pertratarea în privinţa comasărei eserciţiului dreptului de cârciumărit în Curnieni la rugarea lui Ladislau Muste şi consoţi, representaţi de advocatul Gavriil Man, se determină ţiua de **7 Decemvre a. c. înainte de ameadi la 10 oare** în faţa locului Curnieni, cu aceea, că cei înteresaţi dintre composesori sûnt învitaţi a se înfaţişa sau în persoană sau prin ple nipotenţiaţi, de oare ce la cas de obsbsenţă vor fi representaţi din oficiu de advocatul Nagy Károly curator de afaceri.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută la 23 Septemvre 1882

Cancelaria advocatului

Dr. N. Olariu,

se află în **strada Măcelarilor Nr. 25** etagiul prim. [250] 3—3

După Dţeu am se mulţămesc mântuirea vieţei mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparaţiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) şi estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunţate de mai mulţi însănătoşaţi.

Mulţămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi ameninţa viaţa, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparaţiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invenţiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, aşi puté ţice, a mântuit-o dela moarte,** am putut păşi cu toată puterea înaintea comunei de aici şi a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui ţĕran, care pătimea de ficat, de stomac şi în parte şi de plumâni, plângându-se şi întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat şi m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am şi făcut numai decât în odaia lui. Te rog aşa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat şi 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕţătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulţi suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane şi germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenţilor din boale grele, precum şi pentru bolnavi de pept şi se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întăritătoare; tot aşa la boale cronice de stomac şi hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce n'mica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraş: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Braşov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaş: Carol Breckner. Sebeş: Carol Henning. Sighişoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oşorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din ţeară. [249] 2—7

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 6—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

LOTERIA ESPOSIŢIUNEI TRIESTINE.

1. câştig principal bani gata floreni **50.000**

2. câştig principal bani gata floreni **20.000**

3. câştig principal bani gata floreni **10.000.**

Mai departe

1 a fl. **10,000** — 4 a fl. **5000** — 5 a fl. **3000** — 15 a fl. **1000** — 30 a fl. **500** — 50 a fl. **300** — 50 a fl. **200** — 100 a fl. **100** — 200 a fl. **50** — 542 a fl. **25**, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alţi mulţi nimeritori secundari în obiecte de esposiţiune dăruite de esponenţi.

Preţul unei sorţi 50 cruceri.

Comande pe lângă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la

Despărţemêntul Esposiţiunei Triestine

[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 2—6

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

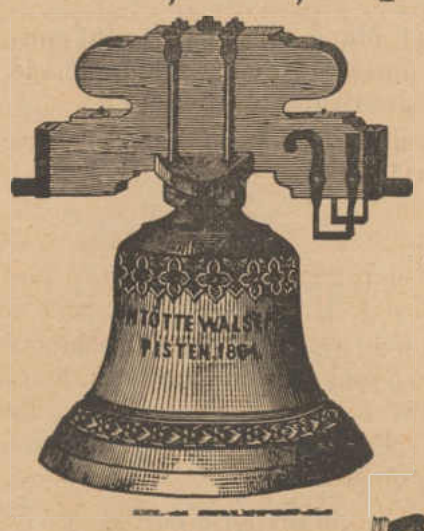

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveţiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorinţă, cataloage gratuite şi francate.

(232) 13—20

Redactor rĕspunţĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 119. Sibiiu, Marți 12/24 Octomvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 11 Octomvre.

Presidentul delegațiunei ungurești va fi dl Lud. Tisza, fratele ministrului president. Între membrii delegațiunei din casa magnaților este ales „patriarchul“ sêrbesc, metropolitul Carloveţului Angyelics.

În Ungaria sûnt la moment agitate bisericele protestante de politica maghiarisătoare.

În Galiția se plâng Rutenii asupra tratamentului din partea Polonilor. Deputatul rutean Antonievici în dieta galițiană a constatat că comitetul țerei n'a solvit subvențiunea votată de dietă foaei scolastice rutene. Acelaşi comitet însĕ a subvenționat foarte numeroase foi de însemnetate dubie, care predicau pe față ura între rase. Comitetul țerei este și la spriginirea institutelor un partizan pronunciat. Pentru intreprinderile Rutenilor comitetul nu dă nimica, pe când pentru reuniunile corporațiunilor etc. polone este splendid încât fondul țerei este adus până la sleire.

Memorialul comitetului din conferența națională dela 1881 din Maiu a apărut. Ne propusesem a nu aminti de dênsul nimica până ce îl vom fi studiat. Alte ḑiare însĕ s'au grăbit și au scris despre dênsul, deşi nu în merit.

Eată cum începe „Românul“ de Vineri revista sa vorbind despre memorial:

Am dat seamă la timp de mișcările diferitelor naționalități din Austro-Ungaria în vederea egalei lor îndreptățiri.

Sĕ mișcă toate, lucrează cu stăruință pentru a face ca limba sĕ li se respecte și sĕ se recunoască individualitatea lor națională.

Mișcarea aceasta pacînică și legală; luptă energică, serioasă. pe cât de dreaptă și legitimă întreprinsă de toate naționalitățile în acest sens, a redeșteptat s'au mai esact a înăsprit spiritul de dominațiune al naționalităților care se bucură de privilegiul puterii.

Ele acusă această luptă și o declară ca lipsită de patriotism.

Ca privitori depărtați, ascultând pe amêndouĕ părțile, nu putem sĕ nu recunoascem dreptul nestrămutat al naționalităților.

Mai mult; ne mirăm cum într'un Stat ca Austro-Ungaria, compus din naționalități diverse justapuse, ear nici de loc cofundate, s'ar putea pretinde că poate esista acea ordine morală, aceea bună înțelegere necesară neapărat propășirii, fără egalitate de drepturi între diversele naționalități, fără recunoascerea individualității lor.

Românii de supt coroana sfântului Stefan rĕmăseseră cei din urmă în această luptă.

În timpii din urmă, fără a părăsì pasivitatea Românii s'au otărît — ca și cele-lalte naționalități — a intra în luptă pe calea legală pentru revindecarea drepturilor străvechi, și recunoascerea individualității lor.

Conferința ținută în anul trecut la Sibiiu, conferință la care au luat parte Românii din toate ținuturile românesci ale Ungariei, a decis elaborarea unui memoriu, care sĕ revendice drepturile naționale usurpate. Memoriul a apărut.

Întreprinderea guvernului rusesc ca se facă navigabil brațul Kiliei, ḑice „Poporul“ care a întrat în posesiunea sa odată cu retrocederea Basarabiei n'a suscitat numai îngrijări din partea Comitetului executiv al Comisiunii Dunărene, dar și protestări din partea guvernului Român.

Se asigură că ministerul nostru de Externe, continuă „Poporul“ a adresat o circulară către miniștri români din străinătate, invitându-i a pune în vederea guvernelor pe lângă cari sûnt acreditați, că lucrările proectate la brațul Kilia au sĕ vatăme brațiul Sulina, prin aceea că, deschiḑându-se brațul Kilia, se va potmolì brațiul Sulina, și astfel navigațiunea nu va mai fi cu putința pe aici, ear' Dunărea nu va mai fi liberă.

Ce putem zice noi la această precauțiune?

Este oare la locul ei și la timp?

Apără ea interesele române, sau alte interese?

Când a fost sĕ se solveze într'adevĕr interesele Statului Român; când Austro-Ungaria a presentat proiectul sĕu pentru regulamentarea navigării Dunării, care crează o Comisiune mixtă, în care se vîră Austro-Ungaria cu preşedință și vot preponderant: Regimul acesta, complesant și trădător, angagiat către Austro Ungaria, a lăsat timp acesteia sĕ 'și pledeze causa inaintea puterilor fără contradictor, și încă a dat și adesiunea sa la crearea acelei Comisiuni-mixte care are menirea a smulge administrația fluviului din mânile noastre și a o da Austro-Ungariei.

Sĕ se bage bine de seamă că, dacă pentru moment cestiunea reglementării navigației pe Dunăre doarme, și nu se mai pomenesce de propunenerea Bárrére, nici această propunere nu a căḑut, nici ante-proiectul austriac nu s'a părăsit, nici angangementul Regimului către Austria nu s'a șters.

Afacerea e numai suspendată și punctul principal câștigat în principiu de către Austro-Ungaria.

Deci apĕrarea ce pretinde a face acum acest Regim brațului Sulina despre Rusia, este un serviciu intereselor Austro-Maghiare și nici decum patriei Române (?).

Nu ne mirăm de aceasta.

Dacă vom lua lucrurile cum sûnt ele până astăḑi, afacerea navigațiunei dela Galați în jos nu aparține decât comisiunei Europene a Dunării și numai acesta ar fi prin urmarea competentă de a'și apĕra propriele sale efectuate pe această parte a Dunărei, contra impietărilor technice ale Rusiei.

Dar trebue sĕ socotească cineva lucrurile și dela 23 Aprile 1883 înainte, când espiră mandatul Comisiunei actuale a Europei.

Ei bine, în prevederea acestui sfârșit s'a și întocmit proiectul de Regulament presentat de către Austro-Ungaria; și dacă acesta ar lua ființă, ori prin votul comisiunei Europene a Dunării, ori pe calea tratativelor diplomatice, cum e foarte probabil, neapĕrat ca comisiunea mixtă va moștenì pe Dunărea întreagă autoritatea comisiunei Europene; Aceasta din urmâ ne mai putênd avè viață dela 1883 înainte, ca lucru ce împedecă autoritatea Rusiei și căreia prin urmare îi va lipsì votul Rusiei pentru a-i prelungì esistența.

Lămurit este așa dar că regimul și de astă dată apĕră interesele austro-ungare provocând la vrăşmășiă asupră-ne pe Rusia, ear' nici decum interesele românesci.

Dacă esistau ḑiare pe timpul când Dḑeu a făcut lumea de sigur că i făceau împutări că tămêndă prea îndelung făcêndu-o în șease ḑile.

Înainte de ocupațiune.

„Pester Lloyd“ publică după isvor autentic unele revelațiuni importante, privitoare la timpul, care a preces ocupațiunei Bosniei și Erțegovinei. Eată ce cetim în numitul ḑiar:

În 22/10 Iunie seara, anul 1877, sosì în castelul din Viena scirea, că armata rusească a început a trece Dunărea. Și în adevĕr așa a și fost; brigadele corpului de armată Nr. 14 sub comanda locotenentului general Zimmermann, în această ḑi trecură Dunărea pe la Galați și Brăila și întrară în Dobrogea În ḑiua următoare feldzeugmeisterul Philippovici, comandantul general din Praga, primì o telegramă sĕ vină imediat la Viena. Aici i se spuse că s'a hotărît sĕ se ocupe Bosnia și Erțegovina și că dênsul este

---

FOIȚA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Dimineața murgì prin ferești turbure și lânged; în sfârșit zuruiră în încuetoare cheile crisnicului. El întrà, se întoarse, închise încet ușa, se suì cu pași grei în turnul cu clopote și nu peste mult s'auḑì primul ton, apoi sunară două, trei și în urmă toată catedrala se umplù de sunet de clopote.

Atunci umbra dela ușe se ridica și eșì iute.

Raoul în noaptea aceasta earăși s'a torturat cu biciul, dar nici nu l'a simțit, cu toate că acela l'a tăiat grozav. Căci în lăuntrul lui țisniau niște șerpi înfocați cari i spintecau inima. Înfricoșate fură durerile acestei nopți. I părea că o mână de fer ar fi apucat inima lui ce palpita înfocat și o strînse într'atâta, încât aceea încetà sĕ bată, eară el ameți.

*) „Familia“.

Mai apoi buzele lui tremurânde rostiră o rugăciune ferbinte:

— Doamne Dumneḑeule! nu mĕ părăsì în suferințele cumplite ale sufletului meu; lasă se treacă dela mine păharul acesta, trămite vr'o minune prin marea ta bunĕtate, ca sĕ nu fiu silit a cununa femeia aceasta cu alt bărbat Nu sûnt în stare sĕ rostesc cuvintele de cari buzele mele ar veșteḑi! Nimicește pe nevrednicul tĕu servitor! Tresnește-mĕ prin fulgerul tĕu, dar nu mĕ lăsa ca cu propriele mâni sĕ mĕ torturez! Nu sûnt pedepsit de ajuns pentru dragostea mea pĕcătoasă? Și până acum mĕ aflu în iad; flacările ard părțile mele din lăuntru, inima mi plesnește în pept, creieri mei ferb; nebunia stă sĕ mĕ prepădească. O! Doamne! Doamne! Nu cunoști dar nici o milă! Vreau sĕ mĕ plec sub mâna ta! Vreau sĕ mĕ reneg în toate ḑilele! Numai aceste câteva oare amare sĕ mi le îndepărtezi! Fă sĕ încete a bate aceasta inimă selbatică, dar nu voiu ca eu sĕ rostesc cuvintele cari vor lega fata pentru vecie de altul! Dumneḑeule, eu sufer mai grozav, decât ce pot suporta puterile mele! Mântuescemĕ Părinte, ceresc, căci altul nimene nu 'mi poate ajuta! Mĕ înnec și nu mi se întinde un fir de paiu! Mor de sete și nici un strop nu stêmperă limba mea! Pĕcatul meu e mare, dar bunĕtatea ta e și mai mare Mântuestemĕ, Doamne Dumneḑeule!

Atunci i păru ca și când Mântuitorul și ar fi aplicat puțintel capul pe Cruce, numai odată; Raoul mai privì mult timp tot acolo, dar apoi totul remase nemișcat. Păreții îl priveau liniscit și rece: stradele dormiau în tăcere în noaptea plină cu stele. Numai în sufletul lui urmà vijelia înfricoșată, și nimica, nimica nu-i aducea mângăere și liniște. Buzele-i erau sĕcate, limba se lipì de cerul gurei, consciința-i începù a se perde, în sfârșit căḑù pe pământ fără simțire. Așa zăcu cu fața și cu brațele întinse pe pământ până în revĕrsatul ḑilei.

Atunci începù a și vinì în ori, dar deodată resimți și nemărginita sa putere. Se sculà cu de a tăria, dar reḑemat de părete, căci era obosit de moarte. Ochii-i se ficsară asupra unui punct. Atunci o rază a soarelui ce resăria i atinse pĕrul. Acela devenì sur.

Își deschise și închise buzele de câteva ori, ca un greu bolnav; apoi se așeḑà pe dunga patului, încleștânși pe genunchi mânile secate și își legăna corpul. Părea îmbĕtrânit cu ani de ḑile în creșituri se formară în giurul gurei sale.

În sfârșit hotărì sĕ se îmbrace, cu toate că greutatea corpului i împedeca toate mișcările.

De odată veḑù, că se află în catedrală; dar nu sciea cum a ajuns acolo. Vedea, că stă în același loc unde a fost hirotonit. N'ar fi trebuit sĕ strige atunci; „Nu, nu, eu nu sûnt vrednic!“

I părea ca și când cineva ar fi întrebat dela dênsul cu voce înaltă aceasta și-și întoarse capul. Era eclesiariul, care-l întrebà, dacă nu va începe missa linĕ, privindu-l uimit.

I părea că altul face serviciul divin și el este un băiat mic și frumoasa-i mamă tinĕră l'ar ținè de mână. Aceea, pe care atât de mult a admirat-o și iubit-o și care la învățat a-și

numit comandant suprem al corpului de ocupaţiune şi guvernator al ambelor provincii; de aceea dênsul sĕ caute a face studiile necesare pentru resolvarea acestei probleme; materialul necesar i se va pune la dispoziţie din partea autorităţilor centrale. După câte-va ţile baronul Philipovici se reîntoarce la Praga şi evenimentele se desfăşurau fără întrerupere pe câmpiile Bulgariei . . . . . În 2 Septemvre 1877 se publică decretul, prin care împĕratul şi regele Francisc Iosif I., numesce pe Philipovici comandant al corpului de armată Nr. 13. Tot în acest timp Philipovici fu însărcinat sĕ se pună în conţelegere cu comanda generală din Agram pentru aprovisionarea şi adăpostirea trupelor ce vor fi concentrate la rîul Sava.

În scopul acesta i s'a dat ca ajutor şi ca eventual şef de stat major in corpul de armată Nr 13 şeful statului major dela comanda generală din Agram, colonelul Leonida Popp astăţi ajutant general al împĕratului şi şeful cancelariei militare. În 10 Februarie 1878 Feldzeugmeisterul presentă ministerului de rĕsboiu un memoriu, în care espuse resultatul studiilor sale făcênd o mulţime de propuneri. Philipovici încă cu aceasta ocasiune şi'a esprimat temerile sale în privinţa succesului, din causă că nu i se punea la dispoziţie trupe de ajuns. Tractatul preliminar dela San-Stefano făcu pe Philipovici sĕ presinteze în 25 Martie 1878 un al doilea memoriu, in care dênsul stăruesce sĕ i se dea cel puţin seapte divisiuni. În resumat cuprinsul memoriului este următoriul:

Tractatul dela San-Stefano a deschis un câmp întins aspiraţiunilor Serbiei şi Muntenegrului şi prin urmare este foarte probabil, că aceste stătuleţe vor lua parte, dacă nu pe faţă, cel puţin prin conivenţă cătră cetele insurgenţilor, la resistenţa contra ocupării ambelor provincii turceşti de cătră Austro-Ungaria. Interesul numitelor principate de o cam dată este ca sĕ menţină slaba domnie osmanică peste aceste ţĕri. Îndată ce însĕ o mare putere europeană de rangul Austro-Ungariei se stabileşce în aceste provincii, atunci toate speranţele Serbiei asupra Bosniei şi ale Muntenegrului asupra Herţegovinei sûnt zădărnicite. Monarchia pe lângă problema politică mai are încă o altă problemă tot atât de importantă de resolvat: „desinfectarea leagănului pestilenţei sociale“ provocată de miserabila administraţie turcească şi de asupririle Cmeţilor. Cine vără mâna în acest cuib de vespi, aţiţă în contrai multe elemente, cari primesc de aliaţi pe toţi câţi îi întâlnesc. Prin urmare noi vom avea de a lupta nu numai cu Mahometanii, ci şi cu creştinii. Chiar şi trupele otomane, cari se retrag din Serbia vechie şi din Bulgaria se vor indrepta spre Bosnia şi vor lupta contra noastră.“ În vederea acestor impregiurări feldzeugmeisterul a declarat, că patru divisiuni nu's de ajuns pentru ocuparea unui teritoriu, bogat în munţi gigantici şi cu o întindere de peste o mie de mile pătrate. La acest momoriu al baronului Philippovici, ministerul de rĕsboiu abia respunse în 18 Maiu. În acest respuns se ţice numai că patru divisiuni sûnt de ajuns pentru resolvarea problemei şi din acestea numai trei sĕ fie întrebuinţate pentru esecutarea ocupaţiunei, una sĕ rĕmână ca reservă. Mai multe trupe nu se pot trimite, de oare ce considerând situaţiunea politică este posibil ca după mobilisarea parţială sĕ urmeze mobilisarea totală. Într'un asemenea cas Bosnia şi Erţegovina, vor fi un câmp de luptă secundar, unde nu se poate angaja prea multe trupe. După acest respuns Philippovici porni la Viena, ca sĕ'şi es pună din nou vederile sale. Dênsul susţinù, că ocupaţiunea acestor ţĕri trebue începută cu forţe împunătoare, caci numai astfel se poate termina campania repede. În casul contrar agitatorii mahometani şi greco-orientali vor câştiga în timp, îndemnând şi aţiţînd poporul la resistenţă. O acţiune energică şi repede va descuragia pe locuitorii din ambele provincii şi mări prestigiul monarchiei şi al armatei în Europa....

Din cele espuse resultă că întrarea în Bosnia şi Erţegovina sĕ hotărîse încă de mult şi că se făcuseră chiar şi pregătiri materiale într'un timp, când guvernul în corpurile legiuitoare nega cu stăruinţă o asemenea intenţiune. Resultă de asemenea, că dacă s'ar fi urmat sfatul baronului Philippovici şi s'ar fi mobilisat dela început încă trei divisiuni, nu ar mai fi fost nevoie sĕ se facă o nouă mobilisare şi s'ar fi făcut o economie de multe milioane. În fine resultă ca în primăvara anului 1878, în intervalul dintre pacea preliminară dela San-Stefano şi congresul din Berlin, sferele guvernanentale din Viena sĕ gândiau cu toată seriositatea la eventualitatea unei mobilisări generale.

Admiţênd acum că procederea sferelor competente din Viena înainte de congresul din Berlin a fost reclamată de grava situaţiune politică de imputarea că a comis grave erori când cu ocupaţiunea Bosniei şi Erţegovinei. După încheierea tractatului de Berlin eventualitatea unui rĕsboiu nu mai era probabilă, prin urmare în August 1878 s'ar fi putut fără pericol mobilisa armata II şi trimite în Bosnia si Erţegovina.

Românii din Moravia.

Între enigmele numirilor topografice moderne se numeră şi numirea oraşului moravian: „Valachisch-Mezeritsch“ (adecă Mesericiul românesc.)

Ţicem enigmă, fiind că populaţiunea de astăţi a Moraviei este parte cecho-slavă, parte germană, ca şi în Bohemia, numai română nu; şi cu toate acestea, unul din oraşele Moraviei se numesce în contra asceptării noastre: „Valachisch Meseritsch.“ Sĕ întrebăm istoria, poate că ne va spune cum vine oraşul amintit la acest nume neasceptat! Dar şi acest refugiu nu ne ajută nimica, căci istoria tace.

Învĕţaţii profesori slavi Miklosich şi Kaluzniacki publicară, inainte de câţi-va ani, un studiu foarte interesant şi intitulat: „Die Wanderungen der Rumunen in den Ostkarpathen im 13. und 14 Jahrhundert“ (Cutrierările Românilor în Carpaţi resăriteni in decursul seculelor 13 şi 14.) şi arĕtară cu documente istorice la mână, cum Românii cuprindeau, în seculele amintite, şi Carpaţii orientali, cari despart Galiţia de Ungaria şi Transilvania; — ba că, coborânduse din ei în şesul galiţian, sĕ lăţiră sporadic şi preste acestea, ajungênd cu coloniele sale chiar până in Rusia de astăţi. — De atunci datează numirile topografice române în acele părţi ale Carpaţilor şi ale şesului sarmatic, precum sûnt de ex: Rotundul, Cerbul Traian; apoi porecle ca: Ţurcan, Guşul, Bĕtrâniuc, etc.

Aceste constatări istorice noue lămuriră foarte mult istoria Românilor din acele timpuri indepărtate şi încurcate, şi ne îndreptăţesc a presupune cum că Românii timpurilor acelora sĕ lăţiră din Carpaţi, nu numai spre resărit, ci şi spre meaţă-noapte şi apus, cuprinţênd şesurile cu coloniile sale; una din aceste colonii va fi fost de bună seamă şi Walachisch-Meseritsch in Moravia austriacă.

Şi aceasta nu trebue sĕ ne surprindă de feliu, pentru-că urme de o existenţă românească, trecută, sau mai bine ţis: înăduşită, se mai află încă şi în Silesia. Şi pe acolo sĕ numesc „Vlasini“ încă şi până astăţi o parte din locuitorii munteni, cari se deosebesc de ceilalţi prin tip, prin port şi datine, şi poate prin vorbire. — Dar cine poate sĕ ni-o spue aceasta?. — Nime, căci nici un român încă nu s'a oprit prin Galiţia, Silesia şi Moravia, cu scop ca sĕ studieze această întrebare absolut necesară pentru lămurirea trecutului nostru, pe cât de expansiv, pe atâta şi de întunecat!

Domnul Dr. Nikiska, advocat din Valachisch-Meseritsch şi deputat al senatului imperial împărtăşi ocasional domnului Preşedinte al Societăţii noastre, domnului Baron Stircea, mai multe cuvinte, usitate în Moravia numai de cătră Valachii de acolo, ear' nu şi de ceia-lalţi cecho-slavi. Noi le înşirăm mai la vale de împreună cu traducţiunea română adausă de noi spre a se putea înţelege uşor: preţiosul trecut istoric, ce s'a mai păstrat în ele:

Moravo-românesc	Daco-românesce
Salas	Sălaş
Baca	Baciu
Bryndza	Brânză
Geleta	Găleată
Glaga	Chiag
Chotár, Kasanka	Colibă
Koliba	
Krdel	Cârd, cârdurel
Kurnota	Cornut
Pistrula	Pistruiă
Putyra	Putina
Redikat	Redicat
Utryga, strunga	Strunga stânei
Urda, vatra	Urdă
Zincica	Jintiţă
Komarnik	Comarnic
Pojta	Poeată
Flekat	Apleacă melul
Taliga	Teleagă
Vakesa	Oacheşă
Syhla	Sĕhla, selha, (silva.)

Pe lângă aceste mai înşiră d. Nikiska încă următoarele cuvinte, ca usitate uumai de valachii moravi: cartak: *der Name eines Berges*; *guun: ein bewaldeter Ort; meter: ein Holz, dessen Fasern unregelmässig verwachsen sind*; *gevĕrec: ein hoher Hut, mit einer Feder; Magurka: ein Ortsname.*

Atragem cu aceasta atenţiunea onoratei „Academie române“ şi asupra monumentelor istorice de această natură, pentrucă ele vorbesc şi spun adese mai mult decât o sută de cronice controversate, aflate în archivele: Romei, Madridului, Pestei, Londrei, Petersburgului etc.

Românilor nu le lipsesce interesul şi priceperea pentru trecutul lor istoric şi ei au dovedit-o aceasta trămiţênd bărbaţi specialişti pe la archivele străine. ca sĕ le scruteze în interesul istoriei noastre, ear în timpul mai nou chiar şi prin scrutarea archeologică a teritoriului Dobrogei.

Nemuritorul Ioan Maiorescu a desgropat pe fraţii nostrii din Istria şi vecinătate; mai alţii au cutreerat Alpii Retici spre a afla pe acolo fraţii reto-romani, — dar nime încă nu s'a interesat de rĕmăşiţele sau urmele românesci, nesterse încă de pe teritoriul ce se întinde la poalele Car-

---

face cruce. Simţea degetele ei delicate şi calde, cari ţinênd mânile lui micuţe îl conduceau.

Atunci se întoarse şi ridică potirul; ochii lui căutau pe mamă-sa şi zăriră pe Editha, care în podoabele de mireasă îngenunchià înaintea lui cu evlavie ca un ânger aşteptând cuminecătura.

— Oh! de te-aşi putè culca în cosciug, aşa curată, aşa nevinovată, aşa neatinsă! — gândì tinerul preot când puse ostia sfântă pe buzele ei tremurânde.

(Va urma.)

Vergil.

(Urmare.)

Iubire — religiune — cavalerism: acestea sûnt cele 3 cuvinte de mânecare ale romanticismului. Şi nicăiri în anticitate nu poţi afla aceste 3 elemente într'o desvoltare aşa de clară, ca la Vergil. Cine vrea sĕ fie drept trebue se recunoască, că în aceasta privinţă bardul Mantovei întrece pe Homer.

La acest din urmă predomineză numai şi numai valoarea puterii bărbăteşti şi a astuţiei. Femeile apar mai cu seamă într'o înfăţişare îndoită şi pasiunile şi bucuriile inimei nu joacă încă rolul, pe care 'l joacă în perioda de mai târţiu a sentimentelor. Slcava Briseis, necredincioasele femei Elena şi Clitemnestra, Venus care strică căsătoriile, Nimfele cele stîrnitoare de pofte: Callipso şi Circe, Sirenele scoboară elementul femeesc de sigur mai vêrtos în sfera sensualismului.

Dar mai mult; geniul lui Homer a creat pe Penelope, tabloul (natural) al credinţei femeesci şi pe Nausicaa, adevĕrata representantă a admirabilei nevinovăţii, amêndouĕ aceste naturi sĕnătoase până la inimă n'au nimic de a face cu sentimentalismul de mai târţiu. Grozava diferenţă a timpurilor se face evidentă, îndată ce ne punem înaintea ochilor durerile consumătoare ale amorului unei Didone care se sue pe rug în momentul când e convinsă că, eroul ei iubit până la nebunie pluteşte spre ţermii Italiei.

În Homer ni sĕ prezentă amorul cu toate atributele intimităţii păgâneşti. La Vergil evită chiar şi aparenţa celor ce nu sûnt permise şi sĕ îmbracă cu mantaua unei instituţiuni superioare. Chiar şi celelalte douĕ figuri femeesci ale Eneidei, virgina Amazonă Camilla şi Lavinia, fica regelui Latinus, sûnt de o turnură inocentă romantică. Lavinia reprezêntă premiul de luptă între colonistul Enea, care vrea sĕ întemeeze pentru Troenii refugiaţi o a doua patrie lângă Tibru, şi între Turnu, tînerul rege al Rutulilor. Lupta lui Enea cu Turnu pentru frumoasa fică a regelui Latinilor este o alusiune vie la toate luptele Cavalerilor şi la toate luptele Palatinilor din timpul de mai târţiu al cavelerismului.

Pe când aşa dară iubirea la Vergil sĕ apropia deja pe de o parte de stadiul unei sentimentalităţi foarte intime, era tot o dată însĕ şi învĕlită cu vĕlul cavaleresc al castităţei, pe de altă parte mai era cuprinsă în ea şi religiunea, un al doilea motiv romantic, care la Vergil sĕ află în fruntea operei.

Eroul sĕu, Enea, este modelul unui soldat pios, care nu face nici un pas fără preot sau augur, şi care toate întreprinderile sale le începe şi le termină cu Dţeu. Ideea unei providenţe divine, care a condus planul destinat pentru întemeerea Romei pe lângă toate greutăţile şi obstaculele la un bun resultat, transpiră ca un fir roşu întreg poemul şi Olimpicul Joe mai că se apropie de idealul monoteistic.

Credinţa Romei împĕrăteşti în misiunea de a domni lumea rĕsare din fie-care fibră a Eneidei. Şi dacă privim noi astăţi Roma earăşi ca punct central a unui imperiu mare, ca centrul unei biserici universale, atunci este pentru noi cetirea însufleţitului poet mai tot aşa de preţuită ca şi profetismul biblic.

1900 de ani nu e distanţă neînsemnată în istoria culturei omeneşti, şi rĕcoroasele umbre ale anticităţii adiază lin împregiurul têmplelor noastre cuprinse de frigurile luminărei, promiţêndu-ne, când cetim cuvintele profetice a le lui Vergil, nemurirea ideală.

paţilor spre răsărit, apus şi meadănoapte. (Galiţia, Silesia şi Moravia!)

Mult stimabilul profesor dela liceiul c. r. din Cernăuţi, domnul Ambroziu Szankowscki, ne impărtăşesce cum că d-sa a remas surprins de multele urme românesci intimpinate în fundul Galiţiei: urmele, cari se manifestau în portul, fisiognomia şi chiar numele unor galiţiani. Aşa de esemplu mergênd d-sa la socru-seu carele locuesce in fundul Galiţiei, s'a oprit la unele fisiognomii neindătinate pe acolo şi întrebându-i pre respectivii poporeni cum se chiamă, ei respunseră că se chiamă: Guşul, Ţurcan, Betraniuc, etc.

Tot cam aşa ne impărtăşesce şi d. Dr. Nikiska despre valachii din Moravia, cari se deosebesc de ceilalalţi moraveni prin vorbă şi prin port ales cel femeesc, purtând un fel de salop neindatinat la ceilalţi.

Oare n'ar fi bine a se însărcina vre un bârbat român cu cercetarea şi studiarea urmelor românesci remase încă şi până astăzi pe teritoriul Galiţiei Silesiei şi al Moraviei??

„Aurora Română". *Ioan I. Bumbac.*

Dela manevrele mari.

În „Naţiunea" dela 10 Octomvre încă cetim o descriere a banchetului după încheerea manevrelor. Din cele ce cetim în acest ţiariu vedem că tot mai este de adaus ceva la cele ce am reprodus.

După toastul purtat de regele Carol, cunoscut deja şi cetitorilor nostri, „Naţiunea" spune că regele adresânduse către dd. oficieri ai misiunilor streine, purtă următoriul toast (franţozesce):

„Domnilor! Esprimând via mea satisfacţiune pentru interesul ce marile puteri au către armata noastră june, beau în sănătatea Suveranilor şi capilor staturilor cari au binevoit a fi representaţi la manevrele noastre, precum şi în prosperitatea bravelor lor armate".

Colon. Timler, delegatul rusesc, în numele oficierilor străini, rostì următoarele (in limba franceză:)

„Sire! Permiteţimi în numele colegilor mei, a delegaţilor militari de a presenta Maj. Voastre umilele noastre mulţămite pentru înaltul favor, cu care aţi binevoit a ne învrednici în timpul scurtei petreceri în România şi pentru primirea foarte cordială, ce am avut din partea tuturor oficierilor armatei române. Cu toate că timpul petrecerei noastre a fost scurt, ducem cu noi impresiunea unanimă, că brava armată română, comandată de un rege soldat, are înaintea ei un mare şi briliant viitor.

În sănătatea Maj, Sale Reginei, a bravei armate române şi a capului ei august, a M. Sale Regelui."

Varietăţi.

* (Regele Serbiei) a plecat în 7 Octomvre la moşia Maia din judeţul Ilfov, proprietatea d-nei Barbu Catargiu, spre a lua parte la vânătoarea ce s'a organisat în favoarea şi unde va sta până Duminecă. Se ţice că regele se va întoarce Marţia viitoare în capitala regatnlui său.

Dacă, ţice „Resboiul," ar fi să credem un sgomot foarte ciudat publicat de unele ţiare din capitală, această vizită fără veste a Suveranului Serbiei la noi să ţice că ar fi fost provocată de următoarea împregiurare:

Se ţice că regele Serbiei, pe când se afla la Rusciuc, ar fi fost însciinţat de către poliţia sa, că vaporul cu care se ve întoarce la Belgrad va fi sdrobit în cale de către instrumentele partidei, ce conspiră în contra vieţei sale, din cauza angajamentelor ce ar fi luat faţă cu Austria. Spre a înlătura un asemenea pericol, Regele a recurs la ideia de a face o vizită rudelor sale din România rămâind ca să se întoarcă la Belgrad pe uscat, pe la Virciorova.

* (Postal) Dela 1 Noemvre a. c. n. cursus postal dintre Dej-Olpret-Gârbău va fi de toate ţilele. Plecarea va fi dela Gărbău dimineata la 5 oare; dela Olpret la 8 oare 10 minute. Sosirea la Dej înainte de ameaţi la 10 oare 40 minute. Dela Dej pleacă înapoi după ameaţi la 2 oare; dela Olpret la 4 oare şi 40 minute. Sosesce în Gârbău seara la 7 oare 40 minute.

* (Necrolog). Ni se scrie: Mercuri în 6/18 Octomvre îmormêntarăm pe unul din cei mai distinşi elevi dela scoalele gr. orientale române din Braşov. *George-Ursu* din Mărgineni comitatul Făgăraşului, elev de clasa I comercială bolnăvindu-se de tifus, după suferinţe de 3 septămâni a reposat în 4/16 Octomvre. Iubirea profesorilor şi a conscolarilor şi-a aflat expresiune în conductul cel imposant, format de toţi profesorii şi de toţi scolarii dela scoalele medie. La serviţiul usitat la înmormêntări a cântat corul vocal al studenţilor. Un cuvênt funebral a fost rostitde d-nul profesor de clasă, Ioan Stinghe în biserică şi altul de viceprefectul Arsenie Vlaicu elev de clasa III comercială. Fie'i ţărîna uşioară.

* (Un condeiu de aur pentru Kossuth). Adoratorii din Oradea mare ai lui *K*ossuth i-au presentat un condeiu de aur în ţiua a 80-a a nascerei sale. Condeiul are mărimea unei pene de gâscă şi cântăresce 800 grame. Tocul are inscripţiunea: „Pentru Ludovic Kossuth — adoratorii săi din Oradea-mare, 1882". Condeiul e aşeţat în cutie de catifea roşie. În partea superioară este marca oraşului Oradea-mare în aur.

* (Arabi-Paşa în robie). Un corespondent al ţiariului „Daily Telegraph" a avut o convorbire cu Arab în inchisoare. Aceasta s'a esprimat in mod caracteristic asupra precarei sale situaţii şi a ţis între altele „Nu urăsc pe Chedivul, nici el nu mă uresce. Toate drumurile 'mi steteau deschise spre Tel-el-Chebir, putem să mă duc ori unde dar cunosc pe amicii Chedivului. Aşi fi murit prin foarfeci ca Sultanul-Aziz. Nu! Am preferat să mă predau voue Englezilor, ca se faceţi cu mine ce voiţi. Ce aşi dorì să ajung? Aşi dori să fiu exilat din Egipt. Inima mea e sătulă de Egipt. Aşi trăi liniştit cu familia mea în Europa, ne mai tulburând pe nimeni căci visul meu a trecut şi m'am înşelat....,..

Mincinoşii spun că mi-am umplut punga. Sûnt cu totul sărac; am o mică casă aproape de Zagazig unde m'am născut; palatul din Cair nu e al meu mi sa imprumutat numai fiind ministru. Sûnt într'adevĕr prea sărac şi dacă mĕ veţi libera voiu trebui sĕ muncesc pentru esistenţa mea şi a familiei mele.. Dar voi mĕ veţi estrada duşmanilor, am o presimţire şi în curênd se va termina totul — totul se va termina."

— Când v'am declarat resboiul aţi creţut că am luat'o în serios? întreabă corespondentul.

— Ba respunse Arabi, şi aceasta a fost unul din momentele cele mai teribile din viaţa mea. Seymour mi-a trimis scirea ca va bombarda Alecsandria a doua ţi la 8 oare. Eu am ţis căci jumetate din averea Alecsandriei era engleză şi Englezii nu vor distruge propria lor avere. Se făcu ţiuă, 8 ore sosiră nu se observa nici o mişcare s'au sgomot estraordinar; eu resuflai şi incercai să dorm. La 8 şi jumĕtate auţii primul tun şi eu mĕ cutremurai căci el anunţa speranţe sdrobite şi eram curios sĕ vĕd cineva fi învingĕtor".

— Aşa dar ai creţut că ne vei învînge

Arabi încrunta fruntea şi tăcú Apoi ţise: „Sunteţi o naţie mare.

Voi puteţi sĕ fiiţi mărinimoşi cu Cetewaio — un selbatic — şi ar trebui sĕ fiiţi şi cu mine. Trataţi-mĕ cum aţi tratat pe Cetewaio şi voi fi mulţămit."

La întrebarea cam timidă a corespondentului, dacă a participat la masacrul din Alecsandria, Arabi rĕspunse: „Nu sûnt monstrul, ce vor sĕ facă din mine duşmanii mei. Noi orientalii lucrăm altfel decât voi din recele Nord unde totul e strict şi formal. Noi dăm un ordin şi partizanii nostri în zelul lor, uită ori ce discreţie până ce sosesc împregiurări despre cari sĕ ţice, că noi le-am autorisat, dar pe cari le regretăm. Un oriental nu se supune nici odată absolut unui ordin — el nu face nici odată ce i s'a ţis şi nici mai mult. Arabii sûnt archi-mincinoşi".

* (Soarta unei statue) În anul 1872 Chedivului de atunci Ismail-paşa a comandat la Francia o statua de bronz a părintelui sĕn Ibraim şi a asezat'o în piata principată Cairului. Ulemalele s'au ingrozit de vinderea unui punct din Coran şi credincioşii aveau obiceiu sĕ'şi ascundă faţa când treceau pe lângă acea statuă. În timpul anarchiei din Cair statua s'a înlăturat din ordinul Ulemalelor, ba se zice că i-au luat capul şi i-au spintecat trupul spre a vedea dacă nu conţine comori. Apoi metalul s'a vêndut la un evreu.

* (Un orcan la Sulina. Relativ la orcanul ce a avut loc la Sulina în noaptea de 1 spre 2 Octomvre, se scrie următoarele către „V. Covurluiului":

Încă din seară de 30 Septemvre marea începuse a se agita, dar peste noapte furtuna a mers crescênd, şi talazurile mării deveneau din moment în moment mai îngrozitoare. Vaporul englez *Red Star*, comandat de căpitanul Henderson, cu un echipagiu de 23 persoane, a părăsit portul, ancorând în mare la jumĕtate milă de digul nordic spre a 'şi termina încărcarea. Dar valurile mării fiind puternice, vasul a fost aruncat pe uscat, şi lovinduse de o stâncă, s'a cufundat.

Personalul vaporului, după ce a întrebuiţat toate semnele de cerere de ajutor, s'a suit pe vîrful catargnlui, unde a rĕmas de Joi noaptea până Sâmbătă dimineaţa la 8 oare, căci, cu toate încercările făcute de căpitanul portului, întrarea în mare a fost imposibilă din cauza violenţei valurilor aşa că acele nenorocite fiinţe au trebuit sĕ stea în o lungă suferinţă. 3 din ei sĕ decisĕră a se arunca în mare spre a 'şi scăpa viaţa sau a murì. Numai unul din ei a reuşit a ajunge la mal, ear cei-lalţi doi sau înecat. Restul personalului ce rĕmăsese pe catarguri a fost scăpat, parte pe barca de scăpare a comisiunii danubiene, condusă de şefus de piloţi Barbeti, ce nu a cruţat nici un sacrificiu atât el cât şi personalul sĕu parte de o barcă engleză, secundată de vaporul *Etna* al d lui Carouan.

Vaporul de rĕsboiu Cazlek a fost asemenea aruncat pe uscat. Vaporul rus Sviatsi Gavril, cu 7 oameni echipagiu, perduţi toţi. S'a găsit pe mal o corabie încărcată cu stafide, fără nici un echipagiu. Se presupune a fi toţi înnecaţi. Cinci corăbii încă au mai fost puse pe uscat: alte multe nu se scie încă de soartea lor.

Marea continuă a fi foarte agitată. Stindardul negru stă arborat la cheu. Nici un vapor din Dunăre nu poate întra în mare. Serviciul vapoarelor de postă se află întrerupt.

* (Scandalul Evreilor ruşi la Newyork. Se scrie din Newyork: Sâmbăta trecută s'a îrtêmplat un esces în Evreii fugiţi din Rusia, cari în numĕr de 600 sûnt întreţinuţi de mai multe luni în insula Ward de către societatea de ajutor. Ei sau plâns mai adeseori că sûnt rĕu trataţi şi n'au hrană suficientă şi Sâmbătă unul din ei a lovit în cap pe îngrijitor cu o lingură mare. Acest Evreu Rabotta a primit ordinul se părăsească insula. Dar ceilalţi fugari s'au adunat împregiurul lui, amenin-ţând pe îngrigitorul şef şi pe oamenii săi. Atunci se trimise după poliţia din oraş, dar venind uumai trei agenţi şi voind se aresteze pe Rabotta, toţi Evreii săriră cu beţe şi cu petri asupra îngrigitorilor şi poliţiei. Şeful îngrigitor a fost resturnat şi greu rănit. Toate ferestrile dela casele lui au fost sparte cu petri. În fine sosind ajutoare, tulburarea s'a suprimat. Doi agenţi au fost înpunşi în obraz şi mai mulţi dintre Evrei au primit dela agenţi lovituri mai mult s'au mai puţin grave cu bastoanele.

Mai nou.

Belgrad 23 Oct. n. Asupra regelui, care sosì astăţi din călĕtorie, vĕduva colonelului esecutat Marcovici, a tras două focuri. Regele a rĕmas nevătămat; făptuitoarea este arestată. Atentatul s'a comis înaintea catedralei.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARA.

„Limes Dacicus".*)

(Urmare.)

Pe linia toată a Limei, fie formată de Vall sau de întărituri de stîlpi, mai cu seamă la punte dominânte sûnt într'o depărtare de 800—1000 de paşi Propugnacule mai mici şi mai mari, care probabil erau rotunde. Aici se aflau divisiuni mai mici de soldaţi, care avea de a păzì Limitea După cercuferenţa Propugnaculelor o pază poate să fi avut 20 de soldaţi cari privegheau schimbându-se pe terenul destinat. Cele mai multe Propugnacule era, precum se pare din lemn făcute, numai fundamentul era de peatră. Zidul, care în cele mai multe locuri era 1.30 de metri de gros, s'a făcut din peatră de pe dealul Meseşului; petrile aceste necioplite le lega varul bun una de alta. Coperişul de lemn după obiceiu era învĕlit cu ţiglă precum dovedesce numĕroasele fragmente de ţiglă a ruinelor; dară din turnurile de pază mai multe părcă a fost acoperite cu scânduri s'au şindile. Propugnaculele cele mai multe erau întemeeate în czetură, aşa încât eşiau puţintel mai în afară; dacă propugnaculele aceste au avut şi spre ţeara popoarelor barbare vre o poartă ori ba vor dovedì mai târţiu cercetări cu sapa. Probabil că nu aveau, pentru

*) Reprod. din „H. Ztg."

Precum iubirea din inimă, aşa şi pietatea, către ţei şi oameni au fost deja cu mult mai nainte Roma in împărătească decât în Elada. Noi găsim terenul brăsdat şi deschis pentru primirea creştinismului. Pietatea emoţionătoare a lui Enea faţă cu tatăl său Anchise, pe care îl scoate din flacări în spatele sale, nenumĕratele esemple de iubire ca bărbat, camerad şi ca om trebue sĕ deştepte tocmai în cetitorul modern cele mai profunde simpatii către antic român, care a stiut aşa de bine sĕ cuprindă moralul timpului său, şi apoi, ca un tablou oglindător sĕ-l lase sĕ lumineze seculi întregi pentru posteritate. Noi ştim foarte bine că pe timpul lui virgil scepticismul consumase aproape tot pagânismul, că Horaţ predica plăcerea, Ovid desfrânarea.

Cât de profund însĕ s'a fost înrădăcinat în păgânism privirile morale universale au documentat chiar în timpurile de decăldenţă poeţi ca Vergil fiiosofi ca Seneca, Istorici ca Tacit. Ei nu s'au depărtat de moralul creştinesc nici cu un fir de pĕr.

(Va urma.)

că valul avu character mai mult defensiv decât ofensiv.

Numĕrul tuturor propugnaculelor a Vallului dela Poiana-Tihó astădi încă nu se poate determina. Dacă se socotesce pe fiesce care 1000 de paşi un Propugnacul, aşa, după întinderea Vallului suindu-se la 65 de Chilometri sau 81,250 de pasi, ar trĕbuì sĕ fie fost în partea superioară a Limitei Dacice 80—81 de propugnacule: dară fiind că în câte un loc depărtarea sĕ suia la vre-o câteva mii de paşi, putem socotì, unul cu altul, 40—41 de turnuri de pază, din cari a descoperit Torma 23; situaţiunea acelor-lalte turnuri prin cercetări continue negreşit încă s'ar putea determina. Pe fiesce care din cele 7 Castre venia aşadară şease Propugnacule, în care trebuea sĕ se pue pază statornică; socotind pentru fiesce care turn de pază 20 de soldaţi, aşa dela Castrele Stative — care consta dintr'o Cohortă de 500 de oameni — se vine 120 de soldaţi spre paza Vallului până când ceilalţi soldaţi făceau serviţ de garnizoană. Zidul (murus) era, precum se poate judeca din rămăsiţile Castelului dela Poiana în capul Vallului de cătră Sud 0.85 metri, ear la Castelul dela Pogujor, la îndoirea Valului de cătră rĕsărit 1.40. metri de gros şi consta din material incert. Între Propugnaculile cele pre care le despărţia vre-o prĕpaste mare (ca acelea dela Nr 1—5) sau unde nu se putea ridica Agrul era clădituri de stâlpi. Locurile aceste erau mai puţin espuse năvălireî vrăjmaşilor. Calea care despărţea în lăuntru valul de palisade era de 3—4 metri de lată şi acoperită cu petriş.

Va urma.

Loterie.

Sâmbătă în 21 Octomvre n. 1882.

Viena;	**33**	**3**	**5**	**54**	**45**
Timişoara:	**24**	**20**	**32**	**87**	**45**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 21 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 40	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.35	87.25
Renta ung. de hârtie	86.45	86.35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.40	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.40	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.—	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	98.—
Sorţi unguresci cu premii	117.30	117.25
Sorţi de regularea Tisei	108.80	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.70
Datorie de stat austr. în argint	77 50	77 30
Renta de aur austriacă	95.50	95.50
Sorţi de stat dela 1860	131.—	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	835.—	835.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	297.75	297.25
Acţiuni de credit austr.	308.40	308.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.40	119.35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.67
Napoleon	9.47	9.47
100 marce nemţesci	58.45	58.40

CONCURS. [268] 1—3

Comitetul Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi din Braşov publică următoriul concurs: Devenind vacante două ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕţăcei români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, maşinist, argăsitor, pălărieri, clopotar, compactor şi brutar, se publică concurs.

Suplicile pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 25 Noemvrie 1882 provedute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român şi că posede etatea de 14 ani.

2. Atestat de scoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale şi pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.

3. Revers dela părinţi sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilulul sĕ înveţe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheiat cu vre un Măestru din Braşov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ se vadă, că copilul se află la meserie de cel puţin douĕdeci de ţile.

Braşov, 4/16 Octomvre 1882.

Comitetul Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi.

B. Baiulescu m. p., preşed. **I. Bozoceanu** m. p., not.

Nr. 262 [265] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele populare confesionale gr.-orientale din protopresbiteratul Mediaşului se escrie concurs cu termin până în 25 Octomvre a. c.

1. La Mediaşi cu salariu anual de 200 fl., solviţi în rate lunare din casa alodială, 3 orgii de lemne, una grămadă vorfuri, şi cuartir liber în odăile scoalei.

2. Freoa cu salariu: *a)* 50 fl., bani *b)* 50 ferdele bucate *c)* dela 70 familii câte o fertură şi de fertură şi pâne *d)* o grădină de legumi *e)* lemnele trebuincioase de foc.

3. Mosna 100 fl. v. a. solviţi prin reparrtiţie dela popor, 4 stângini de lemne de foc şi cuartir liber în scoală.

4. Berthan cu salariu de 100 fl. v. a. solviţi la pătrariu de an din alodin comunale, 4 stângini de lemne de foc şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-şi aşterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresului din 1878 la subscrisul până la terminul sus scris.

Mediaş 30 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele bisericesci

Dionisiu Chendi m. p., ad. ppresb.

Nr. 279. [263] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul II al Braşovului cu terminul până la 20 Octomvre a. c.

1. Ozun: *a)* 20 găléte bucate computate în 80 fl.

b) din venitul stolar 1/3 parte circa 22 fl.

c) pentru lemne de foc 8 fl.

d) locuinţa în edificiul scoalei computata în 20 fl.

e) dela tot elevul câte 80 cr. 10 fl.

Suma — 140 fl.

2. Dobĕrleu *a)* dela 150 familii câte 1/2 ferdelă cucuruz computate în 75 fl. v. a.

b) din fondul şcoalei de bucate 8 H. litre ce dau 32 fl.

c) din venitul stolar 1/3 ce face circa 30 fl.

d) dela elevi câte 80 cr. şi cei dela scoala de repetiţie 50 fl.

e) cuartir liber în edificiul scoalei 13 fl.

Suma 200 fl. v. a.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a 'şi aşterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul până la terminul de sus, documentând că sciu propune şi limba maghiară.

Braşov, 25 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Petric m. p., protopresb.

Nr. 2358. — 1882. [269] 1—3

Esarêndare licitativă.

În 31 Octomvre călind. nou a. c. înainte de ameadi la **9 oare** se va esarênda pe calea licitaţiunei publice în **cancelaria preturei centrali regalul morii** şi al **cârciumei, comunei Bungard** pre timpul din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1888.**

La această licitaţiune publică pot participa numai acei interesaţi, cari la începutul acestui act vor depune înaintea comisiunei 10% din preţul morei de **1500 fl.** şi al cărciumei **800 fl.** ca vadiu în bani gata ori în hârtii de preţ. Condiţiunile speciale se pot vedea atât în cancelaria preturei centrali cât şi a comunei Bungard.

Sibiiu în 23 Octomvre 1882.

Dela pretura centrală.

Branisce m. p.

(267) 2—2

Insciinţare.

Vineri în 27 Octomvre a. c. după călindariul nou la **10 oare înainte de ameadi** se va ţinè în edificiul „Albinei“ Institut de credit şi de economii în Sibiiu, strada Baier Nr. 1 licitarea obiectelor rĕmase cu ocasiunea edificărilor de adaptare precum: **uşi, ferestri, cuptoare, scocuri** pentru străşini etc.

Consemnarea detailată a acelor obiecte, preţurile lor, precum şi celelalte condiţiuni de licitaţiune se pot vedea în biuroul subscrisei Direcţiuni, în fie-care di dela 10—12 oare a. m.

Sibiiu, 20 Octomvre 1882.

Direcţiunea

„Albinei“ Institut de credit şi de economii.

Nr. 5093 civ. — 1882. (266) 2—3

Publicaţiune!

Pentru pertratarea în privinţa comasărei esercitiului dreptului de cârciumărit în Curuieni la rugarea lui Ladislau Muste şi consoţi, representaţi de advocatul Gavriil Man, se determină ţiua de **7 Decemvre a. c. înainte de ameadi la 10 oare** în faţa locului Curuieni, cu aceea, că cei interesaţi dintre composesori sûnt invitaţi a se înfaţişa sau în persoană sau prin ple nipotenţiaţi, de oare ce la cas de obsbsenţă vor fi representaţi din oficiu de advocatul Nagy Károly curator de afaceri.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută la 23 Septemvre 1882

„La Federation de peuples greco-latins“,

revistă septămânară de interese pacifice Mediterane, se publică dela 14 Iulie a. c. în format de fascicul de opt pagine de câte trei coloane pe hârtie de lucs. — Abonamentele se trimit cu mandat postal de *doue-ţeci franci* directorului seu, d. prof. **A. Gromier,** 3, *via del Melarancio* **Florenţa** (Firenze), **Italia.** [255] 3—3

LOTERIA ESPOSIŢIUNEI TRIESTINE.

1. câştig principal bani gata floreni **50.000**

2. câştig principal bani gata floreni **20.000**

3. câştig principal bani gata floreni **10.000.**

Mai departe

1 a fl. **10,000** — 4 a fl. **5000** — 5 a fl. **3000** — 15 a fl. **1000** — 30 a fl. **500** — 50 a fl. **300** — 50 a fl. **200** — 100 a fl. **100** — 200 a fl. **50** — 542 a fl. **25**, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alţi mulţi nimeritori secundari în obiecte de esposiţiune dăruite de esponenţi.

Preţul unei sorţi 50 cruceri.

Comande pe lângă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la

Despărţemêntul Esposiţiunei Triestine

[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 3—6

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e provedută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorinţă, cataloage gratuite şi francate.

(232) 14—20

Redactor rĕspunzĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 120. Sibiiu, Joi 14/26 Octomvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Fenomene politice.

Putem ḑice, fără mare pĕcat, că era principiului naţionalităţilor este încă june, dar putem adauge, tot aşa fără de mustrare de cuget, că progresele principiului naţionalităţilor sûnt pĕtrunse de vigoarea juneţii.

De doue ḑecenii, de când principiul acesta a început a se traduce în faptă, a făcut minuni în Europa. O comparaţiune a chartei Europei dinainte de 1860, asemenată cu una dela 1880 încoace, este dovada cea mai pipăită despre puterea principiului.

Şi ce e mai frumos, — toate temerile câte se puneau în luptă pentru împedecarea traducerei principiului naţionalităţilor în faptă au remas temeri neîntemeiate. Italia d. e., despre care se ḑicea mai nainte, că va fi focariul turburărilor şi isvorul neliniscei pentru Europa întreagă, îndată ce va fi una şi independentă, este un regat liniscit, se ocupă serios cu lucrurile păcei şi într'un timp relativ scurt a sdrobit toate capetele hidrei — deficitului — ce părea a fi neînvinsă şi pe lângă toate acestea este, sau are să fie aliata, deşi nu în formă, a Austro-Ungariei, a aceleiaşi cu care a avut luptele cele mai înverşunate.

Tradus odată principiul acesta în faptă şi în interiorul monarchiei austro-ungare, resultatul va fi acelaşi: toate temerile câte se scornesc din părţile iubitoare de supremaţie, ar rĕmânè ruşinate şi naţionalităţile ar trăi în cea mai frumoasă armonie unele lângă altele.

Aceste însĕ aşa *per tangentem*.

Principiul naţionalităţilor în timpul cel scurt, de când a ajuns la valoare se pare că sĕ pregătesce de lucruri cu mult mai considerabile, decât care a sĕvêrşit.

La anul 1867, când împĕratul Napoleon III a primit la una din garele Parisului pe regele Prusiei Wilhelm, acum împĕrat al Germaniei, însoţit de împĕratul Rusiei Alecsandru II, făcênd alusiune la cele trei flamuri: franceze, prusiene şi rusesci ar fi ḑis: *ces trois couleurs se font bien ensemble.* Ideea împĕratului Napoleon de sigur a fost că aceste trei flamuri se fie cele dominante în Europa. Pentru ca sub ele sĕ se întruniască trei seminţii sau rase, cea latină, cea germână şi cea slavă.

Ideile mari se presentează în lume uneori cu o prevedere clară, alte ori cu o prevedere mai întunecată. În amêndouĕ casurile ideile mari, după ce devin proprietatea maselor, au sĕ treacă prin multe stadii până sĕ devină practice.

Trecerea aceasta o pricinuesc temerile întemeiate şi neîntemeiate şi aspiraţiunile uneori estravagante. Şi unele şi altele au lipsă de un proces de lămurire, până vine timpul ca ideile mari sĕ fie aplicabile.

Napoleon III a luat iniţiativa la aplicarea principiului naţionalităţilor şi dela iniţiativa aceasta încoace vedem, că termini, cari mai nainte erau mărginiţi în camerile de studiu a le eruditilor, trec în presa periodică şi ici şi colo şi în afacerile diplomaţiei şi publice a le statnrilor. Pangermanismul, panslavismul au luat locul principiului naţionalităţilor, cu toate că în multe casuri numai pentru de a face din principiul de naţionalitate un mijloc de spaimă.

Dela principiul naţionalităţilor până la acei termini, cari însuflă multe temeri, dar nutresc şi multe aspiraţiuni, ne arată faptele, că a fost numai un pas.

Popoarele au început a se gândi reciproc la cei de o origine. Comunitatea de rase ajungênd la oare care grad de consciinţă a popoarelor europene, a accelerat îmbrăţişarea acestor termini, căci în Europa în adevĕr sûnt mase de popoare, care se pot rangia în cadrele îndicate de terminii amintiti, ba fiind riguroşi putem lărgi cadrul mai adaugênd şi panlatinismul.

Ce desvoltare vor luà aceste în decursul timpului? este o întrebare, care nici diplomatul cel mai ager nu e în stare a o respunde.

Astăḑi panslavismul e acuzat că are de gând sĕ înunde sub conducerea Rusiei toată Europa. Pangermanismul, sub flamura Germaniei, se ḑice că trage cu ochiul spre sudostul Europei.

Este probabil că amêndoue sûnt conduse de aspiraţiuni de cucerire, însĕ dela aspiraţiunile aceste până la realisarea lor este o distanţă mai lungă si împreunată mai cu multe obstacole ca distanţa dela principiul naţionalităţilor până la panslavism şi pangermanism şi chiar până la panlatinism. Republicile universale şi monarchiile universale din trecut ne dau dovada că lucrurile de feliul acesta nu se realisează aşa în grabă, poate nici odată. Popoarele, factorii cei vii, cu care au sĕ se resolve probleme uriaşe, sûnt cu mult mai conservative, decât sĕ sufere ca cu una, cu două, constelaţiunile lor sĕ se modifice cu uşurătatea unor probleme matematice pe hârtie.

Mai sûnt a se lua în consideraţiune şi mijloacele cele înlesnite de comunicaţiune, care apropie tot feliul de popoare şi de pe alte continente unele de altele cu interese deosebite.

Toate aceste la olaltă luate recer o conformare a ideilor, sĕ ḑicem de panslavism, pangermanism şi panlatinism, ca popoarele cu vitalitate sĕ nu fie jignite în dreptul lor de esistenţă, ear temerile lor reciproce sĕ se delature.

Speranţa, cumcă în cele din urmă popoarele europene se vor apropia de ceea ce este practic, ne o dă direcţiunea ce vedem că au luat representanţii panlatinismului.

Aceasta după noi este un fenomen interesant în ḑilele noastre.

Sûnt un numĕr oare care de foi, care au luat asuprăşi misiunea cea grea de a resoalve problema îndoită: de a suscita consciinţa de unitate a popoarelor latine ca rasă şi de a aduce în armonie interesele acestora cu interesele celorlalte popoare spre un scop sublim: civilisaţiunea.

Avem în vedere cu deosebire două foi, care se ocupă cu problema aceasta: „*La Confederazione Latina*“ care apare în Roma şi „*La Federation des Peuples Greco-Latins*“, care apare în Florenţa.

Direcţiunea acestor organe de publicitate, cel dintâiu în limba italiană, al doilea în limba franceză, se poate resuma în următoarele:

„A contrabalanţa prin stabilirea panlatinismului periculii pangermanismului complinit, ai panilavismului informaţiune şi ai panislamismului în renascere.“ „Nici o ambiţiune personală, teritorială, dinastică s'au guvernamentală — ḑice mai departe „*La Federation de peuples Greco-Latins*“ — nu va prevala în publicaţiunea noastră, — consacrată numai şi numai apărărei umanitare a popoarelor mediterane, fără distincţiune, democrate sau monarchiste, libercugetătoare sau religioase — lăsăm libertate deplină şi întreagă în esposiţiune şi în discuţiune...“

„În cele din urmă, scrie „*la Federazione*“, ḑiariul nostru a declarat deja ce şi cum înţelege propaganda latină, nu mijloace şi căi revoluţionare, ci căi legale, deplin legale. Diversele rase au fiecare dreptul de a se înţelege, de a se recunoasce, de a se afirma, de aşi manţinè limba sa, cultura sa şi coesiunea sa.“

Din aceste puţine cuvinte se vede că scopul, ce şi la ficsat conducătorii ideei panlatinismului, are în vedere o înţelegere şi o ordine între popoarele europene prin desvoltarea fiecărui după legile firei sale, pentruca toate împreună sĕ combată barbarismul, a cărui representant îşi inchipuiesc că este colosul panislamismului în renascere, de pe cele doue continente vechi (Asia,

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

În momentul acesta Editha privi spre el cu o căutătură, care îl însoţi în toată vieaţa lui ca şi o salutare cerească.

Apoi ea se ridică şi îngenunchiă earăşi în întunericul depărtat al bisericei, aşteptându-şi mirele. De acolo vĕḑù dênsa cum nuntaşii umplură biserica, i părea că vĕḑù pe Berthalda în nemijlocita sa apropiere, dar dispărură toate într'o negură ce din ce în ce devinea mai mare.

Atunci negura începù a se învêrtì pe lângă ea, făcênd tot felul de figuri pistriţe; în urechile ei se porni o vijăire ca de un vifor cumplit. Mama i apucá mânile rĕcite şi le frecà şi Editha fu silită sĕ se raḑeme de braţul lui Tassilo, spre a putea merge până la altar.

Membrele şi limba ei erau grele ca plumbul; dar totuşi luà puteri spre a suride spre mirele seu şi a-i şoptì:

— Am uitat! Am uitat mănăstirea!

Cuvêntul din urmă nu fu decât o bălbăire.

În sfêrşit steteau înaintea altarului. Raoul ţinù o cuvêntare, care pĕtrunse pe toţi, afară de miri, cari nu auḑiră nimica şi afară de Raoul însuşi carele nu sciea ce vorbeşce. Căci el vedea trăsăturile Edithei schimbându-se cu totul, şi vedea cum Tassilo o privea îngrigiat şi prindea mai tare cu braţul mâna ei.

Mirele rostì cu voce înaltă cuvintele:

— Editho, eu te iau de soţie!

Dar când Raoul palid ca moartea se întoarse către mireasă şi ḑise:

— Tassilo, eu te iau...

— Raoul — strigă ea cu voce înaltă, apoi îşi întinse mânile spre el, se redică dreaptă ca luminarea, şi cu ochii frânţi căḑù moartă la picioarele lui.

Mamă sa scoase un ţipet înfricoşat, toţi cei de faţă alergară la altar, pe a cărui trepte îngenunchia Raoul ţinênd în braţe capul Edithei, pe când Tassilo plângênd amar, încerca sĕ-i încălḑiască mânile, ḑicêndu-i gingaş pe nume.

Dar Raoul închise ochii ei cu mână sigură atât de linişcit, ca şi când nici odată n'ar fi cunoscut-o şi un suris rătăcea pe buzele lui.

Unora le părù, că vĕḑură şi pe Berthalda, aplecată un moment pe frate-sĕu, şi privind moarta; dar alţii nu o zăriră şi dênsa nici nu era în biserică.

Nenorocita mamă a Edithei numai peste multe oare îşi vinì în ori şi nu putù pricepe, că mai trăiesce. Durerea ei nu era de mângăiat.

Tassilo încercà mai de multe ori sĕ vĕḑù frumosul cadavru, dar de câte ori îl vĕḑù totdeauna isbucnì din el un plânset atât de mare, încât peptul mai că i se rupse, şi în ḑiua următoare fu cuprins de o lângoare ferbinte.

Editha zăcea în cosciug în haina ei de mireasă, cu cununa de mirt pe buclele ei minunate şi mătăsoase, cu suris blând pe buzele sale şi ţinênd o cruciuliţă în mânile sale încrucişate pe pept.

Raoul nu o părăsì nici ḑiua nici noaptea, cetind rugăciuni, îndată ce întra cineva; şoptind gingaş cadavrului, când era singur. Într'aceste un suris atât de suprapământesc i însenină obrazii, ca şi pe a moartei.

— Te-am cerut prin rugăciuni şi acuma eşti a mea, în vecii vecilor! Dumnezeu a fost atât de bun şi mi-a întins mânile, căci trebuia sĕ mĕ înnec. Acuma inima mea nu mai are nici o legătură cu pământul; ea este la tine în cer.

Aşa vorbia el necontenit în aceste ceasuri minunate şi mântuitoare.

(Va urma.)

*) „Familia“.

Vergil.

(Urmare.)

Pe lângă aceste e foarte remarcabil, că Vergil nici chiar într'un singur vers nu se demite la tonul unui obtrudător predicator de catedră. Nu, moralul pentru el nu e scop absolut, scopul sĕu e poesia, formaţiunea tre-

Africa), cu care Europa vine din ḑi în ḑi în contact mai de aproape.

Scopul învederat al direcţiunei acesteia ne mai inspiră speranţa, că în decursul luptei culturale a popoarelor va pricinuì nu numai în mare, dară şi în mic stabilirea înţelegerei şi ordinei atinse mai sus.

Cu oare care mângăiere vedem că pe cum Germanii d. e. fac reclamă şi de cea din urmă poporaţiune sătească din Dobrogea, dacă e germană, sûnt foi occidentale, în lumea latină din occident, care urmăresc toate intêmplările colatinilor, Românilor, din întreg orientul Europei.

De unde deducem, că pe lângă toată frementătura ce are sĕ mai dureze, până se vor mai tocì dungile diferenţelor dintre popoarele Europei în mare şi d. e. a le monarchiei noastre în mic, — nu vom mai fi daţi uitărei ca în secolii de mai nainte; se înţelege, dacă vom conlucra şi noi din toate puterile noastre, folosindu-ne de toate căile şi mijloacele legale spre a ajunge în posiţiunea, din care alăturea cu celelalte popoare sĕ contribuim la măreţul edificiu al civilisaţiunei.

Încet şi cu muncă, dar noî credem, că pe lângă fenomene ca cele atinse, vom fi aşa de norocoşi, sĕ vedem rodurile principiului naţionalităţilor ajuns la stadiul, ca sĕ putem ḑice, despre colorile tuturor naţionalităţilor în şi afară de patrie: că *le şede bine la olaltă.*

Revista politică.

Sibiiu, în 13 Octomvre.

Dincolo de Laita au luat diferenţele între Cechi şi Germani dimensiuni mari. Dieta din Praga a fost, se ḑice din ordin prea înalt, alaltăeri, fără ceremoniile îndatinate închisă. „D. Ztg“ presupune ca dieta va fi în cele din urmă şi disolvată. Aceeaşi foaie prorocesce şi senatului imperial aceeaşi soarte. Cuvêntarea mareşalului ţerei, cu care s'a închis dieta, este atât de laconică, încât mai laconică nu se mai poate. După ce s'a terminat ordinea ḑilei, Mareşalul ţĕrei a ḑis: „La însărcinarea împĕrătească dieta este a se închide. Prin aceasta dieta s'a sfârşit aşa de curênd, încât mai multe lucrări preţioase ale comisiunilor vor trebuì sĕ remână la comisiuni. Fiţi sănătoşi domnilor deputaţi. Sĕ ne supunem în devoţiunea cea mai adîncă voiei prea înalte şi se încheem periodul lucrărilor noastre strigând: Sĕ trăească Maj. Sa împĕrătească şi apostolică regească! Dieta este închisă!“

Esacerbaţiunea, după cât putem vedè din foile ce ne aduc scirea aceasta, numai s'a mai mărit în amêndoue partidele. Germanii vătămaţi în sîmţul lor de naţionalitate aruncă toată vina procederei acesteia asupra Cechilor. Acestia de altă parte invinuesc pe Germani că ei cu pretensiunile lor au nelinìscit poporaţiunea ţerei în cât liniscea şi pacea nu mai erau sigure. Poliţia şi miliţia în casarme au fost consignate. Casina germană, palatul lui Auersperg şi cuartirul jidovesc din Praga au trebuit sĕ fie privighiate.

Ḑiare care au discutat afacerea mai aspru in Praga şi in Viena, au fost confiscate.

Atentatului asupra regelui Milan „Polit. Corresp.“ nu i atribue insemnĕtate politică.

Întrevederea dela Rusciuc dintre principele Alexandru al Bulgariei şi regele Milan al Serbiei, procură ḑiarului slavofil „Nowoje Wremja“ ocasiunea sĕ declare că o „tederaţiune a statelor balcanice“ este cea mai bună garanţie pentru pace, de vreme ce numai asttel se pot subtrage slavii de sud de sub influenţa Austriei şi a Rusiei în acelaşi timp. Tot cam în acelaşi sens se esprimă şi ḑiarul „Videlo“, organul partidului dela guvernul din Belgrad, deşì nu dă o însemnătate tot aşa de mare întrevederii. El scrie între altele:

„În această unire şi amicie vom găsi aceea-ce ne lipsesce acum mai mult şi de care avem cea mai mare trebuinţă: garanţia pentru pace şi basele pentru o desvoltare neîncetată a popoarelor din peninsula balcanică. Înţelegerea noastră reciprocă nu are şi nici nu poate avè scopul de a face un al treilea serviciu seu de a sfida pe cine-va, ci numai şi numai dea asigura viitorul şi desvoltarea fie cărei naţionalităţi.“

In Francia sunt agitaţi lucrătorii şi este de temut că agitaţiunea va degenera într'o revoltă a lucrătorilor. In mai multe cercuri lucrătorii se pregătesc pentru grevă adecă, pentru sistarea lucrului. Mai departe fabricanţii sûnt amenințaţi, că dacă în 14 ḑile nu vor sporì plăţile cu 30%, fabricile lor vor fi aruncate în aer şi fabricanţii omoriţi.

„Allgemeine Zeitung“ şi Jidovii.

„Timpul“ din Bucuresci scrie:

„Gazeta generală“ (pronumită de Augsburg) cunoscută pentru nepărtinirea ei, primeşte din Ungaria o dare de seamă mai largă asupra „cestiunii israelite,“ care merită a fi reprodusă, de vreme ce situaţia economică, astfel precum se descrie, presintă multe analogii cu cea din Moldova. În ori ce cas, după atâtea denigrări repetate de „Alianţa israelită“ şi de pressa apuseană, care în mare parte e în mâni evreeşti, începe a se face lumină şi în această cestiune. Ştim prea bine că esistă mulţi publicişti, pentru cari evenimentele din Ungaria vor fi o oroare, însĕ nu de indignarea lor poate fi vorba, nici de umanitarismul ideologic, ci de realitatea economică şi de neajunsurile ei, produse prin activitatea singulară a israeliţilor.

Se va observa din cele mai de jos că Evreii esercită o acţiune disolvantă atât asupra moravurilor, cât şi asupra echilibrului economic al populaţiunilor rurale. Ţĕranul şi proprietarul, oameni ocupaţi cu producţiunea brută, fără aptitudini negustoreşti, cad în genere jertfă rafinariei speculanţilor. Cu toate acestea bună starea claselor, ce se ocupă cu imulţirea obiectelor de prima necesitate, e mai importantă pentru o societate, decât starea acelor ce nu se ocupă de cât cu traficul acestor obiecte. În fine clasele rurale mai au pentru un stat şi altă însemnătate. Ele nu sûnt numai păstrătoarele cele mai credincioase ale acelor formaţiuni istorice pe cari le numim naţiune şi stat, şi totodată apărătoarele lor în vreme de resboiu; ele representă principiul conservator al istoriei. Nu e aḑi pentru nimeni o îndoială, că proletarisarea claselor rurale, are drept efect nimicirea statului.

Aceste ḑise, lăsăm sĕ urmeze articolul în cestiune:

Circulara în termini aspri şi energici, pe care ministrul president a adresat-o tuturor municipiilor din ţeară, e o dovadă mai mare decât goana din Pojon, că esistă optima forma o cestiune israelită în Ungaria.

D. Tisza ordonă capilor municipiilor sĕ fie cu băgare de seamă la agitaţiunile ce pornesc din partea aşa numiţilor antisemiţi în contra populaţiunii evreiesci şi sĕ intervie numai de cât la ori ce turburare a ordinei publice, pentru ca viaţa şi averea israeliţilor sĕ nu sufere neajunsuri. Antisemitismul e aşa dar în floare şi antisemiţii formează în ţeară un partid puternic, cu multe ramificări. S'ar putea ḑice că partidul numĕră membrii pe faţă, activi şi afiliaţi pasivi şi secreţi. Numĕrul celor din urmă ni se pare mult mai considerabil, de cât al celor dintâi şi tăria partidului consistă mai cu seamă în împregiurarea, că posedă o sumă de aliaţi secreţi în toate sferele populaţiunii, până sus în biurourile guvernului şi în cancelariile autorităţilor militare. Aci se îngădue multe, se închid ochii asupra multor lucruri, multe nu se observă de loc; în casuri serioase întervin, însĕ nu se prea grăbesc, asta s'a putut vedea şi cu ocasia turburărilor din Pojon. Agitatorii 'şi făcură treburile în linisce, se îngăduiră chiar adunăturile plebei, şi când autoritatea a intervenit, a făcut'o cu mijloace insuficiente, cu blândeţe, încât a trebuit sĕ vie din capitală un anume comisar regal pentru a insufla plan şi energie în mĕsurile luate spre năbuşirea turburărilor. Pe afiliaţii secreţi ai ligei antisemitice 'i caracterisează vorba următoare, ce sĕ aude rostindu-se des: „Nu strică sĕ-i ciupe niţel pe ovrei.“ Aşa dar foarte mulţi sûnt de părere că Evreii, ce nu le sûnt simpatici, sĕ fie ciupiţi niţel, ca sĕ-şi mai domolească aspiraţiunile, sĕ fie mai puţin fuduli şi fastidioşi, sĕ mai pue margini lăcomiei lor de bani, şĕ nu mai esploateze şi mai mult populaţia prin apucături negustoresci, prin monopere rafinate, prin specule asupra prostiei şi onestităţii oamenilor. Nu e fum fără foc. Antisemitismul care s'a desvoltat din începuturi modeste, dac'a putut ajunge atât de departe, caută sĕ fi avênd cuvêntul lui de-a fi. Pentru ca agitaţiunea antisemită sĕ aibă isbândă, precum a avut-o în realitate semânţa aruncată, a trebuit sĕ cază în pământ priincios, trebueau sĕ existe condiţiile sub cari sĕ se desvoalte o cestiune israelită în Ungaria.

Cestiunea israelită nu e confesională sau religioasă. Nimĕrui nu-i abate a crea legi escepţionale, relative la exerciţiul religiunii lor; nimeni nu vrea sĕ-i impedece în obiceiele lor rituale. In vremea turburărilor, poporul se aruncă asupra prăvălielor negustorilor evrei, nu asupra sinagogelor, comunităţi religioase. Afacerea Tisza-Eszlar menită a preface cestiunea israelită într'o cestiune religioasă, mai ales în ochii populaţiunilor celor pe o treaptă joasă de cultură şi menită a aprinde fanatismul acestora, precum unii din agitatorii antisemiţi au şi sciut sĕ o utiliseze, n'a făcut nici un efect în ţeară, lucru de care au a se felicita atât ţeara cât şi Evreii. Cestiunea Evreilor nu e nici politică sau naţională, căci locuitorii evrei au convingeri maghiare: în ţinuturile slovace sau serbesci ei nu iau parte la demonstraţiuni antimaghiare, ci sûnt şi acolo partizani ai sistemului actual. Junimea evrească din clasele mai bune exagerează chiar în unele priviri, voiesce sĕ se arete în vorbă şi port, mai maghiară decât maghiarul însuşi. Mulţi s'au făcut ridicoli, lăpădând numele lor vechi, cari poate nu sunau tocmai bine, şi primind nume cari sună curat ungurese. Trăsătura caracteristică speculativă a ace-

---

cutului Romei, ca tabloul, în care se oglinda viitorul glorios.

El este purtat de ideea naţională substanţa morală, pietatea, iubirea de aproapelui şi patriotismul sûnt infiltrate în membrele persoanelor sale.

Moralul la Vergil nu este un mijloc silnic, din contră este aripa de vultur, care îndeamnă pe eroii sĕi la fapte nemuritoare.

În acest sens Vergil e un poet foarte conservativ, in cel mai strict înţeles al cuvêntului. conservativ, nu ca Oscar de Redvitz, ci precum au fost înaintea lui Epicii indici, precum au fost după el Dante, Firdusi şi Camoens.

Paralela ce ar vrea sĕ o facă cineva între Vergil şi Homer precum şi între epicii dintâiu şi de mai târḑiu, s'ar întinde până în finit; chiar de s'ar scrie numai un capitul în estras despre nenumĕratele plagiaturi, cari le au făcut Vergil după Homer şi cei de mai târḑiu după Vergil. Prin astfel de paralele ar ajunge cineva la părerea că nu numai „legile şi drepturile“ ci şi împrumutările poetice“ „sĕ moştenesc ca un morb perpetuu“ şi că precum nici un atom de materie nu se perde în univers astfel nu sĕ perde nici o idee în literatură. Ne vom mărginì aşa dară numai la punctul de vedere, care îl înfăţişează cele 12 cânturi ale Eneidei chiar şi cetitoriIor modernì creştini. În cântul al şeaselea călătoria lui Enea în infern, spre a întreba de tatăl sĕu Anchise, o va considera ori cine ca legătură între păgânismul mai de dincoace şi vederile crestinişmului celui dintâiu. Ce e drept şi Homer amintesce de o lume a umbrelor pusă sub sceptrul divin, însĕ sub o deplină claritate şi plasticitate sĕ presentă ideea etică a infernului, precum şi desvoltarea mai departe a acesteia, prin ideile purificărei, fericirei şi reîntoarcerei la Vergil. S'au că prin aceasta se esprimă presimţirea crestinismului, sau apoi mitologia păgână, precum şi că neopitagoreismul a trecut în creştinism şi s'a nobiltiat. Lanţul între Romanul conservativ Vergil şi conservativul papist Dante este foarte evident.

Acest minunat al şeaselea cânt, ultima floare a religiunei păgâne, cuprinde şi profeţiile glorificătoare privitoare la Roma, domnitoarea lumei şi la ginta julică, în care toată mândria romană află perfectă espresiune.

Ne mai rĕmâne încă sĕ atingem cât de puţin al treilea element al Eneidei, eroismul. Aci sĕ observă mai puţin progresul în aseměnare cu Homer, care ce e drept pricepea mai mult din tactica militară, decât piosul Vergil. Cu toate aceste descrierile luptelor şi bătăilor ale celui din urmă au servit de multe ori de model poeţilor de mai târḑiu.

Cetitoriului nepreocupat de astăḑi trebue sĕ stoarcă un suris şi sĕ deştepte întrânsul mândrie vĕḑênd nemărginitele progrese ale culturei, cari despart epoca noastră de a lui Vergil.

Aci observăm prea respicat, cu ce paşi giganti a progresat micul neam omenesc într'un timp atât de scurt. Cei vechi au fost faţă cu noi neşte copii în ce privesce dominarea technică a vieţii. Şi cu toate acestea totuşi ne lipsesce încă poetul, care ca Homer şi Vergil, sĕ poată descrie fidel fisionomia colosalei noastre perioade. Ce e drept le a fost uşor celor vechi, a descrie bătăile, în cari decidea încă vitejia personală lupta de bărbaţi, lancea şi dardă. Care poet însĕ ar putea sĕ descrie cu măestrie întreaga şi complicata strategie, tactică şi armatură a timpului modern. Nici Chiar Victor Hugo nici Iokai, nici Scherenberg, a cărui „Waterloo“ cu anevoe va ajunge o vêrstă homerică.

Ne-am bucurat de sĕrbătoarea Mantuanilor, pentrucă ne dă ocasiunea a ne revoca încă odată în memorie tesaurele clasice, cari n'au străbătut încă destul în consciinţa generală. Câţi cetesc astăḑi Eneida, fără de a fi în stare sĕ priceapă întreaga periodă?

De ar fi tradus Schiller pe întreg Vergil, fie-care copil l'ar putea scì de rost.

Un Heise ar fi potrivit, sĕ continue însărcinarea lui Schiller. Dacă şi cele 4 cărţi ale lui Vergil despre agricultură, cari unanim s'au apreţuit ca model de poesie instructivă vor afla mare rĕsunet, nu vrem sĕ decidem, precum nu punem preţ nici pe cele ḑece idile ale lui, în cari ţĕranii

stui neam, s'a manifestat chiar şi în privirea aceasta: Evreii ori unde au putut numai, au usurpat numele unor vechi familii nobile existente, schimbând cel mult o literă in ele. Nu dăm mult pe sentimente naţionale-maghiare ale Evreilor, căci ei ţin pretutindenea cu puterea dominantă. Ei au ţinut tot astfel cu Bach şi cu sistemul lui: simţind însă de cu vreme schimbarea situaţiei, părăsiră repede corabia ce se cufunda, remaseră câţi va ani in espectativă, apoi întrară cu pânzele pline în curentul mişcării naţionale, când prevĕdură că acest curent are să învingă. Apoi ţinură cu Deak şi cu partidul lui; acuma sûnt partizanii cei mai zeloşi ai regimului, Tisza, încât acesta nu-şi face numaì datoria, ca şef al administraţiei, ci implinesce totodată un act de recunoscinţă, apĕrând energic pe Evrei după ce ei au votat de atâtea ori pentru el şi pentru candidaţii sĕi electorali.

Cestiunea israelită e în Ungaria curat economică, fără nici un fel de amestec confesional sau politic. Am ajunge prea departe, dacă am discuta toate împregiurările în cestiune; dar în Ungaria nu e cestiune nici de liber-schimb, nici de scoala Manchester, ci de lucruri cu mult mai simple. Mai cu seamă în părţile sale de miadă-noapte, ţeara e populată de mulţi Evrei; fie-ce orăşel, fie-ce sat, fie-ce localitate ori cât de mică, are câte-va familii evreesci. Toţi se ocupă cu speculaţia şi cu negoţul ei ţin cârcĭumele, iau în licitaţie accisele şi în arêndă ogoarele, deşì nu se ocupă mult cu agricultura. Arênda ogoarelor servă mai cu seamă ca pretexst pentru a putea specula cu grâne rachiu şi lână. Aceasta o fac cei mici ca şi cei mari. Cei mici sûnt camătarii şi precupeţii ţĕranilor. Un negustoraşiu sau un cârcĭumar evreu are într'un sat o posiţie analoagă cu Rothschild între puterile mari ale Europei. Toţi ţĕrani sûnt datori; el se îmbogăţesce din dobânqile ce i se plătesc. Dobânda ordinară e de 52 la sută; adecă pentru fie-care florin împrumutat, ţĕranul plătesce un creiţar pe septămână. Însĕ ţeranul care împrumută în asemenea condiţii, trebue sĕ fie om sigur, sĕ nu aibă multe datorii, căci altfel dobânqile se îndoiesc şi se întreesc. Tot ce câştigă ţĕranul prin muncă, trece în mâna Evreului, care l'a ajutat cândva la nevoe cu un mic împrumut şi care şi în alte ocasiuni e gata sĕ'l ajute — cu o dobândă de sută, la sută. E lesne de înţeles că, prin asemenea lucrări, nu se poate nasce vre o înclinaţiune amicabilă a populaţiei faţă cu Evreii. Dacă mai vin şi agitatori, cari lămuresc pe ţeran că e stors, antipatia se schimbă lesne în ură. În districtele mai sĕrace din nordul Ungariei jidovimea de jos joacă, cu speculaţiunile şi caměta ei, un rol mai mare decât în districtele mai bogate populate de maghiari; dar şi în aceste întâlnim alt chip: marele arêndaş evreu, care s'a făcut stăpân boiarĕnaşilor, după ce au fost împrumutătorul lor Boierĕnaşii, mica nobilime maghiară dispare — nu cercetăm causele, ci constatăm numai faptul, ear în posesiunea moşiilor ei intră Evreul, adecă un arêndaş evreu, negustor din Viena. Sĕ înţelege aşa dar că şi pătura de mijloc a ţĕrii, din care se recrutează amploiaţii municipali şi guvernamentali, are mai multe antipatii decât simpatii pentru Evrei şi că nu prea pune pedeci agitaţiei antisemitismului. În micele oraşe din provincie negustorii creştini, deci burgesia e aceea care întimpină c'o ură intensivă neamul evreesc. Evreul imbogăţit în sat emigrează la oraş, deschide prăvălia şi, în armonie co coreligionarii sĕi precum şi spriginit de ei, isbuteşte a învinge pe negustorul creştin. Cunoaşcem localităţi, unde acum treizeci de ani nu exista nici o prăvălie evreească, ear aqi numai e nici una creştină. Negustorii neevrei luptă pentru esistenţa lor, dar lupta nu e lesnicioasă, pentrucă negustorii evrei combat pururea cu puteri unite. Chiar dacă ori cine ar fi convins că Evreii datoresc posiţia lor preponderantă în vieaţa economică a Ungariei numai desteritătii, zelului şi mulţumirii pe puţin, totuşi ar fi esplicabilă antipatia cu care sûnt întimpinaţi căci nimĕrui nu-i place ca altul sĕ se pue de asupra lui, chiar dacă el ar fi de vină: dar încă unde o asemenea convingere nu există! Cestiunea israelită isvorĕsce din starea de lucruri economică a ţerei şi în ea agitaţiunea antisemitică află pururea nutrement.

Marele manevre ale armatei române.

Corespondentul qiarului militar din Viena „Armeeblatt“, vorbind despre manevrele, cari au avut loc la 30 Septemvre termină cu următoarele apreciări:

„Trupele au fost supuse, în ceea ce privesce aptitudinea fisică, la grele încercări şi cu toate aceste succesul a fost în toate privinţele strălucit. Soldaţii dela 3 oare de dimineaţă au fost neîntrerupt în acţiune. Ambulanţele au avut foarte puţini bolnavi, cari au trebuit sĕ fie scoşi din acţiune din causa căldurei celei mari. Disciplina la luptă şi la împuşcat a fost escelentă, escepţionând unele casuri, aşa de esemplu: unele detaşamente dădeau salve unele asupra altora la o departare de 60 paşi, s'au unele detaşamente de cavalerie după atac nu se reîntoarceau numai decât, ca sĕ caute loc de adăpost, ci rĕmâneau în focul puscilor infanteriei.

„Ideea generală, al cărui autor este şeful statului major, generalul Slăniceanu a fost cât se poate de bună; prin aceasta s'a dovedit că generarul Slăniceanu este unul din oficierii cei mai talentaţi ai armatei şi într'unesce toate calităţile unui escelent comandant.

„Dacă unii comandanţi de batalioane şi brigade n'ar fi apreciat rĕu distanţele şi prin urmare n'ar fi făcut pretensiuni esagerate în privinţa infanteriei, manevra dela 30 Septemvre ar fi avut sub toate punctele de privire un succes deplin şi esecutarea ar fi fost de tot corectă. Dar ori cum ar fi într'un punct sĕ întâlnesc părerile tuturor; toţi recunosc bravura soldatului român şi în general a armatei române, care aqi din punctul de vedere numeric, moral şi material, însuflă respectul fie-cărui om nepărtinitor şi deşteaptă cele mai frumoase speranţe pentru viitor.“

Varietăţi.

* *(Reuniunea femeilor române din Sibiiu).* Convocare. În sensul §. 13 din statute se convoacă prin aceasta a IV adunare generală ordinară a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu pe qiua de duminecă 29 Octomvre a. c. stilul nou după ameaqi la 3 oare în localul casinei române (strada măcelarilor, edificiul „Albinei“), la care Onor. membrii ai reuniunei sûnt rugaţi a participa.

Sibiiu 21 Octomvre 1882.

Maria Cosma m. p.,
preşedinta reuniunei.

* (Postal). Pe lângă contract şi depunerea unei cauţiuni de 100 fl. în bani gata este de ocupat postul de magistru postal în Arpaşul inferior (comit. Făgăraşului), dotat cu salariu anual de 150 fl. şi 40 fl. paušal de cancelarie. Petiţiunile sûnt a se înaintat în termin de trei septămêni începênd dela 21 Octomvre n. la Direcţiunea reg. a postelor în Sibiiu.

— Provisoriu se suspende la 31 Octomvre n. Oficiul postal din Arpaşul inferior (comit. Făgăraşului). Comunele Arpaşul inf. Arpaşul superior, Carţişoara, Strega-Cărţişoara, Oprea-Cărţişoara, Noul-românesc se arondează, până una altă, la oficiul postal din Ucea inferioară, eară Scoreii la oficiul postal din Porumbacul inferior.

— La gara din Cluj se deschide la 1 Noemvre n. un oficiu nou postal al erariului, care nu se va ocupa numai cu primirea şi distribuirea de epistole şi de pachete, ci şi cu transcartarea de espediţiuni, cari trec preste Cluj.

* (Mulţămită publică). Subscrişii, în numele societăţii literare „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta, ne esprimăm cea mai sinceră şi călduroasă mulţămită Mgrf. Lor, dlui Teodor Pap, proprietariu mare de Checheşiu, şi sociei Ophelia, locuitori în Lugoş, cari făcênduse membrii fundatori ai acestei societăţi, s'au îndurat a ne dona o sumă ponderoasă de 200 fl. v. a. Numai datorinţa ne-o împlinim atunci, când aducem la cunoscinţa p. t. public acest fapt marinimos, care dovedesce prea eclatant interesarea viuă a Mgrf. Lor faţă de întreprinderile naţionale.

După aceste asigurându-ve desstima şi recunoscinţa, ce v'o păstrăm sûntem în Budapesta la 22 Oct. st. n. 1882.

În numele societăţii

George Szerb, preşedinte. *Demetriu Horváth*, secretariu.

Posta din urmă.

Dela Belgrad se telegrafează ca revolverul, cu care s'a sevêrşit atentatul asupra regelui Milan, este fabricat rusesc.

Atentatoarea Catinca Marcovici este vĕduva colonelului Efrem Marcovici, unul dintre cei mai bravi oficieri de statul major al Serbiei, care fiind amestecat în „cojuraţiunea“ dinainte de a doua daclaraţiune de resboiu Turciei, fu împuşcat.

La instrucţiune atentatoarea a depus că nu are nici un complice; cu toate aceste s'au arestat Nicola Nicolici, redactorul unei foi socialiste şi vĕduva unui colonel Knicanin.

Marţi seara a fost cetatea iluminată. Mercuri serviţ divin în toate bisericile, la care au luat parte toţi representanţii guvernelor străine. Cei mai mulţi domnitori au gratulat regelui pentru scăparea norocoasă de atentat. Între acestia cel dintâiu a fost Sultanul.

Loterie.

Mercuri în 25 Octomvre n. 1882.

Brünn: **27 2 21 77 67**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 24 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.15	119.10
Renta de aur ung. de 4%	87.20	87.15
Renta ung. de hârtie	86.30	86.20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	135.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.40	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.40	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.75	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 50 96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.70 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	97.50	97.75
Sorţi unguresci cu premii	117.30	117.25
Sorţi de regularea Tisei	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.55	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77 30	77.30
Renta de aur austriacă	95.—	95.50
Sorţi de stat dela 1.860	131.—	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	833.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	298.50	298.—
Acţiuni de credit austr.	309.—	309.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.20	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.46	9.47
100 marce nemţesci	58.35	58.30

Nr. 243 [270] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante două posturi de învĕţători la scoala confesională gr. or. din comuna Beclean se escrie concurs cu terminul până la 24 Octomvre a. c. st. v. în care qi va fi şi alegerea.

1. Emolumentele cu postul învĕţătoriului secundar sûnt: 160 fl. v. a. care se va solvì în 4 rate, cuartir liber în edificiul scoalei, cum şi 15 fl. pentru lemne de foc.

2. Pentru postul învĕţătorului primar 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi 15 fl. pentru lemne de foc.

Doritorii de a ocupa posturile aceste au de a'şi aşterne suplicile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la 24 Octomvre st. v. la oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.

Beclean în 22 August 1882.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Ioan Bursan m. p.,
paroch şi preşed. comit. parochial.

Nr 40. [271] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători I şi al II la scoala confesională gr. or. în comuna Vinerea protopresbiteratul Oreştiei se escrie a doua oară concurs până în 24 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt; pentru postul de învĕţătoriu I salariu ficsat

---

să presentă cu o cultură academică şi cu o dulceaţă urbană.

Însĕ cu figurile lui Enea, a lui Didone, Iuliu, Latinu, Turnu, Lavinia şi Camillo, descrierile infernului, a turnirelor eroice şi a luptelor patriotice, cum se află în Eneidă, ar trebuì sĕ fie familiarisat ori care erudit.

Instrucţiunea în literatura universală este durere în patria noastră, ca şi în alte părţi, foarte defectuoasă. În scoală se dă prea mult loc pregătirilor limbistice şi până ajunge cineva la lucrul de căpetenie, la însuşirea cea sacră a figurilor mari poetice, timpul în de obşte a trecut de mult.

Lucrul principal remâne dară ne resolvat. În viaţă s'au n'are cineva timp sĕ'şi completeze studiile sale, sau are prea mult de lucru cu dominarea giganticei literaturi şi arte.

Şi cu toate acestea trebue sĕ ne întoarcem la anticitate pentru liniscea celei ne ajunsă a formei antice şi pentru plenitudinea impulselor şi ideilor, cari încă nici astăqi nu sûnt divulgate. Dela Vergil poţi învĕţa încă şi astăqi, nu numai musica vorbirei, ci şi arta compositiunei, plastica descrierei, ţesutul ideilor şi al acţiunei, puternica caracteristică, precum şi originalitatea şi avêntul dialogului.

Şi din acest punct de vedere se numeră Vergil cu drept între oameni nemuritori, chiar dacă există mai mari de cât el.

Însă, dacă îi a ridicat Mantua o statuă de bronz, dacă marele împĕrat al soldaţilor, care se compară cu un Alesandru şi un Cesar August, îi a ridicat clasicului cântăreţ al monarchismului un obelisc pe ţĕrmul riului Mincio, atunci şi noi ne putem aduce aminte cu veneraţiune şi admiraţiune de acela, care a conceput mândria şi gloria unei naţiuni milenare şi a unei ţĕri eterne în versuri neperitoare, ne putem aduce aminte cu tot dreptul de un poet naţional, de un adevĕrat favorit al Muselor.

După *P. L.*

250 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei, și lemne de încălțit. Pentru postul de învățătoriu al II salariu ficsat 155 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei și lemnele de încălțit.

Doritorii de a ocupa aceste stațiuni sûnt avisați ași trimete concursele instruite cu toate documentele prescrise de regulamentele vigente subscrisului comitet parochial până nclusive 24 Octomvre a. c.

Vinerea în 4 Octomvre 1882.

Comitetul parochial.

Teodor Herlea m. p.
președinte.

Nr. 249 [273] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învățător la scoala populară confesională gr. or. din M. Bretea protopresbiteratul Iliei cu terminul până la 17 Octomvre a. c. st. v. când va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. În bani gata salariu anual 80 fl. v. a.

2. În bucate 60 ferdele cucuruz a 16 cupe în boambe.

3. lemne 3 orgii, din care este a se încălți și scoala.

4. Grădină de legumi.

5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenții sĕ aibă cunoscință și despre limba maghiară sĕ și fie cântăreți buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada 5 Octomvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
admstr. ppresbiteral.

Nr. 392 [272] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea următoarelor stațiuni învățătoresci în protopresbiteratul Brașovului II.

1. Dobĕrlĕu, cu salariu anual 413 fl. computându-se și emolumentele cantorali.

2. Apața cu salariu de 125 fl. și anume în bani gata 60 fl., în alte beneficii 65 fl.

Concurenții au sĕ arete și cunoscința limbei maghiare. Cererile instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se așterne până în 21 Octomvre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Brașov 8 Octomvre. 1882.

În conțelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

CONCURS. [268] 2—3

Comitetul Asociațiunei pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români meseriași din Brașov publică următoriul concurs: Devenind vacante două ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învățăcei români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, mașinist, argăsitor, pălărieri, clopotar, compactor și brutar, se publică concurs.

Suplicile pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 25 Noemvrie 1882 provedute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român și că posede etatea de 14 ani.

2. Atestat de scoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale și pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.

3. Revers dela părinți sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilulul sĕ învețe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheiat cu vre un Măestru din Brașov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ se vadă, că copilul se află la meserie de cel puțin douĕdeci de țile.

Brașov, 4/16 Octomvre 1882.

Comitetul Asociațiunei pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români meseriași.

B. Baiulescu m. p., președ. **I. Bozoceanu** m. p., not.

Nr. 262 [265] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la scoalele populare confesionale gr.-orientale din protopresbiteratul Mediașului se escrie concurs cu termin până în 25 Octomvre a. c.

1. La Mediași cu salariu anual de 200 fl., solviți în rate lunare din casa alodială, 3 orgii de lemne, una grămadă vorfuri, și cuartir liber în odăile scoalei.

2. Freoa cu salariu: *a)* 50 fl., bani *b)* 50 ferdele bucate *c)* dela 70 familii câte o fertură și de fertură și pâne *d)* o grădină de legumi *e)* lemnele trebuincioase de foc.

3. Mosna 100 fl. v. a. solviți prin reparrtiție dela popor, 4 stângini de lemne de foc și cuartir liber în scoală.

4. Berthan cu salariu de 100 fl. v. a. solviți la pătrariu de an din alo din comunale, 4 stângini de lemne de foc și cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-și așterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, și al regulamentului congresului din 1878 la subscrisul până la terminul sus scris.

Mediaș 30 Septemvre 1882.

În conțe legere cu comitetele biseri cesci

Dionisiu Chendi m. p.,
ad. ppresb.

Nr. 2358. — 1882. [269] 2—3

Esarêndare licitativă.

În 31 Octomvre călind. nou a. c. înainte de ameați la **9 oare** se va esarênda pe calea licitațiunei publice în **cancelaria preturei centrali regalul morii** și al **cârciumei, comunei Bungard** pre timpul din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1888.**

La această licitațiune publică pot participa numai acei interesați, cari la începutul acestui act vor depune înaintea comisiunei 10% din prețul morei de **1500 fl.** și al cărciumei **800 fl.** ca vadiu în bani gata ori în hârtii de preț. Condițiunile speciali se pot vedea atât în cancelaria preturei centrali cât și a comunei Bungard.

Sibiiu în 23 Octomvre 1882.

Dela pretura centrală.

Branisce m. p.

Nr. 5093 civ. — 1882. (266) 3—3

Publicațiune!

Pentru pertratarea în privința comasărei esercițiului dreptului de cârciumărit în Curuieni la rugarea lui Ladislau Muste și consoți, representați de advocatul Gavriil Man, se determină țiua de **7 Decemvre a. c. înainte de ameați la 10 oare** în fața locului Curuieni, cu aceea, că cei interesați dintre composesori sûnt invitați a se înfățișa sau în persoană sau prin ple nipotențiați, de oare ce la cas de obsbsență vor fi representați din oficiu de advocatul Nagy Károly curator de afaceri.

Din ședința tribunalului reg. din Dej ținută la 23 Septemvre 1882

---

[274] 1—3

Memorialul
partidei naționale române

compus din însărcinarea conferenței din Maiu 1881 a representanților alegĕtorilor români a apărut în limba maghiară română și germână, fie-care în edițiune separată și se poate procura **dela librăria tipografiei archidiecesane în Sibiiu** cu prețul de **1 fl.** (și 5 cr. pentru portul postal).

Librăriilor se acordă prelângă solvirea comptantă provisiune de 20%

Colectanții primesc după 10 esemplare unul grătuit.

Comandele în detaiu se pot face mai ușor prin asignațiuni postale.

Librăria tipografiei archidiecesane.
Sibiiu, strada măcelarilor Nr. 37.

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1. câștig principal bani gata floreni **50.000**

2. câștig principal bani gata floreni **20.000**

3. câștig principal bani gata floreni **10.000.**

Mai departe

1 a fl. **10.000** — 4 a fl. **5000** — 5 a fl. **3000** — 15 a fl. **1000** — 30 a fl. **500** — 50 a fl. **300** — 50 a fl. **200** — 100 a fl. **100** — 200 a fl. **50** — 542 a fl. **25**, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alți mulți nimeritori secundari în obiecte de esposițiune dăruite de esponenți.

Prețul unei sorți **50** cruceri.

Comande pe lângă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la

Despărțemêntul Esposițiunei Triestine

[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 4—6

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI
de **Morison,** hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera și în toată lumea, recunoscut de multe autorități medicale și probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb și în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greață de bucate, venin și morburi de nervi, contra paralisiei și reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, reruchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupțiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurățenia sângelui“.**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se departă sucurile cele rele, sângele se curăță și se preface într'un curent nou de viață.

Drept dovadă despre stima cea mare cătră Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetății, prin subscrieri de câte un penny (va se țică 4 cruceri).

Prețurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 și Nr. 2 costă fl. a. 1.60
1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate negușătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa negușătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic
sig: *Morison & Comp.*
London 33 Euston Road.

[230] 6—6

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e provedițută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorință, cataloage gratuite și francate.

(232) 15—20

Redactor respundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 121. **Sibiiu, Sâmbătă 16|28 Octomvre 1882.** *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Banatul.

Nu va fi tocmai întêmplare că „Allgemeine Ztg“ se ocupă cu Banatul şi preste tot cu Ungaria. Foaia germană pune degetul pe dureri de ale patriei, care toate *magyarosodaşurile* şi *magyarositaşurile* nu sûnt în stare sĕ le delature.

De altmintrea astădi scrie foaia aceasta despre Banat, mâne, ea, sau altă foaiă va scrie despre altă parte a patriei, cum dă înderept şi se înnecă în sĕrăcie, în acelaşi timp, când „bărbaţii de stat“ ai Ungariei, cred că prin farmecul gramaticei şi sunetelor maghiare va dispărè miseria şi va face loc prosperităţei.

Admitem că cele scrise contin şi esagerăţiuni, şi ne am bucura când ar fi date de gol cele scrise de „Allg. Ztg.“ că sûnt esagerăţiuni. Înse e trist că se dă prilegiu a se scrie astfeliu în străinătate.

De acea nu consimţim, nu concludem, ci reproducem unul din articulii citatei foi, lâsând publicul sĕ concludă însuşi.

„Era un timp — ḑice „Allg. Ztg“ — în care Banatul Temişorii se numia grânarul monarchiei austriace, pentrucă ací se cultivau aproape esclusiv grâu şi cucuruz, ear' recoltele rele erau necunoscute până în anul 1863. Înaintea acelei cumplite veri, fusese treiḑeci de ani de a rêndul recolte bune. O singură recoltă rea a fost deajuns pentru a da loc la mare foamete. Statul a trebuit sĕ intervie în ajutorul oamenilor cu grâne, făină şi alte mijloace de subsistenţă. Cu toate acestea Banatul fusese considerat ca ţeară bogată, ca grânar al monarchiei. Ilusiunea se perdù numai decât. Ceea ce oamenì cuminţi prevĕḑuseră de mult, s'a invederat pentru toată lumea; populaţia Banatului trăia — afară poate de o seamă de ţerani bogaţi — dela mână la gură. Puţini câştigau de cu vară mai mult, de cum le trebuia iarna. La vremea secerii ne şi lipseşte pânea. Cel ântâiu grâu, ce secerăm se preface literalmente în pâne, celalalt e vêndut de pe câmp, fiind încă în spice, sau se duce numai decât în piaţă — pentru a împăca pe perceptor.

„Sarcinele, ce i se impun populaţiunei de ací, sûnt neauḑite şi sute de mii de oameni muncesc ḑi şi noapte pentru nimic alt, de cât pentru a-'şi ţinè sufletul, căci ceea ce nu le ia statul pe cale legală, le mănâncă funcţionarii cei corupţi şi advocăţimea cumplit de cârciocătorească şi sugătoare de sânge. Mania de a se judeca a fost cultivată în mod sistematic şi ací, şi nu e casă sĕ n'aibă procesul ei, care o stinge până în sfêrşit. Toată populaţia s'a abrutizat în nesfêrşita luptă pentru esistenţă; muncesc ca animalele şi nu se poate sĕ aibă astfel de sìmţiri de cât acestea.

. . . . . .

„De asupra acestei situaţii deplorabile din inima populaţiei chiar, ... artă de guvernament a Maghiarilor 'şi ridică biciul, un stat, care în teorie şi în faţa străinătăţii pretinde a trece de stat civilisat, ...

. . . . . În teorie d. e cestiunea limbilor s'a resolvat în modul cel mai minuţios; regimul Taafe ar putea învĕţa dela Maghiari. Fie-ce condicuţă de dări are bună-oară trei rubrici, una maghiară una germână, una română; funcţionarul e obligat, în aparenţă dea a umplea contribuabilului maghiar rubrica ântâia, celui german a doua, românului a treia. Departe una ca aceasta! Deşì în tot Banatul nu sûnt la ţeară nici o sută de contribuabili maghiari, deşì în cele mai multe losuri, nici rêndaşii nu sciu acest idiom, totuşi autorităţile nu cunosc, în relaţiile lor cu germanii, românii, serbii ori bulgarii, altă limbă decât pe cea maghiară.

„Cine n'a trăit pe ací, nu 'şi poate face închipuire de încurcătura fără capĕt, de miseriile ce nasc din aceastà singură împregiurare. Poporul neştiutor e dat cu totul pe mâna cavalerilor de industrie, care sciu ungurește, căci esistă localităţi unde dintre patru mii si mai bine de suflete, nici unul nu scie boabă ungurește. În asemenea localităţi persoane problematice 'şi câştigă esistenţa, tălmăcind ţeranilor în limba lor pe aceea a autorităţilor. Aceşti parasiţi de advocaţi de a treia mână şi de scriitoraşi esistau cu de prisos şi înainte, dar acum sporesc ca buruiana cea rea. căci au sferă de activitate determinată, Această canalie traduce actele şi adresele autorităţilor, sfătuesce pe ţeran, 'l înstigă, îşi dă aerul că ar fi avênd trecere în sferele politice, caută a trage pe sfoară pe cel necunoscĕtor, i se plătesc bine serviciile de interpret, ia avansuri în procese pendente ş. a. m. d.

„Însĕ toate lipitorile acestea mari şi mici n'ar fi încă în stare de a ruina ţeara şi de a aduce populaţia la sĕrăcie deplină, dacă . . . . . , n'ar merge mână în mână cu toate acestea.

„De ocamdată vom da următoarele cifre, cari vorbesc de sine. Banatul, aşa numitul grânar al imperiului, datorește 10 milioane remăşiţă din dări. După darea de seamă publicată de curênd, comitatul Temişoarii numai, datorește 3,667,095 florini reparţiţi asupra plaselor Temişoara, Verşeţ, Vinga, Lipova şi Biserica-Albă. Ne vom ocupa cu Lipova, care în aparenţă e plasa cea mai bine situată în tot judeţul Temişoarii.

„Recolta anului acestuia se consideră bună ca în toată Ungaria, aceasta a ajuns la auḑul ministerului unguresc de finanţe, Szapary, care s'a grăbit a adresa o circulară către toate autorităţile fiscale din Ungaria, prin care comandă organelor sale de a căuta cu zel şi asprime, sĕ încaseze dările. Organele subalterne, ce n'au nevoe de o asemenea admoniţiune, n'au aşteptat sĕ le o spună de două ori.

„Cine sĕ esecute însĕ?

„Poporul e mai iritat decât ori când şi în adênca sa ignoranţă identifică pe perceptor cu neîngăduitorul creditor, cu statul. Firesce. Cel ce ia grâul de pe ogorul ţeranului şi 'l silesce a-'şi vinde marfa câteva septămâni după secere, când e naturalmente mai eftină, pentru a plăti dări cu banii; cine îl face pe ţeranul viier sĕ-'şi pearḑă recolta în acelaşi chip; cine-i ia pălmaşului vaca, care-i hrănesce copiii, pentru a o da pe nimic celui ântâiu venit — acela e vrăşmaşul de moarte.

„Toate aceste le face însĕ în Ungaria un perceptor, un esecutor. Plânsete şi vaete domnesc pretutindenea unde se arată. De aceea nici odată un om care simte omenesce sau un funcţionar, cum se cade, nu se oferă (?) a fi perceptor. Numai oameni cu totul depravaţi, ce n'au nici un fel de căpătâiu (?), se oferă la funcţii atât de neplăcute, primejdioase chiar, care se dau oarecum cu licitaţie. E foarte caracteristic că esistă sute de inşi, cari se presentă spre a ocupa asemenea funcţii; esistenţele problematice foiesc în Ungaria cu de prisos şi un astfel de domn de care-şi pricepe treaba, scie sĕ-şi facă avere, în posiţia aceasta, în timp de câţiva ani.

„Cu revolverul în buzunar călătorește acest „domn“, în numele guvernului şi pe cheltuiala comunelor, în plasa sa din loc in loc şi o spaimă ce paralisează, îl precede. Înainte de a sosi, averea tuturor locuitorilor, cari sûnt în restanţă cu darea, se trece într'un proces verbal; un scriitor şi un om al autorităţii (în genere un ţeran) merg din casă în casă. Deja scriitorul acesta e pungaş, de mituit in ori-ce caz, pentrucă aci, în ţeara aceasta toţi, se pot mitui.

„Incruntând sprîncenele intreabă pe pe o biata vĕduvă; „D-ta ai o vacă.“ Tremurând femeea î pune în mână un biet florin — poate pe cel din urmă pe care'l are — şi ḑice nu. El scrie „Nu“ şi apoi continuă cu blândeţe: Nu-i aşa că n'ai nici vin?“ Apoi îi lasă o hârtie goală pe care ea are se o iscăliască. Cu o clipire de ochiu semnificativă, el părăsesce casa şi biata femee crede, că a scăpat cu puţin. Cum s'a înşelat. Executorul vine, în ḑiua viitoare în persoană, o amenință cu temniţă pentru indicaţiunea ei mincinoasă, şi dacă acum nu dă cinci sau ḑece florini pentru o manipulatiune analogă, esecută fără de milă. Adesea nici mituirile nu folosesc, căci executorul nu poate gândì totdeauna numai la sine, ...

„Oare un popor care vede guvernul reprezentat de îndiviḑi atât de venali şi atât de mojici, poate sĕ mai aibă consciinţă de stat şi respect de legi, în existența cărora nici nu crede? Nu e de mirare, dacă în timpul din urmă au fost ucişi, în curs de opt ḑile doi executori şi un consiliar fiscal în Ungaria, unul dintre ei chiar în Banat.

„In modul cel mai brutal parasiţii aceştia scormolesc în carnea proprie a statului unguresc, prădând ţeara, ruinând în fie ce an sute de oameni adecă tot atâţi contribuabili. Se înţelege că numĕrul contribuabililor împuţinânduse sarcinile celor ce mai sûnt în stare a plăti, devin din ce în ce mai grele. Această impuţinare cresce prin emigraţiunea în mase spre America, care ia dimensiuni din ce în ce mai mari, încât ministrul de înterne al Ungariei s'a vĕḑut silit a convoca o anchetă pentru oprirea „emigraţiunii în masse.“ S'au cerut espertize dela comune şi dela societăţile agricole asupra acestui fenomen inspăimântător şi din toate părţile s'a respuns că principala causă e mărimea dărilor şi asprimea incasării. Aşa dar fugă generală înaintea executorului! Nu sciu ce va decide ancheta, un lucru însĕ e sigur: nu există alt mijloc de îndreptare, decât scăderea dărilor şi o purificare fundamentală a personalului administrativ. Dar e sigur de mai nainte, că acest mijloc nu o sĕ se aplice. Farsorii se vor tăvăli înainte, până când s'o putea.

„Ungaria e o ţeară bogată, bine„cuvêntată şi popoarele ei sûnt din„tre cele mai fericite ale pământului“— aşa stă scris în fie ce carte de scoală, în care învaţă a citi copilul ţĕranului, care nici de nume nu ştie ce-i fericirea. Da! e bogată ţeară, dar locuitorii sûnt săraci.

„Săraci, pentrucă prea multe lipitori 'i sug, pentrucă statul întreg trăeşte pe un picior prea mare, pentrucă numai o idee, numai o tendenţă a cuprins puterile intelectuale din aceastà ţară şi le absoarbe pe toate: ideea statului pur maghiar, tendenţa de a impune ţĕrii întregi, tuturor popoarelor, fie cărui cătun, fiecărei table de cârciumă sigilul maghiarismului.

„De o camdată fenomenul emigraţiunei în mase se observă mai mult în Ungaria de nord. Comisarii şi agenţii proced cu temeiu şi n'au pĕtruns încă până aici; poate că unii nu presupun că vorbele şi momelele lor ar da de urechi ascultătoare şi de inimi deschise; căci populaţia din Bănat nu e numai săracă şi nemulţumită, ci chiar prea multă la un loc, şi tendenţa de a emigra e vie în toţi. De o camdată lipsesce ţinta ademenitoare şi mulţi nu emigrează, decât în alte părţi ale Ungariei sau în Bulgaria, căci ací nu mai e loc pentru ei.

„Cum vine însĕ că Ungaria aici populată, dar în mare parte pustie, retrogradează din deceniu în deceniu în privirea populaţiei sale, că intreaga ei prosperitate economică e lovită de regres? Cifrele ce pĕtrund penibil in publicitate, sûnt spăimântătoare; nici acum, în anul cel bun, nu se vede o scădere a rĕului. Această impregiurare ne spune în deajuns că n'avem a face cu neajunsuri trecĕtoare, ci cu rele sociale şi economice adânci, a căror înlăturare, în actualele împregiurări politice, li s'au părut cu neputinţă celor ce au rupt-o de fugă. Recensimentul din 1870 spunea că în Ungaria sûnt 4,417,574 persoane cari trăesc din agricultură; pe când recensimentul ultim, făcut asupra popoarelor în a. 1880, dete un minus de 784,457 persoane, căci numĕrul acelora cari, în 1880 se mai ocupau cu agricultura e numai de 3,669,117 inşi. Fiindcă în cei din urmă doi ani tendenţa de emigraţiune a sporit — Bulgaria şi Bosnia sûnt atât de aproape — se poate ḑice că în ultimii 12 ani agricultura Ungariei a pierdut un milion, aproape 25% a capitalului ei de braţe. Din nenorocire statistica naţională-maghiară, a cărei exactitate şi bună credinţă întrece pe aceea a geografilor francezi nu ne spune nimic positiv despre proporţia diferitelor naţionalităţi în aceste pier-

deri colosale. Ar fi interesant şi ar lămuri problema dintr'un punct de vedere, care a contribui a deslega cu siguranţă cestiunea anchetei ministeriale".

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Octomvre.

Objectul cel mai însemnat la ordinea ţilei în monarchia austro-ungurească este deschiderea delegaţiunilor în Budapesta şi bugetul comun pus pe mesele acestor corporaţiuni.

Şedinţa solemnă a ambelor delegaţiuni a avut loc eri în 26 Octomvre la 12 oare. Majestatea sea în cuvêntul de tron a accentuat raportul cel amical faţă cu toate puterile europene. În privinţa cestiunei egiptene Austro-Ungaria îşi dă toate silinţele pentru promovarea unei înţelegeri împrumutate. Organisaţiunea cea nouĕ a armatei va recere puţine spese. Turburările în părţile de meaḑădi sûnt suprimate, însĕ stabilirea unei ordini definitive face de lipsă presenţa unui numĕr mai mare de trupe, care sĕ pacifice definitiv ţerile ocupate. Spune mai departe că s'au luat mĕsuri pentru o administraţiune mai corespunḑĕtoare. În fine cuvêntul de tron se esprimă că contează la înţelepciunea şi patriotismul delegaţiunilor.

În şedinţa cea dintâiu a delegaţiunei ung. dela 25 Octomvre fu ales Ludovic Tisza president şi archiepiscopul Haynald vice-president. În aceeaşi ḑi delegaţiunea austriacă a ales president pe Dr. Smolka (polon), vice-president pe baronul Ceschi. Îndată după alegerea comisiunilor în ambe delegaţiunile, comisiunile s'au şi apucat de desbaterea bugetului.

Bugetul comun pe 1883 este în schiţă generală următoriul:

Ministerul de esterne: erogatele ordinare 4,210,100, estra-ordinare 36,800 la olaltă 4,246,000; ministeriul de rĕsboiu (armata de uscat şi marina) erogate ordinare 102,800,921 estra-ordinare 8,774,621 cu totul 111,575,542; ministeriul comun de finance: erogate ordinare 2,087,451, estra-ordinare 3,875 la olaltă 2,088,326. Toate erogatele ministeriului comun ar fi: erogate ordinare 105,097,472, estra-ordinare 8,815,296, cu totul 117,910,768.

Suma întreagă a venitelor ministeriului comun 3.248,780 fl. Erogatele comune, netto, după detragerea sumei din urmă ar fi 114,661,988 fl. cu 837,309 mai mari ca în anul trecut.

Ministeriul de resboiu a împărtăşit cu ocasiunea deschiderei delegaţiunilor unor foi un memorand despre organisaţiunea armatei. In memorand se spune ca s'a adoptat sistemul teritorial, in urma cărui trupele garnisonează in ţinuturile de unde se intregesc. Abstracţiune făcênd dela Bosnia, Erţegovina, Dalmaţia şi Tirol, monarchia este împărţită in treisprăḑece cercuri. Mai departe se unifică regimentele de linie în cele de reservă şi numĕrul lor se sporesce la 102. In fine batalioanele a 4. cu un stat efectiv inmulţit de pace sĕ trimit in Bosnia.

„N. fr. Presse" are sciri din Cattaro, ca sûnt semne ca şi cum în Erţegovina ar avè sĕ isbucnească turburări nouĕ.

Dela Paris se telegrafează că guvernul a dat de urma unei revoluţiuni foarte respândite, a carei comitet reşede în Geneva.

Alegĕtorii din âmtâia circonscripţiune electorală din Neapole au dat dlui Nicotera un banchet, la care oaspele ţinú un discurs, atât, cum ḑise d-sa, spre a înlătura neînţelegerile născute în urma discursului sĕu din Palermo, cât şi spre a-'şi ilustra şi mai bine posiţiunea sa faţă cu guvernul. D-sa mulţămì preşedintelui banchetului pentru invitaţiunea sa amicală; aceasta a deşteptat într'ênsul o amintire plăcută din tînereţe, când ideea de unitate şi de mărire a patriei conducea primii sei paşi, ca şi astăḑi când face poate ultimul act al vieţii sale politice. Faţă cu acusaţiunile ridicate contra sa, d. Nicotera ḑise că nu doresce nici cum o politică de aventuri. Chiar cea mai mare necesitate nu poate sĕ şteargă uricioasa origine a dărei asupra măcinatului. Programa desvoltată de d. Depretis în Stradella este cu totul contrară programei sale, întru ceea ce privesce cestiunea militară. Această cestiune este cu totul de natură administrativă internă. Stânga a sporit în adevĕr bugetul resbelului, dar trebue sĕ vedem, dacă sporirile sûnt de ajuns şi dacă fondurile sûnt bine întrebuinţate. Francia şi Germania dispuneau de 800,000 oameni în prima linie, Austria de 700,000 oameni. Relativ vorbind Italia trebuia sĕ dispună între 500,000 şi 600,000 oameni şi cu toate acestea ea nu dispune de cât de 300,000 oameni de trupe de a doua şi a treia categorie.

Tot în acelaşi raport este nesuficient numĕrul cadrelor şi calitate a oficierilor; cavaleria şi miliţia mobilă au fost cu totul neglijate. Puscele de modelul nou sûnt suficiente d'abia pentru âmtâia linie şi fie care om nu poate avea de cât o singură puşcă, pe când la puterile suscitate sûnt câte douĕ pusci şi jumĕtate de fie-care om. Budgetul de resbel de 200 milioane este suficient pentru 10 corpuri de armată, dar nu va ajunge pentru 12. Cele douĕ corpuri noue de armată vor fi organisate tocmai peste trei ani pe picior de pace şi după opt ani pe picior de resbel. Se risipesc dar 200 milioane fără nici un folos şi sĕ despreţuesc sfaturile celor mai buni generali, ca Pianell, Mezzacapo şi alţii. D. Nicotera discută apoi sistema pentru întărirea coastelor şi recomandă o mai mare activitate prin arsenal. În privinţa desfiinţării dărei asupra măcinatului guvernul a procedat fără nici un plan; după desfiinţarea celei dintâiu jumĕtăţi, făina este tot aşa de scumpă, ca şi mai nainte, de vreme ce comunele au ridicat acsisele asupra făinei cu cinci până la şese franci. Oratorul salută desfiinţarea cursului forţat şi noua politică de căi ferate. D-sa nu speră şi nu contează într'o victorie personală, dar crede a face un bun serviciu regelui şi ţĕrei, pe care voesce sĕ le vaḑă tari, libere şi respectate.

Dela Paris se telegrafează următoarele cătră „Kŏln Zeitung": „Comitele Ignatieff, pe timpul şederei sale acì visită pe d. Grévy, Duclerc, Gambetta, şi alţi bărbaţi de stat, pe cari se încearcă a'i convinge că principele de Bismarck voiesce sĕ anecseze în curênd Luxenburgul la Germania. Comitele Ignatieff întrebuinţă toate mijloacele spre a îndupleca pe Francesi sĕ meargă cu Rusia.

„Sgomotul, că el va venì în curênd din nou la putere, a provenit de acolo că a dat mai multor persoane asigurarea că Ţarul, după espirarea anului 1882 are firma hotărîre de al readuce în fruntea Rusiei".

Camerile României se vor deschide Duminecă cu un mesagiu.

Proiecte ruse pe Dunăre.

Sub acest titlu, „The Daily Telegraph" publică următorul articol privitor la cestiunea Chiliei a cărui traducere o luăm din „Gazette de Roumanie":

Neînţelegerea ce s'a ivit între comisiunea europeană a Dunărei şi guvernul rus, neînţelegere despre care v'am vorbit în ultima mea depeşă, ameninţă de a lua proporţiunile unui conflict serios şi am avè multe cuvinte sĕ ne temem de complicări. Cestiunea a fost presentată sub o lumină cu totul falsă, şi cel din urmă numĕr al „Corespondenţei politice" conţinea o versiune, al cărei punct de vedere strîmt va fi poate admis în Englitera. E foarte însemnat că relaţiunea esactă a faptelor care se leagă de această cestiune sĕ fie dată publicului englez, căci doue treimi din comerciul maritim al Dunării de jos interesează direct comerciul britanic. Respund de stricta esactitate a faptelor următoare.

În şedinţa sa dela 20 Maiu trecut, comisiunea europeană otărì că planurile prealabil ridicate pe ţermurile Dunării vor fi completate prin sondagie în gura Chiliei. Comisiunea permanentă dela Galaţi, doritoare sĕ proceadă la aceste sondagie, cerù o autorisare dela guvernul rus pentru personalul technic, care trebuia sĕ fie însărcinat cu această lucrare.

Delegaţii ruşi respunseră că nu se putea acorda autorisarea, de vreme ce însuşi guvernul rus ordonase deja inginerilor sĕi de a proceda la aceeaşi lucrare. Un membru al comisiunei, împins se vede de o dorinţă de împăciuire, propuse ca sondagiele sĕ fiă esecutate impreună de inginerii comisiunei şi de aceia ai guvernului rus, dar delegatul englez, observând că membrii absenţi trebue sĕ fie mai antâiu consultaţi, delegatul rus se retrase şi redactà o protestare în acesti termini; „Nu se poate admite ca o putere, avênd ea însăşi miḑloace de a esecuta aceste sondagie, sĕ permită altora de a le face pe propriul sĕu teritoriu." În acesti terminì Rusia notificà Europei luarea in posesiune a ţermului drept al gurei Chiliei.

După toate ce se petrecuse mai înainte, era vĕdit că Rusia pretindea mai întâiu, a mărgini din ce in ce mai mult sfera de acţiune a comisiunei europene şi al doilea, a-şi asigura stăpânirea intregei guri Chilia, călcând astfel drepturile riveranului vecin, România. În şedinţele comisiunei dela 8 şi dela 12 Octomvre 1879 şi dela 10 Noemvre 1880, delegatul rus ḑicea în privinţa gurei Chilia; „Această parte a fluviului a făcut în timp de mai mulţi ani, obiectul deliberărilor comisiunei şi după ce nici o imbunătăţire nu s'a adus în gura Chiliei trebue sĕ conchidem că a fost părăsită; ceva mai mult, comisiunea a avut la început trei din gurile Dunărei la dispositiunea ei, mai târḑiu ea alese una numai; a încetat dar sĕ fie stăpână pe celelalte".

In şedinţa dela 15 Noemvre 1880 acelaşi delegat declară, că nu era autorisat a subsemna actul adiţional decât sub condiţiunea espresă că nu se va aplica la gura Chiliei. În faţa acestei reserve, delegaţii Austriac, Francez, Engles, German, Italian, Român şi Turc luară o otărîre, prin care manţineau în întregitatea lor drepturile comisiunei europene asupra celor trei guri ale Dunării. E cam surprinḑĕtor de a vedea că puterile nu făcură în urmă nici un cas de teoriile representate în această şedinţă de cătră delegatul rus şi nici nu se încercară, prin negocieri directe, de a rectifica această interpretare estraordinară a tratatelor din Paris şi din Berlin, care, amêndouĕ specifică tocmai contrarul. Dar, ceea ce nu este decât o eresiă fâţă cu sus ḑisele tratate, constitue o spoliare fiagrantă a drepturilor României.

Tratatul din Berlin silì pe aceasta din urmă a retroceda Rusiei Basarabia, care 'i fusese dată prin tratatul din Paris; şi, prin acelaşi tratat România nu primì în schimb de cât ţermul drept al gurei Kiliei. În virtutea cărui drept Rusia are ea cele douĕ ţermuri? Din altă parte, tratatul din Berlin, despăgubind România de perderea Basarabiei, acordă acestui regat, cu Dobrogea şi Delta Dunării, în condiţiunile în care o avuse Turcia dela tratatul din Paris până în 1878. Deci, România este singura proprietară legală a ţermului drept până la talwegul gurei Kiliei.

Politicei ruse nui plac inovaţiunile. Numai întrebuinţând mereu aceleaşi mijloace ea 'şi ajunge scopurile, În 1812 Rusia 'şi asigurà Basarabia cu gura Kiliei; în 1825, ea găsì folositor de a 'şi însuşì acea a Sulinei; în sfêrşit, în 1829, ea puse mâna pe gura St. George. Sondagiele întreprinse în acest moment în gura Kiliei ne destăinuesc dar un proiect, care meritä sĕ atragă atenţiunea. Această gură a fluviului trebue deschisă vaselor de cel mai mare tonagiu prin mijlocul unui canal, care se aruncă direct în mare. Dacă, afară de aceasta, ne amintim că gura Kiliei singură trămite la mare $^{8}/_{10}$ din apele Dunărei, simptomele echivoce ale proiectului rus vor fi destăinuite. Atitudinea agresivă a Rusiei faţă cu comisiunea europeană este un semn sigur că ea se va opune prelungirei puterilor ei, care se sfêrşesc peste şese luni. Îndată ce comisiunea va înceta de a manţinè buna ordine în gura Sulinei, ea nu va mai fi navigabilă şi întregul comerciu va fi aruncat în gura Kiliei.

Acest fapt va face Europa tributară Rusiei pe Dunărea de jos, şi va pricinuì ruina Statelor riverane, mici şi mari. Mai curênd sau mai târḑiu se va înţelege ce greşală s'a comis, permitêndu-se Rusiei de a se întoarce la Dunăre.

În ori se cas, Englitera, al cărei drapel acopere douĕ treimi din navigarea totală a Dunărei de jos, nu poate sĕ se lase a fi înşelată de Rusia şi de sigur că nu se va lăsa a fi rătăcită de o espunere esactă privitoare la această cestiune.

Congresul economic.

Congresul economic dela Iaşi s'a deschis Duminecă, 10 Octomvre, în sala teatrului.

Erau presenţi 266 membri mai din toate judeţele ţĕrei, delegaţi de diferite societăţi economice de ajutor mutuale, de comerciu.

Şedinţa s'a deschis la 3 oare.

D. C. Porumbar, preşedintele „Concordiei române" avênd lângă sine pe d. Păun, preşedintele Clubului comercianţilor şi industriaşilor din Iaşi, a dat citire discursului următor:

Starea economică a Românilor de astăḑi, trebue sĕ redeştepte în inimile noastre îngrijiri serioase, atât pentru present eât şi pentru viitor. Tot progresul moral şi material ce am sevêrşit într'un scurt timp atât pe terenul politic militar şi chiar material, nu pot da decât resultate negative pentru Români; dacă nu vom stabilì o programă economică, care sĕ facă ca toate avantagele ce decurg din progres sĕ profite şi Românilor. Am luptat continuu şi cu succes, am vĕrsat sângele nostru cu glorie, am dobândit independenţa şi un loc onorabil în concertul european, am creat instituţiuni politice, liberale, am desrobit ţiganii, am desfiinţat claca, am împroprietărit ţĕranii, am făcut instituţiuni de credite fonciare rurale şi urbane, banca naţională, societăţi de asigurare, credite agricole, căi de comunicaţie şi atâtea alte instituţiuni menite a da un avênt puternic desvoltărei economice ale ţĕrei; dar sĕ ne întrebăm, din toate aceste bine faceri unde este Românul? Dacă ne vom întreba, unde sûnt comersanţii români de odinioară? Acea falangă de comercianţi români cari în timpurile trecute, fără mijloace de comunicaţiune, străbăteau centrurile Europei şi treceau peste legendara Lipsca, pentru a aprovisiona comerciul ţĕrei. Dacă vom întreba unde sûnt artisanii, meseriaşii români, cari îndestulau ţara cu produsul muncei lor, şi întreţinerea viaţa naţională?

Cât pentru ţĕrani i găsim străluciţi la Plevna..... ear în ţeara lor în miserie.

A căuta causa acestei decăḑeri economice la Români şi a căuta mijloacele prin

care sĕ ajungem a ridica şi îmbunătăţi această stare, eacă misiunea Congresului.

Principalele cause de decădere economică sûnt:

Starea precară în care se afla ţeara noastră în timpii nefasti înainte de 1821, şi de atunci până la proclamarea regatului epocă destul de îndelungată, unde toţi Românii, dela mic până la mare, aveau unica preocupare, şi îşi întrebuinţau toate forţele lor vitale, morale şi materiale, pentru întemeerea şi consolidarea edificiului naţional al Statului Român, o epocă destul de lûngă în care fatalminte a trebuit sĕ fie negligiate toate cestiunile economice. Străinii în ţara noastră, liberi de preocupaţiuni politice, ne avênd a face nici un sacrificiu pentru dênsa au găsit un teren liber pentru a şi concerta toate forţele lor intru a cuceri din ce în ce mai mult terenul economic, pe când Românul îşi perdea avutul şi viaţa, lăsa în năpustire holdele sale şi tăcea beilici armatelor, străinii îşi cultivau interesele particulare înainte ca ţeara preocupată de alte cestiuni de ordine mai inalte, sĕ poată aşi întoarce vederile asupra intereselor materiale şi sĕ le îngrădească cu legi protectoare; a venit o invasiune întreagă de esploatatori care fără consciinţă şi fără frĕu, au profitat şi au abusat de această situaţiune până a ajunge aproape deplini stăpâni pe terêmul economic.

Intr'o asemenea situaţiune, ori-ce lege şi ori ce instituţiuni economice se vor face, putem fi siguri (şi asemenea probe le avem în faţa noastră), că ele nu vor profita decât străinilor. Este dar de o urgenţă mare de a ne întoarce privirile şi a desvĕlì activitatea asupra părţei economice şi sĕ ne convingem, că ori-ce minut de întârdiere de a ne pune pe lucru, face sĕ se grămădească vălurile cotropitoare, şi mai dificilă risipirea lor.

De cât-va timp mai multe mişcări economice s'au făcut în ţeară, dar ele neavênd o unitate de acţiune, mare parte dintr'ênsele n'au dat resultatele dorite. Aceasta nu putea eşì decât dintr'o întrunire mare, compusă din representanţii tuturor ramurilor de activitate din ţeară şi din toate localităţile ei; învestiţi de aeest mandat, dlor aveţi salutară misiune astădi de a pune basele unui sistem Economic Român, după care toţi în unire se lucrăm pentru a scăpa barca ameninţată din valurile contropitoare. Bine voiţi dar, dlor, a alege un birou provisoriu pentru a procede la lucrări.

Preşedintele societăţii „Concordia Română", C. Porumbaru.

Preşedintele „Clubului Comercianţilor şi Meseriaşilor români din Iaşi", Păun.

Discursul dlui preşedinte a fost mult aplaudat.

În urmă d. C. Arion, membru al curţii de compturi, a fost aclamat ca preşedinte provisoriu; s'a dat cetire unui mare numĕr de telegrame, care salută întrunirea congresului şi, prin aclamare, s'au ales d. C. Porumbaru preşedinte, d. Păun, vice-preşedinte şi d-nii Kirilov şi Filip Xenopol, secretari ai biroului.

Prima şedinţă s'a încheeat prin împărţirea membrilor congresului în 5 secţiuni: industrială, comercială, agricolă, financiară şi de mine.

Eri, Luni la 8 oare dimineaţa s'au întrunit secţiunile.

Lucrarea dar a început de eri.

E îmbucurător a vedea un numĕr atât de însemnat de bărbaţi din mai toate colţurile ţĕrii, întruniţi în scopul de a lucra în unire pentru emanciparea economică a ţĕrii.

„Rom."

Varietăţi.

* (Dar). Majestatea c. şi reg. apost. s'a îndurat pregraţios a dărui comunei gr. or. din Răchita pentru zidirea scoalei 100 fl.

* *(Reuniunea femeilor române din Sibiiu).* Convocare. În sensul §. 13 din statute se convoacă prin aceasta a IV adunare generală ordinară a „Reuniunei femeilor române" din Sibiiu pe ţiua de duminecă 29 Octomvre a. c. stilul nou după ameaţi la 3 oare în localul casinei române (strada măcelarilor, edificiul „Albinei"), la care Onor. membrii ai reuniunei sûnt rugaţi a participa.

Sibiiu 21 Octomvre 1882.

Maria Cosma m. p.,
preşedinta reuniunei.

* (Constituire.) Societatea literară „Petru Maior" a junimei române din Budapesta 'şi-a ales comitetul pe anul scolastic 1882/3 cu unanimitate în următoriul mod: preşedinte, dl George Sêrb advocat şi deputat dietal; vice-preşedinte, George Ilea jurist; secretar, Demetriu Horvat ascultător de filosofie; notar, Sever Bocşan jurist şi Elia Precupaşiu asc. de filos; cassariu, Emiliu Butian jurist; controlor, Marcel Vlad jurist; bibliotecariu, Alesandru Coca jurist.

* (Vênătoare oficioasă în cercul Iaadului, comitatul Bistriţa-Năsĕud.) Fearele sĕlbatice, lupii şi urşii au făcut multe daune poporaţiunei de pre valea Borgoului cu deosebire în vara deja trecută. Urşii, ceea ce de multe nu s'a pomenit în aceste ţinuturi au scoborît până în nemijlocită apropriere de sate, făcênd daune considerabile, în vitele bieţilor economii. Din aceasta causă comunele: Borgo-Prund, Borgo-Bisrtiţa, Borgo-Mureşeni, Borgo-Tiha şi Borgo-Luseni s'au rugat prin pretorul concernente de comitele suprem, ca acesta cu concesiunea ministrului de interne, sĕ dispună pentru apărarea de amentitele feare o vênătoare oficioasă. Obţinênd numitele comune atare concesiune, vênătoarea oficioasă s'a şi început în 16 şi a durat până în 23 Octomvre n. a. c. adecă 8 ţile. Cătră finea vênătoarei adecă în ţilele de 21, 22, şi 23 Octomvre a. c. pre hotarul de cătră meaţădi a comunei Borgo-Bistriţa şi Borgo-Prund au omorît vênătorii prinpuşcături 7 urş imari.

În timpul din 16—20 Octomvre abia au omorit vênătorii un lup şi o vulpe.

Dacă această vênătoare ar fi constat din 200—300 bărbaţi, precum s'a fost dispus, negreşit că şi fearele vênate ar fi fost mult mai multe.

Mare zel şi multă energie a desvoltat în această vênătoare Dl pretor din Iaad Godofroa Cuales, ca conducător al vênătoarei. Onoare atât acestuia cât şi vênătorilor iscusiţi, cari în tot decursul vênătoarei, nu au părăsit pre conducătorul lor.

* (Stefan cel Mare supus la tacse) Mai acum câte-va sĕptămâni sosind la gară statua lui Stefan cel Mare a doua ţi a trebuit ca de aci sĕ o ia şi sĕ o ducă în piaţa Palatului, unde este locul destinat a se aşeţa. Trecênd Statua pe la bariere cu toate dependenţele ei, barierul opresce caii şi cere a i se plăti tacsa jugăritului.

— Dar d-le, este Stefan cel Mare, ţise indignat insărcinatul cu transportarea statuei.

Ce-mi pasă mie, adause barierul, măcar să fie şi D-ţeu, aşa am ordin dela Primărie.

Însărcinatul cu transportarea statuei, numai ţise nimic şi scoţênd un bilet ipotecar de 10 franci plătì tacsa jugăritului, după care apoi zelosul barier, tăind biletele de tacse dintr'o condică le lipì pe statua marelui Domn Stefan cel mare, permiţêndui numai astfel întrarea în oraş!

Sermanul Stefan cel Mare, s'a mai gândit oare că va venì un timp, cândva fi el supus a plătì tacsa jugăritului, întrând în capital a sa Municipium Iasiorum? „Perdaful".

* (Himen.) Dl Amos Nicolae Tulea din Halmagiu, învĕţător la scoala confesională din Spata, şi-a încredinţat pe Dşoara Sidonia Frenţiu din Lugoj, cu care se va cununa în 7/19 Noemvre a. c.

* (Cununie şi ospĕţ de surdo-muţi.) În ţiarele maghiare cetim că la Vesprim în ţilele aceste a avut loc o cununie cu totul estraordinară. Mirele şi mireasa surdomuţi. Mirele, Petru Achimovici, care a fost un timp şi redactor al *foaiei Surdo-muţilor* este acum tipograf; mireasa, una dintre fetele cele mai frumoase şi mai plăcute ale Vesprimului se chiamă Maria Schuster. Preotul a cetit înainte-le formula cununiei şi apoi au ţinut-o înaintea ochilor mirilor. Aceştia au cetit-o pronunţând cu deosebire cuvintele „jur" şi „iubesc" aşa de respicat încât le au înţeles toţi cei ce erau de faţă la solemnitate. După cununie au urmat un prânţ familiar, la care au luat parte mai toţi surdomuţii din cetate. Nunul, Zoltan Véghelyi, de asemenea surdo-mut, a toastat aproape un pătrariu de oară prin semne. Toastul, se ţice, a făcut impresiune deosebită asupra societăţii surdo-mute. Conversaţiunea, ca şi toastul, numai prin semne, se înţelege că petrecerea a fost fără de nici un sgomot.

* (Unde nu sûnt Jidovi). Solgăbirĕul dela Biserica-albă au respuns vice-comitelui din Timişoara că în cercul sĕu nu se află nici un Jidov şi de aceea acolo nu e de lipsă emisul ministerial prin care se opresc escesele contra Jidovilor.

* (Viţa de vie) înflorită şi cu rod acum în toamnă s'a veţut într'o gradină de aici din Sibiiu.

* (Fragi noue,) ne spun ţiare dela Viena s'au vĕţut acolo aduse de pe câmpiile din giurul Vienei.

* (Frig enorm şi zăpadă) se anunţă din părţile Galiţiei resăritene. In cercurile Podhajcz şi Milna au murit patru oameni de frig.

* *(Calendarul pentru toţi)* a eşit de sub tipar şi se află de vênţare pe preţul de *duoi lei n.* la toate librăriile din capitala României şi districte.

Comandele sûnt a se adresa dlui Leon Alcalay, librar s'au H. Wartha în Bucuresci. Revênţĕtorilor se acordă un rabat însemnat.

Calendarul pentru toţi e illustrat cu 7 portrete ale bărbaţilor celebrii. Conversa în csilografie şi cuprinde o materie literară prosă şi poesii foarte alese, variată şi interesantă.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 26 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 20	119.10
Renta de aur ung. de 4%	86.80	86.90
Renta ung. de hârtie	85.90	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.75	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.80	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94 50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.75	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 50 96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.70 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ţecimei de vin	97.50	97 75
Sorţi unguresci cu premii	117.25	117.25
Sorţi de regularea Tisei	108 50	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77 25	77 30
Renta de aur austriacă	95.45	95.25
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	832 —	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	294 50	294.—
Acţiuni de credit austr.	304.25	304.30
London (pe poliţa de trei luni)	119.20	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.46½	9.47
100 marce nemţesci	58.35	58.30

Nr. 252. [274] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala poporală gr. or, din Uleşiu, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs până la 28 Octomvre a. c. v.

Emolumentele sûnt 150 fl. v. a. Cuartir liber, 3 orgii, din care este a se încălţi şi scoala.

Suplicanţii vor avea a-şi aşterne petiţiunile lor instruite conform „Stat. Org." la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasada în 13 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppesb.

Nr. 243 [270] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante douĕ posturi de învĕţători la scoala confesională gr. or. din comuna Beclean se escrie concurs cu terminul până la 24 Octomvre a. c. st. v. în care ţi va fi şi alegerea.

1. Emolumentele cu postul învĕţătoriului secundar sûnt: 160 fl. v. a. care se va solvì în 4 rate, cuartir liber în edificiul scoalei, cum şi 15 fl. pentru lemne de foc.

2. Pentru postul învĕţătorului primar 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi 15 fl. pentru lemne de foc.

Doritorii de a ocupa posturile aceste au de a'şi aşterne suplicile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la 24 Octomvre st. v. la oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.

Beclean în 22 August 1882.

In conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Ioan Bursan m. p.,
paroch şi preşed. comit. parochial.

Nr 40. [271] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători I şi al II la scoala confesională gr. or. în comuna Vinerea protopresbiteratul Oreştiei se escrie a doua oară concurs până în 24 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt; pentru postul de învĕţătoriu I salariu ficsat 250 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei, şi lemne de încalţit. Pentru postul de învĕţătoriu al II salariu ficsat 155 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele de încălţit.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni sûnt avisaţi aşi trimete concursele instruite cu toate documentele prescrise de regulamentele vigente subscrisului comitet parochial până inclusive 24 Octomvre a. c.

Vinerea în 4 Octomvre 1882.

Comitetul parochial.

Teodor Herlea m. p.
preşedinte.

Nr. 249 [273] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala populară confesională gr. or. din M. Bretea protopresbiteratul Iliei cu terminul până la 17 Octomvre a. c. st. v. când va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. În bani gata salariu anual 80 fl. v. a.

2. În bucate 60 ferdele cucuruz a 16 cupe în boambe.

3. lemne 3 orgii, din care este a se încălţi şi scoala.

4. Grădină de legumi.

5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenţii sĕ aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară sĕ şi fie cântăreţi buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada 5 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
admstr. ppresbiteral.

Nr. 392 [272] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea următoarelor staţiuni învĕţătoresci în protopresbiteratul Braşovului II.

1. **Dobĕrlĕu**, cu salariu anual 413 fl. computându-se şi emolumentele cantorali.

2. **Apaţa** cu salariu de 125 fl. şi anume în bani gata 60 fl., în alte beneficii 65 fl.

Concurenţii au sĕ arete şi cunoscinţa limbei maghiare. Cererile instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se aşterne până în 21 Octomvre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Braşov 8 Octomvre. 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

CONCURS. [268] 3—3

Comitetul Asociaţiunei pentru sprijinirea **învĕţăceilor şi sodalilor români** meseriaşi din Braşov publică următoriul concurs: Devenind vacante două ajutoare de câte 50 fl. v. a. pe an, din cele destinate pentru învĕţăcei români cari se vor apleca la una din meseriile: de postovar, maşinist, argăsitor, pălărieri, clopotar, compactor şi brutar, se publică concurs.

Suplicile pentru aceste ajutoare sûnt a se adresa la subscrisul comitet până la 25 Noemvrie 1882 proveḑute:

1. Cu estras de botez din care sĕ se vadă că este român şi că posede etatea de 14 ani.

2. Atestat de scoală din care sĕ se vadă că a percurs 4 clase normale şi pricepe încâtva limba maghiară sau cea germână.

3. Revers dela părinţi sau dela Tutorii copilului, că vor a lăsa copilului sĕ înveţe meseria pentru care a concurs.

4. Un esemplar din contractul încheiat cu vre un Măestru din Braşov pentru vre una din meseriile de mai sus din care sĕ se vadă, că copilul se află la meserie de cel puţin douĕḑeci de ḑile.

Braşov, 4/16 Octomvre 1882.

Comitetul Asociaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi.

B. Baiulescu m. p., preşed. **I. Bozoceanu** m. p., not.

---

[274] 2—3

Memorialul

partidei naţionale române

compus din însărcinarea conferenţei din Maiu 1881 a representanţilor alegĕtorilor români a apărut în limba maghiară română şi germână, fie-care în ediţiune separată şi se poate procura **dela librăria tipografiei archidiecesane în Sibiiu** cu preţul de **1 fl.** (şi 5 cr. pentru portul postal).

Librăriilor se acoardă prelângă solvirea comptantă provisiune de 20%

Colectanţii primesc după 10 esemplare unul grătuit.

Comandele în detaiu se pot face mai uşor prin asignaţiuni postale.

Librăria tipografiei archidiecesane.
Sibiiu, strada măcelarilor Nr. 37.

Nr. 2358. — 1882. [269] 3—3

Esarêndare licitativă.

În 31 Octomvre călind. nou a. c. înainte de ameaḑi la **9 oare** se va esarênda pe calea licitaţiunei publice în **cancelaria preturei centrali regalul morii** şi al **cârcĭumei, comunei Bungard** pre timpul din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1888.**

La această licitaţiune publică pot participa numai acei interesaţi, cari la începutul acestui act vor depune înaintea comisiunei 10% din preţul morei de **1500 fl.** şi al cărcĭumei **800 fl.** ca vadiu în bani gata ori în hârtii de preţ. Condiţiunile speciali se pot vedea atât în cancelaria preturei centrali cât şi a comunei Bungard.

Sibiiu în 23 Octomvre 1882.

Dela pretura centrală.
Branisce m. p.

LOTERIA ESPOSIŢIUNEI TRIESTINE.

1. câştig principal bani gata floreni **50.000**

2. câştig principal bani gata floreni **20.000**

3. câştig principal bani gata floreni **10.000.**

Mai departe

1 a fl. **10,000** — 4 a fl. **5000** — 5 a fl. **3000** — 15 a fl. **1000** — 30 a fl. **500** — 50 a fl. **300** — 50 a fl. **200** — 100 a fl. **100** — 200 a fl. **50** — 542 a fl. **25**, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alţi mulţi nimeritori secundari în obiecte de esposiţiune dăruite de esponenţi.

Preţul unei sorţi 50 cruceri.

Comande pe lângă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la

Despărţemêntul Esposiţiunei Triestine

[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 5—6

După Ḑeu am se mulţămesc mântuirea vieţei mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparaţiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) şi estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunţate de mai mulţi însănătoşaţi.

Mulţămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi ameninţa viaţa, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparaţiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invenţiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, aşi puté ḑice, a mântuit-o dela moarte,** am putut păşi cu toată puterea înaintea comunei de aici şi a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui ţeran, care pătimea de ficat, de stomac şi în parte şi de plumâni, plângându-se şi întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat şi m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am şi făcut numai decât în odaia lui. Te rog aşa dară ḑle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat şi 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕţătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulţi suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane şi germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenţilor din boale grele, precum şi pentru bolnavi de pept şi se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întăritătoare; tot aşa la boale cronice de stomac şi hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraş: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Braşov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaş: Carol Breckner. Sebeş: Carol Henning. Sighişoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oşorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din ţeară. [249] 3—7

---

[275] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceastu lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în-fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipseaască astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 7—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

---

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e provediută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

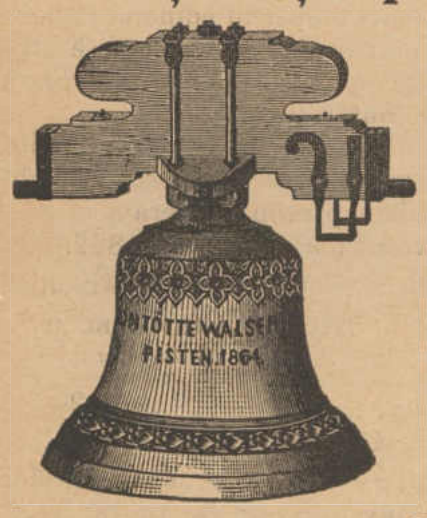

La dorinţă, cataloage gratuite şi francate.

(232) 16—20

Redactor răspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 122. Sibiiu, Marți 19|31 Octomvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 18 Octomvre.

Între proiectele, care s'au dat delegațiunei unguresci până acum, se află și respunsul la unele resoluțiuni ale delegațiunei acesteia, votate încă în anul trecut. Resoluțiunei, care privesce înființarea unei academii militare în Ungaria, i s'a dat din partea administrațiunei militare respunsul următor:

„Lipsă de a se înființa o academie militară nu este nici acum nici în timpul cel mai de aproape. Cu toate aceste ministeriul comun de resboiu, satisfăcênd dorinței delegațiunei a elaborat o programă, după care ar avè a se înființa și organisa un astfel de institut. La proiectul acesta a trebuit să se ia în considerațiune punctul de vedere al sciinței, cum este el astădi, tot așa și recerințele pedagogice și sanitare. De basă la preliminarul de spese s'a luat o academie militară după formularul academiei dela Wiener-Neustadt. Statul efectiv ar fi 200 de elevi, reședința academiei în Budapesta. Înființându-se academia trebue avut în vedere și o clădire nouă, care ar costa 1,828,330 fl. Arangiarea la început ar costa 318,800 fl., așa că acum ar trebuì spre acest sfêrșit 2,147.130 fl. Înființându se academia bugetul de resboiu ar trebuì să se sporiască cu 180,000 fl. pe an. În preliminariul acesta nu s'a socotit acuirarea solului, pe care ar trebuì să se clădească academia militară.“

Despre raportul dintre monarchia austro-ungară și principatul muntenegrean se scrie dela Cetinie lui „P. Ll“ că principele muntenegrean căletoresce prin districtele, unde se află internați insurgenți fugiți și că călătoria aceasta este o demonstrațiune contra monarchiei austro-unguresci. Scopul acestei călătorii demonstrative după „P. Ll.“ ar fi mai departe a a comunica căpeteniilor insurgenților intențiunile țarului și panslavistilor ruși și la dorința espresă a țarului a le da voe să umble nejigniți pe teritoriul principatului, unde le place, și în sfêrșit a le vestì că li se vor restituì armele, care li s'au luat, când au trecut preste fruntariile muntenegrene. „P. Ll.“ spune mai încolo că principele a publicat în foaia sa un conspect despre spesele avute cu cordonul din timpul insurecțiunei în Erțegovina și cu cei internați, numai pentru ca să pună la dispositiunea diplomației rusesci material, din care să se poată vedè numĕrul emigranților. Principele ceruse sumele atinse mai sus dela ministrul austro-ung. Kálnoky; dar după ce a primit respuns negativ, s'a îndreptat cu cererea către țarul rusesc și acesta ia și dat banii ceruți din cassa sa privată. Corespondentul esprimă temerea, că internații eară vor trece în Erțegovina spre a înmulți numĕrul insurgenților.

Din Francia vin sciri cari insuflă grige. Clericali și socialiști se întrec în esploatarea credulității lucrătorilor. Guvernul republican se ḑice că a dat de urma isvorului simptoamelor de anarchie din ḑilele din urmă în diverse părți a le țerei. Guvernul puse la cale și o perchiziționе și judecare a celor culpabili încât a putut pune mâna pe dênșii. Dar soții lor liberi au amenințat prin epistole pe magistrați, și atât magistrații cât și jurii n'au mai voit să continue petractarea judecătorească. Se ḑice că Bonapartistii declară că contează la o revoluțiune socială, care le va da ocasiune a salva de nou societatea.

În Germania, la alegerile în dieta prusiană au învins conservativii. Semn că politica economică a lui Bismarck are mulți aderenți în popor.

Comisiunea dunăreană se va intruni la ședințe ḑilele cele mai de aproape. Barère a plecat dela Paris, ca să poată fi de față la deschiderea sesiunii.

Din dieta Croației.

În septămâna trecută deputatul David Starcsevics a dat prilegiu la o nouă ședință sgomotoasă. Scandalul ar fi luat dimensiuni mari, dacă vice-presidentul dietei Hrvat nu ar fi detras din vreme cuvêntul deputatului Starcsevics, care venise la ședință cu un convolut de cărți și scrisori, ca să dovedească cu ele cum guvernul a „trădat patria croată.“

Deputatul Miskatovics a dat espresiune convingerei, că scandalurile provocate de opositiune în dietă nu fac țerei onoare și de aceea doresce, să se aducă lege, prin care scandalurile în dietă să fie imposibile. Față cu discursul deputatului Folgenovics din altă ședință, Miskatovics susține că pentru Croația nu e nici o rușine, dacă Zsivkovics, capul de secțiune, în congresul sêrbesc, a atras atențiunea alegĕtorilor, cu ocasiunea alegerei de patriarch, asupra unui Sêrb, care înaintea Sêrbilor a avut mai puțină trecere ca înaintea guvernului unguresc.

Miskatovics desvoaltă mai departe raportul Croației, către Ungaria, și ḑice că la 1527 dieta din Cetinie numai de aceea a ales rege pe Ferdinand, fiindcă acesta avea drept la coroana Ungariei. Pe lângă aceasta Petru Zrinsky, banul, marele bărbat al opositiunei, a numit Ungaria scumpa sa patrie. Oare strămoșii nostri continuă Miskatovics și-au iubit mai puțin patria? Oare trădare de patrie este, când un popor oare care, dacă nu poate esista el de sine, se rădimă de altul mai puternic, pentrucă în chipul acesta să se poată întări și să 'și poată organisa afacerile sale interne? Dacă nisuesce, ca consolidându-se materialicesce să devină un centru pentru popoarele sorori de aceeași gintă? Din considerațiunile aceste recomandă primirea proiectului de lege.

David Starcsevics roagă dieta în numele minței sănătoase și în numele demnității casei să fie ascultat. Amintesce apoi de una din broșurile lui Voncsina, în care numesce bandă de lotri pe acei, ce doresc a fi în legătură cu Ungaria. „Voncsina — continuă Starcsevics — v'au caracterisat bine! Numai pagubă că s'a amestecat și el în banda de lotri. În cele din urmă de aceasta nu mĕ mir. Pentru mine însĕ este ceva suprinḑĕtor, cum s'a putut întêmpla ca un bărbat ca contele Pejacsevics să se pună în fruntea unei astfel de bande de lotri și de miserabili (Sgomot mare. Din galerii se aud strigări: Să trăească.)

Presidentul atrage atențiunea deputatului că trebue să se esprime mai cuviincios, căci altcum va fi silit a propune să i se detragă cuvêntul.

Starcsevics: Ceea ce ḑic e tipărit în broșură. Pentru ce n'ați confiscat broșura? După aceasta amintesce de o conversațiune din broșura lui Macanec, după care Voncsina, când i s'a cerut bani pentru un redactor bolnav croat, a ḑis: „Crepare-ar!“ (La ordine La ordine!)

Presidentul: Propun să se detragă deputatului Starcsevics cuvêntul.

Starcsevics continuă discursul seu în sgomot, gesticulând cu mânile (Întors spre majoritate) Vedeți că Voncsina v'a caracterizat bine (Către president): Nici Dta nu ești mai bun decât ceilalți!

Majoritatea primesce propunerea presidentului și lui Starcsevics i se detrage cuvêntul.

Schramm esprimă părerea sa de reu că opositiunea provoacă scandaluri. Suspectarea cu reacțiunea, cu tradarea și cu alte de teliul acesta și au perdut tot prețul.

Vojnovics, cu provocare la situațiunea nefericită a țĕrei, nu așteaptă nici un bine dela legea proiectată și nu o primesce.

Desbaterea mai departe asupra proectului se amână pe altă ședință.

FOIȚA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Dar opiniunea publică nu se mulțămì cu atâta, ea nu voia să creaḑă vre o minune, ci căută să ispitească ce s'a întêmplat.

Sfântul scaun judecătoresc a arestat pe Barbara, și în închisorile suterane a supus-o la torturi, rupênd varga peste ea. Ea nu putù să probeze, că n'a pregătit vrajuri, beuturi fermecătoare și altele de aceste, cari puteau să fie folositoare, dar și stricăcioase; nu putu se probeze, că în timpul din urmă nimenea n'a dat de acele; numai aceea nu scia: cui? Fu condamnată la rug și numai pentru aceea nu se esecută sentența, căci se speră că prin tortura va da deslușiri.

Câți va oameni șopteau și despre bunica Berthaldei, despre care se scia că voia să aibă pe Tassilo pentru nepoata sa. Dar dênsa era bogată și cu autoritate și nimene, nu cutează să-și pună mâna pe ea.

Berthalda a fost în timpul din urmă atât de veselă, și în aceste ḑile purta un doliu atât de adûnc, încât fu cruțată de ori ce bănuială.

Mama Edithei nu era în stare să dea un respuns cum se cade; ea părea cu totul smintită.

Raoul îndeplinì iubitei sale moarte serviṭiile din urmă; el nu se despărți de lângă ea, până ce țĕrina se aridică pe mormêntul ei. Atunci se culcă îmbrăcat în patul sĕu, atât de obosit încât nu se putea nici mișca. Un fel de amorțeală mută cuprinse trupul lui apĕsându-i și sufletul.

Suferințele vremii din urmă i păreau retrase la o depărtare nemăsurată. Gândia că dênsul este un grăuncior de pulvere într'un cerc mic, care se lărgesce devenind o arenă nemărginită, mai apoi se micesce cu încetul, spre a se lărgì și mai mult, și eară și eară, până în înfinit, până când în urmă dênsul adormì. Părea că a murit atât de liniscit zăcea acolo, cu ochii căḑuți în lăuntru, cu têmplele și fața ca de om bătrân. Resufla atât de lin, parcă voia se încete; nu-și redica mâna secată de pe inimă.

Nici atunci nu se desteptà, când noaptea adâncă ușa i se deschise încet și întrà o figură învĕlită, închiḑênd ușa după sine cu luare aminte.

Aceea puse pe pământ o lampă mică; lumina acesteia fugì pe pământ până la pat.

Atunci figura se apropià de pat desvĕlindu-se. Dar când zărì pe Raoul scoase un strigăt:

— Și tu ești mort!

Apoi căḑu în genunchi înaintea lui și acoperì cu sărutări mânilei aninate în jos.

El își deschise ochii și câteva secunde o privì cu ochi ficsați fără de a o recunoasce.

În sfêrșit el se trezì.

— Berthaldo! Tu aici? Noaptea? Ca un spirit fără linisce!

Nu venii la frate-meu, — rĕspunse ea cu glas adânc, care părea a venì dintr'un mormênt, — ci la preotul căci vreau să mĕ mărturisesc.

Raoul se redicá pe dunga patului; fața lui obosită trădà o așteptare plină de spaimă.

Berthalda își puse mânile încleștate pe genunchii fratelui sĕu și-'și lăsà capul înclinat pe mâni mai multe minute.

Nu se putea auḑì alt ceva decât respirarea lor.

Raoul privì spre cruce, parcă voia să caute acolo puterea spre a suporta cele ce avea să auḑă și-'și puse mâna pe pĕrul creț al surorei sale. Într'aceste el gândì la acel pĕr, care-l atinse încă în aceasta dimineață și care acuma zăcea subpământ, — dar nu tot! Nu căci o buclă se afla pe peptul lui, spre a se îngropa numai de odată cu el.

Atunci Berthalda își înălță capul.

— Trebue să fie! — începu ea. De ai sci ce-am făcut, nu m'ai atinge, atuncia m'ai respinge ca pe o fieară veninoasă.

*) „Familia.“

Congresul Economic.

Avem prima şedinţă publică, după constituirea congresului. Până acum s'a lucrat, şi înainte şi după ameaḑi, cu o vrednică străduinţă, în secţiuni Ieşenii încep a sĕ interesa de ceea ce se petrece în mijlocul lor. Unele nume cunoscute lipsesc cu toate acestea: unde sûnt de. Vizanti, Drossu şi alte notabilităţi a le capitalei a doua?

Avem multe persoane distinse între noi. Vĕd pe dd. Hăşdĕu, Laurian Xenopol, Iacob Negruzzi etc. Nu mai pomenesc pe comitet. O menţiune onorabilă. Bĕtrânul Arion a fost astăzi neobosit în secţiunea industriei S'au făcut atâtea propuneri! Trebuia răbdare ca sĕ se citească şi sĕ se asculte toate. Propunerea dlui Xenopol Al. în numele unui comisiuni ieşene, a fost cea mai însemnată: a îmbrăţişat reorganisarea noastră economică cu multă pricepere, pe toate terenele ce privesc industria A. crea scoalele de meserii, dar adevĕrate scoale. Ele se fie reservate numai pentru Români. A... Cetitorul sĕ mĕ ierte că mĕ opresc. In loja de lângă şcenă, câte-va cocoane şi un boier o taie în franţozesce. Sĕ fie române?

Membrii foarte mulţi astăḑi: peste trei sute.

Şedinţa se deschide; sûnt oarele 3 ½ Se citesce procesul verbal al şedinţei de eri.

Se citesc adrese nouĕ de aderare: dela d. Lupascu, Bucureşti, d. advocat Fusea, Ploeşti; dela d... Dimancea, d. Dr. Cantemir, Piatra; D. Ciolac Botoşani; Dr. Boianu, tot de acolo d. Stefănescu, Constanţa; d. Virgolici, Bĕrlad, dl Locuştean, Bucureşti.

D. Minovici ia cuvêntul, Timpul de lupte, de restriste nu ne-au dat până acum pace, de a ne ocupa de organisarea noastră economică. În sfârşit generaţiune actuală e datoare sĕ înceapă lupta pentru emanciparea economică, precum generaţiunea bĕtrână a luptat pentru cea politică. Avem un popor blând, moral; avem un pământ mănos e vorba sĕ ţinem seamă de aceste elemente. E vorba de a stabilì un regim economic, care sĕ ne pue în posiţie de a trăì prin noi înşine. În acest scop ne trebue, întâiu se întoarcem în sistemul nostru de dări publice, egalitatea. Milionarul nu plătesce astăḑi mai mult de cât sĕracul. Străinul e într'o posiţiune mai avantagioasă. Sĕ despovărăm poprietatea rurală, căci despovărăm agricultura. În al doilea plan, vine industria. Sĕ nu uităm în această privire, că spre a ne crea o industrie, trebue sĕ creăm întâi o clasă de uvrieri. Acestei clase trebue sĕ 'i asigurăm o viaţă îndestulătoare, că alt-fel industria noastră va fi năpădită de evrei streini. D. Minovici termină făcênd urări de isbândă întâiului congres economic român.

D. Hăsdĕu *) ia cuvêntul între aplause.

Domnilor! Împregiurările numi vor permite a sta până la finea acestui congres. Profit dar de ocasiune pentru a ḑice şi eu un cuvênt, pentru a arunca şi eu un grăunte în această brazdă a viitorului nostru economic.

S'au terminat manevrele dela Bĕrlad; s'a început o mişcare în Iaşi. Aci ca şi acolo preparaţiune pentru luptă. Acolo lupta cu sabia şi cu puşca; acì cu compasul şi cu cântarul. Acì ca şi acolo, o luptă naţională: dorul Românului de a trăi prin sineşi.

Dar pentru a ajunge la acest măreţ act de maturitate, de viaţă individuală, de încredere în forţele noastre organice, a trebuit sĕ învĕţăm multe dela dascălii străini. Le mulţămim pentru învĕţătură. Mulţămim mai întâiu vecinilor, cari ne-au îndemnat a pune mâna pe armă, câci peste asteptarea şi chiar peste dorinţa lor, ne au făcut sĕ arătăm lumii că nu ne batem mai rĕu de cât dênşii, dacă nu mai bine. Evreii, pe de altă parte conduceau comerciul român. De acum sĕ ne lase în pace. Drept mulţămită le remâne mângâerea de a fi înlocuiţi prin nisce urmaşi tot atât de destepţi, tot atât de ageri, dar cu mult mai... mai... mai cu puţine falimente. În scurt fie la resboiu fie în negoţ, ne-a sosit timpul de a fi stăpâni la noi a casă.

Se ḑicea altădată că Românul nu poate fi soldat. Acum se pretinde că el nu poate fi meseriaş sau negustor. Apoi de! o Griviţă am luat'o dela păgâni; vom mai lua dela păgâni şi pe cealaltă Griviţă. Sĕ vĕ spun o anecedoă. *Se non vera, e ben trovata.* Nisce precupeţi Evrei, plângându-se de băeţii Olteni veniţi acì sĕ le facă concurenţă, ḑiceau cu supărare: „chinchirenţă, chinchirenţă, dar ce caută chiţitul la brâu!“ Ce caută? Sĕ trăiască Oltul! O naţiune e viuă numai atunci, când scie a învêrti de o potrivă bine şi cumpăna şi cuţitul. Vîrtutea ostăşească trebuie sĕ meargă braţ la braţ cu spiritul industrial.

V'am spus la început, că acest congres mi amintesce manevrele dela Bêrlad. Ploile n'au permis acelor manevre a se desfăşura în toată splendoarea lor; dar a fost de ajuns o ḑi, o singură ḑi, pentru ca oaspeţii militari din ţĕrile cele mai civilisate sĕ admire mica oştire română, prevestindu-i un mare viitor. Nici acest congres nu poate sĕ dureze mult. Sĕ nu ne amăgim a crede că într'o ḑi sau douĕ vom fi în stare a atinge măcar în treacât nenumĕratele probleme ce ne împresoară. Dar o ḑi, dlor, o singură ḑi ne ajunge ca sĕ punem piatra la înfiinţarea, în fie care district a câte un comitet pĕtruns de trebuinţele şi însufleţit de dorinţele noastre, toate comitetele lucrând apoi în cursul anului, culegênd observaţiuni şi esperienţe, adunând lumine pentru viitorul congres.

Terminând, îmi aduc aminte de o placută sarcină. Amicul mĕu, d. Aurelian, eminintele economist român al cărui loc ar trebui sĕ fie între fruntaşii acestui congres regretă că nu poate de cât sĕi trămiţă de departe urările sale, rugêndu-mĕ sĕ vĕ ofer din partei importanta lucrare intitulată; Cum se poate funda industria în Romînia. O depun pe birou în trei esemplare.

Şi fiind-că vorbesc de un ministru, numele unui alt ministru vrênd-nevrênd îmi tresare în memoria. Pe când capitala Moldovei îmbrăţişează cu căldură pe micii Olteni cât de fericit ar fi acest congres dea vedea în sînul sĕu pe marele Oltean, a cărui inimă a rĕspuns tot-dea una cu entusiasm la ori ce cugetare românească!

Dar trebuie sĕ sfîrşesc, şi voiu sfîrşi anume prin douĕ învĕţăminte din istoria noastră naţională.

De câte ori un pericol comun a ameninţat România toţi Românii au fost uniţi, ei au reuşit tot-dea-una.

Aceste douĕ mari învĕţăminte istorice sĕ resumă într'un vechiu proverb românesc, un proverb puţin estetic, dar de o energie adevĕrat omerică. Ţĕranul nostru ḑice; „unde scuipă un singur om, se usucă, unde scuipă un sat întreg umblă moara.“ Noi ne plângem că moara românească numai umblă, copleşită de buruene evreesci; ei bine sĕ nu mai scuipăm unul câte unul, ci sĕ scuipe satul întreg.

D-na Zaharescu (Bucuresci) vorbesce în numele societ. „Furnica“. Membrele acestei societăţi vor căuta şi ele sĕ adauge un grăunte la întemeerea industriei naţionale. (Aplause). Ele vor avea în vedere industria casnică. O mişcare s'a început deja în acest sens, dela ţară la oraş, până la tron. Regina însaşi a schimbat haina de bal, cu haine naţionale (aplause). Progresu s'a făcut; M. S. Regina a înfiinţat scoala Elisabeta Doamna, unde nu se confecţionează de cât costume naţionale. Aceste însĕ nu erau de ajuns, trebuia un fond care sĕ ajute această mişcare. În acest scop s'a înfiinţat soc. „Furnica“. Ea a deschis un bazar în Bucureşti şi nu va face ca furnica din fabulă, care a lăsat pe bietul greer sĕ piară de foame, ci va înfiinţa noi bazaruri, incepênd cu Iaşii. Doamnele şi d-nii români pue-'şi umerii la înaintarea acestei opere mărete (aplause nesfârşite.)

Dl Troteanu salută această întrunire a comercianţilor şi industriaşilor ca una din cele mai mari sĕrbători naţionale. Sĕ nu uităm în lupta începută, că instrucţia face pe om şi omul pământul. Ultimele d-sale cuvinte sûnt în fine pentru scoale. In ridicarea lor stă mântuirea noastră. Sĕ lucrăm cu toţii pe această cale, căci numai în acest chip putem scăpa de inimicii nostrii şi ai lumei întregi (Aplause). Sĕ dea Dumneḑeu ca lucrarea acestui congres sĕ fie de bun augur. D-sa încheie cu sĕ trăiască MM. LL., Sĕ trăească România, şi... aici face o eroare de sigur nevinovată în loc a ḑice „trăiască amicii ei (ai României) ḑice: trăiască amicii mei. (Ilaritate urmată de aplause).

Nici un pĕcat!

D Xenopol. Pe d-sa l'a adus la acest congres instinctul progresului. Ne va lumina asupra acestui pericol. Munca agricolă e cea mai grea: pe ea şi a ales'o ţeara noastră ea e cea mai puţin resplătită. Cea mai uşoară şi mai bine compensată e a comerciantului. Noi lucrăm, cu sudori grele, pentru comersanţii străini, sûntem reduşi în starea de aḑi, a fi daţi Europei. Acesta e pericolul. De 5, 6 ani exportul nostru e mai mic de cât importul. Resultatul e, că proprietarul sĕ împrumută 'şi ipotecează moşia. Cui le impotecăm? Bancherilor cari sûnt străiin. Ne vindem ţeara la streini, şi sĕ băgăm de samă, că cine perde economicesce o ţară, o perde şi politicesce — Cuţitul ne-a ajuns la os; sûntem copleşiţi. Aceasta ne-a strâns astăḑi aici. (Aplause). Ne-am deprins cu o civilisaţiune falsă şi costisitoare. Mântuirea e în întroducerea industriei şi comerţului.

Ceea ce nu poate câştiga prin agricultură poporul nostru trebue sĕ caute a putea câştiga prin aceste îndeletniciri. Cine ne-au desvĕţat de ele? Guvernele trecute, chinurile de boierie, ce se cumpărau cu câte doi trei galbeni: pe urmă a venit funcţionarismul. Unde este isvorul acestui rĕu? În scoalele noastre cele rele, improductive. Chiar şi din scoalele noastre de meserii, comerciale de agricultură incep sĕ rĕsară funcţionarii. Şi apoi care e nebunia cea mai mare? Că în scoalele comerţiale am primit şi străini şi i-am invetat astfel cum sĕ ne speculeze. Într'o ţară de pensionari şi funcţionari, libertate insĕ nu poate fi. Doue pericole sûnt aşa dară; unul exterior, findcă ne vindem ţeara la străini spre a ne plăti datoriile şi altul intern, că neavênd o clasă de comersanţi şi industriaşi, suntem in pericol a ne perde drepturile politice.

D. dr. Garoflid vorbesce ca representant al Soc. Cooperative din Ploesci. Astăḑi se face — ḑice d-sa — a doua unire, unirea economică a ţĕrei noastre. Voinţa omului face tot. Sĕ perfecţionăm agricultura şi sĕ creăm acele industrii, cari sûnt legate de ea. Congresul nu trebue sĕ înfăţişeze o rămură singură ci pe toate. Sĕ ne adresăm şi guvernului şi sĕ i cerem sprijinul in intreprinderea începută. D Garoflid trece a supra justiţiei, şi se plânge că ea la noi e scumpă şi târḑie. Sĕ rugăm pe guvern sĕ reducă taxele de timbru şi se împuţineze formalităţile. D. Garoflid vrea sĕ vorbească şi despre administraţie.... E întrerupt, căci a eşit din cercul lucrărilor congresului. O gură rea i propune sĕ strige: trăiască MM. LL. (Ilaritate). Vorbitorul se reservă dară earăşi pe lângă industrie şi cere încă odată sĕ se desvolte întâiu cele impreunate cu agricultura. Le numĕră pe rênd şi lumea mai îmblânzită acum, îl aprobă.

D. R. Porumbaru: Un vuet de alarmă se aude in toate ţeara. A întrat în casa noastră un inimic, cu atât mai periculos cu cât lucreaḑă pe nesimţite. Avem, deja inceputuri de industrie. De ce nu infloresc însĕ? Find că se vĕd fără ajutoare în luptă cu străinii. Ce ne trebue dară O vastă societate, care sĕ ajute industria noastră (Aplause). Sĕ se facă pentru lucrătorii români premii şi remuneraţiuni. Îndustria mare are trebuinţă de protecţiune. Când vom incheia convenţiuni noue comerciale sĕ ţinem seamă de acest principiu. Un exemplu: Abia s'a făcut la Bacău începutul unei fabrici de hârtie, şi fabrica nemţească din Zernesci, ca sĕ'i facă concurenţă, a hotărit sĕ înfiinţeze în ţară la noi o singură maşină, care sĕ prefacă pasta de hârtie, preparată la Zernesci, în hârtie. Pasta are sĕ o treacă la noi ca articul brut, ocolind astfel vama, care ar trebuì sĕ o plătească pentru hârtie. D. ingin. Porumbar îşi esprimă in mijlocul aplauselor incredinţarea, că guvernul va impedeca o astfel de eludare a legei. Pentru ridicarea industriei minelor, vorbitorul cere elaborarea unei bune legi şi inlesniri de capitaluri. Sĕ ne unim cu toţii impregiurul aceluiaşi stindard, spre a scăpa ţeara de pericului în care se găsesce. (Aplause).

Sĕ pomenim şi de d. Creangă Umorul d-sale e cunoscut, şi cu umor a vorbit şi astă dată. Aţi venit sĕ ne vedeţi, ḑice d-sa. Ei bine, ne vedeţi; Iaşii sûnt jidoviţi! Romanul şi Bacăul jidoviţi. Neamţul şi Falticenii jidoviţi Ce mai aşteptăm? Dacă nu vom scăpa ţeara acum, nu vom mai avea ce sĕ lăsăm copiilor nostri. De aceea sĕ punem umĕr la umĕr, sĕ inceteze urile între noi, sĕ ascultăm de capii nostri ca cu toţi sĕ ne scăpăm moşia de lepra evreească.

D. Crăciun vorbesce cel din urmă. Între aplausele salei, care începe a se goli, d-sa pledează pentru înfiinţarea de societăţi de consumaţiune în toate oraşele, cum este deja una în Bacău, cari sĕ nu mai cumpere nimic decât dela Român.

Şedinţa se ridică pe la 11 ½.

„Naţ.“

*) Din „Românul“.

— Eu sûnt preot, ḑise Raoul.

— Sĕ veḑi, Raoul, sûnt lucruri pe cari le putem suportá şi sûnt lucruri pe cari nu le putem suportà.

Raoul privì earăşì pe cruce, apoi spre biciul de tortură, care zăcea lângă ingenunchietoare şi spre petrile pe cari picura sângele sĕu şi pe cari ḑăcuse ca mort.

— Şi eu n'am putut suporta că Tassilo era al alteia şi nu al meu. Sĕ veḑi Raoul tu nu scii ce este amorul —şi la vorbele aceste un suris ca şi o umbră trecù pe faţa lui, dar Berthalda nu-l veḑù, — căci atuncia ai înţelege, că aceasta este o putere care învinge toate, care poate sĕ prepădiască inima, priceperea şi cugetele si care poate sĕ ne întunece. (Va urma)

Varietăţi.

* (Avansamentul din Noemvre în armata c. reg.) S'au denumit cu ocasiunea aceasta 17 generali majori, 40 colonel, 48 loccoloneli, 76 majori, 452 căpitani, 302 locot. superiori, 199 locotenenţi, afară de marina, de auditoriat, intendanţa, medici şi alte ramuri administrative militare.

Între acestia din lista câtă s'a publicat, găsim şi un român, pe colonelul denumit Teodor Seracin în reg. de inf. Nr. 43

* (Convocare.) Domnii membrii ai comitetului Reuniunei învĕţătoresci din districtul Sibiiului sûnt prin aceasta invitaţi la şedinţa, ce se va ţinè Vineri în 22 l. c. în locuinţa presidiului, ulita crucei Nr. 16. Începutul precis la 10 oare a. m. Obiectul: Actele aprobate ale adunărei generale

trecute şi esecutarea dispoşiţiunilor ei.. Curenţii.

Sibiiu în 18 Octomvre 1882

Presidiul Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din Districtul Sibiiului.

Simeon Popescu m. p.,

* (Învitare.) Adunarea generală anuală a despărţĕmêntului III (Sibiiu) al asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, ce se va ţinè în acest an — conform conclusului luat în adunarea generală din anul trecut — în comuna Porceşti se conchiamă prin aceasta pe Duminecă în 24 Octomvre (5 Noemvre) a. c., la care avem onoare a învita pe membrii acestui despărţĕmênt şi pe toţi cei ce se interesează de cultura poporului român.

Sibiiu, din şedinţa comitetului despărţământului, ţinută în 29 Septemvre (11 Octomvre), 1882.

Dr. Il. Puşcariu m. p. directorul desp. III — *Dr. I. Crişan* m. p., secret. subst.

* (Foc în păduri.) În ḑilele aceste nu mai puţin de cât patru focuri s'au putut vedè din loc, cum pustiesc pădurile: în munţii Orlatului, în muntele „Muma“ deasupra Cisnădiei şi Sadului, în munţii deasupra Porcescilor şi la poalele Surului. Paguba, nu poate fi neconsiderabilă cu deosebire în cele doue locuri mai întâiu amintite. Regretăm astfeliu de pagube pentru că afară de capitalul ce se mistue în lemne, mai vin a se socotì şi consecuenţele pustiirei pădurilor, cari se manifestă în timp de ploi îndelungate şi în timp de potopuri. Înundările sûnt atunci mai funeste decât focul însuşi.

* (Foc.) Ni se spune că în Orlat a ars eri aproape doue uliţi întregi.

* (Segedinul în pericul.) Dela Segedin se telegrafează, că în vre'o câteva ḑile a crescut apa în Tisa unsprădece decimetri. Telegrama adauge mai departe că s'au luat mesurile cele mai serioase pentru asigurarea Segedinului.

* (Ape mari). Abia se începuse reparaturile la clădirile, drumurile de fer, drumurile de ţeară, stricate de apele din luna lui Septemvre in Tirolul de meadădi şi în Italia superioară, şi telegrame din Klagenfurt, Meran, Bolzano etc. vestesc pustiiri noue de ape.

* *(Patiţianae res).* În sfârşit, fiindcă am promis, trebue sĕ revenim şi asupra afacerei provocate de „Refrângerile“ dlui R. Patiţa, publicate în Nr. 105 al foaiei noastre la ordinul judecătoriei cercuale din loc. Dacă era în drept dl R. P. a pretinde dela noi publicarea refrângerilor sale, judece publicul. S'a publicat în foaia noastră mai întâiu o mulţămită publică. Dl află de lipsă a ataca mulţămita publică. La atacul acesta respunde atacata, care a fost subscris mulţămita publică, cu care noi am crezut că în coloanele cele ânguste a le ḑiarului nostru lucrul poate fi încheiat. On judecătorie a fost de altă părere pe care noi, fiind convinşi că după lege provocatului, ear nu provocătorului, se dă dreptul de a rĕspunde, cu tot *oficium non fallit* — nu o împărtăşim dar a cărei urmări ne silesc acum indirect a da loc unei duplici sub rubrica „loc deschis“. Dar cu aceasta noi declarăm odată pentru tot-deuna controversa încheiată şi dacă lucrul nu s'ar părea unei sau altei părţi lămurit de ajuns, sĕ ia refugiu la calea justiţiei.

* *(Ḑiarele din România) ear le primim neregulat. „Alegătorul“ nu ne mai vine dela 7 Septemvre a. c. Cu ḑiariul acesta, mai în tot anul, cam pe acelaşi timp, o pătim aşa, încât o reciprocitate neîntreruptă pare că este o imposibilitate. Celelalte ne vin cam a doua ḑi şi a treia ḑi, a une orea două poste de o dată. Ne rugăm de toate on. Administraţiuni a cerceta după causele neregularităţii, care nouĕ ne aduce pagubă şi a le delătura.*

Mai nou.

Belgrad, 30 Octomvre n. Eri a demisionat cabinetul întreg, regele însĕ n'a primit demisiunea. Regele a chemat eri pe fostii ministri Ristici, Miloiecovici, ca sĕ se consulte cu dênşii asupra situaţiunei. Din aceasta s'a escat faima, că Ristici ar fi însărcinat cu compunerea unui cabinet nou, ceea ce însĕ nu s'a constatat.

Loc deschis *)

Mult Onorabile Dle Redactor! Dacă dl adv. Rubin Patiţa în „Refrângerile“ publicate la împunerea Judecătoriei din Sibiiu, în Nr. 105 a „Telegraf. român“ nu avea afabilitatea de a-mi împuta, că administrez fără controlă averea fondului Reuniunei femeilor române din Abrud, nice la un cas nu aveam se-i mulţămesc pre aceasta cale, pentru cuvintele de adio, adresate mie în „refrângerile sâle. — De oare-ce însĕ atât On. publicului cetitoriu, cât şi celui din acest ţinut, sûnt datoare a da deslușiri în aceasta privinţă deoparte şi pre Dl Rubin Patiţa a l informa mai bine, de altă parte: Te rog Dle Redactor a-mi da în coloanele ḑiarului cel redigeţi, ultimul cuvênt în această afacere. —

Este neesactă afirmaţiunea Dlui adv. Patiţa că fondul Reuniunei noastre sĕ administrează de mine, şi încă fără controlă.

Numai puţin neesactă este şi afirmaţiunea, că cassiera, şi-ar fi dat demisiunea.

Raţiunile reuniunei noastre probează pre deplin, că Dna Anna Ivascu, cassiera Reuniunei, administrează averea, sau fondul acestei Reuniuni, tot această probează şi protocoalele Comitatului, că doamna Ana Ivascu nunumai nu şi-a dat dimisiunea, ci oficiul şi 'l poărta cu cea mai mare punctuositate şi acurateţă. —

Este şi mai neesactă afirmaţiunea de rea credinţă, că piatra auroasă dela baia „Concordia„ s'ar fi vêndut fără de licitaţiune Dlui Alesandru Danciu, va se ḑică în detrimentul Reuniunei. Spre combaterea acestei aserţiuni tendenţioase, 'mi iau voie a aclude aci ./. în origine, chiar protocolul de licitaţiune care sună astfeliu:

Prea Onorată Dnă Preşedintă! Conform îndrumărei primite spre a vinde piatra după un băeşu, votată de adunarea generală a societăţii „Concordia“ pre anul curente, în folosul fondului menit pentru înfiinţarea scoalei de fetiţe în Abrud, subscrisul a încercat că aceea sĕ o vêndă cât s'a putea mai bine.

Făcênd cunoscută vêndarea acelei petri, mi a oferat:

I. Ionuţ Nicolae	200	fl.
II. Brădean Stefan . . .	220	„
III. Macaveiu Macarie . .	250	„
IV. Dl. adv. Alesandru Filip	260	„

adecă douĕ sute şasedeci de floreni val. austr., şi aflând acest ofert de mai avantagios, toată piatra produsă şi producêndă până la finea anului curent, am dispus sĕ treacă în proprietatea oferentului Dn Alexandru Filip adv. în Abrud„ eară preţul aceleia ca 260 fl. v. a. am onoare a'l aclude, aci sub ./. spre mai departea competentă dispoşiţiune. —

Ve rog P. O. Dna preşedintă a primì espresiunea deosebitei mele stime. —

Bucium în 14 Octomvre 1882.

Alesandru Danciu
direct. fod. Concordia.

Acum cred că din actul present se va putea convinge, atât dl Patiţa despre contrarul şi neadevĕrul afirmaţiunei sale, cât şi On. public cetitoriu despre starea adevĕrată a lucrului.

Apoi ca atât Domnia-sa cât şi pricepĕtorul care i a suflat această afirmaţiune sĕ se convingă că acea piatră, s'a vêndut cât se poate de bine, mĕ provoc la toţi Onorabilii consoţi dela societatea „Concordia“, cât şi la conclusele aceleia, în sensul cărora piatra auroasă după un băeş, s'a vêndut pre anul 1881, numai cu 100 fl. v. a., şi nu cu 260 fl. v. a., după cum se vêndù piatra Reuniunei.

Este dară foarte necorectă procederea dlui Patiţa când se încearcă a înstrăina de către Reuniune această societate, căreia i-se poate atribui cel mai mare merit la ridicarea fondului Reuniunei, care astădi trece peste 2000 fl. v. a.

Te asigureḑ mai departe dle Patiţa, că publicul din jurul meu nici decum nu este terorisat, şi espus a fronturilor, după cum îţi place a mĕ învinuì, ci din contră întreg publicul căruia, ca şi mie îi zace la inimă numai înaintarea scopului Reuniunei, — şi aceasta nu este numai o mână de oameni, — cu puteri unite, şi cu inima curată în cea mai bună armonie, fac tot ce nu mai se poate, pentru ajungerea scopului; şi 'mi place a crede — fără a mĕ măgulì — că acel public nici odată nu s'a adresat la dibacea dtale peană, ca cu ajutorul judecătoriei sĕi forţezi apărarea intereselor pe calea publicităţii. Încât privesce cealaltă grămadă de peatră, — spre scopul inventat de dta, — cred că ajunge a'ţi dechiara simplu, că ai născocit'o din vênturi.

Retăcind toate invectivele cu puţina manieră, şi nobilitate mie atribuite de către lăudatul dn Patiţa, nu pot ca sĕ nu 'i vădesc şi neadevĕrul principal din următorul pasagiu „că până la adunarea sumiliţei de 45 fl.. nici un pas nu s'a făcut, pentru înfiinţarea unui atare fond, şi că scrisoarea reuniunei din Braşov este mai târḑie şi cu 10 ani după 1866“. Cât adevĕr conţin cuvintele dlui Patiţa din acest pasagiu constată scriptul Onorabilei Reuniuni a femeilor române din Braşov, acì alăturat în orginal ·//. care sună astfel: Nr. 12 1866.

Către Onoratul Comitet filial al Reuniunei femeilor române din Abrud.

În şedinţa Comitetului R. f. r. din Braşov din 2 Martie a. c. s'a adus la cunoscinţă şi pertractare, decisiunile Onor. Comitet filial din Abrud, aduse în şedinţa sa din 26/1 1866.

Comitetul R. f. r. deaici, a primit cu viuă plăcere, înştiinţarea despre zeloasa ingrijire a spectabilului Comitet filial din Abrud pentru înfinţareaunei scoale de fetiţe în centrul „Munţilor apuseni“ ceea ce este în adevĕr scopului reuniunei femeilor române, corespunḑĕtoriu. Încât pentru mijloacele din care se putea înfiinţa şi sus ţinea o asemenea sooală de fetiţe în Abrud, On. Comitet nu se dechiară nici într'un fel, ci face nu mai întrebarea la Comitetul de aici, ca poate fi sigur de ajutoriul promis pe anul 1867?

La aceasta comitetul în şedinţa menţionată au decis a se respunde etc. etc.

Braşiov în 7/19 Martie 1866.

Atanasia Datcu.
preşedinţa

Aşa cred, că aci numai lipsesce nici un comentariu, pentrucă Dl Patiţa este combătut destul de învederat şi predeplin, prin aceste documente originale şi neresturnavere. In fine dle. Patiţa sĕ nu te cuprinḑă nici o mirare dacă ca o femee debilă, în corespondinţele mele faţă de un advocat cum eşti dta, am avut cutezanţa de a mĕ folosì chiar şi de concipienţi.

Te asigurez însĕ că concipientele se află aci, şi pre timpul balului cu venitul de 45 fl. v. a. şi fii sigur că cunoscutul Dniei tale informator, te-a indus în eroare, şi amendurora vi se poate atribui eroarea ce o comiteţi, poreclind de „venetici“ pre acei bărbaţi, cari de altmintrelea — fie ḑis intre noi — au multe de a repara, după atari semenatori de neghinĕ, din a caror şiruri nu se vede alt ceva, decât o invidie prea inţelenita, şi mult reutăcioasă.

Dar încă te asigurez dle advocat Patiţa, că cu toate calumniile dtale de felul acesta, născocite asupra-mi, ba de te vei incerca a arunca măcar şi cu petri in mine, nu mĕ vei putea a bate, dela calea ce mi'am propus, spre ajungerea scopului reuniunei noastre în folosul binelui de obşte.

Le am ḑis acestea, nu pentru a spala de pre mine afirmatul neadevĕr, ci pentrucă Onor. public, cetitoriu sĕşi poată da verdictul, la carele eu din partemi mĕ supun cu inima curată.

Anna Gall, preşed. reu.

*) Pentru cele de sub rubrica aceasta Redacţiunea nu ia responsabilitatea.

Red.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

„Limes Dacicus“.*)

(Urmare.)

În Limite se pot deosebi patru pasagiuri, adecă 1 la Castelul dela Poiana 2. la Castelul dela Pogujor lângă poarta Meseşina, aşa numita Scoala; 3. la Propugnaculul duplu lângă Arsura (Nr. 10) şi 4, la turnul de pază dela Suvár (?) (Nr. 20) Cel dintâiu era la îndoitura Limitei, adecă acolo, unde sĕ trage spre comit. Bihorului, un pasagiu însemnat spre ţeara locuită de de barbari şi verosimil şi staţia *portorii;* al doilea forma poarta cea de frunte, prin care partea provinciei de către apus şi meadă noapte avea relaţii comerciale cu regiunea *transvallum*, respective cu barbarii. Drumul acesta unia Dacia cu Panonia munteană şi verosimil chiar şi cu şanţul dela Csörsz (?), eară Scoala a fost staţiunea *portorii* a liniei acestei de comunicaţiune. Al treilea şi al patrulea pasagiu servia spre scopuri de mai puţină însemnătate. Strimtoarea văii dela Agrişi forma de asemenea la Borza un pasagiu al Limitei şi negreşit cercetările, care se vor face în viitor, vor scoate la lumină urmele castelului de acolo. Gurile riurilor Almaş şi Gaura lângă Castrul Tihĕu au a fi socotite ca *Aditus* mai marì şi mai deschise.

Pe dinlăuntrul valului în diferite depărtări, dară tot în liniă paralelă, se aflau aşa numitele *Castra stativa* a căror şir forma basa strategică spre apărarea Limitei. Castrele aceste provedeau Propugnaculele valului cu custodia necesară, şi adecă aşa că garnisoana fie-cărui Castru da custodia Propugnaculelor situate mai aproape. Castrele aceste stative, care prin un drum stau în legătură unul cu altul, sûnt urmatoarele: 1. Castrul dela Bologa (Resculum), circa 3 Chilometri departe de Val, respective de Castelul dela Poiana; 2. Castrul dela Bazna $5^1/_2$; 3. Castrul dela Buciumulmic 4. Castrul dela Unguraş (Largiana scil. castra) $7^3/_4$ 5. Castrul dela Romita $7^1/_2$; 6. Castrul dela Mojgrád Zsákfalva (?) (Porolissum) $1^1/_2$, respective $3^3/_4$ şi în fine 7. Castrul dela Tihĕu în Capul Valului $2^1/_2$ de Kilometri. Castrele pentru dificultăţi topice trebuia sĕ se facă ceva mai departe de Val, adecă sub coasta de către sud şi rĕsărit a muntelui Meseş în valea dela Agrisi respective lângă riurile Crişului şi Almaşului. Pe culmile ânguste ale muntelui şi aşa nu era loc de Castrele aceste: afară de aceasta erau destul de aproape de Val. Strategul roman, care destină locul Castrelor acestora, n'a gândit că are sĕ vie tim-

*) Reprod. din „H. Ztg“.

pul, când sĕ se tragă la îndoială că nu sûnt făcute de Romani, fiindcă Castrele nu's situate aproape de Vall. Dacă privim mai bine muntele Meseşului vom vedea că altmintrea nici n'a putut procede. — Întăririle Porolissumului în capul Limitei de către apus şi ameadănoapte stau în legătură strictă cu el.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 28 Octomvre 1882.

Buda: 67 61 47 38 25

Bursa de Viena şi Pesta

Din 28 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 20	119.10
Renta de aur ung. de 4%	86.95	86 90
Renta ung. de hârtie	86.05	86 10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.50	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.—	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	110.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.75	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 75	99.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 75 96.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.70 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	97 75
Sorţi unguresci cu premii	117.25	117.25
Sorţi de regularea Tisei	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.70	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77 45	77 30
Renta de aur austriacă	95.40	95.25
Sorţi de stat dela 1860	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	837 —	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	297 50	296.50
Acţiuni de credit austr.	307.75	306.60
London (pe poliţa de trei luni)	119.15	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.46½	9.47
100 marce nemţesci	58.40	58 35

Nr. 280 [278] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională gr. or. din Stîna se escrie concurs cu termin până la 30 Octomvre a. c. st. v pe lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 80 fl. v. a.
2. În naturale 40 vici cu grăunţe.
3. 10 Punţi de slănină
4. Orgii de lemne 4 din cari se încălţesce şi scoala.
5. Punţi de lumini 5.
6. Conţi de hârtie pentru cataloage 3.
7. Cuartir liber în scoală şi venit din grădina de pomărit, toate aceste computate în bani resultă suma de 143 fl.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt poftiţi a'şi aşterne suplicele instruite după statutul organic subscrisului oficiu protopresbiteral în Fizes-Sentpetru cu atestat de cualificaţiune şi că sûnt versaţi şi în limba maghiară.

Stîna în 13 Octomvre 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
ppresb.

Nr. 365. [279] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Ştena cu terminul până la 1-a Noemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 80 fl. dela popor.
2. cuartir şi lemne de foc de ajuns.
3. dreptul pentru un rîmătoriu la ghinde.

Suplicanţii vor avea a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului.

Cohalm, 15 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea m. p.,
adstr. ppresbiteral

Nr 40. [271] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători I şi al II la scoala confesională gr. or. în comuna Vinerea protopresbiteratul Oreştiei se escrie a doua oară concurs până în 24 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt; pentru postul de învĕţătoriu I salariu ficsat 250 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei, şi lemne de încalţit. Pentru postul de învĕţătoriu al II salariu ficsat 155 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele de încălţit.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni sûnt avisaţi aşi trimete concursele instruite cu toate documentele prescrise de regulamentele vigente subscrisului comitet parochial până inclusive 24 Octomvre a. c.

Vinerea în 4 Octomvre 1882.

Comitetul parochial.

Teodor Herlea m. p.
preşedinte.

Nr. 249 [273] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala populară confesională gr. or. din M. Bretea protopresbiteratul Iliei cu terminul până la 17 Octomvre a. c. st. v. când va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. În bani gata salariu anual 80 fl. v. a.
2. În bucate 60 ferdele cucuruz a 16 cupe în boambe.
3. lemne 3 orgii, din care este a se încălţi şi scoala.
4. Grădină de legumi.
5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenţii sĕ aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară sĕ şi fie cântăreţi buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada 5 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p,
admstr. ppresbiteral.

Nr. 392 [272] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea următoarelor staţiuni învĕţătoresci în protopresbiteratul Braşovului II.

1. Dobĕrlĕu, cu salariu anual 413 fl. computându-se şi emolumentele cantorali.
2. Apaţa cu salariu de 125 fl. şi anume în bani gata 60 fl., în alte beneficii 65 fl.

Concurenţii au sĕ arete şi cunoscinţa limbei maghiare. Cererile instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se aşterne până în 21 Octomvre subscrisului oficiu protopresbiteral.

Braşov 8 Octomvre. 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

[274] 3—3

Memorialul

partidei naţionale române

compus din însărcinarea conferenţei din Maiu 1881 a representanţilor alegĕtorilor români a apărut în limba maghiară română şi germână, fie-care în ediţiune separată şi se poate procura **dela librăria tipografiei archidiecesane în Sibiiu** cu preţul de **1 fl.** (şi 5 cr. pentru portul postal).

Librăriilor se acordă prelângă solvirea comptantă provisiune de 20%

Colectanţii primesc după 10 esemplare unul grătuit.

Comandele în detaiu se pot face mai uşor prin asignaţiuni postale.

Librăria tipografiei archidiecesane.
Sibiiu, strada măcelarilor Nr. 37.

Nr. 4512 civ. 1882 [276] 1—3

Publicaţiune.

Aduc la cunoscinţa publică că în locul inginerului, care a lucrat până acum în afacerea comasărei hotarului S. Sebeşului este a se alege alt inginer şi aşa pentru alegerea inginerului lucrător şi în legătură cu aceasta pentru pregătirea preliminariului de spese se pune terminul pe **6 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameadi în S. Sebeş.**

La aceste sûnt învitaţi toţi posesorii interesaţi cu adausul că absentarea unuia s'au altuia nu împedecă pertractarea.

Sibiiu în 26 Octomvre 1882. In numele tribunalului reg.

Ioan Vasarhely m. p.,
jude trib. reg. ca jude comis.

A eşit de sub tipar şi se află de vêndare în toate librăriile:

CĂLINDARUL
BUNULUI ECONOM

pe anul comun 1883.

Întocmit de

D. Comşa şi Eugen Brote.

Cu mai multe ilustraţiuni intercalate în tecst.

Anul VII.

Cuprinsul: Călindariul: ţilele de preste an, chronologia, Pascălia, Anotimpurile, Sistemul planetar al soarelui, Umblarea timpului în decursul anului, Întunecimi, Sĕrbătorile schimbătoare şi posturile. **Genealogia** tuturor caselor domnitoare din Europa cu deosebită consideare a casei habsburgice. **Târgurile:** conspectul complet al târgurilor din Ardeal în rênd alfabetic şi cronologic; târgurile din Ungaria, din Bucovina şi din România. — **POSTA: Posta de epistole, de mesagerie, corespondenţa telegrafică. Raportul între mĕsurile vechi şi noue. TIMBRE. Tabela de interese. Tabela comparativă a valorilor de bani din toate ţările. SFĂTUITOR JURIDIC: Legea comuuală** (§. 1-62). **PARTEA ECONOMICĂ: Cultivarea fragilor** de Alexandru Ciura. Un şopron de bucate potrivit, (cu 2 ilustraţiuni). Tăvălicul şi folosirea lui (cu 2 ilustraţiuni). Însemnarea oilor prin numerătoare, (cu 3 ilustraţiuni). Uscătoarea de poame pe vatră (cu 1 ilustraţiune). Un adunăto iu practic de fên (cu 2 ilustraţiuni). Despre sĕmênat. O scară cu roate (cu 1 ilustraţiune). Cât se seamănă pe 1 hectar. Timpul încolţirei şi vegetaţiunei la diverse plânte agricole, Tabela despre maşinile mai însemnate agricole. Din care material cât vinars se estrage. Greutatea fructelor şi sĕmênţelor mai îndatinate. Cât timp poartă animalele agricole. **PARTEA BELETRISTICĂ: Povestea lui Stan Păţitul. Poesii. Glume** (cu 4 ilustraţiuni): **Inserate.**

Preţul 45 cr. sau 1 franc (leu).

[277] 1—3 **Editura tipografiei Josif Drotleff.**

Tragerea în 5 Ianuarie
a LOTERIEI ESPOSIŢIUNEI TRIESTINE.

1. câştig principal bani gata floreni **50.000**

2. câştig principal bani gata floreni **20.000**

3. câştig principal bani gata floreni **10.000.**

Mai departe
1 a fl. **10.000** — 4 a fl. **5000** — 5 a fl. **3000** — 15 a fl. **1000** — 30 a fl. **500** — 50 a fl. **300** — 50 a fl. **200** — 100 a fl. **100** — 200 a fl. **50** — 542 a fl. **25**, suma

1000 nimeritori 213.550 floreni

afară de acestia alţi mulţi nimeritori secundari în obiecte de esposiţiune dăruite de esponenţi.

Preţul unei sorţi **50** cruceri.

Comande pe lângă adausul de 15 cr. spese postale sûnt a se adresa la

Despărţemêntul Esposiţiunei Triestine

[264] Piazza Grande Nr. 2 în Triest. 6—6

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveţiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☞ La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. ☜

(232) 17—20

Redactor rĕspunţĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 123. Sibiiu, Joi 21 Octomvre (2 Noemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4060 Pres.

În urma recercărei Escelenţiei Sale, domnului ministru regio-ungaric de culte şi instrucţiune publică din 20 Octobre nou a. c. Nr. pres. 1485 prin aceasta sûnt avisaţi toţi acei foşti oficiri de armată în serviţiu activ, cari actualminte se află aplicaţi la vre-un serviţiu public în archidiecesa transilvană: că décă voesc între condiţiuni favorabile a recurge pentru conferirea de nou a caracterului de oficir în statul personal al concediaţilor, ei ’şi pot trage în partea aceasta informaţiuni mai pe larg în cancelaria consistoriului archidiecesan.

Sibiiu, 20 Octobre, 1882.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Revista politică.

Sibiiu, în 18 Octomvre.

Şedinţele delegaţiunilor din anul acesta promit a fi interesante. După cât aflăm din ziarele din Budapesta mai mulţi delegaţi sûnt gata a interpela pe ministrul de esterne Kálnoky în materii de politică esternă.

Lui „P. Ll.“ i se scrie dela Berlin că discursul presidentului delegaţiunei unguresci cu ocasiunea deschiderei delegaţiunei ar fi făcut sensaţiune în Petersburg. Presidentul a fost accentuat în discursul său necesitatea de a se întări monarchia austro-ungurească milităresce şi că nici un stat nu poate sta în privinţa aceasta cu mânile în sin. fără de a’şi lua mai târdiu pedeapsa.

Comisiunea militară din delegaţiunea ungurească a luat în consideraţiune respunsul ministrului de resboiu privitoriu la înfiinţarea unei academii militare pe teritoriul Ungariei. Comisiunea însă a însărcinat pe raportorul ei a se pune în înţelegere cu ministrul de rĕsboiu şi cu organele lui de specialitate şi a suplini bugetul cu suma de lipsă pentru clădirea unei academii. Comisiunea a luat cu plăcere spre sciinţă datele din raportul ministrului de resboiu, privitoare la educaţiunea şi cualificaţiunea oficerilor şi şi-a esprimat mulţămirea sa că recunoscerea limbei germane nu va mai fi pedecă la primirea elevilor in clasele inferioare a le scoalelor reale militare şi că 40% de elevi vor primi instrucţiunea în limba maghiară. Comisiunea a dat mai departe espresiunea dorinţei ca uşurinţele amintite să aibă valoare şi pentru tinerii cari doresc a fi primiţi în scoala de cadeţi.

Criza ministerială din Belgrad, anunţată în numĕrul trecut, cu toate că regele Milan a respins demisiunea Cabinetului Pîrocianaţ, nu se mai poate ascunde. Ideea unei Serbii mari, susţinută de partida lui Ristici, este atrăgătoare pentru Serbi şi ministeriului actual sêrbesc i se fac imputări că se pune în calea acestei idei. Ristici cu ai sei caută aşi descide calea la guvern. El. în fruntea unei deputaţiuni a felicitat pe regele pentru norocoasă scăpare de atentat. Regele cu ocasiunea aceasta a esprimat dorinţa de a se fusiona partidele serbesci. Insĕ partida, după cum spune o telegramă mai din urmă dela Belgrad, nu vrea să scie de fusiune, ci stăruesce in a combate guvernul actual. Stând astfel lucrurile guvernul are o posiţiune grea şi i va fi anevoioasă susţinerea sa la cârmă.

Un articol publicat de „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ care pare a venì din isvor diplomatic, regretă că prin articolii şi corespondenţele publicate de „Kölnische Zeitung“, s’a făcut să se nască în Englitera o oarecare nemulţămire, de vreme ce se crede pe acolo că acest ziar este inspirat de guvern. Această presupunere nu este întemeiată, şi scirile publicate au fost aflate de elementele nemulţămite din Berlin numai de pe la funcţionari. În Germania nu se petrec lucrurile ca în Englitera, unde nu se consideră ca o ruşine pentru un ziar de a fi guvernamental, pe când în Germania ziarele cred că este o cestiune de onoare de a urma o politică independentă chiar în afacerea esterioară. Mai nainte de încurcăturile egiptene, Englitera nu avea în Germania un mai bun amic ca pe guvern, şi tot astfel este şi astăzi. In fruntea guvernului german se află aţi un bărbat de stat care, după cum s’a dovedit acum din nou din archive şi-a tras programa sa încă dela 1859 ce pe aceasta a urmat-o necontenit, neabătêndu se dela ea cu nici un chip, ori-care au fost partidele care au venit la guvernul, şi ne conducêndu-se decât de interesele ţĕrei. Aceste interese îl îndeamnă deci a trăi în relaţiuni amicale cu Engli tera, de vreme ce Germania n’are nici un cuvênt de a se certa cu ea.

„Novoje Wremja“ primesce din Rusciuk o relaţiune interesantă asupra visitei de acolo a regelui Milan. Corespondentele citatului ziar crede a fi observat la rege o neplăcere, o oarecare nelinisce, pe care nu putea să o ascundă cu toate silinţele sale. La prândul de gală, zice relaţiunea, regele nu făcù nici pomeneală măcar în toastul seu despre Rusia, de şi oficierii superiori bulgari cari se aflau faţă erau esclusivaminte Ruşi. O manevrare a tinerei armate bulgare ar fi produs cea mai mare mirare asupra regelui Milan. La dejunul pe care oficierii de saperi îl deteră regelui, nu luară preferinţă parte decât oficerii de naţionalitate rusă şi ministrul Sobeleff se presintă in uniforma rusească, dar totuşi regele nu ziise nici un cuvênt măcar despre armata rusească. Printre Ruşii de acolo ar fi domnind din astă causă o mare mâhnire. Pentru aceasta zice corespondentul nu inculpă nimeni pe principele Alecsandru şi a fost dureros pentru el a vedea o asemenea purtare la oaspele seu. Regele Milan perde insĕ mult in ochii poporului rus din causa acestei despreţuiri a Rusiei.

„Glás Pravoslavlja“, organul mitropolitului Mihail, care a fost distituit, publică în ultimul său numĕr a douespre-zecea urmare a articolului: „Atentatul Austriei şi al Papei asupra Slavilor orientali“, şi încheiă furiosul seu articul cu aceste cuvinte:

Naţiunea serbă de dincoace şi de dincolo de Sava şi de Dunăre, nu poate să ’şi găsească scăparea de cât în independenţa slavă, nu avem trebuinţă de nimeni, slavi-ortodocsi pot să ’şi creeze singuri un frumos viitor. O alianţă independentă a Slavilor ortodocsi, supt egida împĕratului rus slav, este singura noastră scăpare şi singura graţie pentru un viitor mai frumos. Toate cele-lalte sûnt periculoase şi vătĕmătoare şi duc la o cale care ne conduce la mormêntul nostru. Pătrunşi de această scăpare care ne va aduce independenţa, trebue să lucrăm din toate puterile noastre ca Austro-Ungaria să peară cât mai curênd.

„Deutsche Zeitung“ primesce din Cetinje o relaţiune asupra următorului fapt petrecut acolo:

În casa din nou construită pentru ambasada rusească se însărcină un austriac, anume Angelo, cu zugrăvirea ei, luând înainte o sumă de 600 florini. Când acesta îşi începú lucrările, ministrul preşedinte austro-ungar, baronul de Thömmel, chiamă pe zugrav la el şi ’l însarcină cu oare cari lucrări în casa consultatului austro ungar, pe care zugravul le esecută, fără să fi terminat mai ântâiu lucrările dela ambasada rusească. Ambasadorul rus nu se afla pe atunci în Cetinje şi cu supravegherea lucrărilor era însărcinat cavasul ambasadei, Spiru Bjelika, un om cunoscut în tot Muntenegrul pentru îndrăsneala şi puterea sa. Acesta se duse pentru această afacere la baronul Thömmel şi ’l întêlnì pe stradă însoţit fiind de voivodul Vukotici. Îl salută şi ’i declară că Angelo nu trebue să lucreze la el (Thömmel) până când nu ’şi va termina lucrul la ambasada rusească. Ba-

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Raoul gândì la rugăciunea sa din noaptea aceea şi acuma ântâia oară simţì părere de rĕu gândind, că Dumneḑeu numai pentru aceea l’a ascultat ca să-l pedepsască.

— Tu nu sci, ce este aceea, dacă cuiva i se rumpe inima, — urmă dênsa, redicându-şi capul şi privindu-l un moment. În minutul acesta ei semĕnau estra ordinar.

— Tu eşti atât de curat şi nobil, Raoul; de tine toate pasiunile omeneşti sûnt aşa departe, că nici nu gândeşti, ce torturi infernale putem suferì.

— Gândesc, — şoptì Raoul.

— Omul par că se mistueşte în flacările arḑênde, simte nebunia apropiânduse, care voeste să-l apuce, până când scoate un ţipet de frică.

— Până când de frică se roagă lui Dumneḑĕu, — adause Raoul.

— Ba, eu nu puteam să me rog; căci aveam un cuget înfricoşat, pe care nu-l puteam duce în faţa lui Dumneḑeu. Ah! credeam, că urĕsc pe Editha; cugetam, că l’a amăgit cu sărutările sale; gândeam, că triumfează asupra mea, căci mĕ sciam nemărginit de miserabilă; eram convinsă că dânsa nici pe jumĕtate nu l iubia aşa cum îl iubeam eu, şi aşa mĕ duse noaptea la Barbara şi-i cerui sfatul. Ea mi a dat sfat şi încă ceva care nu mi a ars mâna până ce o dusei acasă, care nu m’a prepădit când o dusei în biserici, care n’a căpĕtat glas şi n’a strigat la cer, când am aşeḑat-o in locul ostiei. Raoul aceasta a fost ostia ce ai dat-o Edithei.

Raoul făcù o mişcare parcă voia s’o respingă, dar se străpânì şi ’şi închinà capul în mâni.

— Şi eu eram în biserică, s’o vĕd murind; căci me temeam, că n’ai luat ostia cea adevĕrată.

— Dumneḑeule, — gemù Raoul.

— Şi nu simţeam nici o părere de rĕu. Steteam înapoia sa, când ea zăcea moartă în mânile tale şi nu simţeam nici o părere de rĕu. Veḑui pe Tassilo desperând, şi nu simţeam nici o părere de reu, ci rideam. Dar apoi la noapte, îmi părù ca şi când moarta ar fi venit în odaia mea, ca şi când m’ar fi chemat, ca şi când m’ar fi amenințat.

Berthalda se cutremurà, privì în giur de sine, cu aceeaşi mişcare plecată nainte, ca şi atunci în catedrală.

— Şi veḑi, ce suferinţe de moarte simt eu de atunci, tu, curatul, nici nu poţi pricepe. Mĕ tem la lumină şi la intunerec, mĕ cutremur la fiecare sunet, de umbra mea, de susurul rochiei mele, de propria mea resuflare. Mĕ îngrozesc de cruḑimea călĕului, căci altfel m’aşi fi dus la judecător şi nu veniam la tine.

— S’a prins alta, spre a o duce in locul tĕu la lacul de perḑare.

— Pentru aceea am venit aice. Mântuesce pe nevinovata! Spune că un biet suflet pĕcătos ti-a mărturisit faptul şi tu...

— Şi eu?

— Ah! — ţipà Berthalda, — nici odată, dar nici odată nu mĕ poţi ierta! Sûnt perdută pentru totdeauna.

— Cine are pe pământ putere să ierte o faptă atât de grozavă? Credere-ai dacă ţi-aşi spune, că Dumneḑeu te ieartă? Nu eşti vrednică pentru ca soarele să-ţi lumineze.

Berthalda căḑu îndĕrĕt pe picioare şi se răḑimà pe mânile-i încleştate înaintea sa pe pământ.

— Sciu, prea bine, sciu aceasta — ziise ea; — ar fi trebuit să mor! Dar, Raoul, m’am temut! Este grozav a suferì durerile morţii. Şi ce torturi s’ar fi născocit pentru mine! Dar e şi mai grozav a fi aruncată în iad, fără ca mai ântâiu să fiu espiat.

— Şi tu mai voiesci să umbli printre oameni? Cine va suferì apropiarea ta?

— O, nime, nime! M’am jurat că aceste vor fi cuvintele din urmă, ce am să le rostesc; că aceasta va fi

*) „Familia“.

ronul Thömmel îi respunse că această pretensiune este nerușinată, la ceea ce Bjelika respunse:

„Da am comis o nerușinare de a vorbì cu dta.“

Înfuriat de acest rĕspuns, baronul Thömmel replicà că va pune sĕ'l bată cu ciomagul. Atunci Bjelica 'și plecà capul ḑicênd: „Domnule baron, lovestemĕ și eu voiu numĕra!“ Baronul Thömmel întrerupse convorbirea, sĕ puse la ministrul președinte muntedegrean Bozo Petrovici și 'i ceru arestarea lui Bjelica, căci la cas contrariu va întrerupe relațiunile cu guvernul muntenegrean. D. Petrovici rĕspunse că nu poate aresta pe Bjelica, de vreme ce este supus rus. Cu toate acestea d-sea sĕ angagià a telegrafia vice-consulului rus din Ragusa, d. Paseka, pentru ca acesta, de vreme ce ambasadorele rus sĕ află în acest timp la Petersburg, sĕ vină la Cetinje spre a aplana afacerea. D. Thömmel nu sĕ arată satisfăcut de acest rĕspuns și declară că va trebuì sĕ întrerupă toate relațiunile personale cu ministrul președinte atunci ceilalți consuli sĕ dădură de ostenéală a aplana neînțelegerea; vice-consulul rus, d. Paseka, venì din Ragusa în Cetinje și în urma unei lungi convorbiri cu d. Thömmel cerù prin telegramă instrucțiuni la Petersburg de unde primì ordinul de a pedepsì pe d. Bjelica cu un arest de cinci ḑile. D. Thömmel rugà pe consulul rus sĕ nu 'i aplice aceasta pedeapsă dar d, Paseka nu consimțì de loc. La eșirea dlui Bjelica din închisoare, capii partidei radicali îi pregătiră o ovațiune din cele mai sgomotoase, presentândul ca un martir si făcêndui daruri colosale.

Mesagiul regal

cu care Duminecă s'a deschis camerile române.

Dnilor Senatori! Dnilor Deputați! Sûnt fericit sĕ ve ureḑ, în acest an, bună-venire, înainte de epoca obicĭnuită a întrunirei domniilor voastre.

Sesiunile ordinare ale corpurilor legiuitoare au fost tot-deauna prelungite pentru a termina numeroasele lucrări, de care ele sûnt chiemate a se ocupa în fie-care an. Astă dată, începênd lucrările domniilor-voastre mai de timpuriu, veți putè consacra tot timpul necesar pentru a studia bugetul anual și legile rĕmase din sesiunea trecută, sau cari se vor mai presenta încă.

Dnilor Senatori! Dnilor Deputați! Constatăm cu mulțămire că relațiunile noastre cu toate puterile sûnt din cele mai satisfăcătoare. Această situațiune o datorim silințelor neîntrerupte ale națiunei de a se desvolta pacĭnic în lăuntru și de a fi astfel un element de ordine și de progres în mișcarea generală a civilisațiunei europene.

Anul acesta a fost pentru agricultură un an bun. Câmpiile noastre au dat roade îmbelșugate, cari asigură îndestularea țĕrei și permit a spera un esport însemnat.

Creditele agricole au început a funcționa regulat în mai multe județe și au produs de a colo chiar dela început, efectele lor binefăcĕtoare.

Tot în acest an, rescumpĕrarea marei noastre rețele de căi ferate a devenit un fapt real și definitiv, mulțămită inteligenței și energiei cu care această delicată și importantă afacere a fost condusă.

Nouĕle linii de căi ferate, votate de domniile-voastre în ultimele sesiunei, sûnt unele în construcțiune și în ajun de a fi terminate, altele în studiu, și construcțiunea lor va începe în primăvară.

Nu puțin vor contribuì toate aceste împregiurări favorabile, a da un avênt desvoltărei avuției naționale și mijloace noi pentru perfecționarea și complectarea diferitelor noastre instituțiuni economice.

Dacă armata noastră, căreia am consacrat atâtea griji și pentru care Țeara face atâtea sacrificii, a dat resultatele la cari ne asceptam și de cari ne putem mândri; dacă lucrările publice, au luat într'un timp atât de scurt, o mare desvoltare, nu e mai puțin adevĕrat că ne mai remâne foarte mult de făcut și în alte ramuri ale activităței noastre naționale.

Esaminând situațiunea financelor noastre, veți putea constata că ea este din cele mai satisfăcĕtoare. Cu regula care, în înțelegere cu guvernul Meu, ați introdus în mod sistematic, la alcătuirea budgetelor de venituri și cheltueli și care a condus echilibrarea lor; cu decisiunea ce ați luat împreună, de a nu avea recurs la noi imposibite și de a nu contracta alte împrumuturi de cât acele pentru construcțiuni și lucrări publice, cari sûnt împrumuturi desvoltătoare producțiunei naționale, financele țĕrei nu puteau decât sĕ între într'o eră de continuă prosperitate. Budgetele anilor trecuți s'au saldat toate prin escedente. Acela al căruia esercițiu s'a finit acum, nu numai a făcut față tuturor sarcinelor Statului și a dat mijloacele de a plătì cu esactitate toate anuitățile datoriei publice ci a lăsat și un însemnat escedent de venituri. Aceste resultate sûnt garanțiile cele mai sigure că creditul nostru public, care pe piețele străine a ajuns pe acela al multor State mari și avute, se va menține și întemeia din ce în ce mai mult. Trecutul rĕspunde de înțelepciunea și consciința cu care veți scì sĕ conduceți și în viitor, cu neclintită îngrijire, financele țĕrei.

Dnilor senatori, Dnilor Deputați, Reîncepênd astăḑi lucrările domniilor voastre, nu ne îndoim că în ultimul an al activităței domniilor-voastre legislative, vĕ veți inspira ca în totdeauna de aceleași simțeminte patriotice și, naționale și uniți cu toții, veți lucra din toate puterile peutru unul și același țel! fericirea și mărirea Patriei.

Sesiunea extraordinară a Corpurilor legiuitoare este deschisă.

Carol.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Gurariului, 30 Octomvre n. Comuna vecină Orlatul, reședința statului major a regimentului I român de graniță de odinioară, a fost cercetată de o catastrofă mare. Duminecă dimineața pe la 2 oare, așa dară încă pe noapte s'a aprins o casă din strada principală. Ajutate de vênt, flacările s'au respândit cu o iuțeală înfricoșată. În timp de un pătrariu de oară 16 case și 17 șuri și grajdiuri erau cuprinse de foc. Își poate închipuì ori cine spaima cea mare, care a cuprins pe bieții Orlățeni cari erau încă în așternuturi, vitele lor legate în grajduri și mult puțina adunătură de pe câmp: grâu, cucuruz, fên, paie supt acoperișele cari ardeau. Confusiunea causată de spaima focului era așa de mare, de nenorociții nu scieau pe ce sĕ pună mâna mai întâiu ca sĕ scape din gura mistuitoare a elementului dĕsfrênat.

Noroc mare au avut comuna cu garnisoana din loc (un batalionu din regimentul M. Strelitz nrul 31, transferat în regimentul cel nou înființat nr. 82). Bravi ca totdeauna și în toate împregiurările soldații nostrii s'au luptat ca nisce eroi cu focul, încât în timp de ¾ de oară l'au localisat. Comandant, oficeri și soldați s'au distins la această ocasiune. Un soldat, ca mulți alții, au întrat prin flacări și au mântuit pe un bĕtrân de 62 ani, ciung de o mână purtândul afară din foc pe umerii sĕi.

Cât de bun este institul pompierilor s'a vĕḑut și la ocasiunea acesta. Pompierii din Sălište de și depărtată comuna aceasta o distanță bunicică și cei din Cristian au făcut mult bine Orlățenilor.

Paguba este mare și cu atât mai simțită cu cât ne aflăm la porțile iernei și poporațiunea noastră dela sate încă nefamiliarisată cu bunĕtatea asigurărei.

Cum s'a escat focul încă nu am putut afla. Se ḑice că focul a fost pus de o muiere, soția unui fur de cai. Dacă este adevĕrat sau dacă e vorba numai de o suspiciune, se va dovedi mai târḑiu*).

Congresul economic.

Ședința din 12 Octomvre este consacrată terminărilor lucrătorilor, de oare ce mulți din membrii vor pleca.

Presedintele citesce nuoe telegrame de felicitare: dela Severin, din partea mai multor cetățeni; din Bucuresci etc.

Dl. Președinte cere votarea permanenței congresului.

Dl. Hasdeu ea cuvêntul. Cum sĕ facem, ca congresul sĕ rĕușească, ḑice d-sa? Mâne nu vom mai fi atâți aici câți astăḑi. Ei bine, sûnt cestiuni, cari trebuesc votate cu un numĕr cât mai mare de membri. Vrênd sĕ fim practici trebue sĕ începem cu ele. D-sa propune dară: sĕ se aleagă sĕ fim practici, trebue sĕ începem cu un comitet permanent, pentru păzirea intereselor economice românesci; el sĕ residă în Bucuresci și va creea comitete districtuale pentru fie-care județ, sub-comitete pentru deosebitele localități. — Comitetul permanent va avea sarcina sĕ determineze locul și timpul noului congres și până atunci sĕ dirigeze aspirațiunile lui. Dsa propune pentru comitetul permanent pe dd. Porumbaru, A. Lupașcu, Troteanu, Missail, Arion, Butculescu și Nica.

Dl. Rădulescu, din Pitești, propune în locul unei singure comisiuni în Bucuresci, încă una în Iași. Tocmai pentru reușita acestui congres, sĕ încredințăm aceeași sarcină Românilor de dincoace de Milcov ca și celor de peste Milcov. D-sa cere, ca alegerea acestor comisiuni permanente sĕ nu se facă prin aclamare, cum a propus d. Hasdĕu, ci prin vot scris. Numĕrul membrilor unei comisiuni sĕ fie de 5.

D. Kirilov susține, printr'un nemerit discurs sĕ fie un singur comitet permanent în Bucuresci, Confrații ieșeni au prea multă grige zilnică, decât sĕ se poată ocupa în destul de marea sarcină a reorganisărei noastre economice.

D. Porumbaru, susține aceeași părere.

D. Macri e pentru două comitete, unul în Iași altul în Bucuresci Aceasta chiar pentru interesele noastre economice.

D. Laurian regretă, întrerupt necontenit de aplause, această alunecare a dlui Macri pe panta provincialismului. Se pare că „interesele economice“ sûnt mai mult un pretext. — D. Laurian regretă că nu este ieșan, căci și ca atare nu ar putea propune decât o singură comisiune cu reședința în Bucuresci, căci acolo parlamentul acolo guvernul, acolo comitetul permanent poate căuta cu mai mare isbândă realisarea desideratelor congresului.... Sĕ nu alunecăm dar pe panta unor patimi nenorocite, sĕ fim frați până la urmă....! (Aplause prelungite.)

D. Leon Negruzi, fost prefect al Iașilor, declară (dintr'o loje) că ia, ca fiu al Iașilor, asupra d-sale tot ce a ḑis d. Laurian. (Aplause). Acelora cari ḑic sĕ nu ne organisăm ca o armată, înființând un comitet central, le respunde că trebue sĕ ne organisăm astfel, căci în adevĕr ne găsim în rĕsboiu.

D. Creanga susține cu căldură pe d. Laurian.

Punêndu-se la vot, se votează unanim statornicirea unei singure comisiuni cu sediul in Bucuresci.

Comitetul e votat cum a propus d. Hașdĕu.

Bĕtrânul Arion mulțămesce, foarte frumos, în numele comitetului ales. D sa asigură pe frații de dincoace de Milcov, că cunoscêndu-le durerile, sĕ leagă înaintea lui Ḑeu și a țĕrei, sĕ împlinească sarcina ce i s'a dat dsale și colegilor dsale.

D. Rădulescu cetesce raportul secțiunei comerciale. Introducerea acestui raport sĕ resumă în aceea că de aici înainte pe stindardul fie-cărui cetățean trebuie sĕ fie înscrisă emanciparea noastră economică. Raportul propune:

1. Înregistrarea firmelor de comerciu în scopul de a se scăpa piața noastră de persoane compromise.

2. Concordatul din codul nostru comercial, dând loc la multe fraude, sĕ se modifice așa că creditorii fictivi sĕ numai poată dispune ca astăḑi de creditorii reali.

3. A se regulamenta desfacerile de mărfuri ca ele sĕ nu fie numai o specolă.

4. Desființarea colportagiului care nu face decât a păgubì comerciul serios, (afară de colportagiul articolelor de nutriment).

*) „Hrm Ztg.“ scrie că muierea ar fi deja arestată. A se vedè și la varietăți.
Red.

---

pentru cea din urmă, că eu mai vĕḑ față omeoească. Este o mănăstire, cu țele tăeată în stâncă, pĕntru pocăitoare. Dă-mi o epistolă acolo, fără sĕ numesci numele meu; căci acolo voi devenì moartă pentru lume și pentru tine; voiu pleca de aici și mergênd toată noaptea voiu sosi acolo încă înainte de ḑi, — și astfel soarele nici nu mĕ va lumina mai mult, Raoul, căci înainte de a resărì, voiu fi ascunsă în pămênt, până la sfêrșitul vieței mele.

Raoul sĕ sculà și se duse la masa sa. Berthalda atunci își lăsà capul pe culcușul fratelui sĕu. El stătea ținênd condeiul asupra hârtiei și privea la ea. Apoi aprinse mica sa lampă la a cărei lumină atât de mult a lucrat și suferit, își adumbri ochii în protiva lucoarei cu mâna, care era străveḑie ca ceara. Fața lui era atât de bĕtrână, atât de străveche, ca și când ar fi trăit sute de ani și ca și când ar voi sĕ întrebe: „Nu-mi este încă iertat sĕ mor, Dumneḑeule?“

Cu multă greutate și cu multe întrerumperi srise el epistola scurtă; căci necontenit se perdea în cugete. Când o împăturà, Berthalda se sculà.

— Dacă odată după mai mulți ani vei cugeta la pĕcătoasa, căreia nu 'i-ai dat absoluțiune și care a fost sora ta; — atunci Raoul — ieartă mĕ! Și Dumneḑeu sĕ te păzească de cugetele pĕcătoase și nebune!

Ea sĕ învĕli earăși, luà epistola de pe masa lui Raoul, unde a pus-o acesta, se întoarse spre ușe, privi încă odată la frate-sĕu și se perdu în noapte...

Raoul nici nu se mișca, el stătea acoperindu-și ochii cu mâna, și în murgitul diminețiĭ, stetea încă tot acolo. Lampa abia licărea, ca lumina vieței ce se stinge, apoi se stinse;

Și soarele resărì ca în dimineața cununiei Edithei, mica odaie strălucia în lumina rosaică; Raoul privi prin fereastă; da, aici era soarele earăși cu toată mărirea și majestatea sa, a cărui rade nu vor mai lumina pe o pĕcătoasă, numai pe una dintre cele multe, dar aceasta una era sora lui!

Va urma.)

5. Să îndemnăm, prin toate mijloacele putincioase, pe Român, a nu cumpĕra decât dela român. (Aplause).

6. Să se formeze societăţi între comercianţii români, pentru cumpĕrarea mărfurilor dela falimente, pentru regularea esportului.

7. În scoalele comerciale să nu mai primească decât Români. (Aplause).

8. Să să înfiinţeze bânci de compt şi emisiune; să se decidă desfiinţarea legei maximului şi inlocuirea ei cu taxe asupra firmelor; debitanţii de tutunuri să numai fie decât români, aşa precum prevede legea; debitanţii străini de beuturi spirituoase să fie scoşi din sate.

Adunarea primesce raportul. Comisiunea permanentă remâne a lua act de desideratele ce cuprinde şi să caute ale realisa.

În ţiua a patra.

La ordinea ţilei e raportul secţiunei agricole. Le citesce d. Drăgichiu. Resumarul seu se cuprinde în 13 puncte.

Eată-le:

1. Imbunătăţirea culturei pământului şi a animalelor agricole prin crearea de ferme model.

2. Elevilor, cari vor eşi din aceste scoli, să li se dea mijloace spre a putea incepe agricultura.

3. Să se premieze în fie-care an în fie care judeţ, un agricultor mare şi unul mic pentru inbunătăţirile aduse în munca câmpului.

4. În scoalele primare rurale să se facă prelecţiuni asupra imbunătăţirei culturei mici.

5. În privinţa moralităţei şi a bunurilor moravuri, fără care nu poate fi progres, să se ia măsuri pentru îndreptarea conduitei popilor (?!).

6. Să se facă legi aspre contra falsificărei hrănei oamenilor şi vitelor.

7. Să se ea măsuri pentru construcţia de case higienice.

8. Anchete regionale.

9, Măsuri pentru perfecţionarea serviciului medical la sate.

10. Facerea unui cadastru.

11. Infiinţarea de fabrici prin iniţiativă privată pentru industrii agricole şi protejarea lor de cătră guvern.

12. Tarifele de transport, de comunicaţie ale drumurilor noastre de fer fiind prea urcate să se reducă cât mai neintărţiat.

13. Salinele, cari deocamdată sunt singurele noastre mine de esploatare, să fie esploatate in modul cel mai perfect şi mai higienic pentru mineri.

14. Vênţarea cerealelor noastre făcêndu-se mai mult prin intermediatori, să se facă asociaţiuni intre comercianţii nostri în ţeară şi în străinătate, pentru esportul şi vênţarea cerealelor noastre.

15. Să se desfiinţeze taxele prea mari asupra beuturilor la sate şi să se ia măsuri contra beţiei.

Raportul se admite de congres.

D. Xenopol cetesce raportul comisiunei industriale. El cuprinde 33 de puncte. Materia fiind prea largă, d raportor promite o desvoltare largă a raportului pentru mai târţiu cătră comitetul central.

Noi dăm câte-va mai importante:

1. Organisarea scoalelor de meserii în mod perfect.

2. Înfiinţarea de scoli industriale prin plăşi pentru fiii de ţĕrani.

3. Asimilarea calfelor de meserii, în ce privesce serviţul militar, bacalaureaţilor.

4. Măsuri pentru încuragiarea industriei duţilor, prin premii dela guvern.

5. Ajutarea industriei de ţesături.

6. Administraţiile judeţelor să nu se mai tipărească de cât la tipografii români. — Lângă tipografia statului să se adauge o scoală de artele grafice.

7 În porturile france să se scutească de vamă fabricatele române când ies din ele.

8. Înfiinţarea de sindicate industriale, spre a nu se mai suferi în industrii persoane immorale sau incapabile.

9. Sporirea sucursalelor societăţei „Furnica".

10. Să se facă legi contra falsificărei etichetelor.

11. Înfiinţarea de loterii pentru încuragiarea industriei mari.

12. Înfiinţarea şi încuragiarea de aşeţeminte balneare în ţeară.

13. Curăţirea drumurilor de fer de funcţionari străini.

14. Ori ce străin ce vine în ţeară spre a practica o meserie să fie supus mai întâiu la esamenul unui sindicat de meseriaşi români.

Raportul se primesce unanim

D. Ciocazanu cetesce raportul secţiunei lucrărilor publice. — Eată câte-va din puntele lui de căpetenie:

1. Constituirea prin emisiune de rentă amortisabilă a unui capital de cel puţin 20 milioane pentru ameliorarea căilor ferate şi judeţene.

2. Activitatea navigabiliţăţei riurilor, făcêndu-se studii mai ales asupra Prutului, Siretului, Oltului şi Jiului. — În interesul navigabilităţei Prutului să se creeze un capital rusoromân. — Numirea unei comisiuni care să studieze gurile Dunărei spre a nu se nisipi.

3. Înfiinţarea unei societăţi la Galaţi, spre a ne întemeia o flotilă mercantilă. Guvernul să o subvenţioneze câtva timp. Lângă scoala militară din Galaţi să se adauge o secţie civilă, în care să nu primim decât români.

4. Construcţia de băi populare, eftine pe la oraşe.

Se adauge trebuinţa de clădiri de localuri sănătoase pentru scoale şi raportul se adoptă.

Şedinţa se suspendă pentru câteva minute. Cineva îmi spune, in acest timp că la banchetul de mâne sunt comandate vinuri străine. In Moldova unde avem Cotnarii, vinuri străine! Primăria Iaşilor a comis cu aceasta o mare şi regretabilă eroare.

O telegramă de felicitare din Roman.

Redeschiţêndu-se şedinţa d. M. Gane cetesce raportul financiar. — S'a stăruit în deosebi asupra capitalurilor ce se fac din micile economii şi cari stau în o strinsă legătură cu munca. Prin întovărăşirea capitalului cu lucrul se va pregăti nascerea şi desvoltarea clasei de mijloc la noi în ţeară.

Punctul de plecare în această întreprindere să fie casele de economie pe cari le avem astăţi. Să căutăm a le răspândi până în cele de pe urmă comune.

Între propunerile acestui raport cea mai însemnată, venită dela d. Ilie Bosian, este cea a infiinţărei unei bânci de scompt şi emisiune pe acţiuni cu un capital de 5, 6 milioane fr.

S'a hotărît cererea crearei unui munte de pietate; înfiinţarea unei case de credit rural în Iaşi şi Craiova să se stăruiască, în scop de a înlesni creditul funciar rural, la înfiinţarea de mici bânci de avans etc.

Raportul se adoptă de Congres.

D. Garoflid cere în numele său şi a cinci-ţeci de membri, ca viitorul congres să fie tot în Iaşi.

Propunerea se primesce cu aplause frenetice.

D. Xenopol propune să contribuiască fie-care membru al congresului minimum 2. fr. pe an, (şi doi la înscriere) spre a se avea din ce să se plătească anuarele congresului, secretari etc.

Se primesce cu aplause.

D. Vasiliu dela Botoşani propune un metod de asigurare reciprocă de foc a tuturor caselor din România în care mod s'ar putea realisa in curênd teribila sumă de 200 milioane fr..! Proiectul fiind uriaş, lumea pare a nu'l prea înţelege; ea 'l trimite dară la Comitetul permanent.

D. Porumbar ea acum cuvêntul şi înainte de a declara congresul de închis, îl învită să adreseze mulţămirile sale atât primăriei ieşene care i-a dat tot spriginul posibil şi ia ară tat cea mai călduroasă simpatie, precum şi direcţiunei căilor ferate române care a făcut membrilor lui înlesniri atât de considerabile dându-le bilete de drum.

D. Verussi mulţămesce in numele Ieşenilor membrilor de peste Milcov ai congresului pentru că au onorat a doua Capitală a ţerei cu presenţa şi desbaterile lor, cari au să fie temelia reorganisărei noastre economice.

După un discurs al d-lui Creangă care chiamă in ajutorul marei intreprinderi ce-am inceput şi providenţa divină, relevând rolul activ ce trebue să joace în mişcarea noastră şi preoţimea, presidentul declară, între aplausele adunărei şi a lumei de prin loge, Congresul de închis. „Naţ."

Varietăţi.

* Majestatea Sa primesce în audienţă Luni în 6 Noemvre n. la 10 oare în Budapesta. Însinuările se fac în cancelaria de cabinet în Budapesta.

* (Postal). Oficiele postale din Bistriţă şi din Reghin trec dela 1. Noemvre in administraţiunea erarială. Aceste sûnt de aceea imputernicite a mijloci comunicaţiunea cu asignaţiuni ca şi oficiele cari pot primi asignaţiuni dela cele obicinuite până la 1000 fl şi asignaţiuni telegrafice până şi suma de 500fl. şi pot plăti rembursе de 500 fl. Pentru Budapesta şi Viena primesc oficiele aceste asignaţiunî până la suma de 5000. fl. Tot cu condiţiunile aceste a primit şi oficiciul nou postal dela gara Clujului împuternicirea de a primì, solvì şi espeda asignate obicinuite şi telegrafice până la sumele sus amintitite.

* (Foc.) În Sibiu s'au aprins Luni seara între ţece şi unsprăţece oare un grajd in strada Cisnădiei. Cu ajutoriul pompierilor focul fu suprimat in grabă.

* (Foc) În Reşinariu cetim în „Hrm. Ztg" s'a aprins Duminecă dimineaţa, când erau oameni in biserică, o casă, care a ars dimpreună cu şura de pe aceeaşi curte.

* *(Mulţămită publică şi rugare.)* On. dle Redactor! În noaptea de 28 spre 29 Octomvre a. c. pe la 2 oare după meţul nopţei s'a escat un foc teribil în comuna noastră prin care foc s'au topit 20 de familii române la cari le-au ars case superedificate, bucate, hainele din case nutreţul pentru vite adunat în decursul verei.

Dauna e cu totul preţuită la 10,000 de fl. v. a. Nenorociţii pe timpul când s'a escat focul abia au putut scăpa cu viaţa lor şi şi a copiilor lor înspăimêntaţi. Cea mai mare recunoscinţă şi mulţămită publică avem în prima liniă a o aduce On. d. Michael Theil, comandant militar ces. r. dela batalionul de infanterie staţionat în comuna noastră dela regimentul Nr. 82 care nu şi-a pregetat a sări cu corpul oficierilor în frunte, comandând feciorii dela batalionul întreg pentru stingerea focului şi localisarea lui; ceea ce dacă nu eram atâta de fericiţi pe lângă nenorocirea avută ca să avem pe bravul Domn comandant Michail Theil în mijlocul nostru ca se putem localisa focul, astăţi comuna întreagă ar fi putut fi făcută în cenuşe.

După potolirea focului dl comandant Mihael Theil îndată a dispus, ca familiile nenorocite prin foc să primească 70 de pâni, cari îndată s'au împărţit prin subscrisa primăriă la familiile nenorocite, pentru care binefacere încă nu putem trece cu vederea a nu aduce cea mai mare mulţămită publică.

Nu putem trece cu vederea a nu ne esprima recunoscinţa şi mulţămita noastră publică faţă de bravii pompieri Români din Săliste, cari nu şi-au pregetat a alerga într'ajutoriul locuitorilor din comuna noastră fără de a considera depărtarea cea mare în casuri de acestea periculoase. De asemenea ne ţinem de datorinţă a esprima recunoscinţa noastră faţă de bravii pompieri din comuna vecină Cristian, cari incă intr'adevĕr a sciut la timpul cuvenit a sări într'ajutoriu locuitorilor nostri fără de a considera, că periculul şi nenorocirea e asupra atâtor familii române din comuna noastră.

Onoratul Domn redactor este rugat în preţuitul ţiariul ce-l redigează a deschide o colectă benevolă pentru familiile nenorocite; pentru care marinimositate nu vom trece cu vederea a ne da mulţămita noastră publică pentru ajutorul ce se va îndura Onorabilul public al sacrifica în favorul familiilor nenorocite din comuna noastră. Ajutoriu pentru familiile nenorocite din partea Onorabilului public e necesaru şi din punctul acela de vedere, pentru-că ajutoriu din partea locuitorilor nostri să sperează puţin, din causă că recolta din anul acesta pentru locuitorii din comuna noastră a fost atât de miseră, în urma potoapelor de apă întêmplate' şi in urma grindinei, care a bătut grânele şi cucuruzele despre hotarul comunei noastre în măsura aceea, de abia 10 locuitori sûnt în stare care vor putea să se ajungă cu bucatele lor proprie, ceilalţi toţi sûnt avisaţi a cumpăra bucate pentru de aşi putea susţinea vieaţa lor şi pentru iernarea vitelor lor intre împregiurările de faţă destul de împovărătoare.

Orlat 30 Octomvre 1882.

Primăria comunală:

Ioane Duma, not. com. — *Petru Beu*, primar.

* (Despre vânătoarea din munţii Borgoului) despre care reportasem şi noi la timpul seu, mai aflăm în „S. d. Tageblatt" următoarele: Uu urs, care în 22 Octomvre nou fu împuşcat, dară nu nimerit de moarte şi a fost rănit la o brâncă, turbat de durere şi de nĕcaz se repede asupra unui gonaciu. Acesta însĕ, un băieţandru sprinten de român, s'au ascuns în grabă sub un butuc resturnat, încât ursul nu'l putè apuca dacă nu cumva de opinca, care îl apăra. Vĕţênd aceasta din apropiere nemijlocită alt gonaciu, un român ca de 23 de ani, a sărit într'ajutoriul soţului sĕu şi au dat ursului una cu tăişul securei în flămânţare. Până a nu scoate acesta securea din carne, ursul a lăsat victima sa cea dintâi şi s'au îndreptat asupră-i şi la prins în braţe. Îmbrăţişatul nu şi-a perdut precenţa, ci iute a apucat pe urs de urechi, silinduse ai ţinè gura omoritoare în depărtare de dînsul. Imbrăţişaţi cum erau s'au rostogolit la pămênt, ursul insĕ deasupra românului. Bietul om, rănit la cap şi la o mână numai aşa a scăpat de moarte ca un al treilea gonaciu a sdrobit capul ursului cu securea. — Dar puşcaşii unde au fost?

* „Naţiunea" află că guvernul român a promis deputaţiunei musulmane a satisface una din dorinţele sale, aceea de a numi din nou prefect de Constanţa pe Remus Oprean; în locul Ciocărlan.

* „Naţiunea" află că Ciocărlan prefectul de Constanţa şi a dat demisia. Guvernul va numi pe R. Oprean acesta insĕ nu pare dispus a primi decât dacă va fi însĕrcinat cu administrarea intregei Dobroge.

* „Binele Public" anunţă că ministeriul instrucţiunei a infiinţat două

scole reale; una la Bărlad și alta la Craiova)

* „Romanul află că la 1 Noemvrie viitor se va primì definitiv de stat linia ferată Ploești-Predeal. Înginerii Olănescu și Pușcaru sûnt insărcinați cu primirea.

* (Corpul flotilei române), e insarcinat a face diferite sondage pe Dunăre, pentru a constata ḑilnic crescerea apelor.

* (Lenea economie.) Ioane pentru ce nu lucri și te dai lenii? — De părinte, voiu sĕ fac economie. — Cum, economie? — Sĕ veḑi părinte, dacă lucru mi se face sete, și dacă mi se face sete beau mai mult decât câștig.

* (Un bou mâncător de bani.) Vinerea trecută, un biet țĕran venì la obor cu nisce orz încărcat într'o căruță trasă de doi boi. Vênḑênd orzul, primì un bilet de bancă de una sută lei și câte-va piese de argint. — Pe când era ocupat cu legarea în colțul unei basmale a monedei de argint, și ținea în mână biletul de bancă, unul dintre boii lui, pe semne cam lacom — întinḑênd botul, înhățâ fițuica dlui Brătianu de 100 lei și o înghiți. Nenorocitul începu sĕ se vaite și cât pe acì era gata sĕ taie boul pentru a scoate suta de franci din stomachul lui; în cele din urmă însĕ renunță la aceasta operație, de frică sĕ nu'și pearḑă și boul și banii, și se întoarse acasă plângênd și blestemând pe aceia cari au introdus la noi banii fabricați din trențe.

* Un țĕran întră într'un biurou de schimb:

— Ce vindeți d-voastră aici? întreba cu mirare.

— Capete de măgar, rĕspunse grabnic un amploiat, care voia sĕ rîdă de țĕran.

— Bine trebue sĕ vĕ meargă treaba replică săteanul, de vreme ce vĕd că nu ți-a rĕmas decât unul.

* Posta din România astăḑi nu o am primit.

* **(Memorialul partidei naționale române) publicat în nrii 120, 121 și 122 nu se mai află de vênḑare în librăria archidiecesană.**

Administrațiunea librăriei tipografiei archidiecesane.

Loterie.

Mercuri în 31 Octomvre n. 1882.

Sibiiu: **11 58 47 89 71**

Bursa de Viena și Pesta

Din 31 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 85	119.10
Renta de aur ung. de 4% . .	86.80	86.90
Renta ung. de hârtie	85.95	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.90	133.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.30	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94 80	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99.—	98.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.—	96.75
Obligațiuni urbariale temeșiane .		97.75
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.— 97.—	96.75
Obligațiuni urbariale transilvane .		97.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	97.90 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorți unguresci cu premii . . .	117.—	117.25
Sorți de regularea Tisei . . .	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 65	76.60
Datorie de stat austr. în argint .	77 30	77.20
Renta de aur austriacă	95.45	95.25
Sorți de stat dela 1860 . .	131.30	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	836.—	835.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	296.—	296.—
Acțiuni de credit austr. . . .	306.—	306.30
London (pe polița de trei luni) .	119.10	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5 65	5.67
Napoleon	9.46	9.47
100 marce nemțesci	58 40	58.40

Nr. 377 [280] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu la scoala poporală gr. or. din comuna Zdrapți protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, prin aceasta se escrie concurs, cu terminul până la 30 Octomvre. a. c. st. v. în care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual de 210 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post învĕțătoresc au așì așterne petițiunile instruate conform statutului organic și regulamentului congresual din 1878 până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral supramenționat.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad, 16, Octomvre, 1882.

George Părău m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 252. [274] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala poporală gr. or, din Uleșiu, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs până la 28 Octomvre a. c. v.

Emolumentele sûnt 150 fl. v. a.

Cuartir liber, 3 orgii, din care este a se încălḑì și scoala.

Suplicanții vor avea a-și așterne petițiunile lor instruite conform „Stat. Org.“ la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasada în 13 Octomvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppesb.

Nr. 365. [279] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învĕțătoresci la scoala confesională gr. or. din Ștena cu terminul până la 1-a Noemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 80 fl. dela popor.

2. cuartir și lemne de foc de ajuns.

3. dreptul pentru un rîmătoriu la ghinde.

Suplicanții vor avea a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului.

Cohalm, 15 Octomvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea m. p.,
adstr. ppresbiteral

Nr. 280 [278] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scoala confesională gr. or. din Stîna se escrie concurs cu termin până la 30 Octomvre a. c. st. v pe lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 80 fl. v. a.
2. În naturale 40 vici cu grăunțe.
3. 10 Punți de slănină
4. Orgii de lemne 4 din cari se încălḑesce și scoala.
5. Punți de lumini 5.
6. Conți de hârtie pentru cataloage 3.
7. Cuartir liber în scoală și venit din grădina de pomărit, toate aceste computate în bani resultă suma de 143 fl.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt poftiți a'și așterne suplicele instruite după statutul organic subscrisului oficiu protopresbiteral în Fizes-Sentpetru cu atestat de cualificațiune și că sûnt versați și în limba maghiară.

Stîna în 13 Octomvre 1882.

Comitetul parochial în conțelegere cu

Petru Roșca m. p.,
ppresb.

Nr. 243 [270] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante douĕ posturi de învĕțători la scoala confesională gr. or. din comuna Beclean se escrie concurs cu terminul până la 24 Octomvre a. c. st. v. în care ḑi va fi și alegerea.

1. Emolumentele cu postul învĕțătoriului secundar sûnt: 160 fl. v. a. care se va solvì în 4 rate, cuartir liber în edificiul scoalei, cum și 15 fl. pentru lemne de foc.

2. Pentru postul învĕțătorului primar 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei și 15 fl. pentru lemne de foc.

Doritorii de a ocupa posturile aceste au de a'și așterne suplicile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la 24 Octomvre st. v. la oficiul protopresbiteral al Făgărașului.

Beclean în 22 August 1882.

In conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Ioan Bursan m. p.,
paroch și președ. comit. parochial.

Nr. 4512 civ. 1882 [276] 2—3

Publicațiune.

Aduc la cunoscința publică că în locul inginerului, care a lucrat până acum în afacerea comasărei hotarului S. Sebeșului este a se alege alt inginer și așa pentru alegerea inginerului lucrător și în legătură cu aceasta pentru pregătirea preliminariului de spese se pune terminul pe **6 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi în S. Sebeș.**

La aceste sûnt învitați toți posesorii interesați cu adausul că absentarea unuia s'au altuia nu împedecă pertractarea.

Sibiiu în 26 Octomvre 1882. In numele tribunalului reg.

Ioan Vasarhely m. p.,
jude trib. reg. ca jude comis.

[275] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vênḑarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliḑității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e proveḑiută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorință, cataloage gratuite și francate.

(232) 18—20

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 124. Sibiiu, Sâmbătă 23 Octomvre (4 Noemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **strălnătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Este cestiune română?“

Întrebarea aceasta şi-o pune „Ellenzék“ din Cluj (Nr. 250) şi o recomandă lui Gustav Beksich, unul dintre colaboratorii lui „Nemzet“. Reproducem articulul pur şi simplu, ca sĕ vadă publicul român, ce idei agită creerii unora dintre scriitorii magiari.

Deci, eată articulul:

„Dacă memorandul ar interpreta simţemintele Românilor; dacă ţipetul ar fi al românimei întregi din Transilvania: am sta în faţa unei cestiuni aşa de serioase, în faţa cestiunei române“. Aşa scrie „Nemzet“ şi apoi îndată se mângâe cu aceea, că deosebesce pe poporul român de agitatori, ḑice că poporul „se guvernează uşor, este de natură pacinică, nu'şi bate capul cu teorii despre dreptul public şi nu scie nimica de visurile daco-române“.

„Toate acestea sûnt adevĕrate. Agitatorii şi poporul nu sûnt una; poporul în adevĕr este de natură pacinică, în adevĕr nu se frementă cu teorii de drept public, chiar şi despre însuşi memorandul nu scie nimica. Dară pentru aceea, ori recunoascem, ori nu recunoascem: cestiune română esistă, a esistat şi va esista. Până aci a esistat în oftări, în injurături, în chimere; acum însĕ esistă în pretensiuni turnate în formă concretă.

„Recunoascem, că despre aceasta poporul nu scie nimica; pentru aceea însĕ tot esistă. Putem retăcè, putem fi indiferenţi faţă cu cestiunea, mai că o am putè afla şi comică pentru esagerăţiunile ei istorice: dară pentru aceea cestiunea totusi esistă; este aşeḑată într'o formă în cât aşteaptă respuns.

„Ḑiaristica ungurească a tratat memorandul sibian ca şi când acela n'ar fi alt ceva decât palavrele unor visători. Cred că hotărîrea sibiană este isolată cu totul în viaţă noastră publică şi e inventată în fugă de o adunare, care în preseara campaniei electorale s'au sfătuit asupra unor mijloace cortesesci. Şi atunci credeau astfel, când se ţineau şedinţele şi şi acum cred asa, când memorandul este în mânile noastre. Astfel de faptă au veḑut întrînsul, încât a fost de ajuns un articol de fond mulţămitor într'o ḑi unică — şi apoi s'au întors la ordinea ḑilei. Noi am atras în timpul acela atenţiunea guvernului, a naţiunei, asupra celor ce se întemplă acolo. Ne am ocupat detaiat cu natura mişcărei; am indigitat la legătura, ce susţin Românii din Transilvania cu bărbaţii din România. Guvern şi ḑiaristică au ignorat de o potrivă cestiunea.

„Aşa se vede că nici memorandul nu se consideră de materie serioasă şi de înfluenţă. O ḑi; un articol. Şi apoi mai departe! Sĕ fugim. Fie care oară îşi are evenimentul seu. Mulţi cred că şi evenimentul este numai de o oară ca şi articulul de fond.

„Noi sûntem în drept însĕ, când repeţind afirmăm, că esistă cestiunea română şi aşteaptă respunsul. Mai curênd sau mai târḑiu va înainta aşa de tare pe scenă, încât nu ne vom mai putè ferì de ea. Sau o resolvăm; sau o tăiem, la toată întêmplarea trebue sĕ ţinem seamă de ea.

„Cestiunea aceasta nu e productul unei minute. De treiḑeci de ani, Românii ardeleni, cari sciu scrie, folosindu-se de toate mijloacele agitaţiunilor naţionale, urmează ţinte politice despre cari au deplină sciintă şi cunocinţă. Lucrarea lor e constantă, consecuentă şi cu plan. Mijloacele lor sûnt fanatismul orb şi banii. Căile lor, când drepte, când strîmbe, însĕ pururea duc înainte spre ţintă.

„Politica lor, gândirea lor, literatura şi petrecerile lor, cu un cuvênt toate manifestaţiunile vieţei lor sociale se desvoaltă în formă naţională. Copilul Românului cărturar (irástudo) deodată cu rugăciunea învaţă şi sumeţie de rasă şi ură de rasă: sumeţie în ceea ce privesce rasa sa şi ură în privinţa Maghiarului.

„Se ḑice că despre toate aceste poporul nu scie nimica. Poporul propriu, aşa numita massă, nici nu scie. Massa este crudă, imobilă ca ori ce trup inert. Acel popor însĕ totusi scie ceva. Scie asculta şi crede. Scie asculta de cărturari — înţelegem partea imbrăcată in surtuc — şi scie crede popei (a popának). Ascultă servil şi crede orbiş. Celelalte le isprăvesc cărturarii şi popii.

„Şi ce isprăvesc nu este neînsemnat. Nu este şi n'a fost în imperiul unguresc o organisaţiune mai tare ca societatea Românilor din părţile ardelene. Federaţiune în toată forma, mai mult, adevĕrată ligă. Tot ce interesează cestiunea naţională atrage în sfera sa. Nu ḑicem că liga e organisată cu statut, ḑicem însĕ, fiind că vedem şi simţim, că consciinţa de ţintă comună, îi îndemnă la acţiune comună, ca dintr'o turnură.

„Cine sûnt membrii acestei lige? Fie cine, care poartă surtuc: advocatul, preotul, funţionarul, medicul, comerciantul, dascălul şi notariul. Funcţionarul cercetează într'ascuns adunările, ceilalţi pe faţă. Sgomot nu fac nicăiri. Conceptul hotărîrilor sibiiane s'au făcut în Cluj. Cine a sciut ceva?

„Pe stradă se vĕḑ vre-o câţi-va preoţi românesci, în oteluri omul aude cuvinte românesci, în prăvălie o domnişoară cumpără lunde galbine-roşii-vinete — atâta e tot. Pe cine ar suprinde aşa ceva? Aḑi în Cluj, de altă dată în Dej sau Turda, mai rar în Braşov sau în Sibiiu; dela Blaj nu scim nimica. Adunări însĕ sĕ ţin pretutindenea, în case private, în localităţi încueate, ei între ei, în linisce, şoptind, fără raportori la ḑiare. Ei nu prind vrăbiile la sunetul dobei ca Maghiarii. Lucrările lor nu sûnt lucrări de zidari, ci de soboli, pentru-că scopul lor nu e zidirea, ci subminarea. Ei subminează edificiul statului unguresc.

„Numai acela nu vede în lucrarea aceasta cunoştinţa scopului şi planul, care nu'l a urmărit lucrarea cu atenţiune. Acuirarea latifundiilor în districtul Năsăudului, înfiinţarea de scoli, organizarea de societăţi industriale, funcţiunea băncei „Albina“, şedinţele asociaţiunei de cultură — toate aceste se fac cu scop naţional. Funcţionarii aşeḑaţi prin cetăţile maghiare sûnt ochii privighitori neclintiţi ai causei române, cari acolo fac propagandă. Despre toate aceste am scì spune lucruri interesante. Agitaţiunea este neîntreruptă. Conducătorii sûnt perseveranţi, cu resignaţiune şi fanatici. Toată esistenţa lor se topesce în fantasii române. Teritoriu separat, guvernament separat — ţeară separată! Eată idealul, care nu'l perd nici când dinaintea ochilor. Idealul acesta îl întreţin cu veniturile pădurilor mari năsăudene, dilapidate de ministrul de finance al Ungariei, îl nutresc cu opuri istorice, care le au falsificat cu scop, cu gramatica lor, care se ocupă cu construcţiunea unei limbi ce nu s'a desvoltat pe cale naturală, ci care, pentru tendenţe naţionale, formează o composiţie mesteşugită şi compilată.

„Idealul acesta e bunul lor principal şi scopul lor principal. Chiar şi „Albina“ acest unic institut de bani al lor trăesce pentru scopul acesta. Rociul institutului este întins pretutindenea, unde numai se află om de român. Este de faţă la licitaţiunile proprietăţii maghiare. După aceea împarte pămêntul între comunităţile române pelângă amorţisaţiuni de douĕḑeci de ani. Înfluenţa e deja foarte simţită. În luptă maghiarul indolent perde neîncetat din teren. Înfluenţa aceasta au dorit să o paraliseze acei ce au contemplat (kontemplálták) reuniunea secuiască. Ce fiasco (pucs) au eşit şi din aceasta! In mânile românilor după o lucrare de ḑece ani, avere de mai multe milioane; reuniunea secuiască a instruit pe trei copii sĕ împletiască corfe!

„Repeţim, cestiunea română stă înaintea noastră într'o formă, încât nu ne mai putem ferì de ea. Agitaţiunile permanente au dărăburit deja

---

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Încheere.)

El se duse la parochul bĕtrân şi bătù la uşe. Acela şedea la supa-i caldă de dimineaţă şi soarele revĕrsa pe faţa lui tinereţe rosaică şi freşcheţă.

— Dar iubitul meu amic tinĕr, ce ai făcut cu pĕrul dtale?

— Cu pĕrul meu?

—Doară nu l'ai preserat cu fărină, e alb de tot.

Raoul îşi pipăi pĕrul, mâna-i tremură.

— Astă noapte am ascultat o mărturisire admirabilă, — ḑise el cu buze tremurânde. Pĕcătosul, care a produs moartea acelei mirese, mi-a spus numele sĕu şi a dispărut pentru totdeauna; el m'a rugat sĕ împedec cercetările de acuma înainte, ca sĕ nu se jertfiască vre un nevinovat.

Bĕtrânul îşi puse pe gură mâna vêrtoasă şi o frecă lin, pe când ochii ficsaţi se odihneau pe tinerul.

— Aşa dară, că ai părăsì cu plăcere pe cât-va timp ţinutul acesta! — ḑise el în urmă.

— O, cu ce plăcere! — respunse Raoul şi-şi încleştà mânile; o roşaţă ca de resuflu i acoperì faţa, care însĕ trecù iute.

Mergere-ai bucuros intre păgâni în rĕsăritul depărtat?

Raoul se apropie de bĕtrânul şi i sărutà mâna.

— Aşa dară eată denumirea dtale şi mâne poţi şi plecá cu Dumneḑeu.

Raoul îngenuchià.

— Singurul meu prieten in lipsă — bălbăi dênsul şi sărutà earaşi mâna betrânului.

— Veḑi, — ḑise acela — nici odată nu este ertat sĕ desperăm, căci dacă nu mai putem suferì ajutorul, vine. Du-te şi uità iubitul meu fiu; uità-te pe tine însu-ţi şi ceea, ce te-a lovit; păstrează puterea, ce ţ-ai câstigat in luptă înfocată şi onestă! Şi dacă ne vom revedè cândva, pe pământul acesta, privesce cu bucurie în ochii mei ca erou şi ca învingător.

* * *

Raḑele arḑênde ale soarelui revĕrsau lumină ferbinte spre marginea deşertului; aerul tremura ca asupra cutărui foc mare, şi giur împregiur zăceau morţi şi muribunḑi. Ciuma grasa cumplit şi nimicia pe oameni ca şi arderea pădurii — firele de earbă. Vaetele şi ţipetele umpleau aerul şi atrăgeau vulturii, cari bătênd din aripi, se învêrtiau în cârduri mari deasupra locului de perire.

În mijlocul mulţimii desperate umblă un preot, cu potirul în mână, cu vorbe mângăioase pe limbă, cu pace pe trăsături. O copilă tineră chiar îşi respiră în braţele lui sufletul; i ţinea crucea la buze şi dênsa o sărutà; apoi el arătà spre cer şi până când ochii ei urmăriră mişcarea aceasta, capul i căḑu îndĕrĕt şi resuflarea i încetà.

La această vedere vorba amorţi în gura unui om înjurător; el chiemà la sine pe Raoul, sărutà colţul vestmêntului seu şi murì.

Apoi el scoase un copilaş din braţele înţepenite ale unei mame, îl legănà gingaş, umeḑì buzele-i ce se negriau, netezi obraḑii lui paliḑi până ce îl reşeḑà mort în braţele mamei.

Toţi îl numiau: Omul sfânt al deşertului, — Mântuitoriul, — Îngerul de care se teme ciuma, — căci el e trimisul lui Allah.

Îngerul era Raoul.

După mulţi, foarte mulţi ani se reîntoarse în oraşul sĕu de nascere, ars de soare şi uscăcios, cu o blândeţe cerească în ochi şi pe buze. Toţi se uitau la admirabilul eremit, cu pĕrul alb şi cu barba întunecoasă. El întrebà de unii, dar numai găsì pe nimene.

*) „Familia“.

un popor întreg şi serviciile de pioneri ale funcţionarilor români aşeḑaţi în cetăţile maghiare sûnt de astfel de natură, încât respândesc propaganda chiar şi pe pământ secuiesc. Scim despre comune aparţinătoare confesiunei greco-orientale, unde locuitorii înainte cu ḑece ani nici idee nu aveau de limba română şi în timpul acest scurt au reromanisat cu paşi de năvală.

„Noi, cari sûntem aproape de vatră vedem în toate ḑilele cum se întinde flacăra. Nemulţămirea a ajuns la culmea cea mai inaltă. Am ajuns până acolo, că Românii nu sûnt elemente de încredere pentru Ungaria în timp de pericul. Dacă nu vom grăbì a stinge focul, flacăra se va întinde mai departe. Culpabilii trebue pedepsiţi, fanaticii trebue clarificaţi şi nemulţămiţii linisciţi. Şi înainte de toate nu trebue crezut că nu esistă cestiune română.“

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Octomvre.

Ministrul de resboiu a anunţat lucruri înveselitoare în comisiunea delegaţiunei unguresci. Ministrul spune că după chibzueala omenească, pacea Europei nu va fi turburată. Austro-Ungaria este sigură de spriginul Germaniei şi ce privesce Italia, ministrul Kàlnoky a dat asigurări positive că nisuinţa statului acestuia este a întra în legătura conservativă din centrul Europei. Dacă este aşa, bulevardul păcei este gata, dela marea baltică până la capetul cel mai despre meaḑă ḑi al Europei. Asigurările aceste sună cu totul alttel, de cum sunau apostrofările cele aspre din anul trecut asupra Italiei, atât din rostul lui Kálnoky cât şi din cel al contelui Andrássy.

Un corespondent al ḑiarului „Standard“ scrie, că a aflat dela un membru al delegaţiunei unguresci, că încorporarea Bosniei şi Erţegovinei se va face în toată tăcerea. După corespondent cu încorporarea toate puterile sûnt învoite, pentrucă fie care ar dorì se remână în posesiunea obiectelor lor de „compensaţiune“: Englitera în Egipt, Francia în Tunis şi Rusia s'ar mulţămì de ocamdată cu unirea Rumeliei resăritene în Bulgaria.

Presidentul camerei române, Dimitrie Brăteanu, şi-a dat dimisiunea care s'a primit. În locul lui camera a ales pe generalul Leca. De asemenea a resignat dela mandatul seu de deputat C. A. Rosetti. Camera a primit şi resignaţiunea aceasta.

Alegerile pentru camera italiană, întru cât sûnt cunoscute au eşit în favorul guvernului. Omogenitatea guvernului, se telegrafează, este asigurată.

Scirile dela Belgrad spun, că regele nici gând nu a avut a schimba ministeriul şi dacă a chemat la sine pe Ristici, a fost numai pentruca se aibă ocasiunea de a spune oposiţiunei, ca în interesul regatului este a se abate oposiţiunea dela politica ce a urmat şi urmează.

Pe un mormênt părăsit îngenunchià lung timp, în mijlocul ierbei grase şi între flori; el dete la o parte rosele şi viţele de iederă de pe crucea de marmură acoperită de muşchi şi sărută numele: „Editha“.

Apoi gândì şi la o altă moartă şi se duse la aceea mănăstire ca sĕ întrebe de soru-sa; aceea tocmai în ḑina precedentă sĕ înmormêntà, după dorinţa sa, învĕlită cum a trăit.

Dar ea lăsà în odăiţa sa un petec de hârtie, pe care se aflau aceste:

„Acum mĕ poţi ierta, Raoul! Roagă-te pentru mine, căci rugăciunea ta e sfântă, cred în puterea ei“.

— Şi eu! — ḑise Raoul suspinând din adâncul sufletului.

Tradusă de *Iosif Vulcan.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Mănăşturul unguresc, 16 Octomvre 1882. (Sfinţirea scoalei confesionale gr. or. din Mănăşturul unguresc şi adunarea despărţĕmêntului reuniuni învĕţătoresci gr. or. din tractul Clujului.) Mai din toate părţile Transilvaniei s'a scris câte ceva sau cu referinţă la reuniunile învĕţătoresci sau la alte treburi bisericesci şi scolare, numai din ţinutul Clujului nu, din ce ar putè on. public uşor a deduce, că în acest ţinut toate stagnează pentru aceea mĕ simt îndatorat a face cunoscut on. public barem cele mai însemnate momente din decurgerea sânţirei scoalei române ort. din Mănăşturul Ung., cât şi din adunarea învĕţătorilor despăţeměntului Cluj.

Ḑiua de 14 Octomvre a fost pentru comuna bisericească din Mănăşturul Ung. o rară ḑi de bucurie şi serbătoare. Intreaga comună era în mişcare, vĕḑênd în sinul sĕu atâţa preoţi şi învĕţători, de o parte, de alta vĕḑênd opul sĕu cel mare şi adecă rădicarea scolii finită prin sânţire,

După serviţiul divin celebrat de Părintele protopresbiter Vasiliu Roşescu cu alţi 6 preoţi, a mers întreg publicul în cea mai frumoasă ordine şi cu cea mai strălucită procesiune la scoală, unde venea şi poporul din Mănăşturul Românesc cu asemenea procesiune, acì apoi s'a făcut sânţirea scolii cu solemnitatea cuvenită şi a ţinut dl protopresbiter o cuvêntare potrivită serbătoarei; după aceea s'a reîntors ambele popoare cu procesiunea de mai nainte la biserici.

La o oară s'a ţinut în sala scoalei un prânḑ comun, la care a luat parte peste 200 prrsoane din cari a fost 15 preoţi şi 20 învĕţători, ear ceilalţi poporeni. În decursul prânḑului s'a rădicat mai multe toaste:

Părintele protopreshiter pentru Majestatea Sa Imp. şi Regele şi casa domnitoare, preşedintele reuniunii pentru supremul inspector scolar Es. Sa Păr. arch. şi Metropolit Miron Romanul s. a. l.

În urma prânḑului s'a adresat parochul T. Ciortea cătră preoţi cu o propunere binemotivată pentru înfiinţarea unei reuniuni a preoţilor români ortodocsi din protopresbiteratul Clujului, care propunere s'a şi primit alegêndu-se de preşedinte Vasiliu Roşescu protopresbiter, de notar Iosif Stănescu şi alţi trei membrii, cari toţi dimpreună sĕ elaboreze un proiect de statute.

De şi mai toţi preoţii consimt cu înfiinţarea acestei reuniuni, totuşi nu este îmbrăţişată cu aşa căldură cum s'ar cuveni, ci sĕ vede a fi lipsă că aceasta cestiune sĕ se ventileze şi în adunările viitoare.

Cu mult mai bun efect a avut propunerea dlui Protopresbiter, ca pentru aducerea aminte de aceasta ḑi însemnată sĕ se facă o fundaţiune pentru ajutorarea copiilor seraci la scoala din Mănăstur, şi Dsa ca conducĕtor a protopresbiteratului începênd colecta cu 10 fl, s'a şi adunat la moment 36 fl. 10 cr.

Din cele petrecute la ridicarea acestei scoli şi din cele petrecute cu ocasiunea sânţirei ei, precum şi din întreg ţinutul acesta se vede că popoporul e aplicabil spre lucruri bune şi măreţe numai se aibă conducători adecă preoţi şi învĕţători zeloşi şi harnici.

Acest popor 'şi câştigă pânea de toate ḑilele din câmpie cu lucrarea în parte, cu îmblăcii şi cu secerea în Ungaria si totuşi a ridicat aşa o scoală pompoasă, încât abia are soaţă în întreg comitatul, şi e gata a ridica şi plata învĕţătorească până şi la 400 fl. numai sĕ capete învĕţător cualificat şi corespunḑĕtor. —

Sĕ revin şi la al doilea obiect. În ḑiua următoare se deschide adunarea despărţământului învĕţătoresc prin preşedintele reuniunei cu o cuvêntare potrivită, apoi se purcede la constituire alegêndu-se de preşedinte: Învĕţătoriul din Marişel Ioan Ghic, de vice pres. G. Fodor, notar T. Ciota, casar I.Goia şi membrii în comitet Ioan Băraş şi Nic. Teutele.

După aceea a ţinut prelegeri de probă Gavriil Todoruţ din fisică şi din sistemul decadic, Ioan Ghic disertaţiune despre pedepsele aplicabile în scoală şi păr. Teodor Ciortea despre necesitatea si folosul stupăritului.

Atât la critisarea prelegerilor de probă cât şi la a disertaţiunei despre pedepsele aplicabile în scoale a participat mai mulţi invetĕtori cu viu interes. —

Fininduse agendele, adunarea se încheie prin preşedintele despărţemêntului cu o cuvêntare însufleţitoare eară parochul Teodor Ciortea mulţămesce parochului local Iosif Condor, comitetului parochial şi întregului popor pentru cordiala primire a adunării despărţământului. C.

Scrisori din Rusia.

(Corespondenţa. particulară a „Telegrafulu“ *).)

St. Petersburg, 14 Octomvre.

Scirile din provincie. — Sgomotele despre „împărţeala pământului“. — Rescoala ţĕranilor din guvernământului Kiew. — Ţĕrănimea din guvernământul Charkoff. — Cestiunea agrară în provinciile Baltice. — Studenţimea din universitatea de drept.

Ḑiarele ruse ne aduc aḑi scirile de sigur cam întĕrḑiate, despre toate cele întêmplate în Francia. Organele reacţionare tună contra regimului republican, filipicele cele mai aspre, sûnt tipărite contra democratismului, care subminează temelia societăţei de aḑi, adecă sf. treime de „proprietate, religie şi familie.“ O bombă cu dinamit aruncată sub o simplă masă dintr'o cafenea din Lion a fost menită sĕ se asvîrle în regiunile aerice, pentru a finì o dată şi pentru tot dea una cu această lume plină de înichitate etc. etc. Biata Francie! Ce bine că francezii nu sciu ceti rusesce, de oare ce sûnt sigur căḑumĕtate din cei, cari 'şi au biurourile lor în Rue Druot, Nr. 28, Paris s'ar fi vĕḑut nevoiţi a nu mai tipărì ḑiarele lor, al căror reacţionarism remâne pe jos faţă cu cele propagate de presă rusă.

„Dar... rîde dracul de porumbe negre, şi pe sine nu se vede“ ḑice proverbul român.

Aşa şi cu ruşii. Se lăsăm dar afacerile esterioare, sĕ ne ocupăm de cele cari ne fac nouĕ vieaţa amară, acì acasă. Pentru astă dată cred nemerit a părăsì capitala şi a vĕ spune despre cele cari sĕ petrec în provincii.

Noutatea cea mai mişcătoare ne vine din guvernământul Kiev, unde s'au început nisce turburări agrare foarte semnificative. Faptul general, cunoscut de mult, constă în obiceiul ţĕrănimei ruse de a lega starea sea economică cu toate evenimentele politice de o gravitate oare care şi cari sûnt menite a varia puţin vieaţa sea monotonă.

Sgomotele despre emancipaţiune, despre resbelul cu turcii, despre încheiarea păcei şi altele mai mărunte sûnt şi au fost tot-deauna esplicate de cătră ţĕrănimea rusă într'un mod particular, care tinde a reînvia speranţa sea spre un viitor mai bun.

Acest fapt, analisat, în prima linie ne dovedesce că soarta ţĕrănimei e foarte crudă, eară din altă parte ne probează, că jugul secular, pe care 'l poartă această ţĕrănime, nu 'i a putut stîrpi din sufletul sĕu amărît ori ce urmă de speranţă. Ţĕranul tot crede că vor venì alte timpuri mai bune. Noutatea cea de căpetenie, care a redesceptat speranţele ţĕranilor din guvernământul Kiev este sgomotul despre încoronare.

*) Din Bucuresci.

Poporul asceaptă cu nerăbdare ḑiua serbărei dorite. Ca de obiceiu el crede că în această ḑi măreaţă binele va birui rĕul, Armusda în persoana împĕratului Alesandru al III va sfărâma capul Arimanului, care după opinia ţĕrănimei în momentul de faţă se află personificat în boerimea, arendaşii şi administraţiunea. Pe ici pe colea ţĕrănimea întreabă pe oamenii lor de încredere:

— Dar nu se aude ceva despre ḑiua încoronărei?

Altă dată însĕ ei singuri respund la această cestiune; aşa de esemplu nisce ţĕrani sosiţi dintr'un sat vecin cu oraşul Kiev povestiră poporaţiunei de jos a oraşului, că pe zidurile primăriei lor s'a şi lipit deja un anunciu, în care Ţarul roagă pe ţerani sĕ nu mai bată pe ovrei, căci în ḑiua încoronărei va proclama împărţeala pământului şi va isgonì pe ovrei din ţeară“.

Încrederea ţĕranilor în esistenţa acestui anunciu împĕrătesc este aşa de nedubitabilă, că mai multe turburări agrare recente n'au fost de cât resultatul erorei fatale a poporului. Aşa de esemplu în satul Lisie-Gorki (Guvern - Volini) ţĕranii, aflând că popa din sat ar fi primit o hârtie timbrată şi cu mai multe peceţi, credură că în fine a sosit anunciul împĕrătesc mult dorit. Adunându-se grămadă ei încongiurară casa preotului şi 'i forţară sĕ easă afară cu hârtia primită. Eată cum ne povestesce acest episod un martor ocular:

„După ce popa eşi, arătându-le nişce hârtii timbrate, privitoare la un proces ce avea părintele Isaia cu un arendaş vecin, ţĕranii începură a striga:

— Minţi, minţi părinţele! Nu sunt alea pe care le-ai primit. Areatăne anunciul împĕrătesc, scris cu litere de aur şi cu pecetea mare a ţarului.

— Dar n'am o asemenea hârtie, oameni buni! Ascultaţi ce vĕ ḑic...

N'am mai putut auḑi, căci o furtună de văitături acoperì, cuvintele popei care a fost smuls din ograda sea şi tîrit spre primărie. Mam dus urmând valurile vii ale mulţimei. Femei, copii plângeau mergênd cu ţĕranii. Când am sosit cu toţii în faţa primăriei, bietul popa Isaia n'a mai avut pe dênsul decât nişte sdrenţe, căci hainele sale fură rupte în bucăţi de cei cari îl târau.

Arată hârtia, arată anunciul împĕrătescu! sbierau ţĕranii.

— N'am nimic; faceţi cu mine ce voiţi, dar sĕ sciţi că veţi păţi! Această amenințare a fost fatală pentru nenorocita victimă a mulţimei ignorante. Toţi năvăliră asupra nenorocitului popă, inima mi se strînse, căci auḑiam loviturile ce picau pe acest om.

— Staţi! ce faceţi! strigaiu în desperare, dar nimeni nu voia sĕ mĕ asculte. Ca prin vis auḑiam strigătele oamenilor înfuriaţi;

— Daţi, daţi, că el s'a unit cu boerii! Daţi căci a ascuns anunciul împĕrătesc.

Şi loviturile curgeau mereu. Suspinele gemetele victimei abia străbăteau sgomotul asurḑitor al plânsetelor femeilor şi copiilor. Apoi de o dată s'a audit un cuvênt, aruncat peste capetele acestei mulţime, acest cuvênt îmi strepunse inima, simţii că picioarele mele îmi refusă serviţiul lor şi am fost nevoit de a mĕ răzima de un părete;

— Staţi că a murit! a ḑis această voce. Şi valurile mulţimei s'au dat îndĕrăt, sgomotul ca printr'un farmec s'a potolit. Înaintea cadavrului ura, indignarea acestei mulţime s'a stins. Într'o clipă şi toţi recădură într'o stare de prostraţiune, care după câte-va momente s'a transformat în simţemêntul de frică şi chiar de teroare.

Mĕ opresc acì, lăsând restul cam lung al naraţiunei. Eată vĕ un tablou oribil, dar natural, zugrăvit de pe natură şi care vĕ dă o ideie despre viitoarea revoluţiune in Rusia.

* * *

Sĕ trecem aiurea. Sĕ ascultăm mărturisirea unui alt martor, care ne povestesce despre cele întêmplate în guvernamentul Charcoff; eată această naraţiune, pe care o estrag din scrisoarea unui domn din această provincie.

Sosirăm de eri de abia în oraș, m'am întâlnit cu oameni de prin sate. Scii cât îmi e dorul de a auḑi limba maternă *)

— Ce se mai aude, boierule despre încoronare? De sigur că scii ceva, mĕ întrebară oamenii.

— Nimica nu se aude le respunsei.

— Cum nimica! Ce se mai tem ei, sau că Ţarul are frică de boeri.

Eu naturalmente tăcui, căci ce voiaţi sĕ respund, cu atât mai mult încă, că această oonvorbire se începuse în faţa unei băcănii, din care ne observa cu neîncredere privirea unui om civil de o fisonomie puţin simpatică. Dar ţĕranii mei nu bagă nimic de seamă şi merg înainte cu întrebările lor foarte discrete.

— Oara împărţirei (Ot i peredila cias nastal) a sosit eată şi cu ovrei eară.....

Vĕḑând că lucrurile se cam încurcă, eu o tulesc la sĕnătoasa, luând remas bun dela pretenii meĭ, care urmăreau fuga mea cu o privire întrebătoare.....

Cred că veti aprecia aceste două tablouri, cari desemnează cu colori vii starea actuală a Rusiei. Dar pentru a vĕ da o ideie şi mai esactă despre toate cele cari se petrec prin provinciile ruse, sûnt dator a urma.

Din guvernamentul Charcoff sĕ trecem spre Nord Vest, adecă în provinciile baltice. Eacă ce scrie despre starea spiritelor de acolo un locuitor al oraşului Riga:

„Sûnt semne evidente că mişcarea agrară, care începe a fermenta Rusia slavă, se va da pe faţă şi la noi. Sûnt locuri pe aici unde ţĕranii înarmându-se, s'au organisat în bande şi trăesc prin păduri, ameninţând casele boeresci.

„Nu de mult nobilul proprietar, anume Crotus Fethstrausen, a fost omorît de cătră nesce necunoscuţi şi cari, după ce au comis acest omor, nu s'au atins de nimic din objectele şi banii, cari s'au găsit asupra cadavrului. Un alt proprietariu, anume Rek-von Suderhof, a primit verdictul sĕu de moarte iscălit de un comitet secret până acum absolut necunoscut în localitate. Avênd necesitate de a pleca în oraş, şi temêndu-se de a nu fi atacat pe drum, von-Suderhof a ordonat slugilor sale sĕ se pregătiască a'l escorta înarmaţi, dar în aceeaşi noapte proprietarul a găsit o scrisoare, care 'l sfătuia sĕ nu hasardeze de a pleca în voiagiu."

Cetind toate acestea, creḑi că te afli în Irlanda şi că liga agrară a irlandesilor 'şi-a lărgit cercul sĕu până la noi.

Negru, negru e orisontul!..

Z.

P. S. La Dorpat s'au făcut nisce turburări printre junimea studioasă. Mai mulţi din studenţi sûnt arestaţi; se vorbesce că causa acestor arestări este descoperirea că prin poporaţiunea germână din provinciile baltice s'a început o propagandă separatistă; s'au găsit mari depouri de diferte broşuri ostile Rusiei şi anume se citează următoarele: *„Aus der Petersburger Gesellschaft"* *„Eine Lievländische Antwort"*, etc.

*) Martorul e un rutean şi în guvernamentul Charcoff se vorbesce limba ruteană,

N. Cores.

Memoriu.

asupra agriculturei în România, de d. C. N. Racottă congresului economic din Iaşi.

Nu fără interes este ca sĕ relevez un punct din istoria României, caracteristic în agricultură. România vergină de feudalitate, raportul dintre proprietar şi cultivator, era raportul dintre tată şi fii. Moşia proprietarului, era moşia cultivatorului liber cultivatorul sĕ cultive ori cât pământ voia, şi drept plată nu da proprietarului în schimb de cât dijmă. Meteiajul se esercita în România pe o scară mai intinsă de cât în Piemont, căci cultivatorul meteist primesce sămânţa dela proprietar şi în schimb împarte producţiunea cu proprietarul pe din două, pe când cultivatorul român dă în schimb la ḑece una, astfel că raportul între cultivatorul român şi un meteist Piemontes, ar fi dela 5 la 1. La 1832 situaţiunea politică a schimbat acest tradiţional obiceiu. Regulamentul organic a restrîns pe cultivator şi, din latitudinea de care se bucura, el a fost mărginit la un număr determinat de pogoane, şi pe lângă dijmă i s'a adăogat şi claca, servitute necunoscută până atunci în România.

Reforma din 64 a emancipat braţele de servitute şi a proclamat libertatea muncii. Proprietar pe o părticică de pământ cultivatorul român este astăḑi cetăţian al României independente, bucurându-se de drepturi politice.

În condiţiunile sociali cele mai avantagioase, cultivatorul român se bucură şi de pământul cel mai favorat de creator pentru cultură. Situat în regiunea dintre Urali şi Carpaţi, pământul României este acoperit de un strat de pământ negru, la o adâncime aproape de un metru în suprafaţă, ceea ce-l face fără rival în toată Europa, pentru abundanţa vegetaţiunei.

Cu o întindere de pământ în suprafaţă, capabilă sĕ nutrească nu cinci, ci 20 de milioane locuitori, România agricolă posedă comori de cari nu ne putem bucura de cât prin desvoltarea activităţii noastre şi respândirea fermelor model în toată întinderea României.

Stăruim, şi cu mare cuvênt, sĕ respândim instrucţiunea în populaţiunile rurale, căci cultura spiritului înalţă pe om; dar desvoltarea spiritului reclamă desvoltarea materiei, astfel că spiritul completează materia, de unde urmează că spiritul şi materia trebue sĕ se desvoalte în paralel.

Desvoltarea intereselor noastre materiale aduce cu sine immulţirea averii, şi cu ea prosperitatea producătorului.

Am ḑis producător şi cel dintâiu producĕtor căruia îi datorim esistenţa noastră este agricultorul; căci România este ţeară eminamente agricolă.

Momentul a venit ca sĕ dăm impulsiune acestei ramure de producţiune singurul isvor de avuţie al României. Deştepte-se cultivatorii români. Doi concurenţi puternici amenință sĕ strivească cerealele române. Rusia Meridională şi America. Dar Rusia este ea oare mai favorată decât România sub raportul climatic? Nu. Are pământ mai bun decât România? Nu. America însĕ şi nu are o climă şi un sol în condiţiuni mai bune decât România. Pentru ce dar grânele rusesci şi americane sûnt mai căutate în pieţile dela Marsilia, Londra şi Anvers decât grânele române? Pentrucă Rusia şi America are mai multă solicitudine pentru agricultură decât România. Cu avantagele, de cari se bucură cu drumuri pe apă şi pe uscat, şi mai în apropiere de pieţele străine, grânele române ar trebui sĕ fie fără rival.

Ni se strânge inima de durere ca sĕ tacem inventarul agriculturei române.

Cultivatorul român ară cu plugul primitiv, bun de a figura intre antichităţile muzeelor.

Rasa vitelor române de jug degenerată.

Semênţa bună de grâu nu este respândită în toată România.

În faţa acestor nevoi ce am făcut noi pentru agricultură?

Scoala de agricultura dela Ferăstrău este organisată pentru a ne da economie de moşii, cultivator pentru marea exploatare a fermei. Şi elevii, cari şi-au facut cursurile la această scoală, în mare parte inbrăţişează alte carieri decât agricultura.

Comiţiile agricole instituite cu scopul frumos de a stimula producţiunea sub raportul cantităţii şi al calităţii, dar masa agricultorilor e în neputinţa de a concura, fiind in lipsă şi de plug de fer, şi de boi buni, şi de semânţă bună de grâu, astfel că instituţiunea Comiţiilor agricole este privilegiu arendaşilor şi proprietarilor mari, cu mijloace şi dar singurii în posiţiune de a concura la esposiţiunile agricole.

Băncile creditului agricol, pe cari le am salutat cu etusiasm, create cu scopul de a veni în ajutor, mai ales amicului cultivator şi a'l scoate din mâna usurarilor, cari împrumută o sută şi ea doue, 'şi au sleit fondurile lor încă dela aparițiune in unele judeţe, în imprumuturi la arendaşi şi proprietari mari.

Cu scaunul lor la reşedinţa judeţului; cu mulţimea formalităţilor exigibile in garanţie, pentru imprumutat, micul cultivator în strimtorare de a imprumuta 60, fie şi o sută de franci ca sĕ-şi cumpere un bou de jug sau o vacă cu lapte, este redus a recurge ca şi până acum ear la uzurar; pentru dênsul banca creditului agricol este ca neexistând.

Sucursalele prevĕḑute de lege pentru plăşi ar trebuì întinse şi în comune. Sume mici de 2 3 şi 4 mii franci se pot acredita primarului în solidaritate cu consiliul comunal, sub controlul unui agent direct al băncii, cu reşedinţa la plasă, şi astfel sĕ poată beneficia de avantagiile instituţiunei şi micul cultivator.

Sprijinul congresului, pentru realizarea acestui scop este eminent.

Instituţiunea însĕ dela care agricultura asceaptă înflorirea sa, este Fermele model.

Ferme model şi ear Ferme model este cuvêntul de ordin al agricultorului român, şi în fie-care comună una.

Scoala de agricultură experimentală, ferma model pune în aplicaţiune teoria sciinţei asolementelor, şi cultura proprie fie-căreia cereale după natura solului şi a zonei.

Fabrică pluguri şi procură pluguri cultivătorilor pe termine lungi şi rate mici.

Ară şi învaţă a ara după sistemele scientifice, pe tinerii cultivatori.

Seamănă cea mai bună semânţă şi o împarte la cultivatori, ca sĕ prăsiască şi ei, earăşi pe termine lungi şi rate mici.

Are boii cei mai buni şi un taur de bună rasă, ca sĕ respândiască prăsila în comună. Învaţă cum sĕ se nutriască şi sĕ se întreţină vitele, precum şi noţiuni de artă veterinară, ca sĕ scie cultivatorul cum sĕ trateze vitele la caz de boală.

Oferă modele de construcţiuni rurale precum casa, celare, grajduri.

Când fermele modele se vor înfiinţa în aceste condiţiuni putem ḑice României agricole cu siguranţă: Ai găsit comoară; vei fi grânarul Europei, şi vei învinge pe rivalele tale.

Încheiem memoriul nostru asupra Agriculturei române, cu un apel călduros adresat matroanelor române.

Cultura cânepei şi a inului era odată aşa de respândită în România şi astăḑi ea nu există. Pânza de in a suplinit'o madepolonul, şi pânza de cânepă pânza de America. Schimbul e păgubitor, căci şi banii es din ţeară şi trăiesce mai puţin America şi madepolonul de cât pânza de casă, fără a mai numĕra avantagiile ce oferă sĕmânţa de in şi cânepă, cari servă la fabricaţiunea oleiului si fabricaţiunea de frânghii şi de odgoane. Cultura dar a inului şi a cânepei trebue reînviată.

Crescerea vermilor de mătase, care luase atâta avênt în pieţele române, în momentul când semânţa gândacilor se bolnăvise în Francia şi Italia şi aceasta trebue sĕ o reînviem. Torcătorii şi ţesătorii trebuiesc înfiinţate pentru fabricaţiunea pânzei de borangic şi stofe de rochi.

Apicultnra, odată atât de rĕspândită în România, mai a dispărut. Oferind o producţiune atât de abundantă în ceară şi miere, şi mai fără chieltuială, cultura albinelor, proprie climei noastre, căria nu-i lipsesc florile, este iarăşi o ramură de producţiune pe care trebue sĕ o reînviem.

Matroanelor române, organisate în comitete, în fie care judeţ, le incumbă această nobilă sarcină. Întreprinză-o şi ele vor descepta virtuţile matroanei de odinioară. „Naţ."

Varietăţi.

* (Distincţiune.) Majestatea Sa a decorat cu medalia de aur pentru vîrtutea militară pe infanteristul Ilie Lusergean; cu medalia de argint pentru virtutea militară pe conductorul (Zugsführer) George Mocan, pe infanteristul Luca Matgiş şi pe servitoriu de oficier Iosif Bernard — toţi patru din regimentul de infant. Archiducele Heinrich Nr. 51 (ţinutul Clujului.)

* „Redacţiunea Telegratului" a deschis o listă pentru încendiaţii din Orlat. Il. Sa dl. Pavel Dunca de Sajo a depus la redacţiune 2 fl.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 2 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.35	119.25
Renta de aur ung. de 4%	86.70	86.85
Renta ung. de hârtie	85.75	86.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.20	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.20	90.30
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	110.25
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.80	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	99.40	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	96.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.—	96.75
Obligaţiuni urbariale transilvane		97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorţi unguresci cu premii	117.—	117.25
Sorţi de regularea Tisei	108.90	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.70	76.60
Datorie de stat austr. în argint	77.35	77.30
Renta de aur austriacă	95.50	95.25
Sorţi de stat dela 1860	131.20	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	841.—	835.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	295.—	294.50
Acţiuni de credit austr.	304.90	304.50
London (pe poliţa de trei luni)	119.15	119.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.67
Napoleon	9.47	9.47
100 marce nemţesci	58.45	58.35

Nr. 377 [280] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu la scoala poporală gr. or. din comuna Zdrapţi protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, prin aceasta se escrie concurs, cu terminul până la 30 Octomvre. a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual de 210 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au aşi aşterne petiţiunile instruate conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 până la terminul susindicat oficiului protopresbiteral supramenţionat.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad, 16, Octomvre, 1882.

George Părău m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 280 [278] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională gr. or. din Stîna se escrie concurs cu termin până la 30 Octomvre a. c. st. v pe lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 80 fl. v. a.

2. În naturale 40 vici cu grăunțe.
3. 10 Punți de slănină
4. Orgii de lemne 4 din cari se încălțesce și scoala.
5. Punți de lumini 5.
6. Conți de hârtie pentru cataloage 3.
7. Cuartir liber în scoală și venit din grădina de pomărit, toate aceste computate în bani resultă suma de 143 fl.

Doritorii de a ocupa acest post sûnt poftiți a'și așterne suplicele instruite după statutul organic subscrisului oficiu protopresbiteral în Fizes-Sentpetru cu atestat de cualificațiune și că sûnt versați și în limba maghiară.

Stîna în 13 Octomvre 1882.

Comitetul parochial în conțelegere cu

Petru Roșca m. p.,
ppresb.

Nr. 365. [279] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învețătoresci la scoala confesională gr. or. din Ștena cu terminul până la 1-a Noemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 80 fl. dela popor.
2. cuartir și lemne de foc de ajuns.
3. dreptul pentru un rîmătoriu la ghinde.

Suplicanții vor avea a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului.

Cohalm, 15 Octomvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea m. p.,
adstr. ppresbiteral

Nr. 252. [274] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învețătoriu la scoala poporală gr. or, din Uleșiu, protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs până la 28 Octomvre a. c. v.

Emolumentele sûnt 150 fl. v. a.

Cuartir liber, 3 orgii, din care este a se încălți și scoala.

Suplicanții vor avea a-și așterne petițiunile lor instruite conform „Stat. Org." la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Gurasada în 13 Octomvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppesb.

Nr. 4512 civ. 1882 [276] 3—3

Publicațiune.

Aduc la cunoscința publică că în locul inginerului, care a lucrat până acum în afacerea comasărei hotarului S. Sebeșului este a se alege alt inginer și așa pentru alegerea inginerului lucrător și în legătură cu aceasta pentru pregătirea preliminariului de spese se pune terminul pe **6 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameadi în S. Sebeș.**

La aceste sûnt învitați toți posesorii interesați cu adausul că absentarea unuia s'au altuia nu împedecă pertractarea.

Sibiiu în 26 Octomvre 1882. In numele tribunalului reg.

Ioan Vasarhely m. p.,
jude trib. reg. ca jude comis.

A eșit de sub tipar și se află de vêndare în toate librăriile:

CĂLINDARUL
BUNULUI ECONOM
pe anul comun 1883.

Întocmit de

D. Comșa și Eugen Brote.

Cu mai multe ilustrațiuni intercalate în tecst.

Anul VII.

Cuprinsul: Călindariul: dilele de preste an, chronologia, Pascălia, Anot'mpurile, Sistemul planetar al soarelui, Umblarea timpului în decursul anului, Întunecimi, Sêrbătorile schimbătoare și posturile. **Genealogia** tuturor caselor domnitoare din Europa cu deosebită considerare a casei habsburgice. **Târgurile:** conspectul complet al târgurilor din Ardeal în rênd alfabetic și cronologic; târgurile din Ungaria, din Bucovina și din România. — **POSTA: Posta de epistole,** de **mesagerie, corespondența telegrafică. Raportul între mĕsurile vechi și nouĕ. TIMBRE. Tabela de interese. Tabela comparativă a valorilor de bani din toate țĕrile. SFĂTUITOR JURIDIC: Legea comuuală** (§. 1–62). **PARTEA ECONOMICĂ: Cultivarea fragilor** de Alexandru Ciura. Un șopron de bucate potrivit, (cu 2 ilustrațiuni). Tăvălicul și folosirea lui (cu 2 ilustrațiuni). Însemnarea oilor prin numerătoare, (cu 3 ilustrațiuni). Uscătoarea de poame pe vatră (cu 1 ilustrațiune). Un adunătoriu practic de fên (cu 2 ilustrațiuni). Despre sĕmênat. O scară cu roate (cu 1 ilustrațiune). Cât se seamănă pe 1 hectar. Timpul încolțirei și vegetațiunei la diverse plânte agricole, Tabela despre mașinile mai însemnate agricole. Din care material cât vinars se estrage. Greutatea fructelor și sĕmênțelor mai îndatinate. Cât timp poartă animalele agricole. **PARTEA BELETRISTICĂ: Povestea lui Stan Pățitul. Poesii. Glume** (cu 4 ilustrațiuni): **Inserate.**

Prețul 45 cr. sau 1 franc (leu).

[277] 2—3 **Editura tipografiei Josif Drotleff.**

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 8—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

---

După Dđeu am se mulțămesc mântuirea vieței mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparațiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) și estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunțate de mai mulți însănătoșați.

Mulțămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenința viața, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparațiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invențiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, aș puté dice, a mântuit-o dela moarte,** am putut pășì cu toată puterea înaintea comunei de aici și a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unul țeran, care pătimea de ficat, de stomac și în parte și de plumâni, plângându-se și întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat și m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am și făcut numai decât în odaia lui. Te rog așa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat și 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învețătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulți suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană peutru merite, cavaler de ordini înalte prusiane și germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenților din boale grele, precum și pentru bolnavi de pept și se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lu rare întăritătoare; tot așa la boale cronice de stomac și hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraș: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Brașov: Eremia Demeter J. L. et A. Hesshaimer. Mediaș: Carol Breckner. Sebeș: Carol Henning. Sighișoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oșorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din țeară. [249] 4—7

---

[275] 3—3

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astădi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e provedută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorință, cataloage gratuite și francate.

(232) 19—20

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 125. Sibiiu, Marți 26 Octomvre (7 Noemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Inter arma silent musae.

Sĕ nu se sparie cetitorii, dacă întrebuințăm un termin ca „arma.“ Nu este vorba tocmai de arme, va se ḑică, de arme in înțelesul genuin al cuvêntului.

Când am ḑis cuvêntul arma, am vrut sĕ înțelegem armele, prin care, se varsă, nu fiuidul cel mai scump și roșu omenesc, sângele, ci cel mai eftin și negru, negreala, care în ḑiua de astădi cu profusiune o vedem înundând d'alba hârtie, în bine și în reu, în toate părțile.

Armele aceste prin mediul fluidului eftin negru și vice-versa, țin de mult lumea noastră într'un resuflet. Din sgomotul lor fiecare voiesce sĕ audă odată ceva hotărîtoriu despre cestiunile cele atât de complicate, de și atât de simple; pentru că sûnt mulți cari doresc sĕ vadă un resultat din controversele cele multe dintre naționalitățile doritoare de pace și linisce a le monarchiei.

Ori cât de justă ar fi așteptarea sau pretensiunea aceasta, sĕ nu ne facem ilusiuni, sûntem departe de țintă. Interesele opuse ale diverselor naționalități din statul nostru, sau mai adevĕrat, a naționalităților suprimate și suprimătoare, vor îndelunga lupta încă mult timp și vor face ca frementarea de o parte și de alta sĕ mai țină până lucrul sĕ se aleagă la un fol.

Condeele vor mai vĕrsa așa dară negreală pe nevinovata hârtie, pentru a înfățișa cetitorilor, păreri, acusări, plângeri etc.

Între armele aceste au trebuit, dar și trebue de ocamdată musele sĕ tacă.

Tăcerea aceasta însĕ nu e bună, este păgubitoare. Ori cât de frumos ar fi toate controversele stilisate, ba ori cât adevĕr și dreptate ar cuprinde ele, de acolo, de unde numai dau rênd sĕ vorbească și musele păcei și liniscei, respândesc numai pagubă. Certanții, dacă nu ved ași vor vedea mâne, că lucrând numai, și numai pentru „politică“ ajung a nu avè ce băga în gură și a nu avè cu ce sĕ'și scutească trupul contra elementelor.

Ca sĕ nu cădem cu totul în pĕcatul acesta ne-am propus astădi a face o mică digresiune dela curentul politic și a ne gândi, pe un moment cel puțin, și la lucruri cari, de și nu sûnt politice în formă, sûnt politice în faptă, cari deși nu sûnt naționale după obiceiul omenesc, sûnt cele mai naționale, căci fără de dînsele națiunile nu pot trăi în lume.

Digresiunea nostră este mică, cu toate că ar merita tratate lungi. Împregiurările ne silesc a fi numai indigitatori.

În cea mai mare parte poporul nostru este agricultor. Aceasta e lucru cunoscut. Munca agricultorului nostru ca și resplata muncei sale, nu este aceeași cu a fie-cărui agricultor din lume. Aceasta odată pentru lucrarea încă primitivă a pământului și pentru sarcinile în disproporțiune ale agricultorului.

Dările de tot feliul și modalitatea, cu care se tratează pământul în țeara noastră, concurează la apĕsarea, nu la ridicarea bunei stări a agricultorului. Îmbunătățirile acestei stări din mijloacele statului sûnt la noi rarități chiar și pe hârtie

Ca sĕ așteptăm în împregiurările noastre vre-o îmbunătățire dela guvern, nici prin minte nu ne trece, de și am fi în drept a aștepta. În timpul fiscalităților și în timpul când pe toți scăeții și pe toate răzoarele înfloresce numai maghiarisarea, ar fi o așteptare de feliul acesta cel mai neiertat optimism.

Trebuie dar sĕ ne gândim la ceva ce, cât de cât, dar sĕ dea mână de ajutor agricultorului, ca cel puțin sĕ i se ușureze sarcina.

Sûnt lungi nopțile de earnă. Eată unul dintre multele mijloace. Sĕ nu suridă nimenea. Nopțile aceste, bine folosite de agricultori, nu vor face totul, dar pot face foarte mult.

În aceste nopți, bărbați inteligenți, preoți și învĕțători, cari, din chemarea lor sûnt în contact nemijlocit cu poporul agricultor, vor face un serviț mare obștesc, dacă din puținul cât avem noi în literatura noastră vor comunica acestuia, cetindui și esplicându-i ceea ce s'a scris de specialisti în privința ameliorărei agriculturei.

Indigitând acest demers ne abținem de a da vre-un îndreptariu în privința mijioacelor mai detaiat sau vre - o programă de procedere. Unde este bunavoință la inteligența nostră se găsesce atâta cunoscință de causă, încât se scie cum sĕ se apuce de lucru, ear ceea ce lipsesce, sĕ suplinesce adese-ori prin întrebări la bărbați specialiști.

Fără de a exagera în aprețuire, până una altă și călindarele de specialitate fac serviț în asemenea cestiune. Afară de aceste mai cunoascem două foi: „Plugarul român“ *) și „Țeranul român“, **) foi de specialitate, cari lasă încă mult de dorit, dar conțin material destul, care este bine al cunoasce agricultorul.

Conveniri însoțite de lectură în forma aceasta ar fi bune și pentru de a vedè și a se convinge, mai cu seamă agricultorii dela țeară, cât de bine și folositoriu este a sci carte.

Ne oprim de astădată la atâta, în speranță că și puținele șiruri de mai sus vor găsì pământ roditor, și în speranță că permițêndu-ne cestiunile sgomotoase politice, ne vom mai întoarce asupra acestei teme, care, cum am ḑis, o considerăm de foarte politică și de prea națională și patriotică tot odată.

---

*) În Giurgiu (România).
**) În Mușetesci lângă Ploesci (România)

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Octomvre.

Respunsul dat de ministeriul austro-ungar de esterne în delegațiunea ungară, la interpelarea ce i s'a făcut asupra causelor amânării visitei împĕratului, a produs o rea impresiune nu numai în Italia ci și în Germania.

D. Kalnoky ḑise: „Când fu vorba de a alege locul pentru întrevederea celor doi monarchi a trebuit sĕ se țină seamă de împregiurările estra ordinare în care se găsesce acum Roma, care este în același timp capitala Italiei și reședința Papei. Făcênd abstracție de ori-care alte dificultăți, a trebuit sĕ se țină seamă de pericolul: că împĕratul nostru putea sĕ devină obiectul unor demonstrațiuni din partea aderenților celor două tabere. Astfel fiind, n'am putut sfătui pe împĕrat de a face o contra-visită la Roma. Și fiind-că ministrii regelui Italiei nu s'au putut otărî sĕ desemne o altă localitate pentru intrevedere, contra visita a rĕmas amênată.

Comisiunea dunăreană, scrie „Telegratul“ de Duminecă se întrunesce mâne în Galați și de aceea ne pare interesant a reproduce aci relațiunea pe care corespondentele din Petersburg al foi „Politische Corespondenț“ o trimite asupra afacerii Chilia. Corespondentele afirmă că a vorbit cu o persoană forte competinte specială și care se află întro posițiune oficială. Această persoană î-ar fi ḑis „că Rusia se află în privința cestiunii Chilia într'o posițiune minunată, pe care n'are decât sĕ o mențină spre a pune într'o situațiune foarte necomodă pe toții aceia, cari fac oposițiune Rusiei în această afacere, Rusia are în aceasta cestiune dreptatea pe partea s'a, mai întâiu ca stăpână a gurei Chilia, și apoi fiindcă se apropie timpul, când comisiunea dunăreană europeană va trebui sĕ se mărgineasca la modesta competință a unei simple comisiuni

---

FOIȚA.

Muntele Atos.

Domnul Alexandru Pencovici, scriu ḑiarele din România, a adresat în ḑilele aceste d-lui președinte al Academiei Române o scrisoare însemnată, prin care dărueste pentru biblioteca Academiei mai multe documente și portrete, aduse cu sine din mănăstirile muntelui Atos și 'i comunică tot deodată câte-va din impresiunile călătoriei sale.

Sûntem fericiți, ḑice „Nat.“ că ne am putut procura copie de pe această scrisoare pe care ne grăbim a o pune în vedere cititorilor noștri.

Ne place mult a crede că președintele Academiei române, d-nul Dimitrie Sturdza, care se află și ministru de externe, cum și membrul academiei d. Aurelian, ministrul cultelor și instrțiunii publice, vor bine-voì de a lua o dată în foarte de aproape cercetare trebuințele bisericei și ale școalei române din peninsula balcanică.

Vom revenì, asigură același ḑiar, pe larg asupra acestui memoriu pu- tem ḑice, cât și asupra cestiunii Macedo-române, despre care d-nu Pencovici a bine-voit asemenea dea întreține publicul prin epistola sa din urmă, care s'a și publicat în coloanele ḑiarului nostru din luna trecută.

Domnule Președinte! In călĕtoria mea de o lună de ḑile aproape ce am intreprins anul curent în serbătorile Pascelui prin mănăstirile din muntele Atos am avut ocasiune sĕ culeg mai multe sciințe și sĕ găsesc mai multe documente, care sûnt poate de folos pentru istoria Românilor.

Precum am urmat în călĕtoria din Scandinavia, când, aflându-me la Upsal în Suedia, am isbutit a lua cu mine un esemplar din singura carte în limba gotică adecă biblia lui Ulfilas, episcop Goților din Dacia, pe care am și avut plăcere sĕ o dăruesc în 1875 Academiei române, tot astfel am putut aduce din peninsula sfântului munte nisce documente și portrete pentru biblioteca instituțiuni academice a Românilor, căria sûnt fericit a le oferi în dar.

Țeara călugĕrească din peninsula chalcidică se compune din un șir ân gust de munți, care se scaldă vesel în apele din Archipelag. Acest promonitoriu verde culungime de 60 chilometre, în coronat imprejur de monăstiri cu cruce pe cupole și locuit odinioară de 10.000 călugări datoresce în mare parte Românilor de peste Dunăre mijloace din trecut de întreținere și protecțiune, de restaurare chiar de zidire pe dintreg a muntelui Atos. Cu toate aceste, nu s'a publicat încă din nenorocire, pe cât am cercetat, în această cestiune însemnată nici o scriere serioasă în limba noastră română. Am dat într'adevĕr de urmele domnului Alecsandru Odobescu prin mai multe din aceste mănăstiri; dar am aflat că n'a tipărit încă nimic din impresiunile călătoriei sele; ear' aceasta lacună în literatura noastră pare a fi cu atât mai regretabilă cu cât e sciut cum că tot în general ce scrie peana domnului Odobescu este adevĕrat și frumos.

Eu nu cunosc în românesce decât două publicațiuni:

1. „Proskinitar al sfântului munte al Atonului“ de ieromonachul Serafim, tradus din rusesce de monachul Varnava Luchianov și tipărit în Bucuresci de metropolitul țĕrei în tipografia Nifon la 1856. — Această carte însĕ a fost compusă numai din punct de vedere slav și bisericesc. Autorul fost profesor în academìa din Petersburg, împinge îndrăsneala de a face propagandă panslavistă până de a desnatura faptele istorice chiar cele mai învederate. Astfel, după ce singur afirmă, spre esemplu în pagina 133, că mănăstirea Zugrafului s'a clădit din nou la 1502 de Stefan-cel-mare se face că nu mai scie nimic despre marele nostru purtător de biruințe, și pretinde în mai multe pagine că Stefan Dușan, craiul sêrbilor este eroul care s'a luptat cu Turcii patru-ḑeci de ani pentru creștinii din Orient; când este cunoscut că Stefan Dușan nu mai esista de un secol și jumĕtate la 1502 și poate nici că a dat cu ochii în viața sa de Turci, murind în 1356. Traducătorul asemenea n'a voit a îndrepta prin note erorile, nici sĕ împlinească lacunele, cu toate că a trebuit sĕ scie pe larg istoria fiecărei mănăstiri, ca călugar cu carte locuitor în chinovia Esfigmenului.

ărmurene şi sĕ se mulţămiască a sveghia garanţia materială a naviţiunii pe Dunăre fără a'şi permite se amestece pe tĕrêmul politic al ţiunilor ca acelea despre care este vorba aci. Se pare că pentru moment s'au încheiat un armistiţiu asupra acestei neînţelegeri; dar, cu toate asigurările contrarii ale unor organe de publicitate, este positiv că cestiunea va fi readusă pe tapet în cel mai apropiat timp şi că se va desfăşura atunci în dimensiuni mai mari. Trebue sĕ asigur că guvernul rus nu va renunţa la posiţiunea avantagioasă, pe care o ocupă şi care îi înlesnesce de a'şi permite lucsul celei mai mari moderaţiuni. La cas când statele ţĕrmurene vor crede de cuviinţă sĕ reinceapă esecutarea sondărilor cari au provocat neînţelegerea, Rusia nu va face nici o resistenţă; dar în acelaşi timp după convingerea ce domnesce aici că are dreptate, ea va stărui în cererea sea, ca lucrările de sondagiu sĕ fie efectuate de ingineri ruşi, cărora vor putea sĕ le dea concursul lor şi inginerii statelor ţĕrmurene." Această părere a guvernului rus o cunoascem de mult şi când s'a ivit pentru prima oară sgomotele despre refusul Rusiei de a adera la prelungirea mandatului comisii dunărene, că ea face aceste dificultăţi numai spre a sili pe Europa sĕ 'i permită a face în braţul Chilia lucrările pe care le doresce atât de multe.

Dacă va reuşi sau nu, aceasta este o cestiune pe care o vom vedea resolvată în curênd.

Peste puţin se vor deschide camerile franceze în împregiurări, în care felurite agitaţiuni neliniscesc ţeara. Această situaţie anormală atrage neapĕrat discusiunea publică asupra posiţiunii ministeriului în faţa parlamentului. Partida lui Gambetta se nutresce cu cele mai mari speranţe; el crede că mişcările anarchice din lăuntrul Republicei î vor veni în ajutor. Planuri parlamentari din cele mai vaste se atribue lui Gambetta, şi „Correspondance française" pretinde a scì cu siguranţă dela persoane foarte apropiate de cercurile conducătoare, că se fac pregătiri pentru a aduce earăşi la putere pe Gambetta.

Vom încerca, scrie „Naţiunea", a desfăşura puţin după reacţionarul G a u l o i s aceste pregătiri contra ministesteriului Duclerc, fiind că ele sûnt foarte caracteristice pentru combinările partidelor.

Îndată după începerea Camerilor se va deschide o luptă violentă între d. Gambetta şi d. Freycinet. Dacă acum Francia va fi amenintaţă de complicaţiuni esterne, atunci este mai presus de ori ce îndoială că maioritatea Camerei se va decide pentru d. Freycinet, ca aceasta sĕ formeze un Cabinet nou. Însĕ fiindcă asemenea temeri nu esistă de nici o parte, Camera se va arunca earăşi în braţele dl Gambetta ca singurul bărbat capabil sĕ restabilească liniscea şi ordinea. Dar înainte de a ajunge lucrul aci majoritatea îşi va da toată osteneala posibilă ca sĕ facă pe preşedintele Camerei, pe d. Brisson, sĕ primească ministerul. Dacă d. Brisson va primi, — ceea-ce nu este nici de cum probabil —, se crede că un Cabinet Brisson va avea şi mai puţină durată de cât m a r e l e m i n i s t e r, pentru că el va fi atacat pe de o parte de d. Freycinet, pe de alta de d. Gambetta, şi chiar de d. Lanessan, capul unei părţi din estrema stângă.

Din toate acestea ar urma neapĕrat că d. Gambetta va ajunge la guvern din nou, mai puternic de cât ori când, şi din causa spaimei de care sûnt cuprinse şi ţeara şi camerile, va devenì un fel de dictator. Mulţi îşi ziceau pe furiş că preste puţin se aşteaptă şi în Paris esplosiuni de boambe şi că ministerul actual este foarte îngrijit de urmările posibile ale unor asemenea evenimente, mai ales că pănă acum nu s'a putut esplica într'un mod indestulător comploturile anarchiste.

Aşa dar, dacă mersul lucrurilor, aşa precum l'am arătat mai sus, s'ar realisa, atunci D. Gambetta ar lua însu-şi cârma afacerilor sau va aduce, — se înţelege, numai pentru cât-va timp —, pe D. Jules Ferry.

„Sfântul sinod" din România deschis.

După cât scim sinodul acesta este analog cu sinoadele noastre archieresci. Cu ocasiunea deschiderei sesiunei de toamnă a acestui sinod, Metropolitul din Bucuresci a pronunţat discursul următoriu:

Prea Sfinţiţi Fraţi Episcopi! Cu dragoste şi cu bucurie salutând buna venire a fraţielor voastre la această sesiune a sfântului sinod, mĕ rog celui de Sus, ca întrunirea noastră şi astădată sĕ fie bine roditoare pentru Biserica noastră.

Cea mai de căpetenie cestiune, Prea Sfinţiţi, de care vom avea a ne ocupa în această sesiune este, fără îndoială; începerea revisuirei cărţilor bisericesci. Revisuirea cărţilor bisericesci este un act mare în toate privirile şi face onoare atât corpului nostru, care a luat aceasta hotărîre, cât şi onorabilului guvern, care a dat mijloace pentru realisarea ei. Comisiunea aleasă de noi pentru acest scop ne va presenta întêiele sale lucrări şi vom avea dar dificila, însĕ mult meritoria lucrare de a cerceta schimbările propuse de comisiunea noastră, ca sĕ se poată face cât mai curênd începutul tipărirei cărţilor.

Asemenea vom avea a ne ocupa şi de alte cestiuni, cari de şi n'au aceeaşi importanţă, totuşi nu sunt lipsite de interes. Sfântul Sinod se va ocupa şi de ele, dând deslegarea cerută de spiritul şi folosul Bisericei.

În fine, permiteţi'mi prea sfinţiţi şi prea iubiţi fraţi a atinge aci şi o cestiune dureroasă, care ni se va presinta. Frăţia voastră cunoasce incordarea, ce există de un timp în coace în relaţiune cu Prea Sfinţitul Patriarch de Constantinopole, şi sciţi causele, cari au provocat aceasta.

Fără ca între biserica noastră şi toate cele-lalte Biserici ortodocse sĕ esiste cea mai mică urmă de divergenţă, fie dogmatică, fie canonică şi fără ca Biserica noastră sĕ'nceteze un singur moment de a manifesta dragostea sa şi respectul sĕu cătră biserica din Constantinopole, Prea Sfinţiţi Patriarchi caută a slăbì aceste legături sfinte ce trebue sĕ uniască diferitele biserici ortodocse. Pe de o parte, interese naţionale, precum este desceptarea simţului naţional în trapii nostrii din Epir, Tesalia, Macedonia cari, caută a înlocuì scoalele grecesci cu scoalele românesci, eacă causele pentru cari Prea Sfinţitul Patriarch a început dela un timp încoace a nu mai avea dragostea cuvenită cătră Bisarica noastră şi stăruesce a aduce o încordare între ambele Biserici. În cel din urmă timp am primit o epistolă patriarchicească-sinodicească, care se va comunica frăţiei voastre, în care veţi vedea şi veţi constata cu aceeaşi durere ca şi mine, acea tendenţă regretabilă. Prea sfinţitul Patriarch împreună cu sfântul sĕu sinod, basându-se pe nu scim, cari informaţiuni de gazete, şi nevoind a ţinè în seamă faptele glorioase petrecute în ţeara noastră şi schimbările naturale provocate prin ele, şi mergênd chiar până a ne constata dreptul sfinţirei sfintului Mir, a credut de cuviinţă a ne adresa o epistolă lipsită cu desĕvêrşire de spiritul dragostei, cu care trebue sĕ se adreseze bisericile ortodocse una cătră alta; lipsită chiar — e dureros sĕ o spun — de respectul datorit unei biserici ortodoxe, unei biserici autocefale, datorit mai ales bisericei unei ţĕri, care atatea secule a vĕrsat cu abundanţă bogăţiele ei asupra acelor mânăstiri şi acelei naţiuni, ale cărora mânăstiri şi acelei naţiuni, ale cărora interese le apĕră astădi P. S. Patriarch cu atâta zel. Noi înţelegem până la un punct oarecare acest zel, de şi pareni-se nouĕ că prea sfinţia Sa, ca un şef spiritual al unor provincii, ca cele citate, în cari sûnt diferite naţionalităţi, şi mai vêrtos ca unul ce poartă titlul de ecumenc, nu ar trebuì sĕ favorisezе într'un mod aşa de vĕdit şi aşa de esclusiv numai interesele unei singure naţionalităţi.

Dar aceea ce nu putem înţelege şi reflectăm, este că acel zel a adus pe Prea Sfinţia Sa până a face nesce acusări nedrepte, şi aceasta în nesce termini lipsiţi de respectul ce sûntem în drept, şi datori a-l cere dela ori care sĕ adresează nouĕ.

Nu mĕ îndoiesc că Sf. Sinod, luând cunoscinţă de această epistolă, va sci a apĕra şi această dată cu fermitate şi demnitate biserica noastră naţională în rĕspunsul, ce va da Înaltei Sale Sanctităţi Patriarchului.

Manevrele militare din Sudul Rusiei.

Resboiul româno-austriaco-rus.

O picanterie împărtăşim în cele următoare după „Telegraful". Dar şi ca atare noi credem că nu e fără interes politic. După cele douĕ titule de mai sus „Telegraful" urmează:

Un amic al nostru ne trimite un document foarte interesant şi care privesce manevrele militare ce au avut loc luna trecută în guvernamentul Cherson.

Acest document este ordinul generalului-adjutant Gurco, comandantul armatelor ruse de Sud. Acest ordin narează cu toate amănuntele planul manevrelor şi critică defectele, cari s'au dat pe faţă cu această ocasiune.

Spaţiul nu ne permite a traduce acest ordin *in extenso*, dar fiind că 'l considerăm destul de interesant, dăm aici un resumat, fiind siguri că chiar publicul civil îl va ceti cu oare-care interes.

Eacă planul campaniei, proiectat de generalul Gurco:

I

Basarabia este ocupată de armata inamică, avantgardele au ajuns deja până la Chişinĕu şi cavaleria ocupă linia Dnistrului, dela Bender şi până la Grigoriopol. Aci inamicul a primit scirea că armata rusă se află concentrată la Cremenciuc, Odesa, Nicolaeff şi Umani, unde se va afla infanteria, ear cavaleria va ocupa malul riului Bug.

Din altă parte inamicul va fi în cunoscinţă că această armată se

---

2. „Călĕtorii la Românii din Macedonia şi muntele Atos sau Sânta-Agora de D. Bolintineau. Bucuresci, 1863. Această carte mi se pare scrisă cu uşurinţă, ca multe din operile lui Bolintinean. Fie şi pe scurt sûnt dator a mĕ esplica. Poetul a intitulat opera sa: C ă l ĕ t o r i i la muntele Atos sau Sânta-Agora, când este probabil că n'a fost în peninsula călugărilor, despre care se vede cá a scris mai mult din auđite şi din cetite; cel puţin a voit a đice neapĕrat: Sânta-Gora (Sveta-gora - Sântul Munte) ear nu „Sânta-Agora", cuvinte care nu au de fel înţeles acì. În pagina 159 Bolintineanu începu se scrie despre muntele Atos şi pretinde că Calamaria se află spre apus de Salonic, aproape de Vardar; când, din contră, oraşul este situat între Calamaria şi Vardar, care curge la 18 chilometri departe de Salonic. Ce s'ar crede oare despre un autor străin care, venind în capitala noastră, ar publica că Colintina se află spre miadă-đi de Bucuresci, aproape de riul Argeş? În pagina 163 scrie că mănăstirea Sântului Panteleimon ar fi clădită de vre-un domnitor catolic al Românilor marei Valachii din Aspropotamos şi că biserica sa sobornicească s'ar fi zugrăvit de Panselinos. Cunoscut însĕ este că Panselinos, acest Rafael din orient, cărui se datoresce frumseţile picturei bizantine, a trăit cam în secolul XII, pe când biserica sobornicească ca parte din întreaga mănăstire actuală „Rusicu" s'a clădit din temelie în secolul nostru de Scarlat-Vodă-Calimachi, în anul 1819. În pagina 164 afirmă că Chilindaru este mănăstire bulgară, când ea este sêrbească, etc.

Îmi pare rĕu că nu pot cu această ocasiune sĕ dau pe faţă toate erorile numeroase şi grave, ce cuprinde această publicaţiune mai ales în privinţa comunelor române din Macedonia, ca sĕ pot proba pe deplin că Bolitineanu, ca mulţi din scriitorii nostri n'a înţeles indestul cât este de serios tiparul, prin care nu se cuvine nimenui a înduce publicul în eroare.

Sĕ fi mers într'adevĕr poetul nostru în grădina maicei Domnului — cum đic călugării muntelui Atos — nu ar fi scris a lene numai în prosă despre numirile mănăstirilor şi cum sûnt ele administrate; ci cu lira sa melodioasă ar fi cântat de sigur, dacă nu actele devotamentului nemărginit al Românilor pentru religiune, cel puţin podoabele firesci din acel raiu pământesc.

Pentru că venì vorba despre frumseţile naturei şi despre minunile credinţei creştine, sĕ'mi fie permis a face pe scurt o digresiune.

Domnule preşedinte, am călĕtorit mai prin toate ţerile din Europa şi până când n'am stat în loc a privì Simopetra, credeam că nu pot fi positiuni mai pitoresci de cât p u s t i a de groază prin care te urci la „Cartusia" din munte (le désert dela grande Chartreuse) şi ca „San-Martino" din Neapoli pe mare.

Dar închipuiţi-vĕ, domnule preşedinte, în peninsula sfântă, pe malul mării, albit de spume şi de soare încălzit, unde poţi culege portocale, într'un amfiteatru verde de rîpe înalte cu pomi seculari, un munte de peatră piramidal, care plin de vegetaţiune [illegible] singuratic în aer peste trei sute de metri. Sus de tot pe culme stau în picioare ca uriaşii nisce ziduri cu muschiu şi nesce turle cu cruci înghiesuite de frică şi pline de farmec: este sfinta mânăstire Simopetra; ear în altar, ca titor al bisericei, se popomenesce Mihaiu-Viteazu!...

Bolintineanu poet abia dacă face menţiune despre numele mănăstirei; pe când nici meteocele de lângă Kalabaka, acele mănăstiri aeriane din munţii Pindului, nici cele mai sumeţe castele din timpurile feudale, fie clădite peste malurile Rinului, fie peste văile Alpilor, nu pot întrece în frumseţe pe Simopetra, care sĕ resfaţă cu drag în grădina soarelui pe malul mării şi pe vêrf de munte. Când din galeriile sale exterioare, care es afară din spaţiu atârnate peste prăpastie, te uiţi jos în mare, nu poţi da bine cu ochii de fundul abisului; că 'ţi ia vĕzul ameţeala! Uimit de frumseţe, îţi vine sĕ cređi, în beţia dorului de ţeară, că poate Mihaiu-Viteazul a trimis vulturii din Carpaţi, ca sĕ ridice în vĕzduh pe aripele lor materiale de zidit biserica, spre lauda lui Dumnezeu!

află forţată de a'şi apăra şi malurile Mărei-Negre ameninţate de aliat.

Armatele din Basarabia vor avea a resolva următoarele probleme: înainte de toate, mergênd înainte cu marş forţat să împedece concentrarea forţelor ruse, să le oprească în marşul lor spre Jerebcovo-Ananieff, şi să ocupe staţiunea Birsula, unde se află nodul principal al căilor ferate. Acì, în acest punct de o mare importanţă, armata inamică din Basarabia va ascepta ajutorul care îi vine din Novosiliţa şi Movilău.

Pendente de această problemă, regimentele din Basarabia vor avea de ţintă să ocupe prin forţă oraşul Ananieff şi divisiunea 8 de cavaleria să acopere staţiunea Birsula, apoi să ţie piept armatelor concentrate în guvernamentul Cherson.

II

Regimentele din guvernamentul Cherson se vor compune în modul următor: infanteria va ocupa Cremenciuc, Umani, Nicolaeff şi Odesa, avênd de ţintă ale apăra de inamicul din Basarabia şi a aco perì calea spre Kiew şi Odesa.

Pentru a putè împlinì aceasta, toate părţile sus-menţionate ale infanteriei vor avè a se concentra la Ananieff, ear forţele, cari stau lângă Odesa vor avea a apăra acelaş oraş şi prin urmare nu vor trimite de cât cavaleria pentru a ocupa calea (şoseua) de la Rasdelna la Severinowka. Pendente de această divisie a 7 de cavalerie la un loc cu o baterie din Elisavetgrad şi cu un regiment de cazaci vor avè a acoperì mişcările armatei spre Ananieff şi a opri inamicul să ocupe staţiunea Biscula.

Ambele armate sûnt încunosciinţate că podul dela Bender se află distrus.

După desemnarea planului manevrelor ordinul generalului adjutant Gurco întră în critica celor efectuate făcênd următoarale observaţiuni cari, credem, nu sûnt si ele lipsite de un oare care interes:

„Cu un timp destul de lung pentru a putè studia în amĕnunte planul campaniei, am dat instrucţiunile necesare, scrie mai departe generalul Gurco, privitoare la amănuntele planului manevrelor.

„Întâlnirea ambelor armate s'a efectuat în apropierea satului Valehoţulo. Pe la oara 10 a. m. în ţiua de 10 Septemvre escadronul dragonilor Beloruşi, care ocupa aceasta posiţie, s'a vĕţut forţat să o părăsească, de vreme ce armata inamică, surprindêndu-i pe neasceptate, a întrat chiar în sat. Escadronul se retrase spre Cochanowca, unde unindu-se cu forţele ce erau sub comanda generalului Strandmann, au apucat spre Valehoţulo dar pe drum cuartierul general a aflat că în faţa lor vine grosul armatei inamice şi, pe basa acestor sciri, generalul Strandmann a ordonat retragerea spre Nicolaewka. Aci armata s'a întêlnit cu infanteria comandată de comitele Paşcenco-Rasdovsky, care fugea spre Novoselchi, împinsă de regimentul 8 de cavalerie, care trecuse Dnistrul.

„Infanteria şi regimentul al 7-lea de cavalerie, cari până acum ocupau posturile lor de lângă Umani, fură respinşi tot prin aceeaşi scire falsă că cavaleria inamicului este aproape de rîul Bug, pe care îl trecură în apropierea satului Semenowca la un loc cu forţele armate ale generalului Strandmann.

„În ce privesce cavaleria şi în în special regimentul al 8-lea din Basarabia, apoi graţie energiei, abilităţei şi stăruinţei dlor oficieri, problema pusă în raportul nostru sub rubrica I a fost punctualmente esecutată. Oraşul Ananieff a fost ocupat de regimentul susnumit împreună cu divisia 8-a a cazacilor de Don.“

După acest alineat (?) urmează apreciările pur militare ale dlui general Gurco, pe cari nu le credem necesarii ale reproduce. Raportul în cestiune este subsemnat de generalul-locotenent Gurco şi în capul capitolului I se află scris de mâna lui: *resboiul româno austriaco-rus.*

Se ţice că Simon, un pusnic cuvios din secolul XIII ar fi zărit în mai multe nopţi că vine din cer o stea, care tainic se opresce pe vêrful acelei stânci, şi cu gândul seu la steaua luminoasă, care pe Magi a condus în Betlehem, ar fi clădit o biserică pe culme cu hramul nascerii lui Christos. Chronica nu desminte legenda, dar esplică în mod mai puţin mistic, că s'a zidit această mânăstire cam în anul 1264 cu cheltuiala lui Ioan Ugles, care purta pe cap coroana de crai (kral) a Sêrbilor. Mai positiv încă este, pe cât am aflat acolo, că Mihaiu-Viteazul a restaurat din temelie Simopetra, pe care mult a şi înzestrat-o cu feliurite odoare şi cu venituri numeroase, după cum se constată pe deplin dintr'un hrisov domnesc cu data 28 August, 1599, care se păstrează în archivele mânăstirei, împreună cu evanghelia cea bogată tot a lui Mihaiu-Viteazu, despre care ne vorbesc pelerinii.

(Va urma.)

Varietăţi.

* Maj. Sa ces. şi reg. apost. s'a îndurat prea graţios a dărui locuitorilor din Boereni, cercaţi de incendiu, suma de 400 fl.

* **„Protocolul sinodului archidiecesei greco-orientale romane din Transilvania, ţinut la anul 1882. Sibiiu, 1882“** a apărut şi se află în tipografia archidiecesană, unde s'a tipărit. Protocolul cuprinde pe 21 coale tipărite, afară de cele douesprădece şedinţe o colecţiune însemnată de acluse dintre care amintim: pe lângă cercularîul de convocare, cuvêntarea de deschidere şi rapoartele consistoriale, „Representaţiunea archieppului şi metropolitului Miron Romanul în causa proectului de lege privitor la regularea învĕţămêntului în gimnasii şi scoalele reale“ în doue tecsturi (român şi maghiar), „Normativul pentru scoalele poporale din archidiecesa ortodocsă română a Transilvaniei“ din 123 §§. lângă care sûnt adause şi planurile oarelor de instrucţie, Bugetul etc. Cuprinsul cuantitativ şi cualitativ, cu deosebire acest din urmă al *regestelor* din viaţa noastră bisericească, face cartea interesantă pentru ori cine se intereseză de viaţa publică, indispensabilă este ea însĕ pentru membrii archidiecesei noastre şi de aceea credem a nu greşì dacă o recomândăm cu toată seriositatea. Preţul 1 fl. v. a,

* (Earăşi s'a oprit) trecerea de vite şi de producte crude din România. Guvernul ung. primind însciinţări oficiale din România, că acolo s'ar fi arătat în ţilele aceste mai multe casuri de epizootie — pe baza art. de lege XX din 1874 § 13, în 4 Noemvre n. a. oprit importul de vite şi de producte crude animalice din România.

* (Duelant condamnat.) Artistul dramatic din Cluj Lud. Temesvari, care în duel a împuşcat pe alt artist dramatic Bela Szombathelyi, este condamnat de tribunalul din Cluj la închisoare pe un an şi jumĕtate!

* (Antisemitic.) Din Neusiedl lângă lac se scrie: Turburările antisemitice au luat dimensiuni mari. Eri s'au repeţit în Nyulas, cercul Neusiedl jăfuirile în doue rênduri. M. Steiner fu jefuit cu desevêrşire, eară muierea lui însărcinată a fost împuşcată.

* Doi cavaleri în Budapesta.) În unul din numerii ţiariului „Egyetértés“ septămâna trecută a apărut următoarele şiruri:

„Dlui Iulie Verhovay, redactor al ţiarului Függetlenség“. Creţi Dta! că te vei subtrage dela declararea cerută prin epistola mea recomandată, ce poartă datul 8. l. tr.? — Te înşeli — pentru că eu mĕ razim pe cele scrise în epistolă şi faţă cu dta voiu întrebuinţa, conform cuvintelor lui Horánszky: „lipsesc toate candidaţiunile bunei cuvinte“, armele lui Bartok. Solnok 33 Oct, 1882.

Alexandru Nagy
cand. de advocatură.

Nagy se vede a fi fost atacat în Függetlenség şi Verhovay n'a luat în consideraţiune rectificarea aceluia. Nagy s'a hotărît a duce în îndeplinire ameninţarea sa şi spre sfêrşitul acesta şi-a ales locul cafeneaua obicinuită a lui Verhovay. Despre spectacolul acesta raportează un martor in „Magyar Hirado“ următoarele:

„Era punct la 3 oare; eu mĕ jucam şac la o masă, în apropierea cărei şi adecă la fereastră şedea Jul. Verhovay cu deputatul Alexie Kada. Pe neaşteptate mi întrerupe combinaţiunile o voce puternică. „Aşa dar cine e miserabilul!“ se aude strigând. Ridic ochii şi vĕd pe un june, însoţit de alţi doi, stând cu un baston ridicat înaintea lui Verhovay; cest din urmă scoate un revolvĕr din buzunar, îl îndreaptă asupra junelui şi rĕspunde:

„Dta!“

„În laturi cu revolverul!

„Aceasta nu o fac, ci te împuşc ca pe.....

Conversaţiunea fu întreruptă. Personalul cât se afla în cafenea a întrevenit, oaspeţii s'au ridicat dela locurile lor se auţiau voci „afară“ „afară cu el“ şi până a nu se amesteca cineva în afacere junele cu soţii lui s'au depărtat. Toate aceste s'au întêmplat în trun moment.

Eşind Nagy din cafenea ar fi ţis „Mi voi lua eu satisfacţiune de altă dată.“

După altă versiune, când a întrat Nagy în cafenea şi a mers asupra lui Verhovay acesta scoţênd revolverul din buzunar ar fi ţis:

Dacă te misci te împuşc'“ Nagy fără a 'şi perde rostul s'a dus până l'a întrebat.

„Eu sûnt jidovul miserabil?“

Verhovay a respuns: „Dacă ai ţiso, Dta eşti.“ Nagy a prins atunci braţul lui Verhovay, aceasta s'a retras şi a repetit: „Dacă te misci te împuşc!“

Nagy amenințând cu bastonul: Asteaptă.... Mi voiu lua eu satisfacţiune!“

Cu cuvintele aceste s'a întors spre uşe.

Verhovay s'a întors cătră oaspeţi şi a ţis: „Vedeţi cât de laşi sûnt jidovii!“

Nagy se opresce şi respunde: „Tu esti laş, căci tu te aperi cu revolverul.“

Cu aceste Nagy s'a depărtat.

* (A murit în Neapole directorul dela Observatoriul meteorologic de pe Vesuv, profesorul renumit Palmieri.

* (Zăpadă nouă.) Sâmbătă noaptea spre Duminecă a nins pe munţii Sibiiului. De astădată zăpada s'a coborît cu mult mai la vale ca în rêndul trecut.

* (Fragi noue) s'au vêndut în piaţa Clujului în 2 Noemvre n.

* (Inaugurarea străpungerei tunelului Barboşi-Galaţi.) În „Posta“ dela 21 Octomvre cetim: Serbarea pentru înaugurarea străpungerei tunelului dintre Barboşi-Galaţi a avut loc eri, după cum am anunţat deja.

La 11 oare dimineaţa lumea invitată se adună la gura galeriei dela Vadul-Ungurului. Din partea direcţiunei regale a drumului de fer era d. inginer Olănescu; asistau încă d. prefect, d. primar, înginerii drumului de fer din localitate, şi mulţi domni din oraş. Sexul frumos era representat numai prin D-nele Climi şi Vizzu.

Toată această lume întră în galerie şi o traversă până în capul celălalt. Gurele galeriei erau frumos decorate de o parte ca şi de alta, interiorul era luminat cu lampe şi lampioane.

La eşire pe platoul de asupra oraşului era pregătit un pavilion de frunzari decorat cu stindarde, unde se dădù celor învitaţi o mică gustare compusă de vre-o patru-ţeci tacămuri şi care fu odată cu bun vin de Bordeaux şi champagnie. Se ridicară mai multe toasturi în sănătatea MM. LL. Regele şi Regina, a guvernului, a directorului drumurilor de fer, d. Fălcoian, a corpului ingineresc şi în special a d. Olănescu, a concesionarului facerei tunelului, a lucrătorilor etc. ect.

Alăturea cu această masă fu aşezată masa lucratorilor, cea mai mare parte italieni, care se veseliră şi ei de opera împlinită. D, Olănescu avù atenţiunea de se duse la masa lor şi bĕù un păhar de vin cu dênşii. Cuvintele sale fură primite cu vii strigăte de ura.

În momentul, când învitaţii se puneau la masă, se auţì fluerul locomotivei şi mai îndată apărùântâia maşină ce urca platoul.

După gustare lumea se întoarse în oraş.

Această scurtă descriere ne poate da de sigur idee de plăcuta impresiune ce produse asupra tuturor faptul, străpungerei tunelului atât de mult dorit şi aşteptat de oraşul nostru

Este de prisos să mai amintim ce mare rĕu se făcu Galaţilor cu încungiurul până la Bărboşi. Curba ce face linia între aceste douĕ staţii, fu în timp de 15 ani obiectul îndelungelor reclame ale gălăţenilor. Cu tunelul ce se face acum să scurtează cu aproape opt chilometri, şi este prin urmare, dacă nu un remediu complect la gresala ce se făcu la 1866, cel puţin o mare îndreptare.

Acest tunel şi varianta Serbesci-Hanul-Conachi sûnt douĕ lucrări făcute în vederea Galaţilor, pentru care nu putem decât a aduce adâncile noatre mulţămiri guvernului.

Tunelul Bărboşi-Galaţi are o lungime de 800 metri şi este prin urmare de opt ori mai lung decât cel mai lung tunel, ce avem pe liniile noastre şi care nu are decât 100 metri.

Esecutarea lui se făcu cu o mare repeţiciune, graţie consciincioasei purtări a concesionarului, d. Cornand, cărui îi aducem laudele cele mai sincere, precum laude bine meritate se cuvine întregului personal technic ce cu multă inteligenţă şi activitate îşi îndeplinì sarcina ce luà asupră-şi.

După lămuririle ce avem chiar dela d. Olănescu, tunelul se va putea da în circulaţie pela finele anului viitor. Adevĕrul e că considerând lucrul ce trebue încă făcut, timpul ce se ficsează e destul de mic.

Sĕ pacientăm dar până atunci şi una din dorinţele Galaţilor va fi îndeplinită.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

„Limes Dacicus“.*)

(Încheere.)

Dacă acum în total, ca şi în special comparăm structura părţei superioare a Limitei Dacice cu limitea britanică, caledonică şi mai cu seamă cu Limitea germanică, ne convingem că toate au fost fortificaţiuni construite după aceleaşi principii strategice, spre ace-

*) Reprod. după „H. Ztg.“

lași scop și-neuitându-ne la diferințele cele puține provenite din circumstanțe deosebite și din situațiunea provincilor — în acelaș mod, cu toate că se arată o divergență mai mare între Limitea britanică și cele-lalte Limite prin liniile paralele duple a întăririlor Limitei britanice, care într'una au servit spre scopuri defensive și offensive; așa le cerea circumstanțele strategice a provinciei respective. Valul nostru tocmai așa e operă romană ca și cele-lalte. Structura analogă, aceași dispositiune a castrelor stative, găsirea de antichități romane pe linia întreagă a Valului: toate aceste arată evident, că Valul acesta, încă în ruinele sale admirabil și imposant, e operă de spirit roman și nu de spirit barbar. Contra cui ar fi avut barbarii a face zidul acesta de apărare acolo unde stă, și clădit tocmai după principii romane strategice, de care barbarii nu precepeau nimica?

A treia parte se ocupă cu *Regio trans vallum*. După inscripțiunea pomenită regiunea aceasta era teritoriul, care se află dincolo de partea superioară a Limitei Dacice. El deși nu aparținea la provincie tot sta sub protețiune romană, precum mărturisesce inscripțiunea, după care în anul 239 după nascerea lui Christos în *Regione trans vallum* s'a scris *censul* (birul, darea). Ear' protecțiune aceasta nu era permanentă, fiindcă teritoriul acesta precum se pare, de multe ori se trăgea de sub protecțiunea armelor romane. La început locuia în regiunnea aceasta un popor resboinic, după Torma, *Jazyghi Metanastri*, contra căroror marginile provinciei trebuiau scutite; ear' mai târdiu sĕ desvoaltă comerciul, și legăturile comerciale produseră pre urmă patronatul și plătirea de dare. Întinderea acestei Regiuni o putem numai presupune. Torma e convins, cumcă *Limes Dacicus* de către apus dela Poiana comitatul Biharului s'a terminat într'un unghiu drept, fiind că până către Oradea-mare o forma rîul Crișul și că de aici încolo continuarea trebue considerată ca granița esterioară a Regiunei *trans vallum*, pentru că granița interioară o forma Valul dela Poiana-Tihĕu. Torma crede, că planul cel dintâiu al Romanilor a fost de a încongiura Dacia cu un *Vallum* începênd dela Dunăre până la Tissa superioară. Planul acesta, probabil al lui Traian, s'a putut realisa numai în parte; Vallul apusan al Daciei s'a construit numai în părți și din cause necunoscute s'a sistat. Romanii așa dară fură siliți, cel puțin din sus de Criș, a trage Limitea Dacică mai înlăuntru, respective a o întări cu un Vall.

Valul trebue căutat în părțile Aradului și Timișoarei în sanțurile române din comitatul Bihorului de altă parte în ezetura, care se numesce șanțuri române.

Dinjos de Oradea mare pe la Püspöki, a trebuit sĕ se întindă santul Csőrszarka în ținuturile dela Csatar Siter, Nagy-Totfalu, Fegyvernek, Szalárd, trecênd riul Berettyó, afară deaceea ocolind Verzárul, Baromlacul și Széplacul, sĕ se întindă către Zálnok și Kegye. Deci linia această a șanțului

Romanii nu au ocupat regiunea trans-vallum nice o dată măcar că sta sub ocârmuirea lor; aceasta se dovedesce prin aceea, că afară de linia Valului până acum încă nu s'au descoperit antichități romane (din timpurile înainte de invasiunea popoarĕlor). Regiunea aceasta consta așa dară din țeara aflătoare între ruirile Criș, Berettyo, Crasna și Someș.

După aceste vorbesce Torma de antichitățile, care se găsesc pe linia Vallului esterioară, și arată, că aici au locuit barbari, și Iazygi Metanastri.

În partea cea de pre urmă autorul clasează drumurile Daciei de către meadă noapte, castrele, care se aflau pe lângă ele și trupele, care au garnisonat în trânsele. După ce a desemnat direcțiunea drumurilor celor două capitale: dela Napoca Porolisum și Someș-Șieu-Mureșului urmează dearîndul Castrele și trupele. Aceste sûnt. Potaissa-Turda din timpul lui Septimiu Severu cu legiunea V. Macedonică; Macedonica Suciag cu legiunea XIII. *gemina*; Optatiana-Zuturi cu o *ala militaria* necunoscută; Largina-Unguraș schimbându-se *cohors I. Batavorum cu cohors VI. Tribocorum* și cu *cohors II. Hispanorum*; Certia-Romita cu *cohors* I. *Batavorum* și *cohors II. Britanica* Porolissum-Mojgrad-Zsálfalva la început cu legiunea XIII. *gemina*, apoi cu *cohors I. Vangionum Antoniniana*; cu *cohors II. Numidarum*; Resculum-Bologa schimbându-se *cohors I Aegyptiorum* cu *cohors și II Hispanorum*; Tihĕu cu *cohort I. Cypria* Gerla cu *ala II. Pannoniorum* Coșeiu cu *cohors I. Britannica miliaria* mai naiute, veriosimil, aici au fost trupe regulare din legiunea XIII. *gemina* și legiunea V. *Macedonica;* Illosva cu *ala I Tungrorum Frontoniana* și *cohors II Britannica miliaria*; Orheiu cu *cohors* I. *Alpinorum equitata*; în fine Jeciu cu *ale nova Illyricorum*. Garnisoana castrului dela Sânt-Petru e necunoscută.

Acestea sûnt pe scurt resultatele scrutatorului neobosit, cărui i poftim succesele cele mai bune și în privința scrutărilor asupra părții inferioare a Limitei și asupra vechimei operei întregi de fortificațiune.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Noemvre n. 1882.

Viena:	**17**	**39**	**89**	**29**	**18**
Timișoara:	**75**	**84**	**46**	**78**	**54**

Bursa de Viena și Pesta

Din 4 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.25
Renta de aur ung. de 4%	87.05	87.05
Renta ung. de hârtie	86.05	86 10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.80	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.80	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.75	94.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	99.25	99.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.25	95.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.95
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.— 97.25	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		97.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.25	97 25
Sorți ungaresci cu premii	117.50	117.25
Sorți de regularea Tisei	109.20	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.95	76.70
Datorie de stat austr. în argint	77 45	77.30
Renta de aur austriacă	95.45	95.50
Sorți de stat dela 1860	131.15	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	838.—	840.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	297.—	296.50
Acțiuni de credit austr.	307.—	307.25
London (pe polița de trei luni)	119.25	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.48	9.48
100 marce nemțesci	58.45	58.45

A eșit de sub tipar și se află de vêndare în toate librăriile:

CĂLINDARUL

BUNULUI ECONOM

pe anul comun 1883.

Întocmit de

D. Comșa și Eugen Brote.

Cu mai multe ilustrațiuni intercalate în tecst.

Anul VII.

Cuprinsul: Călindariul: ĝilele de preste an, chronologia, Pascălia, Anotimpurile, Sistemul planetar al soarelui, Umblarea timpului în decursul anului, Întunecimi, Sĕrbătorile schimbătoare și posturile. **Genealogia** tuturor caselor domnitoare din Europa cu deosebită considerare a casei habsburgice. **Târgurile:** conspectul complet al târgurilor din Ardeal în rênd alfabetic și cronologic; târgurile din Ungaria, din Bucovina și din România. — **POSTA: Posta de epistole**, de **mesagerie, corespondența telegrafică. Raportul între mĕsurile vechi și noue. TIMBRE. Tabela de interese. Tabela comparativă a valorilor de bani din toate țĕrile.** SFĂTUITOR JURIDIC: **Legea comuuală** (§. 1–62). PARTEA ECONOMICĂ: **Cultivarea fragilor** de Alexandru Ciura. Un șopron de bucate potrivit, (cu 2 ilustrațiuni). Tăvălicul și folosirea lui (cu 2 ilustrațiuni). Însemnarea oilor prin numerătoare, (cu 3 ilustrațiuni). Uscătoarea de poame pe vatră (cu 1 ilustrațiune). Un adunătoriu practic de fên (cu 2 ilustrațiuni). Despre sĕmênat. O scară cu roate (cu 1 ilustrațiune). Cât se seamănă pe 1 hectar. Timpul încolțirei și vegetațiunei la diverse plânte agricole, Tabela despre mașinile mai însemnate agricole. Din care material cât vinars se estrage. Greutatea fructelor și sĕmênțelor mai îndatinate. Cât timp poartă animalele agricole. PARTEA BELETRISTICĂ: **Povestea lui Stan Pățitul. Poesii. Glume** (cu 4 ilustrațiuni): **Inserate.**

Prețul 45 cr. sau 1 franc (leu).

[277] 3–3 **Editura tipografiei Josif Drotleff.**

„ALBINA“ Institut de credit și de economii.

Publicațiune

în sensul articolului de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. **Suma scrisurilor fonciari** puse în circulațiune face cu ĝiua de 31 Octomvre 1882 . . . . . **fl. 519.000.—**

2. **Pretensiunile institutului de împrumuturi hipotecari** cari servesc de coperirea acestor scrisuri fonciari sûnt de **fl. 521,066.93**

3. **Valoarea hipotecelor** luate de basă la susnumitele împrumuturi hipotecari e de . . . . . **fl. 2,221.938.83**

4. În sensul §. 97 din statute **fondul special** pentru asigurarea scrisurilor fonciari e de . . . . . **fl. 219,022.84**
acesta e indus în cont separat și este plassat în efecte publice.

Sibiiu în 1 Noemvre 1882.

[281] 1–1 **Direcțiunea.**

Conspectul operațiunilor,

Institutului de credit și de economii „Albina“

în luna lui Octomvre 1882.

Intrate.	fl. cr.	Eșite.	fl. cr.
Numerariu	25,391.02	Depuneri	56,285.10
Depuneri	89,539.51	Cambie escomptate	113,263.60
Cambie rescumpĕrate	108,527.20	Împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	23,615.—
Împrumuturi hipotecare și alte împrumuturi	4,497.74	Interese pentru depuneri	396.66
Interese și provisiuni	9,576.25	Contribuțiune și competințe	1,247.64
Chirii	86.66	Dividende	390.—
La fondul de pensiune	56.23	Conturi curente	92,590.44
Monetă vêndută	41 952.50	Salarie și spese	2,244.73
Efecte	8,600.—	Monetă cumpĕrată	78,296.39
Conturi curente	152,321.40	Contul de clădire	684.14
Diverse	5,273.50	Diverse	5,359.15
	445,822.01	Interese de scrisuri fonciari	11.677.86
		Saldo în numerariu cu 31 Octomvre	59,781.30
			445,822.01

Sibiiu în 31 Octomvre 1882.

Visarion Roman m. p., director esecutiv.

I. Lissai m. p., comptabil.

[282] 1–1

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e provedĕută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorință, cataloage gratuite și francate.

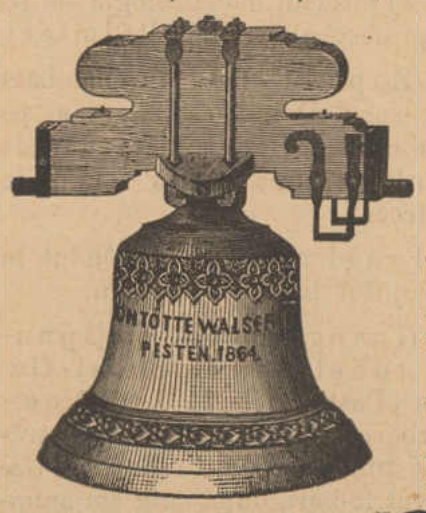

(232) 20–20

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 126. Sibiiu, Joi 28 Octomvre (9 Noemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43,
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Ellenzék“.

Foaia aceasta a continuat în nrul sĕu 251, scriind un al doilea articul: „Este cestiune română?“

În acest al doilea articul ḑice, că nimenea nu are lipsă de simpatia Europei ca Maghiarii, pentru că Ungaria numai până atunci este un factor constitutiv al cestiunei orientale, până când Europa o crede în stare de a pune stavilă slavismului. Îndată ce pe continent va prinde rădăcină credinţa, că Maghiarii nu sûnt capabili a corespunde problemei acesteia, se vor începe plănuiri, cu ce rase sĕ i înlocuiască.

„Ellenzék“ scie că statul unguresc nu pricinuesce nascerea unei credinţe de feliul acesta, se teme însĕ că lumea şi fără causă adevĕrată, prinḑênd odată credinţa aceasta rădăcini în opiniunea publică, va afla că este de lipsă a crea în locul Ungariei alte referenţe mai durabile. Ar fi o rătăcire aceasta, însĕ trebue sĕ se ţină comt de ea, pentrucă opera subminărei în contra patriei e deja începută. O mână de oameni, a căror numĕr abia ajunge pentru un comitat fără nici un motiv, lovind în faţă faptele si referenţele, a început în presa germană a înstrăina simpatiile unei părţi considerabile a societăţei germane de către Maghiari. Aḑi cu o epistolă în foaia augsburgeană, mâne în Gartenlaube, poimâne într'o broşură plină de injurii s'ar părè că e numai o picătură de ploaie pe granit faţă cu legea de naţionaltăţi. Dar „*gutta cavat lapidem.* Aici „Ellenzék“ face imputare biroului de presă, pentru că au chieltuit banii de subvenţiuni pe foi obscure din provincie.

După ce vorbesce despre dimensiunile stricăciunilor ce susţine că a făcut Schulvereinul, ḑice, că până nu s'au aşeḑat valurile causate de agitaţiunile săsesci, dintr'odată apare în piaţa de cărţi memorandul român. „Putem spera, ḑice, că i va lipsì influenţa bine calculată? Nu poate fapta aceasta sĕ înḑuce în eroare în cugetarea lor şi pe aceia, cari n'au dat creḑĕmênt agitaţiunilor săsesci? Sasii trebue că sûnt în drept, pentru că eacă acum şi Românii! Măcar că memorandul conţine inecsactităţi pipăite. Ce are a face? Cine se supune ostenelei a studia referenţele noastre interne în detaiu? Memorandul însĕ îl iau a mână din curiositate şi când îl pun din mână îl consideră de un ţipet al unui popor apăsat. Mai lipsesce ca Mudrony din părţile de sus, Polit din părţile de jos sĕ capete poftă a apela la Europa, unul în numele Slovacilor şi altul în numele Slavilor şi atunci tabloul, care şi'l face străinĕtatea despre noi, este complet.

„În faţa faptelor acestora este foarte delicat lucru pentru publicist a afirma, că nu este cestiune română. Da zĕu este, şi e cu atât mai periculoasă, cu cât îşi ridică capul mai fanaticoasă. Apoi e puţină mângâere că mai curênd vor cutropì ruinele pe Români decât pe noi. Ideea poetică că vom perì împreună nu ne însufleţesce de loc.

„Sĕ se învêrte cineva numai în părţile ardelene. Publicistul maghiar sĕ nu cadă în eroarea de a aminti de Slovaci, când e vorba de naţionalităţile ardelene. Privească numai cetăţile iarna, unde Românii îşi ţin întêlnirile, ear vara privească Tuşnadul, Elöpotacul Borsecul, unde „roşii“ din România îşi dau *rendez vous* (találkákát) cu „intransigenţii“ ardeleni. Trebuie luat numai seamă că în Serbia este Ristici, în România Brătianu în fruntea afacerilor, aşa dar bărbaţi, cari urmând tradiţiunilor naţionale pun în practică aspiraţiuni naţionale.“

Laudă în sfêrşit zelul sacru al Românilor pentru tot ce e naţional, adunând avere şi femeile nutrind la vetrele lor naţionalismul şi închee că numai acela ḑice că nu este cestiune română, care în ḑina mare închiḑêndu-şi ochii susţine că e întunerec.

„Pe cât sûnt Românii de nedrepţi, pe atât sûntem noi Maghiarii de fără putere de viaţă“ începe „Ell.“ (în nrul 252) un al treilea articul intitulat „Nevitalitate.“ Într'acesta susţine „Ell.“ că Maghiarii nu fac nimica, nici bine, nici reu. „Cestiunile mai mari politice le resoalvă Neamţul — în locul Pestei Viena, în locul Vienei Berlinul; cestiunile interne le resoalvă vre-o câţi-va inciocolatori de codice; cestiunile sociale se resoalvă ele de sine“; ear cestiunea naţională, ḑice, că a resolvat-o Révay, Kazinczy şi Vörösmarty.

„Ei însĕ n'au terminat-o. Au deschis numai calea cu desvoltarea limbei, şirul cel lung al agendelor au remas pentru un timp de mai târḑiu. Timpul sau epoca aceasta am fi noi, dacă am fi. Puterea, averea, intelectualitatea e în mânile noastre. Dacă am vrè, multe am face. Cu mijloace egale înaintea ochilor noştri cât de mult a făcut Neamţul. Germanisează Alsaţia-Lotaringia, a nemţit Posnania, limba flandreză mai trăesce numai în biserică, din viaţă, din scoală, din administraţiune este alungată. Aşa a făcut şi încă întrebuinţând violenţă Germanul, la care fraţii Sasi aleargă cu pâri. Noi înse, avênd puterea în mână — am creat legea de naţionalităţi*)

„Am dat loc şi drept limbei naţionalităţilor în comună, în comitat, în scoală, în presă, în biserică şi în adunări*).“

După ce „Ellenzék“ mai aiurează că Maghiarii singuri au eluptat constituţiunea (Au eluptat-o Bismarck, Usedom etc. Red.) şi au câştigat toate libertăţile (?!) întreabă, că oare nescinţă, ingratitudine sau rea voinţă este, când Românul se plâng Europei de apăsare şi maghiarisare cu forţa? Aceasta din urmă nu o admite nici decum. I trebue doveḑi şi martori. (Îndrăsneaţă făţărie. Când ministrul de culte şi instrucţiune vine cu proiecte în dietă, care au în vedere scopul maghiarisărei; când acele devin legi şi se aplică; când presa maghiară întreagă cu „Ellenzék“ sbiară că a prea întârḑiat cu maghiarisarea etc. etc. şi tot mai cere doveḑi şi martori? Red.)

„Ellenzék“ învinue apoi pe guvern că nu se folosesce de mijloacele, la care este îndreptăţit, ca sĕ maghiariseze şi de nou se plângo asupra Românilor şi asupra religiunei g r e c o - o r i e n t a l e că romaniseză. Admite maghiarisare între Slovaci şi Jidovi, nu însĕ între Români. „Arate, ḑice „Ell.“, un singur Român, care s'ar fi făcut maghiar sub influenţa constituţiunei. Nu e nici barem unul.“

În fine plângêndu-se că limba mijlocitoare în Transilvania e cea română şi că Maghiarii nu fac nimic pentru ca sĕ câştige limbei lor influenţă; că C l u j u l cetatea cea mai radical maghiară din toată Transilvania

*) Ḑiarul „Ellenzék„ scapă din vedere doue lucruri: în privinţa puterei, averei şi întelectualităţei asemenarea cu Germania schioapătă. Germania este o putere mare independentă în înţelesul cel mai serios al cuvêntului; Maghiarii la putere mare n'au avêntat Ungaria nici odată; îndependentă absolut a fost numai când au avut regi de viţă streină în frunte (Din familia C o r v i n i l o r şi casa A n j o u); încolo, au stat când sub influenţa Germaniei, când sub a Turciei. — Legea de naţionalităţi? are prea multe uşiţe şi în practică nesinceritatea uşiţelor a luat dimensiuni aşa de mari, încât se pare că darul a fost dela început destinat a fi un: *nesze semmi fog meg jól.*

Red.

*) Cum de a uitat „Ell.“ cârciuma şi târgurile şi pe urmă drumul ţĕrei şi câmpul? căci şi în aceste are loc şi drept limba naţionalităţilor! — Dealtmintrea darul de care e vorba, naţionalităţile l-au avut *ab antiquo.* Legea de naţionalităţi nu trebuia atât sĕ dea cât se reguleze ce a fost şi ce se dase la o parte prin us şi prin abus. Dar se ḑicem că au dat Maghiarii. Darea lor, cum am mai ḑis, prin desele „*lehetöségig*“ este atât de capţioasă, încât dacă mai veḑi că până jos în popor toată administraţiunea e n u m a i maghiară, numai are nici puţinul dar nici o valoare. Red.

FOIŢA.

Muntele Atos.

(Urmare.)

Muntele Atos este bine cunoscut învĕţaţilor din lume; pentru că visitat a fost adesea de exploratori pricepuţi, care l'au studiat pe larg în toate privinţele şi care au şi publicat în ţĕrile lor opere pline de erudiţiune mai în toate limbele cultivate, chiar în limba georgiană şi sêrbească. Din punctul însĕ de vedere românesc, peninsula atonică n'a fost încă exploratã de loc, cu toate că dintre toţi streinii Românii sûnt în cestiune cu mult cei mai interesaţi de a studia manuscriptele, înscripţiunile, odoarele, portretele, vestmintele, polmenicile, etc. care privesc în mare parte istoria lor. Acest adevĕr nu vĕ poate suprinde de fel, domnule preşedinte, pentru că cunoasceţi mai adânc de cât mine analele noastre din trecut şi sciţi bine că totdeauna România peste mĕsura mijloacelor sale, a ajutat pe crestinii din orient. Intr'adevĕr, ţĕrile locuite de ortodocşi mai în contact cu Turcii au fost timp indelungat numai România, Serbia, Bulgaria şi Grecia, cel puţin până la 1774 când a început peste Dunăre şi Rusia victorios a se lupta cu Turcii. Bulgaria, ne spune Hurmuzachi, după ce fu susţinută prin Sişman, cel din urmă rege, căḑu şi ea sub Turci ca simplu vilaet în 1391.

Serbia dispare din istorie la 1459 când s'a încorporat definitiv în impărăţia turcească, împreună cu Bosnia la 1463 şi cu Erţegovina la 1467.

Remâne dar în picioare România..... unde soldatul lui Christos, Stefan-cel-mare, se urca falnic pe tron în Suceava (1456) tocmai, pe când împĕrăţia creştinilor de peste Balcani căḑuse de tot sdrobită sub zidurile din Constantinopol, în grozava năvălire a ienicerilor lui Mohamet (1453.)

Grecia, care din vechime depărtată n'a putut avea o istorie naţională mulţime de secole, s'a constituit independentă între anii 1821—1833, când, în urma tractatului din Londra, principele Oton din Bavaria s'a suit pe tron în Nauplia.

După trei secole şi jumĕtate Serbia, în urma resboiului sĕu naţional din 1815, a triumfat în 1830, când Sultanul Mahmud a recunoscut autonomia Serbilor sub domnia ereditară a lui Miloş Obrenovici.

În urma bătăliei dela Plevna, unde mulţi Români au murit pentru creştinii din peninsula balcanică, Bulgaria s'a sculat autonomă în 1879, când principele Alexandru din familia Battenberg s'a suit pe tron în Sofia.

Nu vĕ pot intreţinè şi despre Muntenegru, unde ḑice legenda că s'a spart în plimbare sacul lui Dumneḑeu plin cu munţi; pentrucă, deşi Muntenegrenii s'au luptat vitejesce şi totdeauna au putut manţinè liberă şi independentă cetatea lor firească; totuşi, avênd în trecut aproape 150,000 locuitori şi poate 30,000 de lei venituri budgetare, n'au putut, din nenorocire, sĕ ajute nici sĕ apere decât abia moşia lor:

Acum dle preşedinte, e de prisos cu totul a mai numĕra pentru Academia română bătăliile numeroase şi sângeroase, în care Românii din principatele dunărene s'au luptat în timp aproape de cinci secole contra Turcilor, dela Mircea I (Rovine 1398) până la Carol I (Plevna 1877). Mai puţin însĕ cunoscute ne pot fi sumele de bani, ce s'au trimis anual din munca Românilor în locurile sfinte din ţĕrile turcesci; voiu sĕ vorbesc despre grămada de galbeni, ce s'a trimis în dar cu milioanele popilor greci din Fanar, fără ca si Grecii sĕ dăruiască Românilor cel puţin un dram de recunoscinţă după cum vĕ veţi convinge cu prisos mai la vale.

Veniturile mănăstircsci s'au ridicat, mi se pare, în anul din urmă 1863 la sumele colosale de lei vechi 26.023.673. Acest milioane de galbeni cu cele din sutele de ani trecuţi, împreună cu toţi banii cheltuiţi, pentru bisericele clădite, pentru odoarele dăruite şi pentru resboaiele îndurate sĕ fie transformat în total într'o piramidă de aur, ar întrece de sigur în înălţime chiar muntele Atos.

Fie cât de târḑiu, tot 'mi place sĕ cred că Grecii şi Slavii din peninsula balcanică vor judeca drept odată şi vor recunoasce toate sacrificiile Românilor în sânge, în bani şi în cuget

este încungiurat de sate românesci, cari nu pot fi mai românesci şi când s'ar afla în mijlocul Bucurescilor, cu toate că în toate ţilele vin în contact cu Clujul, esclamă: „Aşa maghiarisăm noi!*)

„Avem scoli, închee „Ellenzék“, avem universitate, avem teatru, avem muzeu; avem inteligenţă mare (numeroasă Red.), avem patru ţiare şi o mulţime de scrieri periodice, avem şi adevĕraţi cetăţeni maghiari — şi ce se face? Chiar nimica. Nu e aceasta lipsă de vitalitate?“

*) Lupul, când n'ajunge la oi sau la alte vite e foarte cinstit şi de omenie. Red.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Octomvre.

Comisiunea de patru din delegaţiunea ungurească a desbătut eri bugetul bosniac. Ministrul de finance Kallay a respuns pe larg la întrebările asupra administraţiunei şi despre starea ţerilor ocupate. Comunicările ministrului au satisfăcut pe interpelanţi; cunoscinţa lui positivă a stărei financiale, economice şi politice din Bosnia şi Erţegovina au făcut impresiunea cea mai bună în delegaţi, cari au şi votat nemodificat bugetul. Îndată după aceasta a dat ministrul de resboiu deslusiri în privinţa dimiterei reservistilor şi în privinţa reducerei statului efectiv al trupelor.

Din Bosnia se raportează la „Agramer Zeitung“, că căpeteniile in surgenţilor „internaţi“ în Muntenegru se întâlnesc şi se sfătuesc. Curierii vin şi se duc şi toate însemnează că jocul sângeros are sĕ se înceapă curênd şi mai serios ca ori şi când altă dată. Neliniscirile dela isbucnirea rescoalei încoace n'au încetat nici o dată şi numai înainte cu câteva ţile trupele noastre, urmărind pe insurgenţi pe teritor muntenegrean au avut o luptă. Nesiguranţa se întinde până pe hotarul capitalei. Nu este demult, decând depărtare o oară spre apus dele Seraievo, un locotenent şi un fabricant de pusci fură atacaţi. Cu ocasiunea aceasta cel din urmă a fost rănit; oficerul a scăpat, căci asupra lui a fost puşcătura îndreptată, că glonţul s'a lovit de banii ce i avè la sine şi a sărit înapoi.

În „D. Ztg.“ cetim că pe lângă toate raporturile cordiale dintre Italia şi Austro-Ungaria, despre care a vorbit Kalnoky, raportul e clătinător şi politicesce neclarificat. În Paris o sciu aceasta foarte bine şi se pare că acolo speranţa e mare că vor trage pe Italia în partea franceză. „Republique française“ felicită pe guvernul italian pentru alegerile din urmă, care au dat o partidă guvernamentală, în terminii cei mai călduroşi. Soartea guvernului de acì încolo nu se mai poate face atêrnătoare dela un vot de coaliţiune şi afacerile interne cât şi cele esterne au în ordinea cea nouă de lucruri numai sĕ câştige. De bună seamă nu se va mai întêmpla ca ministrul de esterne sĕ caute ajutor acolo, unde întimpină numai receală şi etichetă despreţuitoare.

După aceste continuă organul lui Gambetta:

„Italia este o ţeară distinsă atât între naţiunile cele june, cât şi cele vechi. Nimenea nu i dispută posesiunea, la porţile ei nu pândesce un inimic teribil, astădi ca şi mai nainte i suride norocul. Va avè sângele rece necesar, spre a putè sci unde sĕ 'şi afle pre amicii sĕi adevĕraţi, care politică promovează nu numai bunăstarea sa, ci şi avêntul ei ca putere? Alegerile ne fac sĕ sperăm aceasta“.

Dela Bucuresci se telegrafează că delegatul al României pe lângă curtea din Viena, Bălăceanu are sĕ fie strămutat în aceeaşi cualitate la Roma lângă curtea de acolo. În locul lui Bălăceanu, spune telegrama, are sĕ urmeze P. Carp. Talegramei de mai sus i a urmat alta numai decât tot dela Bucuresci, în care se ţice, că toată scirea mai are lipsă a fi constatată.

Cu privire la resultatul alegerilor prusiane cetim în „Naţiunea“ următoarele.

Deşi până acum n'a eşit nici o decisiune formală, deschiderea Landtagului prusian se va face ori-cum pe la începutul lunei viitoare. Întărit în adevĕr prin ultimele alegeri, partidul conservator e încă departe de a forma pentru el singur o majoritate; 'i lipsesc vre o nouĕ-ţeci de voturi, şi dacă s'ar alătura de conservatorii liberi, — cari după cele ce se sciu până acum numĕră 57 membri, adecă şease mai mult decât în trecut — aceasta nu-i ar fi încă de ajuns. Suplimentul necesar i se poate aduce sau prin cele o sută de voci ale centrului, sau prin partidele liberale, cari au o sută douĕ-ţeci şi cinci de voturi. Politica ce are sĕ urmeze guvernul, şi prin urmare modul, cum ar cugeta sĕ 'şi formeze majoritatea, sûnt până acum puţin cunoscute. Cu toate acestea fără a fi cine-va prea mult iniţiat, poate înţelege lesne că intenţiunile principelui de Bismarck sûnt, ca şi totdeauna, sĕ se raţime pe majorităţile nestabile. Această tactică atât de compatibilă cu naturele diplomatice, i se impune acum de necesitate. Guvernul e aproape sigur că centrul are sĕ devină mai mlădios, şi nutresce speranţa că acest centru se va lăsa foarte uşor sĕ fie condus, dacă guvernul se va apropia de liberali. Tractările favorabile, de cari se bucură liberalii din partea presei guvernamentale, esplică destul intenţiunile ce atribuirăm Cabinetului. Fără îndoială cancelarul imperiului ar fi preferit ca partidele mijlocii sĕ fi fost destul de tari, spre a nu avea necesitate de centru. Luptele ce susţine centrul contra partidelor mijlocii fac sĕ se înţeleagă destul de clar această preferinţă a guvernului.

Alegerea preşedintelui începe asemenea sĕ dea loc la diverse conjecture despre posiţiunea relativă a partidelor. Ţiarele din Berlin discută cu multă vioiciune această alegere, şi „Kreuzzeitung,“ care se pretinde organul majorităţii clericalilor conservatori, anunţă cu un aer de triumf sucesul viitor al acestui partid. Conservatorii sûnt deja siguri că vor avea pentru dênşii iniţiativa acestei alegeri, căci ei posed majoritatea numerică. La numirea preşedintelui conservatorii cumpănind cu atenţiune tăria, ce va presinta fie-care din partide, îşi vor dirige mersul conform cu aceasta tărie. Fiind că iniţiativa are sĕ cază în partea lor, ei vor păstra pentru dênşii alegerea primului preşedinte, lăsând centrului sĕ numească pe primul vicepreşedinte; pentru al doilea vice-preşedinte se vor referi la decisiunea ce vor face liberalii-naţionali. In cazul, când aceştia din urmă nu vor primì, atunci este în fine drept sĕ se dea alegerii preşedintelui o însemnătate politică.

Dintr'o desbinare a conservatorilor ar putea de sigur sĕ se nască un partid mijlociu, la care tind cu atâta stăruinţă conservatorii germani. Ţiarele conservatoare combat cu energie un asemenea partid, care ar uni pe liberali-naţionali şi pe conservatorii-liberi.

„Nord-deutsche Allgemeine Zeitung“ recomandă unirea tuturor elementelor moderate ale noului Landtag şi această tendenţă găsesce în „Kölnische Zeitung“ un resunet binevoitor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sibiiu, 25 Octomvre, 1882. Pe ţina de 24 Octomvre a. c. st. v. era anunţată ţinerea adunărei generale a despărţământului al III al Sibiiului, în comuna românească Porceşti. In această ţi dimineaţa la 7 oare am plecat din Sibiiu spre Porceşti 7 inşi, în frunte cu directorul despărţământului, Dr. Ilarion Puşcariu. Era la 7 oare dimineaţa. Vêntul subţire părea că vrea sĕ ne spună că trăim în sfêrşitul lunei lui Brumariu şi să ne arate că ne apropiem tot mai mult de poalele munţilor imbrăcaţi în haine albe

În discursuri plăcute ajunserăm în frumoasa comună românească Boiţa. De acì o mică cotitură spre Olt şi eată că zărim de partea de dincolo a Oltului un banderiu de călăreţi români. Ajunşi la rîu ne suim în luntre şi pe când ne mişcam lin pe suprafaţa apei şi înaintam spre mal către călăreţi, acestia intonară cu glas înalt „Deşteaptăte române“! Era o priveliste încântătoare.

Mare a fost însufleţirea atât a mândrilor călăreţi, cari erau postaţi în douĕ rênduri în numĕr de vre-o 30, cât şi a Sibienilor, a celor 7 fii ai poporului, când ne-am vĕţut faţă în faţă.

În primele momente bucuria a erupt în cuvintele „Bine-aţi venit! şi „bine v-ĕ am găsit“! Apoi directorul şi comitetul despărţământului fu salutat în numele representanţii comunale de notariul comunal Macsim şi întimpinat cu un întreit „sĕ trăească“! Domnul director mulţămì în puţine cuvinte pentru dragostea dovedită.

De acì însoţiţi de călăreţii cei uniform şi serbătoresce îmbrăcaţi, am luat-o spre sat. Ajunşi în sat, încătro priveai, vedeai o priveliste serbătorească. Grupuri de bărbăţi, grupuri de femei, postaţi în deosebite unghiuri ale ulitelor; era o înfăţişare serbătorească în Porceşti, căci o serbătoare ca aceasta n'a mai fost acolo.

În biserică, unde se adună poporul, directorul despărţământului, dl Dr. Ilarion Puşcariu, prin o cuvêntare plină de sfaturi, plină de învĕţătură, plină de îndemnări spre cultură şi civilisaţiune, între întreite şi entusiastice esclamări de „sĕ trăiască“ declară şedinţa de deschisă.

La ordinea ţilei urmează cetirea raportului general al comitetului, prin secretariul despărţĕmêntului, dl inspector seminarial Dr. Ioan Crişan.

Înregistrăm cu plăcere din acest raport punctul, care arată folosirea bugetului de 100 fl. statorit în anul trecut, pentru cumpărarea mai multor cărţi pe seama bibliotecelor dela sate şi acelor, care privesce remunerarea unui învĕţătoriu cu 10 fl pentru promovarea măestriilor în popor.

Ca o disposiţie salutară a acestui raport trebuie privită în fine împregiurarea, prin care se arată că învĕţătoriul din Porceşti Ioan Petrişor,

---

curat, fără gând rĕu. Atunci nu va fi cu mirare ca, drept recunoscinţă, sĕ caute şi ei sĕ esecute idea măreaţă de monument uriaş, ce architectul Dinocrat a propus odinioară lui Alecsandru-cel-mare; adecă se vor încerca sĕ ciopliască stânca muntelui Atos, ca sĕ o transforme într'o statuă de zeiţă tutelară: România pururea bine făcătoare!

Când am început această scrisoare domnule preşedinte, n'am avut de scop a vĕ comunica pagine din impresiunile călĕtoriei mele; prin urmare, sûnt dator a vĕ întreţinè numai despre documentele şi portretele, ce am luat cu mine spre a vi le oferì, şi care pot interesa serios Academia română.

În muntele Atos am putut ajunge cu vaporul dela Salonic în zece oare pe mare, pe când trebuie cuiva pe uscat trei ţile cel puţin de drum pe cal. Am desbarcat în septĕmâna patimelor pe malul „Rusicului“ sau mănăstirea s-tul Panteleimon, clădită, mai mult de Români, dar locuită numai de ruşi şi de greci.

Această mare chinovie cu mult este cea mai bogată şi una dintre cele mai smerite şi ospitaliere mânăstiri din sfântu munte. M'am oprit acolo trei ţile, când m'am încredinţat că nu toate manuscriptele din ţerile noastre s'au inventariat în publicaţiunile streine, care s'au tipărit. Ast-fel d. Victor Langlois în „Le mont Athos et ses monastéres“ Paris, 1867 — carte ce cuprinde numĕrul cel mai mare de documente descoperite în peninsula atonică — nu face menţiune la „Rusicu“ de cât în total de vre o 27 documente din România; pe când am putut aduce 32; adecă, 4 în slavonesce, din care cel mai vechiu este din 1487,—15 în românesce, din care cel mai vechiu din 1709 şi 13 în grecesce, din care cel mai vechiu cu data 1744. Aceste hrisoave nu am avut trebuinţă de a le copia; pentru că părintele bibliotecar a bine voit a mi le procura toate în extenso, împreună cu traducerea lor în rusesce, tipărite într'un volum cu 618 pagine (anexa Nr. 1 intitulat: „Acta, praesertim Graeca, Rossici in monte Athos monasterii.“ Manuscriptele aceste s'au publicat în Kiew la 1873, spre a servi de probe în desbaterile conflictului ivit între ruşi şi greci pentru posesiunea monăstirii s-tului Pantelimon, despre care cestiune interesantă pentru noi se scrie pe larg în alăturata carte (anexa Nr. 2.) tipărită la 1874, în Constantinopole: „Opuscule sur la question du Couvent de St. Pantéléimon au mont Athos, par un ami dela vérité.

Din idioritmia Vatopedului, unde am vĕţut vestita cruce, despre care se crede că Constantin a purtat'o prin resboae, pe Labarum cum şi bogata bibliotecă, care cuprinde cel mai vechiu exemplar cunoscut din geografia lui Ptolemeu şi a lui Strabon, am trecut munţii călare spre apus, şi însoţit de cavaşi cu flinte, am ajuns în murgu serii la monăstirea Zugrafului. În acest locaş de rugăciune al Bulgarilor, unde sûnt bine primiţi aproape 25 de călugări români, am fost întâmpinat archieresce în sunetul clopotelor şi condus în biserica sobornicească de preoţi îmbrăcaţi în odăjdii, cu icoanele în braţe. Dar m'am oprit îndată pe pragul bisericei sĕ privesc în miscare polieleu cu lumini, cunună de stele împregiurul policandrului din mijloc, care se legăna spre altar cu mulţime de luminări aprinse toate, cum se mai obicĭnuesce pela serbători prin mânăstirile din muntele Atos. Şi m'am închinat cu deosebită smerenie în biserica lui Stefancel mare; pentrucă n'am putut ascunde bucuria mea, când am auzit pe călugări cântând în românesce, pe când diaconul se ruga lui Dumnezeu ca sĕ îmulţească ţilele de sănătate pe tron ale regelui nostru Carol I.

Egumenul mănăstirii, părintele Climent, cărui trimit acum în public mulţumirile mele pentru curtenia cu care a bine voit a mĕ ospăta, s'a grăbit a pune voios în vedere ochilor mei toate odoarele, steagurile şi portretele lui Sfântu-Stefan-Vodă. Din nenorocire nu m'am putut oprì de cât o singură noapte în Zugraf. Am vĕţut însĕ douĕ steaguri bine conservate în formă de prapure bisericesci: unul, care se crede a fi stindardul victorios, ce purta în resboae Stefan-cel-mare, este de pânză ţesută cu argint, împrejur cu plisă galbenă şi cu inscripţiuni religioase pe ambele părţi. Are în lungime un metru, mai

pentru tractarea în mod practica temei despre propunerea religiunei în anul ântâiu scolastic“ a câștigat premiul de 2 galbeni, decretați spre scopuri de încuragiare, încă în adunarea din anul trecut a acestui despărțământ. Acest premiu i s'a predat vrednicului învățătoriu în natură în fața mulțimei, în fața poporului.

Urmează mai departe cetirea raportului casariului despărțământului a domnului protonotariu al comitatului, Cornelin Tobias. În legătură cu acesta se deschide calea la încurgerea de tacse și oferte benevole, cari toate laolaltă spre lauda Porcești enilor fie dis se apropiă de cifra de 100 fl.

În sfârșit studentul jurist Gerasim Sârb cetesce disertațiunea sa despre „necesitatea de a se înființa biblioteci la sate.“ Această disertație, carea ținu aproape 3/4 oară fu ascultată cu plăcere și viu interes din partea poporului adunat. După această urmează statorirea bugetului pe anul următoriu, în care ca o posițiune mai însemnată s'a primit suma de 100 fl. pentru bibliotecele comunale.

Înainte de încheere adunarea a conclus pentru ținerea viitoarei adunări a despărțământului comuna Poplaca.

După decurgerea în cea mai bună ordine a celor atinse, directorul despărțământului prin câte-va cuvinte bine simțite, mulțămind poporului pentru interesul, cu care îmbrațișează causa culturală, declară ședința de încheiată.

După încheiere, până în timpul prânzului am avut ocasiunea de a vedè scoala din Porcești și de a cetì pe frontispiciul bisericei scris cu litere cirilice: că biserica de acolo este fundată de Domnul României Mateiu Băsărab.

La prânzul arangiat în onoarea dilei, între cei de față, afară de săteni am vědut pe pretorul dela Tălmaciu Liviu Lemeni, notariul din Boița, notariul locului, un preot și un învățătoriu din loc, judele comunal, epitropii și mai mulți fruntași din comună și giur.

În decursul prânzului s'a deschis o conversație cât se poate de animată. Rêndul toastelor l'a început directorul despărțământului pentru prosperarea comunei Porcești. Acestuia i au urmat mai multe, între cari mi a remas în memorie cel închinat în sănătatea președintelui Asociațiunei transilvane Timoteiu Cipariu, cel închinat în sănătatea celui care a dat idea și a luat inițiativa înființărei Asociațiunei, în sănătatea septemvirului Ioan cav. de Puşcariu, cel închinat în sănătatea directorului despărțământului și în sfârșit cel ridicat în onoarea femeilor române.

Câte-va minute încă și eată-ne plecați la drum. O trăsură cu 4 cai ne era avantgarda ear' alta încărcată de români neaoși, de voinici ca brații, ne forma ariergarda.

În chipul acesta eată-ne eșiți din Porcești cu cele mai frumoase suveniri. Eatăne pe marginea Oltului în sunetul unor cântări naționale, spre a trece la cealaltă țermure de Olt pe lângă stringeri de mână și strigări de „să trăiască“ ! ne despărțim de ariergardă și ne suim în luntre. Era chiar in murgit de seară și pluteam lin pe suprafața apei, când audim de partea de dincoace a riului un glas puternic, un glas ca din poveste. Vedeam o figură omenească carea părea cunoscută, dar fiind că era amurgitul serei ne restrînsesem cu toți numai la presupuneri. Momentele erau dintre cele mai frapante — ași putea dice — erau poetice. Apropiindu-ne de mal, recunoascem cu toții în tainicul căutăreț pe învățătoriu din Boița.

Plini de bucurie și veselie cei 7 sibieni cu cele mai dulci suveniri din comuna Porcești ne-am deslipit de hotarul Porceștilor și ne-am îndreptat earăși spre locul de unde am plecat.

Pădureanul.

Francia și Tunisia.

Corespondentul din Paris al lui „Times“ publică raportul asupra negocierilor diplomatice, ce au precedat încheerea convenției secrete de anexiune între Francia și Tunisia. Din acel raport reproducem următoarele:

Convenția s'a încheat cu condițiile deja indicate și s'a decis să se esecute cât mai curênd; dar înainte de a o subscrie d. Cambon, d. Freycinet a voit să se asigure de consimțemêntul Germaniei, spre a nu 'și înstreina pe cancelarul. Lucrul era delicat, căci dacă urma un refus, acesta nu putea fi ignorat. Deci principele Hohenlohe nu fu formal înscințat de a'l sonda oficial în această cestiune. Principele telegrafiă la Berlin, de unde a primit autorisarea să asigure pe d. Freycinet că Germania nu obiectează nimic contra proecitelor Franciei în Tunisia. Rusia și Austria au dat același respuns și puțin în urmă principele Bismarck a autorisat pe comitele Hatzfeldt să se întreție oficial cu d. de Courcelles. Germania nu numai că nu ridică nici o obiecțiune ci s'a declarat gata să îndemne și pe celelalte state de a nu se opune. Apoi sa semnat acea convenție. Beiul a primit săbii de onoare; el declară că aceea di era cea mai remarcabilă din viața sa și Francia se făcu de fapt stăpâna Tunisiei. Prin Septemvre d. Duclerc a adresat note marilor puteri, în cari nu se vorbea de existența convenției, ci de desființarea capitulațiunilor. Germania, Austria și Rusia consimțiră. Lordul Granville respunse că va supune cestiunea colegilor sei cari erau absenți. Cu Italia au stat lucrurile astfel: Când d. Rossman, representantul Italiei, a vizitat pe d. Duclerc, spre a se informa asupra procesului lui Meschino, a dis între altele: „Sunteți legați prin capitulațiuni în Tunisia.“

— Așa este, rěspunse Duclerc, — și de aceea tocmai voim să le desființăm, pentru care stăm în negocieri cu puterile.

D. Rossman se plânse apoi, că negocierile s'au început fără Italia. D. Duclerc rěspunse: „Dacă am fi găsit că Europa nu e favorabil dispusă, atunci nu v'am mai fi făcut neplăcerea de a discuta o cestiune neplăcută d v.; dar fiind că mai toată Europa e favorabilă planului nostru, vi-l supunem și d v. fiind siguri că singuri nu ne veți face dificultăți în nesce planuri, ce ne sûnt impuse de interesele cele mai serioase.“

Corespondentul diarului „Times“ asigură, că convenția franco-tunesiană a fost comunicată puterilor deja acum două luni. Toate puterile s'au declarat gata a renunța la capitulațiuni acceptând jurisdicțiunea tribunalelor franceze în Tunisia. Se crede că dacă va consimți și Anglia ca să se modifice convențiile comerciale ce leagă regența, atunci nici cele-lalte cabinete nu vor face dificultăți în acest punct.

După „Resb“

Varietăți.

* (Pentru membrii Reuniunei învățătorilor din districtul Sibiiu.) Comitetul acestei reuniuni și-a ținut Vineri în 22 Octomvre st. v. prima sa ședință ordinară. A luat act despre însărcinările primite dela adunarea generală, ținută în luna lui August a. c. și a pus în lucrare esecutarea acelora. În urma concluselor luate va urma cât mai curênd constituirea subdespărțemintelor, se vor face pregătirile necesari pentru încassarea tacselor restante de pe anul trecut, se va reîncepe colectarea de cărți pe seama bibliotecei Reuniunei și publicarea numelui contribuenților și în fine va conchiema presidiul pe membrii aparținători diferitelor comisiuni, alese de adunarea generală, la o întrunire pentru consultare. Între curenții cea mai îmbucurătoare și mai însemnată a fost hârtia consistorială dto 12 Octomvre a. c. Nr. 4001, presentată de presidiul Reuniunei, prin care se aprobă fără nici o modificare statutele Reuniunei, apoi pe lângă unele schimbări mici și Regulamentul pentru afacerile interne ale Reuniunei. Esemplare din acest Regulament a cărui tipărire s'a dispus și e și spre gata, se vor distribuì pe la învățători pe lângă încassarea prețului statorit cu 10 cr. de esemplar.

* (Deputat pentru senatul imperial) s'a ales în locul reposatului bar. Hurmuzachi Dr. Nicolae cavaler Grigorcea.

* (Comună stearsă.) Comuna Giurgiu din comitatul Timișului, ruinată la 1876 de înundare, este la ordinul ministrului de interne ștearsă din rêndul comunelor.

* (Tabla banală) din Agrama decis că în afacerea catastrofei din Esseg (ruperea podului și înecarea unei părți dintr'un tren) este în competența tribunalului Peci ca să o trateze și judece.

* (Din valea Borgoului) se raportează că vênători privați au mai ucis cinci urși. Așa dar cu totul 12 urși și-ar fi dat peile. Să dice însă că mai sûnt încă de doue și de trei ori atâția în partea locului.

* (Fabrică de zachar), cetim că vrea să ridice un consorțiu din Bohemia în comitatul Hunedorei.

* (Foc). Sâmbătă după ameadi pe la 3 oare a ars șura lui Ioan Bendorfean din Slimnic, prefăcându-i în cenușe toate provisiunile de nutreț. Cu toate că bătea vêntul, focul a fost țermurit la objectul de mai sus.

* (Foc), după-ce înfricoșatul element prefăcù în cenușă în toamna anului 1879 afară de 2 case, toate clădirile din preună cu altă agonisită, a a 7 familii din Racoșu inf., acum în noaptea de 16 spre 17 l. c. ajutat de vênt, mistuì în timp de 1 oară alte 7 șuri și 3 case. Din aceste 14 familii 10 sûnt române. Ambele casuri au fost produse de invidie.

* (Semne și minuni) Duminecă până când sus pe munții din apropiere ningea, o societate de vênători, care venia de cătră Vestem acasă, a vedut o rundunică cum alerga după însecte.

* (Un drăguț de bărbat) din Hunedoara a aruncat o lămpă aprinsă în care ardea petroleu, după soția sa. Biata muere, a cărei haine au luat foc, a alergat sberând pe stradă. Oameni cari au alergat îndată într'ajutor au

---

tot atât în lățime și tăiat este în trei colțuri.

Pe o parte se vede cusut în fir de argint cu mătăsuri albe, galbene și verdi botezul lui Cristos; pe de altă parte, Sântu-George în vestminte de catifea roșie călare pe cal de mătase albă. Un alt steag, trimis pentru serviciu bisericesc, este cam în aceeași mărime de pânză, pe care se vede pe mătase cusut cu sîrmă de argint Sântu George, care șade pe scaun și sub picioare sdrobesce un bălaur cu trei capete. Doi ângeri i pun coroana pe cap; ear în giurul steagului se citesce în slavonesce alăturata rugăciune (anexa Nr. 3) către S tu George.

Cu mine am luat, spre a vi le oferì, trei copii: o litografie care represintă pe Stefan-cel-mare (anexa Nr. 4), un manuscript despre pomelnicul familiei sale (anexa Nr. 5) și o fotografie de pe icoana mare a Sântului-George, (anexa Nr. 6) care trece să fie lucrată chiar de sfântul în persoană, din care causă s'ar fi și numit această mânăstire a Zugratului.

Sântul George este popular în România. Se dice că Stefan cel mare, respins de Tatari în atacul său dintâiu la Cetatea albă, ar fi trecut Prutul și s'ar fi oprit o noapte în mănăstirea Dobroveț, ca să se închine:

— Împuternicesce-mě, Doamne în potriva vrăşmaşilor țěrei mele; că prea de tot le place să se îmbete cu sânge românesc!“

Ar fi respuns St. George:

— „Dacă n'ai tu, Stefane, puteri îndestule, Dumnedeu are multe! Mě voiu lupta și eu lângă tine și vom nimicicì împreună pe Tatari; numai drept recunoscință, tu din temelie vei ridica mănăstire lui Dumnedeu pe muntele Atos!“

A biruit și s'a ținut de cuvênt; căci, înainte de a trece la nemurire, a zidit Stefan-cel-bun din nou mănăstirea Zugrafului cu hramul Stului George, căreia a și închinat veniturile Dobroveţului.

Pomelnicul lui Stefan Vodă cuprinde peste 50 de nume deosebite, care se pomenesc regulat în toate dilele la sfântul jertfelnic.

Biserica veche sobornicească, ce Stefan cel bun a clădit în 1502 s'a ruinat în anul 1800; ear pe vechile sale temelii s'a reconstruit un nou catolicon la 1802, în care se vede zugrăvit în artică pe zid portretul lui Stefan-cel-mare cu alte trei: Alecsandru-Vodă, Vasile-Vodă și unul al cărui nume n'am putut descoperì. Aceste patru portrete s'au zugrăvit în 1817. Stefan apare cu barba mult mai lungă și mai stufoasă de cât în alăturata litografie și n'are sabie, din causa pictorului, care s'a temut într'un ținut musulman a da arme ce lui mai falnic învingător al Turcilor.

Mi s'a spus însě cum că adevěrata copie de pe portretul eroului nostru, ast-fel cum era zugrăvit în biserica sa veche, ar fi tocmai alăturata litografie ce mi s'a dat de părintele egumen și care trěbue să vě fie cunoscută de mult. În cazul acesta, portretul a trebuit să fie lucrat de pe altă copie veche; pentru că litografia s'a descoperit cam în anul 1820, pe când biserica veche s'a dărâmat în 1800.

N'am avut timp a cerceta și archivele mânăstirei Zugratului, cu toate că cuprind multe hrisoave din țerile noastre.

Domnule președinte, pentru istoria generală a Românilor sûnt adevěrate comori ascunse mânăstirile din muntele Atos, unde se pot afla depuse chiar mulțime de sineturi despre vechile numiri, hotare, imposite numěr de locuitori și altele, relative moșiilor numěroase din România, ce Statul a secularisat în dilele lui Cuza Vodă.

Guvernul rusesc a trimis a explora peninsula atonică pe domnul Sevastianof, însoțit de architecți, de fotografi, de pictori; ear materialul adunat în Petersburg se compune ca fotografii numai din peste 4000, dintre care 3500 reproduc aproape 5000 pagine de manuscripte. Din scrierile lui Uspensky, Abramovici, Můller și Sevastianof a putut un autor frances, domnul Langlois să publice pe larg în 1847 notițe despre mai tot ce privesce sciința în țeara mânăstirească.

(Va urma.)

stins flacările, însе nenorocita a murit în urma rănilor pricinuite de arsură. Neomenosul bărbat este dat pe mâna justiţiei.

* Din Constanţa cu data de 30 Octomvre se scrie „Poştii“

„Eri seara la 9 oare a sosit în Constanţa nouI prefect d. Remus Oprean El a avut o primire regală.

„Îndată ce orăşenii au aflat de oara sosirii, au început sĕ ridice steaguri de asupra caselor ca şi în ḑile naţionale. La oarele 8 seara vre'o doue mii de persoane: bărbaţi, femei, copii din toate clasele, asteptau sosirea trenului fiind şi o musică militară! Cum a sosit trenul lângă gară, muzica a cântat marş, ear orăşenii au început al aclama cu ura! Trăească d Oprean în toate limbele populaţiei. Entusiasmul era la culme. Lumea era aşa de compactă, în cât abia d. Oprean a putut eşi din gară, căci toţi voiau sĕ-l vaḑă. Odată scăpat a început un discurs ca sĕ mulţămească orăşenilor de primirca ce i a făcut. De şi eram aproape nu puteam sĕ auḑ decât câte va cuvinte din causa ţipetelor acelora, cari erau sĕ fie striviţi de mulţime. Se puse o garda de gardişti pentru a face circulaţia liberă, dar ea n'a putut resista valurilor mulţimei. Pentru prima oară veḑ ce va sĕ ḑică popularitatea, amorul poporului cătră un om de bine. Populaţia musulmană pregătise o trăsură pentru d. Oprean, dar el n'a mers în ea decât până la prefectură, de acolo s'a coborit şi a mers pe jos până la otel urmat de toată lumea, care a fost la gară. A vorbit încă şi la otel, unde a primit şi visitele tuturor acelor ce voia sĕ-l vaḑă. Musica a cântat până târḑiu.“

* (Din Egipt.) În urma unei telegrame din Alecsandria dintre 380 de arestanţi, 50 s'au aflat vinovaţi şi s'au transpus tribunalului marţial. — În Sudan aţiţă turburări un „profet“ mohamedan. În contra acestuia se pregătesce o espediţiune de 8000 oameni.

* (Cholera) a isbucnit în Mecca.

* (Ḑiarişti negrii). Cine ar fi putut preḑice acum douеḑeci de ani, când negrii gemeau încă în sclăvie că va venì o ḑi când sĕ va aduna în capitala Statelor Unite un congres de ḑiaristi negrii?

Şi cu toate acestea e aşa. Statele Unite posed acum peste 125 foi periodice, în cea mai mare parte sĕptămânale, redactate numai de ḑiarişti negrii. Aceşti ḑiarişti formează *National Colored Press Asociacion*, adecă societatea naţională a presei de culoare.

* (Un act de curagiu Ḑiarele americane descriu următorul act de curagiu:

Trenul companiei Pensilvania sbura cu o iuţeală de 25 mile pe o oară, când tochistul deschise uşa cuptorului pentru al alimenta. În acel moment flacările activate de un vênt puternic isbucniră cu mare putere şi sĕ comunicară la tender. Focul se intinse atât de iute, încât fu peste putinţă de a închide uşa cuptorului şi de a opri astfel întinderea focului.

Într'o clipă flacările sĕ întinseră pe pereţii vagoanelor şi călĕtorii, atraşi de ţipetele îngrozitoare ale maşinistului şi fochistului care se agăţaseră pe treptele furgonului de bagage, sĕ vĕḑură în cruda alternativă sau de a arde de vii, sau de a sări din vagoane, care mergeau cu o iuţeală ameţitoare.

În faţa unei privelisci atât de îngrozitoare şi a spaimei generale maschinistul luă o otărire sublimă. Fără a se lăsa sĕ fie oprit de foc şi de fum să svârlì pe locomotivă întoarse vaporul şi apoi căḑù sdrobit în reservoriul de apă. Când se opri trenul toţi alergară sĕ dea maşinistului ajutor dar îl găsiră mutilat într'un mod îngrozitor şi cu carnea în fiişi. Cu toate suferinţele lui acest amploiat model părea fericit că prin jertfirea s'a, a scăpat viaţa a 600 oameni. Autorele acestui act de admirabile de votament sĕ numesce Iosef Sieg, şi e austriac de naţionalitate.

Bibliografic.

Au eşit de sub tipar:

G. Curtius *Gramatica limbei elenice* prelucrată de Stefan Iosif, profesor şi director la gimnasiul român greco-oriental din Braşov. Braşov provederea tipografiei Alexi, 1882,

Vasilie Mândrean, profesor licenţiat în filologia practică: *Gramatica română* în scoalele elementare, tractată din bucăţi de cetire. Curs practic pentru învĕţători şi învĕţătorese etc. Part. I. Lugoş, editura autorului 1882.

De acelaşi autor: *Gramatica română* etc. Part. I. Anul al 3-lea şi al 4-lea. Bucăţi de cetire şi reguli gramaticale. Caransebeş. Editura autorului 1882

Stefan Neagoe, profesor în Bărlad: *Gramatica limbei române* pentru clasele gimnasiale autorisată de ministeriul de culte şi instrucţiune publică. Bărlad 1883.

Iosif Tempea, preot şi profesor gimnasial: *Stilul* şi *Poetica limbei române*, în usul scoalelor gimnasiali. Lugoş 1882.

Ipolit Ilasievici, profesor gimnasial *Curs metodic de Istoria naturală* pentru scoalele poporale. Partea I. Braşov. Tipografia Alexi, 1882.

Călindariul bunului econom pe anul 1883, întocmit de D. Comşa şi Eugeniu Brote; cu mai multe ilustraţiuni intercalate în tecst. Anul VII Sibiiu, editura tipografiei Ios. Drotleff.

Călindariul familiei pre anul ordinariu 1883, urmat de cartea I din biblioteca familiei de Nicolae F. Negruţu. Gherla, în primăria „Aurora“ P. A. Todoran. 1882.

Călindaririul săteanului român pre anul ordinariu 1883, urmat de cartea IV. din biblioteca săteanului român de Nicolae F. Negruţu, Gherla în primăria „Aurora“. 1882.

Programa gimnasiului superior, Preparandiei, Normei şi scolei populare de fetiţe din Blaj pre anul scolastic 1881/82. Blaj Tipariul seminariului archidiecesan.

Anuarul asociaţiunei generale a studenţilor universitari din România. Focşani-Piteşci 1880—1882. Volumele I şi II Bucuresci, tipografia Alecsandru A. Grecescu. 1882.

(Bibliografie.) A apărut de sub tipar frumoasa *Revista* pentru *Istorie*, *Archeologie* şi *Fiologie* redigiată de eruditul şi simpaticul profesor la universitate din Bucuresci şi director al museului nostru Naţional, d. Gr. G. Tocilescu. Sumarul volumului I, fascicula I, este următorul: Michail C. Sutzu — Tesaurul dela Turnu-Măgurele, cu o stampă aurită şi 4 xilografii în tecst Dr, M. Gaster. — Stratificarea elementului latin în limba română. — M. Cogălniceanu. — Colecţiune de modeluri de pictură religioasă de dascălul Radu Zugravu, cu 8 stampe litografiate. — A. Lambrior. — Ceva despre conjunctivul românesc. — Alecsandru D. Xenopolu. — Financele în epoca Fanarioţilor — Dr. M. Gaster — Texte române inĕdite din seconul XVII. — Gr. G. Tocilescu. — Monumente epigrafice şi sculpturale din Dobrogea, cu o chartă litografiată şi 6 xilografii intercalate în textu. — A Papiu Ilarian. — Memoriu inedit presentat principelui Al. Cuza. — V. M. Burla. — Despre pronunţarea lui şi în limba latină. — M. B. Calloianu.= Soarta sau rĕspunsuri de oracul. — V. Dimitrescu, — Note asupra monumentelor, ruinelor şi locurilor însemnate istorice din judeţul Mehedinţi. — A. I. Odobescu, Înscripţiunea lui Stefan cel Mare dela curţile Domnesci din Harlău, cu o xilografie. — Archimandritul Ilarie Huzanu. — Inscripţiunea dela biserica sfinţi Voevoḑi din Iaşi — Gr. G. Tocilescu. — Documente inĕdite privitoare la istoria Românilor cu 3 xilografii, — G. Maior. — Monumenta comitialia regni Transilvaniae. — P. Ispirescu. — Ḑicĕtori pupulare. — Dr. M. Gaster. — Recensiuni. — D. More. — Săpăturile dela Troesmis. — A. Lecomşe de Nouy. — Semne lapidare dela biserica Trisfetitele din Iaşi. — A. A. Kunik. — Despre orginea românească a aşa numitului taler de aur al prin. rus Cholmski. — Gr. G. Tocilescu. — Notiţe.

Revista va apare de patru ori pe an în fascicule de câtĕ 12—15 coale cu stampe şi facsimile. Abonament pe an 25 lei pentru România, 30 lei pentru străinĕtate. Abonamentele începe la primul Octomvre 1882. Redacţia şi Administraţia se află în Calea Rahovei Nr. 44.

Loterie.

Mercuri în 8 Noemvre n. 1882.

Brünn: **84 70 89 25 41**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 6 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.10	87.15
Renta ung. de hârtie	86.05	86.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.55	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.—	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.76	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99.25	99.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.75
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	97.25
Sorţi unguresci cu premii	117.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei	109.30	109.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.95	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77.55	77.50
Renta de aur austriacă	95.05	95.40
Sorţi de stat dela 1860	131.20	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	837.—	837.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	297.50	297.50
Acţiuni de credit austr.	307.75	308.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.20	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.47	9.48
100 marce nemţesci	58.25	58.40

Nr. 377 [280] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu la scoala poporală gr. or. din comuna Zdrapţi protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, prin aceasta se escrie concurs, cu terminul până la 30 Octomvre. a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual de 210 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au aşi aşterne petiţiunile instruate conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 până la terminul susindicat oficiulu protopresbiteral supramenţionat.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad, 16, Octomvre, 1882.

George Părău m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 203. [284] 1—3

EDICT

Ana, legiuita muiere alui Ioan Nicolae Androne din Pianul de jos, părăsind cu necredinţă de 5 ani de ḑile pe legitimul ei bărbat, pribegesce în lume, fără a se sci locul ubicaţiunei ei; aşa amesurat rescriptului pre aveneratului consistoriu archiedicesan din din 1 Iuliu 1882 Nr. 1669. B. se citează edictualminte a se presenta în termin de 6 luni de ḑile dela prima publicare sau în persoană sau prin un delegat împuternicit legalmente înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa sa se va condera cererea soţului sĕu şi se va decide în consonanţa cu legile Bisericei noastre drept credincioase.

Sebeş în 26 Octomvre 1882.

Forul matrimonial gr. res.

I. Tipeiu. m. p.
prot.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [283] 1

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos

1883.

Anul al treiḑeci şi doilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.**, pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Conspectul sĕptĕmânilor.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania cuprinḑênd şi protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Petrea Dascălul, (Novelă). — **Dorul ţĕranului.** — **Poesii:** Odă la sânţirea bisericei none din Sălişte. — Povestea vorbei.

Însemnarea târgurilor. — **Catalogul cărţilor tipografiei archidiecesane** — **Anunciuri.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 127. Sibiiu, Sâmbătă 30 Octomvre (11 Noemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Memorialul.

Este sciut că mult așteptatul memorial al Românilor din părțile transilvane, ungurene și bănățene, a apărut în ḑilele aceste. Nu l'am comentat și nu'l comentăm nici acum. Pentru ce nu, vom spune de altădată.

Vom continua cu punerea înaintea cetitorilor a dărilor de seamă din diverse ḑiare favorabile și nefavorabile memorialului, după cum le vom găsi și întru cât ne va permite timpul și spațiul spre ale putè reproduce.

Am vĕḑut în parte ce a ḑis „Ellenzék". Astăḑi reproducem ceea ce a scris unul din cele mai însĕmnate ḑiare oficioase din Budapesta.

„P. Ll." dela 4 Noemvre n. scrie la loc de frunte următoarele:

„Nu scim, că oare fi va tocmai dispusă Europa sĕ aprecieze din destul memoriul, pe care au aflat de bine cei 153 representanți ai poporului român, adunați în anul trecut în Sibiiu, al adresa în momentul acesta popoarelor de pe continentul nostru. „Europa", pe cum se scie, e ocupată de present cu alte afaceri, și atențiunea nu-i e îndreptată spre Sibiiu. Însași împregiurarea, că cât de curênd are sĕ apară scrierea numită în versiune germână, franceză, engleză, italiană, cu greu va avè efectul dorit: de a interesa mai de aproape lumea politică. Noi nu ḑicem aceste doară din ignorare, nu, din contră sûntem necesitați a adauge, că pentru noi, pentru presa maghiară memorialul, pe care politicii englezi sau francezi de altcum îl vor pune ad acta, are o însemnătate foarte serioasă, și că noi nu ne am cunoasce misiunea și interesele noastre, dacă l'am ignora. Departe de noi, cari aparți nem ideei despre un stat maghiar unit nedesparțibil, cârmuit după principii constituționale, o astfel de dușmânie față cu naționalitățile nemaghiare, precum ni se impută în memorialul român. Din contră. Noi recunoascem că nu putem suferi sĕ valoreze nici o dușmânie directă față cu vre-o naționalitate sau față cu vre un fragment a unei naționalități în această țară, afară de panslaviști. Am ḑis anume panslaviști, și nu slavi maghiari cari în partea cea mai mare, atât după simțĕminte și vorbe, cât și după fapte, sûnt patrioți buni și nu se pot nici decum face responsabili pentru agitările unor oameni din mijlocul lor, cari stau în soldul rusesc. Fiind aceasta părerea noastră în principiu cu privire la naționalități, trebue sĕ mărturisim sincer că noi punem un deosebit pond pe poporul român, odată pentru însemnătatea lui numerică și apoi și din motivul că nouĕ ni se pare antagonismul între Români și Maghiari înainte de toate nenatural, van și neertat, și noi avem convingerea că acest antagonism va ceda unui simțemênt național îndată ce vor devenì mai generale dreptele priviri referitoare la interesele și solidaritatea naționalității române și a poporului maghiar. Nu românismul ne e adversarul, nu, ci singur Panslavismul o aparență tot atât de pericoloasă pentru români, cât și pentru maghiari.

Regretăm cu tot adinsul că în desamintitul memorand nu se află nici cea mai mică urmă despre o atare mai bună cunoscință la români. Domnii, cari respândesc memorandul firesce nu sûnt îndreptățiți a păși ca representanți ai poporului român. Acestia representă un fragment al poporului român și se poate, că fragmentul e considerabil; cu toate acestea credem, că dacă am pune la vot majoritatea aceluia, s'ar decide în contra direcțiunei, care a fost decisivă în conferința din Sibiiu.

Noi deosebim în memorandul român trei părți. Partea primă referitoare la originea românilor nu ne privesce. Asupra acestui capitul se scarmănă de lung timp academicii nostri cu învĕțații români, și cât pentru politica practică e indifirent, pe a cărui parte este adevĕrul. În cele din urmă tot ar trebuì sĕ recuoască și românii, că precum devine un om, care perorează necontenit despre descendența sa, de risul societății, chiar și dacă s'ar putè reduce aceea la cei mai distinși eroi ai timpurilor, asemenea se face de rîs și o națiune, care cu toate ocasiunile citează pe Trajan și legiunile acestui-a.

Mai însemnată decât partea aceasta, de alt cum naivă, e partea a doua a memorandului, tractând cestiuni politice, cari nu privesc afaceri curat românesci. Când cere memorandul în mod categoric desfacerea uniunei dintre Transilvania și Ungaria și când cererea aceasta formează basa tuturor consecuințelor ulterioare, autorii se pun pe un teren, pe care politicilor maghiari li-e cu neputință a sta de vorbă. Înainte de uniune, pre cum scie toată lumea, erau în Transilvania cele „trei națiuni", cari trebuiau sĕ fie egal îndreptățite înaintea legei. Adunarea din Sibiiu perde din vedere starea veche și cea nouă de drept, ea numai una scie: „Transilvania e a românilor!" E destul de semnificativ, că chiar acei domni, cari se plâng într'un mod atât de elocent asupra ne mai auḑitei tirănii maghiare, mai că nu iau nici o notiță despre milionul de maghiari și germâni împreună locuitori în Transilvania și nici despre aceea, că cultura superioară, și însemnătatea istorică (? Red.) precum si cultura politică și bunăstarea materială e în partea cea mai mare proprietatea acestor maghiari și germâni atât de puțin considerați. Prin aceasta nu voim sĕ aducem punctul acesta în discusiune. Nu! Dacă pretind românii sĕ fie considerați mai bine la ocuparea posturilor în justiție și în administrație, dacă pretind o împărțire nouĕ a cercurilor electorale: noi le ḑicem: „Poftiți în parlamentul țĕrei, acolo ne vom înțelege precum ne-am înțeles în toate întrebările de bunacuviință și de drept". Dacă sĕ introduce confesiunea politică însĕ cu aceea, că se cere desfacerea — sau după espresiunea oficială „autonomia" — Transilvaniei, atunci ḑicem că acei cari au astfel de dorințe bine fac că se abțin, acestia n'au loc între marginile dreptului maghiar public, ear presența lor în parlament n'ar fi împreunată cu nici un folos. Ne nutrindu-se cu chimere, ei vor sci a bunăseamă, că purceḑênd ei dela astfel de idei, nu ne vom putè înțelege nici în puntul celorlalte întrebări. Chiar și Eőtvős, acel bărbat de stat, care a mers mai departe în concesiunile făcute naționalităților, și pe care chiar și politicii nemaghiari îl citează ca modelul simțemêntului politic adevĕrat, a respins, pe timpul când Ungaria era sdruncinată și fără putere, cu energie ideea unei împărțiri teritoriale după naționalități — apoi noi sĕ ne demitem aḑi la contractări față cu pretensiuni, cari merg și mai departe și cârora se împrotivesce ideea statului maghiar, care trăesce în linisce cu monarchul sĕu, e recunoscut și stimat de Europa, e tare și liber.

Nimic nu îndreptățesce pe un judecător imparțial mai mult a respinge cele susținute de memorand decât compararea, ce o ar face între plângerile și pretensiunile românilor. Înainte de toate se afirmă că românii ar fi între toți cei mai apăsați, lor li se face nedreptate în toate părțile, ei sûnt persecutați și prescurtați în toate direcțiunile. Ai fi îndreptățit a crede, că un atare popor apăsat, ce 'și ridică cu rugare ochii spre Europa s'ar putè mulțămi de a cere numai libertate și egalitate, de a cere a fi și el împărtășit de aceleași drepturi, ce le au ceilalți cetațeni. Dar nu! Românii nu cer egalitate ci domnire, ei nu cer libertate ci privilegii. Ei nu vor numai a fi egal îndreptățiți cu germanii și maghiarii, ci a fi domnii acestora. Ca și acestea sûnt nemotivate și plângerile lor. Ce sĕ ḑicem când se afirmă, că presa română i persecutată și făcută obiect de batjocură în țeara întreagă? Ce sĕ

FOIȚA.

Muntele Atos.

(Încheere.)

Între documentele despre care se face mențiune, am putut observa că peste una sută manuscripte în limbile română, slavonă, și grecească privesc anume pe Români. Deosebit însĕ de hrisove, am găsit o mulțime de pomelnice ale familiilor noastre domnitoare, portrete de Domni și Doamne cu copii lor multe și ciudate cum este Mihaiu Viteazul pe zid la Simopetra zugrăvit cu barba de tot albă, monumentul mitropolitului Teofan, care a murit în „Dochiaru", stema țĕrilor noastre pe porțile bisericei „Rusicu" și multe altele. Inscripțiunile mai cu seamă de pe zidurile bisericelor sûnt cu totul însemnate pentru noi: ast-fel, n mănăstirile Xenofu și Dochiaru se vorbesce pe petre despre nesce înalte persoane din 1545 și din 1567, care de sigur au fost români. Aceste douĕ inscripțiuni s'au publicat chiar cu literile lor paleografice în „Mèmorie sur une mission au Mont Athos par M. Bayet. Paris, 1876 — fără însĕ ca textul sĕ fi fost explicat bine de streini; pentru că, spre exemplu, cuvintele grecesci: ἄρχωντος Κυροῦ Κωντ8 βορνικ8 din inscripțiunea bisericei Xenofului s'a tradus în limba francesă: trés-illustre voivode seigneur Kontouvornikos!..

Cu toate aceste, nu pot prelungì vorba, nici sĕ întru în toate amănuntele; căci eu nu sûnt archeolog nici bogat în destul ca sĕ pot descoperì, cu ceruta rigoare scientifică, urmele poporului românesc prin bisericele și prin bibliotecile din muntele Atos. Am putut însĕ în treacăt a mĕ încredința că nu este mănăstire, în care sĕ nu fie ceva de studiat pentru cunoascerea pe larg a istoriei noastre generale. Se cuvine de sigur Academiei române care s'a înființat cu scop a aduce grija culturei naționale se intervie puternic prin toate mijloacele, de care dispune, pentru a se esplora pe când este timp cel puțin țĕrile locuite s'au înzestrate de Români, în vedere cu trebuințele noastre intelectuale.

Sciu bine c'am abusat de răbdarea domniei-voastre, domnule președinte, dar nu pot uita pe Românii călugări care locuesc în muntele Atos.

Întreaga populațiune din peninsula sĕ compune actual din cinci mult șease mii locuitori mai cu seamă Greci, Slavi și Români. Sûnt toți numai bărbați, numai ortodocsi, numai călugări s'au pusnici, supuși regulei Sfîntului-Vasile împărțiți prin douĕ-ḑeci de mănăstiri cu doĕ spre-ḑece schituri și prin cincisute de chilii, sporadic împrăștiate prin înfundăturile munților cu vedere pe mare. Această republică monacală se administrează în Karia capitala peninsulei, numai de către delegații mănăstirilor, din care 17 sûnt grecesci și trei slave; prin urmare, Grecii sûnt în muntele Atos monachii domnitori sub înalta conducere a patriarchului ecumenic din Fanar, care poate fi ortodocs, dar grec este de sigur.

Călugării români sûnt aproape 500 prin mănăstiri, schituri și chilii, veniți mai toți de peste Dunăre. Adunați însĕ in numĕr mai mare sûnt peste 170 numai în-douĕ schituri curat românesci Lacu și Prodomu.

Schitul Lacului s'a ascuns de sĕrăcie într'o prăpastie sălbatică din munți „Sfîntului Pavel", de care depinde. Acolo stau în groapă peste 70 de români călugări, care n'au mijloace îndestule de viețuire. Sermanii se hrănesc mai mult de una mie lei ce primesc anual mi se pare din țeară și cu „lacrimele maicei Domnului", care sûnt nisce boabe vinete, semințe de plantă ce monachii din peninsula sfîntă obĭcnuesc a cultiva și a vinde călătorilor în formă de mătănii, împreună cu lin guri de lemn lucrate frumos.

Schitul cel mai mare românesc lócuit de 100 călugări care s'a sfințit în 21 Maiu 1866 cu hramul sfîntului Ioan înainte mergător este una din cele mai venerabile chinovii din muntele Atos. Din nenorocire nu este de sine stătătoare ci depinde de mănăstî-

ḑicem când scim, că presa română în Transilvania şi Ungaria are aceeşi libertate ca cea maghiară şi că românii sĕ folosesc de libertatea aceasta într'un mod, precum nu s'ar suferi doar nici într'o altă ţeară din Europa? De ce nu se face amintire despre atari casuri, în cari s'a prescurtat libertatea presei române? Noi am putè cita o sută de casuri din presa română, în cari s'a proclamat desfacerea de cătră patrie!

Chiar şi astfel de spectoraţiuni remân la noi nepedepsite. Ai crede că un popor „persecutat şi suprimat“, ca cel român cere pânea de toate ḑilele a libertăţei — adunarea din Sibiiu însĕ cere sufragiul universal. Sufragiul universal e pericolus nu numai din motive naţionale ci şi politice; dreptul acesta înseamnă, după cum vedem la imperiile mai culte la Germania şi Francia, un regres, şi duce la reacţiune şi barbarism. Dar am voi numai sĕ punem întrebarea: de când formează sufragiul universal o cestiune specific-română? Şi, după ce se eschid dela votare dintre maghiari, germanii şi slavii aceea cărora le lipsesce cultura şi averea materială recerută, pentru ce sĕ fie preferiţi românii de aceeaşi categorie?

Urmând cursului din memorand, nu e vina noastră dacă revenim mai în urmă asupra întrebărilor practice. Se află în memorand ce e drept unele puncte: despre cari sĕ pot ḑice multe, s. e. comasarea, care în Transilvania şi Ungaria n'a silit numai pe români, ci şi pe germani şi maghiari se ridice plângeri motivate şi nemotivate. Asemenea ar fi sĕ ne cugetăm cu privire la punctul despre o împărţire teritorială nouĕ a cercurilor electorale. Şi aceea ce se afirmă despre modul de împărţire a posturilor din serviciul statului nu-i fără cuvênt. Se scie însĕ că în oficiile judiciari de sus până jos se află un numĕr considerabil de români. aceeaşi o putem ḑice şi despre ceilalţi rami din administraţiunea statului. Una trebue sĕ însemnăm si aici. Dacă unei părţi din români îi place a urzi la planuri cari abandoneează ţeara sĕ nu ne prindă mirarea că aceasta parte nu sĕ preferă tocmai cu ocasiunea ocupărei numitelor posturi.

Nu este însĕ guvern pe lumea aceasta şi nici nu va fi nici odată, care sĕ pună în posturi şi se împartă demnităţi tocmai acelora, cari au declarat resboiu nu numai lui, ci şi statului. Cât de puţin drepţi sûnt Românii în apreţiarea favorurilor ce li se fac nu este esemplu mai flagrant ca acusa ce o face memorandul sibiian înaintea „Europei“ când ḑice, că guvernul unguresc ţermuresce chiar libertatea religioasă. Aceasta este — din partea aceasta — o acusă revoltătoare. De când s'a recunoscut prin lege la 1791 şi adecă prin articulul XXVII biserica greco-orientală, Românii nu s'au bucurat nici odată pe terenul bisericesc de o abundanţă de libertate, de onoruri şi favoruri materiale, ca dela 1868 încoace, va se ḑică, dela timpul de când s'a instituit guvernul indepedent unguresc. Aceasta trebue se o recunoască fie care Român care cugetă drept.

În adevĕr ar fi pentru noi ceva consternător, când ar trebui sĕ admitem că un popor aşa de numeros şi talentat cum e cel românesc aderează la părerile memorandului, caracterisat aici în scurte cuvinte. Din norocire nu este aşa. În casa magnaţilor Ungariei se poate auḑi vocea principilor bisercei române în casa deputaţilor Ungariei se poate auḑi vocea representanţilor din cercurile electorale curat române, cari nu fac nici un secret din indignaţiunea lor faţă cu purtarea agitatorilor românesci. Până una altă le succede acestora a mai ţinea o parte a Transilvaniei în interdictul pasivităţii, dar şi politica aceasta sinucigătoare îşi va găsì în curênd graniţele. Poporul român cu venitor mare va afla atunci că n'are sĕ'şi aştepte mântuirea dela agitatori şi emigranţi, ci numai dela statul unguresc, pe a cărui teritoriu este loc pentru toate libertăţile, care le a dat cetăţenilor sei un stat vre-odată în acea „Europă“, pe care o învoacă cei o sută cincişḑeci şi trei dela Sibiiu“.

Ḑiarele din Budapesta care ne o venit alaltaeri aveaa telegrame dela Bucuresci în care se scrìea că foile bucurescene se interesează puţin de memorial şi î atribue puţina importanţă.

Încât am putut urmări presa din România meritoriu despre memorial a scris „Naţiunea“, care i atribue mare importanţă şi asteaptă dela domnii situaţiunei din Ungaria că vor ţinè compt de cele cuprinse întrînsul.

După ḑiarul acesta vine „Timpul“ şi se pronunţă asupra memorialului astfel:

În ḑilele de 12, 13 şi 14 Maiu 1881 se adunase la Sibiiu, din toate ţinuturile Ardealului şi Ţerii ungaresci, locuite de Români, un numĕr însemnat de delegaţi, trimişi de cătră alegătorii lor, pentru ca sĕ se consulte ce atitudine sĕ ia Românii în faţa alegerilor ce aveau a se face pe atunci pentru camera din Pesta.

Am dat seamă de atunci de încheerile luate de acea conferenţă de alegĕtori. Acele încheeri cuprind programul partidului naţional-român, căre se obligă a lupta pe cale legală pentru obţinerea următoarelor drepturi: 1. Recâştigarea autonomiei Transilvaniei; 2. Introducerea limbei române ca limbă oficială a administraţiei şi justiţiei în ţinuturile locuite de Români; 3. numirea de funcţionari români sau dintre neromâni, numirea acelora, cari sciu scrie şi vorbì limba română; 4. Revizuirea legii asupra naţionalităţilor; 5. Autonomia bisericilor şi scoalelor contesionale: 6. crearea unei legi electorale pe baza sufragiului universal sau cel puţin învestirea cu drept electoral a oricărui cetăţean ce plătesce o dare directă; 7. Colaborare cu cei ce ţin seamă de interesele şi bună starea poporului.

Conferenţa de atunci a însărcinat pe Comitetul ei electoral sĕ compună un memorand esplicativ în cauză şi sĕ-i dea cea mai întinsă publicitate.

Această lucrare au apărut acum în limbele francezĕ, germană şi maghiară precum şi în cea română şi poartă titlul: „Memorial, compus şi publicat „din însărcinarea conferenţei generale „a representanţilor alegĕtorilor ro„mânii, adunaţi la Sibiiu în ḑilele de 12, 13, şi 14 Maiu st. n. 1881 — (Sibiiu 1882, 1. vol. 144 pag.)

Constatăm cu multă părere de bine că lucrarea aceasta, dictată de un adânc sentiment de naţionalitate, e scrisă totuşi cu multă linişte, cu o deamnă obiectivitate. Ne reservăm plăcerea a da o seamă mai amănunţită despre cuprinsul ei: de o cam dată însĕ credem a putea repeta, ceea ce ḑic confraţii de peste munţi „nici un Român ştiutor de carte sĕ nu întârḑie aşi procura această lucrare.“ Repede şi în corectă grupare urmează datele autentice, cari dovedesc dreptul de autonomie al Ardealului, însemnătatea politică a Românilor în evul mediu, atât în Ardeal cât şi în judeţele dintre Tissa şi Carpaţi: cu un cuvênt nu curs de istorie şi de drept public în nuce. Până acum n'a apărut nici o carte, care sĕ fi descris în mod atât de limpede situaţia politică a Românilor din monarchia Habsburgilor.

Ziare maghiare au şi început a discuta cuprinsul lucrării acesteia şi aceea ce constatăm pân'acum e că tonul ei liniscit şi plin de demnitate a impus adversarilor. Ar fi acum de datoria politicilor influenţi din România de a da scrierii respândirea ce i se cuvine în coloanele presei europene. Trebue sĕ se scie odată că o jumĕtate a poporului românesc are a suferì, sub dominaţiune maghiară, cele mai mari nedreptăţi; că fie ce ḑi aduce cu sine o nouĕ tentativă în contra esistenţei naţionale a acestui element considerabil ca numĕr, dar şi mai considerabil încă prin aptitudinile şi calităţile lui. Popor militar în decursul evului mediu întreg, producênd în mijlocul lui mari eroi şi marî regi. Românii au fost încet încet jertfa unor usurpaţiuni, pe care astăḑi nu le justifică nimic, precum nu erau justificate nici în trecut.

Pentru noi nu e îndoială că consângenii noştri din Ardeal vor isbutì a obţinè dela coroană şi dela împregiurări realizarea întregului lor program, pentru că presiunile Maghiarilor departe de ale folosì acestora, au trezit şi mai adânc sentimentul naţional al vrednicului şi statornicului popor românesc. Observăm cu bucurie că chiar în acele ţinutuăi, unde sufletul părea mai adormit, un spirit nou, dătător de viaţă s'a desteptat. Cine are dreptate la urma urmelor nu este pretinsul drept istoric sau drept public, durat în favorul unei singure naţionalităţi, a celei maghiare, cine are dreptate este realitatea etnologică este adevĕrul. În numele adevĕrului şi sub suflarea lui binefăcĕtoare e scrisă şi această lucrare şi pentru că nici odată, în cursul istoriei n'am vĕḑut adevĕrul învins, ci pururea învingĕtor, de aceea şi acum putem preḑice că „per ardua ad astra“ causa română va triumfa.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Octomvre.

Dl de Kallay în şedinţa dela 7 Noemvre n. a comisiunei delegaţiunei ungaresci a făcut un fel de esposiţiune despre genesa insurecţiunei în provinciile ocupate. Este interesantă esposiţiunea în ceea ce privesce spriginul din afară. După dl Kallay şi Rusia şi Serbia sûnt cu totul nevinovate în afacerea insurecţiunei. Numai în Muntenegru a avut insurecţiunea oare care razim. Dar şi de acolo insurgenţii numai dela poporaţiune au avut sprigin, până când principele Nicola şi guvernul sĕu au păzit cea mai riguroasă neutralitate. „D. Ztg.“ ḑice că deosebirea aceasta între guvern şi poporaţiune numai e nouă. Noi am vĕḑut practicându-se politica aceasta în 1876 pe timpul resboiului serbo-turcesc, când veniau ciopoare întregi de voluntari rusesci într'ajutoriul Serbilor; de altă parte însĕ Rusia oficială trăia în pace adûncă cu Turcia. Fie cum va fi, noi, „D. Ztg.“) ne permitem întrebarea: oare Muntenegrul „neoficial“ firear avut curagiul de a spriginì pe faţă însurecţiunea în Erţegovina, dacă cei din Cetinie nu ar fi fost siguri de scutul ţarului alb. Noi înţelegem că în privinţa aceasta dl de Kallay a trebuit se fie cât se poate de reservat.

---

rea Lavra, departe o oară, pe a căreia moşie schitul românesc ocupă cu o stâncă goală de 17 pogoane, pe care s'a înfiinţat, prin iniţiativă lui Grigore Vodă-Ghica, de cătră Românii din pricipatele dunărene.

Această mănăstire s'a zidit din temelie cu începere din anul 1857, în poalele muntelui Atos, cu înălţime de 2000 metrii, pe limba de marmură despre răsărit, care se perde în mare. Dar nu sûnt tocmai frumseţele naturei, care împodobesc acest locaş smerit de călugări, ci mai mult prestigiul de veneraţiune şi ospitalitate, de care se bucură cu drept cuvênt în toată peninsula. Acolo putut'am admira cu dor, cum voinţa omului poate fi mai tare ca marmura, când ea se preface în devotament pentru binele neamului sĕu. Au putut într'adevĕr călugării români prin stăruinţa lor îndelungată a sparge petrele şi prin furnele sĕ transforme stânca în grădină verde cu frumoasă mănăstire; pe când întrigele grecesci cu persecuţiunile lor necontenite n'au isbutit de loc a clătina voinţa monachilor de a ridica din adâncă umilire biserica română din muntele Atos.

N'am loc a vĕ descrie tot acì fie şi pe scurt amabila, larga ospitalitate ce mi s'a oferit, cum şi pompa cu care s'a serbat în mod strălucitor învierea dela Pasci.

Sĕ vĕ descriu pe larg cât sûnt de modeste, drept şi indispensabile cererile călugărilor nostri, şi cât de urîte sûnt intrigele întărîtate de străini contra elementului latin, găsesc asemenea de prisos; pentru că s'a publicat în aceste privinţe (anexa Nr. 7) o carte serioasă de stareţul eminent al schitului, părintele Damian: „Cestiunea schitului românesc chinovial.... lămurită de pe acte autentice.“ Bucuresci, 1879 şi s'au ocupat de cestiune chiar foile publice, mai ales „Ortodoxul“, „România liberă“, Telegraful“ etc.

Destul a vĕ spune pe scurt cererile Românilor sûnt:

1. A nu se mai face deosebire între Moldoveni şi Munteni; astfel ca sigiliul schitului sĕ fie recunoscut formal cu cuvintele: „Schitul românesc“; ear soborul schitului sĕ poată îmulţì numĕrul călugărilor după încăperile chinoviei şi sĕ poată alege stareţ pe unul dintre monachii români fără deosebire de localitate, adecă fără de a se ţinè seamă de s'a născut în Moldova sau în Ţeara-Românească.

2. A se da voie Românilor a duce apa de schit cu cheltueala lor dintr'un isvor în apropiere, care se află pe moşia Lavrei, pentru ca pururea sĕ se afle la schitul românesc apă de beut cu îndestulare.

Cum vedeţi bine, domnule preşedinte, nu sûnt tocmai exorbitante cererile Românilor, şi s'a găsit un fost patriarch ecumenic din Constantinopol, care a judecat drept; astfel că prin Singhiliu seu din Martie 1876 a bine-voit a încuviinţa reclamaţiunile schitului nostru. Când însĕ venì timpul a se pune în lucrare această supremă decisiune, Lavrioţii s'au opus grozav — şi grozav au uitat Lavrioţii că mănăstirea lor datorescе mare parte din clădirile şi veniturile sale mărinimiei române a lui Radu-Vodă, lui Neagoe Vodă lui Petru Vogă Schiopul lui Ieremia Vodă Movilă, lui Gavril-Vodă-Movilă, lui Şerban-Vodă II Cantacuzin, lui Constantin-Vodă-Racoviţă-Cehan, etc. după cum se pot încredinţa pe deplin din chiar hrisoavele conservate în archivele lor. Patriarchul ecumenic actual din Fanar n'a remas numai nepăsător în această cestiune: dar a anunţat încă singhiliul irevocabil al predecesorului sĕu, cu toate că reposatul patriarch bănuind, se vede, ceva despre lăcomia şi fudulia grecească, scrisese chiar în această carte de judecată din 1876, că cine va face rĕu şi vătămare schitului românesc, este afurisit de Dumneḑeu şi culpabil de toate blestemele Părinţilor şi sinoadelor!“

Astfel dar drepturile chinovici noastre române sûnt nesocotite, cum a fost în trecut, şi pradă lăsate de greci în voia întemplării. Prin urmare Românii, care sute de ani, au putut purta cu demnitate pe umerii lor sarcina de intreţinere şi de apărare con-

în Viena sûnt de vre-o câteva ḑile tumulturile la ordinea ḑilei.

Tumulturile s'au început între ciobotari, a căror reuniune, sub cuvênt că nutresce tendenţe socialiste, a fost interḑisă de poliţie şi averea de 700 fl. i a fost provisor confiscată. Astăḑi tumulturile nu se mai ţermuresc numai la ciobotari, ci au devenit o adevĕrată rescoală la care iau parte şi alţi industriaşi şi lucrători.

În 7 Noemvre n. în partea apuseană a Vienei pe Neubau' în Kaiserstrasse, s'au adunat mulţime de oameni au strigat, a fluerat şi au împedecat comunicaţiunea. Pe la 9 oare a apărut o trupă mică de poliţişti, dar n'au putut îndupleca mulţimea sĕ se împrăscie. Strigări „Jos cu poliţia!“ „Sânge trebue sĕ se verse!“ s'au auḑit din mulţime. Politiţiştii au tras sabiile şi au arestat pe un escedent. Aceasta a fost oleu pe foc. Mulţimea a început a striga: „Sĕ'l eliberăm!“ Ne putênd eşi poliţia cu mulţimea la cale a cerut sucurs militar. Infanteriştii cu baionete în pusci şi ulani cu suliţi au apărut pe scenă. Mulţimea însĕ îşi bătea joc de ei. Atunci ulanii au năvălit asupra mulţimei şi au început a lovì cu latul săbiei în dreapta şi în stânga în mulţime şi în chipul acesta a împrăsciat o. Urmele de sânge testează că au trebuit sĕ fie şi vulnerări.

În 8 Noemvre n. s'au repeţit tumulturile cu vehemenţă şi mai mare şi ca la un signal în mai multe suburbii de odată. Poliţistii, miliţia pedestră şi călăreaţă, care eşire pentru restabilirea ordinei a fost întimpinată cu grindină de petri. La bariera Lerchenfeldului şi la gara apusană miliţia a năvălit cu baionetele asupra mulţimei. Mulţimea întărîtată s'a apucat de baionetele soldaţilor. Lupta era acum om cu om. Neputênd nici de astădată infanteria eşi la capĕt cu mulţimea a păşit cavaleria înainte. După ce cavaleria a repeţit de patru ori asaltul s'a împrăsciat mulţimea. Răniţii au fost căraţi la spitaluri. Pe strade umblă patroale şi în piaţe bivuacheasă cavaleria.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Din apropierea Murĕşului în Noemvre 1882. În legătură cu cele publicate în Nr. 77 al jurnalului nostru lăsăm sĕ urmeze unele din cele ce ni-se scriu din părţile Murĕşului:

În Nr. 77 al preţuitului ḑiar „Teleg. Rom.“ un patriot din părţile Zarandului a scris despre abusurile, ce se comit cu vama târgurilor de sub arêndătorii Nicolau Olariu şi Iosif Lucaciu. S'a arĕtat în mod evident câte mii de florini sĕ scot pe nedreptul dela bietul popor scurt la vedere.

Deşi s'au atras atenţiunea autorităţilor politice şi judiciale concernente asupra celor publicate în cestiunea aceasta, subarendatorii au remas tot cei vechi, ba s'au esprimat chiar, că de acì înainte o se tragă şi mai mult de pe spatele poporului.

A aştepta ca autorităţile numite însile în demnate de cele ce se scriu de pe teritoriul diregătoriei lor, se iee mĕsurile necesari întru delăturarea abusurilor, ce se ivesc, ar fi aşteptare vană, de oare ce nici una din ele nu şi ia timpul a cetì ḑiarele noastre. Afară de câţi-va notari, alţi competenţi nu sciu nimic, din câte se scriu prin ḑiarele noastre. Notarii aceştia earăşi nu se încumet, a arĕta superiorilor lor cele publicate, temêndu-şi şi ei pelea, de oare ce pe lângă alţii îşi fac şi ei trebşoarele lor. Contractele, ce le închee poporul între sine formează articolul cel mai bine plătit. Pentru câte un act de acestea notariul cere, în contra dispoşiţiunilor art. de lege XXVII din 1871 şi art. V. din 1876 pe basa cărora representanţa comunală e îndreptăţită a statorì tarife pentru ori ce scripte notariali şi a controla pe tot minutul agendelo notariului, câte 20 fl. Pe lângă o atare renumeraţiune se estradează actul fără considerare, că oare obiectul de vêndare, pentru care se pregătesce actul, e prenotat sau ba în cărţile funduare pentru pretensiuni, cari de multe ori întrec pe departe valoarea Poporul încă nu întreabă mult, de respectă astfel de considerări. *)

Noi pe aici stăm rĕu şi în cele ale economiei rurale. Multe rele s'ar putè corege, dacă s'ar urma cele recomandate de Înaltul Ministeriu de comerciu industrie şi agricultură, referitoriu la prăsirea vitelor de soiu bun şi la pregătirea de nutreţ măestrit.

„Un Patriotic“.

Scrisori din Rusia.

(Corespondenţa. particulară a „Telegrafulu“*).)

St. Petersburg, 20 Octomvre.

Bursa s'a închis aḑi pe la 3 oare, fondurile stau rĕu, cursul nostru atât pe pieţele din Berlin, cât şi pe cele din Londra scade într'un mod înspăimêntător. Pentru a reţine căderea cursului, guvernulă hotărît dintr'o parte a anunţa într'un mod solemn şi oficial fixarea definitivă a încoronărei, care după spusele ḑiarului „Pravitelstvenii Wiestnik“ sĕ va face în luna lui Maiu anul viitoriu, ear din alta tot în acelaş ḑiar cu o rubrică mai jos ne declară că cursul nostru, graţiă esportului care începe a se urca, trebue sĕ se îndrepte într'un timp foarte scurt. Această conclusiune măgulitoare ne este servită sub forma unei depeşi din Londra. Comercianţii cetesc şi oftez, un suris sardonic se observă pe buzele lor.

Neîncrederea a cuprins inimile sfioase ale capitaliştilor, şi are pentru ce. Ḑiarele sûnt pline de sciri de sensaţie, care ne curg de pretutindeni. Eri încă o depeşe lungă ne a sosit din Scapin, unde faimoasa bancă urbană a făcut un *Krach* evaluat preste 7 milioane ruble. S'a constatat că casele de fer ale acestei bănci, care cu o generositate particulară plătea 6 la sută, ce nici una din băncile urbane ruse nu dă, nu conţin de cât derisoria sumă de 3 copeici. Ancheta întocmită prin ordinul ministeriului de finance a descoperit lucruri bizare, s'a dovedit că banca a scontat cecuri iscălite de guvernorul Băncei d. Ricoff, pentru o sumă de 5,700,000 ruble. Dl Ricoff fiind arestat a declarat cu o francheţă naivă că aceste cecuri, cu toate că sûnt iscălite de dênsul aparţin unor oameni, cari stau aşa de sus, că el, ca un supus fidel, nu sĕ crede în drept de a divulga afacerea şi că crede mai nimerit sĕ consume totul personal de cât a ridica vĕlul de pe faptele, cari au adus banca rurală, gerată de dênsul la starea în care sĕ află. Lumea noastră financiară care cunoasce depeşa din Scapin în *extenso* adecă tocmai aşa cum v'o povestesc eu, represintă aḑi un adevĕrat punct de interogaţiune.

— Unde mergem? Ce sĕ facem? Eată întrebări, pe care le-am auḑit eri, atât la bursă cât şi prin cluburi.

Aḑi guvernul, îngrijat de reaua impresiune creată de depeşa din Scapin a publicat în fruntea ḑiariului oficial următoarea depeşă laconică „Plecarea d-lui procuror Honciaroff la Londra, stă în legătură strînsă cu bancruta bancei urbane din Scapin. Se crede că fondurile sustrase din această Bancă se află depuse la banca din Londra“... Depeşa aceasta n'a liniscit absolut de loc lumea noastră financiară! toţi sciu că dl. procuror Honciaroff se va întoarce cu nimic, căci de sigur furii n'au furat într'un mod brutal pe faţă, şi au condus afacerile după toate regulele financiare. Poate că milioanele sustrase sĕ se afle chiar la banca din Londra însĕ nici un procuror din lume nu le va găsì acolo.

Falimentul băncei din Scapin nu este un eveniment solitar şi tocmai aceasta il face sĕ ne pară şi mai îngrozitor. Am ḑis mai sus că ḑiarele ruse sunt pline cu sciri de sensaţie. „Saratowski Westnik“ ne aduce scirea că casierul băncei din Castrowa a dispărut cu casa băncei cu tot, ḑiarul „Novosti“ din Moscva ne aduce scirea că directorul băncei urbane din Tula a plecat nu se scie unde, lăsând în casa băncei suma de 6000 ruble, ḑiarul „Novorosiiski Telegraf“ scrie că acolo ancheta a stabilit faptul regretabil (!) că în usinile statului pentru fabricarea de praf de puşcă s'a furat în decurs de mai mulţi ani milioane de ruble, ear ḑiarul „Novoje Vremjea“ ne declară că usinile de faianţă din guvernamentul Petersburg, cari consum o cantitate mare de lemne pentru fabricaţiunile sale, au distrus păduri întregi de ale statului declarând că combustibilile se cumpĕr în licitaţie; se crede că suma furată în modul acesta în decursul ultimilor trei ani a ajuns la 1,200.000 ruble. Încheiu acest şir fără finit al furturilor, hoţiilor etc comise în prejudiţiul statului prin scirea, dată de către organul oficios care în numĕrul sĕu de eri ne declară: „că „sgomotul despre dispariţiunea unei „mari cantităţi de aur brut, estras „din minele dela Ecaterinburg. s'a con„statat a nu fi în conformitate cu ade„vĕrul. Numai 144 pud. (20 kilogr.) „sûnt sustrase din totalul producţiunei „care se urcă la 344 pud...“ Frumoasă consolaţiune! Adevĕratul deşert după toate cele aduse de către presa neoficială.

Alături cu aceste destăinuiri din lumea financiară, alături cu hoţi le generalului Makzeieff, condamnat în fine pentru jaf organisat pe o scară întinsă în intendenţa rusă, alături cu cronica scandaloasă, care se povesteşce la urechi, despre jocul la bursă al ducilor Vladimir, Constantin şi Nicolae, pe scena dramelor scandaloase a mai apărut şi un alt miserabil, al cărui nume este oroarea încarnată pentru nenorociţii muncitori, cari au construit căile ferate ruse. D. Poliakoff, un ovreiu botezat, care şi-a creat o avere de milioane, a credut de cuviinţă sĕ dăruiască peste 200,000 ruble pentru crearea unui internat, capabil adăpostit vre o sută de studenţi seraci. Graţie acestui dar jidovesc, guvernul se crede în drept a nu mai intenta procese scandaloase acestui evreiu, între care şi cel privitor la construcţiunea călei ferate Bender-Galaţi, declarată de nepracticabilă din causa relei stări, în care se află. D. Poliacoff a dat câteva sutimi de mii de ruble şi şi-a păstrat milioanele; societatea financiară aplaudă şi binecuvintează acest fapt de înaltă filantropie, eară evreimea proclamă pe Poliakoff sus şi tare de „cel mai magnanim dintre capitaliştii ruşi.

Adăogaţi la această bacanalie financiară cifra de 147,000,000 ruble datoria totală a Statului rus — şi veţi avea tabloul completu. Un *sauve qui peut* general, eată parola momentului de faţă. Sfârşitul se apropie şi singura revoluţiune va putea curăţi aerul infectat de secoli întregi de absolutism.

Dar până ce pe scenă va apărè fantoma rĕsbunătorului — hordele ţĕranilor semisălbatice, mulţimea în sdranţe cu mânile sale acoperite cu bătături, până atunci reacţiunea 'şi va urma opera sa plină de sânge. *Pravitelstvenii Wiestnic* dela 20 Octomvre ne comunică că consiliul de rĕsboiu care a judecat ḑilele din urmă un proces politic şi a condamnat la moarte prin ştreang pe Poliwanoff şi Nowitsky pentru faptul de a fi voit sĕ fugă din temniţă şi de a fi omorît, fără intenţiune pe directorul penitenciarului din Saratoff.

Societatea se îngrijesce mult de starea anormală care creşte mereu. Statistica capitalei ne încunosciinţează că aproape tocmai peste 17,000 de case au rĕmas goale, de oare ce proprietarii şi burghesimea înaltă, presimţind nişte evenimente grave au plecat în străinătate.

Toţi sĕ plâng şi nimeni nu se gândesce a repara rĕul!... Şi apoi, sĕ ne înţelegem, cine va avea în momentul de faţă curagiul, înţelepciunea energia şi audacia de a înfrunta acest rĕu imens care s'a înfipt în corpul bolnav al imperiului?...

Z.

Varietăţi.

* (Arsă de foc.) Marţi în 26 Octomore st. v. între oarele 4 şi 5 avu loc o nenorocire. Un fecioraş în vêrstă de vre o 9 ani, împreună cu o fetişoară de vre-o 3 ani a unui locuitoriu din Sibiiu făcênd foc visa vis de biserica gr. cat. rom. şi punênduse lângă foc a se încălḑi, s'au aprins haina pe biata copiliţă, ea a început a striga după ajutoriu, dar până ce a venit ajutoriul, focul au mistuit hainele de pe dênsa, pârlindu-i trupul întreg. Biata copilă între durerile cele mari au încetat din viaţă seara la 7 oare.

* (Suverani de aḑi.) Cetitorii noştrii nu vor găsì de sigur lipsite de ori ce interes, câteva cifre estrase dintr'v lucrare foarte serioasă a eruditului dr. A. Schäffle intitulată *Ueber die naturliche Zuchtwahl in der menschlichen Gesellschaft* *) Aceste cifre ne probează cu o evidenţă palpabilă cât de iute se efectuează concentrarea capitalului în mânile câtorva fericiţi, cari în momentul de faţă domnesc peste lumea întreagă. Eruditul dr. ne dă câteva esemple foarte instructive:

Ultimul din familia Rothschild, vorbind de generaţiunea trecută, a lăsat o avere de un miliard de franci, care presupuind că va da numai 5% într'un an de ḑile va acumula un venit de 50,000,000 franci. Această avere s'a împărţit într'o familie, care şi fără această colosală moscenire era deja considerată de foarte bogată.

Marchisul de Westminster, decedat de vr'o şepte opt ani a fost tacsat de către ḑiarului Times ca unul ce avea peste 20,000,000 franci venit anual. Averea acestui lord fiind calculată cu 5% proprietăţile fonciare ale marchisului represintă prin urmare o valoare de 16,000,000 livre sterlingie — 400,000,000 franci. Find că maioratu! esistă în Englitera chiar şi până în momentul de faţă, apoi putem ḑice că succesorul acestui bogătaş este tot aşa de bogat ca şi predecesorul sĕu.

Eacă dar doi indiviḑi din societatea europeană cari s'au bucurat în decursul vieţei lor de o avere mult mai mare de cât a majorităţei de regi, cari domnesc actualmente în Europa.

Sĕ aruncăm acum o privire asupra oamenilor avuţi din America şi în special din statele California şi Nevada, aceste ţĕri

---

tra Turcilor a religiunii creştine din Orient, sûnt acum lipsiţi de apă în grădina maicei Domnului, unde n'au de locuit un petic de pământ, care sĕ fie proprietatea lor, şi dintre toate popoarele ortodoxe numai biserica Românilor n'ar dreptul de autonomie de care se bucură, cum le place, Grecii, Ruşii, Sêrbii şi Bulgarii... O Dumnezeule!... mici de tot trebue sĕ fraţii noştri ortodocsi... priviţi din vîrful muntelui Atos!...

Vĕ rog a primì, domnule preşedinte, încredinţarea înaltei mele consideraţiuni.

Bucureşti 9 Octomvre, 1882.

Alexandru Pencovici.

*) Was man schwarz auf weiss besitzt, das kanu man getrost nach Hause tragen.
Nota Red.

*) Aceasta operă se află tradusă şi în limba francesă, „ *Sur le choix naturel d'élévation dans la societé dela race humaine*“ *par A. Schäffle.*

imense, cari abia odinioară au eșit din starea lor de sălbăticie, în cari zăceau aseunse comorile naturale ale bogăției lor. În anul 1877 venitul senatorului Iones (California) se urca, după spusele ziarelor din New-York, 5,000,000 de dolari, adecă 25,000,000 franci. Calculul fiind făcut cu 5% vom avea prin urmare că d. Iones posedă o avere s'au capital de 100,000,000 dolari sau 500,000,000 franci. Luând în considerație că acest domn n'a moscenit absolut nimic dela părinții săi, după teoria economiștilor de ași sûntem nevoiți a presupune că aceacolosală avere a fost economisită în viața acestui om.

După d, Iones vine d. I. W. Mackay proprietariu de mine de argint, care se bucură be un venit de 2 750,000 livre sau 68,000,000 franci, care îi dă micul capital de 1,400,000,000 franci.

Făcênd socoteală acestor domni numai despre averea cărora am vorbit vom avea că machisul Westminster avênd un capital de 400 milioane, primesce pe an un venit dn 20 milioane, pe lună 1,730,000 fr. pe ți 54,000 fr., pe oară 2.150, pe minut 38 fr., D. Iones pe ți primesce 69,000 tr. pe oară 3,000 fr. ear pe minut 60 fr. D. Rothschild pe lună primea 4.400,000 fr. pe ți 160,000 fr. pe oară 9,250, pe minut 100 franci; ear d. Mackay pe lună 4,600,000 pe ți 187,500, pe oară 10,500 și pe minut 125.

Prntru a putea compara pe acesti regi fără coroană cu regii și împărații, vom amintì cetitorilor nostri că țarul Rusiei, care se consideră ca cel mai bine plătit de către poporul său are un venit ținlnic de 125,000 fanci adecă pe scara noastră de mai sus se află pus între senatorul Iones din California și baronulRothschild, în ce privesce însă pe d. I. W. Mackay apoi el e mult mai bogat decât ori ce împărat de pe pemênt.

Un ce semnificativ pentru adoratorii stărei economice de ași. Tabloul pe care ne dă d. Schäffle poate se fie divisat în două părți deosebite. Într'una pot fi clasați oameni ca Westminster, într'u câte-va Rothschild, ale căror averi nu sûnt decât resultatul produs de mai multe genrațiuni, în alta într'a averile dlor Iones, Mackay etc. cari din nimica au devenit sub ochii chiar ai contimporanilor oamenii cei mai avnți de pe globul nostru. „Timpul.“

Mai nou.

Viena 10 Noemvre n. În Maria-Hilf a avut loc un conflict între popor și miliție. Mulți răniți. Tendența antisemitică nu e străină mișcărei. Poliția a pus mâna pe proclamațiuni revoluționare. Circulează sciri fabuloase despre intențiunea tumultuanților. Arestări numeroase.

Bursa de Viena și Pesta
Din 9 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.40
Renta de aur ung. de 4%	86.80	86.90
Renta ung. de hârtie	85.80	85 25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.20	99.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94 50	94.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	99.25	99.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.25	97.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 50 97.25	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.40 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ţecimei de vin	97.—	97.—
Sorți unguresci cu premii	117.75	118.—
Sorți de regularea Tisei	109.15	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.95	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77 50	77.50
Renta de aur austriacă	95.45	95.40
Sorți de stat dela 1860	131.75	131.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	836 —	837.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	296.—	296.—
Acțiuni de credit austr.	306.75	306.20
London (pe polița de trei luni)	119.25	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.48	9.48
100 marce nemțesci	58.45	58 45

Nr. 382 [286] 1—3

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala română gr. or. de fetițe din Sibiiu cetate, se deschide prin aceasta concurs nou până la 14 Noemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post (oarele de instrucțiune nu mai înainte de ameaḑi) sûnt:

1. Remunerațiune de 150 fl. v. a. la an, în rate lunare:

2. Locuință liberă de două odăi;

3. Doi stângini lemne de foc;

4. Folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, — cari toate la olaltă computate dau suma de 240 fl. v. a.

Doritorii sĕ 'și astearnă petițiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetății Sibiiu, unde se pot afla și condițiunile mai de aproape.

Sibiiu, 26 Septemvre 1882.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
președinte.

În depositul librăriei
lui
Leopold Thierfeld
în Făgăraș
a apărut în limba română cu litere latine
Calendariul portativ
(de buzunar),
Calendariul ardelean de casă
pro 1883.

Pe lângă Calendariul vechiu și nou s'au luat în deosebită considerațiune târgurile din Ardeal și în fine s'au ținut seamă și de partea literară, privitoare la economie.

Costă după prețul de vêndare 22 cr.

Pentru librari și vêndĕtori de calendare pe lângă remunerațiune.

Tot odată recomandă, în limba română
Calendariu de părete a 20 cr.

Recurge la onor. public interesat spre ași comanda cele de mai sus. [288] 1—3

După Dḑeu am se mulțămesc mântuirea vieței mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparațiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) și estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunțate de mai mulți însănătoșați.

Mulțămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenință viața, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparațiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invențiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, aș puté ḑice, a mântuit-o dela moarte,** am putut păși cu toată puterea înaintea comunei de aici și a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unul țeran, care pătimea de ficat, de stomac și în parte și de plumâni, plângându-se și întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat și m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am și făcut numai decât în odaia lui. Te rog așa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat și 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).
Josef Fliess, învĕțătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulți suverani din Europa, dlui
Ioan Hoff,
consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane și germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenților din boale grele, precum și pentru bolnavi de pept și se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întăritătoare; tot așa la boale cronice de stomac și hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:
Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraș: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Brașov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaș: Carol Breckner. Sebeș: Carol Henning. Sighișoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oșorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din țeară. [249] 5—7

Nr. 115 [285] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor stațiuni învĕțătoresci din protopopiatul Târnavei superioare se escrie concurs cu termin până la 14 Novembre a. c. st. v.

1. Lepindea cu salariu anual 120 fl. v., cuartir și lemne de foc trebuincioase.

2. Lasleu român cu salariu anual 100 fl. v. a., cuartir gratis și lemne de foc de ajuns.

3. Șoimușul român cu salariu de 100 fl. v. a., cuartir liber, grădină de legume și lemne de ajuns.

4. Suplac cu salariu anual de 70 fl. v. a., și 40 de ferdele cucuruz, trei orgii lemne de foc, — ear din venitul epatrafirului a 3-a parte, pentru care e a se provedè și servițul cantoral.

Doritorii de a ocupa acestea stațiuni au a'și așterne concursele lor instruite în sensul legilor din vigoare la subscrisul până la terminul indicat.

Alma 23 Octomvre 1882.

În conțelegere cu ccmitetele parochiale.

Ioan Almășan m. p,
protopresbiter.

Nr. 396.—1882 [287] 1—1

Anunciu.

Conform §. 124. din regulamentul pentru procedura judecătorească în cause matrimoniali se face cunoscut, cumcă prin sentința Venerabilului consistoriu archidiecesan gr. or. din 28 Octomvre 1882. Nr. 3489 B. Ana n. Nicolau Ivan gr. or. din Sadu este despărțită totalminte de către pribegitul ei bărbat Vasilie Bnnea tot de acolo.

Sibiiu 29 Octovmre 1882

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tract. Sibiiului.

Nr. 203. [284] 2—3

EDICT

Ana, legiuita muiere alui Ioan Nicolae Androne din Pianul de jos, părăsind cu necredință de 5 ani de ḑile pe legitimul ei bărbat, pribegesce în lume, fără a se sci locul ubicațiunei ei; așa amesurat rescriptului pre aveneratului consistoriu archiedicesan din din 1 Iuliu 1882 Nr. 1669. B. se citează edictualminte a se presenta în termin de 6 luni de ḑile dela prima publicare sau în persoană sau prin un delegat împuternicit legalmente înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența sa se va condera cererea soțului său și se va decide în consonanța cu legile Bisericei noastre drept credincioase.

Sebeș în 26 Octomvre 1882.

Forul matrimonial gr. res.

I. Tipeiu. m. p.
prot.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [283] 2

CALENDARIU
pe anul comun dela Christos
1883.

Anul al treiḑeci și doilea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor. — Genealogia casei domnitoare austriace. — Regenții europeni. — Servițiul postal și telegrafic. — Conspectul săptĕmânilor. — Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul
bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania cuprinḑênd și **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Petrea Dascălul, (Novelă). — **Dorul țeranului. — Poesii: Odă** la sânțirea bisericei noue din Săliște. — Povestea vorbei.

Însemnarea târgurilor. — Catalogul cărților tipografiei archidiecesane — Anunciuri.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Zambach și Gavora.
Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci
de rit catolic și grec. [205] 9—30
în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 128. Sibiiu, Marți 2|14 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Memorialul.

Se vede că vestea despre scrierea aceasta s'a respândit mai curênd, de cum a putut ca să străbată prin ținuturi mai depărtate. În „*La confederazione latina*" dela 5 Noemvre n. cetim un articol „*L'Italia dinanzi alla dieta ungherese*" din care vedem că se face deja prealabil amintire simpatică despre memorial, promițêndu-se tot odată că, după ce la redacțiunea acelei foi îl vor avè a mână, se va adopera a vorbì pe larg despre el. Până una alta în articolul menționat să dică că „e dureros că popoarele latine, care sûnt foarte strinse prin legături de simpatie reciprocă, trebue să afle adversari într'un popor (unguresc) care la 1848 culegea simpatiile universale și în special din partea Italianilor."

Celelalte cuprinse în articolul amintit, privitoare la atitudinea delegațiunei unguresci față cu contravisita imperatului nostru în Italia, fiind-că se țin de alt object, le trecem cu vederea, până când vom fi în posițiune de a le amintì în legătura lor naturală.

Amintim dar împregiurarea privitoare la memorial cu satisfacțiune vedênd, că interesul de soartea Românilor este într'o desceptare progresivă. Ideile întunecate până la necunoscință de mai nainte încep a se clarifica și în depărtare, ceea ce este un câștig, pe care nu'l putem apreția din destul Cu clarificarea aceasta însă mână în mână trebue să urmeze și considerarea Românilor în altă măsură, de cum fură considerați dela 1867 încoace.

Resultatul acestei considerări, dacă îl vom scì folosì cum se cade va fi o apropiare tocmai de elementul, de care ne vedem astădi mai îndepărtați.

În înțelesul acesta, cu privire la obiectul din cestiune vedem esprimându-se „Națiunea" într'un articol mai lung, din care conform promisiunei noastre, reproducem următoarele:

„Presa maghiară se ocupă cu seriositate de memoriul publicat de românii din Transilvania și despre care am vorbit în numĕrul nostru dela 22 Octomvre. Mai toate ziarele ce ne vin din Ungaria sûnt pline de aprețieri diverse și contradictorii asupra acestei însemnate scrieri, dar toate sûnt de acord că o cestiune română esistă în statul maghiar, că ea trebue esaminată cu maturitate și resolvată cât s'ar putea mai curênd, înainte de a venì să se impue singură atențiunei.

Această mărturisire este deja un progres, căci până acum maghiarii mergeau până a nega esistența unei cestiuni române.

„Pester Lloyd", organ al guvernului, apreciază la rêndul seu, memoriul Transilvănenilor. El recunoasce importanța elementului român, care este foarte numeros și crede că antagonismul ce esistă între acest element și acel unguresc nu este natural; dar susține că autorii memoriului nu represintă ideele întregului popor român, ci numai ale unei mici fracțiuni.

După informațiunile noastre, confirmate de almintrelea de introducțiunea chiar a memoriului, cei 153 membrii ai conferinței naționale din Sibiiu au fost adevĕrații delegați ai poporului, aleși în cercurile electorale locuite de români; prin urmare ei nu pot fi considerați ca representând o fracțiune neînsemnătoare din popor.

Fără a voì să distrugem ilusiunile confratelui nostru din Buda-Pesta asupra resultatului probabil al unui plebiscit, noi avem convincțiunea intimă că în starea actuală a lucrurilor, recursul la un plebiscit sincer și leal ar întrunì sufragiele universalității românilor asupra dorințelor esprimate în memoriul din Sibiu.

Foaia guvernamentală, abordând partea politică, și cea mai importantă a memoriului, autonomia administrativă a Transilvaniei, pe care ea o numesce supresiunea uniunei cu Ungaria, dice că o asemenea cestiune nici nu poate face pentru oamenii de stat maghiari, obiectul unei discusiuni serioase.

Dar „Pester Lloyd" se înșală. Românii nu cer, prin memoriul lor, deslipirea Transilvaniei de regatul sântului Stefan, ei reclamă, în vîrtutea drepturilor *ab antiquo* ce li sûnt asigurate prin acte autentice, aceeași autonomie administrativă, de care se bucură și Croația. Această provincie, de și în posesiunea autonomiei ce cer astădi Românii pentru dênșii, nu a fost nici odată considerată ca deslipită de monarchie; ea face din contră parte integrantă din statul maghiar.

Nu este dar esact a dice că dorințele esprimate în memoriul din Sibiiu tind a desparți Transilvania de Ungaria; ele au de scop din contră a restringe legăturile ce unesc aceste popoare, cu condițiune însă ca drepturile fie-căruia din ele să fie respectate cu sfințenie.

Ziarul maghiar dice că Ungurii sûnt gata a întra în negociații cu Românii, de va fi vorba numai de a li să da și lor funcțiuni în justiție și administrație, sau de a introduce în favoare-le oare-cari modificațiuni în legea electorală, dar și atunci îi vor învita să vie în parlament, ca să'și esprime dorințele, și să se înțeleagă cu dênșii, precum s'a făcut și în alte dăți.

Românii, chiar când Ungurii erau asupriți de guvernul Austriei, nu au putut să se înțeleagă cu dênșii. Ce speranță pot avea ei astă-zi de a ajunge la un resultat favorabil, când mai în tot momentul vĕd drepturile lor încălcate de Unguri?

De almintrelea mijlocul ce propune „Pester Lloyd românilor spre a se înțelege cu Maghiarii, a fost deja încercat fără a fi încununat cu succes. În mai multe rînduri micul numĕr de deputați români ce au putut pĕtrunde cu destulă anevoință în camera țerei dela 1867 în coaci, n'au lipsit a ridica vocea contra nenumĕratelor legi ce se votau cu atâta entusiasm de maghiari, când ele tindeau a asuprì pe celelalte naționalități din Ungaria. Dar vocea lor nu a avut nici un ecou.

În dorința însă ce avu de a se înțelege cu compatrioții lor maghiari, îi au împins condescendența până a părăsì terenul drepturilor lor autenome, mărginindu-se a cere o administrație de o potrivă bine voitoare pentru toți fii aceleiași patrii.

Maghiarii au respuns la această încercare sinceră și leală prin votarea succesivă a diferitelor legi asupra instrucțiunei publice, cari impuneau limba maghiară în scoalele primare și secondare române și prin o recrudescență de vecsațiuni ce se comiteau în ziua mare în toate ținuturile locuite de români.

Și cu toate acestea, „Pester Lloyd" susține că românii nu se mulțămesc a cere să fie tratați pe același picior și să se bucure de aceleași drepturi ca și ceilalți cetățeni. Ei nu cer egalitate, ci egemonie, nu cer libertate, ci privilegiuri. Ei nu voesc să fie egali cu Ungurii și cu Germanii, ei voesc să domnească peste Unguri și peste Germani.

Ar crede cine-va, cetind aceste rênduri, că Românii, care se bucură de toate aceste drepturi, nu aspiră de cât să cucerească Ungaria întreagă și să asupreasc pe celelalte naționalități ce o locuesc.

„Pester Lloyd" se întreabă, de când sufragiul universal a devenit o cestiune special românească. Dacă ignoranții și proletarii maghiari, germani și slavi, sûnt escluși dela alegeri, pentru ce românii din această categoria să fie mai bine tratați?

Dar foaia guvernamentală uită că memoriul din Sibiiu ce combate, nu cere alt pentru români de cât o lege electorala conformă cu aceea ce este în vigoare în cele-ialte părți ale statului maghiar.

FOIȚA.

Din sciințele naturale.

München 10 Octomvre.

La esposițiunea internațională de electricitate în palatul de aici de sticlă să presêntă visitătoriului o măsuță modestă cu martori istorici despre gloria geniului inventator. Pe ea stă modelul cel dintâiu a unui telegraf electric, construit în München la anul 1807 de profesorul Sömmering, căruia pentru fie care literă îi trebuia o sîrmă; pre măsuță se afla telegraphul scriitor primitiv al profesorului german Steinheil din München, precum și oroloagele sale galvanice; aci se află și cel dintâi telefon primitiv al profesorului Ph. Reis din Friedrichsdorf de lângă Frankfurt dela Main; tot acì un alt telefon de a lui Reis, construit la 1861 de Albert. Pe altă măsuță, lângă aceasta să află lucruri galvanoplastice din anul 1842, făcute de turnătoria regească de metaluri în München. Desvoltarea „secolului electricității" din începuturile aceste mici s'a descris mai de multe ori. În privința teoretică nu e de lipsă, de cât a recapitula. Progresele dela esposițiunea de electricitate din Paris până acum sûnt mari. Cu toate aceste ele nu sûnt alte, de cât perfecționări practice într'una și într'alta privință.

Dar progresele aceste nu sûnt decât nisce perfecționări singuratice, cari au făcut posibilă aplicarea electricității cu folos practic. Descrierea lor e de puțin interes. Suprindĕtor la toată întemplarea este progresul in fabricațiunea de electricitate, care numai concurează ca object de curiositate s'au ca invențiune nouĕ, ci păsesce pe arena publică ca articul de negoț și de industrie și caută a'și cucerì un loc pe terenul cel infinit al depositelor comerciului.

Chiar și pentru München esposițiunea promite resultate mari durabile. Laudes, fabricantul de mașini a cerut dela magistrat concesiunea de a ridica o stațiune centrală de electricitate în luncile Isarului, care se folosască puterile apei Isarului deocamdată numai o putere efectiv de 360 cai la iluminarea electrică a teatrului curței, residenței și a stradei Maximilian. Representanța cetății a numit o comisiune spre a decide oare să ia comuna lucrul acesta asuprăși ori să nu'l ia.

Palatul esposițiunei întreg se ilumineză de 654 de lumini, care se numesc „Glühlichter" și de 58 de lumini, care se numesc „Bogenlichter" de o putere totală de 2000 de flacări gaz. Prin introducerea iluminării electrice în teatre curtinele cele groase și grele de fer ar fi de prisos. Vasele de sticlă fără aer, în care se află luminile care se numesc „Glühlichter", se pot strica după voință fără nici un pericul. Lampa arzêndă aici s'a stricat, s'a pus în rochia de gaz a unei bătrêne, dar rochia nu s'a arătat nici pârlită. Ba lampa s'a pus chiar în bumbac esplosibil și s'a stricat și eată, lumina și în împregiurarea aceasta mai periculoasă s'a stins fără de a aprinde ceva.

Iluminațiunea toată cere putere de 224 cai, care în cea dintâiu instanță împreună cu puterile necesare pentru scaune de întors, mașine de unt și mulsăria centrifugală electrică și deosebite alte mașini, mai mult sau puțin curioase se procură de douĕzeci de locomobile și un motor deutzian de gaz, cari toate sûnt așezate afară de palatul de sticlă. Transformarea în putere electrică se efectuă prin Dinamomașine, de care preste tot sûnt espuse 44, din care 34 sûnt espuse de zece diferiți espunători cu Siemens în frunte. Edison prin mijlocirea societății numite „Societé électrique Edison" din Paris a espus trei mașine mari (numite Edison-Maschine). pentru 250 de flacări („Glühlichter") și preste aceste două dinamomașine mai mici cu un magnet, fiesce care pentru 60 de flacări („Glühlichter")

Transportarea puterei în depărtări mari între altele să arată prin un artificiu mic de apă, care să esercită prin o Dinamomașină așezată în Miesbach de o putere de trei cai.

Luni seara a plecat la Starenberg

În fine „Pester Lloyd“ pretinde că românii sûnt nedrepți când sĕ plâng că guvernul maghiar a restrâns libertatea religioasă.

El trebue sĕ ştie însĕ că conform art. IX din legea din 1868, biserica română greco-ortodocsă este pe depliu ăutonomă în materie de religie şi de învĕțământ confesional. Cu toate acestea, când 1874 s'a ales ca metropolit episcopul Popasu cu majoritatea absolută a voturilor, guvernul ungar, — „Pester Lloyd“ trebue sĕ'şi aducă aminte, — a cerut dela Monarch a nu sancționa această alegere.

După statutul organic al Bisericei române nu mai autorităţile bisericesci sûnt în drept a face programul învĕțământului confesional şi a inspecta şi controla scoalele puse sub direcțiunea lor. Guvernul unguresc însĕ 'şi-a însuşit aceste atribuiţiuni fără sĕ ţie seamă de litera şi spiritul statutului organic.

În faţa acestor procedeminte, românii mai pot ei spera a ajunge la o înţelegere amicală cu Ungurii, chiar pe tărâmul dreptului de egalitate înaintea legilor?

Dacă, de almintrelea, guvernul maghiar este dispus, precum o afirmă „Pester Lloyd, a acorda acest drept românilor, el n'are de cât se presinte Camerei un proect de lege în acest sens, şi sûntem siguri mai dinainte că o apropiere se va opera fără cea mai mică întârziere între amĕndouĕ elementele. Ea va contribui a stabili cu o înţelegere definitivă asupra tutulor punturilor în litigiu, înţelegere care interesează in cel mai înalt grad atât pe Români cât şi pe Unguri.

Pentru întregirea tabloului mai reproducem după „Ellenzék“ (traducerea Gazetei Transilvaniei) şi următoriul articol:

„Ellenzék“ în Nr. 249 a. c.:

„Când Românii afirmă, că cu forţa au stors libertatea dela noi, falsifică trecutul; ear când afirmă, că la noi se tace politica de rasă şi ei ca „naţionalitate“ sûnt apĕsaţi, falsifică presentele. Dacă noi n'am avè de scop decât sĕ arĕtăm valoarea morală a acestei proceduri, şi sĕ combatem singuraticele lor aserţiuni — ar trebui sĕ spunem adevĕruri foarte grave şi dureroase. Dar noi simţim desavantagele certei şi nu voim a înstreina, ci a lumina.

A combate n'avem voie. Ce sĕ combatem acolo, unde se afirmă, că la 48—49 Românii înşi-şi 'şi au eluptat libertatea? Au nu scie oare fiecare om, ce trăesce în patria noastră, că legile dela Pressburg (Pojon) erau făcute deja, când la 15 Iunie s'a ţinut adunarea dela Blaj. Aceste legi au proclamat rescumpĕrarea moşiilor, guvernarea responsabilă şi libertatea de presă. Legislaţiunea, care se compunea esclusiv numai din nobili maghiari, în loc de „*constitutio ordinum*,“ a creat constituţiune representativă şi nobilimea maghiară, abdicênd de drepturile sale, de voie bună, fără nici o presiune din afară, a ridicat la sine pe nenobilii de mai nainte, între aceştia firesce şi pe Români. Aceasta ori şi cine o scie şi uşor se poate dovedì cu datul decisiunilor dietale. Cel ce o neagă, sau nu o scie sau minţesce. N'avem deci lipsă aici de a combate. — Nici aceea nu e drept, că guvernul maghiar face politică de rasă. Nu dicem, ca ici-colè nu se întêmplă câte un abus. Şi noi scim casuri, când legea nu s'a esecutat, însĕ este o greşală nu politică, ci mai mult administraţională, şi care de o potrivă isbesce în libertatea noastră a tuturor, atât într'a Maghiarului cât şi într'a Sasului. Au eschis dela candidaţie în vre o câte-va comitate locuite de naţionalităţi nisce indivizi.

N'am aprobat aceasta procedură. Dar eschiderea s'a întêmplat şi în cercuri locuite numai de Maghiari, ca buna oară în Cluj şi în comitatul Odorheiului.

Din aceste se vede, că acest abus a fost mai mult apucatură de cortegie a forţei (a hatalomnak), decât direcţiunea politică conscià de scop. Şi ce sĕ respundem la învinuirea, că Românii nu sûnt suferiţi în legislaţiune. Cum sĕ combatem o aserţiune atât de bruscă. Daca ne-ar spune cas concret, am rĕspunde aşa, însĕ învinuirea nu este decât perfidie, cont de credulitatea lumii.

Dacă cu aceasta vreau sĕ dicà, că în Ardeal cualificaţiunea de alegere are o cheià deosebită de cea din Ungaria, atunci respundem, că aceasta instituţiune nu stirbesce naţionalitatea, ci principiile democratice. Nici noi nu aprobăm această lege, şi când s'a făcut, am luptat contra ei, şi dacă fraţii Români aduc pe tapet această cestiune în legislaţiune — vor afla în şirul luptătorilor pe fie-care Maghiar, care este sincer pretin al doctrinelor liberali. În această lege neîndreptăţirea naţionalităţilor nu este. Dacă legislaţiunea maghiară vrea sĕ facă un cens mai mare, decât cum este acest de acum, şi sĕ'l estindă si asupra Ungariei, unde asemenea se află Români, şi unde marea mulţime a Slovacilor încă era eschisă dela urnă. Dar n'a vrut sĕ facă politică de rasă, ce foarte strălucit se dovedesce prin legea de naţionalităţi. Şi nu trebue a crede, că censul din Ardeal lovesce numai în Români. — Secuii trăiesc pe un teritoriu mai mic şi mai slab, decât Românii; ear' privilegiul lor se estinde numai asupra generaţiunei de faţă.

Românii dic, că la noi libertatea de presă şi de cuvênt este mărginită. Dar ce valoare mai are oare spunerea adevĕrului, dacă 153 de patrioţi pot sĕ spună aşa ceva în faţa lumei? Ei ţin adunare, în care atacă legile fundamentale ale ţĕrii, atacă întregitatea teritorială a ţerei, fac memorand, în care acusă însĕşi patria lor înaintea lumii — şi pentru toate aceste nimenui nu se vatămă nici un fir de pĕr, şi ei dic că la noi e mărginită libertatea de presă şi de cuvênt! Nici aceea nu e drept, că Românii nu sûnt aplicaţi în proporţiune destul de mare la funcţiuni.

Esperienţa veche e că Românii în privinţa aceasta sûnt împărtăşiţi ca de premii. Ca sĕ nu aibă causă de a se plânge, foarte adese se delătură indivizi mai cualificaţi în favoarea candidatului român. Altcum nouĕ ni se pare ciudat, că o naţionalitate are o astfeliu de aspiraţiune. Căci ideea de naţionalitate n'are nemic de a face cu aceea de a fi deregător. Ce are judele sau perceptorele de a face cu causa naţională? Au doară după naţionalităţi are a se face dreptate? Vedi ce nebunie ese, dacă tragem consecenţele din pretensiunile lor! Şi ce ar respunde ei, dacă i am întreba, cum pricep pasivitatea, în vreme ce funcţiuni primesc?

Ciudată pasivitate a înjura pe Maghiari, până când nu avem deregătoriă şi după ce am primit-o a tăcè. Au doară pentru popor fac ei o astfel de politică sau pentru sine însuşi? Altcum în toate aceste cestiuni am putè doar sĕ ne lămurim unii pe alţi. Insĕ alta e buba aici. Ei nu vorbesc despre naţionalitate ceea ce e concept cultural, ci despre naţiune, ceea ce e concept politic.

Şi aici nu ne putem înţelege, fiindcă Maghiarul n'are de gând a renunţa de a fi stat şi a forma stat.

Noi pricepem sub naţiune un popor, care posede un anumit teritoriu, anumite instituţiuni şi magistraturi şi s'a format politice şi cultural (printr'o politică şi printr'o cultură). Atare (naţiune) într'o ţeară numai una poate fi. Dacă sûnt mai multe, aceea ţeară nu e mai mult una. Între popoarele, cari locuesc în Ungaria numai poporul maghiar întrunesce condiţiunile de a fi naţiune. (?!!) Chiar pentru aceasta s'a făcut Ungaria stat maghiar. Românii vreau sĕ spargă unitatea acestui stat vrênd şi ei a se proclama de naţiune. Dar aceasta noi nu le permitem. Acì e necasul.

Nedreptăţiri naţionale (nemzetiségi) nu li se fac, căci limba şi o pot folosì, o pot desvolta după plac şi în privinţa socială nu sûnt eschişi nici dela un ram de cultură. Dar lor aceasta nu le e destul. Ei vreau sĕ fie „naţiune“. Însĕ aceasta nu le vom permite, nu, nici odată nu. — (Ezt pedig nem engedjük meg nekik soha, soha, soha!)

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Noemvre.

Ministrul comun de esterne au desfăşurat în amĕndouĕ delegaţiunile, în cea ungurească şi în cea austriacă raportul dintre monarchie şi dintre puterile europene. Icoana desfăşurată de ministru este pacinică. Nimica mai îmbucurător pentru cetăţenii monarchiei din amĕndouĕ jumĕtăţile monarchiei, decât astfel de anunţuri. Numai dacă anunţurile aceste ar corespunde realităţii. Suprafaţa situaţiunei din Europa întreagă, adevĕrat, este liniscită. Simptome însĕ care n'au străbătut încă la suprafaţă constrîng la bănueli, cari poate că sûnt neîntemeiate, dar cari pun pe observator pe gânduri, când vede că barometrul cel simţitor, bursa, nu împărtăşesce liniscea zugrăvită de ministrul de estene.

Alianţa între monarchia austro-ungurească şi Germania, dice ministrul de esterne, este basată pe identitatea de interese mari şi o garanţă a păcei, carea nu este numai în favorul acestor monarchii, ci din toate părţile este intimpinată cu încredere. Ministrul asigură mai departe că şi împĕratul Rusiei e pĕtruns de convingerea, că pacea trebue susţinută şi aşa şi din partea aceasta nu amenință nici un pericol. Dacă din când în când unele apariţiuni provoacă îngrijiri în public aceste sûnt trecătoare. Despre Italia spune că s'a manifestat într'un mod care nu admite nici o îndoeală, că doresce o apropiere de sevêrşită de amendouĕ împĕrăţiile, austro-ungară şi germană. Că până acum nu s'a putut face din partea monarchului nostru, contravisita regelui Italiei sûnt motive, cari însĕ n'au nimic comun cu raporturile dintre Austro-Ungaria sau Italia şi nici că le turburĕ.

Ministrul a respuns mai de parte la întrebarea pusă de baronul Hübner în privinţa D u n ă r e i.

Cu privire la respunsul acest din urmă „Telegraful“ din Bucuresci observă următoarele:

După cum ne a anunţat o telegramă a „Agenţei Havas“, comitele Kalnoky a găsit ocasiunea sĕ vorbească în comisiunea budgetară a delegaţiunei austriace şi despre cestiunea dunăreană. Afirmaţiunile ce au făcut comitele Kalnoky sûnt prea positive, şi noi credem că d-sa a mers prea departe, mai ales întru ceea ce privesce contra simţemêntul Românei la această soluţiune. Comitele Kalnoky a dis că, „întru cât privesce „cestiunea dunăreană, d-sa crede că această cestiune nu va putea întârdia „mult timp de a fi resolvată pe basa „propunerii Barrére, într'un mod care „va satisface toate dreptele pretensi„uni. Ministru! promise de a sprijinì „proiectul relativ la repedea regula„mentare a cestiunei Porţilor de fer „şi nu se îndoesce că puterile comi„siunii enropene dunărene vor fi pre„lungite. Speră asemenea că cestiu„nea poliţiei fluviale dintre Galaţi şi „Porţile de fer va fi atunci regulată“. Aceasta este textul telegramei. Nouĕ ni se pare însĕ că nu pot sĕ esiste „drepte pretensiuni“, întru cât ele sĕ abat dela stipulaţiunile tractatului dela Bertin. Şi mai cu deosebire în cestiunea dunăreană, dacă aceste „pretenţiuni“ sûnt contra art. 45 din acel tratat, apoi numai drepte nu pot fi numite. De aceea şi noi dişerăm mai sus, că poate comitele Kalnoky s'a cam grăbit a face o asemenea declaraţiune prea positivă, de vreme ce noi, intru cât ne privesce cel puţin, nu putem admite că esistă alte stipulaţiuni „drepte“, în afară de acelea, cari sûnt stipulate în art. 45 din tratatul dela Berlin. De altmintrelea guvernul român a emis părerea sa asupra propunerii Barrère şi noi o credem irevocabilă; cu greu s'ar mai putè dar, ca cestiunea dunăreană sĕ fie resolvată pe basele acelei propuneri care instituesc o comisiune mixtă, neprevĕdută de tratatul dela Berlin. Afară de acestea ni se pare ciudat că comitele Kalnoky, care a vorbit cu siguranţă până şi despre prelungirea mandatului comisiunii dunărene, care espiră în Martie anul viitor n'a găsit de cuviinţă sĕ dicè nici un cuvênt despre cestiunea braţului Chilia care a fost aţâţată în aceste din urmă timpuri de Rusia. Negreşit că d-sa a tăcut asupra acestei cestiuni, fiindcă ea nu este resolvată şi de vreme ce afacerea braţului Chilia stă în suspens, apoi aceeaşi soartă are şi cestiunea prelungirii mandatului comisiunii dunărene, la care Rusia nu

---

trenul de probă cu iluminaţiune electrică. La escursiunea aceasta au luat parte bărbaţi specialişti. Locomotiva era provĕdută cu o lampă Schuckerteana puternică, care rĕspândea lumina departe pe drumul de fer. Vagoanele erau iluminate cu flacări edisonice nutrite de acumulatori cu lumină plăcută. La întoarcere lumina erà mai liniscită şi de o potrivă.

„Acumulatorii aparţin adevĕratelor novităţi a le esposiţiunei. O baterie ce funcţiona, de treidieci de elemente, de O. Schulze din Strassburg şi modele de Plantè din Paris dau o imagine clară despre lucrurile aceste simple cu viitor mare. „Acumulatorii“ precum se scie, servesc de a aduna electritatea şi apoi a o întrebuinţa practic într'altă parte. Ei constau din plăci (table) de plumb puse paralel lângă olaltă, care se polarisează, punêndu-se în legătură cu poli de elemente Bunsene sau de o dinamomaşină.

Se întrerupe după oare care timp legătura cu elementele şi sirmele şi se pun în legătură numai între sine, atunci pe un timp mai lung sau mai scurt se arată într'însele un curent, care poate fi condus în părţi indepărtate, fie spre întrebuinţare mechanică, fie spre a produce lumină. Durata curentului atêrnă dela puterea dată acumulatorilor, căci dacă d. e. am fi nutrit dimineaţa acumulatorii patru oare cu o dinamomaşină de o putere de lumină de 16 lampe arcuite, seara am putè ilumina patru oare 16 lampe sau cinci oare 12 lampe numai cu acumulatorii. În chipul acesta este cu putinţă ca electricitatea necesară pentru un stabiliment etc. sĕ fie adunată încă de cu di sau a provedè omnibuse, vagoane de drum de fer etc. cu iluminaţie electrică. Mai cu seamă pentru localităţi, cărora le trebuie numai la ocasiuni estraordinare o iluminaţie mai splendidă, invenţia aceasta e de cea mai mare însemnătate şi sigur în viitor multe baluri pe sate în privinţa iluminaţiunei vor fi aşa de frumoase ca cele din oraşe. (Va urma.)

va adera, până ce nu i se vor satisface și ei „dreptele pretensiuni," pe care le are asupra acelui braț și care sûnt contrarii stipulațiunilor tratatelor existende.

Guvernul fracez a făcut în camerile franceze o declarațiune.

Guvernul amintesce mai nainte de toate în ce împregiurări grele și după ce crisă lungă a luat moscenirea ministerului Freycinet. Scopul, la care s'a sforțat și se sforțează încă sĕ ajungă, constă în a face sĕ dispară desbinările din tabăra republicană. Republicanii trebuie sĕ fie uniți, spre a putea resiste contra conspirațiunilor, care sĕ încearcă a vĕtăma instituțiunile țĕrei prin mijloacele cele mai condamnabile. Guvernul prin toate mijloacele ce 'i acordă legile, va înăbuși toate conspirațiunile, vie ele din tabăra drapelului alb sau din partea anarchiștilor, cari deneagă în același timp și patria și republica. Pe terenul economic guvernul se va ocupa cu toate interesele generale ale țĕrei. Pentru resolvarea cestiunei căilor ferate el a convocat o comisiune de bărbați speciali. El nu poate remânea nepăsător față cu legile, care au de scop îmbunătățirea soartei muncitorilor, ridicarea industriei șl a agriculturei; el aprobă sistema ministrului de finance, care manține dispositiunile generale ale predecesorelui sĕu și cugetă a modifica numai oare-care amĕnunte.

Guvernul se va silì din rĕsputeri sĕ se voteze legile privitoare la organisațiunea militară, la magistratură, la recidiviști etc., pe care le consideră ca nesce dorințe urgente ale opiniunei publice, În fine declarațiunea accentuează bunele relațiuni ale Franciei cu puterile streine și ḑice că politica esterioară a guvernului nu va fi nici o politică de provocațiune, nici de renunțare la drepturile Franciei; guvernul esprimă în fine speranța că adunarea 'l va spriginì în întreprinderea sa.

Mișcări militare în Rusia.

Sub acest titlu ḑiarul „Die Presse" din Viena, publică următoarea corespondență, ce i se trimite din Odesa cu data de 1 Noemvre:

Este o simptomă ciudată și în același timp caracteristică, că de la terminarea celui din urmă resbel rusoturc, se observă în toți anii, cu câte-va luni înainte de anotimpul favorabil pentru operațiunile militare, o oare-care mișcare prin ținuturile rusesci din apropiere de fruntăriele Rusiei, mișcare ce are un mare efect asupra tuturor relațiunilor din viața publică. Astfel a fost anul trecut, și tot astfel este și anul acesta. Deosebirea constă numai în aceea, că de astă-dată se vorbesce într'un chip positiv despre evenimente serioase, cari sûnt imininte în primăvară. Pe lângă aceasta nu avem trebuință sĕ mai spunem că agitațiunea rusească din Galiția orientală este în toată furia ei, căci nu trece o septĕmână măcar fără, ca mai mulți din acești agenți politici, parte direct parte prin Moldova, sĕ nu pornească într'acolo și sĕ nu propoveduiască pe față și fără nici o reservă, pretutindeni, unde se opresc fie în interesul lor propriu, fie în interesul cestiunii.

Se ațița pe toată ḑiua ura contra Austriei și fondurile secrete, care esistă în unele centruri mari, spre a efectuì agitațiunea într'un chip sistematic, sûnt prea de ajuns spre a înlesnì o operă atât de umanitară. De asemene nu este trebuință sĕ mai accentuăm că printre numeroșii Ruși, cari cutreeră Bucovina și Galiția sĕ află și o mulțime de oficieri. Corespondentul d-voastră este în poziție sĕ vĕ dea în această privință chiar cele mai esacte semnalmente.

Printre comercianții din Basarabia domnesce o mișcare bătĕtoare la ochi; ei se aprovisionează cu tot felul de mărfuri și asteaptă cu siguranță sĕ isbucnească ceva. Opiniunea publică din Rusia este acum foarte înfuriată și se vorbesce despre resboiu ca de un ce foarte natural. Sĕ crede în genere că printr'un resboiu s'ar pune un capĕt stării rele de lucruri. Nu este însĕ mai puțin adevĕrat că fie care partidă își urmărește scopul sĕu propriu guvernul spre a dobândì putere și considerațiune în înrtru și în afară și a năbusì revoluțiunea din întru, liberalii așteaptă dela resboiu o Constituțiune liberală, panslavistii realisarea visului lor pentru o unire vecinică a tutor Slavilor, nihilismul își are și el acì interesul sĕu și în fine comerciantul speră o înflorire a afacerilor sale. Sigur este un singur lucru, și acesta este faptul că în Rusia se trăiesce ca pe un Vulcan. Trebuie, și aceasta foarte în curênd, sĕ se întêmple ceva, pentru ca acest colos cu picioare de humă sĕ scape de legăturile sale. Serbarea centenarului revoluțiunei franceze nu mai e departe. Partidele rusesci voiesc sĕ participe la aceasta, dar ele ar preferì sĕ imite pe Francezi, căci mai curênd sau mai târḑiu această eventualitate va devenì un fapt îndeplinit în Rusia, și orientul va scrie negrești istoria viitorilor ḑece ani cu foarte mult sânge. Ura contra Austriei și a Germaniei a ajuns la culme în Rusia și de acì provine graba cu care se umblă după alianța micilor state balcanice. Rusia nu pei de nici o ocasiune pentru aceasta, și cochetează atât cu Serbia și România, cât și cu Bulgaria și Muntenegrul. În fine și oare-cari mĕsuri militare ne dovedesc că nu voiesc a se lăsa sĕ fie surprinși, deși actualele mișcări de trupe nu sûnt pentru moment de natură a fi în stare sĕ provoace o ruptoare.

Pentru moment comandele de trupe de aici și din Chișineu rĕmân cu numĕrul efectiv de trupe ce au, dar sĕ ḑice că în curênd până la 12 Noemvre cel mult se vor trămite oare-care ajutoare. Do.ĕ regimente de infanterie aflate până acum în Elisabetgrad au pornit în Basarabia spre a fi înșirate de a lungul drumului de fer Chișineu Ungheni. Două regimente de ulani care se affă âncă în Cremenciuk precum și două regimente de cazaci de Don, vor staționa de a lungul fruntâriei despre Prut. N'au sosit încă instrucțiuni pentru o sporire a trupelor de artilerie aflate în Basarabia, se ḑice însĕ că au început deja lucrările pentru aceasta.

Afară de acestea a venit acum câte-va ḑile un ordin din Petersburg cătră comandanții militari de aici și din Chișineu, sĕ ia toate mĕsurile că până la Februariu sĕ se încuartireze două corpuri complete de armată afară de trupele ce sĕ mai află în Basarabia. Centrul acestor forțe militare va fi strămutat la Ismail, unde staționează deja mai multe detașamente mari de trupe. Acum, când s'a terminat în toată Rusia recensimentul cailor toate comunele din Basarabia au primit de vre o patru sĕptămâni ordinul sĕ trămită liste despre numĕrul cailor, ce ar putea procura la cas de trebuință De asemene se sporesce și numĕrul vagoanelor de pe drumurile de fer din Sudul Rusiei, pe care se face acum o vie mișcare de trupe, care provine numai din deslocări. În Dubus, nu departe de fruntaria galițiană, se află deja o divisiune completă de infanterie, și în Kamenez se află o brigadă de cavaleriă compusă din două regimente de dragoni.

Varietăți.

* (Himen.) Dnul Dr. Nicolae Maier, profesor în institutul teologic-pedagogic Andreian și D-șoara Maria Dancăș din Reșinari au serbat alaltaeri, Duminecă, cununia dlor în Reșinari.

* (Adunarea generală) a Reuniunei femeilor române din Brașov se va ținè în 7/19 Noemvre a, c; la 3 oare d. p. în sala de desemn a scoalelor medie gr. or. române din Brașov.

* (Epizootia,) spune „B. K." a luat în districtele României, cari se mărginesc cu Transilvania, dimensiuni așa de mari, în cât guvernul unguresc s'a vĕḑut nevoit a închide granița pentru comitatele Brașovului și Făgărașului — afară de comunicațiunea pe drumul de fer — și pentru persoane. Din România așa dară nu este permis nimenui a trece granița în cele două comitate. — Dar mai departe?

* *(Memorialul)* partidei naționale române se poate procura în mare dela librăria W. Krafft din Sibiiu, în detail dela librăriile N. I. Ciurcu din Brașov și „Aurora" din Gherla cu prețul de 1 fl. (și 5 cr. porto postal).

Comitetul.

* (De pre Valea Borgoului) Vênătoarea oficioasă efeptuită în luna trecută în cercul Iadului comitatul Bistrița-Năsăud, s'a continuat de cătră locuitorii din opidul Borgo-Prund, și în luna aceasta în două ḑile și anume: Duminecă în 5 și Marți 7 Noemvre n. În cea de Duminecă nu sa putut vêna nimica, din causa têmpului nefavoritor, fiind acesta ploios si neguros; ear în cea de Marți s'a vênat un urs în partea de cătră meaḑădi a hotarului Borgo-Prund. Cu această ocasiune au scăpat vênătorii o ursoaică rănită ușor. Conducător al acestor două vênătoare a fost primarul din Borgo-Prund Anton Vlad, ca delegat al pretorulni cercual.

Vênătoare de acestea se vor mai continua în decursul lunilor Noemvre și Decemvre a. c. până când se va percurge întreg teritoriul de pre „Valea Borgoului" bântuit de fearĕle sĕlbatice. Am dorì numai ca sĕ nu sĕ dispună toate aceste vênătoare, numai pre Dumineci și sĕrbători, cum s'au dispus ceste două amintite mai sus, căci prin aceasta parte sĕ vatămă moralitatea și religiositatea poporulni, cari nici decum nu trebuiesc alterate, ci susținute cu ori ce preț, pentrcă se calcă în picioare cu voia poruncă a patra din „Decalog." —

Despre următoarele vênătoare, vom însciința la têmpul seu pe lectorii nostrii. —

* (Furt). În noaptea de Vineri spre Sâmbătă 29—30 Octomvre v. sau furat un cal și o iapă din grajd dela maierul domnului Nusbächer Caii sûnt prețuiți în 300 fl.. servitorul remâne în pagubă de nu se vor afla. Și în noaptea de Duminecă spre Luni earăși s'a furat un cal a unui duhotariu ce locuiesce în poarta Turnului. Furii încă necunoscuți.

* (Satul Nou din Bănat) 29 Octomvre a. c. Despărțĕmêntul Panciovei al Reuniunei învĕțătorilor români dela scoalele confesionale (?) gr. or. din diecesa Caransebeșului a ținut eri adunarea sa în comuna Petrovasila, care fu cercetată mai de toți învĕțătorii comunali români din acest despărțĕmânt. Raporturile oficialilor au fost primite cu plăcere, afară de al bibliotecariului, care dechiară că în bibliotecă nu se află nici o bucoavnă. S'au ținut și două disertațiuni și o propunere practică (de învĕțătorii comunali Onciu și Bojin). Discusiunea cea mai importantă a fost întrebarea: oare învĕțătorii comunali pot sĕ fie membrii ordinari la aceasta reuniune confesională? Cestiunea aceasta nu s'a putut deslega de ajuns, ci s'a decis a se face întrebare la locu competent în cause aceasta.

Autorii statutelor au comis o mare eroare, când a botezat aceasta reuniune cu titula de „reuniunea învĕțătorilor români dela scoalele confesionale gr. or. din diecesa Caransebeșului." Învĕțătorii români dela scoalele comunali din fostul confiniu militar sûnt împedecați, în voința lor de a fi membrii ordinari acestei ai reuniuni, apoi în despărțêmêntul Panciovei nu se află nici o scoală confensională și tot cam așa în tot confiniul militar. Învĕțători comunali și reuniune confesiunală e în Ungaria lapte cu paprică.

Cu ocasiunea adunărei în Petrovasila s'a dat și un banchet bine cercetat, unde se ținură toaste pentru toți și toate. Membrii noi încă s'au înscris mulți.

Adunarea viitoare a acestui despărțĕmênt va fi în satul nou.

Raportorul adunărei.

* Timișoara, 27 Octomvre Iarmota a fost aḑi teatrul unei oribile scene sângeroase: Esecutorul de aici Béla Gyertyánffy a voit sĕ esecute o sentență contra lui Ignaz Iovda și Mihail Iovda și a'i gonì din casă pentru că n'au plătit chiria de 75 florini. Auḑind însĕ că acei oameni sûnt fanatici Nazareni, pe care nu îndrăsnea cine-va sĕ'i esecute nici pentru contribuții, el a luat cu sine șese oameni, între care se afla judele Rosar și juratul Ebener. Când Béla voì sĕ'și înceapă esecutarea spuind scopul venirei sale, unul dintre Nazareni ridicând cuțitul strigà: „Afară, căci altfel..." Béla ordonà Nazăreanului sĕ lase cuțitul și el se supuse; dar când esecutorul declară că vine în numele legei, Nazarenii respunseră, că ei recunosc numai legile lor proprii. Esecutorul le mai spuse odată ca trebue sĕ'și facă datoria și începù sĕ scrie mobilele din casă. Deodată judele Rosar strigà: „Ah m'a înjunghiat!" Béla se uită prin casă sĕ vaḑă pe advocatul creditorului, dar acela fugise. Atunci fugì și el fără pălărie și pe jos până la Timișoara. Nazarenii năvăliră asupra juratului și îi tăiară gâtul. Se făcù un măcel grozav; celelalte persoane căutară sĕ se apere, dar îndeșert. Două persoane fură ucise, șese mai mult sau mai puțin greu rănite. Vice-comitele Ratz a trimis panduri sĕ aresteze pe ucigași. Într'acestea ei au fost prinși de husarii ce erau în garnizoană în acea comună. Acești doi Nazareni au imigrat aci de mai mulți ani din Moravia. Procurorul Bela a interogat aḑi pe ucigași. Medicul comitatului Brener s'a dus la tața locului spre a îngrigi de cei răniți.

* (Trenul fulger). Am anunțat ḑilele trecute că un tren-fulger a fost pus în circulație între Paris și Viena strabătând aceasta cale în 27 oare. Acest tren pleacă de două ori pe sĕptămână din Paris la 7 oare seara și sosesce la Viena a doua ḑi la 10 oare.

Acest tren care iluminat cu gaz aerian, se compune din patru vagoane și un vagon restaurant, se opresce de 14 ori în cale. La vamă călĕtorii nu descind din tren.

Vagonul restaurent este divizat în două părți, Bucătăria este la mijloc. De fie care parte sûnt înstalate mici mese pentru câte patru persoane Acest vagon restaurant este foarte luxos.

În 1884 când se vor termina liniile ferate sêrbe, se va putea merge și la Constatinopole în 57 oare.

„Tel."

* (Mĕsuri contra rapciugei.) D. medic veterinar al orașului Galați avênd în vedere că într'un

timp destul de scurt s'a secuestrat şi împuşcat mai mulţi cai bolnavi de boala răciugă, face cunoscut tuturor locuitorilor că această boală este molipsitoare atât la cai cât şi la oameni, ba chiar şi la alte animale, ca pisici, câni oi, etc. Pentru ca toţi posesorii de cai să se poată feri de asemenea regretabile perderi, vor urma regulelor următoare:

Caii trebue feriţi a nu şedea cu alţii bănuiţi sau străini la un loc, de a nu 'i adăpa decât dintr'un vas, din care nu se adapă alţi cai, de a nu se pune la iesle de unde au mai mâncat şi alţi cai necunoseuţi, de a nu mai adăpa caii din ciuturile (găleţi) sau sphiapurile fântânilor (puţuri) din drumuri, de a nu se pune pe cal hamuri, hăţuri s'au şele străine, şi în fine a 'i feri de tot ce s'ar crede că a putut fi apropiat de alţi cai necunoscuţi.

Ori cine va vedea că calul său a început a'i curge muci, să se ferească pe cât va fi posibil de a pune mâna la nasul calului s'au pe părţile înăduşite s'au de a umbla pe la nasul său cu o mână mângită de asemenea producte bolnave; să se feriască ori-cine de a respira (adecă a trage în sine) aerul ce suflă calul răpciugos, precum şi de a nu se pune cu capul în dreptul nărei când voesce a observa narea, ca astfel strănutând calul, să nu sară mucii calului în nasul, gura s'au ochii omului.

Pe lângă acestea se mai pune în vedere proprietarilor de cai următoarele prescripţiuni a legii de poliţie veterinară:

Ori-cine are un cal, fie ca stăpân, fie ca îngrigitor, este dator să facă cunoscut serviciului veterinar, sau ori cărei alte autorităţi, când din nasul acelui cal ar începe a curge muci.

Ori-ce cal bolnav de răpciugă se va omorî.

Când proprietarul a declarat singur că calului său a început a 'i curge mucii pe nas, are drept la despăgubire în casul, când s'ar ucide acel cal.

Stăpânul calului, care a tăinuit că calul său s'a bolnăvit de o asemenea boală, şi care nu a declarat de bună voie, pe de o parte perde dreptul la despăgubire, ear pe de alta se dă acel tăinuitor judecăţii.

Art. 174 stabilesce că ori-care tăinuitor al mai sus ţisei boale să se pedepsească cu amendă şi închisoare.

Ori ce om care ar denunţa pe tăinuitorii boalei, are dreptul a primi 200 franci ce statul plătesce în asemenea cas denunţătorului.

„V. Covurluiului."

* (Jos fumatul tutunului! Fără necesitate tutunul a devenit una şi încă absolută în toate clasele societăţei începênd dela muncitor şi până la biurocrat, tutunul este companionul inseparabil al omului.

Distinsul ..... doctor Vlădescu, ne dă o analiză interesantă a efectelor fumatului.

Tutunul conţine în sine nicotină care pe nesimţite şi prin multă întrebuinţare atacă sistemul nervilor; aşa dar el este o causă de slăbire a fumătorului.

Este dar igienic a renunţa la fumatul tutunului.

Dar pentru cei ce n'ar putea resiste acestei pasiuni, doctorul Vlădescu ne îndică o nouă plantă de fumat, foae de nuc cu dud. D-sa ne dă şi cătăţimea, ca ordonanţă, ia o foae de şi două de dud, usucăle cum se usucă tutunul, taie-le cum se taie tutunul, şi pe urmă fumează-le şi vei scuti: 1: sănătatea ta care se alterează cu fumatul tutunului şi 2. punga ta care seacă cu cumpărătoarea scumpă şi în calitate proastă a monopolului de tutunuri.

Persoane cari au cercat aceasta nouă plantă de fumat ne asigură de bunul ei gust. Cerce cine voesce şi va vedea. „Mon. Agricol.

* (Introducerea monopolului de tutun în Francia.) Se ştie, că Napoleon I a introdus monopolul tutunului în Francia. La un bal al curţei, în Noemvre 1810, Napoleon zări o damă care atrăgea ochii tuturor nu numai prin frumseţea ei, ci şi prin o rară bogăţie de diamante. Când împăratul întrebă de numele şi rangul acelei dame, i se respunse că este soţia unui comerciant avut, care s'a înbogăţit prin comerciul de tutun. „Aşa dar negoţul cu tutun este aşa de bănos?" ţise împăratul dus pe gânduri. Deja la 29 Decemvre acelaş an apăru un decret, care dispunea ca pe viitor uumai statul să aibă drept de a fabrica şi a vinde tutun.

* (Cât de sigur poate fi cineva în Rusia.) O telegramă din Petersburg ne istorisesce următorul fapt, care arată destul de învederat cât de mare este teroarea în Rusia şi că cel mai mic lucru poate pune în picioare întreaga poliţie rusască. Un domn foarte mult cunoscut printre agronomi, anume Weber, proprietar la Smolensk, fu victima unei greşeli regretabile a poliţiei rusesci, care a ajuns în gradul cel mai mare de bănueală. Sosind la Moscova în primele ţile ale lui Septemvre cu intenţiunea de a cumpăra dela esposiţiune grâne pentru a le supune analisei, d. Weber comandă la un negustor vre-o sută de saci în lărgime de 12 centimetre şi în lungime de 24, recomândând ca ele să fie bine cusute şi să fie gata pentru 16 Septemvre. Aceasta dată, care coincidea cu sosirea apropiată a împăratului, desceptă neguţătorului oare care bănueli, el avisă poliţia, care numai de cât se puse la pândă. Ea creduse că este în ajun de a pune mâna pe firul vre unui nou complot contra autocratului rus. În adevăr, când sus numitul domn, care a făcut servicii mari agriculturei se presentă să 'şi ea sacii, poliţia 'l arestă şi numai putea de bucurie că a pus mâna pe un nihilist.

Bietul agronom fù arestat, ţinut la secret, supus la aspre interogatorii confruntat şi tocmai după ce magistratul, însărcinat cu instruirea acestei afaceri se convinse de inocenţa arestatului, acesta fu pus în libertate. Sacii cari fuseserăântâiu sigilaţi, fură recunoscuţi incapabili de a putea conţine proectile esplosibile.

* (Sultanul şi Arabi-paşa). Corespondintele din Londra al ţiariului „Neue freie Presse" comunică acestei foi câteva părţi dintr'o scrisoare găsită printre corespondenţa secretă a Sultanului cu Arabi paşa. În această scrisoare trămisă de Mahomed Zafer, unul din consiliarii cei mai credincioşi ai Sultanului şi după ordinul acestuia se ţice între altele:

Sultanul mă însărcinează a'ţi scrie următoarele: „Trebue mai nainte de toate să te silesci a consolida puterea Sultanului în Egipt şi a împedeca ca Egiptul se cadă în mânile tâlhăresci ale străinilor. Sultanul are pentru aceasta numai în dta încredere, de vreme ce câţi-va intriganţi din Constantinopole şi din Egipt, câştigaţi de Englitera ajută la realisarea acelor planuri afurisite ale Egliterei. Toate aceste persoane trebue să fie supraveghiate de dv. cu cea mai mare asprime. Tewfik, care aparţine de asemenea acelei clase, dovedesce prin telegramele sale că este slab şi molatic. De aceea Sultanul n'are încredere de loc în el, precum n'are nici în Ismail sau Halim."

În aceeaşi scrisoare se recomandă şi măsuri de îngrijire în privinţa chipului cum să se ţină secretă corespondenţa dintre Sultan şi Arabi şi prin cine anume trebue să fiă trămisă.

Într'o altă scrisoare de asemene scrisă lui Arabi după ordinul direct al Sultanului de către secretarul său Ratib, Sultanul declară că nu poate avea încredere decât în acela care va recunoasce, într'un chip necondiţionat suveranitatea sea asupra Egiptului, şi aceasta persoană este Arabi. Sultanul nu ţine câtuşi de puţin la persoana Chedivului. Viitorul stăpânitor al Egiptului trebue să mantină suveranitatea esclusivă a Sultanului.

Loterie.

Sâmbătă în 11 Noemvre n. 1882.

Buda: **3 76 9 45 56**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 11 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	86.80	86.75
Renta ung. de hârtie	85.75	85 75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133 75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.20	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94 80	94 75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 75	99.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.—	99 25
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 25 97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane		98 25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.—	97 25
Sorţi unguresci cu premii	118.—	118.75
Sorţi de regularea Tisei	109 20	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 95	76 90
Datorie de stat austr. în argint	77 50	77 50
Renta de aur austriacă	95.45	95.40
Sorţi de stat dela 1860	131.70	131.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	835.—	833.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	294.75	294.50
Acţiuni de credit austr.	304.70	304.50
London (pe poliţa de trei luni)	119.25	119.35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.48	9.49
100 marce nemţesci	58.50	58.50

Nr. 382 [286] 2—3

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala română gr. or. de fetiţe din Sibiiu cetate, se deschide prin aceasta concurs nou până la 14 Noemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post (oarele de instrucţiune nu mai înainte de ameaţi) sûnt:

1. Remuneraţiune de 150 fl. v. a. la an, în rate lunare:
2. Locuinţă liberă de două odăi;
3. Doi stângini lemne de foc;
4. Folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, — cari toate la olaltă computate dau suma de 240 fl. v. a.

Doritorii să 'şi astearnă petiţiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetăţii Sibiiu, unde se pot afla şi condiţiunile mai de aproape.

Sibiiu, 26 Septemvre 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
preşedinte.

Nr. 115 [285] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor staţiuni învăţătoresci din protopopiatul Târnavei superioare se escrie concurs cu termin până la 14 Novembre a. c. st. v.

1. Lepindea cu salariu anual 120 fl. v., cuartir şi lemne de foc trebuincioase.

2. Lasleu român cu salariu anual 100 fl. v. a., cuartir gratis şi lemne de foc de ajuns.

3. Şoimuşul român cu salariu de 100 fl. v. a., cuartir liber, grădină de legume şi lemne de ajuns.

4. Suplac cu salariu anual de 70 fl. v. a., şi 40 de ferdele cucuruz, trei orgii lemne de foc, — ear din venitul epatrafirului a 3-a parte, pentru care e a se provedè şi servitul cantoral.

Doritorii de a ocupa acestea staţiuni au a'şi aşterne concursele lor instruite în sensul legilor din vigoare la subscrisul până la terminul indicat.

Alma 23 Octomvre 1882.

În conţelegere cu ccmitetele parochiale.

Ioan Almăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 203. [284] 3—3

EDICT

Ana, legiuita muiere alui Ioan Nicolae Androne din Pianul de jos, părăsind cu necredinţă de 5 ani de ţile pe legitimul ei bărbat, pribegesce în lume, fără a se sci locul ubicaţiunei ei; aşa amesurat rescriptului pre aveneratului consistoriu archiedicesan din din 1 Iuliu 1882 Nr. 1669. B. se citează edictualminte a se presenta în termin de 6 luni de ţile dela prima publicare sau în persoană sau prin un delegat împuternicit legalmente înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa sa se va condera cererea soţului său şi se va decide în consonanţa cu legile Bisericei noastre drept credincioase.

Sebeş în 26 Octomvre 1882.

Forul matrimonial gr. res.

I. Tipeiu. m. p.
prot.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [283] 3

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos

1883.

Anul al treiţeci şi doilea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.**, pentru vênţători nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Calendariul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Conspectul săptămânilor.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Măsurile nouă şi vechi.**

Sematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania cuprinţând şi **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învăţătorii cu comunele bisericesci din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Petrea Dascălul, (Novelă). — **Dorul ţăranului. — Poesii:** Odă la sârţirea bisericei noue din Săliste. — Povestea vorbei.

Însemnarea târgurilor. — Catalogul cărţilor tipografiei archidiecesane — Anunciuri.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor răspunţător **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 129. Sibiiu, Joi 4|16 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Memorandul gherlan.

În 31 Octomvre sau 12 Noemvre, calendarul apusan, s'au într'unit în Gherla canonicii *), vicarii, protopopii, câte un representant din mânăstirea Bicsad, seminariul şi pedagogiul din Gherla, Gimnasiul din Năsăud **) şi câte un preot ales din fie care protopopiat.

Într'unirea aceasta, oficial se numesce „sinod“, cu toate că n'are nimica, ce să seamene cu sinoadele noastre. Înainte de toate tot ce se petrece în aşa numitul sinod, care desbate sau mai mult ascultă cu uşile încuiate, este secret. „Programa“ s'a împărţit fie-cărui membru într'ascuns în ţiua deschiderei. Fie-care membru a depus jurământ cu degetul pe s. cruce şi Evangelie, că va păstra secretul despre toate, câte se vor desbate şi decide.

Pentru într'unirea aceasta inteligenţa laică şi o parte, cea mai curagioasă, din cler, a pregătit un memorand, pe care numai acum am putut începe al publica şi prin care inteligenţa cere a se introduce în biserica greco-catolică constituţionalismul, ca în cea orientală.

Este cam grea posiţiunea noastră, când e vorba să ne dăm seamă despre aceste două antitese. Ori cât de cu cruţare ar fi darea noastră de seamă, se vor afla oameni, care să o interpreteze sinistru şi să se incerce a-i atribuì spirit de partidă confesională.

Împregiurarea aceasta ne a făcut să stăm pe gânduri, dacă să o luăm şi noi la desbatere sau să i dăm pace.

Cugetând mai mult asupra lucrului ne am întărit în convingerea că ori cât de confesională păşesce toată afacerea înaintea noastră, ea nu e lipsită de părţi de acele, care privesc totalitatea poporului român din Ungaria. Motiv destul aşa dară de a nu o trece numai aşa cu vederea, ca şi când ar fi cu totul streină de interesele generale a le naţionalităţii române.

În analisa memorandului nu intrăm, ci ne ţermurim pe lângă petitul lui indicat mai sus. Petitul este simburele şi peatra din capul unghiului a elaboratului întreg şi cu el ocupându-ne, credem că resolvăm problema ce ni se vine şi nouă ca publicişti.

Petitul de a se introduce constituţionalismul în biserica greco catolică, ca şi în cea orientală, îl aflăm că este foarte just. Abstracţiune făcênd dela împregiurarea că corespunde spiritului timpului şi că este o scoală foarte bună de educaţiunea poporului, petitul nu este în opositiune cu aşedămintele bisericesci ale bisericei greco-catolice, aşa după cum le-au avut biserica până făcea parte din biserica resăriteană, şi precum s'au stipulat atunci, când au primit primatul papei.

Biserica greco-catolică ar trebuì să se ţină de conciliele ecumenice şi de canoanele acelora, ca şi biserica resăriteană, de conciliile locale, şi pe basa acestora, în conformitate cu spiritul cel liberal al bisericei creştine, să se constitue astfel, încât afară de recunoascerea primatului papei, să fie întru toate, după cum se şi ţice, o biserică orientală.

Prin o atitudine de felul acesta biserica şi-ar păstra şi un fel de idependenţă faţă cu biserica rom. cat. din Ungaria şi Metropolia din Blaj nu ar fi o metropolie mai numai cu numele.

Câştigul cel mai mare pentru poporul român însă ar fi, când şi biserica greco-catolică ar fi constituţională, că ar înceta neînţelegerile ce sa ivesc de multe ori între membrii confesiunilor greco-orientală şi greco-catolică cu scăderea progresului în cultură. Şi unii şi alţii ar prospera fără dr a se împedeca când e vorba de a zidì biserici, scoale, şi cu un cuvênt, când e vorba de ameliorări, cari contribue la desvoltarea poporului.

Este adevărat că uneori e încomod constituţionalismul şi pe lângă aceea că e încomod mai împreună de multe ori şi interpretări nepotrivite asupra cercului de competenţă. Însă toate aceste să nu ne surprindă. Un popor, care a îndurat atâtea suferinţe nu e mirare dacă nu într'unesce dintr'odată toate cualităţile constituţionale a le Englezilor. Timpul şi activitatea oamenilor îndreaptă puţinele neajunsuri şi în sfârşit toţi se bucură, că pot contribuì cu talantul lor, mai mare sau mai mic, la susţinerea edificiului bisericei în interesul culturei şi moralităţei generale.

Am dorì dar ca memorandul să'şi aibă efectul dorit de subscriitorii lui.

Când esprimăm dorinţa aceasta, nu putem suprime nedomerirea că întreprinderea cu memorandul va fi zadarnică.

Aparitiunile cu atâtea secrete sûnt de natură de a tempera mult dispositiunea ce a produs mişcarea subscriitorilor memorandului. Secretismul în afaceri publice se justifică nu mai în timp de persecuţiuni cum erau în seculii cei dintâiu ai creştinătăţii. Că tocmai biserica greco-catolică se fie silită astăţi într'un stat, de şi fără caracter confesional, dar *per excellentiam* catolic, aşi regula afacerile în secret, ese o enigmă. Ba ar putè provoca şi presupuneri, poate neîntemeiate, dar totuşi presupuneri, pe care nu voim a le cualifica mai departe. Căci despre ce poate fi vorba în adunări de preoţi? De sigur despre sacramente, despre administarea lor şi despre disciplina bisericească. Este într'aceste vre un element, care trebue făcut în ascuns? Nici sacramentele, afară de mărturisire, nu se împart într'ascuns, nici administraţiunea şi disciplina bisericească nu este object de a face secret din ele.

Toată forma, care se dă într'unirei acesteia, numite sinod, ne face să credem că este mai mult un indicativ către depărtarea, decât către apropierea de instituţiunile bisericei orientale şi prin urmare şi memorandul probabil va remânè neresolvat.

*) Curios lucru în biserica apuseană; numai preoţii din mijlocita apropiare a episcopului sunt canonici.

**) Încet încet greco-catolicii se pun în deplina posesiune a gimnasiului din Năsăud, ca toate că este întemeiat de Românii de *ambe* confessiunile din ţinuturile respectiv. Va veni timpul când vom cere lamuriri în privinţa aceasta.

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Noemvre.

În urma informaţiunilor date de ministrul comun de finanţe d. de Kallay, delegaţiunile au aplacidat fără întârdiere creditul cerut pentru Bosnia.

De şi s'ar părè, că precum a făcut delegaţiunile pasul acesta fără a dovedì cât de puţin scrupul n'ar mai avè nimenea îndreptăţirea a se împedeca de el, noi totuşi credem a nu greşì, când tragem la îndoială o astfel de părere. Fără scrupuli s'ar poatè face din partea monarchiei noastre pentru Bosnia şi Erţegovina ori ce aplacidări juste, dacă ar fi sigură de loialitatea acestor provincii ocupate. Aceasta însă nu e aşa. Corespondenţele din presa maghiară şi cea muntenegreană ne dovedesc aproape contrarul. Aceste ne arată că principele montenegrean, dimpreună cu poporul sau, au mare trecere şi influinţă chiar în Erţegovina, şi atâta sûnt de siguri de aplecarea către Muntenegru a Erţegovinei şi Bosniei încât se mulţămesc: a lăsa în voia liberă a acestor provincii, ca să se pronunţe ele însile prin votare liberă în privinţa anecsărei.

În urma datelor acestora ni se par ciudate cele ce se continuă în cestiunea aceasta din partea foilor muntenegrene. Muntenegru, ţic acestea se va conforma întru toate concluselor luate în congresul din Berlin, acestora va avè a se conforma şi Austro-Ungaria. Din motivul acesta ar fi provocat Muntenegru pe Isurgenţii din Valea dela Tebinje: „să depună

FOIŢA.

Espositiunea agricolă industrială din România, judeţul Argeş 1882.

Una din cele mai frumoase serbători populare, care s'a putut vedea vre odată în judeţul Argeş, n'a fost de cât solemnitatea deschiderei espositiunei în ţiua de 24 ale curentei.

Cu tot timpul ploios de Duminecă lumea se grămădea cu nerăbdare din'aintea salonului Dacia, în care s'a instalat espositiunea.

Mulţimea articulelor espuse, în care industria casnică a năbuşit pe celelalte, este cea mai vie probă de bărbăţia ţeranului şi ţeranei noastre. Părelii espositiunei de sus până jos pături de giur împregiurul salonului, sûnt acoperiţi cu profusiune, numai de costume naţionale, chilimuri, scoarţe şi covoare de 'ţi ia ochii prin farmecul şi gustul, cu care sûnt lucrate. Lăţi mari pline sûnt de articule, cari n'au mai avut loc înăuntru să se mai aşeze. Încătr'o te întorci nu veţi de cât vrednicia talentului şi gustul de estetică al femeiei dela ţeară.

La oarele unu post-meridiane Duminecă 24 se deschide espositiunea.

Dnul Budişteanu, prefectul judeţului, autorităţi civile, militari, justiţia, deputaţii din localitate, cetăţenii cei mai distinşi din Piteşti, mai mulţi ţerani veniţi într'adins asistară la solemnitate.

Espositiunea se declară deschisă de dl prefect Budişteanu, care prin câte-va cuvinte bine simţite arată importanţa espositiunilor, bărbăţia ţeranului, vrednicia ţeranei, tenacitatea cu care populaţiunile rurale păstrează tradiţiunile, obiceiurile şi bunurile strămoşesci.

Greutatea luptei pe terenul economic şi în sfârşit angajamentul ce trebue să'l luăm ca Români de a încuragia tot ce este producţiune naţională. Învăţătorul C. Dobrescu îi respunse mulţămindu-i în numele clasei muncitoare; dênsul demonstră că în cea mai mare parte ruina economică nu vine numai dela streini, ci din multe greşeli şi nepriceperi economice ale noastre; din mania ce avem de a cumpăra numai ce este strein; din civilisaţiunea străină ce am dat şi dăm fiilor patriei; din dispreţul către tot ce este producţiune românească; ori-ce s'ar ţice şi ori ce s'ar face numai de guvern sau de câţi-va cetăţeni luminaţi este prea puţin pentru a ne emancipa economiceşte.

Până când Românii nu vor consuma numai producţiune românească; până nu 'şi vor da o cultură solidă profesională şi nu vor avea o civilisaţiune naţională, de asupra nevoiei nu se vor putea ridica, streinii vor continua a i bate pe toate căile economice.

Cunoscutul Profesor, domnul Sebastian Hernea, cu o voce emoţionată 'şi arată bucuria sa că a putut serbatorì, în fine a vedea şi împreună sebătoarea muncei; arată cum lupta pe calea economică este grea şi periculoasă şi ce trebue să facem pentru a nu cădea în cursele ce întind streinii; vorbesce apoi despre vrednicia muncitorului, viaţa lui aspră şi traiul său greu, resumă cele ţise de cei din tâiu vorbitori, 'şi termină cu nădejdea în viitorul economic al ţărei.

D-nul Dimancea luând cuvêntul în numele juriului espositiunei mulţămì călduros d-lui Prefect Budişteanu, care n'a cruţat nimic pentru a face ca Argeşul să fie atât de bine representat în espositiunea sa. Lupta pe calea economică privind în genere pe Românii fără osebire de clase şi de partide cere solidaritate între toţi. Emanciparea noastră, ca naţiune, netârnarea ca Stat nu însemnează nimic fără emanciparea economică. Dacă entusiasmul inimei, espansiunea simţemintelor mari şi a iubirei de patrie, sûnt mijloacele cu cari câştigăm; biruinţa necurmată, munca serioasă. sûnt pârghiele cu care ne punem în mişcare economicesce cu dorinţa ca tot Românul să ambiţioneze de a face din Patria lui ţeara cea mai avută şi mai puternică din Orient.

După solemnitate lumea, ce nu mai încăpuse înlăuntru irupse de afara în tumult. Ne plăcea a privì surprinderea neaşteptată ce se cetea pe feţele asi-

armele şi sĕ predea stindardele.“ Despre soartea ulterioară a Bosniei şi a Erţegovinei va avea a decide Areopagul european.

Întârdierea visitei ce o intentionase împeratul nostru a o face curţei regale din Italia a format precum se scie o partie interesantă a desbaterilor din delegaţiunile maghiare. Declaraţiunile făcute în delegaţiuni preocupă încă mereu opiniunea publică în Italia şi fac tot mai acută situaţiunea acolo.

Din cele ce scrie corespondentele din Roma a toaiei berlineze, „National-Zeitung“, despre situaţiunea din Italia resultă, că simpaţiile Italiei pentru Germania nu s'au strămutat de loc pe lângă tóate vicisitudinile esperiate. Parola berlineză, ḑice numitul Corespondent, e, că calea la Berlin duce prin Viena. Italia a fost insultată în delegaţinnile maghiare a fost maltratată în Berlin şi făcută de rîs în Paris din causa bineplătitei sale asaltări. Cu toate acestea Italia nu s'a clătinat nici când referitor la Berlin, deşi nu a primit din partea aceasta nici o recunoscinţă ba nici chiar o încuragiare. Cele ḑise: de ministrul austriac în parlamente că eroarea socială şi politică ce s'ar fi comis prin presenţa împĕratului din Austria şi Roma, ceea ce ar fi putut arunca în aer tronul regelui din Italia, s'ar fi făcut din consideraţiune amicabilă cătră Italia, ar fi trebuit sĕ nu se vorbească în faţa Europoi. S'a ḑis însĕ, vină ducăse.

Când ar crede cine-va însĕ, că Italia ar avè datorinţa se îndure şi insultele domnilor maghiari numai din motivul, că aceştia stau sub protecţiunea principelui de Bismarck se înşeală. E politică greşită a crede că faţă cu cel mai slab îţi poţi permite ori-ce fiind-că e slab şi n'ai de a te teme. Naţiunea „slabă“ e relativă chiar şi în sens politic, căci sûnt împregiurări şi combinaţiuni, în care chiar şi cel mai slab poate devenì un element de putere important.

„D. Ztg.“ de eri prevede din cele ce s'au petrecut alaltăeri în delegaţiunea austriacă că resboiul între Austro-Ungaria şi Rusia este aproape. Ori cât se ascunde evenimentul acesta în frase frumoase, resboiul este evident.

După declaraţiunile făcute de economistul naţional, Leroy-Beaulieu, Francia s'ar afla înaintea unui indispensabil deficit. Creditul regimului se clatină, ceea ce se vede din cursurile hârtiilor de stat. Vina o poartă camerile şi regimul, căci lucră în afacerile financiare fără cap.

Memorand

cătră Ilustritatea Sa D. Dr. Ioane Szabó, episcop gr. cat. al diecesei Gherlei, în privinţa convocărei unui sinod diecesan mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericei gr. cat., ţinĕtoare de provincia metropolitană a Albei-Iulie şi Făgăraşului, şi resp. de diecesa Gherlei.

Ilustritatea Ta!

Prea Sânţite Doamne Episcoape!

Din încredinţarea mai multor fraţi conaţionali şi confesionali, siliţi de gravitatea împregiurărilor şi urmând impulsul inimei noastre, venim în oara a unspredecea la Ilustritatea Ta. În oara a unspredecea: pentrucă deşì am tăcut până acum, dar am tăcut în dulcea speranţă, că sau vei vedè crescênda furtuna, ce ameninţa nu numai bunăstarea, dar poate chiar temelia bisericei noastre gr. cat. din diecesa Gherlei; sau că doară Te vor face atent la aceea consiliarii, ce'i ai în giuru-Ţi; sau dând ascultare rugămintelor ferbinţi ale unor fiii sinceri din fraţii nostri, — împinş de stremurul inimei şi de simţul marei respunditĕţi, ce datoresci consciinţei proprie, omenimea confesiunei şi lui Dumneḑeu — Te vei nisuí a delunga aceea furtună, al cărei muget suteran, ca şi al unui cutremur apropiat, deja se aude.

După ce însĕ — cu adûnca durere sufletească, şi tot odată cu nemărginita stimă şi confidenţă fiească mĕrturind — până acum n'am vĕḑut făcêndu-se nici un pas spre delăturarea rĕului; din contră observând din ḑi în ḑi întêmplări nouei ce nutresc furtuna ameninţătoare: venim în oara a unspredecea cu fiasca stimă a-Ţi descrie cu toată sinceritatea ranele, ce ne torturează, şi a-Ţi aşterne prea umilita şi tot odată prea justa rugare: sĕ faci începutul spre vindecarea acestor rane, fiind atêrnătoare viitoarea soarte a bisericei noastre române gr. cat. din întreaga metropolie, şi cu deosebire soartea acestei diecese dela împlinirea acelei prea juste rugări.

Această rugare ca sĕ fie mai bine înţeleasă şi sĕ poată fi mai raţionabil judecată, aflăm de lipsă a permite câte-va momente mai însemnate din istoria noastră naţională şi bisericească, în care se oglindesce trecutul, se vede presentele, şi se pot deduce agendele cele mai raţionabile şi mai consecenţi pentru viitor.

I. Naţiunea română şi religiunea sa creştină de ritul gr. or. în Transilvania şi părţile Ungariei au fost apêsate aproape dela încreştinarea Maghiarilor şi dela mai strênsa legătură a regilor apostolici ai Ungariei cu scaunul pontificiale roman. Mai apăsate dela uniunea celor trei naţiuni privilegiate din Transilvania în contra poporului (1437), prefăcută mai târḑiu în contra Românilor şi a confesiunei acestora, şi cunoscută în legile patriei sub ominosul nume de „*Unio trium nationum*“.

Această apĕsare devenì potenţată pe timpul luptelor confesionali ivite în biserica catolică latină, şi mai nesuferibile după învingerea protestantismului şi ridicarea bisericei de conf. calvină la demnitatea de religiune domnitoare în Transilvania, sub principii de aceeaşi religiune calvinească. Aceasta cu desclinire sub domnirea celor trei Rákoczy şi sub a lui Michaele Apaffi, sub cari se făcură toate încercările de a trage pe Români la religiunea calviniană.

Spre ajungerea acestui scop pe metropolitul român de religiunea orientală 'l subordinase episcopului calvinesc, încă şi în obiectele credinţei, precum documenta colaţiunile date de principele Georgiu Rákoczi la an. 1643 metropoiitul rom. Simeon Stefan, [1]) prin cari principele întăresce pe numitul în oficiu de metropolit, la care fuse ales în sinodul general, „in convente generali universorum seniorum et pastorum Valachicorum“. În memoratele colaţionali la punct 11 stă: „Singulis annis generalem „indicet synodum, ubi si in *negotio religionis* „quidpiam ardui occurreret, et tunc obstric„tus sit cum senioribus suis reverendissi„mum etiam episcopum orthodo xum Cal„(vinianum) modernum vel futurum su„per eo consulere, censuramque et consen„sum ejusdem ratum et acceptum habere.“ Tot acel colaţional scoate de sub jurisdicţiunea metropolitului român mai multe parochii mai de frunte române gr. or., şi anume: ale Alămorului, Orĕştiei, Haţegului, Hunedoarei, Iliei şi Crişului, precum şi trei protopopiate din ţinutul Făgăraşului, şi le supune de a dreptul jurisdicţiunei episcopului calvin, cu condiţiunea espresă: in quibus nihilo plus juris ac auctoritatis, quam quod a domino episcopo orthodoxo Ungaro Calviniano ipsi indultum fuerit, sibi arrogare conceditur.“ Pre lângă aceste se impuse metropolitului şi catechismul calvin spre învĕţare şi propunere la credincioşii sĕi.

Din opunerea la aceste scopuri urmară nespusele suferinţe ale metropolitului rom. Sava Brancovean, destituirea lui din demnitatea metrop., întemniţiarea-i şi maltractărilei şi jefuirea de toate averile din partea principelui Transilvaniei Michael Apafifi, ce se vede şi din scrisoarea lui Ladislau Csáky şi Cristor Pásko de datul 21 Aug. 1681. [2]) Preoţii români era umiliţi până la îndatorirea, de a cresce câni de vênat pentru domnii sĕi pământesci; era metropolitul Brancovean, spre mai mare batjocură, fu provocat de Michaele Apaffi cu ocasiunea unu prând voios, ca sĕ'i boteze nesce căţăi! [3])

În toată epoca aceasta, de tristă memorie, Românilor iobagi le era oprită frecuentarea scoalelor. Dar nici Românii nobili şi de condiţiune libertinală n'avea interese a frecuenta scoale în epoca cestionată pentrucă prin aprobate şi prin condiţiunile sub cari se alegea domnitorii Transilvaniei, erau eschişi şi Românii nobili şi libertini de la toate drepturile politice şi dela oficile publice, încă şi de la învĕţarea măestriilor din punct de vedere al confesiunei ca credincioşi ai bisericei orientale,

Aceasta stare umilitoare atât politică eât şi religionară a tuturor Românilor din Transilvania şi părţile anecse, sustete în forma de mai sus, până la devenirea Transilvaniei sub domnirea înălţatei case habsburgice, şi respective până la primirea s. uniri; despre care stare umilitoare, pe lângă mai sus citatele colaţionali, dau prea destule atestate Aprobatele şi Compilatele (veḑi Appr. Const. p. I tit. VIII. IX, şi p. V. edict. 44 48), apoi condiţiunile de alegere a principilor naţionali.

După ajungerea Transilvaniei sub potintele sceptru al domnitorilor din casa habsburgică la a. 1688, sĕ reîncepu îndată şi se continuà între Românii mişcarea pentru câştigarea egalei îndreptăţiri a naţiunei şi bisericei lor cu celelalte naţiuni şi biserice îndreptăţite, căreia se respunse cu propaganda de unirea bisericei Românilor resăriteni cu biserica Romei, arĕtânduli-se aceasta unire ca unicul mijloc spre ajungerea scopului. Metropolitul Teofil primesce ideea şi începe a o lăţì în clerul şi între credincioşii sĕi, din care urmând şi unele tulburări, convoacă sinodui mestecat de preoţi şi mireni la Alba-Iulia în Febr. 1797. În acesta cu învoiri comune se primì proiectul metropolitului, ca pe basa punctelor cuprinse în Decretul unirei dela Florenţa, prelângă garantarea ritului ni şi a disciplinei canonice, a bisericei grece, precumşi a libertăţei şi a imunităţei bisericesci cuvenite după ss. canoane, sĕ se îmbrăţoşeze unirea cu s. biserică a Romei. [4])

După aceste declaraţiuni ale clerului şi poporului român resăritean urmară decretele de curte din 14 Aprile 1698, apoi 16 Febr. 1699, precum şi manifestul principelui cardinal Ferdinand de Kolonics din 2 Iunie 1698, prin cari se îndeamnă din nou poporul român de ritul oriental la unire cu biserica catolică de ritul latin, asigurându-se clerului român, care se va uni cu biserica latină în celea 4 puncte dogmatice, toate acele dreptori, de cari se bucură clerul bisericei latine, eară poporului român ce se va uni, aceleaşi drepturi, de cari se bucură credincioşii bisericilor recepte.

Murind metropolitul Teofil înainte de ce şi-ar fi terminat opul unirei bisericei romăme gr. or. cu biserica Romei, sucesoriul sĕu în scaunul metropolitan, Atanasiu, continuà firul început, spre care scop convocà şi dînsul sinod, asemenea mestecat, la Alba Iulia în sept. 1700, în care sub presidiul numitului metropolit luară parte toţi protopopii, preoţii, şi un numer însemnat de seculari români, nobili, boeri din districtul Făgăraşului şi alţii din diferite părţi ale patriei. Acest sinod în numele sĕu, al naţiunei şi al clerului întreg se pronunţă a doua oară pre lângă primirea s. uniri, tot cu acele condiţiuni şi reservări, cu cari se declarase în Sinodul ţienut sub metropolitul Teofil în febr. 1697. Minunatului act i urmà diploma asecuratoare a împeratului Leopold I. din 19 Martie 1701. [5])

Contra unirei au protestat ţinuturi mai compacte numai al Bârsei şi al Făgăraşului; însĕ făgărăşienii la 1711 prin document public subcris de 315 boeri adeveriră, că remân constanţi pre lânga s. unire primită de protopopii, clerul şi alţi representanţi ai acelui ţinut. Aşişderea după a 171 nu mai remase ţinut compact neuitat în toată Transilvania şi părţile anecsate, afară de ţinutul Bârsei, apoi unii preoţi şi unele biserici imprăs iate mai vêrtos pe sub poala munţilor de cătră România şi Bânat.

Prin diploma impĕratului Leopold din 1701 biserica rom. unită se aşeḑă pre asemene treaptă de drept cu cea latină; feţelor bisericesci se asigură aceleşi drepturi, cari erau asigurate persoanelor bisericei latine; pentru întreţinerea episcopilor uniţi se asemenea dominiul Gherlei şi al Sâmbetei din districtul Făgăraşului; eară pentru preoţimea unită demandă a se asemna porţiuni canonice din terenele comunali. Domniele Gherlei şi Sâmbetei se schimbară mai târḑiu pe dominiul Blaşiului, cu condiţiune ca din o parte a venitelor acelueaşi sĕ se întreţină 11 călugări de ordul S. Vasiliu cel mare, cu îndatorire, ca aceştia sĕ înveţe tenerimea rom. unită, prin ce se puse fundament seminariului teologic, gimnasiului şi celor alalte institute de învetământ din Blaj. Se trămit mai târḑiu la Roma mai mulţi tineri români uniţi, spre studiarea sciinţelor filosofice şi teologice, cari reîntorcându-se în patria reservară lumină în biserica unită si între Români.

În 1744 se inarticleaḑă în art. 6 din acel an şi biserica română unită, asecurându-se acele drepturi, ce compet religiei române cat., prin ce şi Românii nobili uniţi se fac în sistema patriei, nu a 5-a, ci a 8-a

[1]) Veḑile la P. Maior Istori bisericei Românilor Buda 1813, pag 72 s. a.; A. Tr. Laurian Documente istorice despre starea polit. şi erach a Românilor din Trania, Viena 1850, pag. 112 s. a.

[2]) Br. Andreiu Şaguna Istor. biser, Sibiiu 1860 t, II. pag. 107 P. Major Ist. biser. pag. 80; M. Cserei la T. Cipariu Acte şi fragmente, Blaj 1855, pag. 270.

[3]) George Sincai. Cronica Românilor, Iaşi 1853, la a. 1680.

[4]) Veḑi decretele unirei şi diplomele imperatului Leopold I. cum şi ale cardinal. Kolonics la P. Maior, A. Tr. Laurian, T. Cipariu oo. cc.

[5]) Br. Andr. Şaguna Istor. biser., . II. pag. 170 s. urm.

---

stenţilor la vederea atâtor lucruri frumoase eşite din mânile îngroşate de muncă ale ţeranelor noastre.

Deosebitele nuanţe de cusături, aleseturi, finetea şi curăţenia, cu care erau lucrate costumele femeesci de ţeară rivalisau, ba întreceau în graţie pe cele espuse din partea scoalelor de oraşe ca lucruri de artă.

Covoare, chilimuri şi scoarţe ţesute şi alese cu măestrie împodobeau părelii salonului.

Două plocade frumoase dela munte făceau dulci ochiade celor îmbrăcaţi uşor pentru earnă!

Pânḑa de casă a ţĕrancei noastre era foarte bine representată. O mulţime de trâmbe de tot felul de calităţi discevitau prin soliditatea şi finetea lor pânḑeturile streine.

Dacă ne mândrim cu vrednicia şi talentul femeiei dela ţeară, nu ne împăcăm însĕ cu un alt gust al ei! Gustul de a'şi coase hainele sale nnmai cu fir cu beteală şi cu fluturi. Unele costume erau aşa de încărcate cu sclipitori şi zorzoale, încât nu se mai destingea pânḑa din ele!

Luxul acela oriental a întunecat ori ce merit de măestrie.

De parte calu-ţi bate, de aproape ochi-ţi scoate, ḑice un proverb pe care îl aplicăm tuturor costumelor lucsoase.

Ne a plăcut într'adevĕr şi am admirat acele cuseturi măestrite pline de gust şi simplicitate cusute cu arnici şi lână naţională!

Asupra a tot ce este curat românesc simplu, dar lucrat cu artă şi curăţenie juriul esposiţiunei a stăruit a se încuragia prin premie şi recompense. Luxul este ruina, trebue dar combătut pe toate căile.

Ţeranele, ḑicem noi, au întrecut aşteptările tuturor prin calitatea şi cantitatea articulelor ce espuseră, dar negrăbim a mărturisi cu plăcere că, câte-va doamne distinse prin condiţiunea lor socială, trămiseră în esposiţiune: pânḑă, postav, covoare naţional lucrate de însĕşi mânile d-lor; bine ar fi ca esemplul dat de dênsele sĕ şi găsească imitatătoare. (Va urma.)

roată la car. Într'adevĕr această inarticulare nu îndestuli nici pe clerul unit, nici pre poporul român cea ce documenteadă luptele continue dela începutul s. uniri până pre timpul imperatului de pia memoria Iosif II, căror lupte căd'ù viptima episcopul unit Inocentiu Micu la a. 1751, ear mai târdiu episcopul Gregorie Major.

Care a fost soartea Românilor neuniți pe acel timp în Transilvania și părțile anecsate? Politicesce remaseră în starea apesătoare de mai nainte, eară în privința religionare deveniră pe de ₫ece ori mai rĕu, decât cum fuseră mai înainte. Pentru că primind unirea metropolitul Atanasiu aproape cu totalitatea (??) clerului român din mai sus numitele părți, cei ce n'au voit a primì s. unire (neuniții) remaseră fără episcop, fără vicariu episcopesc doară de tot fără protopopi și cu prea puțini preoți; adecă remaseră turmă fără pastor, cum se ₫ice românesce; „imprăsciați ca farina orbului.“ Apoi murindu-le și așa rărindu-se și mai tare preoții lor sânțiți de metropolitul Atanasiu înainte de unire, se serviră parte cu preoți și călugări veniți pe ascuns de preste granită, parte cu unii trimiși spre sânțire cu mari spese și greutăți, își asemenea într'ascuns, la metropolitul României în Bucuresci, al Moldaviei în Suceava, al Serbilor în Carloviț, sau la episcopii din Rădăuțiu și Râmnic. Pre lângă aceste calamități le puseră pupa₫ia pre colac apăsările din partea confraților uniți. cari le luă bisericele și porțiunile canonice unde se unia câte o parte din oare care comună bisericească.

Această stare religiunară desperată maltracta pe frații noștri conaționali gr. neuniți 60 de ani întregi, dela a. 1701 până la 1761, când la mai multe rugări ale clerului și poporului român gr. res. și ale metropolitulut serbesc dela Carloviț după lupte și suferință de mai bine de una jumetate de secul, imperăteasa Maria Teresia încredința provisoriu administrarea acelei biserici episcopului din Buda, Dionisiu Novakovics, și după moartea acestuia — tot numai provisoriu — noului episcop dela Buda, Sofroniu Kirilovics la a. 1770. [5])

Sub domnirea imperatoriului de fericita memoriă Iosif II. resuflând mai liber și Românii din Transilvania cei uniți se pun pre învĕțătură, și în scurt timp înainteadă întru atâta, cât mai mulți inși din ei ajung până la cele mai înalte oficie politice și militari; ear clerul seu — trimițêndu-se juni la teologiă la seminariele din Roma, Viena, Leupole, Agria și Sâmbăta mare, apoi organisându-se seminariul diecesan din Blaj, face pași culturali, mari, de și nu se poate nega că anticanonici orientali. După moartea lui Iosif II. începură earăși unele ordinațiuni reacțiunarie și în contra bisericei și a poporului român unit. [6]) cari ținură până la 1848 În acel restemp se continuă cultura poporului român, mai cu seamă a celui de soarte nobilitaria și a clerului. Punêndu-se pre rond fundațiuni frumoase prin nemoritorii episcopi Petru Paul Aron și Ioan Bobu pentru asecurarea culturei poporului și a clerului apoi pentru imbunătățirea stărei materiali a acestui din urmă, clerul unit ajunge aproape în asemene stare culturală cu clerurile celor-alalte religiuni recepte.

Ce se întêmplă în aceasta epocă cu Biserica română gr. res.? Aceasta, pentru întâia oară dela 1701 încoace 'și capătă episcop al sĕu propriu la a. 1783 în persoana archimandritului Gedeone Nikitics, și după moartea acestuia se denumesce episcop archimandritul Gerasim Adamovics. Apoi la a. 1791 prin art. de lege 60 novelariu se asigură religiunei orientali neunite „liberum religionis exercitium;“ fără însĕ ca despre subsistența clerului gr. res. sĕ fie dat drepturi politice secularilor ținĕtori de acea religiune, nici chiar preoților, nobililor sau celor de condițiune libertinală. Numai atâta s'a ₫is în numitul articlu, că „locuitorii patriei, ținători de acea biserica nu vor fi mai aspru tractați și mai tare îngreunați cu prestațiuni publice, că alți locuitori ai patriei de asemeni condițiuni“ [7])

Pentru întâia oară — în urma rogărei lui Servian Popoviciu, jurist absolut și proprietariu în Reșinari (fundul regesc) — face propunere guvernul reg. transilvan în 2 August 1842 sub Nr. 8060 ex 1842 către Majestatea Sa, în acel înțeles că „ar putea fi primiți și credincioși de ai bisericei gr. res. neunite, fără vetemarea celor lalți fii ai patriei, la atari ofițe și serbiție, cari nu vin implinitee prin alegere din fii patriei aparținĕtori celor patru religiuni recepte,“ va se ₫ică la oficiele subalterne, apoi la posturi de șerbitori. [8]) Propunerea priminduse cu decretul de curte de sub Nr. 3605 a. 1842, Servian Popoviciu ajunse, după trei secle cel de întâiu creștin român gr. res. în oficiu public, respective practicante onorariu de asemene oficiu.

Va urma)

Scrisori din Bulgaria.

(Corespondența particulară a „Telegrafului“.) *)

Sofia 25 Octomvre.

Îndignarea locuitorilor Capitalei a ajuns la culme. Brutalitatea și arbitrarul poliției și în special ale prefectului nostru Carnowici a desperat pe blânₐii bulgari. Arestările, călcarea domiciliului, bătae atât la poliție cât și pe strade efectuată după placul și gustul amploiaților polițienesci au făcut ca mai mulți din locuitori sĕ se adreseze către principele în persoană pentru a cere justiție Dar principele n'a voit sĕ ea în considerațiune plângerile făcute la toate el a rĕspuns printr'un argument, care la noi a devenit tradițional dela un timp în coace „sânt partizanii lui Zancoff“.

Așa dar d. Carnowici teribilul mituitor înaintea lui Dumneₐeu va devenì și mai îndrĕsneț, căci de aₐi înainte nimeni nu va cuteza sĕ se plângă contra persoanei sale, declarate de infalibilă.

Telegraful de sigur că va adus scirea despre traiul principelui nostru la Rusciuc. Dela un timp încoace acest oraș a devenit locul de predilecțiune pentru Alteța Sa. Un magnet 'l atrage. . .

Evenimentul de căpetenie care ne a împresionat este atentatul comis asupra regelui Milan și căderea ministeriului Pirocianaț. Presa bulgară, atât oficioasă cât și oficială a comis în această ocasiune o necuviință bătătoare la ochi. Imediat după articolele pline de complimente și privitoare la înaltul nostru oaspe, „*Bolgarsky Glas*“ organul oficial al partidei reacționare și ₫iarul „*Rabota*“ organul rusofil oficios au umplut coloanele lor cu nesce articole, care dau sĕ înțeleagă cetitorilor că nimic n'a fost așa de potrivit ca acest eveniment neprevĕₐut (?)

„Pentru nimeni nu e tainĕ, că „repausatul ministeriu al lui Pirocia„natz a ajuns la putere grațiă intre„gilor și chiar amenințărilor guver„nului Austro-Ungar, scrie ₫iarul „„Rabota“. Basele politicei anti-slave, „anti-ruse au fost puse în ₫iua de „5 Octomvre 1880, adecă cu o lună „înaintea notei diplomatice a d-lui „Haymerle. Regele Milan nu trebuì „sĕ uite acest moment, când sub pre„siunea unei puteri strĕine el s'a vĕ„ₐut forțat sĕ primească demisiunea „marelui om de stat al regatului sĕrb „Iovan Ristici. Acest campion al pan„slaviștilor în căderea sa s'a înfățișat „lumei slave, ca gloriosul senator al „anticei Rome, care nevoind sĕ vaₐă „peirea patriei s'a învelit în togă și „a murit, înăbușindu-se“.

Eată-vĕ aproape tot ce spune ₫iarul rusofil în a doua ₫i după comiterea atentatului. Nici un cuvênt măgulitor pentru persoana regelui, ba chiar și mai puțin; unele din ₫iare s'au dus și mai departe, declarând că „regele Milan nu e din rasa slavă“ „care va privì pe Rusia ca în vinele acestui Obrenowici curge un sânge străin“.

Apoi ca conclusiune la toate acestea, ₫iarul „Rabota“ esclamă: „Nu„mai aceea putere va fi fericită, bine„cuvêntată, populară, adevĕrat slavă, „că centrul de atracțiune pentru toate „popoarele ortodocse din lumea în„treagă. Nu esistă nici un bulgar „sau un singur sĕrb, care se cuteze „a declara că onoarea și fericirea „Rusiei nu este în același timp onoarea „și fericirea Bulgariei, Sĕrbiei și a „Muntenegrului“!

Ca rĕspuns la această afirmațiune eu pot sĕ dau onorabilei redacțiuni un singur fapt, a cărui veracitate se poate constata. Atât la Belgrad cât și în Serbia întreagă Rusia este urită poporului sĕrb, care nu a putut uita insultele aduse femeilor, copilelor lui de celebrii „*dobrovolții*“, acești salvatori Rusi din ultimul rĕsboiu sĕrboturc; societatea inteligentă sĕrbă, care își a făcut educațiunea s'a în Francia, în Elveția și în Bavaria sau la Viena înțelege cum o înțeleg Cechi și Polonesii, cari de sigur că sûnt mult mai Slavi de cât Bulgarii, a căror origină fiulandesă n'are nimic de comun cu rasa slavă, înțelege ₫ic bine, că salvarea patriei lor depinde de lumina civilisațiunei, ear' nu de întunerecul ignoranției, depinde de Europa, unde domnesce progresul, ear' nu de Rusia, unde triumfă sântul cnut.

Pericolul pentru sĕrbi nu se află tocmai la Viena, ci la Petersburg, ear' omul alege dintre două rele, pe cel care e mai mic

Partidul radical sĕrb nu e nici austrofil, ce ar fi un nou sens, nici rusofil, ce ar fi stupid; partitul radical sĕrb inainte de toate e național, apoi e democrat. În ceea-ce privesce liberalismul d-lui Ristici, apoi trecutul acestui om de stat îl probează în destul. Nici un ministru în Serbia n'a fost așa de autocrat ca acest om fatal pentru Serbia.

Și dacă mi se va permite a ridica cel puțin un colțișor din vĕlul, care acopere conspirațiunea ce a împins mêna vĕduvei Marcovici pentru a omorî pe regele Milan, apoi sĕ vĕ declar francamente că, aceia cari, ne declar aₐi „că în vinele unui Obrenovici nu curge sânge slav“ sûnt complicii direcți ai acestui atentat. Glonțul revolvĕrului de un sistem rusesc n'a făcut de cât a da primul avertisment regelui Milan.... și, cum o sciți regele sĕrb a înțeles aceasta căci a cedat.

₫iarele rusofile fac mare sgomot în privința celor ce sĕ fac în Rumelia, *Marița*, *Slavianine* și *Swietlina* etc. au deschis o campanie contra ₫iarului lui Caraveloff, „Nezavisimosti,“ care fiind unicuî ₫iar ce a refusat sĕ primiască fondurile din Petersburg, este declarat de „Austrofil“. Ce voiți, bieții oameni nu înțeleg, că este demn, este onorabil, este folositor numai un singur mod de a servi patria sa, acela de a fi bulgar în Bulgaria, sĕrb în Serbia și rus în Rusia.

Redactorii ₫iarelor susnumite voiesc ca noi toți sĕ devenim ruși și unii din ei au și început chiar a scrie rusesce (un dialect rusesc oribil), lingușind prin aceasta pe cei cari 'i plătesc. Biata Bulgaria! Ca rĕsplată pentru acest servilism, celebrul satiric rus, Salticoff a botezat pe bulgari cu un aume ilustrator de „*glupcici-iadrilici.*“

Sûut dator și eu sĕ o declar c'am meritat'o!

Ivanovici.

Varietăți.

* (Comitetul administrativ al comitatului Sibiiului a fost în 13 și 14 Noemvre n. întrunit în ședință. Raportul vicecomițial s'a presentat de dl protonotar Cornelie Tobias. După schimbările în personalul funcționarilor și adecă după ce s'a raportat că Liviu Lemeni e sustituit solgăbiroul în cercul Talmaciului, Finger adjunct în cercul Nocrichului și în locul celui din urmr s'a substituit G. Putkowki la oficiul central, trece raportul la lucrările ce au trebuit sĕ se întreprindă în urma evenimentelor elementare. Se raportează despre visitațiunile făcute la oficiele din cercurile Mercurei și Sebeșului, la magistratul și scaunul orfanilor din Sebeși și toate s'au aflat în ordine esemplară. Despre starea sănătații animalelor se ₫ice că, afară de casuri sporadice, este mulțămitoare. Prin foc s'au făcut (în Câlnic, Dobârca și Orlat) pagube în preț de 10354 fl, Cererile de eliberare din armată și admiteri la căsătorie s'au inaintat la locul competent.

Fiscalul comitatului Göllner raportează că în afacerea de litigiu (pentru păduri) între Reșinari și Cisnădioară, comitetul central a ordinat disciplinarea antistiei din Reșinari și suspendare, pentru că s'au secuestrat nisce obiecte ale Cisnădiorenilor și nu s'au restituit, după cum ordinase ministrul de interne.

Din raportul inspectorului de dare se vede că acesta nu e mulțămit cu încasările din luna trecută, de și sûnt mai bune ca în luna lui Septemvre și cere ca organele căror e încredințată colectarea sĕ esecute cu rigoare ordinațiunea ministrului de finance de sub Nr. 76702/1882. Întratele de tot felul au fost 644,543 fl. 38½ cr. Restanțele 278,219 fl. 30 cr.

Fisicul comitatului raportează despre boala vĕrsatului în Sibiiu că în luna trecută au fost 37 de casuri tratate în spital. Din aceste 3 s'au sfêrșit cu moarte și 23 cu însănătoșare, 11 sûnt încă în cură. În case private au fost 67 de casuri, dintre care 47 s'au însănătoșat, 17 sûnt încă în cură și 7 s'au terminat cu moarte.

* (Bal de binefacere) pentru cei nenorociți prin vĕrsări de ape în Tirol aranₐează un comitet de funcționari ai jurisdicțiunei comitatului Sibiiului, instituit spre acest sfêrșit, în 25 Noemvre n. a. c. în sala dela „impĕratul Romanilor“. Întrarea de persoana 1 fl, de familie de 3 persoane 2 fl. și de ceilalți membri mai departe câte 50 cr. — O loge rangul I 3 fl, în rangul II 2 fl. — Biletele de întrare se pot căpăta în librăria Schmideke și seara la casă. Ofertele peste prețuri se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe calea publicității.

* (Himen:) Domnișoara Melania Șoneriu, fica parochului gr. or. din Saschiz, și domnul Ioan Nicodinescu din Făgăraș, de profesiune tălpariu, 'și vor sĕrba duminecă în 7 Noemvre st. v. a. c. cununia.

* (Scire sensațională.) „Pesti Naplo“ are din Pesta mică, o colonie din apropierea capitalei unguresci, următoarea scire: Vineri seara un comisar polițian din Pesta nouă, avisat de poliția statului, a apărut în în locuința lui Andreiu Horvat, locuitor în Pesta mică spre sfêrșitul de a face o cercetare riguroasă. Resultatul a fost foarte suprinₐĕtor. În locuința lui Horvat s'au găsit o boambă umplută cu șease sute de gloanțe. Bomba era de cele de mână. S'au mai găsit nouĕ boambe de calibru mai mare și mai mic, părți de mașine, cantități mari de praf de pușcă și alte materialii esplosibile. Bombele mai mici au forme diverse de mere, pere, de păhare de bere etc. și sûnt

---

[5]) Br. Andr. Șaguna Istor. biser., t. II pag 185 s. urm.

[6]) P. e. une ordinațiuni despre acest timp despun, contrar decretelor și promisiunilor de mai naințe, că în comune, unde esistă preot rom. cat., preotul gr. cat. nu capăta porțiune canonică, de oarece de acesta într'o comună nu pot capata doi preoți catolici; și alte asemeni.

[7]) Veₐi art. novel. 60 din 1791.

[8]) Veₐi atinsa ordinațiune sub citatul Nr. în archivul fostului guvern transilvan, acum în Budapesta.

*) din Bucuresci.

potrivite de ale purta în buzunar şi ale arunca pe stradă. Întrebat fiind Horvat ce are de gând cu boambele? a respuns, că vrea să le ofere ministrului de resbel spre a fi introduse în armată. Cercetarea se continuă.

* (Geograful maghiar Ujfalvy.) Ujfalvy a făcut de curênd o călătorie ca scrutător în Caşmir şi în tibet şi s'a re'ntors cu o colecţiune istorico-naturală etnografică foarte bogată. Colecţiunea ne spune „Allg. Zeitung“ o ar fi donat muzeului palatului Trocadero. Statul n'a primit încă donal cu toate acestea lăţile, ce conţin colecţiunea, s'a trămis la Trocadero. În contra primirei acestei donaţiuni au ridicat creditorii lui Ujfalvy plângeri şi s'au făcut chiar şi paşi judicial la Ministrul de instrucţiune, ca representantele statului în afacerea aceasta. Din paşii acestia s'a dovedit, că Ujfalvy ca se poată face călătoria din Asia, a anticipat dela bancherii Achenbach şi Colley, apoi dela d. Flury-Hérard sume considerabile, pe cari la reîntoarcere n'a fost în stare a le restuì. Partidele s'au înfăţişat înaintea judecătoriei civile din Paris, care a decis: ca partea cea mai mare din colecţiunea Ujfalviană să se pună sub secuestru în numele creditorilor. Escepţiune să se facă numai cu unele lucruri, pe cari i le-a fost dat lui Ujfalvy Maharadşa din Caşmir pentru regimul din Francia.

„S. d. T.“

* (Proces interesant.) Este cunoscut că artistul dramatic Temesvary din Cluj este condamnat pentru că a omorît în duel pe alt artist dramatic Szombathelyi. Directorul teatrului Stupa a început proces civil contra condamnatului pentru 128 fl., cari îi datoria omorîtul directorului. Acusatorul susţine, că Szombathely ar fi plătit suma, dacă Temesvary nu 'l-ar fi omorît.

* (Un împuşcat care îşi povestesce esecutarea). Colonelul din Uruguay care se află în Paris era să devie president al republicei Uruguay la 1869. Dar înainte de a fi proclamat el a fost resturnat şi condamnat la moarte. El însuşi povestesce împuşcarea sa: „La 29 lunie 1869 era o Duminecă, respectabilul Domenico Santa întră în arestul meu. Tocmai dormeam dus şi el mă deşteptă. Eu îi oferì o ţigară şi un pahar de Aguardiente de Cataluna, din care aveam o sticlă. El primì, bău paharul, trase câteva fumuri din ţigară şi apoi ḑise serios: „Fratale meu, pregătesce-te de moarte; mâne în zorile ḑilei vei perì.“ Eram gata; sciam că mă aştepta moartea şi vream se mor ca un soldat brav. Mă spovedii; părintele mai beu un pahar, îşi aprinse o ţigare şi plecă. Eu mă aşeḑai într'un fotoliu şi earăşi adormii. A doua ḑi pe la 3 oare dimineaţa auḑii un sgomot mare în coridor, care se vede că era plin de soldaţi. Servitorul meu, care mă îmbrăca, întră plângênd şi începu se mă îmbrace şi să mă frizeze. După ce terminai cu toaleta, veni duhovnicul.

— Unde mergem? întrebai eu.

— La libertate!

Îl urmai şi eşirăm în coridor. Soldaţii ne conduseră prin stradele lipsite de lume. După un cart de oare furăm la locul de perzare, încunjurat de pădure. Eu îmbrăţişai pe confesor şi mă aşeḑai hotărît pe un scaun; la 12 paşi de mine stetea soldaţii. „Tres“! strigă căpitanul după ce numerase „unu, doi, trei“. În acel moment simţì o isbitură teribilă şi căḑui în nas, fără să fi auḑit o detunătură. După un moment mă desmeticii, căci nu fusesem omorît de plin. Un cioclu, care avea să mă îngroape, mă luase la dênsul şi îngrijise de mine. El e acum camerierul meu.“

Loterie.

Mercuri în 15 Noemvre n. 1882.

Sibiiu: **5 61 15 19 38**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 14 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	85.75	86.80
Renta ung. de hârtie	85.80	85.75
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.25	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94 80	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	99.25	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.55	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 25 97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.25
Sorţi ungaresci cu premii	117.50	117.75
Sorţi de regularea Tisei	109 80	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77 65	77 60
Renta de aur austriacă	95.40	96 40
Sorţi de stat dela 1860	131.—	131.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	836 —	833.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	294 50	295.—
Acţiuni de credit austr.	303.69	305.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.25	119.35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.48	9.46½
100 marce nemţesci	58.50	58.45

Nr. 115 [285] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor staţiuni învĕţătoresci din protopopiatul Târnavei superioare se escrie concurs cu termin până la 14 Novembre a. c. st. v.

1. Lepindea cu salariu anual 120 fl. v., cuartir şi lemne de foc trebuincioase.

2. Lasleu român cu salariu anual 100 fl. v. a., cuartir gratis şi lemne de foc de ajuns.

3. Şoimuşul român cu salariu de 100 fl. v. a., cuartir liber, grădină de legume şi lemne de ajuns.

4. Suplac cu salariu anual de 70 fl. v. a., şi 40 de ferdele cucuruz, trei orgii lemne de foc, — ear din venitul epatrafirului a 3-a parte, pentru care e a se provedè şi serviţul cantoral.

Doritorii de a ocupa acestea staţiuni au a'şi aşterne concursele lor instruite în sensul legilor din vigoare la subscrisul până la terminul indicat.

Alma 23 Octomvre 1882.

În conţelegere cu ccmitetele parochiale.

Ioan Almăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 382 [286] 3—5

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala română gr. or. de fetiţe din Sibiiu cetate, se deschide prin aceasta concurs nou până la 14 Noemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post (oarele de instrucţiune nu mai înainte de ameaḑi) sûnt:

1. Remuneraţiune de 150 fl. v. a. la an, în rate lunare:

2. Locuinţă liberă de douĕ odăi;

3. Doi stângini lemne de foc;

4. Folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, — cari toate la olaltă computate dau suma de 240 fl. v. a.

Doritorii să 'şi astearnă petiţiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetăţii Sibiiu, unde se pot afla şi condiţiunile mai de aproape.

Sibiiu, 26 Septemvre 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
preşedinte.

Nr. 354 [292] 1—3

EDICT.

Ana n. Nastase, legiuita soţie alui Toma Isac Marin din Fofeldea părăsind cu necredinţă aproape de 3 ani pe legiuitul ei bărbat, fără a se sci locul petrecerei ei: amĕsurat încuviinţării Preamăritului Consistoriu archidiecesan din 10 August 1882 Nr. 1672 B. se citează prin aceasta a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi se va decide procesul intentat asuprai de bărbat, pe basa legei şi a canoanelor bisericei noastre drept credincioase.

Nocrichiu 18 August 1882.

Forul matrimonial 'gr. or. I. instanţă.

Gregoriu Maier m. p.
adm. ppresbiteral.

După Ḑeu am se mulţămesc mântuirea vieţei mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparaţiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) şi estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunţate de mai mulţi însănătoşaţi.

Mulţămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi ameninţa viaţa, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparaţiune de a lui I. Hoff.

De oare ce inventiunea aceasta eminentă a berei de sănătăte din estras de slat **pe mama mea, aşi puté ḑice, a mântuit-o dela moarte,** am putut păşi cu toată puterea înaintea comunei de aici şi a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui ţĕran, care pătimea de ficat, de stomac şi în parte şi de plumâni, plângându-se şi întrebându-me ce să facă, i-am recomandat să se folosească de escelenta bere din estras de slat şi m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am şi făcut numai decât în odaia lui. Te rog aşa dară ḑle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat şi 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕţătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulţi suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane şi germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenţilor din boale grele, precum şi pentru bolnavi de pept şi se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întăritătoare; tot aşa la boale cronice de stomac şi hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, Const. Bugarsky.

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraş: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Braşov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaş: Carol Breckner. Sebeş: Carol Henning. Sighişoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oşorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din ţeară. [249] 6—7

Lr. 180 [291] 1—3

CONCURS.

Se escrie a doua oară cu terminul până la 15 Noemvre st. v. pentru întregirea următoarelor posturi nvĕţătoresci în protopresbiteratul gr. or. al M. Oşorheiului.

1. Petea de câmpie cu salariu de 230 fl., în rate lunari decursive.

2. Icelandul mare cu salariu de 200 fl., în rate lunare decursive cuartir natural şi grădină de legume.

Cererile concursuali instruite conform legilor vigente sûnt a se aşterne oficiului protopresbiteral.

M. Oşorheiu 21 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Parteniu Trombiţaş de **Betlen** m/p.,
protopresbiter.

Nr. 5279 civ, 1882. [289] 1—2

Publicaţiune.

Subcrisul tribunal reg. aduce la cunoscinţă, că cerêndu-se din partea contelui de Ugra, Georg Haller, comasarea generală a hotarului comunei Dârloş, pentru pertractare se defige terminul **de 20 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** în casa comunală din Dârloş. La aceasta se provoacă a se înfăţişa toţi cei interesaţi cu observarea, că cei ce vor lipsì se vor considera ca învoiţi cu comasarea.

Pertractarea o va conduce judele esmis, Székely Miklos.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., preşedinte. **Butak** m. p., notariu.

Nr. 5280 civ. 1882. [290] 1—3

Publicaţiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscinţă, că în urma rugărei contelui George Haller în contra tuturor proprietarilor din comuna Idiciu: pentru admiterea comasărei în comuna Idiciu s'a defipt ca termin pentru pertractare ḑiua **de 21 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** Pertractarea se va ţinè în cancelăria comunală din Idiciu. La aceasta se provoacă a se înfăţişa toţi proprietarii interesaţi cu acea observare, că cei ce nu se vor presenta vor fi priviţi ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., preşedinte. **Markovics** m. p., notariu.

În depositul librăriei

lui

Leopold Thierfeld

în Făgăraş

a apărut în limba română cu litere latine

Calendariul portativ

(de buzunar),

Calendariul ardelean de casă

pro 1883.

Pe lângă Calendariul vechiu şi nou s'au luat în deosebită consideraţiune târgurile din Ardeal şi în fine s'au ţinut seamă şi de partea literară, privitoare la economie.

Costă după preţul de vêndare 22 cr.

Pentru librari şi vêndĕtori de calendare pe lângă remuneraţiune.

Tot odată recomandă, în limba română

Calendariu de părete a 20 cr.

Recurge la onor. public interesat spre aşi comanda cele de mai sus. [288] 2—3

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 10—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele.

Redactor răspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 130. Sibiiu, Sâmbătă 6|18 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Memorialul.

Actul acesta a provocat deja până acum un contra-elaborat. Diarele maghiare, cari la rêndul lor încă și au dat verdictul asupra memorialului, publică cu mare satisfacțiune eșirea broșurei **„Die Rumänen und ihre Ansprüche“**, a unui „op scientific (tudományos (?) mű)“ în Viena, care combate memorialul. Place foarte mult presei maghiare opul (?) scientific (!), fiind-că atacă și originea Românilor. Ce folos se poate pentru presa maghiară din acest atac? numai ea va sci. Noi însĕ scim că tot opul „scientific“ n'are sĕ facă mare ispravă. Dreptatea odată trebue sĕ învingă și, când dreptatea începe a învinge, toată opositiunea în calea dreptății e muncă zadarnică și devine un lucru de rîs.

Lumea a început sĕ judece, independentă de svêrcolirile presei și biroului de presă maghiară.

„Nu scim, ḑice la *„Confederazione latina“*, ce fel de escitațiune va putè suleva în opiniunea publică și în diplomație un atare document; în tot casul scim, că acesta e espresiunea sinceră a unei situațiuni viu simțite, care nu e justificată de nici o persoană cu inimă și care nu face multă onoare spiritului de toleranță și simțemêntului de justiția distributivă a poporului maghiar.

„Când vom avé memorandul acesta, ne vom da silința a vorbì pe larg despre el sulevând și ținênd cestiunea agitată.....“

Este o judecată prealabilă aceasta, dar nici decât prejudițioasă. Dl Autor a dat dovedi încă de pe la 1867 că cunoasce raporturile noastre și când scrie cele de mai sus, le scrie în cunoscință de causă. Dar cu toate că e prealabilă judecata, are mai mult pentru sine decât sforțările unor condeie plătite, ca sĕ altereze adevĕrul istoric și politic.

După judecata aceasta prealabilă dăm una posterioră. Eată ce cetim în **„Timpul“** de Joi:

„Memorialul“ comitetului ales de conferența din Sibiiu ne descopere situația curioasă și umilitoare, ce li s'a creat Românilor din monarchia habsburgică prin dualism și prin mĕsurile guvernamentale ale Maghiarilor. Popor străvechiu pe teritoriul unei țĕri autonome, care și-a mențiuut independența ei în curs de sute de ani, atât față cu regii Ungariei, cât și față cu Turcii, Românii, cari singuri formează două treimi a populațiunii țĕrii — pe când Maghiarii și Germanii abia formează o a treia parte — sûnt puși cu totul in afară din viața publică prin fel de fel de mĕsuri macchiavelice, și persecutați în toate ale lor, cu o stăruință demnă de o causă mai bună.

Începênd cu pseudoistoriografii, cari contestau originea și vechimea poporului nostru în munții Ardealului și sfârșind cu mĕsurile d-lui Trefort, maghiar de origine franceză, care introduce cu de a sila limba maghiară în scoalele rurale, vedem o lume întreagă, popor, diplomați, învĕțați, conspirând pe întrecute în contra unui biet popor rustic din străvechime așeḑat în acele locuri, viteaz la resboiu, harnic și liniștit în timp de pace și toate acestea — pentru ce? Scim noi bine pentru ce? Pentru că n'are Dumneḑeu de lucru, am ḑice.

În adevĕr nu s'ar crede și cu toate acestea esistă până aḑi istoriografi, cărora li se pare nimica toată: a escamota un popor întreg de ḑece milioane de suflete din Dacia, a 'l pune în Pind și al face sĕ vie de acolo indĕrĕt, prin suta adoasprăḑecea, de peste Dunăre. Aceasta teorie susținută întêiu de Rösler — se bucură și de favoarea Maghiarilor și astfel cu vorbe, cu deducțiuni hazardate, cu combinațiuni asupra unor timpuri egal de fabuloase pentru toate elementele din țeară, ei ar vrè sĕ tăgăduească drepturile și esistența unui popor de trei milioane, a unui element aievea care trăesce, vorbesce limba lui proprie, are cultura și istoria lui proprie cu un cuvênt al unui popor radical deosebit de cel maghiar.

Ce curioasă idee ori fi avênd Maghiarii despre natura oamenilor și a lucrurilor, când încearcă a face într'o ḑi ceea ce o mie de ani n'au putut face? Ce copilărie e din partea lor de a'și închipuì că națiunile pier de pe o ḑi pe alta Bascii din Spania vorbesc până aḑi limba bască, sudul Franciei vorbesce și cultivă limba provensală, în Belgiu sub pătura subțire de cultură franceză, subsistă două naționalități deosebite, după dispariținea imperiului bisantin și a celui turcesc după o mie cinci sute de ani vedem încolțind — cu toată lunga dominațiune străină — toate națiunile vechi ale peninsulei tracice; Albaneji, Români, Bulgari, Sêrbi, Greci, — unele scăḑute la numĕr, altele crescute, dar toate vii. Ceea ce n'a putut face cultura bisantină s u cucerirea otomană, vor face Ungurii prin societăți de maghiarizare? În Rusia, dacă s'ar cutremura absolutismul ei actual, am vedea ḑeci de naționalități deosebite resărind intacte de sub pătura foarte subțire de predominațiune moscovită.

Până la sfârșitul sutei XV-ea Românii sûnt in Ardeal și Țeara-ungurească unul din elementele cele mai considerabile în viața publică. Trăind sub voevozi proprii, și sub legile lor proprii fără amestec din partea Ungariei, ziditori și apĕrători de cetăți, pururea buni ostași, epoca de aur din țĕrile noastre, începută cu Mircea și încheind cu Stefan cel Mare, e o epocă de aur și dincolo. Românii sûnt atât de numeroși în munții Ardealului, în cât fragmente ale populațiunii Maramurĕsului fondează sub Dragoș, statul Moldovei, fragmente din ținutul Făgărașului, Țeara-românească. Cine vrea sĕ'și facă o idee de energie cu totul elementară a acelui popor, sĕ considere că, optḑeci de ani după fondarea ei, Moldova ajunge din colțul țĕrii de sud până în Nistru și la Cetatea Albă, Țeara-românească într'o sută de ani până în Dobrogea și pe întreg malul drept al Dunării. E o epocă aceasta, care în Ardeal produce pe Voevodul Iancu, cum îi ḑic baladele române și slave, pe Ioan Huniad Corvin. Papa Piu II *(Aeneas Silvius* Piccolomini) născut pe la 1405, deci contimporan cu toată seria strălucită de eroi ai poporului românesc, ḑice despre Iancu: *„Joannes Huniades, cuius nomen caeteros obnubilat, non tam Hungaris,* **quam Valachis a quibus natus erat, gloriam auxit“.** Încă în suta a șeptespreḑecea Miron Costin scrie regelui Poloniei că cel mai frumos și mai corect dialect românesc, cel mai apropiat de graiul italic se vorbesce în Satmar, unde, cu toată emigrarea lui Dragoș, Românii remași acolo sub fratele lui, Voevodul Balc, sûnt atât de numeroși, ca și când n'ar fi eșit nimenea din țeară. E curios a auḑì aḑi că tocmai în acele clasice locuri, d-nii Maghiari vor sĕ înființeze o episcopie maghiară de rit grecocatolic pentru Români și Ruteni.

Și când privim la munca seculară a acestui popor, la suma de putere musculară, cheltuită, ne prinde mirarea. Ținuturile, în care locuesc Românii sûnt răpite pustietății și codrului. Fie-ce palmă de pământ de brană e câștigată prin estirpare de codri seculari, prin curătură. Pe când Maghiarul și-a câștigat șesurile patriei sale, păscêndu și caii și plimbându-se, 'l vedem pe Român cucerind palmă cu palmă pământul de sub puterile naturii, 'l vedem curățind rădăcinile codrilor seculari și creându-și patria lui muntoasă pas cu pas. Cred oare Ungurii că caracterul acestei munci grele și statornice nu s'a imprimat în toată ființa poporului românesc, cred ei că această viață nu a lăsat adânci urme psichologice în acest popor, atât de liniștit în aparență, dar de-o cumplită îndĕrĕtnicie în fundul sufletului sĕu? Românul nu uită nici binele, nici rĕul. Nu a uitat fărĕmăturile de grație, ce li s'a aruncat de

FOIȚA.

Espositiunea agricolă industrială din România, județul Argeș 1882.

(Urmare.)

Cereale. Secțiunea cerealelor a fost bine representată cu unele producte. Porumb de deosebite specii, grâu de o calitate superioară, orz asemenea; ovĕsul și meiul nu mai puțin. Juriul însĕ a căutat ca de preferință sĕ premieze pe săteni.

Am vĕḑut că porumbul Cincantin a început a se rĕspândì în cultură printre sătenii din munte.

Nu reușesce nimica destul de bine tot dea-una și degenerează după doi ani de ḑile. În plășile de câmp ale județului cultura cerealelor este ocupațiunea principală a locuitorilor. Producțiunea este aleasă ca calitate și destul de mulțămitoare și ca cantitate.

N'am vĕḑut însĕ la espositiune nici secară, nici hirișcă.

Sub-stanțele textile au fost prea slab representate: n'am vĕḑut de cât trei esponenți în această secțiune, de și satele de pe sub munte sûnt renumite în producțiunea de cânepă și de in. Cultura cânepei și a inului, a început a se slăbì; țeranele găsesc mai nemerit a 'și cumpĕra americă din târg de cât a cultiva in și cânepă.

Mai nainte se esporta din țeara noastră cantități considerabile, de cânepă topită și semânță, astăḑi însĕ importăm de peste frontieră!

Proprietarii și arendașii sĕ nu lase a cădea una din cele mai bănoase culturi a țerei. Comițiele agricole sĕ găsească mijloace de a îndemna pre sătenii sĕ își reia vechea lor ocupațiune. Sĕ se împartă semânța grătuit; sĕ se pună premii și recompensĕ bănesci pentru culturele mai întinse.

Lână spălată și cu usuc, gogoși de gândaci de mătase au lipsit cu totul din espositiune. Am vĕḑut însĕ câte-va gogoși de borangic puse la o parte; pare că acum se aduc pentru prima oară de a se cultiva în țeară.

Cunoascem localități în județul nostru, unde cultura gândacilor de borangic este ocupațiunea permanentă a femeilor. Am vĕḑut însĕ cămeși, fuste și frumoase marame de borangic alb și galben espuse cu abondanță. Sunt sigur că juriul va căuta sĕ încuragieze cultura gândacilor de borangic, altădată atât de întinsă în acest județ.

Cultura gândacilor de mătase a perit aproape din județul nostru. Orașul Pitesci altădată faimos pentru preparațiunea mĕtăsurilor sale, esportând pentru Constantinopole și alte centre comerciale, cantități enorme de mĕtase astăḑi a remas numai cu legenda.

Până astăḑi mai este un mic părău, în apă căreia se ḑice că spălându-se mĕtasa preparată, dobândea o vie coloare.

Lâna asemenea a lipsit cu totul și apoi Argeșul este printre cele dintâiu județe de munte ca numeroasele sale turme de oi.

Puțină semânță de flaorea Soarelui și de rapiță cu de in și de cânepă ținea locul plantelor oleoase.

La industriele forestiere ne a surprins butăria țeranilor; deși nu ca lucru de artă dar vasele espuse, presintau destule probe că această ramură merge perfecționându-se. Țeranul nostru are aplicațiune naturală cătră manufacturele lemnoase.

Rotăria a fost binișor representată, dar prea puțini esponenți, de și avem în plasa Argeș, câte-va sate care se ocupă numai cu rotărie. Căruțăria este o industrie care de cât-va timp merge înflorind, dar n'am vĕḑut'o representantă la espositiune. Căruțele Românesci, nu sûnt prost lucrate; am vĕḑut într'un sat din plaasa Argeș: poștalioaue, cum se ḑice, lucrate cu destulă eleganță.

Coșerii, coșuri și alte atâtea frumoase lucruri ce se fac din răchită, etc. lipsea cu totul.

Dulgheria. Avea un singur esponent, dar unul bun, cum ḑice Românul. Un fel de galerie lucrate cu gust și oare cum originală de săteanul George Têmplarul! Ce n'ar fi produs bietul George dacă trecea și el mă-

către echitatea casei de Austria; de aceea e unul din popoarĕle cele mai dinastice ale monarchiei; dar Românul nu uită în veci nici rĕul ce i l'au făcut alții. Moștenirea de aversiune și de iubire o păstrează intactă și de aceea ori-ce încercare de-a 'i contopì este zădarnică și copilăroasă. E zădarnică în Rusia, unde un colos de ₫eci de milioane apasă asupra câteva sute de mii, unde limba se transmite numai prin viu graiu din generație în generație; cu cât mai zadarnică va fi în Ungaria?

Între mijloacele de-a înlătura pe Români dela viața publică, cel mai de căpetenie e legea electorală escepțională, mențínută *ad-hoc* pentru Transilvania. Legea aceasta e făcută în favorul esclusiv al populațiunilor orășene — și Românii sûnt în cea mai mare parte țĕrani și apoi în folosul nobililor — toți Maghiarii sûnt nobili și votează direct, fără cens, fără nimic — și a Secuilor, cari ear' votează direct. Astfel s'a creat o lege anume pentru Ardeal, care pune alegerile în mâna neromânilor, încât numĕrul de representanți pe care l'ar putea obținè poporul în asemenea condițiuni, e cu totul ridicol.

Tot odată guvernul se silesce prin legi agrarie, a aduce pe Român la sapă de lemn. Deși țĕranii au fost împroprietăriți, deși despăgubirea pentru pămênturile ce s'au conferit, e strălucită, totuși, prin așa numita commasare, i se iau locurile lui roditoare și i se dau în schimb locuri rele, apoi i se iau curăturile și i se dă în schimb pădure. S'au restrins dreptul de păsune, încât numĕrul vitelor de muncă au scăḑut în proporții enorme. Sate deposedate, familii aruncate pe uliți, mii de locuitori amenințati a fi alungați din vetrele strămoșesci — eată justiția, eată, administratia maghiară. Pe de altă parte cârciumele constitue un privilegiu, evreii le arendează și acolo — și debitează beuturile lor nesănătoase; populațiunea română decrește și degenerează.

Și de asupra acestei mizerii produse în mod artificial de către înțelepciunea de stat maghiară, mai vine miseria morală, siluirea ₫ilnică a limbei.

Un corespondent dela „Allgemeine Zeitung" 'și propusese să descrie corupția administrației maghiare. Dar omul mărturisì în fine că condeiul 'i cade din mână, că o carte, nu un articol de jurnal, abia ar fi în stare a o descrie. Și de ce nu scrie această carte? Pentru-că „simțim scârbă — ₫ice el — de acest or„ganism care putreḑește înlăuntru, și „care cu toate acestea trăesce, ba „chiar să îngrașă." „Se înfioară cineva „să arunce mai adânc privirea în ro„tajul acestei mașinc, și nu e om, care „să crează că va putea funcționa în „mod durabil, că e capabil a trăì...."

Eată regimul atrăgĕtor, dela care să pretinde să exercite asupra a trei milioane de Români farmecul de a și renega limba și istoria lor și de-a devenì Maghiari.....

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Noemvre.

„Sublim fenomen a avut loc astăḑi în sala adunărei comitatului Budapestei," începe „Egyetértés" dela 16 Noemvre n. primul sĕu articol. Și cum să nu fie sublim când cel dintâiu comitat al Ungariei, despre care cu vre o câteva ₫ile mai nainte, ₫icea „Pesti Naplo" că regele s'a convins, că esistența monarchiei atêrnă dela localitatea și virtutea militară a Maghiarilor, — a votat adresă de felicitare din incidentul aniversărei a optḑecilea lui Kossuth, inimicului declarat al Domnitorului monarchiei austro-unguresci? „Un funcționariu june, ₫ice transportat de bucurie „Egyetértés," a făcut propunerea aceasta însuflețitoare și tineri și betrâni, toți câți au fost de față, unanim, însuflețiți de sincer patriotism au primit propunerea."

„Fapta aceasta e de mare importanță" esclamă „Egyetértés" și noi încă nu ne îndoim de loc de importanța faptei acesteia. Pentrucă ni se obtrude întrebarea, că aceasta va se ₫ică spirit maghiar? cum se unesce fapta aceasta cu afacerile comune a le monarchiei austro-unguresci? În adevĕr foarte sublim fenomen! Fenomenul acesta revarsă adevĕrata lumină asupra propunerei primite de magistratul capitalei Ungariei pentru ridicarea unui monument, prin care să se eterniseze memoria „resboiului libertății din 1848 și 1849" și în special alungarea trupelor împĕrătesci din Buda în 1849.

Și când a venit fenomenul acest sublim? Atunci când o foaie foarte serioasă din Viena „D. Ztg", scrie despre raportul bar. Hübner din comisiunea bugetară a delegațiunei austriace: „La toată întêmplarea este un fenomen minunat, s'ar putè ₫ice suprinḑĕtor, dacă ultramontanul Hübner accentuează lipsa de a păstra relațiuni bune cu Italia și poate că e și în mai mare grad semnificativ, dacă diplomatul acesta nu se mulțămesce față cu puterea nordică (Rusia) a lăuda iubirea de pace a țarului, ci accentuează eventuala neîncredere în politica rusească." Foaia vieneză desfășură mai departe că asupra acestui loc din raport s'a încins o desbatere în toată forma; s'a accentuat că ₫icerea aceasta e prea aspră și vătămătoare pentru Rusia; cu toate aceste raportul s'a primit și neîncrederea în puterea nordică nu s'a esterminat; până una altă neîncrederea esistă, deși iubirea de pace a țarului formează un contrapond; deși condiționat, neîncrederea este susținută, până când Rusia va da doveḑi de loialitate. Când va fi însĕ aceasta?

Foaia vieneză spune mai departe că și Alecsandru II trecea de un țar al păcei și cu toate aste „cu inimă sângerândă" „contra voinței sale" a trebuit să tragă sabia. Altă foae vieneză spune că „situațiunea este foarte posomorîtă, dar nu poate fi discutată în public." Organul acesta merge și mai departe și prorocesce pe primăvară auspicii rele și din indicările lui tainice mai că i ar venì omului a crede că resboiul între puterile rivale pentru orient e neîncungiurat.

„Noi nu vrem să mergem așa departe, ₫ice „D. Ztg.", însĕ semnele, care se vĕd pe față sûnt foarte elocuente" și apoi vorbesce despre fortificările din Polonia și despre limbagiul cel bădăran și arogant al foaiei guvernului din Muntenegru, ca să ilustreze deplin situațiunea. „Glas Crng" susține, că soartea Bosniei și Erțegovinei are să se decidă într'un nou congres european. Și într'o astfel de situațiune comitatul cel dintâiu al Ungariei felicitează pe Kossuth.

„Cestinnea jidovească," care era negată mortiș de ₫iarele maghiare că ar puté esiste în Ungaria, a ajuns printr'o interpelațiune în casa deputaților Ungariei. Sûntem curioși de consecuențe.

„Național Zeitung" din Berlin vede în denumirea lui Menabrea, ambasador la Paris și a lui Decrais, ambasador la Roma, respunsul dat de Italia și Francia la „clarificările" lui Kálnoky în delegațiunea austriacă relativ la restituțiunea visitei monarchului nostru.

P. Carp e de numit legat al României la Viena.

Părere.

S'a ventilat în coloanele acestui ₫iar în mai multe rênduri postulatul: să se facă școli românesci aici în Sibiiu. Aceasta din mai multe motive, cari toate au fost espuse la rondul lor. Chiar și întrebarea aceea n'a remas nediscutată: că ce scoli să fie cele înființânde? O dorința ținția a vedè înființându-se în Sibiiu o scoală capitală. Alta pretindea înființarea unui gimnasiu românesc. Dorințele au remas dorințe. Pe o ureche au intrat, pe ceealaltă — cel puțin până acum — au eșit; cu toate că n'ar fi tocmai cu neputință nici una, nici alta dintre dorințele esprimate în coloanele aceste.

Să ne întrebăm însĕ: oare ce a dat ansă la acele dorințe? Fost-au ele numai resultatul cugetărilor unui individ, ori că ele au fost scrise din indemnul lipsei, ce o intîmpinăm la tot pasul în cestiunea scolară? Sigur numai lipsa de scoale și de altă parte esperiențele triste ce le facem în lipsa aceasta au dat ansă la ventilarea susamintitului postulat. Stând lucrul astfel, cestiunea e deschisă încă, și fie ne și nouĕ permis a ne da părerea în privința aceasta.

Șè se facă scoală românească în Sibiiu, ₫icem și noi, căci i se simte lipsa.

Din grăunțul mic se desvoaltă fructul mare. Dintr'o scoală mică, sănătoasă și bine organisată putem ajunge la timpul sĕu la o scoală mare. Nicăiri nu ni se dă ocasiune mai bună pentru probarea acestui adevĕr ca în Sibiiu.

Mai întâiu în privința materialului.

Pentru o scoală mică ar fi aproape de ajuns contingentul de copii ce 'l poate da Sibiiul, dovadă concursul scoalelor din suburbii; pentru o scoală mai mare ar fi nesuficient.

Prospectele referitoare la salarisarea învĕțătorilor încă sûnt mai favorabil avênd în vedere o scoală mai mică de cât una mai mare.

Foloasele practice momentane asemenea recomandă mai de grabă înființarea unei scoale mai mici.

Împregiurările în care trăim încă înlesnesc înființarea unei scoli mai mici.

Am ₫is, că avem lipsă de scoală.

O singură privire asupra scoalelor noastre din Sibiiu ne dă drept. Avem trei scoale în Sibiiu: una în suburbiul Iosefin, alta în suburbiul de jos și a treia în cetate. Cea dintâiu lasă multe de dorit, a doua e prea îndesuită, a treia vegetează. Nu'i nici un lucru așa rĕu să nu conțină și ceva bun. Toate trei scoalele la olaltă ar da ceva bun — o scoală cum se cade. Și fiind-că scoală ar trebuì se fie în centru plângerile pentru îndepărtarea dela scoală a părinților copiilor dela poarta Gușteriței, cari vin în perplesitatea a nu scì: să'și dea copii la poarta Turnului sau la scoala din suburbiul Iosefin. Întrunirea acestor 3 scoale într'una ne-ar scoate din dilema, în care ne aflăm față cu cestiunea unui al doilea învĕțătoriu dela scoala din cetate. Ea ar face mai mult! Ar pune Seminariul nostru Andreian în posițiune a avè o scoală bună practică pentru candidații sei de învĕțători, și ar vindica scoalei românesci din Sibiiu preste tot dreptul unei demne esistențe.

Scoala n'ar trebuì să fie împărțită în clase separate, aceasta n'ar fi

---

car pe fugă printr'o scoală de meserii!

Têmplăria. În această secțiune n'am vĕḑut de cât un frumos și minunat scaun lucrat în scoala de meserie locală înființată abia de o lună și jumĕtate.

Câți-va streini din localitate, representară strugăria fină, dar aceasta nu mĕ bucură.

Vrednică de vĕḑut este vioara ce a espus'o săteanul Niță Popa Ioan din Văleni.

O trăsură elegantă și ușoară asemenea producțiunea unui strein.

Frângheria (funĕria). Cea mai bogată dar din nefericir ecea mai puțina respândită industrie între Români, nu avedu în espoșițiune de cât un singur esponent; fringhiele espuse erau admirabile din ori-ce punct de vedere dar frânghierul nostru nu are altelier ci biuroul; El este funcționar astă-ḑi mĕ veți întreba de ce? Fiind-că nu are capital!

Cugetat'a vre un capitalist român din Argeș la bănoasa frângerie pentru a da de lucru frânghierului nostru?...

Ferăria. N'a fost representată.

Olăria. Olari din Curtea de Argeș cu vasele lor lucrate unele în stil român altele în forme cu totul originale a ținut să arete că sûnt mai mult meseriași de talent decât nesce simpli olari. Eată încă o probă de aptitudinea universală a Românului nostru.

Cismăria. A fost representată numai de doi esponenți români. Articolele espuse sûnt lucrate cu multă eleganță și mai au avantagiul de a fi și solide.

N'ar face rĕu cetățenii Români ca i încuragieze cu comandele lor și să mai slăbească din dragoste pe streini.

Cojocăria. Românii au un gust al lor propriu de a purta cojoace; cojocele românesci sûnt nuanță originală și se deosebesc, în forma și cusătura lor de cele streine.

Am vĕḑut în espoșițiune nesce cojocele mici toate bine cusute și elegante.

Pielĕria însĕ la noi în Argeș n'a fost representată decât de un esponent de altfel superioare în calitatea lor, pielor streine.

Tăbăcăria. Această ramură atât de înaintată ori când astăḑi este în agoniă abia mai dă puține semne de viață. Am avut un singur esponent de și ora șul Pitesci era cel mai renumit în tăbăcărie.

Preșuri, disagi, etc. Aceasta este o ramură deosebită în economia casnică; sûnt localități unde se ocupă de ordinar numai cu această industrie.

N'am vĕḑut în espoșițiune aceea ce mĕ așteptam; aceea ce am vĕḑut în județul Muscel la domnul Grigore Poinărean, măestria și gustul cu care erau lucrate acele preșuri și disagi erau admirabile sunt sigur că în espoșițiunea județului vecin a fost cele dintâiu în calitate.

Machini agricole. Preotul..... din comuna Vălcele a adus la espoșițiune trei machini agricole de o simplicitate rară, dar ingenioase, o machină de semănat mai proprie ca cele dela fabricele streine, prețul ei poate să fie numai a treia parte decât ai uneia cumpĕrată dela Viena.

O rariță cu două cormeni, avênd un mecanism prin care cormele devin după voie mobile.

O căruță românească al cărui fund este asemenea mobil, are avantagiu de a descărca imediat căruța. Aceste machini din ori-ce punct de vedere sûnt de un merit netăgăduit, Juriul s'a pronunțat în favoarea lor și a dat înventatorului pre lângă medalie și o recompensă bănească, noi felicităm pe Jurați pentru încuragiarea ce face meritului de invențiune.

Mecanică în orologerie. Deastădată inventatorul este tot un român premiat deja anul trecut, pentru aceeași invențiune pe care însĕ este timp o espuse pentru că a perfecționat'o schimbându'i forma și mecanismul ei cu desĕvêrșire.

În numĕrul viitor vom însera în ₫iar darea de seamă ce a făcut asupra invențiunei, către juriu, autorele ei.

(Va urma.)

deocamdată nici admisă de împregiurările financiare și n'ar fi recomandată nici de scopul, ce ar avè sĕ'l urmărească.

Scopul principal de urmărit ar fi: a se pregăti copiii pentru viața practică în sensul mai larg al cuvêntului. Aceasta se poate ajunge în modul acesta. Într'o scoală neîmpărțită se desvoaltă inima și mintea elevului fiind învĕțătoriul la locul sĕu, tot așa de bine, ca și într'o scoală împărțită în mai multe clase.

În linia a doua a pretinde dela scoala aceasta sĕ serviască de scoală practică pentru seminariu, e o pretensiune, ce ar fi numai în favorul acestei scoli, de oare-ce aceasta ar da ansă la ne'ntreruptă controlă despre cele ce se petrec în ea. Cum că o atare scoală ar corespunde mai mult împregiurărilor noastre scolastice, nu mai încape îndoială, fiind că mai toate scoale noastre confesionale sûnt neîmpărțite, și fiitori învĕțătorii au prin urmare lipsă de pracsa unei astfel de scoale, care seamănă, cu scoala ce'l așteaptă.

S'ar potè ca o parte din contingentul copiilor din suburbii sĕ remână și pe la scoalele esistente din acele locuri, chiar și în casul acesta am avè avantagie din întrunirea propusă. Cursul din acele scoale s'ar putè reduce la jumĕtate de ḑi și astfel s'ar putè împreună postul de învĕțătoriu acolo cu cel de cantor, ceea ce până acum, de și au avut loc, a fost un inconvenient neertat.

Combinarea aceasta ar permite fără jertfă recuirarea unei părți din salariile învĕțătoresci pentru formarea salariului pe seama învĕțătoriului dela scoala din centru.

Partea din salariul ce-l dă cetatea actualului învĕțătoriu plus părticelele ce le-ar contribuì suburbiile ar face posibilă salarisarea cuviincioasă-a învĕțătoriului din centru. Ear Prea Venerabilului consistoriu în contul ajutoriului, ce-l dă scoalei din cetate, și a chiriei casei ce i-a pus-o la dispositiunile i ar fi ușor a face dispositiunile necesare pentru un local corespunḑĕtor cu organisațiunea esternă recerută. Aceasta cu atât mai vêrtos, căci scoala propusă ar face Seminariului serviții, de care între împregiurările de față duce lipsă.

Așa dară tot ce cerem e: sĕ nu ne întindem de o camdată mai departe de cum ne ajung puterile, și ne cer momentan lipsa și împregiurările mai de aproape.

O scoală mică, bine organisată, cu un învĕțătoriu bine salarisat; întrunirea spre scopul acesta a copiilor din suburbii; esoperarea unui local corespunḑĕtor. Asta e tot. Timpul și împregiurările prin conlucrarea și la inițiativa noastră vor face mai mult.

Memorand

cătră Ilustritatea Sa D. Dr. Ioane Szabó, episcop gr. cat. al diecesei Gherlei, în privința convocărei unui sinod diecesan mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericei gr. cat., ținĕtoare de provincia metropolitană a Albei-Iulie și Făgărașului, și resp. de diecesa Gherlei.

În acel period după moartea episcopului Gerasim Adamovici, têmplată la a 1796, earăși remâne scaunul episcopesc gr. res. din Transilvania 14 ani vĕduvit, până la 1810, cu decretul gubernial din acel an se concese, ca sĕ se facă alegere de episcop dintre fiii acelei diecese, întâiá alegere după 110 ani. Se asemenează pentru fiitoriul episcop un salariu anual de 4,000 fl. tot în acel decret; se demândă urcarea taxsei sidocsiale de la $2^1/_2$ cr. la 5 cr. taxsa ce plătea familiele gr. res. pentru întreținerea episcopnlui, cu scop, ca din venitul acelui fond cu timp sĕ se poată ridica un seminar clerical și scoate normale; ear că acele institute sĕ poată cu timp avea profesori cualificați, se demândă și trimiterea unor juni, tot a comptul acelui fond, la universitatea din Viena pentru studiarea teologiei. Cel dintâiu pas acesta înspre îngrigirea de cultura clerului bisericei române orientali!

Tot în acel an dintre candidați fu denumit Vasiliu Moga, cărui i se dede o instrucțiune statorie din 19 puncte, unul mai vĕtĕmătoriu ca celalalt de simțul moral al unui episcop român de rel. gr. neunită [9]) Dintre ele nu putem sĕ nu amintim câteva. Așa în punctul 7 se face atent episcopul, sĕ nu uite, că religiunea unită este declarată de receptă prin art. 6 din 1744, până când cea neunită numai de tolerată; deci se scie, că 'i este oprit a se împotrivì creșterei, înmulțirei și propagărei religiei unite. Punctul 12: Dacă vre o comună neunită va trece la religiunea gr. cat., porțiunea canonică trece la preotul gr. cat. Punctul 13: Dacă însĕ o comună unită întreagă trece la confesiunea neunită, porțiunea canonică remâne lângă preotul unit; eară în cas, când ar înceta de a fi în atare comună preoți uniți, sĕ treacă porțiunile canonice la domnii pământesci; și așa mai departe.

Cam între asemeni referențe află pe biserica română gr. or. memorabilele anul 1848. În acum ḑisul an Românii din Ardeal și părțile anecse pâșesc fără diferență de confesiune, cu puteri unite, pentru ștergerea jugului iobăgiei și pentru recâștigarea egalei îndreptățiri politice, naționali și bisericesci. Jugul iobăgiei se sterge în laudatul an, și se ḑice în principiu egala îndreptățire personală și confesională. Eară starea de asediu urmată catastrofelor din 1848/49, împedecă pe un timp toate mișcările politice.

Acest mod Românii la 1850 în acțiunea pentru recâștigarea drepturilor confesionali, despărțindu-se după confesiuni, cei neuniți sau de confesiunea gr. or. mai întâiu pâsesc cu toții din întreaga monarchie. După aceea rumpêndu-se Bucovinenii, pâșesc cei din Transilvania, Ungaria și Bănat fruntașii seculari cu episcopii lor în frunte, pentru reînființarea metropoliei gr. res. încetate cu unirea metropolitului Atanasie; apoi pentru împreunarea tuturor Românilor neuniți de sub coroana s. Stefan sub un cap desfăcêndu-se de Sêrbi și încă sub absolutism pâșesc la Domnitoriu, după reînvierea constituționalismului pâșesc acolo și la legislațiunea *Ungariei*.

Rəsultatul fu: câștigarea celei mai esențiale părți a dorințelor sale, adecă reînființarea metropoliei române gr. or. și împreunarea tuturor românilor din atinsele provincii aparținători la aceea religiune sub un cap despărțindu-se de Sêrbi; apoi înființarea episcopiei dela Caransebeș, eară mai târḑiu înarticularea metropoliei respective a bisericei gr. or. române, recunoascerea drpturilor ei autonomice, a dreptului de a se organisa ea pe sine după principiele bisericei din oriente. Pre basa acestei legi frații Români gr. or. și compuseră „Statutul organic“, care întărindu-se prin domnitoriu, astădi acea biserică stă pe basa constională așa de tare, că ori care altă biserică dlu monarchia austro-maghiară, cu adaus că nici în o biserică nu se află așa strîns legat poporul de preoțimea sa și viceversa, ca în biserica gr. or. din provincia metropolitană a Sibiiului.

Ce fac Românii gr. resăriteni uniți cu biserica látină în timpul acesta atât de favoritor pentru organisarea bisericească favoritoriu cu desclinire pe timpul cât a fost ministru de culte baronul Eötvös: [10]) Românii gr. cat. lumeni devin cotiți la o parte ca mai totdeauna de ierachia sa, carea sub scutul legilor martiali, ce domnia pe atunci rumpêndu-se de cătră seculari și unindu-se cea din Transilvania cu cea din Ungaria pâșesce isolată de laici pentru despărțirea Românilor gr. cat. de cătră Ruteni, pentru reactivarea metropoliei Albei-Iuliei, încetate cu moartea și respective cu unirea metropolitului Atanasie, apoi pentru înființarea a 2 episcopii noue, și pentru altele.

Lupta fu încoronată de succes pentru luptători, adecă pentru ierarchia gr. cat. Căci reactivându-se metropolia gr. cat. română, apoi înființându-se două episcopii noue la Gherla și Lugoș, și ridicânduse lângă fie-care și capitlu episcopesc, ear cel metropolitan din Blaj înmulțindu-se încă cu trei staluri, și provĕḑuți fiind toți acesti demnitari bisericesci cu salare din tesaurile statului: demnitarii bisericei române gr. cat. s'au înmulțit mai decât îndoit, decum au fost mai înainte. Mai încolo întroducêndu-se și subscriind și ierarchia noastră „Concordatul“, — de care se ține și astădi deși regimele ung. de acum nu'i recunoasce validitatea, — ierarchia trage la sine toate drepturile, ce în sunetul și spiritul s. canoane și conforme pracsei bisericei orientale de ritul grecesc, ba și a bisericei apusene din seclele mai vechi, compet bisericei întregi, adecă atât clerului cât și secularilor. [11]) Nu numai atât, ci și clerul de rênd devine așa de isolat de popor precum se află cel din Bucovina sub archiereul Hackmann.

II. Scrutarea acestor momente istoriee ne escită curiositatea și ne obtrude câteva întrebări.

Eacă acele întrebări:

1. Stinsu-s'a religiunea Românilor orientali de ritul grec. din Transilvania și părțile Ungariei sub apĕsările regilor apostolici ai Ungariei, respective ale domnirei bisericei catolice de ritu latin, apĕsări, după unirea celor 3 națiuni prefăcute și îndreptate direct contra Românilor și a religiunei lor? Nu s'a stins, ci din contră a înflorit în aceste părți mai tare de cât cea catolică latină; pentru că până când cea latină avea un episcop în Alba-Iulia, religiunea română gr. or. avea în Alba-Iulia un metropolit, apoi episcopi sufragane în Făgăraș Silvasinl de sus (comitatul Hunedoarei) Stremti (Fel Diod,) Bistra Cenade, Galați lângă Făgăraș, Maramureșu, Oradea-mare, Vadu (Rév, comitatul Bihar,) Feleacu lângă Cluj, și altele. [12])

Poate însĕ au perit Românii, a dispărut biserica lor reșăriteană de ritul grec, între apesările și încercările de desnaționalisare și de a le corumpe religiunea sub principii calvinesci, desclinit sub cei trei Rákoczi și sub Michaele Apaffi, descrise mai sus? N'au perit, n'a despărut. Ba nu numai n'au perit Românii, ci din contră s'au spo it. Vaḑă din afară a bisericei ce-i derept decăḑù, episcopiele sufragane remaseră nesuplinite, și averile acestora fură ocupate de lacomia mai multora; dar religiunea lor remase vergura, și fii bisericei persecutate sĕ sporiră.

Se va fi stins însĕ de bună samă de tot religiunea orientală de ritul grecesc, după ce metropolitul Atanasiu a primit s. unire aproape totalitatea clerului și a poporului la a. 1701, între suferințele ei și impilările îndurate de ea din toate părțile fiind lipsită în restêmp de 60 de ani de episcopi, vicari și protopopi, precum se descrise în cele precedenți? Nu, nici cum nu; și minunea minunilor! în butul tuturor persecuțiunilor ea se înmulți din ḑi în ḑi, așa cât acea biserică, care — după primirea s. uniri din partea metropolitului Atanasiu aproape cu totalitatea clerului și poporului român, și mai cu samă după reîntoarcerea la unire a Românilor din districtul Făgărașului la a. 1711 — sta mai numai din țara Bârsei, ca ținut neunit mai compact, apoi din câți-va preoți și câteva biserici imprăștiate pe sub poalele munților decătră România și Banat; acea biserică, începênd dela moartea episcopului gr. cat. Giurgiu până la denumirea de episcop a lui Gregorie Major întru atâta a crescut, cât numerul crescut, cât numerul credincioșilor sei a fost îndoit așa de mare ca al celor aparținători bisericei gr. cat. apoi după mai multe fluctuațiuni la a. 1761 acel numĕr era încă așa de împunătoriu, încât mai mult nu putù fi ignorat și lăsat fără superioritate eclesiastica, de oarece neuniții erau mai mulți decât uniții.

Cărei giurstări avù de a mulțămi biserica română gr. or. din Transilvania și părțile Ungariei, — apăsate până cătră mijlocul seclului XVI. de cătră domnii situațiunei de atunci, de cătră regii apostolici ai Ungariei și din partea serăciei latine proegiate de stat, — căreia giurstări avù de a mulțămi, că nu numai nu s'a stins, ci încă a înflorit mai mult, decât biserica protecționata rom-cat.? Ce a susținut pre acea biserică, după despărțirea Ardealului de Ungaria sub principii Transilvaniei calvini apĕsată și mai tare, dechiarată prin legile patriei de „tolerata usque ad beneplacitum principis et regnicolarum“ și preoțimea ei degradată sub demnitatea unui om? Ce a conservat-o și încă într'u atâta cât afară de câțiva fruntași, nu o părăsi nimene, din contră ea se înmulți; așa cât de și fără temeiu, strănepoții apĕsătorilor de atunci au astădi fruntea de a se plânge în gura mare, că Românii, apĕsați și numai tolerați, au desnaționalisat o mulțime mare din patrioții privelegiați, că ar fi făcut proseliți religionări în favoarea bisericei sale tolerate, din fii bisericelor recepte?

La aceste întrebări respunsul e foarte ușor.

Pre timpul domnirei în Transilvania și Ungaria a regilor apostolici ai Ungariei și a ierarchiei catolice de ritul latin, susținù și aduse la înflorire biserica română de ritul oriental constituțiunea și instituțiunile ei interne mai bune și mai constituționali de cât cum au fost cele ale bisericei latine, apoi legătura patrială, între preoțime și seculari, (cari do-

---

[9]) Vedile la Br. A. Șaguna Istor. biser. t. II. pag. 197 s. u. apoi în orginalele lat. la P, Maior. o. c., pag. 136 s. a.

[10]) Vedi câte toate cărțile de istoria bisericească și de dreptul canonic. S'au ce însemnează în acesti paragrafi despre alegerea canonică a episcopilor prin întreaga adunarea (= eclesia) credincioșilor, carea trebue sĕ ateste viața morală proba acelui alegênd, despre drepturile secularilor în cele esterne bisericei, scl.?! Vedi bine că astădi în urmă dreptul canonic cat. tridentin, încă și mai mult restrîns și înăsprit prin concordate, atari drepturi în multe părți ale lumei cat. figureadă numai pe hârtie, în cărți, ca racii Țâganulni. Dișa alegere canonică și atestare se face în sala anunciaturei pepali din țeara respectivă prin doi martori (testes) luați de cătră nou numitul episcop „ad libitum“ apoi aceasta se numesce „processus canonicus“. Ce parodie a spiritului constituționale antic al al creștinismului!...

[11]) Vedi câte toate cărțile de istoria bisericească și de dreptul canonic. S'au ce însemnează în acesti paragrafi despre alegerea canonică a episcopilor prin întreaga adunarea (= eclesia) credincioșilor, carea trebue sĕ ateste viața morală proba acelui alegênd, despre drepturile secularilor în cele esterne bisericei, scl.?! Vedi bine că astădi în urmă dreptul canonic cat. tridentin, încă și mai mult restrîns și înăsprit prin concordate, atari drepturi în multe părți ale lumei cat. figureadă numai pe hârtie, în cărți, ca racii Țâganulni. Dișa alegere canonică și atestare se face în sala anunciaturei pepali din țeara respectivă prin doi martori (testes) luați de cătră nou numitul episcop „ad libitum“ apoi aceasta se numesce „processus canonicus“. Ce parodie a spiritului constituționale antic al al creștinismului!...

[12]) T. Ciparin. Acte și fragm., pag. XII.; P. Maior. Ist. biser., pag. 161.

rere, în metropolia română unită nu se află.) După despărțirea Ardealului de către Ungaria și respective după întărirea calvinismului în părțile aceste, carele încă avea și are instituțiuni bisericesci constituționali, susținù diferința în dogme și earăși legătura strinsă cordială ce esista tntre serăcia sa și între poporul român.

Sciindu-se în sinodul convocat pe 4 Sept. 1700 clerul și poporul român cu unanimitate se învoiră în s. unire cu biserica Romei, ear mai târdiu, — după ce Românii făgărășeni, cari împreună cu cei din ținutul Bârsei protestase la a. 1700 în contra s. uniri, la 1711 subscrise de nou declarațiunea pentru s. unire, — neuniții, afară de ținutul Bârsei, au remas numai ici colea imprăsciați pre sub poalele munților; sciindu-se ca neuniți dela a. 1701 până la 1761 în un interval de 60 ani au fost fără episcopi, vicari, protopopi și cu preoți foarte puțini; sciindu-se, că și după înființarea vicariului la a. 1761 și după restaurarea episcopiei neunite la 1783 vicarii și episcopii neuniți până la a. 1848 au fost fără vadă, plătiți decătră fii sei sufletesci rău și neregulat, apoi precum episcopul, așa și preoțimea persecutată din partea statului și a uniților, și această ultima aproape fără nici o porțiune canonică, necultă, precum de sine se poate înțelege era lumea eschiși de la toate drepturile politice personali: sciindu-se că deși prin art nov. 60 din 1791 regiunei neunite i se asigură „liberum religionis exercitium," totuși până la a. 1848 a fost tractată și considerată numai ca tolerată ce se poate vedea și din instrucțiunea dată episcopului Vasiliu Moga la a. 1810 menționata mai sus; din contră episcopii greco-cat. provĕduți cu domenie mai frumoase eară preoțimea gr. cat. mai cultă, în parte provedută cu porțiuni canonice, în urmă secularii gr. cat. nobili și libertini în privința drepturilor personali tractați mai bine ca cei neuniți eschiși dela toate oficiele publice; sciindu-se că diferința dogmatică e foarte mică între biserica română unită cu Roma, și între cea neunită, și mai că neînțeleasă de popor: apoi sciindu-se, că în rit, în ceremonie și în toate fucțiunile religioase precum și în administrațiunea sântelor sacramente și alte rituali, la cari se precepe poporul, chiar nu esiste nici o diferință între aceste doue biserici: în urmă sciindu-se, că unirea cu biserica Romei se făcuse sub condițiune sine qua non, că „ritul, disciplina, datinele, canoanele și drepturile bisericei orientali de ritul grec să se țină nevătămate și pre venitor:" s'ar părea nu numai enigmatica dar chiar misterioasă trecerea dela o biserică, — ce are același datine, rit, aședăminte și canoane, materialminte e mai bine provedută, cu preoți mai culți, și cu mai multe drepturi, — la altă birerică de același ritu, canoane și aședăminte și întemeiată aproape pe aceleași dogme, persecutată de stat și fără preoți. Ce poate fi dar causă, că întregindu-se s. unire la a. 1711, îndată în al 2-lea deceniu, după moartea episcopului Giurgiu, precum și sub episcopatul marilor episcopi Inocentiu Micu și Petru Paul Aron, eară părăsì s. unire cea mai mare parte a Românilor uniți și se reîntoarse în sinul bisericei neunite?

Spre deslegarea acestei enigme, acestui misteriu, se aduc înainte mai multe cause, ce ar fi concurs la acele treceri.

a) Îndemnările sichastrului bos niac Visarion, apoi amăgirile călugărului Sofroniu și ale preotului Ioan Molnar numit și Tunsul. Însă e cu greu de credut, că poporul român unit unui sichastru străin, ori unor călugări sau preoți veniți asemenea din străinătate, să le fie dat mai mult credĕmênt, decât episcopilor și preoților aleși de dînși și superiori cu învĕțătura; ba încă să le fie dat credĕmênt întru o așa mesură, cât să și părăsască biserica numai și numai la simple indemnările acelora, dacă n'ar fi esistat alte cause ponderoase.

b) Se dice și acea, că aceea trecere au causat-o motive și influențe politice între altele acea umiliare, că metropolia română de Alba Iulia fù degradată la simpla episcopie a Făgărașului. Apoi că episcopul unit devenì mai degradat, decât cum a fost metropoliții romă ii nainte de primirea s. uniri, și anume sub principii câți toți Rákoczi și Apafi: pentru că până când pre acel timp metropoliții gr. res. și între alții Simeone Stefan au fost subordinați superintendentului calvin, episcopul unit al Făgărașului devenì subordinat unor jesuiți de rang ierarchic cu mult mai inferior cum au fost jesuitul pater Baranyi, parochul Albei-Iuliei, și mai târdiu altul, rectoriul din Cluj, care șeadе vacant la a. 1728 convoca și sinod bisericesc. Ca altă causă politică se aduce, că: o parte mare din promisiunile, făcute în ajunul primirei s. uniri remaseră numai pe chêrtie.

(Va urma.)

Varietăți.

* (La loteria triestină) În tractul de mijloc a pavilonului de fer e espusă partea cea mai mare a câștigurilor cumpĕrate pe sama loteriei de espositiune. Adoratorii deiei „Fortuna" cari se află în posesiunea de sorți de ale loteriei și cari în puterea acestor sorți fac, se înțelege, pretesiune la unul sau altul din obiectele espuse, au liberă întrare în numitul tract.

După-ce ne-am uitat mai de aproape la objecte, conduși de consumarea acestora, sûntem în dreptul a declara, că e imposibil se resiste cineva sunetelor sirenice ale vêndĕtoarelor.

O privire și numai superficială e de ajuns să îndemne chiar și pe un Harpagon, de așì vêrì mâna în pungă.

Ici stau cele trei piramide de aur, dintre cari una represintă valoarea de fl. 50,000 și e aședată la mijlocul sorioarelor sale mai mici, cărora singur moneta ces. reg. din Viena le ascrie valoarea de fl, 20.000 și fl. 10000. Acestoa trei câștiguri se vor putè preface imediat în bani umblători. Aceasta o dicem de oare-ce nu credem, că lucsul ar fi mers atât de departe încât să se folosească ca ornamente în casă. Ne îndoim că o ar face aceasta cineva, chiar și numai cu câștigul care represintă valoarea de fl. 10,000.

O asemenea soarte va avè o bună seamă și colierul în valoare de fl. 10,000 care figurează ca câștigul al 4-lea, precum și cele 4 juvaiere în valoare de câte fl. 5000. Mai bine o să le umble celorlalte câștiguri, în cari nu sûnt sume atât de mari ca capital mort, și cari ori cum pot servi mai ușor trebuințelor practice. Acestor-a aparțin cele două mobiliare complete pentru saloane de mâncare fie-care în valoare de fl. 3000.

Ar fi de dorit, ca acela, care câștigă unul din eceste mobiliare de artă și pline de stil, se câștige de odată, în urma unui a doilea soarte, și servițul pentru 24 persoane.

Ca pupăză pe colac ușor s'ar putea întâmpla să'i arunce îndrăsneața Fortună aceluiași și piramida mare de aur.

Între câștigurile în valoare de fl. 1000 se află patru cară minunate, două ajustări de mireasă, care se vor conforma gustului mirelui, un piano pentru salon, a cărui sunet se va potè audii mâne la 11 oare a. m, cinc căstiguri în mobiliare de gus eschisit un serviț, de porcelan pentru 24 persoane a cărui desemn de peană plin de artă cu arabescuri de aur escită admirațiunea fie-cărui cunoscătoriu de lucru și în fine două objecte frumoase de juvaer.

Între cele 30 câștiguri în valoare de fl. 500 merită deosebită atențiune haine de mătase pentru d-ne cu mantă și manchon. Afară de acestea tot în categoria aceasta se poate pune alte 6 câștiguri de mobiliar gustuos pentru odaia de dormit, 6 clavire sau pianino și un armoniu etc.

Ne ar duce prea departe dacă am voi se specificăm toate câștigurile. Ajungă schițarea aceasta acelora, carì nu pot vedè însìși frumoasele obiecte. Acela, care va face calea în espositiune, se nu întârdieze a cercetа pavilonul de fer din tractul din mijloc; are deja sorți de ale loteriei mari triestine caute care câștig i-ar convenì mai bine; n'are încă nici o soarte, nu pregete a'și câștiga de acelea cât mai îngrabă, căci deja în 5 Ianuarie 1883 va avè loc tragerea.

* (Un vagabund) întră într'o prăvălie de mobile și scotênd o peatră din buzunar dice că fiind că n'are unde să 'și plece capul va sparge o oglindă mare ca să fie mai apoi închis. Mișelule! scii că oglinda face 300 fl. — Eu o prețuiam mai mult, dice vagabundul. Scii ce: dămi 2 fl. și o țigară bună și ți-o las în pace. — Oglinda e asigurată, dice proprietarul și vedi de te cară de aci.

(Îndreptare.) Dacă se luptă cineva cu erorile tipice, apoi la noi lupta este îndoită și totuși nu putem isbutì cu esterminarea erorilor. Nu le urmărim totdeauna, căci ne ar trebuì un colaborator a nume pentru urmărirea erorilor în Nrii. deja tipăriți. Lăsăm se mai îndrepteze și publicul însuși erorile, care se pot îndrepta de sinele; sûnt însĕ unele, care revoaltă pe om, mai ales când vede cum denaturează înțelesul și scie cât s'a nevoit ca astfel de eroare se nu ocure. Așa în nota primă a articulului „Memorandul gherlan" a remas neculeasă particula „ne" în fruntea cuvêntului „nemijlocită." În zadar am îndreptat — — tipărit stă „mijlocită." Nu atât de îndreptare poate fi acum vorba cât de orientarea publicului în situațiuni ca cele citate.

Bursa de Viena și Pesta

Din 16 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 40	119.40
Renta de aur ung. de 4%	86.25	86.30
Renta ung. de hârtie	85.15	85.30
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.10	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94 75	94.76
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99 50	99 25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.—	97.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 25 97.25	97.25
Obligațiuni urbariale transilvane		98.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 50 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96 50	96 50
Sorți ungaresci cu premii	117.25	117.25
Sorți de regularea Tisei	108 70	109.15
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76 80
Datorie de stat austr. în argint	77 50	77.70
Renta de aur austriacă	95.25	95.—
Sorți de stat dela 1860	130 25	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	834.—	833.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	288 50	289.50
Acțiuni de credit austr.	296.90	298.30
London (pe polița de trei luni)	119.25	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.49½	9.51
100 marce nemțesci	58.55	58 50

Nr. 810. — 1882. [291] 1—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu secundariu la scoala grănițărească din Lisa cu salariu annal de 180 fl. și adecă: 50 fl. din fondul scolastic, ear' 130 fl. apoi cuartir și lemne de foc dela comunitate.

Competenții să'și substearnă petițiunile provedute cu diploma de cualificațiune în ordine și alte documente necesarie până la 30 Noemvrie anul curinte la:

„Comitetul administrativ al fondului scolariu al fostilor grăniteri din regimentul român I. la Sibiiu".

Nr. 180 [291] 2—3

CONCURS.

Se escrie a doua oară cu terminul până la 15 Noemvre st. v. pentru întregirea următoarelor posturi nvĕțătoresci în protopresbiteratul gr. or. al M. Oșorheiului.

1. Petea de câmpie cu salariu de 230 fl., în rate lunari decursive.

2. Icland ul mare cu salariu de 200 fl., în rate lunare decursive cuartir natural și grădină de legume.

Cererile concursuali instruite conform legilor vigente sûnt a se așterne oficiului protopresbiteral.

M. Oșorheiu 21 Octomvre 1882.

În conțelegere cu comitetele parochiale.

Parteniu Trombițaș de **Betlen** m/p.,
protopresbiter.

Nr. 354 [292] 2—3

EDICT.

Ana n. Nastase, legiuita soție alui Toma Isac Marin din Fofeldea părăsind cu necredință aproape de 3 ani pe legiuitul ei bărbat, fără a se sci locul petrecerei ei: amĕsurat încuviințării Preamăritului Consistoriu archidiecesan din 10 August 1882 Nr. 1672 B. se citează prin aceasta a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și se va decide procesul intentat asuprai de bărbat, pe basa legei și a canoanelor bisericei noastre drept credincioase.

Nocrichiu 18 August 1882.

Forul matrimonial gr. or. I. instanță.

Gregoriu Maier m. p.
adm. ppresbiteral.

Nr. 5279 civ, 1882. [289] 2—3

Publicațiune.

Subcrisul tribunal reg. aduce la cunoscință, că cerêndu-se din partea contelui de Ugra, Georg Haller, comasarea generală a hotarului comunei Dârloș, pentru pertractare se defige terminul **de 20 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** în casa comunală din Dârloș. La aceasta se provoacă a se înfățișa toți cei interesați cu observarea, că cei ce vor lipsì se vor considera ca învoiți cu comasarea.

Pertractarea o va conduce judele esmis, Székely Miklos.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., președinte. **Butak** m. p., notariu.

Nr. 5280 civ. 1882. [290] 2—3

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscință, că în urma rugărei contelui George Haller în contra tuturor proprietarilor din comuna Idiciu: pentru admiterea comasărei în comuna Idiciu s'a defipt ca termin pentru pertractare diua **de 21 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** Pertractarea se va ținè în cancelaria comunală din Idiciu. La aceasta se provoacă a se înfățișa toți proprietarii interesați cu acea observare, că cei ce nu se vor presenta vor fi priviți ca învoiți cu comasarea.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., președinte. **Markovics** m. p., notariu.

În depositul librăriei
lui
Leopold Thierfeld
în Făgăraș
a apărut în limba română cu litere latine
Calendariul portativ
(de buzunar),
Calendariul ardelean de casă
pro 1883.
Pe lângă Calendariul vechiu și nou s'au luat în deosebită considerațiune târgurile din Ardeal și în fine s'au ținut seamă și de partea literară, privitoare la economie.
Costă după prețul de vêndare 22 cr.
Pentru librari și vêndĕtori de calendare pe lângă remunerațiune.
Tot odată recomandă, în limba română
Calendariu de părete a 20 cr.
Recurge la onor. public interesat spre așì comanda cele de mai sus. [288] 3—3

Redactor respundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 131. Sibiiu, Marți 9|21 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie care publicare.

Adresa lui Kossuth.

Presa maghiară s'a ocupat mai puțin de cât se aștepta, după introducerea cea bombastică a diarului „Egyetértés", cu „fenomenul sublim," înscenat de representanța comitatului pestan.

Trebue că din vre-o parte a venit un duș de apă rece pe capetele aprinse de zel prea mare în cestiune de fantasterie politică. Altmintrea organele șoviniștilor ar fi tras clopotele cele mari ale dragostei „națiunei" cătră Kossuth, cel puțin trei dile, în anumite soroace.

Dacă presupunerea noastră ar nimeri adevĕrul, am fi foarte veseli, pentru că ar fi dovadă că, deștrăbălarea, când vrea sĕ esundeze, se poticnesce de puteri, cari o sciu reduce în alvia ordinei.

Am dorì ca puterile aceste sĕ fie și mai departe lucrătoare și sĕ pună stavilă jignirei sentimentelor, cari sûnt una și aceeași cu adevĕrata loialitate.

Din causa presupunerei acesteia, ne mărginim dar și noi în comentarea „fenomenului sublim" al representanției comitatului pestan.

Incidentul, cu toate aceste, remâne un incident regretabil în analele patriei. El ne a ridicat colțul vĕlului și ne a descoperit inimile acelor, ce pretind a fi numai ei adevĕrații patrioți în țeara întreagă. El ne spune apriat, și aceasta este dureros pentru ori ce om de bine, că sûnt oameni în Ungaria, cari transacțiunea dela 1867, vor sĕ o esploateze, încet cu încetul, ca toți loialii din anii 1848 și 1849, față cu tronul, sĕ „devină" cu timpul iloiali, dacă nu mai mult, față cu statul unguresc.

„Profunții diplomați" și „bărbați de stat," cari lucră, de esemplu, la dărîmarea monumentului generalului Hentzi din Buda și la toate reminiscențele de natura aceasta, se vede că nu vor prin transacțiune pacea și buna înțelegere, ci recucerirea.

Noi însĕ dicem că aceasta din urmă, mai cu samă în diua de astădi, e mai mult de cât netact politic.

Aceia vĕd paiul în ochii altora, dar bârna într'ai lor o trec cu vederea!

Nu bagă de seamă că prin procederea lor provoacă sminteală. Și apoi scriptura dice: „Vai lumii de sminteală, dar mai vai de acela, prin care vine sminteala."

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Noemvre.

Delegațiunile și au terminat lucrările eri cu ceremoniile îndatinate. Suma totală votată de delegațiuni pentru armată și pentru miliției teritoriale (honvedi și landwehr) pe anul viitor face 136,800,000 fl. în sumă rotundă. Delegațiunea ungurească s'a purtat și de astădată cavaleresce și a votat tot ce i s'a cerut. Cea austriacă a mai resbătut 100,000 fl., dar în ședința plenară ultimă, din 18 Noemvre, s'a învoit și ea a lăsa și 100,000 fl., și pentru concordanța ambelor delegațiuni.

În casa deputaților ungurĕi s'a desbătut în dilele aceste proectul pentru cualificațiunea funcționarilor statului. În decursul desbaterilor deput. Steinacker a pretins ca funcționarii sĕ mai scie, pe lângă limba statului, și una din limbile obicinuite în țeară. Ministrul president dice, că propunerea lui Steinacker e păgubitoare și de prisos și că ar învoalve cestiunea naționalităților; de altmintrea ce propune dep. Steinacker se înțelege de sine. Desbatere mai însemnată a provocat cualificațiunea vice-comiților, solgăbirĕilor și notarilor comitatensi, dela cari, după legea cea nouă se cere, pe lângă anumite escepțiuni, diploma de advocatură, sau diploma de doctor în drepturi, sau esamenul din dreptul public. Mocsary a susținut că disposițiunea aceasta modifică elementele sistemei municipale, ceea ce ministrul president combate, arătând că împregiurările de acum cer altă cualificațiune ca înainte de 1848.

Din Bosnia se scrie că insurgenții ear au început a fi mai activi.

O pĕreche de cai, dăruiți de Maj. Sa „imper. și regele Francisc Iosif principelui Muntenegrului, dă prilegiu diarului, „Glas Crnagorca", a arăta bunele raporturi dintre Austro-Ungaria și Muntenegru, cu toate atacurile „presei jidovesci din Viena și Budapesta".

Ministrul de esterne rusesc s'a dus la Varzin. Diarele presupun, că întâlnirea lui Giers cu Bismark va apropia imperiul țarului de monarchiile aliate.

„Corrispondenza politica dalla Romania" spune că „Gazetta d'Italia", reproducênd o notiță din un diar francez, a scris, că regele Italiei a învitat pe regele României la o întâlnire, care va avè loc în Turin. „Cor. p. d. Rom." spune, după „G. d. Ital.", că învitarea nu s'a făcut din partea regelui Italiei, ci suveranul României a esprimat dorința de a avè o convorbire cu diarul italian, nu s'a ficsat timpul și locul de întâlnire. „Corr. p. d. Rom." aplaudează ideea, dar motivează că acum o intâlnire de feliul acesta nu poate avè loc.

Patriarchia constantinopolitană și biserica României.

Impotența patriarchilor din Constantinopole e mai veche decât căderea Constantinopolei în mâuile Musulmanilor. De când au început a se conforma jocurilor de întrigi ale curții bizantine, patriarchii sûnt jeloși mai mult de gloria esternă decât de binele bisericei și se îngrigesc mai mult de a'și asigura o domnie ca cea din Roma asupra creștinĕtății resăritene. Redusă foarte puterea lor în timpul sultanilor celor puternici din Constantinopole, patriarchii îngrigeau mai cu seamă, cum sĕ fanariseze lumea și cum sĕ adune bani. Spre sfĕrșitul acest din urmă căutau feliurite isvoare chiar și cu vătămarea autonomiei organelor și corporațiunilor subordinate. Așa au făcut cu metropolții din ambe țerile, care constitue astădi România, luându-le până și dreptul de a sânți mirul, un drept, care nu metropolții și încă metropolții exarchi, dar fie care episcop îl are în biserica ortodocsă orientală.

În primăvara anului acestuia metropolitul din Bucuresci și-a esercitat dreptul sĕu sânțind el însuși mirul.

Patriarchul constantinopolitan se supĕră pe „inobedienta" aceasta, poate că nu atât pentru vătămarea dreptului, cât pentru absența decilor de mii de galbini, cari călătoriau în tot anul din pungile clerului român în lădile din Fanar. Supĕrărei sale dă patriarchul espresiune printr'o mustrare, care, asupra omului serios și cunoscĕtor de organismul bisericei orientale, face o impresiune tragicomică.

Dep. Cogălniceanu în camera României însă a găsit și prilegiu dela 30 Octomvre a. c. espresiune printr'o interpelațiune.

Reproducem mai întâiu mustrarea patriarchală și apoi interpelațiunea, ca o părticică întregitoare, poate la o parte momentuoasă a istoriei bisericei orientale, ce are sĕ se desfășure într'un viitor, nu tocmai depărtat.

Aici scrisoarea patriarchului:

Ioachim,

prin mila tui Dumnedeu, Archiepiscop Constantinopolului, Nouei Rome, și Patriarch ecumenic.

Prea sfinte Metropolit al Ungro-Vlachiei, Prea Cinstite și Exarh al Plaiurilor și locțiitor al Cesariei și Capadochiei, și ceilalți Venerabili Archierei din România de Dumnedeu păzită, frații noștrii iubiți, întru sfântul Duh și conlucrători ai smereniei

FOIȚA.

Espositiunea agricolă industrială din România, județul Argeș, 1882.

(Încheere.)

Animale domestice. Vitele domestice, ce sosiră dilele acestea la espositiune, ridicară onoarea contestată a județului. Sûnt în județ mulți crescători de vite, dar nu înțelegem pentru ce din atâția inși am avut prea puțini esponenți; vitele de munte, sûnt bune, de muncă și de lapte, la câmp însĕ cele pentru îngrășat ca vite de soiu, atât pentru muncă, cum și de lapte, am vĕdut că au d. Mucenic Dinescu din Corbeni și d. Nan Giorgiu din Mușetești.

Vitele aduse la espositiune sûnt mai cu seamă o corcitură de rasa Sêrbă și Ungurească, sûnt în general musculoase și au o statură mijlocie.

Brênzeturile, Uleiurile, lipsiră cu totul. Acest gol ne motivat ne-a surprins mult. Amêndouĕ aceste articole se găsesc pretutindenea în județ și nu rĕu preparate. Ne mirăm cum s'a negrijat representarea a două ramure din industria casnică a săteanului.

Bĕutură. Vinul în județul Argeși n'are până acum o reputațiune stabilită; de și sûnt vii în multe localități, dar n'am vĕdut espus producțiune locală, ci vinuri din alte localități, dar preparate de negutători de aci din oraș și câți va viticultori tot din localitate, cari au vii sub dealul Pitescilor.

Siropurile de tot felul, bĕuturi spiritoase bine preparate, fuseră destule în espositiune.

Țuica românească, această bĕutură renumită în streinătate, a fost bine representată. De un gust aromatic-zăhăros, bine îngrijită, s'a găsit țuica d. A. Grunau proprietariu din comuna Vêlsănesci pl. Argeș, producțiune din ogrădile sale.

Nu mai puțin putem dice și de țuica . . . . . .

. . . . . .

Rachiul sau țuica națională a început a fi lovită și combătută pretutindenea de basamacul jidovesc, de otrava, care a ucis moralmente și pe toate căile pe țĕranii din Moldova.

Pentru a încuragia cultura prunilor, guvernul a desființat taxa pusă asupra producțiunei.

Economia căsei. În economia casei a escelat cu deosebire dna E. Brătianu, care a espus o serie complectă de conserve, apoi semințe preparate îndigene și streine, compoturi, bulionuri, producte leguminoase, oleaginoase, tinctoriali, liqueruri de masă etc., pe care le-a însoțit cu o prețioasă broșură, în care arată cu o deosebită competență cultura fiecărei plante din cele espuse și pe care broșiura avu bunătatea de a o împărți gratis tuturor visitatorilor.

Cunoscințele solide ale d-nei E. Brătianu în ramura economiei casnice, face multă onoare și bunăvoința de a face gratuit cunoscute tuturor, esperințele sale în acea ramură, îi crează cea mai frumoasă reputațiune.

De și nu cunoascem personal pe d-na E. Brătian, dar sĕ ne permită a o felicita în numele juriului espositiunei.

Grădinăriă. Cea mai mare parte din esponenți sûnt streini, dar în calitatea producțiunei espuse nu fără mult întrecuți Românii. Pomicultura fu representată de Români și relativ vorbind, nu tocmai slab, D. d. Lerescu, Locot. Chicoș espuseră mai multe specii de poame indigene și exotice din grădinile d-lor de pomicultură.

Legumi și verdețuri diferite. Destul de bine fură representate rădăcinile alimentare: morcovi și cartofi de felurite specii; sfecle de zăhar de o mărime surprindetoare, gulii asemenea etc. Între esponenți fuse și grădina scoalei din Mușetești, Daniel Sterescu cu sfeclele lui uriașe, etc, afară de grădinarii streini din localitate.

Sculptura în lemn. Un alt preot Român dotat cu un adevĕrat talent în ramura sculpturei în lemn, este preotul Ridea Dobrescu.

A espus nesce icoane și o cruce sculptate cu o finetă și precisiune admirabilă. Am admirat aptitudinea, dar mai mult stăruința și pacienta sa. Câte talente strălucite nu vor fi lângedind în coliba săteanului nostru! Cine

noastre, harul și pacea dela Dumneḑeu sĕ fie cu voi!

Din cele publicate în gazete, cu destulă durere și mâchnire ne-am informat la timp oportun că Sființia-Vĕ, în ḑiua de 25 Martie, anul curent, în sânta biserică metropolitană din Bucuresci, ați procedat la sevêrșirea sânțirei sântului Mir, în deplina nesciință a canonicei voastre autorități spirituale, adecă a Preasântului nostru Tron patriarchicesc, apostolicesc și ecumenic și în protiva regulei în vigoare din vechime în această religiune, și astfel, în loc de păzitori, precum trebue se fiți, ai regulei păstrate în biserica, ați oferit în persoanele voastre un tip de neregularitate, care 'și atrage mustrarea meritoriă. Fiind-că de toți se măturisesce că regula este un lucru foarte salutar și din cele mai necesarii și universale, și în lume nimic nu este vrednic de a se conserva fără regulă și fără provedere, din causă, că nu poate trăi un astfel de lucru, după vechia ḑisă. Càci cele eșite din regula lor obicĭnuesc a se duce pe viitor într'un mod răud și neregulat și a numai fi stabila, ca unele ce au perdut condițiunile inherente la starea lor și cari sûnt trase cân aici, când acolo, în mod desordonat și opus. De aceea și vasul ales poruncesce Corinthienilor ḑicênd; „toate sĕ se facă cu buna cuviință și după regulă, care trebue conservată in toate, mai vêrtos este necesară a se păstra neapărat in cele duhovnicești. Deci și Sfinția-Vĕ n'ar trebui nici sĕ toleraţi sĕ se audă pomenindu-se neregularitate in diecesele Voastre, precum sĕ o realisați. Voi călcând o regulă stabilită după un obiceiu bisericesc foarte vechiu: căci după glasul proroculuĭ „Duchul cel Sânt v'a pus și pe voi păzitori“ in casa lui Israil și in casa lui Iuda, ca sĕ fiți Voi mai inainte de tot, după porunca apostolicească, ḑice fericitul Petru, turma lui Dumneḑeu dintre Voi... făcêndu-Vĕ tipul turmei.“ Conform acestora și divinul Pavel, acolo unde învață cum trebue sĕ fie un episcop, poruncesce:

„Feresce-te de dorințele de inovațiuni, sciind că produc certe.“ Toate aceste fiind nesce indențiaturi și XXXIV canon Apostolicesc prescriind formal: „Episcopii fiesce-cărui neam sĕ cuvine a cunoasce pe cel întâiu între dênșii și a-l socoti pe el ca cap și a nu face nimic de prisos fără părerea lui“ trebuea și Sfinția-Vĕ sĕ se conforme cu aceste porunci prescrise întru sfântul Duch, și nu, pornind din dorința de inovațiune, dorința, de care din copilărie ați fost învĕțați sĕ vĕ feriți, sĕ cutezați sĕ vĕ abateți dela un obiceiu, care este în vigoare de seculi îndelungați, acel adecă de a lua Archiereii deosebitelor localități Sântul Mir dela Prea sfântul nostru Tron Patriarchicescu, Apostolicesc și Ecumenic, sub a căruia jurisdicțiune cei 630 sfinți părinți, cari au constituit al IV-lea sfânt Sinod Ecumenic din Calcidonia în Bitini'a, au rênduit sĕ fie supuși: „Episcopii din provinciile Pontului, Asiei și Traciei precum și Episcopii provinciilor mai sus ḑise (aflați) între barbari.„

Aceste fiind ast-fel și noi ascultând glasul Apostolicesc, care poruncește: Veghiați asupra casei St. Duch V'a pus pe voi Episcopi, ca sĕ pastoriți biserica lui Dumnezeu, pe care a construit-o cu sângele sĕu propriu,“ ne-am îndurat sĕ trecem cu vederea îndrăsneața faptă sĕvîrșită în țeară-ve peste ori ce dorință, faptă contrariă din vechime în regiunea voastră, și am hotărît atât despre acest lucru, cât despre oare-care alte zvoane, pre cum este acel despre stropirea și turnarea pe cap în loc. de sf. botez, despre îngroparea bisericească a sinucișilor, despre calendarul Gregorian, despre demnitatea Patriarchicească și mai alte asemenea, am hotărît ḑic, întru cât privesce sfințirea mirului, faptul fiind deja cunoscut, sĕ scriem sfinției Voastre, mustrându-vĕ ca unul care v'ați făcut în urma voastră -tip nu de ascultare și de supunere legală ci din contră, peste poruncile epostolicesci, esemplu de neregulatitate și de nesupunere; dar în privința celorlalte considerându-le încă nescesimple svoane, sĕ vĕ invităm sĕ ne dați informațiuni lămurite despre varietatea lor sau nu

Asceptăm dar rĕspunsul vostru asupra acestui punct.

Harul și mila lui Dumnezeu sĕ fie cu Voi.

Iulie 10, anul 1882.

(Semnat) **Ioachim.**

Episcop de Constantinopol, frate iubit

Urmează iscăliturile a 11 episcopi orientali.

După acest atestat de sĕrăcie spirituală eată și interpelațiunea:

D. M. Cogălniceanu Dlor, biserica noastră *„ab antiquo“* era independentă însĕ era frasa aceasta în toate hotărîrile atât în cele bisericei, cât și în cele politicesci: păstrându-se unitatea dogmelor cu biserica cea mare din Contantinopoli“, și se mai ḑicea aceasta: că după ce Corpurile legiuitoare alegeau pe mitropoliții și episcopii, sĕ ceară învoirea și a patriarchului dela Constantinopoli. Această frasă a dat loc la diferite interpelări și la aspirațiuni de egemonia. De esemplu, vĕ aduceți aminte cei mai bĕtrâni de vestita scrisoare a patriarchului ecumenic în timpul principelui Cuza, și de rĕspunsul demn românesc dat de acest domnitor, care a pus la locul sĕu pentru multă vreme pe acest patriarch, dacă îmi este permis sĕ ḑic acest cuvênt puțin reverențios pentru persoana s'a.

Odată cu declararea independenței noastre, dela sine devine și biserica noastră independentă, încă mai îndedentă decât mai nainte, și aceasta s'a întîmplat și cu biserica serbă și cu biserica muntenegreană și mai înainte și cu biserica grecă. În vreme ce patriarchul recunoasce independența absolută a bisericei muntenegrene, patriarchul se socotesce în drept sĕ adreseze o scrisoare plină de mustrări Mitropolitului Primat al României, întinḑêndu-și pretensiunile până a ne oprì pe noì de a ne face sântul mir trebuitor pentru botezarea copiilor nostri în religiunea crestină. Scrisoarea aceea este de notorietate publică și cuvêntul făcut de I. P. S. S. Mitropolitul Primat la deschiderea Sinodulu a luat publicitate și este cunoscut de toată lumea. Patriarchul de Constantinopoli în principiu nu se arată împrotivitoriu de a recunoasce independența bisericei noastre dar pretinde, că formele nu s'au făcut cum s'au făcut de guvernele sêrb, grec, și muntenegrean, așa am luat eu cunoscință.

Ei bine, eu socotesc, că precum mai înainte, în toate afacerile bisericei noastre Corpurile legiuitoare și, cu guvernul, suveranitatea națională au avut dreptul și datoria de a se amesteca, de a ḑice cuvêntul lor, socotesc ca și aceasta afacere trebue sĕ fie hotărită într'un mod definitiv absolut și legal, prin o lege; căci domnul ministru scie foarte bine că chiar Sinodul, dacă ar ḑice cuvêntul sĕu precum a și ḑis de mai multe ori, încă acel cuvênt al sĕu, ca se aibă caracter legislativ trebue se vie la Camere. Nu putem noi sĕ lăsăm, că aceasta cestiune sĕ se săvîrșească numai între Sinodul nostru și patriarchia. Sinodul nostru este compus de archierei, cari ori cum au o deferență către acel scaun care represintă o biserică antică, dar noi, oameni mai de lume, oameni mai ai secolului, putem sĕ vorbimîntr'un chip mai liberal, mai independent, și de aceea îmi permit a interpela pe d. ministru, dacă nu socotesce, cum că ministrul competinte sĕ vină cu un proiect de lege, unde Corpurile legiuitoare sĕ hotărască în mod definitiv rumperea definitivă, absolută a bisericei noastre de către obedienta aparentă sau imaginară a scaunului ecumenic din Constantinopole.

Dlor, nu trebue sĕ ne facem ilusiuni, legăturile, pe cari le avem în biserica ecumenic jenează foarte mult îmbunătățirile ce trebue sĕ facem nu în privința dogmelor, dar în privința disciplinei și a progresului bisericei noastre; și dacă nu vor întervenì puterile constituite spre a reforma abusurile, cari s'au străcurat în disciplină în prăctică și în deprinderile, mai ales ale unei părți a clerului nostru, se vor găsì poate alții în alt loc, cari vor cere acele reforme și cari poate vor mijloci pe o cale, care nu va convenì la mulți.

Eu spun, cumcă noi trebue sĕ rumpem legăturile noastre cu obedienta patriarchală, ce ni se cere din Constantinopole, pentrucă de acolo nu ne vine lumină, și nu se poate sĕ ne mai vină acolo decât împedecări la introducerea reformelor, de cari avem nevoie în biserica noastră.

D. președ. al consil. I. Brătianu: Dlor, Eucred, că este bine se lăsăm se vorbească întâiu Sinodul; și sĕ fie încredințat onor. D. Cogălniceanu și cred că este încredințat, că clerul nostru este în privința drepturilor noastre, cum a fost totdeauna, foarte național și la înălțimea misiunei sale (aplause.) Eu cred cum că mai multă autoritate va avè chiar faptul Camerei, când mai întâiu se vor fi pronunciat capii bisericei. Cât pentru independența, Dlor, noi avem independență; și onor. D. Cogălniceanu, cred, că nu a voit sĕ ḑică decât ca se o regulăm; căci independența absolută o avem. Dacă sûnt oare-cari pretensiuni, aceasta este alt ceva; am vĕḑut suverani, cari de secoli întregi perduseră nesce țĕri depărtate, și cu toate acestea continuau a se întitula suveranii acelor țĕri. Noi mauținem principiul unității dogmelor, dar în colo sûntem independenți; și dacă nu s'a făcut pentru biserica noastră ceea ce trebuia sĕ se facă, pentru ca sĕ'i dăm toate mijloacele, ca sĕ progreseze și ea împreună cu celelalte instituțiuni naționale, causa este că împregiurările nu ne au iertat sĕ o facem.

Statistica comparativă a financelor în diferite state.

Comparațiunea este mijlocul cel mai sigur și serios pentru a judeca starea unui stat. Într'adevĕr, prin comparațiune, făcută după toate regulele sciinți-i, se poate vedè și precisa esact locul, ce un stat ocupă în familia statelor; se pot vedea relativ bunurile ce are și neajunsurile de care sufere.

D. Julie Kautz, profesor la Universitatea din Pesta, a făcut un asemene studiu comparativ asupra financelor diferitelor state, luând ca punct de plecare bugetele pe 1881.

Recomandând acest studiu serioasei atențiuni a cetitorilor, vom resuma acì părțile lui cele mai interesante.

Chieltuelile în comparare cu poporațiunea. Chieltuelile ordinare și estraordinare, împreună cu dobânḑile datoriei publice se urcă; în Englitera, la 840 milioane florini; în Francia, la 1,100 milioane; în Austria la 460 milioane fl; în Ungaria la 300 milioane fl.; în Rusia la 720 milioane, în Germania (afară de statele singuratice) la 280 milioane fl.; în Prusia, la 450 milioane fl.; în Italia, la 570 milioane fl.; în Spania la 330 mil fl.; în Suedia și Norvegia, la 65 milioan fl.; în Turcia (esercițiul 1876) la 220 mil.; în Belgiu, la 116 mil. fl.; în Olanda, la 103 mil.; în Bavaria, la 112 mil.; Saxonia la 21 mil.; în Vürtemberg, la 26 mil. fl.; în România la 48 mil. fl.; în Portugalia la 75 milioane florini; în Elveția, la 25 mil. fl., fără chieltuiala cantoanelor; în Danemarca la 23 mil. fl.; în Grecia la 44 mil, fl.; în Serbia la 10 mil. fl:; în Muntenegru la $^1/_3$ milion fl., și în Statele-Unite la 520 mil. fl.

Comparând chieltuielie cu cifra poporațiunei acestor state, găsim po-

---

să ocupă de asimeni flori divine, ca sĕ le încuragieze?

Fără de a fi tacsați de fanfaroni, Argeșenii au dreptul sĕ pretindă că natura îi a favorizat în privința genielor învĕțătoare și a talentelor artistice. Simbolul perfecțiunei în arte, mănăstirea lui Manole, este un titlu de drept istoric în cultura artelor; Argeșenii dar sĕ caute a susținè cu demnitate onoarea națională.

Cultura stupilor de albine. Regiunea muscelor este regiunea predilectă a albinelor. Aveam noi la munte stupine mari, populate, făceam un întins negoț cu miere și cu ceară; esportam cantități mari din producțiunea apiculturei în orient; dar dela un timp înainte, de când adecă, livedile s'au arat și lăcomia către cultura cerealelor s'a întețit necontenit. (Astă ḑi) cultura albinelor este ca și căḑută. Abia am vĕḑut două uleie la esposițiune, puțină și urâtă ceară, pe care o bănuim a fi estrasă și aceea din boștină.

Lumânările noastre făcute mai mult din parafină și din alte substanțe reșinoase, ne probează că ceara națională este bătută întocmai ca și țuica de basamacul ovreesc.

Tablouri de Pictură. S'a ḑis de mult că românii au o deosebită aplicațiune în artele plastice, în pictură deja avem astăḑi pictori de o reputațiune netăgăduită.

Tablourile espuse aci în esposițiune ale pictorului S. Vasilescu, sûnt dacă nu o raritate, dar totuși de o valoare deosebită; tonul culorilor, umbrele genul în care sûnt esecutate ne atrage atențiunea fără voie.

Ne pare rĕu că în programa esposițiunei nu s'a prevĕḑut a se premia și producțiunile pictorilor Români.

Argintăria. Nu putem trece sub tăcere și această artă, mai cu osebire că, un argintar din Pitesci, d. Ștefa Avrămescu, este un specialist distins în arta sa. Cei ce voesc a fi români cu inimă, sĕ caute a nu ocoli nici o dată pe artiștii de un sânge cu ei.

Pălărieria. De ce sĕ nu adresăm un cuvênt de mulțămire frățească, celor doi pălărieri români din Pitesci, cari numai prin munca lor cinstită, ne ajutați de nimeni au învins concurența fabricanților streini. Onoare lor.

Încheind dar, darea noatră de seamă asupra primei esposițiuni a județului Argeș ne credem în drept a chema luarea aminte a cetățenilor Argeșeni, asupra atâtor ramuri de industrie care altă-dată făceau bogăția țerei, ear acum sûnt pe ușa momentului!

Abia am început a ne mișca pe terîmul economic și trebue sĕ scim de pe acum în ce suntem slabi și înapoiați, în ce sûntem robiți streinilor?

Esposițiunele sûnt pentru ori-ce națiune oglin dasau panorama, în care ea 'și vede situațiunea lor economică. Am întrat odată pe drumul propășirei materiale, avem deplină cunoscință de lipsele noastre Acum dar sĕ lucrăm cu bărbăție pentru a ne rescumpĕra trecutul, ce l'am petrecut în amorțire.

„Țeranul român“

porațiunile următoare: în Francia, de fie-care locuitor, florini 50—40; în Englitera, 24—26; în Olanda, 23—24; în Bavaria, 20—21; în Belgiu, 20—21; în Grecia, 20—21; în Italia 20—21; în Spania, 19—20: în Austro-Ungaria, 18—20; în Austria în particular 19—20, în Ungaria 18—19; în Portugalia, 17—18; în Prusia, 14—17; în Danemarca, 12—13; în Saxonia, 10—11; în Suedia-Norvegia, 10—11; în Statele-Unite ale Americei 10—11; în România, 9—10; în Rusia, 8—9; în Serbia 6 fl.

Oștirea și datoria publică în comparare cu poporațiunea. Chieltuelile administrative luate într'un sens larg, adecă împreună cu cele pentru armată și pentru datoria publică, se urcă în Eglitera la 90% din totalul chieltuielilor; în Francia, la 85 la sută: în Rusia, la 84%; în Italia, la 80%; în Austria, la 74%; în Ungaria, la 71% *); în Elveția, la 70%; în Germania, la 66%; în Belgiu, la 60%; în România, 60%; în Prusia, la 52%; în Bavaria, la 44%; și în celelalte state mici din Germania, 30—42%.

Dar adevĕrata valoare a totalului cheltuielilor nu se poate apreția decât esaminând elementele din care se compune. Procedênd după această sistemă ajungem la următorul resultat: Cheltuelile pentru lista civilă au fost cele mai urcate în Rusia, adecă 10 milioane și cele mai mici în Elveția adecă 6000 florini. În Austro Ungaria, chieltuieala aceasta e de fl 9,300,000.

În chieltuielile făcute cu Parlamentele, Ungaria ocupă locul al doilea, cu 1,200,000 florini, și nu e întrecută decât de Francia, care chieltuiesce 4,6000,000, pe când celelalte State chieltuiesc mult mai puțin. Englitera chieltuiesce 900,000 florini, Austria 650,000, Italia 800,000, Prusia 650,000.

Pentru afacerile streine, Englitera chieltuesce 6,800,000 florini, Francia 5,200,000, Austro-Ungaria și Rusia 4 milioane și Germania 3,500,000.

Chieltuelile armatei în comparare cu poporațiunea. — Chieltuelile facute pentru armările militare se urcă, în Francia, la 310 milioane florini. adecă 8 florini de locuitor; în Englitera, la 280 milioane florini, adecă 8 florini de locuitor; în Rusia, la 240 milioane, adecă 3 1/6 de locuitor; în Germania, la 215 milioane, adecă 4 3/4 de locuitor; în Austro-Ungaria, la 124 miloane florini, adecă 3 1/2 fl. de locuitor; în Statele unite, la 100 milioane fl., adecă 2 1/6 de locuitor; în Italia, la 97 milioane, adecă 3 2/3 fl. de locuitor; în Spania, la 62 milioane, adecă 3 1/4 fl. de locuitor; în Olanda, la 32 milioane, adecă 7 1/2 fl. de locuitor; în Belgiu, la 17 milioane, adecă 3 fl. de locuitor; în Danemarca, la 8 milioane, adecă 4 fl. de locuitor; în Elveția, la 6 milioane, adecă 2 1/6 fl. de locuitor; în România, la 16 milioane, adecă 2 2/5 de locuitor.

Costul unui Soldat. — În timp de pace, întreținerea unui soldat costă mai mult în Englitera, adecă suma de 700 fl. pe an; în Francia 460 fl.; în Germania, 445 fl.; în Rusia 260 fl.; în Belgiu, 420 fl.; în Austro-Ungaria, 360 fl.; în Italia, 350 fl.

Chieltuelile pentru armată se urcă în Englitera, la 33% din totalul cheltuelilor generale; în Rusia la 32% în Francia la 26%, în Spania la 26% în România la 16%, în Austro-Ungaria și în Italia la 20%, în Belgiu la 17%.

Datoria publică în comparare cu poporațiunea. — Cât pentru datoriele publice, ele se urcau — în esercițiul 1880—81, în cifre rotunde: în Francia la 10,500 milioane fl. producênd o dobândă de 480 milioane, adecă 13 fl. de locuitor; în Englitera la 7500 milioane, dobândă 300 milioane, adecă 9 fl. de locuitor; în Spania, la 5000 milioane, dobândă 100 milioane, adecă 6 1/4 fl. de locuitori, în Rusia la 4,600 milioane, dobênda 200 milioane, adecă 3 fl. de locuitor; în Italia, la 3900 milioane fl., dobêndă 190 milioane, adecă 7 fl. de locuitor; în Austria, la 3,400 milioane, dobândi 136 milioane adecă 6 1/5 fl. de locuitor; în Ungaria la 1,660 milioane fl., dobênți 95 milioane, adecă 6.1 fl. de locuitor; în Germania, 2500 milioane, în Turcia 2800 milioane, interese 160 milioane, adecă 10 fl. de locuitor; în Prusia, 1000 milioane, dobênți 40 milioane adecă 1 1/2 fl. de locuitor; în Olanda, la 900 milioane, dobêndi 30 milioane, adecă 7 1/2 de locuitor; în Bavaria, la 600 milioane dobênți 26 milioane florini, adecă 5 florini de locuitor; în România, la 240 milioane florini, dobânți 18 milioane fl. adecă 3 1/8 fl. de locuitor; în Suedia Norvegia, la 127 milioane florini, interese 10 milioene, adeca 1 1/2 fl. de locuitor; în Danemarca, la 100 milioane fl., interese 1 1/2 milioane adecă 2 1/5 fl. de locuitor: în Statele-Unite la 4000 milioane, interese la 130 mil. fl. adecă 1 2/3 do locuitori, în Grecia la 140 mil. fl.

Veniturile în comparare cu locuitorii. În esercițiul 1880/81, veniturile se urcau în Englitera, la 830 milioane florini adecă 23.53 de cap; în Francia, la 1280 milioane fl. adecă 30 fl. de cap; în Austro-Ungaria 660 milioane fl. (fără împrumuturi), la 17 1/2 fl de cap, (în speciale în Austria 380, în Ungaria 280 fl.), în Rusia la 640 mil. fl., adecă 9 fl. pe cap.

Comparând chieltuielile cu veniturile vedem că Spania, Rusia, Austria și Ungaria au de ordinar trebuință de împrumut pe fie-ce an, pe când în celelalte State e echilibru și, în Statele Unite chieltuielile trec cu 160 milioane peste venituri.

*) Va se dică în Austro-Ungaria 145%. Red.

Memorand

către Ilustritatea Sa D. Dr. Ioane Szabó, episcop gr. cat. al dicesei Gherlei, în privința convocărei unui sinod diecesan mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericei gr. cat., ținĕtoare de provincia metropolitană a Albei-Iulie și Făgărașului, și resp. de diecesa Gherlei.

(Urmare.)

Concedem, credem, dar scim, că causele mai sus numĕrate și multe alte cause politice au ajutat desertarea dela s. unire, au fost motoare; nu concedem însĕ și nu credem, sĕ fi fost acelea causa efficiens. Pentru ce nu? Pentru că neuniții au fost pe acel timp de 100 de ori mai apăsați. Într'adevĕr nu se poate pricepe, cum ar fi trecut la aceea biserică cu mult mai apĕsată cea mai mare parte a nniților mai puțini apĕsați, din motivul apĕsărilor? Deci causa cea adevĕrată, causa officiens a părăsirei s. uniri, — ajutată fără îndoeală și prin îndemnările lui Visarion, Sofroniu și Tunsul, apoi prin causele politice enumĕrate mai sus, a fost neobservarea datinilor, a disciplinei și canoanelor bisericei orientale; ba și călcarea în picioare a acelora în biserica unită; apoi succesiva micșorare a vieței patriarchale între lumeni și preoțime (tocmai ca astădi), cari toate în cea neunită cu atât se observau cu mai mare scrupulosite.

4 Cum au putut veni ignorate disciplina, aședĕmintele și canoanelele bisericei orientale grece în biserica română orientală de ritul grec, unită cu biserica Romei și călcate în picioare drepturile ei? Cum se putu întêmpla una ca aceasta atunci, când se scie, precum s'a arĕtat mai sus, că s. unire cu biserica Romei s'a făcut numai în cele 4 puncte și cu espresa condițiune, ca „ritul, disciplina, aședămintele și canoanele bisericei orientale de ritul grecesc sĕ se observe și pe viitoriu; când e nedisputaver, că neobservarea acestor aședĕminte, neobservarea constituțiunei de mai înainte produse atâtea împărecheri; când se scie, precum se arată mai sus, că din aceasta causă după moartea episcopului Ioane Giurgiu și sub marii episcopi Inocentiu Micul și Petru Paul Aron desertà dela s. unire cea mai mare parte a Românilor, și se reîntoarse la biserica orientală neunită? Și cine poartă vina pentru acestea?

Unii, chiar și din ierarchia noastră mai înaltă — bărbați, cari voia a trece de mari constituționalisti — atribuie, și unii mai atribuesc și aruncă și astădi vina pentru călcarea ácelor instituțiuni numai pe spinarea scaunului pontificiu roman, eară alții pe a regimnlui politic.

Primul asert, adecă învinuirea scaunului pontificiale roman, nu o putem pricepe. Pentru că cum ar puté scaunul pontificiale călca în picioare condițiunile de unire, puse de protopărinții nostri cu ocasiunea primirei s. unirì și primite de acel scaun? Între altele, cum ar putè oprì sau împedeca ținerea sinoadelor anuali eparchiali și protopopesci, alegerea demnitarilor bisericesci și a preoților, și răpí dreptul disciplinar, cari toate le am avut înainte de unire, ce se vede din colaționalele mai sus menționate ale principelui George Rákoczy din 1643 și dintre cari o bună parte a fost în us până la 1848? Cum ar putè face așa ceva scaunul pontificiale, când el spre a putea cuprinde în sinul iubitoriu al bisericei cat. cât mai mulți creștini, fie de ritul latin, fie de cel grec, maronit sau armean, a mantinut și a demândat mantinerea datinelor respectivelor națiuni, cari datine atât sûnt de varie dela început și până astădi, schimbându-se după țĕri și ginți? Da; pentru că cine nu scie, d. e. vecinii Bosniaci țin misa lor romano-cat. în limba bosniacă, alte popoară în limba și ceremoniile lor; așa, că esistă și în presente misa mediolanesă sau după ritul stlui Ambrosiu în Italia, mozarabica în Ispania scl.? Cine nu scie, că Roma în cele esterne ale religiei avu pururea o economie înțeleaptă, că „Necesse est, non ut omnes Latini, sed ut omnes catholici sint" dise papa Gregoriu XVI., și tot așa alți papi și alte concilie? [13])

Nu putem înțelege mai departe inculparea memorată a scaunului pontificial, de oarece scim, că și în biserica apusană disciplina, ritul și alte usuri privitoare la afaceri esterne bisericesci au variat totdeauna după popoară, timpuri și împregiurări. Așa d. e. în evul mediu în Ispania căsătoria preoților era „cel puțin tolerată." [14]) Chiar astădi scaunul pontificial al Romei concede Maroniților și Melchilor din Siria, ca preoților ajunși la vĕduvie, dacă capii lor bisericesci pot arĕta cause gravi pentru a 2-a căsătorie a vĕduviților, sĕ poată pâși la a doua căsĕtorie. [15])

Apoi ce atinge participarea secularilor la crearea funcționarilor bisericesci, scim, că aceea și în biserica occidentală a esistat și modul ei așișderea a fost și este foarte variante. Așa alegerea apostolului Matia în locul lui Juda vêndĕtoriul, adunarea creștinilor o decise prin tragere la sorți [16]) Unii papi ai Romei fură aleși prin aclamarea poporului. La noi în fosta diecesă a Făgărașului, ce a cuprins în sinul sĕu întreaga Transilvania și părțile Ungariei fost încorporate cu aceasta, susta încă dreptul de alegere după care au și participat toate tracturile protopopesci și la ultima alegere a archiepiscopului și metropolitului din Blaj. Tot acolo până la 1848 a fost în us alegerea preoților prin popor, au sistat în vigoare scaunele protopopesci, carele erau foruri disciplinare pentru toate fețele bisericesci din resp. protopopiate și totodată judecătorie de 1 istaoță în afaceri matrimoniali, Împedecatu-lea ac stea în trecut scaunul pontificial? Ba.

Dară ce posițiune a luat scaunul apostolic al Romei față de sinoadele mestecate? În sinoadele, ce se ținură în metropolia gr. or. a Ardealului la a. 1697 și 1700, convocate și celebrate, cel dintâiu sub presidiul metropolitului Teofil, ear al doilea sub a lui Atanasie, afară de protopopi și preoți a luat parte o mulțime de lumeni. Deci au fost sinoade mestecate, și acele aduseră decisiuni nu numai în obiecte, ce se ținu de afacerile materiali ale biserice sau de cele timporane, ci chiar în cestiuni privitoare la adevĕruri fundamentale sau dogmatice; deciseră adecă a primi unirea cu biserica Romei. Și scaunul roman nu face nici o escepțiuni, nu dubită un moment a primi de validă declarațiunea de acelea sinoade mestecate făcută chiar în obiecte dogmatice, rituali și ținĕtoare de dreptul canonic. Cum ar dubita dar, cum ar putè dubita a privì de valide atari hotărîri, ce ar atinge obiecte materiali de ale bisericei, precum întreținerea preoților fundațiunile, crescerea junimei și chiar a clericilor, și multe altele? Cum ar putè împedeca ținerea sinoadelor pure preoțesci, și mestecate, când e cunoscut din istorie, că chiar pe acel timp, când sau ținut sus atinsele sinoade mestecate în Transilvania în biserica română de ritul grecesc, s'a ținut și marele sinod micst al Maroniților Siriani?

Apoi oare n'au fost tocmai așa sinoade mestecate așa numitele capitulări ale Francilor în evul mediu, practisate mai în tot apusul catolic? Și ce alta a fost și în biserica orientală, p. e. în Moldova și Muntenia soborul mare al țĕrei, în carele se aduna Domnul, boerii cei mari și cei de al doilea, apoi metropolitul, episcopii, archimandriții, egumenii și alți preoți de capacitate spre a decide în afaceri atât politice cât și bisericesci? Eară acest us constituțional, purtat de cel mai genuin spirit al creștinismului, 'l întêmpinăm la frații români de peste carpați din timpuri imemoriali, așa cât nu vom greși deducêndul chiar dela creștinarea gintei noastre. [17]) Întocmai și în disele capitulări, episcopii și alți bisericani fruntași cu seculari mai de frunte coadunați decideau împreună afacerile civile și eclesiastice esterne ale țerei respective; eară în cestiuni pure dogmatice archipăstorii și alți bisericani se retrăgea și se constituiau în camera separată, având de a decide în de aceste nu mai ei singuri, fără concursul secularilor Dar ce se mergem așa departe, când esemplul 'l avem la noi a casă, dinaintea ochilor nostri? Da; pentru că oare care congresele romano-catolicilor din Transilvania cari pertractau despre bunurile, fundațiunile crescerea junimei și alte afaceri esterne ale acelei biserici, ce sunt alta decât sinoade mestecate, căror e subordinată comisiunea catolică, asemenea mestecată?

Deci ținerea sinoadelor mestecate nu e instituțiune nici calvinească nici schismatică, precum le plăcea unor prelați ungureni de ai nostri a o numì, ci este pracsă catolică. Dela dînsa și luară protenstanții pracsa lor de „lö-egyházi tanács" și „zsinat;" cari le țin totdeauna de odată, unul avênd de a pertracta afacerrile bisericei comuni laicilor și bisericanilor, eară celalalt celea de ale credinței.

Mai insistând încă asupra acestei ponderoase cestiuni, întrebăm: au nu e participare laică în afaceri bisericesci destul de delicate, când Majestatea Sa imperătoriul și regele nostru neavênd nici măcar ordinele s. de lectoriu ori acolit, denumesce episcopi și în Cislaitania, unde nu e rege apostolic? Și nu e oare și mai delicat lucru, când cutare patron fie catolic fie protestante au chiar jidan, denumesce canonici și parochi Oare nu e participare laică, când cetățeni din Cluj de religiunea rom cat. neconturbați de scaunul pontificiale, 'și aleg pe parochi sĕi ce cu atât e de mai mare însemnătate, cu cât parochi lor aceea prin alegere devin totodată și canonici în respectivul capitlu de Alba-Iulia?

Către aceste se mai poate adauge respunsul, cel dete în a. 1815 nunciul apostolic din Viena, Falcienelli, unor bărbați ardeleni și anume lui George Bariț, Demetriu Moga, Alesandru Bohațel, Gabriele Man și Vasiliu Butean, cari i adresase un memo-

[13]) Papa Gregoriu XVI. [14]) Sirmondi.

[15]) Vedi respectiva bula papală la Jos. Papp-Szilagy, Enchiridion juris canon. eccl. orient. cath., M-Varadini 1862.

[16]) Fapt. apost. c. I.; cfr. și despre alegerea celor șepte diaconi, Fapt. apost. c. VI.

[17]) Vedi s. e cartea de judecată dela priuc. Mateiu Băsărab din 1635 (la A. Tr. Laurian și Nic. Bălcescu Magazin ist. pentru Dacia, Bucuresei 1845—51, t. I. pag. 206,) și alte asemeni din domnia mai a fiie cărui principe moldo-aom. (acolosi, și la Mich. Cogălniceanu. Cronicele Românilor, Bucuresci 1863—72.)

rand în privinţa ţinerei sinoadelor mestecate.[12]) Care fu în respectul acestora respunsul nunciului? „Jus habetis.“ ḑise el prealaudaţilor seculari, şi cum că scaunul pontificiale nici când n'a împedecat ţinerea unor asemeni adunări spunênd şi acea, că chiar şi în ducatul Austriei se ţin consătuiri mestecate în afaceri bisericesci şi veḑênduse a avea unii scrupuli numai în privinţa numirei. Şi ce respunse fericitul metropolit Siuluţiu în representanţa sa din 24 Aprile 1865 şi sub Nr. 358 asternută numitei nunciature, la o scrisoare a acestei, prin care asta cere desluciri la memorandul susşternut de mai sus numiţii bărbaţi? A recunoscut dreptul lumenilor de a partecipa în sinoadele mestecate, spre a se consătuì despre cele tempurane ale bisericei.

În urma sĕ amintim oare faptele sumului pontifice român de aştăḑi Leone XIII care veḑênd şi nepotênd suferì încălcările libertăţei şi ale drepturilor bisericei catolice în amărăciunea sufletului seu nu numai se plânge cu lacrimile de sânge ale mântuitoriului nostru Is. Cristos, oftând: „Doamne de se poate, sĕ treacă pocalul acesta dela mine“ ci concede indulgenţie demandă penitenţiă şi a se face rugăciuni, pentru că Atotpotintele cu poternica sa mână sĕ apere şi scutească libertatea bisericei catolice contra tuturor atacatorilor drepturilor ei? Potere-am oare, ca catolici adevĕraţi, măcar numai presupune despre beatitatea sa fără de al stigmatisa chear de fariseu, că beatitatea sa de o parte plângându-se pentru călcarea libertăţei şi a drepturilor bisericei catolice universali, de altă parte în acelaşi timp aprobă încălcările libertaţei şi drepturilor bisericei noastre gr. cat. din Ardeal avute şi condiţionate cu ocasiunea primirei s. uniri? Nu, şi de trei ori nu!

Cum stăm însĕ cu a doaua aserţiune că adecă guverniele politice au pus şi pun piedece esercitărei drepturilor autonomice constituţiunali ale bisericei noastre gr. cat.? Se scrutăm şi se vedem şi valoarea acestui asert.

Prea bine scim, că începênd dela regimele împeratului Leopold I. până la finele guvernului imperatului şi regelui apostolic Francisc I. toate regimele au fost neamice constitutinalismului preste tot; prin urmare neamice şi constitutiunalismului bisericesc. Sub ḑisele guvernie suferiră şi bisericele protestanţi în Ungaria şi Transilvania, suferì şi biserica noastră română gr. cat. mai mult decât toate însĕ cea gr. or. neunită din Ardeal. Scim însĕ de altă parte şi acea că sub sistema de astăḑi neamica altcum tutor drepturilor naţionalităţilor nemagheare se organisară pe base constituţionale toate bisericile din Trarsilvania neîmpedecate de nici un regim de sub aceasta sistemă. Aşa cea rom. catolică, cele protestanţi, (încă chiar şi cea mosaică!) şi decât toate mai corespunḑetoriu geniului poporului, cea română gr. resăriteană.

Aceste mod aḑi toate bisericele se guvernă constituţiunalminte, afară de a noastră, de cea gr. cat. carea nici când n'a fost aşa de neduşită, că dela redicarea metropoliei gr. cat. române şi a episcopielor Gherlei şi a Lugoşiului încoace; era cu desclinire acea parte, carea mai înainte se ţinuse de diecesa Făgaraşului. Pentru că mai înainte, chiar şi pre timpul celor mai absolutistice regime politice, încă se ţinea măcar din când în când câte un sinod diecesan, aveam sinoade protopopesci, ne bucuram de dreptul de a ne alege pre episcopul nostru şi comunele pre preoţii sei, s. a. Toate acestea sûnt astăḑi, durere! sugrumate şi mai de tot sufocate.

Şi poate sa'r arunca vină acestor apĕsări şi impilări numai pre regimele politice şi ales pre cel din presente? Poate-s'ar oare măcar presupune, că regimele de acum, sub care se organisară constituţiunalminte bisericile tuturor celor-alalte confesiuni, chiar şi a Jidanilor, numai organisărei bisericei noastre se pună pedece, şi aşa dintre toate popoare-le patriei numai prosperarea Românilor gr. cat. sĕ o stavilească în cale? Nu putem crede, nu putem nici măcar presupune una ca aceasta.

Întradevĕr una ca aceasta nici chear Majestatea Sa domnitoriul n'ar concede-o Majestatea Sa, care pentru prosperarea bisericei noastre concese graţios reînvierea metropoliei gr. cat. române şi întemeiarea episcopielor Gherlei şi a Lugojului. Nu ar potè concede M. Sa una asemenea asuprire; căci acea ar însemna a pedepsì pre Românii gr. cat. din Transilvania şi părţile Ungariei pentru faptul, ca strămoşii lor au primit s. unire cu biserica latină la a. 1701 la indemnul Majestăţei Sale, imperatului şi regelui Leopold, I. strămoşul glorios al domnitoriului de aḑi; cari strămoşi ai Românilor de nu ar fi primit unirea, astă-ḑi strănepoţii ar aparţine bisericei orientali neunite şi ca atari s'ar bucura de cea mai frumoasă constitituţiune bisericească. Scurt: aşa ceva ar însemna, a pedepsì pre strănepoţi pentru loialitatea şi neţermurita încredere a strămoşilor în intenţiunile părintesci ale augustei case habsburg-lotaringice, ce nu se poate concede.

Afară de acea capetele încoronate şi toate guberniile statelor mai civilisate veniră în urmă la acea convingere, că absolutismul fie acela politic fie bisericesc, e inamic culturei şi înaintărei intelectuali, şi că un popor necult nici când nu e aşa de capace de a se înavuţi şi prin consecenţia de a supedita mijloacele de lipsă spre susţinerea statului, ca un popor cult. De acea în toate statele mai culte s'a dat constituţiune politică civilor statului, şi li sau eliberat bisericile de sub omnipotenţia statului. Deci mult rostita acsioma moderna: „Biserica liberă în stat liber.“ Acum însĕ pote s'ar oare presupune, că monarchia austro ungurească, unde toate bisericile se bucură de drepturi constituţionali in interesa statului, numai faţă de Românii gr. cat. se voească a face una aşa de înjurioasă şi pentru amêndoue părţile vătemătoria escepţiune? Nu şi earăşi nu!

Deci pentru călcarea datinelor, drepturilor şi canoanelor bisericei noastre române unite din Transilvania şi părţile Ungariei — avute şi folosite nu numai înainte de unire nevătămate, ci şi după acea mult timp, şi până la ridicarea metropoliei numai pe rênd şi în parte ciungărite, eară de atunce mai de tot năduşite, — nu se poate arunca vina, nici pentru trecut nici pentru presente pre scaunul pontificiale roman, eară pre regimele politice în trecut numai în o parte, în presente doară nici decât.

Poate că rĕul acesta e una consecenţă a s. uniri; apoi şi în trecutul mai vechiu au fost culpabili pentru dînsul şi demnitarii nostri bisericesci; era dela 1848 şi desclinit dela 1863 încoace călcarea aceasta vine singur numai dela unii dintre preasânţiele sale. Întradevĕr cs vedem îndată la leagănul unirei? Vedem că neghina, ce dupa 150 de ani năduşi holda de tot, se seamănă încă în primul sinod ţinut în interesul primirei s. uniri, în sinodul din Februariu 1697. În acesta după primirea şl subscrierea actului despre aceptarea unirei, în şedinţa a III. Metropolitul Teofil face propunere, că prin o representaţiune îndreptândă către Majestatea Sa, sĕ se petiţiuneze, că preoţii sĕ depindă şi sĕ se dispună de episcop earăn u de laici ca până acum.[13]) Est mod acela Metropolit, carele a propus în şedinţa I. primirea unirei pre lângă garantarea datinelor, disciplinei canonice şi a drepturilor bisericêi orientali scl., după câteva ḑile îndată în a III şedinţa şi aspiră: se i se dea facultate, că presânţia sa sĕ poată călca acele drepturi.

(Va urma.)

[12]) Veḑi acest memorand de datul 25 Martie 1865 în orgiualul sĕu lat., în „Sionul rom.“ 1866, nr. 12 pag. 187.

[13]) Veḑi Tr. Laurian, Documente istor., pag. 143.

Varietăţi.

* Ḑiua onomastică a M. S. imp. şi reginei *Elisabeta* s'a serbat aici Dnminecă cu îndatinatele solemnităţi bisericesci.

* (A eşit de sub presă;) „*Regulamentnl afacerilor interne ale Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului şi ale despărţĕmintelor ei.*“ Preţul unui esemplar 10 cr. v. a. Se poate căpĕta la Preşedintele Reuniunei, prof. Simeon Popescu.

* (Comisiunile didactice) alese de adunarea generală a Reuniunei învĕţătorilor gr. or. dîn districtul Sibiiului, şi anume: 1. Comisiunea pentru censurarea cărţilor de cetire (C. Hambăşan. N. Ivan, V. Iosoff şi I. Popa), 2. Comisiunea insărcinată cu censurarea manualelor de geografie (corpul învĕţătoresc din Sălişte, V. Iosoff şi D. Lazar), 3. cea pentru censurarea manualelor de comput (prof. D. Comşa şi corpul învĕţătoresc din Sălişte) — sûnt convocate pe Vineri 12/24 l. c. la întrunire în locuinţa preşedintelui Reuniunei.

* (Un cas interesant de cură.) Ioan Iosif Bena născut la anul 1812 în Pianul de jos, căsătorit în România în anul 1838, după ce şi au perdut vederea ambilor ochi, a fost adus de rudele sale din Pianul de jos spre al cura medicul din Sebeşiu dl Dr. Krasser, care după ce s'a convins despre perderea vĕzului, trecută de 2 ani de ḑile, a întreprins cura ochilor cu pacientul, şi în timp de 6 ḑile l-au curat în cât pacientul s'a dus cu vederea curată şi foarte mulţămit.

Loterie.

Sâmbătă în 18 Noemvre n. 1882.

Viena:	**15**	**14**	**57**	**55**	**68**
Timişoara:	**30**	**88**	**81**	**61**	**66**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 18 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 30	119.—
Renta de aur ung. de 4%	85.75	85 60
Renta ung. de hârtie	84.60	84 60
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	133.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.50	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	130.50	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pămêntului	99 —	99.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	96.50	97.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.—	97.25
Obligaţiuni urbariale transilvane		98 25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	98.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	—.—	96 50
Sorţi ungaresci cu premii	116.75	116 50
Sorţi de regularea Tisei	108.80	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.65	76 50
Datorie de stat austr. în argint	77 20	77.70
Renta de aur austriacă	94.—	94.75
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	831.—	833.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	285.—	285. -
Acţiuni de credit austr.	293.70	293.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.20	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.67
Napoleon	9.48½	9.49
100 marce nemţesci	58.50	58.50

Nr. protop, 289. [292] 1—3

CONCURS.

Pentru posturile învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. orientale dîn protopresbiteratul Mediaşului, se escrie concurs cu termin până în 20 Noemvre 1882.

1. Haşag cu salariu anual de 100 fl. v. a. 70 pâni, lemne, şi cuartir.
2. Buzdu cu salariu anual de 150 fl. v. a. lemne şi cuartir.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a-şi aşterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul până la terminul susscris.

Mediaş, 5 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele bisericesci.

Dionisiu Chendi m. p.,
adm. protop.

Nr. 282. [293 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de a III-a clasă Măgura cu filia Topliţa în protopresbiteratul Gioagiului I, se deschide concurs până la 5 Decemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt: porţiune canonică de 6 cară fên, birul parochial din Măgura dela 80 familii a 1 fl., din filia Topliţa dela 56 familii câte douĕ ferdele cucuruz cu tulei, şi stolele usuate, cari laolaltă computate în bani, dau un venit anual de 323 fl. 15 cr,

Concurenţii au a'şi substerne suplicele lor instruite după prescrisele statutului organic şi regulamentului pentru parochii până la terminul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 5 Noembre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochia oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresb.

Nr. 810. — 1882. [291] 2—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu secundariu la scoala grănicărească din Lisa cu salariu anual de 180 fl. şi adecă: 50 fl. din fondul scolastic, ear' 130 fl. apoi cuartir şi lemne de foc dela comunitate.

Competenţii sĕ'şi substearnă petiţiunile provedute cu diploma de cualificaţiune în ordine şi alte documente necesarie până la 30 Noemvrie anul curinte la:

„*Comitetul administrativ al fondului scolariu al fostilor grănicĕri din regimentul român I. la Sibiiu*“.

Nr. 180 [291] 3—3

CONCURS.

Se escrie a doua oară cu terminul până la 15 Noemvre st. v. pentru întregirea următoarelor prosiuni nvĕţătoresci în protopresbiteratul gr. or. al M. Oşorheiului.

1. Petea de câmpie cu salariu de 230 fl., în rate lunari decursive.

2. Iclandul mare cu salariu de 200 fl., în rate lunare decursive cuartir natural şi grădină de legume.

Cererile concursuali instruite conform legilor vigente sûnt a se aşterne oficiului protopresbiteral.

M. Oşorheiu 21 Octomvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Parteniu Trombiţaş de **Betlen** m/p.,
protopresbiter.

Nr. 5279 civ, 1882. [289] 3—3

Publicaţiune.

Subcrisul tribunal reg. aduce la cunoscinţă, că cerêndu se din partea contelui de Ugra, Georg Haller, comasarea generală a hotarului comunei Dârloş, pentru pertractare se defige terminul **de 20 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** în casa comunală din Dârloş. La aceasta se provoacă a se înfăţişa toţi cei interesaţi cu observarea, că cei ce vor lipsì se vor considera ca învoiţi cu comasarea.

Pertractarea o va conduce judele esmis, Székely Miklos.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., preşedinte. **Butak** m. p., notariu,

Nr. 5280 civ. 1882. [290] 3—3

Publicaţiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscinţă, că în urma rugărei contelui George Haller în contra tuturor proprietarilor din comuna Idiciu: pentru admiterea comasărei în comuna Idiciu s'a defipt ca termin pentru pertractare ḑiua **de 21 Decemvre a. c. la 10 oare a. m.** Pertractarea se va ţinè în cancelaria comunală din Idiciu. La aceasta se provoacă a se înfăţişa toţi proprietarii interesaţi cu acea observare, că cei ce nu se vor presenta vor fi priviţi ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută în 6 Noemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., preşedinte. **Markovics** m. p., notariu.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 132. Sibiiu, Joi 11|23 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cualificaţiunea funcţionarilor.

Cetim în raporturi scrise la ţiare, dela dieta Ungarie,i că dl ministru president Tisza ar fi ţis despre proiectul privitor la cualificaţiunea funcţionarilor, că este cea din urmă încercare cu sistema electorală comitatensă“. Dl Tisza ar fi declarat, se ţice mai departe, că, durere, nu sperează dela sistema, pentru care dênsul are predilecţiune deosebită, că va eşi mai îmbunătăţită din încercarea aceasta.

Dacă sûnt adevărate cele ce se scriu că ar fi ţis dl Tisza, atunci merită o deosebită laudă pentru sinceritatea sa. Cel puţin am scì, că ţilele sistemei de a se alege funcţionarii administrativi sûnt numerate.

Deputatul Grűnwald a şi pledat pentru introducerea sistemei de denumire. Într'un discurs, de altmintrea important, cetim că deputatul a arătat că pre lângă alte părţi bune ale sistemei de denumire aceasta ar într'unì şi pe cea a totalei maghiarisări a ţĕrei.

A doua sinceritate.

Lângă sinceritătile aceste oficiale şi oficioase mai dăm de altele în presa opositională maghiară. Într'aceste se varsă lacrimi după oalele cele cu carne grasă, care opositiunea ţice că se vor lua de aci încolo dinaintea onorabilei *gentry*. Legăturile familiare în sus până în coridoarele dietei şi până în cabinetele ministeriale şi vice versa, e de temut, că nu vor mai avè nici o valoare. Oamenii cu „practică din viaţă“, cari nu sciu carte, vor fi preteraţi faţă cu acei ce vor putè produce o hârţoagă de diplomă fie de advocatură, fie de doctor în drepturi, fie de esamine de stat.

Ciudat lucru. Ţeara are o mulţime de lipse, care aşteaptă a fi împlinite. Se desbat proiecte de o importanţă deosebită, privitoare la administraţiunea ţĕrei. Şi ce să veţi? Dacă cineva face numai alusiune la un drept basat în legea naţionalităţilor, cum a făcut deputatul Steinacker, îusiunea e îndată cualificată de păubitoare şi nu se ia în consideraţiune, fiindcă „şi aşa se înţelege de sine.“ Dar se fac alte alusiuni, în acelaş timp, despre viitorul maghiarisăre totale şi acesteia i se deschide perspetiva pentru un viitor nu prea depărtat. De altă parte se aude ţipătul pentru perderea influenţei de până aci a aşa numitei *gentry*, deprinsă a domnì fără a'şi bate capul de a fi şi cualificată pentru domnie. Acest ţipet, ce e drept este de astădată suprimat, de bună seamă pentru scopul maghiarisărei, însă nu este esclusă posibilitatea că prin escepţiuni să se împreune scopul maghiarisărei cu îngrigirea şi de nobila gentry.

În chaosul acesta, din care transpiră numai interese egoiste, ce se mai scim ţice şi noi, pe cari ori cât ne ignorează şi unii şi alţii din soiurile interesaţilor de mai sus, proiectul încă ne priveşce?

Noi, cari ne aflăm în posiţiunea „plăcută“ de a nu avé să mai perdem nimica, ar trebuì să fim cu totul indiferenţi. Avem doveţi destule că şi cu sistema electorală, fiind construită de aşa, nu putem ajunge la vre'un resultat, întocmai precum nu vom ajunge la nimica, nici cu sistema de denumire.

Indiferenţa însă în politică e păcat de moarte politică şi aşa astfel de idei trebuie să le alungăm dela noi.

Dacă prin împregiurările date n'avem influenţă în afacerile publice ale statului, se ne ţinem de datorinţă a o câştiga. Osteneală şi trudă are se ne coste aceasta, dar ne sûntem datori nouĕ câştigarea influenţei şi, ceea ce ne sûntem datori, trebue să şi împlinim.

Până atunci, până când prin recâştigarea influenţei legale vom fi puşi în posiţiune de a ţice ceva în merit despre lucruri cum sûnt cele ce se petrec în casa deputaţilor Ungariei, ori ce vom ţice, va fi ţis în zadar. Domnii situaţiunei, cel mult, dacă vor lua notiţă „spre sciinţă“ despre ele. Aşa e moda politică la noi în timpul libertăţilor moderne.

Ceea ce ţicem aşa dară e ţis numai aşa pentru noi şi între noi:

Privind lucrurile cum se desfăşura înaintea noastră, pentru admimitatelor, este păcat de timpul ce se perde cu alegerile. Comisiunea candidătoare, care se compune din capul comitatului, din trei membrii designaţi de dênsul, adecă de capul comitatului şi pe urmă din trei designaţi de representanţă, face, în cele mai multe casuri, alegerea ilusorie.

Ar fi dar o economie de timp pentru alegătorii representanţi ai comitatelor, când alegeri de felul acesta ar fi înlocuite prin denumire.

În casul din urmă representanţele ar fi scutite de imputarea, că ele ar „ales“ pe acela, pe care nu'l voiau.

Considerante în favorul denumirei ar mai fi multe, dar la ce să vorbim acum când este indiferent, dacă vorbim sau nu vorbim despre ele?

În anul viitor însă vom fi chemaţi să „alegem“ după proiectul, care până atunci va devenì lege. Să ne îngrigim dar de pe acum de doctori, de advocaţi şi de bărbaţi cu esamene de stat. De „escepţiuni“ se vor îngriji alţii. Să ne încercăm însă a ne concentra toate puterile ca, cel puţin, totalei maghiarisări să opunem cu succes legea de naţionalităţi.

Dacă s'ar plânge atunci ori care parte din nuanţele politice maghiare, asupra eventualei reeşite, s'ar plânge numai asupra unei legi votate la 1868 tot de dênşii.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Noemvre.

Presidentul delegaţiunei ung. L. Tisza în discursul său de încheere a ţis, că din desbateri s'a putut vedé nisuinţa guvernului comun de a susţinea pacea. Presidentul însă a adaus în discursul său că „la casul neaşteptat“ când s'ar turbura pacea din afară, putem fi fără nici o temere şi încredinţaţi în cualitatea armatei noastre de a fi gata a se bate“. Cuvintele aceste au făcut sensaţiune. O parte considerabilă din presă s'a folosit de cuvintele presidentului şi le-au înterpretat de o alarmă resboinică pentru un timp apropiat. Şi în adevĕr nu e tocmai ceva liniscitor a auţì pe bărbaţii de stat şi pe generali făcênd alusiuni la un resboiu „neaşteptat.“

În casa deputaţilor Ungariei se continuă desbaterea proectului de lege privitor la cualificaţiunea funcţionarilor.

Călĕtoria ministrului rusesc de esterne de Giers la Varzin şi apoi la Berlin, să ţice în organe oficioase, a fi avut resultate pacifice. Neîncrederea însă pricinuită prin pregătirile rusesci la marea neagră şi dealungul fruntariilor austro germane nu vrea să se delăture. Curioasă e scirea, că Rusia în Basarabia organisează milităile sale după sistema dorobanţilor din România.

Memorialul.

„Telegraful“ din Bucuresci luând notiţă despre memorial scrie următoarele.

Bĕtrânul ţiar frances „Journal des Debats,“ tipăresce in numĕrul său Pesta plină de injurii contra naţiunei române. Aceste injurii sûnt argumentele, cu care unul din descendenţii lui Atila crede nemerit a combate însemnatul Memoriu al celor 153 delegaţi români din Transilvania.

Dăm mai jos partea esenţială a corespondenţei în cestiune şi ne reservăm dreptul a vorbì despre ea într'un numĕr viitor; o declarăm însă dinainte că, fideli principiului nostru, la injurii nu vom rĕspunde cu injurii, ci vom combate cu argumente pe zelosul polişinel al regatului sântului Stefan.

Eată faimoasa prosă a acestui Domnişor:

„Ţilele frumoase, de care ne bucurăm acum, ne mângăe puţin de lunile cele lungi, ploioase, în care soarele, ascuns necontenit părea că vrea să părăsească pentru totdeauna pământul nostru.

„Câte o dată să mai întunecă şi să prefacă că să ascunde, dar aceasta numai pentru a ne face să apreţiem mai bine frumseţile ano-timpului, rĕcoros şi sĕnătos, care ne e dăruit înaintea reîntoarcerii gerului. E timpul vênătorilor celor mari prin munţi. Toată aristocraţia aleargă după urşi, căprioare, porci selbateci şi altele. Vênătorile mari sunt dese în mijlocul pădurilor atât de numeroase în această ţeară, şi oaspeţii cei mai ilustri iau parte la dênsele. Aşa apetrecut regele Saxoniei opt ţile în luna lui Octomvre cu împĕratul la Mürzzeechlag; aşa principele Guilom al Prusiei a întovărăşit pe principele imperial Rudolf în întreprinderile lui cinegetice, şi curtea întreagă a alergat în urma lor, în timp ce împărăteasa, rĕmasă la Gödölő, face şi ea, din partea ei, acest esercitiu care 'i e atât de obicinuit.

„În timp ce clasele cele înalte ale societăţii 'şi întrebuinţează ast-fel toamna, se petrec în ţeară fapte, cari sûnt din nenorocire semnul unei mişcări produse nu de întêmplare. La Pojon şi în împregiurimi, cestiunea ovreească a eşit la iveală pe neaşteptate; în Transilvania, e mişcarea ultra Românilor, care s'a arĕtat printr'un Memoriu, sau mai bine printr'o plângere, care să adresează după cum se vede Europei intregi, dacă să ia în seamă numeroasele limbi de cari autorii Memorialului s'au servit pentru a 'şi arĕta păsurile.

„Vĕ voiu vorbì altă dată despre cestiunea evreească, care, născută în Germania, urmează în Rusia în mijlocul tristelor eşiri şi terminată numai prin schimbarea ministeriului, ocupă mult ,spiritele din Austro-Ungaria.

„Pentru moment, voiesc să vĕ pun în curent cu cestiunea română născută de memoriul, care s'a publicat de curênd. Românii din Transilvania nu se amestecă de mult timp în vieaţa politică. E un an şi jumĕtate, de când au avut o mare într'unire la Sibiiu care a luat hotărîrea de a se abţinè dela ori-ce turburare electorală şi de a fi pentru moment cu totul pasivi. Memoriul despre care vĕ vorbesc arată astăzi motivele acestei hotărâri şi formulează în acelaş timp condiţiile cari ar întra din nou în viaţa politică şi ale unei împăcări putincioase cu Ungaria. Nu e vorba aici, bine înţeles, de majoritatea poporului român. Memorialul nu este iscălit de cât de „153“ întransigenţi, dar au toţi mulţi partisani între Românii din Transilvania şi Ungaria, şi pentru aceasta vrem să analisăm dorinţele şi ideile lor politice.

„Românii intransigenţi, sau cum ei să numesc aci *ultra-Valachi*, cer înainte de toate autonomia Transilvaniei. Aceasta exigenţă e naturalmente într'o aşa contraţicere cu ideea fundamentală a modernului stat ungar, şi apoi este atât de nerealisabilă şi estravagantă că nu credem posibil a o lua serios în consideraţiune. Autorii „Memorialului“ ne vor permite prin urmare a trece peste aceasta şi de a aborda alte puncte ale programei: sufragiul universal, abolitiunea censului electoral, introducerea limbei române ca limbă oficială şi escluderea limbei maghiare al cărei învĕţământ este tacsat de antipatriotic. Dar dacă învĕţământul limbei germane este obligător în scoalele secundare ungare, apoi cum să poate ca limba ţĕrei se fie esclusă din provinciile locuite de valachi? Tot aceeaşi se poate ţice şi de cererea intransigenţilor privitoare la autonomia bisericei şi a scoalei, cu atât mai mult că aceşti domni cer dela stat întreţinerea şi creaţiunea unei universităţi române. Acestea sunt punctele cardinale ale întransigenţilor Valachi din Transilvania.

„Este greu a-şi face o idee esactă de esageraţia, pentru a nu ţice de absurditatea acestor cerinţe, atât mai mult, când vom examina de aproape condiţiunile economice şi soţiale ale acestei naţiuni. Valachii pretind a fi descedenţi ai anticilor romani: din nenorocire însă în viaţa socială a naţiunei lor nu se găsesc trăsuri carac-

teristice cari ar putea sprijini aceasta pretensiune. După datele statistice cele mai esacte, nivelul întelectual al valachului este mult mai înferior (!!!) aceluia al altor naţionalităţi, cari locuiesc imperiul s. Stefan. Tot acelaşi lucru se poate ḑice şi de situaţiunea lor economică (?). Trebuinţele valachilor sûnt cu desĕvârşire primitive şi capacitatea lor comercială şi îndustrială este foarte inferioară, aşa că împositele directe şi indirecte ale provincielor locuite de Valachi nu raportează statului absolut nimic (?)

„Cu un cuvênt valachii represintă un strat cel mai de jos al Transilvaniei şi ar fi o greşeală mare de a remite în mânile lor puterea guvernamentală prin mijlocul unei reforme electorale artificiale. Aceasta ar echivala cu faptul de a le supune naţiunile sasă şi maghiară, a căror desvoltare politică, fără contestare, le este superioară.

„Este de dorit în fine ca Românii din Transilvania sĕ'şi găsească un şef luminat şi capabil a direge şi orienta exiginţele lor basându-se pe limitele condiţiunilor politice ale ţĕrei. Şi pentru a începe odată pentru totdeauna este necesar ca cei 153 de întransigenţi, cari au scris acest memoriu, sĕ lepede terenul opoşiţiunei pasive, care într'un stat constituţional nu poate da un resultat positiv. O participaţiune activă la viaţa constituţională îi va lumina asupra necesităţilor statului modern şi le va înspira sentimente mai echitabile faţă cu alţii şi faţă chiar cu interesele lor proprii".

Din România.

Corpurile legiuitoare din România sûnt la sfĕrşitul unui period. După periodul acesta vin alegeri noue. Aceste se simt de pe acum. Oposiţiunea majoritatea actuală, lăcendu-i fel de fel de împutări.

Dar nu numai din lupta dintre oposiţiune şi majoritate se simte că are sĕ vină ceva nou cu ocasiunea alegerilor celor noue. Şi în majoritatea actuală este un fel de agitaţiune. Unul dintre capii partidei, C. A. Rosetti a plecat la Paris, esilându-se de bună voie; presidentul camerei D. Brătianu a demisionat şi observă prin organul sĕu „Naţiunea" o atitudine, care, de şi foarte moderată, dar tot se poate numì oposiţiune.

Despre agitaţiunea din sînul majorităţii, „Armonia" din Târgoviste aduce în nrul dela 4 Noemvre deslusirile următoare:

„D. Brătianu a trecut în oposiţiune. Eată un fapt necontestabil. Cine cetesce „Natiunea" şi cine e pus mai de aproape în curent cu atitudinea parlamentară a bĕtrânului cu gâtul de lup, nu poate nega aceasta. Conclusiunea însĕ care se trage în general de acì, ni se pare nouĕ dacă nu totalmente greşită, dar cel puţin esagerată. Eată în adevĕr cum se raţionează: Dumitru Brătianu, vechiul şi statornicul democrat, omul onest şi integru prin escelenţă, bărbatul de stat, care scie sĕ apreţieze cu dibăcie şi maturitate situaţiunile politice, după un traiu liniscit de 7 ani, o rupe de odată în mod brusc cu preşedintele consiliului, cu însuşi fratele sĕu. Aşa dar: trebue ca Ioan Brătianu sĕ fie un mare criminal, trebue ca despotismul şi inichitatea dominaţiunei sale sĕ fi atins gradul ultim de intensitate, de oare ce fratele sĕu chiar îl repudează acum şi-'şi caută aiurea refugiu. E necesar deci ca Ioan Brătianu sĕ caḑă dela guvern, e necesar şi urgent ca sĕ dispară de vecie în întunerec geniul rĕu al ţĕrei, care a prăvălit'o în atâtea nenorociri şi după urma căruia nu se vĕd astăḑi de cât mormanuri triste de ruine, calamităţi publice..., etc.... etc.... (Refrenul e luat din coloanele unor oarecare gazete Bucurescene). Ei bine, în contra acestei conclusiuni estreme ne vom ridica noi, silindu-ne a da lucrului justa şi reala sa interpretaţiune.

Primim premisa întâia: da, căminul fratern rĕmas'a deşert, Brătienii nu se mai adăpostesc sub acelaşi acoperiş politic.

Respingem însĕ pe a doua, şi o respingem pentru că alta de cât cea în de obşte presupusă, e în credinţa noastră causa separaţiunii. Nu spre a asvârlì un blam personal primului ministru „Naţiunea" şi'a înfipt într'o tabără protivnică stindardul ei. Ioan Brătianu acelaşi e acum, ca şi la 76 când poporul i-a dat în mână conducerea afacerilor lui. Princiipele nu şi le-a modificat cu un grăunte măcar, din ceea ce el 'şi scrisese în marea sa programă de acţiune. Progresul prin libdrtate şi libertatea condusă de raţiune şi de oportunitate, în progres eată devisa lui neclintită.

Acelea care s'au schimbat au fost numai majorităţile. O domnie neturburată de 7 ani le-a demoralisat, le-a slăbit caracterul şi energia, sau, ca sĕ nu fim prea riguroşi, le-a molesit, le-a usat puterile, le-a condamnat unei sterilităţi fatale şi deja vĕdită. Piedestalul statuei s'a învechit, cari au început sĕ'l roaḑă şi dacă ea se va continua tot ast-fel, un desnodămênt funest partidului şi ideilor, va avea inevitabil loc. Un alt strat de oameni, proaspeţi şi netociţi, trebue a se ridica pe ruinile celor de aḑi. Ţeara s'a răcit cu desĕvârşire de crezerii obosiţi până în amorţire de inimile care şi-au cheltuit până la ultima lor frimitură de entusiasm, de lipsă completă a scrupulelor şi a corectitudinilor. Putrefacţiune morală neînlăturabilă căreia Ioan Brătianu în zadar i-ar fi resistat, de vreme ce ea e naturală lor. Societatea română a căḑut repede în decrepitudine, când ea n'a mai avut pe cine sĕ învingă. Liniscea neîngrijată a triumfului e primejdioasă vîrtuţii oştenilor biruitori.

Şefii au vĕḑut aceasta şi un nou plan de bătaie s'a întocmit de urgenţă Dumitru Brătianu a fugit nu de fratele sĕu, dar a fugit de majorităţile fratelui sĕu. S'a afişat şi voiesce a devenì viitorul unic centru de gravitate către care sĕ convergă năzuinţele alegătorilor. Capul cabinetului a cules prea multe servicii dela actualele majorităţi, ca sĕ poată avè curagiul şi nedelicateţa de a se divorţa direct şi pe faţă de dênsele. A împins dar înainte pe fostul preşedinte al camerei, care prin rigiditatea-i cunoscută şi prin puritanismul sĕu ar părè a se împrumuta mai puţin de cât ori-care altul vre-unui rol oare-care, l'a ajutat chiar şi 'l va ajuta din toate puterile pe sub mână la cucerirea terenului, şi când un contingent nou se va forma, conţinênd aparenta unei oposiţii siucere şi viguroase, el va trece pe nesciute, cn bagagiu şi cu arme, cum sĕ ḑice în în limbagiul rĕsboiului, la inamic, adecă la tulpină. Pentru cine citesce printre rênduri, plecarea d-lui C. Rosetti la Paris, cum vom dovedi-o altă dată, sĕ leagă şi ea strîns cu cele ce spuserăm.

Spve a nu fi însĕ prea lungi, încheem astăḑi aci comentariul nostru.

Aprobăm tactica, căci ea nu e nici imorală, nici zadarnică. Persistăm în a sprijinì individualitatea lui Ioan Brăttianu şi terminând vom ḑice alegătorilor:

Ceartă nu esistă şi nici n'are cuvênt de a esista. E vorba numai de a-se premenì şi majorităţile."

Memorand

cătră Ilustritatea Sa D. Dr. Ioane Szabó, episcop gr. cat. al dicesei Gherlei, în privinţa convocărei unui sinod diecesan mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericei gr. cat., ţinĕtoare de provincia metropolitană a Albei-Iulie şi Făgăraşului, şi resp. de diecesa Gherlei.

(Urmare.)

Aşa dară din cele de mai sus se vĕd lămurit douĕ lucruri. Unul, că pe timpul fericitului Teofil preoţii nu depindeau numai dela metropolit şi nu i dispunea metropelitul, ci 'i alegeau laicii, sau mai bine biserica întreagă, cea docente cu cea discente împreună, şi venia dejudecaţi în sinoadele mestecate. Al doilea, că instinctul de domnire despotică se manifesta şi în întâiul episcop unit, în monacul Teofil, crescut şi îmbătrânit în datinele bisericei orientale, îndată ce se vĕḑù pe pragul unui viitor mai favorabil pentru sine şi mai neatêrnătoriu s'an cel puţin mai indirect atêrnătoriu dela elelmosină fiilor sĕi sufletesci. Dar apoi încă cum se potenţia aceea poftă după înrădăcinarea s. uniri, când episcopii în diecesa unită a Blajului, altcum mai tot bărbaţi mari, asemenea călugări în Blaj, profesori de teologie şi dreptul canonic, eară după intemeerea capitlului din Blaj canonici ajunseră cu mica escepţiune, tot bărbaţi crescuţi prin seminare de ale rom.-catolicilor conduse de iesuiţi, săturaţi până dincolo de priceperi despotice![20]) Cătră aceasta apoi mai vine şi aceea împregiurare, că timp îndelungat după primirea s. uniri episcopii din Blaj au avut în coastele lor şi câte un iesuit, nu ca un „alter ego", ci adeseori ca un „plusquam ego".

Înrîurinţei acelor scoale şi înăscutelor instincte de gubernare despotică, cultivate prin acele scoli in bărbaţii, cari succeseră unii după alţii în gubernarea bisericei noastre, atribuim călcarea aşeḑămintelor bisericei orientale de ritul grec în biserica noastră unită. De spre prea veneraţii părinţi veniţi dela Urbea mare spre gubernarea facem menţiune; pentru că acei prea venerați au fost cu toţii nu numai crescuţi prin institute catolice de ritul latin, ci au fost şi încărunţit în aceea diecesă, care dela întemeerea sa, doară afară de împlinirea sacelor funcţiuni, în toate se asimilà mai vechea eparchie de acolo de ritul latin, şi aşa datinele bisericei noastre dela început nu le bagă în seamă.

La acest loc ne vine în minte un principiu ultra-catolic, auḑit din rostul unui prelat gr. cat. cu ocasiunea statoririi loculni de reşedinţă pentru episcopia Gherlei. El sună: biserica catolică este societate nevală „i aequalis" pentru că se împarte în „eclesia docens", şi „discens", apoi că prelângă eclesia docente ar fi magisteriul, ministeriul şi regimele.

Noi nu concedem întru toate această despărţire strictă, de oarece esperiem contrariul în toate ḑilele. Căci oare părinţii catolici nu esercitau şi ei magister creştinesc religionar în familiile sale? Oare nu ei picurau cele mai dintâiu, mai sublimi şi mai durabile idei despre ḑeitate în tragedele inimi ale pruncilor sĕi? Nu ei i învăţau rugăciunile? Şi vai de acei oameni, ai căror părinţi n'au esercitat magister faţă cu ei în copilăria lor! Apoi câţi scriitori lumeni n'au tractat în scrierile lor afaceri eclesiastice şi religioase?! Totuşi încă nici când nu i-a venit în minte bisericei catolice nici a oprì pe părinţi de a'şi deprinde pruncii în frica Domnului şi de a-i învĕţa rugăciunile, dar nici pe scriitor de a scrie în afaceri de ale bisericei şi religiunei! — Ministeriu? Oare în timp de necesitate nu administra cel mai esenţial sacrament, s. botez, chiar şi o muere, moaşă? în ce uu numai nu o împedeca biserica, din contră încă preoţii 'i dau instrucţiunespre administrarea acestui sacrament. — Regime? Da, însĕ în cele pure dogmatice. Dar de s'm şi concede, că regime compete numai bisericei docenţi chiar şi în cele timporane de acolo încă n'ar urma, ca ea se aibă dreptul absolutistic; pentru că s'a demustrat mai sus, că şi în biserica catolică latină sau ţinut şi se mai ţin ici colea sinoade mestecate; eară în cea gr. or. se ţin regulat în state constituţionale. Apoi biserica orientală română din Ardeal în sinod mestecat a decretat s. unire cu biserica latină, prelângă susţinerea drepturilor sale cuvenite după ss. canoane ale bisericei orientale. Deci nici din acel principiu ultra-catolic nu se poate trage vre un argument contra sinodalităţii şi a altor drepturi ale bisoricei noastre române gr. cat. [21])

5. Oare înfiinţarea metropoliilor române, a cei gr. res. unite cu biserica Romei şi acei gr. res. neunite, segregarea Românilor de cătra Ruteni şi acelor neuniţi de cătră Sêrbi, apoi înfiinţarea episcopiilor celor noue române, adecă acelor gr. cat. din Gherla şi Lugoj, acei gr, or. dela Caransebeş produs'au prosperare şi înaintare pentru naţiunea rom. şi pentru confesiunile ei? In specie: adus'au unitate în bisericile ei, şi reînviat'au constituţionalismul lor bisericesc, sau din contră?

La această întrebare respundem de o parte cu mare bucurie, că Românii gr. or. 'şi ajunseră scopul mult oftat. Se împreunară în o biserică naţională toţ Românii de sub coroana s. Stefan ţinĕtori de aceea confesiune, în care biserică representanţii tuturor eparchielor, atât preoţi cât şi lumeni, în congres mestecat coadunaţi în sunetul statutelor făcute de ei şi întăritei de Domnitoriu, 'şi aleg pe supremul cap bisericesc a întregei provincie şi se consultă în afacerile sale fundaţionale, scolastice şi bisericesci, ce ating întreaga provincie metropolitană. Asemenea se adună la sinoade metropolitane pure bisericesci, pentru afacerile pure religioase atingĕtoare de întreaga provincie şi pentru deciderea unor cause apelate. Tot prin statute făcute de biserica română gr, or. întreagă, clerul şi secularii 'şi statoriră legătura canonică între metropolie şi eparchiile sufragane, aducênduinformitate în toată biserica metropolitană română gr. or. din desnumitele provincii şi în toate afacerile bisericesci, scolastice, fundaţionale scl.

Asemenea 'şi face fie-care eparchie, cea archiepiscopească şi cele episcopesci sufragane, statutele sale, după cari procede în afacerile sale în sinoadele eparchiali mestecate şi curat bisericesci, fără amestecul celorlalte eparchii. Şi precum 'şi aleg capul provinciei metropolitane întregi în congresul general, asemenea aleg în sinoadele eparchiali mestecate pe episcopul sĕu, pre membrii consistoriului şi chorul învĕţătoresc mai înalt. Nu altcum, şi comunele bisericesci pe cale constituţională 'şi aleg personalul bisericesc şi scolastic. Pre asemenea cale 'şi organisează diecesele, 'şi organisază protopopiatele, seminariele clerial şi învĕţământul elementariu.

Încest mod se produse unitate în acee biserică, se stabilì legătura canonică şi se realisa cea mai liberală constituţiune bisericească. Eară aceste toate sûnt resultatul unei armonii frăţesci creştinesci între demnitari eclesiastici şi cler, apoi unei legături armonice între clerul întreg şi întreg poporul ţinĕtoriu de aceea biserică, în care legătură spre ajungerea înaltului scop, se sciură pune demnitarii bisericesci în fruntea bisericei întregi. Urmare prea firească aceasta, fiindcă la dinşii clerul la olaltă cu poporul constitue biserica, şi turma cuvêntătoare nu e numai de tuns şi muls, ci şi de a se consfătui ca dînsa despre binele întregei biserici.

Se vedem însĕ ce stâm faţă de mai sus aieptata întrebare că biserica română gr. cat.?

În biserica Românilor gr. cat. toate aceste se întêmplară întors şi pe dos. Aci tot pe basa memorandului din Blaj dela

---

[20]) S. apost. Petru în epist. I. c. V. ḑice: „Seniores, qui in vobis sunt, obsecro consenior et testis Christi pasionum: pascite qui in vobis est gregem Dei, non dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo."

[21]) Despre sinoadele metropolitane, diecesane, protopopesci şi parochiali, cum şi despe dreptul laicilor de a participa la ele, veḑi pe larg la Dr. Greg. Silaşi. „Despre sinoade", în „Sion. rom." 1865 nrii 1—5.

1848, după nădușirea revoluțiunei se pun în capul lucrului demnitarii bisericesci români gr. cat. din Transilvania și Ungaria separați nu numai de turma lor de seculari ci mare parte și de clerurile subalterne, Fără scirea acestora și fără de ale cere consimțemêntul (sub scutul legilor martiali ce susta, pre atunci, și mai târdiu sub al absolutismului), esopera dezpărțirea Românilor gr. cat. de Ruteni, înființarea metropoliei române gr. cat. scl. Suscriu concordatul cu toți articlii lui, asemenea fără scirea turmei. Arondează eparchiele episcopesci tot fără ascultarea credincioșilor și fără considerarea intereselor acelora. Tot în asemene mod statoresc locurile pentru reședințele episcopali din nouele eparchii și încă așa, că p. e. în eparchia Gherlei reședința se așadă în marginea diecesei, în apropiere de 11 chilometri de unele comune ținётoare de archidiecesă (Jocurile, Dersia ș. a.), până când altele ținётoare de aceeași diecesă sûnt îndepărtate de centru peste 120 chilometri.

'Și aduc aminte încă unii, cari au făcut atent pre comisariul organisatoriu la această impregiurare, atrăgându-i atențiunea asupra altor locuri mai centrali și din multe considerațiuni mai preferibili Gherlei ca reședința episcopească, cum respectivul prea venerat comisariu, concomitat de un amic al sёu cive armenopolitan, venì din Oradea mare prin Cluj până la Gherla, potere — am dice „pro forma.“ De, pentru că prea veratul comisariu fără de a călătorì mai încolo fără de a fi vrut a se înforma și despre alte locuri, a doua di întorcêndu-se din Gherla la Cluj, pre acea o află mai acomodată. Credem, că în privința aceasta lucrul a fost otărît antecipative, și toată călătoria până acolo a fost numai o formalitate, — cum se dice românesce — ca sё-și astupe urma.

După aceste se înființară foruri matrimoniali de 1-a instanță pre ruinele forurilor protopopesci de până atunci. Se esoperà denumirea metropolitului, a episcopilor din Gherla și Lugoș, apoi a canonicilor din aceste eparchie și a celor trei din archidiecese, cu câți fu mărit capitlul metropolitan. Se facură instălări splendide. În „re quasi bune gesta“ acei prea veneraţi luptători se pun la repaus, fără a se fi ingrijit mai încolo despre asigurarea dreptului autonomic cel puțin în cât atinge drepturile prelaților bisericei gr. cat. și fără a sə fi cugetat despre asecurarea unității erarchice și a strînsei legături canonice a acestei biserici.

Despre organisarea bisericei din vorbă pre basa condițiunilor garantate cu ocasiunea primirei s. uniri, pre temeiul sinodalității cu păstrarea ritului, datinelor și dreptului bisericei orientale de ritul grec, dela începutul acestor demersuri nu voiră a sci nimica prelații anteluptători, cari se puseră ei pre sine în fruntea lucrurilor. Asta o dovediră urmările.

Anume îndată după instalarea în demnitățile sale, fie care episcop se apucă de ași organisa eparchia în mod absolutistic, și separatistic, independente atât de metropolit cât și de turma sa, numai pre basa dreptului divin. Modifică cântările bisericesci, încă fiecare după notele insuflate sieși părăsind notele cele statorite din antecitate, în biserica orientală de ritul grec. Așa astă-di sûnt notele bisericesci ale Blajului, ale Gherlei, ale Năseudului, ale Oradeimari, și bunul Dumnedeu mai scie câte! Mai câți cântăreți, atâte note și melodii bisericesci. Tot asemenea cu liturgiarul. Începênd dela preasânțiele sale episcopii, mai fie care preot înnoesce, schimbă cuvinte, fie carele după înțelepțiunea sa, încât de ar întra un Român unit din districtul Făgărașului în biserica catedrală din Gherla sau în alta mai de frunte cu preoți mai învețați sau mai sfătoși, n'ar crede, că se află în biserica de același rit cu a lui.

Apoi în fruntea mai a tuturor protopopiatelor se pun în cele mai multe diecesi unite numai vice-archidiaconi, uneori administratori, vin în urma *surogatti*, și mai scie bunul Dțeu câte titulature necunoscute în biserica unită din Ardeal. Tot așa se procede și cu parochiele. Se sterg mai multe parochii vechi, dintre cari unele se afileadă la alte parochie, altele le încredințează numai spre administrare unor preoți vecini. Toate fără nici o lege organică, numai după buna chipsuire a prea sânțielor sale.

În modul mai sus arётat se restaurează și parochiele, denumindu-se și aice la cele mi multe numai administratori. Apoi deși se publică concurs la unele, curentările parochielor însё nu se fac ca sё se scie, carele dintre concurenți ar plăcea poporului din parochia curentată, ci mai adeseori se face și fără acea formalitate. Pre aceastași cale se făcură unele modificări în privința bineficiarei preoților și în privința stolelor, cari inoiri unilaterali neplăcênd în unele locuri turmei mulgătorie, eară în altele păstorilor, în locul lor venì la mijloc în multe locuri tocmiala liberă din cas în cas, eară în alte locuri și redicară stolele înșiși preoții, după cum au putut.

Din acestea urmară și casuri de acele de s'au îngropat bătrêni fără preot, pentru că nu se pot înțelege parochul cu urmașii mortului despre vita ce se pretindea pentru îngropațiune. Asemenea chiar în timp de endemia scarlatină au stat neîngropați în 1861 mai mulți prunci câte 4—5 deodată, pentru că nu se putură învoì în privința stolei. Despre casurile acestea și alte asemeni s'ar putea da desluciri și adeverințe, dacă ar fi de lipsă, și dacă n'am scì mai fie care din noi câte un cas sau altul de categoria celor citate.

În urmă, ca sё fie și mai bătătoria la ochi această anarchia din biserica română gr. cat. și ca sё fie mai bine preceptă și de laici independința episcopilor sufraganei și nelegătura acestora de metropolit, unii ignorară de ași primì sânțirea sa din mânile metropolitului acestei biserice.[22])

Deci înființarea celor doue metropolie române a produs efecte diametrale opuse așa:

În metropolia gr. res. neunită a produs unitate erarchica: în cea gr. cat. anarchiă, desordine, disoluțiune.

În metropolia neunită, legătura frățască între clerici și lumeni; în cea unită nici o legătură.

În metropolia neunită cel mai mare zel din partea secularilor întru parteciparea la afacerile bisericesci spre înaintarea acelora. În metropolia unită indolență, nepăsare, letargia; pentru că, cum și ar potea manifesta înteresare de acele afaceri, dela a caror administrare, supraveghiare și conlucrare sûnt eschisi?

Întemeierea metropoliei gr. or. neunite avù de resultat: reînviarea și traducerea în viață a drepturilor bisericei de ritul orientale grecesc, în sunetul. ss. canoane, așa precum a fost acele usuate înainte de primirea s. uniri la a 1701, întocmite acum după ideele vieței constituționali moderne și după gradul culturei poporului ținătoriu de acea biserică. Cu un cuvênt; avu de resultat constituțiunea bisericească, una dintre celea mai acomodate geniului poporului. Eară întemeiarea metropoliei unite avù de resultat: mai totala sugrumare și a acelor sfermature de drepturi, cari se mai usua până la întemeiarea metropoliei rom. gr. cat.

În metropolia neunită împreunarea și legătura sub un cap a tuturor eparchielor episcopesci și a tuturor Românilor de sub coroana s. Stefan, ținători de acea confesiune; eară în metropolia unită imprăsciarea mai mare, decât cum fuse mai înainte, fiind atunci impărțiți între doue episcopie, astădi între patru.

6. Ce înriurință au metropoliele române asupra moralității, religiosității și a culturei poporului ținătoriu de acelea?

În metropolia română gr. res. fiind prelații de acea convingere, că atât statul preoțesc cât si cel invețătoresc se cresce în interesul moralității, relegiosității, a culturei întelectuali și a promovărei stărei materiali a creștinilor ținётori de respectiva biserică: fie-care eparchia episcopească pre cale constițiunale, în sinoade mestecate de lumeni și preoți și organisează seminariele sale atât clericali cât și preparandiali, după cea mai bună sciință și conscientă a celor mai interesanți de fericirea eternă și timpurale a fiilor și urmașilor sei. Apoi spre ași cresce atât clerici cât și învețători conscii de destinațiunea sa și petrunși de oblegamentul implenirei cu acurățeața a afacerilor sale, tot cei interesați aleg în sinoade mestecate personalul învețătovesc la cestiunatele institute, și poartă superinspecțiunea asuprăle, stabilesc objectele de învățământ dupa lipsele creștinilor și cu destinsa atențiune la desvoltarea simțiului moralo religios, patriotic și națiunale. Tot asemenea se întêmplă și cu scoalele elementari, deși acolo sûnt încă multe de suplinit.

Cum sau întêmplat și se intêmplă acestea în metropolia unită?

(Va urma.)

[22]) Canonul apost. 34 prescrie: „Episcopii unei națiuni se cunoască pre cel de întâiu dintre dinșii, și sё l considere ca pre capul sёu, și fără învoirea lui se nu întreprindă nimica de ceva însemnătate mai înaltă;“ can. 19 al sinodului din Antochia: „Episcopus neordinetur absque synodo et praesenția metropolitani provinciae;“ can. 6 al I. conciliu acum; „Și quis absque metropolitani sententia factus sit episcopus, eum magna synodus definit non esse episcopum.“

Varietăți.

* („Asociațiunea română transilvană pentru literatura și cultura poporului român“), audim, că este proprietăreasă de case în Sibiiu. Ni se spune adecă, că comitetul Asociațiunei a cumpărat, conform unui conclus al adunărei generale, casele din strada morei Nr. 8, cunoscute sub nimirea veche „Leul alb“.

* Universitatea națională săsească și-a început lucrările la 8/20 Noemvre.

* (Convocare.) Prin aceasta se aduce la cunoscință că: adunarea generală tractuală a Reuniunei învețătoresci din districtul al X-lea al Archidiecesei transilvane, despărțământul al II lea (ppresbiteratul al II lea al Brașovului), se va ținè în localitățile scoalei române gr. or. din comuna Bod, la 30 Noemvre st. v. a. c. Începutul precis la 9 oare a. m.

La această adunare pe lângă membrii ordinari se invită cu toată onoarea preoțimea tractuală și alți bărbați, cărora le zace la inimă promovarea causei scolare.

Cu această ocasiune se va ținè și un parastas în memoria fericitului Marelui Andreiu, Baron de Șaguna.

Adunarea se va ocupa între altele cu constituirea despărțământului, apoi se va desbate tema: „Care sûnt mijloacele cele mai nimerite, prin care scoala poate influința asupra cultivărei curățeniei“.

C. Ludu, președinte.

* (Turburări antisemitice) au isbucnit în ținutul Rabului, în Ungaria. Iurisdicțiunea a luat mesuri serioase. Și miliție s'a trimis în fața locului unde au isbucnit turburările.

* (Duel). Verchovay redactorul dela „Függetlenség“ cu Kenedy dela „Pesti Hirlap“ s'au batut în săbii. Amêndoi duelanții au scăpat cu sgărieturi. Duelurile din Bpesta au bunётatea, că rar se sfêrșesc cu vre-o calamitate.

* Alt dnel a avut loc între Verhovay și apărătoriul jidovilor împrocesuați pentru Tisza-Eszlár Hornyanszky. Bătaia sau duelul cu pistoalele crestine. Ambii duelanți au seăpat sănătoși.

* (Soare și ninsoare) Timpul frumos de care ne-am bucurat în toamna aceasta binișor, nu mai departe decât Duminecă, se părea că are sё țină până la crăciun. După ameadi in Dumineca din cestiune, a început sё flusture puținel, dar eară s'a făcut frumos. Seara între cinci și sease oare a început a ninge in toată forma, dar numai a început și la început a și rёmas, fără se sfêrșească cu ometi. Dimineața în ziua de ss. Arhangeli, pe coperișele dosite, se vedea ceva alb mai gros decât o brumă: însё numai pentru vre'o câteva oare. Apoi timp frumos Luni și mai cu seamă Marți, părea că sûntem la începutul primăverei. Eri, Mercuri, s'a schimbat treaba. De și pe lângă o temperatură moale a nins cu puțină întrerupere toată ziua. Vom avè earnă dintrasta?

* (Uciderea unui german în Rusia.) Cetim într'o coresp. din Moscva la „Deutsche Zeitung“ următoarele: „Duminecă la 17 Octomvre, supusul german, doctorul Emil Schmidt a fost asasinat de principele Grigorie Hjici Grusinski prin trei focuri de revolver. Despre motivele și amênuntele acestui fapt odios aflăm următoarele: La începutul anului Schmidt a primit sё administreze moșiile acelui principe. Acesta era peste mёsură cheltuitor. Princesa temêndu-sё sё nu piardă tot, a făcut prin tribunal sё scape moșia Sokrucicova pentru cei 7 copii ai ei. Ea dete procură lui Schmidt sё dispue de acea moșie, unde el sё și mută. Principele locuia trei chilometre departe de aci, ear princesa trăia în Moscva sau în Petersburg. Toate acestea nu 'i veniră la socoteală principelui. După ce încercà în zadar a face pe soția sa sё retragă procura dată doctorului, sё adresà direct către aceasta și îi oferi 5000 ruble, ca sё dea procura și toate hârtiile ce i s'ar fi încredințat de princesa. Schmid nu primì propunerea și principele plecà furios și cu grave amenințări. Dumineca următoare venì la 10 oare în locuința lui Schmidt și când acesta refuzà de a 'l primì, principele venì la fereastra, la care se afla Schmidt, aședa dedesupt o ladă ce stetea în apropiere, sării pe ea, sparse un geam și descărcà un revolvёr asupra lui Schmidt. Acesta, lovit în umёr, fugì strigând. Dar avênd sё treacă prin mai multe camere până sё iasă în coridor, unde erau servitorii principele îl ajunse, dete încă un foc și după ce victima căđu jos, mai descărcà și al treilea glonț în gâtul lui Schmidt. Alergaseră deja 7 persoane, dară servitorii fugiră din fața ucigașului, în cât el însuși cu doi țёrani a dus pe cel lovit de moarte și l'a pus într'un pat. Schmid nici nu'și deduse bine ultima suflare și principele se puse a 'l căuta prin buzunare luà cheile, deschise caseta și învёlind tot ce găsì într'un macat, plecà cu trăsura, după ce ordonase servitorilor sё îngroape cadavrul. Coresponden tul nu spune dacă asasinul a fost arestat.“

* (Bărbat estraordinar). de galant). Despre o păreche foarte cunoscută în cercurile rusesci din Paris, se scrie, că se pregătia tocmai sё 'și serbeze preste câteva sёptămâni nunta de argint, după o viață fericită de 25 ani. Doamna mai petrecu încă vre-o câteva zile în villegiatura dela Nizza, bărbatul a casă în patrie, arangiând ospёțul nuntei de argint. Tocmai pe când astepta acest din urmă sosirea iubitei sale soții primesce dela dênsa următoarea telegramă: „Atâta înclinare mai am către tine sё'ți spun pe față că — iubesc pe altul. Sper că tu'mi vei concede divorțiul și afară de aceasta, ca suvenir al fericitei noastre convieţuiri de 25 ani, mi vei dăruí și un capital cuviincios.“ Bărbatul surprins a respuns numai decât: Consimt cu divorțiul și dau 100,000 de ruble; nu pretind altceva decât se aflu numele armatorului de anticuități.

* (O scrisoare a lui Arabi). Arabi pașa se apără viguros contra acusatorilor sei. Între altele eată epistola adresată redactorului foaei „Times“:

Domnul meu, — în numёrul 1105 al lui Iewaile am aflat sub titlu „Arestarea rebelilor din Egipt“, un articol

ce spune că mulți oficeri ai rebelilor au fost trimiși la închisoare, precum și mulți Șeici de Beduini, apoi Kadii, deputați, ba și ulemale, mudiri, funcționari, interpreți și comercianți. Dar dacă au fost soldații, cari s'au revoltat, de ce s'au închis și maltratat atâtea persoane însemnate și cu misiuni diferite? Și dacă întreaga națiune, fără deosebire de clase, a fost unanimă cu privire la opera liberării și apărării țerei lor, atunci de ce au fost stigmatizați aceia cu numele de rebeli? Într'adevĕr e o tirănie de a'i tracta astfel. Rĕsboiul a fost început în acord cu legile divine și umane, conform resoluțiunii solemne a unui consiliu, ținut sub președința Chedivului și alui Derviș-pașa, trimisul Sultanului. După ce soldații și locuitorii au părăsit Alexandria, Chedivul se întoarse și trecù în partea acelora, cari purtau resboi contra acestei țĕri — ceea ce e interdis prin ori-ce lege. Întreaga nație egipteană a fost de părere că Tewfic-pașa trebue suspendat din postul sĕu, pentru că a călcat prescripțiunea legei divine și ea cerea continuarea apĕrării țĕrei printr'o resoluțiune, ce s'a făcut cunoscută Maj. Sale Sultanului. Deci sûntem noi rebeli? Eu susțin, că ne am apĕrat țeara într'un mod, ce e aprobat de legile lui Dumnedeu și ale oamenilor și ori-cine ar dice contrariul nu spune adevĕrul, ci este sclavul pasiunei și al banului. Adaog că ulemalele Islamului și musulmanii din orice țeară din lume admit, că n'am depășit marginile, însemnate în cartea lui Dumnedeu: și ei dogenesc modul rușinose cum sûntem tractați și care e o bătae de joc față cu ori-ce justiție: O, bărbați drepți! Drept este oare ce fiii țĕrei sĕ fie lipsiți de ori ce oficiu și ca streini sĕ le ea locul, dimpreună cu aceia cari au venit în Egipt; Cerchezi Albanezii și Bulgarii, în cât până în rêndurile cele mai de jos, ca de esemplu subașe în armată, posturile sĕ se dea altora, ear' nu fiilor Egiptului? Oare Egiptenii nu sûnt tot așa de capabili ca Bulgarii și alți streini? Dar sub apĕrarea umanitătei vom găsì încă bărbați, cari vor fi dispuși sĕ apăre dreptul contra tiraniei timpului, ce desonorează umanitatea. Din închisoarea mea din Cair.

Ahmed Arabi.

* (Un duel omeric.) Nu de mult a avut loc în vestul Americei o luptă, ce nu amintesce timpurile lui Omer. George Huward, posesorul unei turme de 3000 boi și Ioan Keely, care avea 4000 boi, 'și mânau cirezile împreună spre răsărit. Ei vreau sĕ se despartă numai la Colorado, de unde aveau sĕ apuce într'o parte, altul într'altă parte. Pe drum s'au amestecat câte-va capete de vite în cirada celui lalt și când erau sĕ se desparță, Howard 'și cerù vitele, fără însĕ a voì sĕ înapoeze și dênsul vitele lui Keely. După ce se certară destul, se înțeleseră în fine sĕ resolve controversa printr'o luptă între 12 mânători, 6 de o parte și 6 de alta. Așa se făcù. Cei 12 luptători călări se aședară la 15 pași unii de alții și la un semn al stăpânilor începură lupta. La prima salvă de pusci cădură morți patru oameni. Cei-lalți opt erau mai toți răniți. Atunci Keely propuse ca sĕ se continue lupta numai între doi, dar Heward nu primì dicênd, că după ce fie-care a perdut doi oameni, trebue sĕ'și ea fie care vitele și sĕ plece. Așa se făcù.

* (Esport american). Numai în luna lui Octomvre a. c. s'au esportat din America materialii de pâne in preț de 15,500,000 dolari (23,250,000 fl.)

Loterie.

Mercuri în 22 Noemvre n. 1882.

Brünn: **16 60 58 42 39**

Bursa de Viena și Pesta

Din 21 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.90	118.60
Renta de aur ung. de 4%	84.90	84.90
Renta ung. de hârtie	83.95	84 45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132.50	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.70	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	92 25	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99 25	99.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	96.75	97.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50 97.—	97.25
Obligațiuni urbariale transilvane		98.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	98.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	—.—	96 50
Sorți unguresci cu premii	116.—	116.—
Sorți de regularea Tisei	108.—	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76.25
Datorie de stat austr. în argint	77.—	77.—
Renta de aur austriacă	94.20	93.75
Sorți de stat dela 1860	130.—	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	830.—	830.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	277 25	278.—
Acțiuni de credit austr.	283.90	286.40
London (pe poliță de trei luni)	119.15½	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9.47	9.49
100 marce nemțesci	58.40	58 45

Nr. 306 a. e. [297] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕțătoresc la scoala confesională gr. or. din Sâmbăta inferioară protopresbiteratul Făgărașului, se escrie concurs cu termin până la 28 Noemvre st. v.

Emolumentele sûnt.

I. Salariu în bani 80 fl. v. a. din alodiul comunal în rate lunare;

II, Cuartir liber în edificiul scoalei și lemnele trebuincioase de încălțit. —

Cei ce voesc a ocupa postul acesta învĕțătoresc, au a'și așterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din Statutul Organic și al regulamentului congresual din 1878 pentru învĕțători, până la terminul mai sus arĕtat.

Făgăraș 8 Noemvre st. v. 1882.

În conțesegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protopp.

Nr. protop, 289. [292] 2—3

CONCURS.

Pentru posturile învĕțătoresci la scoalele confesionale gr. orientale din protopresbiteratul Mediașului, se escrie concurs cu termin până în 20 Noemvre 1882.

1. Hașag cu salariu anual de 100 fl. v. a. 70 pâni, lemne, și cuartir.
2. Buzdu cu salariu anual de 150 fl. v. a. lemne și cuartir.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a-și așterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, și al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul până la terminul susscris.

Mediaș, 5 Noemvre 1882.

În conțelegere cu comitetele bisericesci.

Dionisiu Chendi m. p.,
adm. protop.

Nr. 282. [293 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de a III-a clasă Măgura cu filia Toplița în protopresbiteratul Gioagiului I, se deschide concurs până la 5 Decemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt: porțiune canonică de 6 cară fên, birul parochial din Măgura dela 80 familii a 1 fl., din filia Toplița dela 56 familii câte două ferdele cucuruz cu tulei, și stolele usuate, cari laolaltă computate în bani, dau un venit anual de 323 fl. 15 cr,

Concurenții au a'și substerne suplicele lor instruite după prescrisele statutului organic și regulamentului pentru parochii până la terminul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 5 Noembre, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochia oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoș m. p.,
protopresb.

După Dĕeu am se mulțămesc mântuirea vieței mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparațiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) și estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunțate de mai mulți însănătoșați.

Mulțămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenința viața, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparațiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invențiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, așĭ puté dice, a mântuit-o dela moarte**, am putut pășì cu toată puterea înaintea comunei de aici și a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui țĕran, care pătimea de ficat, de stomac și în parte și de plumâni, plângându-se și întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat și m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am și făcut numai decât în odaia lui. Te rog așa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat și 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕțătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulți suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane și germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenților din boale grele, precum și pentru bolnavi de pept și se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întăritătoare; tot așa la boale cronice de stomac și hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, Const. Bugarsky.

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraș: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Brașov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaș: Carol Breckner. Sebeș: Carol Henning. Sighișoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oșorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din țeară. [249] 7—7

Nr. 200. [295] 1—3

EDICT.

Magdalena n. Maniu Bĕra de religia gr. orientală din Rĕșinari, comitatul Sibiiului, carea cu necredință a părăsit pre legiuitul ei bărbat Nicolau Bĕra tot de acolo se citează ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteaze înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va decide procesul intentat asupra-i de cătră bărbatul ei.

Sibiiu, 22 Maiu, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanță.

Nr. 182. [286] 1—3

EDICT.

Moise Petridean din Lissa comitatul Făgărașului de religiunea grecoorientală a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Ana Roamba cu o copilă mică, acum de 10 ani trecuți, fără a se sci ubicațiunea lui, s'au de mai trăesce. Deci se provoacă prin aceasta, că întermin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contra și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupra-i de socia lui mai susnumită.

Făgăraș, 28 Octomvre v. 1882

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului ca for matrimonial de I-a instanță.

Nr. 163. [294] 1—3

EDICT.

Ioana n. Ilea, de religiunea gr. or. din Topârcea, comitatul Sibiiului, carea de 7 ani a părăsit pe legiuitul ei bărbat Ioan Cărătuș, tot de acolo, fără a se scì ubicațiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de trei luni dela prima pubelicare a acestui edict sĕ se presrnteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, ca for matrimonial de prima instanță, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Sibiiu, 4 Noemvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de I. instanță.

Nr. 354 [292] 3—3

EDICT.

Ana n. Nastase, legiuita soție alui Toma Isac Marin din Fofeldea părăsind cu necredință aproape de 3 ani pe legiuitul ei bărbat, fără a se sci locul petrecerei ei: amĕsurat încuviințării Preamăritului Consistoriu archidiecesan din 10 August 1882 Nr. 1672 B. se citează prin aceasta a se presenta în termin de 6 luni dela prima publicare înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și se va decide procesul intentat asuprai de bărbat, pe basa legei și a canoanelor bisericei noastre drept credincioase.

Nocrichiu 18 August 1882.

Forul matrimonial 'gr. or. I. instanță.

Gregoriu Maier m. p.
adm. ppresbiteral.

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 11—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele,

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 133. Sibiiu, Sâmbătă 13|25 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **strălnătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cerculare

către tóte oficiele protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

I.

Nr. **1756.** Pres.

Conform usului din trecut şi dispoşiţiunilor luate de consistoriul nostru archidiecesan în şedinţa plenară din 10 Maiu a. c. „Protocolul sinodului archidiecesei greco-orientale române din Transilvania ţinut la anul 1882“ se află tipărit în ediţiunea tipografiei nóstre archidiecesane, într'un volum trecut preste 20 de cóle, şi se vinde în librăria tipografiei aceiaşi cu preţul limitat de 1 florin pentru un esemplariu bine broşurat.

Protocolul acesta se recomêndă tuturor acelora, cari se intereséză de desvoltarea instituţiunilor nóstre bisericesci basate pe statutul organic şi preste tot de binele sântei nóstre biserici; se recomêndă el cu atât mai vêrtos, pentru că afară de unele momente mai notabili petrecute în sinul sinodului nostru archidiecesan, acelaşi conţine o icónă viă a activităţii organelor nóstre administrative, apoi unele acte de valóre chiar pentru istoriă, şi în fine normative de mare importanţă pentru cualificaţiunea protopresbiterilor în viitoriu şi pentru promovarea culturei poporului nostru prin instrucţiunea scolară.

Amintite acestea, ni sunt puse totodată în vedere motivele, din care aicia s'a aflat de bine a se provocá în special tóte comunele bisericesci din archidiecesa nóstră: ca spre folosul organelor sale locali sĕ grăbéscă a-şi procurá negreşit atinsul protocol, recomêndându-le totodată şi celea din anii trecuţi, precât încă nu le-ar avè, ca aşa la nici o comună sĕ nu lipséscă acestea resultate a le sinodalităţii şi totodată manuale pentru orientarea organelor nòstre bisericesci în agendele lor.

Pentru a se face înlesnire la procurarea acestor protocóle sinodali, se trimite de aicia pentru singuraticele comune bisericesci pe lângă copia acestui cerculariu câte o listă de prenumĕraţiune, cu acea însărcinare: ca oficiile parochiale afară de însaşi comuna bisericéscă sĕ îndemne la prenumeraţiune şi pre alţii, mai ales pre cei din clasa mai inteligentă şi banii de prenumeraţiune ce-i vor aduna sĕ-i trimită pe calea oficiilor protopresbiterale la consistoriul archidiecesan, de unde apoi se vor speda érăşi pe calea oficiilor protopresbiterale esemplarele prenumerate.

În interesul causei sunt însărcinate oficiile protopresbiterale în special şi cu aceea: ca sĕ ţină în evidenţă resultatul acestui cerculariu şi pre acei parochi, respective administratori parochiali, cari s'ar arĕta, că nu au simţiu pentru a-şi face detorinţa în partea acésta, sĕ-i arate aici după nume, spre a fi tractaţi cum li se cuvine.

Sibiiu la 10 Novembre 1882.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

II.

Nr. **1757.** Pres.

Sinodul nostru archidiecesan în şedinţa sa din 14/26 Aprile a. c. sub Nr. 154 a enunciat ca normativ pentru concurenţii la posturi protopresbiterale următoarele:

„La ocuparea postului de protopresbiter pot concurge numai acei indivíḑi, cari au cel puţin următórea cualificaţiune, şi anume: pe lêngă o pregătire cu succes bun de 8 classe gimnasiale séu reale, depunênd esamenul de maturitate, au terminat studiile teologice în vre-unul din institutele metropoliei nóstre, şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune.

„Acei indivíḑi, cari vor fi absolvat studiile teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia nóstră, se vor admite ca concurenţi la vre-un protopresbiterat, décă se vor legitima, că au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătóre a consistoriului archidiecesan.

„Esamenul de cualificaţiune nu se recere însĕ dela profesorii de teologiă, precum nici dela acei candidaţi, cari au devenit preoţi înainte de întroducerea esamenului de cualificaţiune.

„In ce privesce cualificaţiunea gimnasială, se lasă în buna chibzuélă a consistoriului archidiecesan (plenar), ca la cererea administratorilor protopresbiterali lipsiţi de acésta cualificaţiune sĕ îndreptăţéscă la concurs pre aceia dintre aceşti administratori, cari in timp mai îndelungat au documentat o deosebită destoinicia şi s'au distins prin zel şi acurateţă în administraţiunea protopresbiteratului.“

Acest normativ sinodal, în urma conclusului consistorial din şedinţa plenară dela 10 Maiu a. c., se aduce pe calea acésta la cunoscinţa organelor nóstre bisericesci din archidiecesă, şi a tuturor altora, cari în casuri obveniente au a se conforma lui.

Sibiiu, la 10 Novembre, 1882.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Memorialul.

Înainte de reproducerea celor ce urmează mai la vale anumit despre memorial, nu putem trece cu vederea un moment însemnat privitor şi acesta la memorial. Este vorba de manifestaţiunea pretinsă românească din *Marmaţia*, despre care publicăm o corespondenţă la alt loc şi asupra cărei atragem atenţiunea cetitorilor. Momentul însemnat în afacerea aceasta este că, chiar şi ḑiare maghiare, dând seamă de „manifestaţiunea“ din Marmaţia, o cualifică, poate fără a vrea, de aceea ce este. „Ellenzék,“ care a scris că esistă „cestiune română“ spune că „în 21 Noemvre locuitorimea română (oláh) a Maramureşului, a dat o dovadă splendidă despre simţemintele sale politice. **Vice comitele Ladislau Mihalka** a convocat inteligenţa olahă, aceea a venit în număr mare, între care mulţi preoţi şi agricultori. Mihalca a amintit înaintea acestora de memorandul sibiian ce s'a redactat şi distribuit fără scirea şi consimţirea românimei (?) din Maramurĕş, şi în care se esprimă agitaţiune contra maghiarismului. Deci (dl vice-comite) a provocat adunarea sĕ se pronunţe faţă cu memorandul.....“

Momentul însemnat este, că cea mai oficială persoană a convocat, de sigur prin mijlocirea solgăbirĕilor, primarilor şi notarilor, o adunare oficială sau fie şi ofiicioasă, ca sĕ fabrice „opiniune publică“.

Premiţênd aceste ne îndreptăm privirea in altă parte şi adecă cum reflectează „Telegraful“ la corespondenţa din „Journal des Débats“ :

În numĕrul ḑiarului nostru de alaltăeri am reprodus după „Journal des Débats“ o corespondenţă din Pesta plină de injurii şi de invective atât contra naţiunei române, cât şi în particular, contra fraţilor nostri din Transilvania.

Nu ne a surprins limbagiul grotesc al corespondentului, nu ne-a surprins ignoranţa neiertabilă a acestui domn, în ceea-ce privesce istoria trecută a naţiunei române, istoria nenorocitei Transilvanie, ne surprinde că ḑiarul bătrân al burgesimei francese a creḑut de cuviinţă sĕ dea loc unei asemenea corespondenţe.

„Românii intransigenţi, sau cum „ei sĕ numesc aci *ultra valachi*, scrie „corespondentul diarului „Débats,“ cer „înainte de toate autonomia Transil„vaniei. Această exigenţă e natural„mente într'o aşa contraḑicere cu ideea „fundamentală a modernului stat ungar, „şi apoi este atât de nerealisabilă şi „estravagantă, că nu credem posibil „a o lua serios în consideratiune. Au„torii „Memoriului“ ne vor permite „prin urmare a trece peste aceasta şi „de a aborda alte puncte ale progra„mei: sufragiul universal, abolţiunea „censului electoral, întroducerea lim„bei române ca limbă oficială şi eclu„derea limbei maghiare, al cărei învĕţă„mênt este tacsat de antipatriotic. Dar „dacă învĕţământul limbei germane este „obligatoriu în scoalele secundare un„gare, apoi cum sĕ poate ca limba ţĕ„rei sĕ fie esclusă din provinciele lo„cuite de valachi? Tot aceeaşi se „poate ḑice şi de cererea intransigen„ţilor privitoare la autonomia biseri„cei şi a scoalei, cu atât mai mult, că „aceşti domni cer dela stat întreţine„rea şi creaţiunea unei universităţi „române. Acestea sûnt punctele car„dinale ale esigenţilor capitale, ale in„transigenţilor valachi din Transil„vania.“

Aşa dar după opinia onor. descendent al teribilului de altă-dată Hun ni se declară francamente că esigenţa românilor din Transilvania de a'şi vedea patria lor autonomă cel puţin din punctul de vedere administrativ, este contradictorie cu ideea fundamentală a modernului stat ungar. Sĕ'şi aducă aminte onor. Hun, că la 1848 tot aşa de contradictorie a fost din punctul de vedere al austriacilor autonomia Ungariei, pentru care s'au luptat patrioţii maghiari, dar cu toate acestea timpul a dovedit că contraḑicerea n'a fost tocmai serioasă şi guvernul austriac s'a vĕḑut nevoit a ceda pentru a salva situaţiunea periclitată.

„Este greu a 'şi face o idee esactă „de esageraţia pentru a nu ḑice de „absurditatea acestor cerinţe, ḑice mai „departe teribilul Hun, atât mai mult „când vom lesamina de aproape con„diţiunile economice şi sociale ale ace„stei naţiuni. Valahii pretind a fi „descendenţi ai anticilor romani; pen„tru nenorocire însĕ în viaţa socială a „naţiunii lor nu sĕ găsesc trăsuri ca„rateristice, cari ar putea sprijini „această pretenţiune. După datele sta„tistice cele mai esacte, nivelul inte„lectual al valachului este mult mai „inferior aceluia al altor naţionalităţi, „cari locuiesc imperiul Sf. Stefan. Tot „acelaşi lucru se poate ḑice şi de si„tuaţiunea lor economică. Trebuin„ţele valachilor sûnt cu desĕvârşire „primitive şi capacitatea lor comer„cială şi industrială este foarte infe„rioară, aşa că impositele directe şi „indirecte ale provincielor locuite de „valachi nu raportează statului abso„lut nimic.“

Am reprodus această citaţiune cu singurul scop de a pune sub ochii cetitorilor nostri ignoranţa sĕlbatică a corespondentului. Cine nu scie că 3,000,000 de români, cari locuiesc Transilvania, Banatul şi Maramureşul acoper cu dările lor aproape jumĕtate din cheltuelile ordinare ale regatului Ungar.

Dar ignoranţa întru cât-va sĕlbatică şi care nu este de cât trăsura caracteristică a gintei mongole nu ne surprinde. Oamenii de sciintă maghiari 'şi-au creat chiar o opinie în Occident; cetitorii nostri 'şi aduc poate amînte despre cele ḑise în această privinţă de spencer, de Lavet şi de Hervinus. Această naturalmente în ceea ce privesce oamenii de sciinţă din care de sigur corespodentul ḑiarului „Débats“ nu face parte. Până unde merge această ignoranţă ne putem închipuì după următorul fapt, care ne dea o idee esactă de cunoscinţele amploiaţilor maghiari.

Ḑilele din urmă unul din amploiaţii români a avut în mânile sale un pasport liberat la Pesta; sub textul obicinuit al acestui pasport maghiar a fost scris următorul *avis* cu mâna unui suprior al ministeriului de externe ungar:

„*En cas que ce passeport contienne „une permission de voyage pour la Ser„vie ou les principautés Unies de Mol„davie et Valachie le possesseur de ce „passéport a l'obligation de se presenter „personellement en arrivant dans la Ser„vie au bout de 24 heures, dans les prin„cipautés Unies de Moldavie et Valachie „au bout de trois jours etc.*)*

Aşa dar amploiaţii ministeriului de esterne din Pesta nu sciu nici chiar în anul 1882, că principatele Moldova şi Valachia s'au unit în anul 1859 şi că aḑi la fruntaria Ungariei se află nu Principatele danubiene, ci un Regat.**)

„Naţiunea“ în numerul de Duminecă scrie tot cu privire la memorial următoarele:

„Memorialul Românilor din Transilvania ce am avut deja ocasiunea a analisa, are privilegiul de a pasiona spiritele în Ungaria. Presa maghiară

*) Ortografia francesa o lasăm cum există în original.

**) Am eliminat vre-o câteva cuvinte nepotrivite, care ca şi terminii: „Hun,“ „selbatic,“ „mongole“ etc. mai mult strică decât folosec unei cause care n'are lipsă de termini drastici. Red. „T. R.“

îl comentă într'un mod foarte puțin favorabil, și aceasta pentru că ea pleacă dintr'un punct de vedere cu totul greșit. Ea nu vede în legitimele aspirațiuni ale naționalităților, din care se compune statul maghiar, de cât tendențe de resturnare a ordinului de lucruri esistente, de cât doctrine revoluționare ce combate din toate puterile și asupra cărora atrage cea mai serioasă luare aminte a guvernului.

„Era un timp foarte puțin depărtat de epoca de astădi, când Ungurii, ca și acum Românii din Transilvania, reclamau prin toate mijloacele, de cari dispuneau, drepturile ce au dobândit în fine în urma rĕsboiului din 1866 dintre Austria și Prusia. Pe atunci aceste revendicațiuni se esprimau în limba maghiară prin termini cu totul deosebiți de aceia, de care se servă astădi presa ungară, ca să caracteriseze cererile românilor.

„Ne aducem aminte că nu numai diarele maghiare, în limitele libertății, de care se bucurau la acea epocă, dar mai toată presa europeană, se făceau ecoul generos al dorințelor acestui popor, care cerea să reîntre în posesiunea strĕvechilor sale drepturi. Dar nimeni nu'și putea închipuì pe atunci, ca odată dorințele sale împlinite, din asuprit ce fusese, acest popor să se facă la rêndul sĕu asupritor, și să împingă încă netoleranța până a voì să maghiariseze prin mijloacele cele mai violente toate elementele eterogene din statul Ungariei.

„Austria încălcase, este adevĕrat, drepturile seculare ale poporului maghiar, dar nici odată ea n'a mers până a voì să'l germaniseze prin mijloacele, de care se servă astădi Ungurii în privința Românilor. De altmintrelea Austria a înțeles de timpuriu, că un stat format de mai multe naționalități nu poate a se mantine de cât cu condițiunea *sine qua non* ca să dea fiecăreia din ele o administrație autonomă. De acì pactul încheiat cu Ungaria 1867; de acì drepturile acordate în urmă și succesiv diferitelor provincii slave din monarchie.

„Această politică înaugurată în 1866, în loc de a slăbì imperiul, a contribuit, din contră, a'l împuternicì. Diferitele naționalități, altă dată nemulțămite, și în totdeauna agitate, astădi își desvoaltă în liniște resursele morale și materiale, fără să se gândească câtuși de puțin a se deslipì de marele corp politic, din care fac parte. Ele sciu că, isolate, ar fi espuse la o mie de pericole, pe când unite sub egemonia unui mare imperiu, nu ar avè a se teme întru nimic de esistența lor națională.

„Ungurii, ca și celelalte elemente din monarchia Habsburgilor, ar trebuì să se pătrundă de acest adevĕr așa de mănos în resultate fericite mai ales pentru ei. În loc să oprime popoarele puse sub egemonia lor, și să'și creeze astfel singuri și de bună voie greutăți interioare ce sûnt de natură a avè consecințele cele mai nenorocite, ar trebuì să imite esemplul ce li se dă de Austria și de care ei profită astădi mai mult de cât ori care altă naționalitate din monarchie.

„Numai astfel Austria a reușit să'și atragă simpatia Ungariei, Bohemiei, Galiției, Iliriei, Dalmației, Tirolului etc., și să constitue un stat cu mult mai puternic și mai prosper de cât acela ce cunosceam toți înainte de 1866.

„Dacă adoptând această politică salutară, Ungaria ar acorda românilor din Transilvania strĕvechile lor drepturi, precum Austria a făcut pentru dênsa și pentru celelalte naționalități din imperiu; dacă le ar da aceiași autonomie curat administrativă, de care se bucură Croația, apoi ea poate conta atunci, dar numai atunci, pe devotamentul deplin și întreg al românilor, întocmai precum contează pe acela al celorlalți cetățeni ai Coroanei sântului Ștefan.

„Românii nu cer, o repetăm, prin memoriul lor, a se despărți de Ungaria; ei nu vor să slăbească în nimic uniunea lor politică cu dênsa; ei să mărginesc a reclama aceleași drepturi ca și Croația, drepturi ce resultă pentru dênșii din documente internaționale, ce nimeni nu poate tăgădui, și cari, de și violate, dar nu sûnt precrise.

„A veni dar astădi la finele secolului al 19-lea, când principiul naționalităților este deja înscris în dreptul gintelor, să nege cineva, cum face „Pester Lloyd“ și corespondentul ungur al diarului „Les Debats“, până și originea română a Transilvănenilor: a venì să le conteste inteligința și aptitudinile lor la civilisație, aceste calități ce rasa latină le posedă într'un grad așa de invederat; nu este, după noi, a desființa cu o trăsură de condeiu un element așa de important ca acela al Românilor din Ungaria.

„Trei milioane de suflete cari au conștiință de drepturile lor, nu dispar așa lesne după suprafața pământului — Ungurii trebue să scie aceasta din esperință mai bine decât ori cine, — mai ales, când acest popor nu reclamă drepturile lui cu armele în mână, ci pe calea legală în virtutea unor acte ce provin din tot aceea sorginte, care a pus pe Ungaria în posesiunea autonomiei ei de astădi.

„Nu noi vom căuta dar, precum ne acuză „Pester Lloyd“, a propaga între Românii din Transilvania principiele iredentismului italian în relațiunile lor cu guvernul maghiar. Nu vom înceta din contră a recomanda atât Ungurilor cât și lor, acel spirit de împăcăciuire ce a presidat la apropierea efectuată între Austria și Ungaria și care le a condus la încheierea pactului din 1867. Mijloacele violente nu duc în totdeauna la resultate mulțumitoare; și ar trebui să fim inamici declarați ai românilor din Transilvania, ca să'i îndemnăm a recurge la ele.

„Nu noi producem agitațiunea, ce „Pester Lloyd“ observă de câtva timp între Românii din Ungaria, ci procedemintele autorităților maghiare în privința lor.

„Dacă Ungurii, înspiraț, de sentimente mai conforme cu spiritul secolului în care trăim, în loc să caute a anula elementul român — ceea ce este cu neputință, — îi ar face o parte, proporțională cu însemnătatea sa numerică, în afacerile statului; dacă nevoind a îi acorda autonomia ce reclamă, îi ar da cel puțin aceleași drepturi, de care se bucură și Ungurii; dacă, într'un cuvênt nu îl ar considera ca un *paria* în propria sa patrie; negreșit că o cale de împăcăciuire s'ar deschide pentru aceste două popoare, ale căror interese sûnt identice sub mai multe raporturi, și o înțelegere definitivă ar fi resultatul nemijlocit al acestei încercări.

„Spre acest resultat dar ar trebui să tindă mai ales silințele Maghiarilor, dacă voesc să facă a înceta agitațiunile ce domnesc între Românii din Transilvania și de cari se plâng cu atâta amărăciune.“

Revista politică.

Sibiiu, în 12 Noemvre.

Desbaterea proiectului privitor la cualificațiunea funcționarilor s'a terminat. De alalta eri încoace în casa deputaților Ungariei se desbate proiectul privitor la împărțirea unor batalioane unguresci în regimente austriace. Înainte de a se începe desbatere Helfy a propus de urgență resoluțiunea de a se lua proiectul dela ordinea dilei, fiind numai o parte din planul de organisarea armatei, până când deputații vor cunoasce planul întreg. Propunerea lui Helfy însĕ a fost respinsă.

Senatul imperial e convocat pe 5 Decemvre n.

Camerile italiane s'au deschis în 10/22 Noemvre cu toată pompa îndatinată. Regina a apărut cu principele de Neapole (clironomul) și au fost întêmpinată cu aplause îndelungate. Asemenea fu întêmpinat regele, însoțit de principii Amadeo, Eugen și Toma. Ministrul president provoacă în numele regelui pe senatori și deputați să șeadă. După aceasta depun jurămêntul senatorii nou denumiți și toți deputații. În fine regele a cetit cuvêntul de tron·

Din cuvêntul de tron respiră spiritul liberalismului. Regele a constatat, că poporul italian merită libertatea de care se bucură. Indigitând la căsătoria principelui de Genova, accentuează referențele cele intime cu Germania, despre Austro-Ungaria tace cu desevêrșire. Nici despre contravisita monarchului nostru în Italia nu se dice nimica în cuvêntul de tron italian.

În Francia anarchistii și royalistii se întrec să surpe autoritatea republicei. Să scrie deja despre o conjurațiune royalistică și despre atentate cu bombe în Vendè.

Dela Petersburg se scrie la „Polit. Corr.“ cu privire la călătoria lui Giers, că n'are importanță politică și causa că diplomatul rusesc nu va atinge acum Viena sûnt delegațiunile, care i s'au părut că vor ținea mai mult și nu va găsi nici pe imimperatul, nici pe Kalnoky în Viena La reîntoarcere, cam pe la Crăciun, Giers are de gând se atingă și Viena.

„Românul“ previne opiniunea diarelor despre o conferență destinată a resoalve cestiunea Dunărei fără participarea României și dice, că aceasta nu poate fi decât dorința acelor ce ar vedea bucuros monopolisată navigațiunea pe fluviu.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Pronunciamentul din Marmația.

Budapesta 22 Noemvre 1882.

Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus.

Cu ajutoriul fondului de dispositiune se alarmează toată jurnalistica astădi cu pronunciamentul din Marmația asupra memorandului românilor

Totul este preparat aici și menit a paralisa efectul memorandului în străinătate, contând la prostia cetitorilor neorientați, cari se mulțămesc cu frase goale fără a esamina detaiurile.

De astădată însĕ comedia este perfectă și numai orbul nu vede după culise.

Lucrul era sciut. Aici s'a pertractat cestiunea pe coridoarele parlamentului.

Deputații maghiari din Marmația Urányi și alții s'au lăudat mai nainte că vor convoca ei un „congres“ în Marmația, din care cu românii de acolo vor scoate un pronunciament contra memorandului.

Esecutarea s'a încredințat cunoscutului deputat Gavriil Várady, care scos din parlament prin deputatul Rohonczy pentru geschefturile sale necurate, numai în Marmația mai este acceptabil chiar și în societate, și cu lucrurile acestea „patriotice“ se mai susține făcêndusi merite pentru fondul de dispositiune.

Dar precum se vede curagiu tot n'a avut ca se convoace un congres românesc, căci la acela ar fi venit și români cari nu lucră la comanda Vicecomitelui Mihalca și a subalternilor ci, ar fi participat poate și deputații, cari au fost la conferența din Sibiiu, și li s'ar fi putut întêmpla faiseurilor se devină compromiși, ceea ce pentru dînșii ar fi mare nenorocire, căci atunci li-ar cădea naintea guvernului nimbul de stâlpi nesuplinibili ai statului, și apoi vai! de posturile lor!

Propter certum quoniam, au mai aflat de lipsă ca nainte de adunare să se denumească tinĕnul Gavriil Mihali de subjude, căci familia Mihaliescilor este o familie estinsă, respectabilă și cu influență în Marmația, ba Petru Mihali fusese chiar și deputat la conferența din Sibiiu....

Poftim a cetì telegrama, care se vede astădi în toate diarele din capitală și cred că și în cele din străinătate:

„Sigetul-Marmației 21 Noemvre: Mihálka László, consiliar reg. și prea meritatul vice-comite al comitatului Maramureș, cu ocasiunea adunărei generale a reuniunei pentru înființarea unui fond de teatru român ținută în luna lui August a. c. în Siget, propunênd înființarea unui stipendiu pentru tineri români de relegea gr. catolică — în cestiunea acestui stipendiu s'a ținut astădi sub presidiul vicecomitelui Mihálka la casa comitatului (pretoriu) o conferență cercetată (népes), la care au participat nunumai din inteligența română din comitat, dar numeroși și din popor.“

„În Marmația locuesc 60,000 de români, ear clasă de gentry numai în Marmația au românii.“

„În conferența de astădi s'a decis înființarea unui fond pentru ajutorarea studenților români, și la propunerea lui Cziple Zsigmond, proprietar și fost deputat dietal s'a enunciat ca: numai acei tineri să se împărtășească din acest ajutoriu, cari au făcut un progres deosebit în limba maghiară.“

„*Cu această ocasiune* Vincz Gyula proprietariu avut, care se bucură de reputațiune publică și *pretore* (szolgabiró), într'o cuvêntare lungă cu provocare la patriotismul românimei din Marmația, subscerne următoriul proiect de resoluțiune:

„Adunarea să enuncie prin conclus, că sûntem pĕtrunși de convingerea, că românimea din patriă numai așa 'și poate susținea și desvolta naționalitatea și cultura, dacă va remânè pe basa constituțiunei comune maghiare. Drept aceea condamnăm memorandul din Sibiiu, pentru federalismul, la care nisuesce prin principiile sale, care atacă idea de stat maghiar, mai departe, relativ la uniunea între Ungaria și Transilvania (Erdélyország) nu voim ca dealul mare (Királyhágó) se formeze mur despărțitor între Ungaria și Transilvania. Ear' încât drepturile noastre, garantate prin legea despre naționalități se respectează din partea Ungariei, căci drepturile noastre individuali le apĕră legile comune, cari se estind de o potrivă asupra maghiarilor ca și asupra românilor, religiunea, limba și literatura noastră le putem desvolta liber, drepturile politice ni sûnt identice, presa liberă și dreptul de intr'uniri și insoțiri ni sunt egale, nici în contra aplicărei noastre în oficii nu ne putem plânge, precum nici aceea nu ne poate vătema drepturile și nici la un cas nu o putem numì maghiarisare violentă, că limba justiției și a guvernărei este maghiară, căci pe aceea ca pe limba statului ținem că este legal și just a-o susținè; nu este deci nici o causă carea să ne rețină dela condamnarea luptei fără scop intenționată prin memorandul din Sibiiu, cu acel popor cu care de o mie de ani trăim în comuniune de stat, chiar atunci, când din toate părțile conspiră elementele slave ca să'și realiseze scopurile contra maghiarilor și românilor. Basați pe ace-

stea ne ţinem de datorinţă patriotică, a nu părăsì basa dreptului public maghiar, ci a lupta pentru ideea de unitate maghiară, a ne jertfi toate puterile spre consolidarea internă şi întărirea vieţei de stat maghiar (magyar államiság) şi a face toate ca între maghiar şi român se esiste încredere frăţească."

„Posiţiunea noastră ne impune, ca sĕ ţinem cu fraţii nostri maghiari, se fim patrioţi buni şi fideli, căci în aceasta scumpă patriă comună, împreună trebue se trăim şi se murim."

„Vivate însufleţitoare au salutat această propunere primită cu unanimitate, dar vivatele nu erau se înceteze, când preşedintele conferenţei, vicecomitele preameritat al comitatului, încă s'a dechiarat în mod condemnătoriu despre memorandul din Sibiiu."

„Românimea din Marmaţia trebue se protesteze contra memorandului din Sibiiu — ḑise el — căci românimea acestui comitat totdeauna a aparţinut adevĕraţilor cetăţeni maghiari, şi dacă n'am protesta s'ar putè crede despre noi, că şi noi împărtăşim vederile greşite cuprinse în memorand."

„A produs bun efect şi cuvêntarea patriotică a preotului Faur János."

„Primirea propunerei au adeverit-o cei presenţi prin subscrierea numelui."

„Vice-comitele şi preşedintele conferenţei Mihálka László a dat un prânḑ la care au fost învitaţi mulţi din inteligința maghiară şi română."

Vi-l'am tradus întreg din cuvênt în cuvênt, precum este publicat în foile maghiare, ca se vedeţi ce galimatias, de idei şi de cuvinte este în stare sĕ entusiasmeze pe jurnalistica maghiară.

O degeneraţiune politică, concepută sub pretest fialntropic şi terminată cu beţiă.

Eu cunoscênd gentrylicul din Marmaţia mĕ aşteptam la mai mult. Cugetam că faiseurii de aici, cu instrumentele lor din Marmaţia, cu tot aparatul oficial şi cu prospectele viitorului şi favorurile presentului, vor fi în stare, în degenerata ţeară alui Dragoş, pe calea pe care s'au produs contrapetiţiunea în contra limbei, se producă o demonstraţiune mai de Doamne ajută, că vor produce cel puţin cât au produs cu nemţii, pe cari-'i imitează, contra Schulvereinului, dar n'au avut curagiu se lucre pe faţă nici chiar cu aşa porecliţii gentry românesci, cum au lucrat cu şwabii, şi cugetând că fac un lucru mare s'au făcut de rîs dându-şi un eclatant testimoniu de paupertate.

Subscrierea conclusului are douĕ însemnătăţi.

Una sĕ-şi acopere serăcia, căci la conferenţă vor fi fost puţini români, dar supletor, cu ajutorul szolgabiraelor sub preteste mincinoase, se pot procura cât de multe subscrieri, iar alta, ca speculanţii politici la ocasiuni binevenite se-şi poată dovedi *„schwarz auf weisz"* „patriotismul" modern, care în ḑiua de astăḑi este o marfă bine plătită.

Nu sciu dacă vor afla şi românii cu cale a manifesta aderenţa la memorand prin pronunciamente luate în meetinguri de alegători, cum au facut saşii cu Schulvereinul, sau ba? eu cred ca nu e de lipsă, căci cei adunaţi la Sibiiu au fost mandatarii alegătorilor, provĕḑuţi cea mai mare parte cu instrucţiuni de acasă; dar una totuşi mi-ar plăcea, ca cei ce voiesc a face ca lumea se creadă, că ideile depuse în memorand sûnt numai a membrilor conferenţei din Sibiiu, se convoace un congres, meeting, sau cum le-va plăcea a-l numi, pe basa alegerilor libere a poporului sau fie chiar numai a alegătorilor români în Transilvania, sĕ provoace acolo concluse, fie asupra memorandului, fie asupra altor cestiuni politice în cari se cere deplină lumină, şi sum convins că în acele concluse s'ar manifesta un patriotism mai curat decât în pronunciamentul oficial al Marmaţienilor, cari se grăbesc a condemna un operat pe care nici nu l'au veḑut, s'ar aduce concluse la cari fără esitare ar adera toţi românii.

⚖.

La „Părere".

„Scoli românesci în Sibiiu şi iarăşi „scoli românesci în Sibiiu" s'a cerut de atâtea ori în acest ḑiar. De alte dăţi s'a constatat simplu necesitatea fără a întra în modalitatea esecutărei. Şi credem că bine s'a făcut. În Nr. 130 sub rubrica „Părere" s'a întrat în detaiuri. Nu împărtăşim întru toate vederile din Nr. 130 în privinţa detaiurilor. Aci sûnt multe de ḑis, şi nu ni se pare la timp a le ḑice. Nu ni se pare la timp pentru că nu avem la adresa *cui*. Şi până când nu avem *cui* sĕ ne adresăm, tot ce vorbim şi scriem este zadarnic.

Este sciut că cestiunea înfiinţărei de scoale românesci în Sibiiu respective a concentrărei celor trei scoale slăbuţe în una *„bună"* a fost discutată prin sinoadele parochiale. Scim că s'a ales şi o comisiune, care sĕ pregătiască un plan în causă. Comisiunea n'a lucrat nimic şi nici credem că va lucra ceva, câtă vreme afacerea nu întâmpină spriginul acelui mai competent organ. Căci scoalele noastre confesionale stau sub inspecţiunea organelor bisericesci-scolare. Organul bisericesc mai de aproape, fără de concursul căruia nu ne putem aştepta la resultate, este inspectorul tractual protopresbiteral. Şi cătă vreme protopresbiterul tractual nu se pune însuşi în fruntea trebei: putem noi tot scrie articoli prin ḑiare, putem tot discuta prin sinoade şi alege comisiuni, ba putem întra şi în detaiurile organisaţiunei scoalei ce o dorim — noi batem toaca la urechea surdului. Căci fără întrevenirea Protopresbiteratului cu întreaga sa autoritate, cele douĕ, resp. trei parochii, nu vor concurge la înfiinţarea scoalei din cestiune. Se nu ne facem ilusiuni calculând cu banii cari sûnt în pungile altora şi de cari noi nu putem dispune fără învoirea lor.

A cere însĕ ca şeful actual al tractului sĕ iaie însuşi conducerea afacerei, este a cere un imposibil. Scim cu toţii ce sarcini are d-sa. Dsa suplinesce pe trei resp. pătru, amploiaţi, cari în stări normale, fie care ar avè destul de lucru în sfera sa de activitate.

Şi fiind că Dsa este numai unul şi ţine locul la trei resp. patru apoi nu putem aştepta sĕ şi lucre cât trei sau patru. Un om este numai *un* om, şi poate lucra numai ca *un* om. Dar fiind că are sĕ lucre pentru patru, este evident că lucrul celor patru are sĕ'l îndeplinească numai în conturi mari, desconsiderând mărunţişurile, lucrurile de a doua mână. Şi cestiunea cu scoalele din Sibiiu Dsa se vede că o privesce ca bagatel. Sĕ respectăm convingerile! Sĕ le respectăm şi în acest punct şi sĕ ne plecăm forţei maiore provocate de administratura provisorică. Căci de ani ni se tot spune că administratura e provisorică, deşi începe a face faţa definitivului. Scim că sinodul archidiecesan a hotărit eşirea din provisoriu şi grabnica întrare în definitiv, sau cu alte cuvinte: întregirea staţiunei vacante de Protopresbiter în acest tract. Şi până când nu se va esecuta hotărîrea sinodulni archidiecesan până când vom fi sub administratura (provisorica înfinita) în zadar ne facem ilnsiuni cu scoale românesci în Sibiiu. Cine mai trage la îndoială cele ḑise acì se va convinge prin faptă*)

---

*) În Nrul 130 al ḑiariului nostru s'a publicat articulul „Părere" fără de a face din partene cel puţin o notă. Dăm şi pre

Memorand

către Ilustritatea Sa D. Dr. Ioane Szabó, episcop gr. cat. al dicesei Gherlei, în privinţa convocărei unui sinod diecesan mestecat, pentru vindecarea mai multor rane ale bisericei gr. cat., ţinĕtoare de provincia metropolitană a Albei-Iulie şi Făgăraşului, şi resp. de diecesa Gherlei.

(Încheere.)

Aici esistă numai douĕ seminare clericali: unul în Blaj, altul în Gherla. În aceste douĕ institute se cresce junimea destinată a păstorì cu timp turma cuvêntătoare. Dar la organisarea nici unuia celor interesati — turmei cuvêntătoare — nu li s'a lăsat nici cel mai mic amestec; asemenea nu li s'a lăsat nici o supraveghere. Toată conducerea o luară în mâni şi prea sânţiele sale archieeii, ca cum clericii s'ar cresce pentru prea sânţiele sale, şi nu pentru interesa creştinilor În diecesa Gherlei astĕḑi când toate popoarele culte ale lumei întregi au venit la aceea convingere, că fie cine chiar şi clericul, în limba maternă se poate perfecţiona şi poate mai uşor înainta în sciinţă, decât în ori ce limbă străină, în seminariul diecesan, studiile, cu escepţiunea teologiei pastorali, se propun în limba latină foarte puţin pricepută de cea mai mare parte a elevilor. S'ar părè: că cu scop, ca cu atât scia mai puţin din acele studii. [23]) Diecesa Lugojului şi Oradiei-mari până acum încă n'au seminare clericale. Cea dela Urbeamare înainte de segregarea Românilor de cătră Ruteni şi crecea clericii partea în seminariul gr. cat. rutean dela Ungvar şi parte în seminariul rom.-cat din Urbeamare; acolo, apoi pe la Roma şi Pesta, tot în seminare de ritul latin. Cea dela Lugoj parte în seminariul gr. cat. rom. din Blaj, şi parte în seminare de ritul latin.

Tot asemenea se întêmplă şi cu preparandiile de scoale elementari. Ierarchia singură dispune şi peste acestea în modul cel mai absolutistic. Dintre preparandii una e mai defectoasă ca cealaltă.

Apoi cum se superinspecţionează scoalele elemenatri în întreaga provincie metropolitană gr. cat., şi în specie în diecesa Gherlei? Ce osteneală se pune în acest rrspect, în cea mai delicată întrebare? Inspecţiunea scoalelor elementari o folosesc de un „modus merendi" dd. protopopi, cari ies de regulă cam odată pe an în fie care comună pentru diurne câte 2—10 fl.; atunci îşi afc şi raporturile anuali despre starea scoalelor şi calităţile învĕţătorilor; de aici în colo peste an rar le visitează. Toată onoarea escepţiunilor! Ce face preoţimea? O parte nimica. Şi aici onoare escepţiunilor! La o mare parte a preoţilor scoala şi învĕţătoriul i sunt cel mai uricios obiect şi subject, întru atâta cât nici oarele pree scrise pentru propunerea religiunei încă nu le observă. Preste tot anul învĕţământul elementariu e lăsat în scirea soartei, fie care învĕţătoriu face atâta cât 'l taie capul şi 'l trage inima Din raporturile protopopilor se fac în urmă la consistoriu tabelele statistice despre starea învĕţământului elementar. Apoi cu acestea e încheată afacerea învĕţământului elementar; de nu vom mai menţiona încă decretele învĕţătorilor, ce asemenea se dau din centruri tăcênd de faimele ce se lăţise în anii trecuţi despre clasificarea comunelor în privinţa sumelor, ce se pretindea dela fie care separat pentru câştigarea docenturei!...

Şi ce apoi resultatul acestor organisaţiuni, conduceri şi inspecţiuni diferite, şi mai diametrale opusă una alteia în metropoliile române? Care e efectul în metropogr. or. neunita, şi care în cea gr. res. unită.?

Eată-l! În biserica metropolitană unită clerul cu o mică escepţiune, se află şi astăḑi în aceea stare culturei, cum a stat înainte de aceasta cu 30 de ani; cu aceea adaugere că preoţimea tinerĕ are ceva mai multă spoeală esterioară de civilisaţiune dar — luând peste tot — are cu atât mai puţină civilisaţiune interioară şi reală; peste aceea preoţimea de astăḑi, după ce obţine testimoniul de cleric absolut, are pretensiuni şi pofte de 10 ori mai mari decât cei vechi, voesce de odată se fie domn, de urmează ca îndată ce ocupă o parochie, toate silinţele lise concentrează numai întru a se înavuţi, — apoi clerul nostru mai luminat se reduce la câţi-va doctori de toologie şi dreptul canonic latiu. [24]) Eară clerul bisericei metropolitane române neunite, — care până la 1847 avea numai un curs teologic de 6 luni frecuentat în mare parte de juni, cari 'şi făcuse studiile pe la mănăstirea dela Strimba Fizeşului, prin une scoliţe comunali. şi puţin în cele normali şi, şi mai puţini în cele gimoasiale ale altor confesiuni, — astă-ḑi a apropiat în cultura eclesiastică pe ai nostri, ca mâne poimâne sĕi întrecă în cea civică.

Apoi învĕţământul elementar în biserica gr. or. deşi sûnt încă multe defecte de suplinit, peste tot stă mai bine, decât în biserica unită, în care mergem retrograd, şi numai în foarte puţine locuri (spre esemplu în scoalele grăniţeresci s. a. l.) putem ḑice că este o propăşire îmbucurătoare; dar se observă totodată că aceste escepţiuni nu sûnt a se înscrie îngrirei resp. superiorităţi eclesiastice, ci singur numai altor superiorităţi cu totul independenţi de acestea. Aşa luând de esemplu partea morală-religioasă, în părţile apusene ale diecesei Făgăraşului până în 1848 se afla o scoluţă elementară mai bunişoară în Strîmba Fizeşului. Aceasta scoluţă cu trei cursuri, stătător fie care dela 1 Nov. până la pasci, pe lângă o mulţime de candidaţi de preoţie ce mergea în fie care an la teologia morală în Blaj şi Sibiiu, da atâţi cantori, cari scieau tipicul mai bine decât mulţi teologi de aḑi, încât pe acel timp se afla în fie care comună română de ambele confesiuni în partea patriei de peste Someş şi în Silvania câte 2—10 cantori, despre ce ar putè da deslușiri preoţi, demnitari eclesiasiastici şi alţi bărbaţi încă în vieaţă din genereţiunea mai bĕtrână. Eară astăḑi, după ce muriră mare parte din cantorii cei bĕtrâni, astăḑi abia se mai află prin comune câte un cântăreţ, şi acela încă fără cunoscinţa notelor bisericesci orientali (a glasurilor) şi a tipicului deşi astăḑi se află scoale în toate comunele cu curs obligătoriu de şepte ani.

Tot retrogadă e generaţiunea cea nouĕ şi în moralitate şi şi în altă privinţă. S'au ce atesta înmulţirea concubinatelor, a căsĕtoriile nelegiuită şi a copiilor născuţi din acele? Ce atestă prostituţiunea durere! în prescntor şi în poporul nostru, mai înainte aşa de cast, destul de lăţită, şi că trista consciinţă a acesteia de numĕroşii spurii depre strate? Ce cu totul altmintrea era aceasta înainte de restaurarea metopoliei române gr. cat, când susta înca în Transilvania şi părţile ei anecse sinoadele şi forurile parochiali, şi când acestea esercita între alte şi dreptul de a supraveghea moralitatea publică în respectiva comună bisericească! În 2—3 generaţiuni abia obvenia câte un cas de prostituţiune. Se enarază dacă lucrul stra oreinar şi numai din audite, că cutare ca fată căḑênd, fu judecată prin sinodul (soborul) parochial în faţa bisericei şi condamnată, sĕ numai poată umbla în pĕr, ci împropoditĕ, adecă cu maramă pe cap ca şi femeile măritate. [25]) Ce se ḑicem

---

acesta tot aşa — deocamdată. Ḑicem deocamdată, de oare ce noi tot mai avem speranţă ca odată, poate nu aşa de curênd pe cum am dorì, dar totuşi mai curênd de cum speră articulii din cestiune, vom pune piciorul, cel puţin pe treapta dintâiu cătră înălţimea aspiraţiunei esprimate de altă dată. Atunci vom relua tema apreţuindu-o earăşi in toata estensiunea. Red.

[23]) În Francia catolică studiele teologice se propun în limba francesă, aşa şi prin mare parte a seminarielor din Germania; şi totuşi (sau mai bine ḑicând, chiar de acea) unde sûnt teologi şi scrietori bisericesti catolici mai eruditi şi mai renumiţi, decât în ḑisele ţeri ?!

[24]) Un bărbat român, de frunte şi mult espert ceti mai an dereptul canonic scris de un dr. de teologie română gr. cat, până când către mijlocul cărţei dede preste acsioma, că toată potestatea în biserică e dată şi depusă în mânile episcopilor. Bărbatul nostru se lumină numai decât, închise frumuşel cartea şi o puse la o parte, părêndu-i reu că de ce n'a fost pusă acea acsioma în fruntea opului? căci în acest cas nu şi ar fi perdut atâta timp întru a ceti cu atenţiune una jumetate de volume binişor de gros.

[25]) R numitul Binterim în Denkwürdigkeiten der christ. kath. Kirche t. V. part 3. pag. 55 pune tuturor cugetătorilor întrebarea; oare n'ar fi de dorit sĕ se reîntroducă sinoadele de moralitate parochiali

apoi despre alte corupțiuni, și despre numerositatea crimelor, mai nainte poporului nostru necunoscute și ne mai audite? Ce despre marele număr al deprădărilor de păduri, țarine, vinie și pomărie sădite din bătrâni? Ce despre alte abateri și prevaricațiuni. ?!

Dar să vedem, cum stăm cu intelectualitatea practică și puterea lucrativă în economie, apoi cu sobrietatea generațiunei june, crescute dela introducerea învățământului obligator? Cea mai mare parte a acestei este mai nelucrătoare, mai nelaborioasă decum au fost părinții săi, dedată spre lucs și în mare parte spre beutură. E mai seracă generațiunea aceasta liberă, decum au fost părinții săi iobagi. Drept că prestațiunile statului sûnt astădi mai mari ca mai înainte; dacă se vor adauge însă către cele din trecut toate robotele cu toate datiele ținătoare de acelea, apoi decima din toate productete fostilor iobagi, apoi din miei, purcei, stupi scl., așa credem că le ar întrece pe cele de acum. O parte însemnală a moșiilor remase ei moștenire dela părinții ne umblați, ba opriți dela scoală ajunse în mâna jidanilor din mânile generațiunei obligate la scoală. Cei drept alt resultat dela asemenea organisări și inspecționări nici că se poate ascepta.

În amărâciunea sufletelor noastre, înfiorați la vederea decadenței și degenerărei religioso-moral, fisice și materiale a creștinilor ținători de provincia metropolitană română gr. cat. în genere și în specie a celor ținători de diecesa Gherlei, ales a generațiunei mai june, în cel dintâiu moment ni se obtrude întrebarea: lua-vor asupra-'și preasânțiile sale prelații nostri respunditatea înaintea lumei, înaintea istoriei, înaintea turmei sale cuvêntătoare și înaintea lui Dumnedeu pentru toate acestea? Preasânțiile sale, care călcând drepturile bisericei gr. or., — competenți după ss. canoene întregei biserici metropolitane și resp. eparchiali adecă atât preoților cât și lumenilor condiționate și garantate cu ocasiunea s. uniri, folosite și astădi în biserica neunită, — cestionatele drepturi le apucară în mânuri-și și guberneuză fără nici o legătură ierarchia și fără ascultarea voinței turmei sale, atât biserica cât și scoala și dispune în mod absolutistic despre toate afacerile bisericesci și scolastice?

Dără ni se obtrude totdeodată și a doua întrebare, că adecă putè se va scusa inteligența lumeană înaintea tronului celui Atotputinte ți înaintea consciinței scle pentru memorata degenerare a fiilor fraților și nepoților săi cu aceea că prelatii săi au tras la sine drepturile competenți bisericei întregi și au dispus presânțiile sale în mod absolutistic despre învățământ? Din parte-ne sûntem convinși, că și aceasta indolență a inteligenței ar merita se fie și ar fi pe de 100 de ori mai aspru pedepsită, decât despotismul prelaților; pentrucă unde e vorba de fericirea eternă și timporană a întregei generațiuni viitoare are datoria de a pune la o parte toate respectele și de a pâși la mijloc pentru câștigarea drepturilor ce i compet,[26]) spre a a putè vindeca rĕul și spre a'și pntè împlini obligamentele și în aceasta privință.

* * *

Ilustrisime Doamne episcoape! Prea sânțite și prea venerande părinte!!

Spre motivarea cererei noastre, ce-ți vom adresa mai la vale, am mai puté întra o mulțime de motive și argumente.

Așa: cumcă am afla incompatibil cu nemărginita bunătate a Fiului lui Domnedeu, — carele a și întemei biserica pre principiul „iubesce pre deaproapele tĕu ca pre tine însuți,“ și carele pentru mântuirea genului omenesc suferì moarte, — ca să fie avut cuget de a întemeia biserică absolutistică; dar cum că n'a avut, documentează alegerea apostolului Matia, a acelor șepte diaconi scl. — Am mai potea menționa, că astădi domnesce în lume principiul constituționalismului, și că despotismul abea se mai poate ținea chiar și în imperiul cel mai remas în civilisațiune, în Rusia, care dispune preste milioane de baionete; cum să se poată el mantinea in imperiul lui Domnedeu, în sânta biserică, și încă în biserica catolică de ritul orientale? — Ne am mai putea provoca la potintele farmec al instituțiunilor, datenelor și drepturilor bisericei orientale de ritul grec în înțelesul ss. canoane, care farmec nu numai susținù și aduse la înflorire în patria noastră acea biserică între toate vicisitudinile, ci după aproape totala ei apunere dela 1701 și 1711 o reînviă din morți, ca astădi să înflorească mai frumos și mai tare de cât ori-când dela întemeiarea ei și că mâne poimâne să se sporească duplu pre ruinele bisericei noastre, decumva aceasta se va ținea și mai încolo încătușeata ca până acum. — Acum am putea aduce înainte ținenacitatea protopărinților noștri, cu carea se alipirà de acelea instituțiuni și drepturi, încât cu ocasiunea primirei s. uniri puseră de condițiune „sine qua non“ garantarea acelora; precum și aceea, că după moartea episcopului Ioan Giurgiu nepotêndu-le mantinea în biserica gr. cat. fu mai gata o parte însemnată a strămoșilor a părăsì această biserica decât a trăì fără acele instituțiuni. — Am potea repeți stricaciunile, ce le aduseră moralității și catolicismului nesuințele de a nimici acele instituțiuni. — Ne am potea folosì de o armă foarte tocită, am potea adecă menționa spiretul de proselitism ce se încuibă în une părți ale diecesei acestei-a și care, din causa călcărei drepturilor bisericei noastre, cresca necontenit sub cenușaca odată, — de nu se va preveni reului de tempuriu cu arme conformi dorințelor generali, — să isbucnească în mod mai mult nereparaver. Și tot așa am potea produce încă multe altele.

Toate aceste nu le facem; ci Te rogăm cu fieasca reverență și devoțiune, să binevoiască a ceti deamenuntul acest Memorand, a cumpăni cu rara-Ți înțelepțiune momentele cuprinse în el, a Te convinge despre ranele ce ne torturează, a lua în meritată considerațiune dorințele noastre; apoi spre a afla medicamentele cele mai conducătoare la vindecarea ranelor noastre și punerea la cale a celor mai ardenți afaceri ținetorie numai de acesta diecesă, seau binevoești a convoca un Sinod eparchiale mestecat, — până la organisare — după datina usitată sub înțeleapta păstorie a ilustrității sale prea sânțite d. Michaele Pavel.

Credem tot odată de ne mai încungiuraverea necesitate organisarea întregei provincie metropolitane gr. cat. române. Spre ajungerea estui scop te rogăm tot cu asemene fieasca reverință și devoțiune, să nu pregeți a [Te adresa către Escelența sa preasânțitul domn metropolit pentru convocarea unui congresu provinciale constituitoriu, apoi ordinariu punêndu te în aceasta privința — spre mai marea securitate a ajungerei la scop — în contelegere și cu cei laiți prea sânțiți domni episcopi gr. cat. români, ținători de provincia metropolitană română gr. cat.

Remânênd și subcriendu-ne cu cele mai devotate semțeminte de reverența fieascâ.

Dat în diecesa gr. cat. a Gherlei provincia metropolitană a Albei-Iulie și Făgășului, luna Octomvre, anul Domnului 1882.

(Urmează deci de mii subscrieri)

---

franco-germane din evul mediu, cari avea as mene funcțiunare ca sinoadele parochiali române gr. cat. de înainte de 1848, și să se reactiveze, modificate firesce după timp, și pre acolo, pre unde ele poate vor fi încetat? Cât n'ar folosì și singura publicitatea acestor județie contra desfrenului tenerimei, contra negrigiei părinților față cu educarea creștinească a familiei lor, contra beției, contra prebegirilor și sburdațiunilor nopturne, contra atotoținței patimelor scl.! „Eu așa cred, dice un învețat — în Archiv für Pastoral-Conferenzen, 1813 fasc. II. pag. 118 — că în întreaga împĕrăția celor vĕdute nu este ceva mai înfricosat, decât ochiul și limba conoamenilor noștri judecători, ca representanți ai omenimei. Nici chiar cel înreutățit, ce e în stare să desprețuiască moartea, nu ușor sufere privirea serios admonitoria a acelor derepți. Eară aice, în sinoadele lăudate, nu judecă numai un om singur. Preste aceea nice pofta onoarei până-i lumea nu se va stinge din peptul oamenilor; ear dorul firesc, dea fi respectat de mulțime și mai cu samă de cel respectat, încă doară mai tare împedecă erumperea reului, decum o pot împedeca pedepsele dictate de legi.“

[26]) Aceste drepturi fure desvoltate sau măcar asteptate la mai multe locuri în cele precedenți; aice mai adaugem, numai în privința dereptului secularilor de a patecipa la alegerea demnitarilor și altor persoane bisericesci, din practa primitiva a bisericei creștine următoriele: a) în sinacsariu la 1. jan, cetim, că Atanasiu cel mare fu ales în anul 328 patri arc al Alesandriei cu unanimitatea red înțioșilor; b) asemenen despre Flor patriarcu al Cpolei, la a. 783,25) Febr. în sinacs.) c) la 13 Noemv. ca s. Ioan gură de aur se alese eppu prin votisarea comune a clerului și poporului; (cfr. 18 Febr. 12 Febr. 12 Martie scl. Apoi s. Ciprian. aeppul Catarginei în epist. 68 s. 67 scrie: „Coram omni synagoga jubet Deus constitui sacerdotem, i e instruit et ostendit, ordinationes sacerdotales nonisi sub populi adsistentis conscienta fierei oportere, ut plebe praesente vel deteganturi malorum crimina vel bonorum merita praedicentur, et sit ordinatio justa et legitima, quae: omnium suffragio et judico fuerint examinate.“ Papa Leo cel mare scrie; „Nullus invitis et non petentibus ordinetur, ne plebs învita episcopum non optatum aut contemnat, aut oderit et sit minus religiosa, quam convenit. cui non licuerit habere quem voluit.“ Apoi desaprobând fapta eppului Ilariu Arelatense, care ordinase pre unii preste voia poporului, dice: „aspectarentur certa vota civium, testimonia populorum; quaererctur honoratiorum arbitrium, electio clericorum qui praefuturus est omnibus, ab omnibus, eligatur,“ a) Bingham, part, II. pag. 98—99)

Bursa de Viena și Pesta

Din 23 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.30	118.30
Renta de aur ung. de 4%	85.05	85.—
Renta ung. de hârtie	84.30	84.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.30	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.25	89.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.25	91.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.50	99.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.50	95.75
Obligațiuni urbariale temeșiane		96.75
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50 96.95	96.50
Obligațiuni urbariale transilvane		98.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	98.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	—.—	96.50
Sorți unguresci cu premii	115.75	115.75
Sorți de regularea Tisei	108.75	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.05	76.—
Datorie de stat austr. în argint	76.75	76.75
Renta de aur austriacă	94.20	93.75
Sorți de stat dela 1860	130.—	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	830.—	830.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	280.75	279.—
Acțiuni de credit austr.	283.50	287.70
London (pe poliță de trei luni)	119.10	119.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.47	9.48
100 marce nemțesci	58.40	58.40

Nr. 73. [293 1—3.

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei stațiuni de paroch din comuna „Hălmeag“ se escrie concurs până în 11 Decemvre st. v, a. c.

Emolumentele:

a) Dela 66 familii câte o ferdelă bucate în natură.

b) Porțiune canonică 6 jugere de arat și 2 jugere fênați.

c) Dela 16 familii neorustici câte una di de lucru.

d) Venitele stolare computate în suma de 34 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune preoțească vor avè a-și așterne cererile lor în sensul statutului organic și a'l regulamentului congresual pentru parochii din 1878 la subscrisul în terminul susindicat.

Cohalm în 6 Noemvre, 1882.

În contelegere cu comitetul parochiale.

N. D. Mircea m. p.
adm. ppresbiteral.

Nr. 306 a. e. [297] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învățătoresc la scoala confesională gr. or. din Sâmbăta inferioară protopresbiteratul Făgărașului, se escrie concurs cu termin până la 28 Noemvre st. v.

Emolumentele sûnt.

I. Salariu în bani 80 fl. v. a. din alodiul comunal în rate lunare;

II, Cuartir liber în edificiul scoalei și lemnele trebuincioase de încălțit. —

Cei ce voesc a ocupa postul acesta învățătoresc, au a'și așterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din Statutul Organic și al regulamentului congresual din 1878 pentru învățători, până la terminul mai sus arĕtat.

Făgăraș 8 Noemvre st. v. 1882.

În contesegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protopp.

Nr. 163. [294] 2—3

EDICT.

Ioana n. Ilea, de religiunea gr. or. din Topârcea, comitatul Sibiiului, carea de 7 ani a părăsit pe legiuitul ei bărbat Ioan Cărătuș, tot de acolo, fără a se scì ubicațiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de trei luni dela prima pubelicare a acestui edict să se presrnteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, ca for matrimonial de prima instanță, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Sibiiu, 4 Noemvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de I. instanță.

---

[299] 1—3

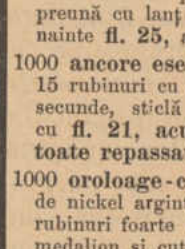

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la tourtă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de acesta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astădi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoitsă nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are să adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rotheuthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 134. Sibiiu, Marți 16|28 Noemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. **3842.** Scol.

Circulariu

către tóte oficiile protopresbiterale, ca inspectorate tractuale de scóle, și către toți învețătorii dela scólele confesionale ortodocse române din archidiecesa Transilvaniei.

Înaltul ministeriu regiu-unguresc de culte și instrucțiune publică a denumit prin emisul ddto 26 Septemvre a. c. Nr. 29868 o comisiune la preparandia de stat din Deva pentru esaminarea din limba maghiară a învețătorilor nemaghiari dela scólele populare din patriă. Comisiunea va începe activitatea s'a în 28/16 Decemvre a. c.; ér' învețătorii, cari voesc a se supune acelui esamen, au de a așterne până la 20/8 Decemvre însinuările lor în scris instruite cu atestate despre aplicare și serviciu, la inspectoratul regiu de învețământ din comitatul Hunedórei (în Deva).

Aducêndu-se acésta la cunoscința învețătorilor nostri se atrage totodată atențiunea acelora la împregiurarea, că la 30 Iuniu st. n. al anului viitoriu 1883 espiră terminul, până la care în urma articulului de lege XVIII din anul 1879 toți învețătorii nemaghiari, întrați în funcțiune dela anul 1872 încóce, sûnt dětori a-'și însuși limba maghiară, încât să-o pótă propune în scólele populare elementare. În sensul §-lui 3 al citatei legi acésta destoinicie are a se legitima prin depunerea de esamen înaintea unei comisiuni instituite prin înaltul ministeriu regiu-unguresc la vre-una din preparandiile de stat din patriă.

La depunerea esamenului (supletoric) din limba maghiară sûnt obligați toți cei întrați în funcțiune dela 1872 până la 30 Iuniu st. n. 1882 fără considerare, când și în ce mod și-a însușit cunoscința acelei limbi, fiind așa dară a se admite la depunere și aceia, cari și-au procurat cunoscința ei afară de cursurile supletorice, pe cale privată séu în ori-ce alt mod.

Asemenea se trage atențiunea inspectorilor nostri tractuali de scóle la prescriptul §-lui 6, punctul 3 din citata lege, în urma căruia acele scóle populare nemaghiare, ale căror învețători nu vor satisface postulatului legei, se vor considera de necorespundětóre legilor regnicolare și se vor tracta după dispositiunea §-lui 15 al articulului de lege XXXVIII din anul 1868.

Din aceste resultă de sine pentru învețătorii întrați în funcțiune dela 1872 până la 1882 detorința de a-'și procura prin depunerea esamenului prescris înainte de espirarea terminului prefipt în lege — atestate de cualificațiune din limba maghiară; ér' inspectorii nostrii tractuali vor avé de a îngrigí ca învețătorii să corespundă acelui obligământ al legei, pentru ca scólele nóstre populare se nu fie espuse urmărilor dictate de lege.

Din ședința consistoriului archidiecesan ținută în

Sibiiu, la 9 Novembre 1882.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Bucurie „patriotică".

Israilul, nu cel pur jidovesc, este vesel că dl vice comite Mihalka, fără a fi fost întrerupt și-a putut juca piesa „patriotică" în Sigethul Marmației, în numele Românilor maramurășeni. De vre-o patru cinci dile, ba mai de o sĕptămână, diarele maghiare și maghiarone cânt tot de pe notele acestei victorii.

Cetitorii nostri sciu acum, ca și noi, ce însemnătate politică se poate atribuì unei manifestațiuni la comandă, și cu toate aceste, spre mirarea noastră, ea se tacsează de presa ungurească atât de mult, încât pare că e vorba de cucerirea unei împerății.

Mărturisim că împresiunea ce ne face purtarea presei maghiare cu o manifestațiune procurată și care poartă timbrul oficiosității, nu poate fi bună. Impresiunea aceasta însĕ nu e nici decum efectul unei zeloșii san a unei temeri. Este acea părere de rĕu sinceră, pricinuită de noua convingere, că presa maghiară nu vrea odată cu capul sĕ țină seamă de adevĕrata situațiune, prin urmare, că ei și acum i lipsesce simțul pentru crearea unei situațiuni, care sĕ aducă mulțămire în locul nemulțămirei.

Ei bine, presa ungurească și cu ocasiunea aceasta urmează tactica struțului, care își ascunde capul în năsip, ca sĕ nu vadă ce se întêmplă în giurul sĕu. Și tactica aceasta în timpul de adi este o dovadă pipăită, că acei Maghiari care au cuvêntul cel dintâiu în afacerile politice unguresci nu înțeleg ceea ce se petrece astădi în lume.

Românii, cari cunosc situațiunea cea reală și cari sciu că la adunarea din Sibiiu au luat parte și delegații alegătorilor din Maramureș, nu se vor impedeca de loc de ditirambele presei unguresci. Ei vor căuta și mai departe a-și vedè de interesele lor, fără de a jignì interesele adevĕrate cetățenesci a le compatrioților lor.

Apoi mângăerea lui „P. Napló" în articulul de Duminecă, că presa esternă încă n'a luat notiță despre memorial, pentru Români este de puțină importanță. Socoteala în privința aceasta încă nu e încheeată și de altmintrea noi scim că presa italiană d. e. începutul l'a făcut deja. Făcêndu-se începutul, urmarea de sigur încă nu va lipsì.

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Noemvre.

Antisemitismul în Ungaria nu se astêmpără. Când într'o parte când într'alta isbucnesce în forme diverse. Nu ne bucurăm de fenomenul acesta, pentru că vedem întrînsul un pretecst dat în mâna guvernului de a reduce libertatea presei. Ministrul president Tisza în una din ședințele casei deputaților a și dat espresiune ideei acesteia, care odată realisată nu va lovì atât direcțiunea antisemitică, ci naționalitățile nemaghiare, care n'au nimica cu antisemitismul, dar sûnt rĕu vĕdute de patrioții *ex offo*.

Afacerea scaunului metropolitan al Rutenilor din Galiția este resolvată acum cu desĕvêrșire. Fostul metropolit, Iosif Sembratovicz, se retrage în viața privată. De asemenea se retrag în viața privată și unii dintre membrii capitulului metropolitan. Polonii galițiani, aceasta se vede din presa lor, triumfează. Rutenii și-au atras asupră-le urgia Polonilor, dice o foaie din Viena, pentru că au fost credincioși imperiului. Acum sûnt Polonii considerați de proptelele imperiului: cu toate că ei sub pretecstul de a fi imperialiști, vênează interesele lor nationale.

În „Allg. Ztg." din München s'a publicat un articul: „Austria și staturile balcanice, în care se pune paralel politica austro-italiană de cere când și politica austro-orientală de acum. Articulul culmineză în idea de a cede Austro-Ungaria Bosnia Serbiei pentru prețul unei convențiuni vamale și comerciale.

„Polit. Corr." a primit dela Paris o împărtășire din sferele politice de acolo, că vor avè loc conferențe europene. Nu se scie încă unde se vor ține conferențele. *Agence Havas* susține că în Londra, pe când alte sciri dic că în Constantinopole și că objectul de desbatere al conferențelor are sĕ fie regularea navigațiunei pe Dunăre. Din „Românul" transpiră ca guvernul României va pretinde că și România sĕ fie representată în conferență.

Călĕtoria lui Giers a cam încetat de a mai fi objectul de discusiune în presă. Întru cât a fost, în

FOIȚA.

Din sciințele naturale. *)

München 10 Octomvre.
(Încheere.)

O întrebuințare importantă de acumulatori s'a făcut deunădile la Londra de Sellon și Volckmar, un german născut la Kil, care acuma e director la compania „Electrical Power Storage Company". Acumulatorii s'au întrebuințat spre mânarea unei corăbii mici electrice, numite „Electricitaet", pe apa Themse. În două deci și patru de minute, s'a facut cu o iuțime de vr'o opt noduri pe oară, navigațiunea de probă a „Electricității", dela Queiul fabricei „Electoral Power Storage Company" până la „London Bridge" și de aci îndărăpt până la „Queiul în Millwall". Corăbiuța aceasta e vasul cel dintâi electric, pre care s'a întrebuințat motorul electric la o întreprindere comercială practică. Cine poate spune, căutând la succesul acesta dintâi practic, cât se poate perfecționa în dece ani aplicațiunea aceasta!

Întrebuințarea puterei electrice pentru Telefonie visitătorul în München o găsesce pretutindinea în espositiune.

Pretutindinea vedem căsuțe de corespondență si pretutindinea aparate aședate, care fac posibilă conversațiunea espunĕtorilor cu comisarii esaminatori și cu localitățile, în care sĕ află mașinele și ales care fac publicului multă petrecere. Combinațiunile microfonului cu telefonul sûnt de un interes deosebit. Cu cât este mai puternică undulațiunea tonurilor îrtr'un telefon, cu atât e translațiunea lor mai clară. De aceea înaintea telefonului se pune microfonul, care printr'un iute schimb polar măresce influența undulațiunei sunetelor în capetele sîrmelor. Din sistemele cele multe și diferite espuse deosebim numai pe acele ce leagă palatul de sticlă cu cele trei teatre a le cetății. Sistema Berliner, care îngrijesce translațiunea musicală dela operă, face ca producțiunea musicală sĕ se audă cu oare-care precisiune. Sistema Paterson îngrijesce translațiunea musicei din „Colosseul" lui Kil, și putem dice, că claritatea cu care musica se aude nu lasă nimica de dorit. Sistema Blake funcționează în teatrul de pe „Gärtnerplatz" și pentru cuvinte vorbite și cânt e cea mai de frunte. Ea deși nu produce prea bine și frumos tonurile musicei mai aspre și tari, ca basul și sunetul tobei, reproduce celelalte tonuri într'un mod escelent. Afară de acestea mai amintim telefoanele după sistemele Reis, Böttcher și Siemens și collecțiunea de telefoane și microtelefoane de sisteme diferite proprie de controlorul telegrafului, Alecsandru Lamberg în Linz.

În connecs cu sistemele acestea de telefon trebue sĕ amintim „Glossograph" pe care l'a espus un Ingenier din Austria, Amadeo Gentili. „Glossographul" este un fel de fonograph și are a face pre stenographul de prisos. Cuvintele vorbite se transferează de sine prin membrane de sunete în cerusele scriitoare și se ficsează pe hârtie în semne caracteristice. Aparatul trebue organisat astfel, ca semnele sĕ se poată interpreta fără greutate, respective sĕ se poată cetì. Dificultatea aceasta Gentili a delăturat-o cel puțin în parte.

În grupa „Telegrafie" și „Signale" sûnt de interes aparatele espuse de societatea drumurilor de fer de stat austriace. Aparatele acestea au stĕrnit interes chiar si în Paris. Aci e bariera electrică, care prin telegraf se închide și face sĕ sune un clopot, până nu se deschide eară. Aci vedem anunțătorii electrici de stațiuni, lădițe mici cu numele stațiunilor care se află în fiesce care cupeu și prin o sîrmă de telegraf se regulează de conducĕtorul trenului, aparate electrice de strigat și clopote de signale, care lucră de sine, dacă d. e. un vagon s'ar desface de tren. Societatea francesă a drumului de fer de nord a espus un tren complet *en miniature* ajustat cu aparate pentru signale electrice.

Secția eletro-medicinică ne arată felurite întrebuințări de puterea electricității spre scopuri medicinice. Electrodi în cele mai diferite forme servesc spre întroducerea materiei galvanice în părțile diferite ale trupului

*) Vedi Nr. 128.

cele din urmă a fost interpretată în favorul păcei. Rusia într'aceea armează din toate puterile mai departe.

Din România se scrie la foile din Viena că Maiorescu va fi denumit ministru resident al României la Berlin, eară V. Alecsandri în aceeaşi cualitate la Paris.

Scirile aceste din urmă trebue primite pe lângă reservă. Maiorescu într'un discurs celebru, rostit în ḑilele aceste în camera României, a declarat că sgomotul despre denumirea sa este fără de nici un temeiu.

Pericolul unui rĕsboiu Austriaco-Rus.

Cetim în „Neue Freie Presse“ următoarele:

Decât-va timp idea unui rĕsboiu în contra Rusiei câştigă în Austro-Ungaria tot mai mult teren. În presa ungară întâlnim în fie care ḑi câte un articol, care tratează această cestiune.

În delegaţiunea ungurească din sesiunea aceasta, au scăpat mărturisiri, care ne fac a conchide la un rĕsboiu în viitor. Chiar un ḑiar liber din Viena afirmă că un rĕsboiu cu Rusia pe viitor e inevitabil, ba încă în opiniunea publică se înrădăcinează tot mai mult idea, că ciocnirea celor două mari imperii nu numai nu se poate înlătura, ci se va face cât de curênd.

De când sûnt spiritele cuprinse de această idee? Nu cumva s'au schimbat de odată scopurile Rusiei? Nu urmează ea acelaşi drum de un secol şi jumĕtate? Sau numai acum s'a descoperit că Austria şi Rusia sûnt rivale la Dunărea de jos şi în peninsula balcanică?

Politica Rusiei a remas aceeaşi de la Petru cel Mare, şi chiar atunci a esistat între Austria şi Rusia oare care rivalitate în Orient, când armatele lor unite combăteau puterea Otomană, ce decădea. Dar pericolul, că amêndouĕ statele s'ar putè încăera pentru Orient, e de-o nouĕ origine. El esistă de când am întrat în Bosnia şi Erţegovina. De atunci politicii celor două imperii sûnt dominaţi de ideea că o luptă va începe între monarchia noastră şi Rusia.

Cât timp Austria a avut caracterul unui stat german sau germano-ungaresc şi s'a abţinut dela ori ce cuceriri în sud-ost, Austria şi Rusia s'au putut mişca una lângă alta ca două planete, care percurg drumul lor natural. Politica, care dela 1878 a câştigat puterea supremă, care caută dincolo de fruntarii câştiguri şi în interior, a creat o majoritate slavă a camerei imperiale, a abătut pe Austria într'un nou drum. Am putè-o numì politică de comete. Un astfel de comet strălucesce şi orbesce, dar sîmburele sĕu e mic şi îmbrăcat într'o pătură mare nebuloasă, încrucişează drumul sĕu şi 'l taie pe al celorlalte corpuri ceresci. Noi încă încrucişăm acum drumurile Rusiei. Noi deşteptăm gelosia ei nu numai prin încercările noastre dea micşora şi înlătura influenţa sa la popoarele sud-slavice, ci şi prin ce i-o face Austria. Cu cât mai sus ridică capetele Slavii monarchiei noastre, cu cât mai neîpedemcate se desfăşură dorinţele lor şi cu cât mai multă satisfacţiune li se dă la ce cer, cu atât mai violentă devine rivalitatea Rusiei, căci se vede în posiţiunea sa ca putere preponderantă slavă ameninţată de acea Austria, care până acum 16 ani a fost puterea prepoderantă a Germaniei.

Ce conclusiune ar trage din acest raport un cap politic imparţial? Ar trebuì sĕ spună consecinţa, că Austria, dacă n'ar voì sĕ se încaere cu Rusia ar trebuì sĕ'şi schimbe politica sa. Rĕsboiul e îngrozitor şi lumea se sparie de el mai mult ca ori când.

Popoarele vreau pace, şi monarchii ca şi diplomaţii mărturisesc la fie care ocasiune serbătorească că iau în consideraţiune această dorinţă arḑĕtoare. Un rĕsboiu cu Rusia s'ar asemĕna pentru Austria cu un joc, în care se pune o sumă mare de bani fără vr'o speranţă de câştig. Victoria *nu* ne ar aduce *nici* un folos, ear a descrie urmările unei perderi, condeiul se cutremură. N'ar fi mai bine deci a evita ori ce ar provoca un rĕsboiu cu Rusia?

Slavii din Austria consimt cu noi în această privinţă — bine înţeles afară de Poloni. Pentru aceştia rĕsboiul în contra Rusiei ar fi un rĕsboiu naţional, avênd de ţintă restabilirea Poloniei în vr'o formă oare care, pe spesele Austriei victorioase. Contrastele în mijlocul majorităţii parlamentului nostru sûnt atât de mari, în cât ea, în o cestiune de cea mai mare însemnătate, a politicei esterne, ar trebuì sĕ se desbine în două tabere, dacă ar fi convocată sĕ decidă asupra acelei cestiuni. Făcênd abstracţiune de Poloni, toţi slavii austriaci cu Cehii în frunte, nu înclină spre un rĕsboiu în contra Rusiei, nu atât din consideraţiuni politice, cât din simţĕminte naţionale. Ei caută a lucra în contra ideei neevitabilităţii sale -- dar cum? În loc de a recunoasce că politica noastră internă se apropie de pericolul încăerărei, pe care ei combat, caută motivul chiar în mersul regulat şi unicul salutar al politicei noastre esterne, în alianţa cu Germania.

Organul Cehilor din Moravia esprimă ideea conducătoare a politicilor nostri Slavi. Ei se îngrozesc de contrastul ce esistă între politica internă şi între cea esternă. Ei se plâng că politica esternă nu e pĕtrunsă de spiritul slav, sgâlţâe şi întinde în toate părţile de alianţa austro-germană, care e contrară dorinţelor, scopurilor şi pasiunilor lor.

Ca sĕ nu vadă marele foloase, siguranţa liniscitoare ce oferă monarchiei noastre amiciţia germană, se prefac orbi. Lor nu li e atâta de bună starea Austriei, cât îndeplinirea visurilor lor, vreau sĕ înainteze dela politica internă la cea esternă. Majoritatea în parlament nu le e de ajuns, voesc acum sĕ conducă şi afacerile esterne.

Modul cum poartă ei lupta în contra amiciţiei cu Germania, corespunde obiceiurilor lor. Clevestesc pe Bismarck atribuindu-i intenţiunea de a lăsa printr'o repede schimbare, la un moment dat, pe Austria în mâna sorţii; de altă parte tot Slavii denunţă pe concetăţenii lor germani, provocând pe guvern de a stinge *focul casnic german*. Cine n'a uitat istoria anilor 1862 şi 63, acela scie că marea partidă germană de atunci era compusă de cei mai buni patrioţi austriaci. Ce voia marea partidă germană? De a manţine Austria în fruntea Germaniei şi de a o mări şi împuternici prin o strînsă legătură cu Germania. Partida muri în ḑiua perderei dela Kôniggrätz, dar programul ei trăesce încă cât privesce pe Austria; trăesce în sensul că Austria şi Germania merg mână în mână ca aliaţi credincioşi şi unite se vor opune tuturor furtunilor.

Noi nu vedem deci un rĕu în alianţa Germaniei, şi ceea ce ne propun Cehii sĕ facem, ca sĕ putem înlătura pericolul unui rĕsboiu cu Rusia refusăm cu hotărire, fiind că acel recept cehic nu numai contrariază scopurile noastre, ci caută a vedea pe Austria aliată nu cu ruda sa de neam şi sânge — aliată naturală — ci cu un stat semicivilisat, sguduit de friguri revoluţionare şi care nu oferă nici o garanţie de pace. Suntem convinşi că dorinţele cehice vor ataca în zadar amiciţia austro-germană şi că contraḑicerea dintre politica noastră internă şi esternă nu se va resolva în favoarea Slavilor.

Arab Tabia şi moştenitorul tronului României.

În parlament, scrie „Unirea“, s'a început alaltăeri desbaterea respunsului la *Mesagiul* tronului. Între alţi oratori nemulţămiţi cu forma goală a proiectului de adresă, a fost şi d. Cogălniceanu. În discursul sĕu, bĕtrânul om de stat, a ridicat două cestiuni de o însemnătate superioară: cestiunea Arab-Tabiei, neresolvată încă cu toate afirmaţiunile contrarii date în alţi ani de esecutivă, şi cestiunea crescerei moştenitorului tronului.

Credem interesant pentru cetitorii nostri ale împărtăşi aceste două părţi din discursul dlui Cogălniceanu:

. . . . . .

Eu cred că această Cameră ar trebuì sĕ se ocupe şi de situaţiunea din afară şi de cea din întru. Într'adevĕr, am fi în drept sĕ ne întrebăm: cari sûnt relaţiunile noastre cu puterile străine? ce greutăţi avem? de unde avem speranţă de sprigin? Dar se ḑice că acesta este un lucru, care nu se poate spune dela tribuna unei naţiuni mici. Sûnt însĕ cestiuni, cari sûnt presentate de către însuşi d-voastră ca fapte îndeplinite şi cari nu sûnt îndeplinite; şi dar, avem dreptul sĕ ne întrebăm pentru ce în fapt nu s'a pus în lucrare, ceea ce s'a presentat prin Mesagiul Regesc ca fapt îndeplinit?

Sûnt trei ani, de când s'a anunţat ţĕrei, cum că fruntariile nouei noastre provincii, Dobrogea, sûnt statornicite; că cestiunea conflictului cu Arab-Tabia este sfârşită, şi sfârşită în favoarea noastră. S'au votat mulţămiri suveranului şi prin urmare şi guvernului, pentrucă acest conflict s'a sfârşit în favoarea ţĕrei.

Dar vĕ întreb, dlor, posedăm noi astăḑi Arab-Tabia? Avem noi fruntariile noastre hotărîte, precisate, trase pe faţa pământului de către comisiunea europeană? Cum sûnt hotărîte? Nici într'un fel. Serbia 'şi are hotarele ei hotărîte, Bulgaria 'şi are hotarele ei hotărîte, Muntenegrul 'şi are fruntariile sale hotărîte, Grecia chiar, care nu a vărsat nici o picătură de sânge, Grecia a dobândit provincii întregi, şi ceea ce a dobândit i s'a şi delimitat. Apoi noi, cari nu avem aceeaşi situaţiune, cari am vĕrsat atâta sânge şi am dobândit acea compensaţiune, pentru ce comisiunea europeană nu ne-a hotărît încă fruntariile acelei provincii? De ce numai noi să fim osândiţi, patru ani după tractatul dela Berlin, sĕ nu avem încă graniţele noastre hotărîte? Cum o provincie poate sĕ înflorească fără graniţe hotărîte? Ce viitor putem pune în această provincie? Am votat atâtea milioane pentru rescumpĕrarea de drum de fer, pentru tot felul de îmbunătăţiri într'o provincie ale cărei hotare sûnt în voia lui Dumneḑeu. Am vĕḑut în jurnale că după patru ani s'a descoperit un sat, care nu era nici al Bulgariei, nici al Dobrogei. A sosit dar timpul sĕ întrebăm pe ministrii Majestăţii Sale, pentru ce? care e causa pentru care nu s'a hotărît încă linia despărţitoare între noua noastră provincie Dobrogea şi între Bulgaria, cum o ḑice tratatul de Berlin? Eu eram încă în guvern, voiu face apel la ministrul de esterne de astăḑi sĕ spună dsa, dacă noi n'am făcut chiar sacrificii, ca sĕ se hotărască cestiunea aceasta? După aceea a venit Mesagiul Domnesc şi a declarat positiv că cestiunea Arab-Tabiei s'a hotărît, şi cu toate acestea vedem că până astăḑi nu avem nimic hotărît şi conflicte se întêmplă în toate ḑilele între ţeara Românească şi Bulgaria...

D. Ioan Ionescu (dela Brad). Pot sĕ vie într'o dimineaţă sĕ ne ia înapoi Dobrogea....

D. M. Cogălniceanu. Aceasta nu se poate; d. Ionescu n'are credinţă în vitalitatea noastră; nu se poate, ar fi sĕ ne lipsească de plămâni luându-ne marea. Eu dau jumĕtate din averea mea, dau tot ca sĕ nu se întêmple una ca aceasta.

Vin acum la cele din întru. Aşi fi în drept earăşi sĕ întreb, — mai ales noi, cari am fost coalizaţi la Mazar-Paşa, — aşi fi în drept sĕ întreb, dacă ceea ce e astăḑi corespunde la lucrările, sforţele, luptele noastre, ale acelei asociaţiuni începute la Mazar-Paşa? Aceasta însĕ e mai mult o cestiune între primul ministru şi între noi, vechii sĕi asociaţi dela Mazar-Paşa. Nu voesc sĕ pun cestiunea pe terenul acesta arḑĕtor şi nu voesc ca tronul sĕ fie adus prin asemeni cestiuni în luptele noastre. Însĕ e o cestiune mare şi pe care eu bĕtrân membru al generaţiunei, care a tras programul realisat — programul regatului român: — eu, unul din puţinii ce am mai remas din aceea generaţiune, căci sûntem numai trei patru, în această Cameră, sunt dator, înainte de a muri ca deputat, ca membru al comitetului unionist din Iaşi, sunt dator sĕ pun pe tapet această mare cestiune.

Dnii mei, prin tratatul de Paris s'a stipulat că populaţiunea ambelor ţĕri, Moldova şi ţeara Românească, au sĕ fie chemate ca sĕ se rostească în privinţa viitoarei organisări a principatelor. Înainte de a se convoca adunările ad-hoc în Bucuresci şi în Iaşi, s'au format comitetele, s'a format programul, care a devenit programul naţiunei întregi. Acest program se numia pe vremea aceea cele patru puncte: Bĕtrânii 'şi vor aduce aminte de aceasta; cele patru puncte erau scrise până şi pe cărţile de visită: unirea principatelor, guvern monarchic. etc....

Cu aceste patru puncte noi moldovenii am venit în Bucuresci. Aceste patru puncte, cari atunci nu s'au realisat decât în parte, s'au realisat prin travaliul a două generaţiuni şi fie-care din noi trebue sĕ ceară astăḑi, ca sĕ se îndeplinească în total programul partidului unionist.

Am cerut dlor, atunci, guvern monarchic şi am cerut principe străin. Când am cerut guvern monarchic, constituţional şi liberal, şi când am cerut aceasta n'am înţeles puterea dată unui om pe 5, 6 sau 7 ani căci această putere o are şi preşedintele unei republice, am cerut guvern monarchic, am cerut dinastie, stabilitate, am cerut ca copiii nostri sĕ nu treacă prin durerile şi prin sacrificiile, prin cari am trecut noi.

Pentru ce am cerut principe străin? Am cerut principe străin numai ca sĕ ne desbrăcăm de dreptul de a avea principi pământeni dintre noi? Nu. Am cerut principe străin, pentru ca sĕ ne aducă o dinastie foarte puternică, care sĕ ne apere în timpuri de restriştе, care sĕ apere ţeara de luptele aspiranţilor la Domnie. Voiam sĕ fie aşa de sus încât sĕ nu se mai găsească în această ţeară nici unul la scara Domniei. Am cerut un principe străin, pentru ca principele străin sĕ ne dea o dinastie română. Aşa am cerut noi şi eu nu înţe-

---

si spre agitaţiunea, iritaţiunea nervilor anumiţi. Electro-Endoscopi spre iluminarea electrică de goluri întunecate în interiorul trupului; instrumentele galvanoacustice ajută chirurgului prin sîrme de platină, cari prin fluid galvanic se înferbêntă de a cauteriza, a tăia sau separa părţi bolnave înlăuntrul trupului. Maşine de influinţă cu scăunaşe sau mese de isolat, mănunchiuri de electroḑi cu întrerumpere etc., fac posibil, de a trata eficace într'una sau în restimpuri trupul întreg cu electricitate. Şi un aparat automatic de înducţiă e aci, aşa de mic, de'l poate băga un medic în busunar, când pleacă de a căuta pacienţii sĕi. Se vede, că esposiţiunea de electricitate dela München nu este numai amusantă şi instructivă pentru laici, ci procură şi pentru oameni de specialitate ocasiunea la progrese practice.

În fine încă o curiositate din America. Pe când Siemens, capul electricilor germani, a espus puţine lucruri la esposiţia din München, neobositul Edison face sĕ se mire lumea de invenţiunile sale. Edison are sĕ facă o invenţi une nouă. El electricitatea, care până acum a transportat numai cugete, sunete, lumină etc. vrea sĕ o întrebuinţeze şi pentru trasportarea de obiecte materiale. Aparatul pre care vrea sĕ'l construe, are sĕ se numeasca Telefor.

leg, nu cred că țeara aceasta să poată avea temperamentul, ca să rabde un șir de principi străini.

Regatul s'a ḑis în această Cameră cu ocasiunea unei întêmplări, nu este nimic, căci Domnul nostru poate fi rege și împĕrat. Ei bine, dlor, noi n'am înțeles aceasta. Regalitea însemnează cu totul altceva de cât domnia, însemnează o forță, o stabilitate, pe care domnia nu o presentă.

Când regalitatea sau regele s'au recunoscut de Europa, credeți dvoastră că aceasta a fost lucru mic? Credeți că Europa privia aceea ca un simplu nume? Nu, a înțeles alt-ceva; a înțeles întărirea statului român, și erau puteri, cari cu durere ne-au recunoscut și au ḑis cum că speră că regalitatea va însemna un guvern stabil, sdravăn, respectând constiuțiunea și toate libertățile, dar care să semene cu celelalte regalități, căci regi avem și în Africa, avem și în Asia.

S'a ḑis în cameră că s'a proclamat un Rege, dar nu s'a întemeiat regalitatea și nu eu am ḑis-o întâiu, ci mulți alții înaintea mea. Atunci am fost maltratat, mi s'a ḑis că rĕu am făcut. Am acì niște cuvinte scrise unde se ḑice că eu așĭ fi ḑis că Regele e numai un nume. Din contră eu am ḑis că proclaclamarea Domnului ca Rege presupune o serie de imbunătățiri din cari cea mai de căpetenie este hotărârea, așeḑarea în fapt că avem o dinastie.

Nu eram în țeară, eram în străinătate, când onor. d. ministru actual de externe mi a adus un raport bine studiat, foarte patriotic, prin care comunica tĕrii că ordinea succesiunii s'a statornicit. Am cetit această relațiune, ea represinta în adevĕr cerințele țĕrii, dar să mi permită d. ministru de esterne să-i spun că s'a prea entusiasmat de conclusiuni, când acele conclusiuni nu erau nici decum conchizătoare. Camera însĕ s'a mulțămit atunci.

Dlor, Dumneḑeu, natura a voit cum ca să nu avem din iubitul nostru Rege un urmaș de sânge, un fiu al sĕu, cum doriam cum cercam toți. Așa fiind, trebue ca noi se stăm nepăsători și să ne ocupăm de atâtea altele fără să ne ocupăm de cheia bolței? O dată are se vină momentul când se fie nevoie ca să se strige și în monarchia noastră: *Le roi est mort, vive le roi, Regele a murit, trăească regele..*

Doresc din inimă ca Regele nostru actual să aibă viața lui Matusalem; dar Regii sûnt și ei muritori, și în starea de lucruri de astăḑi cum eroldul va putea striga la noi: Regele a murit, trăească Regele? Unde este Regele nostru viitor? Se ḑice că s'a regulat ca unul din fii Principelui Leopold să fie moștenitorul tronului nostru. Dar aceasta este oare destul? Las la o parte cestiunea de religiune, dacă viitorul nostru Rege va fi catolic, ori protestant, ori ortodox; aceasta nu este pentru mine o cestiune, care să ne preocupe. Regele nostru ne-a dat cea mai mare dovadă că un Rege poate să meargă la altă biserică de cât a poporului sĕu, și cu toate acestea să iubiască pe poporul sĕu și să sprijine biserica lui. Nu este mai puțin adevĕrat însĕ că aci este o cestiune constituțională, care remâne nelămurită. Repet că pentru mine este destul, ca viitorul Rege să fie crescut de copil în țeară, ca aici cel puțin, să'și deschidă ochii minței sale, dar fac întrebarea: bine este ca tocmai atunci, când el va avea trebuință de un prestigiu, de o putere mai mare, să-l lăsăm a avea dela început o imposibilitate sau o greutate constituțională de resolvat? Să ḑicem cu toate acestea că această greutate va fi înlăturată; remâne alta cu mult mai mare. Ne aducem aminte noi cei bătrâni câtă greutate am avut, pentru ca să putem face a fi cunoscuți de Regele nostru; căci care poate fi dorința cea mai mare a fie-cărui om politic, decât a se face să fie cunoscut după meritele sale, după lucrările sale, după ideile și principiile sale, nu după recomandațiunea unora și altora.

Astăḑi noi am ajuns, ca să fim cunoscuți de Regele nostru; bine este ca și generațiunea viitoare să treacă prin aceleași greutăți, prin cari am trecut noi în privința aceasta? Și credeți d-voastră că toate generațiunile sûnt capabile să facă sacrificiile ce am făcut noi generațiunea aceasta? Noi ne am lepădat de dreptul ce aveam de a avè stăpînitori de sânge românesc; nu știu, dacă alții ar fi făcut'o. Eată ce zicea d. Rosetti: „dacă Cusa se purta bine, am fi avut Domniă de sânge românesc.“

Ei d-lor; nu e bine ca această cestiune să o lăsăm nehotărîtă. Nici o dată o națiune, care se gândesce la viitorul ei, nu s'a putut să remână indiferentă în fața acestei cestiuni a succesiunei tronului.

Vĕ aduceți aminte că Suedia, când a vĕḑut că ultimul ei Rege nu avea copii, a silit pe Rege sĕși dea un moștenitor, pe care să'l cunoască țeara, și atunci Regele a luat pe unul din cei mai însemnați generali ai Franciei din timpul primului imperiu, pe generalul Bernadotte și l'a făcut moștenitorul sĕu.

Socotiți d-v. că această cestiune a ocupat numai pe Suedia? În Grecia, d-lor, pe care în ordinul importanței politicei cred că o întrecem noi, una din causele căderei lui Othon a fost că el nu vedea o dinastie. În veacul al 19 nu se primesc așa lesne de către națiuni moștenitorii la tron, ca în veacurile de mai înainte, când în Ispania Ludovic al XIV-lea a pus pe Burboni și tot a fost luptă mare.

România, dlor, prin situațiunea sa geografică înfățișează greutăți mari la deslegarea cestiunei de moștenire la tron, mai mare de cât Ispania și alte țĕri. Noi sûntem puși aici între doi vecini puternici. Ei bine, credeți d-voastră că dacă o singură oară tronul ar remânea vacant, am putea alege oare pe cine am voì?... De aceea suntem datori să stăruim, ca să vedem cu ochii nostri pe moștenitorul tronului în palat, să trăească cu noi, să cunoască țeara, să învețe românește, ca să fie Rege român (aplause.) Camera aceasta, care a proclamat egalitatea înainte de a se despărți, trebue să stăruiască a se hotărì cestiunea succesiunei să nu fie regulată numai pe hârtie, ci și în fapt, adeca să facă ca Principele moștenitoriu să fie aici între noi, alături cu tronul, ca se-l învețe a fi Rege aici.

Scim că pot fi și considerațiuni de inimă, cari să fie oprit aceasta până acum, fiind-că și Regii trebue să aibă inimă cum a ḑis un mare autor, dar cu cât posițiunea lor este mai înaltă, cu atât și datoriele lor sûnt mai mari. În veacul al XIX Regii nu pot pretinde, ca poporul să fie pentru dênșii, nu; ci ei sûnt pentru popoare (aplause.)

Așa dar d-lor, noi, bĕtrâni și tineri, avem o datorie înainte de a ne duce acasă, aceea de a face o adresă la tron, prin care să rugăm pe Majestatea sa Regele, să ne aducă în țeară pe Principele moștenitoriu al Regatului Român. Și cu atât mai mult avem această nevoie, noi acei cari am cerut guvernul monarchic, pentru că am auḑit la această tribună ḑicêndu-se că se preferă o republică cu Rege. Atât cei din Iași, cât și cei de acì nu am înțeles aceea cu Rege. Scim unde a ajuns Ludovic al XVI, care pe monedele cu effigia sa punea înscripțiunea republicei. Am vĕḑut pe de altă parte republicele cu imperatori ca președinți și scim ce au devenit. Și când astăḑi vedem ce soartă au republicile în țerile latine, atunci trebue să cerem ca să se întărească la noi principiul monarchic, până când republica va face turul Europei.

Cestiunea aceasta a monarchiei este pentru noi o cestiune de vieață și de moarte, dacă nu din punctul de vedere al convicțiunei, dar din punctul de vedere al rațiunei de Stat și nici o monarchie sau guvern monarchic nu poate se fie fără dinastie (aplause.) Eu, ca unul dintre cei mai bĕtrâni, v'am deschis calea și ca unul care, în anul acesta am vĕḑut moartea de aproape, am voit ca mai nainte de a murì să-mi fac datoria și să ḑic aceste cuvinte ca o necesitate pentru țeara mea. Dacă voim să avem o stabilitate în această țeară, nu trebue să ne gândim numai la sprijinul unui singur om, fie el chiar Carol de Hohenzollern, ci trebue să stabilim teremul legal pentru casul unei vacanțe unei succesiuni la tron (aplause).

Varietăți.

* (I. v i t a r e). P. T. membrii ai „*Reuniurei române de cântări*“ sûnt invitați la concertul ce reuniunea va arangia *Duminecă în 3 Decemvre st. n. 1882* în sala dela „Musikverien“, Pământul mic Nr. 1, cu următorul program:

1. *Presimțiri de primăvară:*
   a) Presimț de primăvară.
   b) Viorica.
   c) Serbarea primăverei; pentru chor micst de F. M e n d e l s s o h n.
2. Două cântece pentru sopran de F. S c h u b e r t.
   a) *Înger de pace.*
   b) *Morarul și isvorul.*
3. Solo de bass și chor de bărbați din Opera „N o r m a“ de C. B e l l i n i.
4. Două cântece românesci:
   a) *Sârmană frunḑă.*
   b) *Rĕmâi sĕnătoasă*; pentru chor micst de G. D i m a.
5. Două ductte pentru sopran, de F. M e n d e l s o h n:
   a) *Traiul in lan.*
   b) *Mărgăritărelul și floricelele.*
6. *a*) *Îngerii întrarea vĕzêud* chor micst de G. D i m a.
   b) *Ave verum* chor micst de W. M o z a r t.
7. *Cântec de jertfă*, pentru bass L. v. Beethoven.
8. *Bucurii nevinovate*, chor de bărbați de C. S p o h n.

Începutul la 7 oare seara. Biletele se vor estrada S â m b ă t ă în 2 și D u m i n e c ă în 3 Decemvre st. n. a. c. dela oarele 4—5 d. a. în cancelaria „A s o c i a ț i u n e i t r a n s i l v a n e“ Strada Cisnădiei Nr. 7

P. T. membrii sûnt rugați a'și lua biletele necesare, căci fără bilete întrarea nu e permisă, ear la c a s s ă b i l e t e nu se v o r e l i b e r a.

Sibiiu în 28 Noemvre n. 1882.

Comitetul.

* *Himen.* Dl. Nicolau Russu învĕțătoriu și domnișoara Carolina născ. Nicolau Comșa paroch gr. or. au serbat cununiele dlor Luni la 8 Noemvre st. v. în biserica gr. or. din Covasna.

---

* (N e c r o l o g). Suprinḑĕtor și întristător totodată a fost pentru noi anunțul ce ne a sosit Sâmbătă dela Elisabetopole. El ne anunță că pleiada acelor funcționari români în ramul justiției, cari se strecuraseră în timpurile din urmă s'au mai împuținat cu unul. Deplângem perderea unei puteri încă în etatea, care promitea sprigin celor ce căutau dreptate, dar cu deosebire raḑim familiei ce a rĕmas orfană.

Eată anunțul:

Subsemnații cu inima înfrântă de durere anunță tuturor consângenilor amicilor și cunoscuților, că mult iubitul lor consoarte, părinte și frate fericit:

Ioane Pinciu,

jude regesc, la tribunalul din Elisabetopole a reposat, după ce fu împărtășit cu sântele taine astăḑi la 2 oare după ameaḑi în Domnul în etate de 58 ani.

Remășițiele pământesci se vor astruca în mormênt cu ceremoniele ritului greco oriental în 26 Noemvre stilul gregorian după ameaḑi la 2 oare în Micăsasa.

Fie-i țĕrâna ușoară și amintirea vecînică.

Elisabetopole în 23 Noemvre 1882 n.

Ana P i n c i u, consoarta. Ioane P i n c i u, Valeriu P i n c i u, Emiliu P i n c i u, Aurelia P i n c i u, Maria P i n c i u Ana P i n c i u căsătorită Vasile D a n, fii. Aleman P i n c i u, Sierb P i n c i u frații.

---

* (E a r n' a n a v e n i t) dincontră și cea puțină câtă se arătase, a dispărut și a făcut loc celui mai frumos timp, încât pare că așteptăm Pascile, dar nu Crăciunul. Flori de fragi, și fragi necoapte chiar să vĕḑ și în părțile noastre.

* (C a r n e v a l u l l u p i l o r) este foarte lung. În privința aceasta se scrie dela M a r p o d, că acolo și în împregiurime lupii își petrec de minune. Din curtea unui măcelar, care locuiesce în mijlocul comunei au răpit șepte oi. În pădure au atacat turma de porcii dela ghinde. Dela o scroafă au rupt o pulpă.

* (P e t i ț i u n e a n t i s e m i t i c ă.) Deputatul I s t o c z y a presentat în casa deputaților U n g a r i e i în ședința dela 20 Noemvre n. o petițiune subscrisă de 2174 de alegĕtori, prin care petenții cer casarea egalei îndreptățiri a Evreilor, interḑicerea de a umbla copiii de Evrei la scolă, oprirea Evreilor de așĭ acuira proprietăți imobile și în sfîrșit guvernul să retragă proiectul privitor la căsătoria mestecată între creștini și israeliți.

* (C o n f e d e r a ț i u n e a l a t i n ă). Precum vor vedé cetitorii din cele ce urmează mai la vale, astăḑi depărtările s'au micit și lumea, care ni se părea odată foarte depărtată, ne este foarte aproape.

Frații nostri din apusul Europei, de care am fost despărțiți mii de ani, au început a se interesa și de noi. Organele de publicitate a le lor nu numai discută afacerile noastre, ci am avut ocasiunea a vedè cum își dau silința de a deschide calea la ameliorarea sorței noastre, întrepunêndu-se, prin articuli scriși cu simțĕmênt până și pentru o înțelegere a Maghiarilor cu Românii.

Este dar la rêndul nostru a fi prevenitori față cu acest interes și pentru a face posibilă prevenirea noastră ținem de datorință a face loc aici următoarelor:

„C o n f e d e r a ț i u n e a L a t i n ă“ ḑiar italiano-român, revista săptĕmânală a mișcărei popoarĕlor de ginte latină. „Confederațiunea Latină,“ este singurul ḑiar în E u r o p a, care propagă cu tărie interesele popoarelor latine. „Confederațiunea Latină“ intră în al II-lea an de viață și în a doua serie, pentru că ḑiarul nostru datează încă dela 1871.

„Confederațiunea Latină“ are de scop a propaga u n i u n e a f e d e r a t i v ă a n a ț i u n i l o r l a t i n e (Italia, Francia, Spania, România, Belgia, Portugalia) cu singurul scop de apărare și pentru a putea contrabalancia influențele politice și de absorbire ale pangermanismului.

„Confederațiunea Latină,“ este unicul ḑiar italian, care propagă interesele României, și care urmărește de aproape mișcarea sa politică și literară;

„Confederațiunea Latină“ se ocupă cu tot dinadinsul de cele mai grave cestiuni, care interesează politica R o m â n i e i, precum și apărareă causei românilor din Transilvania față cu preponderanța maghiarismului și a românilor din Macedonia contra opresiunei fanarioților și a clerului grecesc.

„Confederațiunea Latină, fiind convinsă, că în soluțiunea cestiunei Orientului stă viitorul arangiament politic al E u r o p e i, secretul equilibrului general, noi, în anul ce vine, precum am făcut și în anul ce espiră, vom da o specială importanță la afacerile orientului și pentru interesul civilisațiunei latine, vom apăra sentinela avansată a românismului în Orient, adecă pe R o m â n i a, care, în fața originei sale în fața progresului la care a ajuns, pentru patriotismul armatei române, pentru însĕmnătatea intelectuală, de care să bucură printre popoarele vecine, în fața soluțiunei cestiunei orientului, R o m â n i a caută nu numai a confirma propria independență a țerei, dară mai cu deosebire și înainte de toate a s e a s i g u r a și pentru viitor, esercitând în soluțiunea ce se apropie, legitima influență dorită și recunoscută națiunei celei mai civilisate a Orientului. Așa fiind, atențiunea noastră specială, va fi atrasă în favoarea R o m â n i e i și a latinilor din Orient.

Pentru a putea obținè acest înalt și patriotic scop, mai mult de cât vorba, valorează numele acelor cari au ridicat și mențin sus drapelul acestor idei. Directorul „Confederațiu-

nei Latine“ este și va continua a fi Comandorul Enrico Amante, președinte al curței de Apel, Senator al Regatului Italiei, care de mai mulți ani cu publicațiuni și cu apostolatul propagă causa României și a latinilor din Orient.

Cei mai distinși filo-români, se numĕră pintre colaboratorii „Confederațiunei Latine,“ s. e.: venerabilul Vegezzi-Ruscala, profesorul Maineri, doamna Ida Melisurgo Vegezzi, profesorul Graf, etc.

Pentru anul viitor, am asigurat ca și până aḑi, un serviciu special de corespondențe din Constantinopole, Paris, Madrid, Bruxelles.

„Confederațiunea Latină“ își va mări formatul, și va schimba cualitatea hârtiei.

„Confederațiunea Latină“ va publica, în fiecare duminecă, o revistă politică săptĕmânală italiană, care va pune pe lectorii nostri din streinătate în curent cu tot ceea ce va fi mai important în Italia; astfeliu ca cetind „Confederațiunea Latină“, ori cine poate sĕ cunoască de aproape toate evenimentele politice din Italia, fără a mai avè recurs la alte ḑiare.

„Confederațiunea Latină“ va publica și alte articole speciali de eruḑițiune antică, precum și dări de seamă despre instituțiunile și antichitățile romane, redactate cu multă atențiune pentru tinerimea studioasă a lumei latine.

Acestea dări de seamă, se vor reunì în volume tipărite cu eleganță pentru a se trimite gratis cetitorilor „Confederațiunei Latine“

Adresăm dară un călduros apel filo-românilor și filo-italianilor, spre a contribuì cu lărgime la respândirea în străinătate a ḑiarului nostru, care, singur în Europa, își propune de a propaga interesele României față că Italia și cu Europa, precum și interesele speciali ale Italiei și a celorlalte țĕri latine contra pangermanismului.

Rugăm cu căldură, pe toate ziarele române de peste tot locul de a reproduce acest program și de a susținea propaganda „Confederațiunei Latine.“

* (Sorți dela Esposițiunea triestină) se află încă la redacțiunea noastră. Amatorii se pot adresa pe lângă condițiunile arătate în anunțurile respective.

Loterie.

Sâmbătă 25 Noemvre 1892.

Buda: **43 56 54 90 89**

Bursa de Viena și Pesta

Din 25 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118 50	118.30
Renta de aur ung. de 4%	85.10	84.90
Renta ung. de hârtie	84 25	84 05
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.—	88.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93 25	93.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.40	98.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.75	95 50
Obligațiuni urbariale temeșiane		96.75
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97 50 95.75	96.50
Obligațiuni urbariale transilvane		99.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	98.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96 50
Sorți ungurești cu premii	116.25	116.50
Sorți de regularea Tisei	108.70	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.25	76.25
Datorie de stat austr. în argint	77.—	76.75
Renta de aur austriacă	94.20	94.—
Sorți de stat dela 1860	130.25	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	829.—	830.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	282 75	280.50
Acțiuni de credit austr.	289.80	288.70
London (pe polița de trei luni)	119.50	119.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.66
Napoleon	9.46	9.47
100 marce nemțesci	58.40	58.40

Nr. 73. [298] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei stațiuni de paroch din comuna „Hălmeag“ se escrie concurs până în 11 Decemvre st. v, a. c.

Emolumentele:

a) Dela 66 familii câte o ferdelă bucate în natură.

b) Porțiune canonică 6 jugere de arat și 2 jugere fênați.

c) Dela 16 familii neorustici câte una ḑi de lucru.

d) Venitele stolare computate în suma de 34 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune preoțească vor avè a-și așterne cererile lor în sensul statutului organic și a'l regulamentului congresual pentru parochii din 1878 la subscrisul în terminul susindicat.

Cohalm în 6 Noemvre, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochiale.

N. D. Mircea m. p.
adm. ppresbiteral.

Nr. 306 a. e. [297] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕțătoresc la scoala confesională gr. or. din Sâmbăta inferioară protopresbiteratul Făgărașului, se escrie concurs cu termin până la 28 Noemvre st. v.

Emolumentele sûnt.

I. Salariu în bani 80 fl. v. a. din alodiul comunal în rate lunare;

II, Cuartir liber în edificiul scoalei și lemnele trebuincioase de încălḑit. —

Cei ce voesc a ocupa postul acesta învĕțătoresc, au a'și așterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din Statutul Organic și al regulamentului congresual din 1878 pentru învĕțători, până la terminul mai sus arĕtat.

Făgăraș 8 Noemvre st. v. 1882.

În conțesegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protopp.

Nr. 282. [293 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de a III-a clasă Măgura cu filia Topliṭa în protopresbiteratul Gioagiului I, se deschide concurs până la 5 Decemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt: porțiune canonică de 6 cară fên, birul parochial din Măgura dela 80 familii a 1 fl., din filia Topliṭa dela 56 familii câte două ferdele cucuruz cu tulei, și stolele usuate, cari laolaltă computate în bani, dau un venit anual de 323 fl. 15 cr,

Concurenții au a'și substerne suplicele lor instruite după prescrisele statutului organic și regulamentului pentru parochii până la terminul susindicat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 5 Noembre, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochia oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoș m. p.,
protopresb.

Nr. protop, 289. [292] 3—3

CONCURS.

Pentru posturile învĕțătoresci la scoalele confesionale gr. orientale din protopresbiteratul Mediașului, se escrie concurs cu termin până în 20 Noemvre 1882.

1. Hașag cu salariu anual de 100 fl. v. a. 70 pâni, lemne, și cuartir.

2. Buzdu cu salariu anual de 150 fl. v. a. lemne și cuartir.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a-și așterne cererile lor instruite în sensul statutului organic, și al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul până la terminul susscris.

Mediaș, 5 Noemvre 1882.

În conțelegere cu comitetele bisericesci.

Dionisiu Chendi m. p.,
adm. protop.

Nr. 200. [295] 2—3

EDICT.

Magdalena n. Maniu Bĕra de religia gr. orientală din Rĕșinari, comitatul Sibiiului, carea cu necredință a părăsit pre legiuitul ei bărbat Nicolau Bĕra tot de acolo se citează ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteaze înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va decide procesul în tentat asupra i de cătră bărbatul ei.

Sibiiu, 22 Maiu, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanță.

Nr. 182. [286] 2—3

EDICT.

Moise Petridean din Lissa comitatul Făgărașului de religiunea greco-orientală a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Ana Roamba cu o copilă mică, acum de 10 ani trecuți, fără a se sci ubicațiunea lui, s'au de mai trăesce. Deci se provoacă prin aceasta, că întermin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contra și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupra-i de socia lui mai susnumită.

Făgăraș, 28 Octomvre v. 1882

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului ca for matrimonial de I-a instanță.

Nr. 4709 1882 civ. [300] 1—3

Publicațiune.

În afacerea concesiunei dreptului de cărcĭumărit din comuna **Ciolt,** la cererea dată de advocatul Lajos Deszö în numele vĕduvei remase de contele **Michail Teleki,** tutora naturală și legală a minorenului fiiu **Laszlo,** contra conposesorului de acolo, s'a ficsat ḑi de pertractare în fața locului comuna Ciolt, **ḑiua de 29 Decemvre 1882 și cele următoare,** în care cei interesați sûnt avisați a se înfățișa cu aceea, că esemplariul cel dintâiu al cererei este reținut la tribunalul subscris, al doilea se află la primăria comunei. Ciolt spre a putè fi vĕḑut.

Din ședința tribunalului reg. din Dej ținută la 16 Septemvre 1882.

Viena! Paris! London!

Audiți și mirativĕ!

Administrațiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub prețul de vêndare. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un serviț foarte solid de masă și de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) și primesce fie care comandator garanție în scris pentru remânerea serviṭului 10 ani alb.

6 cuțite de masă cu lamă escelentă de oțel.
6 furcuțe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 linguriṭe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuțite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuțe de desert de argint veritabil anglo-brit.
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 linguriṭe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea mai fină.
2 fesnice pompoase de salon

62 bucăți.

Dovadă că anunțul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimì fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună și solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinoviez, Viena.

Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifflamtsgasse 20.

Praf de curățit pentru serviṭul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 1—6

Filiale: Paris, London.

Nr. 163. [294] 3—3

EDICT.

Ioana n. Ilea, de religiunea gr. or. din Topârcea, comitatul Sibiiului, carea de 7 ani a părăsit pe legiuitul ei bărbat Ioan Cărătuș, tot de acolo, fără a se scì ubicațiunea ei, prin aceasta se citează, ca în termin de trei luni dela prima pubelicare a acestui edict sĕ se presrnteze înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, ca for matrimonial de prima instanță, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Sibiiu, 4 Noemvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de I. instanță.

[299] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliḑității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mechanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 135. Sibiiu, Joi 18|30 Noemvre 1882 *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Noemvre.

Desbaterile din casa deputaților Ungariei au produs în ḑilele din urmă un duel nou, a cărui sfârșit încă nu se poate prevedè. Poate că duelul nu se va esecuta. Trist însè este, dacă „părinții patriei" nu 'și pot descurca afacerile pe altă cale și dacă strălucesc cu esemple de aceste înaintea poporațiunei, ei, cari fac legile pentru descurcarea tuturor afacerilor încurcate dintre cetățenii statului. Representanții țĕrei, când e vorba de afaceri între ei, n'ar trebui nici odată sĕ facă apel la arme, ci la lege.

Privitor la Cestiunea dunăreană, „Românul" de eri reproduce următoarele din „Neue freie Presse" dela 24 Noemvre:

„Vine foarte pe neasceptate scirea „Agenției Havas", care ne spune că în curênd sĕ va într'unì o conferență europeană în Londra, spre a regula într'un chip definitiv navigațiunea pe Dunăre. Avem cuvinte cari ne fac a ne îndoì despre esactitatea acestei relațiuni, de vreme ce chiar până mai ḑilele trecute se părea că regularea poliției fluviale pe Dunărea de jos este reservată unor negocieri directe între Austro-Ungaria și România. De altă parte ne amintim că *le Memorial diplomatique* vorbea ḑilele acestea despre într'unirea unei conferențe, dar în scopul unei înțelegeri asupra afacerii egiptene. Ar fi de fapt mai lesne de crezut dacă în scirea „Agenției Havas" s'ar vorbì nu despre regularea navigațiunei pe Dunăre, ci despre prelungirea mandatului comisiunei dunărene europene, al cărei mandat se scie că espiră la 1 Aprile 1883.

„Totuși este foarte posibil ca în aceste din urmă ḑile sĕ se fi ivit la Englitera, ba poate chiar și la Rusia dispositiunea de a coopera la regularea cestiunei dunărene într'un chip favorabil Austro-Ungariei, dispositiunea care, după cum se scie, n'a perit nici odată Franciei. În cas când s'ar într'unì o conferență, ea ar trebuì cu atât mai mult sĕ se ocupe numai și numai cu cestiunea dunăreană, cu cât conferența din Terapia n'a fost decât amânată. Cât pentru compensațiunile ce se vor face acolo, într'un chip reciproc, și în privința celorlalte cestiuni pendente, ele ni se arată de starea actuală a Europei."

„Neue freie Presse" revine în numĕru-i dela 25 Noemvre asupra aceleeași cestiuni, și scrie următoarele:

„Presupunerea noastră, că la cas de a se într'unì o conferență pentru cestiunea dunăreană, nu va puté fi vorbă decât mai numai despre prelungirea mandatului comisiunei dunărene europene, ni se confirmă astăḑi dintr'un isvor sigur. Ni se comunică adecă, că conferența 'se va într'unì fără doar și poate, dar că nu s'a otărît încă data într'unirii, este vorba de a se alege Londra s'au Parisul. Conferența se va ocupa esclusiv cu prelungirea mandatului comisiunei dunărene. Actualmente se urmează între puteri negocieri spre a prelungì basele acestei prelungiri. Poliția fluvială va remânea esclusă din desbaterile conferenței. Pentru guvernul austriac, ba poate chiar și pentru cel german, este regulată cestiunea poliției fluviale prin propunerea Barrère, pe care au primit-o toate puterile, afară de România. Puterile silesc acum de a îndupleca și pe România ca sĕ primească propunerea Barrère." — În coloanele „Românului" reproducțiunea este semnificativă.

Între Muntenegru și între Turcia se arată în perspectivă un conflict nou. Muntenegru cere dela Turcia sĕi ceadă districtul Colașinului, la ceea ce Turcia nu se învoiesce. Telegramele din urmă, aduse de foile din Viena spun, că comandanții muntenegreni din șease nahii resăritene au primit ordin a ținè contingentele lor gata de plecare.

Conferența dintre Bismarck și Giers, se scrie dela Berlin, au avut în vedere eventualitatea unei conferențe pentru detaiurile cestiunei orientale, între cari cea mai de aproape ar fi afacerea egipteană.

În Francia se vorbesce în timpul de față de diverse conjurațiuni. Cea mai considerabilă se pare a regalistilor, care vrea sĕ aducă pe contele de Chambord pe tronul regal. Și Gambetta e acusat de foi că ar umbla cu conjurațiuni. Într'o conferență a partisanilor sĕi s'ar fi discutat cestiunea unui candidat la postul de president al republicei. Partisanii lui Gambetta la înspirațiunea acestuia, se ḑice, că ar fi vrênd se candideze pe Generalul Campenon, cel mai adict generala lui Gambetta.

Desbatere antisemitică în parlamentul Ungariei

Budapesta, 25 Nov.

În ședința de aḑi a parlamentului referează Berzeviczy (din partida liberală) în numele comisiunei petiționare, și presentează părerea acesteia în față cu petițiunea comitatului Heveșului îndreptată în contra confiscărei de broșuri antisemitice dispuse de guvern. Propunerea e: că procederea guvernului e pre deplin rectificată de împregiurări.

Urmează cetirea votului separat motivat al lui Geza Polonyi, membru al comisiunei petiționare, (din stânga estremă), în care, condamnându-se espres agitațiunea antisemitică, ordinul din cestiune al ministrului de interne se declară a fi în contra legei de presă, și se desaprobă procederea ministrului de interne. — La propunerea lui Csanády se cetesce mai întâiu cunoscutul ordin al ministrului de interne ddto. 1 Iulie a. c. prin care se interḑice strict agitațiunea în contra jidanilor și se ordonă confiscarea scrierilor antisemitice. (Aplause vii în dreapta.)

Referentele Berzeviczy se roagă a se primì propunerea comisiunei. Amenințarea serioasă a liniștei, produsă de agitațiunea antisemitică, motivează pre deplin ordinul cetit. Cu privire la practica sa de comun usitată și la dispositiunile legale premerse a fost permisă confiscarea scrierilor antisemitice încriminate. Referentele citează dispositiunile din anii 1867 și 1873, cari provĕd acest cas, și cari referitor la confiscare, întregesc dispositiunile legei de presă din 1848. Legea aceasta tace cu totul despre confiscare, așa încât n'ar fi a se confisca nici cele mai nerușinoase placate. Tocmai pe când apăru ordinul ministerial, își ajunse agitatiunea antisemitică punctul de culminațiune; urmează deci, că intervențiunea ministrului a fost numai o datorință cu privire la pericolul iminent. Votul minorității ia în apĕrare libertatea de presă. Aceasta nu e amenințată de loc, din contră chiar la noi are sprijinul cel mai neţĕrmurit. (Aprobare în dreapta.) Referintele citează un statut parlamentar englez din 1857, care împuternicesce pe jurii de pace a confisca fără amĕnare pamflete nemorale și iritătoare. Ar fi neconsecuent, dacă s'ar desaproba mĕsurile energice luate de regim: precum e ordinul din cestiune s'au amenințarea că întroducerea dreptului statar în Pojon, și dacă cu toate acestea pentru digresiuni obveniente s'ar face responsabil regimul (Aprobare vie în dreapta.)

Geza Polonyi (din stânga estremă) acusă pe ministru de interne că emite legile din 1848 create de spiritele cele mai nobile ale națiunei și că vatămă libertatea de presă și impută majorității indiferentism față de garanțiile libertății. Darea de seamă pe basa căreia a esmis ministeriul de interne ordinul sĕu, s'a înaintat din partea procurorului, căruia vorbitorul i-a predat un esemplar din scriptele

---

FOIȚA.

Filologie.

Domnul Urban Jarnik, profesor de limbele neolatine, la nou înființata universitate boemă din Praga, a ținut în ḑiua de 16 Octomvre discursul de inaugurare al prelecțiunilor sale, și cu acest prilegiu a ḑis în resumat următoarele cuvinte despre România:

Despre originea, desvoltarea și starea actuală a filologiei române: „Dovada cea mai bună, cât s'a îmmulțit în anii din urmă numĕrul lucrătorilor și ast-fel și al lucrărilor pe terenul filologiei române este o ochire aruncată asupra raportului, ce în anul 1874 îl făcea Paul Meyer despre starea de atuncea a filologiei române în „*Transactions of the Philological Society*". Câți lucrători n'au mai venit în unele ramuri ale limbelor romanice, în cari după raportul dlui Meyer, nu se vedea decât o activitate mărginită:

„Imi voiu permite a completa sau pentru a ḑice mai bine, sĕ urmez raportul acesta în ceea ce privesce un teren, care 'mi este mai apropiat, adecă în privința limbei române, unde el nu pomenesce decât articolul lui Mussafia, o mică lucrare a lui Picot și aceea parte a lexiconului etimologic a lui Cihac, care conține elementele latine. Din timpul acesta, pe când Meyer își făcea darea de seamă, și până astăḑi, multe s'au schimbat în favorul ramurei celei mai orientale a stirpei romane.

„Inainte de toate a încetat Academia română sĕ fie ceea ce cu tot dreptul îi imputa Meyer de a fi, adecă un institut, care se credea în drept de a'și plăsmuì limba literară după voia ei și bunul ei plac, fără a lua nici cum în seamă limba poporului; de a scrie într'o limbă pe care o înțelegea ori cine îndată ce scia puțin latinesce, numai poporul nu. De direcțiunea aceasta Academia, așa nădăjduesc, s'a lăsat pentru totdeauna, fiindcă conducerea ei a căḑut în mânile unor bărbați distinși precum fostul ministru de instrucțiune publică Maiorescu, ca profesorii Aurelian, Odobescu, poeții Alecsandri, Negruzzi și alții, cari au asupra desvoltărei limbei literare idei singure adevĕrate și drepte: că la limba literară trebue sĕ ia drept basă limba poporului, sĕ iasă din popor; este partidul din care mulți bărbați de mai mulți ani își apără în revista „Convorbirilor Literare" din Iași ideea aceasta sănătoasă, care din ce în ce se bucură de o aprobare mai mare și mai generală. Activitatea sa și-o inaugurase Academia (care acum trei ani a devenit institut de stat, dela care obține un subsidiu anual considerabil) schimbând ortografia etymologică într'una mai fonetică. S'ar fi putut poate merge și mai departe pe acest drum, dar și ceea ce s'a făcut, este un început bun.

„Se mai vede și la nisce tineri filologi români o activitate folositoare pe terenul studiului limbei lor strămoșesci. Observ aicea că nu este indiferent, dacă o limbă este studiată prin indigeni sau prin străini; sûnt nisce întrebări mai cu seamă privitoare la dialectele cutărei limbi, despre care ne poate înforna cum se cade numai acela, care vorbesce dialectul acesta din copilărie, dar sûnt și alte întrebări, despre cari un strein nepresupus este mai în stare sĕ decidă de cât un indigen. Între Românii aceștia numesc mai întâiu pe Lambrior, care în „România" analisează și cestiunile cele mai grele ale vocalismului român, apoi pe Burlă și alții, cari toți au avut o educație filologică în scoli vestite din Austria, Germania și Francia. Dintre cei mai vechi trebue numit Bogdan P. Hașdău, profesor de gramatica comparată la universitatea din Bucuresci, care a bine meritat de limba română, publicând documentele cele mai vechi ale ei adecă nisce hrisoave, cari pentru ficsarea limbei la o cutare epocă sûnt foarte importante.

„De almintrea și aici academia a pus mâna pe lucru și a început sĕ publice cele mai vechi monumente de limba și literatura română, cari ce e drept (și asta este pedeca cea mai mai mare la studiul istoriei limbei române) nu merg prea departe.

„De atunci încoace a apărut și partea a doua a dicționarului etymologic d-lui Cihac, care conține toate celelalte elemente afară de cele lati-

respective, nu ministeriului de justiție, ci ministrului president. Aceasta adeverește, că ministrul president își permite transgresiuni și că între ministrul de justiție și între procuror susistă de fapt conflict. Guvernul a crescut în sinul sĕu propagandă antisemitică și s'a desbinat de urzitorii propagandei numite, numai după-ce se temù, că va perde voturile celor 625,000 jidani, dintre cari mare parte era deja cucerită de principiile partidei independente. Asupra țĕranului maghiar astfel de scrieri nu influințează de loc. Vorbitorul comunică, că era pe aci sĕ se primească în comisiune propunerea de a i se da regimului indemnitate ulterioară pentru ordinul acesta de sine și prin sine necorect, dacă *un* membru din opositiunea moderată n'ar fi votat cu guvernul. Nu a fost silit guvernul a dispune confiscarea polițiană de oare ce în sensul practicei legale judele cercetător de presă are voie a confisca o scriere încriminată în interval de 24 oare. Vorbitorul recomandă votul sĕu separat spre primire. (Aplause în stânga estremă.)

Ministrul president Tisza respunde printr'o vorbire scurtă. Nimenea n'ar avè mai multă încredere în cumpătul poporului maghiar ca el, căci altcum ar fi avut sĕ împedece multe agitațiuni. În casul de față și-a ținut de datorință, sciind că o singură pedeapsă judecătorească n'ar fi împedecat respândirea pamfletelor antisemitice, a introduce în legătură cu procedura judecătorească în sensul ordinațiunilor esistente și confiscarea polițiană. În cei 7½ ani, de când e ministru, presa a întimpinat chiar și în digresiunile sale de plină libertate. Adevĕrații dușmani ai libertății de presă, sûnt aceia, cari 'și folosesc nobila chemare întru respândirea urei între părțile poporului. Când s'ar întêmpla ca digresiunile libertății de presă sĕ vatĕme pacea și armonia dintre rase și confesiuni, el, ministrul, va avè curagiul: a delătura prin dispositiuni legale astfel de pedeci ale liniștei și păcei. (Aprobare vie în dreapta.) Vorbitorul lasă la buna chipsueală a casei a judeca; de a purces el în sensul legilor și a responsabilității sale sau nu. Ministrul președinte părăsesce casa între strigăte de „éljen" (din partea partidei liberale.)

Istoczy se miră, cum, s'a putut afla chiar Polonyi, care sĕ apere causa productelor de presă confiscate pe calea polițiană, de oare-ce el însuși (Polonyi) a arĕtat, că broșurile antisemitice aruncă umbră întunecoasă asupra spiritului timpului. Polonyi ia în apărare representațiunea comitatului Heveșului, cu toate că acesta nu s'a opus de loc antisemitismului. Și vorbitorul află că ordinul ministerial din cestiune e în contradicere cu legea de presă, de care abusează prea mult organele polițiane. „Salus reipublicae" (interesul statului) nu pretinde ca sĕ arangiăm persecuțiune în contra micului numĕr de scrieri antisemitice; legionul de jidani și de toi filo-jidane, ce esistă, e apt a paralisa efectul acelora. „Salus reipublicae" cere dela noi și dela regim sĕ împedecăm alte digresiuni prin resolvarea legală a cestiunei jidane. Vorbitorul presentă următoarea propunere: „Casa declară, că ordinul ministeriului de interne dto 1 Iulie nu se basează pe lege, e fără putere de drept, și că prin urmare nu se pot trage din el consecuențe pentru viitor. Tot de odată declară casa și aceea, că nemulțămirea, ce s'a ivit în țeară față cu jidanii, nu 'și are isvorul atât în productele de presă antisemitice persecutate, ci mai vêrtos în abusurile și transgresiunile comice de jidani. E chemarea regimului și a legislațiunei a avisa pe jidănime în marginile ce-i compet, numai așa se vor putea delătura causele disordinei regretabile."

Fiind timpul înaintat, desbaterea se întrerumpe, și se scoală ministrul de justiție Pauler spre a respunde la interpelațiunea lui Mezey în afacerea dela Tisza-Eszlár. (Strigări: În ședința viitoare! Sgomot.) Președintele: La dorința casei și a interpelanților se va presenta respunsul ministrului de justiție în ședința viitoare. (Luni). (Strigări: ce va urma la ordinea ₫ilei?)

Ministrul președinte: De oare-ce în sensul regulamentului casei Sâmbăta e ₫iua, în care au a se desbate petițiunile, continuarea desbaterei de a₫i va avè loc Sâmbăta viitoare, cu atât mai vêrtos, că Luni se va începe desbaterea budgetului. (Contra₫icere și sgomot în stânga.)

Madarasz, Helfy și Szilagyi, avênd în vedere casurile de precedență, propun, sĕ se continue desbaterea asupra petițiunei heveșane în ședința procsimă.

Ministrul președinte Tisza n'are nimic în contră, dacă va avè loc a₫i după amea₫i sau mâne o ședință spre continuarea desbaterei de a₫i, ca sĕ se poată începe Luni desbaterea budgetului.

Csernatony (din partida liberală) propune a se ținè mâne la 11 oare a. m. o ședință.

Fenyvessy (din opositiunea moderată) e în contra unei ședințe în ₫i de Duminecă, căci legea interdice lucrări publice în ₫i de Duminecă. (Contra₫icere.)

A. Almassy face împutări partidei guvernamentale, care teroriseză minoritatea. De ací se nasc scene sgomotoase.

Stânga estremă cere votare nominală cu privire la ședința de Luni. (Strigări în stânga estremă: sĕ se voteze nominal, în privința ședinței de mâne!)

Președintele abia e în stare a-și câștiga ascultare în sgomotul ce se tot măresce, provoacă la ordine pe deputații, cari fac sgomot și recearcă pe opositiune: a nu abusa de litera regulamentului pentru afacerile interne ale casei. Cererea pentru votare nominală într'o cestiune atât de secundară e, ce e drept, permisă, e însĕ în contra spiritului regulamentului și neusitată.

Desideriu Szilagyi: La timpul seu s'a făcut și de aceasta întrebuințare! (Strigări în stânga estremă: pe când era ministrul președinte conducĕtorul opositiunei!)

Ministrul președinte Tisza: Dacă o am făcut atunci, am comis greșală. (Strigări de „éljen" în dreapta.)

Ministrul președinte constată, că majoritatea s'a declarat pentru ședința de mâne la 11 oare, în care va avè mai întâiu loc votarea nominală, referitoare la ordinea de ₫i.

Încheerea ședinței după 2½ oare d. a.

Budapesta, în 26 Noemvre.

Sĕ cetesce protocolul ședinței de eri. (Strigări: Sĕ au₫im! din stânga estremă.) Punctul din protocol referitor la desbaterea petițiunei heveșane și cel referitoriu la încheerea ședinței se cetesce pe lângă atențiune generală. Iosif Madarasz (din stânga estremă) protestează în contra procederei președintelui, carele, cu toate că 20 de deputați au cerut votare nominală, voind a se decide obiectul, ce se urmează la ordinea ₫ilei, a dispus votarea prin simplă ridicare

Vorbitorul cere, a se lua notiță în protocol despre abaterea aceasta dela ordinea casei, și a se purcede de loc la votarea nominală.

Președintele arată, că în sensul regulamentului casei a fost necesitat a statorì la finea ședinței obiectul dela ordinea ₫ilei pentru ședința procsimă; protocolul ședinței și notifică împregiurarea aceasta. Ministrul președinte Tisza declară că dênsul era eri de credință, că cei 20 deputați din stânga estremă, cari au cerut votare nominală, ș'ar fi retras propunerea în urma recercărei din partea presidiului. Din cele de a₫i se vede, că lucrul n'a fost așa; se urmeze deci în sensul deputatului Madarasz, pre lângă susținerea în întregitate a protocolului, mai întâiu votarea în privința ordinei de ₫i. Mocsáry (din stânga estremă) cere coregerea protocolului. Iul. Horváth (din partida liberală) constată, că eri el n'a pretins altceva, decât ținerea unei ședințe a₫i, fără de a se vota și în privința ordinei de ₫i. Ministrul președinte Tisza propune a se constata la protocol neînțelegerea produsă prin sgomotul de eri. (Aprobare generală.)

Președintele: O propunere subscrisă de 10 membri, cere în sensul regulamentului casei ședință secretă. (Strigări; sĕ aibă loc după ședința publică!) Președintele comunică, că după desbaterea ordinei de ₫i va avè loc ședință secretă. Urmează continuarea desbaterei asupra petițiunei heveșane. Ministrul de justiție Pauler rectifică faptul amintit în decursul desbaterei de eri din partea deputatului Polonyi într'acolo, că Polonyi ar fi predat ministrului o broșură antisemitică, pe care ministrul de justiție o ar fi predat spre competentă afacere procurorului. Procurorul a arătat ministrului de interne, că din parte'și a făcut pașii necesari. Procurorul a reportat în cestiunea aceasta atât ministrului de justiție cât și celui de interne. Deputații Szederkenyi și A. György (ambii din stânga estremă) vorbesc despre votul de blam referitoriu la vătămarea libertății de presă, conținută în ordinul ministerial dto 1 Iulie.

Hodosy (opositia moderată) desfășură că legea de presă maghiară e represivă: Ea permite confiscarea numai în urmarea sentinței judecătoresci. Ordinul ministerial concrede confiscarea bunei chipsueli a organelor administrative. Și pe calea judecătorească se poate îndeplinì confiscarea de scrieri antisemitice tot așa de iute, căci judele cercetător ar fi putut dispune îndată după înaintarea pârei, confiscarea scrierilor încriminate. Guvernul ar fi trebuit sĕ aibă organele administrative de lipsă la îndemână. Între astfel de împregiurări a fost ordinul ministerial volnic, fără folos și ilegal. In casurile de precedență citate de referent, a fost mărginite ordinele ministeriale la privegherea polițiană asupra colportagiul, Hodosy înaintează în numele partisanilor sĕi o propunere, care se abate dela votul separat a lui Polonyi numai în unele espresiuni. Hodosy declară, că în adevĕr nimic nu e mai urgisit decât iritarea unei confesiuni, e vorba însĕ de libertatea presei.

Desideriu Szilagyi (opositiunea moderată) se miră cât indiferetism dovedesce partida liberală în privința libertății de presă, mai mult îl pune

---

nești. Dicționarul este scris franțuzește și Meyer în raportul sĕu nu știe de care naționalitate este autorul. Mie autorul 'mi este cunoscut personal și așa sciu că strămoșii sĕi, precum o și adevereste numele și precum chiar el singur mi-a spus'o, au fost Boemi. Tatăl sĕu era la vremea lui primar în Iași și a avut multe merite pentru imfrumsețarea și ridicarea capitalei Moldovei. Cărții lui Cihac, care este o lucrare de 30 de ani, s'a acordat un premiu de către *Academie des inscriptions*, dar în țeara sa fu prigonită, pentru că se învinovăția, cum că din adins îmmulțea elementele slave și în deobște streine în paguba elementelor latinești. Este de dorit ca și din partea compatrioților sĕi sĕ afle în sfêrșit aprobațiunea meritată.

„În ₫ilele din urmă a publicat eminentul slavist Miklosich adausele sale la studiul fonologiei române și prin darea la lumină a tecsturilor istro și macedo-române a contribuit la o cunoștință mai fundamentală a dialectelor românesci." R. L.

De matrimonio.

Tesa ce mĕ încerc a demonstra, are aerul de a fi o monstruoasă paradocsă: mărturisesc, că la prima vedere într'adevĕr e așa, dar aceasta nu e decât un aer, și în fond am convicțiunea firmă, că am deplină dreptate.

Cu toate acestea tesa ce voesc a susține nu e nouă, cred eu, și nu nu am câtu-și de puțin pretensiunea de a fi născocitor — aceasta o ₫ic pentru a nu avè aerul de a înainta lucruri, pe cari Stan, Bran și toți muritorii le cunosc; — în fapt eat'o: Trebue sĕ iubesci o femee, pentru că o iai de nevastă și nu sĕ iai de nevastă pe o femee pentru că o iubesci; cu alte cuvinte (ca sĕ întrebuințez locuțiunea favorită amicului meu Don B....) Căsătoriile de convenție sûnt bune ear cele de amor absurde.

I.

Esaminați cu atențiune, cum se alcătuesc căsătoriile de amor.

Un tinĕr vede prin lume o tinĕră; această femee e frumoasă, frumoasă ca în poveste, în îmbrăcămintele-i de bal, scăldată în luciul mincinos al luminărilor, însuflețită în vêrtejul jocului; ea a adunat pentru această seară toate farmecile răpitoare ale persoanei sale; numai e copila de a₫i dimineață, care arunca ultima floare de lăcrămioare pe toaleta ei de bal; e fata, care se produce în saloane, strălucitoare în perfecțiunile ei, radioasă de plăceri, plină de acest spirit factic ce nu ₫ice nimic și spune totul, avênd pe buzelei de coraliu, toate acele cuvinte banale, (mătănii ale conversațiunei) care le spune cineva în acel moment critic ce desparte două danțuri, plimbându-se cu un aer obosit și rotunjind gura!..

Observați în adins cum balurile schimbă pe oameni; spiritul numai are nici un drept de asil, rĕmâne la vestiar cu umbrela și galoșii... cineva în acele momente nu e jumĕtate guguman... și cu toate acestea acolo se fac mărturisiri de amor.

Și luați bine în seamă, că nu sûnt numai femeile, care îmbracă această mască de banalitate; tu încă, cetitoriule, gândesce-te și 'ți vei aduce aminte că întorcêndu-te dela bal la patru dimineața, jumĕtate beat, încă de gălăgia armonioasă a jocurilor, și tu asemenea ai debitat la copile ₫ecimi de cuvinte fără înțeles, nesărate, asupra plăcerilor salonului, asupra frumseței musicei etc. etc. dar mărturisesce că dimineața deșteptându-te după somnul reparator 'ți ai ₫is în tine: „Ce de prostii am mai spus!"

Ei bine, la acest bal, ai fost prins de acest nestâmpĕrat îngeraș sau drac ce se chiamă amor; la acest bal unde *ea* nu era *ea*, unde *tu* nu erai *tu*.

Amorul, 'ți o ₫ic eu, te-a săgetat, și nu 'ți face cu toate acestea ilusiuni, căci nu e amorul adevĕrat, amorul simțit al inimei; e acea pasiune pe care Ulbach o numesce „ipocrisia simțurilor" amor ce vine din adierile evantaiului, din jocul unor bucle brune sau blonde.

Copila ce iubesce, poate sĕ fie stupidă, nesĕrată, rea de inimă.... poate dormì ușure, căci nu mai are de cât calități, e un înger!

Tu asemenea, tinere, ești pentru dânsa, care te va iubì sau care deja te iubesce, tipul tuturor virtuților, un

în uimire împregiurarea, că într'o afacere ca aceasta, în care se tractează despre călcarea în sfera judiciară a organelor administrative ministrul de justiție n'a ḑis nici un cuvênt, cu toate, că avè datorința a o face. (Aplause în stânga). Vorbitorul polemisează cu referintele Berzeviczy și arată că nici casurile de precedență și nici analogia cu procedura engleză nu sûnt normative și corecte și recomandă propunerea lui Hordosy. Fiind timpul înaintat cuvêntul din urmă al referintelui și al propunĕtorului se amână pe mâne și se închee ședința publică. După ședința publică se ținù la cererea stângei estreme ședință secretă, în care se discutară scenele sgomotoase de eri și se delăturară unele neînțelegeri.

Dispositiunea casei ear e liniscită.

Varietăți.

* (Epizootie). Ministrul de agricultură a oprit comunicațiunea în și din România cu vite cornute și a dispus, ca oamenii, mărfurile, precum porcii, cari vin din România sĕ nu între în țeară înainte de a fi desinfectați. Rumegătoarele și productele crude dela aceste, precum și trențele (rîzele) din România sûnt cu totul oprite.

* (Disciplinaria.) Primariul din Alba-Iulia este acusat de abusuri în oficiu. Comitetul administrativ al comitatului Albei a hotărît introducerea instrucțiunei disciplinare.

* (Agitațiune în poporațiunea din Aiud) scrie „Magyar Polgár“ din Cluj. Înainte cu vre-o 20 de ani vĕduva Pavai fu omorîtă și prădată. Înainte cu câteva ḑile s'a dat de urma ucigașilor. O țigană umbla sĕ vêndă un object prețios, ceea ce a provocat prepus. Ascultată asupra provenienței objectului, a spus că îl are dela un anumit Benedek din Lepadia, care mai are objecte de aceste. Cercetându-se, în casa lui Benedek s'au aflat multe efecte de a le omorîtei Pavai. În urma depunerei acestui din urmă s'a arestat Jidovul Pfeiler din Aiud, care pe timpul când s'a comis omorul avea relațiuni cu servitoarea vĕduvei Pavai și pe care mai târḑiu a luat-o în căsătorie. Venind aceasta la cunoșcința publicului din Aiud, îndată au spart ferestile lui Pfeiler și a le sinagogei.

* (Agitațiuni contra Evreilor). După cum se scrie la „Egyetértés“ în Rabakos și cu deosebire în ținutul dela Csorna, dar mai ales în în Himod agitațiunea contra Evreilor este într'un grad foarte desvoltat. Raporturile ce au sosit la vice-comitele înfățișau periculul într'o asttel de lumină, încât s'a vĕḑut nevoit a raporta ministrului de interne pe cale telegrafică și a dispune că un batalion din regim. de infanterie Nr. 76 se plece în decursul nopței cu tren separat spre localitățile amenințate.

* (Cultul lui Kossuth ia dimensiuni tot mai mari) Representanța cetății Cașoviei a votat unanim adresă de felicitare lui Kossuth.

* (Unde ar fi mai la loc mĕsurile escepționale?) „Ellenzék“ din Cluj, ocupându-se cu tema aceasta, ajunge la conclusiunea că nu acolo, unde se sparg niscari ferești de ale Jidovilor, ci în Transilvania, unde se scriu broșuri ca cea a Românilor din Sibiiu și unde se atacă esistența Ungariei, trecutul și statul ei. „Aceste sûnt mai scumpe de cât ferestile câtor-va Jidovi.“

* (Provocat la duel) a fost Toma Pechy, presidentul casei deputaților Ungariei, de deputatul Hojtsy.

* (Maghiarisare.) Comitatul Pestei a adresat ministrului de interne o representațiune, prin care se roagă a lua mĕsuri contra presei „panslaviste“, pentru că, ḑice representațiunea, astăḑi rĕul se mai poate delătura, fiind poporul slavic încă în starea copiilor și putêndu se încă face din el patrioți unguresci. Ca mijloc de educațiune, representațiunea, recomandă țermurirea scrierilor periodice, care ca și vermii rod la rădăcina esistenței naționale a Maghiarilor.

* (Parlament mai comfortabil) decât delegațiunea austriacă mai că nu se mai poate. Raporturile înalte politice și solemnele din corporațiunea aceasta nu te lasă nici pe departe sĕ presupună cineva cât de jovial și comod sĕ țin acolo ședințele. Părinții imperiului șed mestecați unii printre altii, fără de nici o distingere de „dreapta“ sau „stânga,“ după cum dispune întêmplarea și în decursul desbaterilor își fumează în linisce țigările sau țigaretele. În ședința dela 13 Noemvre plăcerea fumatului au practicat-o delegații gratuit Ministrul de finance Kallay, vrênd sĕ dovedească ce progrese a făcut cultura în Bosnia, a depus pe „masa casei“ o colecțiune de tăbac și cigarete din Bosnia și a învitat pe domnii delegați a se convinge despre cualitatea cea escelentă a productului bosniac. El a rugat pe domnii delegați a-și continua probele și a casă și spre sfârșitul acesta a lua din colecțiune și cu sine. Domnii delegați s'au arĕtat foarte prevenitori și „unanim“ au satisfăcut pe dl ministru. — Modalitatea aceasta jovială și originală de desbateri, se ḑice, că a contribuit mult la decursul cel neted al lucrurilor în delegațiuni.

* (Vĕrsat.) În comunele din comitatul Hunedoarei Gonțaga, Boșorod și Nadastia de jos a trebuit sĕ se închidă scoalele din causa vĕrsatului.

* (O minune a naturei.) În legătură cu cele ce am ḑis în nrii trecuți, că earna încă n'a sosit, primim în 17/29 Noemvre din Câmpuri, protopresbiteratul Iliei, mere din a doua rodire. Se pot vedè în biroul redacțiunei. — De alaltă seară a început a ploua.

* (Lupi) au stricat în comitatul Hunedoarei la Cârnești 102 de oi. La Pești au mâncat un mânz și au rupt o ieapă.

* „(*Non plus ultra*)“ are s'o pățească la teatrul național din Budapesta. Trecênd cineva în revistă toate dispositiunile oficiale, oficioase și private pentru și în interesul maghiarisărei, ar crede, că s'a atins culmea. Rătăcire! Direcțiunea teatrului național maghiar din Budapesta a aflat ca mai mulți membrii din orchestru nu sciu unguresce și a făcut pașii de lipsă ca membrii orchestrului toți sĕ scie unguresce. La întâia privire ni se părea lucru ciudat. Însĕ după ce ne am gândit că de bună seamă, după pornirea cea „atotpatriotică“ tot ce e în Ungaria are sĕ resune și resufle numai unguresce, „firesce“ că și îl *Trovatore* a lui Verdi, *W. Tell* a lui Rossini, *Belizarului* lui Donizetti, *Hugenoții* lui Meyerbeer, *Taunhäuserii* lui Richard Wagner etc. etc. a sĕ se cânte numai unguresce, va se ḑică în limba statului. De sine se înțelege că și notele au sĕ se scrie numai unguresce, *Non plus ultra* poate în alte părți, dar la noi în Ungaria nu mai poate avè trecere.

* (Rescoala la Rusciuc.) D. Zancoff, a cărui situațiune față cu guvernul bulgăresc este cunoscută cetitorilor, voia sĕ reintre în Bulgaria, în urma călĕtoriei sale în străinĕtate.

În 14 l. c. seara luà la Giurgiu vaporul, care face serviciul cu Rusciucul, și împreună cu soția sa porni spre țĕrmul bulgăresc. Lucrul era de bună seamă cunoscut la Rusciuc, căci la debarcaderă îl ascepta, atât o mare mulțime de popor spre al primì și a ḑ face ovațiune, cât și poliția spre a 'l aresta.

Cum puse piciorul pe țĕrm, gendarmii bulgari îl apucară; d. Zancoff sĕ împotrivì; de aci urmà o îmbrânceală, în care poporul intervenì sărind asupra gendarmilor; d. Zancoff fu smuls cu hainele rupte din mânile poliției și dus în triumf, împreună cu soția sa, până la locuința ce-i era pregătită.

Gendarmii, în foarte mic numĕr, fură luați la goană.

Se crede că noaptea poliția s'a mărginit a pune pază în giurul locuinței d-lui Zancoff, pentru a nu putè scăpa, până ce va sosì puterea armată, a cărei ajutor ar fi fost cerut.

„Este temere de turburări grave. Intențiunea d lui Zancoff ar fi de a merge dela Rusciuc la Tĕrnova.

* Aproape în toate ḑiarele din România cetim:

Concursul pentru schița statuei lui George Lazăr.

Comitetul instituit pentru ridicarea statuei lui George Lazăr, a decis în ședința ținută Marți la 26 Octomvre curent sub presedința d-lui ministru al instrucțiunei publice și al cultelor, sĕ se pună la concurs între artiștii români schița pentru monumentul lui Lazăr, mai nainte de a se comanda acest monument vr'unui artist român sau străin.

Comitetul voind sĕ lase d-lor concurenți toată libertatea de acțiune, se pune în vedere numai că:

George Lazăr, pe când a împlinit marea sa misiune în țeara noastră, avea vêrsta de 34—38 de ani.

Ca fisionomiă, avea chipul românesc de preste Carpați.

Ca îmbrăcăminte, purta costumul clericilor români de preste Carpați.

Ca documente mai precise însĕ pentru înlesnirea lucrării d-lor concurenți, comitetul pune la dispositiune:

1. Descrierea vieței lui George Lazăr, publicată în volumul al doilea din analele academiei române.

2. Dosarul tuturor notelor adunate prin secretariatul comitetului, despre fisionomia, starea morală și portul lui Lazăr, cu anecsele celor două portrete schițate unul de d. Stăncescu, altul de d. Marinescu.*)

Pentru completarea fisionomiei morale a lui Lazăr, dnii concurenți pot simbolisa prin două bas-reliefuri făcute pe piedestalul statuei sale, scene din viața lui, precum de pildă:

1. George Lazăr înaintea auditorului sĕu.

2. Plecarea sa din țeară.

Pentru aceste două baso-relieturi sĕ se consulte tradițiunile contimporanilor aflați în viață, cum și alte scrieri relative la viața sa.

Mărimea schiței va trebuì sĕ fie de 50 de centimetri, afară de piedestal.

Schița poate sĕ fie făcută în pământ, ceară, gips, etc., sau represintată numai printr'un desemn cu umbră și lumină precisă.

Poate fi asemenea făcută în acuarelă sau în pictură cu uleiu.

Terminul pentru depunerea schițelor este ḑiua de 2 Ianuarie 1883, până la 4 oare post-meridiane.

Aceste schițe vor fi depuse în salele esposițiunei permanente de Bele-Arte, curtea bisericei Stravopoleos. Bucuresci, unde vor sta espuse trei ḑile (dela 3—6 Ianuarie).

Judecata concursurilor se va face de cătră comitetul instituit pentru ridicarea statuei lui Lazăr la 6 Ianuarie 1883, la 2 oare post-meridiane.

După judecata concursurilor schițelor vor mai rămânea espuse încă trei ḑile.

Comitetul oferă ca premiu pentru cea mai bună schiță suma de lei 1,500.

În cas când două schițe vor presenta calități mai egale, comitetul 'și reservă dreptul de a divide suma și de a oferì pentru schița clasată întâi suma de lei 1000 și pentru a doua 500 lei.

Președinte *P. S. Aurelian.*

* (Faptă laudabilă). Ḑiarele din România ne spune că comerciantul român din Odessa Michail Stroe-

*) Acest dosar se poate vedea și studia la d. Gârbea, secretarul comitetului, în localul gimnasiului Cantemir din Bucuresci strada Primăverei.

---

erou un Oswal, un d'Artaguan etc. etc...., fi liniscit; de ai fi cel mai mare mișel; ea nu te mai vede! Nu ai de cât calități, de asemenea, ești un ânger.

Eată căsătoriele cele mai frequente; de aceea presentez cu curagiu această teoremă veche: Amorul orbesce rațiunea, rațiunea dar primă amorul, prin urmare....

Eată ceea ce trebue sĕ examinăm.

II.

Comparați această unire (de vicleim) a acestor două ființe, care nu se cunosc, care au trecut luni întregi a se înșela unul pe altul, înfrumsețêndu-se, împodobindu-se cu virtuți mincinoase, comparați această căsătorie cu o căsătorie de rațiune, — unire mai prosaică, dar ce impoartă — a două ființe ce s'au vĕḑut prin ochii bunului simț, ear nu prin felinarul magic al pasiunilor.

Ai trei-ḑeci de ani. Tinĕrul dispare pentru a face loc omului format, matur; simți trebuința de a avea lângă tine o soție etc. (găsesce în locul meu o! cetitoriule, frase mai puțin prosaice).

Eată momentul psychologic (sau logic). Ei bine! vei împărtăși aspirațiunile'ți matrimoniale unei persoane, pe care o iubesci și care sĕ te iubească, tatălui tĕu, mumei tale, sau unui vechiu prietin, bunioară, și ii vei ḑice: „Găsesce'mi femeea, ce îmi convine; cunosci gusturile mele, ideile mele, defectele mele, starea mea; caută și găsesce. Puțin după aceasta ți se va respunde „ți'am găsit'o. Mergi și o ea; 'și cată a fi iubit de dênsa, ceea ce e lucru ușor, afară de ai fi un (idiot), nu sciu ceea ce presupun (cu drept cuvênt) că nu ești.

Afară de acestea nu ești angagiat întru nimic, ești liber și nu vei avea a te ține de iubirea oarbă (sau chioară căci rațiunea a triumfat). Insoară-te. De nouăḑeci de ori la sută vei fi fericit. Sciu bine că astă tesă e positivistă cu totul, căci ea suprimă suspinele năbușite, seara în cărările posomorate... stufoase... strîngerile de mâni, plimbările pe lacul azuriu, espresiunea cu dalde, „te iubesc!... idolule!.., și în fine tot acest vocabular fantasmagoric și lamartinan, unde repeți în toate ḑilele și pe toate tonurile acele frase fără înțeles, aridicând ochii spre cer, privind stelile cometurile și luna care pentru circumstanță o numesci „dalba lună Phoebé“ și fără sĕ vrea, tu devii un Werther sau un Fluturel, ear' dênsa o Corină.

Gogoși toate astea! ar ḑice bĕtrânii.

De aceea reluând tesa mea, voiu formula această a doua acsiomă:

Nu trebue sĕ te espui de a iubì decât o femee, care sĕți convie.

Și dacă îți convine o vei stima, și dacă o stimezi, fi sigur că (amorul) nu e departe.

Eată în fine disertațiunea mea terminată, iubite cetitorule, remâne la a d-le aprețiare.

B. P. *Torvic.*

scu dimpreună cu soţia sa, Elisa, au dăruit pe seama scoalelor rurale din România 50,000 ruble.

* (Inundări). Din Germania apuseană vin sciri că Renul se umflă: riul Lan a esundat; Dietz şi Limburg sunt înundate. Şi riurile Main şi Necar ameninţă cu esundare.

* (Electricitatea în bucătărie.) Un technic englez Lane-Fox a ţinut o prelegere în Londra despre influenţa electricităţii în viitor asupra bucătăriei. El a arĕtat că focul de lemne are sĕ fie de prisos. Curente de electricitate, puse în legătură cu căldările sau alte vase de metal, vor primì căldura necesară spre a ferbe sau frige, şi încă într'un timp cu mult mai scurt, de cum se face acum cu focul obicĭnuit.

* (La un esamen din medicină). *Profesorul*: Dar dacă toate mijoacele până aci înşirate nu produc a sudoare, ce vei face dta. atunci cu pacientul? *Candidatul*: Ţi-l voiu trimite dtale la esamen.

* (Noua bibliotecă română.) Nr. 14. Sumariu. Dinaintea Griviţei, novelă istorică de Virgiliu Oniţ (continuare). George Nael Gordon, Lord Byron (schiţă biografică); Noţiuni de estetică (continuare); Colomba, novelă de Prosper Merimée. Românii din Macedonia, Thesalia, Epir, şi Thracia (continuare). Varietăţi. Petrea Pepelea, poveste originală de A. Vlaicu, Vrabia etc.

Ilustraţiuni: Marra, Sinaia, desemn orginal. Acest numĕr s'a espedat numai la cei, care au trimis banii de abonament.

Loterie.

Mercuri 28 Noemvre 1892.

Sibiiu: **36 17 50 88 26**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 28 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.35	118.20
Renta de aur ung. de 4%	85.—	85.—
Renta ung. de hârtie	84.20	84.20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.75	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.—	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.50	93.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 95.75	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		99.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96.50	96.50
Sorţi ungaresci cu premii	116.50	116.50
Sorţi de regularea Tisei	108.80	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76.25
Datorie de stat austr. în argint	76.90	76.75
Renta de aur austriacă	94.35	94.—
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	832.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	281.50	282.—
Acţiuni de credit austr.	289.60	291.—
London (pe poliţa de trei luni)	118.95	119.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.46½	9.47
100 marce nemţesci	58.35	58.35

Nr. 450 1882 [303] 1—3

CONCURS.

În conformitate cu hotărirea comitetului subsemnat, se escrie de nou concurs pentru 1 stipendiu à 100 fl. pe an, menit pentru eleve, ce urmează cursul regulat la vre-o scoală pedagogică (preparandială).

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu sĕ subştearnă cererile lor la subscrisul comitet al asociaţiunei în Sibiiu cel mult până la 31 Decembre st. n. l. c. Cereri întrate mai târdiu nu se vor considera. —

Cererile sĕ fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copiă.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primită într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II-lea al anului scol. precedent şi atestat de frecuentare de pe anul curent dela direcţiunea institutului în originăl sau în copiă legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea punctului 2 sĕ se acludă la suplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire. —

3. Atestat de sĕrăcie sau de starea orfană, dacă concurenta este orfană, dat dela primăria comunală, subscris de parochul locului, şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiune hotărîtă că concurenta nu mai capĕtă din alt loc vre-un stipendiu.

5. Sĕ se arete că aspiranta este deprinsă în lucruri de mână necesare de a se învĕţa în scoalele de fetiţe.

Concurse întrate dela persoane, ce nu aparţin teritoriului asupra cărei se întinde activitatea asociaţiunei transilvane, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la Sibiiu în 11 Noemvre n. 1881.

Iacob Bologa m. p.,
vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar al II-lea.

Nr. 455 1882. [302] 1—3

CONCURS.

Venind în vacanţia 6 din stipendiile acordate la invepăcei de meserii în anul 1879 şi 1880 se escrie prin aceasta concurs la 6 stipendii de câte 25 fl. pe an, menite pentru tineri români cari voiesc a învĕţa vre-o meserie, dar mai cu samă rotăria, lemnăria (bărdăria), faurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, şielăria, maşinăria agricolă.

Cererile au a se înainta subsemnatului *comitet al asociaţiunei transilvane in Sibiiu* până la 31 Decemvre n. 1882 Cereri întrate mai târdiu nu se vor considera.

Cererile au sĕ fie însoţite de;

1. Carte de botez din care sĕ se vadă că concurentul este de nascere român şi că are cel puţin vârsta de 14 ani.

2. Atestat scolastic, din care sĕ se vadă că concurentul are cel puţin cunoscinţele ce se predau în scoalele primare din Austro-Ungaria, şi sĕ cunoască şi o altă limbă folosită în ţeară precum maghiară sau germană.

3. Revers dela părinţi sau tutori, prin care acestia se obligă că vor lăsa pe fii sau pupilii lor sĕ înveţe meseria la care se aplică, până când vor eşi sodali cu atestat în regulă.

4. Contractul, în original sau în copiă vidimat, ce părintele sĕu tutorul concurentului a încheiat cu maestrul, la care învăţăcelul este primit spre a învĕţa o meserie.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 14 Noemvre n. 1882.

Iacob Bologa m. p.,
vpreş.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar. al II-lea

Nr. 73. [298] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei staţiuni de paroch din comuna „Hălmeag“ se escrie concurs până în 11 Decemvre st. v, a. c.

Emolumentele:

a) Dela 66 familii câte o ferdelă bucate în natură.

b) Porţiune canonică 6 jugere de arat şi 2 jugere fênaţi.

c) Dela 16 familii ncorustici câte una di de lucru.

d) Venitele stolare computate în suma de 34 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune preoţească vor avè a-şi aşterne cererile lor în sensul statutului organic şi a'l regulamentului congresual pentru parochii din 1878 la subscrisul în terminul susindicat.

Cohalm în 6 Noemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochiale.

N. D. Mircea m. p.
adm. ppresbiteral.

Nr. 200 [295] 3—3

EDICT.

Magdalena n. Maniu Bĕra de religia gr. orientală din Rĕşinari, comitatul Sibiiului, carea cu necredinţă a părăsit pre legiuitul ei bărbat Nicolau Bĕra tot de acolo se citează ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteaze înaintea subscrisului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va decide procesul în tentat asupra i de cătră bărbatul ei.

Sibiiu, 22 Maiu, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Nr. 182. [286] 3—3

EDICT.

Moise Petridean din Lissa comitatul Făgăraşului de religiunea greco-orientală a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana Roamba cu o copilă mică, acum de 10 ani trecuţi, fără a se sci ubicaţiunea lui, s'au de mai trăesce. Deci se provoacă prin aceasta, că întermin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contra şi în absenţa lui se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupra-i de socia lui mai susnumită.

Făgăraş, 28 Octomvre v. 1882

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgăraşului ca for matrimonial de I-a instanţă.

Nr. 4709 1882 civ. [300] 2—3

Publicaţiune.

În afacerea concesiunei dreptului de cărcĭumărit din comuna **Ciolt,** la cererea dată de advocatul Lajos Deszö în numele vĕduvei remase de contele **Michail Teleki,** tutora naturală şi legală a minorenului fiiu **Laszlo,** contra conposesorului de acolo, s'a ficsat di de pertractare în faţa locului comuna Ciolt, **diua de 29 Decemvre 1882 şi cele următoare,** în care cei interesaţi sûnt avisaţi a se înfăţişa cu aceea, că esemplariul cel dintâiu al cererei este reţinut la tribunalul subscris, al doilea se află la primăria comunei. Ciolt spre a putè fi vĕdut.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută la 16 Septemvre 1882.

[299] 3—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditĕţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceaste aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de luces** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rotheuthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 12—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor răspundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 136. Sibiiu, Sâmbătă 20 Noemvre (2 Decemvre) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Noemvre.

Casa deputaților Ungariei desbate bugetul pe 1883. Eri a ales casa de sus și de jos împreună păzitor coroanei în unanimitate pe Iosif Slavy.

Dincolo de Laita, cu un fenomen politic mai mult. După o lungă luptă între naționalii-nemți și între dreapta senatului imperial, mai conciliantă față cu naționalitățile, dară în cele din urmă copleșită de Cehi, Sloveni și Ultramontani; după incercarea lui Fischof și bar. Walterskirchen de a forma o partidă independentă din elementele aceste: vine acum contele Coronini, pe care unii îl botează fiitorul ministru de stat, și încearcă de nou formarea unei partide, „care sĕ nu fie nici ministerială nici opositională" și care va avè în vedere numai universalitatea monarchiei. În cestiuni naționale și confesionale va căuta ca ecuitabilitatea sĕ fie normativă; în cestiuni economice partida va merge cu guvernul. Viitorul nu este depărtat, în care și partida aceasta va trece prin proba de foc a vitalității sale. Până acum numĕră partida 23 de membri, cari după deschiderea senatului imperial își vor publica credeul lor politic.

Telegrame de eri aduc dela Bucuresci scirea, că C. A. Rosetti a refusat mandatul ce i s'a dat prin realegere, motivând refusarea cu atitudinea negativă a camerei față cu proiectele sale de reforme.

Pentru ca sĕ fie pricepută mai bine scirea de mai sus sĕ ascultăm ce ne împărtășesce „România Liberă" despre C. A. Rosetti. Ea ḑice în nrul de Joi:

„Bĕtrânul C. A. Rossetti a plecat din țeară. Unii esplicau această plecare, cu trebuința de odichnă ce simția bĕtrânul; alții i da de motiv, o neînțelegere de teorie și de practică politică, între dênsul și d. Ioan Brătianu.....

„Am ḑis, că e o neînțelegere de teorie și de practică politică, între d. C. A. Rosetti și d. Ioan Brătianu. Sĕ ne esplicăm.

„Fără îndoială că esplicarea ce o dăm este ipotetică; nu avem dinainte probe nediscutabile, ci o estragem din cele ce vedem că se petrec dela o vreme încoace.

„E mai întâiu o deosebire de teorie politică între cei doi fruntași ai ideilor liberale. D. C. A. Rosetti este un democrat radical și socialist; d. Ioan Brătianu este un liberal mai moderat. Despre democratismul dlui Rosetti avem doveḑi proaspete: electivitatea magistraților, unificarea colegiilor electorale cu scrutin de listă, plătirea datorielor țĕranilor, și altele. Singura pedică serioasă, ridicată în partid, în contra realisării acestor proiecte, ar fi a dlui Ioan Brătianu. De aici o rĕceală politică între cei doi prieteni.

„Această rĕceală s'ar fi accentuat și mai tare, prin deosebirea de vederi practice. D. Ion Brătianu ar fi arătat de multe ori nemulțămiri în contra nemernicilor din partid, lipsiți de cultura minții, și foarte dedați la chiverniseli. Această nemulțămire, ḑilnic motivată de faptele căprarilor din partid, ar fi decis pe primul-ministru sĕ înceapă curățirea copaciului liberal de uscături și de muschiul putred și altoirea lui cu sevă sănĕtoasă din vlăstare înteligente, talentate, pline de viață. Această operațiune a alarmat partidul!

„Încă de astă primăvară, unul dintre membrii influenți ai roșilor ne manifesta nemulțămirea lui pe Ion Brăteanu și'l acuza că plutește în apele conservatorilor, fâcênd însĕ elogiul lui Rosetti. Aceste simțeminte trebuesc acum sĕ fie și mai acute în sînul partidului.

„Bĕtrânul Rosetti n'ar fi aprobând această tendință a prietenului seu din copilărie.

„Sĕ i se opună pe față, în public s'ar fi produs o sguduire primejdioasă pentru partid în țeară. Nici suvenirile unei lungi și frățesci prietenii, nici interesul de partid, nu'l povĕțuiau pe Rosetti la ruptură manifestă. El a preferit sĕ plece pentru câ-va timp din țeară și sĕ lase astfel tamicului sĕu mână liberă de a încerca, ceea ce Ioan Brătianu crede că e patriotic sĕ încerce.

„Așa vedem noi situațiunea și credem că o vedem just.

„Neînțelegerea până acum cam surdă, n'are însĕ sĕ meargă mult timp în negură. Dacă unul din cei doi fruntași ai roșiilor nu va ceda, ruptura se va desfășura la lumina ḑilei.

„Până acum simptomele nu sûnt a pace."

„R. L." sfârșesce primul sĕu articol astfel:

„Cei cari se opun radicalismului și se opun cu convingere, servesc bine interesele României. Dacă în rêndurile acestora ar persista și primul ministru, am privì faptul cu mulțumire și l'am ajuta, spre a împedeca unificarea colegielor și alegerea magistraților."

Va sĕ ḑică situațiunea în România ar fi totuși ceva altfel de cum ni-o înfățișează „Armonia". Și cum că trebue sĕ fie altfel se vede că unele elemente conservatoare se apropie de sigur de Brătianu și nu de Rosetti.

Giers a ajuns la Roma, unde s'a întâlnit cu Mancini.

Față ou alarmele despre „un rĕsboiu în perspectivă" între Germania și Rusia cetim următorul oracul a lui „Golos": Germania nu-și găsesce nicì o socoteală într'un resboiu cu Rusia, pe cât timp aceasta nu provoacă; Austria, a cărei nisuință, de a'și lărgì sfera puterei sale în lumea slavică, este o problemă nerealisabilă, care însuflă numai temeri, dacă are un aliat, care însĕ e anevoie de aflat, până când stau raporturile amicabile între Rusia și Germania, care își cunoasce prea bine avantagele sale decât că sĕ 'și atragă neplăcerea poporului rusesc asupră-și. Prin urmare nu este motiv de a abate prin temeri de rĕsboiu atențiunea dela problemele interne, ceea ce nu va împedeca pe Rusia, urmând esemplul vecinilor sei, a'și întări fruntariile.

Desbaterea antisemitică în parlamentul Ungariei.

Budapesta, 27 Nov.

În ședința de aḑi urmează la ordinea ḑilei cuvêntul din urmă al referentelui și al propunĕtorului la petițiunea heveșană.

Referentele comisiunei Berzeviczy (din partida liberală) apără propunerea comisiunei față cu contrapropunerile. În ceeace privesce propunerea stângei estreme, referentele nu se îndoesce de loc de sinceritatea sentenței condamnătoare pronunțată de propunĕtorul Polonyi contra antisemitismului. Se vede însĕ necesitat a amintì faptul, că Istoczy pe cât timp a fost membru al partidei liberale, a stat isolat cu tendențele sale. Mișcare antisemitică n'a esistat și de persecuțiuni jidane n'a fost vorbă. Numai de când a eșit Istoczy din partida liberală și de când s'au aliat cu el deputați și jurnale de ale stângei estreme. sau ivit și simptomele aceste (Sgomot în stânga estremă).

Alb. Nemeth strigă: „Te rog a numì pe respectivii!"

Respectivii înșiși nu vor nega aceasta. Președintele partidei însuși s'a vĕḑut necesitat, a rectifica într'o epistolă deschisă imputarea, ce i se făcù acestei partide, că ea adecă s'ar identifica cu antisemitismul. Guvernul repețesce referentele, a delăturat, după cum avea datorința și cerea scopul, lacuna ce se ivì în lege, și merită deci mulțămita, ear nu defăimarea casei. Pasiunile cari se manifestă în șirurile opositiunei jignesc mai mult libertatea. (Aplause vii.)

FOIȚA.

Poiana sărată.

(Estras din „Notițele" dlui N. X.)

Pe la 18 Iulie plecai din Slănic în tovărășiă cu vre-o patru prietini; aveam nisce cai de munte obicinuiți cu drumurile grele și periculoase; după o mică fugă furăm nevoiți, la o depărtare de vre-o ḑece minute dela graniță, sĕ lăsăm caii la pas. În adevĕr, din causa bolovanilor și a părăielor, caii nu puteau înainta de cât cu greutate. Ceva mai târḑiu începurăm a suì o cărare prin mijlocul unei păduri de fagi. Nimic mai frumos de cât această suire; cărarea șerpuiesce și se urcă mereu; deadreapta și deastânga călărețului se ridică nisce fagi uriași, drepți ca luminarea; umbra e deasă; rĕcoareala te pĕtrunde și prin spărturile de pădure zăresci în depărtare muntele Sandru, a căruia frunte sĕ perde printre nuori. După vre-un ceas de călĕtorie ajungi pe un tapșan unde este un pichet părăsit; de acolo drumul se coboară tot prin rîpe și pe margini de prăpăstii; caii calcă cu o băgare de seamă estremă; la cel âutâiu pas greșit, cal și călăreț s'ar rostogolì în nisce rîpi pline de bolovani. După un alt ceas de asemene călĕtorie, ajungem pe un drum mai bun într'o vale încântătoare, unde șerpuesce un părîu, care pe ici, pe colea formează cascade; una dintre aceste numeră aproape șepte metrii înălțime. Apoi printr'o cărare netedă și umbroasă sosim la Poiana-Sărată. Acest sat, care a fost botezat de Unguri Sósmezö, este situat în Transilvania și numĕră vre-o 1,300 de locuitori, toți Români afară de vre-o trei-ḑeci de Unguri, împiegați dela vamă. Satul este așezat în mijlocul unei poeni uriașe, încungiurată din toate părțile de munți mari acoperiți de păduri; nu departe se află pasul Oituzului, una din marile trecĕtori din România în Ardeal.

Ce contrast între satele românesci din județul Băcăului și Poiana-Sărată! Casele sûnt bine zidite, curate încăpĕtoare, în cât ar putè foarte bine sta în mijlocul unui târg, cum e Bacâul sau Romanul; pretutindeni domnesce curățenia și rênduiala cea mai mare; șoseaua, care trece prin mijlocul satului, este bine bătută ca în palmă, pe când cea dela noi, care duce la Oituz (afară de o mică bucată dintr'ênsa ce datează din timpul ocupațiunii nemțesci) este în cea mai proastă stare.

În Transilvania esistă o administrațiune, care poate sĕ poarte cu vrednicie acest nume: pe de altă parte impositele sûnt mai mici de cât la noi; ast-fel, după cum m'a încredințat preotul românesc din sat, nici un locuitor nu plătesce mai mult de doi galbini pe an, atât la stat cât și la comună. Scoala și biserica sûnt foarte bine intreținute; profesorele a învĕțat șepte clase gimnasiale, a urmat conferenții și a mai urmat și vre-o doi ani cursuri pedagogice; leafa sa, cu toate aceste nu se ridică de cât la 250 floreni pe an, plus casă și lemne; numĕrul elevilor fiind în destul de mare, el mai are și un ajutor plătit cu 120 floreni pe an.

Țĕranii nu-și petrec vremea la cârciumă; Dumineca, tot satul este la biserică și în genere cea mai mare moralitate domnesce într'ênsul.

Cea mai interesantă și mai originală figură din sat este aceea a părintelui Ioan Beloiu, care ține loc de protopop pentru toată regiunea; el e cunoscut mai bine sub numele familiar de părintele Ioniță. Casa lui, model dc gospodăriă, este situată în fața bisericei și este cea mai primitoare din câte am întâlnit vre odată. Ori-ce călĕtor din România, care voesce sĕ vaḑă Poiana-Sărată, trage la părintele Ioniță ca la el acasă.

Masa părintelui e masa tuturor; vinul părintelui, e vinul tuturor. Întru cât privesce vinul mai cu seamă, n'avem de cât sĕ aducem laude părintelui Ioniță, care înțelege și stimează tot ce-i vechiu și românesc; un Odobesci al sĕu dela 1851, ar fi demn și de un Metropolit.

Părintele însuși, un bĕtrân de vre-o șese-ḑeci și cinci de ani, cu o frumoasă barbă albă, verde încă și hazliu, e omul cel mai simpatic din

După observarea, ce o făcù Desideriu Szilagy referentelui, vorbesce încă odată Polonyi pentru propunerea sa. Acesta respinge dela sine afirmările presei guvernamentale, care susține, că el ar lupta sub stindardul antisemitic, și arată, cu el ar fi fost care mai întâi a făcut pe guvern atent la pericolul, ce are să resulte din propaganda antisemitică. Vorbitorul polemisează în urmă contra luiIstoczy,

A. Hegedüs (liberal) respinge ca pe o calumnie alusiunea făcută asupră-i de Polonyi, ca și când el (Hegedűs) ar avè să mulțemească guvernului diferite posturi, cercul său de alegere și misinunea sa la Paris.

El n'are dela guvern nici un post. În misiunea sa la Paris crede a fi lucrat numai în interesul statului. Dacă ocupă diferite posițiuni în stat o face spre a-și ridica independența. Vis-à-vis de astfel de calumniări se simte îndreptățit a întreba că oare numai acela e om de onoare, care cerșesce și calumniază? (Aplause vii.)

Vorbesce Polonyi în cestiune personală ear Istoczy replică pe scurt la polemica lui Polonyi. În urmă ia Hodosy cuvêntul.

După scurta observare a referentelui Berzeviczy urmează votarea nominală cerută de stânga estremă. Pentru propunerea comisiunei sûnt 157, în contra aceleia 102, ear absenți 153 deputați. După enunțarea resultatului votăreì întră în sală ministrul președinte Tisza, care în timpul desbaterei n'a fost de față. (Strigăte vii de „éljen“ și aplaus, în dreapta sgomot în stânga estremă.)

Ministrul de justiție Pauler respunde la singuratecele puncte din înterpelațiunea lui Mezey în afacerea dela Tisza-Eszlár precum urmează:

1. Din arătarea antistiei comunale din Tisza-Eszlar dto 7 Maiu și din protocolul luat cu mama fetei Esther Soiymossy toată afacerea se vedea a fi atât de neînsemnată, încât președintele dela tribunalul din Nyiregyhaza, fiind judele ordinar de altcum morbos, încredință cu cercetarea pe unul din notarii dela tribunal. În decursul timpului cercetarea a luat dimensiuni neprevĕdute și a escitat mare interes. Cu toate aceste președintele n'a putut descărca de sarcina de a cerceta pe vicenotarul Barry, cu atât mai vêrtos cu cât Barry a lucrat indepedent în calitate de jude cercetător pe lângă judecătoria cercuală din Kisvarda spre mulțămirea superiorilor sei. De altcum n'a pretins nici procuratura de stat și nici apărătorii: de a se lua cercetarea din mâna lui Barry. Apărători înșiși, cu toate că ridicară pâră asupra lui Barry, au cerut, ca acesta să ducă în deplinire cercetarea întrodusă.

2. Moritz Scharf s'a încercat, fiind că cercetarea nu s'a întrodus în urma fasiunei lui ci a fasiunei fratelui său Moritz Scharf era la început suspect de conplice. Judele cercetător a predat mai târdiu pe Moritz Scharf, a cărui părinți erau prinși vice comitelui spre îngrigire. Pentru singuranță personală, după cum se esprimă vice-comitele, s'a dispus întreținerea lui Moritz Sharf în edificiul arestului, dar nu ca a unui delicuent, până ce se va afla un loc mai potrivit pentru el.

3. Președintele dela tribunalul din Nyiregyhaza trage la îndoeală aserțiunea, că s'ar fi făcut jurnalelor împărtășiri din partea judelui cercetător despre decursul cercetărei. De altcum e cunoscut, că în afaceri învestigătoare jurnalele pot afla totul, de oare-ce, precum se scie, și din partea lor se ascultă persoanele ascultate de judele investigător. Nimenea nu regretă mai mult ca mìnistrul însuși, că pasiunile influințează cursul procedurei și ar dorì, ca influințări de acestea să nu se mai întêmple. Împărtășirile despre secretele investigațiunei au îngreuiat cursul cercetărei. Ministrul nu e omul de a rectifica sau considera ori-ce împărtășire jurnalistică, cu toate acestea, avênd în vedere aserțiunile compromițĕtoare a ziarului „Egyenlöség“ pentru activitatea oficială a lui Bary, a întrodus proces de presă în contra acestui ziar, cu atât mai vêrtos că Bary a cerut plenipotență dela ministru spre scopul acesta. În sensul acesta a recercat ministrul pe procurorul de stat, căruia îi compete privegherea asupra presei în prima linie spre a-și da părerea.

4. Delegarea unui tribunal străin în afacerea dela Tisza-Eszlár în locul celui din Nyiregyhaza în contra principiilor generale de drept, nu e motivată. Perplecsitatea tribunalului din Nyiregyhaza n'a esistat și delegarea nu are scop, fiind că interesele sociale pretindeau deciderea cât mai degrabă a afacerei și ocolirea ori-cărei complicări.

Ministrul închee cu declarațiunea, că din parte-și nu a hesitat a-și validita dreptul de supraveghere între marginile legale. S'a păzit însĕ a călca în sfera de drept a justiției, ce i s'a acordat acesteia prin lege. (Strigări vii de „éljen“). Ministrul e sigur că în afacerea aceasta justiția ungară va forma un zid tare, de care se vor împedeca influințele pasiunilor, prejudețele și alte influințe stricăcioase. (Strigăte generale și vii de „éljen“.)

E Mezey nu e mulțămit nici decât cu rĕspuusul ministrului, căci faptele singuratece contradic declarațiunilor date de acesta. Încă l'a începutul lui Maiu a fost constatat Istoczy în parlament, că afacerea dela Tisza Eszlár e tare însemnată și pentru soartea jidanilor din Europa normativă. Cu toate acestea s'a concredut cercetarea acestei afaceri nu unui jude, după cum cerea legea, ci unui vicenotariu. Interpelantele critică singuratecele puncte din declarațiunile ministeriale și observă, că ministrul a aprobat aĝi pentru prima dată în public scirea, că cercetarea în direcțiunea tendențioasă cunoscută s'a întrodus în urma fasiunei unui copil de 5 ani. Judele investigatoriu, Bary, a venit în adevĕr la Tisza-Eszlár, a luat în brațe pe micul copil și l'a neteĝit, din care pricină a fasionat acesta în contra tatălui și a fratelui sĕu și în contra mamei sale. Detaiurile acestea caracterisează întreaga investigațiune, care, precum se constată deja prin fapte și prin procedura judecătorească, nu avù nici un resultat. Ministrul de justiție nu s'a cunoscut chemarea, alt cum n'ar fi suferit vênătoarea de oameni (ilaritate) înscenată în atâtea locuri, și continuele persecuțiuni, îndreptate în contra onoarei și a siguranței a 600,000 locuitori din țeară. (Mișcare.) Interpelantele ia, cu provocarea la declarațiunile de eri ale ministrului de interne, respunsul ministrului spre cunoscință însĕ cu mare reservă.

Mlnistrul de justiție, Pauler, replică că el nu afirmă, că fasiunea micului Scharf ar fi adevărată. A constatat numai, că fasiunoa acestuia a fost puntul de mânecare la cercetare. Dacă interpelantele n'are încredere în tribunalul din Nyiregyhaza, fie convinși, că tabla reg, și curia sunt libere de ori ce influință locală. Acestea au și primit însărcinarea, a avè în vedere mintea sănătoasă a populațiunei. Dacă aceasta din urmă s'ar fi schimbat va fi în grija ministrului a asigura procedurei judecătoresci libertate deplină și independență față cu influențele esterne.

Verhovay (stânga estremă) declară ca redactor in cestiune personală ceea ce privesce observarea lui Mezey că „Függetlenség“ ar fi publicat acte învestigătoare secrete, că afară de o singură convorbire, ce avú loc între doi martorî în afacere de onoare cu unul din apărători, n'a venit nici odată în atingere cu judele cercetătoriu Bary.

Respunsul ministrului de justiție se ia mai cu unanimitate spre sciință (în contră a votat singur Mezey).

Mâne începe desbaterea asupra budgetului.

Discursul

lui Tit Maiorescu cu ocasiunea desbaterei respunsului la Mesagiu în camera României.

D. T. Maiorescu. D-lor, de astădată proectul de rĕspuns la adresa tronului, este aprobat și de un membru al opositiunei.

Asupra acestui punct s'a ivit o divergință de păreri, și s'a ziis că proiectul de rĕspuns la adresa Tronului, este și trebue să fie opera majorității, și că nu poate se ia parte la o asemenea lucrare minoritatea. D-lor, în privința aceasta pot se fie și alte păreri, și eu, de esemplu, cred că nu este constituțional corect a susținè aceasta.

Fără îndoeală, și 'mi pare că d. Cogălniceanu, în remarcabilul d-sale discurs de alaltăeri, a dat în această privire un alt înțeles raportului d-lui Costinescu, de cât el era în mod firesc, fără îndoeală, ziic, nu se poate pune ca lucru de principiu, că nici o dată cu ocasiunea rĕspunsnlui la adresa Tronului minoritatea, dacă crede că e momentul oportun, nu poate se facă opositiune să-și arate adecă vederile ei supt formă de contra adresă. Acest drept nu se poate tăgădui minorității și nu cred că a fost în intențiunea maiorității actualei comisiuni de al tăgădui. Dar, dacă este adevĕrat că minoritatea poate să facă un contra-proect de rĕspuns la adresa Tronului, tot așa este de corect și adevĕrat că poate să fie și momente în cari opositiunea se nu creadă necesar aceasta și în care, dacă proectul ce'l presintă majoritatea ca respuns la adresa Tronului, nu este, cum a spus-o d. Costinescu, un program politic de partidă, ci nn simplu omagiu la adresa Tronului, și minoritatea și majoritatea poate să'l voteze. Precum, dar este adevĕrat cel dintâiu punct de vedere, așa este de adevĕrat și cela-lalt și toată cestiunea este numai dacă momentul pare oportun minorității ca se facă un contra-proiect, și al doilea dacă în proectul majorității găsesce ceva care ar împedica o de al vota.

Am ascultat, dlor, discuțiunea urmată în aceste două ziile, și nici în vorbele dlui Kogălniceanu, nici în acelea ale dlui Ionescu și nici în acelea ale dlui Lahovari, cu singura escepțiune a celor ziise asupra creditului agricol, n'am vedut ceva care s'ar raporta la însuși rĕspunsul așa cum este făcut și care ar autorisa pe cine-va de a-l combate, sau de a nu lua parte în însuși comisiunea pentru desbaterea lui.

D-lor deputați, cestiunea, de și în aparență numai formală, are, ca toate lucrurile de formă din viața mai înaltă constituțională, și o mare însemnătate în fond, și însemnătatea cred că este aceasta:

Este de interesul vieței noastre parlamentare, ca într'o Cameră se esprimăm sau se restrângem punctele de conflict cu maioritatea și cu guvernul ei? Este de interesul nostru, al țĕrei, ca să accentuăm punctele de întâlnire cari trrebue să esiste intre toate partidele, sau este de interesul țerei, ca se arătăm mai mult desbinările dintre partite? Dacă cu ocasiunea desbaterei rĕspunsului la adresa Tronului, vine o maioritate și face ea însăși, în mod conciliant, un respuns nepolitic, un rĕspuns curat de omagiu cătră Tron, și dacă minoritatea nu găsesce momentul oportun dea face un contra proiect, atunci, vĕ rog, după care teorie constituțională să nu voteze acest rĕspuns minoritatea, sau ea sau nu ia parte la discuțiunea acelei adrese în comisiune? Apoi avem precedente ací, în anul trecut să aleseră doi membri din opositiune, d. Vernescu și cu mine, ca să facem parte din comisiunea de rĕspuns la adresa Tronului; am refusat noi din principiu de a lua parte? Din contră ne am dus, am lucrat în această comisiune, am stat la constituirea ei, și numai atunci când ni s'a refusat comunicarea de acte diplomatice, într'o cestiune care prima pe toate cele-l-alte și care dacă o am fi adoptat și noi cei din minoritate, ar fi angajat țeara întreagă într'o direcțiune internaționala periculoasă, numai atunci am fost puși în neputință de a judeca cestinnea cum stă și până unde putem merge pe această cale și numa atunci ne am retras, motivând retragerea prin această împregiurare gravă. Dar când nu am motive escepționale de a mĕ retrage cum mĕ pot retrage eu conservator monarchic, dintr'o comisiune, care este chemată a aduce pur și simplu, fără culoare politică, omagii la Tron?

Dlor, asemenea deosebire de partidă nu o înțeleg și nu cred că este bună. Căci revin la întrebarea: trebue să accentuăm punctele de contact între partide, ori trebue se accentuăm desbinarea dintre partide? Eu cred mai mult că pe cât este un început bun, de a se face în împregiurări normale, fără culoare politică, fără deosebire de partide, adresa la Tron, pe atât va contlnua acest bun început și în compunerea biroului fie-cărei Camere va trebuì prevĕĝuta din princip minoritatea. Fără îndoială, președintele Camerei va fi al majorității, dar intre cei 4 vice-președinți, unul s'au doi vor trebuì din princip se fie ai minorității, fiind că nepărtinirea în desbaterile Camerei representarea acestei Camere ca espresiune a țĕrei constituționale întregi, nu ar trebuì să fie operă de partidă, ci a țĕrei întregi, așa cum este și representată. S'a vorbit atât despre teorii constituționale eri și astădi, s'au citat atâția autori, și d. ministru de interne ne-a completat cu atâta zel citările din Bluntschli, toți au atins cestiunile constituționale așa de pe larg, în cât mĕ cred și eu autorisat a mĕ întreba înaintea dvoastră sub un punct de vedere mai general: ce este în esența sa acest constituționalism, care este, era să ziic suferința, dar permiteți-mi să ziic mai bine, simptomul caracteristic al statelor continentali în secolul 19? Noi am împrumutat constituționalismul dela Englitera și 'l am întrodus și la noì, și ca la toate mecanismele aceste streine, întrebarea practică este: cum se adaptează ele la viața reală a poporului român? Apoi mecanismul este știut, esența este jocul între partide, cel puțin între două așa, încât se fie când una mai înaintată, mai viuă, când alta mai moderată, la guvern, și pe temeiul acesta d. ministru de interne ziicea: guvernul constituțional al unui partid se basează în administrațiunea sa pe aderenții sĕi din partid, 'și caută agenții sĕi de încredere, de principie, căci altmintrelea ar fi anarchie. Sistemul constituțional cere ca să fie, când un partid cu toți aderenții sĕi prin libertatea alegerilor, la putere, când celalalt partid, cu aderenții sĕi priu aceeași voință liber esprimată a țĕrei, la putere.

Vag, așa esprimat lucrul, este în aparență foarte ușor; dar ia să vedem ce însemnează „a venì la putere“ și până unde merge această „putere“, unde este iertată desbinare de partide într'o țeară așa, încât să se facă joc de alternare, când într'un guvern, când celalalt dela „putere“.

La noi când, se schimbă ministrii, se

---

lnme; după ce ai stat un ceas cu dênsul la vorbă, nu te mai lasă inima sĕ-l părăsesci. Lasă că are o cultură deosebită, care cu greu s'ar putè întâlnì la preoții de dincoace, apoi cunoasce de minune oamenii și starea lucrurilor atât din România cât și din Ungaria. Pe masa lui veĝi ziare românesci, unguresci, nemțesci și în ori-care cestiune părintele scie sĕ'și spue cuvêntul, înțelept și priincios.

Prietin și admirator al lui Șaguna, inamic al politicei de pasivitate, pe care o urmează, pentru nenorocirea lor, Românii de dincolo, părintele este pe lângă un om blând, deștept învĕțat, și un mare patriot.

Ce contrast cu starea, în care ne aflăm noi!

schimbă maioritatea Camerei şl a Senatului, se schimbă prefecţi, se schimbă şi sub-prefecţi, se mai schimbă chiar şi primarii, se schimbă şi majoritatea consiliilor comunale, se schimbă şi maioritatea consiliilor judeţene, se schimbă casierii şi toţi funcţionarii administrativi, ba une ori se fac unele schimbări în magistratură; căci până când din nenorocire, magistratura va fi amovibilă ea va atârna dela ministrul justiţiei, şi numai după tactul său personal urmează aprecierea să până unde va voi, sau nu va voi se serve şi magistraţii în interesul partidei sale întêmplătoare.

Pe de altă parte însă, dlor, se aud în ţeara aceasta plângêndu-se mulţi oameni cu minte, că nu avem destui oameni competenţi, şi onesti, cari se poată ocupa fie-care post administrativ, şi că multe se cer în această ţeară, tinără încă în viaţa publică şi nu pe deplin pregătită, pentru ca se meargă bine, se cer atâţia ministri competenţi se cer atâţa deputaţi şi senatori întegri şi cu cunoscinţă de causă; se cer atâţa prefecţi onesti şi cu cunoscinţe administrative se cer atâţia magistraţi, atâţa sub-prefecţi atâţia primari, atâţia membrii ai consiliilor judeţene şi comunale, şi fiind că ne-am lărgit în timpul din urmă cercul activităţii publice, se cer şi atâţia membrii în institutele financiare şi technice, şi mai presus de acestea, se mai cer şi atâţia minstri representanţi în streinêtate, încât 'mi e teamă că dacă ne am pune cu toţii împreună, fără nici un spirit de partidă, totuşi ar fi cu greu de a ne găsi în numêrul suficient pentru ca să putem completa cadrele neapărate ale mecanismului vieţei noastre publice (aplause).

Dar încă dacă noi, cari cu toţii împreună nu sûntem de ajuns pentru a administra bine ţeara, vom mai veni cu teoria alternării partidelor în sistemul constituţional dându-i acest înţeles, ca să cerem un şir de oameni, cari să completeze întreagă reţea de administraţie dintr'un partid şi apoi un alt şir de oameni, cari se complecteze o reţea administraţie dintr'un alt partit. Oare aceste se fi fost gândul dlui ministru de interne, când ne ţicea, că trebue să aibă funţionarii săi fie-care regim, căci almintrelea este anarchiă? Nu cred, Şi trebue, dar foarte esact interpretat până unde merge alternarea s'au desbinarea de partide într'un stat constituţional. Aceasta cum vedeţi, stă în legătură şi cu desbaterea noastră de faţă. Întrebarea mai generală este dar: dacă desbinarea de partide esistă în sistemul constituţional, unde începe şi unde se sfêrşesce? Merge şi la adresa Tronului? Trebuie se fie la birou? Este în toate desbaterile fără nici o escepţie? Se întinde mai departe în ţeara întreagă, şi până unde?

Aşi vrea să'mi spună un teoretic contuţional, dacă a auţit vre odată în Englitera ca desbinarea de partide să meargă aşa de departe, precum să obicînuesce ca să meargă la noi? Dar s'ar fi prăpădit de mult Englitera ca şi Polonia, dacă sfăşiarea de partidă ar fi mers până la cea din urmă treaptă a administraţiunei acelei ţări (aplause). Pentru ce merge aşa bine Englitera cu toată lupta ei de partide? Fiind că acolo sfera de lupta de partidă nu să întinde aşa de departe în toate ramificările vieţei publice precum din eroare se crede şi se practică la noi; merge bine fiindcă sfera ei de lupte politice este foarte restrînsă, şi numai într'această restrîngere poate să esiste o alternare de guvern.

Toţi oamenii cu minte spun (şi o puteţi constata chiar din indiferenţa crescândă a ţărei pentru luptele noastre de partidă), toţi oamenii cu minte spun, că nu trebue să punem nici odată interesele de partidă mai presus de ale ţărei. Cu alte cuvinte, sûnt lucruri în viaţa publică a unui popor, unde nu aste vorba de partidă, ci de interesul general al tuturor fără deosebire, şi întrebarea practică pentru noi este acum, mai ales de când cu proclamarea regatulni adecă de când ne aflăm toţi puşi sub acelaşi scut al constituţiunei monarchice, întrebarea practică este: cari sûnt acele puncturi de contact, în privinţa cărora, dela început trebue să ţicem: aici nu are a face desbinarea de partide, ci are a face numai interesul lucrului de sine, abstrăgênd de deosebirea politică?

Dlor, tot ţicem: ţeara, ţeara! Abstractiunea aceasta „ţeară", în realitate este compusă în cea mai mare parte din ţărani, din aşa numiţii oameni de rênd, din mulţime. Ce are a face mulţimea cu discusiunile noastre publice? Cea mai mare parte dintre ei, din nenorocire, nici nu sciu încă a ceti şi a scrie. Vă puteţi închipui, dacă toată vorbirea noastră cea lungă de aici 'i atinge pe ei până acolo? Vorbele noastre de aci 'i atinge numai întru atâta, întru cât 'i atinge în relaţiunile lor administrsţiunea inferioară a Statului, care aceasta poate fi influenţată prin vorbele noastre. Ii atinge rare ori ministrul şi prefectul. 'I atinge încă perceptorul, 'i atinge primarul din sat şi ajutorul comunal, 'i atinge învăţătoriul 'i atinge preotul, 'i atinge une ori esecutorul, 'i atinge recrutorul, mai rare ori, să sperăm 'i atinge judecătorul de ocol şi mai rar încă tribunalul.

Acestia din urmă: strângetorul dimposite primarul din sat, cel mult supt-prefectul, aci este puntul de contact al săteanului cu cee-ca ne numim noi Statul în administraţia sa.

Aci dar se cere ca se fie oameni onesti, întegri, inteligenţi, dacă e vorba de îmbunătăţirea stârei ţăranului. Aci trebue cu toţii să punem toate încordările noastre, ca să aducem o stare, de mai mare probitate în administraţiunea de jos a Statului (aplause.)

Simţiţi îndată aici importanţa practică a întrebări dacă trebue întinsă deosebirea parţitelor până acolo, în cât se punem şi în acele posturi, cele mai de jos, dar cele mai importante pentru popor, numai oameni de partidă, cu risicul de a nu fi oameni de treabă?

Cine ar răspunde la această întrebare în mod afirmativ ar comite o erezie constituţională, dacă vorbim de sisteme europene şi nu de republica americană.

Cred, dar că merită să esaminăm acum împreună şi mai cu de amănunţul, unde este şi unde nu este cestiune de desbinare de partidă în viaţa statului, în Cameră, în administraţie, în genere.

Încep prin a ţice, în legătură cu desbaterea noastră de faţă, că nu e cestiune de partidă pentru acei cari primesc Constituţiunea monarchică, nu e cestiune de partită în omagiele aduse Tronului prin o adresă a Camerei.

Al doilea, nu e cestiune de partidă şi nu trebue să fie; justiţia în ţară. Acest adevăr s'a simţit până la oare care punt de mai toţi ministrii de justiţie din ori ce partită şi trebue să recunoascem că, deşi magistratura în cea mai mare parte a ei atârnă în numirea şi schimbarea ei dela bunul plac al ministrului, totuş cei mai mulţi miniştri s'au sfiit să esercite puterea lor discreţionară în sensul esclusiv al intereselor de partită, din contră trebue se recunoascem pentru onoarea ţărei că este destul de general simţimêntul cel adevărat, că magistratura, care în casuri de conflict al intereselor otaresce despre onoarea, libertatea şi averea cetăţenilor este o activitate publică în folosul ţărei întregi ca unitate şi în afară de ori-ce desbinare a partitelor. De aceea ar fi o adevărată calamitate în ţeara noastră când s'ar întroduce electivitatea politică a magistraturii şi s'ar arunca astfel în vârtegiul sfişierilor de partidă o instituţie, care până acum prin bunul simţ al ţărei a fost din ce în ce mai depărtată dela această luptă nesănătoasa. Mie unul mi-a părut foarte rău, o mărturisesc, când s'a făcut, cu prilegiul coaliţiei, dela Mazar-Paşa, cestiune politică şi dintr'o parte a magistraturei. Mi-a părut rău de demisionarea en masse a magistraţilor din capitală supt ministerul Lahovari. Dar în fine, simplu numai a demisiona e dreptul fie-căruia. Dar mi-a părut mai rău de banchetul politic dat în onoarea acestor tineri magistraţi, demisionaţi, banchet, la care au asistat şi unii bărbaţi de Stat, dela a căror maturitate se putea aştepta o mai dreaptă înţelegere a intereselor generale în Stat.

Dar ceea ce mi-a causat cea mai mare părere de rău, a fost înaintarea peste curênd a acelor tineri în erarchia magistraturei, pentru chiar faptul demisionării lor, îndată ce s'a schimbat guvernul.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Convocare.) În sensul §. 2 din statutele reuniunei învăţătorilor români gr. or. din districtul Sibiiului prin aceasta se convoacă adunarea de constituire a despărţêmântului învăţătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Avrigului, ce se va ţinè Duminecă în 21 Noemvre a. c. st. v. în centrul protopresbiteratului, în comuna Avrig.

Avrig 11 Noemvre 1882.

La însărcinarea comitetului Reuniunei învăţătorilor români gr. or. din districtul Sibiiului.

Ioan Cândea,
diacon şi învăţător primar.

* (Parastas.) Sâmbătă în 13 Noemvre a. c. s'a ţinut în s. biserică gr. or. din Mureş-Cuesd parastul pentru fericitul în Domnul Teodor Şandor, odinioară parochul Cuesdiului şi fost membru fundator al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român. Actul celebral s'a sêvêrşit de protopresbiterul tractual Galaction Şagău cu asistenţă de 6 preoţi. Deşi preparativele acestui act de piă memoriă, sau făcut în toată tăcerea şi liniscea; totuşi poporul din satele vecine s'au presentat la această solemnitate într'o mulţime atât de numeroasă încât această mulţime era documentul viu, încât dênsa scie să apreţieze binefacerile unui părinte adevărat, carele în toată viaţa sa a trăit — tăcênd bine. Da! căci fericitul în Domnul Teodor Şandor era isvorul nesecat al binefacerilor, de unde se adăpau cu încredere atât cei răi, cât şi cei buni din acest ţinut al Mureşului. Se spună bisericile sărace din Galaţi, Maieru, Idicel, Cuesdiu, Dumbrava etc., să spună scoalele din împregiurimea noastră, — să spună tinerimea studioasă — precum un Teodor Ceontea, astăţi profesor în Arad — dacă acest defunct n'a trăit — deşi împresurat de familiă grea — pentru binele public a ţinutului gurei Mureşului?! Numai cel ce n'a recurs la ajutoriul lui, — n'au fost ajutorat. Pre cât de iubit a fost Teodor Şandor de câtră poporul de rênd, pe atât de stimat au fost el şi din partea inteligenţei fără deosebire de naţionalitate: ceea ce se vede de acolo, că pe lângă inteligenţa de pe sate — acesta a fost representată la acest parastas şi prin un numêr frumos de inteligenţă din Reghinul săsesc.

Tot în ţiua de 13 Noemvre s'au ridicat la mormêntul lui Teodor Şandor din partea familiei lui, a văduvei preotese soţiă Anastasia şi a fiului Ioan, cleric absolut, un monument măreţ din marmor alb, — ca tribut de recunoşcinţă şi simţemêntul evlavios, de carele, soţia şi fiul bun sûnt pătrunşi cătră soţiul respective tatăl lor.

* (Aurora boreală.) — Vineri în 17 st. n. seara s'a văţut în partea nordică a firmamentului fenomenul cunoscut sub numele: aurora boreală, sau lumina nordică. Efectele acestui fenomen s'au simţit încă de pe la ameaţi. Busolele de pe liniile telegrafice, ce duc spre Nord, din biroul telegrafic de aici începură a se mişca cu o vioiciune estraordinară şi bateriile, ce se aflau în activitate, căpătară o putere aşa de mare, încât numai în câte va intervale se mai putu lucra cu ele. Atmosfera trebuia să fie plină cu electricitate. Această presupunere se adeveri seara la oarele 5 şi jumătate, când aparijiunile în cestiune se iviră din nou şi încă într'un mod şi mai eclatant. Busola făcu o rotaţiune întreagă cu o iuţeală îndoită; releul (un aparat pentru primirea curentului strein) se lipì de potcoavă (electro-magnet) şi astfel se născu un curent constant, care nu se putu întrerupe nici chiar cu o baterie de 45 elemente, Cu întinderea succesivă a luminei nordice curentul se făcu aşa de puternic, încât pentru întreruperea lui ar fi fost de lipsă 80 până la 100 de elemente. Stingêndu-se aurora încetul cu încetul, dispăru şi electricitatea din atmosferă. După o oară fenomenele descrise mai sus se iviră din nou.

„Doamne sfinte ce să mai însemneze şi roşeaţa aceea?" vor fi gândit oamenii nostri de pe la sate şi poate şi unii dintre orăşeni, cari nu 'şi prea bătu capul cu fisica şi cu alte bazaconii de felul acesta. „Doar nu va mai fi earăşi vre-o boală, vre-o bătae ceva!...." Spre liniscirea celor obicînuţi a'şi scuipa în sîn şi a'si face cruce cu mâna stângă, când e vorba de vre un fenomen al naturei mai estraordinar, le împărtăşim că învăţatul Arthur dela Rive 'şi esplica aurora boreală în chipul următoriu: Aburii din straturile superioare ale atmosferei cuprinde electricitate negativă. Condensându-se aburii din ce în ce tot mai tare, puterea electrică cresce într'atâta, încât numai poate fi isolată, ci trebue să se împreune cu eletricitatea pământului. Făcându-se condersarea la polii pământului şi descărcarea se întêmplă aici. Dacă această descărcare s'ar face violent ar căpăta numele de fulger; făcându-se însă încetul cu încetul avênd ca resultat optic formarea unui mănunchiu de rade roşetice se numesce „aurora boreală".

„Gazeta Transilvaniei."

* (O scrisoare a principelui Napoleon. Epistola principelui Jérôme care a percurs presa europeană şi prin care protestează contra ţiselor ducelui de Broglie că el ar fi împedecat la 1866 declaraţia de resboiu din partea Franciei contra Prusiei, este următoarea:

Paris, 23 Noemvre 1882. — Domnule director! „Correspondant" dela 10 Noemvre publică un articol al ducelui de Broglie asupra ministerului de externe înainte şi după revoluţie. Sosind la rolul ministrului Drouin de Lhuys cu ocasia resboiului dintre Prusia şi Austria, dênsul scrie:

„Sfatul său fu ascultat, ordinele erau date mobilisarea, trupelor de reservă era decisă şi Corpul legiuitor a convocat prin un decret, ce se dedese la „Journal officiel" spre a se publica a doua ţi. Peste noapte s'a stricat totul prin influinţa unui principe, pe care o căsătorie îl dispusese mai mult italienesce, decât franţuzesce şi spre mirarea ministrului foaia oficială remase mută în aceea ţi.

Principele sunt eu. N'am obiceiul să rectific inecsităţile foilor asupra mea Astăţi las această abţinere cu privire la persoana ducelui de Broglie, care are cutezanţa de a stabili un punct al istoriei noastre contimpurane. Autorul îmi atribue o înfluinţă asupra deciziunilor guvernului imperial pe care nu am avut'o la 1866. Deci faptul e inexact. Negreşit că părerea mea personală a fost, că o manifestare inarmată contra Prusiei după Sadowa ar fi fost o eroare mare. Francia ar fi avut contra sa pe victorioasa Prusie cu Germania şi Italia, cari ar fi fost tîrîte şi ele. Noi nu puteam conta pe alt aliat decât pe Austria bătută ce era foarte încurcată, a cărei capitală era amenințată şi apoi se aştepta o rescoală a Ungariei. Forţele noastre artileria nu se putea măsura cu a Prusiei. Şi apoi nu aveam nici o puşcă cu ac. A începe un resboiu în asemenea împregiurări, ar fi fost imprudent. Eve-

nimentele dela 1870 s'ar fi întêmplat poate cu patru ani înainte. Este deci natural că am vĕḑut cu satisfacţiune înlăturat pericolul prin înţelepciunea lui Napoleon III. Dacă ar fi dat Dumneḑeu, ca şi la 1870 sĕ fi hotărît tot aceasta înţelepciune, ce bine era! Da, în ambele casuri am fost contra rĕsboiului cu Germania. Regretă oare istoriograful din „Correspondant“ în dorinţa de a apăra pe d. Drouin de Lhuys, dacă nu de a acusa pe împĕratul, că rĕsboiul n'a isbucnit la 1866, când Francia era într'o situaţie aşa de rea, sau e poate însufleţit de acelaşi sentiment, ca amicul sĕu Vitet, care a ḑis că nu trebue sĕ blăstĕmăm prea tare anul 1870, pentru că a adus căderea Napoleonilor? Noi ocupăm amêndoi puncte de vedere aşa de diferite, în cât imputarea d-lui de Broglie nu mĕ poate lovì. Am fost francez, un bun francez şi nu un Italian, neîndemnând la resboiu nici la 1866, nici la 1870. Istoria va judeca, a cărui politică a fost mai patriotică. — Primiţi etc.

Napoleon.

* (Reparaturi). Podul dela Poplaca aşeḑat preste părăul Racoviţa, cum mergi despre hotarul de păşunat al Poplăcenilor spre arăturile Reşinărenilor, despre care pod s'a făcut amintire în nrul 86 al „Telgr. Rom.“ a. c. că s'au rupt prin potopul din 7/19 Iuliu a. c. de present se află earăşi reparat din partea comitatului. Călĕtorul cu trăsura poate trece fără nici un pericul preste el. Asijderea s'au reparat din partea comunei Poplaca, în cât s'au putut şi drumul ce duce preste hotarul Poplăcei spre Gurariului şi Orlat.

* (Auroră boreală). În seara de 17 Noemvre s. n. s'a vĕḑut la Nisa o splendidă auroră boreală pe la 6 oare, de partea de nord-vest; ea a dispărut spre resărit.

În aceaşi seară, pe la 5 oare, s'a observat o foarte mare auroră boreală la Moncornet, departamentul Aisne din Francia.

Meteorul apăru mai întâiu în partea de nord-vest.

* (Trecerea planetei Vinerea.) La 24 Noemvre a. c. va avè loc una din trecerile Vinerei ce totdeauna face epocă în sciinţă şi după care se calculează axa orizontală a soarelui, adecă unghiul supt care un observator eventual ar putè zări din radiul pămêntului nostru, calculul făcut pe baza duratei de timp cât petrece planeta în faţa discului solar. Dacă e cunoscut astronomilor acest unghiu, se poate calcula lesne depărtarea pămêntului de soare. Această trecere a Vinerei s'a observat sciinţific mai întâiu la 4 Decemvre 1639 şi ultima dată la 9 Decemvre 1874. Pe baza primelor observaţiuni Encke a determinat osia orizontală solară cu 8.6″ şi cu privire la observaţiunile din urmă Puifent a aflat-o că este cu 8.8″ şi astfel în casul întâiu depărtarea medie a pămêntului de soare era de 20,682,000 şi în casul al doilea de 19,963,012 mile geografice. Fiind că viitoarea trecere a Vinerei va fi numai după o periodă de 121 şi jumĕtate ani, adecă la 7 Iunie 2,004, de aceea învĕţaţii aşteaptă cu mare interes trecerea din acest an. Interesantul fenomen e vizibil dela început până la fine numai în America; în Viena se poate observa numai întrarea Vinerei în discul solar, căci soarele apune în acea ḑi deja la 4 oare 5 min. seara. Intrarea Vinerei are loc pentru Viena cu atingerea sa exterioară la 3 oare 3 min. 46 sec. seara şi cu atingerea interioară la 3 oare 24 min. 21 sec. seara. La noi cu o jumĕtate de oară mai curênd.

* (Zaraf omorât) În „Telegraful“ din Bucuresci cetim despre o crimă groasnică, comisă cum sĕ crede pe la oara 4 dimineaţa sau poate sara. Opiniele în această privinţă sûnt diferite.

Eată cum descrie raportorul „Telegrafului“ cele vĕḑute de dênsul. Biuroul zarafului Toma D. Vali, care se află în strada Moşilor Nr. 38, are o singură uşă, care iese în stradă, alături cu uşa o fereastră mare, acoperită pe jumătatea de jos cu o reţea verde. Din afară nimic nu se poate vedea în năuntru. Odaia, în care s'a comis crima este mică, divisată în douĕ, printr'un grilagiu de lemn, în partea odăiei destinate pentru clientelă, o măsuţă mică şi un divănaş compun mobila biuroului, în partea destinată pentru zaraful spre stînga sta casa Vertheim, o măsuţă face faţa grilagiului, o alta sta alipită de grilagiu.

Cadavrul lui Toma îmbrăcat într'o haină neagră se afla lungit cu faţa în sus de alungul spaţului între părete şi cismea; scândurile sûnt îmbuibate de sânge. Hârtiele, care se aflau pe biurou sûnt îmbuibate de sânge, uşa casei deschisă este mânjită cu sânge. Ucigaşul a eşit prin uşa, care da pe stradă, mâna sa a fost plină de sânge şi clanţul uşei este asemenea acoperit cu sânge. Banii sûnt luaţi; nici o singură monetă n'a rĕmas. Un briceag, lepădat pe masă mărturisesce că cu el s'a servit omorâtorul, pentru a tăia gâtul zarafului.

Instrucţia a început. Sûnt martori, din vecini, care declară a fi vĕḑut doi indivi̯ḑi foarte suspecţi eşind aḑi dimineaţă dela zaraf. Unul din aceşti indivi̯ḑi a fost îmbrăcat într'un palton milităresc, eară altul civil de o statură măruntă. Mâne vom da alte amănunte, pe care le vom culege.

* (Descoperirea ucigaşilor lui Toma D. Voli.) Resboiul o descrie aşa:

Îndată după ce s'a aflat asasinarea d-lui Toma Voli din calea Moşilor Nr. 39 poliţia venind în faţa locului, şi începênd investigaţiunile, eată cum a dat de urma ucigaşilor:

Giuvaergiul Rott, a cărui prăvălie este peste drum de cantorul*) asasinatului, a fost acela, care a dat cea dintâiu şi cea mai importantă informaţie, arĕtând că a vĕḑut aḑi dimineaţă eşind din menţionatul cantor doi inşi: unul îmbrăcat în haine soldăţesci şi cel-lalt în haine civile dispărênd repede prin curtea bisericei Răsvan. — Aci sĕ află o dogărie. Întrebând pe unul din lucrători, acesta nu numai că a confirmat cele arĕtate de d. Rott, dar încă a arătat că cunoasce bine pe cel îmbrăcat în haine milităreşci şi că a mai trecut în câteva rênduri pe acolo, şeḑênd de vorbă împreună. Acel lucrător spune totde-odată şi locuinţa mamei acelui individ.— Poliţia se transportă imediat la locuinţa femeei în cestiune, căreia i arătă o batistă de mătase ce sĕ găsise în cantor. Dînsa o recunoscù declarând că e a fiului sĕu. Ast-fel nu mai era nici o îndoială că autorii sûnt descoperiţi. — Fiul ei însă, nu era a casă; el fugise, şi după cum s'a aflat deja, este un fost soldat de pompieri, liberat de curênd; pe când complicele lui face parte din compania de uvrieri din Bucuresci. După cercetările ce s'au făcut, s'a constatat că şi acesta se făcuse asemenea nevĕḑut.

Telegrafând în toate direcţiunile semnalmentele acestuia, el a fost prins eri la gara din Ploesci, în momentul când se da jos dintr'un vagon, şi aḑi are sĕ fie adus în Bucuresci. — Se speră că şi cel-lalt va fi prins în curênd.

Cu această ocasie, s'a arestat şi un sergent-major, care se ḑice că sĕ afla în tren pentru a supraveghia călĕtoriile militarilor inferiori, care ar fi luat parale dela acel soldat pentru a-llăsa sĕ meargă înainte fără de nici o legitimaţie.

*) Comptorul.

Asasinul prins sĕ numesce Dumitru Niculescu; ear complicele sĕu Hristache Ionescu.

* (Dumneḑeu la tribunal). Din Krakovia se scrie: În ḑilele acestea s'a petrecut o scenă la tribunal, ce a provocat o sensaţie generală. Înainte de şedinţă se aşeḑase în sală un om bine îmbrăcat, ca de 45 ani Fiind vorba de un incendiu, preşedintele a creḑut că acel om este representantul societăţei de asigurare. Când începură a se striga persoanele interesate: acuzaţii, martorii, etc. preşedintele întrebă şi pe necunoscutul, dacă represintă pe societatea de asigurare. El respunse categoric: „Ba“. La întrebarea că cine este, el ḑise: „Sûnt Dumneḑeu şi ca atare am dreptul a fi pretutindeni“. Preşedintele nu se mulţumì cu legitimarea ciudată a alienatului şi dispuse depărtarea lui din sală; necunoscutul protestă cu demnitate. Înainte de a pleca străinul, preşedintele îl mai întrebă: Cum îţi ḑicea înainte de a deveni Dumneḑeu?

— Franz Dlŭrgorz, răspunse el şi se retrase.

* **„LA FÉDÉRATION“** *des peuples gréco-latins. Revue des intérêts pacifiques Méditerranées. Publiée depuis le 14 juillet 1882-en grandes livraisons de huipages à trois colonnes sur papier de luxe, va se transformer en se développant.*

Son directeur, le prof. M.-A. Gronier, palais Martelli, 3, via del Melarancio, Florence, Italie, prie ses coreligionnaires gréco-latins de le gratifier, au plus tòt, de leurs conseils á cet égard.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 30 Noemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118 40	118.40
Renta de aur ung. de 4%	85.35	85.30
Renta ung. de hârtie	84.50	84 50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88 90	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93 60	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pămêntului	98 50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 50 95.75	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.20 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	96 50
Sorţi ungaresci cu premii	116.50	116.50
Sorţi de regularea Tisei	108 80	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76 25
Datorie de stat austr. în argint	76 95	76.75
Renta de aur austriacă	94.35	94.25
Sorţi de stat dela 1860	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	831.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	284 75	284.50
Acţiuni de credit austr.	295.—	293.75
London (pe poliţa de trei luni)	119.—	119.05
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.47	9 64
100 marce nemţesci	58.40	58.35

Nr. 450 1882 [303] 2—3

CONCURS.

În conformitate cu hotărîrea comitetului subsemnat, se escrie de nou concurs pentru 1 stipendiu à 100 fl. pe an, menit pentru eleve, ce urmează cursul regulat la vre-o scoală pedagogică (preparandială).

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu sĕ subştearnă cererile lor la subscrisul comitet al asociaţiunei în Sibiiu cel mult până la 31 Decembre st. n. l. c. Cereri întrate mai târḑiu nu se vor considera. —

Cererile sĕ fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copiă.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primită într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II-lea al anului scol. precedent şi atestat de frecuentare de pe anul curent dela direcţiunea institutului în originăl sau în copiă legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea punctului 2 sĕ se acludă la suplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire. —

3. Atestat de sĕrăcie sau de starea orfană, dacă concurenta este orfană, dat dela primăria comunală, subscris de parochul locului, şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiune hotărîtă că concurenta nu mai capĕtă din alt loc vre-un stipendiu.

5. Sĕ se arete că aspiranta este deprinsă în lucruri de mână necesare de a se învĕţa în scoalele de fetiţe.

Concurse întrate dela persoane, ce nu aparţin teritoriului asupra cărei se întinde activitatea asociaţiunei transilvane, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la Sibiiu în 11 Noemvre n. 1881.

Iacob Bologa m. p.,
vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar al II-lea.

Nr. 455 1882. [302] 2—3

CONCURS.

Venind în vacanţia 6 din stipendiile acordate la invetăcei de meserii în anul 1879 şi 1880 se escrie prin aceasta concurs la 6 stipendii de câte 25 fl. pe an, menite pentru tineri români cari voiesc a învĕţa vre-o meserie, dar mai cu samă rotăria, lemnăria (bărdăria), faurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, şielăria, maşinăria agricolă.

Cererile au a se înainta subsemnatului *comitet al asociaţiunei transilvane in Sibiiu* până la 31 Decemvre n. 1882 Cereri întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Cererile au sĕ fie însoţite de;

1. Carte de botez din care sĕ se vadă că concurentul este de nascere român şi că are cel puţin vârsta de 14 ani.

2. Atestat scolastic, din care sĕ se vadă că concurentul are cel puţin cunoscinţele ce se predau în scoalele primare din Austro-Ungaria, şi sĕ cunoască şi o altă limbă folosită în ţeară precum maghiară sau germană.

3. Revers dela părinţi sau tutori, prin care acestia se obligă că vor lăsa pe fii sau pupilii lor sĕ înveţe meseria la care se aplică, până când vor eşi sodali cu atestat în regulă.

4. Contractul, în original sau în copiă vidimat, ce părintele sĕu tutorul concurentului a încheiat cu maestrul, la care învăţăcelul este primit spre a învĕţa o meserie.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 14 Noemvre n. 1882.

Iacob Bologa m. p.,
vpreş.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar. al II-lea

Nr. 4709 1882 civ. [300] 3—3

Publicaţiune.

În afacerea concesiunei dreptului de cărciumărit din comuna **Ciolt,** la cererea dată de advocatul Lajos Deszö în numele vĕduvei remase de contele **Michail Teleki,** tutora naturală şi legală a minorenului fiiu **Laszlo,** contra conposesorului de acolo, s'a ficsat ḑi de pertractare în faţa locului comuna Ciolt, **ḑiua de 29 Decemvre 1882 şi cele următoare,** în care cei interesaţi sûnt avisaţi a se înfăţişa cu aceea, că esemplariul cel dintâiu al cererei este reţinut la tribunalul subscris, al doilea se află la primăria comunei. Ciolt spre a putè fi vĕḑut.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută la 16 Septemvre 1882.

Redactor răspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 137. Sibiiu, Marți 23 Noemvre (5 Decemvre) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Un corb alb.

Nu ne îndoim de loc, că între cele 4—5 milioane de Maghiari vor fi și oameni cu minte.

Ne mirăm însĕ cum de oamenii cei cu minte ai Maghiarilor, atât în presa lor cât și în parlament mai nu pot ajunge la cuvênt.

Dar sĕ nu ne mirăm prea mult de aceasta. Sĕ nu aruncăm privirile noastre mai departe în trecut decât până la 1848 și vom găsì deslegarea enigmei.

Vom găsì, că dacă se află oameni prin cari sĕ vorbească rațiunea de stat, sûnt, în casul cel mai ușor pentru ei, espuși desprețului și ignorărei, sau apoi sûnt persecutați, în timpuri mișcate, ca cele dela 1848, proscriși și condamnați la moarte, ca Majlath, Zichy etc. ear' cari scapă de proscripțiune sĕ sfêrșesc în casa alienaților ca Szechényi.

Împregiurarea dar că oamenii cei cu minte dintre Maghiari nu pot ajunge la cuvênt, sau dacă ajung foarte rar, sûnt nebăgați în seamă, vedem că se esplică.

Deak a avut norocirea de a muri, ori și cum, mai curênd decât sĕ'și poată vedè nimicită toată opera sa, însgardată de oameni nepricepuți și cari sub stindardul lui se gândeau cum sĕ facă ca sĕ monopolis ze tot ce aduce un venit sigur și fără multă muncă. O mulțime de oameni s'au făcut „patrioți,“ „liberali,“ ca sĕ poată trăì din „patriotism“ și din „liberalism.“ Și pentruca sĕ se asigure de posesiunea posibilității traiului au pararalisat prin legi și ordinațiuni posterioare legea fundamentală de stat, care Deak o crease cu cuget ca în cadrul ei se fie mulțămite toate naționalitățile; aceeași oameni au împedecat ori ce înțelegere cu Românii, cu Sêrbii, Sasii, Slovacii, și Rutenii. Sacra foame de posturi și salarii au orbit ochii unei majorități „imposante“ de vênători de posturi cu titlul de „jó hazafi“, „alkotmányos érzelmü“ și orbia aceasta, prin fraze umflate au sciut s'o altoiască, în mare parte, și celeilalte poporațiuni maghiare. De acì multe calamități pentru țeară, care numai mai târdiu își vor da rodurile lor ulterioare.

În loc de a lăsa lucrurilor desvoltarea firească au stăruit fanatisații de sau ignorat într'un mod vătămător chiar acte de mare importanță și în loc de a întemeia legăturile cele mai solide prin înțelegere reciprocă, dela 1865 începênd, și au creat majorități mesteșugite, cu care au votat în ruptul capului ce le au plăcut lor, dar nu ce dictează, mai ales în timpuri de transițiune, rațiunea de stat.

Ce lucru mare ar fi fost dacă d. e. vocea representanților români din dieta din Cluj ar fi fost ascultată? Dacă Românii erau chemați sĕ se pronuncie asupra validității sau nevalidității uniunei Transilvaniei cu Ungaria, rĕu era dacă sĕ făcea într'un mod mai conciliant? Politic a fost, că spre sfêrșitul acesta s'a ignorat legea electorală făcută pe basa unui drept public in limitele dreptului egal și s'a luat refugiu la magazinul de anticuități feudale din 1791, numai ca votul românesc sĕ se impedece atunci când era vorba ca sĕ se audă? Prudent a fost, dacă din punctul de vedere unionistic, legea electorală dela 1863-4 nu a fost bună, fiind făcută după „proclamarea uniunei“, se fie bună cea „abrogată de proclamarea uniunei“ „și separatistă“ din timpul cel „bun“ al feudalismului? Prudent a fost ca după șeptesprădece ani de când se proclamase dreptul egal, Românii sĕ sĕ degradeze la „clasă de popor“? Corect a fost că în însași legea naționalităților sĕ se vîre clausule cari sĕ ia puterea positivă a legei în ceea ce privesce drepturile naționalităților nemaghiare și în urmă prin ordinațiuni ministeriale, în contradicere chiar cu legea clausulată, sĕ se maghiariseze justiția și de altă parte prin legi posterioare, treptat sĕ se maghiariseze până și instrucțiunea elementară?

Întrebări de aceste am putè multe sĕ punem, prin care sĕ se facă învederata incorectitatea procedurei păgubitoare bunei ințelegeri, cerute de prudența de stat în interesul adevĕrat al tuturor cetățenilor de pe teritoriul coroanei unguresci. Șovinismul însĕ a fușerit intențiunea celui mai prevĕdĕtor bărbat de stat al Maghiarilor, a lui Deak. Șovinismul cu majoritățile sale mesteșugite au ignorat simțemêntul de drept al nemaghiarilor și în special al Românilor din din Transilvania și, ca pupăză pe colac, a susținut doue soiuri de legi electorale în părțile proclamate într'unite în aceeași legislațiune, în aceeași administrațiune.

Am înșirat aceste și pentru ca sĕ vadă, cei ce vor vrea se vadă, dintre Maghiari, câte lovituri nemeritate au suferit în special Românii în simțemêntul lor de drept, numai dela era cea nouă în coace, din partea sumeției necumpătate a șovinismului maghiar.

Scim noi că cuvintelor noastre li se va substituì alt înțeles. Aceasta încă este un absces al Șovinismului maghiar. Sinceritatea este un lucru străin pentru dênsul căci crede pe toată lumea ca pe sine.

De altmintrea într'o monarchie cu atâtea popoarĕ, tocmai lucru de mirare n'ar fi, dacă unele lucruri credute adi de închinătorii șovinismului absolut resolvite, ar mai devenì, pe cale legală, discutabile. Așa ceva, ori cât ar îngrozì pe cei ce sĕ cred că au pus mâna pe omnipotență, e mai puțin decât cultul cel pe față dedicat cu atâta emfasă de comitatul Pestei, de comunitatea Caşovia, de comunitatea Czegledului etc., inimicului declarat al dinastiei, lui Kossuth. Sau doară dinastia nu încape în „întregitatea“ statului, care se împută cetățenilor iubitori de ordine, dar nu de privilegiuri, că o vatăma când reclamă drepturi și nimic mai mult?

Ei bine, întreaga diaristică maghiară ne zugrăvesce pe toți părețiì oardele de cazaci, cari au sĕ vină sĕ ne calce. Și în același moment, aceeași diaristică, caută cu lampa lui Diogene, fel de fel de cusururi naționalităților, cusururi cari nu esistă decât în fantasia unor iperzeloși, cari ar vrea ca și din petri sĕ facă Maghiari; în același moment, aceeași diaristică, caută panslavistii prin bisericile naționalităților și cere legi escepționale, pentrucă a apărut undeva o scriere, în care sûnt depuse nisce postulate, care sûnt anatemisate, fără de a fi discutate.

N'ar fi oare timpul ca mintea sănătoasă, liberă de prejudețe șovinistice sĕ ajungă și în presa maghiară la cuvênt și încă la cuvêntul normativ?

Un corb alb s'a arĕtat și în presa maghiară, în „Szabadság“ din Oradea-mare, corb pe care îl reproducem în traducere la alt loc. Iam dis „alb“ deși, după cum vor vedea cetitorii, și acì nu lipsesc pene negre, presărate în albul neobicinuit până acì al soiului de scriere în foile maghiare.

Început de augur bun va fi acest articul, sau o raritate care va dispărè fără sunet în noianul șovinismului? Ne temem de alternativa din urmă.

Eată articulu din „Szabadság“:

Între Marmația și Sibiiu.

— Audiatur et altera pars. —

Pe când sĕ aude din spre nord (potcovirea cailor cazacești, pe când sĕ fac la granițele Galiției ridicături pe seama liniilor ferate strategice, pe când își organisează Rusia armata sa cu încordare, pentru ca acele regimente, cari au cucerit șanțurile Plevnei și au străbătut Balcanii, nu preste mult, dar de cu primăvară, se strivească și armata austro-ungurească, pe atunci pre noi ne privesc cu deadinsul două enunciațiuni: una din Marmația, alta din România.

Dela Români derivă amêndouĕ.

Urmașii lui Traian, se pare că au ajuns la convingerea că, inimicul comun: pofta de domnire a panslavismului, amenință de o potrivă pe Români și pe Maghiari; ei încă recunosc necesitatea de a fi în momentul deciditoriu comună lupta, carea va decide nu numai asupra esistenței noastre de stat, ci și asupra limbei noastre.

Este deci de mirat, că presa maghiară întreagă primesce cu atâta bucurie patriotica declarațiunea Românilor din Marmația și i place a o declara de un eveniment politic însemnat. Batăr întreagă declarațiunea pretorului Vincz are un miros atât de oficial, încât își perde toată însemnătatea sa politică. Dar și o perde și pentru aceea, pentrucă fericirea cea îmbelșugată și libertatea cea mare despre carea au făcut atâta vorbă maramurĕșenii, cei despre cari abia cred că li s'ar fi trimis diplome de privilegii, fie din Viena, fie din Budapesta, în deșert le căutăm noi în ținuturile maghiare, căci decât pe acestea, mai ușor aflăm, că noi ne putem considera de sclavii stăpânirei militare austriace, de cât fiii unui stat libĕr.

Nu vom nici pe mulții funcționari Români, cu cari este încărcată administrațiustnea și judecătoriile, și a căror statistică au statorit'o vice comitele Mihalca și pretorul Vincz într'un mod atât de esagerat — sokszorositó tükörbe pillantva -- încât însuși dl Mihalka abia o ar subscrie, dacă în oarele sale libere, ar numĕra pe degete că, — afară de el — câți subprefecți și prefecți sûnt dintre Românii, a căror numĕr trece preste două milioane.

Întreagă declarațiunea maramurĕșană nu se poate cualifica, decât de o iperloialitate, căriea eu, nici când se manifestează în interesul gintei maghiare nu-i pot gratula, s'au cel puțin'i deneg toată însemnătatea politică.

Eu cred cu mult mai serioasă și însemnată enunciațiunea presei bucurescene, și în deosebi părerea foaiei lui Brătianu, a „Națiunei“. Aceasta foaie nu se măgulesce, nu cântă imnuri de laudă guvernului lui Tisza, ci espune lămurit violările drepturilor și pretinde îndreptarea lor.

Și la aceasta Românii au drept.

Au drept în înțelesul legilor firei, cari recunosc pentru toți cetățenii unui stat datorințe și drepturi egale. Au drept și în înțelesul neprescriptibilelor doveți istorice, cari documentează că românii sûnt de mii de ani pe acest pământ, pe care ce e drept l'a cucerit (?) maghiarul, dar pe care nici odată nu l'a prefăcut în colonii de sclavi.

Presa bucuresceană este vrednică de considerat și pentru împregiurarea, că tonul ei nu tradă nici o nĕsuință daco-romanistă, căci ea nu poftesce privilegii pe seama fraților ei, ci numai drepturi egale, ea poftesce ca românul se nu fie privit în patria lui de „paria“. Și realisându se aceste dorințe — dice „Națiunea“, Ungaria ar putè conta la adevĕrata simpatie a românilor.

E trist că presa măghiară nu voiesce sĕ priceapă ce este egala îndreptățire! Ar fi vremea sĕ se spună cât este de ignorată legea naționalităților în cestiunea limbei și în ce mod stângaciu este tractată, fără ca maghiarisarea cea forțată sĕ poată avea când va vre-un resultat. A'și putè scrie cât este de ignorată inteligența română, dar trecênd peste aceasta, vreau sĕ reflectez la momentul cel mai însemnat, la legea electorală, carea mĕsură cu o mĕsură drepul în Ungaria și cu alta în Ardealul locuit de români, ca și când ar voì se lovească cu deadinsul în față adevĕratul principiu democratic, desevêrșita egală îndreptățire.

Aplice-se numai în Transilvania legea electorală practicată în Ungaria și fie încredințați că, am apropiat inimile române de noi mai mult ca prin propagarea limbei maghiare între tinerimea română, prin mii de profesori maghiari, și sĕ fie convinși că prin această faptă singură ar resfrânge întreg fâimosul memorand din Sibiiu, pe acel memorand, pe care de altmintrea, numai aceia îl cred grozav de periculos, cari se înfiorează de adevĕrata egală îndreptățire.

Dar problema cea ușoară la aparență nu se va resolve până atunci, până când nu va fi înspirat guvernul nostru de un spirit democratic, până când românimea din Ungaria și Tran-

silvania săturată de aspirațiuni dacoromaniste va privì de inimic al ei nu pre factorul, care produce legi rele, ci ungurimea, până când cu ocasiunea frângerei pânei fără de precugetare se aruncă de multe ori pentru prețuri dejositoare în brațele acelei puteri, înaintea căreia nutrind în peptul său idei greșite, să umilesce, în loc de a-și desvolta cugetările sale în mod sincer și cu demnitate bărbătească.

Doară nici când n'a fost lipsă mai înteițitoare de a se înțelege ungurul și românul, pentru de a merge înainte mână în mână spre ajungerea scopului comun, spre apărarea întregității Ungariei. Preoții muscălesci sfințesc deja steagurile, sub cari au să se grăbească spre noi oardele sălbatice ale nordului, ca să aducă pe vîrful baionetelor acel ucas al țarului, cu care să steargă din rêndul popoarelor Europei pe națiunea maghiară și română.

Să nu ne mărginim, pentru că a sosit timpul ca să se recunoască mărimea periclului și în Budapesta, și în Bucuresci, dar și în Sibiiu.

Nu se poate nega că românii nu s'ar presenta câte-odată cu aspirațiuni separatiste nerealisabile, dar este fapt de altă parte, că poporul român, dacă voesce se poate ridica la acea înălțime a inteligenței, încât să-și priceapă interesele sale, care de loc nu sûnt identice cu acele ilusiuni, de a căror propagare nu se poate învinui nici când românul adevărat.

Și judecând după simptoamele de până acum, ajungerea scopului nu se va potignì de stânca cerbicosității române.

Cununa carea, regina cea de-a pururea veghiătoare, a trămis-o pe monumentul regelui poeților maghiari, protestează sărbătoresce în contra acelei credințe că românul și ungurul pot avea loc numai in două castre contrare. Convenirea dela Turnu severin constată că este aplecare de a ne apropia unii de alții, dar această apropiere trebue să se voească serios.

Rêndul este acum la guvernul maghiar. Recunoască odată și acesta ce rol nefericit și-a ales, când spre paguba tuturor a luat asupra și sarcina de-a îngrășa molochul croat; recunoască pe acea națiune, carea în urma posiției sale etnografice, a trecutului seu istoric și a coincidenței de interese este chemată a trăi și a sênți cu noi, și în loc de a zugrăvì necontenit pe pareți monstrii memorandului din Sibiiu ar face mai bine să satisfacă ecuitabilele și justele pretensiuni ale acestora, și prin aceasta dând probe despre capabilitatea de a guverna, ar putea câștiga aceea, ce cu doioșie dorește tot maghiarul binecugetătoriu: adevărata simpație a românilor, pretenia lor.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Noemvre.

Casa deputaților Ungariei a fost în 1 Decemvre n. gata cu desbaterea generală a bugetului.

Un *entrefilet* în „Fremden-Blatt“ privitor la venirea comandantului celui nou militar din Transilvania, bar. de Schönfeld, a făcut mare alarmă în ziaristică. După „Fr.“ noul comandant înainte de plecarea sa la postul său a avut o conferență cu ministrul de esterne Kálnoky. Cu ocasiunea aceasta ar fi fost vorba și despre raporturile Transilvaniei față cu regatul învecinat, cu România. Raporturile monarchiei cu România sûnt cele mai amicabile și este de interes a constata, că la ocuparea postului important alegerea a căzut pe o persoană, care pe lângă talente înalte militare, are și cualități recunoscute diplomatice, în cât în acest post mărginaș va representa monarchia cerespunzetor și cu demnitate în toată privința.

Presa ungurească se mai alarmează și de un articul al ziarului „Die Presse“ din Viena, care signalisează o schimbare de păreri asupra conduitei politice maghiare în cercurile normative ale Germaniei. Despre aceasta și despre ceea ce zice „Pesti Napló“ în privința articulului, în nrul viitor.

Ziarul „Moskowskija Wjedomosti“ zicea mai zilele trecute că, la cas de isbucnire a unui rĕsboiu cu Germania, cavaleria rusească ar trebuì să năpădească în mase în Prusia, spre a împedeca mobilisarea. La aceasta rĕspunde redactorele militar al ziarului „die Post“, din Berlin, în următorii termini:

Nu se poate tăgăduì că caveleria rusească, înarmată cu pusci care bat departe și în unire cu artileria călăreață, poate fi întrebuințată într'un asemenea scop. Și cu atât mai mult ea va putea face aceasta, cu cât se va putea lupta și pe jos în urma schimbării tuturor regimentelor de ulani și husari în dragoni.

Când nisce asemenea divisiuni de cavalerie ar trece fruntăria, ele ar putea să facă stricăciuui mari, atât la drumurile de fer cât și la liniele telegrafice. Dar nisce astfel de stricăciuni se repară foarte ușor într'o țeară foarte cultivată. De altmintreli, la fruntăria rusească nu se află lucrări mari germane de artă care să fie de o însemnătate oare-care pentru scopuri militare, afară numai de podurile peste Vistula, care se află în cercul de acțiune al fortăreței Thorn, și de aceea nu pot fi distruse. Chiar și cele-lalte două poduri stătătoare de peste Vistula, care se află ceva mai îndĕrĕpt, sûnt apĕrate contra unui atac fără veste de lucrările de întărire dela Graudenz și Marienburg.

Pentru a se face stricăciuni mai mari la trăsurile drumurilor de fer este trebuință de puteri și de vreme multă, și de aceea ele nu pot fi efectuate de detașamente de cavalerie. Este prea adevărat că se pot face foarte lesne întreruperi la construcțiunile de pe suprafață prin materii esplosibile, dar tot așa de lesne pot fi și reparate. De asemene nici distrugerea linielor telegrafice ne ar putea aduce o mare pedecă mobilisării germane, de vreme ce se scie că toate pregătirile sûnt făcute din timp de pace că, îndată după primirea ordinului de mobilisare, toate autoritățile trebue să esecute fără întârziere ceea ce le este prescris și nu pot avea nici cea mai mică îndoială despre aceea ce au de făcut.

În ori ce cas însĕ, chiar dacă o asemenea năpădire a cavaleriei rusesci nu ar dura de cât câte-va zile, totuși ocupațiunea ar fi foarte împovărătoare pentru poporațiunea germană de prin localitățile ocupate și ar vătăma pentru mai mulți ani prosperitatea lor. De asemene s'ar causa Germaniei o mare pagubă și prin nimicirea ergheliilor care se află pe lângă fruntariele rusesci.

Totu-și nu este trebuință decât de nesce lucrări foarte mici, care pot fi efectuate cu sume neînsemnate, spre a împedeca ori-ce încercare de a năpădì despre Ost asupra teritoriului german.

In Constantinopole schimbarea de ministri pare că s'a declarat în permanentă. Semne rele.

Arabi pașa fu condamnat la moarte, Chedivul a schimbat pedeapsa în exil pe toată viața.

Guvernul român și falimentele.

Poate că guvernul Germaniei n'a vrut așa, când mai de une zile a luat nisce mĕsuri nefavorabile comerciului român. Dar pentru România tocmai mĕsurile acele se vede că sûnt salutare, căci aceasta la rêndul ei a fost deșteptată și i s'a atras atențiunea asupra unui rĕu mare, o au făcut se cerceteze și a dat de originea rĕului deselor falimente, care în România deveniseră un ram de industrie. Societatea și guvernul român s'a deșteptat ca dintr'un somn și a vĕdut că falimentele aveau odată scopul ca faliții străini de țeară să se îmbogățească în mod fraudulos și de altă parte să submineze creditul comerciului românesc.

Era un rĕsboiu moral, de și bine mascat, cel declarat României de guvernul german pe terenul comercial. Societatea română, guvernul român, însĕ n'a devenit perplese. Scim ce a făcut într'unirea comercianților români din Iași și acum sûntem în posițiune, în aceeași materie, de a reproduce următorul cercular al ministrului de justiție Státescu cătră toți presidenții de tribunale din România.

Eată cercularul:

Domnule președinte! Am onoare a vĕ înainta un tablou de numĕrul falimentelor întêmplate în decursul ultimilor cinci ani, în toată țeara, indicând naționalitatea faliților, felul comerciului cu care se îndeletniciau și, pe cât s'a putut, pasivul acelor falimente.

Dintrênsul veți putea vedea că, în cele mai multe județe, numĕrul falimentelor a mers crescênd, ast-fel în cât, unde în anul 1878 n'am avut a constara de cât 21 de casuri în toată țeara, în anul următor numĕrul firmelor cari încetau plățile treceau peste îndoit (50 falimente), în 1880 și 1881 se urcă la o mijlocie de 120 casuri pe fie-care an; ear' anul acesta numai până la 1 Octomvre, adecă în decurs de 9 luni, tribunalele noastre au avut a înregistra un numĕr de 177 falimente, cu aproape jumĕtate, adecă, mai mult de cât în cei mai rei din anii precedenți.

Acest fenomen merită, d-le președinte, să atragă toată atențiunea d voastră. Mersul progresiv ce a urmat rĕul în acești cinci ani și mai ales proporțiunea la care a ajuns auul acesta, nu se poate esplica printr'o situațiune generală rea economcă, nici prin vre-o crisă financiară ce ar fi bântuit piețele noastre. Anii agricoli dela 1878 încoace, au fost în genere buni și exportul s'a manținut în proporțiuni normale. De altă parte circulațiunea capitalurilor s'a înlesnit prin mai multe instituțiuni de credit și instrumente de schimb, dobânzile în genere au descrescut în mod considerabil, creditul public și privat s'a eftenit și comerciul a fost pus ast-fel în condițiuni mai favorabile pentru a'și putea efectua plățile cu regularitate și a face la timp onoare angagiamentelor sale.

Toate acestea împregiurari păreau de natură a rădica și întări comerciul nostru, a asigura mai mult regularitatea și esactitatea plăților și a împuțina astfel numĕrul falimentelor.

Dacă totuși ele au crescut în mod simțitor, causele trebuesc căutate airea. Aceste cause pot fi multiple și nu mĕ îndoesc că camerile de comerciu, cărora rĕul s'a semnalat, vor căuta, prin o anchetă minuțioasă, să 'și dea bine seama de dênsele, și să lumineze guvernul asupra mĕsurilor ce ar fi de luat pentru combaterea și împuținarea lui.

Până atunci însĕ și pentrucă în mare parte aceasta stare de lucruri se poate atribui indulgenței cu care unele tribunale tratează afacerile de asemenea natură și puținei îngrijiri ce se pune de parchet și de judecătorul comisar pentru descoperirea și constatarea adevĕratelor cause care au produs falimentul, mĕ cred dator. dle președinte, să atrag toată serioasa dv. atențiune asupra acestei materii care interesează în cel mai înalt grad nu numai averea particulară a fie cărui comerciant, dar însași prosperitatea generală a comerciului, și mai presus de toate moralitatea publică.

Sûnt, de sigur, falimente care nu se datoresc decât nenorocirei, nepriceperei în afaceri, calculelor greșite, întinderei peste mĕsură a operațiunilor comerciale, și la o mulțime de alte împregiurări, cari au putut înșela prevederile comerciantului și face ca resultatul să nu respundă asteptărilor sale.

Dar în prea multe casuri falimentul nu este decât resultatul fraudei a calculilor neonesti, a manoperilor ilicite și a tot felul de artificii viclene puse la serviciul cupidității și a dorinții de a se înavuți repede și fără multă muncă în detrimentul altora.

Asemenea fraude trebuesc lovite, dle președinte, cu toată asprimea legilor și tractate fără nici o cruțare.

Indulgența și favorea cu care s'ar arăta în asemenea casuri, persoană favoritului, negligența sau nepăsarea ce s'ar pune de judecătorul comisar și de tribunal în descoperirea și constatarea fraudelor, cari au pregătit s'au precedat falimentul: posibilitatea ce s'ar lăsa falitului ca prin creditori, coplesanță să'și facă o maioritate factică, cu care să impue legea creditorilor serioși și de bună credință: impunitatea ce în fine s'ar asigura astfel falitului prin moliciunea ce s'ar aduce în reprimarea fraudelor, toate acestea ar avea de efect să lase pe creditorii adevărați la discreția falitului și a complicilor lui, ar ridica ori ce încredere în protecția și eficacitatea legilor și ar procede asupra comerciului onest și creditului, în genere un efect desastros.

O asemenea stare de lucruri ar întemeia credința tot deauna contagioasă, că falimentul a devenit o industrie lucrativă și fără multe risicuri; numĕrul falimentelor s'ar înmulți fără causă aparentă bine-cuvintată și simțĕmintul de probitate în afaceri, care este sufletul chiar al comerciului, s'ar altera și perde, cu încetul, cu desăvîrșire.

De aceea, dle președinte, și în adăstrare de a se completa pe cale legislativă unele lacune ce esistă în legislația noastră în materie de falimente vĕ rog să fiți cu toată luarea aminte în afacerile de asemenea natură. În acest scop veți îngrijì a nu se numì sindici provisorii decât persoane de încredere și neinteresate la acoperirea fraudelor. Feriți vĕ mai cu seamă de a încredința această sarcină creditorilor bănuiți sau advocaților însărcinați pe sub mâna cu apărarea falitului sau persoanelor sugerate de acestia; puneți îndatorire judecătorului comisar să facă o cercetare serioasă asupra causelor și împregiurărilor cari, au determinat falimentul și sĕi dea negreșit raportul în această privință în terminul de 15 zile așa cum se prescrie de art. 226 cod. de comerciu. Tot odata și pentru că judecătorul comisar și parchetul sĕi poată îndeplini misiunea, îndatorați pe faliți să depună negreșit bilanțul de activ și pasiv, să arete numele creditorilor și sumele ce datoresce fie-cărui, să esplice în scris clar si lămurit toate causele și împregiurările cari 'l-au silit să înceteze plățile. Numai astfel, cercetările și investigările fie ale judecătorului comisar, fie ale parchetului asupra naturei și caracterului falimentului, vor putea avea o bază sigură și un punct de plecare determinat. La cas când această îndatorire nu se îndeplinesce de falit, sau când registrele nu'i sûnt în regulă, s'au când vi se arată de creditori acte de îmflare a pasivului sau de disimulare a activului, s'au când și-a continuat operațiile după ce pasivul covârsise activul ce avea nu esi-

taţi a trata pe falit ca bancrutar fraudulos, făcând să se constate toate aceste împregiurări şi usând de toate rigorile legilor. Spre acest sfirşit asociaţi chiar dela inceput acţiunea şi supravegherea parchetului la cercetările judecătorului comisar şi la operaţiile sindicilor provisorii, comunicând de îndată ministerului public darea pe faţă a falimentului.

Art. 204 cod. comercial vrea să faceţi această comunicare de-a dreptul ministrului de justiţie. Vă autosez şi vă cer să o faceţi parchetului, care este organul legei şi representantul ministrului pe lângă cel tribunal. Procurorul, ast-fel sesisat de afacere, va putea să culeagă însuşi toate informaţiunile, să controleze arătările şi declarările falitului, şi să secondeze acţiunea judecătorului comisar şi a tribunalului, în descoperirea fraudelor şi reprimarea actelor de rea credinţă.....

P. S. Din tabela statistică acî anecsată veţi vedea că sub raportul naţiunalităţei în cifra totală de 488 falimente, comercianţii Evrei figurează pentru două treimi (320), cei Români pentru mai puţin de o pătrime (112), ear' restul de 56 falimente, adecă aproape a noua parte, este representată de comercianţi de diferite alte naţionalităţi.

În privinţa naturei comerciului acelea cari au fost mai aplicate sau mai espuse sûnt: manufactura, comerciul de marchitănie şi mărunţişuri, galanteria şi mode, lipscănia, haine gata şi confecţionate, băcănia şi braşovenia.

În fine, sub raportul localităţilor, acelea cari au avut a înregistra mai mult falimente, sûnt cele următoare:

Bucuresci (Ilfov)	cu	136
Iaşi	„	73
Galaţi	„	47
Botoşani	„	37
Brăila	„	18
Neamţu	„	18
Tutova	„	17
Roman	„	15
Argeş	„	15
Dolj	„	14
Putna	„	13
Tecuciu	„	12

În celelalte districte nu am avut a constata de cât puţine casuri; ear' în trei districte, şi anume. în Fălciu, Muscel şi Romanaţi, nu s'a întêmplat nici un faliment în acesti 5 ani.

Discursul

lui Tit Maiorescu cu ocasiunea desbaterei respunsului la Mesagiu în camera României.

(Încheere.)

Nu trebue, dnii mei, să se bage politica aci. Magistratul trebue scutit, ferit, ocrotit de luptele noastre, de sfêşierile partidelor: pentru că el este în Stat acela, care dă cetăţanului în deobşte siguranţă în contra ori cărei împilări, şi a impilării partidelor, el este unul din organele, cari alcătuesc unitatea Statului în mijlocul îndoirei partidelor.

Urmând mai departe cu enumerarea sferelor de activitate publică, cari trebuesc depărtate din sfişiarea partidelor, constat că între aceste s'a admis scoala, mai constat că s'a admis totdeauna şi armata. Acolo cel puţin unde suntem chemaţi a muri cu toţii împreună, s'a admis dela inceput că e o singură ţeară pentru care murim, şi nu două partide desbinate.

Dar e destul atât? Toţi bărbaţii cu înţelegerea trebuinţelor reale ale statului român vor recunoasce, împreună cu mine, că nu este destul atât.

Ceea ce ar trebui să mai facă e aceasta; şi primarul şi consiliile comunale şi judeţene tribuesc scoase din politică. Administraţiunea locală a oraşelor şi a satelor administrarea intereselor locale ale districtului trebue să o lăsăm tuturor celor capabili din localitate, fiind-că e a tuturor şi nu a unei divergenţe de opinii după divergenţă de pardită.

Dar să ne apropiăm acum de sferele mai înalte ale Statului şi să esaminăm intrebarea şi în privinţa nouei noastre instituţii a ministrilor plenipotenţiari şi reşedinţi pe la curţile străine.

O idee care cred că trebue să fie primită de toţi, e că mai ales representanţii ţĕrei în străinĕtate nu sûnt şi nu trebue să fie ai unei partide, ei sûnt ai ţĕrei întregi. Putem noi oare să transmitem în străinetate sfişierile noastre din întru şi să fim represintaţi faţă cu străinii, cari adese ori sunt şi duşmanii nostri, slăbiţi în autoritatea noastră relativă prin jumĕtăţirea intereselor de partidă? De sigur nu! Aceasta ar fi o pericoloasă erezie constituţională.

De aceia şi vedeţi, că nici o dată nu i-a trecut prin cap unui guvern englez, dacă s'a schimbat în coloarea politică, dacă a venit d. e. după Beaconsfield antagonistul său Gladstone, ca să-şi recheme pe agenţii diplomatici numai pentru că sûnt numiţi de un guvern de altă coloare politică.

Ertaţi-mĕ, dlor, dacă vorbesc cu o deosebită stăruinţă de această cestiune.

Nu sciu cum, dar mi-a părut că începutul de toamnă al legislaturei noastre din urmă este plin de un fel de atmosferă îngreuiată de false înterpretări, de insinuări şi presupusuri, întemeiate pe o foarte greşită înţelegere a constituţionalismului.

Mĕ cred dar dator a pune întrebarea franc şi lămurit: este cine-va de părere, că ar fi în interesul ori cărui stat constituţional şi în deosebi în interesul micului nostru stat, care are trebuinţă de conlucrarea tuturor bărbaţilor ţĕrei în străinătate, să fie cestiune de partidă?...

Dacă nu-mi face nimeni onoare de a mĕ întrerupe prin o afirmare, dacă nimeni nu susţine că e cestiune de partidă, apoi corolarinl este: prin urmare, ori-ce primire a funcţiunei de ministru reşedinte în străinătate, întru nimic, dar absolut întru nimic nu se poate înterpreta ca o trecere dintr'o partidă în alta, ca schimbare de idei, ca o pată ce se aruncă asupra caracterului politic al cuiva (aplause.)

S'a dus d. Creţulescu la Petersburg, d. Mavrogheni la Constantinopole, d. Carp la Viena, însĕ d. Carp remâne absolut corect cu toate ideile sale, fără nici o schimbare în ceea ce privesce politica internă: d. Mavrogheni absolut corect cu ideile sale, fără nici o schimbare în politica internă; şi foarte bine a făcut guvernul dacă a crezut că sûnt acesti bărbaţi capabili de a ocupa acele locuri în străinătate, foarte bine a făcut că i a ales fără privire de partidă, şi rĕu ar sta ori-cărui bărbat politic cu minte de a face presupuneri şi interpretari rĕu voitoare din aceasta. Dlor, vĕ rog ertaţi-me dacă fac aci o parantesă personală. Deşi cestiunile personale nu au nici o valoare în discusiunile politice, dar sûnt dator a face această parantesă, pentru că nu aşi voi să se slăbească argumentarea mea prin prepusul, prin insinuarea că ar fi un gând personal care mĕ face să susţin cu toată convingerea aceasta teorie.

Am citit şi eu prin ziarele de eri şi de astăzi, cum ne cetea mai deună-zi şi d. ministru de interne din „Binele public,“ am şi auzit prin Cameră că ar fi vorba se pun în practică eu însumi această teorie, să fiu adecă trămis la nu sciu care post, în nu sciu care ţeară străină. Daţi mi voe a desminţi aceste sciri.

Nu a fost nici o vorbă despre aceasta; îmi permit a adăoga: nici nu poate să fie vorba pentru persoana mea. Pănă când nu va fi schimbată opinia publică în această privire, vreau să am dreptul neatins de ori ce fel de bănueli personale, dreptul de a susţine cu toată tăria un princip de stat, fără a cărui păzire în aceasta sferă ca şi în cele-lalte menţionate mai sus, ducem ţeara la peire cu administrarea noastră constituţională.

În aceasta convingere a mea eu aşi crede că trebue cu timpul să mergem şi mai departe în întinderea sferei din care desbinarea partidelor să dispară.

Ce bine ar fi d. e. să coprindem în aceasta sferă a pacînicei ei adminstrări şi prefecţii se nu mai ia parte la luptele electorale (aplause,) ci să se ocupe numai de buna gospodărie a districtului lor, fără prea multă privire la partită! Ce bine ar fi când am vedea o dată câte-va guverne urmânduse unele după altele din diferite partide şi lăsând totutuşi vr'o 10—15 ani pe aceeaşi prefecţi neschimbaţi, numai dacă sûnt oameni onesti şi capabili. Aceasta ar fi reforma cea adevĕrată în administraţiunea ţĕrei.

Şi, d-lor, cam aşa se face în Englitera. Englesii, în luptele lor de partide nu ating pentru a zice aşa, pânea de toate zilele a locuitorilor de sate şi oraşe, şi de aceea Englezii pot merge înainte cu alternarea la putere a partidelor lor. Pănă la un punt oare-care, ei sûnt şi pot fi indiferenţi la aceste certe de paridă, fiind-că ele nu taie pănă în adâncul administrării intereselor locale şi nu ating imediat şi direct partea esenţială a vieţei pacinicilor locuitori. Acolo locuitorul nu se uită ca să vadă cine este mare, cine este cu înfluenţă în sat, în oraş sau în district, ca să se ea după dênsul dacă vrea să aibă viaţă liniştită, să scape de şicane, să poată avea dreptate în contestaţii, să nu fie asuprit la imposite, să nu fie, tocmai când are treabă, luat pe nedrept la garda naţională (ilaritate) şi o sută de alte asemenea.

Aşa dar să scim cu toţii şi se formăm opinia publică în acest înţeles: este un principiu pentru buna stare a administrărei statului constituţional, că sfera luptelor de partidă nu trebue întinsă peste oare-cari limite foarte strîmte, de care voiu vorbì îndată, şi mai ales pentru statul român în starea lui de astăzi, trebue esenţial mărginită.

Pănă când nu vom pune practică acest principiu, nu poate fi vorba de îmbunătăţirea administraţiei noastre.

Oameni onesti şi capabili n'avem destui, mai ales pentru acel foarte mare număr de funcţionari, cari sûnt în atingere cu zilnica vieaţă a poporului de rând. Dar şi din acei puţini cari i avem, condamnăm o jumĕtate se astepte în neactivitate pănă va cădea dela putere cea-laltă jumĕtate, care se întêmplă a fi cu protectorii săi la guvern. In această stare, guvernul central să vede silit a umple golurile cu ori-ce soiu de îndivizi, numai să fie aderenţi ai partidului său, şi cu acest metod nefericit aruncăm administraţia din ce în ce mai mult pe povârnişul, pe panta corupţiunii. Aici dar este cel dêntêiu punt, unde oamenii de stat cu minte trebue ce concentreze puterile fără deosebire de partidă, pentru a schimba reaua deprindere de pănă acum, aşa de contrarie adevĕratelor interese ale Statului nostru, chiar constituţional fiind.

Trec acum, dlor, la ceealaltă parte a acestei argumentări şi mĕ întreb: unde este însĕ sfera cea restrînsă, unde lupta de partide este esenţială în sistema constituţională, este condiţia lui de vieaţă pentru a produce lumina ce resultă din ciocnirea ideilor şi a produce resultanta intereselor publice contrarie?

Aceasta sferă este banca ministerială şi deosebirea maiorităţii şi minorităţi în Cameră şi Senat, ca şi în colegiile lor electorale, asupra chiar ideilor puse înainte de guvern ca proecte de legi sau ca practică administrativă. Aici în adevĕr luptă, aici idei diverginte, aici principii de partidă clar formulate.

Aici nu e permisă duplicitate de principii în una şi aceeaşi persoană, precum nu este permisă nici ascunderea sau ignorarea ideilor, după care este în intenţia fie-cărui ministru de a'şi dirige resortul său şi fiecărui deputat de a'l susţinè s'au a'l combate.

Grupările de partidă ce se formează aici nu se pot întemeea pe numele persoanelor, ci pe autoritatea principiilor şi a aptitudinei în aplicarea lor, şi ori ce trecere dintr'o partidă în alta trebue clar motivată înaintea ţĕrei ca o necesitate de principiu în interesul generale, sub pedeapsă de a fi tacsată de felonie.

Nu de geaba, dlor, trebue se stăruim în o asemenea accentuare a ideilor.

D. Cogălniceanu, cu autoritatea ce o are prin însemnatul său trecut ca bărbat de stat în ţeara aceasta, ne-a repetat alaltăeri programa bĕtrânilor dela 1857. În adevĕr am trăit cu această programă pană la 1880—1881 şi dv. aţi încoronat'o prin proclamarea Regatului şi a Dinastiei. Dar de acnm înainte, care este formula de idei ce ni se impune nouĕ, celor ce venim după dv.? Şi întrebarea este cu atât mai grea, cu cât din bĕtrâni ante-luptatori dela 1857, pentru nenorociraa noastră, a se duce unul câte unul, aca încât astăzi se pot numĕra acei ce au mai remas şi a căror titlu de onoare este a fi condus ţeara aceasta unde se află acum. Au mai remas din Brătienii, Rosetti, Cogălniceanu, au mai remas din membrii comitetului unionist dela Iaşi Lascar Catargiu şi Mavrogheni.

D. M. Cogălniceanu. Numai Mavrogheni a fost.

D. T. Maiorescu. A mai remas principele Dimitrie Ghica, care în divanul ad-hoc din Valachia a respuns comisarilor străini: organisarea politica internaţională o putem primi dela voi, dar nici un amestec în administraţiunea internă a ţerei! A mai remas din bărbaţii acelei epoce unul, care dacă nu a avut multă activitatc politică, dar a făcut pentru deşteptarea simţului naţional între noi tot atât ca ori şi ce altă activitate politică, a remas acela a cărui grai fermecător a sciu se dea limbei române forma de întrare în inimele acelora cari pănă atunci se încântau numai cu literaturele străine, a remas Vasilie Alecsandri (aplause).

D. M. Cogălniceanu. A fost în comitetul central al unirei.

D. T. Maiorescu. Să mĕ erte d. Cogălniceanu dacă vĕzând că gloria politică este împărţită între mai mulţi, am voit se reserv pentru gloria noastră literară un loc deosebit (aplause).

Acestia au mai remas de acea epocă, ceilalţi nu mai sûnt între noi.

Acum pentru noi se pune întrebarea capitală: care este suma de idei, care este în situaţia de astăzi chemată de a ocupa locul lăsat prin îndeplinirea programei dela 1857?

Scusaţimĕ, dlor, dacă vĕ tot vorbesc de idei.

Este un lucru curios ideile acestea, teoriile acestea cum să le numiţi, tacsaţile chiar de teorie visionară, dacă vĕ place. Fără îndoială, teoria fără practica, fără puterea de a se pune în lucrare, ideia fără realisare este foarte slabă, foarte puţin atrăgătoare, e foarte puţin căutată. Dar să ne ferească Dumneţeu să credem că este cu totul de prisos şi că putem să ducem ţeara numai cu practica dintr'o zi întralta cu mici combinări ale momentului, schimbându-ne în ori ce moment părerile după voia întêmplării. Aceasta ar însemna decadenţa nivelului general al vieţei noastre publice, scăpătarea într'o stare de slăbire a inteligenţelor şi lăţirea fără margini a corupţiunei în tot mecanismul statului. Căci unde lipsesce ideea care înalţă pe om, vine în loc interesul meschin care-l degradează şi atunci punem viaţa noastră publică în pericolul de a ajunge cel mai mare rĕu ce i se poate întêmpla: la specularea formelor politice pentru esploatarea intereselor private.

'Mi e teamă că deja astăzi, în această scurtă stare de transiţie, se vĕd unele simptoame premergĕtoare ale unei scăderi a nivelului nostru intelectual

Ca simptom într'o simplă stare de transiţie, o asemenea scădere poate să fie lucru firesc şi transitoriu şi el. Dar nu trebue mai puţin relevat, pentru a nu se lăţi cumva mai departe.

Scusaţi-mĕ dacă cumva în calitatea mea de membru al opositiei, nu vĕd poate destul de clar, dar îmi pare că şi nivelul discuţiilor noastre parlamentare în această Cameră a cam scădut. Judecaţi dv. înşi-vĕ.

Eu găsesc foarte cacteristică şi foarte de relevat o vorbire a unor membri din maioritate.

Dlor, ertaţi-mĕ, nu sciu, este vre un leader al maiorităţii aceştia?

Voci. Este, este.

D. T. Maiorescu. Ce fericit a'şi fi când l'aşi afla.

D. N. Ionescu. Ia parlament este preşedintele consiliului.

D. T. Maiorescu. Ministrii guvernează; Camera este aici pentru control şi trebuie sĕ aibă un representante mai autorisat al maiorităţii întru aceasta. În lipsă de un leader, nu pot face alta decât sĕ mĕ ţin de cei ce vorbesc mai des şi ale căror cuvinte sûnt mai cu seamă acoperite de aplausele maiorităţii'şi sĕ-mi ḑic că acestia representă, după toată probabilitatea, ideile maiorităţii.

Apoi d. Maiorescu ḑice că asupra finanţelor cestiunea tot stă neotărîte şi se plânge că cestiunea financiară a predominat pe toate celelalte.

Sĕ plânge apoi de prea desele schimbări ce s'au făcut în minister; schimbări, ḑice d-sa, care nu erau motivate prin nimic.

'Mi e teamă, ḑlor adauge oratorele, că unii din dvoastră nu spun ideile pentru care întră şi es, din simpla causă că nu au ce sĕ spună, fiind că n'au timpul şi nu'şi dau osteneala de a concede şi de a conduce o idee de organisare în toate amĕnuntele ei.

De aceea d. Rosetti a întrebuinţat în contra dvoastră cuvêntul *ergofobie*, frica de muncă, sfiala de a muncì, de a trage la jugul ţĕrei, de a îmbrăsda adânc, de a arĕta care este gândul, nu gândul de jurnale şi de frase fugitive cari sĕ se aplaude în Cameră, ci gândul profund care trebue sĕ fie studiat aşa încât sĕ sciţi şi dvoastră ce voiţi şi noi ce încredere sĕ vĕ dăm.

Dlor, dacă am terminat cu aceaslă relevare a muncei întru realisarea de idei, am făcut-o în relaţie cu cele ḑise de d. ministru de interne şi de d. Cogălniceanu, care ne aminteau rolul ţĕrei noastre în Oriente, posiţiunea în care se află România, recunoscută acum de toţi şi în parte admirată, cum ḑicea dnii ministrii de interne şi de esterne, pentru libertăţile ei şi pentru finanţele ei. Vorbeaţi de rolul acestei ţĕri ca purtătoare de cultură în Oriente. Purtătoare de cultură, da. Dar cum se face această cultură? Unde este lucrarea de cultură încordată pe toate terenurile vieţei naţionale şi unde este inteligenta desteptare, spriginire şi înăintare a unei asemenea lucrări de cea ma mare însemnĕtate din partea guvernului?

Unde este acel studiu vĕḑut, aceea cooporaţiune în munca ideeală pentru a înălţa drapelul ţĕrei acestei, acolo unde trebue sĕ fie, dacă este sĕ fie purtătoare de cultură în Oriente? Am vĕḑut multe precupări de interes material, importante şi acele fără îndoială, dar duse aşa de departe şi de esclusiv, încât lumea din afară nu vede decât finance, specula cu acţii.

Ori cât de importante sûnt interesele materiale ale unei ţĕri, şi nimeni nu le poate tăgădui imensa lor importantă, totuşi întrebarea, de care nu poate scăpa partida liberală, este aceasta: care este stindardul de cultură intelectuală înnaintea tinerimei, care se uită la dvoastră cu dorul de a vĕ urma? Ertaţi-mĕ se vĕ spun că eu nu l'am vĕḑut până aḑi. Şi din partea mea a'şi dorì ca, sfîrşind noi precum vom sfîrşì în legislatura aceasta, cel puţin în legislatura viitoare sĕ se găsească din partea guvernului liberal, dacă este şi poporal, formula ideilor viitorului, pentru ca se aibă cu ce sĕ se hrănească viaţa bublică a poporului nostru şi mai ales sĕ se descepte în tinerime aceea aspirare la ideeal, fără de care nu se poate conduce nici odată soartea unei ţĕri la înălţimea ce i se cuvine.

Varietăţi.

* (Concertul) reuniunei române de cântări a avut loc Duminecă seara, după cum am fost anunţat. Asupra esecutărei vom revenì.

* (Convocarea) învetătorilor protopresbiteratului Avrigului este pe **5 Decemvre** st. v. Prin aceasta se rectifică publicarea din Nr. 136.

* Când era se punem ḑiarul sub presă ne sosesce anunţiul despre moartea lui Aug. Horsia adv. şi not. public în Sighişoara.

* (Turburările studenţilor din Petersburg). „Die Presse“ publică în această privinţă următoarea corespondenţă ce i se trămite din Petersburg cu data de 23 Noemvre:

Întreaga cetate se află în cea mai mare ferbere din causa nouelor turburări ale studenţilor, cari au isbucnit acum şi despre care se vedeau deja semne de câte-va septămênì. Turburările au început de mai multă vreme cu o demonstraţiune contra lui Poliacow. Acum câte va ḑile fu esclus dela Universitate un student din causa acestei demonstraţiuni şi toţi studenţii protestară din resputeri contra acestei mĕsuri. Ferberea de printre studenţi crescu şi mai mult din causa tristelor sciri care sosiră din Cazan despre închiderea Universităţii de acolo şi despre împregiurile de care a fost însoţită această închidere. Studenţii cerură sĕ li se permită a ţinea o întrunire. Directorul Universităţii din Petersburg îi opri şi amenińţa cu escluderea pe toţi studenţii cari ar lua parte la ea. Atunci studenţii respunseră la aceasta amenińţare cu într'uniri demonstrative prin sălile şi coridoarele Universităţii, la care luară parte aproape 257 studenţi. Ei cerură cu unanimitate ca autorităţile universitare se ierte pe studentul esclus şi pe alţi cinci, cari se aflau închişi în carceră. Poliţia, chemată în ajutor de director fu însultată. Atunci şeful poliţiei, generalul Gresser, aduse douĕ batalioane de înfanterie în curtea Universităţii, şi cu ajutorul poliţiei, arestă 180 studenţi. Este de temut că din causa acestor împregiurări, se va închide Universitatea din Petersburg.

Scirile sosite aci din Cazan sûnt foarte triste. Isgonirea unui student a fost causa turburărilor. Armata fu chemată sĕ împrăstie aceasta grămădire nelegală şi fiindcă studenţi în urmă unei somaţiuni de trei ori repetată refusară dea se împrăstia, soldaţii traseră focuri şi omorîră trei studenţi. În urma acestui fact îngrozitor studenţii se predară armatei. Ḑiarelor li s'a înterḑis de a vorbi ceva despre aceasta împregiurare.

* (Earna a sosit.) De Sâmbătă seara a început a ninge. Duminecă a fost viscol cu ninsoare, care a ţinut până seara. Eri am avut timp frumos de earnă. Astăḑi a început sĕ se moaie frigul, care coborise termometrul până sub 0.

Loterie.

Sâmbătă 2 Decemvre n. 1882.

Viena:	**84**	**18**	**21**	**56**	**78**
Timişoara:	**12**	**56**	**79**	**65**	**35**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 2 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118 55	118.40
Renta de aur ung. de 4%	85.40	85.30
Renta ung. de hârtie	84 50	84 50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 —	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88 90	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93 60	93 75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	96 50 95.50	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 20 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96 25	96 50
Sorţi ungaresci cu premii	116 60	116.50
Sorţi de regularea Tisei	108.50	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.30	76.25
Datorie de stat austr. în argint	76 95	76.75
Renta de aur austriacă	94.60	94.25
Sorţi de stat dela 1860	129.50	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	867.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	282.—	284.50
Acţiuni de credit austr.	291.—	293.75
London (pe polița de trei luni)	119.05	119.05
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.47	9.64
100 marce nemţesci	58.35	58.35

Nr. 450 1882 [303] 3—3

CONCURS.

În conformitate cu hotărîrea comitetului subsemnat, se escrie de nou concurs pentru 1 stipendiu à 100 fl. pe an, menit pentru eleve, ce urmează cursul regulat la vre-o scoală pedagogică (preparandială).

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu sĕ subştearnă cererile lor la subscrisul comitet al asociaţiunei în Sibiiu cel mult până la 31 Decembre st. n. l. c. Cereri întrate mai târḑiu nu se vor considera. —

Cererile sĕ fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copiă.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primită într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II-lea al anului scol. precedent şi atestat de frecuentare de pe anul curent dela direcţiunea institutului în originăl sau în copiă legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea punctului 2 sĕ se acludă lsuplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire. —

3. Atestat de sĕrăcie sau de starea orfană, dacă concurenta este orfană, dat dela primăria comunală, subscris de parochul locului, şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiune hotărîtă că concurenta nu mai capĕtă din alt loc vre-un stipendiu.

5. Sĕ se arete că aspiranta este deprinsă în lucruri de mână necesare de a se învĕţa în scoalele de fetiţe.

Concurse întrate dela persoane, ce nu aparţin teritoriului asupra cărei se întinde activitatea asociaţiunei transilvane, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută la Sibiiu în 11 Noemvre n. 1881

Iacob Bologa m. p.,
vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar al II-lea.

Nr. 455 1882. [302] 3—3

CONCURS.

Venind în vacanţia 6 din stipendiile acordate la invetăcei de meserii în anul 1879 şi 1880 se escrie prin aceasta concurs la 6 stipendii de câte 25 fl. pe an, menite pentru tineri români cari voiesc a învĕţa vre-o meserie, dar mai cu samă rotăria, lemnăria (bărdăria), faurăria, măsăria (templăria), cismăria pălărieria, curelăria, şielăria, maşinăria agricolă.

Cererile au a se înainta subsemnatului *comitet al asociaţiunei transilvane in Sibiiu* până la 31 Decemvre n. 1882 Cereri întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Cererile au sĕ fie însoţite de;

1. Carte de botez din care sĕ se vadă că concurentul este de nascere român şi că are cel puţin vârsta de 14 ani.

2. Atestat scolastic, din care sĕ se vadă că concurentul are cel puţin cunoscinţele ce se predau în scoalele primare din Austro-Ungaria, şi sĕ cunoască şi o altă limbă folosită în ţeară precum maghiară sau germană.

3. Revers dela părinţi sau tutori, prin care acestia se obligă că vor lăsa pe fii sau pupilii lor sĕ înveţe meseria la care se aplică, până când vor eşi sodali cu atestat în regulă.

4. Contractul, în original sau în copiă vidimat, ce părintele sĕu tutorul concurentului a încheiat cu maestrul, la care învăţăcelul este primit spre a învĕţa o meserie.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 14 Noemvre n. 1882.

Iacob Bologa m. p.,
vpreş.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar. al II-lea

Viena! Paris! London!

Audiţi şi miraţivĕ!

Administraţiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub preţul de vêndare. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un serviţ foarte solid de masă şi de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) şi primesce fie care comandator garanţie în scris pentru remânerea serviţului 10 ani alb.

6 cuţite de masă cu lamă escelentă de oţel.
6 furcuţe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 linguriţe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuţite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuţe de desert de argint veritabil anglo-brit
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 linguriţe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea mai fină.
2 fesnice pompoase de salon
62 bucăţi.

Dovadă că anunţul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimi fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună şi solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.
Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifflamtsgasse 20.

Praf de curăţit pentru serviţul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 2—6
Filiale: Paris, London.

Conspectul operaţiunilor,

Institutului de credit şi de economii „Albina“

în luna Noemvre 1882.

Intrate.	fl. cr.	Eşite.	fl. cr.
Numerariu în 31 Octomvre	59,781.30	Depuneri	74,509.61
Depuneri	140,386.79	Cambie escomptate	121,135.01
Cambie rescumpĕrate	106,324.80	Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	16,727.—
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	5,472.85	Interese pentru depuneri	992.51
Interese şi provisiuni	9,716.73	Contribuţiune şi competinţe	20.49
Chiriă	88.33	Dividende	509.—
La fondul de pensiune	64.88	Conturi curente	64,786.14
Monetă vêndută	27,709.45	Salarie şi spese	1,672.91
Efecte	3,213.42	Monetă vêndută	66,130.22
Conturi curente	65,766.20	Contul de clădire	1,500.—
Diverse	32,090.81	Diverse	18,012.70
	450,615.56	Saldo în numerariu cu 30 Noemvre	84,619.97
			450,615.56

Sibiiu în 30 Noemvre 1882.

Visarion Roman m. p.,
director esecutiv.

I. Lissai m. p.,
comptabil.

[304] 1—1

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 138. Sibiiu, Joi 25 Noemvre (7 Decemvre) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Die Presse“ şi „Pesti Napló“ în afaceri naţionale.

S'a cam deochiat purtarea maghiarilor şi în afară. De şi s'au ridicat din partea celor persecutaţi în Ungaria până acum nenumărate plângeri juste, s'au trecut din partea streinilor preste ele la ordinea ḑilei şi causa a remas a se decide tot de persecutători. Streinii sau n'au putut, având şi ei ale lor, să se ocupe cu afacerile din Ungaria, sau n'au vrut a căuta mai cu de a măruntul starea lucrului, şi astfel au luat de bani buni ce le vede ochii, sau au tăcut. Ulciorul merge la apă până să sparge! Astfel a gândit şi cei persecutaţi, şi n'au cârtit văḑându-se nebăgaţi în seamă. Şi au făcut bine, căci aḑi, după-ce s'a schimbat foaia, fără concursul lor au pe lângă alte şi satisfacţiunea a nu fi răsplătit rău cu rău. Am ḑis că s'au deochiat lucrurile în Ungaria şi e drept. Adaugem şi aceea, că chiar lucrătorii înşişi şi le au deochiat.

„Presse“ din Viena, foaia guvernamentală, după cum o numesce „Pesti Napló“ (Nr. 332 din 1 Dec. a. c.) îşi ia prilegiul din un articul de a lui „Pesti Napló“ referitoriu la Austria a se ocupa şi ea cu mişcările din Ungaria şi a le aprecia şi ea din parte-şi. „Pesti Napló“ făcuse în articulul numit pe fariseul, mulţămind Ḑeului maghiar, că a ferit parlamentul maghiar de primejdiile aspiraţiunilor naţionale, care se manifestă în Austria. Biata foaie făcu pe ţeranul, care se duse la cârcimă spre a-şi uita de o cam dată de năcas.

Foaia vieneză îl aduce în ori arătându-i, că numai în creerii celor dela „Pesti Napló“ încape aserţiunea: „că unitatea statului maghiar“ ar fi puternic alcătuită, că s'ar putè asemăna cu stânca, de care trebue să se frângă ori-ce mişcare inimică binelui public.“ Acestea era bine dacă le-ar mai fi rumegat încă „Pesti Napló“. Când vine însă foaia vieneză şi îi spune, că are şi ea scire esactă despre mişcările din Ungaria şi că din acelea una singură lucră aşa cum îi place lui „Pesti Napló“ adecă „la construirea unui stat maghiar unit, pecând toate celelalte, nu puţine la numĕr lucră consecuent contra aceleia,“ „Pesti Napló“ stă să turbe de năcas, cu deosebire când vede, că şovinismul maghiar e deocheiat cu desăvârşire atât în Germania cât şi în Austria. „Presse“ scie să-i spună lui „Pesti Napló“ şi prin el partisanilor săi, că de ce şi a schimbat şovinismul în timpul din urmă parola şi tactica sa faţă cu elementul nemaghiar, şi că pentru ce s'a decis, ca de acì înainte maghiarisarea să nu se mai continue în mod oficial, ci însa-şi societatea să ia a mână acţiunea având însă a se evita ori ce lucrare ce ar putè da ansă la vaiete. Toate acestea le scie „Presse“ şi cunoasce şi motivul acestei schimbări. Predispoşiţiunea faţă cu Ungaria nutrită în cercurile competente din Germania s'a răcit, căci le-a venit la cunoscinţă purtarea fără cap şi nemodestă a şovinismului maghiar faţă cu elementul nemaghiar.“ „Pesti Napló“ *et consortes* să înşală rău când cred că Ungaria ar fi fost cândva stat unit, ea a fost în totdeauna „federaţiune liberă a naţiunilor autonome“ Fac rău Ungurii că se arată în afară, ca şi când la ei ar domnì cea mai mare linişte, în deosebi din motivul, că mişcările n'au rămas fără resultat.

E caracteristică credinţa Ungurilor, continuă foaia vieneză, în ameninţarea de primejdii şi acolo unde numai şovinismul vede primejdii. Faţă cu mişcările din Ungaria ar trebuì să se ia o atitudine viguroasă şi justă, căci atât „panslavismul cât şi dacoromanismul îşi au apostolii lor în Ungaria. Dovadă e Memorandul românesc din Sibiiu, care reclamă pentru români Transilvania ca rămasă dela străbuni.“ Să te miri că în faţa acestora se mulţămesc maghiarii cu „mijloacele clocite în puţintica minte a şovinismului.“ „Statul maghiar unit visat de şovinişti nici pe departe nu e creat. Şoviniştii n'au deci lipsă şi motiv a cânta *Te deum.*“

În Nr. din 30 Nov. a. c. a lui „Pesti Napló“ năcăjit, în care se reproduce în parte articulul din „Presse“ se dă curs liber năcasului. Ca omul năcăjit îşi uită şi „Pesti Napló“ de sine şi nu bagă de seamă de contraḑicerile, în care se încurcă. Timbrând articulul din „Presse“ de „absurd şi plin de vorbe late şi necălite“ te ai aştepta la o ignorare a articulului din partea numitei foi. Dar ce să veḑi! In loc de ignorare întîmpini minuţioasă apreciare şi combatere continuată şi în Nr. 232 din 1 Decemvre a. c. După Pesti Napló nu starea lucrului din Ungaria a dat ansă scriitoriiului de a scrie cele cuprinse în „Presse“ nici mişcări naţionalistice, căci în Ungaria „e linişte.“ Invidia a dictat articulul din Presse. Pe Vienezi nu-i ţine locul „văḑând liniştea şi pacea din Ungaria“, care la ei lipsesce cu desăvârsire. Aşa dar de mişcări în Ungaria nu poate fi vorba. Curios lucru. Abia câte-va rênduri mai înjos, îşi uită „Pesti Naplo“ aserţiunea aceasta şi se încearcă a motiva procedura neomenoasă şovinistică faţă cu elementul nemaghiar mişcat, lăudând pe foaia Vieneză, care recunoasce şi ea — deşi din vederile sale imparţiale — „că mişcările naţionalistice sûnt periculoase şi pentru cuvêntul că sub mantaua tendenţelor loiale naţionalistice sûnt vêrite şi tendenţe primejdioase statului.“ Când 'i vine lui „Pesti Napló“ bine esistă, când nu, nu esistă mişcări naţionalistice. Imputarea ce li se face Maghiarilor, că se poartă rău cu naţionalităţile se respinge cu aceea că barem ansă nu li s'a dat Maghiarilor la atare procedură fiind mare linişte în Ungaria. Dacă totuşi s'ar putè dovedì procederi rele, ansă a dat mişcările — dar numai într'u cât acelea au fost tendenţioase şi neloiale.

Mai precugetat dar încă tot iritat e articulul din Nr. 332 (1 Dec a. c.) din „Pesti Napló.“ Ca să-i succeadă combaterea mai bine schimbă „Pesti Napló“ scopul articulului din Presse cu mijloacele aceluia. Presse voia a-i aduce pe Maghiari în ori a nu purcede aşa orbiş faţă cu naţionalităţile, căci vatămă interesele vitali a le statului, de oare-ce numai federaţiunea adecă mergerea mână în mână a naţionalităţilor dă garanţiă pentru prosperarea Ungariei.

„Pesti Napló“ acusă pe foaia vieneză, că „aceasta ar ameninţa unitatea statului maghiar“ — amenin ţată în fapt de Pesti Napló — şi că „ar voì se croească şi în Ungaria cale federalismului.“

„Unitatea statului — escepţionând Croaţia — maghiar nu o poate trage la îndoială nimenea, nici chiar scriitorul articolului din „Presse“. Unul e guvernul, una legislaţiunea, e uniformă administraţiunea şi justiţia, e concentrat comerciul şi puterea statului ajunge peste tot locul chiar şi în satul din urmă la marginea imperiului. Ce e mai mult domnirea şi puterea regelui maghiar încă e una şi nedespărţită.

Foaia vieneză ar trebuì să se rușineze în faţa atâtor doveḑi hotărîtoare şi să numai dea faţă cu Maghiarii. Păcat numai că e uşor a susţinè astfel de lucruri dar greu a-le şi proba. Cum că guvernul şi legislaţiunea e una, e adevărat, dar tot aşa de adevărat e şi aceea că sûnt unilaterale, parţiale, mulţămind guvernul numai aspiraţiunile unor-a şi nu a tuturora Cum că puterea statului ajunge peste tot locul încă e adevărat, e întrebare numai că oare făcuta puterea aceasta onoare maghiarilor vêrându-se în biserica din „Dobra“ spionând, sumuţând şi trâmbiţând alarmă fără causă şi zădărnicind încrederea reciprocă dintre cetăţenii statului, cari ar trăì altcum în linişte l â n g ă olaltă.

„Esercitarea cultului şi scoalelor confesionale sûnt una şi stau sub inspecţiunea statului. În parlamentul din Austria sûnt numai partide naţionalistice, în cel din Ungaria nu-e nici

FOIŢA.

Concertul de Duminecă seara.

Constatăm înainte de toate, că reuniunea noastră de cântări sub conducerea dlui G. Dima şi-a câştigat un nume favorabil. Publicul cel numĕros, care aştepta cu oare care nerăbdare începutul concertului confirmă aserţiunea noastră.

Îndată după 7 oare corul mestecat sau „micst“, după cum se ḑice în programa concertului, a deschis concertul cu „Prima ḑi de primăvară“ compoşiţiunea lui Mendelssohn-Bartoldy. Esecutarea a succes. Corul s'a presentat şi de astădată bine, cu armonie neştirbită şi cu o coloratură corespunḑătoare. Ceva *animo* mai mult nu strica. Poate că atunci răpea publicul la aplause mai însufleţite.

Solul din „*Două cântece*“ de S c h u b e r t acompaniate de în adevĕr destera pianistă dna M. Br. le-a esecutat d-ra M. R. Glasul mângăios şi dulce precum şi corecta esecutare a ţinut atenţiunea publicului încordată până în sfêrşit, când aplausele isbucniră ca nisce salve.

Dl P. C. e un veteran în cântări precum şi în reuniunea de cântări şi ne-au înveselit de multe ori cu basul său sonor. De astă dată vocea dlui părea a fi înflorată şi numai dibăciei sale a succes de solul său din opera „Norma“ a plăcut şi a aflat primire bună. Corul de bărbaţi a încadrat bine solul dlui P. C.

Cele „*Trei duete*... de M e n d e l s s o h n - B a r t h o l d y pentru voci de sopran esecutate de d. A. M. şi dra br. P. au fost perfect esecutate; vina că n'au răpit publicul poate că e în firea compoşiţiunei, care te dispune la contemplări în loc să entusiasmeze.

Mai norocos a fost corul mestecat când a cântat cele „*Doue cântece vechi românesci*“ (Sîrmană frunḑă şi Rechiu mâi sănătoasă). Nu sûnt tocmai capete de operă nici ceva bogăţie de melodii dar sunt românesci. Un *avis* atât pentru dl dirigent, cât şi pentru reuniune. Aplausele în urma fie cărui din cântecele aceste sûnt dorinţe esprimate pe care noi credem că reuniunea le va înţelege ca şi noi şi se va silì a le satisface.

„*Cântecul de jertfă*“ de Beethoven, cântat solo de basistul june I. P. a fost bucata cea mai norocoasă din seara întreagă. A trebuit să se repeteze. Glasul sonor, ca de metal, împreunat cu o propunere clară, a concentrat în grabă atenţiunea publicului asupra cântăreţului şi fără a căuta în faţa persoanei, publicul l'a distins cu aplause dintre toţi concertanţii, provocându-l chiar la repeţire. Ce a fost causa? Nu scim, dar a doua oră dl I. P. numai era în dispoşiţiunea de mai nainte.

Cu ocasiunea aceasta avem să înregistrăm şi o novitate. Întâiaşi dată am auḑit într'un concert o cântare religioasă din biserica noastră gr. or. Pentru aceasta sûntem îndatoraţi dlui G. Dima, care încă se încercă să facă şi cântările orientale capabile de musică de artă, cum sûnt cele occidentale. Irmosul Î n t r ă r e i în b i s e r i c ă a fost de astă-dată care a figurat în programă alăturea cu compoşiţia lui M o z a r t: *Ave verum.* Ca cântări în sine nu supunem nici pe una la critică; esecutarea a fost destul de satisfăcătoare; am fi dorit numai la irmosul întrărei, să i se simtă mai mult din origine.

Încheerea a făcut-o un chor de bărbaţi de S p o h n, („Bucurii nevinovate“); musica ca şi tecstul de distracţiune.

Atitudinea corului precum şi a singuraticilor concertanţi ne îndreptăţesc la convingerea că reuniunea face progrese; ceea ce însă nu esclude câte o indispoşiţiune ca şi Duminecă seara, care cuprinde uneori ca un farmec pe artiştii cei mai buni.

una şi toţi deputaţii, afară de câţi-va ultrasasi şi ultrasêrbi, fără deosebire de naţionalitate se ţin de maghiari".

Relativ la esercitarea cultului şi la scoalele confesionale nu ne putem întinde de astădată, A susţinè, că în parlamentul din Ungaria ar fi un singur partid, e tare cutezĕtor. „Pesti Napló" a dat, se vede, uitărei „Desbaterile mai proaspete numai din parlament" altcum nu s'ar fi încumetat sĕ afirme aşa ceva. Când susţine, că fie-care deputat se ţine de maghiar, îşi uită, că în Ungaria merg lucrurile aşa precum merg şi nu aşa precum ar trebuì sĕ meargă. Susţinerea aceasta e o vătămare neertată pentru ţoţi deputaţii mai bine simţitori ca cei dela „P e s t i N a p l o," şi noi credem că nu puţini sûnt de aceia. Sûntem curioşi ce ar ḑice la atare aserţiune între împrejurările de aḑi deputaţii nemaghiari în special cei de naţionalitate română.

Mai curioasă e conclusiunea, ce o trage Napló din aserţiunea de sus. Aceasta dovedesce — ḑice acela, că şi alegĕtorii nostrii simt aşa ca deputaţii şi că patriotismul la popoarĕle din Ungaria atât e de general, încât tendenţa agitaţiunei naţionalistice se eludează chiar şi în părţile cu minoritate dispărentă de maghiari." Din împrejurarea, că ar esista şi in Ungaria mişcări naţionalistice, nu face nici „Pesti Napló" secret. „Nu negăm ca şi în Ungaria e agitaţiune naţionalistică; bucure-se presa din Viena. Că mişcarea aceasta se timbrează de agitaţiune şi că nu i se recunoasce îndreptăţirea dovedesce, cât de orbi vor sĕ fie cei dela „Pesti Napló." Cât de rĕuvoitori îşi sûnt ei lor şi elementului nemaghiar, ne arată părerea ce o au faţă cu mişcările despomenite. Sub cuvênt că sûnt agitaţiuni ei le atribue tendenţe periculoase statului, şi pe sine însuşi ţinêndu-se de infalibili, trag consecuenţa, că prilegiu, la atari apariţiuni nu poate venì decât din s t r e i n ă t a t e.

„Cuibul principal al agitaţiunei germâne e Viena şi în deosebi presa partidului constituţional. Un alt isvor al agitaţiunei acesteia e „Schulvereinul". Dar ce au ajuns aceste? Cei dintâi n'au putut sumuţa nici „P o j o n u l" şi nici „S o p r o n u u l". Schulvereinul au avut câţi-va partisani între Sasi, cari şi ei au bănuit în urmă aceea ce au făcut şi cei mai înţelepţi s'au substras de a fi conduşi de cei dela Schulverein pe căi rătăcitoare.

„Partea cea mai mare a germanilor maghiari s'a indignat de machinaţiunile Schulvereinului şi a remonstrat contra lui." E ridiculos vĕḑênd că „Pesti Naplo" face seriositate cu credinţa în sinceritatea demonstraţiunilor germâne. Ca glumă o ai mai primì, credinţa serioasă în afacerea aceasta seamănă cu bucuria nebunului.

„Agitaţiunea între Sêrbi, ḑice „Pesti Napló" mai departe o a sădit R i s t i c i din Belgrad şi Polyt, care îşi primì educaţiunea în Rusia. Şi ce au isprăvit? Cu mult mai puţin ca N i c h i t a şi I o n i n în Dalmaţia guvernată de Austria. Poftească austriacii a-şi mătura înaintea uşei proprie. Între Ruşii maghiari a sĕmĕnat neghină Dobrzanszky, instrumentul lui Ignatieff, şi neobţinênd resultate a fost silit a emigra în Austria, căci în Ungaria nu se putù fericì! Între Slovaci a respândit Panslavismul societatea de asigurare „Slavia" din Praga prin representanţii sĕi şi societăţile slave dela Universitatea din Viena şi Praga. Cu ce resultat a fost împreunată agitaţiunea aceasta ni-o dovedesc adunările din Neutra şi Turocz Szt. Marton precum şi conclusele sinodului general luteran. Chiar şi broşura, în care se deneagă unitatatea statului maghiar e scrisă în străinătate de un boem, care cunoasce dreptul maghiar şi istoria maghiară ca secretarul de ordinară a lui Schmerling, L u s t k a n d e l care adeverì tot ce nu e adevĕrat. Motivarea aceasta prin deducţiuni din întêmplările din evul mediu era sĕ servească în interesul centralisărei austriace."

„Pe cum îşi are panslavismul isvorul în străinătate şi ar înceta îndată ce ar seca acel isvor asemenea stă lucrul cu agitaţiunea daco-română. Aceasta se aduce din România şi se prăsesce în regiunile acele, în cari a sĕmănat la 1848 camarila Austriacă. O altă dovadă despre esistenţa unei agitaţiuni daco-române e memorandul din Sibiiu. Autorul acestuia e B a r i ţ i u. Şi acesta joacă după şoaptele bucurescene ca Polyt după cele din Belgrad. Dacă am căuta la sucursele, cari se dau şi se primesc spre scopul agitaţiunilor am afla că atât panslavismul cât şi daco-românismul au unul şi acelaşi isvor departe în mod, unde, precum se vede e cunoscută munca de subminare şi unde se află destui bani şi dinamit de ajuns pentru dĕrâmarea statelor.

„Una nu pricepem cum vine „Presse". foaia curţii ces. reg. sĕ facă politică daco-română şi sĕ pledeze pentru destacerea Transilvaniei de Ungarie şi se pretindă a se supune guvernului român.

„Se poate, că memorandul din Sibiiu a făcut mare împresiune în Bucuresci şi în Viena Românii din Ungaria l-a întêmpinat cu mare resimţ. Pressei şi lui Bariţiu ia respuns în locul nostru adunarea din Maramureş ceea ce guvernul nostru ar fi trebuit sĕ o telegrafeze presei din toată europa. Unitatea statului maghiar se recuiră chiar de către români şi se apără în contra dacoromâniştilor, cari au de altcum puţină înfluenţă asupra poporului român."

„În ceea ce privesce maghiarisarea, care indignează pe „Presse" n'avem cuvênt a o combate. Ungaria se maghiarisează pe ḑi ce merge, atât pe calea statului cât şi a societăţii. Pe calea statului nu se face maghiarisarea cu puterea, căci legea de naţionalităţi garantează folosirea limbilor nemaghiare în viaţa privată, în comună, în biserică, în comitate şi în scoală în presă şi în adunări publice, ci numai prin aceea că de limbă oficială se pretinde cea maghiară o îndreptăţire admisă şi de copii. Maghiarisarea în societate avem a o mulţămì agitaţiunilor. De când au vĕḑut naţionalităţile, că agitaţiunile din străinătate nu respectează marginile ţĕrei, au abḑis a fi privite ca streine au abḑis de solidaritatea cu agitatorii şi doresc cu trup şi suflet în limbă şi nume a fi Maghiari. Căci sûntem fiii unei patrii comune, una simţim şi una voim. Ori vrea Austria ori nu, la noi e aşa. Ungaria e stat unit şi va remânè, dacă nu o va cucerì cumva Rusia şi va delătura dinastia habsburgică de pe tron. Presse nu va dorì aşa ceva! Noi vom ferì dinastia de astfel de lucru, au vom îngăduì, în sensul pactului, a se desface Austria şi aşi perde regele provinciile, ce le are."

„Unitatea statului maghiar e garanţie pentru esistenţa Austriei, de aceea îi cresce Budapesta Vienei în cap. Eată causa, din care ar dorì Austria nimicirea unităţii statului maghiar, şi sumuţă pe Saşi, panslavişti şi dacoromânişti în contra maghiarilor. Vienezii nu judecă, pe cum se vede, ce doresc, căci dacă ar înghiţì dacoromânii şi panslaviştii pe Maghiari, ar fi vai şi amar şi de Austria".

„Regele nostru o scie aceasta foarte bine! De aceea şi întăresce Ungaria cu toată puterea autorităţii sale. Regele pricepe pe Maghiari, astfel şi pericului, ce ar putè resulta dîn reciproca neînţelegere, e delăturat. Politica curţii impĕrătesci e: a afla în totdeauna din Austria, şi a păstra în gloria coroanei maghiare poziţia şi chiemarea politică strălucită, pe care o a ereḑit din trecut dinastia Habsburgică".

„Cum că unitatea statului maghiar şi că statul însuşi e maghiar, e faptă şi drept, şi cum că nimenea nu o va desface — o garantează regele maghiar şi natiunea maghiară — aceasta sĕ şi o însemne bine Vienezii."

Revista politică.

Sibiiu, în 24 Noemvre.

Desbaterea specială a bugetului Ungariei pentru 1883 merge repede în casa deputaţilor, cu toate că sĕ mai intercide şi câte o afacere, care nu se ţine de buget, precum bună oară cererea de a se suspende dreptul de imunitate pentru Wahrmann, Istoczy şi secundanţii lor. Această cerere este urmarea dela un duel între W a h r m a n n şi I s t o c z y. Bugetul presidiului ministerial şi al ministrului a *latere*, precum şi cel croatic şi al ministeriului de interne sûnt votate.

Denumirea bar. S c h ö n f e l d comandant militar al Transilvaniei şi convenirea lui cu ministrul de esterne Kálnoky este discutată şi în presa străină. „Nat. Ztg." publică o coresp. dela Viena, în care se accentuează, că comandantul este un bărbat de încredere al împĕratului, şi că raporturile dintre monarchie şi România sûnt cele mai escelente. Corespondentul nu scie cum sûnt a se aduce în legătură afacerile unui comandant cu raporturile diplomatice din ţĕri vecine. Tot ce s'ar putè esplica oare cum ar fi că, după cum ḑicea „P. Naplò" deunedile, că în comitatele Beregului şi Marmaţiei şi în secuime au sĕ se grăbească clădirile drumurilor ce duc spre Galiţia şi podurile sĕ se pună în stare de a putè trece tunuri peste ele. Probabil, ḑice coresp. mai departe, că va fi de lipsă a li se aduce la cunoscinţa unor oaspeţi din Rusia, că a doua oară o armată rusească nu va mai trece pe la poalele Carpaţilor.

Este înteresantă coincidenţa, că pe când bar. Schönfeld conferă cu bărbaţii de stat din Viena şi Budapesta, în B u c u r e s c i „Românul" scrie de apropierea Bulgarilor şi a celorlalte naţionalităţi slavice de pe peninsula Balcanilor de România, pe terenul scientific.

Senatul imperial s'a deschis eri. Afară de buget corporaţiunea aceasta austriacă va mai desbate proiecte de natură socială.

Cuvêntul de tron cu care s'a încheiat sesiunea parlamentului englez a făcut sensaţiune rea în Francia. Cuvêntul de tronnu amintesce de raporturile dintre Englitera şi Francia în privinţa Egiptului, ci trece cu vre-o câteva frase banale preste ele.

La cele ḑise pe scurt în numĕrul trecut despre schimbarea ministrilor in Constantinopole adaugem: Said paşa fu dimisionat pe neaşteptate cu el Osman paşa, leul dela Plevna şi în locul lor au venit membrii din partida jună turcească, precum A h m e d V e f v i c paşa presidentul celui dintâiu parlament turcesc. Acesta fu destituit tocmai din postul de guvernator al Brussei şi citat la Constantinopole, ca sĕ fie dat in judecată pentru abusuri bătătoare la ochi. Cine s'ar fi gândit? Dintr'odată soarele favorului sultănesc i ride şi dint'run om scăpătat ca în povestile arabice se treḑesce — mare vezir! Este cu anevoie a se putè cineva orienta în perversităţile politicei de Harem şi de a afla firele cari pricinuesc sărituri atât de turbate. În ḑilele din urmă se vorbia la Cornul de aur de o conjuraţiune contra sultanului; se ḑicea că acesta sĕ fie aruncat in prinsoare şi în locul lui sĕ vie pe tron frate sĕu Murad. În conjuraţiunea aceasta se ḑice că e încurcat şi Said paşa. Într'aceea telegraful aduce scirea că Said paşa şi Osman paşa eară şi-au primit portfoiurile, şi încă cel dintâiu ca mare vezir şi al doilea ca seraschier (ministru de resboiu).

Manifestul

electoral al lui Z a n k o f f, pentru care a fost arestat la Rusciuc.

„Sûnt convins că aşteptaţi cu nerăbdare opiniunea mea asupra chipului, cum trebue sĕ vĕ purtaţi în viitoarele alegeri, ce se vor face după noua lege electorală, numai este îndoială că, după apariţiunea acestei noi legi electorale, ori-ce bulgar simţitor şi conştienţios şi-a pus diferite întrebări, între care trebue sĕ se afle următoarele: 1. Este oare chipul de alegere al representanţilor pentru Skupcină unul din drepturile poporului? 2. Dacă acesta este unul din drepturile fundamentale ale poporului bulgar, apoi noua lege electorală nu este în contraḑicere cu manifestul principelui dela 1 Iulie 1881, în care se ḑice: „Declar întregului popor că „scopul meu nu este altul, decât asi„gurarea libertăţii şi a drepturilor „poporului„? 3. Este oare drept a obicînuì naţiunea bulgară, care respectă pe principi, sĕ privească manifestele principelui ca şi hatişerifurile de până acum ale Sultanului? 4. Pe când poporul bulgar era representat până acum de 174 representanţi, poate sĕ'şi închipuească cineva că acest popor se va mulţămi numai pe 56 representanţi, cari, pe lângă acestea, sûnt aleşi în mod artificial, şi încă tocmai într'o vreme, când trebue sĕ fie resolvate cestiunile cele mai importante? Toate aceste întrebări mi le-am pus înainte şi am ajuns la următoarea conclusiune: Nu mai remâne alt ceva de făcut, decât ca fie-care alegĕtor sĕ se ducă la localul electoral, dar nu în scopul de a-şi esercita dreptul sĕu de alegĕtor ci spre a semna o petiţiune către principe, cu rugăciunea ca el sĕ abroge noua lege electorală, care este contra Constituţiunei bulgare, contra manifestului principelui şi contra tradiţiunilor poporului; în schimb sĕ se pună din nou în aplicaţie vechea lege electorală.

Iubiţi alegĕtori bulgari! Un an v'a fost de ajuns a vĕ convinge, că fără drepturile poporale, care v'au fost acordate prin constituţiune, nu este putincios nici un progres şi nici o linişte. Chipul cum trebue sĕ alegeţi pe representanţii poporului, vi'l spune articulul 86 din constituţiune. Cine ar putè sĕ vĕ ia în nume de rĕu, dacă aţi lucra în conformitate cu constituţiunea şi cu manifestul principelui? Bulgari, cari vĕ iubiţi naţiunea şi patria, nu puteţi îndura oare persecuţiunile şi pedepsele, ce vi se impun spre a salva onoarea poporului vostru? Este mai mult ca sigur că se vor găsì mulţi între voi cari vĕ vor îndemna sĕ alegeţi după noua lege electorală. Aflaţi însĕ „că ace„ştia sûnt inamici ai drepturilor po„porului, oameni, cari conspiră con„tra poporului spre a'l subjuga şi „a-i răpì suveranitatea lui". Acestea nu sûnt cuvintele mele, ci ale lui Washington, cel mai bun şi mai esperimentat bărbat în cestiunile naţionale.

Patrioţi bulgari, funcţionari şi nefuncţionari! În faţa voastră sĕ petrece un eveniment, care va avè de consecinţă sau nimicirea drepturilor poporului sau o reînviere a lor. Nu simţiţi oare că ceva greu apasă asupra poporului? La noi se împlinesce un ce, despre care Washington a ḑis cu cuvinte profetice: „Mulţi nu pot înţelege aceasta, deşi o simt adânc."

O! patrioţi bulgari, voi cari o înţelegeţi, spuneţi-o întregului popor

bulgar, că această greutate va apăsa şi mai tare, dacă poporul va lăsa să se îndeplinească în linişte şi să i se ia dreptul electoral. Vă veţi putea face voi oare responsabii în faţa istoriei despre o nouă turburare a drepturilor şi a siguranţei voastre? — o crimă, despre care acelaşi patriot american Washington dice; „Când un patriot scie că prin sfatu„rile sale in cestiuni însemnate poate „să producă un efect şi nu o face, „apoi el comite o crimă.“

Întru ceea-ce mă privesce, apoi eu nu pot face acum alt-ceva cu mânile legate, cum sûnt de cât a vă trimite acest manifest şi, pe câtă vreme voi trăi, voi ascepta, spre a vedea dacă voi sunteţi acelaşi popor bulgar, care nu de mult, sub turci, a sciut să îndure, ca şi acum, nesce chinuri tot atât de grele pentru drepturile lui bisericesci şi politice.

„Al vostru *Zankow*.“

Varietăţi.

* (Comandantul militar) al Transilvaniei L M. C. bar. Schönfeld a sosit eri cu trenul de dimineaţă în Sibiiu.

* (Învitare.) Tot on. public, care se interesează de progresul tinerimei studioase, este cu toată onoarea invitat din partea societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ la Şedinţa publică ce să va ţinea *Luni în 29 Noemvre st. v.*, în memoria Marelui Archipăstor Andreiu, în sala cea mare a „seminariului Andreian.“ Începutul la 7 oare seara. Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

Sibiiu, în 23 Noemvre 1882.

Comitetul arangiator.

PROGRAM:

1. „Cuvêntare ocasională“, rostită de *Victor Tordăşianu*, cl. curs. III.
2. Cor din opera „Fluerul magic“ (Die Zauberflote) de *W. A. Mozart*, esecutat de corul societăţii.
3. „Desbinarea confesională a Românilor din Ardeal şi Ungaria; urmările şi influinţele ei asupra bisericei şi naţiunei române,“ disertaţiune de Vasilie Saftu cl. curs. II.
4. „Nor de vijelie“, cântec pentru o voce (tenor) cu acompaniare de piano de *W. Humpel*, cântat de Petru Şpan, cl. curs. II.
5. „Geniul naţiunei,“ poesie de *I. Vulcan*, declamată de Virgil Oniţiu, cl. curs. I.
6. „Cântec de jertfă,“ cântec pentru o voce (bas) cu acompaniare de piano de *L. van Beethoven*, cântat de Isaia Popa, cl. curs. II.
7. „Spune-mi cu cine te însoţesci, ca să-ţi spun cine eşti,“ disertaţiune de *Dimitrie Tătar*, cl. curs. III.
8. „Cu pace să fiţi voi,“ cântec pentru o voce (tenor) cu acompaniare de piano de *F. Schubert*, cântat de Ifraft Popoviciu, cl. curs. II.
9. „Sentinela română,“ poesie de *V. Alecsandri*, declamată de Vasilie Saftu cl. curs. II.
10. „Între piatra Delunată,“ cântec românesc arangiat de *G. Dima*, esecutat de corul societăţii.

* (Însciinţare) Conform decisiunei din şedinţa comitelui central al Reuniunei învĕţătorilor dela scoalele gr. or. române din districtul X al archidiecesei Transilvaniei, ţinute la 22 Octomvre a. c. p. 5 se escrie din nou premiu de 3 (trei) napoleoni în aur, donaţi de Dl. Ioan Dorca director la scoala capitală română ort. res. din Satulung şi preşedinte al despărţământului I-a a acestor Reunini pentru cea mai bună gramatică română, menită pentru elevii, scoalei poporale.

Opul acesta de gramatică română are să fie:

a) lucrat după sistemul analitic sintetic şi adaptat pentru de a se putè da în mâna elevilor.

b) să conţină cel mult 4—5 coale de tipar, în octav mic.

c.) Ortografia cu semne (a academiei române) Manuscrisul să se înainteze subsemnatului comitet până a treia ţi de Rusale 1883 c. v. eară numele autorului să fie alăturat într'un plic sigilat.

Braşov, 19 Noemvre 1882.

Comitetul central al Reuniunei învĕţătorilor dela scoalele gr. or. române din districtul X al archidiecesei Transilvaniei.

St. Iosif, preşed. — *I. Aron*, secretar.

* (Convocare.) La însărcinarea comitetului Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului, convoc pe p. t. dni învĕţători gr. or. din protopresb. Săliştei la şedinţa de constituire, pe 6/18 Dec. a. c. la 11 oare a. m. în sala cea mare a edificiului scolar de aci.

La aceasta şedinţă să învit, pe lângă dnii învĕţători cari sûnt membrii ordinari obligaţi, toţi amicii scoalei şi ai progresului, cari voiesc a întra ca membrii în sinul reuniunei.

După constituire se va tracta tema: „Instrucţiunea limbei române în scoalele noastre.“

Săliştе în 23 Noemvre.

Nicolau Borza, vice-pres. reun.

---

* (Necrolog) Marţi înainte de ameaţi am primit următorul trist anunţ:

Subscrişii cu inima frântă de durere facem cunoscut consângenţilor, amicilor şi cunoscuţilor, cumcă

August Horşia,

advocat şi notar public regesc în Sighişoara.

În urmarea unei paralisie de creeri, la 2 Dec. 1882, dimineaţa la 4 oare, în anul 42 al vieţei sale, al 7-le al fericitei sale căsătorie. şi-a dat nobi lul său suflet în mânile Creatorului.

Îmmormêntarea se va face după ritul bisericei gr. cat. la 6 Dec. 1882 la 3 oare d. m. din biserica gr. cat. din Sibiiu. Fiei ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

Elena Horşia, n. Moldovan soţiă. Ioan Henteş, ases. consist. si paroch gr. or. în Ocna-Sibiiului ca unchiu, cu familia: Ioan, Maria, Elia, Paraschiva, măr. I. Duma, not. în Orlat Isaia, şi Gedeon. Alecsandru Roman, prof. univers. şi dep. cu soţia sa Leontina Balomirian. Iosif Roman, advocat, cu fiia-sa Veturia, măritată Dr. I. Neagoe. Antoniu Schiau, fisc. reg. cu socia sa Constanţa născ. de Dunca, Veri. Elena Fabian născ. Henteş, mătuşă, Georgiu Horşia cu soţia sa Meliton Horşia cu soţia sa, Elia Horşia fraţi. Ana Coman născ. Horşia, soră. Maria Loy, năc. Neagoe, verişoară.

---

* (Părăstasul.) Eată ce ni se scrie în privinţa aceasta; Duminecă în 26/14 Noemvre a. c. după finirea S. liturgii sau celebrat în Biserica gr. or. din Cacova în faţa unui popor foarte numeros parastasul reposatului de 1-a memoria Alesandru Lebu senior din Cacova, carele în 15 Iuniu 1875 fiind încă în viaţă au întemeiat o fundaţiune de 1000 fl. v. a. de present e de 1260 fl. v. a.) în favorul şi pre sama scoalei gr. or. parochiale din Cacova, din a căror interese cu jumătate să se cumpere în tot anul cărţi de învĕţământ copiilor săraci din scoala parochială gr. or. din Cacova şi în cât va fi neaperat de lipsa să se întrebuinţeze şi pentru alte reciusite de învĕţământ trebuincioasa în scoala ceialaltă jumătate din interese după aceia fundaţiune să se adaugă în tot anul la timpul său la capitalul fundaţional in decurs de 50 de ani.

La sfĕrşitul parastasului dl Ioan Bunea, notariu comunal au cetit cuvêntare funebrală anume pentru ocasiunea acestei serbări compusă. În decursul acestei cuvêntări s'au cetit şi actul fundaţional. Prin aceea cuvêntare vorbitorul au apreţiat fapta cea bună, măreaţa şi vrednica a fundatorelui făcută scoalei şi tinerimei scolare gr. or. din Cacova, a accentuat cugetarea fundatorelui cea înţeleaptă şi prevĕdĕtoare şi scopul lui cel nobil şi au lăudat zelul lui cel învĕpăiat de a-se înainta şi perfecţiona tinerimea din comuna sa în sciinţă şi cultură; eşa încât inimile tuturor auditorilor erau mişcate şi pre feţele multora se vedea siruindu lacrimi de bucurie.

Vorbitorul a arătat poporului eventualele resultate folositoare urmande pentru scoala gr. or. parochială din Cacova din aceea fundaţiune şi a încheiat cu dorinţa, ca fapta fundatorilor cea atâta de bună, atâta de frumoasă, şi atâta de folositoare, se afle mulţi imitatori, cari să păşască în urmele cărărilor lui, în urmă cărui poporul au ţis: Dumneţeu să-l ierte! Eară corul scolarilor a întonat de 3 ori „În veci pomenirea lui.“

Cacova în 28/16 Noemvre 1882.

Un participante.

* (Mulţămită publică.) Arangiând la 7/19 Noemvre un bal poporal, în folosul scoalei noastre confesionali din loc, subscrisul comitet vine cu tot respectul să-şi esprime — în numele scoalei şi al său — mulţămită publică pentru spriginirea scopului salutar, ce a întîmpinat'o din partea p. o. public; notând tot odată, cu de a mĕruntul, contribuirile marinimoase.

În fl. v. I. ajutoare dela dd.: Francisc Hosszu Longinul 1, Kolovrat 0.50, Lazarici, Isaie Moldovan, Alecsandru Moldovan, I. Moţiu, Alecsandru Muntean, Todor Murariu, Petru Merina câte 1, Iosif Nádasdy Sirbina 0.50, George Nicoară părintele, Alesiu Olariu, Dr. Lazar Petco, Ioanichiu Olariu, Ioan Pêrvul, Georghiu Pop, Georgiu Secula, Simionaş, Risto câte 1, Ţura 0.50, Mihai Zarea, Petru Zarea câte 1, ? 0.40. II., Preste preţul întrării dela: Ioan Buda, Ioan Ciontea, Csillag, George Duma câte 0.10, Cocoana Floarea 0.40 d. George Gaspar 1.10 d. Ioan Filimon 0.20, d. Alec. Hosszu Longinul, d. Iustin Moldovan câte 0.60 Alecsandru Sĕbeşan 0.20, Ioan Segesvári 0.10, S. O. 0.60, Ioan Străjău, A. Vitan câte 0.20. Aladár Zudor 0.60, Venitul total **42 fl. 90 cr.** venitul curat **22 fl. 74 cr.**

Deva 4 Decembre n. 1882.

Comitetul arangiator:

Todor Morariu, măcelar — *Petru Merina*, ciobotar.
Ioan Filimon, — *Ioan Ciontea*, pietrar.
George Duma. — *Iaan Străjău.*

* (Foc) Alaltă seară după noue oare am fost alarmaţi, din causa unui foc într'o pioniţă în strada Poplăcei mică. Focul a fost suprimat îndată.

* (Lupi şi eară lupi.) Din părţile Şurei-mici-Rusciori auţim că lupii au făcut stricăciuni mari şi în vite mari şi în mĕrunte.

* (Pagubă că nu avem foaie umoristică.) Atâta material umoristic cât produc ţiarele maghiare este o perde, atât pentru present cât şi pentru viitorime că rĕmâne ne aşeţat la locul, ce i se cuvine. Şi în privinţa această n'avem să facem multă deosebire între ţiarele maghiare. Toate (se înţelege cele serioase) concură pe întrecute cu umoristiade, care de care mai posnaşe. Aşa una scrie cu mare sumeţie: „Nenorocită amestecătură mai e şi Austria aceea!“ „Nicăiri pe lumea aceasta nu e atâta zarvă etnografică ca acolo, nici în Rusia nu.“ Şi aşa mai departe ca şi când Ungaria n'ar avè zarve etnografice şi ca şi când Ungaria ar fi pus toate la cale la sine acasă, mai bine ca în Rusia. Foaia respectivă nu vrea să scie că chica Ungariei e în mâna Austriei şi că Rusia nu dela Maghiari asceaptă sfaturi cum să'şi organiseze popoarele.

Întorcânduse la Austria sapientul organ ride de fremântarea Nemţilor cu Cehii şi ţice că“ *diffilcle est satyram non scribere.* Apoi continuând în ignoranţă vine rândul la dăscălitura naţionalităţilor nemaghiare din Ungaria căror le strigă: să apreţuească liberalismul unguresc; căci zĕu, zĕu când Maghiarii ar face ca Nemţii, nu că nu le-ar mai tipări naţionalităţile legile oficial în limbile olahă, nemţească, sĕrbească, slovacă (Aceasta e curată scornitură şi nu umoristică.... ci le-ar încuia naţionatităţilor toate institutele confesionale ba şi cele private, dacă limba instrucţiunei întrînsele nu va fi cea maghiară. În fine ideea ficsă de a se compara cu Nemţii din Germania, cu Nemţii din Austria, cu Ruşii din Rusia*) la care nu zicem alta decât: *Sokat vinne a szarka de nem birja a farka.* (Mult ar purta ţarca dacă ear suporta coada).

* (Ornamentele naţionale) Ministeriul instrucţiunei publice al Românii a constituit o comisiunea sub numele de comisiunea pentru desemnurile de pe costume naţionale. Ea se va compune din dni D, Sturdza ca preşedinte Th. Aman şi Gr. N. Mano, cari, în unire cu directorul muzeului naţional de antichităţi va procede la adunarea şi clasarea de semnelor după costumele naţionale covoarele şi pânţăturile colecţionate deja în muzeul naţional şi cele ce se vor aduna în cursul anului viitor.

Pentru publicaţiunea acestor desemne, comisia va lua înţelogere cu d Socec care s'a oferit a chromolitografia, pe socoteala s'a, desemnele şi a tipări tecstul cele va însoţi.

Lucrarea aprobată de comisie şi esecutată de d. Socec sub controlul acestei comisii se va întruduce treptat în scoalele publice de fete ca o carte didactică.

* (Un lucrător tipograf deputat.) Ţiarul „Italia“ anunţă că noul deputat al oraşului Millano d. Maffi, lucrător tipograf, a sosit în Roma. La plecarea sa din Millano camera sindicală a lucrătorilor tipografi îi-a oferit 3000 lei pentru ca să poată trăi în Roma indepedent îndeplinindu şi mandatul său cu cunosciinţă; d. Maffi a refusat de a primi aceasta sumă mulţăminduse a solicita fostului seu patron dreptul de a lucra în tipografia sa sucursuală din Roma. D. Civelli fostul său patron, încuvinţênd cererea dlui Maffi, acesta înainte de prânţ va fi lucrător tipograf, şi după prânţ deputat luând parte la desbaterile camerei.

* (O curioasă controversă) comico-juridică s'a discutat ţilele trecute înaintea unuia din tribunalele României din provincie, căruia îi vom face graţia a nu'l numi.

Era vorba de o vênţare publică.

Pe când se făcea strigările, cerul, printr'un capriciu al naturei, se acoperi de odată de nori, ploaia începu să cadă în corenţi şi întunericul învĕluì sala de audienţe.

„Procuratorul“ debitorului ceru degrabă cuventul.

— Domnule preşedinte! strigă el, cer amânarea licitaţiunei pe altă ţi, căci codul de procedură nu permite ca asemeni operaţiuni să se facă noaptea.

— Dară sûnt abia 4 oare după ameaţi! respunse adversarul, încremenit.

Inde discuţiune gravă între advocaţi, deliberare încă şi mai gravă din partea tribunalului, dacă la 4 ore p. m. e ţiuă sau e noapte.

Din fericire, în mijlocul închietudinei generale, soarele, cu surisul pe buze, sparse norii, lumina inundă pretorul şi magistraţii, scăpaţi de grige, deciseră că e ţiuă încă şi că licitaţiunea poate continua.

„Dreptul“.

---

*) De Francezii din Francia şi de Englezi şi-a uitat de astădată.

PATREA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Bibliografie.

Gramatica română tractată din bucăţi de cetire de Vasilie Mândreanu.

Partea I. Lugoş. 1882. 160 pagini în 8°.

Este sciut, că valoarea unei cărţi menite pentru instrucţiune se cuprinde sau în noutatea ideilor împărtăşite, prin care se lărgesce sau se luminează sfera unei sciinţe, sau în noutatea sistemei şi a metodului, de care se foloseşce la espunerea lucrurilor deja cunoscute. Se poate susţinè, că tocalitatea tinerei noastre literaturi pedagogice se mărginesce până astăţi a atinge meritul din urmă.

Avênd acestea în vedere, trebue mai departe sè facem deosebire între manualele, care în tractarea materiei urmează metodul scientific, menit pentru învĕţământul secundar şi superior, şi între cele ce adoptează metodul elementar şi sûnt chiemate a servì de bază învĕţământului primar. Vorbim despre grupa din urmă, cătră care se numeră şi gramatica dlui Mândreanu.

Încercările felurite, făcute în timpul mai nou cu scop de a înlesnì învĕţătorilor tractarea obiectelor de învĕţământ, se mulţĕmesc de obiceiu cu a scurta sau simplifica materia de învĕţământ, împărtăşindu-o într'o limbă mai populară şi creţênd în chipul acesta a îndestulì cererile metodice. În mână cu manuale de felul acestora, învĕţătorii, lipsiţi de pregătirea cuvenită, însoţesc predarea cu escursiuni intuitive dictate de necesitatea momentului, grijind a încungiura perplesităţile pricinuite din lipsa de metod şi după putinţă a uşura scolarului priceperea. Se simte însè mai pretutindea lipsa unui princip clar şi positiv, care sè'i conducă la tractarea materiei.

Multă dreptate a avut o notiţă, publicată în „Gazeta Transilvaniei“ Nr, 97, ţicênd, că metodul folosit în cartea Dlui Mândrean „e al viitorului“. Acest epitet îl merită cartea, dacă o punem în asemênare cu metodul usitat în deosebi la scoalele noastre poporale. Pre lângă toate sforţările ţilnice ale practicilor nostri aflăm încă puţine urme de vr'un metod raţional până când el se găsesce încă de decenii practicat în scoalele popoarelor culte. Ba trebue sè constatăm că în dispreţul publicaţiunilor şi îndrumărilor metodice, ce se ivesc pe fiecare ţi în diferite foi şi scrieri didactice o mare parte a învĕţătorilor nostri continuă şi astăţi sau a nu tracta gramatica de fel s'au a o face după şaconul vechiu, cufundând scolarul într'o mare de reguli abstracte şi chinuindu-i spiritul cu definiţiuni neînţelese.

Causele sûnt multe. Una o aflăm în împregiurarea, că scirile de până acuma, în ce privesce materia gramaticei, dau îndrumări numai teoretice, eară cele practice sè mărginesc a tracta câte o temă ca esemplu. Ni-a lipsit o carte, care sè aplice principiile teoretice asupra întregei materii gramaticale. Autorul cărţii de faţă şi-a luat osteneala şi-a făcut-o.

Sè ne ocupăm puţin cu metodul folosit în cartea dlui Mândreanu.

Dint'ro bucată de cetire sè aleg mai multe casuri analoage care intrunite sub o noţiune generică dau definiţiunea părţilor vorbirei stabilesc o formă de esprimare sau representă o regulă gramaticală. Tot natu va descoperì în procedura aceasta calea inducţiunei, care împrimă cărţii timbrul unei adevĕrate scrieri elementare. Autorul a recunoscut, că istoria unei sciinţe îndegitează şi metodul ei. E lucru cunoscut, că gramatica s'a făcut din limba, ear nu limba din gramatică. Limbiştii au aflat, că pentru a esprima un cas, un numĕr, o persoană, un timp, un mod, etc., se repetează tot acele forme; ei au descoperit, că pentru casuri analoage sûnt şi forme analoage. Descoperirea aceasta 'i-a îndemnat a forma legi generale adecă regulele gramaticale de astăţi. Calea inductivă sau elementară este tocmai cintrară celei deductive sau sciiuţifice. După metodul scienţific începem cu definiţiunile şi regulele gramaticale cele mai generale, aşa dară cu resultatele abstracte, pe care le-au aflat limbiştii mai în urmă. Regulele gramaticale se împărtăşesc după metodul acesta într'un sistem gata, avênd esemplele scoase din limbă a ilustra numai legile limbei şi a adeverì aserţiunile acestora.

Aşa am învĕţat noi toţi gramatica şi nu puteam înţelege, pentru ce s'au făcut atâtea regule şi s'a constrîns biata limbă a asculta de ele. Spiritului începĕtor i se pare, că a fost cândva reguli gramaticale şi că limba s'a format cu ele. Nesciind de unde s'au născut aceste reguli, scolarul le ţine de ceva ce trece peste mintea sa şi se simte osândit a-şi le însuşì fără a putea înţelege proveniența lor. Limba i se înfăţişează ca atĕrnătoare dela regulele gramaticale, a căroramulţime îi însărcinează memoria şi în lipsă de orientare îl face indispus pentru studiul limbei. Gramatica face impresiunea unei agrămădiri de abstracţiuni fără sfêrşit.

Eată înconvenientul delăturat prin gramatica dlui Mândrean.

Copilul îşi însuşesce limba în casa părintească în mod curat empiric şi întrând în scoală îşi perfecţionează resultatele empiriei sale prin abcdar şi cartea de cetire până la gradul de a putè înţelege o piesă cetită. El înţelege auţind pe altul vorbind şi află înţelesul celor cetite. Prin tractarea raţională a bucăţilor de cetire el îşi perfecţionează formele vorbirei sale, încât e în stare sè afle şi cea mai mică abatere dela forma obicinuită. El vorbesce corect, însè fără de a sci. Ne suprinde rĕceala filosofică, cu care trece băiatul peste forme gramaticale adeseori foarte grele; el scie că sûnt aşa, mai departe nu'şi dă seamă de ele. Aici e timpul când scolarul trebue sè'şi adune resultatele empiriei sale, sè grupeze formele cunoscute după motive de ale raţionamentului sĕu, sè înceapă studiul logic al limbei adecă gramatica. Gramatica dlui Mândreanu e unică, în ce privesce obiectul limbei, care părăsind sistemul scienţific cu desĕvêrşire, se apropie de băiat, îi presentă în bucăţi de cetire forme deja cunoscute, îl îndeamnă a le grupa, a abstrage regulele şi clădì în chipul acesta sistemul legilor limbei. Condus de dânsa copilul se de bucură resultatele dobândite, pentru că el însuşi le află.

Autorul înseamnă anul al 3-lea de scoală ca început pentru tractarea gramaticei. Dacă i-a succes învĕţătoriului a percurge în anul 1 partea scriptolegică a abcedarului şi a devinge primele greutăţi în cetirea mechanică, va putè sè continue în anul al 2-lea esercitiile în cetirea mechanică şi percurgênd in mod raţional mai multe bucăţi de cetire va iniţia scolarii şi în cetirea logică şi le va procura destulă destiritate în limbă, pentru ca în anul al 3-lea sè se poată începe gramatica Esperiinţa de toate ţilele ne învaţă însè, că se află băieţi în anul al 2lea şi al 3-lea de scoală, cari n'au învins greutăţile cetirei mechanice. Culegerea literilor la cetire îi ocupă în mĕsura atâta de mare, încât nu le mai remâne atenţiune şi pentru de a întipărì în memorie formele cetite departe a fi băgători de samă la înţelesul celor cetite. Acestea sûnt însè, după cum vĕdurăm condiţiunile indispensabile pentru începerea gramaticei. Scolarul, care nu a învins greutăţile cetirei si nu a ajuns sè priceapă cele cetite adecă nu şi-a însuşit un numĕr oarecare de forme de esprimare dinpreună cu înţelesul lor, nu e pregătit pentru treapta gramaticei. Băiatul din treapta gramaticei trebue sè aibă „simţul limbei“ desvoltat până la un grad, ca sè poată deosebì, deşi numai presimţind formele corecte de cele necorecte. Cu toate că nu-şi poate da samă de cele sciute el trebue sè scie cum e bine ţis şi cum nu e bine. Numai pe o astfel de basă inducţiunea poate sè fie roditoare. Motivul pentru aceasta îl aflăm în adevĕrul psichologic că e cu neputinţă sè atragem noţiuni sigure din idei nesigure. Ţace aşa dară în datorinţa învĕţătoriului priceput ca sè afle, dacă sunt scolarii sĕi şi când sûnt ei pregătiţi pentru treapta gramaticei. Atragem băgarea de samă a învĕţătorului asupra acestei împregiurări, căci o precipitare a învĕţământului neluând în seamă pregătirea scolarilor, ar trage resultatul la îndoială.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri 6 Decemvre n. 1882.

Brün: **87 82 24 88 11**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 5 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	118.80
Renta de aur ung. de 4%	85.85	84.70
Renta ung. de hârtie	84 95	85 85
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 —	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.20	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93 25	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 50	98 25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	96 50 95.75	96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ţecimei de vin	96.75	96 50
Sorţi unguresci cu premii	116.75	116.50
Sorţi de regularea Tisei	108.75	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77 30	76.75
Renta de aur austriacă	94.60	94.50
Sorţi de stat dela 1860	130.—	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	827.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	283 75	283.75
Acţiuni de credit austr.	293.30	293.20
London (pe polița de trei luni)	119.—	119.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9.47 5/10	9 47
100 marce nemţesci	58.—	58.30

Nr. 172. [307] 1—3

CONCURS.

Devenind staţiunea de paroch de classa a III din Viştea inferioară, protopresbiteratul Avrigului, vacantă, spre intregirea aceleia se escrie prin aceasta concurs până la 25 Decemvre 1882 pe lângă următoarele

Emolumente:

1) Una ţi de lucru de 180 case, care nefăcêndu-se se plătesce cu 40 cr.

2. Folosirea cimiteriului bisericei cu pometul din trînsul.

3. Un agru de 2 ferdele.

4. Celelalte venite ale epitrafirului crescute mai considerabil de cum au fost până acuma, care toate dau un venit în bani de 312 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch vor avea aşi aşterne suplicile sale, instruate cu documentele recerute de statutul organic, regulamentul pentru parochii până la terminul susindicat subscrisului oficiu protopresbiteral în Avrig.

Avrig 6 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Macsim m. p.,
adm. ppresb.

Citaţiune edictală.

Elena născută Dragodan, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pre bărbatul ei legitim, Moise Vrăjitoriu, cancelist în pensiune din Caransebeş, şi pribegeste prin România, se citează prin aceasta oficios, ca dela 1-a publicare până în 3 luni de ţile sè se presenteze la forul matrimonial de I-a instanţă, adecă, înaintea scaunului protopresbiteral gr. or. Caransebeş, căci la din contră se va petracta causa divorţului ei, şi fără de dênsa conform § 123 din regulamentul procedurei jud. în cause matrimoniale.

Caransebeş în 20 August 1882.

Nicolae Andreeviciu m. p.,
protopresb. ca preşed. Scaun preot gr. or.

Scrisuri fonciare de 6%

ale Institutului de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu.

Aceste scrisuri fonciare notate la bursa din Budapesta aduc 6% interese şi ofer siguranţa cea mai mare, fiind coperite:

1. prin hipotecă **întreită,** care întrece siguranţa pupilară usitată şi care în partea ei cea mai mare stă din moşie (realităţi de câmp). Conform legei aceste hipotece servesc **esclusiv pentru asigurarea detentorilor (posesorilor) de scrisuri fonciare** ceea ce se face evident în cartea funduară la fie-care întabulare;

2. prin un fond de garanţă prescris prin lege de **200,000 fiorini,** elocat în efecte publice sigure.

3. prin **toată cealaltă avere** a institutului.

Cuponii de interese se plătesc fără de nici o subtragere la semestru, în 1 Aprile şi 1 Octomvre a fie cărui an la cassa institutului în Sibiiu, la filiala institutului în **Braşov** şi la „Banca comercială ungară“ în **Budapesta.**

În toate aceste locuri se dau şi împrumuturi pe scrisurile fonciare ale institutului până la 90% a valoarei lor de curs cu 7% interese la an.

Scrisurile fonciare se rĕscumpĕră în întreaga lor valoare nominală cel mult în 20 ani prin tragerea la sorţi în tot anul în luna Septemvre. Ele se află de vêndare în cursul ţilei şi la

J. P. Kabdebo,
[305] 1—4 bancar în Sibiiu.

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 12—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor rĕspunţĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 139. Sibiiu, Sâmbătă 27 Noemvre (9 Decemvre) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Socialismul în Austria.

Nu este vorba de socialismul, de care se infioară toți oamenii ordinei. Este vorba de un socialism cu intențiuni salutare sub controla, care dă garanțiile posibile, că socialismul nu va degenera în aspirațiuni anarchice și rĕsturnătoare de ordinea socială de astădi.

Începutul, judecând serios lucrurile, nu este de astădi, de când bărbații de stat se ocupă cu cestiunea aceasta mare. Un fel de socialism esistă deja în staturile moderne. In toate staturile moderne sunt lucruri, care privesc societatea întreagă și pentru care dreptul individual trebue sĕ se țermurească în favorul dreptului public.

Un pas însemnat înainte în privința aceasta s'a făcut în ḑilele aceste în Germania. Patru categorii de imposite sau de dări se casează și în schimb cu aceste se introduc dări sau imposite indirecte, care vor atinge poporațiunea numai întru cât o slujesc puterile și darea ei de mână.

În Austria s'a făcut începutul mai nou în senatul imperial cu o novelă la legea de industrie. Scopul novelei este sprijinirea industriei celei mici.

Sfârșitul dela începuturile aceste mai nouĕ are sĕ ni'l arate viitorul. Cu toate aceste nu se poate desconsidera importanța lor.

Ce bine ar fi, când bărbații competenți din Ungaria și-ar îndrepta atențiunea asupra acestei cestiuni și ar lăsa la o parte declamațiunile și sforțările pentru cestiuni sterpe, care pe lângă că sûnt sterpe, mai au și incovenientul, că produc numai amărăciuni, dacă nu mai mult, între cei ce le dau calea în lume și între cei contra cărora sûnt îndreptate.

Și dacă undeva atențiunea aceasta este de lipsă, apoi aici la noi e f o a r t e de lipsă. De o parte neîncetatele esecuțiuni, cari storc pe poporul muncitor până la mĕduvă, de altă parte emigrațiunea in dimensiuni înspăimêntătoare, dintr'o țeară relativ foarte rar impoporată, sûnt semne învederate cât de necesară ar fi îngrigirea de a se cugeta bărbații competenți de lucruri ameliorătoare pentru clasele muncitoare și productive.

Reuniunile de maghiarisare, fie ele private, fie oficioase, sau chiar și oficiale, nu vor duce statul unguresc la prosperarea, care sĕ stîrpească deficitele cele colosale. Ḑicem colosale, pentru că, ori cât se impenează deficitul statului cu espuneri frumoase din partea ministrului de finance și din partea aderenților guvernului, pentru o țeară, care este înundată de imposite mari insuportabile si de tributul cel mai mare al unei industrii esterne, deficitele statului unguresc sûnt mai ca și ruina sigură.

Reuniunile de maghiarisare, după cum se înscenează, sûnt numai cu un verme mai mult, care contribue și el la consumarea de avere pentru scopuri cu totul neroditoare. Puterile, și spirituale și materiale, care se risipesc spre astfel de poesie de prosa cea mai prosaică din lume, n'au sĕ producă alt ceva decât cel mult sporirea amăgitorilor de amăgitori. Nici comerciul, nici industria, nici agricultura, cari toate sûnt la noi lăsate în mâna sorții, n'au sĕ profite în urma acestor opintiri. Și nu va puté nega nimenea, că a c e s t e sûnt care sporesc prosperitatea unei țeri.

Este o norocire în nenorocirea statului nostru, că trei părți din poporațiune sûnt așa de indulgente încât nu reclamă din bugetul statului mai nimica.

Românii, o poporațiune din cele mai considerabile, au cerut odată și ei pentru scopuri industriale, o sumă bagatelă dela stat, și li s'a respuns că o asociațiune, a cărei scop este „cultura poporului român“ sĕ abate dela statutele sale, dacă se ocupă cu scopuri industriale! Ca și când în cadrul culturei nu ar avè loc și industria, dacă industria privesce și pe Români.

Scoalele și-le întrețin Românii din mijloacele lor, va sĕ ḑică, nu reclamă din bugetul statului nici un crucer. Românii (Caransebeșeni) cer ca sĕ'i lase guvernul, după cum scim, sĕ'și facă scoale din averea lor și nici aceasta nu li se concede, măcar că un stat este d a t o r a se îngrigì de instrucțiunea tuturor cetățenilor de o potrivă.

Unica biserica română este care cade cu o părticică disparentă și în sarcina bugetului statului. Însĕ ori ce om drept și nepreocupat nu va susținè că aceasta este un ecuivalent la ceea ce contribuie o poporațiune de trei milioane pentru sporirea averei statului.

Și apoi viața popoarelor astădi nu se țermuresce numai pe lângă trebuințele atinse mai sus. Maghiarii o vor scì aceasta mai bine de cât noi. Academii, teatruri și alte instituțiuni, cari concurg la cultura unui popor, firesce că numai în cât îi privesce pe ei, consumă sume considerabile din averea comună a statului, la care contribue cu toții. Noi cești-alalți, cari nu sûntem Maghiari, avem numai privitul și nimica mai mult.

Ar fi dar foarte la timp, când bărbații de stat, ai Maghiarilor cari conduc astădi singuri naia statului, s'ar lăsa de munca stearpă, care îi frementă și ar arunca o privire și în partea ameliorării sorții tuturor cetățenilor de o potrivă.

Lase deci la o parte frasele fariseului, care ḑicea: doamne mulțămescu-ți că nu sûnt ca... acesta. Lase la o parte sumeția, că noi nu sûntem ca Austria și învețe mai bine dela Austriaci, cari și în privința tratării cu naționalitățile, pe lângă toate cususurile lor, dar apoi și în privința socială, sûnt altfel de oameni.

Dacă bărbații de stat ai Maghiarilor ar da ascultare cuvintelor noastre, n'ar sporì numĕrul acelor ce 'și cofăresc numele și limba, dar ar câștiga cu mult mai mult în ceea ce privesce î n t r e g i t a t e a statului unguresc, așa, după cum pretinde firea lui.

Statul pe care s'au pus matadorii de aḑi cu toate puterile sĕ'l ruineze, pe când ei cu frase goale ḑic că 'l zidesc, ar prospera.

Revista politică.

Sibiiu, în 26 Noemvre.

Casa deputaților U n g a r i e i se va ocupa în sesiunea presentă și cu raportul privitor la „scoalele medie“. Ministrul Trefort a presentat deja a d o u a parte din acel raport.

Cu ocasiunea desbaterei titlului din bugetul statului: „Teatru național“ (maghiar), deputatul I r a n y i a propus crearea unei legi speciale, îndreptate contra producțiunilor, cari nu se unesc cu năravurile cele bune și cari spectarorii le întâlnesc adeseori și în teatrurile din capitală și în cele din provincie. Propunerea dep. Iranyi a folosit-o ministrul president Tisza pentru a face o escursiune pe terenul ḑiaristicei. Dl ministru a declarat că curțile de jurați au încetat de a mai fi un mijloc judiciar aplicabil în afaceri de presă. În gura unui mistru president are sĕ ḑică ceva declarațiunea aceasta. Și cum că ea nu e o estemporațiune simplă ministerială, într'un moment de nĕcas, a dovedit simpatia cu care a fost primită de majoritatea casei. Lângă sabia lui *Damocles*, care atêrnă de asupra ḑiaristicei, — se scie care, — are dar a se adauge și lăcatul pe gura ei. Pentru „l i n i s c e“ aceste sûnt în adevĕr de lipsă!

Altă noutate ni se mai anunță dela Budapesta: Periodul de trei ani al dietei are sĕ facă loc periodului de cinci ani. „O. E.“ constatează că de astădată deputații din toate partidele se interesează de cestiunea aceasta. Este deci speranță în ca lunile cele

FOIȚA.

Românii, întemeiătorii imperiului al doilea bulgar, al Asanizilor 1186—1257.

Căderea imperiului bulgar prin împĕratul Basilios, ucigĕtorul de Bulgari, la 1018 e una din întêmplările cele mai însemnate și mai determinate din suta a unspreḑecea, ba din întreg evul mediu. Imperiul roman al rĕsăritului (numit cel romaic) se restabilì din nou și ajungea dela Marea-adriatică până la Marea-neagră, dela Dunăre până la vêrful de sud al Peloponesului. Înlăuntru se înfrânsese domnia străină, visul unui imperiu bulgaro-român se evaporase, sîmburul poporului bulgar căḑuse pe câmpiile de luptă, oasele uriașe ale Bulgarilor se înălbiau pe câmpul de bătălie dela Spercheios, pustiite erau ședurile dela Niș, Sofia și de lângă Ovcepolye; tăriile din munți, ce păreau a nu se putè lua, palatele împĕrătesci dela Tirnovo și Kastoria trecusĕră în mânile Romaeilor; discordia și trădarea membrilor casei Șismanizilor grăbiserĕ căderea împĕrăției, ear' căderea aceasta căuta sĕ înlesnească, ba sĕ împlinească definitiv contopirea Bulgarilor cu Slavii și slavizarea celor dintâiu. Dar pe cât de greu a fost pentru Romaei de a aduce căderea acelei împĕrății, care le fusese atât de fatală adese ori, tot atât de greu era de a umplè golul, pe care îl produsese căderea dinastiei indigene și peirea politică a poporului. Deja în interesul lor propriu, Bulgarii fuseserĕ păzitori ai Dunării; cele mai scumpe amintiri istorice ale lor erau relative la r e s p i n g e r e a Rușilor lui Svjatoslav, a cărui incursiune, la a. 969, adusese cu sine căderea imperiului bulgar dela Preslav și încorporarea lui cu imperiul romaic sub Ioan Zimisches, la 971. Abia atunci după căderea imperiului dela rĕsărit urmà cearta pentru moștenirea între cei patru fii ai lui Șișman, carele, la 963 se lĕpădase de imperiul de căpetenie și de Țariul acestuia Petru, și întemeiase imperiul dela Prespa (Ochrida, Kastoria). Desbinarea între cele douĕ imperii, la care poate că o fi luat parte precumpĕnirea populațiunei slave de pe lângă Ochrida, au înlesnit victoria Romaeilor. Lupta de esterminare de sub Basilios, care a ținut patruḑeci de ani, — stricase cumplit nu numai celor învinși; ci și învingĕtorul suferì perderi nemĕsurate. Când Bulgaria era cucerită deja perì o oaste grecească, la 1040, în lupta cu Stefan Vojslav, Domn în Zeta și Travunia; alte perderi le aduse ridicarea bulgară de sub Petru Deljan, pretins fiu al Țarului Gavril, până ce și acesta perì prin alt Șișmanid, Alusian, fiul Țarului Vladislav. Dar, după acestea se mai nimicì o mare oaste romeică în strimtorile de lângă lacul Scutari. Aceste stări înfricoșate grăbiră invasia Polovților (Pecenegilor) în Tracia veche și în Macedonia. Ceea ce cruțase rĕsboiul bulgar, perì acum (1048—1051) și când Pecenegii, după ce sfărâmară de trei ori despărțemintele de armată romaeică, trecură înderĕt peste Dunăre, veniră apoi, dela 1064 începênd, crunții Cumani, se unirĕ cu Pecenegii și prădară, uciserĕ și părăduirĕ țĕrile dunărene până adânc în suta a douĕspreḑecea. Când la 1122, a succes a'i bate bine pe Pecenegi, vin Cumanii în locul lor; țeară și locuitori cad în starea unei nemărginite barbarii; Tracia aparține unor păstori, unor nomaḑi români.

Se născuse o anarchie generală. Basilios lăsa sĕ subsiste cele treiḑeci de episcopii bulgare și instalase în Ochrida un archiepiscop grecesc, atârnător de patriarchul dela Constantinopole; poate spera sĕ poată esercita prin episcopi o influință asupra locuitorilor din țeara supusă. Dar domnia militarisată de sub strategi și apĕsarea fiscală a Romaeilor, înstrăinând provinciile de imperiu, îngreuiau stăpânirea recâștigată: clerul grecesc nu se putea împretinì cu poporul bulgar, cu acești barbari „murdari și puturoși“. Theophylaktos, archiepiscop din Ochrida, scrie că acest popor „nu e bogat decât în rĕutate, că e decăḑut la estremitate, că se îmbracă în piei puturoase și face cu neputință petrecerea Grecilor acolo.“ Apoi se mai întâmplă că „Sêrbii, cari se numesc și Croați“, făcură us în folosul lor de catastrofa bulgarilor, cercară a'și supune împĕrăția dela Ochrida, arserĕ

dintâiu ale anului viitor se va desbate în dietă.

„Post“ din Berlin, care nu de mult s'a ocupat cu caracterul amenințător al cavaleriei rusesci, polemisează cu șoviniștii militari rusesci, cari trăiesc, se vede și după moartea lui Scobeleff și cari agitează pentru o campanie lotreasсă contra Germaniei. „Post“ spune, că un general rusesc ar fi ḑis, nu de mult, că Rusia n'are lipsă de bani, vrênd sĕ poarte rĕsboiu cu Germania. Declarânduse rĕsboiul, 50,000 de dragoni și 50,000 de cazaci sûnt de ajuns, ca sĕ stoarcă contribuții de rĕsboiu de pe Germani înnainte de a se putè mobilisa. „Post“ se mângăe, că astfel de fenomene sûnt potrivite a împrăscia ori ce temere, findcă dovedesc cât e de mare decădența în armata rusească în privința disciplinei. „D. Ztg“. adauge, că e lucru ciudat, că un organ amic al guvernului (german) vorbesce de lucruri, cari se petrec în Rusia, s'ar putè ḑice, într'un ton, în care dușmănia este dată pe față.

Ca adaus la cele de mai sus trebue sĕ amintim, că în „Grenzbote“ din Lipsia, organ care stă la dispositiunea lui Bismarck, s'a accentuat în ḑilele aceste, esistența unei alianțe, basate pe documente scrise, între Germania și Austro-Ungaria. „P. Ll.“ a cercat sĕ desmintă încâtva afirmațiunea din „Grenzbote“. „Polit. Corr.“ însĕ vine sĕ o afirme din nou, ḑicênd că discusiunea alianței s'a înscenat cu privire la călĕtoria lui Giers, pentru ca sĕ înțeleagă acesta cât e de tare alianța între cele douĕ împĕrății și că a treia numai încape întrênsa.

Călĕtoria dlui de Giers.

„Leipziger Grenzbote,“ organ oficios al cancelarului german, se ocupă în ultimul sĕu numĕr într'un chip amĕnunțit despre călĕtoria d-lui de Giers la Varzin, pe care o consideră ca evenimentul politic al sĕptĕmânei trecute.

Mai întâi foaia oficioasă sĕptămânală recapitulează versiunile publicate prin deosebitele ḑiare din străinătate asupra scopurilor și planurilor urmărite de visita ministrului rus de esterne la principele de Bismarck, și apoi esprimă convingerea că Rusia, prin călĕtoria d-lui de Giers, a voit în prima linie sĕ facă o manifestație amicală și un fel de supliment la întrevederea împĕraților la Danzig. Rusia a voit nu numai ca sĕ-și întărească bunele ei relațiuni cu Germania ci și sĕ le espună în public. Dacă prin visita d-lui de Giers s'a urmărit o apropiare de Germania, apoi aceasta nu s'ar realisa de cât numai, când Rusia va renunța la politica sa din acești din urmă ani. Visita dlui de Giers la Viena sperăm că va înlătura și încordarea ce esistă oare-cum între Rusia și Austria.

Ni se pare de prisos de a mai amintì — astfel își termină „Grenzbote“ apreciările sale — că bunăvoința Rusiei nu poate sĕ aibă nici o înfluință asupra relațiunilor dintre Germania și Austria. Alianța ce esistă între amêndoi împĕrații din Europa centrală — despre care ne credem datori a spune acum, că e făcută după toate regulile și formele și că e înscrisă într'un document — întemeindu-se pe trebuințele reciproce și întărită pe interesele ambelor puteri, este basa fundamentală permanentă a relațiunilor din centrul Europei, pe care curinții evenimentelor ḑilnice nu o vor putè schimba întru nimic.

La acestea rênduri „Neue freie Presse“ adauge următoarele:

Ultimul numĕr al ḑiarului „Grenzbote“ a făcut astădi într'un mod oficios ceea ce nu s'a sciut încă până acum; el a afirmat în chipul cel mai formal și fără cea mai mică reservă, că esistă un arangiament înscris, care regulează alianța dintre Austria și Germania.

De altă parte, „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ se ocupă cu cele ḑise de presa polonă asupra întâlnirii dlui de Giers cu principele de Bismarck, și observă că visita bărbatului rus de stat pare a nu fi tocmai plăcută foilor polone. Aceste ḑiare se asceptau neapĕrat la complicațiuni și la intențiuni agresive din partea Rusiei, și „Gazetta Narodowa“ a enumĕrat deja unele simptome, care o umpleau de o bucurie sigură, adecă construirea unui drum de fer dela Jabinek la Pinsk, concentrările de trupe la drumul de fer Varsovia-Viena, grămădirile de cavalerie, întăririle dela Varșovia, Kowno și Kiev — mĕsuri care, după părerea ḑiarului polon, au trebuit sĕ deștepte speranța că Rusia se află în ajunul unui rĕsboiu cu unul din vecinii sĕi. După aceasta, „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ adauge următoarele:

„Gazetta Narodowa“ nu se prea pricepe cum sĕ pună întâlnirea dintre principele de Bismarck și d. de Giers în acord cu acele pregătiri rĕsboinice, dar în cele din urmă tot recunoasce că prin aceea călĕtorie a bărbatului rus de stat s'a avut în vedere mantinerea pentru moment a păcii. Aceste declarațiuni ale foii polone nu sûnt tocmai fără interes, căci ele ne arată cu ce speranțe se nutresc partida insurecțională polonă și organele ei. Toată lumea doresce pacea, căci toată lumea are trebuință de pace — numai Polonii doresc un rĕsboiu și încă astfel, ceea ce este și mai caracteristic — ca el sĕ se încingă tocmai în provinciile polone. „Rom.“

„Agonia Ungariei“.

Dăm articulul ce urmează după „Binele public,“ care cu toate că are unele pasage de tot pipărate și papricate, pe care noi nu le putem și nu voim a le subscrie, conține și adevĕruri netăgăduite, din care domnii scriitori ai Maghiarilor, pentru sine și pentru publicul dumnealor, ar putè lua serioasă învĕțătură.

Eată ce ḑice articulul din „Binele public“:

„Poporul eroilor de gură, care până eri alaltă-eri nu voiau, nici mai mult nici mai puțin, de cât ca tot universul sĕ fie unguresc, ași își face testamentul, își simte peirea, e în agonia mortii. „Egyetértés“ dela 2 Decemvre, într'o lungă dare de seamă asupra unei nouĕ opere istorice, începe întâiu a suspina, apoi a sughița, în urmă îl îneacă plânsul, și plânge curgêndu'i lacrimile șiroae că ḑilele Ungariei sûnt numĕrate. Ce rușine! Un popor, care a întrecut în eroism până și pe *Don Quixot*, care s'a bătut cu toate morile de vênt, un popor ca cel unguresc sĕ peară! Mai curênd am fi crednt că pere toată lumea, afară de Unguri.

E interesantă darea de seamă a lui „Egyetértés“ relativă la opera istorică întitulată „*Frații noștrii din Orient*“, de Laszlo Mihaly. Ce are a face istorici ca Rotteck, Michelet, Duruy, Mommsen etc., pe lângă cei unguresci Acestora nu le-ar fi trăsnit nici odată prin cap că locuitorii din ținuturile Siretului, Sucevei, Bistriței, partea cea mai mare din Bucovina și Moldova sûnt *Unguri românisați*. Așa istorie nu se poate învĕța în ori-ce țeară, numai în Ungaria; trebue sĕ fi scăpat cine-va de curênd din *cămașa de forță* ca Laszlo Mihaly și cei dela „Egyetértés“, ca sĕ susțină că Moldovenii și Bucovinenii sûnt Unguri românisați.

Sĕ vedem ce ḑice autorul nouei opere și *istoricii* dela gazeta ungurească

Ḑic că *vechiul popor unguresc din numitele ținuturi, cari n'a fost nici odată cucerit de alții, ași nu se mai vede pe acolo de cât sporadic*; că *fisionomia locuitorilor din acele părți, obiceiurile, datinele, îmbrăcămintea, numele de familii chiar amintesc originea ungurească a lor, și că numai mai târḑiu și-au însușit esteriorul și limba românească și încă cu sila.*

Eată logică ungurească, eată critică istorică ungurească. Vechiul popor unguresc n'a fost nici odată cucerit de alții și cu toate acestea a fost supus unui proces de românisare cu puterea! Cum, pĕcătoșii de Români au îndrăsnit ei a românisa un *popor valoros* ca cel unguresc, *necucerit* de nimeni încă? Ba încă *regimul și biserica l'a desbrăcat de naționalitate prin mijloacele cele mai de necrednt, au isgonit de prin sate și biserici pe popii și cântăreții unguresci! Și ca sĕ șteargă ori ce aducere aminte de originea ungurească;, Românii le-au impus Ungurilor a'și schimba numele de familie, traducênd numele de botez al părinților în românesce, impunênd ori cărui ar fi pronunțat un cuvênt unguresc sĕ plătească un husoș 1) și chiar și acum.*

Ori ce am fi putut crede posibil în lumea aceasta, uumai esistența unui întreg popor de nebuni, nu. Dar vĕḑurăm și astă minune. Mâne poimâne vom cetì prin ḑiarele unguresci că toate popoarĕle din Europa sûnt Unguri, nemțiți, franțuziți, rusiți, greciți etc., că până și cei ce merg în fruntea turmelor de oi sûnt Unguri, ceea ce nu ne-ar supĕra de loc, dacă s'ar mărginì a susținè numai aceasta; astfel de ființe le lăsăm pe seamă-le sĕ le maghiariseze.

Înțelegem sĕ fi susținut pamfletarii dela „Egyetértés“, cu autorul operei, că în vagabondarea lor prin părțile acestea, s'au oprit pe ici pe colea câte o sluguliță ungurească și că trăind între Români a primit datinile, obiceiurile, limba acestora etc. Aceasta se mai potrivea. Dar a falsifica faptele istorice, e dovadă de cea mai mare sărăcie spirituală și prin urmare un popor, care susține așa ceva merită a fi dat la doică, dacă nu adăpostit în *unele institute*.

Dar sĕ cetim mai departe în gazeta ungurească.

Când — sûnt câți va ani — regele Carol, pe atunci principe, a visitat împreună cu un ministru Forrófalva, (Isvoreni?) s'a convins că mai fie-care sat din ținuturile amintite are nume unguresc, și când popa din numitul sat a cerut ajutor dela principe pentru bisericile unguresci, ministrul care'l însoția a ḑis că e sat românesc, și că sĕ pedepsească pe locuitorii de acolo, pentru ca susțin a fi unguri, a trimis armată sub pretext că sûnt arme ascunse.

Aci trebue sĕ lăsăm gluma la o parte și sĕ ne înțelegem. De sigur că *acum câți-va ani* a fost tocmai în timpul rĕsboiului româno-ruso-turc. Autorul operei și aiurătorii dela *Egyetértés* sciu foarte bine — ba poate au

[1]) Cam 45 de bani

---

bisericile, pustiiră totul cu foc și sabie, încât, la 1073, archiepiscopul scria că nici un diacon, nici un preot numai e în vestita odinioară biserică a Bulgarilor. Aceasta disoluțiune se manifesta în toate privirile. Theophylakt menționează de un apostat [1]) care neliniștea Mocoi, o parte a Ochridei. Un Bogomil trebue sĕ fi fost, fără îndoială. Numai puțin Dobromio, care adună la 1078 în Mesembria o gloată puternică de oaste. Un altul se mantinù la Beljatowo, se căsătorì cu fiica unui cuman și părăduia după plac în Tracia. Nu e neverosimil că agresiunea armată a Bogomililor au înlesnit alipirea Croaților la Roma, precum pe de altă parte papa Grigorie VII, acordând coroana regală lui Zwonimir, s'a îndemnat la o cerere analogă și principele sêrbesc Michail, un fiu al acelui Stefan Vojslav, care s'a mantinut în contra Romaeilor și care la 1053 au obținut titlul de

[1]) a servo et apostata. Ep. LXIV. Traducerea latină a scrisorilor lui Theophylakt la Baronius după un Codex vaticanic nu coincide însĕ în total cu scrisorile publicate in ediție separată.

Protospatharios. Michail apare în adevĕr în scrisoarea Papei ca rege slav, *rex Slavorum*, dar e recunoscut mai mult ca rege de fapt, decât legitim. El avea neînțelegeri cu archiepiscopul din Spalato, în contra căruia favoriza pe episcopul din Raguza. Acest din urmă avea fără îndoială sĕ primească palliul, pe care Michail îl solicita pentru un archiepiscop, ear' el însuși pretindea pentru sine în dar un steag ca acela, ce i se dăduse din partea Papei noului rege al Croației. Dar lucrurile începură curênd sĕ se clatine, căci Robert Guiscard, Duce vasal al Papei, încurse în împeriul romaeic, regatul Croației, se unì cu coroana Ungariei, sub Manoil Comnenul (1143—1181) stăpânirea romaeică se respândì învingătoare până la adriatica, Ungaria pare a se fi anexat pentru un timp oare-care la împĕrația romaeică, ba chiar regele de „Tshechis“. [2]) Vladislav din Boemia devenì vasal al imperatului romaeic, carele credea a putè realisa unirea celor doue împĕrății, acelui german cu cel romaeic folosindu-se de cearta papei Alecsandru cu Frideric I.

[2]) Cum scrie Kynamos.

Acì apare de odată în fruntea unor evenimente nouĕ o naționalitate care până atunci pare a nu fi avut o altă menire decât aceea de a fi călcată de-a călare pe Slavi, Bulgari, Romaci, Pecenegi, Cumani.

Lumea slavilor de sud nu 'și mai avea pe atunci centrul lângă Dunăre, ci la Ochrida și în Dioclea sêrbească, pentru care s'a întemeiat archiepiscopia din Antivari, care devenì chiar scaunul primatului sêrbesc. Episcopii latine, cari dispărură mai în urmă [3]) corespundeau cu populațiunea latină (română) a țermului. Înlăuntrul țĕrii însĕ urmașii provincialilor români se prezintă sub formă de Vlachi, așezați în mijlocul Bulgarilor, încât orașele Ochrida, Prespal, Perlepe, Belgrad în Macedonia superioară se presintă ca orașe vlacho-bulgare. [4]) Încă în suta a patruspredecea locuiau în Cattaro, Antivari, Dulcigno, Svac, Scutari, Drivasto, Latini, în suta a douĕspredecea locuitorii din lăuntrul Dalmației vorbeau în adevĕr slavonesce după Guilelm de Tyrus (1188), însĕ nu locuitorii din orașele de pe țĕrmuri. Existau Vlachi înainte de toate în Thessalia, care se numea Marea-Vlachie *μεγάλη Βλαχία*; [5]) o mică Vlachie era de cealaltă latură a Pindului, o Vlachie-Neagră în Moldova [6]) apoi erau Vlachi în Rhodope, în Dobrogea, lângă Anchialis și Bizye [7]), Ansbert, împĕratul Frederic I. cunoanoasce în apropiere de Thessalonika o țeară roditoare, pe care o numesce Flachiam [8]), Mai mult. El, care numesce pe marele Nemanja Mare Duce

[3]) Episcopatus Swarinensis, Polatinensis, Arvastinensis, Svacinensis, Dulcinensis, Sarcanensis, Theiner, Vet—monum. I. și XIV.

[4]) Hopf. Griechenland p. 333.

[5]) Hopf p. 328—335.

[6]) l. c. pag. 61.

[7]) Jirecek p. 218. Serbii numeau despotatul Epirului Țeara Vlachioților, Rösler, Locuințele Românilor în evul mediu p. 150 et sq.

[8]) Nicetas ḑice în mod espres că Vlahii trecură peste Istru și se aliară cu învecinați Skyți. *Τὸν Ἴστρον διαπλωϊσάμενοι τοῖς ἐκ γειτόνων Σκύθαις προσέμιξαν* p. 787.

fost chiar instigatori — că sălbătăcia ungurească era sĕ'şi arete arama în acel timp, că descendenţii lui Atila despre Moldova 'şi procuraseră pe snb ascuns arme şi fesuri turcesci şi se pregăteau sĕ dea năvală, ca tălharii în Moldova, creḑênd că au de a face cu eroii lui Don Quixot. Probă despre aceasta sûnt arestările cele multe ce s'au făcut de către guvernul unguresc şi trupa imperială din Odorhei, care primise ordin a fi cu ochii deschişi; apoi fesurile confiscate şi vêndute la licitaţie chiar de autorităţi. Negreşit că guvernul român nu putea sta cu mânile în sîn, ci a trebuit sĕ ia mĕsurile ce se iau cu ori ce bande de tălhari, şi fie siguri cei dela „Egyetértés“ că toţi câţi ar fi trecut s'ar fi românisat pentru vecie.

Astfel stă lucrul, şi mueraticii patrioţi unguresci s'ar interesa mai bine de nenorocita de Ungarià, decât 'şi-ar mai perde timpul înşirând la minciuni.

Relativ la satele unguresci din Moldova vom rĕspunde Ungurilor, că în partea vestică a Moldovei sûnt Unguri; aceştia au fugit de sărăcie şi suferinţe trecênd între Români, unde fie care se bucură de o viaţă mai dulce şi mai pacînică. Că aceşti noi coloni, veniţi în ţĕrile române, sûnt siliţi sĕ se româniseze, nu de guvern şi autorităţi ci de nevoie, sĕ nu moară de foame şi sĕ nu fie siliţi a se reîntoarce între fraţii lor mameluci, de care au fugit. Cât pentru noi Românii am dorì sĕ n'avem în mijlocul nostru astfel de ciuruc.

Ce ar ḑice Românii — continuă Egyetértés — ai căror deputaţi s'adună în Sibiiu şi se plâng înaintea Europei, dacă şi la noi în scoală şi în biserici ar fi oprită întrebuinţarea limbei românesci? dacă nu s'ar primì la tribunale nici o petiţie românească.

Aici ungurii 'şi-au dat în petic ca ţiganu. Ce sûnt comitetele de maghiarisare, d-lor Unguri, şi încă comitete sprijinite de guvern? Oare nu ţintesc a ucide limba română? Ce sûnt acele ordine ale guvernului, care opresc întrebuinţarea în scoalele românesci a ori cărei cărţi, care ar cuprinde ceva din istoria Românilor? Ce însemnează maghiarisarea numelor nou-născuţilor? Nu vĕ rușinaţi a vĕ acoperì faptele de mameluci cu minciuni? În ţeara românească pot slugile unguresci şi toţi rătăciţii, care vin de pe acolo sĕ'şi folosească limba până li se va strîmba gura; niminea nu 'i împedică. Şi apoi nu cumva că Românii de sub coroana ungurească v'au găsit acolo? Aţi uitat că la venirea voastră din sălbătăciile Asiei aţi dat pept cu principii români din Transilvania, Marmureş, Banat şi Crişană? Au dreptate deputaţii români sĕ se plângă înaintea Europii, pentru că aţi usurpat drepturile unui popor stăpân pe pămêntul, peste care aḑi v'aţi întins ca o lepră. Aţi pornit o goană demnă de niște bărbari în contra a tot ce este românesc. Amenințaţi scoalele şi bisericile cu închidere, aţi eschis limba română de pe la autorităţi, aşa că aḑi e dat în brânci pe uşă afară ori care nenorocit de Român ar îndrăsnì sĕ presinte o petiţie scrisă în limba română. În ori ce adunare cât de nevinovată a Românilor, poliţia e nelipsită, căci pĕcatelc ce comiteţi vĕ muşcă de inimă şi nu vedeţi în fanatismul cel orb de cât comploturi, spioni etc.

Sĕ cinstim dreptul de a se administra de sine fie care naţiune, ḑiceţi domnilor dela „Egyetértés.“ Aţi ajuns în fine sĕ vĕ pălmuiţi cu propriele voastre fapte. Daţi altora poveţe, pe care nu le urmaţi. Pentru ce nu cinstiţi dreptul Românilor de a se administra de sine? Au doară atâtea milioane de Români de sub coroana ungurească nu sûnt vrednici a se administra de sine, şi pretindeţi ca slugărimea ungurească din România — căci alţii Unguri nu sûnt — sĕ aibă guvern, administraţie proprie etc? Chemaţi'i în patrie, cum ḑiceţi, aveţi pusta Ungariei, împopulaţi-o, *scăpaţi'i pe sama acelei ţĕri.* Dar mult ne temem că vĕ vor da cu tifla, preferind a se româniza de bună voie ceia-ce am preferì sĕ nu fie, căci nu ne face nici o onoare.

Atât de slabi aţi ajuns, Don Quixoţilor, în cât sĕ consideraţi slugărimea din România, ca *ultima speranţă a Ungariei?* Unde remân îngâmfările că ne aruncaţi în Dunăre? Sĕrmani Unguri! Vĕ vedeţi peirea ce v'aţi pregătit-o prin barbarele voastre fapte. Vĕ plângeţi că sunteţi *isolaţi între popoarete lumii, că n'aveţi rudenii de cât pe Turcii, că aveţi numai fraţi în Orient, adecă slugărimea de aici şi că nu trebue sĕ se pearḑă în ţĕri străine.*

Bieţii patrioţi Unguri îşi trag clopotele a moarte, plâng cu şiroae de lacrămi că *ultima lor speranţă, fraţiilor din Orient, slugărimea din Româ nia se perde.* Serman popor, te compătimim, pentru că 'ţi recunosci că faptele tale bărbare au scărbit pe toate popoarele Europei, care te au părăsit cu toate că ai trimis colportori prin toate statele sĕ te înalţe, — recunosci că n'ai de cât rudenii, adecă pe Turci, cari mâne poimâne vor trece în vechia patrie; deci pregătesce-te sĕ'i însoţesci; nici tu pentru Europa, nici Europa pentru tine.

---

al Serbiei şi Rasiciei (Crassiae), el, care distinge foarte bine Bulgari, Sêrbi şi Vlachi, numesce de-a dreptul *Blachi* pe intemeiătorii imperiului al doilea bulgar, care apare sub numele domniei Asanizilor; Petru, care se chiamă şi Kalopetru, e domn al Vlachilor (dominus blachorum). Puterea lor, care se întemeia pe unirea Vlachilor cu Cumanii, era la 1190 atât de mare, încât putură face împĕratului Frederic I. propunerile cele mai mari în lupta în contra Romacilo; o oaste sêrbească avea sĕ se unească cu el şi sĕ ajute a cucerì Constantinopolul, iar Petru, care-şi aşezase deja pe frunte cercul de aur, după ce câştigase pentru el pe Bulgari, avea sĕ devie prin împĕratul german (allemanic) stăpânitor al Constantinopolului. Rösler în „Românische Studien“ are pe deplin cuvênt, când atribue o enormă consequenţă hotărârii, pe care ar fi luat-o împĕratul, căci poporul românesc care umplea pe atuncea partea dinlăuntru a tuturor privinciilor Traciei, Macedoniei, Thesaliei Moesiei, întrecea în numer şi putere fizică pe poporul grecesc“. Dar, trebuia sĕ adaoge, el nu era organisat, i lipseau înainte de toate centrele orăşenesci, nu era unit nici politicesce, nici bisericesce, nici teritorial, ere pretutindenea şi nicăiri şi câştiga un sîmbure consistent totu-şi numai prin Bulgarii, trăitori în oraşe.

(Va urma.)

Varietăţi.

• **Îndreptare** În Nrul 137 al „Telegrafului Roman“ în traducerea articlului întitulat „Între Marmaţia şi Sibiiu“ s'au străcurat unele erori. Aceste erori sûnt: în rêndul 8 dela început „dar“ în loc de „**doar**“; în rêndul al 9-a dela început; „Nu vom“ în loc de „nu „**vĕd**“ nici pe mulţii funcţionari“; în rêndul al cincilea de jos în sus, şi „sĕ nu ne mărginim“ în loc de „**sĕ nu ne amăgim**“ din alinea a doua de pe faţa a doua.

* (Avansament nou) în armata permanentă pune în perspectivă „Armeeblatt“. Avansamentul stă în legătură cu reorganisaţiunea armatei.

* (Înmormântarea) reposatului Aug. Horsia a avut loc numai Joi dimineaţa la 10 oare în cimiteriul bisericei gr. catolice din suburbiul de jos. Prohodul s'a celebrat în biserica gr. cat. la care au fost de faţă un numĕr frumos din intelingenţa română de aici. Dl protopr. Rusu, pontificantele ceremoniei religioase, a rostit un discurs funebral în biserică, eară la mormênt a rostit alt discurs dl. G. Baritiu.

* (Postal.) Directiunea reg. a postelor din Sibiiu publică: De oare ce comunicaţiunea de transporturi de pachete din toate părţile transilvane nu se mai poate învinge cu trenurile de persoane Nr. 203 şi 204, dela 5 Decemvre n. începênd se vor folosì pentru acest fel de transport şi trenurile de poveri Nr. 268/288 şi 281/261 care comunică pe linia Braşov-Cluj, apoi în legătură cu aceste trenurile Nr. 1063—1064 pe linìa Cucerdea — M. Oşorheiu, mai departe trenurile Nr. 1083—1084 pe linia Sibiiu — Copşa mică.

Aceasta se publică cu adausul, că dela ḑiua amintită cu trenurile de persoane se vor transporta numai epistole, bani şi trămiteri esprese. Pachete mai mari se transpoartă numai cu trenurile susindicate.

* (Comitetul societăţii academice) „România Junà“ are onoarea a aduce la cunoscinţă Onoratului Public român că în curênd va apărea Almanachul sĕu care pe lângă mai multe scrieri ale celor mai ilustri români va conţine şi o Alegorie de Augusta noastră scriitoare „Carmen Sylva.“ Apelăm la marinimosul sprigin al Publicului român, căci venitul curat al acestei publicităţii este menit pentru „România Junà“.

În curênd vom avea onoare a trimite Listele de abonament.

Viena, în 6 Decemvre 1882.

Pentru comitet:

Popasu. *I. T. Mera,* secretar.

* (Fraţii Siamezi din Marmaţia). Inteligentul cetitor va pricepe, că voim sĕ vorbim despre „Măriele lor patriotice“ Mihálka Laczi şi Vincz Gyula. Pe mulţi poate îi va interesa a scì, că vestitul Mihálka n'a absolvat decât numai patru clase gimnasiale după sistema veche, şi că nici nu scie scrie şi cetì şi vorbesce foarte rĕu românesce. Vincz Gyula posede o cualificaţiune mai superioară el a absolvat toate opt clase gimnasiale în Beiuş. Pe la 1860 s'a plimbat prin stradele Beiuşului în constum national românesc; erau trei îmbrăcaţi asemenea şi 'ş-au făcut visitele pe la casele românesci. — Mihálka nn poate avè mândria şi ambiţiune naţională, dacă nu 'şi-a dat nici măcar atâta osteneală, ca sĕ înveţe sĕ scrie şi sĕ cetească bine românesce. Cât pentru Vincz Gyula se vede, că de odată cu vestmintele 'şi-a desbrăcat şi mândria naţională. Pe cet scim noi ediţiunea maghiară a memorandului român nu era încă gata pre când s'a ţinut „epocala conferinţa patriotică“ din Sigetul Marmaţiei. Constatăm prin urmare că „mult meritatul vice-comite Michalka când a ţinut vorbirea fulminantă, prin care a condamnat memorandul român nici nu putea sĕ scie ce conţine acest memorand, de oare ce n'a fost în stare sĕ cetească şi se priceapă ediţiunea română a lui. Şi totuşi nu se rușinează cavalerii dela „Pesti Napló“ de a lauda fapta fraţilor Siamezi cu suflet solgăbiresc: Michalka Laczi şi Vincz Gyula.

„Gaz. Tr.“

* (Deputaţiune) de Maghiari-Ciangăi a sosit în ḑilele aceste la Szegedin. pentru ca sĕ se înţeleagă cu comisarul guvernului asupra modalităţii colonisărei Ciangăilor în Ungaria. Deputaţiunea s'a dus apoi la Budapesta, unde a fost primită în audienţă de Maj. Sa şi de ministrii.

* Louis Blanc cunoscutul socialist politic francez, a murit în 6 Decembre n. la Connes.

* (Foc.) Dela Rĕhĕu ni se scrie: În noaptea din 17—18 l. c. la 10 oare s'au alarmat locuitorii de aicea prin strigarea înfricoşată „foc“ şi deşteptându-sĕ oamenii din somnul prim, cu spaimă mare vedea că comuna întreagă era aşa de iluminată ca într o ḑiuă de vară frumoasă; — focul ardea tocmai în mijlocul comunei în edificiile parochului Ioan Goţa. — De vre-o doi ani şi-a clădit par. Goţa o şură frumoasă cu grajdiuri şi ferdelă, toate din material solid acoperindu-le cu ţigle — era edificii economice dintre cele mai frumoase din comuna întreagă, — mai frumos le sta chiar acuma înaintea focului că era pline de nutreţ şi (de otavă;) — din sus de şură spre apus mai avea par. Goţa şi vre-o doue grămeḑi mari de paie, — foi de cucuruz etc. — dară elementul nesaţios într'o oară a prefăcut toate acestea în cenuşă, nici o ţiglă n'au scăpat întreagă. — Părintele Goţa, — ce e drept,, ca un om înteligent — au asigurat edificiile sale la Institutul „Transilvania“ însĕ numai cu o sumă bagatelă, ca sĕ nu plătească premiu mare, şi numai că ştiindu-se asigurat contra focului, era mai liniscit, nu putea cugeta însĕ, că şi şura sa cea frumoasă bine acoperită şi înfundată poate sĕ fie vreodată prada focului, — şi iată s'a întêmplat chiar la dênsul, — focul s'a aprins dinlăuntru, din care causă nu sĕ poate şti. —

Acuma a rĕmas cu vitele sale sub ceriul liber, fără o mână de nutreţ, în timp de iarnă, — avisat singur numai la ajutoriu altora — din partea Institutului „Transilvania“ nu s'a făcut până astăḑi nici liquitaţiune, — deşi îndată s'a încunosciinţat prin agentul local — şi aşa până la despăgubirea mai are încă a aştepta. — După estimaţiunea oficioasă a suferit o pagubă de 820 fl. şura au fost asigurată numai cu 300 fl. şi din acestea va mai avè şi alte subtrageri. —

Sub astfel de împregiurări triste, — 'mi iau voie în numele nenorocitului paroch Ioan Goţă, a apela la humanitatea poporului binefăcĕtoriu — la stimaţii sĕi confraţi adecă la domnii parochi gr, or. din Transilvania în special la cei cu stare materială mai bună — a colecta şi a contribuì singuri spre alinarea soartei nenorocitului paroch Ioan Goţa, — din apropiere, cel mai patriot ajutoriu ar fi nutreţ pentru vite şi lemne de clădit. —

Colectele incurse sĕ se adreseze la subsemnatul. care predândule respectivului paroch se vor cuita cu mulţămită în Jurnalele publice. —

Ioan Oncescu m. p.
not. cercual.

* (Ape mari) se signalisează şi dela Panciova.

Şi din afară de monarchie se telegrafează că Rinul, Necarul, Mainul, şi Mosela amenință de nou cu esundări.

* (Timpul). Earna, despre care făcusĕrăm amintire în Nr. 137 a dispărut. Sûntem eară în timp primăvĕratec. Aḑi noapte a plouat. Aḑi se vede că vom avè eărăşi ḑi cu soare.

PATREA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Bibliografie.

Gramatica română tractată din bucăţi de cetire de Vasilie Mândreanu.

Partea I. Lugoş. 1882. 160 pagini în 8°.

(Încheere.)

Închipuindu-ne cartea de faţă în mâna învĕţătorului, autorul nu cere dela dînsul, decât sĕ se pregătească

pentru prelegerile sale. Pentru împărţirea materiei servesce planul de lecţiuni ce se află la începutul cărţii şi care, preschimbând lecţiunile nouĕ cu recapitulaţiuni, repetiţiuni şi teme grijesce de întipărire şi esercitare cuvenită. Ar fi fost de dorit, ca luna lui Iunie dela sfârşitul anului al treilea sĕ fie servit numai pentru repeţirea generală a materiei de peste an în loc de a grămădì repetiţiunea materiei întregi pe cele trei luni din urmă ale anului al 4-lea.

Pentru orientarea scolarului, întipărirea şi esercitarea celor învĕţate autorul a tipărit şi un estras mai scurt, tot cu acel titlu, dară menit a ajunge în mâna scolarului din anul al 3-lea şi al 4-lea de scoală. Acest estras conţine bucăţile de cetire, aflătoare în gramatică, precum şi pe scurt toate resultatele dobândite pe calea inducţiunei. În el află copilul toate definiţiunile, temele, formele şi regulele gramaticale, învĕţate în scoală sub conducerea învĕţătorului şi poate servì ca îndreptar şi ajutor la repetiţiuni şi ocupaţiuni în scoală şi acasă.

Revenim asupra unor observări din Nrul 8 a. c. al „Scoalei practice“ din Năsĕud, privitor la gramatica dlui Mândreanu.

În sistemul ori-cărei sciinţe deosebim trei lucruri: Principiile, metodul şi problema. În sistemul elementar (aplicat la gramatică) formele limbei sûnt principiile, dela care mânecăm; inducţiunea este metodul şi regulele ortografice ori gramaticale constituesc problema, care trebue sĕ o resolvăm. Pentru ca regulele abstrase sĕ aibă valoare generală, înducţiunea nu deducţiunea cum se ḑice în „Scoala practică“, căci regulele generale (nu se „deduc“ nici când) trebue sĕ purceadă dela forme de limbă analoage şi cât se poate de multe. Bine ḑice observarea din „Scoala practică“ că bucăţile de cetire pre lângă clasicitatatea formei, de care nu se pot dispensa, nu pot satisface tot odată şi esigenţelor unei inducţiuni temeinice. Aceasta a recunoscut-o şi autorul, căci la predare în mai multe casuri purcede dela ḑiceri independente de bucăţile de cetire. Înducţiunea se va întemeia mai bine dacă va purcede dela ḑiceri alese anume spre scopul acesta, eară bucăţile de cetire sĕ contribue cu esemplele lor la esercitarea celor învĕţate. Eată un punct, în care ne unim cu „Scoala practică“ şi asupra căruia atragem atenţiunea Dlui Mândreanu cu ocasiunea unei ediţii nouĕ.

Autorul nu începe cu ḑicerea, după cum ar dorì „Scoala practică,“ ci cu Substantivul. În aceasta privinţă îi dăm dreptate. Noţiunile gramaticale, cari formează problema gramaticei sûnt între sine coordinate sau subordinate una alteia. Metodul elementar cere, ca sĕ le abstragem pe rând după gradul lor de generalitate începênd cu cele mai speciale şi sfîrşind cu cele mai generale. Acest precept metodic are sĕ se observeze nu numai la o lecţiune în parte, ci întreaga materie trebue rânduită aşa, ca fie-care abstracţiune următoare sĕ ducă elevul gradatim la resultate tot mai generale. Cartea Dlui Mândreanu începe cu noţiunea substantivului şi sfîrşesce cu definiţiunea gramaticei. Ea începe cu noţiunea cea mai specială şi sfîrşesce cu cea mai generală. A începe cu ḑicerea înseamnă a abtrage mai întâi noţiunile despre subiect, predicat etc. şi mai târḑiu a forma noţiunile despre substantiv, adiectiv etc. Subiectul este însĕ o noţiune supraordinată substantivului adecă mai generală decât substantiv, pronume, numeral etc. prin urmare subiectul nu se poate abstrage înaintea substantivului. Tot aşa şi cu predicatul atributul şi complimentul. Din acestea se vede, că ḑicerea ca atare nu poate forma problema îndată la început. Ori cine înţelege, că a începe cu o noţiune mai generală, a venì apoi cu una mai specială, după aceea poate ear' cu una mai generală şi a. m. d. nu înseamnă a clădì un sistem de cunoscinţe bine organisate. Materia trebue aranjată aşa ca noţiunile premergătoare sĕ poată servì de principii pentru inducţiunea noţiunilor următoare. O carte elementară trebue sĕ aibă în vedere acest postulat, dacă e ca sĕ i se atribue valoare metodică.

Se va mira toată lumea, că dăm autorului dreptate, de vreme ce şi Dsa tractând despre substantiv, începe cu ḑicerea „Cânele lacom latră“ (A se vedea pag. 5 (În ḑicerea aceasta vorba „cânele“ representă principiul, eară noţiunea substantivului constitue problema inducţiunei. Ḑicerea în locul acesta nu este scop, ci mijloc la scop. Ea devine scop abia la pag. 29 „Leul este rege“ unde e vorba de ḑicere ca atare. Copilul fără de a scì ce este o ḑicere află definiţiunea substantivului.

Înţelegem, că ḑicerea are sĕ premeargă adverbului. Adverbul, de şi e parte a vorbirei ca şi substantivul, adiectivul etc., representă o noţiune, care se poate abstrage numai din rolul ce-l are în ḑicere. Nuanţa fină, prin care se deosebesce. de adiectiv, isvoresce numai din determinarea ce o dă predicatului. Aceasta arată şi numele lui: adverbum. Abstragerea noţiunei despre substantiv, însă n'are trebuinţă nici de subiect nici de predicat pentru a fi înţeleasă prin urmare poate şi trebue sĕ le premeargă. Cine voesce sĕ afle pentru ce trebue substantivul sĕ premeargă ḑicerei, acela sĕ cerce definiţiunea ḑicerei, (A se vedea pag. 30) fără ca sĕ se folosească de definiţiunea substantivului.

La statorirea rândului între noţiunile cari nu stau în raport de subordinaţiune cari sûnt prin urmare mai mult sau mai puţin coordinate, avem sĕ urmăm după principiul didactic dela uşor la greu. Din causa aceasta nu suntem de părerea autorului, care tractează articlul declinaţiunea şi pronumele îndată după substantiv şi înainte de adiectiv. Deosebirea fină ce esistă între substantivul articulat şi cel nearticulat presupune un grad mai desvoltat al „simţului limbei“. Copilul poate cunoasce că un substantiv e articulat aflând adausul ce-l capătă; dară deosebirea va remânea numai mechanică căci cea înţelesuală nu o simte, fiind prea fină pentru a fi tractată deja în lecţiunea a 5-a. Întradevĕr, articlul este o nuanţă gramiticală atât de fină, încât dintre toate părţile vorbirei numai adverbul îi poate face concurenţă Tot din acest motiv am vedea bucuros, atât pronumele cât şi declinaţiunea, puse după adiectiv.

Privind la detaiurile cărţii, metodul desamintit, pe lângă puţine escepţiuni, îl vedem aplicat cu o perseveranţa şi consecuenţă laudabilă. Scopul şirurilor de faţă nu este a înşira neajunsurile mărunţele, cari, suntem siguri, nu vor scăpa din vederea autorului cu ocasiunea unei alte ediţii; am voit însă a ne întreţinea asupra metodului în punctele cele mai cardinale şi a arăta cărţii interesul ce-l datorim şi care îl merită.

Alcătuită pe temeiul metodului elementar bine înţeles şi înzestrată cu toate înlesnirile atât pentru învĕţător, cât şi pentru scolar, gramatica d-lui Mândreanu presintă o lucrare eminaminte practică a cărei valoare nu este a se căuta în minuţiositatea definiţiunilor şi în adâncimea cercetărilor (de care învĕţământul primar trebue sĕ se feriască), ci în modul simplu de predare şi în cuprinderea chiară şi lămurită a principiilor, dela care mânecă şi a scopului spre care năsuesce. Îi dorim lăţirea ediţiunei şi mai perfecţionate şi cât se poate de multe.

Stefan Velovan.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 7 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.80	118.80
Renta de aur ung. de 4%	85.60	85.60
Renta ung. de hârtie	84.75	84.70
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.—	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.75	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.—	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		96.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.— 94.50	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	—.—	96 50
Sorţi unguresci cu premii	116.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei	108.90	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.55	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77.25	77.25
Renta de aur austriacă	94 50	94.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.30
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	281.50	281.50
Acţiuni de credit austr.	290.80	290.30
London (pe poliţa de trei luni)	119.—	119.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.64
Napoleon	9.46	9 47
100 marce nemţesci	58.35	58.40

[308] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala comunală elementară, cu limba învĕţământului română-maghiară, acela este de a se umplè.

Emolumentele acestui post sûnt:

1. 300 fl. v. a., — trei sute florini val. aust., salariu anual solvit în rate lunare anticipative.

2. 12—doispreḑece metrii cubici de lemne.

3. Cuartir elegant cu grădină de legumi.

Condiţiunile sûnt:

Documentele despre stare şi confesiune.

2. Documentele despre studiile absolvite.

3. Atestatul de cualificaţiune.

4. Documentul despre posederea limbei maghiare.

5. Documentul despre aplicaţiunea de până acì.

Recursele construite şi timbrate regulat, adresate cătră înaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, sûnt de a se trimite „comitetului administrativ al comitatului Caraş-Severin în Lugoj până în 31 Decemvre a. c. st. nou.

Se notifică însĕ că învĕţătorul denumit are sĕ împlinească şi datorinţele de cantor; precum şi împregiurarea, că recursele construite fals nu se vor lua în considerare.

Topletz (lângă Orşova) în 5 Decemvre 1882.

Consiliul scolasic.

Petru Popescu m./p., jude com. **Ioane Bacilla** m./p., not. consil.

Nr. 147. [309] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei parochiale dela Sereca, protopresbiteratul Orăstiei clasa III-a, se escrie a 3-oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela I-ma publicare în jurnalul „Telegraful Roman.“

Emolumentele sûnt acestea:

1. din casa alodială anuatim 100 fl. v. a.

2. dela 70 familii câte una ferdelă veche de 21 cupe vechi cucuruz sfărmit, eară dela vĕduve jumĕtate şi una ḑi de lucru.

3. Lemne de foc din pădurea comunei.

4. Venitul stolariu statorit în sinodul parochial.

Toate acestea aduc un venit anual de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'şi asterne petiţiunile lor provĕḑute cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresului pentru parochii din 1878 oficiului protopresbiteral gr. or., din Orăştie.

Orăştie în 20 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popovici m. p., ppresbiter.

Nr. 97. [310] 1—3

CONCURS.

Încuviinţându-se din partea Venerabilului consistoriu archidiecesan instituirea unui capelan lângă bĕtrânul paroch şi administrator protopresbiteral, Ioan Buzdug în comuna Borgo-Ḑoseni, — pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu ţermin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Venitele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 120 familii a 1 fl., 120 fl.

b) din toate venitele stolare 130 fl.

Suma 250 fl. a. v.

Doritorii de a ocupa acest post, au de a'şi trimite petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul până la timpul indicat.

Borgo-Ḑoseni în 25 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m. p., adm. ppresbiteral.

Nr. 172. [307] 2—3

CONCURS.

Devenind staţiunea de paroch de classa a III din Viştea inferioară, protopresbiteratul Avrigului, vacantă, spre întregirea aceleia se escrie prin aceasta concurs până la 25 Decemvre 1882 pe lângă următoarele

Emolumente:

1) Una ḑi de lucru de 180 case, care nefăcêndu-se se plătesce cu 40 cr.

2. Folosirea cimiteriului bisericei cu pometul din trînsul.

3. Un agru de 2 ferdele.

4. Celelalte venite ale epitrafirului crescute mai considerabil de cum au fost până acuma, care toate dau un venit în bani de 312 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch vor avea aşi aşterne suplicile sale, instruate cu documentele recerute de statutul organic, regulamentul pentru parochii până la terminul susindicat subscrisului oficiu protopresbiteral în Avrig.

Avrig 6 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Macsim m. p., adm. ppresb.

Citaţiune edictală.

Elena născută Dragodan, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pre bărbatul ei legitim, Moise Vrăjitoriu, cancelist în pensiune din Caransebeş, şi pribegeste prin România, se citează prin aceasta oficios, ca dela 1-a publicare până în 3 luni de ḑile sĕ se presenteze la forul matrimonial de I-a instanţă, adecă, înaintea scaunului protopresbiteral gr. or. Caransebeş, căci la din contră se va petracta causa divorţului ei, şi fără de dênsa conform § 123 din regulamentul procedurei jud. în cause matrimoniale.

Caransebeş în 20 August 1882.

Nicolae Andreeviciu m. p., protopresb. ca preşed. Scaun preot gr. or.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 140. Sibiiu, Marți 30 Noemvre (12 Decemvre) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 30 cr. pentru** fie-care publicare.

30 Noemvre.

Cu cât ne găsim în situațiuni mai grele în ḑiua aceasta, cu atât mai mult aducerea aminte de bărbatul a cărei amintire se celebrează astădi ne apare mai vie și mai liberă de sgura pasiunilor. În claritatea ei însĕ aducerea aminte din cestiune ne arată un lucru, care noi nu'l putem prețuì din destul; ne arată că marele *Andreiu* bar. de *Șaguna*, căci despre el e vorba, în timpuri mai grele de cum sûnt cele de astădi cu mână tare și cu braț înalt“ a scos poporul sĕu din starea în care îl apăsase îndelung și greu vitregitatea timpurilor...

Sûntem numai de noue ani înde părtați de timpul de când marele bărbat s'a mutat dintre noi și abia va mai fi cine-va între Români care se nu recunoască cât de puternică a fost mâna lui în toate câte erau încredute și câte i se încredeau conducerei sale.

Cea mai frumoasă parte din istoria naționalității noastre este strins legată de viața lui. Și dacă a lăsat cineva o moștenire splendidă fiilor sei este moștenirea ce ne-a lăsat el în toate direcțiunile.

Dacă vom scì sĕ ne folosim de această moștenire situațiunea de astădi ni se va ușura foarte mult și greutățile ce ni se pun în cale vor fi delăturate.

Se înțelege că precum toate greutățile din lume, așa și cele ce ni se opun nouĕ astădi în forme diverse nu se pot delătura ele de sinele. Nu era nici pe timpul marelui bărbat nu mai o simplă putere magică cu care sciea el delătura și îndepărta prejudețele, și nedreptățile ce se aședase ca o lavă împetrită și ca o țerênă înțelenită deasupra drepturilor unui popor. Principiul era înainte de toate forța ceea ce noue ni se pare acum ca o magie și perseverența în urmărirea principiului și a consecuențelor lui.

Forța aceasta moștenită de noi urmașii, mănuindu-o și noi cu aceeași rigoare și cu aceeași perseverență, credem că ar fi imposibil ca se nu putem ajunge la vre-un resultat.

Principiile însĕ dacă e se aibă efectul lor trebue se fie vii, luate din viață, în care sĕ se concentreze toate interesele vitale ale unui popor. Principiile aceste nu trebue se fie substituite cu idei care seamănă cu ideile eșite afară din toate referințele actualității. Aceste omoară și mai face și ridicul (ca politica contelui Chambord, providențialul regalismului francez sub stindardul erinului), ear cele dintâiu dau viață și putere.

Dar și principiile cele mai salutare, dacă nu sûnt spriginite de consimțemêntul unanim al acelor pentru cari au sĕ se pună în lucrare, remân fără de efect. Unirea sub stindardul lor este acea a doua parte indispensabilă, care trebuie se concureze neștirbita. Numai conlucrarea armonică a acestor factori produc resultatele cele mari.

Situațiunea în care trăim astădi nu numai îndeamnă, ci demandă în mod imperativ ca așa se urmăm și noi în toate afacerile noastre de importanță.

Aducerea aminte de acel mare bărbat vom serba mai demn dacă ne va inspira hotărîrea ca în toate causele noastre mari de ori ce natură sĕ purcedem după modelul cel'am ḑice, infalibil, care ni l-a lăsat acel vrednic bărbat în toale privințele.

Astădi când n'avem de a amesteca politica militantă nici alte cestiuni militante într'o amintire solemnă, nu întrăm în cestiuni speciale. Cu de acestea ne ocupăm în toate ḑilele.

Ne mărginim așa dară la un lucru care de și este mai mult o abstracțiune, cuprinde esența tuturor afacerilor concrete, cu care avem sĕ ne luptăm în toate ḑilele.

Se ne întemeem dar procederea noastră pe principii de viață și sănătoase și se le urmăm în unire și în armonie frățească și asupra resultatului nu ne va remânè nici o îndoială.

Și dacă e vorba de principii nu avem mult sĕ căutăm după ele. Sĕ deschidem cartea vieții, întemeiată de marele *Andreiu* și le vom afla acolo.

N'avem dar decât se ne conformăm acelora și se stăruim în armonie pe lângă dênsele, și neajunsurile de câte ne plângem astădi vor dispărea ca negura înaintea raḑelor soarelui.

În chipul acesta ne vom arăta, pre lângă toate celelalte, și demni adoratori ai memoriei celei mai scumpe ce am putut avè în viața noastră națională bisericească.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Noemvre.

Din casa deputaților Ungariei avem se înregistrăm earăși un scandal. Continuânduse desbaterea bugetului statului (ministeriului de comunicațiune) deputatul Zichy rectifică unele din afirmațiunile deputatului Thaly privitoare la regularea fluviilor și canalurilor. După aceste și după votarea fluviului Drava până la Zakany și până la vĕrsarea în Dunăre, în fine după respingerea regulărei Murului în regia statului, la secțiunea „erogate de transițiune“ pentru Tisa și Criș ia cuvêntul Rohonczy ca se denunțe unele abusuri la arendarea de lucrări publice.

Secretarul de stat Hieronymi combate cu date statistice denunțările lui Rohonczy.

După unele rectificări din partea lui Thaly replică Rohonczy încheind cu cuvintele „că în minister se află o bandă de mișei, a căror cap e secretarul de stat“. (Tumult mare. Strigări: la ordine!).

Președintul ḑice că espresiunile deputatului sûnt neparlamentare, necuviincioase și vătămătoare.

Rohonczy: Rog casa de iertare, dar pe Hieronymi nici odată. (Mișcare).

Secretarul de stat Hieronymi declară purtarea lui Rohonczy mișelească.

Intrevenind dep. Fekete, min. pres. și ministrul de comunicațiune și deslușind lucrul în contra afirmărilor lui Rohonczy incidentul se închide și se ridică ședința.

Dacă nu alt fel, ḑice „Telegraful“ dar cel puțin printre picături, „Neue Freie Presse“ găsesce ocasiunea sĕ țină pe cetitorii sĕi în curent asupra stării cestiunii dunărene și asupra conferenței ce este vorba sĕ se întrunească la Londra spre a se ocupa de această cestiune. Ast-fel în numĕrul sĕu dela 5 Decem. citatul ḑiar ne aduce următoarea veste:

„În privința conferenței ce trebue sĕ se întrunească la Londra pentru cestiunea dunăreană, aflăm că încă nu s'au trimes invitațiuni formale pentrn această conferență. Cabinetul din St. James a făcut demersuri spre a afla dacă cele-lalte cabinete sûnt dispuse a lua parte la conferență. Prin cercurile diplomatice din Viena se vorbesce că cei de aici au dat deja un respuns afirmativ. De alt-mintreli conferența nu se va ocupa numai cu prelungirea mandatului comisiunei dunărene europene, ci va avea sĕ resolve și toate cestiunile de amĕnunte pendite. Ast-fel dar la masa conferențiară dela Londra, delegații vor trebuì sĕ se ocupe cu afacerea comisiunii micste, cu afacerea Chiliei și cu întinderea jurisdicțiunei comisiunii dunărene europene până la Brăila“.

Tot „Neue freie Presse“ ne spune că prin cercurile diplomatice din Viena sĕ mânțină credința, că misiunea dlui de Giers la Berlin și Varzin, și apoi la Viena, constă numai și numai în aceea de a sonda ambele cabinete aliate, cam ce atitudine ar lua

---

FOIȚA.

Românii, întemeiătorii imperiului al doilea bulgar, al Asanizilor 1186—1257.

(Urmare.)

Cumcă însĕ mișcarea care, dela 1186 începênd, a dus la ridicarea unui mare imperiu vlachic, a pornit dela Vlachi, ear nu dela Bulgaria sĕ înțelege, și cumcă acest imperiu sĕ numesce în mod impropriu bulgar n'o spune numai Ansbertus, căruia cu tot spiritul sĕu foarte esact de observație, i s'ar putea atribuì, străin fiind, o concepție eronată a raporturilor naționale. Într'un mod tot atât de hotărît concordă cu el unul din cei mai buni martori ai ḑilelor acelora, Choniatul Niketas [1]) precum și autorul german al cruciatelor imperatului Frederic. El arată că frații vlachi au fost aciia, cari au resculat întregul popor al Vlachilor, de cari se țineau și ei [2]) și-i înseamnă pe Asanizi ca Vlachi, nu ca Bulgari.

E înainte de toate uecesar de a privì mai de aproape darea de samă a Choniatului de vreme ce a fost contimporau cu rescoala Vlachilor, și de vreme ce ca cunoscător eminent al evenimentelor din timpul sĕu [3]) merită o deosebită recunoaștere.

El cunoașse aședările lor, ḑice că sûnt Mysii, Moesianii de odinioară numește pururea Vlachi [4]) pe frații Petru și Asan, amintește causele rescoalei lor, destinge pe Bulgari de Vlachi, pe carii frații voesc sĕ-i miște la o rescoală comună și anume cu intenția de-a nimici pe Romaei [5]) încoronarea lui Petru de către sine însuși în orașul Pristhlava, rĕsboiul întâiu cu Vlachii și cum într'acesta Petru și Asan fură goniți cu ai lor peste Istru și cum se amestecară acum cu Skyți (Cumanii) invecinați [6]) încât in rescoala aceasta sĕ ivește și un al treilea component etnic constitutiv: Blachii, Bulgarii, Cumanii. Blachii se supuseră în aparență împĕratului Isaak Angelos, care negligia de a sfĕrêma cu totul rescoala și le dete prin aceasta Blachilor putința de a se regulege și de a isbucnì din nou. Cum sĕ întêmplă aceasta, Asan sĕ întoarse cu puternic sprigin din partea Cumanilor și acum ținta sa era de a face din Blachi și Bulgari un singur imperiu precum fusese și mai nainte. Acesta a fost așa dar stadiul al doilea al ridicării. În lupta proximă Petru și Asan răpiră flamura imperială și hainele împĕratului și se împodobiră cu ele. [8]) Apoi urmă un nou resboiu cu Blachii [9]), lupta împĕratului cu Blachii și Cumanii la Berrhoea, prinderea soției la Asan și predarea fratelui sĕu Ioan ca ostatec; rĕsboiul fu rĕu purtat. Când campoducele Constantinos Aspietes îi observă împĕratului Isaak, că oastea nu se poate lupta tot într'un timp și în contra Vlachilor și în contra foamei, împĕratul puse sĕ'i scoată ochii. Blachii ce făcuse tăriile lor inaccesibile, pustieau împreună cu Cumanii, provinciile romane, împĕratul perdu, la 1190, oastea și podoaba capului sĕu (*Κάσιν* [10]). Descrierea pe care Niketas o face despre purtarea împĕratului Isaak Angelos, confirmă pe deplin ceea ce tot el relatează, cumcă frații vlachi nu doreau nimic mai mult decât păstrarea acestui împĕrat [11]), a că-

---

[1]) *Ἱστορία.* Ed. Bekker Bonnae.

[2]) *Τὸ ἔθνος ὅλον ἀνασείσαντες, Πέτρος τις καί Ἀσὰν ὁμογενεῖς καί ταὐτόσποροι* p. 482.

[3]) *Συνειπόμην γὰρ και αὐτὸς βασιλει* (Isaac Angelos în doilea rĕsboiu cu Vlachii) *ὑπογραμματεὺων*, pag. 518.

[4]) pag. 482,485.

[5]) *τοὺς δέ γε συλλαμβανομένους κατὰ πόλεμον μὴ ζωγρεῖν, ἀλλ' ἀποσφάττειν καὶ κατατείνειν ἀνηλεῶς* p. 486.

[6]) Și mai târḑiu trecură Cumani cu Vlachi peste Istru în Thracia, ceea ce-ar șrebuì se dovedească indestul, ca Vlachi ai Cumani locueau la un loc pe malul drept al Dunării, Niketas p. 663.

[7]) Locul e foarte demn de ținut minte: *τῆν τῶν Μυσῶν καὶ τῶν Βουλγάρων δυναστείαν εἰς ἓν συνάφουσιν ὡς πάλαι ποτὲ ἦν* p. 489.

[8]) *τὰ χρυσοϋφῆ ῥοῦγα τοῦ Καίσαρος — καί τὰ φλάμουλα* p. 496.

[9]) *δευτέραν κατὰ τῶν Βλάχων ἐξόρμησιν*, p. 516.

[10]) p. 569.

[11]) *ὡς αὐτῶν βασιλευόντων* (Angeli) *ἔτι καὶ ἔτι τὰ τῶν Βλάχων προσεπιδώσουσί τε καί μεγεθυνθήσεται*, p. 572, 573.

ele față cu ideia de a se într'unì o conferență europeană pentru regularea afacerei egiptene, la cas când negoțierile directe dintre Francia și Englitera asupra acestei afaceri ar da un resultat negativ. Guvernul rus ar fi de părere că stabilirea Engliterei în Egipt va avè de consecență o întindere însemnată de putere a imperiului indo-britanic în orient. Din o asemenea întindere de putere ar resulta și pentru celelalte puteri trebuința se caute în alte direcțiuni compensațiuni pentru restabilirea echilibrului. În Varzin s'a vědut înclinarea de a aproba teoria dlui de Giers dar în același timp i s'a observat, că în acest cas Italia ar trebuì mai cu deosebire sě fie despăgubită pentru amăgirile de până acum. Rusia 'și-ar căuta despăgubirea sa dincolo de Balcani prin unirea Rumeliei Orientale cu Bulgaria, pe când Austria ar trebuì sě se mulțămească cu lămurirea relațiunilor sale în Orient remase până acum neregulate. Întru ceea ce privesce pe Italia, apoi privirile ei sûnt de mult îndreptate spre coastele Tripolitaniei unde speră a găsì o despăgubire pentru Tunis și Egipt. Apoi „Neue freie Eresse“ închee ḑicênd:

„Sě înțelege de sineși că dăm această versiune asupra misiunii dlui de Giers sub toată reservă ce merită o afacere atât de delicată în momentul de față, când negoțiările asupra Egiptului sûnt încă pendite; totuși nu ne putem abține însě de a observa că, într'un articol pe care l'am publicat asupra călětoriei diplomatice a d-lui de Giers, am espus vederi care sûnt aproape identice cu cele de sus.“

Cetitorii nostri, continuà „Telegraful“, își aduc negreșit aminte ca am reprodus mai ḑilele trecute o declarațiune a ḑiarului oficios german „Leipziger Grenzbote“, care afirmă că între Germania și Austro-Ungaria esistă o alianță în scris după toată regula și în toată forma. Astăḑi însě, ḑiarul „Pester Lloyd,“ un organ tot atât de oficios și care se inspiră adese-ori dela comîtele Andrássy(?!), autorul acestei pretinse alianțe în scris desminte afirmațiunea oficiosul „Grenzboten“ și apoi adaugă:

Este de temut că din acerstă coferența sě nu iese decât o înțelegere asupra cestiunii dunărene. În ori ce cas încă, dacă marile puteri vor avea a se ocupa acolo și de cestiunile de amenunte ale afacerii dunărene, strămutând astfel comisiunea dunăreană dela Galați la Londra, ele vor trebui sě învite și pe România, fără de care nu se va putea lua nici o otărîre atât în privința comisiunii micste cât și în privința celorlalte cestiuni pe care le enumeră „Neue freie Presse“.

„Fiind-că aceste relațiuni intime esistă de mai mulți ani, apoi este lesne de înțeles că, în cursul afacerilor ḑilnice, ele își-au găsit confirmarea lor și în documente; dar în același timp este admisibilă și presupunerea, ba chiar bine de înțeles, că bărbații conducětori ai ambelor monarchii, după ce au profitat de ori-ce ocasiune spre a discuta personal și într'un chip aměnunțit aceste relațiuni, nu au negligiat de a așterne în promemorii resultatele acestor discuțiuni, care vor servì ca fir conducětor și pentru urmașii lor. Astfel tălmăcim noi cel puțin declarațiunea ḑiarului „Grenzbote,“ că alianța este încheiată după toate regulele și formele și că e înscrisă în documente. Ea nu se întemează însě nici-decum pe o aparență. Ea se întemeiază pur și simplu pe adevěr.

O noauă societate de maghiarisare.

„În Ungaria e liniște și pace!“ Întrebuințarea limbilor nemaghiare în societate, în adunări publice, în adunările comitatense, în scoală și în biserică e ertată, ba e garantată prin lege“.

„Esercitarea administrațiunei și justiției e concredută, în mare parte, de din sus până jos în mâni de a funcționarilor nemaghiari“. „Fiecare națională poate lucra neconturbată la desvoltarea sa cu mijloace adecuate puterilor, însușirilor și a instituțiunilor proprii.“ Cu alte cuvinte. Elementului nemaghiar din Ungaria nu i se face nici o greutate în desvoltarea și cultivarea s'a națională. Și dacă nu e maghiar, are, și i se garantează, drepturile, ce compet fiecărui cetățean. „Una însě dorim dela naționalitățile nemaghiare: sě si simță ca maghiari, se fie patrioți buni adecă se păstreze cu jalusie și scumpătate relațiunea în care trebue să stè față cu statul unit maghiar“. Unul pentru toți și toți pentru unul!“ Acesta e rostul presei maghiare, așa strigă cei dela „Pesti Napló“ și cu ei o parte considerabilă a presei maghiare, făcând abstracțiune dela „Ellenzék et consortes“ cărora credem le facem onoare, cualificând cele scrise în ele de nebunii. Și pentru ce rostul acesta ? Pentru ca streinii, cari n'au ocasiune a vedea starea lucrului cea adevărată din Ungaria, să nu dea creděmênt celor ce sě aud despre purtarea maghiarilor față cu naționalitățile. Streinii, chiar și dacă le umblă rěu naționalităților nemaghiare din Ungaria, sě fie seduși a crede că naționalităților nemaghiare din Ungaria înșile poartă vina la toate nenorocirile, ce vin asupră-le. Motivul că ḑiarele maghiare scriu așa precum scriu e: a seduce opiniunea publică în privința stărei lucrului din Ungaria și a discredita în afară pe naționalități. Mistificarea adevěrului succede numai până oare când. Dela o vreme sě fii cât de precaut totuși te prinde cu ocaua cea mică. Mai ușor, dacă însuți te tradezi fie și numai prin neconsecuință.

„Pesti Napló“ trâmbiță în toate părțile, că tractare mai omenoasă ca naționalitățile din Ungaria nu întimpină nimenea în toată lumea. Abia ḑice aceasta și eată ne aduce scirea că în Neutra s'a înființat o nouă societate de maghiarisare. Scopul societății e: „a rěspândì între poporul slovac și german din părțile din sus ale Ungariei spirit patriotic maghiar și limba maghiară“. Din toate câte se scriu în „Pesti Naplo“ sě vede, că patriot maghiar e numai acela, care sě maghiarisează pe sine, își maghiarisează familia sa și îndeamnă a se maghiarisa toți acei-a, asupra cărora are înfluință Pătruns de spirit patriotic e numai acela, care se lapădă de naționalitatea sa; câți nu fac aceasta nu sûnt patrioți buni și nu merită a fi considerați și a fi tractați omenesce, cu atât mai vêrtos, căci nu respectează relațiunea în care se află fața cu statul maghiar. Naționalități așa dară nici nu esistă în Ungaria decât sub firmă maghiară și dacă totuși nna sau alta din naționalități își ridică capul și își recuiră dreptul de isistența fără tutorat ne'ndreptățit, aceea face demostrațiuni nepatriotice, nu e patrunsă de spirit patriotic si nu merită considerație.

Stând lucrul astfel nu mai e nici o îndoială, că câte sě scriu prin foile maghiare la adresa streinilor sûnt, domol ḑis, mistificări. Aserțiunea că naționalitățile ar purta vină la nenorocirile ce le întîmpină în Ungaria, purtându-se cu tendențe periculoase ideii de stat maghiar, e pretecst ridiculos căci și dorința de a esista că naționalitate însě e privită din punct de vedere maghiar ca delict.

Pe cale oficială nu se mai lucră așa cu deadinsul la maghiarisare, căci s'a deochiat. Sě înființează însě societăți cu scop de a maghiariza oare-care ținut în a cărui centru residează societatea.

În Nr. 331 (1 Dec. a. c.) a lui „Pesti Napló“ ni se spune, că s'a mai înființat o societate de maghiarisare în Neutra.

Inițiativa o a luat principele Odescalchi, deputat dietal, conchemând pe 28 Nov. o conferență în Neutra. Încă din 27 Nov. au sosit mai mulți oaspeți ca sě iee parte la conferență. În ḑiua aceasta s'a ținut o conferență prealabilă.

Ciudat lucru că între toate persoanele adunate, nu dai nici de una, care se nu stea în servițiul guvernului.

Afară de funcționar judiciari, comitatensi și comunali alte persoane nu se însuflețesc pentru atari idei.

„Pesti Napló“ pune cu numele pe cei adunați, ca și când ar voi se-i recomânde deosebitei considerări a guvernului.

În 28 Nov. sau presentat în sala comitatului din Neutra preste 200 bărbați. Ședința s'a deschis prin președintele Odescalchi, care desfășură în cuvinte nimerite scopul societății înființânde și roagă adunarea: a conpune astfel de statute, pe basa cărora sě înflorească societatea și sěși poată înplinì chiemarea.

Vice-comitele din Turocz, Lehoczky ca referinte, presentează proiectul de statute publicat în foaia „Felvidéki Nemzetör“, discutat în conferența prealabilă și sě roagă pentru primirea lui. Secțiunea primă se ocupă în patru paragrafi cu titlul, reședința și scopul societății. Ca titlul se recomândă: „Felvidéki közmivelödesi egyesület“, ca reședință: „Neutra“. Activitatea societății se va estinde asupra Comitatelor: Pojon, Neutra, Trentsin, Arva, Turocz, Liptau, Altsohl, Neograd, Hont și Barș, și va avè de scop crescerea poporului nemaghiar din acele comitate în spirit maghiar național și lățirea limbei și a datinilor maghiare. Spre ajungerea acestui scop se vor înființa din mijloace proprii orfanotrofii, grădini de copii (sistemul Froebelian) și scoli elementare și poporale superioare; se vor premia învěțătorii, cari se vor binemerita în direcțiunea aceasta și se vor provedè cu cărți și haine copii seraci.

Se primì apoi cu unanimitate propunerea; de a se estinde activitatea societății și asupra teritoriului cetăților libere regesci: Pojon, Șemniț și Dile.

Relativ la numirea societății sě născù desbatere înfocată.

Judele reg. Zachar, propune: Societatea sě poarte numirea: „*Societatea culturală maghiară din părțile de sus*, ca sě fie evident, că scopul societății e: maghiarisarea cetățenilor nemaghiari Referentele e contra adausului „maghiară“. Scopul și limbă oficioasă arată, că societatea nu poate fi decât maghiară. După o discusiune detaiată se decise omiterea aditamentului: „căci dacă s'ar primì criteriul, că societatea e maghiară“,

---

rui incapacitate garanta Vlachilor și amicilor lor skythici victoria armelor. Cetele lor nu se puteau oare înarma cu armele pe care Romaeii fugari le pierdeau în strimtorile munților, și pe cari le luau dela Romaei osmenii lor ce se cățăreau ca și caprele [1]). Ei, Vlachii și Cumanii sûnt aceia cari luptă mereu cu oștirile lui Isaak Angelos [2]), Vlachi sûnt acei cari învig [3]) Ei prefac Tracia într'o pustietate, ei derămâ orașele, ucid pe locuitori sau i vênd în robie în mare depărtări; ogor, pădure și vie, orice semătură și sădire piere, și singurul rod al ridicării noului imperiu din Trnwo este nimicirea culturii romaeice și a rassei romaeice, ori pe unde numai o pot stěrpi Vlachii și Skyții, Cumanii. Tracia trebuia sě devie o visuină pentru animale sělbatece [4]) Un indiciu nu puțin semnificativ în privirea Vlachilor. cari acum jucau rolul cel mare și n'aveau așeḑări numai din a dreapta Dunării, este că la disoluțiunea imperiului romaeic al lui Angelos, și la în temeierea unui imperiu latin, nu se nasc state nouě grecesci numai în Nicaea, Herakleia, Sinope și Trapezunt ci Sguros Leon intemeiază unul în Korinth și Nauplion [5]) Chamaretos Leon în Sparta, Michail din neamul sebastocratorului Ioan în Nicapoli și Durazzo (Epidamnos), marchizul latin Bonifaciu în Thessalonic și Thessalia înferioară, ear în Thessalia superioară, care acum sě chiamă Vlachia-Mare, sě ridică un alt principe, pe care Niketas nu îl citează cu numele. Dar și Francul *Robert de Clary*, cari au scris în limba franceză lupta Latinilor cu Grien, Grecii, si care descrie luarea Constantinopolului, la 1204, nici el cunoasce pe inamicul de moarte ai Latinilor și Romaeilor, Iohannes, alt-fel, decât sub numele de Johans li *Blaks* [6]) și tot așa 'l numesce pe nepotul și urmașul lui, după ce sf. Dimitrie ucisese pe cel întâiu în Octomvrie 1207 în timpul odihnei noapte. Erau regi ai Vlachiei, *rois* le *Blakie*. În acelaș chip se esprimă *Geoffroi de Villeharduin*: Iohanris li rois de Blakie; dar întrebuințează și espresia le roy de Blakie et de Bougrie [7]) *Traducătorul neofrancez și-au permis însě libertatea neistorică de a face din el le Bulgare sau roy de Bulgari*, ceea ce apoi a trecut *în cărțile naastee de istorie. Chiar* acolo unde Geoffroy spune despre *roi de Blakie*, trăducătorul pune *roi de Bugares* [8]) Geoffroy nu vorbesce ca Niketas de Skiți, ci de Cumani și Vlachi [9]) Locuitorii prinși ai orașelrr romaeice sě tărěsc, după porunca regelui Ioan în Blauquie, în închisoare. Încet încet sě aude vorbinduse (dela 1206 începênd) și despre un Țariu al Vlachilor și Bulgarilor [12]), curênd apoi numai despre unul cuman.

Și *Henri de Valenciennes*, urmașul lui *Geofroy de Villeharduin*, vorbesce regulat de *Blas* et *Comains* [13]) el menționează că Esclas, vêrul domnitorului peste Blas et Comians, anume Burille, este vasal al împěratului Enric, pentru Blaquie la Grant. (Va urma.)

---

[1]) însě nu Bulgari, ci Vlachi și Cumani.

[2]) Niketa III, 8.

[3]) l. c. p. 589, 600, 612. Niketas scie însuși că 'Ἰωαγκὸς (Ivanko) o numele vlachic pentru Iohannes. Acesta a fost ucigașul lui Asan 1196. — pag. 625, 643, 691, unde protutindea Vlachii și Cumanii uniți se lupta în contra Romeilor și unde în sfârșit au și pe Ruși în contra lor. *Βλαχικοὶ καὶ Σκυθικοί*, pag. 824, 837, 862.

[4]) Niketas III, 14, 15.

[5]) pag. 841.

[6]) Hropf, Chroniques greco-romaines p. 83.

[7]) l. c. p. 80 dar curênd după aceea iar le rois de Blaque. Comp. p. 84, 87, 88 91, 95, 99, 100.

[8]) Michaud et Poujoulat, nouv. Collection I. Astfel pag. 88, 89. Pe drumul la Saloniki marchinnul Bonifacio a venit într'o „ville: la Blache“ (de sigur țeara numită de Ansbert Blachia) pag. 65.

[9]) pag. 78, 79. Unde Geoffroi spune: Johanni, le roi de Blakie et de Bougrie; pag. 89, se substitue: roy de Bulgarie Asemenea pag. 92. În loc de Iohannis p. 90 se substitue: le roy de Bulgarie.

[10]) li Comains p. 81. l. Comains et li Blac et li Grien, pag. 82, 90. 91. Afară deaceea mai învěțăm din Geoffroy că Poplieane (Manicheans) se supusese regelui Vlachilor p. 90.

[11]) p. 93, 94. Aci însfârșit traducerea franceză ḑice Valachie.

[12]) p. 102.

[13]) Michaud I. p. 121. Traducerea franceză ear ḑice: les Bulgares et les Comains.

s'ar recunoasce tot odată, că în Ungaria ar putè esista şi alte societăţi cu asemenea scopuri, spre e. slovace, germâne, sêrbe şi române, cari se aibă de scop lăţirea culturei slovace, germâne etc. *O atare îndreptăţire nu se poate admite.*

„Noi am înscris pe stindardul nostru, continuă referentele, un scop patriotic, voim se lucrăm ca cetăţeni maghiari în interesul patriei noastre, procedura noastră însè nu trebue se poarte timbrul luptei de rasă. Voim se trăim cu compatrioţii nostri de altă limbă în unire ca strămoşii nostri. Nu pretindem alt ceva dela ei, decât ca şi ei sè'şi iubească patria ca cum o iubim noi şi, ei se înveţe limba statului. Prin primirea criteriului „maghiar“ mărginim activitatea societăţii.

Advocatul Bangha e contra referentului. Strămoşii nostri ḑice Bangha au comis mare greşală fiind că nu au maghiarisat naţionalităţile. Ei însuşi sau desbrăcat de caracterul lor maghiar. Bangha doresce ca sè se numească societatea „maghiară, căci scopul nostru e: a maghiarisa pe cetăţenii nemaghiari, dorim că sè devină toţi maghiar după limba şi sêmţemênt. Pe maghiar îl caracterisează fran cheţa, se spunem franc ce voim şi dacă vom acerba prin francheţa noastră pe naţionalităţi, ne vom lupta din toate puterile şi putem fi siguri de învingere. Sè nu ne ruşinăm a ne numi maghiari, căci acela, care sè ruşinează de numele „maghiar“ e patriot rêu.

Libertiny vorbesce pentru Aranyi şi Todor contra referentului. Advocatul Toth atrage atenţiunea adunărei la împregiurarea, că numirea e un ce neesenţial, n'ar trebui sè provoace discusiune aşa detăiată. În ceea-ce privesce scopul societăţii sûntem cu toţii în clar. Dacă vom purcede în modul după cum am început, vom da ocasiune contrarilor nostri spre aşi putè desvolta puterile contra noastră. Am perdut şi aşa timp prea mult, sè nu mai jertfim cu discusiuni superflue. Sè primim proiectul referentelui.

Procurorul reg. Czenkey, respinge acusa lui Bangha: că toţi câţi sè dechiară pentru votul referentelui se ruşinează de a fi maghiari. Noi nu voim, ḑice Csenkey, a provoca luptă între Maghiari şi Slavi, ci dorim a încheia frăţietate cu Slovacii. Voim sè scutim pe popor de agitatori, cari îl conduc la ură cătră patrie şi îl aţiţă contra Maghiarilor. Sè mergem numai pe calea, pe care au mers strămoşii noştri; aceia au apărat în decurs de seculi patria aceasta şi au păstrat caracterul maghiar. Ar fi cu nedreptul, dacă am învinui pe strămoşi, că ei ar fi fost lăsători. Nu'i consult se sumuţăm pe slovaci, germâni şi pe alte naţionalităţi, ca acestea sè se vadă îndemnaţi a privi în noi inimici şi a se alia în contra noastră. Noi onorăm limba lor maternă, pe aceea nu voim sè li-o luăm. Dorim numai se fie patrioţi buni şi se înveţe limba statului. Dacă vom numì societatea înfiinţându „maghiară“ peste puţin o sè ne pomenim cu societăţi slovace, germâne etc. de cultură, şi o sè ajungem chiar aceea, ce nu dorim. Cenkey aproabă votul referentelui.

Vorbirea lui Czenkey avù efect, cu toate acestea majoritatea se declară contra votului referentelui şi drept numire a societăţii se primii: „Societatea culturală maghiară din părţile de sus.“

Relativ la scopul societăţii propuse Kaszay tipărirea de cărţi slovace patriotice spre a putè paralisa în modul acesta înfluinţa panslavistică. Polgar propuse spriginirea de teatre. Ambe propunerile s'au respins după deslusirile date de referintele şi de adv. Toth.

Ceilalţi paragrafi s'au primit cu puţine modificări. La §. 6 a propus Zacher, că nu numai majorenii ci şi junimea entusiasmată sè se primească de membri ai societăţii. Polgar cere ca nu numai cetăţenii din Ungaria ci şi maghiarii din streinătate sè se primească de membrii ai societăţii.

Szulyovsky şi referentele în contra acestor propuneri. Scopul societăţii e, ce e drept, a'şi câştiga vadă, a lucra cu mijloace morale şi a fi condusă de caracterul oamenilor serioşi. Societatea trebue sè dispună însè şi de venite, căci numai aceasta îi asigură o basă solidă. Pe minoreni nu i poţi constrînge la contribuiri, apoi cu entusiasmul singur nu faci scoli. Din motivul acesta şi cer statutele, ca de membri ai societăţii sè se primească numai majoreni.

Încât pentru participarea streinilor, aceasta nu sè poate admite din motivul, căci nu voim ca la cultura noastră se contribue streini, bună oară „Schulverein uri şi societăţi moscovitice rusesci cu bani. De astfel de lucruri nu voiu sè sciu, ca nu aḑi mâne se fiu silit a recunoasce îndreptăţirea sprijinului german şi rusesc. Propunerea se primì cu unanimitate.

În decursul conferenţei sosirà telegrame grătulătoare dela deputatul dietal, Stefan Rakovszky, dela corpul învĕtătoresc, dela orfanotrofiul din Altsohl-Liptau şi dela ceata ţea liberă reg. Szabolcza.

În genere interesul pentru societate e mare; chiar agronomi de pe sate au luat parte la conferenţă. Numai Capelanul din Neutra şi clerul protestant a lipsit.

Acestea le scrie „Pesti Napló“ despre noua societate de maghiarisare.

De mare lucru s'au apucat maghiarii! Vor se facă; se creeze patrioţi. Le putem spune înainte, că până nu vor da mai întâi dovadă, că ei sûnt măestrii în lucrul, de care s'au apucat, toată sforţa le va fi zadarnică. Nu ne prinde mirarea, că se fac astfel de lucruri în Ungaria, precum e şi societatea, de care ne fu vorba. Fie care corporaţiune, în a cărei sîn sûnt semidocţi, face câte o nefăcută, şi fie-care naţiune ca elemente renegate şovinistitice comite câte o nebunie. N'am fi crḑut însè nici odată, ca naţiunea maghiară sè se lase a fi dusă de nas de nesce traşi împinşi, veniţi din sinul altor naţionalităţi, cărora le pare de sigur bine, că au scăpat de ei. Elementul nemaghiar nu s'au opus nici odată pretensiunei: de a învĕţa limba statului. Dacă resultatele în direcţiunea aceasta sunt încă sporadice, sûnt chiar maghiarii de vină. Sè ne lase numai în pace, şi ne vom da silinţa şi o vom învĕţa, şi fără societăţi de maghiarisare. Că n'am fi patrioţi buni şi magiarii s'ar vede îndreptătiţi a forma societăţi spre scopul desvoltărei patriotismului între naţionalităţile nemaghiare: e o incalumniare, pe care o respingem cu indignaţiune. Dechiarăm că astfel de patrioţi precum doresc cei dela „Pesti Napló“ şi urzitorii societăţilor maghiaritoare nu vom devenì nici odată şi aceasta chiar în interesul statului maghiar unit. Noi nu voim se scim de groapă, ce o sapă maghiarii Ungariei, patriei, pentru care sûntem gata a ne da viaţa.

Austria şi România.

În cele următoare reproducem un articul din „Confederazione latina“, din care vor avè cetitorii nostri ocasiune a vedè com se judecă lucrurile dela noi în străinătate.

Eată articolul:

Nemţii prin a cuprinde prea mult riscă de a perde mult. Pe cât se glorifică cu învĕţătura, cu sciinţa politică, militară şi încă cu o genealogie strălucită, pe atât de mult sè înşală.

Bismarck, în care sè rĕsumă toată fala şi puterea germană, voesce sè joace un joc foarte periculos pentru ţeara sa După ce a înjosit preponderenţa latină sau francesă la Sedan, sè opresce cât-va lăsând rasa latină, a cărei servitute o ţine în mâni, a se desbina şi a se înfuria, şi, gânditor şi lacom întoarce privirile sale spre Rusia. Dacă ar reuşì a supune cu un alt Sedan casa imperială a Rusiei, dacă ar reuşì să smulgă Baltica, Polonia, Finlanda, pe câmpiile acoperite cu cadavre ruse şi slave s'ar ridica o coroană mult mai strălucită ca coroana imperială a Germaniei: atunci imperiul german s'ar înălţa peste toată Europa. Ceia ce Carol V. n'a putut sè îndeplinească, o va face Bismarck la sfârşitul secolului XIX. Şi totuşi politica germână de astăḑi e pacea, e unirea şi studiul profund şi continuu a ajunge la o altă Sadova, la un alt Sedan.

Cinci-ḑeci de ani Prusia lucră în secret pentru a abate pe Habsburgi şi Bonapărţi. Acum foarte puternică nu are trebuinţă de o jumĕtate de veac, îi ajunge mult mai puţin contra Romanofilor pentru a se scula şi a gonì Rusia din Europa şi de a germanisa peninsula balcanică. Aşa că ţerile latine desbinate între sine vor devenì cu mai multă uşurinţă prada învingĕtorului.

Nu sûntem pentru panslavism; il urăm din tot sufletul. Privim cu un, ochiu reu scopurile şi *Knutul* rusesc care sè ridică în contra libertăţei moderne, dând nascere la mistificaţiuni în dauna independenţei Europei.

Cu toate acestea nu ne place acest imperiu universal de stat al Germaniei. Nu trebue sè placă Latinilor, nu trebue sè placă Maghiarilor, nici altor state mai mici ca şi Latinii ar fi absorbiţi de imperiul Germaniei; nu trebue sè placă nici chiar Austriei destinată a dispărea ca şi noi sub imperiul german.

Deci ne surprinde îndestul că imperiul Austro Ungar, — care tot are sè piardă dintr'o victorie definitivă a Germanilor asupra Rusiei, — ajută acest period tatal. Imperiul Austro-Ungar ar trebuì ca în contra Slavilor şi în contra unirei germane sè se razeme pe poporul latin şi pe cel maghiar şi unii şialţii ameninţaţi de asimilaţiune sau germână dacă Germanii înving sau slavă dacă inving Ruşii

Maghiarismul nu se poate salva de cât în unire cu rasa latină luptându-se împreună în contra inimicului năvălitor. Acest adevĕr care sè vede la prima privire n'a pătruns încă mintea Maghiarilor carii urmeaḑă a nedreptăţi şi a face rĕu Latinilor sau Românilor, cari sûnt în imperiul lor şi carii formează statul român. În contra Turcilor atunci când erau puternici, Habsburgii creară colonii militare. In contra Rusilor n'au trebuinţă de a crea colonii militare de oare ce le găsesc deja gata la Dunăre, acei mai oameni de stat, carii au fost anticii nostri părinţi Români. Coloniile militare despre Rusia sûnt viteţii soldaţi ai regatului României.

Şi Austria scie ce fel de soldaţi sûnt Românii, carii uimesc vederea. Şi Maghiarii ca Românii sûnt între soldaţii cei mai bravi ai lumei. Şi părăsească ura antică şi sè se unească spre comună apărare. De oare-ce ni se pare că nu e prudent, afară că e nedrept aceea grămadă de pretensiuni austriace asupra Dunărei, în propriul pământ al României. Şi totuşi un Frances, un Latin, un rĕu Latin, Barrère, fu autorul straniei şi laşe propuneri a independenţei latine.

Ni se pare ceva asemenea cu ocupaţiunea eventuală a Piacenţei făcută în tratatul din 1875 în favoarea Austriei şi Piemontului şi care nu ţinuse la alt ceva de cât a nasce ura în Piemont în contra Austriei, poate nu principiul dar scânteia resbelului independenţei. Imperiul Austro-Ungar sè vadă sè nu'şi creeze la Dunăre o nouĕ cestiune a Piacenţei; pare-se că un temperament mai drept va putè sè prevaleze de oare ce Kalnoky amintind propunerea Barrere adaogă că soluţiunea trebue sè fie în aşa mod în cât se satisface fie ce parte. Noi dorim: O cestiune „Piacenţa“ la Dunăre de formă equivocă, afară de a vĕtăma cu totul independenţa unui valoros şi nobil popor latin cum e Românul dispune acele ţĕri e în contra Maghiarilor şi îi obligă a face causa comună cu Ruşii. Şi această nu mi se pare a fi politică sagace austriacă, cel mult ar putea fi o politică copiată după a lui Meternich adecă fatală pentru acela care o esecută.

Nu credem, după cum crede Castellar, cum că Ruşii vor învinge. Cum am spus deja în cartea noastră din 1867 ne temem că şi Ruşii şi Slavii au sè easă cu cap spart sau celputin sè atingă Sadova şi Sedanul lor. Nici Ruşii şi Slavii nici împeriu uni versal lângă noi.

Marele tapt politic al cancelarului german constă întru a disolva ţeara pe care voesce a o ataca.

Isolà pe Austria şi triumfă, isolà pe Francia, băgênd bănueli în capul lui Gladstone şi triumfă, aḑi caută a isola pe Rusia făcênd loc Engliterei în Egipt.

Şi marele cancelar linguşesce până şi pe Francia pentru a o ţinea departe de Rusia; voesce sè o atace isolată un miros de praf de pusca pare că năvălesce peste orizontul Europei.

Nu scim dacă un alt sacrificiu de cadavre 'l va oprì: e însè datoria publiciştilor de a însciinţa şi dacă e posibil, de a oprì de oare ce resbelul nu numai e flagelul umanităţei, dar e victoria reacţiunei asupra lumei.

Cât despre Maghiari şi Români vor perì şi unii şi alţi sub mâna învingătorului. De aceea sè se cunoască Maghiarii şi Românii şi sè scape naţionalitatea lor, amenințată de a cădea în mânile Ruşilor sau a Germanilor; e vreme dea lăsa la o parte vechile certe şi necivila vasalitate; e vreme a'şi stringe cuamicie mânile.

Varietăţi.

* (Şedinţa publică) a societăţei „Andreiu Şaguna“ de a seară a avut un succes splendid. Dl Dr. P. Barcian ca conducĕtor al societăţii poate fi mândru de arangiamentul programei şi esecutărei.

Publicul a fost foarte numeros şi în cea mai mare parte public ales.

După o într'oducere de dl. conducĕtor a urmat numai decât „cuvêntarea ocasională“, după împregiurări bine întocmită şi tot aşa şi rostită de V. Tordăşanu. Corul (de bărbaţi) din opera „Fluerul magic“ de Mozart s'a presentat foarte bine. Acustica salei cam ânguste şi îndesuite de public făcu ca tenorul se apară ceva prea ascuţit, dar numai în unele locuri. Solurile „Nor de vijelie“ de Humpel, „Cu pace se fiţi voi“ de Schubert au fost propuse bine, cel dintâiu de Petru Şpan, al doilea de Ifraft Popovici, amândoi tenori. „Cântec de jertfă de Beethoven, cântat de Isaia Popa însè a plăcut mai mult pentru organul cel limpede şi propunerea cea clară şi sigură a cântăreţului. Acompaniarea pe piano a esecutat-o dl Dima cu desteritatea bărbatului de specialitate. Corul din urmă „Între peatra Detunata“ ca atare a făcut impresiunea cea mai bună prin întonarea cea deplină armonică.

Disertaţiunea „Desbinarea confesională...“ şi declamaţiunea lui V. Saft'u cu deosebire cea din urmă (Sentinela română de V. Alecsandri) şi în

fine disertaţiunea „Spunemi cu cine te însoţesci“ a lui D. Tatar, au fost ascultate cu interes.

Escel. S. P. Archiepp şi Mitropolit a dat adeverată înterpretare a simţemintelor publicului când, apreţiând succesul societăţii de a seară a distins lângă profesorii institutului şi pe domnul G. Dima pentru conducerea musicală, a îndemnat la credinţă in causa cea sântă a bisericei şi a naţiunei, la speranţa în viitoriul acestora şi la caritatea, care se ne unească în aceste şi a afirmat, că astfel de serbători sunt demne de memoria marelui Archiepiscop şi Metropolit *Andreiu Şaguna*.

* (Apel la prenumeraţiune!) „Istoria şi limba sûnt tesaurii cei mai preţioşi ai unui popor, care voesce aşi cunoasce trecutul şi aşi asecura venitoriul“.

Acest adevĕr adûnc fu motivul principal, din care purcese societatea de lectură „*Petru-Maior*“ a junimei române din Budapesta, când la începutul anului scolastic 1880—81 decise, ca **„Istoria pentru începutul Romanilor în Dacia“** de fericitul „*Petru-Maior*“ edată cu litere cirilice mai pe urmă în a doua ediţiune la anul 1834, s'o transcrie şi edea cu litere latine. Ear' de altă parte voind societatea noastră a satisface deobligamentului de pietate faţă de marele şi emeritatul literator, faţă de fericitul sĕu patron, al cărui nume îl poartă: voesce tot odată, ca conform modestelor sale puteri, sĕ aducă şi ea tributul sĕu, ca lustru modest la altariul măreţ al culturei naţiunali.

Decisiunea parte s'a esecutat. Comisiunea esmisă a efeptuit transcrierea. Manuscriptul este gata a se da la presă. Acum la deplina realisare, ca această operă preţioasă, se veadă lumina în formă mai noauă şi sĕ fie respândită în esemplare cât de multe prin toate cercurile sciutoare de carte ale poporului, singur sucursul binevoitoriu al preaonoratului public se mai recere.

Societatea îşi va da toată nisuinţa, ca tipărirea sĕ se efeptuească cât numai se poate de bine, frumos şi elegant, pentru care nici spese va cruţa. Întregul op avênd estensiune cam de 20 coale în octav de mijloc pre hârtie fină va apărè către finea lunei lui Aprile a anului viitor 1883. Preţul unui esemplariu broşurat: 1 fl. 50 cr., ear legat frumos în pânză: 2 fl., în valuta austriacă. Colectanţii pentru fie-care 10 esemplare capĕtă câte un esemplar broşurat, ear' pentru fie-care 15 esemplare capetă câte un esemplar legat frumos gratis. Preţiul de prenumeraţiune este a se trimite, respectiv a se adresa cel puţin până 1 Ianuarie st. v. (13 Ianuarie st. n.) anul *1883* curatoriului societăţii noastre, Ilustrităţii sale: Ioan cav. de Puscariu, judele curia reg. ung. în *Budapesta*, Radialstrasse Nr. 78 I. Stock. Preţul de prenumeraţiune pentru mai marea securitate şi uşurinţă se poate speda cu asemnaţiune postală (postai utalvány *Postanweisung*). On. dni abonanţi sûnt rogaţi a ne comunica adresele cât de chiar şi legibil, notând şi posta ultima.

Venitul curat cât-va resulta din edarea acestei opere, parte se va întrebuinţa spre înbunătăţirea bibliotecei, parte se va depune în fondurile societăţii noastre, ca sĕ se mijloceascâ şi prin aceasta — barem în parte — asecurarea esistinţei ei, ca a primului şi unicului foculariu al junimei române studioase din Budapesta.

Nu estè aici locul ca se ne aruncăm în detaiurile caracterisării acestei opere preţioase, carea respândind rade de lumină preste trecutul nostru istoric a dat lovitura poternică contrarilor originei noastre romano-latine; nu voim se ne atingem de meteorul luminos, care pre la începutul seclului nostru încălţênd atâtea inime române a desteptat focul sacru al entusiasmului în un popor apăsat de greutatea atâtor seculi de suferinţe şi umilire dar fie-ne permis a amintì cu aceasta ocasiune cuvintele emiritatului boeriu moldovan Iordachi de Malinescu care în precuvêntarea la a doua ediţiune în anul 1834 se esprimă în modul următoriu: „.... aceasta istorie întemeiată pre cei mai vrednici de credinţa istorici, este într'adevĕr cea mai dintâiu istoria a naţiunei românesci, carea aretând începutul Românilor în Dacia, înaltul sânge din care sûnt ei resăriţi,..... nu numai că a pus nefranta stavilă vraşmaşilor naţiunei de a hulì fără ruşine asuprăi,.....: ci încă a desceptat în naţiune şi un spirit îndemnătoriu de a nisuì către dreapta luminare, cu carea se îndulcesc neamurile celelalte ale Europei. Dela eşirea acestei istorie, Românul.... a învĕţat aşi cunoasce trupina şi fiinţa s'a;..... aceasta istorie este, carea a dat lauda şi mărire, şi a urdit epoca naţiunei românesci. Autorul ei se vede a fi fost într'adevĕr ales de pronia domneeească, spre scoaterea naţiunei sale din cumplitul întunerec; acest bărbat a fost credinţios serb Domnului sĕu, n'a îngropat talentul cel dat lui, ci indecit l'a întors.“

Aceste cuvinte preademne de marele autoriu, caracterisează destul de chiar înfluinţa şi importanţa acestui op preţios, după cari şi noi nutrind cea mai deplină speranţă, ca prea onoratul public, în interesul culturei noastre naţionali, va întinde mâna de ajutoriu junei noastre societăţi ca sĕ-l putem rĕspândì printre cărturarii nostri în esemplare cât de multe, remânem

în Budapesta la 13 Noembre st. n. 1882.

În numele societăţii „*Petru Maior*“

cu deosebită stimă:

Georgiu Szerb m. p.,
preşedinte

Demetriu Horváth m. p.,
secretariu.

* (Deputaţiunea Ciangăilor în Budapesta) afară că a fost primită în audienţă de Maj. Sa şi de ministri au fost spriginiţi cu colecte în bani cu o cină splendidă şi din partea statului li s'a esoperat întoarcere gratuită pe drumul de fer. Dela Budapesta se întoarce pela Panciova, unde are se vadă locurile pe cari au a fi strămutaţi Ciangăii din Bucovina.

* (Duel.) În urma scandalului din casa deputaţilor Ungariei între Rohonczy şi secretarul de stat Hieronymi (veţi revista politică) în 10 Decemvre n. a avut loc un duel cu pistoale. Adversarii au puşcat de doue ori, fără însĕ a se fi vătămat cineva.

* (Posta din România) nu 'şi lasă năravul. Şi apoi ce va fi ca de regulă Lunia începe, ne aducênd posta de Duminecă etc.

S'au doar ţiarele care apar dincolo de Sâmbătă până Mercuri, lavama noastră, sûnt considerate de „trenţe“ şi trebuiesc „afumate“.

* (Timpul.) Sâmbătă după ameaţi s'a înseninat şi dacă Duminecă nu sĕ întroducea un vênt, care în noaptea spre Luni a degenerat în vêntoase, n'am schimba nici cu Grecii nici cu Italianii, şi am putè, presupunênd că tot aşa remâne, sĕ semănăm portocale în loc de bostani şi sĕ sădim olivi în locul porumbeilor. — Earna nu o mânâncă lupul, ţice însĕ proverbul.

Loterie.

Sâmbătă 9 Decemvre n. 1882.

Buda: **67 18 17 81 82**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 9 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.65	118.70
Renta de aur ung. de 4%	85.50	85.60
Renta ung. de hârtie	84.40	84.60
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.60	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.75	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.—	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		96.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.— 94.50	95.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	—.—	96.50
Sorţi unguresci cu premii	116.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei	108.40	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.50	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77.20	77.25
Renta de aur austriacă	94.55	94.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	279.75	280.—
Acţiuni de credit austr.	287.80	288.40
London (pe poliţa de trei luni)	119.05	119.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9.46	9.46
100 marce nemţesci	58.40	58.35

Nr. 241. [312] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Valea-Bulzului în protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se deschide concurs cu termin de 30 de ţile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Casă parohială cu douĕ odăi, bucătărie, şură şi grajdiu;

2. grădină de legumi, lângă casa parochială;

3. folosirea cimiteriului şi a douĕ fênaţe de 3 cară de fên;

4. dela 80 case, câte o ferdelă de cucuruz, sfârmit, ferdela de 16 cupe;

5. câte o ţi de lucru, şi venitele stolare, cari toate la olaltă dau un venit unual de 340 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a'şi subşterne petiţiunile instruite conform „statutului organic“ şi a regulamentului pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral în Abrud, până la terminul mai sus indicat, cu observarea că concurentele are de a se presenta în parochie în vre o ţi de Duminecă, spre a cânta, şi a se face cunoscut poporului respectiv.

Abrud, 1 Octomvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Gall m. p.,
ppresbiter gr. or.

Nr. 162 [311] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III-a Malomfalĕu în protopresbiteratul Mureş-Oşărcheiului se deschide concurs într'u înţelesul ven. ordinaţiuni consistoriale din 22 Octomvre 1881 Nr. 3051 până inclusiv 30 de ţile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sûnt:

a) 15 Jugere de pământ comasate cu puţină pădure deschilinit computat venitul de juger a 20 fl. 300.

b) în hotarul Şĕuşci 1 jug. 121 stângini 25 fl.

c) în hotarul Miraşteului 2 jugere 941 stângini 60. fl.

d) dela botezuri a 20 cr. = 4 fl.

e) dela cununii şi estrasc matriculare a 2 fl. 8 fl.

f) îngropăciuni 17 fl.

g) dela 60 famile a 1 merţă de bucate terţialitatea compete cantorelui 40 fl.

h) Dela 60 familii câte o ţi de lucru a 30 cr. 18 fl.

i) Casă parochială grădină şi Cimiteriu 20 fl. Suma 492 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de aşi substerne petiţiunile lor instruate conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral al Murĕş-Oşorheiului.

Dat în Murĕş-Oşorheiu în conţelegere cu comitetul parochial, 21 Septemvre 1882.

Partenin Trombitaş de Betlen m. p.,
protopresbiter.

[308] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala comunală elementară, cu limba învĕţământului română-maghiară, acela este de a se umplè.

Emolumentele acestui post sûnt:

1. 300 fl. v. a., — trei sute florini val. aust., salariu anual solvit în rate lunare anticipative.

2. 12—doispredece metrii cubici de lemne.

3. Cuartir elegant cu grădină de legumi.

Condiţiunile sûnt:

Documentele despre stare şi confesiune.

2. Documentele despre studiile absolvite.

3. Atestatul de cualificaţiune.

4. Documentul despre posederea limbei maghiare.

5. Documentul despre aplicaţiunea de până acì.

Recursele construite şi timbrate regulat, adresate către înaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, sûnt de a se trimite „comitetului administrativ al comitatului Caraş-Severin în Lugoj până în 31 Decemvre a. c. st. nou.

Se notifică însĕ că învĕţătorul denumit are sĕ împlinească şi datorinţele de cantor; precum şi împregiurarea, că recursele construite fals nu se vor lua în considerare.

Topletz (lângă Orşova) în 5 Decemvre 1882.

Consiliul scolasic.

Petru Popescu m./p., jude com. **Ioane Bacilla** m./p., not. consil.

Citaţiune edictală.

Elena născută Dragodan, carea de mai mulţi ani a părăsit cu necredinţă pre bărbatul ei legitim, Moise Vrăjitoriu, cancelist în pensiune din Caransebeş, şi pribegeste prin România, se citează prin aceasta oficios, ca dela 1-a publicare până în 3 luni de ţile sĕ se presenteze la forul matrimonial de I-a instanţă, adecă, înaintea scaunului protopresbiteral gr. or. Caransebeş, căci la din contră se va petracta causa divorţului ei, şi fără de dênsa conform § 123 din regulamentul procedurei jud. în cause matrimoniale.

Caransebeş în 20 August 1882.

Nicolae Andreeviciu m. p.,
protopresb. ca preşed. Scaun preot gr. or.

Anunciu bibliografic.

Am onoare a anuncia că, cu începere dela 1 Decemvre 1882, ediţiunea II din

NOU

ABCDAR ROMÂNESC

de

Vasile Petri

(à **25 cr.** esemplarul legat) este depusă spre vênţare la subscrisul.

Rugându-mĕ deci ca, comandele sĕ se facă direct la subscrisul, apromit servitul cel mai prompt şi 10% rabat la comande până la 100 de esemplare, şi 20% la comande mai mari.

Iosef Drotleff,
[313] 1—1 librar şi tipograf.
(Sibiiu, Hermannstadt, N.-Szeben.)

Redactor rĕspunţĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 141. Sibiiu, Joi 2|14 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Onorata casă“.

Sub numirea aceasta a apărut în Nr. 283 (Dec. 12 a. c.) a lui „Ellenzék“ un articul, în care se dă espresiune nemulțămirei față cu cele ce se petrec în casa deputaților din Budapesta.

După cum au stat lucrurile în ședința de Sâmbătă din 10 Dec. a c. „Ellenzék“ se aștepta, ca să se ia în casa deputaților decisiuni și concluse însemnate și ca, în urma desfășurărilor serioase, să se iee mĕsuri, prin care să se pună pe viitor capet scandalelor, ce se ivesc în parlament. La atari așteptări s'a vĕdut „Ellenzék“ îndreptățit din motivul, că ministrul președinte a enunciat Sâmbătă, că în ședința din 12 Decemvre va dispune să se cetească catalogul deputaților și că față cu cei, care la 10 oare nu vor fi presenți, se vor aplica mĕsurile cuviincioase, apoi și din incidentul duelului, ce a avut loc Duminecă între Rohonczy și Hieronymi.

Mai în liniște n'a decurs întraceea nici o sedință ca cea din 12 Dec. ceea ce tare supără pe „Ellenzék“. Se necăjesce de o parte când vede, că sala deputaților s'a prefăcut în ședința aceasta într'un salon de distragere pentru deputații din diferite partide fiind într'o parte vorba despre cele ḑise în ședința de sâmbătă de președintele, de altă parte despre duelul de Duminecă.

Punênduse în cele din urmă la ordinea ḑilei regularea Tisei se trece ușor peste acest object. Ionas constată, că mĕsurile luate în privința regulărei sûnt bune și nu e bine a se abate dela ele, căci s'a spesat o grămadă de bani până acum. Lui Horváth i pare reu, că în afacerea aceasta se face atâta vorbă. Aceia cari se ocupă cu regularea, sûnt specialiști și își pricep bine lucrul. Să nu le împedecăm activitatea, căci prin aceasta am răpì încrederea locuitorilor dela Tisa. Thaly constată, că afacerea e tare importantă. Fie-care e chemat și are datorință a contribuì cu fapta și cu sfatul întru finalisarea acestei regulări. Mihalcovics arată că causa nenorocirei dela Szeghedin a fost umplătura unui braț al Tisei pentru crearea satului „Nagy György“ pe locul umplut. Până nu se va face un braț nou sau se va deschide cel vechiu, nu se va putè finalisa regularea.

În cele din urmă vine și ministrul președinte la cuvênt spre bucuria sa și a ascultătorilor. Amintesce în treacăt regularea Tisei, și arată că de și se întêmplă daune prin umplătura făcută, tot sûnt mai mari venitele, de oare ce s'a câștigat teren fructifer, care aduce mare desdaunare. Apoi trece la lucrul de Sâmbătă.

Președintele constată, că enunciațiunea lui Rohonczy a vătămat întreg corpul funcționarilor. Amploiații specialiști ai statului sûnt rĕu plătiți, statul deci va avè amploiați buni, numai dacă îi va și sci prețuì și nu le va știrbì cu astfel de enunciațiuni vaḑa și nu le va răpì bucuria. Provoacă pe toți membri casei fără deosebire de partide a se ferì de astfel de enunciațiuni.

Rohonczy arată, că cuvintele lui nu au țintit să vateme corpul amploiaților. El a înțelos numai pe acei amploiați, cari se ocupă cu regularea Tisei. Recunoasce că ar fi purces în mod neparlamentar și se roagă de iertare.

Hieronymi nu s'a înfățișat nici eri nici aḑi. Se vede, că nu voesce a se ruga de ertare. Se vede, însĕ, că prin aceasta s'a terminat afacerea în mod cu mult mai liniscit, de cum s'ar fi asceptat.

Încât pentru discusiunea asupra bugetului ministerial de comunicațiune, ar fi bine să se pună un vĕl preste ea. Față cu Slovacii, cu Românii, indigenii Sêrbi, cu Sasii chiar și cu Armenii și Țiganii se rĕscolesce îi ameniță în dreapta și stânga umflându-se ca o broască marele Maghiar. Când e vorba însĕ de Germânii austriaci, se retrage si face și alte nefăcute.

Pazmandi pretinde a se provede în bugetul ministrului de comunicațiune și preliminarul căilor ferate si a navigațiunei maghiare, ca se poată fi administrațiunea și în direcțiunea aceasta esclusiv maghiară. La aceasta să se îndrumeze ministrul numit. Croația și Slavonia nu e subînțeleasă.

Afacerea aceasta provoacă lungă desbatere; la un resultat, fiind timpul înaintat nu s'a putut ajunge.

Memorialul.

Sub rubrică deosebită, cetim în „*La Confederazione latina*“ din Roma, dela 3 Decemvre n. despre *memorialul* românesc:

„Am primit acest document, pe care îl recomândăm tuturor oamenilor de inimă. Pentru noi causa Transilvaniei e causă de familie, fiindcă Transilvania (în înțeles etnic Red.) e țeară latină, e țeară care așteaptă cele mai vii simpatii prin trecutul ei cel foarte nobil și prin nisuințele nu mai puțin generoase ale presentului.

În memorand se cere autonomia acelei regiuni, introducerea limbei române în toate ținuturile locuite de Români, numirea de funcționari români, revisiunea legei electorale și autonomia și independența bisericei proprie.

„Pentru Austria, unica cale de mântuire, între atâtea confusiuni de naționalități, e a seconda aspirațiunile de autonomie, care consimt la o desvoltare completă a organismelor singuraticelor țĕri și crează prin reflecs o forță reală, foarte eficace pentru însași Austro-Ungaria.

Istoria, tradițiunea, și condițiunile de aḑi morale, intelectuale, politice a le Transilvaniei justifică acele cereri și noi avem părerile noastre sincere, că diplomația și opiniunea publică vor sci pĕtrunde în dreptatea atâtor aspirațiuni spriginind realisarea lor.

„*Quod erat in votis*!“

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Decemvre.

Scandalul din casa deputaților Ungariei, este sciut, că s'a terminat cu un duel ridicul. Amêndouĕ însĕ, scandalul și ridiculul, fac rotunda prin ḑiarele capitalelor și sûnt tratate cu despretul și scârbirea ce merită.

„Trebue să fie ceva putred în statul Translaitaniei ḑice „M. P.“ din Viena, într'un articul intitulat „Pistoalele magice“ „dacă un deputat poate cuteza înaintea națiunei întregi să învinue funcționari înalți că sunt coruptibili și 'și uită de datorințele lor. De altă parte e foarte notoric, că nici odată n'au înflorit vênătorile după posturi și funcțiuni, ca acum sub regimul lui Tisza.... Era tiszaiană este pentru Ungaria tot odată și era celei mai mari fructificări a nepotismului....“ În tonul acesta continuă foaia citată, făcênd ridicule „ordaliele“ din evul mediu, cu care cred domnii că să pot curăți stigmele, care se imprimă din partea deputaților pe frunțile funcționarilor.

[illegible] dau materie de probă și de indignare presei străine, o seamă din presa ungurească nu se satură destul de contemplarea maghiarizărei, nu numai într'una sau în doue părți ale Ungariei, ci în toată Ungaria. Ca și cum aceasta ar fi alifia, cu care odată unsă țeară, s'ar vindeca numai decât de toate durerile ei.

Ḑiarele din afară de Austro-Ungaria, nepreocupate de relațiuni cu biroul de presă, se pronunță foarte categoric, că din bugetul austro-unguresc trebue să dispară deficitul. De aceea cei competenți trebue să-l combată cu toată energia. „Daily News“ conclud, din buget, că Austro-Ungaria nu e în stare să urmărească o politică de

FOIȚA.

Românii, întemeiătorii imperiului al doilea bulgar, al Asanizilor 1186—1257.

(Urmare.)

Faptele acestea ar trebuì de sine însile să fie îndeajuns pentru a dovedì că noul imperiu bulgar al Asanizilor a fost înainte de toate un imperiu vlachic, deci românesc, și că caracterul lui a fost cu precumpĕnire acesta.

Ceea ce pare a se opune încă acestei maniere de a vedea, este împregiurarea că frații Petru și Asan au întemeiat imperiul nou la Tirnova, capitala veche bulgară, afară de asta recunoascerea Asanizilor de Vlachi e în aparență contestată de însĕ-și afirmarea lor directă, că s'ar fi coborînd din neamul vechilor Țari bulgari, încât imperiul si casa domnitoare ar fi veritabil bulgare și nu vlache. Aceasta objecțiune va trebuì să o cercetăm cu amênunțime.

Nimeni nu va tăgăduì faptul de sus și dacă cei doi frați vlachi voiau să câștige importantul Tirnovo și poporul bulgar, pentru o împreună ridicare în contra Romeilor, trebuiau să se îndrepte către vechiul oraș al Țarilor și să facă din el punctul de plecare al rescoalei lor, să implice pe poporul bulgar în revoluția, care avea de scop nimicirea Romaeilor. Nimic nu pricepeau Bulgarii mai lesne, decât ca, după un ucigător de Bulgari romaeic din Constantinopole, să urmeze un ucigător de Romaei din Tirnovo.

Cât se atinge însĕ de originea ridicării bulgare, e sigur că ea n'a plecat dela Bulgari, ci dela cei doi frați vlachi, cari precum se va vedè mai târḑiu, se numesc ei înșii Romani ear nu Romaei sau Latini. Cererea pe care Petru și Asan o adresară împĕratului Isaak Angelos și a căreia impetuositate i a atras lui Asan o palmă pe ste obraz după porunca sebastocratorului Ioan, palmă ce s'a plătit mai târziu cu atâta sânge romaeic, cererea aceasta era relativă, nu la Bulgari, ci la întrarea Vlachilor în serviciul militar romaeic și abia când cererea a fost respinsă în modul cel mai insultător, cei doi frați întreprinḑĕtori hotărîră a turbura și pe Bulgari, de a se avênta în fruntea lor și, precum Nemanja între Sêrbi tindea la ruperea de domnia romaeică, tot astfel să lucreze și ei în contra clătinătoarei domnii a casei Angelos.

Dacă Petru și Asan ar fi fost, precum se afirmă din nou, coboritori din vechii Țari bulgari, ridicarea lor ar fi avut o formă foarte simplă. Ar fi trebuit numai ca în Tirnovo să se refere la descendența lor și Bulgarii, cari făcuseră încercarea de-a scutura jugul romaic ori de câte ori un descendent veritabil sau mincinos al vechilor Țari implântase flamura independenței, s'ar fi adunat cu entusiasm împregiurul lor [1]). Dar nu se întêmplă nimic din toate acestea. Bei doi vlachi avură mai întâiu nevoie de-un soiu de profatese și profeți, cari spuneau că e voința lui Dumnezeu ca Vlachii și Bulgarii să se ridice. Ba de mirare e că însuși sf. Dimitrie trebue să intervie, carele atât în Patras cât și în Salonichi, se dovedise ca cel mai mare adversar al Slavilor, căci precum Cehii obicĭnuiau a eși la rĕsboiu în contra Germanilor, după ce învocase pe sf. Wenzel, așa Romaeii eșiau în contra Slavilor, după ce învocase pe sf. Dimitrie. Acum însĕ, după pustiirea Saloniculuí de către Normani sfântul își părăsise sanctuarul din orașul grecesc pentru a căuta un nou sanctuar în Tirnovo, care nu fusese zidit de Bulgari, ci de Vlachul Petru. Dacă însĕ Kalopetru avea de gând a influența și asupra populațiunilor grecești nemulțămite cu domnia familiei Angelos, de a i-resturna pe aceștia și de a devenì împĕrat al Romaeilor, de sigur nu exista un mai bun mijloc decât de-a atrage în joc și pe sf. Dimitrie, patronul apărător al Grecilor, care precum sf. Veit că-

[1]) ὡς ὁ Θεὸς τοῦ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Βλάχων γένους ἐλευθερίαν ηὐδόκησε. Nichitas p. 385.

cuceriri sau anecsiuni. Lipsa de porturi bune și de un litoral întins a înduplecat pe Austro-Ungaria pe politicii sei precum și pe sferele comerciale a nisuì după anectarea Salonicului. Politica de căi ferate, adoptată în anii din urmă de Bismarck a potențat încă dorințele Austro-Ungariei. După isvoarele de care dispune Austro-Ungaria astădi, urmărirea scopurilor politice atinse e imposibilă. În același sens se pronunță „Allg. Ztg.“, făcênd o comparațiune între Austro-Ungaria și Italia, foarte măgulitoare pentru cea din urmă. — Sĕ fie aceasta numai o discusiune academică?

Ḑiare din Germania spun că în Rusia apuseană, spre Galiția, se lucră cu tot adinsul la liniĭ ferate strategice.

Ḑiarelor din Rusia însĕ le este înterḑis a scrie despre acele sub pedepsele cele mai aspre.

Organele oficioase rusesci asigură că Rusia nu se teme de espectorațiunile din „Grenzbote“ și „Polit. Cor.“ despre alianța dintru cele douĕ puteri nemțesci. „Noi euntem linisciți, odată pentrucă scim că causa noastră e dreaptă și pentrucă în Europa nu e numai pentru noi important de a nu suferì ca vada Germaniei se crească așa de mare, ca sĕ dicteaze legi celorlalte puteri mari. Bine vor face acei ce inspiră pe „Grenzbote“ și „Polit. Corr.“ se nu ignoreze aceasta.“

O lămurire împortantă.

Ḑilele trecute, scrie „Resboiul“, M. Cogălniceanu ridicând în cameră cestiunea Arab-Tabiei și dl prim-ministru respunḑêndu-i a dat ocasiunea ḑiarului „Pester Lloyd“ organul oficios al mininistrului de esterne austro-ungar, sĕ aducă câte-va lămuriri importante, desmințând tot odată nisce aserțiuni ale dlui I. C. [illegible] nu'l putem trece cu vederea.

Eată cum se esprimă între altele menționata foaie, inspirată pe față de sferile guvernamentale din Pesta:

„Noi n'am fi creḑut de trebuință de a urma esemplul dlui Cogălniceanu și a întra în discusiunea unei afaceri, care după opiniunea noastră este deja de mult resolvată, — dacă oare-cari observațiuni ale ministrului președinte român, mai ales interesul ce'l atribue monarchiei austro-ungare în această afacere, și care, după cât ne aducem aminte, nu stă în deplin acord cu adevĕrata stare a lucrurilor, nu ne-ar fi provocat la aceasta.

„În declarația sa, d. I. Brătianu a spus între altele, că Europa a însărcinat pe Austro-Ungaria de a aduce un compromis între Rusia și celelalte puteri în afacerea Arab-Tabiei. După cum stau lucrurile, credem că putem constata că Austro-Ungaria n'a primit o asemenea însărcinare, și nici că i s'a putut da. Controversa de care era vorba, și care interesa mai ales pe România și Bulgaria, avè sĕ fie resolvată printr'o comisiune internațională prevĕḑută în tractatul din Berlin. Se scie că această comisiune nu s'a putut înțelege tocmai cu privire la aceea parte ce atinge teritoriul Arab Tabiei, cu ocasiunea fixărei primitive a liniei de graniță româno-bulgară. Este adevĕrat că în acest stadiu al causei, Austro-Ungaria a intervenit cu mult zel și succes, și actualul șef al guvernului din Bucuresci nu va fi scăpat din memorie că în tot discursul acestei afaceri, diplomația austro-ungară a lucrat cu multă hotărîre pentru România, și că repausatul ministru Baronul de Haymerle, cu scirea guvernelor Românie i și Bulgariei, a propus un compromis, asigurându-i consimțemêntul puterilor, pe basa căruia s'a ajuns la o soluțiune a cestiunei, ce satisfăcea îndestul aspirațiunile României. Ministrul președintre Brătianu, în menționata sa declarațiun, a recunoscut însuși, deși cu oare care restricțiuni, că România nu perde nimic prin linia de graniță trasă de representanții puterilor semnatare, și a rost de sigur numai o întêmplare că la acest loc a uitat sĕ pomeneas că de guvernul austro-ungar, care are cele mai mari merite pentru obținerea acelei linii.

„Din contra d. Brătianu a menționat anume de guvernul austro-ungar la alt loc unde aceasta nu era de fel potrivit. El a povestit că s'a cerut dela Poartă ratificarea graniței noi că cei din Constantinopol au stat la îndoeală la început, dar mai târḑiu s'a dat o iradea, care a fost comunicată guvernului austro-ungar, dar nu [illegible] nului român Această frasă scurtă conține mai multe erori ce ar reclama o rectificare amĕnunțită, dar obiectul nefiind în destul de important, este de ajuns sĕ menționăm că Poarta, în calitatea sa de putere teritorială, a trebuit sĕ ratifice înțelegerea făcută, întocmai ca și cele-l'alte puteri semnature.“

„Sultanul a dat într'adevĕr aceea iradea și ratificarea liniei nu s'a comunicat numai guvernului austro ungar, cum a ḑis d. Brătianu, ci tuturor guvernelor puterilor semnatare tractatului din Berlin. — Acum ar remânea un singur lucru de făcut, spre a încheia definitiv afacerea: a notifica oficial noua linie de graniță celor douĕ guverne interesate ale României și Bulgariei, și a îngriji, ca punctele însemnate pe hartă sĕ fie traduse în fapt.

„Aceasta se putea face de mult. Poate că guvernele puterilor fiind ocupate cu atâtea cestiuni și afaceri au uitat detaliu al unei afaceri creḑută de toți ca de mult rezolvată. Observațiunile d-lui Cogălniceanu și declarațiunile d-lui Brătianu în camera română vor avea poate efectul de a reamintì puterilor această omisiune. Austro-Ungaria din parte-i n'are aci datorii particulare; va fi treaba puterilor sĕ se înțeleagă asupra modului în care sĕ se facă comunicarea noului traseu de graniță, guvernului român și celui bulgar. Acesta este actul final natural al afacerei, pentru care numai este necesară o cerere deosebită din partea României sau Bulgariei.“

Față cu aceste lămuriri precise din organul oficios al ministrului de esterne austro-ungar, credem, încheie „Rĕsboiul“ că cestiunea va trebui sĕ fie relevată în sinul corpurilor legiuitoare.

D. Gladstone și cestiunea egipteană,

„La République française“, dela 2 Decemvre, publică următorul articul:

De mai multe sĕptĕmâni am încetat de a discuta afacerile Egiptului. Sĕ fie oare aceasta nepăsare din parte-ne? Nimeni nu o va crede. Nu cum-va întorsătura ce ele au luat ne pare destul de bună, în cât sĕ ne resemnăm pe viitor a primì ceea ce alți vor avea bună voință de-a ne oferì? Ba ḑĕu că nu. Atitudinea guvernului englez, de și sûnt multe doveḑi de neotărîre și de îndoială, ne pare dintre cele mai supărătoare. Regina Victoria a trimis la Nil bravele sale trupe din Scoția și din Indii numai și numai spre a restabilì statul quo normal spre a restaura autoritatea Kedivului căḑută supt loviturile unei bande de aventurieri, spre a pedepsì pe jefuitori, pe omorîtori și pe incendiatori, spre a reda Egipetului regimul bine-făcător care reparase nebuniile lui Ismail. Aceasta s'a afirmat sus și tare. Dar deabia bătălia de cinspreḑece minute dovedì chiar și celor mai necredincioși că la spatele insurgenților nu era nimic, care sĕ semene cu o partidă națională și că ei înșiși, în lașitatea lor de banditi, nu meritară numele de partidă militară, și asistarăm la o schimbare fără veste în opiniunea vingătorilor. Nici nu mai fu câtuși de puțin vorba despre statul quo normal. Mĕsurile arbitrarie, cari rădicau Kedivului până chiar și umbra de putere se urmară repede una după alta. I se împuse umilirea de-a lua din mânile tribunalelor egiptene afacerea lu Arabi și a complicilor sĕi; i se interḑise, cu toate doveḑile cele mai pipăite, de a 'i acusa de jaf și incendiu, și i se pretinse sĕ 'i trateze ca pe nisce revoluționari, nenorociți, foarte onorabili, ba foarte scusabili chiar.

Presa din Londra, punêndu-se dintr'un punct de vedere mai puțin virtuos, cere pur și simplu Egipetul pentru Englesi. Cum sĕ discutăm oare cu nisce ḑiare, care profesează un dispreț atât de mare pentru drepturile unei națiuni aliate și care mărturisesc că nu recunosc alt principiu de cât interesul țerei lor? A protesta nu va sĕ ḑică nimic. A merința este ridicol. A ne arăta supărați ar fi a învenina afacerea. Ar trebuì dar sĕ dovedim șoviniștilor englezi că proiectele lor sûnt chiar contrarie intereselor Engliterei, și această nu e greu. De aceea dar am căutat articulul publicat de d. Gladstone sub titlul de: Agresiunea contra Egiptului și libertatea Orientelui în numĕrul dela 1 August 1877 în *Ninete nth Century*.

D sa a făcut aceasta după primele și repedele succese ale Rușilor, Românilor, Serbilor și Muntenegrenilor în resboiul contra Turcilor. Vĕḑêndu pe învingători la S-ta Sofia, opiniunea publică din Englitera se întrebà, înspăimêntată, ce era de făcut. Sĕ apĕrăm calea noastră spre Indii! strigă un scriitor de talent, d. Dicey. Desmembrarea imperiului turc pune în pericul canalul de Suez: trebue sĕ-l scăpăm și nu putem face aceasta de cât punênd mâna pe Egipet. Sĕ instalăm o garnisonă la Alecsandria, un vas cuirasat la Port-Said, un reședinte în Cairo, spre a stabili acolo regimul de vasalitate, cu care am reușit atât de bine in Indii.

Eacă o asemĕnare isbitoare între propunerea d-lui Dicey și politica urmată în acest moment de către agonții guvernului englez. Cât despre situațiunea care a dat nascere atât uneia cât și celal-alte, este mai mult ca sigur că pericolul era mult mai grav în 1877 de cât în 1882. Nici nu este cu putință o comparațiune între învasiunea rusească și resvrătirea lui Arabi.

(Va urma.)

Scrisori macedonene.

Sărună (Salonic), 15 Noemvre 1882.

Discursul ținut de prea sfinția sa metropolitul României cu ocasiunea deschiderei sinodului pe anul curent, a rĕsunat prin toate văile și munții peninsulei balcanice și a fost întêmpinat cu salve din partea tuturor Românilor inspirați de ideile patriotice și nobile, de care era și este in-

---

lĕtorise dela Saxoni la Boemi, călĕtorea acum dela Salonic la Tirnovo. Dar, cu toate acestea, lucru nu mergea atât de lesne. Bulgarii și Vlachii trebuiau sĕ se razime încă pe Cumani, între cari fără nici o îndoială locuiau și Vlachi pe malul stâng al Dunării. Intemeierea regatului sêrbesc sub marele Nemanja, pricinuia, după cum se esprimă Ansbert, mari neajunsuri Romaeilor, cari în mai multe rânduri bătuse pe Bulgari. Unirea Țarului vlach al Bulgarilor cu Cumanii era însĕ atât de intimă, încât Kalopetru putu sĕ ofere imperiului german, în certurile acestuia cu Bizantinii, o oaste auxiliară de 40,000 de Bulgari și de Cumani, dacă îl va recunoasce pe el de împĕrat romaeic. Frideric I. respinsese însĕ oferirile Serbilor din Dioclea; el nu întră nici în voila principelui Vlachilor și Bulgarilor, ci merse neoprit spre Ierusalim. Dar în loc de a ajunge la Iordan, ajunse numai până lêngă Saleph; cadavrul fu înmormântat în Antiochia eliberată. Cu greu împĕratul Isaak 'și scăpă viața, la 1190, în lupta cu Bulgarii de lângă Berrhoea; când aceștia cuceriră Niș și Sophia, ei duseră de acolo la Tirnovo reliqiile veritabilului patron al Bulgarilor; S-tul Ioan din Ryl înlocuì curênd la Bulgari pe romaeizândul sfânt Dimitrie. El nu putu scăpa însĕ pe Ioan Asan I nici de trădare nici de ucidere. Fratele mai mic fu ucis la 1196, cel mai mare, Kalopetru, la 1197, amêndoi de către Bulgari. Al treilea frate fu ucis de un Cuman, 1207. [2]) După legendă căzù însĕ de mâna sf. Dimitrie din Salonic, neocrotit de Ioan din Ryl, patronul Bulgarilor.

E important a afla cum indicau membri, nouei case vlache de Țari, originea lor. Această cestiune pare deslegată de-o scrisoare a papei Inocențiu III câtră legatul sĕu, ca rĕspuns la plângerile regelui Ungariei dela 1204, în care scrisoare papa spune espres, că Petru și Johannicius, cari se coboară din sângele foștilor regi nu tind a ocupa ci numai a recupera țeara părinților lor. [3])

Cu aceasta pare a se potrivì un pasagiu din scrisoarea lui Johannicius (Kalojohannes), împĕratul (imperator Bulgarorum et Blachorum [4]) în care se ḑice: Dumneḑeu privì la umilirea noastră și ne aduse aminte de sângele și de patria, dela care descindem. Pe lângă această scrisoare, care privită mai de aproape se esprimă cu mare precauțiune și care cerea papei o coroană (1202) precum o avea Petru și Samoil, cari însĕ nu sûnt numiți strămoși (progenitores), mai există ca pendent o scrisoare a lui Basilius archiepiscop din Zagora, către același Papă, în care ca motiv, că demn este de o coroană imperială, se citează întâiu înclinarea lui Kalojoannes, precum și a întregului imperiu pentru biserica română, apoi descendența acestuia din sânge roman (1202.) [4]) Într'o scrisoare anterioară, pe care Kalojohannes o adresase papei Inocențiu, și din care acesta citează un pasagiu. Domnitorul Bulgarilor și Vlachilor (Bulgarorum et Wlachorum) ḑice de a dreptul că strămoșii sĕi descindeau din Roma [5]) (1199?), că prin urmare nu erau Bulgari.

(Va urma.)

---

[2]) Acropolita p. 236.

[3]) duo fratres — de priorum regum prosapia descendentes terram patrum suorum non tam ocupare quam recuperare ceperunt. Theiner, Vet. mon Slav. merid. I. p. 36.

[4]) reduxit nos ad memoriam sanguinis et patrie nostre a qua descendimus. Theiner l. c. 15.

[5]) tanquam heredes descendentes a sanguine Romano. Theiner l. c. pag. 27.

[6]) quod de nobili Urbis Romae prosapia progenitores tui originem traxerint l. c. p. 11.

spirată inima eminentului președinte al societății de cultură „Macedo-Română“, când înaintea păstorilor Românilor din noul regat, rostea acele frumoase cuvinte, cari au umplut inima de bucurie și au emoționat până la vĕrsarea de lacrămi pe tot Românul, ce a scuturat credul păgân grecesc și s'a scutit de influența ideilor pernicioase antinaționali; l-a emoționat, dic, până la lacrimi vĕdĕnd că părintele comun al Românilor, distinsul metropolit Calinic Miclescu, nu 'l-a uitat, ci are grige de trista situațiune ce împregiurări defavorabile 'i au creat.

Noi Românii din această urbe, am cetit cu o deosebită mândrie și tot odată cu o foarte mare satisfacțiune acele frumoase rânduri din discurs, prin care capul bisericei ortodocse Române, combătea pretensiunile absurde ale patriarchului grec din Fanar, care uitându'și datoria sa de șef al creștinismului, a devenit un agent panelenist.

Am cetit asemenea cu aceeași satisfacțiune și entusiasm interpelarea dlui Cogălniceanu adresată dlui președinte al consiliului, relativ la independența deplină a bisericei Române și la stĕrpirea definitivă a supremației patriarchiei din Fanar ce în aparență, în formă eară nu în fond, esistă astădi asupra bisericei autocefale Române.

Organul patriarchiei *Alithia* (Adevĕrul), rĕspundĕnd atât la interpelarea dlui Cogălniceanu, cât și la cele două părți din discursul înalt prea sfinției sale metropolitul României, atingĕtoare de patriarchie din noua Romă: adecă la facerea sântului mir și la plângerile metropolitului Român pentru observațiunile făcute de patriarchul ecumenic (?) relativ la amestecul metropolitului în afacerile cestiunei Macedo-Române: a voit pe de o parte a combate inovațiunile introduse în biserica română de primatul României, reproducĕnd în dișul diar, spre constatarea adevĕrului și câteva canoane bisericesci, prin cari în van încearcă a tace să se intervadă o abatere a șefului bisericei române dela acele canoane; ear pe de altă parte a arătat nedreptatea plângerilor relative la persecuțiunile și torturile, la cari sânt supuși a suferì dilnic Românii din Turcia, din partea metropoliților și archiereilor greci.

În cea ce privește prima combatere, nu ne ocupăm; căci dênsa fiind o afacere cu totul bisericească, ese din atribuțiunile noastre; apoi credem de prisos a mai respunde și noi la o pretențiune a patriarchiei din Fanar, cât de absurdă, atât și de ilegală, precum cu ocasiunea facerei sfântului Mir mai multe diare atât românesci cât și grecesci, din cari citĕm pe „Neologos“ din Constantinopole, au probat.

Cât privesce însĕ că patriarchul din Fanar n'a persecutat nici de cum mișcarea națională a Românilor din Turcia, aceasta fiind una din atribuțiunile și datoriile noastre ca Macedo-Români, ne grăbim a rĕspunde imediat aducênd ca argumente pentru constatarea contrariului celor susținute și publicate fără rușine de patriarchie, una din circulările patriarchicești ce altă dată am publicat prin diarul „Frățilia întru Dreptate.“

Această circulară este subscrisă chiar de actualul patriarch, care fără rușine 'și permite ăstădi a tăgădui un fapt săvârșit de înalta sa sanctitate spre rușinea creștinismului și spre degradarea bisericei ortodoxe care tolerează a fi condusă de un agent al grecismului.

Eacă circulara:

Patriarchia Ecumenică

Circulara patriarhului Constantinopolei către metropoliții și archiereii din Macedonia, Epir și Tesalia.

Nr. 7098

Prea sfinte metropolit al Pelagoniei, prea onorate exarh al Macedoniei de sus, frate în sfântul spirit și conojiciant al umilinței noastre, d le Mateiu grație vouă și pace dela D-dĕu.

Prin patriarchiceasca și sinodiceasca noastră circulară dela 30 Octomvre trecut, am făcut cunoscut și prea sfinției voastre acele ce Biserica a aflat despre constituirea societății „Macedo Române“ în Bucuresci împreună cu câte-va articole din Statutele ei și vĕ recomândăm discrețiune.

Asemenea vĕ am făcut cunoscut prin patriarchiceasca noastră epistolă că în privința acestei afaceri nu de mult am transmis înaltei Porți și tacrirurile noastre, prin care descriindu-i afacerea sub punctul de vedere al turburărilor și pericolelor ce amenință înalta poartă și biserica, i'am indicat necesitatea de a recomanda atențiune și grijă către guvernatorii generali locali, ear prin aceștia către sub guvernatorii din jurisdicțiunea lor spre a nu permite direcțiunea scoalelor, bisericilor și altor asemenea stabilimente comune în mânile străinilor, colaborând la aceasta și frații noștri în Cristos sânții Archierei. Și în urma tacrirurilor noastre înaltul guvern a dat instrucțiunile și ordinile necesari.

Deci, credem folositor și recomândăm sânției voastre, pentru că, pe de o parte cunoscĕnd aceasta să lucreze in înțelegere, în cas de trebuință și împreună cu autoritățile locali, ear pe de altă parte să aibă grijă spre a ține biserica tot deauna în curentul și celor mai mici lucrări a propagandei Române (?!) și în cas de trebuință să ceară instrucțiunile și consiliele ei.

Ear grația lui Dumnedeu și nemărginita lui milă fie cu voi.

8 Decemvre 1878.

Este minunată circulara P. S. Patriarchului, când se ocupă cu alta grije de lucrările societății Macedo-Române, pe care el o numesce Propaganda Românească.

E. P. S. Părinte pe Christos lau pus pe cruce și l'au omorît, dar legea creștinească triumfă; căci adevĕrul și dreptatea totdeauna triumfă.

Cum dar crede p. s. voastră că va putea a nu lăsa o națiune de a trăi!

Reveniți din rătăcire p. s. părinte căci mâne va fi prea târdiu.

Societatea Macedo-Română nu face propagandă. Cine vorbesce despre soare nu'l propagă, ci îl recunoasce: Soarele esistă! naționalitatea română esistă.

Lumea îl vede, îl arată dar nu'l crează. Dumnedeu la creat și nu voi veți putè a'l stinge! Dumnedeu a creat românismul și el va fi și dacă nu s'ar fi constituit societatea Macedo-Română.

Nu cum-va când nu esistă Chinezi în Turcia am puté face propagandă chineză? Așa dar dacă nu sânt Români, ci numa Greci ai căror agenți ați devenit, dę ce vĕ temeți? Președintele societății Macedo-Române, precum și toți câți se ocupă cu regenerarea fraților lor din Turcia ar fi atunci nisce nebuni, de cari ar rîde Grecii și nimic mai mult.

Ei! dar se vede că lucrul nu este cum îl cântă patriarchia, gazetele și silogurile grecesci.

Nu sânt dar nedrepte plângerile eminentului cap al bisericei române, ci observațiunile p. s. voastre ce faceți fără mustrare de consciință și fără rușine de diferitele națiuni ortodocse, cari vau îmbrăcat cu purpură patriarchicească și v'au pus pe sântul scaun al bisericei orientale, nu pentru a le persecuta fără milă și ca un părinte vitreg, precum și faceți, nu pentru a le depărta dela instituțiunile strămoșesci ridicându-le dreptul de a vorbi și a se ruga lui Dumnedeu în limba ce înțeleg, a li apăra ca un părinte comun și a le da tot concursul posibil pentru desvoltarea și cultivarea moștenirei părintesci a fiă-cărei națiuni asupra cărora pe nedrept și fără demnitate stăpâniți.

În fața unei asemenea purtări meschine și abaterei marelui dascăl al bisericei orientale, e de datoria fie-cărui român a-și ridica glasul și a dice Grecilor destul cu gălăgia.

E timpul deja ca România, care prin bravura esemplară a fiilor ei arĕtată pe câmpiile Bulgariei, s'a ridicat la rangul de regat, rang ce i se cuvinea pe lângă celelalte state civilisate, dênsa, dic, e timpul a arăta Grecilor din Fanar că nu mai admite a fi condusă în afacerile sale bisericesci de un panelenist ascuns sub mantaua călugărească, de nisce iene, cari sug fără milă sângele fraților nostri dea dreapta Danubiului de secoli întregi.

Înainte! dar prea sânte părinte din România Liberă! Dați bisericei române treapta cuvenită. Dați-i independența deplină și aceasta odată realisată, România Regală se va înmândri; ear' noi condamnați de soarte a suferì persecuțiunile și chinurile călugărilor trimiși din Fanar mai mult timp încă ne vom consola cel puțin cu frumoasa voastră posițiune aspirênd tot odată prin ajutorul vostru prin întinderea mânei voastre regenerătoare și salvatoare le scuturarea jugului insuportabil al paneliniștilor călugări din Fanar.

„B. P.“ X.

Varietăți.

* (Parastas solemn.) Marți dimineața după S. liturgie, în memoria neuitatului Mare Archipăstor, a Archiepiscopului și metropolitului *Andreiu* Bar. de *Șaguna*, sub pontificatul Păr. Archimandrit si Vicar archiepiscopesc, Nicolae Popea, s'a celebrat parastas solemn în biserica din cetate, la care a asistat un public numeros. Corul institutului archidiecesan, teologic pedagogic, a cântat în decursul parastasului respunsurile la ectenii și în fine imnul funebral „Românime mult cercată.“

* (Militaria.) Escel. Sa L M C bar. de Schönfeld în fruntea unei suite numĕroase a visitat alaltăeri mai multe dintre institutele militare din loc. În spitalul garnisoanei a petrecut aproape doue oare.

* (Reuniunea română de cântări din Sibiiu) arangiază Duminecă în 5/18 Decemvre a. c. o convenire socială împreunată cu joc în sala restaurațiunei „*Spaneck*“ (strada *Schewiess)*, la care să învită toți membrii reuniunei. Începutul la 8 oare seara.

Bilete de întrare a 50 cr. de persoană se află de vêndare în localul „Asociațiunei transilvane“ (Strada Cisnădiei Nr. 7.) Sâmbătă după ameadi dela 3—5.

* În legătură cu faimele despre pesta bovină din România comisiunea centrală a comitatului Sibiiului, conform ord. ministeriului de agricultură, industrie și comerciu a statorit în ședința din 11 Decemvre n. un cerc de pesta bovină pentru comunele următoare: Boiță, Porcesci, Sebeșul superior și inferior, Racoviță, Tălmăcel, Tălmaciu, Sadu, Șina, Poiana, Rod. Comunele aceste au se ținé strins în marginile instrucțiunei ministeriale la §. 41 din articulul XX de lege din 1874.

* (De la Lugoș) se telegrafează la „H. Ztg“ în 12 Decemvre n: Pentru postul vacant de vice-comite al comitatului Severin-Carașului Românii au candidat pe Simonescu, partida guvernului pe Jakabffy. Lupta electorală va fi foarte vie.

* Un amic de ai noștri din ținutul Sighișoarei ne comunică scirea, că Maghiarii și Maghiaronii din acel ținut să ocupă cu ideea: de a înscena cu Românii de acolo o demonstrațiune contra memorandului român. Ni se comunică mai departe, că e prospect pentru Maghiari, de ași afla proseliți. Prevenim faptul împlinit prin scirea aceasta, ca să-i prepregătim calea. Față cu incidentul acesta o se fie a bună seamă mai circumspecți Maghiarii și o să'l telegrafeaze întregei prese europene. După cum susține „Pesti Napló“ că ar fi trebuit să se întêmple cu cel din Maramurĕș. Nu ne frapează scirea despre faptul împlinind, nu ne va scoate nici chiar faptul din ori, căci îl vom scì cualificc.

* (Cum se dueleazĕ deputații țĕrei?) La întrebarea aceasta n'avem să rĕspundem noi. Cetim că dd. Rohonczy și Hieronymi în 10 Decemvre n. punct la 2 oare după ameadi s'au aflat în locul, unde deputații cu pricini s'au obicinuit a împușca unul asupra altuia. Condițiunile erau 25 pași distanță cu avans de 5 pasi. La semnul dat în interval de 30 secunde duelanții trebue să pusce. Secundanții au aședat părțile învrăjbite în posițiune. Dânduse semnul au avansat amêndouĕ ținnênd pistoalele întinse. Hieronymi a tras, dar n'a nimerit. Rohonczy a negles timpul prescris și a perdut pușcătura. Părțile au tras sorți pentru alte pistoale și s'au aședat de nou în posițiune. De astă dată a tras Rohonczy mai întêiu; a țintit la picioarele contrariului, dar glonțul s'a împlântat în pământ. Îndată a tras și Hieronymi, dar glonțul lui s'a împlântat în — aer. Duelanții au rĕmas sănătoși, așijderea și secundanții. Se dice că pistoalele sânt anume făcute pentru astfel de dueluri nestricăcioase sănătății. De aceea nici legea penală nu urmăresce astfel de distracțiuni „cavaleresci.“ Părțile duelante de astădată s'au despărțit fără să se strîngă de mână și să se împace.

* (Cărbuni minerali la Orlat), se scrie la „Sieb. d. Tageblatt“ s'au descoperit. Desgroparea s'a și început. Sânt speranțe de cel mai bun resultat.

* (O vacă fără stăpân). s'a aflat în dilele aceste pe hotarul Sibiiului.

* (Curcubeu sau Cucurbeu) frumos s'a vĕdut Vineri dimineața pe la 7 oare la Gherla.

* (Timpul) este încă tot cel văratec. Vêntul care s'a aședat de Luni seara n'a adus nici ploaie nici ninsoare. Nori se preumblă destui pe deasupra noastră, dar afară că diua ne mai ascund pe câte un moment soarele și noaptea stelele, nu ne fac nimica.

* Dela Seghedin vine scirea că apa în Tisa cresce.

* (Nenorocire pe Dunăre). Dela Bucuresci se telegrafează că în 9 Decemvre n. o naie rusească care comunică între Rusciuc și Odessa a fost spartă în fund de o naie de pasageri engleză în apropierea Tulcei. Câți oameni au perit cu ocasiunea aceasta încă nu se scie.

* (Cutremur, tempestate, zăpadă.) În Alpii austriaci s'au arĕtat în 10 Dec. n. fenomene estraordinare în natură. Hermagora (Carintia) spune: Eri la 2 oare dimineața după ce a premers o tempestate a urmat cutremur de pământ; mai departe din Ischl: 9 oare seara fulgere vehemente; Klagenfurt: în l. c. noaptea fulgere și ninsoare până dimineața. Omeții de 40 centimetri; eri după ameadi eară tempestate; Triest: Eri în decursul dilei fulgere, tunete, ploaie

torenţială şi grindină. Telegrame din Puşterthal anunţă ninsoare neobicinuită de mare. În Lienz fulgere şi tunete. Trenurile comunică cu pluguri de omeţi şi se întârdie. Pe linia Welsberg-Hof s'au sistat comunicaţiunea trenurilor din causa viscolului.

* (Metropolitul din Ianina) după cum sûntem informaţi, face fel de fel de greutăţi şi şicane Românilor din eparchia sa. Astfel, ni se asigură că un d. Miltiade X. Moraru din Pind (Epir,) înfăţişând spre legalizare un certificat liberat de către primăria comunei sale Lăncesci, prin care se constată că e român, a fost respins de numitul mitropolit nevoind sĕ'i legalizeze actul. Până când această persecuţie?

* (Procesul lui Arabi.) Arabi paşa a adresat din arestul sĕu din Cairo o epistolă către redactorul foaiei „Times“, în care ḑice:

„Domnul meu. Am urmat instrucţiile date de apărătorii şi consilierii mai dnii Broadley şi Napier, pentru devotamentul şi zelul cărora nu pot mulţămi îndestul şi m'am declarat vinovat de rebeliune contra Chedivului. Ministrii englezi m'au numit adeseori un rebel şi nu pot spera, ca ei de odată sĕ'şi schimbe părerea; în realitate este imposibil pentru ei de a face aceasta în momentul de faţă. Mĕ voiu duce de bună voe în vre un loc, unde va plăcea Angliei ca sĕ trăesc şi voiu remânè acolo, până ce într'o ḑi va fi posibil Angliei sĕ'şi schimbe părerea în privinţa mea. Nu mĕ plâng contra soartei mele, nici contra sentenţei, care în tot casul a stabilit inocenţa mea cu privire la acuzările pentru incendieri şi vĕrsări de sânge — crime, la care n'am luat cea mai mică parte şi cari sûnt contrare principielor noastre politice şi religioase. Sciu că modul cum voiu fi tratat pe viitor depinde de Anglia şi de marinimia poporului britan. Părăsesc Egiptul cu o perfectă încredere în viitor, sciind, că Anglia nu poate amâna mult timp reformele pentru care am luptat. În scurt timp controlul anglo-francez va fi înlăturat. Egiptul nu se va mai găsì în mânile unei mulţimi de funcţionari streini, cari ocupă toate posturile cu excluderea Egiptenilor. Tribunalele noastre indigene vor fi liberate de abusuri, se vor promulga dispoşiţiuni de legi şi, ce este mai important, ele se vor esecuta. Se va instituì o cameră a notabililor, avênd votul şi dreptul de a se amesteca în afacerile poporului egiptean. Cârdul da cămătari de prin sate va fi gonit. Poporul englez, vĕḑênd aceste schimbări, va fi în stare sĕ înţeleagă, că rebeliunea mea a avut o justificare puternică. Fiul unui Fellah egiptean, eu m'am silit din toate puterile se asigur toate aceste instituţiuni bune pentru scumpa mea ţeară, pe care o iubesc. Sper, că poporul englez va complecta opera începută de mine. Dacă Anglia va îndeplinì această mare operă, dând Egiptul egiptenilor, atunci ea va arăta lumei adevĕrătul scop al lui Arabi, rebelul. Tot poporul egiptean a fost cu mine, după cum eu am fost cu ţeara, ce 'mi este scumpă. Sper, că Egiptul nu mĕ va uita, când Anglia va termina, cea ce am încercat sĕ fac ed. O repet nu mĕ plâng de sourtea mea. Mĕ simt chiar fericit şi mulţămit cu ea, sciind că nefericirea me a fost mijlocul de a asigura Egiptului libertatea şi prosperitatea ce meritä sĕ aibă. După ce Anglia îşi va termina operu sa, atunci ea va permite — aştept cu certitudine aceasta dela umanitatea şi iubirea ei de dreptate — se mĕ întorc în scumpa mea patrie, ca sĕ vĕḑ cu ochii succesele umaniei şi civilisătoarei sale opere, înainte de a murì. Sûnt recunoscător d-lor Gladstone şi Granville pentru mijlocirea lor în favorea mea, precum şi că m'au scăpat dintr'o situaţie atât de periculoasă. Ei vor recunoasce în curênd, că n'am fost un rebel, când m'am pus în fruntea unui popor, care nu cerea decât dreptate. Mulţumesc şi lordului Dufferin şi lui Sir Edward Malet pentru marinimia arătată mie. Nu voiu putea nici odată resplătì cât datorez scumpului meu amic, dlui Bluant, care a fost neobosit şi nu a cruţat nici banul sĕu spre a mĕ ajuta la nevoe şi necaz, când toţi foştii mei amici din ḑilele bune mĕ părăsiseră. Nu pot recunoasce în destul silinţele neobosite şi zelul nobil al domnilor Broadley şi Napier, desfăşurate în interesul meu şi a celorlalţi arestaţi. Mulţămesc poporului englez şi d-voastră, domnele redactor, şi marei prese engleze, care toată a cerut sĕ avem parte de o judecată imparţială. Mulţămesc de asemenea acelor membrii ai parlamentului britanic, cari au vorbit cu atâta nobleţă în favoarea mea şi mai ales lui Sir Wilson pentru îngrigirea sa bine-voitoare, de care am avut parte cêt timp am fost închis. Plec din Egipt cu firma convingere, că precum trec ḑilele, dreptatea causei noasrre se va cunoasce tot mai clar şi că Anglia nu va avea causă nici odată sĕ regreteze marinimia şi umanitatea, arătate unui om, contra căruia primise a se lupta.

„Ahmed Arabi, Egipteanul.“

Loterie.

Mercuri 13 Decemvre n. 1882.

Sibiiu: **23 68 38 73 24**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 12 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.70	118.70
Renta de aur ung. de 4%	85.60	85.60
Renta ung. de hârtie	84.65	84 65
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.80	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.75	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.50	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.75	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 95.25	95 —
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.50 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	96 50
Sorţi unguresci cu premii	116.25	117.50
Sorţi de regularea Tisei	108.75	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.60	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77.30	77.25
Renta de aur austriacă	94 90	94.50
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	826.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	280.25	281.—
Acţiuni de credit austr.	288 60	290.20
London (pe poliţa de trei luni)	119 —	119.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9.46	9.47
100 marce nemţesci	58.40	58.40

Nr. 241. [312] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Valea-Bulzului în protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Casă parohială cu douĕ odăi, bucătărie, şură şi grajdiu;
2. grădină de legumi, lângă casa parochială;
3. folosirea cimiteriului şi a douĕ fênaţe de 3 cară de fên;
4. dela 80 case, câte o ferdelă de cucuruz, sfârmit, ferdela de 16 cupe;
5. câte o ḑi de lucru, şi venitele stolare, cari toate la olaltă dau un venit unual de 340 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a'şi subşterne petiţiunile instruite conform „statutului organic“ şi a regulamentului pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral în Abrud, până la terminul mai sus indicat, cu observarea că concurentele are de a se presenta în parochie în vre o ḑi de Duminecă, spre a cânta, şi a se face cunoscut poporului respectiv.

Abrud, 1 Octomvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Gall m. p.,
ppresbiter gr. or.

Nr. 162 [311] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III-a Malomfalĕu în protopresbiteratul Mureş-Oşărcheiului se deschide concurs într'u înţelesul ven. ordinaţiuni consistoriale din 22 Octomvre 1881 Nr. 3051 până inclusiv 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sûnt:

a) 15 Jugere de pământ comasate cu puţină pădure deschilinit computat venitul de juger a 20 fl. 300.

b) în hotarul Şĕuşci 1 jug. 121 stângini 25 fl.

c) în hotarul Miraşteului 2 jugere 941 stângini 60. fl.

d) dela botezuri a 20 cr. = 4 fl.

e) dela cununii şi estrasc matriculare a 2 fl. 8 fl.

f) îngropăciuni 17 fl.

g) dela 60 famile a 1 merţă de bucate terţialitatea compete cantorelui 40 fl.

h) Dela 60 familii câte o ḑi de lucru a 30 cr. 18 fl.

i) Casă parochială grădină şi Cimiteriu 20 fl. Suma 492 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de aşi substerne petiţiunile lor instruate conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral al Murĕş-Oşorheiului.

Dat în Murĕş-Oşorheiu în conţelegere cu comitetul parochial, 21 Septemvre 1882.

Parteniu Trombitaş de Betlen m. p.,
protopresbiter.

---

[308] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţător la scoala comunală elementară, cu limba învĕţământului română-maghiară, acela este de a se umplè.

Emolumentele acestui post sûnt:

1. 300 fl. v. a., — trei sute florini val. aust., salariu anual solvit în rate lunare anticipative.
2. 12—doispreḑece metrii cubici de lemne.
3. Cuartir elegant cu grădină de legumi.

Condiţiunile sûnt:

Documentele despre stare şi confesiune.

2. Documentele despre studiile absolvite.
3. Atestatul de cualificaţiune.
4. Documentul despre posederea limbei maghiare.
5. Documentul despre aplicaţiunea de până acì.

Recursele construite şi timbrate regulat, adresate către înaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică, sûnt de a se trimite „comitetului administrativ al comitatului Caraş-Severin în Lugoj până în 31 Decemvre a. c. st. nou.

Se notifică însĕ că învĕţătorul denumit are sĕ împlinească şi datorinţele de cantor; precum şi împregiurarea, că recursele construite fals nu se vor lua în considerare.

Topletz (lângă Orşova) în 5 Decemvre 1882.

Consiliul scolasic.

Petru Popescu m./p., jude com. **Ioane Bacilla** m./p., not. consil.

Nr. 147. [309] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei parochiale dela Sereca, protopresbiteratul Orăstiei clasa III-a, se escrie a 3-oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela I-ma publicare în jurnalul „Telegraful Roman.“

Emolumentele sûnt acestea:

1. din casa alodială anuatim 100 fl. v. a.
2. dela 70 familii câte una ferdelă veche de 21 cupe vechi cucuruz sfărmit, eară dela vĕduve jumĕtate şi una ḑi de lucru.
3. Lemne de foc din pădurea comunei.
4. Venitul stolariu statorit în sinodul parochial.

Toate acestea aduc un venit anual de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'şi asterne petiţiunile lor provĕḑute cu documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresului pentru parochii din 1878 oficiului protopresbiteral gr. or., din Orăştie.

Orăştie în 20 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popovici m. p.,
ppresbiter.

Nr. 97. [310] 2—3

CONCURS.

Încuviinţându-se din partea Venerabilului consistoriu archidiecesan instituirea unui capelan lângă bĕtrânul paroch şi administrator protopresbiteral, Ioan Buzdug în comuna Borgo-Ḑoseni, — pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Venitele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 120 familii a 1 fl., 120 fl.
b) din toate venitele stolare 130 fl.
Suma 250 fl. a. v.

Doritorii de a ocupa acest post, au de a'şi trimite petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic, şi al regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul până la timpul indicat.

Borgo-Ḑoseni în 25 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m. p.,
adm. ppresbiteral.

Nr. 172. [307] 3—3

CONCURS.

Devenind staţiunea de paroch de classa a III din Viştea inferioară, protopresbiteratul Avrigului, vacantă, spre intregirea aceleia se escrie prin aceasta concurs până la 25 Decemvre 1882 pe lângă următoarele

Emolumente:

1) Una ḑi de lucru de 180 case, care nefăcêndu-se se plătesce cu 40 cr.
2. Folosirea cimiteriului bisericei cu pometul din trînsul.
3. Un agru de 2 ferdele.
4. Celelalte venite ale epitrafirului crescute mai considerabil de cum au fost până acuma, care toate dau un venit în bani de 312 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post de paroch vor avea aşi aşterne suplicile sale, instruate cu documentele recerute de statutul organic, regulamentul pentru parochii până la terminul susindicat subscrisului oficiu protopresbiteral în Avrig.

Avrig 6 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Macsim m. p.,
adm. ppresb.

Anunciu.

„Se caută **un june român agronom**, absolut pentru timpul dela *1 Ianuarie 1883* a se adresa către **Nicolau Şandor** în **Oarda de jos** posta **Gyulafehérvár“.** [314] 1—3

Redactor ĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 142. Sibiiu, Sâmbătă 4|16 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Starea înstrucţiunei poporale în Ungaria.

Precum se scie, Ministeriul r. u. de culte şi instrucţiune publică ne norocesce în tot anul cu câte-un raport special: despre starea învĕţământului din patrie. Ministrul face bun lucru. Aceasta 'i este datorinţa. Cultura e aţi identică cu esistenţa. Preste cel fără cultură — deşi aţi chiar încă nu,— se va trece de sigur mâne la ordinea ţilei. Precum nu era, bine până de curênd, băgat în seamă sĕracul şi lipsitul, misera plebs contribuens, ci se făceau toate fără a-l mai întreba, aşa se va urma mâne poimâne cu cei sĕraci sufletesce. Statele de aţi îşi cunosc mai bine interesele ca cele de odinioară, pentru aceea fie-carele ţintesce într'acolo: a avea cât de puţini membrii necorespunţĕtori. Acestia 'i sûnt numai o povară, şi 'l împedecă în emularea cu alte state. În nici un stat nu lipsesc a eşi preste an deci rapoarte despre starea învĕţământului şi ţinta fie-cărui e: a ajunge cât mai curênd stadiul, în care aceste rapoarte sĕ nu mai lase nimic de dorit.

Numai în Ungaria se urmează altcum.

Scopul rapoartelor la noi nu e: a delătura prin ele şi pe basa lor pedecile, ce se opun învĕţământului — culturei — ci a da desvoltărei anumită direcţiune unilaterală. Guvernului maghiar nu-i zace la inimă atâta progresul; propune-se la noi învĕţământul ori cum, aibă el vre-un resultat ori n'aibă, l u c r u l d e c ă p e t e n i e e: *sĕ aibă caracter maghiar.* Că se înmulţesce în Ungaria contingentul oamenilor crescuţi, aceasta puţin împoartă, vorba e: sĕ se înmulţească maghiarii, facă se aceasta chiar şi în dauna creşterei. Că e greşit principiul, de care sûnt conduşi Maghiarii, o vede chiar şi miopul. Cu toate acestea lucrul stă aşa şi nu altcum.

Spune-i fanaticului că se află în rătăcire şi ţi l'ai făcut din cel mai bun prietin duşman neîmpăcat. Ori cine s'ar încerca la noi, a arăta maghiarilor retăcirea în care se află, e privit de om rĕu şi i se atribue tendenţe periculoase unităţii statului. Vină-i maghiarului cu raţionamente pedagogice despre a căror adevĕr nu se mai indoesce nimenea, spune-i adevĕrul probat cu mii de esemple: c ă b a s a u n e i c r e s c e r i s o l i d e s e p o a t e c r e a n u m a i p r i n m i j l o c i r e a l i m b e i m a t e r n e; şi ce ai ajuns? Te pomenesci într'o bună dimineaţă cu epitetele cele mai frumoase şi sĕ-ţi pară bine că nu ţi-a arătat uşa. După ce se vĕd maghiarii nostri faţă cu adevĕruri, pe cari nu le mai poate resturna nici sofistica cea mai capriţioasă, ca sĕ ţi înfunde gura, te trămite în România *„Kinek nem tetszik itt nálunk, tessék más hová.“*

Ca sĕ nu ne atragem epitete, cu cari sûntem cam dedaţi, cari de altcum nu ne prea discreditează, ne reţinem a le face împutările, pe cari le ar merita. Constatăm că noi le am cunoscut şi mai înainte scopul cel urmăresc şi ca sĕ dovedim, că nu am greşit, lăsăm sĕ urmeze unele schiţe din raportul ministrului de culte şi instrucţiune publică despre starea învĕţământului poporal în Ungaria din anul scol. 1880/81.

Ceea ce pe un ministeriu din alt stat l'ar fi făcut sĕ salte de bucurie, pe al nostru din Ungaria îl apasă greu şi nu-i lasă odichnă.

Ce e drept „între scoalele cu *una* limbă de propunere s'au înmulţit numĕrul celor maghiare,“ însĕ durere şi eară durere că „au crescut şi numĕrul celor române“ în decursul anului 1880/1881. „În anul 1880 au esistat scoale cu limba română ca limbă de propunere 2756, în anul 1881 s'au urcat numĕrul acestor-a la 2781.“

E dureros, însĕ e adevĕrul!

Sûnt, precum se scie, şi scoale de acelea în Ungaria, în cari pe lângă limba maternă, e limbă de propunere şi cea maghiară. Sĕ nu vĕ spĕriaţi dacă vĕ voiu spune, că românii şi în privinţa acestora arată un progres în favorul lor! „În anul 1880 au esistat scoli cu limba de propunere română şi maghiară 394 şi în anul 1881 au scăţut la 322. Nu e aceasta un atentat contra maghiarismului?

Acestui ministeriu i s'ar face nedreptate prin imputarea: că nu şi ar fi împlinit datorinţa în punctul acesta! El a fost zelos, încă prea zelos! Românii înşişi poartă vina. Pe aceştia sĕ-i facem responsabili! Eată cum!

„Înmulţirea scoalelor curat românesci şi scăţĕmêntul scoalelor cu limba română şi maghiară se esplică din împregiurarea că o parte a învĕţătorilor români, cari şi-au însuşit limba oficială a statului şi cari aparţin parte confesiunei greco-orientale parte celei greco-catolice au părăsit scoalele confesionale, cari vegetau între referenţe neregulate şi s'a dedicat altor cariere.“ Aici e buba!

S'au înmulţit însĕ scoalele maghiare peste aşteptare. „În anul 1880 au fost 7342, în 1881 7404 scoale maghiare.“ „Înmulţirea aceasta s'a făcut în contul scoalelor germâne, slovace, sêrbesci, croato-vendice şi ruteno-bulgare.“ Ajungă-ne deocamdată atâta, pe viitoriu vom regula şi pe cele românesci!

De acestea nu ne-ar prea prinde mirarea, căci sûntem dedaţi cu ele. Când auţim însĕ pe ministrul, că nu se sfiesce a spune în faţa lumei, că „nu forţa puterei statului a causat înmulţirea scoalelor curat maghiare, ci voinţa trează şi oportunistică a părinţilor nemaghiari de prin părţile, în cari a lipsit agitaţiunea,“ înceată toată gluma.

Dar apoi ce însemnează, aceea ce se ţice la alt loc în raportul ministerial, altă decât forţă? Ea'n sĕ te auţim: „În c e l e l a l t e c o m i t a t e, î n c a r i î n p r o p o r ţ i u n e c u l i m b a m a t e r n ă a p o p u l a ţ i u n e i l i m b a g e r m â n ă, r o m â n ă, s l o v a c ă, s ê r b e a s c ă s a u r u t e n ă e p r e s e n t a t ă p r i n p e r c e n t e m a i m a r i, s e v a e s e c u t a a r t. d e l e g e XVIII d i n 1879 î n s c o a l e l e n e m a g h i a r e î n a c e l m o d, c ă s e v a î n t r o d u c e c a a d o u a l i m b ă d e p r o p u n e r e l i m b a m a g h i a r ă; în privinţa aceasta nu mai încape discusiune.“

B i n e n u e f o r ţ ă: făcêndu-te că uiţi legea, care dispune destul de apriat „l i m b a m a g h i a r ă s e î n t r o d u c e î n s c o a l e l e p o p o r a l e n e m a g h i a r e n u m a i c a o b j e c t o b l i g a t.!“

A uitat, precum se vede, şi aceea ce ţisese în 1 Maiu 1879 ministrul Trefort în casa deputaţilor, voind sĕ apere projectul de lege pentru întroducerea limbei maghiare în scoalele poporale:

„N u n e - a p l e s n i t n i c i c â n d p r i n m i n t e n i c i c h i a r a c u m, c a sĕ î n c h i d e m s c o a l e l e c u l i m b ă d e p r o p u n e r e n e m a g h i a r ă, sau şi numai sĕ le octroăm limba maghiară ca limbă de propunere.“ Asemenea s'a dat uitărei cele ţise de acelaşi în 13 Maiu 1879 în casa de sus: „D i n t e c s t u l p r o j e c t u l u i s ' a p u t u t c o n v i n g e f i e - c a r e c ă n u e v o r b a d e a î n t r o d u c e î n s c o a l e l e p o p o r a l e n e m a g h i a r e l i m b a m a g h i a r ă c a l i m b ă d e p r o p u n e r e, c i n u m a i c a o b j e c t o b l i g a t.“

Una vorbiţi şi alta faceţi! Bine că o scim. Te miri de ce ne va fi bună şi esperenţa aceasta!.

Deşi rapoartele la noi, după cum am avut ocasiune a vedè, nu urmăresc aceea, ce urmăresc rapoartele altor botezaţi, totuşi sûnt instructive. Va fi oare consult a ne simţi satisfăcuţi cu aceea, ce ne atinge pe noi românii în special?

Scoalele noastre s'au înmulţit! N u e c o n ' s o l a ţ i u n e aceasta?

Sĕ vedem însĕ ce ne spune raportul mai departe!

„Scoale române au esistat în anul 1869: 2569, în anul 1874: 3057 în 1879: 2848, în 1881: 2781.“ Dela anul 1874 până la 1879 au scăţut numĕrul scoalelor române cu 209,

---

FOIŢA.

Românii, întemeiătorii imperiului al doilea bulgar, al Asanizilor 1186—1257.

(Încheere.)

Astfel c a n c e l a r i a r o m a n ă este aceea, care numesce pe foştii Ţari, veritabili Bulgari, *progenitores* ai lui Ioanniţiu, în loc de *praedecessores*, încât din asta se nasce eroarea, că Vlachul, Românul, care se laudă a fi de origine curat romană, n'a avut pe Bulgari predecesori, ci ca strămoşi! Innocenţiu menţionează rugămintea lui Kalojoannes pentr'o coroană română, precum li se dĕduse lui Petru Samoil şi altor predecesori ai lui Kalojoannes, şi orănduiesce ca legatul destinat pentru Bulgaria, sĕ facă cercetări îngrijite în privirea coroanei, acordată de biserica romană acestor predecesori. [1]) Johannicius se poarte de o cam dată de grijă ca statutele aduse de legat sĕ fie primite de întreaga biserică a Bulgarilor şi Vlachilor şi sĕ fie observate. O espresie egală pentru duplul imperiu o întrebuinţează Innocenţiu în scrisoarea cătră archiepiscopul din Zagora (27 Noemvrie 1202 [2])

Kalojoannes însĕ se numì după aceasta imperator Bulgarorum şi-l asiasigură pe Papa, că Grecii 'i făcuseră prin Patriarch propuneri, de a 'l încorona de împĕrat şi de a'i da şi un patriarch, căci fără un asemenea, împĕrăţia nu poate sta [3]) Dar el voiesce sĕ fie serv al s tului Petru şi al Santităţii Sale. După asta Innocenţiu, care încă la 10 Septemvre 1203 'l numea pe Kalojannes „Domn al Bulgarilor“, se decise la 25 Februarie 1204 sĕ 'l recunoască de r e g e a l B u l g a r i l o r şi B l a c h i l o r [4]) sĕ-i trimiţă coroană şi sceptru; sĕ pue sĕ 'l încoroneze rege, sĕ ridice pe archiepiscopul din Tirnowo la rangul de primat (nu patriarch) al regelui Bulgarilor şi Vlachilor, sĕ i dea acestuia drept de a încorona pe regii Vlachilor şi Bulgarilor, de a sfinţi în orice biserică a Bulgariei şi Vlachiei chrisma, după care urmà declararea decisivă a imperiului întregei Bulgarii şi Vlachii. [5])

În scrisoarea, prin care Kalojo sannes predă în calitate de imperator al întregei Bulgarii şi Vlachii, imperiul sĕu scaunului papal, vorbesce de repeţite ori de foştii împĕraţi ai Bulgariei Simeon, Petru şi Samoil. [6]) Este aşa de semnificativ, că chiar acolo, unde era interesul lui de a'i numì strămoşii sĕi, el întrebuinţează numai terminul *praedecessores*, numindu-i cu toate acestea împĕraţi, precum se numesce el însuşi şi pe lângă, cari vorbesce de un imperiu al Bulgariei şi Vlachiei. Abia atunci când cer direct dela papa Innocenţiu, ca noul archiepiscop de Tirnowo şi primat al întregei Bulgarii şi Vlachii sĕ fie ridicat patriarch, sĕ se erige un patriarch permanent în imperiul sĕu, el însuşi sĕ fie încoronat [7]) vorbesce de împĕraţii Simeon, Petru şi Samoil nu nunumai ca de nesce predecesori, ci ca de strămoşi. Innocenţiu se feresce a 'l recunoasce de împĕrat; dar vorbesce despre el cu terminii „rex Bulgarorum et Vlachorum qui imperat; [8]) menţionează că Bulgarii şi Vlachii coboară din sânge roman, [9]) ceea ce în

---

[1]) Scrisoare dela 27 Noemvre 1202: et aliis p r o g e n i t o r i b u s tuis in libris tuis legitur concessisse l. c. p. 16 (p. 21)-— l. c. p. 17.

[2]) n. XXIX.

[3]) quia imperium sine Patriarchia non staret.

[4]) l. c. n. XLI

[5]) me dominum et. imperatorem totius Bulgariae ei Vlachiae l. c. n. XLIII.

[6]) n. XLIII.

[7]) n. XLVI praedecessorum meorum Imperatorum Bulgarorum et Blachorum — Symeonis, Petri et Samuelis progenitorum meorum l. c. pag. 29.

[8]) Archiepiscopis Belesbuldensi et Prostlavensi n. XLVII.

[9]) Bulgarorum et. Blachorum populis — descenderunt etiam ex sanguine Romanorum n. XLVIII.

ear dela 1879 până la 1881 cu 67. Crescemêntul din anul 1881 cu 25 de scoale române față cu anul 1880 e deci numai o mică rebonificare din perderea cea mare. Față cu anul 1874 cu 3057 de scoale române avem să constatăm ași scădemênt de 276 de scoale.

Vedênd acestea îți vine să uiți bucuria, ce o simțesci pentru crescemântul din 1881 și să te cugeți serios la ținuta ce trebue să o iai pe viitor față cu cestiunea scolară.

Cam slabă consolațiune!

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Decemvre.

Așa dar totuși avem și noi în Ungaria politică socială. Mercuri contele Apponyi a picat în casa deputaților Ungariei picături politice sociale. Prilegiul la picăturile politice sociale l'a dat deputatul Otto Hermann, bătêndu-și joc de socialismul aristocratic. Contele Apponyi însă nu s'a dat în laturi din calea săgeților. El s'a declarat pe față discipul al doctrinei bismarckiane, care învață, că este neapărat de lipsă a unge mașina statului cu o picătură de oleiu social și accentuă, între aprobări și aplause, necesitatea întoarcerei la toate instituțiunile publice de stat, cari trebue puse în cumpănă în favorul celor mai slabi din societate și sûnt indispensabile pentru susținerea celor din urmă.

„S. d. T.“ adauge la cele de mai sus: Mărturisim că avênd în vedere partea practică n'avem să așteptăm mult dela enunciațiunile contelui nobil. Conceptul ideei *„misera plebs contribuens“* s'a prefăcut prea tare în carne și sânge, ca să se poată lăpăda cu una cu două. În Ungaria țin oamenii încă prea mult la: a fi născut pentru *„fruges consumere“* ceea ce tradus liber însemnează a pune pe cei inferiori (mai slabi) din societate să lucre pentru ceilalți. Cetind discursul contelui Apponyi, fără să voim, ni se obtrude cu totul alt ceva. Nu esistă teren al sciinței și putinței omenesci, pe care să nu se simtă că Ungaria maghiară se rădimă de productele spiritului nemțesc și de aci se esplică, pentru ce Ungaria maghiară este așa de rece față cu germanismul.

Colonisarea Maghiarilor (Ciangăilor), cari trăiesc în țările resăritene, stêrnesce interes foarte viu între deputați și chiar și în sferele mai înalte din Budapesta. În Dumineca viitoare se va într'unì o conferență, care va alege un comitet esecutiv. Acesta va lua asupră'și organizarea unei agitațiuni în toată țeara.

Eri a terminat casa deputaților Ungariei desbaterea bugetului ministeriului de comerciu și a trecut la desbaterea bugetului instrucțiunei.

Comisiunea financială a desbătut a seară proiectul de lege privitor la eliberarea ților (lucrători de ți) de împosite și l'a acceptat pe lângă unele modificări.

Dela Lugoș se telegrafează că Românii au învins la alegerea de vicecomite. Românii, cetim în diverse țiare maghiare, s'au disciplinat bine sub conducerea episcoputui Mihali și de aceea au reușit cu Simonescu, candidatul lor.

În Cislaitania s'a început între Nemți politica de abstinență. De o camdată se mărginesce politica aceasta la depunerea unor mandate din consiliul scolastic al Austriei inferioare. Se va generalisa pasivitatea nemțească, intinzêndu-se până și asupra parlamentului? nu se poate scì. Guvernul cislaitan privesce cu seriositate la fenomenul acest nou politic; cu toate aceste nu slăbesce, coarda arcului cu care aruncă săgeți asupra presei opositiunei nemțesci. Confiscări de țiare urmează mai în toate țilele.

Dela Bucuresci se scrie la „D. Ztg.“ din Viena, că o foaie însemnată din opositiune, consideră situațiunea într'atâta însuflătoare de puțină încredere, într'u cât conferența de ambasadori, care se va într'unì în London, nu se va ocupa numai cu cestiunea dunăreană, dar și cu a Egiptului. Cu aceasta însă se va pune în mișcare adevărata cestiune orientală, care va provoca un șir de încurcături, cari vor atinge foarte, cu deosebire staturile mici din Orient. Cum va fi soluțiunea aceasta, astădi nu se poate spune.

România, între toate staturile aceste, după posițiunea ei geografică are interesul cel dintâiu, cu atât mai vêrtos cu cât tocmai pe România o ating mai multe cestiuni pendente, cari așteaptă soluțiunea în înțelesul puterilor occidentale. Cor. după ce arată că puterile nu consideră de ajuns opintirile României de a remânè păzitoarea Dunărei și a intereselor occidentale, cu toate că pentru România aceasta e afacere de onoare; după ce punctul de gravitațiune al Europei a trecut la Berlin, ear' Berlinul prin alianța cu Austro-Ungaria amenință pe România cu isolare și cu perderea influenței pe Dunăre, spune, că România cearcă ajutor la Paris. Corespondentul își pune întrebarea dacă în Paris și London vor pricepe momentuositatea situațiunei? Interesant este sfêrșitul corespondenței, care susține cu toată positivitatea, că ori cum ar fi, Brătianu înclină ași necondiționat spre Austro-Ungaria. Nu convingerea, ci patriotismul constrînge pe Brătianu la calea aceasta politică.

Mai multe țiare reîmproaspătă scirea, că regele României Carol să va întâlni cu regele Italiei Umbert.

D. Gladstone și cestiunea egipteană.

(Încheere.)

Totuși, cu toată eminența pericolului, d. Gladstone se ridică, în 1877 cu o violență ne mai pomenită contra opiniunei dlui Dicey, care fusese bine primită de țeară. Tocmai succesul acestor idei de cucerire îl îngroziră. De aceea, d-sa țise atunci:

„Din nenorocire, pofta de cuceriri teritoriale s'a desteptat la noi în acești douêdeci și cinci ani din urmă (negreșit dela suirea lui Napoleon III pe tron) cu o putere nenormală..... Sûnt foarte convins — și aceasta convingere provine din învețămintele ce 'mi-au dat măestrii mei în politică și a fost confirmată de numeroase fapte — că întinderile imperiului nostru sûnt, în genere, isvorul unor pericole serioase, deși aceste pericole nu pot fi totdeauna imediate. Nu afirm că putem evita în totdeauna aceste întinderi; dar cred că n'ar trebuì să le primim decât la cas de o absolută necesitate. Mă opun lor, fiindcă ele se fac adeseori prin mijloace mai mult sau mai puțin blamabile, care tind a compromite caracterul națiunei engleze în ochii lumii nepărtinitoare, a cărei judecată va impune, sper, o barieră morală din ce în ce mai puternică actelor fie-cărui stat în particular. Mă opun la aceasta întindere, fiind-că ne-am umplut deja prea mult mânile. Am luat asupră-ne nisce răspunderi, pe care nici un popor nu și le-a luat vre-odată. Grijile guvernului imperiului roman al cărui teritoriu n'avea nici o soluțiune de continuitate, erau foarte mici în comparațiune cu răspunderile ce încumbă actualmente parlamentului și puterei esecutive a Engliterei.“

Ori ce comentarii ar slăbì această pagină atât de mișcătoare și atât de adevărată. Nu este nici un amic bun al Engliterei, care să nu se îngrijească de viitorul causei liberale. Dacă Englitera ar suferì o înfrângere, numai reacțiunea din toată lumea ar profita. Este dar de dorit ca ea să se concentreze în loc de a se arunca pretutindeni în aventuri. D. Gladstone adauge aceste cuvinte, pe care numai un patriot are dreptul de-a le adresa concetățenilor sei:

„Toți sûntem gata a alerga prin lume spre a ne realisa romanul nostru politic; dar nu ne e rușine în schimb de a neglige cu totul datoriile noastre din întru.“

După aceea d. Gladstone arată lămurit, prin următoarele rînduri, periculele ce resultă pentru Englitera din ori ce nouă anecsare de teritorii:

„Cel mai pacînic din oamenii cuminte trebue să esamineze în principalele lor puncte condițiunile în cari trebue să facem pe viitor resboiu. N'avem într'u nimic a ne teme nici de forța, nici de curagiul, nici de isvoarele țărei. Și cu toate acestea mai rămâne o cestiune, care mă îngrijesce în adevăr: numărul cel mic al soldaților nostri. Destul de numeroși spre a apăra insula noastră, ei nu mai sûnt decât nisce fărâmături de nisip în comparațiune cu trebuințele ce ne crează dominațiunea noastră în toată lumea. Se vorbesce de umiliri! Măcar de n'am suferì vr'o dată umilința de a depinde de curagiul altora, care costă atât de scump, pe acela care 'l cumpără! Noi trebue în timp de resboiu, să sporim de bună voe leafa soldaților și a marinarilor nostri și lucrul nu e tocmai ușor: dar chiar după ce am făcut tot ce e cu putință, încă n'am făcut destul. Este în totdeauna, pentru o națiune de 30 milioane oameni o storțare superioară și aproape contrarie naturei de a voì să se însărcinezə a apăra țările locuite de aproape trei sute milioane oameni... Când comitem greșala de a sporì teritoriul nostru, aceasta este o greșală peste putință sau foarte anevoe de reparat în urmă. Mă mir că disproporțiunea ce esistă între poporațiunea noastră și datoriile ce vom avea probabilmente de îndeplinit la cas de resbiou, n'a fost considerată, mai ales de oameni speciali, ca un motiv pentru a năbuși cu înțelepciune pofta ce avem de a întinde teritoriul nostru.“

Ne pare peste putință a combate argumentațiunea d-lui Gladstone. Cum va face Englitera spre a scoate de pe pământul ei o armată în stare de a apăra, contra unei puteri militare, contra unei coaliții poate de puteri tot deodată militare și maritime, imensele întinderi ce-și anecsează de 20 de ani? Ea are așa mare groază de serviții obligatoriu chiar sub forma cea mai dulce, in cât se opune la tunelul de sub canal, cu toate imensele avantagiuri ce ar retrage industria sa. Ea va trebuì să se stabilească în Egipt pe un pământ, care deschis din toate părțile n'a sciut nici o dată să resiste la o invasiune! Să se gândească bine, căci acolo se vor duce să o isbească. Aceasta va fi călcâiul lui Achille. Putea-va ea să se apere acolo, când armata din Indii va fi reținută în Afganistan și când cea mai mare parte din flotă va fi condamnată să încrucișeze în canalul *La Manche*, și când, afară de acestea, inamicul va avea în centrul țărei chiar

---

ori ce cas nu se putea țice de cât pentru cei din urmă. Abia acum la 15 Septemvre 1204, papa, în scrisoarea către regele Ungariei numesce pe frații Petru și Johannicius, coborîtori din vechiul neam al regilor (bulgari), [10]) ceea ce ca fapt istoric nu are mai mult valoare, decât mențiunea de mai sus că Bulgarii și Vlachii ar fi de origine română.

Kalojoannes însă obținuse ceea ce voise. Voise să fie împărat, ca Țarii de mai nainte, o putea face numai dacă să răzima pe acestia, și astfel predecesorii deveniră străbuni; Papa consimți la acestea, pentru a dovedì regelui Ungariei, că noua ridicare nu era în sine o inovațiune, că nu se făcea pe seama sau în paguba Ungariei, ci că frații victorioși cereau numai îndărept ceea ce era al lor. Numai în una Papa nu întră în voia lui Kalojoanes. Nici odată nu'l numì direct imperator, nici pe primat patriarch; și când acum Balduin, conte de Flandra, devenì împărat (latin) la Constantinopol, nici încoronarea nici trimiterea de sceptru, coroana și flamura (vexilum) nu mai erau de ajuns; imediat după victoria Latinilor se arată la noul rege o supărare, care se manifestă deja în scrisoarea asupra încoronării îndeplinite[]; Kalojoannes se numesce acum rege al întregei Bulgarii și Vlachii [11]) ear domnia sa *regnum*, ceea ce însă nu esclude cuvinvintele *βασιλεύς* și *βασιλεία*, terminul grecesc pentru imperiu. Archiepiscopul primat vorbesce din contră de încoronarea imperatului, împlinită la 8 Noemvre 1208, stil bulgar. [12]) Împărțeala României a urmat. Balduin de Flandra e acum împărat peste un imperiu, consistând din a patra parte de cum fusese, și lupta între el și împăratul-rege bulgaro-român isbucnesce. Încurênd contele Enric, fratele lui Balduin, regent al imperiului (moderator) are a ne vestì despre reaua reușită a bătăliei dela Adrianopole, dela 15 Aprile 1205, despre prinderea lui Balduin și închiderea lui în temnița lui Johanicius, Domnul *Vlachilor* [13]) care l'a atăcat pe acesta cu o mulțime nenumărată de Vlachi și Cumani. Inocențiu III se vězu silit de a intervenì pentru pace între Bulgaro-Vlachi și Latini; dar nu îi succese nici de a obținè măcar eliberarea lui Balduin, a cărui închisoare devenì ceva mai suportabilă — la început fusese încărcat cu lanțuri până'n gât, — dar totuși în urmă fu aruncat într'o prăpastie, cu mânile și picioarele tăiate, unde perì în mod vrednic de plâns. Oraș după oraș de pe teritoriul latino-grec fură acum prădate, populația ucisă; noul imperiu fu cel puțin întru atât bulgar, întrucât ca în țilele lui Krum, țeara cea mai frumoasă devenì pustietate; numai animale sălbatece, dar nu Romaei și Latini să o mai poată locuì. În sfêrșit trebuì să vie însuși st. Dimitrie și să'l omoare, la vreme de noapte, pe Romaeoktonos; Johanicius se desbinase de conducătorul Bulgarilor și aecsta preferă în loc de a fi ucis, să ucidă el însuși pe împăratul rege (1207).

Din cele mai de sus va fi resultând însă cu siguranță o serie de fapte:

1. Imperiul bulgar în adevăratul înțeles al cuvêntului a fost numai cel mai vechiu și e despărțit de domnia Asanizilor prin sângeroasa domnie a lui Basilios Bulgaroktonos și prin dominarea romaeică.

2. Întemeiătorii reînoitului imperiu bulgar, erau Vlachi și nu Bulgari, de origine români, ear noul imperiu din anul 1186 era vlacho-bulgar.

3. Ridicarea din anul 1186 a pornit mai cu seamă pe cumani, a atras în curentul ei și pe Bulgari și astfel al doilea imperiu bulgaro-vlach se deosebesce în mod esențial de cel dintâiu, e un imperiu mai cu seamă vlach, care nu se numesce Bulgar, pentru că fraților Vlachi le succesese, de a deveni Domni și ai Bulgariei.

4. Abia după ce aceasta s'a întêmplat, s'a născut silința de a pune pe noul neam de Domnitori Vlachi în relațiuni istorice și de înrudire cu ve-

[10]) l. c. p. 36.

[11]) n. LXI

[12]) n. LXI.

[13]) a Johannicio Blachorum domino u. LXIII.

nenumĕraţi aliaţi. Spre a se putea manţine în valea Nilului, trebue sĕ poată concentra cine va acolo, în momentul critic, patruḑeci mii oameni de trupe bune. De unde le va lua Englitera?

Cine-va nu se vârâ întro aventură atât de periculoasă fără un motiv serios. Cuvêntul pe care-l pune înainte presa engleză din ḑilele noastre este acelaşi, pe care-l desvoaltă şi d. Dicey în 1877 trebuinţa de a protege calea spre Indii. Trebuie sĕ citească cine-va *la Revue literaire et politique* spre a vedea cu ce ironie muşcătoare combate d. Gladstone şi această pretinsă trebuinţă şi avantagiul ce oferă în această privintă ocupaţiunea Egiptului. Nu stăruim asupra acestei cestiuni, dar nu putem a ne abţinè de a nu observa cu ce înlesnire ar putea cine-va sĕ închidă Englezilor canalul chiar, când ei ar fi stăpâni absoluţi pe valea Nilului. Ar fi de ajuns ca o torpilă bine aşeḑată sau bine îndreptată sĕ scufunde unul din vasele lor cuirasate; ca o simplă corabie mare, aparţinênd unei puteri neutre, sĕ fie adusă acolo printr'o manoperă dibace şi scufundată de a curmezişul; şi canalul ar fi închis pentru mai multe septĕmâni cu toată garnisona din Alecsandria şi cu tot reşedintele din Cairo, şi cu forturile ce ei ar fi rădicat pe ţermii Siriei.

Sĕ revenim însĕ la principala cestiune, la dificultatea sau, spre a ḑice mai bine, la imposibilitatea de a ocupa Egiptul într'un chip permanent.

D. Dicey, vorbind acum cinci ani ca şi „Times“ de eri, se sforţa sĕ mărginească aceasta ocupaţiune. El voia sĕ o limiteze la Egiptul de jos, la Delta: Englitera ar ocupa acest ţinut milităresce, ar administra impositele şi prin urmare ar face sĕ înceteze apăsarea. Prea bine! Dar dincolo de Egiptul de jos, ba chiar şi cel de sus observă d. Gladstone, este un imperiu întreg, Nubia, Sudanul până dincolo de Abisinia, până la marginile Zanzibarului, un teritoriu de cinci ori mai mare decât Austro Ungaria, de cinci ori mai mare decât statele Faraonilor, decât al Ptolemeilor şi al califilor. Aceasta este opera lui Mehemet Ali şi a urmaşilor lui, cari, ori ce s'ar ḑice, au îndeplinit acolo o operă de civilisaţiune. Ce vor face oare Englezii cu aceste atinse ţinuturi? Le vor lăsa ei oare în prada barbariei tiranilor negri? Lăsa-vor sĕ se ḑică în istorie că, spre a satisface interesele engleze ei au recutundat această parte a Africei în adênca noapte din care eşise de abia? Peste putinţă! Va trebuì sĕ mergem la Chartum. Va trebuì sĕ mergem la Gondocaro. Apoi d. Gladstone adauge:

Primul port, pe care-l vom ocupa în Egipt, prin usurpare s'au cucerire va fi aproape sigur meḑul unui imperiu al Africei septentrionale, care va cresce până când un nou Victoria sau un nou Albert (nume de ale lacurilor din care isvoresce Nilul alb) se vor ivì la fruntariile noastre, şi până când va ajunge pe la ecuator, la Natal şi la oraşul Cap, fără a mai vorbì de Transvaal şi de rîul Orange spre Sud, nici de Abisinia sau Zanzibar, pe care le vom absorbì în cale în formă de drum. Şi atunci, avênd un imperiu mare în fie-care din cele patru părţi principale din lume, şi posedând cu totul partea a cincea, vom fi mulţămiţi cu întinderea teritoriului nostru, dar nu vom fi mai îndeletniciţi...“

În adevĕr că nu! Şi toate aceste, spre a protege un canal cu o lungime de o sută şeseḑeci chilometri!

D. Gladstone face sĕ rĕsară apoi greutăţile administrative ce va întimpina guvernul englez în Egipt chiar. Englezii merg acolo, aceasta sĕ ḑice şi repetă pe toate tonurile, spre a „împedeca o apăsare de nesuferit“. Dar din douĕ una: sau că Englitera va vorbì acolo ca stăpână absolută, şi, în acest cas, ea va stabilì „tot felul de apăsări, tolerabile sau nu;“ sau va acorda Egiptului, ca şi coloniilor ei libere, o autonomie întinsă, şi în acest cas, opiniunea Egiptului nu va fi favorabilă Englesilor, ci va căuta „un stăpân independente, ini„ţiat în religiunea lui, eşit din ace„eaşi rasă şi obicĭnuit prin nascerea „sa la recentele tradiţiuni ale rena„cerei sale şi desvoltărei sale“. Atât într'un cas cât şi în celălalt, Egiptul, pe care Englezii voesc a'l libera cu voie fără voie, va fi fost una din victimele „nesaţului intereselor engleze.“

Cestiunea mai presentă şi un alt aspect; ea trebue sĕ fie privită din punctul de vedere al relaţiunilor Engliterei cu puterile europene. Acì trebue sĕ citĕm tecstual fie care cuvênt al dlui Gladstone, care par a fi scrise astăḑi chiar:

„Se susţine cu drept cuvênt că sûntem încuragiaţi de unele părţi pentru a ne arunca în această întreprindere. Aşi da o mai mare însemnătate acestor încuragiări, dacă aşi fi pe deplin sigur că toate puterile europene se sforţează sĕ consolideze pacea. Dar se bănuesce în genere că unele persoane sûnt dispuse a'şi asigura scăparea şi preeminenţa lor, punênd pe vecinii lor în încurcături. Nu pot sĕ resping această bănuială cu toată graba, cu toată indignaţiunea ce ar fi de dorit. Eu privesc atitudinea probabilă a unei puteri oarecare, adecă a Franciei, cu un simţĕmênt cu totul altul. D. Dicey pare a conta pe slăbiciunea momentană a acestei ţĕri. Mai la vale, d-sa ajunse la o conclusiune foarte confortabilă, după care bărbaţii de stat francesi ar fi dispuşi sĕ aproabe ori-ce politică în stare a consolida interesele Engliterei în istmul de Suez. Fără a mai întra în nisce amĕnunte, care n'ar fi de nici un folos, declar că nu sûnt nici decum de această părere. Eu cred că, în ḑiua când vom ocupa Egiptul, se va isprăvì pentru multă vreme cu cordialitatea relaţiunilor politice dintre Francia şi Englitera. Poate că nu va fi o ceartă imediată, dar va fi o ură năbuşită ca şi aceea a Americei, care, pe timpul rĕsboiului civil, aştepta sĕ dăm peste vre-o încurcătură şi ea sĕ redobândească pacea şi bună starea. Naţiunile au o bună memorie.

Aceste observaţiuni mai adaugă testu.lminte d. Gladstone, „sûnt îndreptate, esclusiv contra ocupării „Egipetului numai de către Engli„tera. O ocupaţiune micstă, ar fi „din mai multe puncte de vedere, un „lucru cu totul deosebit şi ar trebuì „sĕ fie privită într'un chip, cu totul „altul.“

Terminând, d. Gladstone se întreabă îngrijat dacă Englitera, cu setea ei de cuceriri şi anecsări nu este pe cale „de a adauge la capitalul datoriei uitate şi pe acela al datoriei rĕu îndeplinite.“

Pentru toţi aceia, cari cunosc nobleţa caracterului şi profunditatea convingerilor bărbatului, care a rostit aceste cuvinte, nu mai remâne nici o îndoeală că în 1882 primul ministru engles cugetă, crede, doresce şi se teme de tot ceea ce se temea, dorea, crea dea şi cugeta în 1877 colaboratorele dela Mineteenth Century. De asemenea nu mai încape vr'o îndoeală că în situaţiunea estra-ordinară ce ia făcut atât evenimentele cât şi serviţiele aduse, d-sa poate tot ce voesce. Politica pentru care d-sa se va decide în Egipet va fi politica naţiunei chiar dacă ea ar fi combătută de cele mai principale organe ale presei. Dela Tel-el-Kebir d-sa se ascunde într'un chip vĕdit la spatele lordului. Granville şi a agenţilor sĕi astfel că diplomaţia bĕtrânei partide whig se desfăşură cu complesanţă ca şi în cele mai frumoase ḑile ale lordului Palmerston. Urmeze d. Gladstone a arăta că nu se interesează de această afacere tot atât de însemnată pentru viitorul ţĕrei sale, ca şi pacificarea Irlandei şi chiar poate că şi reformarea regulamentului Camerei comunelor, şi Englitera va fi adaus precum se temea altă dată, „capitalul rĕului făcut la capitalul datoriei neîndeplinite.“ D sa vafi rĕspunḑĕtor pentru aceasta în faţa istoriei. De d-sa se va lega generaţiunea viitoare, când crearea unui imperiu african va fi împovărat pe insularul protegiat de cingătoarea sa de argint cu sarcina serviţiului militar obligatoriu, a cărui greutate prea mare nimeni n'o cunoasce mai bine ca noi. Şi cât pentru Francia, plină până acum de admiraţiune pentru bravul reformator, va sfirşì prin a nu mai face nici o deosebire între d-sa şi lordul Granville, ministrul afacerilor străine din 1870. Deci, „naţiunile au o bună memorie.“

---

chiul neam bulgar, ceea ce a fost cu totul arbitrar şi eronat.

5. Intregul raport al Vlachilor către Bulgari şi Cumani cată deci a se considera altfel, decum se consideră până acum. Ce deducţiuni sûnt însĕ a se face dintre aceasta pentru istoria Românilor nu mai este obiectul acestor cercetări.

6. Nu se mai cade de sigur, de a vorbì de imperiul Asanizilor, ca de un imperiu bulgar. S'ar comite numai aceeaşi eroare, în care a căḑut, după cum am dovedit, traducĕtorul francez al lui Villeharduin, când a schimbat arbitrar Blaque în Bulgarie, ştergênd astfel tocmai deosebirea caracteristică între imperiul Asanizilor şi cel bulgar de mai nainte. Dacă prin aceasta sĕ şi perde o bucată din istoria pur-slavă, adevĕrul istoric poate câştiga numai. Imperiul era vlacho-bulgaro-cuman, dinastia vlachă.

(Monografie de C. cav. pe Höfler, în „Annalele academiei din Viena.“)

„Timpul“.

Varietăţi.

* (Parastas.) Marţi în ḑiua de 30 Noemvre (Ḑiua sf. *Andreiu*) s'a săvârşit în biserica nouă din Cernatul Săcelelor slujirea parastasului în memoria marelui *Andreiu*. Toate cele de lipsă ca această sĕrbătoare sĕ fie cu atât mai frumoasĕ şi sĕ reiasă cu atât mai bine, fuseseră bine hotărîte şi chipzuite într'o conferenţă micstă de învĕţători şi preoţi ţinută la 24 Noemvre a. l.

În ḑiua amintită la 9½ oare a. m. tinerimea scolară din comunele: Satulung, Cernat, Turcheş şi Bacĭfaleŭ cu steagul învĕlit în doliu în frunte supraveghiată, de corpul învĕţătoresc a întrat în biserica nouă şi cea mai frumoasă din Săcele. După slugirea s. liturgii de onor. preot de rênd Dl. Alecse Verzea s'a început slugirea parastasului general al acestor comune cu 7 preoţi în faţa unui numĕros public. Înainte însĕ de începerea slujbei obicĭnuite on. preot dl Victor Popea cu o voce melodioasă şi mângăitoare a rostit primul discurs bine simţit, în care arătat însemnătatea ḑilei de sf. *Andreiu* pentru noi Românii transilvăneni de ritul ortod. orient. şi pe urmă o schiţă biografică a marelui *Andreiu*, însoţită de liniamentele generale, în care se represintă ca cel mai mare Archiereu al bisericii orientului, în timpul mai nou, ca renumit bărbat de stat, ca luptător pentru drepturile Românilor pe terenul bisericesc, scolar, fundaţional, politic şi social, ca luptător în fine pentru ce e adevĕrat, bun şi frumos. După sĕvêrşirea slujbei obĭciunite a părastasului s'a rostit al doilea discurs de onor. director scolar dl Ioan Dorca, care a fost tot aşa de bine lucrat şi care s'a putut privì oarecum ca o combinare şi complinire a celui premers. Ambele discursuri ş'au avut locul şi însemnătatea lor specială pentru auḑitor.

Corul format din mai mulţi învĕţători săceleni şi ajutat de dl notar I. Găvruş, care nici odată, asemenea nici acum n'a pregetat a-şi oferì binevoitorul D-sale concurs la asemenea ocasiuni, ear a mers de minune cu deosebire a culminat în cântarea ocasională: „Românime mult cercată.“ Şi cu care s'a încheiat serbătoarea. După acestea preoţimea şi învĕţătorimea asistentă a fost învitată la prânḑ de onorabilul şi mult ospitabilul preot, dl C. Urdea.

Astfel de sĕrbătoare generală a comunelor amintite în memoria marelui *Andreiu*, a fost cea dintâiu dela adormirea lui. Prin aceasta s'a vĕḑut şi acì că golul ce l'a lăsat el între noi se simte tot mai mult şi că plângerile după acest mare bărbat devin din ani în ani tot mai mari. Dea Ḑeu ca serbătoarea în memoria acestui mare Archiereu sĕ sĕ eterniseze la noi Românii de ritul ort. orient. din Transilvania şi Ungaria, precum eterne sûnt faptele şi numele lui.

Săcele, 1 Decemvre 1882.

D....

* (Părastas.) Duminecă în 5/17 Decemvre a. c. la 10½ oare a. m. se va celebra în biserica gr. or. din Brad (comitatul Hunedoarei) părăstas pentru odichna sufletului repausatului Marelui nostru Archiepiscop şi Mitropolit *Andreiu* baron de *Şaguna*, eară Luni în 6/18 Decemvre tot în acelaş têmp şi loc, pentru odichna sufletului defunctului Nicolae I. Mihelţan, protopresbiter gr. or. al tractului Zarand.

Consângenii, amicii şi cunoscuţii sunt învitaţi a participa în numĕr cât de mare.

* (Postal.) Oficii noue postale se deschid în 16 Decemvre n. în Bilac şi în Serăţel.

* Hieroniymi la cererea sa proprie a fost dimensionat din postul de secretar de stat şi cu ocasiunea aceasta fu distins pentru serviţiile sale ca crucea de comandator a ordinului Leopoldin, fără tacsă.

* (Monetă falsă) de 20 cr. s'a vĕḑut aici în Sibiiu. Pe partea pagerei, inscripţiune latină, pe partea capului inscripţiune maghiară cu semnele tipariului de Alba-Iulia.

* (Timpul) continuă a fi frumos. Eri după ameaḑi a şi riorat puţin.

* (Iluminare electrică) Timişoara şi acum şi Seghedinul negoţiează pentru întroducerea iluminărei acestor cetăţi cu lumină elĕctrieă.

* (Meteor) Îu 11 Decemvre n. seara la 8 oare 45 minute a căḑut în apropierea Clujului un meteor care s'a spart în patru bucăţi.

* (Ape mari.) Dela Panciova se telegrafează că apa cresce repede. Este de temut că va avè loc o catastrofă.

* (Deschiderea bursei). Astăḑi la oară fixată s'a deschis Bursa din Bucuresci în presenţa unui public foarte ales si numeros representate fiind Banca naţională prin trei directori, Banca României prin amêndoi directorii, precum şi casele cele mai însemnate financiare.

Maiântâiu s'a ţinut un serviciu divin de către doi preoţi; după acea sta d. Stefan Ioanid, preşedintele camerei decomerciu, a cetit, un discurs la care a respuns d. ministru de lucrări publice. Apoi d. Boambă, în calitate de locţiitor de sindic, a cetit şi domnia sa un discurs la care asemenea a respuns d. ministru. În fine s'a făcut un început de operaţii, negoţiându se o mică cantitate de diferite efecte.

De mâne încolo, Bursa va funcţiona regulat în fie-care ḑi afară de dumìneci şi sĕrbători, ḑice „Resboiul“ de Joi.

Bursa de Viena și Pesta

Din 14 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118 60	118.70
Renta de aur ung. de 4%	85.20	85.35
Renta ung. de hârtie	84 40	84 50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	1 3.80	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88 80	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.75	93.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.50	97 50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	95.25	95 50
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50 95.—	95.—
Obligațiuni urbariale transilvane		99.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 50 99.—	98.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	—.—	96 50
Sorți unguresci cu premii	—.—	116 50
Sorți de regularea Tisei	108.30	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 35	76 50
Datorie de stat austr. în argint	77.30	77.10
Renta de aur austriacă	94 80	94.75
Sorți de stat dela 1860	129.50	129.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	826.—	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	287.25	278.—
Acțiuni de credit austr.	285 60	286 25
London (pe poliță de trei luni)	119 05	119.05
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.47	9.47
100 marce nemțesci	58.50	58.46

Nr. 162 [311] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III-a Malomfaléu în protopresbiteratul Mureș-Oșărcheiului se deschide concurs într'u înțelesul ven. ordinațiuni consistoriale din 22 Octomvre 1881 Nr. 3051 până inclusiv 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sûnt:

a) 15 Jugere de pământ comasate cu puțină pădure deschilinit computat venitul de juger a 20 fl. 300.

b) în hotarul Șĕușci 1 jug. 121 stângini 25 fl.

c) în hotarul Miraşteului 2 jugere 941 stângini 60. fl.

d) dela botezuri a 20 cr. = 4 fl.

e) dela cununii și estrasc matriculare a 2 fl. 8 fl.

f) îngropăciuni 17 fl.

g) dela 60 famile a 1 merță de bucate terțialitatea compete cantorelui 40 fl.

h) Dela 60 familii câte o ḑi de lucru a 30 cr. 18 fl.

i) Casă parochială grădină și Cimiteriu 20 fl. Suma 492 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de aşi substerne petițiunile lor instruate conform statutului organic și regulamentului pentru parochii la subscrisul oficiu protopresbiteral al Murĕș Oșorheiului.

Dat în Murĕș-Oșorheiu în conțelegere cu comitetul parochial, 21 Septemvre 1882.

Parteniu Trombitaș de Betlen m. p.,
protopresbiter.

Nr. 241. [312] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante Valea-Bulzului în protopresbiteratul gr. or. al Abrudului se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sûnt:

1. Casă parohială cu două odăi, bucătărie, șură și grajdiu;
2. grădină de legumi, lângă casa parochială;
3. folosirea cimiteriului și a două fênațe de 3 cară de fên;
4. dela 80 case, câte o ferdelă de cucuruz, sfârmit, ferdela de 16 cupe;
5. câte o ḑi de lucru, și venitele stolare, cari toate la olaltă dau un venit unual de 340 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a'și subșterne petițiunile instruite conform „statutului organic“ și a regulamentului pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral în Abrud, până la terminul mai sus indicat, cu observarea că concurentele are de a se presenta în parochie în vre o ḑi de Duminecă, spre a cânta, și a se face cunoscut poporului respectiv.

Abrud, 1 Octomvre, 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Gall m. p.,
ppresbiter gr. or.

Nr. 147. [309] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei parochiale dela Sereca, protopresbiteratul Orăștiei clasa III-a, se escrie a 3-oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela I-ma publicare în jurnalul „Telegraful Roman.“

Emolumentele sûnt acestea:

1. din casa alodială anuatim 100 fl. v. a.
2. dela 70 familii câte una ferdelă veche de 21 cupe vechi cucuruz sfărmit, eară dela vĕduve jumĕtate și una ḑi de lucru.
3. Lemne de foc din pădurea comunei.
4. Venitul stolariu statorit în sinodul parochial.

Toate acestea aduc un venit anual de 300 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa această parochie au a'și asterne petițiunile lor provĕḑute cu documentele prescrise de statutul organic și regulamentul congresului pentru parochii din 1878 oficiului protopresbiteral gr. or., din Orăștie.

Orăștie în 20 Noemvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Popovici m. p.,
ppresbiter.

Nr. 97. [310] 3—3

CONCURS.

Încuviințându-se din partea Venerabilului consistoriu archidiecesan instituirea unui capelan lângă bĕtrânul paroch și administrator protopresbiteral, Ioan Buzdug în comuna Borgo-Ḑoseni, — pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Venitele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 120 familii a 1 fl., 120 fl.
b) din toate venitele stolare 130 fl.
Suma 250 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post, au de a'și trimite petițiunile lor instruite în sensul statutului organic, și al regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul până la timpul indicat.

Borgo-Ḑoseni în 25 Noemvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m. p.,
adm. ppresbiteral.

Viena! Paris! London!

Audiți și miraţivĕ!

Administrațiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub prețul de vêndar. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un serviț foarte solid de masă și de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) și primesce fie care comandator garanție în scris pentru remânerea serviţului 10 ani alb.

6 cuțite de masă cu lamă escelentă de oțel.
6 furcuțe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 linguriţe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuțite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuțe de desert de argint veritabil anglo-brit
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 linguriţe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea mai fină.
2 fesnice pompoase de salon
62 bucăți.

Dovadă că anunțul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimi fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună și solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.
Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifftamtsgasse 20.

Praf de curățit pentru serviţul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 3—6

Filiale: Paris, London.

Scrisuri fonciare de 6%

ale Institutului de credit și de economii „Albina“ în Sibiiu.

Aceste scrisuri fonciare notate la bursa din Budapesta aduc 6% interese și ofer siguranța cea mai mare, fiind coperite:

1. prin hipotecă **întreită,** care întrece siguranța pupilară usitată și care în partea ei cea mai mare stă din moșie (realităţi de câmp). Conform legei aceste hipotece servesc **esclusiv pentru asigurarea detentorilor (posesorilor) de scrisuri fonciare** ceea ce se face evident în cartea funduară la fie-care întabulare;

2. prin un fond de garanță prescris prin lege de **200,000 fiorini,** elocat în efecte publice sigure.

3. prin **toată cealaltă avere** a institutului.

Cuponii de interese se plătesc fără de nici o subtragere la semestru, în 1 Aprile și 1 Octomvre a fie cărui an la cassa institutului în Sibiiu, la filiala institutului în **Brașov** și la „Banca comercială ungară“ în **Budapesta.**

În toate aceste locuri se dau și împrumuturi pe scrisurile fonciare ale institutului până la 90% a valoarei lor de curs cu 7% interese la an.

Scrisurile fonciare se rĕscumpĕră în întreaga lor valoare nominală cel mult în 20 ani prin tragerea la sorți în tot anul în luna Septemvre. Ele se află de vêndare în cursul ḑilei și la

J. P. Kabdebo,
[305] 2-4 bancar în Sibiiu.

Anunciu.

„Se caută **un june român agronom,** absolut pentru timpul dela *1 Ianuarie 1883* a se adresa cătră **Nicolau Șandor** în **Oarda de jos** posta **Gyulafehérvár“.** [314] 2—3

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 13—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1000 nimeritori în preț de fl. 213.550 — **Una soarte 50 cruceri** — 1000 nimeritori în preț de fl. 213.550

1 nimeritor principal: **bani gata 50.000 floreni** sau **8.800 galbini.**
2 nimeritori principali: **bani gata 20.000 floreni** sau **3.500 galbini.**
3 nimeritori principali: **bani gata 10.000 floreni** sau **1.750 galbini.**
4 nimeritori principali: Colet și cercei cu brilante, preț 10.000 floreni
Patru nimeritori: Scule de aur cu brilante și mărgele în preț **de câte 5000 fl.**
Cinci nimeritori: Scule diverse în preț **de câte 3000 fl.**
987 nimeritori în preț **de câte 1000, 500, 300, 200, 100, 50** și **25 floreni.**

Tragerea în 5 Ianuarie 1883.

Prețul sorților *50* cruceri

Comande pe lângă acluderea de 15 cr. pentru spese de postă sûnt a se adresa

TRIEST, P. Grande N. 2. **Despărțĕmêntul loteriei Esposițiunei Triestine** TRIEST, P. Grande N. 2.

Pentru primirea traficului de sorți a se adresa numai decât la adresa de mai sus.

Sorți se află în Sibiiu la institutul „ALBINA“ și la redacțiunea „Telegrafului Roman“. [315] 1—4

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 143. Sibiiu, Marți 7|19 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Alegerea din Lugoș.

Dacă comparăm declamațiunile cele multe ale presei maghiare despre egalitatea de care se bucură tot sufletul în Ungaria, cu alarma ce a causat alegerea de vice comite în comitatul Caraș Severinului în persoana unui român a dlui Simonescu, trebue sĕ se întrebe ori și cine: a spart alegerea unui român toată dreptatea laudată? s'a sguduit ideea de stat, dacă un cetățean cu toate titlurile legale prin voința majorității legale a unei represantanțe comitatense în toată regula s'a ales funcționar municipal?

Curioasă idee 'și vor face, mai cu seamă străinii, de împărțirea dreptății în Ungaria între cetățenii cari stau sau ar trebuì sĕ stea sub scutul dreptății egale proclamate de constituțiunea țĕrei și cu care, precum am ḑis, se face atâta paradă în lume, când e vorba de a vestì în lume cât de fericite trebue sĕ fie popoarele diverse din Ungaria.

„Pesti Napló“, un ḑiar care pretinde se treacă de un ḑiar serios, la vestea despre alegerea din cestiune și-a perdut tot cumpĕtul. El vede în toată preoțimea naționalităților nemaghiare numai agitatori. Nu se sfiesce a scrie un „pomelnic“ întreg de fruntași de agitatori, înșirând pe Mizses, Hurban al Slovacilor, pe Dr. Teutsch al Sasilor, pe Stoicovics al serbilor, la spatele cărui Serbii și au jucat toate mendrele și închee cu episcopul Mihaly din Lugoș, din simpla causă, căci ca cetățean a esercitat dreptul seu la alegerea lui Simonescu.

Dar lăsând la o parte pe pretinsul organ serios și pre toate care numai pretind a fi serioase, sĕ vedem ce ḑice un organ, care este seriosul scrioșilor în toată presa ungurească. Acesta este diplomaticul unguresc, „Pester Lloyd,“ acela care comunică ideile maghiare politicei lumei esterne prin una din limbile universale, prin cea nemțească. Eată ce ḑice organul oficios din Budapesta:

„Din Lugoș — ḑice numita foae — primim aḑi scirea, că acolo a fost ales de vice comite după o luptă înfocată electorală d. Leontin Simonescu, candidatul partidei românesci. Adversarul seu a fost d. Emeric Jakabffy, președintele dela sedria orfanală. pe care l'a candidat partida guvernului și toată partida celor cu sentimente ungaresci. De obiceiu alegerile din comitate nu atrag mai de loc atențiunea publică. De ce se o și atragă? Sciu toți că aceste alegeri sûnt mai vêrtos numai resultatul înțelegerilor amicale dintre câteva familii domnitoare și diferențele se nasc numai din motive personale... Cu totul alt cas ni se presintă în comitatul Severinului și alegerea de acolo merită ca se ne ocupăm mai cu deadinsul de ea... În mijlocul certurilor nefructifere ale partidelor noastre parlamentare se ivesce acest cas ca un simptom, care ne face se presemțim un șir întreg de evenimente. Astăḑi s'a întemplat, pe cât scim noi primadată, ca o partidă a naționalităților sĕ învingă la alegerile municipale. Partida română a pus mâna pe administrația comitatului Severin, și precum a sciut sĕ ocupe postul de vicecomite, va scì sĕ ocupe și celelalte oficii administrative.“

„Noul vice comite al Severinului este descris în genere ca un om foarte harnic, — ba o foae ungurească de pe acolo ḑice, lăudându-l, că nu e nici măcar unul din așa numiți „dacoromani“ și că nu cere pentru români din Ungaria alta posițiune, decât cam ca aceea a — croaților. În schimbul acestui preț foarte modest noul șef al administrației Severinene este aplecat de a recunoasce statul ungar.... Nu ne îndoim, că acestui politic moderat 'i va și succede, de a dota comitatul cu funcționari, cari sĕ aibă aceleași principii politice,.... căci legea dă comitatului atâta putere, în cât e numai natural dacă șeful administrației face ca în tregul corp administrator, comitatul însuși, instituțiunile, enunciările și aspirațiunile comitatului, se poarte timbrul special al spiritului sĕu — în acest cas așa dar al ideei naționale române! Nu a ideei daco-române, ci a ideei împărțirei în teritorii după limba, pe care românii o reclamă necontenit. Cu acelea 'și sforțări și sub asemeni impregiurări poate se cadă administrația mâne în mâna unui vice comite contrariu direct al statului și în alt loc în mâna unui vice-comite panslavist.“

„P. Ll.“ dar, seriosul serioșilor, încă 'și uită de sine. În preocupațiunea sea pentru drept și dreptate i se furnică pielea că un daco-român ese ales și nu cel puțin un Kossuthian, în zelul seu învăpăiat nu cere altă decât fiind că s'a ales un român vice comite în Lugoș sĕ se caseze alegerile funcționarilor comitatensi, căci altcum egemonia ungurească e sguduită. *Difficile est satyram non scribere.*

Nu discutăm că mai bună e sau mai rea e alegerea sau denumirea funcționarilor administrativ. Una însĕ s'a dat acum cu totul pe față: nimenea din statul unguresc, dacă nu va jura *in verba magistri*, adecă a maghiarismului privilegiat, nu are titlu la funcțiunile statului. Ceea ce va se ḑică, că toți câți nu sûnt maghiari și nu vor se devină maghiari, fie cât de buni patrioți în sensul adevĕrat patriotic, nu sûnt admisibili la funcțiuni publice. Cu alte cuvinte naționalitățile nemaghiare, venind vre-odată timpul ca acele se atêrne dela omnipotența maghiarisătoare, sĕ'și pună pofta în cuiu când va fi vorba de influență în afaceri publice de stat.

Proscripțiune în vestminte „patriotice!“

Sĕ ne notăm bine acest soiu de bună voință și se ni-o ținem în evidență spre orientare.

Memorial.

Organul partidei conservative-fedelariste din Austria „Vaterland“, ce apare în Viena, publică în numĕrul seu 330 dela 29 Noemvre a. c. un articul de fond intitulat: „Memorandul Romanilor“ și datat dela Budapesta 26 Noemvre, de următorul cuprins:

„Pe când se țineau ședințele delegațiunilor, din anul acesta, a căror discusiuni umpleau, cu toată monotonia lor, coloanele ḑiarelor, apăru într'o broșură destul de mare „Memorandul representanților alegĕtorilor români“. Atât cei ce a publicat aceasta scriere, cât și cuprinsul ei merită a fi luat în cea mai mare băgare de seamă din partea tuturor politicilor și oamenilor de stat de dincoace și de dincolo de Laita. De aceea revenim asupra „Memorandului“ încă odată în special.

„Ce privesce în prima linià publicarea broșurei, aceasta s'a făcut pe basa unui conclus, ce l'a luat conferența Românilor, compusă din 153 membri, în Maiu 1881 la Sibiiu. Membrii conferenței în uumĕr așa de însemnat, au fost toți delegați din diferitele părți ale Ungariei și Transilvaniei. Acești delegați au fost însĕ aleși în diferitele cercuri electorale de cătră alegĕtorii dietali de naționalitate română în toată regula.

„Avem dar de a face aici cu o manefestațiune a representanților naționali ai poporului român din Ungaria și Transilvania. Dacă acest „Memorand“ se declară în foile maghiare numai de o părere privată a unor „agitatori naționali“, aceasta poate sĕ se potrivească cu punctul de vedere al partidei maghiare șovinistice, cu advĕrul și cu realitatea însĕ nu se poate aduce în consonanță această părere. Amicii monarchiei, zeu, n'au causă de a călca în urmele acestor șoviniști.

FOIȚA.

Din poveștile unchesului sfătos.

Despre pomul crăciunului.)*

I.

Dragii moșului, De mult doream sĕ ne mai adunăm odătică, măcar, ca sĕ vĕ spuiu ce am vĕḑut și ce am auḑit și eu de când târesc pe pământ ale păcate grele.

Mulțămesc Domnului că mi-a dat sĕ-mi vĕḑ dorul împlinit cu un cias mai înainte, căci, dĕ! oameni sûntem, nu stie cineva de aḑi până mâne.

E vorba de pomul crăciunului. Sĕ vedeți d-voastră, dragii moșului. Eram copil. Ei! am fost și eu odată tênĕr ca și d-voastră. Și sĕ dea Dumneḑĕu sĕ încărunțiți ca și mine, ba încă sĕ mĕ și întreceți; ca sĕ cunoasceți din fir până în ață ce va sà ḑică a îmbătrâni cineva. Eram copil și vĕḑênd pe la Crăciun la o casă un pom gătit, am stat și am căscat și eu gura acolo. Pasă-mi-te era pomul Crăciunului.

Nu mai vĕzusem, până atunci de cât pe la morți un așa pom înpodobit fiindcă pe la noi de pomul Craciunului nici pomeneală nu era. Și d-voastră cu toții sciți că la noi Românii când moare vr'un flăcău s'au vre'o fată mare, care nau pus pirostiile în cap încă, li se impodobește câte un pom pe care îl duce înaintea mortului. Fie ori ce pom o fi, Românii 'i ḑice *brad*. Se vede că în vechime numai pomi de brad se ducea, de i a rĕmas numele.

Țĕranii noștri și până în ḑiua de aḑi duc brad la nuntă, însĕ fără po doabe, fără nimic. Ci că bradul este simbolul generației, adecă înmulțirii neamului, ori, pare-sĕ, pentrucă e pururea verde, earna ca și vara, el, adecă bradul, ar fi ogurliu la casă nouă.

Și așa cum vĕ spusei, când am vĕzut acel brad impodobit unde căscasem gura, uitându-mĕ la el, m'a apucat o jale de! sĕ ferească Dumneḑeu.

Mi-era milă, vedeți d-voastră, de nenorocirea ce credeam eu că ar fi căḑut peste casa aceea, tocmai la așa ḑile mari cum e Crăciunul, și vrênd sĕ știu tot, cum e copilul mĕ încumet și întreb pe un om:

— Cine a murit aici, nene, de ia făcut un brad așa frumos?

„N,a murit nimeni, băete; asta e pomul Crăciunului.

— Cum pomul Crăciunului?

„Ea așa, cum ĕl veḑi cu ochii verḑi; că așa le e obiceiul ălor de șed aici.

— Da bine, cine șade aici?

„Un neamț.

Am tăcut mălcă și mi-am căutat de treabă.

Se nu care cumva, dragii moșului, s'o luați anapoda peste câmp cu gândul, dacă me auḑiți ḑicênd vorba Neamț. Domnia-voastră știți foarte bine că Românul, când vede pe câte cineva din neamurile apusene, fie el catolic, protestant sau ori ce o fi el acolo, îi ḑice Neamț. Dacă știe că este de ai papii dela Roma, ei ḑice papistași; ear dacă el vede că nu ține posturile, ei ḑice: spurcă-Mercuri, ori letin.

Românul socotesce de creștini adevĕrați numai pe cei ce se țin de legea noastră pravoslavnică, adecă drept credincioasă. Și când ḑice creștin, „el ḑice Român.“ Asemenea când ḑice Român, el înțelege creștin, drept-credincios ca și dênsul. Mai mult nu știe.

Și acum că ne-am înțeles la cuvinte sĕ vĕ spuiu că istoria pomului aceluia pe care l'am vĕḑut în copilăria mea la casa Neamțului, în spre Crăciun, mi-a remas în minte multă vreme.

După ce m'am făcut mare, am vĕḑut că obiceiul pomului de Crăciun se întinde, precum se întinde și năvălirea în gloată a străinilor de alt neam în orașele noastre. Dela străini obiceiul acesta a început a se pripăși și pela Români, și încă tot pe la de al de cei procopsiți, care se duc înăuntru de învață procopseala acelor popoare, și când se întorc a casă, le e rușine, vedeți d-voastră, sĕ mai și vorbească românesce; ci o dă tot prin franțozească, ori prin nemțească. Le e rușine sĕ-și lase copilașii se meargă cu bună dimineața la Moș Ajun, ori se umble cu icoana nașterii, și cu sorcova la anul nou, după cum făceau moșii și strămoșii noștri.

Dară ca sĕ nu mi sĕ scornească a mĕ fi întins la vorbă, și ca sĕ nu rĕmâe

---

*) „Convorbiri literale.“

„Dela această 'i reține și însemnetatea poporului român și cuprinsul „Memorandului“ ce ne stă înainte· Românii formează în privința numerică o parte însemnată a poporațiunei Ungariei și a Transilvaniei numerând aproape $2^1/_3$ milioane de suflete, (numai atâta?) sau aproape 17 procente ale poporațiunei. Dar Românii merită cea mai mare considerare și în urma posiției lor geografice din vecinătatea și înmediata atingere cu conaționalii lor din regatul român, precum și cu privire ia simțiul lor viu național și la viguroasele lor stăruințe de a înainta în cultură, în fine cu privire la fidelitatea lor către casa domnitoare și la alipirea lor către monarchiă.

Stând astfeliu lucrurile este important de a se sci, ce a îndemnat pe representanții și conducătorii acestui popor de a'și manifesta în mod estraordinar dorințele și gravaminele politice. Mai mult i-au îndemnat la aceasta alegerile din anul trecut pentru dieta ungară și cestiunea sulevată că oare Remânii se ia parte la alegeri, sau se observe mai departe acea pasivitate ce au observat-o Românii ardeleni dela 1867 încoace. În ḑilele de 12 13 și 14 Maiu anul trecut conferența a luat hotârîrea că „pentru românii din Transilvania se recunoască necesitatea de resitența pasivă față de legislațiunea din Budapesta și de alegerile pentru aceea pe cât timp sustau legile nedrepte și administrațiunea vitreagă pentru ei: pentru românii din părțile ungurene și banatice s'a admis din orportunitate participarea la alegeri.“ Numai cât se fie și acesti români obligați de a da în sinul legislațiunea patriei esacta espresiunea tristeĭ situațiuni a poporului român și se stăruiască la revisuirea legilor rele și la leala esecutare a lor cu scop de a sĕ îndrepta actnala situațiune.“

S'a denumit un comitet permanent al conferinței pentru esecntarea hotăririlor luate și care a fost însărcinat de a motiva programa conferinței naținnale mai pe larg și de a tipări și de publica această motivare. Aceasta s'a întêmplat abia acuma, pentrucă comitetul a voit sĕ facă o motivare cât mai detaiată și corespunḑătoare. Precum se ḑice, elaboratul se fi eșit din peana cunoscutului scriitor român G. Baritiu.

„Programa partidei naționale române din Ungaria și Transilvania“ se compune din 9 pucte, care se referesc parte la cestiuni de stat și politice na-

---

nici urmă de cârâeală între noi, eacă vĕ spuiu lămurit că de-aia mi-am alergat calnl aici înaintea d-voastră, fiindcă vĕ sciu de Români ba încă de Români adevĕrați; și toată lumea cunoasce aḑi că Românul e bun la suflet, bun la inimă, îngăduitor și lesne trecĕtor cu vederea celor ce-i păcătuesc. Căci ast-fel, mai bine mi-aș fi proțăpit gura, decât sĕ vorbesc.

Cu cât înaintăm cu vêrsta către căruntență cu atât vedem că și obiceiul de care ne este vorba sĕ lățesce pintre ai nostri. Mie nu-mi eșea din gând bradul de mort dela casa neamțului. Nu mĕ puteam domirì vedeți d-voastră, cum de, același lucru ce se face la noi numai la morți, la alții se face spre semn de veselie la Nașterea lui Christos. Și mai cercetând în dreapta și în stânga, mai cetind și eu cărți ce brumă am putut sĕ apuc de ale păgâniior celor vechi, și de ale procopsiților de aḑi, am aflat lucruri de care m'am crucit.

Unele din aceste lucrurî, dacă-mi veți fi îngăduitori, ăm sĕ vi le povestesc și d-voastră uite așa precum mĕ va tăea capul, cu gând ca sĕ mĕ înțelegeți, și ași fi fericit dacă voiu putea să isbutesc întru aceasta.

(Va urma.)

ționale, parte la cestiuni administrative. Românii ceru mai întâiu și mai ântâiu restituirea antonomiei Ardealului, apoi revisuirea legei, privitoare la egala îndreptățire a naționalităților în favoarea acestora; mai departe crearea unei legi electorale pe basa votului universal; întrebuințarea prescrisă prin lege a limbei românesci în afacerile administrative și judecătoresci din toate ținuturile locuite de români; punerea de funcționari, cari se cunoască limba românească și obiceiurile poporului românĕsc pe deplin; respectarea autonomiei bisericilor și scoalelor confesionale și sprijinirea acestora, în mod corespunḑĕtoriu, din visteria statului. Partida națională română protestează cu energie în potriva tuturor tendențelor de maghiarisare, date la iveală, direct sau îndirect, din partea organelor statului, ca în potriva unor fapte nepatriotice. În cea ce privesce cestiunile economice-financiale și anume în privința sarcinelor publice, cari sûnt aproape însuportabile, partida națională va conlucra frățesce cu toți aceia, cari dovedesc un adevĕrat interes pentru buna starea poporului. În sfirșit amintesce programa din cestiune și despre dualismul austro unguresc, nu se esprimă însĕ definitiv asupra acestui punct, ce se reservă pentru altă ocasiune.

Privind asupra pretensiunilor din aceasta programă, se vede, că celo mai multe din ele sûnt diametral opuse cu ideile, ce domnesc astăḑi în legislativa și în politica ungurească. Cei ce conduc astăḑi afacerile Ungariei, voesc se croească cu puterea dintr'un stat compus din naționalități deosebite un stat curat unguresc. Spre scopul acesta se lucră din toate puterile pentru o centralisare cât se poate mai mare, toate particularitățile istorice de drept și naționale, trobuesc delăturate și locuitorii ţĕrii se fie tractați atât în privința politică, cât și administrativă, ca într'o casarmă. În primul moment s'ar părè, că această procedură ar' fi încoronată cu deplin succes; o pressă estrem de șovinista și alte organe publice de acelaș feliu trimbița mereu pe toate tonurile despre minunatul progres al ideei de stat național și când se ridică în potriva acestei uniformări, făcute cu sila o reacțiune din partea celorlalte naționalități apesate sau amenințate, se aude un chor întreg strigând, că aceasta este rescoala, secesiune, tradare de patrie și poliția și procurorii se pun în mare mișcare. Dar pentru aceea natura și istoria nu lasă neresbunată nici o volnicie. Mai curênd sau mai târḑiu adevĕrul și dreptatea trebue se easă la lumină.

Un astfeliu de „memento“ a fost față cu șoviniștii nostri „Memorandul român“. Ei vĕḑură, că toate silințele lor au fost zadarnice, că poporul românesc nu va cede șovinismului. Românii cer autonomia Transilvaniei, ei însĕ nu se opun „uniunei“ în sine cu Ungaria, ci numai protestează în potriva „fusiunei“ actuale, care nu recunoasce nici o urmă de autonomie și nici chiar numele de Transilvania. Uniunea politică se potrivesce foarte bine cu autonomia provincială. Numai prin o astfel de autonomie se pot mulțămì pe deplin îndreptățitele pretensiuni naționale ale românilor în privința limbei lor și în privința întrebuințărei acesteia în oficii, biserică și scoală. Tot atât de îndreptățite sûnt dorințele românilor în ceea ce se atinge de modificarea censului și a cercurilor electorale cu toate, că pretinderea votului universal este cam esagerată. Nu mai puțină dreptate dăm protestului în potriva tendențelor de maghiarisare și cererei, că sarcinile publice sĕ se mai ușureze, pe care trista realitate din present o justifică

„Din punct de vedere al politicei centraliste ungaresci, sĕ găsesc destule obiecțiuni în potriva programei românesci, dar această politică este neistorică și nenaturală și prin urmare nedreaptă și detestabilă. Altfeliu stau lucrurile, dacă vom considera, dorințele românilor din punct de vedere al intereselor monarchiei noastre. Din punctul acesta de vedere ele sûnt aproape fără escepțiune pe deplin îndreptățite și realisabile. Monarchia poate acorda aceste cereri căci scopul ei nu este stăpânirea unui singur popor asupra tuturor celorlalte. Fi-va însĕ oare în stare monarchia se facă aceasta în marginile constituțiunei sale actuale?

Comitetul conferenței române neagă că s'ar putè face așa ceva, el se esprimă în chipul următoriu: „Sistema dualismului austro-unguresc așa precum se vede ea formulată și aplicată prin legea fundamentală, art. XII din 1867, desbinând monarchia dinastiei Habsburg-Lotharingia în două părți 'și propuse totodată a deslega o problemă din cele mai cutezĕtoare și după noi absolut imposibilă, însĕ și periculoasă în gradul suprem din causa esperimentelor desperate cu cari bărbații de stat, parte plăsmuitori, parte adherenți cerbicoși ai acestei sisteme sĕ încearcă a o realisa.“ Scopul adevĕrat al dualismului austro-unguresc este: asigurarea hegemoniei elementului german dincoace și elementului maghiar dincolo de Laita. De aici vine tot rĕul de față și toate pericolele pentru viitor.

Noi credem, că românii nu mai sûnt isolați cu părerea aceasta asupra ființei și a efectelor dualismului.

„G. T.“

Revista politică.

Sibiiu, în 3 Decemvre.

Nu ajunge diferența între maghiari și ne maghiari, în Ungaria a trebuit sĕ se mai facă sensaționale și afaceri religioase, afară de interconfesionalismul creștin și mosaic. Deputatul Zsilinsky a atras atențiunea casei deputaților asupra sectelor religioase ce resar în *țeara de jos* (Alföld). Acolo (și în alte părți. Red.), mai cu seamă Nazarenii, cari se recrutează dintre oameni fără credință positivă și fantastici, sĕ opun serviținlui în armată și căsătoriei. Deputatul doresce sĕ se ia mĕsuri, ca sectarii sĕ se poată organisa într'o societate religionară, care sĕ recunoască legile statului, căci altfel starea esistentă de lucruri influențează demoralisând asupra poporațiunei. Deputatul Iranyi crede că a descoperit secretul cu care sĕ sĕ vindece rana aceasta nouă: întroducerea căsătoriei civile și proclamarea libertăței religionare. De aceea stăruesce pentru acceptarea resoluțiunei propuse de dînsul în toți anii, privitoare la: proclamarea libertății religionare.

După escursiunea aceasta sĕ ne întoarcem la idea de predilecțiune a maghiarilor. În aceeași ședință deputetul Thaly spriginesce intruparea insulei Mur la diecesa maghiară și „dovedesce“, că locuitorii acelei insule (croați) poftesc sĕ devină maghiari și în privința limbei (*Credo quia absurdum est*).

Reorganisațiunea armatei comune austro-ungaresci a fost adusă in discusiune în senatul imperial, la ocasiunea desbaterei proiectului privitor la aplacidarea recruților. Dep. Schöffel care ḑice că stă la mormêntul armatei austriace unitare adauge că corpurile, cari se vin pe Ungaria nu se vor mai putè aplica fără de permisiunea Ungurilor. Dep. bar Hackelberg ca fost militar și oficer, vede cu inimă sângerândă că reorganisațiunea nu este altceva decât divisarea armatei.

Nu s'a deschis și închis nici un parlament în toamna aceasta, în care de pe diversele tronuri sĕ nu se fie asigurat că susținerea păcei nu va fi conturbată. Organele cancelarului Bismarck înse sûnt foarte neliniscite, mai în acelaș timp, în care ni se asigură că va fi pace. Când „Post“, când „Norddeutsche Allg. Ztg,“ când „Grenzboten“ din Lipsia, când „Köln. Ztg,“ într'o formă s'au într'alta, trag clopotele de alarmă. Trei din organele aceste declarau sus și tare, după ce Giers a părăsit Varzinul, unde petrecea Bismarck, că în alianța celor doi imperați numai încape al treilea. După aceea spuneau, odată una, de altădată alta, că Rusia se înarmează. Mai în urmă vine ear „Köln. Ztg.“ și cu privire la drumurile de fer strategice ce le clădesce Rusia în vecinătatea Germaniei și Austro-Ungariei se espectorează nu prea a pace. „Prea bucuros credem și am cultiva bucuros convingerea că Rusii au simțeminte de vecini buni către noi, și nu încape îndoială că voim cu toată stăruința sĕ susținem bunele raporturi. Însĕ preparări, cari pot servi scopuri de atac ca și de apărare, silesc pe vecin la mĕsuri corespunḑĕtoare. Guvernul care ar neglige ordinarea mĕsurilor de felul acesta, la timp, ar încărca o responsabilitate prea grea pe umerii sĕi.“

„D. Ztg.“ din Viena față cu alărmările aceste se află îndemnată a 'și pune întrebarea: „A dat principele de Bismarck de urma unei *mache* noue diplomatice? Ochiul lui ager a descoperit cumva firele unei conjurațiuni nouĕ contra păcei europene? Organele cancelariului nemțesc de vre-o câteva septămâni mai în toată ḑiua alarmează cu signalele lor de năvală; în spre resărit și în spre apus strigă și admonează sĕ se susțină pacea și togmai strigările acestea poartă caracterul amenințărei.

Strigătele aceste spun curat și simplu că în Berlin asigurările rusesci de loialitate n'au nici o trecere. Ce fel de fapte au ajuns la cunoscința cancelarului de au întrerupt ori și ce înțelegere între Berlin și Petersburg?

Poate că principele Bismarck scie lucruri despre a căror esistență din capitala rusească au putut pĕtrunde numai nisce faime obscure.....

Armata austriacă în senatul imperirl.

Projectul de lege referitoriu la ridicarea contingentului de recruți pro 1883 a provocat în senatul imperial din Austria serioasă discusiune. Se susține, că noaua organisațiune a armatei ar avè de scop: nimicirea unității armatei austriace și croirea unei armate maghiare de sine stătătoare.

„Deutscse Zeitung“ din 16 Decemvre a. c. Nr. 3937 ne presintă o icoană viuă despre cele ce sau petrecut în senatul imperial cu ocasiunea cetirei a doua a projectului de lege referitoriu la ridicarea contingentului de recruți pro 1883. Din icoana aceasta estragem următoarele date, care fac superflu ori-ce comentariu.

„În desbaterea generală ia cuvêntul. Deputatul *Schöffel:* Projectul de lege presentat nu ia nici o privire la reorganisațiunea armatei. Organismul armatei, care s'a privìt până acum de sacro-sanct, nu mai esistă. În locul organismului de până acum a întrat o novitate, la a cărei creare n'au contribuit capacitățile militare și care s'a născut într'un mod misterios. Organisațiunea armatei e privită ce e drept, de un drept esclusiv al coroanei, cu toate acestea deputații sûnt constrinși a cerceta, că oare e bună și corespunḑĕtoare ori ba novitatea projectată, ca sĕ nu se creeze peste asteptare, o situațiune de silă, căreia vor trebuì sĕ se supună toți

oamenii fricoşi, toţi aspiranţii regimului. (Aplause vii în stânga) Noi trebue sĕ cercetăm: oare nu a devenit ilusorică puterea armatei prin noua organisaţiune. Fiind că casa nu cunoasce fiinţa reorganisaţiunei armatei, nici nu suntem în stare a ne forma o judecată clară referitoriu la starea lucrului. Din aceste consideraţiuni am şi proppus în comisiune: sĕ se amâne discutarea asupra acestui proiect, până când vor fi puşi membrii din comisiune în posiţiune: a cunoasce organisaţiunea nouă a armatei, sau până ce va fi dat ministrul pentru apĕrarea ţĕrei cel puţin deslusirile de lipsă. ministrul a desbinat dela sine darea de ori-ce informaţiuni în cestiunea aceasta, observând, că responsabilitatea cade asupra ministrului de resboiu. Ministrul declară că guvernul austriac s'a mărginit a adresa ministrului de rĕsboiu 3 întrebări: 1. Condiţionează se prin organisaţiunea armatei pretensiuni noauĕ financiare; 2. avea-va se urmează o înmulţire a contingentelui de recruţi şi 3. întêmplase-va în legea de apărare vre-o schimbare. Ministrul de rĕsboiu a respuns la toate intreburile cu „*nu*“ şi pe basa acestui „*nu*“ întreit precum şi al §. 13 a legei de apărare am fost recercati din partea ministrului de rĕsboiu, a primì projectul de lege. Ministrul a declinat dela sine ori ce motivare provocându se la responsabilitatea ministerului de resboiu cu toate că responsabilitatea aceasta constă numai din contraḑiceri. Un singur motiv! Când cu desbaterea novelei la legea de apărare s'a făcut propunerea: sĕ se micşoreze starea serviţului activ la 70 de oameni de companie, (în stânga: se auḑim!) eu am făcut propunerea sĕ se micşoreze timpul serviţului activ a părţei mai inteligente din armată. Propunerea acesta a mea a fost privită din partea ministrului pentru apărarea ţĕrei *de un atentat în contra puterei armatei.*“ (Strigări în stânga: se auḑim!) Priviţi la şeua noauei organisaţiuni de armată. *La cele mai multe regimente se normează acum starea serviţiului present de companie cu 50 infanterişti 2 conducători şi 2 sergenţi, o stare, pe care nu ne am fi încumetat a o propune nici când. (Aprobare în stânga.)* Sau că afirmarea de odinioară au fost falsă s'au apoi puterea armatei se ruinează prin organisaţiunea cea nouă.“

„Cu toate acestea comisiunea n'a primit propunerea mea. După părerea mea şi a oamenilor price puţi contingentul cerut de recruţi e o ficţiune, care se va perde în curênd, şi care va fi apoi înlocuită prin o nouă şi mai mare pretensiune. (Strigări în stânga: e adevĕrat!) După părerea mea, contingentul de recruţi, propus nu e de ajuns; eu mĕ încumet a ḑice că dacă nu se va face şi la noi economie cu materialul de oameni, precum se face în Prusia, nu vom fi în stare, chiar luând în combinare şi clasa a IV-a de etate, a ne asigura materialul de lipsă de oameni şi spesele pentru alte douĕ corpuri noue. Prin organisaţiunea nouă se jignesce puterea de acţiune a armatei în afară şi i se fase imposibilă acţiunea in lăuntru. (Aprobare în stânga!) Contingentul de recruţi cerut nu e de ajuns.“

Percurgênd vorbitorul punctele principale din noua organisaţiune continuă: „Aici se tractează şi despre o omitere a legei de apărare.

„Legea aceasta pretinde, că reserva sĕ se întrebuinţeze numai întru completarea lacunelor ce se arată. Acum se cere ca reserva se fie întrebuinţată şi la serviţiul activ în timp de pace. Dacă se regurge la mijlocul acesta nu o se mai avem reservă. Cum ne vom ajuta faţă cu marile pretensiuni, ce se vor nasce din noua organisaţiune, o scie Dḑeu. Artileria încă trebue înmulţită. Asemenea stă lucrul cu Cavaleria, după ce au sĕ se creeze douĕ corpuri nouĕ. Scopul reorganisaţiunei are sĕ fie o mobilisare mai uşoară. Prin înfiinţarea a 22 de regimente noaue însĕ sĕ se îngreuează mobilisarea asemenea prin introducerea districtelor noue de completare. Una se ajunge prin noua organisaţiune *armata austriacă unită nu o sĕ mai esiste.* (Strigări în Stânga: foarte adevĕrat!) *Alăturea cu armata Cislaitană se va pune o armata maghiară independentă*, cu corpuri *de armată separate.* Din armată austriacă, nu o se mai remână nimic, decât ca noi cei din *Cislaitania* vom avè a contribuì pentru susţinerea unei armate maghiare independente vre-o 70% (aprobare în stânga.) şi a plăti astfel un tribut Ungariei, fără de a fi supuşi din partea ei. *Eu am spus, ce am avut la inimă la mormêntul armatei austriace, cărei-a i am aparţinut 20 ani.* Îmi repet propunerea sĕ se amâne desbaterea în punctul acesta, până ce vom cunoasce cel puţin noaua organisaţiune a armatei. Dvoastră Vĕ puteţi ascunde înapoia paragrafilor, cu toate acestea luaţi mare responsabilitate asupra Dvoastre. (Aprobare viuă în stânga.) Doresc numai, se nu vĕ nimicească odată greutatea acestei responsabilităţi“. (Aplause viue în stânga.)

Propunerea dep. Schöffel pentru amânarea discusiunei în punctul acesta se respinge sĕ decide întrarea in desbaterea specială.

La desbaterea specială ia şi dep. *Schöffel* cuvêntul: Referintele ministrului de resbel nu e bine informat. El susţine, că e de temut că ideea unei armate maghiare independente ar câştiga teren. S'au trimis 6 corpuri de armată în Ungaria. *Acestea nu se pot întrebuinţa fără voia maghiarilor nici la o acţiune* (Aprobare în stânga.) Dacă până acum n'am avut artilerie şi cavalerie destulă pentru cele 13 corpuri de armată, *cum o sĕ ne ajungă aceea acum pentru 15 corpuri.* (Aplause în stânga). Afirmări ca cele ce s'au ventilat aici dovedesc necunoscinţă în lucru. Temerile mele sûnt basate. Ar fi bine, ca cei ce nu pricep lucru se nu vorbească.“

Dep. de Hackelberg; „Puterea contingentului anual al armatei se normeaza prin §. 36 cu 80,000 oameni. Reserva se conchiama numai în timp de resbel. Cu toate aceste noi voim se ne atingem de reserva şi se mărim aceea prin serviţiul activ present în timp de pace. Limba germână a fost până acum vehiculul întregităţii împeriului. Limba germână a fost aşa ḑâcênd austriacă. *Eu mam luptat ca soldat şi oficer pentru ideea unei Austrie puternice unite şi me doare inima, vĕḑênd, că are sĕ se desbine armata.* Nu e neconsecuinţă dacă cu toate acestea votăm pentru legea aceasta, noi voim numai se declinăm dela noi responsabilitatea, ca se nu ni se împute şi nouĕ urmările ce le va avè de sigur legea.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Comitatul Clujului, 23 Noemvre 1882. Adunarea învĕţătorilor români gr. or. din despĕrţământul Turḑii ţinută la S. Mihaiu în 26 Octomvre 1882. Conform decisiunii comitetului reuniunii învĕţătorilor gr. or. din districtul Turḑii în 26 Otomvre a. c. despărţĕmêntul tractual a Turḑii şi ţine adunarea constituitoare în comuna S. Mihaiu, şi deoparte fiind că aceasta e prima adunare a învĕţătorilor gr. or. din protopresbiteratul Turḑii, de altă parte fiind că sa întêmplat şi aşa lucruri cari merită toată atenţiunea. — 'mi permit a da un scurt raport despre decurgerea ei.

Locul de adunare a fost prefipt în S. Mihaiu ca în parochia cea mai aproape de Turda şi cea mai centrală a tractului, dar cu deosebire pentru ca bĕtrânul paroch a S. Mihaiului a pofiit din toată inima a să ţinè adunarea în sinul parochiei sale.

Adunărei i-a premers cultul divin cu chemarea sfintului Duch — celebrat de 3 preoţi.

La oara prefiptă preoţii, învĕţătorii şi şi un public numĕros se adună în scoală unde preşedintele reuniunii deschide adunarea cu o cuvêntare potrivită, dnpă aceea sĕ purcede la constituire alegênd-se de preşedinte Vasiliu Bologa, vice preşedinte Georgie Muntean, notar Ioan Moldovan, cassar Ioan Lupescu, membrii în comitet Ioan Gîţu, Simion Jora şi Ioan Nan.

A ţinut prelegere de probă Ioan Lupescu şi Georgiu Muntean, ambele prelegeri au dat destul prilegiu la o critică interesantă atât din partea învĕţătorilor cât şi a preoţilor. —

Remarcabilă a fost acea împregiurare, că de şi Dl protodresbiter a fost convocat pe toţi preoţii din tract a lua parte la adunarea despărţĕmêntului şi cu atât mai vârtos, că se va ţinè şi o prelegere despre facerea raţiociniului parochial; totuşi a participat numai doi, afară de D-nul protopresbiter şi parochul local şi anume: Ioan Iliescu şi Ioan Petruţiu.

Şi învĕţătorii acestui tract încă au dat uu semn trist de indiferentism, că abia s'a presentat a treia parte adecă 5, şi între absenţi a fost şi de aceia, cari sau însinuat de buuă voie a ţinè prelegeri de probă cu ocasiunea acestei adunări.

A fost cu mare plăcere primită aceea încunosciinţare din partea preşedintelui reuniunii, că preoţii presenţi, precum şi D-nul advocat Anania Moldovan şi au dat dechiaraţiunile în scris pentru a fi primiţi de membrii ai reuniuni învĕţătoresci; iară dechiaraţiunea verbală a parochului local Vasiliu Moldovean a surprins pre întreaga adunare, promiţênd a da la fondul reuniunii una sută floreni, apoi această dechiaraţiune o face chiar şi în scris.

Acest adevĕrat părinte, care nu numai a asudat în via Domnul 45 ani ci încă a şi jertfit cu sutele la rădicarea bisericii noue şi frumoase şi acum din nou şi arata marinimositatea prin un aşa ofert va doară nici un alt preot în întreaga archidiecesa pentru ce cred reuniunea încă 'i va fi mulţămitoare la procsima adunare şi până atunci încă întreaga adunare nainte de a se desolva sĕ simte îndatorată a esprima din inimă „Sĕ trăiască parochul S. Mihaiului la mulţi Ani fericiţi“! *C.*

Cohalm, 2 Decemvre 1882. *Auḑi lume şi te miră!* În comuna Valendorf, pretura Jibĕrtului, comitatul Tĕrnavei mari, politica fraţilor maghiari joacă un rol ce ţintesce la stergerea scoalei noastre confesionale gr. or. Cum şi-a revocat în memoria frăţii maghiari ideia aceea, fiemi permis a da P. O. pnblic deslusirsa cea mai esactă. Comuna sus menţionată e foarte mică, încât numĕrul familiilor abia se urcă la 120, maioritatea respective 90 familii curat române, restul de 30 familii curat maghiare, dar acestea: subtragênd 4 familii, cari sûnt nobili, sûnt într'o stare atât de deplorabilă, încât sĕ teme omul a scăpăra în giurul lor, căci misera stare în care se află s'ar aprinde pe ei. Ei. sirmanii fii ai lui Arpad, vĕḑênd că nu-şi mai pot susţinè scoala nici învĕţătoriul care l-a avut până la anul 1877, cu o remuneraţiune de 30 ori 40 cr., au cerut pe basa §. 26 al Art. de lege 38 din a 1868 ajutorul statului. În. Ministru de culte şi instrucţiune publică le-a aprobat cererea, şi la anul 1878 ca şi când ar trĕsnì din senin, sau pomenit cu un individ tot din neamul lui Arpad, care, presentându-sĕ cu ordinaţiuni ministeriale cumcă e apt şi tot odată demn de a ocupa postul învĕţătoresc la scoala comunală nou înfiinţândă din partea statului, au fost primit foarte afabil şi declarat de fie-care maghiar cu „titula de: *Kedves tanitó úram*“. Eu felicitez pe fraţii maghiari pentru stima şi respectul ce au faţă de învĕţătoriul lor, şi doresc ca acela sĕ lucre din rĕsputeri ca se înveţe pe elevii cei are sub autoritate'şi mai bine ungurese de cum au învĕţat părinţii lor. se nu ḑică şi ei: „*Fiam! Gyere haza c'au fert mama picioci*“. Eară de cele 4 familii subtrase, cu tot dreptul pot ḑice că sûnt în floare, dintre acelea e antiste şi notariu comunal, apoi vice-pretor (pretura indicată.) Dnul vice-pretore e mai pe sus de toţi, cu respect la origine Dsa Boer Mihály e român (renegat). Moşul şi un unchiu al Dsale au fost curatori la biserica noastră gr. or. din Valendorf şi strănile din biserică unde şedeau esistă şi astăḑi. Acestia la anul 1848, ca se nu fie maltrataţi, au trecut dela religiunea gr. or. la cea reformată, şi de present sûnt maghiarii cei mai înfocaţi. Respectivul domn Boer Mihaly ca sĕ se poată recomanda autorităţilor supreme politice au întrevenit la Ministrul de culte, ca în înţelesul §§. 11 12 13 şi 15 ai art. de lege XXXVIII din anul 1868 sĕ ordone închiderea scoalei noastre conf. gr. or. (De trei ori ruşine! Din apostat şi persecutor! Şi apoi cu astfel de individualităţi caracteristice morale Arpadiḑii vor sĕ'şi sporească numĕḑul şi fala! Red.) Acela nefiind în clar cu lucrul din cestiune au şi ordonat închiderea şi dl v.-pretore Boer Mihály fără aşi fi împlinit macar formal misiunea greşită, de a face cunoscut comitetului parochial gr. or. cel puţin după 15 ḑile, d-sa a asceptat până ce demândară autorităţile noastre bis. şi scolare începerea învĕţământului în scoalele poporale şi atunci venì ca un *deus ex machina* şi ca mai învederată sĕi fie mândria şi ura contra neamului a cărui sânge poartă în vine, demândă strict antistelui comunal din Valendorf, ca se provoace pe învĕţătoriul român a nu mai întra în scoală şi pe lângă acestea cu o ordinaţiune a Dsale **pedepsesce pe preotul cu 50 fl. şi 10 ḑile carcer şi pe învĕţătoriul asemenea pentru călcarea ordinaţiunei nepublicate.** Acestia, pedepsiţi fiind fără motive, cercetară pe dl v.-pretore în cancelaria sa, ca se poată apela dară nu le-a succes a vorbì: decât bună ḑiua. Dl v.-pretore sciind circumstările pentru care e cercetat de preot şi învĕţătoriu a ḑis:

„Scii Dta părinte că eu am facultatea ca sĕ te bag şi sĕ te scot?“

Preotul ca om al moralului 'i a rĕspuns la moment cu cuvintele:

„Sciu prea bine dle“. Dsa la auḑul acelora, ca şi când ar fi fost lovit de o săgeată, sare în sus şi cu un ton aspru 'i ḑice, dacă scii pentru ce nu te supui sfaturilor mele „*b....m a az ur istenit*“*) şi cu acestea i arată uşa. Cuvintele acelea n'a fost de loc potrivite ale rostì un v.-pretore cătră un preot „ba nici cătră cel mai miser neorustic. De aici poţi înţelege lume în ce relaţiuni amicale trăim noi cu fraţii maghiari din Valêndorf, te poţi informa cui şi în ce mod sĕ dai încrederea. Dară asigur pe fraţii maghiari că până va domina între noi amiciţia (?!) din present nu va frecuenta un singur copil român scoala comunală nou înfiinţândă. Noi ne susţinem scoala cu ori ce preţ, eară de nu corespunde legei vom sacrifica tot

*) Ce curênd şi ce frumos s'a *civilisat* boerul?! Red.

ce avem şi edificăm o altă în înţelesul §. 27 al Art. de lege 38 din a. 1868, şi vom documenta lumei că sûntem Români şi cunoascem proverbul bătrân care ţice: apa trece petrile rĕmân. *I. M.* învĕţ.

Varietăţi.

* (Dela curte) Maj. Sa a primit în audienţă în 12 Decemvre n. pe P. Carp nou denumitul trimis al României pe lângă curtea din Viena, luându-i în primire acreditivele.

* (Dar.) Princesa de coroană Stefania a dăruit pentru institutul de educaţinne de fetiţe 400 fl, cari s'au şi espedat episcopului de acolo.

* Escelenţia Sa L. M. C. bar. de Schönfeld a plecat alaltăeri la Cluj pentru inspecţionarea garnisoanei de acolo.

* (Din casa deputaţilor Ungariei.) La postul „subvenţiuni pentru confesiuni“ (în şedinţa dela 17 Dec.) deputatul Szalay a denegat votarea subvenţiunei pentru confesiusiunea israelită, cualificând pe toţi jidovii de oameni fără de nici o ocupaţiune.

* (Antipatriotic?) Dela Lugoş se scrie la „Ung. Post“: În onoarea nou alesului Simonescu a avut loc eri seara un conduct cu facle, cu care ocasiune sau dat salve din piue (treascuri). Bartolomeiu a rostit un discurs în limba română şi Diaconovici (român) în limba nemţească. Între strigări de „sĕ trăiască regele“ s'a întonat imnul poporal (o foaie maghiară ţice: a „Gott erhaltét“).

* („D. Ztg.“ despre alegerea vicecomitelui în comitatul Caraş-Severinului.) Foia vieneză publică în Nr. de seară dela 15 Decemvre n. telegrama următoare;

„Budapesta 15 Decemvre. Sensaţiune mare a pricinuit victoria partidei române cu ocasiunea alegerei vice comitelui în Lugos faţă cu candidatul partidelor maghiare unite, pentrucă acesta este casul cel dintâiu, că la alegeri de vice-comite a învins partida naţională. Causa infracţiunei acesteia a partidei unguresci e administraţiunea cea rea de mai mulţi ani a funcţionarilor unguresci, care a subminat încrederea poporaţiunei. Antecesorul vice-comitelui de acum a fost dl Pausz, ginerele lui Szende, după cum se scie condamnat pentru defraudări mari la închisoare pe mai mulţi ani“.

„Pester Lloyd“ s'a pronunţat pentru casarea sistemei comitatense care nu mai e în stare a susţine nici bătăr egemonia rasei nnguresci.

* (Lotrie într'o gară.) Dela Orade-mare se scrie în 1/13 Decemvre: Astă noapte după ce a plecat trenul au întrat în gara Berettyo-Ujfalu şease indivizi înarmaţi cu revolvere, au silit pe păzitor sĕ tacă şi au spart cassa. Cassierul desteptat de sgomot din somn a fost lovit de un glonţ în faţă şi de altul în coaste. După aceasta lotri au incărcat cassa wertheimiană pe un car şi s'au dus. Cassierul nenorocit este în agonia morţii şi nu e în stare a da nici un fel de deslușire. Până acum n'a succes a da de urma lotrilor.

* (Agraţiarea lui *Oberdank.*) Studenţimea dela universităţile Italiei agitează cu scop de a esopera agraţiarea lui Oberdank. La agitaţiunea aceasta s'au alăturat şi studenţii dela institutul technic din Milano, dela academia comercială din Veneţia etc. Victor Hugo, catră care s'au adresat studenţimea se întervină la împĕratul şi regele Francisc Iosif pentru agraţiarea lui Oberdank a şi adresat împĕratului o scrisoare de cuprinsul următor:

J'ai recu en deux jours des universités et académies d'Italie onze dépêches. Toutes demandent la vie d'un condamnè. L' Empereur d'Autriche a en ce moment une grace à faire. Qu'il signe cette grace et ce sera grand. Victor Hugo. 12 Décembre 1882 („Am primit în decurs de două ţile dela universităţile şi academiile din Italia unsprădece depeşe. Toate cer viaţa unui condamnat. Împĕratul Austriei are în momentul acesta sĕ facă un act de graţie. Sĕ signeze această graţie şi va fi mare. Victor Hugo. 12 Decemvre 1882“.)

* (Literatură) A eşit de sub tipar: istoria universală de Leopold Ranke. Partea a treia. Cuprinsul: Împeriul roman antic. Cu esaminări critice. Lipsia, Duncker şi Humblot 1883 1 şi a 2 ediţiune. Tomul este împărţit în doue despărţeminte de 546 şi 356 pagine. Preţul 24 marce.

* Timpul a fost alalta eri tot cel frumos de mai nainte. Termometrul însĕ a inceput puţinel se cadă.

* (Abnormitate). În ajunul Sfântului Nicolae (în 5/17 Decemvre) spune „S· d. T.“ că s'au cules două pere (product nou) dintr'un pĕr, într'o grădină din strada Schewis de aici.

* (Zăpada în Spania, un oaspe foarte rar, în anul acesta s'a aşedat acolo în cuantitate mare. Spaniolii, se ţice, că vrênd se scape de zăpadă o au udat cu apă, ca sĕ se topească.

* (Un „**a**“ în loc de „**u**“.) Oare cine a telegrafat dela Budapesta sĕ'l astepte la gară, de unde avea se călătorească până a casă în trăsură, cu b**a**nda. Când a sosit la staţiune fu întimpinat de musică, pentrucă în telegramă era scris: b**a**nda.

* (Amorul sparge şi fereşti.) În Cluj, un tenĕr care n'avu curagiul sĕ'şi descopere simţemintele în faţa adoratei sale, şi le-a scris pe hărtie şi învelуind în hărtie o peatră, le a aruncat pe fereastră în casa viitoarei sale consoartă. Se ţice că a avut succes.

* (Crinolinele în perspectivă.) Îndoelile cari esistau până acum despre reapărerea acestei plage sĕ risipesc. În Londra crinolinele au cucerit deja „society“, în Paris au inceput a fi de „chic“, în Berlin, după ce cu precauţiune s'au ascuns mai întâiu în draperiile din dos ale rochiilor ca semicercuri, ţdau acum la o parte toată modestia, presentându-se *sans gene* în esposiţiunile prăvăliilor. Mai lipsesce ca rĕul sĕ se încuibeze şi în Viena şi pace de a li se mai putea pune stavilă. S'au întrebuinţat cordoane sanitare contra gândacului Colorado, contra Filloxerei, sûnt comisiuni contra pestei bovine etc., nu s'ar putè lua mĕsuri şi contra crinolinelor? Legislaţiunile crează atâtea legi folositoare şi de prisos; creeze una şi în contra crinolinelor!

* Din Sulina un călĕtor care a fost de bordul vaporului rus Jury în timpul ciocnirei sale, ne comunică următoarele amĕnunte asupra acestui sinistru:

„Ciocnirea şi înnecarea a avut loc Sâmbăta trecută, 27 Noemvre, la oarele 5 p. m., la distanţă de 16 mile de Sulina. În vaporul „Jury“ erau vr'o 39 pasageri şi echipagiul era compus din 14 persoane. Nu este esact că pasagerii vaporului s'au înecat. Din contră, ca şi echipagiul, au fost scăpaţi toţi prin ajutorul vapovului Duna a Comisiei dunărene, ce făcea tot atunci cursurile sale. Numai două femei tatarce şi o copilă ca de 5 ani s'au înecat. Unul din naufragiaţi anume Frasinescu, telegrafist a scăpat innot înaintea tuturor. După ce trecuse însĕ primejdia, şi pasagerii ca şi echipagiul sau urcat pe vaporul Duna s'a întâmplat o nenorocire: comisarul comunal de Sulina d. Apostolean, grozav emoţionat se vede de cele ce vĕduse, a încetat din viaţă în mod subit. Nonorocitul Apostolean lasa în urmă'i o soţie o copilă de 7 ani. La înmormêntarea sa a fost faţa tot echipagiul vaporului inecat.

Cu ocasiunea acestui sinistru d. Chull, inginerul resident a Comisiunei dunărene în Sulina, a desvoltat multă activitate pentru salvarea pasagerilor şi echipagiului. El se afla în, vaporul Duna în momentul ciocnirei, 'şi-a sciut a da la timp şi în mod inteligent ajutorul trebuincios.“

„Posta“

* Aflăm că, după cercetările făcute, s'a hotărît ca vaporul naufragiat rus Jury sĕ fie plătit de proprietarul vasului engles care l'a ciocnit.

„Posta“

* (Marele stat-major roman.) „Monit. ofic.“ al României publică un decret regal, prin care sĕ înfiinţează marele stat-major al armatei, al cărui personal, până la prevederea în budgetul anual, se va luà dintre oficerii ce au mai multă aptitudine pentru acest serviciu, detaşandu se deocamdată dela oorpurile lor. Marele stat-major va avè a se ocupa, sub ordinile imediate ale ministrului de resboiu şi sub direcţia şefului de stat-major general al armatei, cu: *a)* Studiul cestiunilor de organisare militară; *b)* Studiul şi pregătirea lucrărilor relative la rĕsboiu, precum: mobilisarea, concentrarea, pregătirea etapelor şi a diferitelor teatre de operaţiuni, geografia şi topografia militară a ţerei; *c)* Regularea şi pregătirea diferitelor serviciuri auxiliare necesare armatei şi corpnrilor de armată în campanie, precum şi serviciul de căi ferate de telegraf, postă, de informaţiuni etc.; d) Lucrarea şi ţinerea în curent a hârtiei, ţerei, studiul geografiei şi topografiei ţĕrilor streine, adunarea documentelor relative la acestea, tipărirea hartelor şi planurilor necesare pentru rĕsboiu; *e)* Studiul forţelor militare ale diferitelor state şi observaţia contínuă a afacerilor lor militare. Pentru conducerea lucrărilor, acest serviciu se împarte în trei secţiuni, avênd flecare de şef un oficier superior de statat-major şi un numĕr de oficieri inferiori după necesitate. Cel mai vechiu dintre şefii de secţii va indeplinì şi funcţia de subşef de stat-major. Personalul actualului deposit de rĕsboiu va forma secţia III dela marele stat-major.

Mai nou.

Spre mângăierea lui „Ellenzék“ şi a celorlalte sorori maghiare care cu bucurie reutecioasă spuneau, mai eri alaltăeri, că numai un „Zuglap“ (foae obscură) din Roma, La confederazione latina“ a luat notiţă despre Memorialul român, anunţăm că în fruntea ţiarului „Le Bien public“ din Paris dela 11 Decemvre a. c. Nr. 181, se găsesce un articol de trei coloane şi trei şiruri, care intitulat fiind „Roumains et Magyars“ se ocupă pe larg cu conferenţa română şi cu memorialul. Articulul se închee cu o adresă scurtă la maghiari, provocându-i sĕ se lase de politica lor eronată şi de ambiţiunea lor prea esclusivă, ca sĕ nu încarce prea mare responsabilitate asupră-şi faţă cu viitorul tuturor popoarelor de pe ţermurii Dunărei. Sperăm că vom revenì asupra acestui articol.

Betrânul *Vegezzi-Ruscalla* trimite prin mediul „Frăţiei române italiane“ o „Salutare Românilor, dincoace şi dincolo de Carpaţi şi de Pind.“ Prilegiul la salutare betrânul filo-român din Turin îl ia dela denumirea lui Balăceanu, ministru extraordinar pe lângă curtea din Viena, în aceeaşi cualitate pe lângă regele Umbert al Italiei. Salutarea folosesce împregiurarea de a amintì de meritele trimisului român pe lângă curtea din Viena şi de apropierea cabinetelor din Viena şi Bucuresci prin înţeleapta conducere a afacerilor diplomatice ce i sau încredut. Tot Salutarea arată cât de oportună este denumirea aceleiaşi persoane pe lângă cabinetul din Roma. „În starea de faţă a lucrurilor“ când „cestiunea orientului neresolvată de stângaciul congres de Berlin, are sĕ se ridice mai complicată şi mai lesne ca o pricină a resboiului general“, „e de trebuinţă atât pentru Italia cât şi pentru România, ca sĕ se ferească de a fi victime ale urmărilor evenimentelor ce se vor întêmpla în anul viitor.“

Scriind în sfĕrşit despre necesitatea de a'şi stringe regele Umbert şi Carol mânile în Roma, ţice românilor un rĕmas bun şi le dă sfatul sĕ se înfrăţească Italia.

Loterie.

Sâmbătă 16 Decemvre n. 1882.

Viena:	**6**	**42**	**41**	**28**	**59**
Timişoara:	**29**	**76**	**50**	**19**	**85**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 16 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	84 55	118.50
Renta de aur ung. de 4%	83.90	84 60
Renta ung. de hârtie	118.—	83 85
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.75	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88 25	88.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.50	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	97.25	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.25	95 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 95.—	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ţecimei de vin	96.50	96.50
Sorţi unguresci cu premii	112.50	114.—
Sorţi de regularea Tisei	108.—	108.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.25	75.75
Datorie de stat austr. în argint	76 05	76 50
Renta de aur austriacă	94 65	94.50
Sorţi de stat dela 1860	128.50	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	824.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	270 75	270.75
Acţiuni de credit austr.	280.—	279.50
London (pe poliţa de trei luni)	119 30	119.35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5 67	5.64
Napoleon	9.49	9.48
100 marce nemţesci	58 60	58.55

Nr. 157 [315] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postuluì de capelan pe lângă neputinciosul paroch Ioan Moşoiu în parochia de clasa a III-a dela biserica nouĕ din Şimon, protopresbiteratul Branului, conform graţioasei ordinaţiuni consistoriale ddto 16 Noemvre a. c. Nr. 2532 B. sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ţile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sûnt jumĕtate din toate venitele parochiali în sumă de 200 fl v. a. pe an.

Concurenţii au a şi trămite subscrisului suplicele lor instruate în sensul statului organic şi conform regulamentului congresual pentru parochii di anul 1878.

Braşov, 26 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac m. p.,
prot. ca adstr. ppresb. al Branului.

Anunciu.

„Se caută **un june român agronom**, absolut pentru timpul dela *1 Ianuarie 1883* a se adresa către **Nicolau Şandor** în **Oarda de jos** posta **Gyulafehérvár“.** [314] 3—3

Redactor rĕspunţĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

La nrul acesta se adauge un suplement.

Nr. 144. Sibiiu, Joi 9|21 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Daco-români sûntem?

În timpul din urmă titulatura aceasta, dedicată românilor, are mare trecere. Ḑiarele maghiare fac multă reclamă pentru specialitatea aceasta de marfă politică. Nu scim ce căutare are înaintea cetitorilor acelor ḑiare, dar după reclama ce se face, trebue sĕ presupunem, că cel puțin de „patrioții“ infalibili, trebue sĕ fie gustată, ca unul din articulii cei mai căutați.

Chiar și „Presse“ din Viena încă se vede a nu fi deplin emancipată de presupunerea că e bine a face us de daco-românismul nostru, de și în alt înțeles, deosebit de cel al ḑiarelor „patriotice“ de dincoace de Laita.

Dar în cele din urmă daco-români ne ḑic unii, daco-români ne ḑic alții.

Ei bine daco-români sûntem?

Cu voia dtră organe „patriotice“ și oficioase și cum mai sûnteți, ar trebuì se respundem: noi nici mai mult nici mai puțin: sûntem daco-români toți românii, câți locuim în sinul și în giurul Carpaților. Cari ve sûnt durerile că sûntem daco-români?

Nu sûntem noi de vină, dacă sûntem daco-români. Este de vină Traian, care a așeḑat pe strĕbunii noștri în Dacia. Este de vină sciința care ne deosebesce astfel de alți frați ai nostri, bună oară de macedo-români. Sûnteți dtră de vină cari înșivă ne numiți așa. Noi ne numim din veacuri simplu: români.

Nu înțelegem cum numirea aceasta poate da prilegiu la atâta frĕmêntare. Este așa de nevinovată, încât nu se poate ceva mai nevinovat și totuși atâta vorbă, atâtea învinuiri că românii sûnt daco-români.

Nu înțelegem? Ba da, înțelegem, dar înțelegem din neodihna ce o vedem pronunțându se la diverse și dese ocasiuni. Acei ce se neodihnesc și se neliniscesc, vĕḑ și ei, că în partea aceasta de loc între Tisa, Dunăre, Marea-neagră și Dnistru sûntem un popor compact de vre-o ḑece milioane cu aceeași limbă, cu aceleși obiceiuri, cu aceeași literatură și deḑuc din toate aceste, că noi, cei cari sûntem în monarchia austro ungară, avem aspirațiuni centrifugale.

După aceștia, ar fi bine, ca noi se abḑicem de națiunalitatea voastră și sĕ ne asimilăm, adecá sĕ ne prefacem, bună oară în maghiari. Numai așa ar înceta temerea, gândesc ei, că noi nu vom nisuì la o „daco-romanie.“

Și ce ḑicem noi la presupunerile aceste dictate de o rea consciință?

Noi am vĕrsat mult sânge pentru susținerea monarchiei în care trăim. Regimentele în prevalență românesci nici odată n'au dat dosul, sau au trecut în castre străine. Locuitorii cei de a casă nici când nu s'au subtras dela sarcinile statului, și totuși atâta neîncredere și atâtea suspectări pentru o numire care, cum am ḑis, este nevinovată, ca toate numirile.

Dar românii cer drepturi egale cu ceilalți locuitori din monarchie.

Sĕ fie aceasta un titlu de a fi tacsați de oameni rei?

Românii vor sĕ 'și păstreze limba și obiceiurile strămoșesci ca toți românii și cum se silesc toate popoarele din lumea civilisată.

Sĕ fie aceasta causa suspectărilor i înnegririlor câte se aruncă asupráne, făcênd din numirea, ce de altmintrea este o numire prin care nedeosebim de alți frați ai nostri din alte ținuturi, cari n'au aparținut Daciei de odinioară, un fel de stigmă de patrioți rei?

În adevĕr mare absurditate. Absurditatea însĕ ascunde un fariseism necălit, care bine judecat, este cel mai învederat antipatriotism, antipatriotism în adeveratul înțeles al cuvêntului.

Dacă a dat cineva doveḑi despre patriotism adevĕrat, apoi românii sûnt cei dintâiu, cari s'au luptat sute de ani numai ca sĕ poată fi adevĕrați fii ai patriei și nu numai heloți în patrie. Ei de o parte au îndurat cele mai mari nedreptățiri și de altă parte s'au luptat pentru patrie ca și când ei s'ar fi bucurat de cele dintâiu beneficii ale ei.

Și pentru toate aceste resplata numai stigmatisarea sĕ le fie?

Acei ce vreau sĕ facă din numirea daco-român o armă, cu care vor se lovească în români, sûnt în adevĕr *mente capti*, românul le mai ḑice și căpiați. Ei, vrênd sĕ le facă urgisită numirea cu care trebue sĕ fie mândri, îmbulḑesc cu stăruință necualificabilă pe români afară din patriotismul lor, dovedit cu atâta abnegațiune, nu de aḑi sau de eri, ci de seculi.

Românii însĕ sûnt cu mult mai cu minte. Vor lăsa sĕ ḑică cui cei place și neconturbați, 'și vor vedea de trebile lor.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Decemvre.

Alarmările privitoare la un rĕsboiu în perspectivă au devenit permanente. Din cele ce se scriu dela Berlin la „Köln. Ztg.“, se vede, că descoperirile în privința înarmărilor rusesci, în cercurile normative din Viena sûnt foarte luate în considerațiune. Aci, deja de un timp oare care, se nutresc îngrigiri mari din causa Rusiei. O încăierare nemijlocită cu imperiul țarilor, fără îndoeală, nu e de temut, cu toate aceste pentru viitor trebue făcute pregătiri. „Vossische Zeitung“ spune de altă parte: „Dorința Rusiei de un resboiu în afară a ajuns până la nebunie. Asigurările țarului și ale guvernului sĕu, precum și ale diplomației sale, că numai pacea o doresc, corespund planurilor bine chibzuite și sûnt destinate a ascunde intențiunile adevĕrate ale Rusiei. Un *modus vivendi* între Rusia și Austria este cu neputință. Resboiul contra Austriei este deja decis în sferele cele mai înalte și nu va trece mult și, durere, va devenì faptă. În apropiare de Varșovia, lângă Wola și Powazki s'a construit o tabără șanțuită, de optḑeci de mii de combatanți. Altă tabără, tot așa de mare, e construită la Grodno. Toți concediații dela artilerie și cavalerie sûnt chemați; toate comandele de reservă au se fie puse pe picior de resboiu.“ „Vossische Ztg.“ mai are și alte detaiuri de natură alarmătoare despre armările imperiului țarilor.

Contele Herbert Bismarck, fiiul cancelarului, este trimis la Viena cu depeșe. Ḑiarele din Berlin observă cea mai adûncă tăcere asupra acestei misiuni, nu prea obicinuite în timpul telegrafului. Unele ḑiare presupun că misiunea fiiului cancelarului este a închide poarta unor peținorii eventuale la Viena din partea Rusiei. Poate că depeșele conțin și alte lucruri, cari sûnt mai grave ca peținul eventual al Rusiei la Viena. Ḑiarele berlineze dacă tac asupra misiunei fiiului lui Bismarck, nu încetează de a face front Rusiei.

Scupștina Serbiei s'a deschis cu mare necas din lipsă de deputați. Discursul de tron cuprinde multe bune si frumoase. Ḑiarele însĕ pare că au un presimț însuflător de îngrigire. Scirea că în Serbia este aproape o catastrofă, care amenință tronul regelui Milan, se repețesce prin ḑiare.

Între Muntenegru și Turcia încă nu s'au descurcat lucrurile cu fruntariile. O telegramă dela Cetinie, din 19 Decemvre n., spune că negoțiările se vor începe între guvern și delegatul turcesc preste puține ḑile. Împedeca vor negoțările aceste înarmările muntenegrene mai departe? despre care o foaie oficială scriea, că de și Muntenegru vrea pacea trebue sĕ le continue? Căci, ḑice foaia oficială, dacă îl va ataca cineva trebue sĕ se apere.

Bărbații de stat ai Franciei pipăe în toate părțile după compensa-

FOIȚA.

Din poveștile unchesului sfătos.

Despre pomul crăciunului.)*

(Urmare.)

II.

Ci că în vremile cele vechi, vechi de tot, oamenii fiind orbi adecă necunoscênd adevĕrul luminat, căutau sĕ se închine și ei la ceva; căci, de! așa e omul făcut. Și nu care cum-va astăḑi este mai altfel? Nu vedem noi oare pe mulți, că deși creștini, deși oameni cu învĕțătură, unii se închină aurului, alții umblă cu plosca cu minciunile dela unul până la altul, ca sĕ placă nu sciu cui la care se închină; eară alții se închină la sine însuși pentru procopseala cea mare ce cred ei că o au?

Și, cum ḑisei, acei oameni neciopliți cum erau ei pe atunci, căutând sĕ se închine la ceva, ce și-au nălucit ei, că numai începură a aduce rugăciuni, ba chiar și jertfe lemnelor și petrilor. Își făcură adecă o lege. Și această lege de a se închina lucrurilor pĕmêntesci se numesce fetișism Atât i-a tăiat capul atât au făcut.

S'au sculat alții, și socotindu se mai cu minte, le-a plesnit și lor prin cap, că ar fi bine sĕ se închine la foc, la stele ori la soare. Își făcură și ei lege; aceaste lege se numesce astrolatrie, sau închinare la stele.

Și dacă am sta strîmb ca sĕ judecăm drept, am vedea că acestia ar avè o leacă de dreptate; căci soarele pare a fi cel ce dă suflet la toată vietatea pe pământ, ba încă înviorează până și buruenile și toate sadurile.

Eu când eram copil și învĕțam la scoala dascălului Stan Lupescu, dela biserica Olteni, îmi aduc aminte, că ne adunam cete, cete de câte cinci ori șese copii, când era nor, recoare și ploua, și unii amenințam, ḑicênd:

Treci
Ploae, treci:
Că te ajunge soarele,
Și-ți tae picioarele,
Cu un paiu,
Cu un maiu
Cu căciula lui Mihaiu
Plină de mălaiu.

Alții se rugau, și cuvêntau:

Eși soare,
D'inchisoare
De 'ncălḑesce oase goale.

Judecați d-voastră. Să nu fie oare acestea nesce remășițe din eresurile păgânilor, care sĕ fi ajuns până la noi din copii în copii?

Nu sciu dacă copiii crescuți și dădăciți de doici și guvernante nemțoaice sau franțuzoaice, mai ḑic în ḑiua de astăḑi astfel. Dară am cunoscință că copiii poporului din mai multe locuri ale țĕrii, țin cu sfințenie ceea ce au apucat din vechime.

Dară sĕ ne întoarcem la șiritenia noastră.

Evreii, mai pricepuți decât neamurile păgâne, fiindcă trecuseră și prin ciur și prin dărmon, adecă vĕḑuseră multe, pățiseră multe și se adăpaseră din învĕțăturile maghilor, începură a alege neghina din mazăre. Ei își închipuiră că trebue sĕ fie cineva care a făcut toate vĕḑutele și nevĕḑutele, că trebue sĕ fie o putere care sĕ fi făcut cerul și pământul cu tot ce se află pe dênsule, și se închinară unui singur Dumneḑeu. Legea lor se numesce Monoteism. Tot așa se numesce și legea creștinească.

Evreii sĕ țin și până în ḑiua de astăḑi de această credință, băț, băț, cum sĕ ḑice.

Grecii, mai adunênd de ici, mai culegênd de colea, și mai născocind și ei câte ceva, mi-'și închipuiră o lege, alcătuită din o adunătură de zei și zeițe, tot unul și unul. Ei le făcură cuib, — și încă cuib zeesc, — pe muntele Olimp, și deteră fiecărui zeu și fiecărei zeițe câte o slujbă; veḑi, Doamne, ca sĕ nu se mănie și sĕ nu se învrăjbească. Legea'lor se numesce Politeism, adecă a multor zei.

După Greci veniră și Romanii. Aceștia mai oleoleo, decât Grecii, sĕ întinseră până unde și-a înțărcat dracul copiii. Și așa fiind, e lucru învederat că au cuprins o mulțime de țĕri și de cetăți. Deci, cum s'ar fi putut oare sĕ rĕmâe ei mai pe jos decât alții cu ale legii? căci de! le deduse și lor Dumneḑeu cap.

Și așa pe lângă zeii și zeițele ce apucară ei dela bunii și strĕbunii lor, primiră toate credințele deșarte ale

*) „Convorbiri literale.“

ţiuni pentru Egipt; nu fac însĕ nimica pentru a se apropia de Italia, cu toate că despre Germania s'au vĕdut în ḑilele diu urmă unele fulgere politice îndreptate şi asupra Franciei. Motivul a fost de astădată aversiunea francezilor decătră productele industriei nemţesci.

Sub rubrica „mai nou“ am amintit în nr. precedent de un articul al dlui *Vegezzi Ruscalla.*

Eată, după „Frăţia rom.-ital.“, articulul în întregimea lui:

O salutare Romanilor.

Dincoace şi dincolo de Carpaţi şi de Pind.

Scirea numirei domnului Bălăceanu trămis estraordinar şi ministru plenipotenţiar al regelui Carol al Romăniei pe lângă curtea din Viena, în aceeaşi calitate pe lângă regele Umberto, făcu cea mai frumoasă impresiune poporului italian (care nu putè pricepe îndelungata vacanţă a titularului legaţiunei române la Roma) şi aceasta pentru că e în deobşte cunoscut cum d. Bălăceanu, în şederea-i de mai mulţi ani în capitala austriacă, sciu sĕ câştige stima tuturor prin mânţinerea sa plăcută, prin diplomaţia sa, prin aceea că a isbutit în împregiurări anevoioase sĕ facă ca neînţelegerile dintre cabinetele din Viena şi din Bucuresci sĕ se schimbe în afabilităţi pe faţă.

Dar nu numai pentru aceste consideraţiuni se aprobă din inimă aceea numire, ci pentrucă în starea de faţă a lucrurilor pare că cestiunea Orientului, neresolvată de stângaciul congres dela Berlin, ar fi sĕ se ridice şi mai complicată, şi mai încurcată şi mai lesne ca o pricină a resboiului general. De aceea e de trebuinţă atât pentru Italia cât şi pentru Romănia de a fi într'o deplină înţelegere pentru ca sĕ se ferească de a fi victime ale urmărilor evenimentelor ce se vor întêmpla poate în anul viitor.

Pe lângă aceasta ar fi de dorit ca d. Bălăceanu sĕ poată face ca regele Carol se vină sĕ strîngă mâna regele Umberto *în Roma* după cum ḑiseră şi unele ḑiare. Aceasta visită ar avè mare înfluinţă pentru a strînge mai mult relaţiunile dintre cele doue state amândouor popoarelor cari au aceiaşi origine, şi acelaşi caracter şi tot aceleaşi aspiraţiuni. Ceva mai mult, aceeastă visită ar areta Papei Leon XIII că un rege de religie catolică vine sĕ strîngă mâna regelui italian în Roma fără a se teme că va fi ars de fulgerul Vaticanului, fulger pe care progresele de acum ale sciinţei electricităţei l'a făcut nevĕtămător şi neputincios. Entusiasmul cu care ar fi primit regele Romăniei ar fi încă o dovadă de afecţiunea pe care o are Patria mamă cătră vechia şi scumpa sa colonie,

Mai înainte de a închide această scrisoare, alerg la acea bunăvoinţă, domnule Director, cu care aţi primit articolele mele precedente, ca sĕ trimit această salutare Românilor de dincoace şi de dincolo de Carpaţi, precum şi acelora de dincoace şi de dincolo de Pind.

Români! bĕtrân de ani şi obosit de neajunsunsurile unei vêrste înaintate, vĕd că mĕ apropiiu de sfêrşitul vieţei*). Vreau, dar, sĕ vĕ trimit un afectuos rĕmas bun şi sĕ vĕ mulţumesc de bunăvoinţă pe care a'ţi arĕtat-o aceluia care de o jumĕtate veac întrebuinţează cu îndĕrĕtnicie toate forţele săracului seu talent pentru ca sĕ susţină drepturile voastre şi pentru ca sĕ vĕ înfrăţească cu Italienii.

Daţi-mi voie sĕ vĕ mai dau un sfat: Siliţi-vĕ voi toţi care nutriţi o iubire vie pentru ţeara voastră, siliţi-vĕ ca totdeauna sĕ împrospĕtaţi şi măriţi relaţiunile frăţesci cu Italia, nu cu pacte subscrise de cancelari regesci, dar săpate în inima fie-căruia ca un viu simţemênt de frăţie reciprocă.

O crisă politică şi socială e aproape sĕ isbucnească în bĕtrâna Europă şi dacă Italienii şi Românii vor trăi într'o perfectă comunitate de silinţe şi înţelegeri, vom străbate nevĕtămaţi acest period îngrozitoriu, la sfêrşitul căruia va fi o nouă Europă, întemeiată pe drepturile sfinte ale naţionalităţilor.

Turin, Decemvre.

Vegezzi Ruscalla.

*) Amintim cetitorilor nostri că Onor. d. Vegezzi Ruscalla are 84 de ani şi că este orb N. R. „Frăţiei rom. ital.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sighişoara, 4 Decemvre 1882 v. Scirea cumcă Maghiarii şi Maghiaronii din acest ţinut prepareză o copiă a paschilului din Marmaţia, un protest în contra memorialului partidei naţionale române a atins în mod dureros pe cei de bun simţ din acest ţinut. Toţi se întreabă dacă e cu putinţă ca în ţinutul Sighişoarei sĕ se afle Români atât de degeneraţi şi uitaţi de Dumneḑeu, încât se fie în stare a desvotat ei înşişi pe representanţii, ce i-a trimis la conferenţa din Maiu 1881.

Îmi ţin de datorinţă a salva onoarea naţională a românimei de aici, asigurând pe onoraţii cetitori, că noi toţi, cu mic cu mare, sûntem şi vom remânè români adevĕraţi, cari ţinem din toată puterea sufletului nostru la naţionalitatea noastră şi o vom susţinè şi apăra aceasta până la ultima resuflare şi până la ultima picătură de sânge.

Ceea ce va fi încuragiat pe Maghiari şi Maghiaronii de pe aici de a întreprinde inscenarea unei nouĕ comedii e împregiurarea, că pe întregul teritoriu al coroanei ungarice şovinismul nu şi-a ridicat fruntea în mod aşa de nerušinat, ca în ţinutul nostru, şi nicăiri autorităţile publice nu au devenit în aceea mĕsură înstrumente ale şovinismului, ca la noi. Aici e cuibul în care s'a clocit ideea puciului sĕcuesc din anul 1877 şi toţi acei indivi̯di, cari l'a inscenat sûnt dătătorii de ton în afacerile publice administrative de aici. În mare parte nemeşuţi de şepte pruni, scăpătaţi materialmente; — aceşti oameni se folosesc de toate posibilele mijloace spre a ajunge la vre un post public bine salarisat. Ei sciu că auḑul celor dela putere nu se gâdile cu nimic mai plăcut decât cu ideea ficsă de a maghiarisa până şi petrile de prin Transilvania, şi se folosesc de tot ce e posibil spre aşi câştiga şi arăta la cei de sus merite în direcţiunea aceasta. De aici vine, că pe de o parte minciuna şi falsificarea, ear pe de altă persecuţiunea şi terorismul în contra românilor a ajuns în ţinutul nostru gradul de sub principii reformaţi în seculul al 17-lea când preoţii români, cari ţineau la legea şi moravurile strămoşesci, sĕ aruncau prin temniţe, şi sĕ maltratau trupesce şi moral în modul cel mai bajocoritoriu. La aceste am ajuns şi astăḑi cu acea mică deosebire, că persecuţiunile de acum sĕ ascund sub masca legei; ear terorismul sĕ învĕlesce în pretestul de esecutarea ordinaţiunilor guvernului.

Cine ar crede că astăḑi, în seculul luminilor şi în constituţiunea buciumată de cea mai liberală în lume, în Ungaria, poporul român din ţinutul nostru şi în special partea înteligentă e tot aşa de persecutată şi bajocorită ca pe timpurile crudului barbarism din seculii trecuţi? Şi cumcă e aşa probează următoarele:

E lucru cuuoscut că spre realisarea nebunei ilusiuni de a maghiarisa cele trei milioane de români de pe teritoriul coroanei ungarice, se maghiarisează scoalele şi învĕţământul de jos până sus. Parola dată funcţionarilor publici în aceasta direcţiune e ca la anumite puncte ale ţĕrei şi anume acolo, unde poporaţiunea română e mai resfirată seau mai espusă, legile politice de învĕţământ şi ordinaţiunile guvernului sĕ se esplice şi sucească astfel, ca ceea ce şi-au creat confesiunile române cu sudoare amară în decursul mai multor decenii, se devină în urmă ucigătoare pentru ele. Dacă d. e. în vre o comună românească esistă şi câteva familii maghiare, cari nu sûnt în stare a-şi înfiinţa scoală populară şi a căror prunci în sensul legei ar trebuì sĕ frecuenteze scoala româna confesională, acolo şovinismul foloseşce tot ce e posibil pentru prefacerea scoalei confesionale române în scoală comunală maghiară, şi precât nu întind legile scolare şi instrucţiunile ministeriale destulă mână de ajutoriu spre aceasta, sĕ folosesce minciuna, falsificarea şi în ultima linie terorismul. — Legea statului prescrie, ca în toate scoalele populare, aşa dară şi în cele comunale şi în cele de stat, scolarii sĕ se instrueze în limba lor maternă pe cât aceasta e usitată în comună. Şoviniştii însĕ aplică la scoalele comunale şi de stat învĕţători, cari afară de unele înjurături triviale nu priccp nici o boabă românesce. Dacă în atari locuri confesiunea română îşi susţine scoala sa, nu sûnt atâtea căi şi mijloace infernale, câte se nu sĕ folosească spre sugrumarea aceleia. Eată cum se manevrează în direcţiunea aceasta:

În comuna Valendorf, comitatul Tĕrnavei mari, s'a înfiinţat scoală populară greco-orientală încă de prin anii 1840 şi a fost frecuentată de atunci până acum de câte 50—60 de copii români gr. or. cu succes atât de satisfăcătoriu, încât mai toţi locuitorii români din comună astăḑi sciu cetì şi scrie binişor şi se află în stare materială destul de bună după împregiurările noastre de astăḑi. De oare-ce însĕ în acea comună locuesc şi vre-o 30 familii maghiare. care au 18, opspreḑece — copii de scoală, parola şoviniştilor a fost; sau a preface scoală română în scoala comunală, sau a o sugruma şi a înfiinţa scoală de stat. Cea dintâiu nu a fost posibilă pentrucă scoala confesională corespunde tuturor prescriptelor legii, încât nu s'a putut nici admonia. S'a luat dar refugiu la al doilea mijloc, şi pentru 18 copii maghiari s'a înfiinţat la 1880 şi se susţine pe spesele statului — scoală de stat. La prima vedere lucrul sĕ pare enigmatic: tot omul se va mira cum de înaltul guvern în precarea stare a financelor statului a aflat de bine a concede pentru 18 copii într'o comună mică de abia 112 familii înfiinţarea şi susţinerea acelei scoli? Dacă însă vom considera că notariul din comună e frate cu domnul vicecomite al comitatului, ear domnul vicepretor al cercului — un domn de origine română — posede în aceea comună ceva avere: ne vom

---

popoare lor ce cucerise, ca se nu se mănie pe Romani, zeii popoarelor cu prinse de dênşii.

Apoi, încetul cu încetul, mai cu rugăciune, mai cu ameninţări, mai cu una, mai cu alta, strecurară în Olimp unul câte unul, pe toţi zeii popoarelor căḑute sub stăpânirea lor.

Ei! ce-i faci tu acum? Hară, pară jucau zeii în gloată, de voe, de nevoe, mâncau ei la amvrosie şi beau la nectar, acolo în Olimp, şi se desfătau cât le cerea inima; dară atât poşidic de zei şi de zeiţe, fără slujbe, fără nimic, cum or s'o ducă? Romanii cu cap; făcu tuturor rêndueală ca se nu ajungă sĕ mi se încaibere acolo în Olimp şi sĕ'şi facă zeirile de rîs. Deteră fiecărui lucrušor din cer şi de pe pământ câte un zeu, care mai mare care mai mic, după mutra fie căruia, şi aşa îi împăcară pe toţi.

Legea aceasta a lor tot politeism se numesce ca şi a Grecilor, căci, când 'i căuta bine, tot aceea este.

Pe vremile acelea cum cam se vede treaba, nu prea era pace pe pământ cu atâtea zeităţi. Se pare că unii din zei se amestecau nu numai în slujbele celorlalţi zei, dară încă şi prin trebile pământenilor, căci oamenii ajunseră se numai cunoască ce este omenia, ce este cinstea ce este mila. Sĕ îndobitociseră de nu mai voiau sĕ scie de aproapele lor, de cei neputincioşi, de sĕrmanul şi de văduva; nu 'şi mai cunoşteau rudeniile, nu mai era nimic sfânt aicea jos pentru dênşii.

Trăiau toţi cu toţii într'o zăpăceală şi într'o buimăceală, fără seamăn, dând unii peste alţii ca orbii. Însuşi evreii, cu numele numai că se închinau unui singur Dumneḑeu; căci de altminteri, nesocotind pe Dumneḑeul adevĕrat, ei ajunseseră de se închinau numri aurului, mai rĕu adecă şi decât gloata popoarelor păgâne, cu care se învecinau fără ca sĕ se amestece şi sĕ se încuscreze cu ele. Cum am ḑice noi pe românesce aḑi, era o amestecătură o arababură şi o desmăţare pe pământ, cărora nici dracul nu le-ar fi putut da de căpătâiu.

Toţi din toate părţile 'şi făcuseră pentru cele mai de căpetânie fiinţi ale lor zeeşti câte un simbol, adecă idoli cum le plesniseră şi lor prin cap, şi se închinau la dênsele.

De serbat 'şi serbau ei sĕrbătorile lor, de închinat sĕ închinau ei, de! că n'aveau încotro; dară lumea se aştepta la venirea unui Mesia adecă unui Mântuitor; căci vedeau şi ei că eşa cum se aflau, nu mai merge treaba.

Tocmai atunci în ferberea aceasta. se născu şi Mântuitoriul nostru Isus Christos, carele vĕḑênd rĕtăcirea ce orbise pe oameni, binevoì a se pogorî din ceriuri spre a mântuì neamul omenesc din robia pĕcatului.

Legea lui Isus, creştinismul, care deschidea ochii muritorilor la lumina cerească, se lăţì repede. Păgânii o primiră cu bucurie, care mai de timpuriu, care mai târḑiu, până ce ajunse sĕ domnească pe pământ.

Căci, ce ochi ar fi aceia, care sĕ nu vadă, ce urechi, care sĕ nu audă că numai acolo este mântuire unde se cântă în biserică:

„Mărire întru cei de sus lui Dumneḑeu, şi pe pământ pace, între oameni bună-voire.“

Numai în legea aceea este mângăere sufletească, care are drept simbol: Credinţa, Nădejdea şi Dragostea.

Toate bune; dară ce-i faci obiceiului? Păgânii apucaseră multe datine, multe sĕrbări de a-le legii lor. Între altele, popoarele venite din fundul Asiei serbau la Solstiţiul de iarnă, adecă când ḑiua începe a da înainte, în Decembre, serbau, după cum ḑiceau ei, biruinţa soarelui asupră vrăjmaşilor lui.

La această serbare ei aduceau în casele lor câte o ramură de brad împodobit cu făclioare, cum fac şi astăḑi cei ce se trag din acele popoare. Bradul carele stă mereu viu şi verde, închipuia pomul vieţii; luminărelele, lumina soarelui, carele dela Solstiţiul de earnă începe a încălḑì, a da viaţă tuturor făpturilor amorţite, adecă ḑiua începe a cresce. (Va urma.)

putè esplica lucrul..... toate sûnt în ordine, numai scoala confesională plină de elevi sirguitori gena şi supera rĕu pe puternicii soviniştı. Dară *„potentes potenter argunt.“* La 5 Decemvre a. c. st. n. dl vice-solgăbirĕu citează pe parochul şi învĕţătoriul gr. oriental din Valendorf la sine şi după ce întreabă în sus si în jos cum de mai îndrăsniţi a susţinè scoala confesională şi şi pentru ce nu trimit crestinii nostri pruncii la scoala de stat, după cum le-a poruncit birĕul satului, aduce următoarea sentenţă:

„Nr. 103—1882.

În urma ordinaţiunei comitetului administrativ al comitatului Tĕrnavei mari de sub Nr. 936 — 1882 oficiul pretorial al cercului Gibertului, luând la respundere pe primariul comunei Valendorf, Szepesi-Károly, pe preotul gr. or. Samuil Popoviciu şi pe învĕţătoriul scoalei confesionale George Neagoş pentru neîndeplinirea ordinaţiunei emise de cătră comitetul administrativ sub Nr. 561—1882 prin care pe basa ordinaţiunei înaltului ministeriu de culte şi instrucţiune publică Nr. 16838 s'a dispus ca scoala clandestină (zugiskola) gr. or. din Valendorf sĕ se închidă, ear' locuitorii din Valendorf fără deschilinire de confesiune sĕ-şi trimită pruncii lor, obligaţi a frecuenta scoala, fără de toată deschilinirea la scoala elementară de stat de acolo — după pertractarea sĕvârşită a adus următoarea

Sentenţă:

De oare-ce primariul comunei Valendorf Szepesi-Károly a arătat că dênsul la timpul seu au fost încunoscinţat de notariul despre cuprinsul ordinaţiunei de mai sus a comitetului administrativ emanate pe basa ordinaţiunei înaltului ministeriu şi cumcă numai de cât a şi comunicat aceasta (?) capului bisericei (egyház feje) gr, or. din Valendorf, parochului Samuli Popoviciu, şi învĕţătoriului George Neagoş, ba a îndatorat pe toţi locuitorii din Valendorf sĕ şi trimită pruncii la scoala de stat, — ear' aceasta a recunoscut'o însuşi parochul gr, or. şi învĕţătoriul, dar n'a urmat'o, ci în contra înaltei ordinaţiuni ministeriale, luate spre sciinţă, începênd învĕţământul în scoala confesională în Octomvre a. c. o susţin aceasta în o localitate luată în chiriă — se decide:

ca scoala clandestină (zugiskola) greco-orientală din Valendorf sĕ se închidă sub pedeapsă de 300 fl. v. a., ce are a se suporta de representanţa susţinĕtorilor aceleia; preotul gr. or. Samuil Popoviciu şi învĕţătoriul George Neagoş, comitênd prin susţinerea scoalei confesionale transgresiune în contra ordinaţiunei ministeriale, sĕ judecă în sensul § lui 16 al artic. de lege XL. din 1879 fiecare la câte 10 ḑile arest în temniţa judecătoriei cercuale din Cohalm şi la amêndă de câte 50 fl. ce sûnt a se solvì în termin de 14 ḑile. Sĕ susţine părţilor dreptul de a asterne aici apelaţiunea în termin de 8 ḑile.

Lovnic, în 5 Decemvre, 1882.

Oficiul pretorial al Gibertului.

Goos m. p.,

Sĕ nu ne mirăm că în casul de faţă s'a suspendat legea care şi pentru cea mai necorespunḑĕtoare scoală confesională prescrie trei admoniţiuni din partea ministrului înainte de decretarea închiderei; sĕ nu ne împedecăm de sofismele solgăbirĕului despre: „scoală clandestină confesională“ şi de transgresiune în contra cutărei ordinaţiuni ministeriale; sĕ nu întrebăm nici după aceea că de unde şi-a luat comitetul administrativ dreptul a decreta, mai bine ḑis, a *ucasa* închiderea scoalei confesionale: toate aceste se esplică din cele de mai sus. Una însĕ am dorì sĕ ni se esplice din parte competentă, şi anume din partea comtetului administrativ, pe basa cărei legi a decretat închiderea scoalei botezate de „zugiskola“ la 10 August; ear la 20 Octomvre a. c. a eşit esecutoriul de dare în comună şi a esecutat pentru acea scoală „clandestină“ 30 fl. cuotă pentru fondul de pensiune învĕţătoresc al statului, vênḑênd în capul acestor bani o vacă şi o oaie ale curatorului bisericei gr. oriental? Se pare dar că dacă e vorba de sudoarea bietului român, atunci scoala lui e confesională şi publică, dar când e vorba de esecutarea programei şoviniştilor: de a prepara generaţiunea viitoare astfel, ca naţionalităţile din patrie se devină un aluat gătit din fină românească, fermentată cu „magyar nyelv“ şi magyar“ állameszme,“ atunci sceala românului e clandestină.

Însĕ eată o a doua ilustraţiune tot din ţinutul Tĕrnavelor.

În comuna Alma s'a înfiinţat scoala confesională gr. or. încă pela anii 1850. De atunci încoace nisce servitori unguri ai proprietariului nobil s'au aşeḑat cu domiciliul în comună, încât astăḑi sûnt vreo 10 familii de confesiunea reformată. La nul 1861 s'a zidit edificiu nou pentru scoala gr. or., cu care ocasiune proprietariul maghiar din comună a donat uşile şi fereştile. Atâta a fost de ajuns pentru soviniştii dela putere ca sĕ se ţină îndreptăţiţi a întinde mâna după scoala românască. Logica lor în casul acesta: deorece la zidirea scolară au concurs şi nobilimea maghiară dând uşile şi fereştile şi deoarece în sensul § lui 25 al articlului XXXVIII din 1868 — scoala la a cărei înfiinţare a concurs toţi locuitorii din comună, e scoală comunală: scoala gr. or. din Alma se decretează de scoală comunală.

Cu esecutarea acesteia comitetul administrativ a însărcinat sub Nr. 749 — 1881 pe pretorul cercului Elisabetopolei, îndrumându'l sĕ scoaţă pe învĕţătorul român din edificiul scolar şi sĕ'l transpună comunei politice. Deoarece însĕ învĕţătorul nu a fost dispus a transpune porumbul fript gată fostilori servitori ai propietariului, domnul solgăbirĕu a raportat sub Nr. 3492 ddto. 2 Decemvre 1881 comitetului administrativ, că deoarece nu i-a reuşit a contesta caracterul confesional al scoalei, a afiat de bine a lăsa lucrul deocamdată în pace; „deore-ce“ ḑiee raportnl, „nici locuitorii maghiari de confesiunea evang. reformată, nici cei de coafesiunea gr. catolică nu sûnt în stare a'şi susţinè scoala şi n'au edificiul scolar..... ar fi după părerea mea — de lipsă înfiinţarea unei scoale comunale subvenţionate din mijloacele statului, ceeace din punct de vedere naţional maghiar sĕ arată a fi neîncungiurat de lipsă, — deoarece populaţiunea şi până acum românisată (elolához sodott) în grad mare s'ar putè salva numai astfel în ţinutul acesta locuit de sasi şi de români. Însĕ fiindcă nu se poate susţinea cu sigurătate că scoala din Alma s'ar fi înfiinţat cu spesele comunei politice şi că edificiul s'ar fi ridicat pe spesele tuturor locuitorilor din comnnă şi fiindcă se susţine de toţi locuitorii din comună: n'am putut sĕ arunc pe stradă pe capelalanul gr. or., care locuesce în edificiul scolar (a görög-keleti papot nem vetethettem ki) ..... dar dacă înclitul comitet administrativ ar binevoì a ordina, ca sĕ scot pe popa cu brachiu din scoala confesonalĕ gr. or. (a felehezeti iskolából a görögkel. papot karhatalom idéuybevetelével kitétessem), o sĕ'l deposedez de loc — şi după-ce va fi eşit popa din scoală, cu foarte puţine spese, edificiul, s'ar puteè preface în scoală comunală!“

Eată dar fraţilor preoţi din comitatele Tĕrnavelor la ce soarte am ajuns noi în patria noastră străbună. Eată libertatea, eată egalitatea de drept, ce ne întind acei matadori ai şovinismului, cari cred că se vor afla între noi, fii ai perirei“, cari sĕ le întindă lor mână de ajutoriu la deminţirea memorialului delegaţilor nostri.

Ei bine! ce vreu ei sĕ desvoteze? Ce a cerut conferenţa sibiana din Maiu 1881? În punctul 4 al programei partidei naţionale sĕ cere: „Revisiunea legei despre egala îndreptăţire a naţionalităţilor în favorul acestora; loiala şi reala esecutare a tuturor legilor.“ Ear în punctul 5 sĕ cere: „Eluptarea şi susţinerea autonomiei bisericilor şi scoalelor confesionale, ca ale unor cestiuni curat naţionale. Provederea din vistieria statului a scoalelor române şi a altor institute de cultură naţională în proporţiune cu sacrificiile de sânge şi avere ce le aduce naţionalitatea română pentru patrie; avênd a se delătura legile ordinaţiunile cari sûnt contrarie desvoltărei naţionale.“ Şi ce ḑice memorialnl comitetului la aceste? „Din causa maghiarisării, contra căreia îşi ridică unanimul seu vot desnumita conferenţă, spiritele se află tnrburate şi foarte îngrijate în tot cuprinsul Ungariei şi al Transilvaniei, ca şi cum ar ameninţa invasiune străină din vre-o parte oarecare. Până şi pacea internă a familiilor devine tot mai turburată prin acel despotism al limbei. A fost deci şi mai este o cestiune nu numai de naţionalitate, ci chiar de conscinţă pentru Români, ca sĕ-şi ridice de nou şi neîncetat vocea lor contra acestei specii de despotism modern care nu se poate, necum justifica, dară nici măcar escusa cu nici un temeiu din lume.“ (Pag. 80.)

Eată dar ce vreu se desvotese fanaticii şoviniști de pe Tĕrnave. Pe când după cum am arătat în cele douĕ casuri de mai sus, în faptă ne răpesc scoalele, ne aruncă în uliţă, şi dacă nu le dăm la simpla lor poruncă, ne bagă prin temniţe: pe atunci cred că vor mai înbăta lumea cu frase goale despre egalitatea de drept şi despre libertate.

Poftim domnilor soviniști! deminţiţi faptele voastre, dintre cari de astădată v'am arătat numai douĕ şi numai din ţinutul Sighişoarei şi atnnci voiu subscrie şi eu desvotarea, ce pregătiţi. La din contră îmi reserv a Vĕ isbi în faţă pentru tot cuvêntul pamfletu lui vostru câte ḑece fapte necualificabile de ale voastre de soiul celor mai de sus. *Tĕrnĕveanul.*

Sinodul român şi patriarchia din Constantinopole.

Nu e de mult de când am publicat epistola patriarchului din Constantinopole adresată metropolitului din Bucuresci.

Sinodul român luând act de acea epistolă a respuns patriarchului prin actul următor publicat în „Binele public“. —

După o introducere în care se resumează cele ḑise în epistola patriarchului, actul continuă:

Cetind şi ascultând cu mare luare aminte aceasta admoniţiune patriarcală, am simţit în inimele noastre o plăcere duhovnicească, vĕḑênd, că în nalta sea santitate patriarcul ecumenic ne amintesce mai multe cuvinte din sânta scriptură şi din canoane, care sûnt norma administraţiunei sfintei noastre biserici ortodoxe a răsăritului, şi pe care noi nici o dată nu trebue sĕ le perdem din vedere în administraţia spirituală a dioceselor noastre.

Astfel de cuvinte le recităm şi noi încă o dată cu multă plăcere: a) Cuvintele sântului Apostol Pavel din 1-a epistolă către Corinteni cap XIV, st. 40 unde apostolul prescrie buna rânduelă, ce trebue sĕ domnească în templu în timpul serviţiului divin şi închee regulele sale cu aceste cuvinte: toate sĕ se facă după cuviinţă şi rânduelă.“ b) cuvintele sântului Apostol Petru din 1-a epistolă cap. V. st. I; „Păstoriţi turma lui Dumneḑeu cea dintre voi.... făcêndu-vĕ esemplu turmei.“ Cuvintele prin care Sântul Petru dă povăţuiri apostolice păstorilor bisericei, sună în toată întregimea lor astfel: „pe presbiterii cei dintre voi 'i îndemn, ca cei ce sûnt împreună presbiter, şi martur al suferinţelor lui Christos, şi părtaş al mărirei cei ce va sĕ se descopere: păstoriţi turma lui Dumneḑeu, nu din interes rĕu şi cu osârdie; nici aşa ca cum aţi domina peste cler; ci făcêndu-vĕ esemple turmei.“ *c)* Cuvintele sfêntului apostol Pavel către Timoteiu episcopul Efesului: „tás neotericás épissimias fevge“ trebue citate earăşi în toată întregimea lor, pentru a fi pricepute şi a se ţinea minte cuprinsul lor cel salutariu.“ Aceste cuvinte II-a Timot II. st. 22—26) glăsuesce astfel;

„Ear' de poftele tineresci fugi (*„tàs neocerità épissimias fevge“ — Juvenilia autem desideria fuge),* şi urmează dreptatea, credinţa, dragostea, pacea cu toţi cei ce chiamă pe Dnul din inimă curată. Ear' de întrebările cele nebune şi neînţelepte te feresce sciind că nasce sfeḑi. Şi slugii domnului nu i se cade sĕ se sfădească, ci blând sĕ fie cătră toţi, învĕţător răbdător, cu blândeţe certând pe cei ce stau împotrivă; poate când-va le va da Dumneḑeu pocăinţă spre cunoscinţa adevĕrului. Şi vor scăpa din cursa diavolului, prinşi fiind ei de dênsul srpe a lui voie“ *d)* Pasagiul din faptele Apostolilor, unde S. Apostol Pavel adresează cele din urmă cuvinte ale sale presbiterilor din Efes, cu cari nu avea sĕ se mai vaḑă în lumea aceasta: „luaţi aminte de voi, şi de toată turma, întru care Duhul Sfânt v'a pus episcopi, ca sĕ păstoriţi biserica lui Dumneḑeu, carea o a câştigat cu scump sângele sĕu. (Fapt. XX, 28.)

Noi mulţămim din inimă înaltei sale santităţi patriachale, că ne pune în vedere cuvintelee cele sfinte ale scripturei, ne dă ocasiune se gândim la ele, sĕ le studiem profund şi sĕ le realisăm în viaţa noastră.

Afară de aceste citaţiuni din noul testament, epistola santităţei sale ne amintesce încă douĕ canoane anume *a)* Canonul XXXIV al sânţilor Apostoli din care se citează cuvintele dela început: „Episcopii fie-cărei naţiuni se cuvine a sci pe cel dintâiu dintre dînşii, şi a'l recunoasce ca cap şi nimica din cele ce trec peste autoritatea lor a nu face fără de socotinţa (opiniunea) lui“ Restul tecstului sună astfel precum urmează: „ci se facă fie-care numai aceea ce se atinge de eparchia lui, şi de locurile ce aparţin la ea. Dar şi cel dintâiu (Episcop) se nu facă nimica fără de socotinţa tuturor, ca în acest chip sĕ fie unire şi sĕ se slăvească Dumneḑeu prin Domnul întru Duhul Sânt: Tatăl şi Fiul şi Sântul Duh.“ Aşa dară sensul acestui canon este, că fie care naţiune sau popor creştin ortodocs are Episcopii sĕi; între Episcopi este unul în fruntea tuturor; fie care administrează diecesa sa după regulele stabilite de biserică. Când se înfăţişează vre un cas neprevĕḑut de regulele bisericesci, episcopul respectiv se consultă cu celântâiu, sau Archiepiscopul, despre modul cum se cuvine se urmeze în casul respectiv. Dar şi Archiepiscopul s'au căpetenia Episcopilor, în casurile neprevĕḑute prin regulele bisericesci, sĕ nu facă nimica arbitrariu, ci se consulte pe episcopii naţiunei, şi se facă aşa precum cu toţii vor decide; căci cu modul acesta se va păstra buna înţelegere şi unanimitatea în disciplina bisericească. Cum că aşa se înţelege

acest canon vom cita aici esplicațiunea, ce 'i face un canonist rus, Archimondritul Ioan, în cartea sa intitulată: „*Opiti Kursa Țerkovkago Zakonobădenia*, carte care servesce de manual în seminarele Rusiei la studiul dreptului canonic.

În tonul 1-iu, pagina 177 a acestei opere, cetim următoarele asupra acestui canon: „Din acest canon (XXXIV Apost.) mai înainte de toate se vede, că delimitarea hotarelor locale în administrația bisericei creștine hotare numite eparchii (diecese,) s'a început deja în timpurile Apestolilor. Canonul apostolic la fie-care popor (*ethnos*-națiune), ce compune o biserică particulară s'au locală, represintă câți-va Episcopi, din cari fie-care dirige o parte din turmă (*parochia*) încredințată lui și care constă din câte-va orașe, seau sate (*hora*) ear toți aceesti Episcopi au peste dênșii un Episcop primat *ca un cap*, cerele *întâiul* între dânșii (*o en avtois protos*). Cu privire la veacul apostolic și la timpurile cele mai apropiate de el, episcopi primați sau cei întâiu la bisericile locale fără îndoială sĕ socoteau primii urmași apostolici, puși de însuși apostolii, cu deosebire în locurile cele mai însemnate ale țĕrilor și provinciilor cunorcute atunci Iacov în Ierusalim, Timothetiu în Efes, capitala de atunci a Asiei mici, Tit în insula Crit. s. a. Însĕ numind pe acesti Episcopi primați *Capi* ai bisericilor lor, canonul apostolic dă a înțelege aici nu o putere a lor nemărginită și cu totul independentă, ci numai o vrincipală protie, prioritate, întâetatea votului în afacerile bisericesci; căci precum episcopilor subordonați nu li se permite a face nimica din cele ce ăr avea o importanță deosebită, fără scirea și socotința capului, așa și însuși episcopului capital i sĕ inspiră a nu face nimica fără socotință și conglăsuirea comună a tuturor episcopilor. Ast-fel de acte, care covârșesc autoritatea parțială a fia-cărui episcop și cer votul și decisiunea principalilor representanți ai bisericei, pot fi d. e. hotărârile dogmelor credinței compunerea canoanelor și legiuirilor pentru biserică, alegerea episcopilor, judecata asupra lor și altele asemenea. Ear fie-care episcop eparchial ori diecesan, după canon, are primăția și autoritatea numai în cele ce privesc la eparchia lui și la locurile ce aparțin ei. Canoanele tipurilor următoare au confirmat această instituțiune apostolică (Siod. I icum. 4, 6. — Sin II icum 2. — Sinod. Antioch 9. s. a.) De asemenea se poate observa, că canoanele apostolice vorbesc numai despre o căpetenie parțială, în bisericele locale, dar nu arată nici un cap universal peste toată biserica, — și nici măcar 'l presupun; căci nu numai diregerea bisericelor o represintă despărțită, — fie-care sub capul sĕu, ci și pe fie care ast-fel de cap 'l mărginesce prin votul comun al tuturor episcopilor locali.“ Tom, 1. p. 177—179).

În conformitate cu acest canon apostolic este constituită biserica ortodoxe din regatul României ai căruia locuitori sunt de națiune română România este împărțită în 8 eparchii sau diecese din care — doue archiepiscopii și mitropolii și șease episcopii, anume: mitropolia Ungrovlahiei sau a Munteniei. Mitropolia Moldovei Episcopiile a Râmnicului și noului Severin, Romannlui, a Hușilor, a Argeșului și Dunărei de jos. Conform canonului Apostolic, Archiepiscopul și Mitropolitul Ungro-Vlachiei ca unul ce reșade în capitala regatului. este primul între ierarchi români, și are prerogativele de precădare, pentru care, pe lângă titlu de Archiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlachiei, poartă și pe acel de „Primat al României și președinte al Sântului Sinod al bisericei ortodocse române.“ Așa este el considerat și titluit în regatul României și de cler și de laici.

Sub acest titlu se adresează către primul ierarch român ori-cine are vre'o afacere bisericească, relativă ori a administrația parțială a Mitropoliei Ungro-vlachiei ori la cea generală a bisericei ortodoxe române. Mai de parte tot în conformitate cu canonul apostolic în cestiunile, e, ierarchii nostri eparchiali, cestiunile curente ale administrațiunei lor bisericesci se conduc de regulile stabilite mai nainte de biserică și de usul tradițional, clironomisit de predecesesori; iar în casurile neprevĕdute de practica anterioară, cer deslegarea sântului sinod unde se adună toți ierarchii țĕrei: Mitropoliții, Episcopii și Archiereii, în numĕr de 16 și ceia ce se decide în Sinod, aceia devine regulă pentru toți, și pentru Mitropoliți și pentru Episcopi. Sinodul se adună de doue ori pe an, după hotărirea canoanelor: primă-vara și toamna. Așa se înțelege și așa se aplică în România canonul XXXVI apostolic, carele întră în legislația țĕrei; căci in spiritul lui și al altor canoane sinodale este făcută legea noastră organică, pentru constituirea bisericei ortodoxe române la Regatului României.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Dar.) Princesa de coroană Stefania a dăruit pentru institutul de educațiune de fetițe din Eperjes 400 fl., cari s'au și espedat episcopului catolic de acolo.

* (Societatea academică „România Junĕ“) din Viena, în ședința sa din 13 st. n. a. c. s'a constituit de nou, alegêndu-și comitetul pe anul administrativ 1882/3 în următoriul mod: Președinte: Stud. med. I. T. Mera; vice-președinte: cand. philos. Septimiu S. Albini; secretari: stud. techn. Barbu C. Tapirdea și stud. med. Alesandru Popa, cassar: stud. tech. Iuliu Iuliu Moisilu, controlor: stud. med. Gavril Dobreanu; bibliotecar; Aurel Grigorovici stud. med, și econom stud. med. Ales. Tuducescu.

În comisiunea literară s'au ales următori: Stud. med. Greg. Onciul, stud. med. Ales. Popu, stud. med. Vas. Goldisiu, stud. techn. Aur. Cupsia și stud silv. Sim. Popu; ear în comisiunea revĕdătoare stud. med. M. Visinevski stud. med, Pompeiu German și stud. techn. Corneliu Roman.

* (Un supplement mic la „Armata austriacă“ în senatul imperial). Deputații Schöffel și bar. Hackelberg sunt din stânga senatului imperial. Dep. Fanderlik din dreapta a respuns numiților deputați, cari esprimară ingrigirea, că armata comună este periclitată, următcarele: „Dacă dstră ne faceți mereu imputări că o parte din armata are se devină armată ungurească am sĕ ție: Nu noi am croit croiala, care desface împĕrația această în doue. Dară, domnii mei aveți se purtați singuri consecențele dualismului.

* (Defraudare) „N. Pester Journal“ dela 17 Dec. n. scrie: Seara târțiu ni se anunță o defraudare sensațională, pe care, cu toate că ne vine din isvor demn de încredere, o publicăm numai pe lângă cea mai mare reservă. Este vorbă de o defraudare, care atât în privința locului unde s'a comis, cât și în privința făptuitorului trebue sĕ facă sensațiune. Un funcționar înalt din ministeriul *a latere* sĕ fie defraudat 50,000 fl. Firesce că în sferele respective lucrul se ține în cel mai riguros secret și de aceea și noi ne impunem reserva și nu numim de ocamdată nici un nume.

* (O laudă pentru Israeliții nostri!). Sub titula aceasta se pot cetì în „Magy. Polgar“ din Cluj (Nr. 290 din 19 l. c.) următoarele: „Comunitatea ortodoxă israelită de aici precum și societatea funebrală „Chedra Cadișa“ au luat în adunarea generală, ținută mai de une țile în unanimitate conchisul, că din 1 Ianuarie 1883 sĕ-și poarte afacerile și corespondențele esclusiv numai în limba maghiară. Propunerea o a făcut bravul secretar al ambelor societăți, F. Rosenberger, prin care a întêmpinat aprobarea unanimă a membrilor.

* (Bătaie la alegri). Ni se comunică, că în Vurpăr s'au întêmplat la alegerile mai proaspete în comunitate bătaie. Un alegĕtor a sărit asupra altui alegĕtor cu cuțitul și l'a vulnerat reu.

* Din Timișoara se scrie cu dt. 16 l. c.: La stațiunea postală de aici ași dimineață s'a aflat o petardă învĕluită în hârtie. S'a întrodus cercetare. Făptuitorul a remas neeruat. Se credea la început, că petarda va fi cățut din oare-care pachet postal. Aceasta nu e probabil. O parte din iasca petardei arsă pe jumĕtate, arată că aceea a fost odată aprinsă și s'a stîns numai din causa umeților unde cățuse.

* (Actori maghiari). După cele comunicate de „P. Ll.“ cu datul 14 Decemvrie a. c. dintre actorii teatrali maghiari sunt Israeliți 70%, creștini 20%. Dintre creștini sunt numai 10% Maghiari. Între 100 actori maghiari i aparțin numai 2 neamului maghiar: 80 sûnt israeliți, 8 germani sau slavi etc..

* (Vênătoare). O societate de vĕnători de aici au arangiat alaltăieri o vênătoare în apropierea comunei Ruscior. Cu oaasiunea aceasta s'au pușcat 7 vulpi, 6 iepuri și s'a atins și un lup.

* (Timpul) De când am scris că termometrul a început se scadă puțin, a scățut și mult, coborînd noaptea până sub **0**. Cu tot frigul care s'a făcut mai simțitor ieri toată țiua a fost soare frumos.

Loterie.

Mercuri 20 Decemvre n. 1882.

Brünn: **66 37 89 9 73**

Bursa de Viena și Pesta

Din 19 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	84.45	117.75
Renta de aur ung. de 4%	83.70	84.50
Renta ung. de hârtie	118.75	83.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	133.—	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.—	88.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.—	93.25
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.50	97.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	94.50	95.50
Obligațiuni urbariale temeșiane		79.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50 94.50	95.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	97.25 99.—	98.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea țecimei de vin	96.50	97.—
Sorți unguresci cu premii	112.—	113.—
Sorți de regularea Tisei	107.75	107.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.55	75.50
Datorie de stat austr. în argint	76.50	76.25
Renta de aur austriacă	94.60	94.50
Sorți de stat dela 1860	129.—	128.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	827.—	824.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	268.50	270.50
Acțiuni de credit austr.	277.75	270.80
London (pe poliță de trei luni)	119.30	119.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.46	9.49
100 marce nemțesci	58.55	58.55

Cu totul noue.

Sfêrmitoare de cucuruz cu ventilator. — **Tăietori de napi** și **tăietoare de paie** recomandă pe lângă prețurile cele mai eftine.

Fabrică de mașine agricole.

Andreiu Rieger.

[317] 1—3 *Sibiiu.*

LOTERIA ESPOSIȚIUNEI TRIESTINE.

1000 nimeritori în preț de fl. 213.550

Una soarte 50 cruceri

1000 nimeritori în preț de fl. 213.550

1 nimeritor principal: **bani gata 50.000 floreni** sau **8.800 galbini.**
2 nimeritori principali: **bani gata 20.000 floreni** sau **3.500 galbini.**
3 nimeritori principali: **bani gata 10.000 floreni** sau **1.750 galbini.**
4 nimeritori principali: Colet și cercei cu brilante, preț 10.000 floreni

Patru nimeritori: Scule de aur cu brilante și mărgele în preț **de câte 5000 fl.**
Cinci nimeritori: Scule diverse în preț **de câte 3000 fl.**
987 nimeritori în preț **de câte 1000, 500, 300, 200, 100, 50** și **25 floreni.**

Tragerea în 5 Ianuarie 1883.

Prețul sorților *50* cruceri

Comande pe lângă acluderea de 15 cr. pentru spese de postă sûnt a se adresa

TRIEST, P. Grande N. 2. **Despărțĕmêntul loteriei Espositiunei Triestine** TRIEST, P. Grande N. 2.

Pentru primirea traficului de sorți a se adresa numai decât la adresa de mai sus.

Sorți se află în Sibiiu la institutul „ALBINA“ și la redacțiunea „Telegrafului Roman“. [315] 2—4

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 145. Sibiiu, Sâmbătă 11|23 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Puncte negre.

Până la călătoria lui Giers, a ministrului rusesc de esterne, orizontul politic al Europei părea destul de limpede. Se credea că cu încetarea luptelor din Erțegovina și Crivoscia și cu campania cea scurtă din altă parte a lumei din Egipt, electricitatea din atmosfera politică s'a consumat. Jocul armelor, cugeta omul, că va fi înlocuit cu desbateri diplomatice, cari vor mai repara, cât se va putè, edificiul păcei europene.

Dar eată, se desface o peatră mică din munte, neînsemnată la vedere, care cu cât se rostogolesce mai departe, cu atâta cresce și amenință sĕ sdrobească picioarele de lut ale păcei europene.

Giers pleacă într'o călătorie în afaceri de familie. În călătoria sea se abate pe la Varzin, unde petrecea Bismarck. De acolo merge la Berlin, de unde trece mai departe în Italia.

Cu cât diplomatul rusesc merse mai departe, cu atât și comentarele despre călătoria lui au luat dimensiuni mai neliniscitoare. Și acum, când e vorba că la reîntoarcere diplomatul rusesc se va abate pe la Viena, comentarele călătoriei varsă deja scântei și flacări, încât ochiul nedeprins cu arătări de aceste nu mai scie, în cătrău sĕ privească și cu atât mai puțin sĕ se orienteze, dacă și din care parte are sĕ se descarce tempestatea.

Alianța austro-ungaro-germană era până aci nu numai un lucru care nu se putea trage la îndoială, ci era tot odată și o garanție a păcei europene.

Ceteas că cineva oficioasele și neoficioasele din Berlin și Germania, cetească și oficioasele din Austro-Ungaria și va sta înmărmurit de schimbarea de preste noapte, ce i se înfățișează.

Pe când mai nainte era un cuget și o inimă, că alianța austro-germană garantează pacea Europei, astădi aceleași foi de o parte aud deja tropotul cailor căzăcesci și zuruitul sgomotos al tunurilor grele rusesci, apropiinduse de granițele Germaniei, și de altă parte vĕd alianța cea sigură intre Germania și Austro-Ungaria clătinânduse din temelii.

Oficioasele noastre își dau încă silința de a ascunde și tropotul căzăcesc și clătinarea alianței. Foi de calibrul ziariului „Köln, Ztg.“ însĕ, nu vor sĕ mai ascundă nimica, ci suflă în trâmbița de alarmă. Mai mult. Aceleși se aruncă cu o vehementă neobicinuită asupra Austro Ungariei, înfățișindu-o ostilă teutonismului Germaniei și cochetând cu rusismul, cu care, pe socoteala Germaniei, vrea sĕ împartă orientul. Guvernul austriac și majoritatea parlamentară austriacă este timbrată de un fel de panslavism, care vrea sĕ întrețină amiciție privată cu Rusia spre scopul indigitat.

Ungaria, ca atare, își are și ea partea sa.

Maghiarii, cari astădi fac Ungaria, sûnt cualificați de cosmopoliți, cari acasă sûnt maghiari și în afară prietini cu toată lumea, și cari consideră o Ungarie independentă de o necesitate europeană, de o scăpare și bulevard al libertății, credênd că toată lumea este datoare a sta bună pentru această Ungarie independentă. Va se zică Ungaria, care radimă și ea foarte mult pe alianța amintită mai sus, se vede și ea dată în judecata presei bismarckiane.

Cum dară au sĕ se descurce încurcăturile aceste, lângă care mai vine a se adauge, că alianța austro-ungaro-germană e încheeată pe cinci ani cu *avis* de un an?

Ajungênd la acest punct ne aducem aminte de întâlnirea dela Danzig, despre a cărei scop și resultat n'a străbătut până acum nimica în public; ne aducem aminte de amenințările din „Berliner Tagblatt“ din vara trecută și ne întrebăm, că toate acĕste au evaporat de nu li se mai scie de urmă? Nu cumva aceste sûnt sbeute în punctele negre, care se arată acum deja ca nuori negri pe orizont?

Bărbații de stat ai monarchiei austro-ungaresci trebue sĕ 'și scie da seamă de toate aceste și credem că ei nu vor duce monarchia prin o alianță atât de laudată la o isolare tocmai în momentele cele mai critice, cari amenință ca din senin pacea Europei.

Nu sûntem inițiați în arcanele politice și de aceea nici nu întrăm mai afund în cestiuni atât de complicate.

Pentru noi românii din monarchia austro-ungurească este de ajuns, ca sĕ fim deștepți și sĕ scim de situațiunea cea complicată.

Sciind și numai atâta ne este de ajuns, pentru ca sĕ câștigăm convingerea, că acum, mai mult ca ori când altă dată, avem datorință strinsă a ne grupa cu toții pe lângă stindardul intereselor noastre naționale patriotice.

Una și nu multe sĕ fie credința noastră politică, ca sĕ nu se împlinească la noi zisa scripturei: „bate-voiu păstoriul și se vor risipì oile.“

Deci, sĕ stăm bine, sĕ stăm, nu cu frică, ci cu băgare de seamă și sĕ luăm aminte, cum se vor desvolta evenimentele mai departe. Sĕ luăm aminte ca nimica sĕ nu ne surprindă și sĕ ne treacă, cu vederea cum ne-au trecut evenimentele dela 1867 încoace.

Înainte de toate solidari trebue sĕ fie românii din Austro-Ungaria. Solidaritatea ne-au dovedit la 1848 și la 1861—4 cât a fost de binecuvêntată pentru sporiul în luptele naționale politice.

Însĕ acest scump juvel politic nu trebue aruncat și trântit în ori ce direcțiune politică. Solidaritatea, trebue sĕ ne deschidem bine ochii, unde o aplicăm.

Astădi ne aflăm într'o situațiune creată, prin ajutoriul unor întêmplări, de compatrioții nostri maghiari. Lucrurile cari constitue situațiunea, sûnt așa de înaintate, încât nu putem vorbì de nici un fel de direcțiune în concret. Tot ce putem face este, sĕ arătăm lumii neajunsurile noastre. Tot ce putem face este ca sĕ ne aparăm de insultele și injuriele ce se aruncă asupra noastră denegânduni-se cu „titluri“ drepturile și esistența națională.

Sĕ fim dar cu priveghiare, dar tot-odată și activi. Activitatea, ca și priveghiarea noastră sĕ nu se manifesteze numai prin vocea unor foi și a câtorva articuli, căci nu vom ajunge la țintă.

Cum am fost de încheeați în 1881, când am ales delegații la conferența din Sibiiu, așa trebue sĕ fim și acuma și tot deauna, stând în contact, pentru ca nimene sĕ nu apuce pe căi rătăcite.

Precum vedem, cluburile, cari au ales delegații, e de lipsă sĕ nu se lângedească și sĕ nu se destrame, eară, unde s'au destrămat, sĕ se reconstrueasca. Inteligența din trênsele sĕ fie activă și sĕ caute căi și mijloace permise de lege, ca alegĕtorii nostri sĕ fie în curent despre evenimentele mari și mici, ca sĕ se scie orienta cu toții în urmarea atitudinei politice și sĕ nu se dea în mânile acelor, cari vor venì mai întêiu, ca sĕ-i seducă pentru scopuri particulare.

Sĕ priveghiăm că zilele sûnt grele!

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Decemvre.

Preferența între toate evenimentele o au astădi scirile alarmătoare, care isvorĕsc din cabinetul de esterne din Berlin. „Köln. Ztg.“ este foarte sporncă în materie de sciri de acestе. Un corespondent din Berlin scrie la foaia din Colonia „că alianța austro-germană nu ar fi pe placul unor politici din Austria și Ungaria. Aceasta este un secret public. Panslavistii austriaci, și de aceștia sûnt mulți, vĕd în alianță o pedecă pentru o amiciție privată austro rusească, care are sĕ producă rodul dărăbuirei Turciei și împrățirea acesteia între cele două împĕrății. Urmarea mai departe ar fi, alianța împerăților sub conducerea țarului alb,

FOIȚA.

Din povestile unchesului sfătos.

Despre pomul crăciunului.)*

(Urmare.)

Romanii, tot în Decemvre, adecă tot la solstițiul de earnă, serbau cam acelaș lucru, însĕ în cinstea lui Saturn, un zeu de ai lor, căruia Grecii îi ziceau Cronos, adecă zeul Vreme. Serbarea lor era întru aducerea aminte despre libertatea și egalitatea ce domnise în zilele stăpânirei acestui zeu, și pentru belșugul și bunul traiu al oamenilor, cât a domnit Saturn.

La această serbare Romanii da drumul robilor lor sĕ se veselească și dênșii după pofta inimei lor. Ba încă mulți din domni slugeau pe robii lor la masă în zilele acestor serbători. Robii earăsi mulți din ei, cari nu'și cunosceau lungul nasului, ocărau și înfruntau pe domnii lor, cum le venea în gură, și nimeni nu le putea sĕ le facă nimic pentru aceasta.

Aceste serbători sgomotoase, în care se petreceau fel de fel de necuviințe, se numeau Saturnale.

Cetățenii în aceste zile 'și trimiteau daruri unul altuia. În ajun copii din Roma, unii umblau din casă, în casă, poftind gazdelor toate bunurile de pe pământ. Alții umblau îmbrăcați în haine schimbate și cu măsci de dobitoace, tocmai cum fac astădi copii Românilor, când umblă cu brezaia, vasilica, pluguleț și altele. A doua zi umblau cu rămurele verzi și ziceau oamenilor, la mulți ani și alte alea, cum fac astădi copiii nostri cu Sorcova.

Pe atunci anul nou începea la Solstițiul de earnă. Mai târziu s'a hotărît sĕ fie la 1 Ianuarie.

Multe ar mai fi de zis asupra acestor sĕrbători ale saturnalelor la Romani; dar 'mi e teamă sĕ nu vi se urască ascultând la nagode de acestea. Mĕ mărginesc aci, cugetând că nu trebue sĕ'mi dau toată procopseala de față, căci mie nu-mi mai remâne nimic.

Așa stăteau lucrurile când s'a întemeeat creștinismul. Sfinții părinți vĕzênd aceste datini înrădăcinate la popoarele ce se creștinaseră, și de oare ce serbătorile păgânesci cădeau tot cam odată cu nascerea lui Christos, lăsară pe popoare sĕ'și facă veseliile în voe, fie-care după datina sa; însĕ le dete o întorsură creștinească și astfel remaseră până în ziua de astădi. Și fiindcă popoarele 'și uitaseră ce însemnau acele veselii ale lor pe vremile de demult, lucrarea sfinților părinți fu primită de bună.

Mai în urmă anul nou hotărîndu-se sĕ înceapă la 1 Ianuarie, sfinții părinți îngăduiră Românilor ca și veseliile sĕ le împartă în două. O parte din ele rĕmaseră pentru crăciun, eară alta se așezară la anul nou.

La noi obiceiurile dela crăciun și dela anul nou, venite cu gloatele, dela Roma, pe care le aduse Traian împĕratul, nu s'au schimbat nici cât negru sub unghie, până azi cu toată întorsura creștină ce le deteră sfinții părinți; căci tir mi-e serbarea reîntoarcerii sau biruinței soarelui asupra vrăjmașilor, tir mi-e serbările libertății și a fericirii popoarelor, tir mie veseliile dela Nascerea Mântuitorului neamului omenesc din robia pĕcatului mie unuia mi se pare că tot într'o oală ferb.

Atâta numai că trebue sĕ ție ce a apucat dela moșii, dela stramoșii lor ca la ori-ce vreme de trebuință sĕ cunoască fie care, cine sûnt ei și de unde se trag.

Ear dacă va fi sĕ ajungem la povestea cu o turmă și un păstor, atunci se schimbă vorba. Când și-or lăsa alte neamuri obiceiurile și datinile lor numai atunci sĕ ni le lăsăm și noi pe ale noastre.

Acum după ce v'am spus tot ceea ce d-voastră știți de mai nainte, ia sĕ o întoarcem și pe foaia cealaltă, sĕ vedem ce cuvintează.

După așezarea gloatelor romane aduse de Traian impĕrat, aici pe pământul nostru, s'au sculat o sumedenie de neamuri, unele mai sĕlbatice și mai rĕsboinice, cu armă și cu foc ca sĕ se facă stăpâni ei pe pământul apucat de noi. Însĕ cum spune zicătoarea.

o alianță a cărei ascuțiș ar fi îndreptat contra teutonismului. A doua sortă de adversari ai alianței austro-germane, în lăuntrul monarchiei habsburgice, sûnt cosmopoliții crescuți în ideile franceze-liberale, cari acasă sûnt maghiari și în afară pretinii lumei întregi, cari consideră o Ungarie independentă de o necesitate europeană, de scăpare și bulevard al tuturor libertăților și cred că toată lumea e datoare a întrevenì pentru această Ungarie independentă; cari însă afară de Ungaria numai cred nimica de lipsă, nici intregitatea Germaniei, nici a Austriei, nici a altui stat". Corespondența se ocupă apoi cu politica maghiară din 1870 contrară Germaniei și despre nisuințele din monarchie de a paralisa alianța austro-germană. Corespondența amenință cu mâna liberă, după ce va espira terminul alianței în 1884.

Foile vieneze și budapestane caută să slăbească puterea amenințărilor dela Berlin și asigură că de un conflict cu Germania nu poate fi vorba.

Spațiul nu ne permite a înregistra tot ce se scie în obiectul acesta. Vom reveni.

Englitera a învitat puterile la conferența dunăreană.

Traducem și publicăm mai la vale, ḑice „Românul" de Mercuri, un foarte însemnat articol al ziarului parisian *„Le Bien public"* înserat în fruntea numĕrului sĕu dela 11 Decemvre, sub titlul *„Români și Unguri"*.

E de prisos a mai atrage atențiținea asupra acestei lucrări, căci ea se recomandă în deajuns prin tonu-i împăciuitor, prin simțĕmintele ce esprimă și prin vederile clare, înalte și de cel mai mare înteres politic, asupra cărora adûnc și serios trebue să cugete toți, și mai cu osebire cei cărora sûnt direct adresate.

„Telegraful" despre Ciangăi.

Ḑiarul Bucurescian „Telegraful" scrie asupra acestei teme în nrul sĕu de Mercuri următoarele:

Luna trecută a sosit la Pesta o deputațiune a așa numiților ciangăi din Bucovina. Această deputațiune s'a declarat de a fi trămisă din partea a 20,000 de ciangăi, cari locuesc partea României, cunoscută sub numele de Bucovina. Deputațiunea cere într'un mod energic ajutor dela Dieta și guvernul maghiar, ea declară că scăpând de procesul de romanisare, la care se află supuși, sûnt espuși a murì de foame și nu se mai pot susținè cu toată înteligența și forța lor de resistență estraordinară, cu care, după spusele maghiarilor, să află înzestrați.

Renumit prin ignoranța sa, istoricul maghiar Lászlo Mihály, în opera sa fantasmagorică întitulată: „Frații noștri din Orient" nu ține de loc compt de faptul nedubitabil că acești Ciangăi înainte cu vr'o 200 de ani au trecut munții Carpați și s'au stabilit în Bucovina; causa emigrațiunei din patria lor a fost că se vĕḑură espuși a murì de foame și nu se mai puteau susținè „cu toată inteligența și forța de resistență estraordinară" a neamului maghiar.

„Sătui de viața nomadă, ḑice preotul Tonka (unul din delegați,) Ciangăii din Bucovina cerură voiă de-a se reîntoarce în patria lor."

Cererea e logică și legitimă, după părerea noastră nimic n'ar fi mai nimerit din partea guvernului maghiar de cât a sprijini aceasta.

Ce se va întâmpla dupa ce Ciangăii se vor permuta ear în Ungaria este un alt lucru: însĕ dd. patrioți din Pesta nu pot și n'au drept moral de-a refusa aeestor maghiari de a se reîntoarce, de unde au plecat.

Miseria însĕ e mare în Ungaria, cetitorii nostri cunosc faptul, că din an în an emigrațiunea din Ungaria cresce mereu; guvernul maghiar înspăimêntat de mărimea valurilor emigrătoare, cari părăsesc țeara, a creat legi escepționale pentru a opri această emigrațiune. Așa fiind, resultatul reîntoarcerei Ciangăilor devine mai mult decât vĕdit, ei nu vor putea sta mult în regatul maghiar și instictele lor de popor mongol-nomad îi vor împinge ear să părăsească țeara pe care o cred de patria lor.

Deputațiunea de Ciangăi a fost compusă din 7 inși, 6 țĕrani cu căciuli mari și conducătorul lor preotul protestant Carol Tonka. La banchetul ce li s'a dat în clubul scriitorilor și artiștilor din Pesta unul din membrii deputației 'și-a arĕtat înțelepciunea ridicând un toast pentru „generalul superior al oblăduirii ungaresci, ministru Koloman Tisza!"

Maj. Sa a promis deputației, că va face tot posibilul spre a realisa dorințele Ciangăilor. Asemenea promisiuni li s'au făcut și din partea miniștrilor și a deputaților. Și noi le dorim Ciangăilor bucovineni ca sĕ'și vadă cât de curând visul cu ochii, ne temem numai ca nu cumva până ce se vor așeḑa cele 20,000 suflete în pustiele Ungariei să fie silite alte o sută de mii a părăsì țeara din causa miseriei, ce coplesește și aici pe țĕran.

* * *

O altă cestiune asupra căreia a fost atrasă ḑilele din urmă atențiunea presei maghiare ne face a încheia cestiunea Ciangăilor din Bucovina cu cestiunea confraților lor din România. Sĕptămâna trecută cu ocasiunea discuțiunei asupra capitolului subvențiuni și burse din budgetul Ungariei, s'a atins în Dieta maghiară și cestiunea ajutorărei Ciangăilor de dincolo de Milcov. Eată în resumat ce s'a vorbit în această privință:

„Deputatul Adam Lazăr: De 10 ani vĕ tot rog să votați burse pentru tinerii ciangăi din Moldova, ca-să poată venì în Ungaria la scoalele pedagogice, spre a se prepara de învĕțători, pentru scoalele maghiare din acea țeară, și n'ați făcut.

„Coloman Thaly: Scopul nostru trebue să fie să aducem pe toți Maghiarii din România și din Bucovina și sĕ-i colonisăm în Ungaria. Deci aș voì să aflu dacă guvernul a făcut ceva pe cale diplomatică în scopul acesta și cu ce resultat? Eu cred că în România sûnt cu toții peste 250 mii de Maghiari, ear mai înainte au fost 300 de mii și mai de mult, 500 de mii, căci Cumanii și Pecenegii au fost Maghiari și Moldova era a Maghiarilor. După acestea Thaly pretinde, că guvernul Maghiar să facă schimb, dând guvernului României câte doi români pentru un maghiar.

„Ministrul financelor, comitele J. Szapary respunde lui Adam Lazăr, că guvernului unguresc nu'i prea dă mâna să ajute ciangăii din Moldova în modul pre cum cere el din causa, că atunci și guvernul României ar putea cere dreptul de reciprocitate, că adecă să ajute și el cu burse pe tinerii români din Ungaria, ceea ce nu se poate suferi. Ministrul însĕ scie și recomândă altă cale, adecă: diversele societății filantropice și scolastice private, acelea să ajute pe ciangăii din Moldova.

Lui C. Thaly. ministrul 'i respunde că s'au și luat mĕsuri pentru aducerea ciangăilor în Ungaria, că începutul se face cu cei din Moldova, că ciangăii vor fi așeḑați dela rîul Tisa încoace pe la Bănat, îndată ce se vor termina lucrările desecărei bălților și altor ținuturi apoase, că li se vor pune condițiuni de colonisare cât se poate mai ușoare.

Bietul Thaly declarând franc că Pecenegii au fost maghiari, ne declară deci că Moldova a fost maghiară de oare ce acest popor locuì un timp foarte scurt această parte a României; d. Coloman Thaly e modest în declarațiunea sa, căci putea să ḑică și mai mult, fiindcă istoriografii ruși și slavi declară că pecenegii, un popor mongol, locuiau altădată Volga, Don și apoi Sudul Rusiei și Dniprul, așa fiind Rusia dela Ural și până la Dnistru era și ea a Maghiarilor; apoi dacă vom lua în considerațiune că Hunii și ei erau maghiari și că Attila a străbătut până la Châlons și până la porțile Romei, Italia deci și Francia sûnt ale Maghiarilor.

Pentru a convinge pe onorabilul deputat maghiar, sûntem forțați a cita acì pe celebrul monografist rus Costomaroff, care ḑice următoarele în volumul XI întitulat: „Rusia federativă din antichitate": Statele slave dela Sud fură prada Pecenegilor și a Cumanilor, a Bulgarilor și Tătarilor; Pecenegii venirĕ după Goți și se așeḑarĕ pe malul Achtubei, dar goniți de bulgari plecară spre Don și apoi spre Bug și Dnistru. Navălind asupra Chievului hordele lor fură respinse de cnezul Volodimir, ear de atunci ei n'au mai îndrăsnit să atingă statele slave dela Sud-Vest...."

În basa acestor considerațiuni într'u cât-va istorice, somăm pe onorabilii noștrii vecini a nu se gena în deducțiunile lor și lăsând modestia, cu care în general sûnt cam cercați a declara franc pretensiunile lor asupra Pusiei, Italiei și chiar Franciei, cel puțin până acolo unde a străbătut teribilul Attila.

Români și Maghiari.

Articulul ce urmează este cel din „Le Bien Public", signalisat de noi în nrul nostru de Marți.

Articulul e scris într'un ton împăciuitor, clar și este de interes politic.

De aceea îl împărtășim în tot cuprinsul lui în traducere românească, precum urmează:

„Românii din provinciile rĕsăritene ale imperiului austro-ungar se pot de sigur numĕra între desmoșteniții soartei.

Această poporațiune latină de aproape patru milioane de suflete, ocupă un vast teritoriu, pe care e grupată în mase compacte: abia se află, în mijlocul atâtde des, câte-va aglomerațiuni mai mult sau mai puțin numĕroase de locuitori de origine germanică sau maghiară.

Aproape totalitatea Românilor din imperiul austro-ungar locuesce în țĕri care fac parte din Ungaria, numai de câți-va ani; acele țĕri sunt marele principat al Transilvaniei și partea Ungariei, care se întinde dela estremitatea apusană a Transilvaniei până la țĕrmul stâng al Tisei.

Comparați cu poporațiunile ce le sûnt vecine, ei au în favoare-le nu numai vechimea originei, ci și superioritatea numĕrului; și cu toate acestea, situațiunea lor politică, care dela cucerirea maghiară în coace, era situațiunea unui popor subjugat, căruia nisce stăpâni străini nu-i lăsară nimic din independența lui, a devenit și mai rea, în secolul al cinci-spre-ḑecelea, când năvălitorii Unguri și Secui, în unire cu colonii Sacsoni, formară între dênșii un pact solemn pentru a lua Românilor până și umbra drepturilor lor civile, politice și religioase. Acest pact devenì legea fundamentală a principatului Transilvaniei; el e cunoscut în istorie sub numele de *Unio trium nationum.* În starea de înjosire creată prin acest pact, Românii se găsiră nu numai supuși legilor ce guvernau atunci feudalitatea, dar se imaginară în contră-le mĕsuri de rigoare speciale, care îi loviră în religiunea, în moravurile și chiar în limba lor. E curios studiul vecsațiunilor neauḑite îndurate de Români, chiar în momentul, când ideile de umanitate, de toleranță și de civilisațiune începeau a se rĕspândì în toată Europa. Această apăsare a făcut pe poporul român să peaḑă răbdarea de mai multe ori; de mai multe ori el a trebuit să recurgă la revoltă, pentru a încerca să pună capĕt abusurilor comise în paguba lui. Dar toate aceste încercări au fost zadarnice. Forța a primat tot-dea-una dreptul.

Departe de a se îmbunătățì condițiunea Românilor din Transilvania, ea devenì din ce în ce mai de nesuferită în cei dintâiu ani ai acestui secol; cu toate acestea jugul ce li se impunea și în această epocă, luà un caracter deosebit. Cetățenii din orașe și seniorii unguri, concepênd idea de a maghiariza, prin toate mijloacele putincioase poporațiunile de rasă străină în mijlocul căror trăiau, își aruncară mai întâiu ochii pe servii români, pe care deplorabila lor stare materială și spiritul lor puțin cultivat părea a-i face mai proprii pentru această asimilare; era vorba ca, esercitând sistematic asupră-le un fel de constrîngere intelectuală, sĕ-i fusioneze în națională

Apa trece, pietrile rĕmân.

Aceste neamuri, după ce au pârjolit și s'au opintit să șteargă din fața pămêntului ori-ce urmă de romanitate, s'au strecurat și ele binișor una după alta, gonite de alte neamuri și mai barbare și mai numeroase.

Veacuri întregi bieții românași nostri fură siliți a trăi tupilați prin păduri, vârîți prin scorburile copacilor și ascunși prin văgăunile munților până ce să treacă de pe capul lor o așa urgie dumneḑeească și omenească.

Când eșiră la iveală și se întoarseră pela locurile lor, Românii fură mai tot ceea ce fuseseră când 'i aduseră Traian impĕrat în locurile acestea. Ce e drept, nu mai avură carte și de aceea, se vede, că puternicii de prin preajma noastră, nu voeau, vedeți d-voastră, dragii moșului, să le facă și lor parte a trăì, măcar, la lumina soarelui, Români, precum firea 'i lăsase pe dênșii.

Însĕ, acelea neamuri vrăjmașe deși se cerca să despoaie pe poporul nostru de toate doveḑile lui de romanitate, două lucruri nu le puteau smulge dela inimă; aceste lucruri fură limba noastră românească și datinile și obiceiurile moștenite dela buni și dela străbuni.

Tocmai e acum în veacul nostru, vre-o câțiva oameni de-ai nostri și vre-o câțiva învĕțați de alt neam, care trecură pe aici, și vĕḑură jocurile, datinile, și auḑiră colindele, bazmele și ḑicăturile din graiul nostru, se deșteaptă deodată și cunoscură că se cam potrivesc cu cele ce cetiseră ei prin cărțile păgânilor Romani că sûnt aidoma cu ale lor.

Atunci prinseră a scrie, deterà târgului prin stampă minunea aceasta, și toți cu totul recunoscură că sûntem viță de romani.

Noi însĕ pare că ne-am culcat pe urechia aia, cum se ḑice, după ce ne-a cunoscut lumea cine sûntem noi, și lăsăm să se strecoare pintre noi datini și obiceiuri străine, și eată cum:

De câțivă ani a năboit în orașele noastre o mulțime de străini; ei au adus cu dênșii multe datine de ale lor, pe care Românii le primesc, pentrucă ci-că sûnt la modă. O, bat-o nevoia de modă! Ea are să ne răpue!

Să povestesc una din aceste datine, ce s'ar părè că n'are nici o însemnătate, dară care poate să cază rĕu la văpsea.

Eu, în copilăria mea nu-mi aduc aminte să fi vĕḑut, ba nici pomeneală nu era, ca se pue negustorii nostrii potcoave la pragurile prăvăliilor lor. Din potrivă, eată ce cuvintează ḑicăturile noastre în privința potcoavelor:

Și-a lepădat potcoavele, adecă a murit. Umblă după potcoave de cai morți. Adecă umblă după treburi care nu pot sĕ-i aducă nici un folos sau își perde timpul degeaba. A potcovit bine pe cineva.

Adecă prin viclenie a înșelat pe neștine.

Acesti străini vinind cu deșartele lor credințe, că adecă potcoave de cal găsite pe drum, aduce noroc la casa omului, mulți din ei își potcoviră pragurile prăvăliilor.

La noi după cum auḑirăți din ḑicăturile asupra potcoavelor, numai noroc nu insemnează.

(Va urma.)

ungară şi sĕ mărească astfel puterea şi întinderea ţĕrilor maghiare. Această ideă era întemeiată pe utopii nerealisabile în ḑilele noastre: căci nu numai forţa e neputincioasă de a desnaţionalisa astfel un popor şi a amesteca într'un mod atât de strins două naţiuni pe care le desparte tot; originea, moravurile, limba, religiunea; dar, încât privesce mai cu osebire pe Români, simţĕmêntul ce au despre rasa lor latină — simţĕmênt pe care ei şi l'au transmis într'un mod, ca sĕ ḑic astfel înconsciinţe, din generaţiune în generaţiune — a luat o desvoltare şi un avênt încă şi mai mare dela sfêrşitul secolului trecut în coace şi aceasta tocmai la acea parte de Români, care e vecină cu Ungaria. Nu e dar încă mirare împotrivirea desperată ce ei au opus ori cărei încercări de maghiarizare ce s'a îndreptat asupră-le.

Nici o naţiune n'a abusat mai mult de avantagiul posiţiunei sale pentru a face rĕu altei naţiuni, cât au abusat Ungurii pentru a face neajunsuri Românilor din provinciele austro-maghiare. Şi cu toate acestea nu ne putem oprì de a recunoasce că această atitudine a Ungurilor are ca punct de plecare un simţĕmênt demn de admiraţiune. Toţi sciu că acest popor are un patriotism ardent, mulţămită căruia şi-a putut păstra individualitatea în mijlocul atâtor elemente străine şi ostile, dar care — tocmai din causa intensităţii sale — devine adese escesiv şi degenerează într'o trebuinţă violentă de a năbuşì la alţii acest simţemênt atât de laubil la sine.

Această tendenţă periculoasă sĕ manifestă mai cu osebire în 1848, chiar în momentul când naţiunea ungară revendica independenţa sa compromisă. În această epocă, fapt de necrĕḑut, aceleaşi arme serviră Ungurilor pentru a'şi apĕra libertatea în contra dominaţiunei străine, şi pentru a esercita ei înşişi cea mai crudă apăsare în contra nefericitului popor român din Transilvania, care, din parte-i aspira la o viaţă mai independentă. Ungurii n'ar trebuì sĕ uite atât de curênd desastrele ce le a causat inconsecinţa purtării lor politice.

În această luptă, pe atât de bizară pe cât şi înverşunată, Românii din Austria avură pentru un moment sorţii de a dobândì bunele graţii ale guvernului din Viena, care le acordà drepturi egale cu ale celorlalte naţiuni, din care se compune imperiul. Dar mai fericiţi în urmă şi admirabil serviţi de împregiurări, Maghiarii sciură sĕ se folosească de nefericirile încercate de Austria în 1866; ei dobândiră alipirea la regatul Ungariei a vechiului principat al Transilvaniei. Această încorporare se făcu fără consimţĕmêntul şi în contra voinţei Românilor, adecă a părţei celei mai mari din poporaţiunea Transilvaniei.

Astfel, când trebue a da o organisare nouei provincii, în loc de a ţine seamă de deosebirea raselor într'unite sub aceeaşi administraţiune, în loc de a păstra şi de a desvolta dispoşiţiunile echitabile, pe care Austria sciuse sĕ le ia în favoarea lor, guvernul unguresc — fără a se îngrigì de trebuinţele noue create de avêntul spiritului public, a recurs la tot felul de mijloace ilicite pentru a obliga pe Români sĕ renunţe la limba lor şi ale impune limba maghiară, pe care pretind a o face unică şi singură în ţeară, unde, din causa multiplicităţii raselor ce o locuesc, până la 1848 limba latină a servit pentru toate transacţiunile oficiale.

Sub patronagiul şi cu spriginul autorităţilor, se formară numĕroase societăţi, cari urmăriră în modul cel mai activ lucrarea de maghiarisare, ale căreia resultate reale sau imaginare fură relatate cu sgomot în toate publicaţiunile statului.

Naţiunea şi guvernul ungar au avut totdeauna grigia de a procura presei europene informaţiuni eronate şi de natură a înşela publicul asupra lucrurilor ce se petrec în realitate în Ungaria. Ei au isbutit a'şi da la mulţi oameni meritul de a fi un guvern şi o naţiune animaţi de spiritul cel mai liberal; dar ceea ce n'au spus este că în Ungaria nu numai statul n'a deschis scoale naţionale pentru poporaţiunile ce nu aparţin rasei maghiare, ci şi că întrebuinţează toate mijloacele care nu se pot aproba pentru a oprì pe Români de a contribui cu mijloacele lor particulare la întreţinerea proprielor lor scoale. Ceea ce asemenea încă n'au spus e că guvernul subvenţionează numai scoale unde nu se învaţă decât ungurește şi că aceste scoale, în mânile sale sûnt instrumentul cel mai puternic pentru a maghiarisa Transilvania.

Şi nu sûnt aceste singurele pedeci aduse desvoltărei naţionale a Românilor, o lege asupra presei, de un caracter cu totul escepţional şi care nu privesce decât pe teritoriul locuit de Români, li se aplică în modul cel mai arbitrar.

E lesne de a se lăuda cu liberalismul; e lesne de a trece drept un stat constituţional înzestrat cu un regim representativ, şi de a trimite naintea representaţiunii naţionale pe toţi acei cari ridică vocea pentru a formula o plângere sau a semnala un abus. Ceea ce e mai anevoie este de a mărturì că poporaţiunii române îi este interḑis acest mod de a 'şi revendica drepturile şi că pentru a 'i răpì ori-ce mod de acţiuni şi ori-ce influinţă parlamentară, s'a făcut o lege escepţională numai pentru Transilvania, adecă pentru ţeara, ai cărei locuitori sûnt două treimi Români. Această lege lipsind de dreptul electorale cea mai mare parte din Români care în Transilvania, formează aproape totalitatea clasei rurale, singura laborioasă şi productivă, recunoasce — în schimb — ca alegĕtori pe toţi Ungurii nobili, privilegiaţi în virtutea regimului feudal, care era în vigoare înaintea revoluţiunii dela 1848, ori cât de sĕraci şi ori cât fără de căpătâiu ar fi aceşti alegĕtori. Ast-fel înţeleg Ungurii liberalism şi ast-fel îl practică pentru folosul lor, dar pentru cel mai mare prejudiţiu al Românilor. Acestia neputênd lua parte într'un mod util la desbaterile parlamentare, au hotărît de a se abţinè dela ori-ce amestec în mişcarea electorală şi de a protesta, prin atitudinea lor pasivă şi resemnată, în contra mĕsurilor arbitrare a căror victimă sûnt.

Dela 1866 în coace ei s'au întrunit în mai multe rênduri, în adunare naţională pentru a discuta asupra liniei de purtare ce trebue sĕ obsĕrve în faţa situaţiuni inice ce le facea guvernul dela Budapesta.

La fiecare nouă într'unire, simţêndu-se lipsiţi de ori ce ajutor eficace au otărît de a stărui în această sistemă de abţinere electorală şi de a opune o mută protestare în contra mĕsurilor ilegale ce li se împuneau, sub adăpostul legalităţii ei au refusat de a da, prin presenţa lor în camera maghiară tristul spectacol al unei minorităţi tot deauna sdrobită, totdeauna batjocorită.

Cea mai însemnată din aceste adunări e cea din 1881 şi în care toţi Românii din Transilvania şi din Ungaria au fost representaţi prin o sută cinciḑeci şi trei deputaţi, numiţi de toţi alegĕtorii români cărora chiar legea ungară le recunoasce dreptul devot.

Ori cât de restrîns ar fi votul dela care aceşti representanţi au primit mandatul lor, toată poporaţiunea română din regatul Ungariei a recunoscut bucuroasă autoritatea lor, pentru ca cel puţin de astă dată, voturile acestor privilegiaţi n'au fost espuse de a fi înnecate de alegĕtori de naţionalitate străină. E dar permis de a ḑice că, în această împregiurare, poporaţiunea română întreagă s'a întru'nit şi a luat otărîri, a căror însemnătate nu va scăpa nimĕnui. Adunarea, după ce a confirmat otărîrile adunărilor precedente, a otărît planul amănunt şi precis al politicei viitoare a partidei naţionaliste, şi a ficsat programa ei."

Acì autorul reproduce în resumat cererile memoriului şi apoi urmează:

„E urgent," credem, că opiniunea publică sĕ nu se mai lase a fi îndusă în eroare prin informaţiunile falsе ce i dă presa maghiară despre cele ce se petrec în aceea parte a Ungariei; e urgent ca sĕ înceapă a se cunoasce în Europa realitatea faptelor şi ca sĕ'şi facă o ideie mai lămurită şi mai precisă despre aceea poporaţiune română, care a îndurat pe nedrept şi care îndură încă şi astăḑi tirănia unui stăpân violent, ascuns sub aparenţă înşelătoare a celui mai liberal protector.

Sĕ nu se uite că aceşti Români nu sûnt o grupă neînsemnată perdută în imensitatea imperiului, ca spre esemplu Albanesii în Balcani, şi că formează în sinul provincielor ocupate de ei în Austro-Ungaria, maioritatea poporaţiunii. Sĕ se ţie asemene seamă că Românii de dincoace de Carpaţi sûnt o porţiune însemnată dintr'un popor de nouĕ milioane de suflete care, de şi e împărţit între diferite state, din punct de vedere politic, nu e mai puţin într'unit prin comunitatea originei limbei şi vieţei întelectuale.

Nu numai în numele echităţii şi al justiţiei, acest popor merită a participa la toate bine-facerile civilisaţiunei noastre moderne, ci chiar din punctul de vedere particular al ideilor ce au astăḑi curs la noi, nimeni nu poate contesta Românilor din Ungaria dreptul de a remânè Români, aşa precum doresc, Români în tradiţiunile, Români în moravurile, Români în libera manifestare a activităţii lor întelectuale.

Am spus deja că, înainte de 1866, guvernul imperial din Viena, care totuşi n'a făcut nici odată paradă de liberalismul sĕu, nu le-a precupeţit cea mai mare parte de aceste drepturi.

Este oare raţional, este prudent ca guvernul din Budapesta sĕ lucreze într'un mod cu totul deosebit în privinţa lor?

A combate nisce revindecări atât de legitime ca cele formulate de Români, — ni se pare — a se espune într'o ḑi sau într'alta la un conflict, care ar putea avè un resultat funest pentru cei cari ar căuta sĕ'l provoace. De sigur Românii nu se gândesc, nu se pot gândì de a rupe legătura care de secule unesce soartea lor cu destinele imperiului austro-ungar; şi, pe de altă parte, oamenii cari dirig astăḑi politica regatului Românei, se inspiră de principii prea înţelepte şi prea moderate, pentru a forma proiecte temerarie, care ar tinde la desmembrarea marei puteri vecină lor. Dar, cu toate acestea, nu e oare de temut că, împingênd pe Transilvăneni până la capĕt, că oprindu-le cu o stăruinţă arbitrară întrebuinţarea limbei lor, a acelei limbi de care sûnt mândri ca de moştenirea cea mai glorioasă ce le-au lăsat strămoşii lor Romani, a acelei limbi pe care o cultivă cu atâta iubire, în unire cu fraţii lor dela Dunăre, pentru a o transmite copiilor lor, nu e oare de temut că atâtea persecuţiuni imprudente, atâtea vecsaţiuni nedrepte vor înstrăina din ce în ce mai mult pe Românii din Ungaria de un guvern, care necunoasce astfel cele mai inocenţi şi mai legitime ale lor aspiraţiuni şi i vor face, fără voiă, sĕ întoarcă privirile cătră aceia cari, chiar în puterea vocei sângelui, sûnt protectorii lor naturali?

Puterile se sleiesc lesne în luptă, mai cu seamă, când lupta e angagiată între două naţiuni care sûnt gata la toate sacrificiile, care pot dispune de forţe numerice aproape egale şi care sûnt înzestrate de aceeaşi vitalitate naţională.

În acest cas, vine totdeauna un al treilea, care se folosesce de aceste neînţelegeri şi divisiuni. Maghiarii nu pot sĕ nu scie, ca şi Românii, că nu ei singuri sûnt care poftesc şi că nu sûnt cei mai bine pregătiţi a lua, într'o ocasiune favorabilă, supremaţia în Europa orientală.

Elementele slave şi germanice care le încongioară constitue, pentru unii ca şi pentru alţii, o necontenită ameninţare, o armă care-i va lovì cu atât mai sigur cu cât ea îşi întăresce pe fie ce ḑi puterea prin neînţelegerile lor. În loc de aşi înstrăina prin procederi nedrepte şi nedemne de timpii în care trăim, simpatiele poporaţiunilor române, Maghiarii ar avè de sigur mai mult interes de a face sĕ înceteze, odată pentru totdeauna, apĕsarea ce esercită asupra Românilor din Ungaria.

Astfel, ori-care ar fi stima şi admiraţiunea ce ne înspiră bărbaţii de stat ai Ungariei, sĕ ne permită ale declara, cu toată francheţa, că lor, relele calcule ale politicei lor greşite şi ambiţiunei lor prea esclusive, se va atribuì cea mai mare parte din rĕspundere, în ori ce cataclism, care ar avè de efect de a distruge, în germinele sĕu, viitorul prosper la care au dreptul de a aspira tot atât toate popoarĕle şi toate statele de pe ţĕrmii Dunării rĕsăritene, cu condiţiunea însĕ de a face ca sĕ domnească între ele cea mai frăţească înţelegere.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman".

Alma în 17 Decemve 1882. Domnule redactor! Autorităţile publice maghiare au comis în comuna noastră un act violent, care nu trebue trecut cu vederea.

Înainte de a vĕ face cunoscut cu însuşi actul, ertati mĕ sĕ anticipez unele lucruri esplicătoare, întêmplate cu doi ani mai înainte.

De doi ani s'a vîrît şi în comuna noastră unaţia. Dimpreună cu clericul nostru de odinioară, George Şerban, au trecut la confesiunea gr. cat. şi alţi 3 indivíḑi. Clericul numit a devenit paroch în Şmig, după-ce a sĕmĕnat desbinarea în comuna noastră. Desbinarea devenì acută în decursul timpului. Murind o ţigană de confesiunea unită venită la noi din altă comună, uniţii au cerut sĕ fie înmormântată în cimiteriul bisericei noastre, ceea ce greco-orientalii nu voiră sĕ o conceadă odată cu capul. La espresa dispunere a autorităţilor publice se efeptuì însĕ înmormântarea şi oamenii nostri s'au vĕḑut îndemnaţi a recurge şi apela la ministeriul de justiţie încontra acestei dispoşiţiuni. Prin resoluţiunea sa dt. 13 Iunie 1881 Nr. min. 16 ministerul de justiţie a resolvit causa într'acolo, că „în afacerea aceasta organele politice n'au voie a se amesteca."

Uniţii, nemulţămiţi, au resuscitat procesul de nou pe cale politică. În urma acesteia a eşit pretorele în primăvara trecută în faţa locului, spre a face investigaţiune; cererei noastre: de a ni se asculta şi martorii nostri în causă de controversă, nici până aḑi nu i s'a dat loc. Lucrul a rĕmas de atunci baltă. Atâta spre orientare!

De vre o trei ḑile a murit în comuna noastră o muere greco-catolică. Fiul acesteia a cerut ca moarta sĕ fie îngropată în cimiteriul nostru cu preot gr. cat. Oficiul nostru parochial nu s'a arĕtat ne aplicat a concede îmmormêntarea, îndată ce va aduce petentele un mandat special

dela pretorul, prin care să se demânde concederea.

Pretorul nici la espresa rugare a oficiului parochial, în care i se arată, că poporul nostru e resolut a nu concede înmormêntarea, n'a voit se scie de mandat. În 17 Decemvre a. c., vin, trimişi de pretorele, doi gendarmi, cerênd a se da voie, să se înmormênteze moarta în cimiteriul nostru, fără a avè însă vre un mandat în scris dela trimiţĕtor. Poporul nostru, auḑind, că nici gendarmii n'au mandat, a strigat in gura mare, că nu concede înmormêntarea cu nici un preţ. Până ce poporul a asistat la serviţul divin, greco-catolicii s'au apucat şi fără concesiune — sub scutul gendarmilor — de groapă. După biserică s'a adunat întreg poporul nostru, în frunte cu parochul locului, în cimiteriu, cerênd dela gendarmi mandatul, pe basa căruia sûnt împuterniciţi a urma astfel precum urmează. Nepotêndu-şi justifica gendarmi, de o parte procedura, ear' de altă parte arătându-li-se acestora resoluţiunea ministerială suspomenită, s'au retras, insistând, ca să ese din cimiteriu săpătorii groapei.

Astfel se duse apoi poporul la ale sale. Pe la 4 oare seara în 17 Decemvre ne pomenim în comuna noastră cu adjunctul pretorial. De loc a fost adunat şi poporul în masă, cerênd să i se dea mandat în scris, altfel nu va concede înmormêntarea. Înterpelări şi provocări între popor şi adjunct îşi iau începutul. De odată ce să veḑi! Un escadron de husari şi vre-o 30 honveḑi sosesc în comuna noastră cu armele puse în stare resboinică spre a delătura revolta ce nu esista. După ce acestia au vĕḑut că pretorul ia dus în Aprile cu patru luni mai nainte şi că nu-'i lipsă de ei, s'au întors de unde au venit. Adevĕrat, că puterea statului ajunge preste tot locul!

Varietăţi.

* (Transferare.) Escel. Sa dl ministru de justiţie a transferat pe vice-notariul dela tribunalul reg. din Caransebeş, Iulie Puşcariu, la tribunalul reg. din Budapesta în aceeaşi calitate.

* (Postal). La gara din M. Oşorheiu s'a deschis Joi în 9/21 Dec. un nou oficiu postal.

* (Universitatea naţională săsească) îşi continuă şedinţele*). În şedinţa dela 19 între alte s'a desbătut şi petiţiunile comunelor bisericesci gr. or. din Sighişoara, Vinerea, Boiţa Tălmăcel, Porcesci, Sebeşul sup. şi inf. şi a com. gr. cat. din Sibiiu pentru subsidii în favorul scoalelor. Comisiunea din considerante la starea actuală a cassei a propus respingerea petiţiunilor. În decursul desbaterei s'a mai făcut o propunere şi în favorul comunei bisericesci din Lancrăm. Majoritatea universităţei a primit propunerea comisiunei, eară Dr. Păcurar a însinuat vot separat. Votul majorităţei noi îl aflăm că este, cel puţin inoportun.

* (Pentru Ciangăi) s'a ţinut Luni în Budapesta conferenţă în care s'a statorit înlesnirea reaşeḑărei în Ungaria a acelor ciangăi, cari vor voì a fi reaşeḑaţi. Spre sfêrşitul acesta s'a constituit un comitet.

* (Oberdank) fu spânḑurat în 8/20 la 7 oare dimineaţa în Triest.

* Bontoux şi Feder, cunoscuşti de când cu Krachul sêrbesc, se telegrafează din Paris, că sûnt condamnaţi la 5 ani închisoare, 3000 franci pedeapsă în bani şi la suportarea speselor judecătoresci.

* (Timpul) e frumos dar triguros. Termometrul s'a coborât 8 graduri sub **O.** De a seară termometrul s'a suit până la **O.** Noureală, semne de ninsoare.

*) Varietatea aceasta a remas din nrul precedent. Acum universitatea e suspendată pe patrusprăḑece ḑile.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 21 Decemvre n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	118 10	118.50
Renta de aur ung. de 4%	84.85	84 95
Renta ung. de hârtie	83.85	84 10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132 75	133.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.25	88.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.25	93.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.75	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.75	94 50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	97.50	97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	94.50	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	96.50	97 25
Sorţi unguresci cu premii	113.80	113.—
Sorţi de regularea Tisei	108.50	108.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	75 85	75.70
Datorie de stat austr. în argint	76 60	75 50
Renta de aur austriacă	94 80	94.50
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	831.—	826.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	274.25	273.50
Acţiuni de credit austr.	283.70	283.80
London (pe polița de trei luni)	119.30	119.80
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.65
Napoleon	9.47½	9.48
100 marce nemţesci	58.55	58 55

Nr. 6. [318] 1—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată şi paroch în locul central al tractului, anume în cetatea Sibiiu, aşa însĕ: ca până la devenirea în vacanţă a parochiei protopresbiterale dela biserica Schimbărei la faţă din cetate, el în locul aceleia să ocupe în mod provisoriu parochia dela biserica Bunei-vestiri din suburbiul Iosefin.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriu de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a II a din Sibiiu, suburbiul Iosefin, eventualminte ale celei din cetate, împreună cu locuinţa în natură.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi bine meritaţi pe terenul bisericesc; în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a'şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, *în restimp de 30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Roman“, alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea să conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului, anii etăţii (anul, luna şi ḑiua nascerei); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora, esamenul de maturitate, doctorat ş. a.) studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviţiile de până acum pe terenul bisericesc (timpul, locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sûnt de a se întări cu documente cari să se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Sibiiu 19 Novembre, 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Sibiiului.

preşedinte: Moise Lazar m. p. notariu: Demetriu Comşa m. p.
adstr. ppresbiteral.

Viena! Paris! London!

Auḑiţi şi miraţivĕ!

Administraţiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub preţul de vêndare. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un serviţ foarte solid de masă şi de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) şi primesce fie care comandator garanţie în scris pentru remânerea serviţului 10 ani alb.

6 cuţite de masă cu lamă escelentă de oţel.
6 furcuţe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 linguriţe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuţite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuţe de desert de argint veritabil anglcrb-bri
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 linguriţe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea m i finâ.
2 fesnice pompoase de salon

62 bucăţi.

Dovadă că anunţul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimi fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară să capete marfă bună şi solidă, să se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.

Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifftamtsgasse 20.

Praf de curăţit pentru serviţul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 4—6

Filiale: Paris, London.

Nr. 157 [315] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postuluì de capelan pe lângă neputinciosul paroch Ioan Moşoiu în parochia de clasa a III-a dela biserica nouĕ din Şimon, protopresbiteratul Branului, conform graţioasei ordinaţiuni consistoriale ddto 16 Noemvre a. c. Nr. 2532 B. să escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sûnt jumĕtate din toate venitele parochiali în sumă de 200 fl v. a. pe an.

Concurenţii au a şi trămite subscrisului suplicele lor instruate în sensul statului organic şi conform regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878.

Braşov, 26 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac m. p.,
prot. ca adstr. ppresb. al Branului.

Scrisuri fonciare de 6%
ale Institutului de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu.

Aceste scrisuri fonciare notate la bursa din Budapesta aduc 6% interese şi ofer siguranţa cea mai mare, fiind coperite:

1. prin hipotecă **întreită,** care întrece siguranţa pupilară usitată şi care în partea ei cea mai mare stă din moşie (realităţi de câmp). Conform legei aceste hipotece servesc **esclusiv pentru asigurarea detentorilor (posesorilor) de scrisuri fonciare** ceea ce se face evident în cartea funduară la fie-care întabulare;

2. prin un fond de garanţă prescris prin lege de **200,000 fiorini,** elocat în efecte publice sigure.

3. prin **toată cealaltă avere** a institutului.

Cuponii de interese se plătesc fără de nici o subtragere la semestru, în 1 Aprile şi 1 Octomvre a fie-cărui an la cassa institutului în Sibiiu, la filiala institutului în **Braşov** şi la „Banca comercială ungară“ în **Budapesta.**

În toate aceste locuri se dau şi împrumuturi pe scrisurile fonciare ale institutului până la 90% a valoarei lor de curs cu 7% interese la an.

Scrisurile fonciare se rĕscumpĕră în întreaga lor valoare nominală cel mult în 20 ani prin tragerea la sorţi în tot anul în luna Septemvre. Ele se află de vêndare în cursul ḑilei şi la

J. P. Kabdebo,
[305] 3—4 bancar în Sibiiu.

Petru Tisu,

mi permit şi în această cale de a aduce la cunoscinţa onorabilului public, că mi am deschis

cancelaria mea advocaţială

pe lângă tribunalul regiu din

[319] 1—3 **Panciova.**

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 14—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

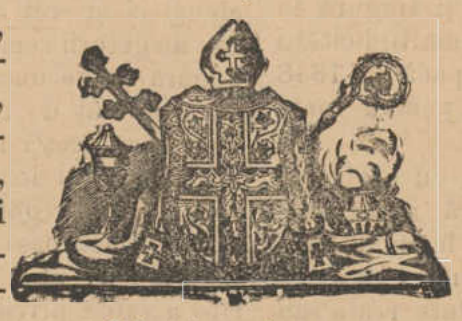

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 146. Sibiiu, Marți 14|26 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43,
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Reuniune de maghiarisare.

Cine cunoasce cât zel se întrebuințează din partea organelor oficiale ale statului pentru respândirea limbei maghiare, va scì aprețuì ce va se dică, când între împregiurări de aceste se pune societatea întreagă a naționalității maghiare, pe față, sĕ maghiariseze.

Casul dela Valendorf, mai mult oficial, este una din ilustrațiunile cele mai strigătoare, apte a dovedì la ce sûnt espuși acei ce n'au fericirea de a fi maghiari, când își apĕră institutele naționale, susținute din mijloacele lor privatisime. Acel cas e singur în stare a deschide ochii ori cărui vrea sĕ vadă, că, bună oară românii, ce lupte grele au sĕ supoarte pentru a-și apăra paladiul limbei, păstrat cu sfințenie de mii de ani.

În loc însĕ de a se pune capĕt brănțuelei și hărțuelei, naționalitatea domnitoare tinde și la alte mijloace.

Nemulțămită cu ceea ce fac organele oficiale, caută căi și mijloace, prin care rĕsboiul de rasă sĕ ia dimensiuni mai spornice. Maghiarisarea, care e egală cu desnaționalisarea nemaghiarilor, trebue sĕ fie mai pripită, ca sĕ ducă mai îngrabă la înmormêntarea naționalităților.

La timpul sĕu am signalat întreprinderile oficioase cu scop de maghiarisare din Ungaria proprie. Acum ne spune „Pesti Napló“ în primul sĕu articul de Vineri (22 Decemvre Nr. 352), că și Transilvania este aleasă de teren al acestui fel nou de luptă, care parodează într'un mod și mai caracteristic liberalismul compatrioților ce dispun de putere.

Comentariul cel mai respicat al intreprinderei din cestiune va fi articulul însuși.

Notăm la acest loc, că „Pesti Napló“ nu se sfiesce a motiva întreprinderea cu neadevĕrurile cele mai esorbitante. „Pesti Napló“, ca și lupul din fabulă, citează ținuturi în cari, sau nu sûnt maghiari de loc sau foarte sporadici, și are fruntea de a susținè că în ținuturile acestea românii romanisează pe maghiari.

Ciudat lucru! acei ce au toată puterea oficială în mână; acei ce o folosesc până la minuțiositate spre a vîrì până și în scoalele elementare ale nemaghiarilor limba maghiară, vin sĕ se plângă că poporațiunea lor se romanisează.

Aceasta este un pretecst, care dă de gol tendența. Este un pretecst sub a cărui mască vor sĕ ascundă întreprinderea ilegală și lipsită de respect și considerațiune către aceia ce, după cum se bucină în presa maghiară, se bucură de toate drepturile și beneficiile statului ungar în tocmai ca și maghiarii.

Adevĕrat că „Pesti Napló“ în cele din urmă umblă cu șaga, vrênd sĕ întunece tendența sa originală. Unghiile însĕ sûnt așa de lungi, de pĕtrund din sac în afară. Tendența maghiarisărei vrea sĕ o ascundă, dar nu o poate ascunde.

Premițênd aceste dăm în traducere articulul lui „Pesti Napló“ precum urmează:

„Raportul ministrului de instrucțiune publică constatează cu date consternătoare, în ce proporțiune slabă este respânditā limba maghiară în Transilvania între naționalitățile noastre de limbă străină. Lângă aceste mai putem adauge, că limba statului, nu numai nu se respândesce în mijlocul poporului român (oláh), ci poporul maghiar se topesce în mai multe locuri, — în massa românilor (oláhok) cei încungiură. Esemplu: comitatele Hunedoarei, Solnoc-Dobâcei, Făgărașului și în Câmpia întreagă Și dacă căutăm cheia acestei situațiuni absurde, o aflăm în „indiferentism“. Ungurimea de dincolo de dealul mare încă n'a înțeles adevĕrul, că pe lângă ori și care guvern național, a cărui putere și influență în sfĕrșit e mărginită, — nu poate contopì naționalitate străină fără de ajutorul energic al societății, cel puțin din punctul de vedere al învĕțărei limbei.

„Dacă vor oamenii sĕ respândească anumite vederi: înființează societăți. Dacă vor sĕ promoveze agricultura, sau industria, sau sciința: înființează societăți. Institutele de tot felul se sporesc în Transilvania ca ciupercile, care au scopul de a unì pe oameni pentru esecutarea unui sau altui lucru. Numai spre scopul respândirei limbei maghiare încă până acum nu s'a pus la cale nici o societate. Audim clopotul de alarmă, care ne sună la ureche. Societatea însĕ nu se mișcă. Cu toate că prin înlesnirea presei și a comunicațiunei atât sûnt de ușoare într'unirile, încât vre o câți-va bărbați conducĕtori, cari se unesc asupra unor anumite afaceri, fără greutate, într'o, lună de dile pot mișca o țeară întreagă, pot înunda staturi întregi cu broșuri și alte tipărituri, cari sĕ deștepte în sinul oamenilor depărtați unii de alții aceleși simțĕminte. „O spunem pe față, lucrarea entusiaștilor singuratici pentru respândirea maghiarisărei, dispare ca și un păhar de apă în mare, — din așa ceva nu va resulta nici odată nimic. Massa cea mare, cum e cea a românilor, numai cu puteri comune se poate conduce la însușirea limbei maghiare. Dela scoală — în speranța aceea, că acolo trebue sĕ se învețe limba statului, n'avem mult de așteptat; instrucțiunea de vre-o câți-va ani — cu vre-o câți-va ani — cu vre-o câte-va oare pe sĕptĕmână (mai adaugem că ce fel de instrucțiune!) dispare din capetele copiilor ca fumul, dacă învĕțătorul nu scie învĕța și modul cum sĕ se învețe cine-va însuși mai departe. Și mai puțin putem spera, că statul va putè instituì pe seama fie-cărei comune scoală. Aceasta nu o pot staturi cu mult mai bogate, cu atât mai puțin Ungaria. În Transilvania în treagă abia sûnt vre-o câte-va scoale de stat. În fața acestora se află nenumeratele scoale confesionale, unde în cea mai mare parte se poartă grije, cum sĕ se crească copiii în spirit nepatriotic contrar statului, ear' de limba ungurească nu se îngrigesc absolut.

„Între astfel de împregiurări, când de o parte statul se află față în față cu autonomia confesională, de altă parte lipsa de bani nu permite crearea în mĕsură mai mare de scoale de stat, nu remâne alt mod pentru respândirea maghiarisărei, de cât înființarea unei reuniuni centrale pentru Transilvania întreagă cu reședința în Cluj, cu scop de a respândì limba maghiară, înduplecând pe fie-care patriot la plătirea unei tacse anumite, după anumit capital spre înființarea de grădini de copii, onorare de învĕțători și învĕțăcei, eventual pentru cumpărare de cărți etc. „Ellenzék“ din Cluj a făcut proiectul, e rêndul la patrioții normativi, ca sĕ realiseze misiunea cea mare națională depusă în acel proiect.

„Dar pe cât e de sigur că pentru a învĕța limba maghiară, o massă de limbă streină (avênd în vedere mijloacele corespunzĕtoare) trebue mulți bani și că spre scopul acesta ar fi lipsă de înființarea unei reuniuni centrale, în care sĕ fie trasă ca într'un rociu Transilvania întreagă, ca nu cumva mișcarea, pornindu-se numai în comitate singuratice, sĕ dispară in curênd; tot așa e de sigur, că susținerea poporului maghiar după comune între massele de români ce o încungiură, s'ar putea realisa și cu mijloace mai modeste. Aci nu se cere osteneală pentru învățarea limbei maghiare, nu trebue suprimată antipatia eventuală, ci se cere numai încuragiarea poporului de a nu 'și uita limba maternă. Nu vorbim de comitatul Hunedoarei, unde o jumĕtate de sută de mii de maghiari și-a uitat dulcea limbă maternă (curată fantasie, Red. T. R.“), ci e vorba de Câmpie (ude n'au fost maghiari nici odată Red.

FOIȚA.

Din poveștile unchișului sfătos.

Despre pomul crăciunului.)*

(Încheere.)

Ai noștri, îngăduitori cu firea i-a lăsat, primitori de străini cu dragoste, îi îmbrățișară, târguind mai mult de la dênșii decât dela pământeni, și încă fără tocmeală. Devorul mare firesce că cei mai mulți din acești străini se îmbogățiră curênd. Acum nu-i mai încăpeau prăvăliile, în care își începuseră negoțul și căutară a se muta în alte prăvălii mai mari. Lăsară însă potcoavele la prăvăliile, de unde plecau, ca sĕ nu se dea de cheltuială dregênd pragul ce ar strica scoțênd potcoavele.

Românii ce se mutau în locul celor de alt neam, găsind potcoavele puse și știind cât de repede se îmbogățiseră cei ce ședuseră acolo înaintea lor, le lăsară creȝênd și ei că așa poate sĕ fie adecă potcoavele sĕ aducă noroc la casa omului, dară teamă mi e că mulți dintrênșii au remas potcoviți. Acum s'a lățit această credință deșartă, și au început și Românii sĕ-și potcovească pragurile pravăliilor lor și eată un obiceiu strecurat pe nesimțite la noi, în timpul de ași, dis al luminilor.

Dacă peste cinciȝeci ori o sută de ani de aci înainte vre-un pribeag învățat ar veni pe la noi și ar vedè acest obiceiu întins pintre Români, ar ȝice că de oare-ce el este al lor, fiindcă se scrie la cărțile ce au dênșii cu obiceiuri culese dela popor, ar ȝice că noi sûntem străini în țeara noastră, ba poate și mai rĕu; căci la noi nici pomeneală nu este de un astfel de obiceiu, care sĕ fie rĕmas din vechime, necum sĕ avem niscareva cărți scrise despre dênsul, sau împotriva dênsului.

Și apoi astăȝi este, știți d-voastră: Cine are carte, are și parte.

Noi de abia scăpărăm de un ponos, și vrem sĕ ne atêrnăm altul de coadă. Bine ar fi? Ce ȝiceți?

Dar cu pomul Crăciunului cum merge?

Aci e aci. El e mai primejdios; fiindcă se lățesce pintre Românii de sus, pintre cei învĕțați, cei cu dare de mână, cei mai însemnați ai țĕrii, care plutesc cum se ȝice, pe deasupra gloatelor, și dela dênșii lesne se coboară la cei de jos obiceiurile și apucăturile lor. Poporul, vĕȝênd ceea ce fac căpeteniile naței, maimuțează și ei, bieții, fără sĕ scie ce fac pe oamenii cei mari, căci, ȝic, că or fi sciind ei, mărе, ce fac!

Așa e omul lăsat dela Dumneȝeu sĕ fie. Trage tot a mare Se uită tot la ei mai de sus decât dênsul, și cată sĕ facă tot ceea ce fac cei mari. Și se nu care cumva sĕ ȝiceți vre odată cuiva sĕ se uite la cei mai de jos decât dênsul, că'ți aprinȝi paie în cap.

Și, cum ȝiseiu, obiceiul cu pomul Crăciunului, se lățește tot pintre oamenii cei mai de Doamne-ajută ai neamului; astfel fiind, nu va trece mult și se va respândì prin toate stratele poporului, care, Doamne ferește! poate că și va uita de obiceiurile și datinile părinților lor, și contopirea străină va fi mai ușoară.

Acest obiceiu poate sĕ fie ugurliu pentru cine îl are, eară pentru noi, eu îl vĕȝ ca o peadă rea, ca o coabe, ca unul ce înfățișează semnul jalei și se vîră tocmai în serbătorile aducătoare de veselie Românului.

Sĕ mĕ ferească Dumneȝeu sĕ învinovățesc pe cineva, că voesce cu tot dinadinsul sĕ gonească obiceiurile noastre, ca sĕ aducă altele străine; căci aceasta nu s'ar putea; de oare-ce știți d-voastră, că asemenea lucruri nu se pot face cu sila. Ȝicătura poporului cuvintează:

Cu sila poți lua omului, dar cu sila nu-i poți da.

Nevoia este că ele vin sĕ și ia loc în cetate la vatra Românului cu voia lui, cu mulțămire. Sĕ nu vĕ miraȝi de aceasta. Moda face ceea ce nimeni pe lume nu poate face.

Că ci-că a eșit moda, sĕ se pue la copii doici și dădace, tot nemțoaice ori franțuzoaice. Acestea neștiind datinile noastre, ce vreți sĕ vorbească cu copilașii decât despre datinile și obiceiurile ce au apucat ele dela părinții lor? Și astfel se strecoară în inima copiilor datini și obiceiuri, ce n'au nici un amestec cu datinile moștenite de noi dela strămunii Români.

*) „Convorbiri literare.“

T. R.), unde se sevârșesce același proces. (?!?) Putem trece aceasta și mai departe indiferenți cu vederea?

„Spre înfrângerea contratorentului românisărei nu trebue sume mari de bani, numai puțin entusiasm din partea proprietarilor și bisericilor maghiare. Pe lângă o chietueală de 40—50 fl. pe an se poate în fiecare comună întogmì și susținè bibliotecă populară, se poate prenumëra ḑiar poporal, proprietărimea, biserica, împărțind suma aceasta nu se poate venì din sarcină mult pe fiecare; în deosebi pe biserică s'ar venì cel mult 3—4000 fl. pe an, ceea ce pentru biserica catolică și reformată nu ar fi mult. Poporul nostră nu se sparie de cetit, aceasta bucuros ar face, ci se sparie de plată. A într'uuì în cerc de lectură întreaga noastră generațiune și a comanda pe lângă foi septămânale, cărți de o direcțiune bună, e lucru ușor, dar de plătirea a 50—60 cr. pe fie-care an să sdrobesce și intențiunea cea mai bună și întreprinderea cea mai salutară. În privința aceasta poporul industriaș din cetăți face poate escepțiune, cu poporul dela țeară însë pe terenul acesta nu prosperăm așa ușor.

„Înființarea de biblioteci o încuviințează și ordinațiunea ministerială, dar din causele înșirate mai sus, nnmai în foarte puține locuri s'au înființat. Se lăsăm la o parte modalitățile cari nici când nu au avut succes și să ia asuprăși purtarea acelor puține cheltueli proprietărimea, mână în mână cu biserica și să înființeze cât mai în grabă biblioteci poporale. Cetirea trebue făcută plăcută poporului și sucrescenței din scoale; dacă s'a împretenit cu cetirea, dacă pofta de cetire este altuită în sânge, atunci linisciți ii putem lăsa să meargă ori unde în lume, căci instinctul dorinței de cetire îi împinge pentru desvoltarea mai departe la cetire și prin acesta la susținerea maghiarismului.

„Recomandăm toate aceste maghiarimei însuflețite, proprietarilor nostri maghiari din Transilvania".

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Decemvre.

În ḑilele din urmă s'au mai așeḑat viforul care începuse a neliniscì spiritele oamenilor iubitori de pace. Daeă liniscea va fi definitivă, așa precum pot fi definitive lucrurile omenesci, vom vedè îndată după pausa ce o aduc cu sine sërbătorile crăciunului apusean.

De altmintrea voci lniscitoare s'au auḑit îndată după alarma cea dintâiu. Ministrul president Tisza încă în ședința dela 8/20 Decemvre, respunḑênd la interpelațiunea deputatului Ugron, a ḑis: „De și nu pot respunde la moment la fiecare punct din o astfel de interpelațiune, fiind că interpelantul se provoacă la nelinisciarea generală, care influențează și bilanțuriie negoaților, voiu declara, că scirile ḑiaristice amintite, parte sûnt cu totul fără temeiu, parte sûnt esagerate și că astăḑi pacea Europei nu este periclitată." Înterpelantul nefiind mulțămit cu respunsul acesta, ministrul pres. a replicat ḑicênd, că prin terminii „fără temeiu„ și „esagerate" au înțeles numai ceea ce privesce scirile resboinice. Apoi a adaus, spre a fi și mai clar, că nu esistă nimic ce ar putea sguduì speranțele de pace. La sfêrșitul replicei ministrul a ḑis; cred însë că fie cine, în și afară de țeară, este convins, că dacă acel pericol — dea Dḑeu, după timp foarte îndelungat — ar fi să vină, va afla pe toți fii Ungariei uniți.

Ministrul president a lăsat la o parte scirile ḑiaristice despre alianța cu Germania și a deslușit numai încât privea scirile resboinice.

Nu putem lua în nume de rău unui ministru că în cestiuni de natură atât de delicată se esprimă atât de diplomatic. Asigurările însë că „astăḑi", sau, după cum s'a cores mai în urmă, „acum" „nu esistă nimic" ce ar putè periclita pacea și apoi parantesa, de ar da Dḑeu ca periculul să vie numai după un timp îndelungat, sûnt atât de echivoce încât seamănă cu oraculele din anticitate. Noi din partene ḑicem: să dea Dḑeu să fie precum a ḑis ministrul și nu precum va fi gândit.

Cât pentru alianța cu Germania, „Pester Lloyd" și alte organe au declarat destul de hotărit, că stă întactă. Ba unii scriitori vor se susțină că Ungaria nici la 1870 nu ar fi înclinat spre Francia, ceea ce redacțiunea lui „P. Ll.", ca să satisfrcă adevërului, mărturisesce din parte'și că atuuci majoritatea Ungariei își avè simpatiile îndreptate spre Francia.

Dela Viena aflăm că acolo se consideră crisa alianței ca și terminată. O parte a presei e de părere că esperimentul lui Bismarck ar putè slăbì legăturile de amiciție între Germania și Austro-Ungaria, cu toate că nici raportnrile dintre Germania și Rusia nu sûnt cele mai bune. Foile berlineze accentuează că Bismarck e mulțămit cu enunciațiunile opiniuniunei publice din Ungaria, care fac imposibilă apropiarea Rusiei de alianța celor două puteri din centrul Europei.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman".

(Uu nou corb alb.) (Alegerea de vice comite în Comt. Caraș-Severin *) Publicul cetitor este deja cunoscut, că postul de vice comite în Cott. Căraș-Severin a devenit vacant, după ce fostul vice-comite Patyánszky fu denumit de comite suprem.

La congregațiunea convocată pentru instalarea noului comite suprem, conform dispositiunilor legei s'a ales de vice-comite substitut proto-notarul Leontin Simonescu, un amploiat precât de talentat, pre atât de sîrguitor, strict, drept și curat la mâni în afacerile sale oficiale.

Aproape două luni de ḑile a durat acest regim interimal, timp destul, pentru că cei dela putere și mamelucii să poată face toate pregătirile pentru alegerea definitivă a vice comitelui. Nu va fi neînteresant dacă îmi iau voe a descrie în trăsuri generale pregătirile făcute de partidă liberală pentru alegerea vice-comitelui. Capul mamelucilor din Cott. comitele Patyánszky, se gătì de drum și plecà la Budapesta pentru că să-i se închine cu toată evlavia domnului Tisza și să primească porunca în cestiune de alegere de vice-comite. Lucru de minune și necreḑut! Spune fama că omnipotentul domn nu-i ar fi dat nici o poruncă, ci ar fi lăsat mână liberă comitelui suprem Patyánszky. Se poate una ca aceasta? E de creḑut că Tisza care totdeauna la moment era gata a impărți ordinile sale, ca și un general ce a perdut sute de bătălii, astădată să fie fost mut și fără sfat? Cine mai poate scì că în ce stare s'a aflat dl Tisza! Poate că a cugetat la potestatea nemărginită a Ungariei, carea are lipsă numai de 20 mii de ciangăi pentru că ei se ridice Ungaria in vëzduch unde pentru veci să remâe nesupërată de panslaviști și de dacoromaniști, ori a pus urechia la pământ să asculte nu cumva să aud tropotele cazacilor rusesci, sau doară chiar memorialul românilor din Sibiiu să i fi scrintit programa! Lăsăm în buna chipsueală a fie-căruia, ca să afle causele amuțirii lui Tisza, eară noi să vedem ce a mai făcut Patyánszky.

Dl comite suprem Patyánszky, ca un patriot bun, însë mameluc și mai bun, nu se îndestulì cu tăcerea lui Tisza. El sciea bine că în viața constituțională, unde domnesce libertate deplină ca la noi în Ungaria, nu se lucră decât la comandă. Deci se duse la unul din cei mai mici și încreḑuți ... a lui Tisza, la un secretar de stat, în speranță că acesta de bună samă îi va spune aceea, ce egemonul nu-ia spus. Însë ce să veḑi! nici de aici n'a căpetat înformațiuni. Astfel plin de neinformațiuni se întoarse Dl comite suprem la reșidința sa în Lugoș. Nu sciea să fie mândru de încrederea absolută ce a pus în el dl Tisza, ori sëși blasteme momentul în care a devenit îndependent și să își deplângă libertatea căpëtată fiind dedat la sclăvie. Cu greu s'ar putea ḑice cea dintâi, dar cu atât mai sigur cea din urmă.

Acum părăsit de sfaturile lui Tisza se începe activitatea independentă a dlui comite suprem. Nu sciea de unde să o apuce. Mai întâiu chemà la sine pre protonotarul, Leontin Simonescu, atunci vice comite substitut, provocându-l să candideze și el, creḑênd de o parte a satisface barem la vedere cerințelor juste ale românilor, după cum promisese la înstalarea sa, — de altă parte, și aceasta a preponderat sciindu'l, pre Leontin Simonescu, om modest, se legăna în speranță că acesta nu va candida. Era cât pe aci, ca combinațiunea sa se reușească, căci numitul vice comite substitut i-a respuns că: dacă voiu fi eu vice-comite, atunci vreo câți-va pretori și amploiați trebue să sară din posturile lor." „Aceea e treaba ta" respunse nobilul comite Cu aceasta convorbire Simonescu se departà dela casa comitelui fără ca să dee un respuns categoric în privința candidărei.

Acum se începe jocul de doi. Să nu creaḑă on. public că jocul acesta e jocul de doi cel românesc, care se joacă cu inimă deschisă și veselă înaintea publicului privitor, ci jocul de doi propriu „jocul intrigei." La semnalul dat de capul partidei liberale mamelucesci se încep conferințele, se pun în mișcare toate jurnalele oficioase și jidanemaghiare, ca așa cu puteri unite, prin laude și frase să nască omul care le lipsesea și care ar fi chemat se fericească Cott. Caraș-Severin după chipul și asemânarea protopărinților lor. Așa după multe sforțări și scremeturi într'o bună dimineața ne trezirăm cu omul nou născut, plin de merite și vîrtuți, pe care nime bine nu le cunoscuse, până atunci chiar nici cei ce le propaga, deși toți îl cunosc. Acest om nou chemat de provedință și de mameluci ca să fericească Cott. Caraș-Severin nu era altul decât presidintele ședriei orfanale [Emeric Iakabffy, pre carele un grănicer veteran foarte nimerit la botezat: Iacă no-fy. În acest provedențial Iacă-no-fy se concentra încrederea tuturor mamelucilor liberali despre care foile maghiare nu putea spune alt ceva, decât că este de familie nobilă, poartă calpag și pinteni și că tatăl sëu încă a fost vice-comite, precând Leontin Simonescu, deși este un amploiat cu capacitate, bun și onest, totuși este numai din opincă.

Așa scriau toate foile patrìotice, așa vorbeau toți mamelucii de pănura vestitului redactor Asboth János în conferențele lor cele dese.

Legănându-se în fericirea că nime nu va mai cuteza să candideze contra voinței lor esprese, — deodată se treḑiră loviți de o săgeată, în urmă căreia ciuliră ca nisce opëriți, însë numai în ascuns, căci ar fi de-

*) Corespondența aceasta a venit ceva cam târḑior; însë pentrucă suplinesce multe lacune și deslușesce multe lucruri, cari din alte ḑiare nu se pot deslușì, o publicăm, ba atragem chiar atențiunea asuprăi. Deci mulțămim dlui coresp. pentru bunăvoință. Red.

Dacă Sfinții Părinți au îngăduit neamurilor acelora creștinate să și facă pomul lor la Nașterea Domnului Christos, tot așa a îngăduit și Românilor, foști păgâni să-și serbeze Saturnalele lor, cu întorsura în creștinismul ce le-a dat sfinții părinți, din care noi am scos ale noastre colinde, unele pentru ajunul Crăciunului, altele pentru ajunul Anului nou; să umble copii cu Moș ajunul, cu icoana Nașterii la Crăciun; eară la Anul nou cu Sorcova. Apoi, în timp de două săptămâni dela Naștere, să umble cu steaua și cu vicleimul. Aceste obiceiuri sûnt cum știți și d-voastră, în Bucuresci; de vor mai fi și altele prin o țeară mare nu më bag, nu më amestec.

Acum ce fel dați d-voastră cu socoteală? Lăsane-vom să ne facă moda, ceea ce nu a putut să ne facă sila?

Dacă pe Român nu l'a putut îngenunchia năboiul de barbari ce a tot năvălit peste dênsul în cursul veacurilor, tot atât de tare ași dorì eu să fie el, ca să nu se lase modei să-l ademenească și să-l clintească din osia Românismului. Și numai așa făcênd nu vor mai avè teamă că se va găsì cineva, peste veacuri, care să ne ḑică, cum ne-a mai ḑis, că originea naționalității noastre se pierde în întunerecul veacurilor.

Uitați-vë, dragii moșului, la evrei. D'e aia stau ei tari ca abanosul, căci deși sûnt risipiți peste toată fața pământului, deși sûnt amestecați prin toate popoarele, evreul este tot evreu, în ori ce colțuleț de pământ ar fi, cu toate obiceiurile părintesci cu toate datinile străbunilor. Dar rele, dar bune, el le ține cu toată încăpăținarea.

Dară vëḑ că nerăbdarea cresce, v'ați plictisit auḑindu-më torosind la verḑi și uscate, la vrute și nevrute.

Îngăduiți rogu-vë nemerniciei mele câteva cuvinte încă și voiu fi mulțămit când ași sci că voiu fi dobândit iertarea d-voastră pentru pëcatul meu de limbuție lungă.

Mi s'a ḑis când am ținut de rëu pe unii oameni de treabă, că de ce aduc în sinul nației noastre, vrênd nevrênd, obiceiuri străine, mi s'a ḑis: „Spune d-ta cum să facem altfel."

O! dragii moșului! Lăsăm că nu më taie capul la astfel de lucruri. Dară am respuns, cum vë ḑic și d voastră acum. „Cine se uită la un necioplit ca mine dragii moșului? Cine o se stea să asculte la gura unui unchiaș necărturar și fără vază în lume?

De ar fi vre'un țafandache cu sticla în ochi, cu gâtul pus ca într'un proțap, cu gulerul stând să'l apuce de nas, umblând par' că ar călca numai în străchini cu fumurile în cap, și uitându-se peste umër la cei ce-i vorbesce, calea, valea, poate că ar mai fi oarecum ascultat: dară eu?

Totuși ca să nu më credeți că sunt vre'un arțăgos, pe mine m'ar bate gândurile să mai ḑic o vorbă și o ḑic cu dragă inimă. Domnia voastră însë faceți, cum vë va lumina Dumnezeu mai bine.

Eu ași ḑice; să se adune o samă de oameni din ai nostri, oameni cu învëțătură și cu dor de cele ale Românului și să chibsuească ei cu mintea lor, cum ar fi mai bine să se prefacă datinile și în saloane, fără însë a se depărta nici cât o iotă de cum fac gloatele românesci.

S'au găsit oameni, și să le dea Dumneḑeu bine, care au făcut să se joace în saloane călușarii, bătuta și brâul, au scos la lumină portul românesc dela țeară: așa să se facă cu colindele și cu Moș ajunul, și cu icoana Nașterii, și cu Vasilca, și cu Sorcova, și cu Steaoa ori cu Vicleimul. Dară cum mai ḑisei, să nu se schimbe nici un cuvințel din cele cum colindă și cântă poporul. Se înțelege că toate acestea în marginile bunei cuviințe, cum cere timpul de aḑi.

Numai astfel, dragii moșului, socotesc eu, uniți, strinși umër la umër cei ce plutesc pe deasupra gloatelor, adecă oamenii însemnați ai neamului și învëțații, la un loc cu gloatele, în privința aceasta vom putè să ne împotrivim fățiș și pieptiș, năvălirii modei, și să ne mândrim de vița din care netragem.

Aceasta m'ar bate gândurile să vë ḑic.

I. Ispirescu.

grădător pentru trufia maghiară a te văeta tare ca să audă şi alţii.

Vice-comitele substitut Leontin Simonescu, vĕdĕnd că partida liberală nu voesce să scie de altul decât de Jacă-n'o-fy, se vĕdù atins (cu tot dreptul) în ambiţiunea sa şi îşi făcu planul: „decât a servì sub unul, pe care eu l'am învĕţat a scrie şi a concipia, mai bine nimic". Se duse numai decât la comitele suprem, să'i spună că e hotărît a candida şi despre aceasta să ia notiţă. Bunul pretin nu întârdiă să'i dee sfatul amicabil (?), că ar fi bine să nu se amestece în lucruri de aceste. Sciu positiv că respunsul potrivit şi l'a căpĕtat.

Precând comitele suprem cu mamelucii săi lucra din toate puterile pentru candidatul lor, pe atunci partida legalităţii (românii) se ţinea în reservă, ca cu atât mai activă să fie la timpul său. A făcut şi ea tot ce s'a putut, a ţinut conferenţe, a desbătut, însă toate aceste în linisce le-a făcut, sciind bine, că nu e consult melului a striga când lupul se află în apropierea lui. Cu 2—3 dile înnainte de alegeri s'a ţinut şi conferenţă fără coloare de partidă cu scop de a întrunì toate voturile într'o singură persoană însă toate acestea au fost înzădar. Partida liberală, mai vêrtos proprietarii cei mari ţineau morţiş la candidatul lor Iacă-n'o fy, ear românii încă ţineau morţiş tot la candidatul lor Leontin Simonescu.

Ne aflam în preseara alegerei (14 Decemvre) şi încă nime nu sciea cine va fi ales de vice-comite, numai partida liberală si redactorul dela „Südungarischer Lloyd" Strasser. Acesta sciind sigur ca şi partida liberală, în foaia sa de seară se esprimă cam cu aceste cuvinte: „E lucru statorit şi hotărit, că Iakabffy Emeric va fi ales de vice comite. Ar trebuì să se întîmple o minune ca lucru să ieie o altă direcţiune, însă noi fn minuni numai credem." Ce lucru ciudat! Ce mai dragi de ochi au domnii noştri maghiari! Ei vĕd minuni întru aceea, când s'ar alege de vice-comite un individ deplin cualificat, cunoscător de impregiurări, onest şi într'adevĕr bine meritat, faţă cu un individ, care nu are alt merit decât acela că tatăl său a fost de de omenie şi vice comite. Noi românii însă privim lucrurile altcum.

Mai bine a făcut partida liberală decât redactorul dela „Südung. Lloyd." Aceasta a scris numai că alegerea e sigură, dară partida liberală a şi beut-o. În preseara alegerei toţi mamelucii veniţi din toate părţile ca să ia parte la actul patriotic se aflară la hotelul „Regele Ungariei" în Lugoş." La mese întinse încărcate cu sticle de vin şi de bere, în mijlocul lor eroul ţilei următoare, se veseliau şi cântau osanna. Apoi când mai privea la cele ţece butoae de bere şi 250 de sticle champanie aduse de-a dreptul dela Steinbruch şi păstrate în ghiaţă ca să fie proaspete ca şi omul într'u a cărei sănătate le vor goli mâne ţi, parcă vedeai cum le vine să strige: ai! vai! ce mai lume! tot în partida liberală să fii! Una însă tot le lipsea. Vice comitele încă nu era gata. Deci precum naintau mai tare în noapte, gradat începură a-şi clădì noul vice comite. Unii îi puseră calpagul, alţii dolmanul, eară alţii 'i curăţea sabia şi pintenii ruginiţi de faptele patriotice. Bietul vice-comite, vĕdĕndu-se astfel chitit şi împenat de mamelucii săi, nu-i venì nici să se culce, căci sciea bine că aşa de frumos şi de mărit, nu va mai putè fi decât atunci când va cădea. Aşa să întîmplă, că în ţori de dimineaţă vice comitele era gata ca eşit din maşină, numai ales mai trebuea. (Va urma.)

Sinodul român şi patriarchia din Constantinopole.

(Urmare: *)

b) Epistola patriarchală citează încă un fragment din canonul XXVIII al Sinodului IV-lea ecumenic, afirmând că biserica română ar fi pusă de acel Sinod sub jurisdicţiunea patriarchiei de Constantinopole. Eată cum se esprimă epistola în acest loc: „sub a căruia (a tronului patriarchicesc) jurisdicţiune cei 630 sf. părinţi, cari au constituit IV-lea st. Sinod ecumenic din Calcedon în Bitonia, au rânduit să fie supuşi: „Episcopii din provinciile Pontului, Asiei şi Traciei, precum şi episcopii provincielor mai sus ţise (aflaţi) între barbari."

Noi reproducem această citatiune din canon, după Pidalion: „numai mitropolitii provincielor Pontului, ale Asiei şi ale Traciei, de asemenea şi episcopii cei dela barbari mai sus ţiselor provincii, să se pună de cătră sus numitul prea sf. scaun al bisericei Constantinopolitane: adecă fie-care metropolit al provinciilor menţionate, cu episcopii provinciei, trebue să pună pe episcopii eparchiei, precum este prescris de capii eparchiei, precum este prescris de dumnedeescile canoane. Ear însuşi metropoliţii menţionatelor provincii trebue să fie puşi, precum s'a ţis, de archiepiscopul din Constantinopol, după ce se va face prin conglăsuire, după obiceiu, alegerea şi presentarea lor aceluia". Aşa dar canonul a hotărît, ca metropoliţii ce se vor alege în provinciile Pontului, Asiei şi Traciei să se presinte la confirmarea patriarchului. Tot asemenea să se urmeze şi cu episcopii populaţiunilor barbare, ce aparţin acelor provincii. Care sûnt însă acele populaţiuni barbare, la care face alusiune sinodul ecumenic din anul 451 după Christos? la aceasta ne răspunde Pidalionul, sau cartea canoanelor bisericesci, publicat de patriarchia din Constantinopole la începutul veacului acestuia, şi după care avem şi noi o traducţiune în limba română, ne respunde în comentarea acestui canon, că populaţiunile barbare din veacul V lea, pe ai cărora metropoliţi şi episcopi sinodul de Chalcedon 'i puse sub jurisdicţiunea patriarchiei din Constantinopole, sûnt: Alanii şi Ruşii. Prin urmare canonul XXVIII al sinodului IV-leu ecumenic, nu poate privì întru nimica pe regatul României din anul mântuirei 1882.

Canonistul rus, amintit mai sus, archimandritul Ioan, eată cum esplică canonul XXVIII-lea al sinodului IV-lea: „Sinodul a adaus încă în canonul său că de acelaşi patriarch al Constantinopolei trebuie să se pună şi episcopii popoarelor celor de alte sĕminţii (ce sûnt afară de imperiul roman), carii după dirigerea bisericească se numĕră la provinciile menţionate de canon *(eti de ke varvarikis episcopì ton proirimenon diikiseon)* adecă — episcopii acelor locuri şi popoare, care au primit învĕţătura credinţei şi botezul din bizantia cea ortodocsă, şi tot dela dênsa au primit cei âintâiu episcopi." (tom. II pag. 315-316.) Şi după această esplicaţie patriarchia constantinopolitană nu are nici o supremaţie asupra bisericei române: căci Românii n'au primit botezul şi doctrina creştină dela Constantinopole, nici pe întâii lor episcopi. Căci creştinătatea Românilor este mai veche decât chiar esistenţa Constantinopolei. Românii au venit în Dacia cu sĕmanţa creştinismului încă din veacul 2-lea după Christos. Sĕmânţa creştinismului adusă în Dacia, s'a desvoltat aici prin propriele puteri ale poporului, aşa că în veacul al treilea după mărturisirea lui Tertulian, Dacia era plină de creştini şi episcopii Daciei au participat la Sinoade ecumenice. De aceea nici unul din scriitorii posteriori cari au scris despre creştinarea diferitelor popoare din orientul Europei, precum despre Bulgari şi Ruşi, despre Unguri, Poloni, Lituani, nu amintesc nimic despre creştinarea posterioară a Românilor, fiindcă ei erau deja creştini din veacurile primitive ale creştinismului. Constatăm dar din nou, că nici prin canonul sinodului IV, nici prin altul al vre-unui sinod ecumenic ori local, biserica română nu este supusă celei Constantinopolitane.

În imperiul roman era datină, ca precum administraţia politică, aşa şi cea bisericească să aibă diferite centruri în poliţiile cele mai însemnate ale imperiului. Aceste centruri se determinau atât prin legi imperiale cât şi prin canoane sinodale. Dela aceste centruri se da direcţiunea administrativă şi organisătoare în regiunile respective. Împĕratul Justinian, în veacul al IV-lea, a instalat un asemenea centru de administraţie bisericească în politia sa natală. Prima-Justiniană, şi între alte provincii încorporate la acest centru a fost şi Dacia, unde locueau Românii. Această lege imperială, cuprinsă în Nuvela XI a lui Justinian, este cel ântâiu act public, cunoscut în istoria Românilor despre jurisdicţiunea lor bisericească. Românii în decurgere de mulţi secoli s'au ţinut de această jurisdicţiune. În locul primei Justiniane cu timpul s'a ridicat Ochrida, la slavii de sud, şi Românii au păstrat cu dênsa vechile legături cu biserica Primei Justiniane. În intervalul acesta Românii şi cu Slavii de sud formaseră un imperiu, pe care au trebuit să'l ţină cu necontenite lupte şi vĕrsări de sânge contra pretensiunilor de cucerire ale imperiului bizantin, până ce imperiul romano-slav căţu prada cuceritorilor. Ca clironomie din acel timp am avut noi literatura slavă în biserica română până în veacul XVII-lea. Românii 'şi adunară puterile lor, şi după multe lupte şi vĕrsări de sânge formară, în România actuală, în veacul XIII-lea două state române, unul în Muntenia, altul în Moldova, independente de ori-ce supremaţie străină Aceste staturi au păstrat încă un timp legăturile lor bisericesci cu Ochrida. Aceste legături consistau întru aceea, că Românii, la cas de trebuinţă cereau de acolo povăţuiri în unele cestiuni bisericesci, pe care consciinţa lor religioasă le credea de o importanţă deosebită.

Pe la finele veaculnl XIV-lea să ivesce âintâia oară tendenţa patriarchiei de Constantinopole de a'şi întinde jurisdicţiunea sa asupra Domniatelor române. În Moldova se îndeplinise vacanţele ce avură loc în scaunele episcopale ale ţĕrei după anticul său us.

Încă mai de înainte cu primirea Domnilor şi a boerilor patriarchia trimisese în Muntenia doi mitropoliţi, unul pentru Valachia-mare, altul pentru Valachia-mică. Tot aşa voia să facă şi în Moldova; însă aici nu fu primit Mitropolitul trimis de patriarchie. Aceasta escomunică întreaga ţeară, care continua a se administra bisericesce după usul antic de Mitrotropoliţii şi Episcopii săi, recunoscuţi de biserica Ochridei. A intervenit curtea imperială bisantină, şi pe căi amicabile a liniscit afacerea, silind pe patriarchie a nu se amesteca în afacerile interioare ale bisericei Moldovei, a nu trămite acolo Mitropoliţii săi, ci a recunoasce pe ai ţĕrei şi a se pune în relaţiune bisericească cu dênşii, ear pe Domnul ţĕrei, Alexandru-cel bun, l'a înduplecat a se pune în relaţiuni bisericesci cu patriarchia, care este centrul a toată ortodoxia. De aici să încep relaţiunile noastre bisericesci cu patriarchia de Constantinopole. Ele nu au fost regulamentate prin nici un canon bisericesc, ori lege politică, ci au fost totde-auna relaţiuni amicale, de bună voie, nesce legături morale cu centrul ortodoxiei. Această stare de lucruri nu a durat mult. După sinodul dela Florenţa, unde patriarchul şi impĕratul Constantinopolei s'au unit cu biserica Romei în desavantagiul ortodoxiei, biserica română din amêndouĕ ţĕrile, earăşi a curmat legăturile abia strinse cu patriarchia de Constantinopole, şi s'au lipit earăşi de biserica Ochridei, cu care din nou s'a pus în comunicaţie ca una ce era într'un loc pacînic şi retras de turburările politice, şi cu care aveau simpatii tradiţionale. Această stare de lucruri a continuat până la finele veacului XVI-lea. Patriarchia de Constantinopole, fiind căţută sub dominaţiunea turcească, a început a căuta sprijin material, moral şi politic la staturile ortodocse, la Rusia şi România. S'au început visitele prin ţĕrile Române, Muntenia şi Moldova, precum şi colectele bănesci prin ţeară pentru situaţiunea patriarchiei, care era în ultimul pericul. Cea dintâiu visită patriarchală în Muntenia a fost primită cu răceală, în Moldova, însĕ a fost primită cu toată sinpatia şi s'a dat patriarchului Ieremia cea mai largă ospitalitate, şi ajutoruri materiale. Biserica Ochridei, căţênd sub jugul turcesc prin aceea a căţut şi biserica sub patriarchia de Constantinopole. Ear prin aceasta bisericile din ţĕrile române din nou, de bună voia lor, şi după rugămintea patriarchiei s'au pus în relaţiuni spirituale cu dênsa, păstrându-şi autocefalia lor internă. În puterea acestor relaţiuni amicale şi pe omodocsie Domnii şi boerii, precum şi clerul român, respectau pe patriarchi, primiau cu bucurie povăţuirile lor dogmatice, morale şi disciplinare care serviau spre edificarea naţiunei. Domnii nostri cu influenţa lor politică la înalta poartă protegeau pe patriarchi şi afacerile bisericii ortodocse; 'i ajutau cu mijloace materiale la plata nenumeratelor lor datorii. Un patriarch persecutat de cămătarii turci, armeni şi ovrei, în cât nu mai putea trăì în Constantinopole, a venit la ajutorul ţĕrilor române şi tânguindu-se lui Vasile-Vodă despre trista sa posiţiune, a scos din busunariu un ştreang, şi arĕtându l Domnitoriului ia ţis: Spânţură-mĕ Măria Ta, un domnitor creştin, de cât mĕ vor spânţura păgânii"! Domnul să umilì de această posiţiune disperată, şi 'i dădu o sumă mare de bani. Mulţi patriarchi detronati de sultani şi viziri, găseau adăpost în ţĕrile române până se puteau reabilita, ori până la moartea lor. Aici chiar în retragerea lor, erau stimaţi de toţi şi priviţi ca martiri pentru causa bisericei ortodocse, persecutaţi de necredincioşi. Stima mergea până acolo că 'i pofteau să preşaţă la divanurile ţĕrei, alăturea cu Domnitorii nostri. Nu numai patriarchul Constantinopolei, dar şi cel din Ierusalim, de Antochia şi de Alecsandria, ba şi călugării dela diferite monăstiri din Orient în veacurile XVI, XVII şi XVIII, umblau prin Principatele române implorând mila şi ajutorul domnilor, boerilor, clerului şi poporului. Între alte ajutoare mila româneaccă a mers până acolo, că a început să dea în administraţia acestor călugări ai Orientului ortodocs, chiar monăstirile române cu averile lor, creţênd că ei, ca oameni sânţi vor administra aşa de bine acele mănăstiri, că după ce lear ţinea bine şi în toată regula, mai bine de cât călugării români, vor produce şi un escedent de venituri, pe care să'l trimită ca milă mănăstirilor respective ale lor din Orientul ortodocs cel nenorocit.

Însĕ, după ce patriarchii s'au pus bine cu turcii, au vrut să întroducă, în biserica ortodoxă o dominaţiune absolută. Au desfiinţat bisericile autocefale din Bulgaria şi Serbia, au zdrobit independenţa patriarchului Ierusalimului, Antiochiei şi Alecsandriei, reducêndu-le la rolul de mitropolii supuse jurisdicţiunei lor. S'au încercat a face nu odată aşa şi cu biserica română. Însĕ aici statele române, precum şi au păstrat autonomia politică, tot:aşa au sciut să'şi apere şi autocefalia (!) bisericească, prin puterile lor proprii, de ori-ce încercări arbitrare ale patriarchiei, precum: numirea mitropoliţilor şi episcopilor, administraţia şi legislaţia internă a bisericei. Nu odată s'au ţinut sinoade şi adunări na-

(* Veţ Nr. 144.

ţionale, şi s'au făcut protesturi energice contra a ori-ce încercări de încălcare şi nesocotinţă a drepturilor autocefale bisericesci. Aceste încălcări ale patriarchiei în drepturile noastre autocefale*) datează mai ales din timpul domniei fanarioţilor. Istoricul luptelor noastre cu călugării fanarioţi este o dramă plină de durere sufletească pentru ori-ce inimă crestinească. Pe de o parte simplitatea, devotamentul religios până la abnegaţiune, credulitatea, durerea pentru suferinţele confraţilor din Orient, jertfele enorme în favorea lor, pe de alta — ingratitudinea, dorinţa de apăsare, de dominare, de absolutism şi de interes propriu particular, cu un cuvênt — esploatarea unei naţiuni de milioane de credincioşi, nu pentru folosul ei moral, religios şi material, ci pentru alte interese străine şi chiar opuse acestei naţiuni. Cu domnia fanarioţilor, s'au împuternicit egumenii Greci ce erau pe la monăstirile române. Favoraţi de domnii fanarioţi şi de înfluinţa politică a patriarchiei, ei se făcuseră stăpâni pe o mare parte din teritoriul Romăniei cu drepturile mănăstirilor române. Ei alungase călugării români, şi îi înlocuise cu familiile lor, ce le aduceau din Orient, când întrau în egumenate, lăsase chiar edificiile titoresci în dărâmare deplină. Adunau banii veniturilor pentru dênşii şi pentru membrii familiei lor; după ce se îmbogăţea în destul, egumenii se întorceau în Orient. unde îşi agonisau deregătorii mari bisericesci; ear rudele lor deveneau banchieri în Constantinopole şi prin alte oraşe mari din Orient. Unii cu banii românesci îşi trimiteau rudele la învăţătură în scoalele Europei, şi apoi din ei ajungeau demnitari mari în Turcia. Dar pentru România n'au făcut nimica bun acesti călugări fanarioţi: nici o scoală pentru cultura clerului si a poporului, nici un spital pentru bolnavi, nici un român cult format prin iniţiativa şi banii ce aveau la dispoziţia lor, nici o carte română pentru cultura limbei, nici o instituţie de binefacere; ba încă au lăsat în părăsire şi pe cele testamentare ctitoresci. În loc de bune, ne au lăsat numai rele: corupţia moravurilor, împuţinarea simţului religios în cler şi popor, simonia în cler şi popor, în cât se revoaltă consciinţa, cetind în scriitorii români dela începutul veacului acestuia despre corupţia clerului fanariot, adus aci de domnii Fanarioţi, şi protegiat de ei şi de patriarchia de Constantinopole. În acele timpuri de tristă memoriă, patriarchia, basată pe Domnii fanarioţi, făcea felurite încălcări în sfera autocefaliei noastre bisericesci, d. e. Domnii puneau biruri grele pe ţeară care sărăciau de tot pe locuitori; se făcea murmură mare să revolta poporul, se făcea adunări mari de boeri şi cler se, făceau chrisoave aşa numite s o b o r n i c e s c i, pentru desfiinţarea acelor biruri se legau cu mari blestemuri de către mitropoliţi şi episcopi, se ceteau prin biserici şi se proclamau anateme îngrozitoare contra celor ce ar mai îndrăsnì ale introduce. Domnii fanarioţi asceptau până se liniştea poporul, apoi se adresau la patriarchie şi dobândeau deslegarea anatemei, pusă de biserica română. Alte dăţi Mitropoliţii ţărei în puterea dreptului canonic opreau unele căsătorii între rude de aproape. Cei interesaţi alergau la patriarchie, şi isbuteau a'şi scoate învoire, cu înjosirea demnităţii ierarchiei române. Un folos însă deşi negativ, au avut Românii dela călugării fanarioţi şi dela amestecăturile lor în afacerile noastre bisericesci: — convingerea că Românii nu trebue să aştepte pentru ţeara lor nimica bun dela călugării străini, căci aceşti străini, de şi ar fi început cu vre un bine, tot deauna au sfârşit'o cu rău pentru ţeara noastră. Românii trebue să'şi facă bine lor şi naţiunei lor, ei înşişi prin propriele lor puteri, şi pe terenul bisericesc — prin propriile puteri ale bisericei naţionale. Numai în ei şi în Dumnedeu să conteze, şi nimica bun să nu aştepte de aiurea, ci mai vêrtos să stea în posiţiune de apărare din toate părţile.

Aşa şi fac Românii acum de mult timp. Dela 1821, datează epoca renascerei noastre naţionale, politice şi bisericesci; atunci s'au depărtat din ţeara noastră cu Domnii fanarioţi şi clerul fanariot. Biserica noastră este biserică ortodocsă Română, pe care providenţa divină acum de curênd a făcut'o biserica unui regat liber şi independent. — Regatul Romăniei.

Dacă ea în timpuri grele, de restriste şi de întunerec a sciut, împreună cu toată naţiunea, a'şi păstra şi apăra autocefalia sa, cu atâta mai vêrtos va face aceasta astădi când s'a făcut lumină mare, când naţiunea, a căreia este această biserică, vede în ea un scut mare de apărare în timpuri grele un liman în vijeliile vieţei şi o călăuză sigură pe calea mântuirei.

Cu toate acestea patriarchia nu a încetat, din timp în timp, a manifesta sub diferite forme, părerea sa de rău, că nu a putut cucerì şi supune această biserică a naţiunei române puternică prin credinţă. Patriarchia a desaprobat toate mişcările noastre de renascere naţională, şi le-a combătut cu toate armele de care a crezut că poate dispune. Pentru mişcarea noastră naţională dela 1848, patriarchia a destituit şi argosit pe metropolitul Neofit, pentrucă s'a pus în fruntea naţiunei în aceea miscare. Ţeara era turburată şi îngrigiată de esistenţa sa politică, şi de aceea faptul a fost trecut cu vederea şi considerat numai ca un espedient în luptele politice interne şi esterne. Când s'a început mişcarea unionistă în România, patriarchia a crezut că poate ameninţa pe metropoliţii români cu escomunicare, dacă vor adera şi ei la unire şi vor coopera la realisarea ei. Metropoliţii însă ca şi în trecut au continuat a coopera la realisarea acestui mare act naţional. Sub domnitorul Cuza s'a luat mănăstirile ţărei din mâna călugărilor fanarioţi, act prin care s'a sters ultima remăşiţă a dominaţiunei fanariotice, şi s'a desrobit şi redat ţărei partea înstrăinată din moşiile şi veniturile române spre a se întrebuinţa numai spre desvoltarea şi cultura naţională. Patriarchia a dat alarmă mai în toată lumea, a pârât şi nu încetează a se plânge pela toate puterile contra unei închipuite nedreptăţi ce 'i-ar fi făcut România; dar în realitate pentru un mare bine făcut Romăniei. Când sub acelaşi Domn, între alte legi pentru organisarea ţărei, s'a facut şi câteva legi privitoare la biserica română, aceste legi în adevăr n'au găsit eco în inimele Românilor, şi s'au împins de guvernul Domnitorului, ca nesce espediente politice, cu care s'a esplicat lucrul pe urmă. În ţeară era însă murmur pentru dênsele. Patriarchia a protestat contra lor la Domnitor; însă protestul a fost respins. Guvernul Domnitorul a respuns patriarchului, combătând amestecul lui în afacerile interne ale ţărei şi bisericei române.

(Va urma.)

*) Un termin cu totnl nepotrivit pentru biserică este „autocefal“, va se ţică de c a p u l ei; autonomă, independentă chiar i se şede unei biserici, dar nu de capul ei.

Red. „T. R.“

Varietăţi.

* (S'ar puté p r e a u ş o r şi la n o i) Comitetul ales pentru serbătoarea trăgătorilor la ţintă, care va avè loc în L u g a n u, a emis o provocare din care împrumutăm locul următor: „Veniţi să daţi mâna fraţilor vostri din Ticin! Veniţi la Luganu, la regina lui Cerisiu. Sub ceriul suriđtor al Luganului, în faţa lacului lui, a dealurilor şi munţilor plăcuţi pentru care fie care străin îl învidieză, vom înnoi jurământul părinţilor nostri şi vom continua a dovedì Europei, că un popor, de şi de diverse limbi, religiuni şi obiceiuri, poate fi unit în iubirea de patrie şi în instituţiunile sale republicane“. — Firesce, adauge „S. d. T.“, în Elveţia lipsesce „naţiunea domnitoare“ cu toate aperţinenţele ei.

* K o s s u t h, află „Pesti Napló“ că va respunde tuturor jurisdiţiunilor, care l-au felicìtat cu ocasiunea serbărei aniversărei a optđecea dela nascerea sa.

* (D e m o n s t r a ţ i u n i) din causa morţei lui O b e r d a n k avură loc în Roma, Milan, Turin. Guvernul italian, a păşit energic contra demonstraţiunilor.

* (V ĕ r s a t u l î n C l u j.) Dela 1 până la 17 Decemvre n. s'au bolnăvit de vĕrsat 10 persoane, dintre care 2 a murit şi 8 sau însănătoşat. Dela 1 Aprile începênd până în timpul de faţă s'au bolnăvit 971, dintre care a murit 271; se mai află în cură şi 696 s'au însănătoşat.

* (T i m p u l. Sâmbătă seara luna mai privì odată cu duioşie asupra Sibiului. Duminecă după ameađi a început a ploua, ear' între cinci şi sease oare seara ploaia s'a prefăcut în ninsoare. N'a nins mult, dar totuşi de ajuns ca apusenii cari îşi serbară eri ţiua dintâiu de crăciun, să poată ţice că au avut crăciun alb. Aţi dimineaţă s'a introdus un frig intensiv.

Mai nou.

Într'o într'unire exparlamentară a representanţilor României s'a statorit punctele din constituţiune cari au a fi modificate; 1 schimbarea titlului domn cu rege; 2 marirea colegiilor electorale; 3 înfiinţarea unui consiliu de stat.

D. V. Boerescu a declarat că recunoasce necesitatea revisiuni, dar crede că nu este acum momentul oportun pentru aceasta, mai ales din causa scirilor îngrijitoare ce sosesc din streinătate. Nu s'a luat nici o hotărire, remâind a se ţinea eri o nouă intrunire la care să ia parte şi d. I. C. Brăteanu.

D. C. A. R o s e t t i, se ţice că se va întoarce în ţeară în luna lui Ianuarie.

Telegramă originală

a „Telegrafului Roman“.

Caransebeş, 25 Decemvre (n.). **Vice-comitele S i m o n e s c u va fi de seară primit în Caransebeş cu o însufleţire rară. Comitetul, în 15 trăsuri, îl va întêmpina la gară. Conduct de facle imposant. Serenada cu musica militară şi ambele reuniuni de cântări. Banchet la „Pomul verde“.**

Nr. 6. [318] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată şi paroch în locul central al tractului, anume în cetatea Sibiiu, aşa însă: ca până la devenirea în vacanţă a parochiei protopresbiterale dela biserica Schimbărei la faţă din cetate, el în locul aceleia să ocupe în mod provisoriu parochia dela biserica Bunei-vestiri din suburbiul Iosefin.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriu de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a II a din Sibiiu, suburbiul Iosefin, eventualminte ale celei din cetate, împreună cu locuinţa în natură.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc; în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însă concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a'şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, *în restimp de 30 ţile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Roman“, alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea să conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului, anii etăţii (anul, luna şi ţiua nascerei); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora, esamenul de maturitate, doctorat ş. a.) studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviţiile de până acum pe terenul bisericesc (timpul, locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sûnt de a se întări cu documente cari să se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Sibiiu 19 Novembre, 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Sibiiului.

preşedinte: notariu:

Moise Lazar m. p. **Demetriu Comşa** m. p.
adstr. ppresbiteral.

Cu totul noue

Sfêrmitoare de cucuruz cu ventilator. — **Tăietori de napi** şi **tăietoare de paie** recomandă pe lângă preţurile cele mai eftine

Fabrica de maşine agricole.

Andreiu Rieger.

[317] 2—3 *Sibiiu.*

Redactor rĕspunđĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 147. Sibiiu, Joi 16|28 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul următoriu, al anului 1883, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Decemvre 1882, a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Atentatul din Valendorf.

(*a*) Din raportul dlui ministru reg. ung. despre starea învĕțĕmêntului popular din Ungaria în anul scol. 1880/1, considerat din unele puncte de vedere și în Nrul 142 dela 4/16 Decemvre al „Tel. Rom.“, va fi vĕdut cu inima sângerândă fie-care patriot de bun simț, că pe când pentru institutele de cultură intelectuală de caracter esclusiv maghiar, până și pentru teatrele naționale maghiare, se varsĕ cu sutele de mii din visteria statului: pe atunci numĕrul scoalelor populare române a scădut în periodul 1874—1880 dela 3057 la 2781, așa dară în 6 ani cu 276 de scoale sau cu 9%. Triumful, ce la această constatare transpiră printre șirele raportului ministerial se esplică din simpla tesă aritmetică că: după alte 9 periode de asemenea natură, adecă cam în a doua următoare generațiune, numĕrul scoalelor române în regatul Ungariei va fi = 0.

Scăderêntul acesta deplorabil pentru noi Românii și de sigur pentru ori-ce amic adevĕrat al culturei omenesci dl ministru îl esplică din împregiurarea că, „mulți învĕțători confesionali Români, învĕțând limba statului, s'au dedicat altor cariere“.

Noi ne permitem a fi de altă părere, și pe basa datelor noastre oficiale statistice susținem — în ce privesce archidiecesa ortodocsă română — că din acest motiv nu a încetat nici o scoală confesională română.

Am perdut fără îndoială și noi scoale confesionale în acel period, și anume am perdut mai multe, de cât s'a înființat în tot acel restimp; causa însĕ nu e desertarea învĕțătorilor dela scoalele „cari vegetează între referințe neregulate“ — după cum dice raportul ministerial —, ci e: *desfrênarea șovinismului și fanaticul barbarism, ce acesta l comite față cu scoalele noastre confesionale; e terorismul, după cum se arată acela în atentatul din Valendorf.*

Din corespondențele din *Valendorf* și din *Sighișoara* aduse în numerii 143 și 144 ai „Tel. Rom.“ publicul cetitoriu a vĕdut că parochul gr. or. și învĕțătoriul din Valendorf s'a aruncat în temniță pentru susținerea scoalei confesionale române față cu scoala de stat maghiară din aceeași comună. Pentru ca on. public sĕ fie pe deplin orientat în causă, și pentru de a prevenì întortocăturilor machiavelistice, ce de sigur vor urma, ne permitem a analisa acel fapt din punct de vedere legistic, mai ales pentru de a liniscì consciința noastră națională în acea privință, că pe cât e posibil apărăm și susținem dereptu rile noastre prin luptă pe cale legală chiar și față cu forța brutală.

În comuna Valendorf se află 110 familii, dintre cari 80 sûnt române gr. orientale, 30 maghiare elveticoreformate. Numĕrul pruncilor obligați a frecuenta scoala e: români 60, maghiari 18. La întrebarea: cărei confesiuni compete dreptul de a înființa în această comună o scoală populară respunde § ul 45 al art. de lege XXXVIII din 1868, care prescrie ca *în ccmune, unde pruncii de scoală aparținĕtori altor confesiuni nu sûnt 30 la numĕr, aceștia, pe cât părinții lor nu vor îngrigì pe altă cale de instruirea lor, sĕ cerceteze scoala confesională esistentă în acea comună; ear părinții sĕ contribue la spesele de susținere ale acelei scoale în același mod și în aceeași mĕsură ca membrii confesiunei, cari susțin scoala.* Dacă dară legile țĕrei ar fi sĕ se esecute în mod just și față cu confesiunile române datorința autorităților politice administrative ar fi fost de a constringe pe cei 18 prunci reformați a cerceta scoala confesională gr. or., care de 42 de ani esistă în comună. Aceasta nu s'a făcut; și pentru ca sĕ se poată el da legea s'a înființat pentru cei 18 prunci reformați scoală pe spesele statului. Din corespondențele mai sus indicate nu se poate descifra caracterul acestei scoale din punct de vedere al legei. Pentru că, deși după prescriptul § lui 80 al citatei legi, ministrul de instrucțiune publică poate înființa scoală elementară de stat ori unde va afla de bine, atari scoale sûnt a sĕ susținè esclusiv din averea statului (tisztán álami költségen), și nu e legal, nici permis ca pentru atari scoale sĕ se ridice dela locuitorii comunei cele 5% după darea directă, ce le prescrie legea în §§. 35, 36 și 44. Față cu aceasta e fapt că dela locuitorii români din Valendorf se ridică acele percente pentru această scoală. Scoala maghiară din Valendorf nu poate fi nici așa numită scoală comunală subvențională din visteria statului, pentru că spre înființarea unei atari scoale se recere ca după prescriptul §. 43 al legei citate întreaga comună politică sĕ se legitimeze că nu e în stare a înființa și susținè scoală corespundĕtoare și **sĕ ceară** prin autoritățile sale concernente ajutorul statului, despre ce românii din Valendorf nici că au visat.

Resultă din aceasta că scoala așa numită de stat din Valendorf nu se poate cualifica din punct de vedere al legei: ear înființarea și esistența ei se poate esplica numai așa, că dl ministru de instrucțiune publică ar fi aflat de lipsă că în mica și neimsemnata comună Valendorf pentru 18 prunci de scoală sĕ se înființeze scoală de stat. Dacă e așa, atunci de sigur e vre'o mistificațiune la mijloc, pentru că nu ne este posibil a crede că tocmai Valendorful sĕ fie un atare punct, la care după *spiritul* legei scolare din 1868 ar fi fost de lipsă ca prelângă scoala confesională corespundĕtoare legilor și trebuinței sĕ se înființeze și una de stat.

După cum în sensul și după spiritul legei nu a fost îndreptățită înființarea de două scoale într'o comună atât de mică, așa nu e posibilă esistența ambelor. Una a trebuit sĕ cadă. Soartea a ajuns pe cea confesională. Sĕ vedem acum pe ce cale? Comitetul administrativ al comitatului a decretat că: scoala confesională din Valendorf e *scoala clandestină* și a poruncit solgăbirăului sĕ o închidă. Acesta a indeplinit porunca și fiind maghiar neofit, ca sĕ nu apară patriot rĕu, a mai judecat pe preotul și învĕțătoriul român și la temniță și amendă de numai câte 50 fl.

Ce e scoala clandestină („Zugiskola“?) Legile scolare ale țĕrei nu cunosc această categoriă de scoale; ordinațiunea ministerială ddto 2 Septemvre 1876 definează în § 56 ptl. 2 scoalele aceste în modul următoriu:

FOIȚA.

Baba Eva.

Motto: E ușor a dice: bou breaz bîrlobreaz, dar e mai greu a bîrlobrezi bîrlobrezitura din o'le bîrlobreazului.

Vorbă multă nu e bună, dar tăcerea îndelungată e mai rea.

Gura omului nu e făcută numai pentru a mânca și a vorbì, ci e făcută și pentru tăcere. A vedè multe și a le tăcea toate nu e lege naturală. Multe am vĕdut și audit și eu, și dintre toate vreau sĕ vorbesc ceva și acum, sau mai bine dis sĕ le scriu acì.

No peană ruginită, scaldăte în negreală, n'ai frică că te va înneca, — apoi trage brazdă pe locul acela, unde te poartă gândul meu.

Gândul meu?

Of, că în nimerit loc se mai află, — chiar la baba Eva. Baba Eva nu e femeea aceea, pe care Dumnedeu a creat'o din coasta lui Adam, ci e un chip caracteristic al femeilor de acum, cari au lăpĕdat rochia simplă și a înlocuit'o cu tunica cea croită, dacă nu din 99, atunci de sigur mai mult ca din 100 de bucăți.

Părinții ei au fost țĕrani proști, dar putredi de bogați, și apoi scii că banii.... banii te fac domn. Baba Eva, cum îi dic sătenii, sau doamna Puclișteanu, cum, o numesc orășenii, dacă acum nu posede toate calitățile frumoasei Aphrodite, le a avut însĕ ca fată mare. Cine a avut norocirea a privì odată pe baba Eva ca fată mare, acela a fost gata. Noptile aceluia erau fără somn, gândul sĕu nu lua altă cale, de cât la Eva. Nu dĕu, căci Eva era frumoasă și pe lângă aceasta, lucrul cel mai de căpetenie, avea bani mulți, zestre mare.

Mulți flăcăi din sat și-au bătut capul sĕ-i câștige mâna, dar nici unul nu a isbutit. Eva a respins cererea tuturor, căci ea vrea sĕ fie doamnă.

Ei bine, sĕ fie dar doamnă.

Norocul vine după om, numai omul sĕ nu fugă de noroc. Eva fu norocoasă.

Toader Puclișteanu a venit acasă din soldăție, unde avuse înaltul rang de sergent. El avea scrisoare frumoasă ca de tipariu, și îndată întră ca diurnist în o cancelarie din orașul P. din Bănat. Principalul sĕu făcea dese escursiuni oficioase prin satele învecinate, luând cu sine chiar și pe Toader Puclișteanu. Odată nimeriră chiar în Satul Evei celei frumoase. Dnul Puclișteanu ținea în evidență nu numai lucrurile oficioase ale principalului sĕu, ci ori unde mergea, făcea o revistă asupra fetelor de măritat. Avea drept la aceasta, căci era însurățel.

Din întêmplare ajunse chiar în casa părinților Evei. Cum o vĕdù, îndată-i plăcù. Apoi o vorbă ici, una colea, și Puclișteanu cu Eva deveniră păreche. Eva devenì doamnă, când apoi dimpreună cu mia de bănci și alte multe motocoase fu dusă la oraș, unde a fost introdusă în viața domnească. Toate datinile femeilor dela oraș și-le însuși D-na Eva, până chiar și vorba orășenilor, ba pe aceasta cale mersese așa departe, încât din gura babei Eva, dl Cihac, ar avè materie sĕ-și scrie al treilea tom la dicționariul sĕu.

* * *

Tot omul are obiceiul sĕu. Și apoi fiind și io om (cine poate nega asta?) am și io obiceiul meu. Dimineața, când mĕ scol, dacă timpul îmi concede, atunci mĕ duc la preumblare.

Într'o di oare care, după datina mea, plecai la preumblare, și încă în societatea bastonului meu. Cu mâna goală nu e bine sĕ umble omul. Timpul recreator de dinineață era frumos, numai un nuor negru spre apus își arĕta dinții. Mersei mai departe până afară de oraș, când deodată observai că nourașul a cuprins ceriul de jumĕtate, ear în cealaltă margine a orașului curgea ploaia, din care causă o luai pe picior îndĕrĕpt cătră casă, ca sĕ nu mĕ scalde ploaia. Dar omul una gândesce și alta pățesce. Ploaia nu așteptă până voiu ajunge eu acasă, ci se apropià așa de mult de mine, încât câteva minute și m'ar fi atacat fără cruțare. Ce sĕ fac? — cugetam. Umbrelă nu aveam, apoi cu bastonul nu eram în stare sĕ me apăr de ploaia, bunăoară cum făcuse marele cavaler Til Buhoglindă. Ultima mea scăpare fu hotărîrea mea de a întra în cea mai de aproape casă. Între casele cele scunde și cu ferestrile cât formatul

„Dacă inspectorul regiu de învĕţămênt va afla vre un **institut privat** fără ca acesta sĕ fie concesionat, va provoca pre proprietariul sau conducĕtoriul aceluia, ca sĕ satisfacă §§ 16—19 al legei scolare (adecă sĕ arate dacă persoana privată, care a infiinţat acel institut, are diplomă de învĕţătoriu şi dacă organisarea şi planul de învĕţămênt corespunde acelor din scoalele publice), ear dacă acesta nici după repeţită provocare nu ar indeplinì aceasta, inspectorul regiu va arăta acele scoale ca scoale clandestine comitetului administrativ comitatens, care va tracta cu ele în sensul §. 1 pct. 4 al instrucţiunei sale". Ear instrucţiunea aceasta ḑice:

„Comitetul administrativ comitatens va închide institutele înfiinţate în contra legei sau chiar stricăcioase, aşa numitele scoale clandestine dacă nu i va succede ale transforma în scoale private ordinare, şi va raporta despre aceasta ministrului de culte şi instrucţiunei publice". Legea scolară din 1868 însĕ prescrie în §. 22 ca în contra atâtor scoale private sĕ se ordine investigaţiune şi după resultatul acesteia sĕ se dispună închiderea lor, şi numai în casuri estraordinari se putè sista activitatea lor şi înainte de încheerea investigaţiunei.

Acesta e unicul cas, unde legea dă organelor administrative politice dreptul a decreta închiderea unui institut de învĕţămênt adecă: *o scoală privată neînsinuată autorităţilor şi neconcesionată, a cărui conducĕtoriu nu e învĕţătoriu provĕḑut cu diplomă şi în care organisarea şi planul de învĕţămênt sûnt contrarie celor prescrise în lege.*

Sĕ ḑicem acum că şovinistii din comitatul Tĕrnavei mari ar fi fost întru atâta orbiţi de naţionalismul lor şi ameţiţi de ura furioasă contra a tot ce e românesc, încât ar fi privit scoala confesională esistentă de 42 de ani de scoală privată, neconcesionată de guvern etc. şi astfel s'a crĕḑut de competenţi şi îndreptăţiţi a isbì întrînsa. După lege şi atunci ar fi fost însĕ datorinţa lor a provoca „de repetite ori" pre susţinĕtorii aceleia sĕ-o străfoarme în scoală privată regulată şi dacă nu s'ar fi satisfăcut acesteia, ar fi putut numai sĕ o închiḑă„ nu însĕ sĕ judece pe preotul şi învĕţătoriul la temniţă şi amendă.

Dacă vom considera însĕ că scoala confesională gr. or. din Valendorf esistă de 42 de ani. si că e petrecută ca atare în toate registrele oficiale — până şi ale comitatului — dovadă esecutarea pentru fondul de pensiune regnicolar, — nu vom esita nice un moment a declara sofisma despre scoala clandestină de cea mai nătângă maliţie si rabulistică, scornită numai pentru de a masca atentatul cel plănuit în contra esistenţei scoalei românesci. Legea scolară dln 1868 declară toate scoalele înfiinţate si susţinute de confesiuni de scoale publice (§. 11) le scoate, în ce privesce sistarea sau închiderea lor, cu totul de sub jurisdicţiunea autorităţilor comitatense, şi dă însuşi ministrului acest drept numai condiţionat dela un şir întreg de acţiuni precedente. Eatăle aceste:

„Dacă inspectorul regiu de scoale constată oarecari defecte la vre o scoală confesională, are a atrage asupra acestora atenţiunea scaunului scolar (— comitetului parochial) sau a antistiei bisericesci (— oficiului protopresbiteral) şi fiind defectele însemnate declară că lacas de neîndreptare va fi necesitat a raporta prin comitetul administrativ com. ministrului", (§. 67 al ordinaţiunei ministeriale ddto 2. Sep. 1876.)

„Ear dacă vede că comuna bisericească (parochia) nu delătură, fie din sĕrăcie fie din indolenţă, atari defecte esenţiale ale seoalei ce lovesc în lege, atunci înainte de a raporta regimului notifică acele defecte supremei autorităţi eclesiastice (—consistoriului, ordinariatului) şi o recearcă a dispune îndreptarea acelora, avênd a declara espres că acea recercare nu e a se privi de admoniţiune în sensul §-lui 15 al legei scolare" (§ 72 al citatei ordinaţiuni.)

Numai dacă nici după aceasta defectele esenţiale nu s'ar îndrepta, pot urma în restimp decâte o jumătate de an cele trei admoniţiuni prescrise în § 15 al legei, şi au de a se face decătră ministrul la autoritatea supremă confesională (consistoriu.)

Acesta e modul şi calea pe care se poate sista o scoală confesională; lung şi greu pentru şoviniştii, cari le ar înghiţi toate într'o lingură de apă. Ca sĕ poată aceasta, iau refugiu la sofisme, la acte de forţă şi arbitriu cum e cel din Valendorf, unde nice oficiul protopresbiteral şi cu atâta mai puţin consistoriul, nu a fost nici barem încunosciinţat despre oare care defect, de care ar suferì acea scoală confesională, ear de cele trei admoniţiuni în termini de câte o jumĕtate de an, nu poate fi nici vorbă la acea scoală.

De n'am scì că scopul solgăbirăului a fost poate numai de a terorisa pre creştinii nostri, n'am putea cualifica *judecarea la temniţă* a *preotului* şi a *învĕţătoriului* decât de un act de *barbarism*, vĕtămătoriu de ori ce simţ mai nobil omenesc. Parochul ca director local al scoalei confesionale şi învĕţătoriul şi — au împlinit datorinţa lor oficială prin continuarea învĕţămêntului în anul curent scolastic. Fapta aceasta a lor e un act oficial bisericesc şi ca atare aparţine jurisdicţiunei eclesiastice în ori ce stat de drept şi mai ales acolo, unde autonomia bisericei e garantată prin lege. Astfel şi la noi, decumva legile nu se aduc numai pentru de a face paradă de liberalism în ochii lumei. Abaterile funcţionarilor bisericesci în afaceri eclesiastice, sûnt a se judeca de cătră forurile bisericesci.

În urma acesteia arogarea de jurisdicţiune disciplinară asupra funcţionarilor bisericesci în sens juriatic nu e alta decât un atentat de calibrul cel mai dur comis nu numai asupra persoanelor respective ci asupra întregei biserici gr. orientale.

Se pare însĕ că acest raţionament nu încape în creerii şovinistilor depe Tĕrnava mare. Dacă calcă ei în picioare legile statului şi ordinaţiunile propriei suspreme autorităţi, ce le poate păsa de autonomia bisericei noastre? Li a venit cheful de a batjocorì pe un „popă" şi pe un „dascăl" românesc şi şi-a facut acel chef, pentrucă au sciut, că dacă faptul lor va mirosì cât de puţin a maghiarisare de dragul autonomiei bisericei noastre — nime nu le va avè grija.

Nu puteam lăsa neanunţat modul rabulistic în care dl solgăbirĕu a aplicat la casul de faţă § 16 al art. de lege Nr. 4 din 1879. Dovedesce şi această aplicare ura cea desfrênată până la setea de sânge a fanatismului. Acest § al legei prescrie pedepsirea transgresiunilor în contra ordinaţiunilor ministeriale; condiţionează însĕ posibilitatea dela aceea, ca ordinaţiunea ministrului *sĕ fie basată pe lege* şi sĕ fie publicată în modul prescris. În casul din cestiune nu poate esista pe basa legei o ordinaţiune ministerială, care sĕ decreteze *brevi-manu* închiderea scoalei confesionale: ear ce privesce publicarea însĕşi sentinţei solgăbirĕului ne spune că primariul a comunicat preotului şi învĕţătoriului numai cuprinsul unui ordin — *a cui?* — referitoriu la sistarea scoalei clandestine.

În timpul obscurului feudalism se întêmplau casuri, unde pe basa *aprobatelor* şi *compilatelor* băgau solgăbiräii în temniţe pe fiii iobagilor cari învĕţau carte. Ear aceasta brutalitate în contra umanismului se justifică prin aceea, că domnilor le trebuea sclavi, cari sĕ le lucre pământul. Cu ce justifică astăḑi şovinistii întemniţarea preoţilor şi a învĕţătorilor români, apare din raportul indicat la începutul acestor şire în care se constată că numĕrul scoalelor române în 6 ani ai dualismului a scăḑut cu 9%.

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Decemvre.

După o relaţiune din Londra, scrie „N. fr. Pr." guvernul englez a adresat purilor în privinţa afacerei dunărene, nu o singură Notă, cidouĕ Înprima Notă, cabinetele sûnt invitate a lua parte la conferenţă; ear' prin cea de a doua se aduce la cunoscinţa puterilor intenţiunea guvernului englez de a propune că şi România sĕ fie admisă la conferenţă. În privinţa participării României la conferenţă, au început deja negociările între cabinete şi se pare că resolverea acestei cestiuni intimpină greutăţi cam serioase. Se obiectează mai cu seamă că, dacă România va manţine şi în privinţa cestiunei prelungirii mandatului comisiunii internaţionale dela Sulina acelaşi punct de vedere de *Non possumus*, pe care l-a observat în cestiunea comisiunii micste, toată lucrarea conferenţei ar devenì ilusorie. De altă parte earăşi s'a împrăsciat sgomotul că România este decisă a nu se supune la nici o otărire luată fără conlucrarea sa. De altmintreli, guvernul din Bucuresci a trimis în aceste din urmă ḑile, după cum ni se comunică, o nouă propunere pentru resoluţiunea cestiunii comisiunei micste. Este prea adevĕrat că în cestiunile de amănunte se fac în această propunere toate concesiunile putincioase, dar întru ceea ce privesce admiterea ei în comisiunea micstă, Austria este pusă pe acelaşi picior cu celelalte puteri. Această propunere trebue sĕ fie însĕ cu atât mai mult respinsă, cu cât toate cabinetele se consideră ca legate prin primirea propunerii Barrére şi ori-ce concesiune faţă cu România nu se poate face de cât în temeiul acelei propuneri. În acest sens, de şi urmează negociările cu cabinetul se crede că ele vor conduce la un resultat satisfăcĕtor pentru toate părţile, ast-fel că în acest cas Conferenţa dela Londra nu va avè altă misiune decât a trece în protocol arangiamentele dintre cabinete şi a le sancţiona. Se ḑice că Conferenţa va avè o durată pe cât se poate de scurtă şi că va ţinè cel mult două sau trei şedinţe spre a împedeca de a se aduce fără veste la ordinea ḑilei şi alte cestiuni.

De altă parte se telegrafează următoarele din Viena ḑiarului „Nemzet:"

Aici nu esistă nici o îngrigire în privinţa admiterei României în conferenţa dela Londra a ambasadorilor.

---

bucoavnei dascălului meu, era şi o casă mai frumoasă, mai domnească, aşa ḑicênd casă de oraş, unde mĕ învêrteam şi io mai adeseori. O luai la fugă într'acolo şi îndată mĕ vĕḑui în uşă.

Toc, toc, toc!

— Întră! rĕspunse o voce femeiască din lăuntru.

— Mniaţa (= bună dimineaţa) ḑisei.

— Ţam (= mulţam) rĕspunse cu bucurie o femee, care sta înaintea mea: Era baba Eva, cum îi ḑiceau sătenii, sau d-na Puclişteau cum o numeau orăşenii.

Numele „baba Eva" îl merita cu tot dreptul, căci consumase fără griji aerul acestei lumi aproape jumĕtate de veac.

Baba Eva în înfinita ei bucurie, că mĕ vede în casa sa ca oaspe, nu scia cum sĕ mĕ primească mai bine. Scaune după scaune puse înaintea mea sĕ ocup loc, aşa încât nu sciam unde sĕ mĕ mai aşeḑ. În urma urmelor totuşi mĕ aşeḑai pe un scaun şi când gândeam că şed mai boeresce, aud o pocnitură sub mine şi scaunul meu se prefăcu în bucăţi, însĕ spre bucuria cinstitelor noastre feţi nu s'a întêmplat nici o nenorocire, căci padimentul era tare şi pământul sub mine nu s'a rupt. În tot rĕul este şi ceva bine.

După norocoasa decurgere a acestui incident hazliu începurăm conversaţiunea noastră după calapodul folosit de noi şi până acuma. Între noi o puteam face uşor şi aceasta, căci eram om de casă la Dl Puclişteanu.

Dna Puclişteanu îmi spuse, că bĕtrânul s'a dus la poştă sĕ predee nesce goşporodenţe (= corespondenţe) la adresa unei nepoate, pe care o învită la balul ce se va ţiné în curênd în acest oraş.

— Precum se vede, vor fi mulţi la acest bal, ḑisei io.

— Da, va fi acolo un pudlic mare şi hiligant.

— Ne vom petrece bine.

— Aşa gândesc şi io; sûntem forberăituluite cu duelete după modea cea mai nouĕ, apoi aştept sĕ-mi vie şi mie goşti. La aceste cuvinte încreţiturile feţei sale se mişcară din locul obicinuit şi pe buzele sale se arătă un suris tainic. Scii D-ta, că io am o nepoată de măritat, continuă ea, apoi trebue sĕ scii şi aceea, că Dl Coşobea, derechetul (= învĕţător diriginte) nostru vrea sĕ se însoare.

— Pricep. Le doresc noroc bun. La aceste cuvinte ale mele baba Eva, altcum D na Puclişteanu, chiorì ochiul stâng asupra mea, de îmi păru că mĕ fulgeră. Dar eu sĕracul de mine numai acum îmi adusei aminte că sum însurăţĕl, însĕ înaintea babei Eva mĕ făcui că nici nu-mi aduc aminte de aşa ceva.

— Sûnt sigură, că D-ta nu te vei băşcăşì (supera) de noi, ci vei veni la bal, căci D-ta unde godie mergi eşti copilul lui Dḑeu iubit de toţi....

— Şi de toate, adăogai io cu in drăsneală.

— Aşa dară vei veni la bal?

— Poate că voiu venì, reflectai io, cu gândul că atunci cine scie în ce colţ de lume mĕ voi afla.

Într'acestea sosì şi dl Puclişteanu văerându-se că l'a udat ploaia neavênd la sine umbrela. Baba Eva îi căutà îndată umbrela sa cea veche poate din vremea lui Svatopluk. — După ploaiă căpeneag

Conversaţiunea noastră se întinse preste toate întêmplările oraşului şi în sfĕrşit, vĕḑênd că ceriul şi-a gătat muniţiunea de gloanţe de apă pentru a le arunca pre planeta noastră, mĕ otărîi a mĕ depărta. Luându-mi ḑiua bună dela „baba" Eva şi dela „moş" Puclişteanu, făcui un pucliment, cum ḑice baba Eva, sau un complimemt cum ḑicem noi şi mĕ depărtai mulţămit de succesul ce am avut pentru a mĕ delecta în vorbele din lexiconul babei Eva.

* * *

Dar sĕ nu remânem numai la atâta cu baba Eva.

Apa întoarce roata morii, roata întoarce fusul şi fusul întoarce peatra morii. Banii născură ambiţiunea babei Eva, prin ambiţiune se făcù doamnă şi prin domnie şi formà prostia vorbei. Da, a vorbi, căci prin luxul vestmintelor sale putea emula cu orice boerească, însĕ când începea o conversaţiune, atunci se putè convinge fiecine, că vorba pe unde a eşit mai bine sĕ fi tuşit. Numai câteva vorbe de a le ei, arătai bunilor cetitori, căci dacă le aşi scrie toate, atunci va pufnì lu-

Este probabil că România va fi representată printr'un trimis estraordinar.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

(Uu nou corb alb.) (Alegerea de vice comite în Comt. Caraş-Severin. (Încheere.)

Se apropie 9 oare dimineaţa (14 Decemvre.) Trenul şueră una, semn cu se apropie de gara Lugoşului. Alegĕtorii români din Lugoş şi din alte părţi veniţi acolo încă mai nainte de ḑiua alegerei, eşirĕ spre întîmpinarea celor ce vineau acum. Lumea curioasă întreabă, că ce e? pre cine aşteaptă? Un român ingenios le respunde: „aşteptăm un prinţ“. Erau bravii alegĕtori din fostul Cott. Severin. În numĕr de vre-o 90 pornirĕ dela gara Lugojului spre casa cea mare a Cottlui în ordine şi paşi militĕresci strigând insufleţiţi: sĕ trăească Simonescu. Era mare spaima mamelucilor, când a vĕḑut pe români aşa de însufleţiţi.

La salutările alegĕtorilor români „sĕ trăiască Simonescu“ respund liberalii rîḑênd rîsul cel săgetat la inimă: *becsületes, derék ember* (om de omenie, om brav.)

Era aproape 10 oare, când întrai în sala Cottlui. Sala deşi e destul de spaţioasă, era aproape îndesată de alegĕtori şi în parte de privitori. În partea dreaptă erau alegĕtorii români, partida legalităţii în frunte cu archiereii de ambele confesiuni: Ilustrităţile lor Ioan Popasu şi *Dr.* Victor Mihályi. Aceşti prelaţi venerabili nici când nu întârḑie a lua parte la acte, cari se întreprind întru apărarea causei naţionale şi a interesului bine înţeles al poporului. Întrând Ilustr. Sa Dl episcop, I. Popasu, a fost primit din partea românilor cu o strigare frenetică: „Sĕ trăească“ la care ca refren se auḑi şi strigări de „éljen“ însĕ mai puţin însufleţite. E de însemnat altcum, că prelaţii bisericesci nu s'au presentat la actul alegerei, pentru ca sĕ nimicească planul partidei liberale, şi simplu numai ca sĕ-şi eserciteze drepturile, ce le acordă legea.

Ceva nainte de 10 oare întră în sală şi vice-comitele substitut, Simonescu. El fù primit cu câteva salve de „să trăească“ dară „éljen“ urile nu se mai auḑiră de loc. După ce se făcură formalităţile obicĭnuite, punct 10 oare se presentă şi dl. comite suprem Patyánszky. Ocupându-şi locul, ţinù o vorbire despre însĕmnătatea alegerei de vice comite, rugând pre ambele partide, ca ori care va ajunge la majoritate, sĕ respecteze votul minorităţii; minoritatea sĕ dee mână de ajutor maioritĕţi pentru de a putè lucra cu succes pentru promovarea interesele cottlui. Propuse apoi alegerea comisiunei candidătoare. Între membrii aleşi de congregaţiune în aceasta comisiune a fost şi un român, advocatul Tit Haţeg; eară între acei aleşi de comitele suprem un alt român, canonicul din Lugoş, Liviu András, care însĕ numai după nume e român, în faptă însĕ este un patriot modern, după spiritul constituţiunei maghiare.

Pagubă că e aşa bĕtrân, căci de ar fi mai tinĕr cine scie ce mai caricătură ar eşì din dênsul.

Retrăgêndu-se comisiunea candidătoare, a urmat o linisce adîncă; fie care era curios a sci, cum se va face candidarea şi oare candida'l-va şi pe Simonescu. Nu trecù 10 minute şi actul candidărei se terminà, anunţându-sĕ de candidaţi E. Iakabffy, preşedintele sedriei orfanale în locul prim, eară în locul al II protonotarul, Leontin Simonescu, fiindcă era un amploiat mai bĕtrân şi mai meritat (?!) Cuvintele din urmă ale comitelui suprem fură însoţite de o strigare frenetică neîntreruptă de „sĕ trăească.“ O voace se auḑì în limba statului: după strigări nu se poate cunoasce maioritatea. Se alese deci douĕ comisiuni; una, la care avea să voteze viriliştii, alta, unde avea sĕ voteze membrii cei aleşi ai congregaţiunei şi amploiaţii cari au drept de votare.

Cu aceasta se suspinde şedinţa şi se începe votarea. Ambele partide se suvulcară; fie care işi ţinea învingerea de sigură. Partida liberală basându-se pre pandurii sĕi şi pre înfluinţa de sus; eară partida legalităţii basate pre causa sa dreaptă şi pre resoluţiunea membrilor sĕi. Lupta era una din cele mai vehemente, deşi se petrece numai în întornul fie căruia membru. Cât a fost de mari încordările partidei liberale, pentru ca sĕ reuşească cu candidatul ei, se vede şi din împrejurarea aceea, că membrii morboşi îi aduceau pre braţe, pentru ca sĕ voteze eară pandurii umblau ca... cei turbaţi ca sĕ prinḑă votanţi pentru Iakabffy. Votarea era aproape de sfârşit, când de odată se ivì ciurda amploiaţilor şi egalisară voturile românilor până la trei.

Trecură cinci minute dela cel din urmă votant şi preşedintele comisiunei tot nu voia sĕ închidă votarea. Acum răbdarea românilor ajunse marginile sale estreme. Făcură un zid nestrăbătător în giurul comisiunei provocând pre preşedinte ca sĕ închee votarea. Alţii strigară: „deschideţi ferestrile“, „pre fereşti cu ei“! Vĕḑênd preşedintele, că aceasta nu e mai mult glumă işi venì în ori. Se sculă de pre scaun şi enunţă încheerea votărei. „Sĕ trăiască Simonescu“ fu respunsul unison al românilor, care într'o clipită se lăţi cu iuţimea fulgerului prin toate salele casei comitatense. Ce efect va fi produs strigările românilor de „sĕ trăească Simonescu“ asupra dlui Iakabffy, carele clădit de mamelucii sĕi, după cum am descris mai sus, aştepta într'o sală laterală numai sĕ fie prins de mână şi sĕ fie presentat congregaţiunii ca vice comite în costumul sĕu de magnat; aceasta nu sciu precum nu pot spune nici aceea, că cine l'a desbrăcat. Atâta însĕ sciu că bucuria românilor era nespusă vĕḑênd că de 15 ani a mai învins odată şi dreptatea, au învins şi românii.

E un cas rar în era noastră constituţională, ca într'un comitat curat românesc sĕ fie ales un vice-comite român, deci cu drept cuvênt se poate numì corb alb.

Este adevĕrat, că majoritatea voturilor n'a fost mare (157 faţă de 154) însĕ acesta nu detrage nimic din împortanţa învingerei. Cine voesce sĕ şi facă o imaginaţiune despre efectul deprimător, ce a avut asupra partidei mamelucilor, acela sĕ cetească foile guvernamentale şi jidano-maghiare. Efectul deprimător îl dovedesce şi împrejurarea aceea, că în ḑiua următoare după alegere partida liberală numai la înteţirile comitelui suprem s'a înduplecat a lua parte la pertractarea obiectelor restante. În fine, ca drept dovadă despre deprimarea partidei servesc şi cuvintele, ce le a ḑis un corifeu din partida liberală cătră o persoană ilustră, cari sûnt de cuprinsul următor: „ce folos că avem atâţi virilişti şi amploiaţi plătiţi cu bani scumpi, căci în urmă tot ne bat mamăligarii.“ Da! v'au bătut şi de va ajuta D-ḑeu vĕ vor mai bate.

Ca parentese mai adaug şi aceea, că supĕrarea partidei liberale s'a mai mărit prin aceea că bucatele pregătite pentru ea, s'a vedut necesitaţi românii sĕ le mânce, ca sĕ nu remâe ospătariul de pagubă. Deci aici sĕ adeverì proverbul românesc: „bucatele nu sûnt pentru cine se pregătesce, ci pentru cine nimeresce.“ Seara sĕ făcù din partea alegĕtorilor un conduct de torţe imposant, la care festivitate fu învitată şi partida liberală a lua parte şi a designa un îndivíd, care sĕ vorbească în limba statului. Trei inşi se insinuară şi când a fost la adecă nici unul nu s'a presentat.

Aşa sĕ întîmplă şi aici un lucru ciudat că la un conduct de torţe făcut în onoarea unui vice comite ales în Ungaria sĕ nu se ţină nici o vorbire ungurească, ci numai românessă şi nemţească. Atâta batjocură nici nu aşi putè suferì sĕ fiu ungur.

Lugoş în Decemvre. *Un privitor.*

Sinodul român şi patriarchia din Constantinopole.

(Urmare.)

Sub Domnitorul Carol I-iu, legea organică bisericească, făcută sub Cuza-Vodă, şi care deşteptase mare nemulţămire în ţeară, s'a prefăcut, puindu se ca bază canoanele bisericesci şi usurile tradiţionale ale ţĕrei, ceea ce a mulţămit toate spiritele în ţeară. În ea se cuprinde modul alegerii Metropoliţilor şi Episcopilor, constituirea Sântului Sinod şi prerogativele lui în afacerile bisericesci: administraţia eparchielor, etc. După această lege se conduce biserica noastră acum de ḑece ani aproape, şi ea în sine nu este de cât o continuare şi aplicare a usurilor anterioare.. Patriarchia până astăḑi se face a nu scì nimica despre organisarea şi posiţiunea noastră bisericească, şi la toată ocasiunea favorabilă a ne întimpina cu pretensiunile sale de amestec în administrarea noastră internă bisericească. Şi în toate scrisorile sale cătră *Metropolitul primat al României şi preşedintele Sântului Sinod al bisericei ortodoxe române*, patriarchia întrebuinţează titluri: *„prea sfinţite Metropolite al Ungro-Vlachiei, prea cinstite exarche al plaginelor si locoţiitor al Cesariei Capadociei“* ; titluri cere cele mai multe la noi n'au avut şi nu au sens sau vre-o aplicare practică, afară doară numai intenţiunea de a jignì simţul nostru naţional, neîntrebuinţând titlurile noastre legale. Cu această ocasiune amintim şi aceea ca în present ţeara noastră nu este o simplă regiune ţinut *(cratos, clima)* ci păzitul de Dumneḑeu *Regat al României“*.

Acesta este în scurt istoricul autocefaliei bisericei române, pe de o parte — avută şi practicată de Români neintrerupt, ca o demnitate inerentă unei naţiuni autonome, si apĕrată cu zel şi pietate de toate generaţiunile trecute, în curgere de mulţi seculi pe de altă parte — combătută şi îngânată de patriarchia de Constantinopole, de-şi ea nu are în favoarea sa decât poate unele casuri regretabile din domnia fanarioţilor, sau reminiscenţe de pe atunci; deşi ea dă canoanelor sinodale, un alt înţeles punêndune pre noi între barbari din veacul al 5-lea cari, locuiau lângă Thracia şi lângă Pontul Euxin.

Chiar sĕ fi fost noi între acei barbari în veacul al 5-lea, tot n'ar avè patriarchia un drept sĕ ne stăpânească astăḑi bisericesce.

Popoarele barbare în pruncia lor devin cu timpul culte prin civilisaţie, şi-şi iau locul lor cuvenit între naţiunile culte, şi se tratează cum sûnt nu cum a fost cu sute şi cu mii de ani în urmă.

Pe temeiul canonului acestuia, al altora, poate ca patriarchia va pretinde dominaţiunea bisericească asupra Rusiei, asupra Bulgariei, Ungariei, Serbiei şi chiar Greciei actuale; căci toate acestea oare când se administrau bisericesce după disposiţiunile luate dela Constantinopole.

Încheind acest capitul, s. sinod al bisericei ortodocse române, pe temeiul istoriei noastre române, pe temeiul legislaţiei noastre moderne, pe temeiul demnităţei statului român, şi al demnităţei naţiunei române, declară sus şi tare, că biserica română ortodocsă a fost şi este autocefală în cuprinsul teritoriului României, şi nici o autoritate bisericească străină nu are drept a ne impune ceva. Nu avem nevoe a fi din nou recunoscută de cineva autocefalia noastră bisericească; ea este un fac istoric îndestulător pentru noi şi pentru cei ce ne iubesc şi voesc a fi cu biserica şi cu statul nostru în relaţiuni amicale. Astfel stăm şi ast-fel vom sta cât va fi în noi o suflare, şi nimic nu ne va urnì din această posiţiune.

Declarăm tot de odată, că noi apĕrând autocefalia bisericei noastre de ori ce presiune din afară, nu voim a ne despărţí de întregimea bisericei ortodocse. Noi păstrăm aceleaşi dotrine bisericesci, aceeaşi disciplină, acelaşi cult divin, care le-am mostenit dela părinţii nostrii, şi cari sûnt comune bisericei ortodocse din toate ţĕrile. Noi recunoascem în patriarchia de Constantinopole un centru moral, de unde trebue sĕ purceadă direcţiunea în toate cestiunile de interes general al întregei biserici ortodocse, în privinţa dogmelor, a disciplinei, a cultului. Patriarchia poate la trebuinţă a ne consulta şi pe noi, în asemenea materii, putem şi noi, în asemenea casuri sĕ o consultăm. Patriarchul este socotit la noi ca primul ierarch al bisericei ortodocse şi metropoliţii nostri îl pomenesc la sântele servicii, implorându i dela Dumneḑeu pace, sĕnătate, onoare, viaţă îndelungată şi povăţuire a bisericei pe calea cea dreaptă. Vom primì dela acest centru bisericesc cu dragoste chiar povăţuiri spirituale de folos naţiunei şi bisericei noastre. Dorim însĕ ca corespondenţa noassră bisericească sĕ fie în formele obicĭnuite la noi şi cerute de demnitatea reciprocă.

Sfârşind acum cele ce trebueau spuse despre autocefalia bisericei române, şi despre relaţiunile noastre cu patriarchia, sĕ revenim earăşi la epistola patriarchală de care ne ocupăm, şi anume la cestiunea sfântului Mir.

Inalta sa santitate, patriarchul Ioachim, face mustrarre ierarchilor români pentru actul sânţirei mirului, ḑicênd că prin acest act s'ar fi călcat supremaţia sa spirituală supra bisericei ortodocse române; că acest act ar fi contrar rânduelei urmate la noi din vechime: că prin acest act ierarchii români ar fi oferit lumei un tip de neorânduealĕ. Apoi urmează tecsturile biblice şi canoanele, pe care

---

mea de rîs cât o sĕ te ţini de foale, ca când te apucă colera.

Dar atari babe Eve ca aceasta sûnt pe lume nenumerate.

Ce e causa? Educaţiunea.

Sûnt mulţi părinţi cari pe educaţiunea sexului frumos nu dau nici o para. Cunosc mai multe duzine de astfel de părinţi, cari nici atâta samă nu au pus pe educaţiunea fetelor lor, ca sĕ le înveţe barem abeceul, şi totuşi şi-au măritat fetele după oameni foarte inteligenţi, cari de bună samă, nu din dragoste nemărginită, ci din patima vênatului de bani fac aceasta. Aşa-e, banul te face surd, ca sĕ nu auḑi şoaptele consciinţei, te orbesce, ca sĕ nu poţi deosebì pe animal de animal, — te face om de geşefterie — jidov.

Sêrmanul Darwin, el nu ni-a spus că unii oameni se apropie actualminte de strămoşii de momiţe şi acum când toată lumea sĕ civilizează·

Nu pretindem noi dela fetele atâ tor părinţi croesiani, ca fetele lor sĕ ne ḑică tot *„bon jour“* şi *“merci monsieur“* dar sĕ nu ne „poftească multe aplecaţiuni“ şi apoi sĕ înveţe o leacă de carte.

Când eram copil şi umblam la scoală în oraşul D. întrai în biserică unde vĕḑui o domnişoară îmbrăcată elegant, ţinênd în mână o carte, din care cetea cu mare evlavie. Atunci încă nu mi plăcea domnişoarele dar îmi plăcea cărţile şi din curiositate trecênd pe lângă domnişoara aceasta, aruncai ochii sĕ vĕd ce carte are în mână, însĕ ce mare fu mirarea mea, când vĕḑui că aceasta demoisellă ţinea cartea cu literile întoarse în jos, şi totuşi se părea că cetesce în ea, ba din când în când întorcea foile. Mĕ convinsei că nu scie cetì, apoi mai târḑiu înţelesei că e fata bogatului proprietar X. Y. Bună gheşefterie. Dar cum îşi va fi cetit epistolele de amor? S'au când va fi doamnă proprietereasă, cum va purta socotelile casei? De sigur ca baba Eva, care are în dulapul seu o cupă cu boambe de cucuruz, cari nu se întrebuinţează la altceva decât la resolvirea operaţiunilor matematece de baba Eva, sau cui îi place, de dna Puclişteau.

Destul sĕ fie. O mică lecţiune. *Quae nocent, docent.* *P. S.*

le-am analisat mai sus, şi care, precum am vĕḑut nu au nici o relaţiune, căci cu antocefalia bisericei române, nici cu actul sântului mir. Sĕ ne esplicăm sincer şi în cunoscinţă profundă a cestiunei pe tărîmul istoric, dogmatic şi canonic.

În pidalion găsim un singur canon în carele se vorbesce despre actul sfinţirei mirului, pronunţând a nu se face de presbiteri: „sevêrşirea mirului... sĕ nu o facă presbiterul“ (Sinod. Cartag. c. 6.) Canonistul rus, archimandritul Ioan, comentând acest canon ḑice: „Sĕvĕrşirea mirului (*hrismatos poiysis)* în canonul acesta se înţelege cu deosebire misterioasa sevêrşire adecă sfinţirea mirulai.

Temeiul pentru care se opresce presbiterului sfinţirea mirului, este pus în canoanele bisericei apostolice, unde botezul şi cele-l'alte taine se sĕvêrşiau de presbiteri; dar punerea mânilor asupra celor botezaţi, pentru a le comunica darurile sântului duch, aparţinea însuşi apostolilor, şi constituia un drept al lor deosebit, depre darul şi autoritatea, comunicată lor de Isus Christos (Fapt. 8. 14—17). După apostoli aceiaşi punere a mânilor în misteriu s'a însuşit episcopilor, prin succesiunea autorităţei lor dela apostoli.

Aşa scriitorii bisericesci din veacurile primitive mărturisesc, că presbiterii, sĕvêrşind botezul, duceau pe cei botezaţi la episcopi, cari puneau pe ei mânile şi'i declarau vrednici de sânta cuminecătură. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Asociaţiunea românilor) pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşi va ţinea adunarea sa generală Duminecă în 2/14 Ian. 1883 în Sala Gimnasiului român la 3 oare d. pr; la aceasta sûnt invitaţi cu .toată onoarea a lua parte toţi membrii şi nemembrii, ca români setoşi de progres.

Agendele vor fi:

a) Raportul Comitetului; *b)* Raportul despre starea casei; *c)* Alegerea Comisiunei pentru înscrierea membrilor noi; *d)* Raportul Comisiunei despre revisiunea socotelelor şi despre rapoarte; *e)* Alegerea membrilor Comitetului *g)* Propunerile Comitetului pentru îmbunătăţirea stărei Asociaţiunei şi ajungerea Scopului ei şi *h)* Ficsarea bugetului pentru anul 1883.

Braşov 11/23 Dec. 1882.

B. Baiulescu, preşedinte. *Dr. I. Bozoceanu,* secretar.

* (Apel). Este de obşte cunoscut că copii români aşeḑat, la meserii de Asociaţiunea pentru sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor meseriaşi români din Braşov, sûnt cu foarte rari escepţiuni preste mesură seraci şi lipsiţi de ori ce sprijin material din partea părinţilor lor. Mijloacele bănesci ale Asociaţiunii sûnt atât de mărginite, încât ele nu-i permit nici decât a face din destul la toate neajunsurile, la cari sûnt espuşi aceşti năpăstuiţi ai sorţii. Unul din aceste neajunsuri şi fără îndoială cel mai mare este lipsa ce duc de vestminte proprii pentru ai apera contra rigorilor asprului anutimp, în care ne aflăm.

Comitetul subscris în convicţiunea că caritatea n'a încetat încă de a-şi afla cel mai călduros locaş al sĕu in pieptul neamului românesci îndrăsnesce a face şi in anul acesta apel cătră toţi românie de inime, sĕ binevoească a venì în ajutoriul acestui comitet cu generoasele lor ofrande fie în vestminte noi sau vechi, fie în bani!.. Români! daţi o parte numai din sfărămiturile de pe mesele voastre, şi multe lacrimi vor înceta de a mai curge!

Braşov în 23 Noemvre 1882.

Bartolomeu Baiulescu, pres· *Ioan Bozocean,* secret.

Loterie.

Mercuri 26 Decemvre n. 1882.

Sibiiu: **43 71 53 52 35**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 23 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.45	118.25
Renta de aur ung. de 4%	85.30	85.—
Renta ung. de hârtie	84.35	84.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132.30	133.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	88.75	88.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.—	93.25
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.75	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	94.75	94.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 94.75	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.50 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	96.50	97.25
Sorţi unguresci cu premii	113.25	113.75
Sorţi de regularea Tisei	109.50	108.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	75.95	75.70
Datorie de stat austr. în argint	76.70	76.50
Renta de aur austriacă	94.95	94.50
Sorţi de stat dela 1860	129.50	129.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	830.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	274.25	274.—
Acţiuni de credit austr.	285.20	284.40
London (pe poliţa de trei luni)	119.25	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9.47	9.48
100 marce nemţesci	58.50	58.50

ad Nr. 450/1882 [319] 1—3

CONCURS.

De oare ce la concursul escris din şedinţa dela 14 Septemvre a. c. nu s'a presentat nici o cerere, se escrie în conformitate cu concursul comitetului din şedinţa sa de aḑi de nou concurs pentru 2 stipendii à 80 fl., pe an menite pentru tineri români, ce ar urma cursul regulat la institutul agronomic reg. ung. din Kolos-Monostor.

Persoanele ce doresc a folosì vreunul din aceste stipendii sĕ subştearnă cererile lor dea dreptul la subscrisul *comitet al asociaţiunei în Sibiiu,* cel mult până *la 31 Ianuarie st. n. 1883.* Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare. Ele au sĕ fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez în original sau în copie vidimată.

2. Atestat scolastic, care sĕ dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primit în amintitul institut sau dacă concurentul este elev al institulu acestuia, atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului eventual şi atestat de pe semestrul ultim al anului precedent Pentru dovedirea celor de sub p. 2 al ./· va fi consult a se aclude la suplică un program al institutului sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestat de sĕrăcie sau la întêmplare, de stare orfană, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărîtă că nu are alt stipendiu.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 11 Noemvre st. n. 1882.

Iacob Bologa m. p., vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p., secretar al II-lea.

Nr. 925—1882 [323] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătooesci, şi adecă:

1. Învĕţătoreasă la scoala de fete în Vaidarecea cu salariu anual de 240 fl. v. a. din fondul scolastic apoi cuartir şi lemne de foc.

2. Învĕţătoriu de calasa I-a la scoala din Voila cu salariu anual de 180 fl. v. a. apoi cuartir şi lemne de foc dela comunitate.

Competenţii sĕ'şi substearnă petiţiunile provĕḑute cu diplome de cualificaţiune şi alte documente necesare până la 24 Ianuarie 1883 la:

„Comitetul administrativ al fondului scolastic al foştilox graniţeri din regimentul I român la Sibiiu.“

Nr. 450|1882 [322] 1—3

CONCURS.

Cu încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 28 Oct. a. d. Nr. 3347. B. se publică prin aceasta al doilea concurs pentru ocuparea postului de paroch în parochia de cl. III Stenea, ppresbiteratul Sibiiului, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt.

1. Dela fie care familie câte douĕ ḑile de lucru;

2. Dela fiecare familie una ferdelă (mĕsură veche) cucuruz sfârmit.

3. Folosirea cimiteriului.

4. Venitele stolari.

5. Lemne de foc câte are lipsă din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi asterne petiţiunile lor instruite în sensul prescriselor Stat. Org. la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Sibiiu, 15 Dec. 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Nr. 447/1882. [320] 1—3

EDICT.

Ioan Gurian de religiunea gr. or. din Mohu, comitatul Sibiiului, carele aproape de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Eva n. Nicolae Dafin, tot de acolo, fără a sĕ sci ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela publicarea acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului scaun ppresbiteral ca for matrimonial de I. instanţă, căci la din eontră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat asupră-i de cătră soţia sa.

Sibiiu, 24 Nov. 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu, ca for matrimonial de I. instanţă.

Nr. 415/1882. [321] 1—3

EDICT.

Nicolae Popoviciu, de religiunea greco-orientală din Ruşi, comitatul Sibiiului, carele de peste trei ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui muere Maria n. Şerban, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat contră-i de cătră soţia sa.

Sibiiu, 5 Noemvre 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de 1. instanţă.

Petru Tisu,

mi permit şi în această cale de a aduce la cunoscinţa onorabilului public, că mi-am deschis

cancelaria mea advocaţială

pe lângă tribunalul regiu din

[319] 2—3 **Panciova.**

LOTERIA ESPOSIŢIUNEI TRIESTINE.

1000 nimeritori în preţ de fl. 213.550

Una soarte 50 cruceri

1000 nimeritori în preţ de fl. 213.550

1 nimeritor principal: **bani gata 50.000 floreni** sau **8.800 galbini.**
2 nimeritori principali: **bani gata 20.000 floreni** sau **3.500 galbini.**
3 nimeritori principali: **bani gata 10.000 floreni** sau **1.750 galbini.**
4 nimeritori principali: Colet şi cercei cu brilante, preţ 10.000 floreni

Patru nimeritori: Scule de aur cu brilante şi mărgele în preţ **de câte 5000 fl.**
Cinci nimeritori: Scule diverse în preţ **de câte 3000 fl.**
987 nimeritori în preţ **de câte 1000, 500, 300, 200, 100, 50** şi **25 floreni.**

Tragerea în 5 Ianuarie 1883.

Preţul sorţilor *50* cruceri

Comande pe lângă acluderea de 15 cr. pentru spese de postă sûnt a se adresa

TRIEST, P. Grande N. 2. **Despărţĕmêntul loteriei Esposiţiunei Triestine** TRIEST, P. Grande N. 2.

Pentru primirea traficului de sorţi a se adresa numai decât la adresa de mai sus.

Sorţi se află în Sibiiu la institutul „ALBINA“. [315] 3—4

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 148. Sibiiu, Sâmbătă 18|30 Decemvre 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de **două ori** 12 cr., — de **trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Decemvre.

Dincolo de Laita, cetim că s'a serbat aniversarea de şease sute de ani dela întemeerea dinastiei habsburgice.

Cel puţin după oficioasele din amêndouĕ jumĕtăţile monarchiei orizontul politic s'ar fi înseninat ca oul.

Un singur punct negru ar mai fi rĕmas însĕ totuşi şi acela ar fi Erţegovina. Dar şi pe acesta nu 'l a descoperit altul decât ministrul de esterne al Rusiei. Descoperirea aceasta a comunicat-o, Nicolo Lazzaro diarului „Berliner Tageblatt.“ Ministrul rusesc Giers, petrecênd în Neapole a primit în audienţă pe Nicolo Lazzaro şi cu ocasiunea aceasta i-a descoperit punctul negru din cestiune. Ministrul Giers a mai adaus, că Austro-Ungaria trebue sĕ proceadă în ocupaţiunea sa cu tact mult şi cu multă înţelepciune. Cestiunea Erţegovinei e cu atât mai grea, cu cât are legături cu Muntenegru. Legăturile cele strînse ce leagă acest popor mic dar viteaz, sûnt tradiţiunile. În Erţegovina şi acum durează brănţueala; dacă starea aceasta de lucruri nu va înceta curênd, ar putè produce încurcături.

Ministrul de rĕsboiu austro-unguresc este bolnav, incât a trebuit sĕ i se dea un substitut. Unele diare vor sĕ scie că boala ministrului ar avè legături cu organisaţiunea cea nouă a armatei.

O corespondenţă trimisă dela Viena la „Naţional Ztg.“ din Berlin face imputări armatei austriace, că nu ţine pas în pregătirile sale cu pregătirile din armata rusească.

Pănă alaltaeri s'au declarat formal Englitera, Francia şi Italia pentru admiterea României la conferenţa din London.

Primirea vice-comitelui Simonescu în Caransebeş.

Sûnt şese oare sara. O mişcare neobicĭnuită se observează printre cetăţeni. Sosesc trăsuri din toate părţile. Comitetul ales de conferinţa cetăţenilor convocată de primariul oraşului, se urcă în 20 de trăsuri şi pornesce spre gară. Strada principală din ce în ce se umple de public.

Toţi aşteaptă sĕ vadă pe alesul lor, pe acel urieş din Sladna, care mai eri alaltaeiri îngrozise jurnalistica înperciunată din Budapesta. Orologiul bate şeapte oare. Se aude şueratul locomotivei. Inimile tresăresc, pivele resună, ferestrile decorate cu flori se luminează, îmbulzeala pe strade devine din ce în ce mai mare.

În partea oraşului numită „Şobe“ iluminată ca nici când, se aud strigări de bucurie „sĕ trăiască vice-comitele nostru, Simonescu“. În piaţă de odată casele se înroşesc. Un foc bengalic face publicului posibil a zări în trăsură groaza diarului „Pester Lloyd“. Toţi se grămădesc înaintea casei dlui Peţa. Copilul Sladnei, om mic de statură, o persoană foarte simpatică, cu o privire zimbitoare, se scoboară din trăsură. Publicul se îndreptă spre casa oraşului. Fie-care cetăţean îşi ţine de onoare a lua în mână o facĕlă. Mulţi nu-şi pot satisface dorinţa, de oare ce de acelea se află numai 200.

Conductul, în frunte cu musica, pornesce. Stradele rĕsună. Trecênd pe la edficiul viitorului gimnasiu încetăm cât-va cu strigările de bucurie, ca, sĕ putem înghiţi câte-va noduri. Răbdare! Toate sûnt cu putinţă credinciosului. Periţi voi triste aduceri aminte! Dreptatea are sĕ triumfeze. Strigătele de bucurie se reînoesc. Ne oprim înaintea caselor dlui Ioan Peţa.

Reuniunea de cântări germană cântă un cântec maghiar. După ea reuniunea română de cântări cu bravul ei diriginte Nicolau Popoviciu întonează: *„Eată ḑiua triumfală“*.

Urmează prima vorbire în limba maghiară, ţinută de proto-notariul orăşenesc Karol Erdös. După dênsul se adresează cătră vice-comitele dl Stefan Velovan cu următoarea cuvêntare:

Magnifice Dnule Vice-comite!

Un eveniment de mare însemnătate însufleţesce spiritele poporaţiunei din oraşul şi cercul Caransebeşului în momentul, când are fericirea a Te bineventa în mijlocul ei.

Rari sûnt acele momente în viaţa publică a unui popor, în care, ca şi în momentul de faţă, sĕ se manifesteze un entusiasm atât de adûnc simţit, care sĕ amuţească ori ce interese particulare, un entusiasm, de care sĕ se împărtăşească întreaga poporaţiune fără deosebire de naţionalitate şi partidă.

Dela întrarea poporului din fostul confiniu militar sub regimul constituţional cetăţenii acestui oraş n'au avut încă ocasiunea de aşi esercita unul din drepturile sale cele mai preţioase, dreptul de a pune votul lor în cumpĕnă pentru acel demnitar, în ale cărui mâni e depusă soartea vieţii lor publice.

Sûntem mândri, sûntem fericiţi, că putem saluta în persoana Magnificenţiei Tale pe primul vice-comite, ales cu concursul cetăţenilor din oraşul şi cercul acesta, primul vice-comite, al cărui nume a şters din mijlocul nostru ori-ce diferenţă de partidă.

Te rugăm Magnificenţa sĕ primesci însărcinarea de a fi interpretul simţimentelor noastre de adevĕrată lejalitate, de credinţă neclătită cătră tron şi patrie. Binevoesce a fi interpretul acelui patriotism, care nu are trebuinţă de enuncieri solemne; vaetele de moarte ale duşmanilor patriei noastre, sfêrşite pe câmpiile de bătaie sub ghioaga sdrobitoare a eroilor comitatului nostru, acelea au consfinţit patriotismul Caraş-Severinenilor.

Care sĕ fie oare motivul, ce umple de însufleţire atât de generală pepturile cetăţenilor în momentul de faţă?

Catastrofele materiale şi morale, care au bântuit comitatul nostru în timpul din urmă, au contribuit — durere — chiar a subsăpa încrederea în autorităţile publice şi au umplut de nedumerire toate spiritele binecugetătoare. Interesele cele mai vitale ale comitatului nostru, au devenit jertfă spiritului de neîncredere, ce mistue puterile chiemate a conlucra în bună armonie pentru prosperarea şi înflorirea bunăstărei noastre.

Eată motivul, ce umple de însufleţire pe cetăţenii acestui oraş în momentul, când stau în faţa Magnificenţiei Tale! Eată opera, ce aşteaptă măestrul sĕu!

Nu motive unilaterale, nu interese particulare, nu spiritele de partidă ne a îndemnat astăḑi a ne grupa împregiurul Magnificenţiei Tale. Ne-am adunat pentru a face ovaţiune, purcesă din adâncul inimei noastre, ovaţiune meritului, talentului şi trudei neobosite, ovaţiune acelui caracter, care în butul tuturor încercărilor a urmat vocea consciinţei sale fără şovăire. Ne-am adunat a face ovaţiune acelui bărbat, care cu preţul sănătăţii sale a plătit dorul de a vedè înaintând bunăstarea intelectuală, morală şi materială a poporului nostru, acelui bărbat, care şi-a luat de devisă întemeierea unei administraţiuni, drepte şi promte şi consciincioase.

Pe când ne simţim fericiţi a Te puté saluta între părepii oraşului nostru, dă-ne voie a ne folosì de numele proverbial, cu care recunoscinţa poporului din acest comitat Te-a decorat; dă ne voie a striga cu toţii: Sĕ trăească „sufletul“ comitatului nostru! Sĕ trăească Magnificenţia Sa Dl vice-comite Leontin Simonescu la mulţi ani!

După cuvêntarea aceasta întreruptă de mai multe ori de frenetice „Sĕ trăiască“ urmă o a treia cuvêntare ţinută în limba germână de inginerul oraşului.

La aceste cuvêntări vice-comitele Simonescu a respuns mai întâiu în limba maghiară, după aceea în limba română şi în fine în limba germână accentuând, că dînsul şi-a ţinut de datorinţă a venì în persoană în oraşul Caransebeş spre a mulţămì cetăţenilor pentru sprijinul dat la alegerea de vice-comite. Eşit din sinul acelei clase, care formează baza statului, acelei clase, care suportă sarcinile cele mari şi se bucură de cele mai puţine beneficii; starea, în care a ajuns nu are de a mulţămì la niscariva legături familiare sau la niscăriva protecţiuni, ci numai şi numai trudei sale. Dacă s'a resolvit a primì asupră-şi sarcina aceasta în nesce timpuri critice, a făcut-o, nu din dorul de mărire, de ranguri, ci condus de dorinţa de a întroduce în comitatul Caraş-Severin o administraţiune dreaptă, promtă şi consciincioasă. În fine închee cuvêntarea cu „sĕ trăiască regele şi patria“. —

Un entusiasm nedescriptibil. Se auḑiau voci prin popor „Doamne ajută, că am căpătat şi noi odată un domn, care ne poate vorbì în limba noastră“. Conductul pornesce. Sala cea mare dela „Pomul verde“ se umple. Ambele reuniuni de cântări se aşeaḑă una la o parte, cealaltă la altă parte. Nu trecù mult şi eată că sosesce în mijlocul nostru simpaticul vice comite, carele prin rarul tact ce-l are, a cucerit inimile tuturor cetăţenilor fără deosebire de naţionalitate şi confesiune. Ne-am petrecut foarte bine. Aci o reuniune, aci alta ne delecta cu cântările lor. Neromânii pare că se aflau pe altă lume, aşa erau de încântaţi de înţelegerea, ce domnia între noi. Cei despre cari a scris „Pester Lloyd“ că au fost terorisaţi la alegerea în Lugoş, acum se aflau în fruntea arangiatorilor.

Pela 11 oare vice-comitele se depărtă din mijlocul nostru, lăsându-ne de suvenire un tact fin, care poate în puţine familii nemeşesci se află.

Toate ar fi bune. Noi cu dragă inimă ne-am apropia de fraţii maghiari, nu mai sĕ nu ne mai pună pedeci la desvoltarea noastră, sĕ ne uşureze de nodurile acelea, ce le înghiţim decâte ori trecem pe lângă edificiul zidit de grăniceri şi menit pentru un gimnasiu. Guvernul maghiar sĕ ne dea voie a ne deschide pe banii nostri de toţi doritul şi mult aşteptatul gimnasiu din Caransebeş!

Sinodul român şi patriarchia din Constantinopole.

(Încheere.)

Pentru aceea şi după ce pretutindenea s'a stabilit întrebuinţarea sântului mir şi ungerea în locul punerei mânilor, în demnitatea episcopală s'a păstrat de asemenea şi dreptul de precădere al ungerei, şi dreptul esclusiv al sĕvêrşirei, sau al sânţirei mirului.

Dar sevêrşirea misterului ungerei s'a învoit şi presbiterilor. Această din urmă lucrare biserica ortodocsă nici odată nu o a însuşit esclusiv episcopilor (precum biserica Romei) şi nu a oprit-o preoţilor. În cartea instituţiunilor apostolice cetim: „tu episcope sau presbitere, dintr'untâiu unge cu ele, apoi botează cu apă şi în fine pecetluesce cu mir“ (t. II. p. 129—130) Aşa dar de aici resultă, că canonul opresce pe preoţi a sĕvêrşi sfinţirea mirului, şi o reservă episcopilor.

Pidaliul patriarchiei, esplicând acest canon, ḑice, că trei lucruri opresce canonul acesta a se face de preoţi, anume: consacrarea fecioarelor, împăcarea pĕcătoşilor cu biserica; ear mai cu deosebire facerea sântului mir, care toate trebue a se lucra de archiereu. Apoi într'o notiţă subliniară cetim ceva mai mult despre facerea sântului mir:

„Alcătuirea sântului mir, slujbă şi taină se numesce de Dionisie Areopagitul, în cap. 4 lea al ierarchiei bisericesci. Această taină în ḑiua de astăḑi, foarte rar, într'atâţia ani, se sĕvêrşesce odată în biserica cea mare a patriarchiei Constantinopolei: nu scim pentru care pricină.

Ear în împărăţia cea de Dumneḑeu păḑită a Rusiei auḑim, că se face la fie-care al doilea an, Joia cea mare a sfintelor patimi. Însemnează însĕ, că această lucrare nici cum nu o pot face preoţii după canon, ci numai archiereii, cari pot şi în deosebi a sĕvêrşi mir. Dar pentru buna ascultare şi supunere, adunându se la

scaunele patriarchicesci în biserica catedrală o sĕvêrşesc.“ (Pidal f. 320).

De aci urmează, că după canoane *ori care episcop ortodocs poate face sânţirea mirului*; dar s'a introdus usul, că în fie care ţeară cu biserică autocefală sânţirea mirului se face numai în biserici principale, la patriarchii şi metropolii.

Aşa în Orient se face la patriarchia din Constantinopol, la a Ierusalimului, a Antiochiei, Alexandriei, la Crit; în Rusia — la metropoliile din Petersburg, Moscua şi Kiev, în Austria la metropoliile din Carlovet, din Sibiiu şi din Cernăuţi.

Şi cuvêntul principal este, că cheltuelile ce reclamă materialurile, din care se compune sântul mir, nu le poate întêmpina fie-care episcop în deosebi, ci numai bisericile principale, care representă centrurile de unitate bisericească în fie-care ţeară cu biserică autocefală.

Dacă ne întoarcem la istoria bisericei române din trecut, găsim şi aici o dovadă palpabilă de autocefalia bisericei noastre, care şi în privinţa sântului mir a avut deplina libertate a si'l procura după bunăvoinţa sa, şi după credinţa sa.

Cestiunea mirului la noi nici o dată nu a devenit obiect de discuţiune teologică, sau de jurisdicţiune canonică, până în present; căci altminterea ea s'ar fi curmat de demult, ca multe altele, în puterea autocefaliei noastre bisericesci. Din vechime sântul mir une-ori se sfinţia în România. Anume, domnitorii nostri, cu ocasia vizitelor patriarchilor din Orient, ai Constantinopolei, a Ierusalimului, şi Antiochiei şi ai Alexandriei 'i pofteau de sĕvêrşiau sfinţirea mirului, împreună cu mitropoliţii şi episcopii ţĕrei.

Bĕtrânii spun, că în Moldova vasele de argint pentru sfinţirea mirului s'au păstrat până nu de mult în mănăstirea sf. Trierachi din Iaşi, de unde ele au dispărut cu alte odoare ctitoresci şi documente istorice, când s'au retras egumenii greci din ţeară. Alte ori patriarchii din Orient, la ocasiunea diferitelor lor trebuinţe trămiteau mitropoliţilor sf. mir ca dar; alte ori mitropoliţii nostrii 'şi procurau sf. mir, când dela alţii dintre patriarchii Orientului, după relaţiunile de apropiere amicală ce erau între dênşii.

În timpurile din urmă sf. mir se lua, când dela Constantinopole, când dela Kiev. Mirul procurat în atâtea diferite moduri, mitropoliţii la cas de nevoie 'l adăogeau cu unt de lemn curat şi 'l sporiau, ca sĕ ajungă pe un timp mai îndelungat.

Aceasta este permis de usul bisericesc. De usul acesta se pomenesce şi în Pidalion, în nota dela f. 320, la comentariul canonului 6-lea ce l-am citat mai sus despre sfinţirea mirului.

Pe la începutul veacului XVII-lea, patriarchul de Alexandria Meletrie Pigas, trimiţênd sf. mir mitropolitului Moldovei, Georgie Moghilă, 'i ţice în scrisoare: „mulţămesce-l cu regula sciută“.

Pe lângă aceste temeiuri canonice şi istorice, noi am luat în considerare şi partea dogmatică a cestiunei. Sântul mir este unul din misterele bisericei, prin care se pecetluesce botezul, se pune **pecetea darului sfântului duch** asupra noului membru al bisericei, adecă a celui botezat.

Prin botez el s'a făcut fiul lui Dumneţeu şi s'a împĕcat cu Christos al împĕrăţiei lui Dumneţeu, s'a întrodus in biserica lui Isus Christos; prin ungerea cu sântul mir se pecetluesc toate membrele lui şi se declară deorgane ale sântului duch, carele trebue sĕ locuiască în sufletul creştinului, sĕ dirigă viaţa şi mişcările lui, după învĕţătura Domnului nostru Isus Christos.

Sĕmînţa pusă în sufletul noului membru al bisericei prin misterul botezului şi al Chrismei, sau ungerei cu sântul mir, trebue sĕ se desvoalte în viaţa lui prin îngrigirea bisericei, al căreia el a devenit membru, adecă prin catichizare, prin predică, prin administrarea celor-lalte sfinte misterii, a căror depositară este biserica. Atât botezul, cât şi mirnirea fără o mare îngrigire a bisericei în decurgerea vieţei creştinesci ar rĕmânè, ca o sĕmênţă pe un pământ necultivat, — neroditoare. Biserica dar trebue sĕ fie depositară a tuturor mijloacelor de sfinţire şi perfecţionare a credincioşilor, trebue sĕ aibă la îndemână toate mijloacele spre sĕvârşirea şi administrarea tainelor, şi spre perfecţionarea în viaţa creştină. Unul din aceste mijloace fiind şi sântul mir, ca pecete a botezului, ca simbol al comunicărei sântului duch, se cere neapărat, ca el sĕ se producă în fie-care localitate, unde este organisată o biserică autocefală. A căuta acest mijloc de sfinţire pe la bisericele din alte ţĕri ar însemna, că acea biserică nu posedă toată plenitatea mijloacelor de mântuire şi sfinţenie; că dacă ea nu poate produce sfântul mir, nu poate comunica nici duchul sfânt celor botezaţi de dênsa, nici ai desĕvêrşì prin catichisare şi predică; ci caută pela alte biserici, ca acelea sĕ pună în comunicaţie cu duchul sfânt pe botezaţii sĕi. Prin urmare ar trebui, ca consecenţă, ca tot de acolo sĕ se aducă şi catichizatori şi predicători, cari sĕ conserve şi sĕ desvoalte darurile sfântului duch, cele comunicate prin mir care este un atribut indispensabil pentru o biserică autocefală. Fără acest atribut acea biserică este lipsită de unul din mijloacele principale spre mântuire, — comunicarea sfântului duch. A căuta mirul pela bisericele altor ţĕri înseamnă a nu avè consciinţa şi încrederea, că duchul sĕ pogoară dela Dumneţeu: „tot darul desĕvêrşit de sus este, pogorînd dela tine părintele luminilor“, ţice sfânta biserică. Aşa dar şi biserica noastră crede, că duchul sfânt se pogoară şi asupra ei precum şi asupra celor-lalte biserici şi ea 'l caută şi 'l cere de sus, dela părintele luminelor, şi dătătorul a tot darul desĕvêrşit.

În această convingere basată pe canoane, pe istoria generală a bisericei ortodoxe şi istoria biserisei noastre, precum şi pe însemnătatea dogmatică şi pe esemplul altor biserici autocefale noi am decis a desĕvêrşi în România, în biserica catedrală a primei mitropolii, sfinţirea mirului, după rânduială stabilită întru această de biserică şi după cum se face şi la alte biserici autocefale. Această decisiune este nestrămutată pentru totdeauna, până când va esista biserica ortodocsă a naţiunei române.

Cât privesce mustrarea ce ne face pentru acesta Înalta Sa Sanctitate patriarcul ecumenic, noi o privim cu simţul blândeţei cuvenite bisericei noastre, ca membru al bisericei noastre ortodocse ecumenice, cu care dorim a fi în pace şi în armonioase legături spirituale, aducêndu-ne aminte de cuvintele sfântului apostol Pavel cătră Timoteiu, că „slugii Domnului nu i se cade sĕ ne sfădească, ci blând sĕ fie cătră toţi, învĕţător, răbdător“ (II Tim. II, 24).

2. Epistola patriarchală spune, că pe acolo s'ar fi respândit sgomotul, că în biserica română s'ar fi întrodus oare-care inovaţiuni, precum: stropirea şi turnarea la botez; înmormêntarea bisericească a sinucişilor; calendarul gregorian; demnităţi patriarchale şi alte novisme, şi cere a i se da informaţiuni despre nisce asemenea novisme. Această îngrigire a santităţei sale despre păstrarea bunei rêndueli şi a disciplinei bisericei ortodocse ne place şi o aplaudăm din inimă. Dar sf. Sinod al bisericei ortodocse române nu are nici o cunoscinţă despre asemenea inovaţiuni, căci în biserica ortodocsă română s'au păstrat neatinse prescripţiunile canoanelor respective.

Bucuresci 1882, şedinţa dela 23 Noemvre.

† *Preşedinte, Archiepiscop şi Metropolit al Ungro-Vlachiei, primat al României Calinic.* † *Iosif Archiepiscopul şi Metropolitul Moldovei şi Suceavei.* † *Episcopul Iosif Rômnicu.* † *Episcopul Romanului, Melchisedec.* † *Inocentie, Buzĕu.* † *Kalinic, Episcopul Huşilor.* † *Ghenadie, Argeş.* † *Calist Stratonichias, Bacaónu.* † *Archiereul Ierimie Gălăţianu.* † *Silvestru B. Piteşteanu.* † *Valerian Rămniceanu.* † *Innocent M. Ploeşteanu.* † *Callistrat Barladean.* † *Narcis Botoşeneanu.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Sibiiu, Decemvre.

(Şedinţa din 13 Decemvre a. c. a comitetului administrativ al comitatului Sibiiu*) Înainte de deschiderea şedinţei aduce protonotarul Tobias la cunoscinţa comitetului administrativ, că d. comite suprem, F. Wächter, fiind ocupat cu conducerea afacerilor universităţii naţionale săsesci, care tocmai acum îşi ţine şedinţele sale, nici în şedinţa de ad̨i nu poate purta presidiul, ear d. vice-comite încă nu e însănĕtosat pre deplin.

În urma acestor-a i s'a încredinţat protonotariului conducerea comitetului administrativ, în sensul art. de lege 17 din 1876 § 6.

Sedinţa se deschide la 10 a. m. La ordinea ţilei e raportul despre decurgerea afacerilor în centrul comitatului în decursul lunei lui Noemvre a. c. Activitatea desvoltată în centru a obţinut următoarele resultate.

a) Din luna lui Octomvre au remas în Restanţă 130 acte.

b) În decursul lunei lui Noemvrie au întrat 1120 de acte la cari adăugênd şi pe cele restante cu 130 se cerea în decursul acestei luni resolvirea la 1250 acte. Dintre acestea s'au resolvit 1160, ear 90 au rĕmas neresolvite.

c) Casuri de delicte s'au arĕtat 22 cari toate s'au decis.

Cassa s'a aflat la scontrare în cea mai bună ordine. Pasuri de vênat s'a estradat numai 2 pentru suma normată cu 24 fl., care s'a depus la perceptorat.

Mijloacele de comunicaţiune, cari au suferit prin esundările întêmplate, s'au restaurat, cu toate că contribuirile la fondul menit spre scopul acesta în mărime de fl. 4500 sûnt încă în restanţă şi se vede necesitatea: a se scoate pe calea esecuţiunei. Incendiuri s'au întêmplat în comunele: Orlat, Petriş, Slâmnic, Mercurea, Cisnădie, Sibiiu, Rehău şi Săliste. Ordinea şi liniştea publică n'a fost nicăiri conturbată.

În urmă a respuns referintele la interpelaţiunile, cari i s'au fost adresat în şedinţa premergĕtoare, referitoare la cercetarea disciplinară întrodusă în contra notariului din Slâmnic, şi la scutirea dela lucrul de drum de concurenţă restant în comuna Săliste şi la întrebuinţarea banilor acestor-a din partea pretorului.

Cercetarea disciplinară întrodusă contra notariului din Slâmnic încă în anul 1879 nu s'a putut duce la îndeplinire din motivul că actele referitoare la acest cas s'au transpus tribunalului reg. ca judecătorie criminală. Tribunalul a predat actele judecătoriei de presă numai în 22 Iulie 1882 sub Nr. 2251: sistând procedura penală, din lipsa motivelor, cari ar dovedì penibilitatea faptei. Judecătoria de presă a transpus vice-comitelui actele numai în 27 Noemvre. In scurtă vreme se va finalisa şi cercetarea aceasta. Referitoriu la comuna Săliste împărtăşesce protonotariul, că conform raportului pretorelui din Săliste dtto. 29 Martie 1882 Nr. 286 el pretorele a dispus şi fără împuternicire facerea unei părţi din drumul Alămor Săliste pe calea întreprinderei, şi aceasta în contul scutinţelor dela lucrul de drum restante. Sub titlul acesta a scos până acum din comuna Săliste suma de fl. 985.05 şi ia solvit — după cum afirmă — întreprinzĕtorii.

Pentru procedura aceasta care e în opositiune cu cele prescrise în §. 24 a statutul lucrărilor de drum în Comitat a tras vicecomitele pe pretorele din Săliste, I. Muciu la respundere şi a cerut dela dênsul socoteală despre suma de 985.05 ridicată şi folosită. Socoteala încă până ad̨i nu e făcută din motivul acesta nici nu s'a putut finalisa încă afacerea.

Din raportul pretorelui din Săliste sĕ vede, că comuna Săliste a înlocuit prin bani gata o parte a acestor lucrări şi anumit: 206¼ ţile cu carul şi 1947 ţile cu palma o a prestat în natură. La propunerea procurorului reg. s'a luat spre sciinţă raportul pretorelui cu acel adaus însĕ că pretorele respectiv sĕ aibă îndatorirea a presenta prin vice-comitele pelângă raţiociniul documentat şi o consemnare a prestărilor efeptuite de comuna Sĕliste în natură.

S'a publicat articolul de lege XXXIX 1882 referitoriu la modificarea unor paragrafi din art. de lege XL: 1868 despre completarea armatei. S'a presentat rescriptele ministerului pentru apărarea ţĕrei referitoare la concesiunea escepţională, dată lui Aleman Mitrea din Rĕşinari spre a se putè căsători, apoi la demiterea din armată a lui Michael Schenker din Mercurea şi a lui Anton Liebhardt din Sibiiu. În fine s'a decis: sĕ se astearnă, pe lângă recomandare petiţiunea lui George Fulea înaltului ministeriu pentru apărarea ţĕrei, ca una ce este basată pe lege.

Urmează raportul fiscalului comitatens. În contra debitorilor la cassa scaunală de odinioară a Sebeşului şi a fondului de pensiune, apoi a debitorilor la casa orfanală comulativă a scaunului Sibiiului, s'au făcut paşii necesari la judecătoria competentă pentru realisarea pretensiunilor respective. Paşii întreprinşi mai nainte s'au continuat. Cu finea lui Octomvre au remas în curgere 99 afaceri de tutelă şi curatelă. În luna lui Novembre s'au mai transpus fiscalului din partea scaunului orfanal 9 afaceri spre ducerea îndeplinire.

Din cele 108 afaceri s'au resolvit în mod definitiv 6 prin încassarea resp. asigurarea averei pupilare. În curgere se află numai 102 afaceri.

Cu finea lui Octomvre au fost în curgere 112 casuri de transgresiuni de drept de ale erarului reg. ung. de dare. La aceasta s'au mai adaus 7 casuri de esecuţiune, potenţându-se astfel numĕrul casurilor de transgresiune la 119. Din acestea s'au resolvit 7 prin aceea, că s'au ridicat restanţele respective de dare. Raportul s'a luat spre sciinţă.

Sĕ presentează conclusul comunităţii din Nocrichiu din 3 Septemvre a. c. prin care se esclud familiile nouĕ de acolo dela îndreptăţirea de a'şi avè gratuit porcii sĕi la îngrăşatul de ghinde din acest an.

Conclusul provede, că fie-cărui locuitor sau cetăţean din comună, care capĕtă din pădure o soarte întreagă de lemne, 'i e permis a avè un porc gratuit la ghinde. Cel cu ½ de soarte poate trimite la ghinde numai ½ de porc. (Bietul porc!)

În contra acestui conclus au recurat Toader Nini şi consoţii din motiv că ei concură la lucrările publice, respective la cele comunale, astfel, încât merită a primì sorţi de pădure. Recursului sĕ dă loc. Dintr'alte remâne conclusul neatins.

Se presentează decisul ministrului de dto. 14 Noemvre a. c. Nr. 60263, prin care se susţine conclusul comitetului administrativ dto. 20 Februarie a. c. Nr. 173, care interdice comunei Rĕşinari, de a lua vama sau tacse pentru lemnele ce se aduc din pădure străină pe drumul acestei comune. Recursul făcut de comuna Reşinari faţă cu numitul conclus se delătură.

Se concede esecuţiunea imobilară a averei nemişcătoare a Martei Bluoss din Şura mică în contul speselor de spital. Cu esecutarea se încredinţează fiscalul comitatens.

La recursul protonotariului din S. Sebeş, Ioanu Barcianu, se aştern actele jude-

*) Întârdiată din lipsă de spaţiu. Red.

cătoresci remise după suspendarea investigaţiunei, ministrului de interne spre decidere.

Conclusul comunei Lancrăm, referitoriu la acomodarea unei părţi a ogorului pentru sĕmănat pe anul viitor 1882, se reiaptă spre întregire la recursul înaintat de parochul Isidor Blaga, din causa insuficientei instruiri.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Necrolog) *Elena Medrea* născută *Motora* în numele sĕu, al fiilor Onoriu şi Eugen şi în numele tuturor celorlalte rudenii, părinţi şi socrii, fraţi şi surori, unchi şi mătuşe, cu inimă înfrântă şi cuprinsă de cea mai mare durere, anuncie trista scire despre moartea mult iubitului sĕu soţ

Simeon Medrea,
capelan greco-oriental,

după un morb îndelungat, Miercuri în 15/27 Decemvre a. c. sau mutat la cele eterne, în etate de 36 ani şi după o fericită căsătorie de 7 ani, lăsând pe ai sĕi în grele suspinuri.

Remăşiţele se vor aşeda spre eternă odihnă în cimiteriul bisericei rom: gr. or. din Stremţi, Vineri în 17/29 Decemvre la oarele 3 după ameadi. Fie-i ţerêna uşoara şi memoria eternă!

Stremţi în 16/28 Decemvre 1882.

* (Ilaritate în dieta din Pesta.) Se află totuşi şi momente mai puţin ameninţătoare în dieta din Pesta. În astfel de momente tac şi pistoalele. Un atare moment a fost în 15 Decemvre atunci, când a luat cuvêntul dep. Németh la desbaterea generală asupra budgetului ministeriului de culte şi instrucţiune publică. Înainte de toate gratulează Németh ministrului Trefort la jubileul de 10 ani, de când e ministru. În decursul glatulărei se greşi şi numi pe d. Trefort ministru preşedinte. Partida căreia aparţine Németh, îl făcu pe acesta atent la greşala comisă. Németh se scuză cu cuvintele germâne: „*Wo von das Herz voll ist, davon geht der Mund über*“. (Dacă ţi-e plină inima, te ia gura pe dinainte.) (Ilaritate viuă.)

Dacă Trefort n'a obţinut resultatele, cari ar trebuì sĕ le obţină ministrul de culte şi instrucţiune publică în Ungaria, e de scusat, căci cine nu cunoasce greutăţile, cu cari are a se lupta ministrul. Németh stimează pe ministru, fiindcă e unul din vechii judi dela tablă (tábla biró), cari trebue respectaţi chiar şi când comit greşeli.

Németh recomandă atenţiunei ministrului pe inspectorii de instrucţiune sau pe aşa numiţii inspectori de scoale; aceştia cu puţine escepţiuni onorifice, sûnt tot oameni, pe cari nu-i mai poţi întrebuinţa la altceva. (Ilaritate în stânga estremă.) Activitatea lor culmineză într'aceea, că 'şi încep inspecţiunea dimineaţa la d. pleban cu sticluţa de „*Papramorgó*“. (Ilaritate), o continuă după aceea tot acolo la „*epulae solemnes*“ (mâncare solenă), căci „*justa leges synodales parochus debet esse homo hospitalis*“ (conform legilor sinodale parochul trebue sĕ fie ospital); după ce sau ospĕtat bine îşi compută spesele de drum şi pleacă cătră casă (Ilaritate mare). Din motivul acesta inspectorii se denumesc de consiliari reg. (Ilaritate viuă.) D. Németh istorisesce la acestea următoarele: Nu demult a fost denumit un gladiator fidel din un comitat din Alföld, un vice-comite, de inspector de scoale. După ce îşi începù noul inspector activitatea, venì într'o scoală, tocmai pe când vorbea profesorul despre mitologie, şi anumit despre naşcerea deiţei Vinerea. (Ilaritate.) Pe când esplica profesorul, că Vinerea ar fi eşit din spuma valurilor mărei pune unul din scolari întrebarea: oare ce înfăţişare va fi avut atunci Vinerea? (Inspectorul de scoale fusese timp îndelungat amploiat comitatens, un timp oare-care şi vice-comite. În tot timpul acesta n'a lipsit a avè la sine pipa de spumă cu ţevea cea lungă.) Fiind că profesorul n'avea ce respunde la întrebarea pusă de elev, îl scoase din perplesitate inspectorul respundênd în locu-i „Ea (Vinerea) se va fi înfăţişat cam aşa precum e pipa mea cea de spumă.“ (Ilaritate viuă.)

Contele Szechenyi a ajuns la fotoiul ministerial precum e jocul: „Cumătră, împrumută-mi puţin foarfecile“. (Ilaritate).

Conversaţiunea afară de parlament, dice Németh numai e aşa amical între deputaţi ca pe timpul lui Deak, Andrássy, Szlavy şi Bitto. Aceştia în momente grave luau pe unul şi pe altul de subsuoară, îl trăgeau întrun unghiu şi îi diceau: „Prietine, sĕ mai aşteptăm; va venì timpul în care vom putè lucra mai cu succes la fericirea patriei.“ Adi numai e aşa. Adi audi numai: „A noastră e majoritatea aşa trebue sĕ fie; sĕ votăm!“ Aceasta se continuă şi afară de parlament, în societate; aici sûnt nemulţămirile generale..

În urma acestora roagă Németh pe ministrul de culte, ca sĕ lucre într'acolo, sĕ se delăture rĕul din vieaţa socială. Cartea lui *Knigge*; „Însoţirea cu oamenii“ şi „Dietetica sufletului“. sĕ se traducă şi în limba maghiară şi sĕ se predea un esemplar, în legătură de lucs ministrului preşedinte, ear celelalte esemplare legate în hârtie împestriţată sĕ se destribue între oamenii dela guvern şi între amploiaţii guvernului, ca sĕ vadă, cum trebue sĕ se poarte, cum trebue sĕ fie de complesanţi şi amicabili şi că nu-i permis sĕ provoace şi aţiţe poporul.

* (Timpul şi consecuenţele lui.) Dela M. Osorheiu ni se scrie în 13/25 Decemvre următoarele: După un frig aspru şi sec de mai multe dile a început eri dimineaţa a ploua mĕrunt şi a plouat vre'o 2 oare încetişor. După ameadi eară a mai plouat încetişor, dar pe la 5 oare a început a ploua cât de bine şi a ţinut până după 7 oare, cât se muiase brusii înghеţaţi, când apoi a slăbit ploaia şi a început aici în Oşorheiu în toamna asta întâaşi dată a ninge şi foarte cu sporiu. A nins peste noaptea întreagă şi astădi toată ziua. Erau oamenii debelaţi de timpul moale şi ploios, care se credea a ţinè şi pe serbătorile Craciunului apusean, dar eată astădi s'au putut şi sănia, căci neaua este de 40 centimetri de groasă şi cade neîncetat. Bucuria mai multora, cari sûnt în stare de a se sănia acum în sĕrbători. Contrariul însĕ la cei seraci şi în lipsă de lemne de foc.

Fiindcă e vorba de timp în Sibiiu de vre-o trei dile eară sûntem în vară. Eri arată termometrul 9 graduri deasupra 0.

* (Trebuinciosul). Este titlul unui diar bi-lunar în mare format care va avea de devisă:

Boni et utili Hotio

El va fi soţul plăcut, instructiv, educativ şi folositor la ori-ce fel de persoane.

Primul numĕr va eşi la 1 Ianuarie 1883.

În timpul anului va publica;

Povestiri şi scene militare — Nuvelele lui Edmond de Amicis şi ale lui G. Verga — Povestiri serioase şi de rîs — Vieţele împĕrăteselor române — Marii din nimic — copiii şi copilele celebre — Fantasiile sciinţei — Curiositătile sciintifice şi istorice — Bucătăria pentru robusti şi pentru slabi recomandată de Prof. Paolo Mantegazza — Medicul în familie.

Apoi *o nouĕ sistemă de a semănă grâul* care va face a economisa $^2/_3$ din semânţă, $^3/_5$ din timp $^3/_5$ din cheltueli, şi o recoltă *cel putin de patru ori acelei cu sămânţă ordinară.*

Odată pe lună va da „curierul modei“ redactat cu o sistemă nouă pentru România.

„Trebuinciosul“ pe când va tinde la formarea şi perfecţionarea caracterului nu va negligia de a face cunoscut acele descoperi şi invenţiuni de utilitate materială şi de aplicaţiune practică.

Primul numĕr va fi espedat gratis tuturor acelora care 'l vor cere chiar de acum la Administraţiunea diarului „Frăţia Româno Italiană.“ Bucuresci strada Ştirbei-Vodă Nr. 9, cu o carte postală indicând clar adresa.

Cererea primului numĕr însoţit de preţul abonamentului va da deplin drept celor ce'l cer de a primì în dar un mic volum de povestiri şi poesii române.

Plata abonamentului L. 2 50 pe an, L. 1.5 pe 1, an, se poate face cu *mărci postale.**)

*) Abonament gratis pentru cel ce va găsì 6 abon.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 28 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.55	118.25
Renta de aur ung. de 4%	85.35	85.25
Renta ung. de hârtie	84.45	84.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	132.75	132.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.10	88.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.50	93.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.—	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	94.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	95.25	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.50	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	99.—	97.50
Sorţi unguresci cu premii	97.—	113.75
Sorţi de regularea Tisei	114.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	109.—	76.—
Datorie de stat austr. în argint	76.10	76.70
Renta de aur austriacă	76.90	95.—
Sorţi de stat dela 1860	93.20	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	129.75	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	838.—	274.50
Acţiuni de credit austr.	274.50	284.50
London (pe poliţa de trei luni)	284.20	119.31
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	119.40	
Argint	—.—	100.—
Galbin	—.—	—.—
Napoleon	5.67	5.65
100 marce nemţesci	9.49½	9.44
	58.65	58.60

Nr. 263. [325] 1—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §-63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunilor votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Săliştei.

Protopresbiterul tractului acestuia, ca atare, va fi totdeodată şi paroch în locul central al tractului, anume în comuna Săliste, având a provedea una din parochiile de acolo.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a.) venitele ordinari ale oficiului protopresbiteral, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedule de cununie pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele ordinari ale unei parochii de clasa a doua din comuna Săliste, cu un relut pentu locuinţă.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc, în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reali cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post, au a'şi aşterne suplicele concursuale la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în *restimp de 30 dile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful român“, alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc), şi locuinţa concurentelui; anii etăţii (anul, luna şi diua nascerei); studiile pregătitoare afară de celea teologice (anul, locul şi categoria acelora esamen de maturitate, doctorat ş. a.), studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviciele de până acum pe terenul bisericesc (timpul locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni. Datele din aceasta tabelă sûnt de a se întări cu documente, cari sĕ se acludă în originai, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomândări.

Sibiiu, 23 Noemvre 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Săliştei.

Moise Lazar m/p., **Ioachim Muntean** m/p.,
admstr. ppresb. şi preşedinte not. al comit pprsb.

Nr. 216. [324] 1—3

Prelungire de concurs.

Fiindcă în urma concursului publicat în Nrii 66. 67 şi 68 ai „Tel. Rom.“ din anul acesta pentru întregirea parochiei gr. or., de clasa a III-a din comuna Burul, în terminul prescris nu s'a insinuat nici un concurinte cualificat, cu încuviinţarea Prea ven. consistoriu archidiecesan din 10 Septemvre a. c. 2968 se prelungesce terminul concursului numit cu 15 dile dela prima publicare a acestei prelungiri în „Tel. Rom“.

Ofenbaia, 13 Decemvre 1882.

Pentru comitetul parochial
Ioan Danciu m. p.,
adm. prot.

ad Nr. 450/1882 [319] 2—3

CONCURS.

De oare ce la concursul escris din şedinţa dela 14 Septemvre a. c. nu s'a presentat nici o cerere, se escrie în conformitate cu concursul comitetului din şedinţa sa de adi de nou concurs pentru 2 stipendii à 80 fl pe an menite pentru tineri români ce ar urma cursul regulat la institutul agronomic reg. ung. din Kolos-Monostor.

Persoanele ce doresc a folosì vre unul din aceste stipendii sĕ subştearnă cererile lor dea dreptul la subscrisul *comitet al asociaţiunei în Sibiiu,* cu mult până *la 31 Ianuarie st. n. 188* Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare. Ele au sĕ fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez în original sau în copie vidimată.

2. Atestat scolastic, care sĕ dovedească cualificaţiunea recerută pe

tru a putè fi primit în amintitul institut sau dacă concurentul este elev al institutului acestuia, atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului eventual şi atestat de pe semestrul ultim al anului precedent. Pentru dovedirea celor de sub p. 2 al ./· va fi consult a se aclude la suplică un program al institutului sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestat de sĕrăcie sau la întêmplare, de stare orfană, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărîtă că nu are alt stipendiu.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 11 Noemvre st. n. 1882.

Iacob Bologa m. p.,
vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar al II-lea.

---

157 Nr. [315] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroch Ioan Moşoiu în parochia de clasa a III-a dela biserica nouĕ din Şimon, protopresbiteratul Branului, conform graţioasei ordinaţiuni consistoriale ddto 16 Noemvre a. c. Nr. 2532 B. sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sûnt jumĕtate din toate venitele parochiali în sumă de 200 fl v. a. pe an.

Concurenţii au a-şi trămite subscrisului suplicele lor instruate în sensul statului organic şi conform regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878.

Braşov, 26 Noemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac m. p.,
prot. ca adstr. ppresb. al Branului,

Nr. 6. [318] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunei votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Sibiiului.

Fiitoriul protopresbiter ca atare va fi tot odată şi paroch în locul central al tractului, anume în cetatea Sibiiu, aşa însĕ: ca pănă la devenirea în vacanţă a parochiei protopresbiterale dela biserica Schimbărei la faţă din cetate, el în locul aceleia sĕ ocupe în mod provisoriu parochia dela biserica Bunei-vestiri din suburbiul Iosefin.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a) venitele ordinari protopresbiterali, cari stau din ajutoriu de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedulele de cununie, pentru visitarea comunelor tractuali, pentru procesele divorţiali şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterali.

b) venitele ordinari ale parochiei de clasa a II a din Sibiiu, suburbiul Iosefin, eventualminte ale celei din cetate, împreună cu locuinţa în natură

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc; în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reale cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau cari după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare a consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de întroducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului, vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post au a'şi aşterne suplicele concursuali la Venerabilul consistoriu archidiecesan în Sibiiu, *în restimp de 30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful Roman“, alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc) şi locuinţa concurentului, anii etăţii (anul, luna şi ḑiua nascerei); studiile pregătitoare afară de cele teologice (anul, locul şi categoria acelora, esamenul de maturitate, doctorat ş. a.) studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviţiile de pănă acum pe terenul bisericesc (timpul, locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni. Datele din această tabelă sûnt de a se întări cu documente cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomandări.

Sibiiu 19 Novembre, 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Sibiiului.

preşedinte: notariu:

Moise Lazar m. p. **Demetriu Comşa** m. p.
adstr. ppresbiteral.

Nr. 450|1882 [322] 2—3

CONCURS.

Cu încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 28 Oct. a. d. Nr. 3347. B. se publică prin aceasta al doilea concurs pentru ocuparea postului de paroch în parochia de cl. III Stenea, ppresbiteratul Sibiiului, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt.

1. Dela fie care familie câte douĕ ḑile de lucru;

2. Dela fiecare familie una ferdelă (mĕsură veche) cucuruz sfârmit.

3. Folosirea cimiteriului.

4. Venitele stolari.

5. Lemne de foc câte are lipsă din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi asterne petiţiunile lor instruite în sensul prescriselor Stat. Org. la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Sibiiu, 15 Dec. 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Nr. 925—1882 [323] 2—2

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătooesci, şi adecă:

1. Învĕţătoreasă la scoala de fete în Vaidarecea cu salariu anual de 240 fl. v. a. din fondul scolastic apoi cuartir şi lemne de foc.

2. Învĕţătoriu de clasa I-a la scoala din Voila cu salariu anual de 180 fl. v. a. apoi cuartir şi lemne de foc dela comunitate.

Competenţii sĕ'şi substearnă petiţiunile provĕḑute cu diplome de cualificaţiune şi alte documente necesare pănă la 24 Ianuarie 1883 la:

„Comitetul administrativ al fondului scolastic al foştilor grănicţeri din regimentul I român la Sibiiu.“

Pentru Serbători

îmi permit a atrage cu tot respectul atenţiunea asupra

decoraţiunilor de tot feliul pentru **pomul de Crăciun**; — asupra **Pescelui-Murenă** (Aalfisch), **sardinelor rusesci** şi **franceze, hiringelor rotate,** şi **olandeze, caviarului,** (icre), **rum, teă, făină,** precum şi asupra tuturor articolilor din specialitatea băcăniei, de **cualitatea cea mai distinsă** şi pe lângă preţurile cele mai eftine. [326] 1—4

Ludovic Fuchs
Strada pintenului şi măcelarilor.

Viena! Paris! London!

Auḑiţi şi miraţivĕ!

Administraţiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub preţul de vêndare. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un serviţ foarte solid de masă şi de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) şi primesce fie care comandator garanţie în scris pentru remânerea serviţului 10 ani alb.

6 cuţite de masă cu lamă escelentă de oţel.
6 furcuţe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 linguriţe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuţite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuţe de desert de argint veritabil anglerb-bri
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 linguriţe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea m i fină.
2 fesnice pompoase de salon

62 bucăţi.

Dovadă că anunţul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimi fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună şi solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.
Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifftamtsgasse 20.

Praf de curăţit pentru serviţul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 5—6
Filiale: Paris, London.

Petru Tisu,

mi permit şi în această cale de a aduce la cunoscinţa onorabilului public, că mi am deschis

cancelaria mea advocaţială
pe lângă tribunalul regiu din
[319] 3—3 **Panciova.**

Nr. 447/1882. [320] 2—3

EDICT.

Ioan Gurian de religiunea gr. or. din Mohu, comitatul Sibiiului, carele aproape de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Eva n. Nicolae Dafin, tot de acolo, fără a sĕ sci ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela publicarea acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului scaun ppresbiteral ca for matrimonial de I. instanţă, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat asupră-i de cătră soţia sa.

Sibiiu, 24 Nov. 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de I. instanţă.

Nr. 415/1882. [321] 2—3

EDICT.

Nicolae Popoviciu, de religiunea greco-orientală din Ruşi, comitatul Sibiiului, carele de peste trei ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui muere Maria n. Şerban, tot de acolo, fără a se sci ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat contră-i de cătră soţia sa.

Sibiiu, 5 Noemvre 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de 1. instanţă.

Scrisuri fonciare de 6%
ale Institutului de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu.

Aceste scrisuri fonciare notate la bursa din Budapesta aduc 6% interese şi ofer siguranţa cea mai mare, fiind coperite:

1. prin hipotecă **întreită,** care întrece siguranţa pupilară usitată şi care în partea ei cea mai mare stă din moşie (realităţi de câmp). Conform legei aceste hipotece servesc **esclusiv pentru asigurarea detentorilor (posesorilor) de scrisuri fonciare** ceea ce se face evident în cartea funduară la fie-care întabulare;

2. prin un fond de garanţă prescris prin lege de **200,000 fiorini,** elocat în efecte publice sigure.

3. prin **toată cealaltă avere** a institutului.

Cuponii de interese se plătesc fără de nici o subtragere la semestru, în 1 Aprile şi 1 Octomvre a fie-cărui an la cassa institutului în Sibiiu, la filiala institutului în **Braşov** şi la „Banca comercială ungară“ în **Budapesta.**

În toate aceste locuri se dau şi împrumuturi pe scrisurile fonciare ale institutului pănă la 90% a valoarei lor de curs cu 7% interese la an.

Scrisurile fonciare se rĕscumpĕră în întreaga lor valoare nominală cel mult în 20 ani prin tragerea la sorţi în tot anul în luna Septemvre. Ele se află de vêndare în cursul ḑilei şi la

J. P. Kabdebo,
[305] 4—4 bancar în Sibiiu.

Zambach şi Gavora.
Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 15—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) co-

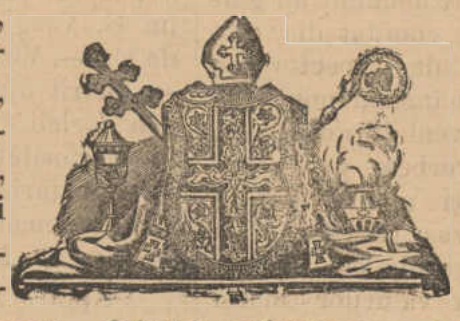

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 149. Sibiiu, Marți 21 Decemvre (2 Ianuarie 1883) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

De ce te temi, nu te trece.

Pe când se desbătea în dieta Ungariei articulul de lege referitoriu la introducerea limbei maghiare în scoalele poporale, presa nemaghiară își esprima temerile sale. Naționalitățile nemaghiare vedeau prin o astfel de lege alterându-li-se între altele dreptul garantat prin §. 1 al articulului de lege 44 din 1868.

Se ridicară proteste în contra unei astfel de legi. Li se spuse maghiarilor, că o atare lege nu ține cont de recerințele și principiile pedagogice și că prin urmare naționalitățile sunt în drept a vedè în ea basa, ce va să se pună maghiarisărei scoalelor poporale.

Cu toată sforțarea naționalităților nemaghiare legea se primì. Ca să nu fie însă prea evident scopul principal urmărit de legea aceasta, se statorì: „limba maghiară să fie numai object de învețământ în scoalele poporale nemaghiare.

În decursul timpului au avut naționalitățile nemaghiare din Ungaria ocasiune a se convinge, că temerile au fost basate, și că ținta susnumitei legi e în adevĕr maghiarisarea scoalelor. Streinii chiar, cari la început nu au prea dat ascultare plângerilor ridicate de nemaghiarii din Ungaria asupra nedreptăților, ce li se fac, s'au convins în cele din urmă, că naționalitățile nemaghiare au cuvênt de a se plânge.

Din relatările presei maghiare, aprețiate și în coloanele acestui diar, am vĕdut, că guvernul a sprijinit pe față ideea maghiarisărei, ceea ce a întimpinat aplausele acelei prese. După ce s'a cam deochiat lucrul în afară și guvernul a băgat de samă, că se descreditează înaintea lumei, dacă nu va înceta — cel puțin la părere — cu sprijinirea pe față a acestei idei, guvernul și-a retras sprijinul oferit. Dar eată că în presa maghiară se propagă o idee nouă, chemată a înlocuì sprijinul detras de guvern. Se propune înființarea de „Reuniuni de maghiarisare.“

Guvernul nu numai n'a fost pasiv față cu o propunere ca aceasta, care vatĕmă adânc drepturile, ce s'au garantat naționalităților nemaghiare, ci i-a dat sancțiunea prin întărirea statutelor Reuniunilor de maghiarisare înființate. Guvernul, care e chemat a priveghia, ca să se observe și esecute legile, a trecut în mod volnic preste ele, sancționând drepturi escepționale.

Când ne-am pune noi românii să înființăm reuniuni pentru lățirea limbei române între conaționalitățile din patrie, ceea ce n'ar fi un rĕu așa mare, de oare-ce ar contribuì numai la cultură, ne-ar întărì oare guvernul atari statute? Oare nu ne-ar învinuì, că sûntem mai sciu și eu ce, numai patrioți buni nu, și ne-ar interdice înființarea fără multă motivare?

Nu se poate ca să se fi interpretat articulul de lege referitoriu la introducerea limbei maghiare în scoalele poporale în favorul maghiarisărei fără scirea și consensul guvernului.

Cu atât mai puțin să poate aceasta, cu cât ne convingem, că unde nu mai poate, guvernul deschide calea maghiarisărei.

De ce ar călca legea organele subalterne într'un mod așa de drastic, precum arată casul cu Valendorful, dacă nu ar sci că o fac cu conivența guvernului? Asemenea casuri recomândă pe călcătorii de lege, în loc ca să le atragă pedepse din partea guvernului. Acemenea procederi află rĕsunet la guvern, căci corespund cu intențiunile urmărite de el prin articulul de lege referitoriu la introducerea limbei maghiare în scoale.

Datele statistice despre instrucțiune în anul scol. trecut 1881/1882 ne au dovedit că temerile naționalităților au fost basate și că scopul principal ce se urmăresce prin instrucțiune e maghiarisarea. Nu-i destul că limba maghiară să se propună și în scoalele nemaghiare, limba maghiară trebue să fie limba de propunere în scoală, altfel scoala nu e patriotică.

În discusiunea budgetului de instrucțiune s'a enunțat pe față că chemarea scoalei e maghiarisarea.

Mai evident se vede scopul, ce se urmăresce, din cele ce ni le comunică „Pesti Napló“ în Nrii. 342—344 din 12—14 Dec. a. c. Comentarele ce le face foaia aceasta la raportul ministerial despre scoalele medii și superioare sûnt destul de semnificative.

Câți copii și cu ce spor au frecuentat scoala, e lucru secundar! Lucru de căpetenie e, câți copii nemaghiari au învețat limba maghiară.

Sporul în privința aceasta e normativ, sporul ce se face în celelalte obiecte de învețământ e lucru secundar.

Deși s'au făcut oare-care pași în învățarea limbei maghiare, sûntem încă departe de scop. Sûnt încă multe scoale cu limba de propunere nemaghiară. Cu deosebire cei din Transilvania sûnt renitenți în punctul acesta. Asupra acestora se plânge mai rĕu „Pesti Napló“. Scoalele române și săsesci din Transilvania trebue maghiarisate, căci, pe lângă alte scăderi acestea nutresc simburele „dacoromanismului și pangermanismului.“ În ele, predându-se învețământul numai în limba maghiară, se cultivă idei inimice statului.

„Pesti Napló“ recomândă dietei petițiunea comitatului Hont: „să depindă aplicarea învețătorilor la scoalele confesionale dela întărirea guvernului.

„Noi avem, dice „P. N.“, toată încrederea în învețători, cari ei sûnt mai maghiari decât scoalele. Între popoarele nemaghiare e fiecare învețătoriu maghiar un apostol al maghiarismului“

Ungaria va devenì, după „P. N.,“ numai prin învețătorii maghiari stat civilisat, căci numai aceștia sûnt în stare a „întărì Ungaria în iubirea și în cultura fiilor sĕi.“ Numai atari puteri vor scì introduce în învețământul public o direcțiune patriotică maghiară națională. Numai învețătorii maghiari se conformează „inspecțiunei și influinței statului: numai aceștia sûnt pătrunși de adevĕrul, că „civilisațiunea în Ungaria trebue să fie maghiară.“

Numai învețătorii maghiari sciu propaga „patriotismul și maghiarismul.“

Ni se face în special nouĕ românilor din Transilvania imputarea, că sûntem îndĕrĕpt în cultură, că noi ne acomodăm mai puțin maghiarismului și ideei de stat maghiare, de oare-ce noi avem mai puține scoale în cari pe lângă limba română să fie limbă de propunere și cea maghiară. Afară de comitatul Făgărașului și al Hunedoarei nu dispunem de învețători cu cunoșcințe din limba maghiară. Numai aceste două comitate nu se „opun ideei de stat maghiare.“ În toate celelalte comitate sûnt în putere între români „dacoromaniștii.“

Naționalitatea maghiară e periclitată mai mult în Transilvania, țeara aceasta „ne însuflă mai multă grijă.“

Guvernului îi e mărginită, continuă P. N., influența în Transilvania, Aspirațiunilor culturale și naționale maghiare se opune aici „autonomia celor două biserici române,“ escepționând părțile în cari se află episcopi de treabă (joravaló) — de aceștia sûnt doi.“

Drepturile garantate acestor confesiuni apoi autonomia serbească și a bisericei luterane la sasi jignesc tendința articlului de lege pe basa căruia se poate înainta maghiarisarea.

Resistența pasivă bisericească trebue nimicită sau cel puțin slăbită. Adresa comitatului Hont merită toată atențiunea. Ea cere ca dreptul de întărire a învețătorilor confesionali să fie reservat statului, pentru ca se nu se concreadă crescerea poporului oa-

---

FOIȚA.

Bunica.

(Novelă.)

Doamne dar multe sĕcături mai aude omul în lumea aceasta cu cele două urechi ale sale; dacă nu și-le poate închide cum face bună oară cu ochii. Așa e și cu ḑicătoarea, că totdea-una copilul cel mai mic e mai drag tuturor, cine scie de ce. Eu eram cel mijlociu și totuși bunica m'ar fi purtat în sin, dacă era cu putință, atât i căḑusem de bine la inimă. Pentru lumea aceasta n'ar fi venit, odată măcar, cu mâna goală de unde se ducea; fără îmi aducea mai una, mai alta, sciți cum se aduce la copii. Dar' las' că și eu o iubeam! De se ducea unde-va și zăbovea mai multă vreme — sciți d-voastră cum au nărav oamenii să șadă, unde să duc, cât cu treabă, cât fără treabă — eu stam cât ți-i ḑiua de mare buburuz la ușa curței, așteptând, că ba acum, ba acum pică. Când era ea dusă la oraș, îndată ce prânḑiam mĕ suiam cu Mitruțu popei, cu Duhul lui Dreva și cu alți tovarăși buni de ai mei, și tot așteptam să se întoarcă cu puiul târgului, deși poate nici în oraș nu ajunsese încă. Mitruțu popei era neam cu mine despre tată, și gândea, că da de-i va aduce și lui ceva; ear Duhu era pretin cu noi. Dar cum să șeḑi tu în dricul verei, când ḑiua e cât un an, fără leac de lucru? Ne socotim că de o cam dată să ne dăm pe coasta bisericei de a durigușul; cine a merge mai departe și mai iute acela să fie mai viteaz. Ține-te copile! Ni să încovâeau și pârâeau coastele, când treceam preste câte o peatră mai colțuroasă; dar cine ar fi îndrăsnit să ḑică odată vai? N'ar mai fi putut scăpa de gurile celorlalți până e ceriul, ear de vitejie nici vorbă mai mult. Așa ne petreceam noi pe coasta bisericei până ne apuca seara.

Atunci ne trăgeam ca moarea cea rea cătră casă. Despre ceialalți nu vĕ pot spune, dară eu de ostenit ce eram, păn' să se gate cina, și ascultam cățălul pământului, cu picioarele în tăciuni. Să fi stat în creștet și nu mĕ puteai pune în picioare până în ceea ḑi, când era soarele de o svêrlită bună departe de deal. Atunci primeam puiul târgului și împăcându-mĕ cu pântecele, mĕ făceam, că lucru ceva prin curte până ce mi era la îndemână a-mi lua catrafusele. Mai întâi și mai întâi mĕ duceam prin vecini să vĕḑ, că sculatu-mi-s'au tovarășii. După aceea mai ia mĕ până ce sfinția soarele, dacă ai de unde. Mama mĕ mai lua de scurt, dar bunica îmi ținea proptă și așa scăpam ca prin pene.

În chipul acesta am dus o tare bine cu bunica precum și ea cu mine, vreme lungă. Poate că și mai departe tot așa o duceam, dacă n'ar fi făcut ea ce-a făcut. Eu? să-mi fi făcut tot pe voe și nu mĕ supĕram. Așa însă eu nu port vina, Ḑeu vede că-i de-asupra.

Sciți și d-voastră, că nu-i bucurie fără de întristare; așa a fost și cu pretinia mea cu bunica.

Era pe vremea, când se rĕsădește curechiul în curechiște. Bunica tocmai se apucase de rĕsădit; ear eu isprăveam, nu mai țin minte ce, prin curte. Aud numai odată: „Gligore! hai tu dragă, să-ți dee bunica ceva!“ Mĕ pune pĕcatele, că ceva lucru bun n'a putut să fie, de mĕ duc. Și de ací să vede, că am fost un copil bun și ascultător, căci altul, cine știe, că mergea ori ba! Cum m'apropiu de ea, îndată mĕ umflă de urechi și mĕ ridică'n slavă, bombăind: „Atâta să mi se înalțe căpățâna!“ Țin minte păn' trăesc. Am boscorodit-o și eu cum am sciut, dar' ea nici păură n'avea. Mĕ duc s'o spun la tata; dar tata încă n'are ce lucra făr' se pune pe rîs. Las' tată gândii eu în mine, că dac'am ajuns până într'atâta, te voiu vedè eu cu cine-i mai pune altoii de aḑi încolo, că cu mine sciu că nu. El, tată-meu, de câte ori avè de a pune vr'un pom, nu scia alta, făr' să mĕ strige pe mine să țin cu amêndouĕ mânile de trunchiul lui, când îl așeḑa în pământ. El ḑicea că numai așa va rodì pomul în fie-care vară; pe când dacă ține numai c'o mână, — într'o vară face poame, într'alta ba. Se poate, că tată-meu are drept, căci mulți pomi am vĕḑut chiar eu cu ochii mei, rodind numai la câte doi — trei ani.

Tot așa am trăit cu bunica ca

menilor necualificați și nici rĕsvrĕtitorilor dușmani statului.

„Ne trebue inspectori de scoale cum se cade, și cel puțin de 10 ori mai multe scoale de stat de cât cele esistente. Numai prin scoale de stat se poate nimici oposițiunea naționalităților față cu statul maghiar și cu limba maghiară.

„Durere! Nu sûnt bani! Politica înaltă îi absoarbe toți, interesele naționale și cultura trebue sĕ plătească prețul acelei politici.“

Sĕ se înființeze cu ori ce preț scoale de stat, căci „Slovacii maghiarisați“ sûnt dovada cea mai bună, cât de salutară e mĕsura aceasta.“

„Ungaria e stat maghiar. Predomnirea maghiarismului e justificată. Avem speranță, că societatea va fi mai maghiară ca până acum, dovadă scoalele medii, în cari se pune deosebit pond pe învĕțarea limbei maghiare.

„Instrucțiunea și patriotismul sûnt gemeni.

„Ambele se condiționează reciproc.

„Instrucțiunea va fi corespundĕtoare numai, dacă va fi conformă legei, și va avè de resultat maghiarisarea, căci în maghiarism se oglindează patriotismul.

Numai putem fi la îndoeală despre scopul, ce se urmăresce prin legile scolastice de adi. Avem cuvênt a constata, că temerile ridicate de naționalitățile nemaghiare din Ungaria au fost întemeeate, precum e întemeeat și adevĕrul, că de ce te temi, nu te trece.

Și puținele gimnasii, de cari dispun naționalitățile nemaghiare, sûnt un ghimpe în ochii maghiarilor. „Pesti Napló“ își varsă tot veninul asupra lor.

„Sașii au 7 gimnasii germâne și 2 scoale reale. În acestea se propagă specific germanismul săsesc. Germanismul e în Transilvania săsesc, în Germania e scut al fidelității în Ungaria însĕ e o notă de infidelitate (nota infidelitatis.) Gimnasiile acestea sunt lutherane și se află în Bistrița cu 143 scol., Brașov cu 160, Mediaș cu 120, Sibiiu cu 198, Sighișoara cu 110, Reghinul săs. cu 58 și S. Sebeș cu 53 scolari. Scoala reală din Brașov cu 80 și cea din Sibiiu cu 163 de scolari. Toți elevii sûnt de naționalitate germână.

Acestea sûnt scoale nouĕ medii. În elenu intră copilul din părinți maghiari. Le cercetează numai puțini români. Limba de propunere e peste tot cea germână. În acestea se strică 1058 cetățeni tineri din Ungaria, căci se înstrăinează în mod sistematic de statul maghiar și de națiunea maghiară, în a căror sin sûnt chemați a locuì.

Alta e soartea acelor copii din părinți germâni, cari cercetează scoalele diu Eperieș, Iglau, Pojon, Oedenburg, Leutsau, la olaltă cu fii maghiari unde ascultă pe profesori maghiari, sau și a acelora, cari frecuentează gimsiile de stat din Panciova și Bisericaalbă. Elevii acestor institute sûnt la Universitate deja maghiari, și stau deopotrivă cu noi în viața practică, diferență între ei și noi nu esistă.

Și românii?

Aceștia au gimnasii în Beiuș cu 171, Blaj cu 381, Năsĕud cu 186, Brașov cu 177 și în Brad cu 79, apoi scoală reală în Brașov cu 91 elevi români.

Scoalele acestea medii sûnt semnificative, căci ele sûnt mașine, cari produc daco-românismul (költögépek) Un gimnasiu e situat în Ungaria, toate celelalte în Transilvania, ca și cele săsesci.

Cu astfeliu de scoale nu se va preface Uniunea nici când în carne și sânge! În Transilvania nu va înceta în modul acesta nici când lupta naționalităților, căci tinerimea se cresce în idei revoluționare. Dacă 1075 tineri români, jumătate din tinerimea studioasă cercetează astfel de scoale pe care alte naționalități nu le cercetează și în cari se nutresc cu fantasii politice și se deprind în rĕsvrătiri, mai poate fi vorba de pace?

Întrând tinerimea aceasta în viață vine în conflict cu sine și cu împregiurările, în care voesce a trăì. Deja la Universitate e isolată și se isolează ea însăși: fie care tiner român își închipuesce că va devenì ministru în Dacoromania sau cel puțin comite suprem. Reîntorcêndu-se acasă 'i vine cu greu a fi diurnist sau practicant de advocătură și crede că e persecutat de maghiari; își poartă pĕrul sburlit, are privire selbatică și caută a fi ales de tribun al poporului.

Între cele 6 scoale daco-române e deosebirea aceea, că 3, anumit cea din Beiuș, din Blaj și din Năsĕud stau, ca scoale greco-catolice, sub nemijlocita inspecțiune a statului. Scoala din Năsĕud o a creat statul prin pactul făimos a lui Kerkapolyi, care a donat dominiul Năsĕudului românilor, cela ce încă nu a primit sancțiunea dietală. Vatra de agitațiune a greco-orientalilor e Brașovul; acesta e capitala lor; la gimnasiul din acest loc propun 15 profesori, la scoala reală 7 cu fl. 18,666 spese proprii și fl. 4522 spese dela stat. Scoala aceasta e debilă ca și gimnasiul din Brad. De unde se va acoperi partea ceealaltă de spese, după ce nu se face din un fond religionar, împregiurarea aceasta cere oare-care esplicare.

Spre norocire cercetează cea mai mare parte a tinerimei române gimnasiile maghiare din Arad, Lugoș, Oradea-mare, Cluj și Alba-Iulia. Aici învață și alt ceva nu numai a fantasa. Națională e foarte aplicată la fantasare.

Constatăm cu plăcere, că afară de aceste 16 scoale medii celelalte 163 sûnt institute patriotice și, după limba de propunere, mai toate curat maghiare.

La espectorațiuni și invective de acestea n'avem nimic de reflectat. Le însemnăm numai, ca se le ținem mai bine în minte. *Gut zu wissen aufzuschreiben*“.

Revista politică.

Sibiiu, în 26 Decemvre.

Dela Paris au venit una după alta două sciri, cari deși în sine nu poartă timbru politic, nu se pot desbrăca cu totul de însemnătatea politică. Telegraful anunciă moartea lui Gambetta, care a urmat adi noapte la medul nopței. Sûnt multe și feliurite șoptele și vorbele despre originea morței lui Gambetta, cari n'au absolut nimica comun cu politica. După ce se vor lămurì puțin lucrurile asupra evenimentului — morții lui Gambetta, ne vom întinde și noi la mai multe asupra obiectului. De astă dată dicem că partida republicană din Francia a perdut mult; prin aceasta nu dicem însĕ că și Francia a perdut cât au perdut republicanii.

A doua scire dela Paris este sinuciderea ambasadorului austro unguresc a contelui Wimpffen. Aceasta întratâta este politică, încât este representantele monarchiei austro ungaresci, care din motive necunoscute, și-au luat viața.

„Pacea“ se continuă și în septĕmâna aceasta și poate că nu o va conturba nici ordinul dat de a pleca în Galiția regimentele de dragoni, staționate în Linz și Wels. Cârligul de care s'au acățat alarmele de rĕsboiu, pare a fi în Viena. Contele Kálnoky, dice un diar polon, uresce pe poloni, prin urmare iubesce pe rușì. Este dar datoria maghiarilor și polonilor sĕ se convingă ce politică esternă au sĕ sprigineascâ. Speră că în cele din urmă Kálnoky se va retrage și îl va înlocuì Kallay. Așa dar cârligul delăturat și apoi vre-o câte-va frase de laudă asupra disciplinei politice ungurescì în presa dela Berlin și lucrurile vor da înainte...

Un resboiu ruso-german.

Diarul „Ecoul“ (care apare în Moscova), cetim în „Românul“ și care de altmintreli este foarte moderat, rădică mănușa de resboiu aruncată de „Kölnische Zeitung“ și discut cu mult sânge rece ca cum ar fi vorba despre lucrul cel mai natural de pe lume, sorții unui resboiu ruso-german. Citatul diar scrie următoarele:

O ciocnire cu Germania nu este atât de îngrozitoare, după cum se presupune. În aceste din urmă dile s'a discutat adese ori prin presă putința unei ciocniri între Germania și Rusia. Astfel corespondentele din Berlin al diarului „Golos“ comunică că prin cercurile guvernamentale ale Germaniei era aproape un lucru otărît de a profita de situațiunea cea anevoioasă a Rusiei, spre a esecuta lovitură ce se plănuesce de multă vreme contra ei. Numai cunoscuta întrevedere dela Dantzig a împedecat realisarea acestui plan. De și față cu asemene sgomote nu trebue cineva sĕ creadă numai decât, că ele sûnt întemeiate, totuși ele nu vor putea lipsì de a produce o împresiune dureroasă asupra ori cărui rus. De fapt, cineva nu poate sĕ înceapă un resboiu, decât numai atunci când resultatele așteptate au în adevĕr o însemnătate, căci în ori care alt cas, un resbel chiar când este victorios, apasă foarte greu asupra întregei țĕri. De altmintrea lipsesce orice temeiu serios pentru temerea că un atac al Germanilor ar putea fi încoronat de succes. Campaniile din 1866 și 1870 precum și literatura lor, au deșteptat în mase convingerea că cancelarul de fer, comitele Moltke și armata prusiană sûnt neinvinși și nimic nu este peste putință pentru ei. Dar așa sĕ fie oare în realitate? Voim a ne încerca sĕ espunem posibitățile asupra căror ar putea conta Prusia la cas de un resboiu cu Rusia, dar în același timp și pe acelea, care ar esista în această luptă în avantagiul nostru Prusianii au avantagiul unei mobilisări mai repedi, care le permite de a ne apuca înainte cu o invasiune. Prusianii au mulți generali buni; flota lor numĕră 29 frumoase vase cuirasate, fortărețele lor sûnt în stare bună, întreaga rază de fruntării despre Rusia este bine pregătită întru aceea ce privesce întăririle în fine, alianțele și neutralitățile bine alese și cu îngrigire pregătite aduc Prusianilor un mare sprijin. Principele de Bismarck a dovedit că în aceasta este măestru, pe când Rușii, din contră, după cum se poate vedè din istorie, au fost totdeauna nisce diplomați slabi. Toate acestea dovedesc că Germania este un protivnic serios, că este de trebuință a încorda toată atențiunea punctelor noastre slabe și a împlinì pe cât se poate de repede lipsurile ce esistă. Dar din toate acestea nu resultă numai decât că Germania e neinvinsă și că trebne necesarmente sĕ câștige supremația asupra noastră. Superioritatea din organisațiunea militară, precum și în educațiuneatacticei, a fost și pe timpul resboiului de *șepte ani*, întocmit ca și acum de partea Prusianilor și cu toate acestea am repurtat victorii asupra lor. De și trebue sĕ dăm dreptate sciinței, esperienței și cunoscințelor de resboiu ale generalilor prusiani, totuși se găsesc la noi cu toată sărăcia noastră, câte va nume însemnate în această privință.

Starea financiară a Rusiei nu este strălucitoare, și aceasta este un lucru însemnat, de vreme ce în diua de astădi resboiul nu se face numai cu trupe, ci și cu bani. Cu toate acestea însĕ resboiul nu se face cu bani proprii, ci se recurge la imprumuturi; și ar fi cu greu de a ne arĕta un singur cas, în care resboiul sĕ fi început cu o stare financiară strălucită.

Cea mai mare parte din resboaiele făcute, și mai cu deosebire de noi au fost începute în nesce relațiuni financiare foarte proaste, și totuși multe din ele au fost victorioase. În fine trebue că țeara, pe timp de resboiu, sĕ facă sforțări îngrositoare, și Rusia este obicinuită cu aceea ca, în momente grele, sĕ-și desfășure toate forțele ei. Istoria confirmă aceasta.

În privința alianțelor, se poate spune că arare ori aliații lucrează în comun; gelosia și diversitatea de interese es numai decât la iveală; trebue sĕ țină cineva seamă de toate acestea și sĕ scie a profita cu dibăcie de desbinarea aliaților. Alianțele și neutralitățile, pe care le ar încheia Prusianii, pot sĕ fie lesne sfărâmate, îndată ce armele lor n'ar fi victorioase.

Totuși, punctul principal în care sperăm noi, în care avem încredere noi, este superioritatea moralului soldatului rus, forța de resistența a armatei rusesci, față cu care nu poate nimic organisarea germană. Napoleon, cel mai mare cunoscător în arta resboiului, dicea că într'un resboiu succesul atêrnă pentru două treimi dela elementul moral.

Mai sûnt încă și alte împregiurări care ne sûnt favorabile. Printre acestea numĕrăm recente esperiența de resboiu (resboiul din 1877—1878) pe

---

ochiul cu aiul câtăva vreme. Sĕ întêmplă însĕ curênd după țuțuratul de urechi, că așa-i dice pe la noi, de mi se făcu nesce bube de cele dulci peste întreg obrazul. Ce-i de făcut? Mama la firea buruenilor se pricepe ca și mine. Dar lasă-mĕ numai pe mâna bunicăi! Unsu-ma ea cu unt din luna lui Martie; — cu smântână dulce; — cu miercure vênătă; — cu cenușă de coadă de bost anpărăsit, muiată, în smântână dulce: — cu tină de sub treptele mesei, unde se țin canele cu apă; — cu bureți negri mĕrunți, ce se fac pe grămezile de gunoiu; — cu zmugă făcută prin frecarea a două oale făcute în deosebite locuri, frecare făcută numai Miercurea și Vinerea pe nemâncate ca sĕți fie scuipatul curat, căci trebue sĕ udi oalele pe partea unde le freci cu scuipat; — și cu alte multe feliuri de leacuri, pe cari nici doftorii cei mai iscusiți nu cred că le cunosc. Din ce, din ce nu, nu ve pot spune, destul, că de bube mĕ mântuisem până 'ntrun ceas. După aceasta ne-am făcut prietini cum se cade. Ori în cătrău se ducea mĕ duceam și eu, căci ea mĕ chema. Une ori, bunăoară când mergea la vie uita totdeauna sĕ mĕ cheme, dar eu sciam merge și nechemat. Da apoi învĕțăturile ei cele frumoase, ce mi-le da la prilegiuri de acestea?!

Ei, dragul bunicăi, dicea ea când mĕ vedea cam amărît din pricina celui Crăciun, care sosea tot cu o septămână mai târdiu decât al Ungurilor, — Crăciunii lăcuesc cu toți la olaltă și odată pornesc ca sĕ vină nu mai cât vinind ei, Ddeu scie din ce depărtare îi apucă acum earna. Crăciunul cel unguresc e îmbrăcat în haine de cele subțiri de poți prinde pesci cu ele — și tu cum i-s îmbrăcați și Ungurii ceia ce vin pela noi după var și mai după poame —; ear al nost are o bundă de oae până în pământ. Cum vin ei așa pe drum povestind mai una mai alta, pe al Ungurilor îl rĕsbesce frigul; zgribură și bate în pepteni ca el, — pe când al nost nici nu vrea sĕ scie. Deci al Ungurilor o ia la talpă, cât îl slujesc picioarele și lasă pe al nost, cine scie pe unde! Cum îți spusei, dragul bunicăi, al nost vine și nu vine, că nu i nici frig nici grabă! Din pricina asta aveam mare necaz pe moș Crăciun. (Va urma)

când prusianii trăesc în pace de unspredece ani. Şi dacă este de o mare însemnătate de a avea capi esperimentaţi şi încercaţi în foc, totuşi nu este de o mai mică însemnătate ca masa celor conduşi sĕ fie esperimentată şi încercată în foc.

Calitatea teatrului de resboiu pe care-l oferă Rusia (adâncimea şi întinderea ei), împedecă de a repurta victorii decisive asupra armatei rusesci. Dacă armata n'ar fi formată sau ar simţi că nu este încă în stare de a da o bătălie, apoi ea nu este silită la aceasta, întinderea teatrului de resboiu 'i permite sĕ se dea în laturi.

A vorbì despre o ocupaţiune a Moscovei sau a Petersburgului, ar fi ridicol; de altmintrea, aceste oraşe nu joacă pentru Rusia acel rol pe care-l joacă de esemplu Parisul pentru Francia.

A pune mâna pe ţeară şi pe isvoarele ei de putere, nu este cu putinţă dìn causa marei întinderi a teritorului nostru, şi prin urmare este anevoe a repurta succese definitive. Dar ni se va ḑice că Prusianii nu vor procede astfel. Ei vor profita de iuţeala chipului lor de a mobilisa, vor ocupa regatul Poloniei, se vor mulţămi de aceasta şi se vor pregătì de apărare.

Dar ori cât de repede şi ori cât de plină de succes ar putea fi înaintarea lor, totuşi nu credem că vor reuşì a pune mâna pe fortăreţele Nowo Georgiewsk, Ivangorod şi Brest-Litewsk. Dar întru cât aceste fortăreţe nu se vor afla în mânile Prusianilor, ei nici nu se pot considera ca stăpâni pe ţeară În acest rĕstimp, putem mobilisa şi noi, putem concentra trupele noastre în Rusia şi pornì cu ele la atac. De altmintrea, nu este tocmai anevoe la începutul resboiului, de a împedeca chiar mobilisarea armatei prusiane şi întrarea ei pe teritoriul nostru.

Ca conclusiune vom declara încă că nu este în interesul nostru de a arĕta mijloacele cu care putem opera contra Prusianilcr. Punctul principal este că ele esistă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman".

Sibiiu, Decemvre.

(Şedinţa din 13 Decemvre a. c. a comitetului administrativ al comitatului Sibiiu. (Încheere.)

Se presentează recursul lui Isidor Halbreich din Vurper. Halbreich se plânge, că comuna Săcădate ş'a reservat prin un conclus dreptul, de aşi alege din cei trei licitanţi, cari au oferit mai mult la licitaţiunea regalului de cârcimărit, ţinută în 25 Octomvrie 1882 pe care ar voì şi că în şedinţa din 26 Octomvrie a conferit regalul lui Thoma Herbert şi nu, după cum se cuvenea, lui Isidor Halbreich, cu toate că acesta a oferit mai mult. Halbreich a dat 1628 fl. $89^{3}/_{4}$ ear Herbert 1430 fl. Prin declaraţiunea sa din 26 Octomvrie s'a obligat însĕ Herbert a întregì ofertul sĕu la suma de fl. $1628.89^{3}/_{4}$.

Fiind ofertul nemotivat, se respinge şi se aprobă conclusul comunei.

Se presentează raportul presidiului de la sedria orfanală.

În decursul lunei Noemvrie au fost 900 esebite. Dintre acestea s'au decis 716 şi au remas în restanţă 184.

S'au eliberat de sub tutorat 34 persoane şi s'au decis în mod definitiv 3 afaceri de curatelă. Au întrat 41 de succesiuni. Cassa s'a aflat la scontrare în cea mai bună ordine. Starea cassei singulare e următoarea: *a*) restul cassei 60 cr. *b*) obligaţtuni private 230,176 fl. 16 cr, în preţioase 88 fl Starea cassei comulative e: c) restul casse, 3 fl. 43 $^{1}/_{2}$ cr. *b*) obligaţiuni private 6267. fl. 96 cr.

Starea cassei comulative din S. Sebeş *a*) restul cassei 37 fl. 12 cr. *b*) în obligaţiuni private 10,048 fl. 27 cr.

Starea Cassei comulative din Nocrich: *a*) restul Cassei fl. 60 cr. *b*) obligaţiuni private 73 fl, $33^{1}/_{2}$ cr.

Din raportul scaunului orfanal al Sibiiului se vede, că sûnt în restanţă cu finea lui Octomvrie 52 acte. În Noemvrie au întrat 181 acte. S'au decis 184 şi au remas în restanţă 49.

Starea cassei singulare urbane din Sibiiu e: *a*) cu finea a lui Octomvre 519,244 fl. $94^{1}/^{2}$ cr. *b*) crescămêntul din Noemvrie 4,855 fl' 64 cr. *c*) Spesat în Noemvrie 20,804 fl, 86 cr. *d*) starea cu finea lui Noemvrie 503,295 fl. 62 cr.

Din raportul scaunului orfanal din Sebeş se vede, că in decursul lui Noemvrie au întrat 92 acte. În doue şedinţe s'au petractat 70 acte afară de şedinţa 5.

Toate cele 75 acte le a referat primariul însuşi, căci el a representat după raport în luna trecută personalul de concept al scaunului orfanal din Sebeş.

Starea cassei oficiului orfanal din Sebeş e: *a*) în hârtie şi bani: Venite 2127 fl. 58 cr. eşite 1939 fl. 33 cr. rest 188 fl. 25 cr. *b*) obligaţiuni publice: Venite 310 fl, eşite nu sûnt, rest 310 fl. c) obligatiuni private: Venite 60,915 fl. $24^{3}/_{10}$ cr. eşite 1007 fl. $8^{6}/_{10}$ cr. rest 59,608 fl. $15^{7}/_{10}$ *d*) preţioase: Venite 288 fl. 44 cr. eşite nu sûnt, rest 288 fl. 44 cr. e) bani după numerare; Venite 43 fl. $25^{1}/_{2}$ cr. eşite nu sûnt rest 43 fl. $25^{1}/_{2}$ cr.

După raportul fisicului comitatens au remas cu finea lunei 18 indivìḑi bolnavi de bubat in spital. Prin medici s'au însinuat cu finea lunei 18 persoane bolnave.

În jumĕtatea întâia a lunei s'au întêmplat 8, în a doua jumĕtate a lunei 2 casuri de moarte.

Bubatul nu e încă curmat din acest motiv se susţin încă mĕsurile luate.

În ḑilele din urmă s'au ivit între locuitorii români din Turnişor casuri de bubat. Medicul cercual a luat din motivul acesta mĕsurile de lipsă.

Se presentează raportul inspectorelui de dare. Colectarea dării directe a contribuirilor de ecuivalat a contribuirilor la fondul de pensiune învĕţătoresc şi a dării de consum după zăchar, cafea şi bere e favoritoare. În raport cu anul trecut e nefavoritoare resultatul colectărei darei de consum după vin şi carne, a tacselor de timbru şi de drept şi a tacselor militare. In privinţa celor din urmă se arată o restanţă nemulţămitoare. Nemulţămitor e resultatul în privinţa aceasta în Sibiiu. In competinţa de dare preliminată cu fl. 173,948 $48^{1}/_{2}$ au remas restanţi 19. $42^{0}/^{0}$ seau fl. 33,782. $68^{1}/_{2}$; în tacse militare e restanţă de fl. 2460. 36 cr., apoi o sumă considerabilă în darea estremă si în tacsele de timbru.

Recolta dìn anul acesta îndreptăţesce a aştepta, referitoriu la asigurarea plătirei dărilor, resultatul cel mai favoritoriu. Ministrul de finance cere dela inspectorul de dare resultatele cele mai mulţămitoare. De altă parte însĕ sûnt la uşe alegerile amploaţilor comunali, ceea ce cam apasă resultatul colectărei de dare. Timpul pentru colectare e foarte scurt. *D*in motivele şi considerările acestea ar fi necesar: sĕ se aplice cea mai mare forţă legală în privinţa solvirilor prescrise.

Inspectorul de dare face propunerea: „după ce restanţele de dare se urcă la fl. 182,363.83 cr. şi sûntem îndreptăţiţi prin urmare a crede, că dacă nu se va desfăşura cea mai mare activitate, nu se va puté colecta nici darea prescrisă pe anul acesta decum restanţele din anul trecut, o împregiurare nejustificabilă în raport cu recolta din acest an, rigoarea aplicărei legei anumit a §. 62 al art de lege XV din 1876 sĕ se enunţe şi sĕ se împuternicească inspectorul ca la cas, când nu s'ar satisface în decurs de 14 ḑile decisiunei comitetului din 13 Noemvre 1882 Nr. 898, apoi cercularul inspectoratului reg. Nr. 6702 ex 1882, şi nu ar întra restanţele, colectarea dării pe sĕ se facă contul cetăţenilor s'au a organelor întârḑiate prin aplicarea esecuţiunei pe lângă un raport, ce va avè a se aşterne din partea inspectorului ulteriormente.

Făţă cu propunerea inspectorului de dare face contrapropunere membrul comitetului administrativ Josef Möferdt, că faţă cu organele însărcinate cu colectarea dării sĕ nu se aplice cele propuse de inspectorul de dare. Într'o vorbire mai lungă desfăşură Möfferdt motivele, cari l'au îndemnat la facerea contrapropunerei.

Comitatul Sibiiului a fost totdeauna punctuos în solvirea dării faţă cu erariul reg. de dare, aşa încât i s'a esprimat recunoscinţă. E adevĕrat, că sûnt multe restanţe. Causa nu e reavoinţa solvenţilor, ci în genere referinţele, în cari trăim. Au secat tare isvoarele de câştig. Meseriaşii cari îşi duc manufacturile lor la târguri, abia capătă pe acelea atâta, ca sĕ'şi poată acoperì spesele de drum.

Presidiul observă purceḑênd din punct de vedere al competenţei comitetului administrativ la propunerea inspectorului de dare că comitetul nu e îndreptăţit a respinge atare propunere.

Comitetului 'i stă numai în competenţă a afla numai o modalitate pentru prelungirea terminului pentru aplicarea faptică a mĕsurilor propuse de inpectorul.

Spre justificarea sa şi a comitetului administrativ îşi susţine inspectorul propunerea, ca se nu se facă responsabili. Mĕsuri drastice a întrebuinţat inspectorul şi până acum numai în astfel de locuri, unde mijloacele legale au remas fără resultat. În modul acesta va urma şi în casul pe faţă.

La resultatele îmbucurătoare de până acum a contribuit şi aceea împregiurare că restanţele din anii trecuţi au fost neînsemnate în comitatul acesta.

Inspectorul scolar spriginesce propunerea inspectorului de dare.

Punêndu-le la vot se primesce propunerea inspectorului de dare cu maioritate precumpănitoare.

Referintele de dare presentează decisul ministeriului de finance referitoriu la diferenţa între erariul reg. şi între firma de aici I. B. Misselbacher, pentru mĕsurarea dării de consum pe zăchar şi cafea pe periodul din 1 Aprile până la finea lui August 1881. Ministrul de finance a aprobat conclusul, luat îr cestiunea aceasta de comitetul administrativ în 13 Normvre a. e., faţă cu care a fost apelat inspectorul de dare.

Cu esecutarea conclusului aprobat se insĕrcinează inspectorul de dare reg.

Se decide şi introduce esecuţiunea reală pentru restanţe de dare contra lui Ioan Negru şi consoţi din Ruşi.

Sĕ respinge, ca nemotivată, apelaţiunea servitorului suplinitor dela direcţiunea financiară, Ioan Weidenfelder, la decisul inspectorului de dare reg. de sub Nr. 5984: 1882 pentru mĕsurarea dării de venit cu fl. 3. 50 cr.

Asemenea se resping douĕ recurse a învĕţătorului în pensiune de aici, Friedrich Sturm, contra ameliorărei dării faţă cu anul trecut.

Se decide şi introduce esecuţiunea asupra averei imobile, lipsind averea mobilă a mai multor restanţieri.

Rapoartele lunari a inspectorului de scoale şi a procurorului de stat se iau spre sciinţă şi se enunţă ca concluse fară desbatere propunerile de referenţi.

Propunerile referentelui în afaceri agronomice, la crearea unui statut despre eserciarea pescuitului pe teritorul comitatului Sibiiu, apoi la regularea şi adaptarea Oltului pentru navigaţiune, s'au primit cu maioritate de voturi precumpănitoare.

Şedinţa începută la 10 oare a. m. se închee la 1 oară după ameaḑi.

Am creḑut că cele de mai sus, publicate în „H. Z.," va fi bine a le sci şi cetitorii ḑiarului nostru.

Brad în 12 Decemvre 1882. Un an şi jumĕtate au trecut deja, de când cruda moarte au răpit din mijlocul nostru pe directorul acestui despărţĕmênt al Asociaţiunei Transilvane, pe zelosul şi neobositul protopresbiter al tractului nostru Zarand, Nicolae I. Mihelţan, şi încă nici până în present nu s'au ales alt directore în locul dênsului, de şi din partea subscrisului s'au convocat Dnii membrii ai Asociaţiunei din acest despărţĕmênt în 2 rênduri de a participa la şedinţa estraordinarie, pentru efeptuenda alegere din cestiune şi alte agende, — şi încă prima dată, nu mult după repausarea amintitului directore, eară a doua oară după ce şi cassariul acestui despărţĕmênt dl profesor gimnas. Nicolae Mărginean, s'au depărtat pentru totdeauna din din mijlocul nostru, — însĕ fără resultat, căci prima-dată, la timpul defipt sau presentat numai doi Dni membrii, eară a doua-oară, şi acestora le-au venit mai bine la socoteală, a nu se presenta. Drept aceea cugetând eu, — că unii dintre Dnii membrii, cari conduceau odinioară cu mare zel şi energie toate afacerile întregului fostului nostru comitat fericit „Zarand", luând în considerare prosperarea şi progresarea culturei poporului român din acest ţinut, în special, ear' în general, interesul şi ajungerea scopului Asociaţiunei transilvane, ca mai competenţi, îşi vor lua osteneală mai curênd sau mai târḑiu, de a convoca adunarea generală a acestui despărţêmênt, şi a conduce afacerile despărţĕmêntului, tot cu asemenea zel şi energie, animând prin cuvinte şi fapte şi pe ceealalţi Dni membrii de aşi împlinì cu scumpĕtate, datorinţele prescrise în Statutul şi Regularea mijloacelor spre ajungerea scopului Asociaţiunei transilvane, pentru literatura română şi cultura poporului român, şi de a da sucursul şi sprijinul lor posibil, atât spiritual cât şi material, pentru înflorirea şi ajungerea scopului Asociaţiunei, care pentru poporul nostru român, după părerea mea modestă, este una dintre cele mai sacre şi cele mai salutare instituţiuni: — am întrelăsat convocarea adunării generale.

Vĕḑênd însĕ că nici până în present nu s'au făcut nici un pas în această privinţă, şi fiind şi provocat din partea unor Dni membrii, vin cu această ocasiune de nou a ruga şi a învita pe toţi O. DD. membrii ai despărţĕmêntului cercului IX. (Brad) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, de a participa la şedinţa adunării generale estraordinare, ţinêndă Joi în 30 Decemvre 1882 st. v. la 10 oare a. m. în sala gimnasiului român gr. or. din Brad.

Agendele acestei adunări vor fi:

1. Alegerea directorelui despărţĕmêntului, în locul repausatului Nicolae Mihelţan, fost protopresbiter a tractului „Zarand".

2. Alegerea a 2 membri în comitet, în locul Dlor Nicolae Mărginean şi Nicolae Henţu

3. După constituirea comitetului, acesta îşi va alegè din sinul sĕu, un cassariu, în locul dlui Nicolae Mărginean.

4. Alte propuneri din partea O. Dni membrii referitoare la prosperarea şi progresarea despărţĕmêntului, precum şi la ajungerea scopului Asociaţiunei transilvane.

Tot odată îmi permit a revoca în memoria O. D. membri, — şi ai ruga, că încât nu a satisfăcut deobligamêntului, de a solvì tacsa anuală pe anul espirat şi sûnt în restanţă, sĕ binevoiască, cu ocasiunea ţinerii adunării generale ţinênde în ḑiua mai sus menţionată, se o aducă, şi după constituirea comitetului, sĕ o transpună nou alegêndu-lui cassariu, spre a se putea espeda fără amênare Onoratului Comitet central al Asociaţiunei transilvane în Sibiiu.

Petru Rimbaş,
direct. prov. şi actuarul despărţ.

Varietăţi.

* (Însciinţare prealabilă). Balul „Reuniunei femeilor române"

din Sibiiu se va ţinè în 23 Ianuarie st. n. 1883 în sala dela „Împĕratul Romanilor“. Venitul curat e menit pentru înfiinţarea unei scoale române de fete.

* (Convocare.) Conform statutelor reuniunei femeilor române din Zerneşti şi giur, se convoacă membrele aceleeaşi a participa la şedinţa ordinară a adunarei generale, ce va avè loc în 27 Decemvre a. c. la 2 oare post merid. în sala edificiului scolar din loc.

Zerneşti în 19 Decemvre 1883.

Maria Garoiu
preşedentă.

* (Necrolog.) *Iosif Tempea*, preot greco-oriental, asesor cons. şi profesor de limba şi literatur'a română la Archigimnasiul din Lugoş cu fii sei Liviu, Valeriu, Mariu Vespasian, şi Letiţia; Alesandru Ursulescu, paroch gr. or., şi asesor cons. în Lugoş cu soţia sa Maria ca părinţi, precum şi Teodor Tempea paroch gr. or. în Toracul-mare cu soţia s'a Maria ca socrii; Paul Tempea administrator protopopesc al tractului Banat-Comloş cu soţia sa Anastasia, ca cumnaţi; cumnatele Eva Popescu, preoteasa în Szent-Micloş; Ecatarina vĕduvită Konda; Ana Marcoviciu preoteasă în Toracul-Mare; şi Juliana Bontilla preoteasă în Lugoşel cu inima sfâşiată de durere anunţă moartea mult iubitei lor soţie respective mamă, fică, noră, şi cumnată

Lucreţia Tempea n. Ursulescu,

carea în urmarea unui morb îndelungat în 14—26 Decembre la 1 oară după medul nopţii în al 35-lea an al etăţei şi al 19-lea al căsĕtoriei sale fericite a adormit în domnul.

Remăşiţele pământesci se vor depune spre rĕpaus etern în cimiteriul gr. or. din loc la 2 oare după ameaḑi Mercuri în 15/27 Debembre a c.

Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria eternă.

Lugoş în 14/26 Decembvre 1882.

* *(Cărţi didactice aprobate.) Gramatica română* în scoalele elementare de V. Mândreanu, profesor în Caransebeş, atât manualul pentru învĕţători (preţul 1 fl. 20 cr.) cât şi cel pentru scolari (legat cu 45 cr.), censurate din partea Senatului scolar al diecesei Caransebeşului prin corpul profesoral dela institutul pedagogic, s'au introdus prin cercularîul consistorial Nr. 764 scol. în toate scoalele noastre confesionale din diecesa Caransebeşului.

Motivele, care au îndemnat corpul profesoral a recomanda Consistoriului diecesan introducerea acestor manuale sûnt: 1) Principiul inducţiunii, de care se folosesce autorul la tractarea materiei de învĕţământ, dă cărţilor întâietate între toate manualele de felul acestora, îndemnând scolarul a-şi abstrage însuşi regulile gramaticale din limba representată prin bucăţile de cetire; 2) Manualele din cestiune, întemeiate pe principiul sus amintit sunt cualificate a îndemna elevii la activitate proprie şi procedênd dela concret la abstract, numai a procura scolarilor cunoscinţe gramaticale bine întemeiate, ci şi a desvolta în mod natural facultăţile spirituale ale copilului.

* (Mersul vapoarĕlor.) Agenţia societăţei de navigaţie pe Dunăre ne face cunoscut că, cu începere de mâne 20 Decemvre, vapoarele de postă pe linia Turnu-Severin-Galaţi şi vice-versa vor circula numai odată pe sĕptămână, şi anume:

În jos, dela Turnu Severin, în fiecare Vineri, 8 oare dimineaţa.

În sus, dela Galaţi, în fie-care Marţi, la 9 oare dimineaţa. „Resb.“

Mai nou.

Guvernul României are intenţiunea, ḑice „Curier. Financiar“, de a trimite ca representant al ţĕrei la conferenţa ce se va întruni la Londra pentru cestiunea Dunărei, de d. Titu Maiorescu, care alături cu d. Ioan Gică, ministrul plenipotenţiar la Londra, va susţinè drepturile României în această conferenţă.

Loterie.

Sâmbătă 30 Decemvre n. 1882.

Viena:	**57**	**29**	**58**	**82**	**33**
Timişoara:	**17**	**51**	**62**	**28**	**76**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 30 Decemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.75	118.50
Renta de aur ung. de 4%	85.50	85.45
Renta ung. de hârtie	84.65	84.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.15	89.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	109.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.50	93.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 75 95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97.50 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	97.50
Sorţi unguresci cu premii	113.75	113.75
Sorţi de regularea Tisei	108.80	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 30	76 25
Datorie de stat austr. în argint	76.05	76 70
Renta de aur austriacă	95 40	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	832 —	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	272 50	272.50
Acţiuni de credit austr.	282.20	282.10
London (pe polişa de trei luni)	119.40	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.61	5.65
Napoleon	9.49	9.48
100 marce nemţesci	58.70	58.60

Nr. 263. [325] 2—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic §-63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunilor votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Săliştei.

Protopresbiterul tractului acestuia, ca atare, va fi totdeodată şi paroch în locul central al tractului, anume în comuna Săliste, avênd a provedea una din parochiile de acolo.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a.) venitele ordinari ale oficiului protopresbiteral, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedule de cununie pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele ordinari ale unei parochii de clasa a doua din comuna Săliste, cu un relut pentu locuinţă.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc, în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reali cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare ai consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post, au a'şi aşterne suplicele concursuale la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în *restimp de 30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful român“, alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc), şi locuinţa concurentelui; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua nascerei); studiile pregătitoare afară de celea teologice (anul, locul şi categoria acelora esamen de maturitate, doctorat ş. a.), studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviciele de până acum pe terenul bisericesc (timpul locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni! Datele din aceasta tabelă sûnt de a se întări cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomândări.

Sibiiu, 23 Noemvre 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Săliştei.

Moise Lazar m/p, **Ioachim Muntean** m/p,
admstr. ppresb. şi preşedinte not. al comit pprsb.

Nr. 216. [324] 2—3

Prelungire de concurs.

Fiindcă în urma concursului publicat în Nrii 66. 67 şi 68 ai „Tel. Rom.“ din anul acesta pentru întregirea parochiei gr. or., de clasa a III-a din comuna Burul, în terminul prescris nu s'a insinuat nici un concurinte cualificat, cu încuviinţarea Prea ven. consistoriu archidiecesan din 10 Septemvre a. c. 2968 se prelungesce terminul concursului numit cu 15 ḑile dela prima publicare a acestei prelungiri în „Tel. Rom“.

Ofenbaia, 13 Decemvre 1882.

Pentru comitetul parochial
Ioan Danciu m. p.,
adm. prot.

Nr. 450|1882 [322] 3—3

CONCURS.

Cu încuviinţarea Venerabilului consistoriu archidiecesan din 28 Oct. a. d. Nr. 3347. B. se publică prin aceasta al doilea concurs pentru ocuparea postului de paroch în parochia de cl. III Stenea, ppresbiteratul Sibiiului, cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt.

1. Dela fie care familie câte două ḑile de lucru;
2. Dela fiecare familie una ferdelă (măsură veche) cucuruz sfârmit.
3. Folosirea cimiteriului.
4. Venitele stolari.
5. Lemne de foc câte are lipsă din pădurea comunală.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi asterne petiţiunile lor instruite în sensul prescriselor Stat. Org. la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Sibiiu, 15 Dec. 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului.

Nr. 415/1882. [321] 3—3

EDICT.

Nicolae Popoviciu, de religiunea greco orientală din Ruşi, comitatul Sibiiului, carele de peste trei ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui muere Maria n. Şerban, tot de acolo, fără a se scì ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat contră-i de către soţia sa.

Sibiiu, 5 Noemvre 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de 1. instanţă.

Nr. 447/1882. [320] 3—3

EDICT.

Ioan Gurian de religiunea gr. or. din Mohu, comitatul Sibiiului, carele aproape de patru ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Eva n. Nicolae Dafin, tot de acolo, fără a sĕ sci ubicaţiunea lui, se citează prin aceasta, ca în termin de trei luni dela publicarea acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului scaun ppresbiteral ca for matrimonial de I. instanţă, căci la din contră şi în absenţa lui se va decide procesul intentat asupră-i de către soţia sa.

Sibiiu, 24 Nov. 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului, ca for matrimonial de I. instanţă.

Sz. 2347—1882 telekkvi. [327] 1—1

Árverési hirdetmény.

A D. Szt.-Mártoni kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság részérŏl közhirré tetetik, miszerint Hermán Károly végrehajtatónak Pocstelki Binder Mihály végrehajtást szenvedŏ elleni 47 frt s járulekai iránti végrehajtási ügyében miután az ez ügyben 1880 Iunius 18-án megtartott árverésen vevŏ medgyesi Hermán Károly által megvett fekvŏkért igért vételárt vevŏ telyesen be nem fizette, s igy az árverési feltételeknek eleget nemtett, az 1881 évi LX t. cz. 185 §. értelmében bánatpénzének elvesztése mellett, a N. Szebeni „Albina“ takarék és hitelintézet kérelmére a Pocstelki 53 sz. tjkvben A + 1—19 r. sz. a. foglalt s 1/4 részben Binder Mihaly tulajdonául felvet s 415 frt 50 kr. becsült ingatlanok **az 1883 évi Január hó 16 napján** d. e. 11 órakor Pocstelke község házánál megtartandó ujabbi árverésen becsáron alul is el fognak adatni.

Kikiáltási ár a fenntebb kitett becsár, árverezni kivánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% készpénzben, vagy ovadék képes papirban a kiküldött kezéhez letenni. Vevŏ köteles a vételárt három egyenlŏ részletben, és pedig az elsŏrészt az árverés jogeröre emelkedésetŏl számitandó 15 nap alatt a második részt ugyan azon naptól számitandó 30 nap alatt, a harmadik részt ugyan azon naptól számitandó 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után a birtokba lépés napjától számitandó 6% kamatokkal együt a D. Szt-mártoni kir. adó mint birói letéti pénztárnál lefizetni s ezt igazolni.

A megállapitott árverési feltételek a hivatalos orák alatt a telekkönyvi hatóságnál és az illetŏ községi elöljáróságnál megtekintethetök. —

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Dicsŏ-Szentmárton 1882 évi November 17-ikén.

Kovácsy Károly, s. k.,
kir. járásbiró.

Pentru Serbători

îmi permit a atrage cu tot respectul atenţiunea asupra

decoraţiunilor de tot feliul pentru **pomul de Crăciun**; — asupra **Pescelui-Murenă** (Aalfisch), **sardinelor rusesci şi franceze, hiringelor rotate**, şi **olandeze, caviarului**, (icre), **rum, teă, făină**, precum şi asupra tuturor articolilor din specialitatea băcăniei, de **cualitatea cea mai distinsă** şi pe lângă preţurile cele mai eftine. [326] 2—4

Ludovic Fuchs
Strada pintenului şi măcelarilor.

Cu totul noue

Sfĕrmitoare de cucuruz cu ventilator. — **Tăietori de napi** şi **tăietoare de paie** recomandă pe lângă preţurile cele mai eftine

Fabrica de maşine agricole.
Andreiu Rieger.
[317] 3—3 *Sibiiu.*

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 150. Sibiiu, Joi 23 Decemvre (4 Ianuarie 1883) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„TELEGRAFUL ROMAN“,

cu 1. Ianuarie 1883, întră în anul al XXXI dela întemeerea lui.

Credincios misiunei sale, „Telegraful Roman“ s'a luptat și se luptă pentru interesele poporului român.

El a apărat și spără, pe lângă toată modestia puterilor de care dispune, interesele poporului român pe terenul național politic; național bisericesc, național social și economic, fără a perde din vedere datorințele sale patriotice în sensul cel adevărat, dictat de ființa comuniunei politice în care trăim și de firea istorică și etnică a acesteia.

Nu numai a apărăt „Telegraful Român“ și apără, ci caută sĕ și promoveze interesele poporului cărui este dedicat dela întemeerea lui.

În fața evenimentelor ce continuă desvoltarea lor începută la 1848 prin întroducerea erei libertății, „Telegraful Român“ nu'și va părăsì drumul croit. Apărarea naționalității pe terenurile indicate mai sus este acum mai arĕtoare ca în întreg periodul dela 1848 până acum. Evenimentele, cu cât înaintăm în timp, cu atâta apropie mai mult deslegarea definitivă a problemelor care au sĕ redea libertatea popoarelor monarchiei așa după cum li se cuvine. Egalitatea proclamată înainte cu treiĝeci și cinci de ani încă nu e perfectă, are însĕ sĕ devină perfectă. La perfecțiunea egalității însĕ se cere neîntreruptă activitate. Și pentru ca activitatea se fie roditoare ea nu trebue se fie singuratică, a unuia sau a unora măcar. Toți membrii unui popor care aspiră la un bun ideal sublim trebue se contribue la eluptarea lui. Fără de a scì unii de alții, o activitate, care se fie în stare a produce un rod după cum îl pretindem, nu se poate. O întâlnire de idei și de păreri cooperatoare este indispensabilă. Întâlnirea aceasta însĕ se face în ĝiaristică.

Precum se vede, nu facem reclamă egoistică. Dacă indigităm la necesitatea întâlnirei ideilor prin mijlocirea ĝiaristicei, indigităm la un ce indispensabil astăĝi pentru poporul care vrea să trăiască — indigităm la ĝiaristica română preste tot, din care facem și noi parte.

La o parte dar cu indiferentismul și cu indolența acolo unde se mai află, și mai mult zel pentru afacerile publice, prin care se realisează bunurile ideale ale popoarelor.

Pentrucă precum despre individ, numai atunci se poate ĝice că trăiesce, când scie despre ceea ce se petrece cu el și despre ceea ce se petrece în giurul seu, așa e și cu ori care popor. Altfel vegetează și vegetațiunea unui popor încurageză numai rapacitatea altora cari nu se sfiesc a se declara moștenitorii drepturilor celui nepăsător.

Articulii cari apar în presa maghiară pentru asimilarea noastră, cu alte cuvinte, pentru prefaccrea noastră în maghiari, fac evident că românii trebue sĕ fie neadormiți, se stea la pândă, pentru ca viața lor, păstrată mii de ani prin multe viforuri, sĕ nu se stingă acum, când lumina soarelui dreptății străbate și resfiră negurile din trecut.

Sĕ ne folosim dar de mijloacele ce ne sûnt puse la dispositiune.

În particular noi, cari încă cugetăm că contribuim cu modestele noastre puteri la ajungĕrea bunurilor naționale-patriotice de diverse naturi, credem că nu e nici o nemodestie din partene, dacă învităm pe pl. t. public a ne spriginì în lupta cea sacră, care ne obligă pe toți, a spriginì respândirea ideilor prin cari sĕ ajungem la bunurile aspirațiunilor noastre legitime.

Luptăm o luptă grea, dar leală. Oamenii imparțiali și cu simț de dreptate nu ne vor putè băga nici o vină pentru că luptăm. **Nu vrem se asuprim pe nimenea, ci vrem ca nimenea sĕ nu fie asuprit.**

Premițênd aceste și repetind încă odată momentuositatea situațiunei actuale nu vom gresì dacă încheem cu învitarea la conlucrare comună, fie care după puterile sale, unii comunicând alții primind cele comunicate spre a scì toți cele de sciut împreună.

Pentru cât putem noi înlesnì aceasta ne vom silì a ne face datoria, pe cât va fi cu putință chiar și mai mult ca în trecut.

Publicul prenumere cât mai numeros, ca cu atât mai bine se ne poată controla.

Condițiunile prenumerațiunei se află în fruntea foaiei.

(Cu ocasiunea aceasta anunțăm că cu Nr. 1. vom începe în „Foiță“ publicarea unei lecturi de distracțiune și tot odată instructivă: Cristian Waldo sau Căile norocului, Roman de George Sand trad. de E. B.)

Din causa ss. Serbători ale Crăciunului nrul următor va eși Marți în 28 Decemvre.

„Și pre pământ pace, între oameni bunăvoire“.

Cuvinte sublime, pentru că sûnt cuvinte ceresci.

Pace pe pământ, bunăvoire între oameni.

Se poate ceva ce se întreacă darurile aceste îmbiate omenimei din ceriuri?

Toate avuțiile pământului, toate desfătările lumei sûnt o nimica pre lângă pacea și bună voirea între oameni. Mai mult. Acele dintâiu pentru sine prefac pe oameni în vrăjmași reciproci; vrășmășia preface, pe unde poate străbate, din fața pământului un infern cu toate groazele lui; pre când pacea și bună voirea între oameni promovează liniscea spiritelor, încurageză cultura în toate ramurile ei și preface pe oameni în ângeri, fața pământului o schimbă din pustietăți în raiuri pământesci.

Sûnt rari momentele, în care oamenii se lasă a fi conduși de darurile ceriului și cu toate că sûnt rari și am putè ĝice, momentane, putem nega oare, că ce avem bun, ce avem frumos și plăcut pe pământ sûnt productele acelor momente în care oamenii sûnt pacînici și păstrează bunavoire între sine? Sciința, artele frumoase, industria, agricultura înfloresc prin conlucrarea păcei și a bunei voiri între oameni. Turburările, ura produc certe, frecări și resboaie și urmele acestora sûnt sĕlbătăcia spiritelor, produc cadavre, trupuri mutilate, figuri omenesci pălite și învĕlite în trențe, sporiu de morminte, pustietatea agrilor, tĕciuni fumegători și ruine.

Dar ce ne trudim în deșert! Cuvintele ceresci, cu care am întrodus șirurile aceste resună între oameni de mii de ani. Schinteia divină le au sădit în alte forme încă cu mult mai înainte în sufletul omenesc. Ele, și dacă nu așa respicate, le găsim îmbrăcate în altă formă în clasicitatea păgână. Oamenii, le au audit, le aud, le cunosc însemnătatea, dar vor necontenit sĕ se conformeze lor?

Nu.

Pare că planează un blăstem de asupra omenimei, pentrucă esciindu le, nu vrea sĕ le scie, sau ciindu-le, în loc sĕ le aplice, făuresce arme din ele ca sĕ le întrebuințeze spre scopuri contrare, păcei și bunei-voiri.

Societăți mari contra altor societăți mari se vĕd mestesugind cum sĕ domnească sub pretecste feliurite unele peste altele. Societăți mari contra altor societăți mici se vĕd calculând cum sĕ le înghită pe aceste din urmă. Și până sĕ 'și ajungă scopul câtă amărăciune nu trebue sĕ înghită popoarĕle, cari constitue societățile mari și mici, atacând și apărânduse.

Dar dacă ar fi numai reciprocitatea între complecsele societăților, după cum sûnt grupate!

Rĕul, pĕtrunde cu mult mai tare în straturile omenimei. Membrii unei și aceleiași societăți sûnt turburați între sine pentru seaca de domnie, de supremație.

Ce esemplu mai trist se poate în privința aceasta de cum ne înfățișează aproape fără de escepțiune organele de publicitate ale acelei părți a societății, numite oficial Ungaria, care se ĝice națională maghiară? În loc de a domnì pacea și bună voirea între noi și acei pe care îi representează organele de publicitate din cestiune, după cum au promis cu cea mai mare solemnitate prin acel articul de lege (44 din 1868), conform cărui „fiecare cetățean“ este „egal îndreptățit,“ „ținĕ sĕ de ori și care națională“; în loc de a domnì, ĝicem, pacea și bună voirea între toți cetățenii Ungariei, pentru ca din comuniunea noastră se facem un raiu pământesc cu toții împreună: ne vedem unii infestați în drepturile, care ĝic că ni le garantează, ne vedem batjocoriți în trecutul nostru îndepărtat în seculi și în cel mai recent, ne vedem prigoniți chiar și ni se pune în perspectivă o prigonire si mai întensivă sub pretecstul lipsei de r e m a g h i a r i s a r e a oamenilor, cari

n'au fost nici ei maghiari, nici moşii şi strămoşii lor vre-o dată.

Nu mai e vorba înaintea presei maghiare că în anumite împregiurări, normate ear în legile făcute de acei pre cari acea presă i representează, — să ne bucurăm şi noi cei cari nu sûntem maghiari de drepturi cardinale. În biserica noastră recunoscută de aceleaşi legi, în scoala noastră şi precum vedem în familie chiar să pregătesce a nu ne da pace şi a ne arăta voirea ei, care numai bună nu poate fi.

Cetitorii nostri îşi aduc aminte de articolul ce am reprodus după „Pesti Napló," în care se predică înfiinţarea unei reuniuni centrale de maghiarisare pentru Transilvania cu reşedinţa în Cluj. „Ellenzék", iniţiatorul acestei idei, a revenit asupra ei (în 28 Decemvre n. Nr. 295) printr'un articol, în care se proclamă conturbarea naţionalităţii noastre sub pretecstul că *„statul maghiar în organizare trebue rădimat de o soţietate maghiară organizată cu tărie."*

De astădată prigonirea naţionalităţei noastre, căci în Transilvania mai cu seamă de aceasta poate fi vorba, este îmbrăcată în frumosul vestmênt al unei reuniune maghiare de cultura (*Magyar kulturegylet*). Despre ce cultură poate fi însă aici vorba, pe lângă cuvintele citate mai sus, se mai poate vedea din altele, prin care cu provocare la germani, la slavi şi la latini arată că staturile astădi se constitue pe basa rasei; mai lămurit însă se poate vedè, că acţiunea reuniunei are să fie îndreptată asupra C â m p i e i, U n i a d o a r e i şi Albei, cu toate că din programă nu lipsesce nici R o m â n i a nici B u c o v i n a.

„Ellenzék", la alt loc, în acelaşi număr, mai spune că a primit multe epistole prin care, de bună seamă maghiarii, arată un interes deosebit pentru „reuniunea de cultura maghiară şi întreabă dacă e înfiinţată deja sau în ce stadiu se află înfiinţarea. Ba „Ellenzék" publică şi un ofert de 5 fl. pe tot anul în ḑece ani pentru „Cultura maghiară", din partea unui B o r b á t h Sándor (Alecsandru B ă r b a t), a cărui strămoş de sigur a venit cu Arpad de odată în Transilvania şi care „silit", dar nu de dragul românilor, va fi luat nume românesc, pe care îl păstrează strănepotul şi acum după remaghiarisare.

Cumcă scoală noastră nu se bucură nici de pace nici de bună voire am arătat cu esemple destul de pipăite, atât din procedură organelor oficiale cât şi din bunăvoirea presei maghiare. „Pesti Napló" pune multă silinţă a ne timbra şi biserica, pentrucă în ea rugăciunile şi cântările se sevêrşesc în limba română, de cuib de daco-romanism. Nu mai lipsesce mult şi fie care casă, fie care familie, care îndrăsnesce a mai păstra limba română în sinul ei va fi timbrată de cuib al daco-romanismuli.

Şi ca lucrul să fie perfect, Hunfalvy şi a adunat într'o carte cât o Alisândrie toată erudiţiunea sa de mai mulţi ani, pentru că se dovedească, că românii au venit în locurile aceste în care se află maghiarii ca se romaniseze pe stăpânii sub a căror stăpânire s'au supus: eară alt „erudit" s'a apucat în timpul din urmă se spună ca toate ţinuturile locuite de români au fost odată locuite numai de maghiari; un altul tot aşa de „erudit" a luat asupră'şi nobila sarcină se tacseze pe românii din Transilvania (în P. Ll.) cari în 1848—49 şi-au apărat esistenţa şi au ţinut cu dinastia şi tronul, de oarde de lotri şi ucigaşi.

Şi pentru ce literatura aceasta? Pentruca se arate că românii sûnt nisce oameni nestatornici, că românii nu sûnt români ci numai maghiari romanisaţi, că sûnt oameni cu aplecări rele şi nu sûnt vrednici de altă decât a face din ei maghiari.

Înregistrarea a tot ce se scrie în presa ungurească în chipul şi în tonul acesta la adresa noastră ar fi prea lungă, când neam pune se înregistrăm toate graţiositătile câte se scriu la aceeaşi adresă a noastră. Ajunge şi cât cuprind coloanele ânguste ale foaiei noastre ca se arătăm câtă pace, câtă bunăvoire ni se oferă din partea compatrioţilor, care odinioară făceau monopol, se înţelege cu gura şi pe, hârtie, cu liberalismul naţionalităţilor precum fac ad̨i cu necesitatea maghiarisărei a tot natul ce respiră aer pe pământul ţerilor coroanei ungaresci.

Când am vrea se mesurăm şi noi, nu cu aceeaşi mesură, ci cu una mai mică, dar cu mult mai justificată, oare n'ar trebui se strigăm şi noi în lumea largă după o reuniune de cultură, care să ne apere de maghiarisare şi să ne reromaniseze pe toţi „nemeşii" *plus* românii maghiarisaţi din secuime? Câţi magnaţi, câţi nobili sûnt în Transilvania de origine maghiară? Ungurenii maghiari până de curênd numeau pe magnaţii transilvani *oláh magnások* (magnaţi românesci.) N'am avè şi noi cuvênt, dacă ne am lua după paradigma maghiară, ca să facem reuniuni să i reromânisăm pe magnaţi, pe nobili şi pe românii maghiarisaţi din secuime?

Dar n'avem lipsă de apucături de acestea. Un popor cum e cel român, de şi în staturi politice diverse, dar compact şi numeros, cel puţin de două ori aşa numeros ca cel maghiar, are mai multă încredere în vitalitatea sa de cât să aibă lipsă a lua refugiu la astfeliu de apucături. De vitalitatea lui se vor frânge şi încercările, care se fac acum ca să'l dicimuiescă în interesul rasei maghiare.

Un lucru însă îl pot face şi românii. Defensiva urmată de secoli, mai bine şi mai reu, o pot continua de aici încolo; trebue să o continue şi încă cu mai multă energie.

Şi domnii, care ne atacă şi se pregătesc de atacuri noaue, credem, că aceasta nu ne o vor lua de cât în nume de bine. Apărêndu-ne nu facem mai mult de cât ei, facem mai puţin, însă după esemplul ce înşişi ni'l dau.

Nu noi provocăm, sûntem provocaţi; nu noi turburăm, voim se susţinem echilibrul, căci echilibrul restabilesce pacea şi reîntroduce bunăvoirea între oameni.

Vom isbuti? Dḑeu şi pe urmă şi lumea, care începe a ne cunoasce din ḑi în ḑi mai mult precum şi raporturile dintre unii şi alţii, va judeca. Noi n'avem să ne temem nici de judecata dḑească, nici de cea a lumei, până eri alaltă eri indusă în eroare, eară acum din ce în ce mai bine informată.

Cu toate aceste nu putem suprima păreraa de rău, că din partea aceea, care dispune ad̨i de soartea ţărei nu vedem sirguinţa cu carea ar fi datoare. I stă acelei părţi în voie a cultiva şi întreţinè pacea şi bună voirea între toţi cetăţenii statului, ca să'l prefacă în raiu pământesc şi nici că se gândesce la aşa ceva.

Ei bine, noi, ca şi maghii, să ne închinăm păcei şi bunei voiri şi ângerul Domnului ne va arăta şi noue calea cum să ne mântuim de Irodul presei năvălitoare asupra noastră şi cum pe altă cale să ne întoarcem în ţeara dreptului egal, promis prin lege, dar disputat prin uneltirile maghiarisătoare.

Atunci, vom avè pacea în internul nostru şi mulţămirea, că noi am binevoit şi acelor ce ne au vrăjmăşit pe noi. Atunci lumina consciinţei, a carei resărit îl vom serba poimâne va lumina lin şi fără arşiţa mustrărei în inimile noastre, căci lumina c o n s c i i n ţ e i e una cu a soarelui d r e p t ă ţ i i, care vine dela mărirea tatălui ceresc.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Decemvre.

Este obiceiu ca oamenii în posiţiuni înalte se primească în ḑiua de anul nou gratulaţiuni. Cu ocasiunea aceasta se enuncie apoi monarchii asupra situaţiunei politice din Europa. Împĕratul G e r m a n i e i, se telegrafează dela Berlin, speră, că pacea Europei în decursul acestui an nu va fi conturbată. Despre enunciaţiunile altor capete încoronate n'am mai cetit enunciaţiuni de aceste. Aflăm însă din ḑiarele ce ne au venit cu posta de ad̨i, că ministrul pres. Tisza la acelaşi fel de ocasiune încă s'a enunţat pentru pace.

Pacea, se afirmă acum şi din alte părţi, că va fi susţinută cel puţin în anul 1883. „P. H." cu toate aceste are o corespondenţă dela f r u n t a r i i l e r u s e s c i, în care, între altele, se poate cetì, că dispositiunea oamenilor preste tot este resboinică. Oficierii, între cari mulţi de origine germană, vorbesc cu multă positivitate că ei sunt gata cu desăvêrşire de resboiu. Cu tot frigul, soldaţi şi civili, cesti din urmă pentru bani scumpi, lucră la lărgirea şi la repararea drumurilor. Cu un cuvênt, este o mişcare, care se poate observa numai în timpuri premergătoare resboaielor.

Moartea lui G a m b e t t a ia locul cel dintâin şi putem ḑice cel mai mult în presa europeană. Comentarele se unesc întru a recunoasce spiritul cel mare al lui Gambetta. Nici importanţa lui politică nu e trasă la îndoială, numai dacă a folosit geniul mortului Franciei sau nu a folosit, aci se împart opininile. Presidentul republicei franceze se ḑice că auḑind despre moartea lui Gambetta s'ar fi esprimat, că p e r d e r e a l u i e i r e p a r a b i l ă. Înmormântarea lui se va face pe cheltuiala Statului.

Dela B u c u r e s c i se scrie că învitarea la conferenţă încă n'a sosit. Puntele de desbatere se ḑice, că vor fi, prolungirea plenipotenţei comisinnei europene; estinderea competenţei ei până la Brăila şi acceptatea proiectului Barrére.

Gambetta.

Leon Gambetta să născuse la Cahors, din părinţi francesi, dar de origină italiană, la 2 Aprile 1838. Işi făcă dreptul la Paris şi se înscrise la baroul din acest oraş în 1859. Secretar al d-lui Crémieux, preşedinte al conferinţei Mole, el depută în Martie 1862, cu afacerea celor c i n c i ḑ e c i ş i p a t r u. De atunci se consacră mai cu deosebire afacerilor politice şi căstigă o imensă poporaritate cu pledoaria sa din procesul intentat ḑiarelor cari deschiseră o subscripţine pentru a ridica o statue lui Baudin, deputatul care fusese ucis pe o baricada în Decemvre 1851. Gambetta era ad-

FOIŢA.

Bunica.

(Novelă.)

(Încheere.)

Doamne, bunică dar cum m'am mai urît şi de postul ăsta; — până-i lumea mi-se pare că nu mai sosesc şi Sfintele Paşti. Şi uite bunică, că ungurii încă se vĕd a fi oameni ca noi numai cât vorbesc altă limbă, şi ei de unde sĕţi ţie Mercurile şi Vinerile? Eu nu sciu de ce să le fie lor ertat a mânca ce le place şi nouă nu.

— „Prostia unui Român e pricina, că dac' ar fi avut el minte destulă nici noi n'am postì. Când a impărţit D-ḑeu legile, dragul bunicăi, a chiemat un Român, un Ungur, un Sas, un Neamţ, cu o vorbă a chiemat din fie-care limbă câte un om şi le-a ḑis; „Alegeţi-vĕ fieşte carele dintre voi o oală ori un cratiţ din cele, ce le vedeţi aci acoperite; şi cine ce ş'a alege aceea va şi mânca". Românul lacom colea din fire, se îndeasă şi apucând înainte pune mâna pe oala cea mai zdravănă decât toate. Când o descopere vede că-i fasole goală. S'o pună îndărăpt, nu era modru Ia părut rĕu şi lui, de numai nu se trăgea de cap, dar n'avè ce să se facă. Acum trebue să postim şi noi, dacă aşa ne a fost ursita, căci la din potrivă nu ne umblă bine. Ungurul a luat o cratiţa mică, dar îndesuită cu carne; Sasul ear a luat, ce-a luat." — Să fi fost eu în locul Românului, să şti bunică ca ce luam luam pe ales.

De-al de astea-mi spunea bunica şi eu le ascultam cu drag, căci sûnt lucruri frumoase, cum numai bătrânii ştiau spune. Nu i-aş fi mai trecut vre-odată pe dinainte pentru mare lucru. Dar nu numai eu o aveam dragă, fără satul întreg. Şi aveau de ce; căci bunica nu era o muere, cum sûnt cele mai multe din ḑilele noastre, cari mai la nimic nu se pricep, şi dacă lipsesce bărbatul vre-o ḑi două de acasă, când se întoarce ḑice: vai şi au! ea era harnică de lucru ca un bărbat şi ştia să împarţă porunci la trei slugi de odată. De aceea nu era un cumând, o feştanie o îngropăciune mai de treabă, să nu fie chiemată şi ea; ear bolnavilor tot cam ea le culegea dreţele. Dreţele sûnt bine să se culeagă, pentru omul ce cam stă în cumpănă, ca să se aleagă odată ceva de el; ori să moară ori să se scoale, — şi dreţele cam puterea asta o au, numai cât trebuesc culese de o muere ertată cum era buna, alt-cum e păcat. Când se ducea la culesul dreţelor, bunica mĕ lua cu sine, asta se scie de rost». Mergeam până la un isvor departe, unde se aflau dreţele: Au mai fost ele, şi în alte două locuri, dar au perit. Nu-i modru făr s'au spurcat cumva locul în părţile acelea şi dreţelor nu le place a creşte făr numai în loc sfânt. Aşa spunea bunica. În ḑiua aceea nu-ţi băga o bucătură măcar în gură, să fi fost ori ce de ea.

După ce soseam la isvorul cu dreţele se punea şi ḑicea un „Tatăl nostru" făcea nouĕ mătănii cu faţa către răsĕrit, apoi rupea un mănunchiu cât ţii în mână, de flori de dreţe şi le aşeḑa în doniţa cu apă curată, ce-o udusese. Mai ḑice un „Tatăl nostru", mai face noauĕ mătănii şi mai rupe ear un mănunchiu de dreţe Şi tot aşa făcea până se însămà noauă mănunchiuri în capĕt. Atunci mergeam acasă, le ferbea într'o oală curată în apa în care le aduse. De era scris ca omul să mai aibă ḑile încă dela D-ḑeu, dreţele se le fi fert cât de mult tot rĕmânea verḑi ca edera; ear de era aproape de ceasul morţii dreţele să făceau opărite ca de brumă îndată, ce le punea la foc. Asta o scia bunica cum se cade si acum o sciu şi eu, — numai de ar da bunul D-ḑeu să n'am lipsă de învĕţătura asta cât oiu trăi. Uitam să vĕ spun, că cu apa de pe dreţe scălda pe bolnavul.

Dela o vreme tatăl-meu se hotărì ca ori să mă dea undeva la scoală la oraş, că dascălul Amos nu ne învĕţa de loc ungureşte neştiind nici el precum nici a scrie, ori să mĕ pună după oi şi aşa să mai tragă şi ceva folos după mine. Bunica se îngrijì că dacă voiu devenì pĕcurar — firesţe de vreme bună numai — să nu fiu mai prost de cât alţii. De aceea mĕ învĕţa ea din vreme, că de câte ori voiu vedea apropiindu-se de turmă nişte păsĕri mari şi negre, să le întimpin:

Corbule! corbule!
Nu 'mi numĕra oile,
Că oile-'s numĕrate
Cu săgeată 'mpărătească,
Sângele te năpădească,
Şi pe gură şi pe nas,
Oile să ni le laşi!

vocatul ḑiarului „le Réveill“. Veniră atunci alegerile generale din 1869, Gambetta fu ales la Paris şi la Marsilia. El optă pentru Marsilia şi luă pe băncile estremei stânge.

La 4 Septemvre 1870 Gambetta făcu parte din guvernul provisoriu, ca ministru de interne. La 8 Octomtomvre, el plecà din Paris în Balon şi se duse la Tours, ca se ea direcţiunea apĕrării naţionale.

Nu vom vorbì astăḑi de rolul însemnat ce-l jucà dl Gambetta în provinciă. Francia recunoscĕtoare îl alese la 8 Februarie în ḑece districte. El optă pentru Strassburg, refusă sĕ voteze pacea şi îndată după vot sĕ retrase împreună cu deputaţii Alsaciei, careînceta sĕ mai fie provinciă francesă.

Reales la 2 Iulie, de alegĕtorii din Toulon, din Marsilia şi din Paris, Gambetta optà pentru Paris, şi consacră toată elocinţa lui la aşeḑarea Republicei. Isbutì, şi lui se datoresce căderea guvernului consevator, votul Constituţiunii şi alegerea d-lui Grévy.

Prim-ministru în Noembre 1882, d. Gambetta se retrase în Ianuarie, când Camera refusă sĕ voteze scrutinul pe liste.

În 1871, Gambetta fondase, cu amicii sĕi politiri, *la Republique française.*

Varietăţi.

* Maj. Sa a denumit pe LMC. bar. de Schönfeld colonel-proprietar al regimentului de inf. Nr. 82.

* (Ordin de ḑi al comandei XII de corp), din 1 Ianuarie n. 1883.

„Trupele şi institutele subordinate până acum Comandei militare în Transilvania formează de aḑi înainte corpul XII al armatei c. r.

„Din graţia preinaltului nostru beliduce denumit camandant al acestui corp, mândru şi fericit de a mĕ vedè în fruntea lui, salut prin aceasta pe toţi câţi aparţin legăturei acestuia trimiţênd tot deodată tuturor cu ocasiunea schimbărei anului dorinţele mele cele mai bune.

Singuratic doresc fie căruia se scie cuprinde şi apreţuì însemnătea întreagă a schimbărei organizetorice ce se duce acum în deplinire, prin o structură mai tare a unităţilor tactice mai înalte a le armatei are sĕ se destepte şi sustină în toate împregiurările simtul aparţinerei la olaltă. Se ne deprindem a ne cunoasce deja în timp de pace, ca sĕ ne scim apreţuì în timp de rĕsboiu.

Totalităţii doresc, ca corpul XII sĕ se dovedească tot-de-una ca un membru util şi demn al bravei noastre armate; ca sĕ se distingă prin lucrare neobosită în timp de pace şi prin perseveranţă bârbătească în oarele serioase; spre gloria venerabilelor noastre steaguri, spre mândria şi binele palriei, spre bucuria ferbinte iubitului nostru monarch şi beliduce,

Acesta este, oficeri şi soldaţi ai corpului XII, cuvêntul meu cel dintâiu mes cătră voi, dorinţa cea mai intimă a comandantului dvoastră!

* (Mulţămita publică.) Pentru scoala poporală confesională română ort. or. din Dobârleu Protopresbiteratul II al Braşovului, Comit. Trei Scaune, În urma colectărei întreprinse de On. D. P. Ioan Oltean şi Epitr. Zaharie Vereguţ din 7—11 Dec. în următoarele comune şi adecă:

I. Opidul Breţcu: P. O. Administrator S. Dimian 1. fl. O. P. D. Coltofean 1 fl. D. C. Dimian 40 cr. Dl. D. Drăgănescu 40 cr. S. Grosu 30 cr. I. Cianga Boroş 90 cr. Moacsim Popescu cantor 40 cr. P. Bodean 10 cr. I. Crintea 10 cr. V. Feneki j. 50 cr. S. R. Feneki 1 fl. G. Feneki 1 fl. I. V. Feneki 1 fl. V. Feneki 40 cr. G. G. Feneşi 40 cr. C. G. Dima 10 cr. P. Ciura 20 cr. R. Stănescu 50 cr. N. N. 20 N. Terzea 40 cr. I. F. Teacă 20 cr. R. Stănescu 50 cr. I. R. Feneki 45 cr. I. Stăncie 20 cr. I. Rente 1 fl. P. Vrăncean 15 cr. G. Vrăncean, 20 cr. I. Blej 10 I. Gociman 40 cr. I. Ciorea 10 cr. I. P. Ciurea 10 cr. D. Zărnescu 10 cr. R. R. Feneki 30 cr. Ioan Gociman 1 fl. S. Boros 10. cr. Ioan Coltofean 45 cr. C. Coltofean 20 cr. St. Brenea 20 cr. V. N. Oltean 30 cr. G. T. Teacă 40 cr. G. Mihailă 10 cr. C. Gociman 20 cr. V. Straiu 10 cr. Ioan Budilean 40 cr. G. M. Boros 45 cr. G. Caş 10 cr. N. N. Tatar 46 cr. Petru Tatar 40 cr. în sumă de 20 fl. v. a.

II. Poiana Sărată. O. Paroch I. Balloi 2 fl. dl P. Birţ învĕţător 50 cr. O, d. G Popp 2 fl. N. Grobnic 1 fl. V. Ianoş 1 fl. G. Popovici 50 cr. N. Neagu 45 cr. G. Ciuşa 50 cr. G. Micu 50 cr. C. Munteen 20 cr. C. Grobnic din Hârja 20. cr. N. Matei 1 fl. G. D. Negrescu 2 fl. G. Măluşel sergent 60 cr. suma de 12 fl. 45 cr. v. a. —

III. Covasna. On. Paroch N. Comşa 1 fl. I. Maior 50 cr. M. Teacă 10 cr. C. Popica 20 cr. A Mauea 20 cr. I. Căşnneanu 16 cr. Ser. Sorescu 40 cr. Vid, Anna Borosneu 10 cr. A. Teacă 20 cr. G. Fortună 20 cr. D, Şmedu 50 cr. St. Şerban 1 fl. Ioana Lăcătuş. al Sorescu 40 cr. M. Basarab 1 fi. I. Giuvlea 40 cr. G. Muntean 20 cr. I. Muntean j. 20 P. Oltean 8 cr. Floarea Fortună 10 cr. G. Şerban 20 cr. I. Fortună 1 fl. N. Ciangă 40 cr. F. Giuvlea 1 fl. T. Costea 1 fl. C. Urzică 50 cr. N. Covăsnean 50 cr. G. Maior 50 cr. I. Bâlă 20 cr. I. Marin 20 cr. I. Dobroş j. 40 cr. I. Dobroş s. 20 cr. I. Fortună 20 cr. dl I. Niţu 50 cr. suma 13 fl. 74 cr. —

Deci pentru acest ajutor oferit scoalei noastre edificânde, comitetul parochial împreună cu poporul sĕ simte tare deobligatat a sĕ aquita pe cale ziaristică şi tot deodată a'şi esprimà cea mai mare mulţămită generosilor domni Parochi, Învĕţători şi creştini, cari au dat mână de ajutor confraţilor lor lipsiţi de mijloace şi asupriţi de soarte.

Dobârlău în 14 Decembre 1882.

Ioan Oltean paroch. — *Iosif Sibian* învĕţ. şi not. al Com.

* (Felicitări lui Kossuth) s'au mai trimis din adunarea generală a comitatului Albei-regale, dela Turda, din Trei scaunele secuimei şi în fine şi dela junimea academică din Budapesta. Se vede că ovaţiunile pentru detronatorul Habsburgilor, din Aprile 1849, prind rădacini şi se respândesc între cei mai „leiali“ „patrioţi“ ai Ungariei.

* (Timpul.) Luni seara începu a ninge. Dimineaţa a doua ḑi se părè, ca doar, doar tot are se vină earna. Marţi până la ameaḑi zăpada se topì. De atunci încoace ploauă. Ploaia e rece. Term. + 5. 0. R.

Loterie.

Mercuri 3 Ianuarie n. 1883.

Brün: **90 89 55 39 75**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 2 Ianuarie n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118 65	118.15
Renta de aur ung. de 4%	85.15	84 90
Renta ung. de hârtie	84.85	84 35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89 20	89.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.50	93.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	97.50	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 — 95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		97 75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.—	97 50
Sorţi unguresci cu premii	113 25	113.75
Sorţi de regularea Tisei	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 70	76.25
Datorie de stat austr. în argint	76.05	77.—
Renta de aur austriacă	95 15	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	830.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	270.—	269.50
Acţiuni de credit austr.	279.80	278.70
London (pe poliţa de trei luni)	119.25	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.63
Napoleon	9.48	9 48
00 marce nemţesci	58 70	58.65

Nr. 263. [325] 3—3

CONCURS.

Pe basa statutului organic § 63 combinat cu § 23 punct 5 şi a instrucţiunilor votate de sinodul archidiecesan la 13/25 Aprile 1877 Nr. 191 § 7, prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului vacant de protopresbiter în tractul Săliştei.

Protopresbiterul tractului acestuia, ca atare, va fi totdeodată şi paroch în locul central al tractului, anume în comuna Săliște, avênd a provedea una din parochiile de acolo.

Emolumentele împreunate cu acest post protopresbiteral sûnt:

a.) venitele ordinari ale oficiului protopresbiteral, cari stau din ajutoriul de stat şi din tacsele ce încurg pentru şedule de cununie pentru visitarea comunelor tractuale, pentru procese divorţiale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale;

b) venitele ordinari ale unei parochii de clasa a doua din comuna Săliște, cu un relut pentu locuinţă.

La postul acesta pot concurge bărbaţi apţi şi binemeritaţi pe terenul bisericesc, în special aceia, cari după o pregătire cel puţin de 8 clase gimnasiale sau reali cu testimoniu de maturitate au terminat studiile teologice la vre-unul din institutele metropoliei noastre şi au susţinut cu succes bun esamenul rigoros de cualificaţiune, sau carii după pregătirea indicată mai sus au terminat studiile teologice la vre-un institut ortodocs afară de metropolia noastră, dar apoi au depus esamenul de cualificaţiune înaintea comisiunei esaminătoare ai consistoriului archidiecesan.

Pot însĕ concurge şi fără testimoniu de cualificaţiune profesorii de teologie şi preoţii chirotoniţi înainte de introducerea esamenelor de cualificaţiune, dacă în celelalte au cualificaţiunea prescrisă mai sus.

În mod escepţional mai pot concurge şi fără prescrisa cualificaţiune gimnasială acei administratori protopresbiterali, cari din privire la aplicabilitatea lor, la zelul şi acurateţa manifestată în administrarea protopresbiteratului vor avè dela consistoriul archidiecesan (plenar) specială îndreptăţire la acest concurs.

Cei ce voesc a concurge la acest post, au a'şi aşterne suplicele concursuale la Venerabilul Consistoriu archidiecesan în Sibiiu, în *restimp de 30 ḑile* dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegraful român“, alăturând câte o tabelă de cualificaţiune, carea sĕ conţină date esacte şi speciali în următoarele rubrici: numele, caracterul (rangul bisericesc), şi locuinţa concurentelui; anii etăţii (anul, luna şi ḑiua nascerei); studiile pregătitoare afară de celea teologice (anul, locul şi categoria acelora esamen de maturitate, doctorat ş. a.), studiile pregătitoare teologice (anul şi locul acelora şi esamenul de cualificaţiune); serviciele de până acum pe terenul bisericesc (timpul locul şi categoria acelora); în fine cunoscinţa limbilor şi alte reflecsiuni! Datele din aceasta tabelă sûnt de a se întări cu documente, cari sĕ se acludă în original, precum carte de botez, testimonii scolastice şi de maturitate, testimonii teologice şi de cualificaţiune, atestate de serviţii bisericesci şi eventualminte toate altfel de recomândări.

Sibiiu, 23 Noemvre 1882.

Comitetul protopresbiteral al tractului Săliştei.

Moise Lazar m/p., admstr. ppresb. şi preşedinte — **Ioachim Muntean** m/p., not. al comit pprsb.

Nr. 216. [324] 3—3

Prelungire de concurs.

Fiindcă în urma concursului publicat în Nrii 66. 67 şi 68 ai „Tel. Rom“ din anul acesta pentru întregirea parochiei gr. or., de clasa a III-a din comuna Burul, în terminul prescris nu s'a insinuat nici un concurinte cualificat, cu încuviinţarea Preaven. consistoriu archidiecesan din 10 Septemvre a. c. 2968 se prelungesce terminul concursului numit cu 15

Dar de învĕţătura asta înţeleaptă nu mi-a fost rênduit sĕ me folosesc, căci tată-meu mĕ duse la şcoală la Aiud. Când veneam acasă în vacanţie, bunica nu înceta a'mi da o mulţime de poveţe folositoare. „Când îi însera pe ve vr'un drum, dragul bunicăi, — ḑicea ea — sĕ nu te pună pĕcatele sĕ te uiţi îndărăpt, că ţi-se arată duhuri necurate, şedere ar în petrii şi pustietăţi sĕ şadă. De 'ţi este sete earăşi sĕ verşi ceva din apă, ca sĕ nu poată avea leac de putere asupra ta cei ce şed prin ape.“ Urmând întru toate sfaturilor ei, har Domnului, că n'am vĕḑut până în ceasul acesta nici un feliu de mătăhală noaptea, deşi n'am stat nici eu tot după cuptor, cum poate vor fi creḑênd unii.

Într'un post de Crăciun, ştiu că era o earnă neagră, venisem acasă pe vre o două sĕptămni. Se aude prin sat, că Liţoae, care şi ea era o muere bătrână şi ertată, caşi bunica, — ar fi trăgênd de moarte: Moare Liţoae şi o îngroapă. Dar ce sĕ-ţi audă urechile! Sĕ ḑic aşa că la trei ḑile după Liţoae moare altă bătrână; după asta alta şi ear altă. Se luaseră oamenii de gând de atâta moarte. Bunica spunea, că nu-i modru, Liţoae a fost strigoae. „Aşa sĕ ştiţi — ḑicea ea — că până nu ne motroşeşte pe toate bătrânele din sat, de pe lumea asta n'are odichnă. Aşa s'a şi întîmplat. În câteva sĕptămâni, numai remăseseră fără numai bunica şi încă vre-o două mai tari la cap. Nu-i vorbă, vedeau ele, că li s'a apropiat şi lor funia de peciump, dar n'aveau ce face. Bunica ḑisese în mai multe rânduri, că sĕ desgroape pe Liţoae şi sĕ-i împlânte un fer ascuţit în inimă că apoi înceată moartea. Vorba ceea; „Bate toaca la urechea surdului,“ aşa a fost şi acì. Într'o ḑi ne spune că s'a simţit slabă de tot. Ne întristarăm cu toţii, însĕ eu mai tare decât toţi ceia-lalţi. Peste trei ḑile era întinsă ţapănă cu picioarele cătră uşă. Asta s'a întâmplat tocmai în ḑiua de Crăciun, care în anul acela a căḑut chiar într'o Sfântă Vinere. Atâta mĕ întristasem de tare, de nimic nu vĕ mai pot spune din cele ce s'au petrecut în ḑilele acelea pela casa noastră. De una însĕ îmi aduc tare bine aminte; cum adecă o boceau fetele şi neamurile cele multe.

Un bocet de acolo nu-l'oiu uita câte ḑile-oiu avea pe pământ. Eată l:

Mândră casă ţ'ai avut,
Dar asta nu ţ'a plăcut;
Şi de meşter te-ai rugat,
Sĕ-'ţi facă una de brad;
Fără uşi, fără ferești
Tot în ea sĕ vecuești;
Fără uşi, fără polmoane,
Sĕ nu eşi vara la soare.

Merg şi aḑi mai la toţi morţii, căci asta mi-este slujba, şi de câte ori aud bocetul cela, simţesc că mi se udă genele şi mi se îngreuează resuflul prin o durere adâncă ce nu bântue peptul. Se poate ca sĕ mĕ doară chiar inima.

Bine ar fi când şi după moartea noastră, aducêndu-şi neştine aminte c'am fost şi noi odată nişte fiinţe rĕtăcitoare pe acest pământ; — sĕ simţă că i se udă genele şi i se îngreuează resuflul, ear nu după cum se întêmplă cu mulţi, că nici în groapă nu-le dau pace făr 'i blastămă şi i aturisesc ca pe un făcător de rele, ce-au fost când-va.

Bucium-Poeni la 9/X (v) 1882.

Gregorie Sima a lui Ioan.

ţile dela prima publicare a acestei prelungiri în „Tel. Rom“.

Ofenbaia, 13 Decemvre 1882.

Pentru comitetul parochial

Ioan Danciu m. p.,
adm. prot.

---

ad Nr. 450/1882 [319] 3—3

CONCURS.

De oare ce la concursul escris din şedinţa dela 14 Septemvre a. c. nu s'a presentat nici o cerere, se escrie în conformitate cu concursul comitetului din şedinţa sa de aci de nou concurs pentru 2 stipendii à 80 fl., pe an menite pentru tineri români, ce ar urma cursul regulat la institutul agronomic reg. ung. din Kolos-Monostor.

Persoanele ce doresc a folosì vreunul din aceste stipendii sĕ subştearnă cererile lor dea dreptul la subscrisul *comitet al asociaţiunei în Sibiiu*, cel mult până *la 31 Ianuarie st. n. 1883.* Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare. Ele au sĕ fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez în original sau în copie vidimată.

2. Atestat scolastic, care sĕ dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primit în amintitul institut sau dacă concurentul este elev al institutului acestuia, atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului eventual şi atestat de pe semestrul ultim al anului prenedent. Pentru dovedirea celor de sub p. 2 al ./· va fi consult a se aclude la suplică un program al institutului sau adeverirea directorului despre cualificaţiuna ce se cere pentru primire.

3. Atestat de sĕrăcie sau la întêmplare, de stare orfană, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărîtă că nu are alt stipendiu.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 11 Noemvre st. n. 1882.

Iacob Bologa m. p.,
vpres.

Dr. D. P. Barcianu m. p.,
secretar al II-lea.

Nr. 186. [329] 1—3

EDICT.

Marina născută Stanciu Marcu din Gurariului, carea dela anul 1878 a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Dumitru Arsenie tot de acolo şi pribegesce în lume fără a sĕ sci ubicaţiunea ei, — prin aceasta sĕ citează, ca în termin de un an şi o di dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat de bărbatul ei.

Sibiiu, 18 Decemvre, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Săliştei ca for matrimonial de I. instanţă.

Abonament nou cu preţ redus

se deschide la diarul nostru pe cursul anului 1883. *„Amicul Familiei“* va apărè regulat 1/13 şi 15 27 di a fie-cărei lune în numeri de $2^1/_2$—$1^1{}_2$ coale şi ***va costa pe anul întreg numai 4 fl.,*** pe $^1{}_2$ an 2 fl., pe $^1{}_4$ an 1 fl. v. a. Abonanţii pe anul întreg, aceia cari vor trămite preţul de prenumeraţiune în rate de câte 1 fl. — vor primì ca premiu de tot gratis două portrete foarte frumoase, în care se va representa M. Sa Regina României în vestminte ţerenești într'unul torcênd ear' în celalat ţesând la rĕsboiul întocmit după indegetările a Însăşi M. Sale.

Vom publica tot soiul de articlii de instrucţiune şi distracţiune şi aşa pe lângă aceea că vom cultiva cu predilecţiune beletristică şi lectură distractivă: publicând numĕroase novele originale (din cari una premiată cu 100 franci se va începe chiar în nrul 1) romane, schiţie, aventuri, escursiuni, poesii (din cari una premiată cu 50 franci va eşi în unul din cei dintâiu numeri), sentenţe alese, glume, satire etc. — vom pune mare ponct şi pe studiile sociale, literare şi sciintifice: publicând urmarea interesantului studiu a savantelui prof. universitar şi membru al Academiei rom. d. Dr. Gregoriu Silaş „Renascerea limbei românesci în vorbire şi scriere“, mai departe studia despre căcăsătoria la Români, apoi studia de educaţiune în familie, de economia domestică şi de higiena şi medicina poporală s. a. s. a. Abonanţii noi la cererea proprie vor primì gratis încă şi portretele M. S. Regele şi Regina României, date ca premiu în anul acesta.

— Asemenea învităm la abonament pe diarele:

„Cărţile Săteanului Român“. Va eşì în fie care lună câte o carte barem de o coală, şi va publica tot soiul de articlii ce pot servi poporului român spre învĕţătură şi petrecere.

Preţul de prenumeraţiune pe anul întreg e numai 1 fl. v. a. — pentru România şi străinătate 3 franci — lei, platibili şi în timbre postale. Abonanţii vor primi gratis portretul distinsului nostru publicist George Baritiu şi a lui Avram Jancu, care din urmă numai pentru aceea nu s'a putut da în anul 1882 pentrucă, după multe umblări şi cheltueli, abia în dilele trecute am putut sĕ ne câştigăm un portret binenimerit a dênsului.

„Preotul Român“. Va eşì în 1-a şi 16-a di a fie-cărei lune, şi va publica tot soiul de articlii din sfera bisericească scolastică şi literară — de interes în prima linie pentru clerul român. — Mai ales atragem atenţiunea clerului rural asupra predicilor publicânde în acest an.

Preţul pe un an 4 fl., pe $^1{}_2$ an 2 fl., $^1{}_4$ an 1 fl., — pentru România pe an 10 franci — lei. Abonanţii pe anul întreg vor primì ca premiu de tot gratis portretul distivsului nostru filolog şi istoric Timoteiu Cipariu.

Abonanţii noi, la cererea proprie, vor primi asemenea de tot gratis şi portretul Esc. Sale Domnului Dr. Ioan Vancea de Buteasa, Archiepiscop şi Metropolit de Alba-Julia, Făgăraş, dat ca premiu în anul acesta.

Toate trei diarele acestea — cu toate patru şi pentru abonanţii noi cu toate opt portretele de premiu de odată abonate costau numai 8 fl., pe $^1{}_2$ an 4 fl.

Colectanţii vor primi gratis tot al 5-lea esemplariu în natură ori în bani.

Resultatul concursului nostru. La concursul nostru escris din partea Administraţiunei acestui diariu au întrat opt novele, patruspredece poesii şi două studii sociale, dintre cari numai trei novele şi şepte poesii s'au aflat publicabile şi aşa numai acestea s'au şi putut admite la concurs. Dintre acestea s'au judecat cu majoritate de voturi de mai bune şi prin urmare premiande: Novela istorică originală *„Domnul Tudor“* cu devisa „Amor şi Patrie“ şi poesia *„Viteazul Codru“* (Amintire din bĕtrâni) cu devisa: „O româncă mai bine moare împlântându-şi fer în sîn Decât spre ruşinea ţĕrei sĕ iubească un păgân!“ Desfăcându-se epistolele semnate cu aceste devise, s'au aflat că novela „Domnul Tudor“ este scrisă de domnişoara *Emilia Lungu* din Timişoara, ear poesia „Viteazul Codru“ de domnul *Vasiliu B. Muntenescu* din Chibulcut, cărora în urma aceasta s'au şi trimis premiele escrise, şi anume d-rei E. Lungu 100 franci în aur şi dlui V. B. Muntenescu 50 franci în aur, — ear premiul de 50 franci în aur, escris pentru cel mai bun studiu social neputându-se strada, din causa lipsei de operate publicabile, au remas a se da din nou la concurs tot pentru un studiu social. Au'orii celorlalte operate concursuali sûnt rugaţi a ne avisa până în ultima Decemvre st. v. a. c. că doresc a li se retrimite şi sub ce adrese operatele dlor s'au ne dau voia ca încât acelea, chiar şi pe lângă unele corecture din parte-ne, ar fi publicabile sĕ le publicăm în diarul nostru. „Amicul Familiei“ în Gherla.

Concurs la şese premii — 2 câte de 100 şi 4 câte de 50 franci în aur — se escrie prin Administraţiunea diarelor „Amicul Familiei“ şi „Preotul Român“.

Cu câte 100 franci în aur se va premia cea mai bună novelă originală publicândă în „Amicul Familiei“ şi cel mai bun articlu din sfera sciinţelor teologice publicând în „Preotul Român“. — Cu câte 50 franci în aur se va premia cea mai bună poesie şi cel mai bun studiu social publicânde în „Amicul Familiei“ şi cea mai bună predică funebrală şi predică ocasională publicânde în „Preotul Român“.

Terminul la fie-care e 18/30 Iunie an. 1883 precând manuscrisele, nesubscrise de autor provĕpute cu oare care devise, — sûnt a se irimite la administraţiunea numitelor diare în Gherla (Sz. ujvár. — Transilvania) alăturânduse la ele şi o epistolă sigilată cu sigil străin, care în lăuntru se are numele autoriului ear din afară se poarte devisa operatului. [333] 1

---

100 de stângini metr.

lemne de foc (fag şi 17 stângini brad) se află de vêndare a 8 fl. stânginul **loco** la Sadu (Balta neagră.) Asignaţiuni se pot căpăta la Administraţiunea redacţiunei sau la D. Paroch **Emilian Cioran** în **Reşinari.** [328] 1—3

Viena! Paris! London!

Audiţi şi miraţivĕ!

Administraţiunea massei a falitei **„Mari fabrice Anglo-Britice de Argint“** vinde toate mărfurile departe sub preţul de vêndare. Pe lângă trimiterea sumei sau pe lângă rambursă de **fl. 8.50** primesce cine-va un serviţ foarte solid de masă şi de desert din **argintul cel mai fin Anglo-Britic** (care mai nainte costa preste **40 fl.**) şi primesce fie care comandator garanţie în scris pentru remânerea serviţului 10 ani alb.

6 cuţite de masă cu lamă escelentă de oţel.
6 furcuţe de argint veritabil anglo-brit.
6 linguri massive de masă de argint anglo-brit.
6 linguriţe fine de argint anglo-brit.
1 lingură de supă, de argint anglo-brit.
1 lingură massivă de lapte, de argint anglo-brit.
6 răzimătoare de cuţite escelente de argint anglo-britt.
6 linguri massive de desert de argint anglo-brit.
6 furcuţe de desert de argint veritabil anglerb-bri
1 reservator escelent de piper sau de zachar.
6 pahare frumoase massive de oaue.
6 linguriţe fine de oaue de argint anglo-brit.
1 tavă splendidă de argint anglo-brit, de 30 ctm. de lungă.
1 străcurătoare de teă sorta cea m i fină.
2 fesnice pompoase de salon

62 bucăţi.

Dovadă că anunţul meu **n'are ciarlatania** drept basă, mĕ oblig prin aceasta în public, dacă marfa nu convine, a o reprimi fără nici o pedecă, prin urmare ori ce comandă e fără risic.

Cine vrea dară sĕ capete marfă bună şi solidă, sĕ se adreseze pe cât timp mai este provisiune, cu toată încrederea la

J. H. Rabinovicz, Viena.
Deposit central al fabricei de argint Anglo-Brit. II. Schifftamtsgasse 20.

Praf de curăţit pentru serviţul de mai sus se află la mine per scatulă **15 cr.** [301] 6—6
Filiale: Paris, London.

Pentru Serbători

îmi permit a atrage cu tot respectul atenţiunea asupra

decoraţiunilor de tot feliul pentru **pomul de Crăciun**; — asupra **Pescelui-Murenă** (Aalfisch), **sardinelor rusesci şi franceze, hiringelor rotate,** şi **olandeze, caviarului,** (icre), **rum, teă, făină,** precum şi asupra tuturor articolilor din specialitatea băcăniei, de **cualitatea cea mai distinsă** şi pe lângă preţurile cele mai eftine. [326] 3—3

Ludovic Fuchs
Strada pintenului şi măcelarilor.

Nr. 5735 1882 civ. [332] 1—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea rugărei ilui Teodor Cozocea proprietar din Elisabetopole cu privinţă la concesiunea comasărei hotarului Elisabetopolei s'a ficsat pe **diua dela 22 Ianuarie 1883 înainte de ameadi la 9 oare** la acest tribunal regesc în sala cea mică de şedinţe, ceea ce se aduce la cunoscinţa proprietarilor interesaţi ca sĕ se presenteze acolo pe calea publicităţii pe pe lângă observarea că aceia, cari nu se vor fi presentat, în înţelesul art. de lege XLV §. 9 se consideră că cousim cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 4 Decemvre 1882.

Nagy Lajoh m. p., presid. **Butak** m. p., notar.

Sz. 4999—1882 telekkvi. [331] 1—1

Árverési hirdetmény.

A Nagy-Enyedi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, hogy a nagy szebeni „Albina“ hitelintézet végrehajtató 500 frt töke ennek 1882 April 29-töl járó 6% kamatai 3 frt 10 kr. ovási $^1/_3$% váltó dij 15 frt 20 kr. és 6 frt 50 kr. költségek kielégitése végett végrehajtást szenvedö Birlea Györgynek az Ohábai 347 sz. tjkvben A + 1—7 r. sz. alatti fekvökböl öt élletö fele rész jutaléka melyek közül az 1. 4. és 5 rend sz. alatti szöllök becsértéke 139 frt a 2. 3. 6. és 7 alatti föld birtok 163 frt összesen 302 frtban megállitott kikiáltási árban Ohába község elöljárósági helyiségében **1883 évi Januar hó 22-én** délelött 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10% át készpénzben vagy pedig az 1881 évi LX t. cz. 42 §. jelzett ár folyammal számitott ovadék képesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló a következö határidöben köteles a feltételekben megnevezett kir. adó mint letéti hivatalhoz lefizetni, elsö részletet az árveréstöl számitva 15 nap, a másodikat 30 és a harmadikat 45 nap alatt.

Külömben az árverezés megállapitott feltételei alólirt tkvi hatóságnál a hivatalos orák alott és az Ohábai elöljáróságnál megtekinthetök.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden 1882 October 10-én.

Sz. 4699—1882 telekkvi. [330] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagy enyedi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik, hogy az „Albina“ h telintézet végrehajtató 182 frt töke, ennek 1881 october 1-töl járó 8% kamatja 7 frt 15 kr követelése kielegitése végett végrehajtást szenvedö Steff Juon és neje Steff Jova szül. Popának az fohàbai 87 sz. tkvben A + 1—23 r. sz. tekvöségei 1579 frtban megálitott kikiáltási árban Ohába község elöljárósági helyiségében **1883 évi Ianuar hó 17-én** dél e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alol is eladatnak.

Venni szándékozok kötelesók a kikiáltási ár 10% át készpénzben vagy pedig az 1881 évi LX t. cz. 42 §. jelzett ár folyammal számitott ovadék képesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló a következö határidöben köteles a feltételekben megnevezett kir. adó mint letéti hivatalhoz lefizetni még pedig az árverés jogerőre jutása után egy harmadát 15 nap más harmadót 30 és a harmadik harmadát 45 nap allatt.

Külömben az árverés megálopitott feltételes alolirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos orák alatt ée az ohábai elöljáróságnál megtekintethetök.

A kir. járásbiróság mint tkvi hatóságtól.

Nagy-Enyeden 1882 September 29-én.

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 16—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele

---

Redactor rĕspunzĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 151. Sibiiu, Marți 28 Decemvre (9 Ianuarie 1883) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„TELEGRAFUL ROMAN“,

cu 1. Ianuarie 1883, întră în anul al XXXI dela întemeerea lui.

Credincios misiunei sale, „Telegraful Roman“ s'a luptat și se luptă pentru interesele poporului român.

El a apărat și apără, pe lângă toată modestia puterilor de care dispune, interesele poporului român pe terenul național politic; național bisericesc, național social și economic, fără a perde din vedere datorințele sale patriotice în sensul cel adevĕrat, dictat de ființa comuniunei politice, în care trăim și de firea istorică și etnică a acesteia.

Nu numai a apărăt „Telegraful Roman“ și apără, ci caută sĕ și promoveze interesele poporului, cărui este dedicat dela întemeerea lui.

În fața evenimentelor ce continuă desvoltarea lor începută la 1848 prin întroducerea erei libertății, „Telegraful Roman“ nu'și va părăsì drumul croit. Apărarea naționalității pe terenurile indicate mai sus este acum mai arĕtoare ca în întreg periodul dela 1848 până acum. Evenimentele, cu cât înaintăm în timp, cu atâta apropie mai mult deslegarea definitivă a problemelor, care au sĕ redea libertatea popoarelor monarchiei, așa după cum li se cuvine. Egalitatea proclamată înainte cu treiĕeci și cinci de ani încă nu e perfectă, are însĕ sĕ devină perfectă. La perfecțiunea egalității însĕ se cere neîntreruptă activitate. Și pentru ca activitatea sĕ fie roditoare, ea nu trebue sĕ fie singuratică, a unuia sau a unora măcar. Toți membrii unui popor, care aspiră la un bun ideal sublim trebue se contribue la eluptarea lui. Fără de a scì unii de alții, o activitate, care sĕ fie în stare a produce un rod după cum îl pretindem, nu sĕ poate. O întâlnire de idei și de păreri cooperatoare este indispensabilă. Întâlnirea aceasta însĕ se face în ĕiaristică.

Precum se vede, nu facem reclamă egoistică. Dacă indigităm la necesitatea întâlnirei ideilor prin mijlocirea ĕiaristicei, indigităm la un ce indispensabil astĕăi pentru poporul care vrea sĕ trăiască — indigităm la ĕiaristica română preste tot, din care facem și noi parte.

La o parte dar cu indiferentismul și cu indolența acolo unde se mai află, și mai mult zel pentru afacerile publice, prin care se realisează bunurile ideale ale popoarelor.

Pentru că precum despre individ, numai atunci se poate ĕice că trăiesce, când scie despre ceea ce se petrece cu el și despre ceea ce se petrece în giurul seu, așa e și cu ori care popor. Altfel vegetează, și vegetațiunea unui popor încurageză numai rapacitatea altora cari nu se sfiesc a se declara moștenitorii drepturilor celui nepăsător.

Articulii, cari apar în presa maghiară pentru asimilarea noastră, cu alte cuvinte, pentru prefaccrea noastră în maghiari, fac evident, că românii trebue sĕ fie neadormiți, sĕ stea la pândă, pentru ca viața lor, păstrată mii de ani, prin multe viforuri, sĕ nu se stingă acum, când lumina soarelui dreptății străbate și resfiră negurile din trecut.

Sĕ ne folosim dar de mijloacele ce ne sûnt puse la dispositiune.

În particular noi, cari încă cugetăm că contribuim cu modestele noastre puteri la ajungerea bunurilor naționale-patriotice de diverse naturi, credem că nu e nici o nemodestie din partene, dacă învităm pe pl. t. public a ne spriginì în lupta cea sacră, care ne obligă pe toți, a spriginì respândirea ideilor, prin cari sĕ ajungem la bunurile aspirațiunilor noastre legitime.

Luptăm o luptă grea, dar leală. Oamenii imparțiali și cu simț de dreptate nu ne vor putè băga nici o vină pentru că luptăm. **Nu vrem se asuprim pe nimenea, ci vrem ca nimenea sĕ nu fie asuprit.**

Premițênd aceste și repețind încă odată momentuositatea situațiunei actuale, nu vom gresì, dacă încheem cu învitarea la conlucrare comună, fie care după puterile sale, unii comunicând, alții primind cele comunicate spre a scì toți cele de sciut împreună.

Pentru cât putem noi înlesnì aceasta ne vom silì a ne face datoria, pe cât va fi cu putință, chiar și mai mult ca în trecut.

Publicul prenumere cât mai numeros, ca cu atât mai bine se ne poată controla.

Condițiunile prenumerațiunei se află în fruntea foaiei.

(Cu ocasiunea aceasta anunțăm că cu Nr. 1. vom începe în „Foiță“ publicarea unei lecturi de distracțiune și tot odată instructivă: Cristian Waldo sau Căile norocului, Roman de George Sand, trad. de E. B.)

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul următoriu, al anului 1883, cu prețul cel mai moderat.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Decemvre 1882, a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârdia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Maghiarisare cu ori ce preț.

„Pesti Naplo“ mai cunoasce și alte mijloace de maghiarisare afară de cele reproduse de noi în numĕrul penultim al foaiei nostre.

S'ar face mult pentru maghiarisare, prefăcênd toate scoalele poporale în scoale de stat, de resultate ar avè a se bucura însĕ abia generațiuuea viitoare. Cei dela „Pesti Naplo“ n'au răbdare a aștepta până atunci. Ce are a se face, trebue sĕ se facă cât de curênd, dacă e posibil, la moment. Scoalele poporale pregătesc pe cetățenii viitorului. Cu atâta nu e destul. Și cetățenii presentului trebue maghiarisați!

Maghiarisarea tinerimei de ași, și prin ea a cetățenilor viitori, o garantează învĕțătorii maghiari propuși de „P. N.“ Fiecare dintre aceștia va fi un apostol al maghiarismului între naționalitățile nemaghiare, și ca atare va face treburi bune. Activitatea acestora însĕ remâne mărginită numai pelângă tinerime. Dar ce sĕ se întêmple cu cetățenii nemaghiari actuali, cari nu cunosc limba maghiară? Patrioți buni aceștia nu sûnt, căci nu cunosc limba maghiară. N'au nici creșcerea cuviincioasă. căci n'au avut ocasiune a și-o însușì. De primit o ar fi putut primì numai în scoale maghiare, ascultând profesori maghiari. Cum că n'au cercetat scoale maghiare se vede din ignoranța lor, în ceea ce privesce limba maghiară. Ca se i trimiți ași la scoală, încă nu merge; sûnt cu mult prea bĕtrâni. Față cu aceștia nu pot isprăvì nimic apostolii maghiarismului, căci sûnt emancipați de sferă de activitate a acestor din urmă.

Cetățenii de ași ai statului maghiar și au scuturat de mult praful de școală de pe picioare. Munca ĕilnică încă le dă atât de lucru, încât nu le prea remâne timp a se ocupa privatism cu învĕțarea limbei maghiare. Referințele sociale și afacerile lor judecătoresci le dă puțină mult prea puțină ocasiune a putè învĕța limba maghiară și a se face maghiari. Esistă însĕ o instituțiune, care îi îutrunesce pe toți, de a cărei binefaceri au toți lipsă și la care aleargă fie-care dacă, nu altcândva, în ĕile de nevoie.

Fie-care cetățean bun și de omenie își are biserica sa. Pentru cei înaintați, biserica e tot odată și o scoală, căci multe lucruri bune pot auĕì în ea. Pĕcat numai că bisericile stau în Ungaria, pe basa naționalistică și nu națională (maghiară). Basa aceasta trebue nimicită și înlocuită prin alta mai corespundĕtoare. Tot ce nu-i maghiar în Ungaria e în contra statului maghiar și jicnesce unitatea acestui-a. Afară cu limbile nemaghiare din biserici și înlocuite cea maghiară!

Ce nu au reușit sĕ contesteze naționalităților timpurile și împregiurările cele mai aprige și mai nefaste, contestează șovinismul maghiar (veĕi Nr. 345 din 15 Decemvrie a lui „Pesti Naplo.“)

S'au întêmplat, casuri — istoria ne au reservat multe de acestea — de s'au călcat drepturile unui popor în picioare fără milă și cruțare.

S'au întêmplat de o naţionalitate a sfărâmat politicesce pe alta naţionalitate fără reservă în modul cel mai brutal. Sûnt însĕ escepţionale acele casuri, cao naţionalitate, venind la putere sĕ fi avut nesocotinţa a se atinge de sanctuarul naţionalităţii supuse stăpânirei sale în ceea ce privesce esercitarea limbei naţionale şi al fi profanat. Şovinismului maghiar i a fost reservat a mai statorì un al doilea esemplar erostratic în istorie, a strălucì ca esemplu în viitor şi în privinţa aceasta.

În scoale trebue instituiţi învĕţători maghiari, în biserici preoţi maghiari.

„Preotul este sfătuitoriul poporului, el e amploiatul, el regentul lui. Dacă ar merge biserica cu statul mână în mână, Ungaria ar devenì maghiară în timpul cel mai scurt. Amvonul în biserică are putere morală mai mare ca pretorele, căci de aici sĕ predică în toată sĕptămâna, şi poporul ascultă. Precum e preotul aşa e şi comuna. Unde a fost un preot bun, maghiar, care şi-a împlinit datorinţa sa religioasă şi cetăţĕnească, acolo nu s'a putut încuiba nici panslavismul şi nici dacoromanismul. Ştim bine, că preste tot locul sûnt preoţii cei mai periculoşi agitatori naţionţionali. Episcopul Mojses din Neusohl şì capitolul din Neutra au corupt Ungaria superioară. Hurban şi partisanii acestuia au fost preoţi luterani. Teutsch, conducĕtoriul sasilor, e superintendent. La spatele Episcopului Stojkovits s'au ascuns Omladiniştii sârbesci. Episcopul din Lugoş, Mihali, e conducĕtoriul agitaţiunei naţionale române şi cobesce şi el după soartea Archiepiscopului Sembratovics. Au încetat de altă parte agitaţiunea la Ruteni, de când şed pe scaunele episcopesci din Eperjeş şi Ungvar episcopi patriotici maghiari. Şi între slovacii catolici e în decădenţă panslavismul de când domnesce în Neusohl Ipolyi. Satul slovac sau şvăbesc din Ungaria de jos, ce are preot maghiar, care predică în limba m ghiară s'au maghiarisat. Satul, a cărui preot nu se interesează de limba maghiară rĕmâne aşa precum a fost.

„De aici se poate vedè ce însemnătate au institutele teologice. În privinţa aceasta stăm rĕu.“

Precum cer scoalele poporale, din punct de vedere maghiar o reformă radicală, ear şcoalele medii: a fi înlocuite prin scoale de stat cu profesori maghiari, tot asemenea e neapărat de lipsă a se maghiarisa institutele teologice.

„În cele 26 institute teologice, romano-catolice, limba de propunere e cea latină. Acela, care vine aici remâne dacă a fost slovac, slovac, dacă a fost germân, germân.

„Biserica statului (! audì minune.) ungară acolo, unde credincioşii ei nu se prea îngrijesc de maghiarism, deşì nu i se poate contesta loialitatea, totuşi e sigur că ea face maghiarismului cu mult prea puţine serviţii de cum ar fi în stare sĕ facă.

„În unul din seminariile grecocatolice în cel din Ungvar, e limba de propunere cea maghiară, liturgia însĕ e rutenă. În celelalte trei se predă instrucţiunea în limba română, e înse de însemnătate cel din Gherla, condus fiind în spirit patriotic.“

Fie-care făcênd maghiarisărei serviţii e a priorì demn de laudă fără considerare la conduita şi purtarea lui. De ar sci „P. N.“ în ce renume reu stă episcopul Szabo, nu atât pentru vederile lui maghiarofile, acestea sûnt luncruri secundare, cât de şovinist, totuşi poate s'ar mai cugeta până i-ar esprimă laudă necondiţionată. De altcum nu ne prinde nici decât mide fapta lui „Pesti Naplo.“

Greco-orientalii au 4 Seminare teologice, 2 românesci (al 3-lea oare unde a remas, sau doar s'a prefăcut maghiar?) şi 2 sârbesci.

„Institutele reformaţilor şi a unitarilor sûnt curat maghiare.

„Unicul seminariu de rabini jidovesci e maghiar. Bocherii, cari nu cercetează acert seminariu, se folosesc de limba germână.

„Dacă subtragem din numerul de 1203 teologi cu limba maternă maghiară numerul de 437 reformaţi şi unitari, se vin pe toate celelalte biserici 766 maghiari şi 722 nemaghiari. Din norocire o parte a elevilor slovaci şi ruteni se însoţesce cu maghiarii.

„Cu toate acestea remân destui, străini. Între 313 teologi români învaţă cel puţin 243 limba maghiară, 70 nu o învaţă de loc; între cei 55 sârbi învaţă unguresce 44, ear 11 nici când; rutenii toţi învaţă limba maghiară, asemenea aproape toţi slovacii.

„Cunoascerea limbei fără patriotism nu plătesce nimic. Spiritul dă viaţă limbei. Spiritul, ce domnesce în institutele teologice, se poate judeca după corpul didactic.

„Se vedem ce au fasionat domnii profesori.

„Maghiari s'au declarat 162, germâni 67, români 31, slovaci 7, croaţi 1, ruteni 15 profesori.

„Cinci profesori cunosc numai limba germână, 6 numai pe cea română.

„Biserica în Ungaria n'are, precum se vede, bază naţională ci naţionalistică, de aceea nici nu poate arăta statistica vre-un progres în maghiarisare.

„Aici rĕul. Aici trebue ajutat cumva, dacă ar pricepe şi s'ar încumeta ministrul Trefort. Posibil e, dovadă seminariul din Ungvar şi institutul teologic luteran din Eperjeş.

„Se nu uităm, că nu nascerea ci crescerea produce maghiarismul.

„Crescerea progresează paralel cu maghiarisarea. Popoarele cele mai necnlte şi mai înapoiate sĕ maghiarisează mai cu anevoie.

„În scoalele poporale progresează învĕţarea limbei maghiare, deşi cu mult mai încet, de cum ai aştepta în sensul legei (?).

„Scoalele medii fac naţionalităţii maghiare bune serviţii, afară de Transilvania, care însuflă grijă în toată privinţa.

„Învĕţământul la institutele mai inalte e peste tot maghiar, asemenea e maghiară şi cultura scintifică (sĕ şi vede!!). Escepţiune fac institutele teologice, caresûnt cele mai rele în privinţa patriotismului şi a naţionalităţii (maghiare).

„Guvernul şi dieta sûnt chemate a stîrpi rĕul prin mĕsuri cuviincioase. E chemarea societăţii a conlucra şi ea, ca Ungaria ca se devină maghiară, sĕ nu cadă jertfa federalismului s'au statelor naţionale din împregiur.“

Sûntem curioşi ce poveţe are se mai dea de aici înainte „Pesti Naplo“ guvernului şi dietei în privinţa maghiarisărei. Recunoascem ca e foarte inventiios. „P. N.“ înfruntă pe naţionalităţi, că dau înapoi, şi işi uită, că el e rac. Poveţele acestei foi nu le putem cualifica decât de nesce simptoame de decadenţă.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 Decemvre.

În pausa politică ce domnesce de vre-o câte-va ţile s'au petrecut în vecinătatea noastră, în România, un eveniment de mare importanţă.

În ţiarele capitalei României s'a discutat mai de mult cestiunea revisiunei constituţiunei. Erau păreri şi pentru şi contra revisiunei,

Diferenţa de păreri nu u fost numai în presă ci şi în sinulu corpurilor legislative.

În senat numai cu mare greutate a putut strabate admiterea revisiunei. V. Boerescu într'una din conferenţele pregătitoare s'a pronunţat contra oportunităţii revisiunei· Ca prin farmec, ţice „Naţiunea“, toate opunerile, ce se manifestaseră cu câteva ţile mai nainte într'un mod atât de sgomotos, au amuţit de odată. Chiar dl Boerescu, acelaşi care susţinuse inoportunitatea unei revisiuni, consimţì de a fi raportorul delegaţilor ce primiseră propunerea. Într'o jumĕtate de oară totul a fost gata.

Mai pripită a fost procederea în cameră. Aci se făcuse propunere de urgenţă, care însĕ n'a fost primită de doue treimi din cameră. Cestiunea revisiunei avea dar sĕ se discute pe calea ordinară.

Guvernul însĕ, care până aci sĕ părea nehotărît, şi sub cuvênt că aşteaptă sĕ se pronunţe majorităţile corpurilor legislative, amâna discusiunea revisiunei, deodată ia o atitudine de tot hotărîtă. Ministrul preşedinte ceru ca sĕ se declare camera în permanenţă. Camera s'a învoit şi s'a declarat în permanenţă şi în aceeaşi ţi într'o şedinţă de noapte, fărămultă desbatere, revisiunea a fost primită.

De însemnet este că înainte de votarea revisiunei camera a mai votat doue legi: una prin care guvernul României e împuternicit a întrebuinţa economiile din suma de 27 milioane, destinată de cameră la construcţiuni, şi alta autorisează pe guvern a întrebuinţa suma de 4 milioane, provenită din fondul împrumutat în timpul rĕsboiului de guvernul rusesc, pentru echipările armatei.

Întorcându-ne la revisiunea constituţiunei, vedem din raportul camerei deputaţilor, că privesce înfiinţarea unui consiliu de stat, lărgirea legei electorale, schimbarea titlului de „domn“ în „rege“ şi de „principat“ în „regat“ şi alte de felul acestora.

Cestiunea dunăreană se discută de un timp în coace mai în toată presa europeană. „Romanul“ de Sâmbătă spune că *Agence Havas* alarmează lumea cu scirea, că conferenţa din Londra n'ar fi aproape. „Romanul“ ţice că *Agence Havas* esagerează lucrul. „Poporul român“ discutând asupra cestiunei dunărene în primul seu scrie.

„Regimul întreg al Dunării este adus astăţi înaintea areopagului european.

„Aceasta era ţinta ce urmăria cu multă prevedere o parte din bărbaţii noştri politici, între cari trebue a cita pe d. Carp ca autor al ideei, ca orator, care a formulat pentru prima oară în Parlament programa regimului european pentru întregul percurs al fluviului, fără atingerea dreptului de suveranitate a nici unui stat ţĕrmurean.

„Cu această vedere politică, singura ce sĕ putea serios opune Austriei, ne am asociat de la început şi noi, cerênd ca Europa sĕ nu impartă interesul ei dunărean după două diverse consideraţiuni: o solicitudine, de pildă cu totul specială pentru plutirea dela Galaţi la mare, şi o altă preocupare, aproape de indiferenţa, pentru partea dela Galaţi la Porţile de fer.

„Sĕ fim pretutindenea acoperiţi de scutul intereselor europene“ a ţis dl Carp; Austria sĕ nu aibă în nici o cestiune de navigaţiune dunăreană deadreptul a face cu noi, şi numai cu noi.

„Când ţicem însĕ „Austria“, înţelegem ori-ce altă putere. Nu era şi nu este de sigur de primit o soluţiune în care, dacă am urma dorinţelor austro-ungare, am primi împotrivĕ-ne nemulţămirile puternicului imperiu rus şi vice-versa, dacă am urma poveţele Rusiei am indispune pe vecinul despre apus.

„Soluţiunea dlui Carp ne sustrage dar dela penibila posiţiune dintre nicovală şi ciocan. Şi numai când a întrevĕţut sorţii de isbândă a principiului ce rostise — numai atunci d sa s'a hotărît sĕ meargă a lucra la Viena în numele guvernului, care adoaptă în cele din urmă, această vedere a regimului european.

„Primirea în principiu a presenţei noastre la postavul verde al conferenţei din Londra încă este un triumf al politicei de aţi, şi sperăm că Europa, îndată după deschiderea areopagului, va trece dela principiu la fapt, învitându-ne a lua loc între statele cu drept de a discuta şi de a decide asupra soluţiunei acestei importante cestiuni.“

Earăşi Ciangăii.

Literatura din presa maghiară privitoare la Ciangăi a provocat contra resunete şi în presa României.

Eată aici o probă din „Poporul roman“:

„Un curent nenorocit de patriotism donchixotic a luat din nou pe vecinii nostri de peste Carpaţi, şi el este cu atât mai de plâns şi mai ridicol, cu cât s'a manifestat până şi prin sterele oficiale şi în mod public.

„Voim se vorbim despre maghiarisarea Ciangăilor din Moldova.

„Deputatul Adam Lazar, ministrul de finance F. Szapàry şi după dênşii oficiosul „Pester Lloyd“, s'au ocupat pe rênd de această cestiune: cei doi dintâiu în camera din Pesta, cel din urmă în presă. — Ba, „Pester Lloyd“ merge până sĕ vorbească de reîmpatriarea Ciangăilor din Bucovina şi Moldova, cerênd guvernului sĕu luarea mĕsurilor pentru a îndeplini această mare operă naţională, şi acoperind cu insulte guvernul României, care umblă sĕ românizeze aceşti locuitori, fără a se gândì că aceasta ar putè atrage din partea Ungurilor represalii asupra Românilor de peste munţi.

„Nu ne-am fi neliniscit nici de visionarii dela „Pester Lloyd“. Cu aiurările şi gentileţele dlor sûntem obicinuiţi ca un călĕtor ostenit cu perele stricate ce'i cad din pomul, sub care s'a oprit sĕ se odihnească. Pere stricate şi nimic mai mult.

„Ceea ce nu ne pare cu totul politic şi fin este interpelarea din camera din Pesta şi respunsul ministrului Szapáry. — Au oare vecinii nostrii cred că la noi nu se ocupă nimeni de ceea ce se petrece prin nobilele parlamente? Se înşeală. — Dacă ministrul Szápary scie şi recunoasce altă cale pentru maghiarisarea Ciangăilor din Moldova 'i mulţămim de lecţiune şi ne vom încerca sĕ o urmăm şi noi cu Românii de peste munţi, cari, între noi şi „Pester Lloyd“ sĕ remâe, nu prea au atâta nevoie de românisare; căci sûnt Români, mai mult Români decât sûnt Unguri, cei dela oficiosul sus pomenit.

„Ciangăii din Moldova, după legile fundamentale ale ţĕrei noastre sûnt Români. Fie ei emigraţi din munţii secuesci ai Transilvaniei, fie goniţi din altă parte puţin ne importă; prin faptul că au venit sĕ caute adăpost la noi, se vede că au avut trebuinţă de pământul şi drepturile Românilor şi au venit sĕ le ceară. — Noi nu sûntem un stat compus din atâtea mici stătuleţe, cari toate se aspire a avè o limbă, o religiune, nesce instuţii aparte. Espresia geografică a României implică espresia sa etnică. Dela Cerna până la Prut şi din Carpaţi până la mare, tot ce se găsĕsce locuind acest pământ este şi trebue se fie Român. Numai acelora cărora noi nu voim sĕ le dăm drep-

tul nostru, remân afară din cadrul naţionalităţii noastre.

„Şi oare putea vor Urguriii sĕ ne aplice teoria invaziunilor, dreptul ocupantului? Nu, fiind că după cât e cunoscut în istorie, continentul nostru a fost cruţat de năvălirea Ceangăilor. Aceştia, o mână de oamenii nemulţămiţi se vede de guvernul şi mersul trebilor, si-au părăsit ţeara şi au venit la noi. Prin chiar acest fapt, ei au renunţat a mai fi Unguri sau Secui şi au căutat cetăţenia română spre a se bucura de drepturile ce le acordă legile noastre.

„O dată însĕ veniţi şi încorporaţi ţĕrii românesci, nimeni nu mai are dreptul asupra lor. Ei sûnt şi vor rĕmânea Români.

„Dar acum, faţa cea-l-altă a cestiunei.

„Ungurii ne ameninţă sĕ ne asupriască fraţii de peste Carpaţi, în casul când n'am voi sĕ le lăsăm acţiune liberă cu Ceangăii.

„Cine oare îndrăznesce sĕ asemene pe Românii Transilvaniei, populaţiunea autochtonă, moşnenii, baştina ţĕrii, cu Ceangăii? Unde s'a mai audit ca un popor de 3 milioane de suflete, care a vorbit şi a simţit totdea-ună românesce, cari au ţinut piept la atâtea năvăliri şi horde venetice, care a crescut pe pământul Carpaţilor o dată cu cel dintâiu ştejar, care nu ş'a perdut nici o dată consciinţa sa naţională, — sĕ fie asemănat şi pus în paralelă cu câte-va mii de suflete unguresci, cari şi-au părăsit oare când ţeara de ocupaţiune, spre a merge sĕ se aşeḑe în altă ţeară.

„Da ia sĕ întrebăm puţin Istoria în privinţa Românilor şi a Ungurilor de peste munţi, ca sĕ înţelegem bine, cari le sûnt dreptăţile.

„De ne vom duce până în cele mai neguroase vremuri, nu vom da peste Ungarii propriu ḑişi de cât pe la finea secolului al IX-a. Cu cea mai mare bună voinţă din lume, coborându-ne până la timpurile mitice nu găsim originea Ungurilor de cât prin secolul al IV-a în nesce bande împrăştiate prin Europa, sub şeful lor Balomir. In secolul al V a invasiunea Hunilor devine însĕmnată, sub Attila *) la anul 450, care şi întemeiază întâiul imperiu hunic. — După acesta, sosiră din fundul Asiei, sub numele de Avari s'au Uar-Khuni o ramură colaterală a Hunilor care fondase spre nordul Dunărei, un nou imperiu, cu un nou kha-kan *Baïan*, demnul emul al lui Attila.

„Acest al doilea imperiu, distrus prin puterile unite a le Francilor, Bulgarilor şi Slavilor face loc unui al treilea: imperiul Hungar sau Magyar, căruia tot Hunii ei servă de temelie; ţeara se numesce *Hungaria* sau *Magyarország*.

„Va se ḑica chiar din veacul al IV-a dacă am lua, Ungurii sûnt cu mult mai noi decât coloniele romane în Dacia şi poporul, pe care astăḑi îl asupresc, este adevĕratul stăpân al Transilvaniei.

„După istoriograful lor chiar, Daniel *Irányi*, se confirmă că pela finele secolului al IX, când au venit Ungurii de astaḑi, Românii erau şi au continuat a fi stăpâni în casa lor. „Vechii locuitori ai Panoniei şi ai Daciei — Slavii, Bulgarii, Românii *(Les Roumains)* Allemanii — îşi păstrară limba religiunea şi năravurile lor: şefii acestor populaţiuni fură admişi a împărţi drepturile şi privilegiurile invingĕtorilor,"

„În anul 1000, Stefan din acest soiu de federaţiune ungurească făcu o monarchie constituţională: aristocratică şi militară, şi, urmând tatălui seu Geyza cu titlul de duce, se incoronă rege al Ungariei, primind coroana de la papa Silvestru al II-a cu titlul de Apostolicul. Sub dênsul creştinismul devenì religiune de stat. — El împărţi poporul în trei clase; Clerul, Baronii şi Nobilii: burgezimea nu avu rang în stat decât prin al XV-a secol — Românii, cari erau creştini cu mult înaintea Ungurilor, intrară şi în această nobleţă ungurească, cu drepturi egale celor-lalţi.

„Prin secolul XIV-a rasa arpadiană se stinse. La moartea lui Andreiu al II-a, cele trei ordine strânseră Dietă naţională, deteră coroana mai întâiu unui principe bohem, apoi unui principe bavarez şi în cele din urmă unui principe de casă franceză: Carol d'Anjou. Reforma cea mare a lui Carol I-iu fù întroducerea completă a feodalismului. Românii îşi păstrară drepturi egale, în cele trei ordine cu ceilalţi nobili.

„Ungurii sub dinastia Angevinilor fură puternici. — Aici, cu deosebire, Românii se afirmă. Condiţiunile în cari trăeau ei erau cu totul deosebite şi favorabile. Dintre dênşii, câţi-va ajung chiar la tron, precum familia Huniazilor.

„Şi este atât de adevĕrat că ei însemnau ceva în statul unguresc, în cât în secolul al XVI a burghezimea alege pe Woivodul Transilvaniei, Ioan de Zapolia, rege, ear nobleţea se arunca în braţele lui Ferdinand al Austriei, cu care începe dominaţiunea Habsburgilor. Habsburgii nu domnirĕ asupra Transilvaniei de cât cu mult mai târḑiu. Dela 1526, constituită în principat liber, servì drept refugiu tuturor Ungurilor. De acì eşì Francisc al II-a Rákóczy, care conduse revoluţia din 1703—1711, terminà prin tractatul dela Száthmar. Ungurii ar trebui sĕ nu uite aceasta.

„Transilvania fu reîncorporată pe timpul lui Leopold, care 'i garantă libertatea constituţională. Maria Therezia 'i dete tilul de mare principat şi 'i lăsa Dieta şi guvernul seu particular.

„De atunci încoace, Românii 'şi au păstrat tot dea una esistenţa lor a parte până la revoluţiunea dela 1847—49, în care cea mai monstruoasă întêmplare istorică vine sĕ dovedească lumei civilizate ce însemnează a fi Ungur. Mişcarea revoluţionară din Europa sĕ comunică şi în Ungaria. Sătui de dominaţiunea Austriei, Ungurii vor sĕ remâe independenţi. Şi în acelaşi timp, când vor pe de o parte se lepede jugul Austriei, pe de alta vor sĕ'l pue pe grumazii Românilor.

„Cam acelaşi lucru la 66.

„Eată dar cine sûnt Românii de peste munţi, acei pe cari oficiosul „Pester Lloyd" ne ameninţă că o sĕ i asuprească. — Ei au avut tot deauna drepturile lor şi le vor păstra sau şi le vor recâştiga pe cât vor simţi şi vor trăì românesce, — şi vor trăi!

„De aceea rugăm pe Ungurii se nu facă asemenări nepotrivite. Ciangăii sûnt veniţi la noi, i-am primit şi trebue sĕ le placă a se considera Români. Românii din Transilvania sûnt locuitori autochtoni, încă odată şi dacă până astăḑi nimeni nu ia făcut sĕ-şi uite ce sûnt şi din cine se cobor, nimeni nu'i va face nici de aḑi înainte".

*) Dintre oamenii timpului, scrie despre Attila: Priscus, învăţat Grec (?!), care 'l cunoscuse personal cu ocasia misiunei lui Maximin, 449, trimes de Theodosiu II-a. Alte isvoară: Cronicele lui Prosper d'Aquitania şi ale lui Idaciu; Journandes, visigot, episcopul Ravenii, care în istoria Goţilor face o largă parte şi Hunilor (550); Poemele teutone şi legendele latine. — Dintre contemporani Amedée Thierry.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman".

S. Sebeş, 20 Decemvre 1882. *(Limba maghiară şi învĕţătorii nemaghiari. Esamenul din Deva).* In 27 Decemvre st. n. a. c. se vedea pe stradele Devei o mulţime de învĕţători români, (şi un sas) cari se duseseră acolo pentru aşi dovedì cunoscinţa limbei maghiare. Voind a mi lua informaţiuni 'mi s'a rĕspuns, că la depunerea esamenului de limba maghiară s'au insinuat 140 învĕţători. Dar, după cum a ḑis dl inspector reg. de scoale, s'au presentat numai 100.

Comisiunea esaminătoare (de cinci) şi-a început activitatea Joi în 28 Dec. dimineaţa la 8 oare.

După ce s'a presentat comisiunea esaminătoare în sala unde erau învĕţătorii adunaţi, dl inspector reg. de scoale, Réthi, a ţinut o scurtă cuvêntare ḑicênd, cum că se bucură, că învĕţătorii s'au presentat în aşa numĕr mare şi că într'adevĕr acesta este lucru însemnat, de oare ce până acum în Transilvania nici odată nu s'au presentat de odată 100 de bărbaţi la depunerea vre-unui esamen de cualificaţiune. Ḑice mai departe, că în ḑilele trecute foile din Pesta scriau, cumcă în toate părţile ţĕrei, învĕţătorii nemaghiari au desvoltat un deosebit zel în învĕţarea limbei maghiare numai cei din Transilvania nu, adecă scriea acelea foi, că numai românii şi sasii din Transilvania sûnt reacţionari. Dar dênsul vede că nu e adevĕrat ce au spus acele foi, fiindcă, dacă românii erau reacţionari, nu sĕ presentau la depunerea esamenului din limba maghiară atâţi învĕţători.

Cu privire la esamen ḑice, că nu va câdea nici un învĕţător, ci de se va afla vre unul necualificat de ajuns, i se va da alt termin, preste 6 luni sau preste un an.

Tema scripturistică a fost: „Fiecare învĕţător sĕ descrie scoala şi împregiurimea scoalei, la care este aplicat ca învĕţător".

În 28 Dec. p. m. dela 3—6 oare s'au esaminat 22 învĕţători. (Cei mai îndepărtaţi între cari au numĕrat şi pe cei din comit. Sibiiului) Modul de esaminare a fost acesta: Conversaţie, cetire, analisă gramaticală, esercitii de vorbire, esercitii inţelesuale şi metodică. Dl inspector reg. de scoale conversa puţin cu fie-care învĕţător pentru a se convinge, în cât pricepe limba maghiară. Unii învĕţători 'i a pus aceste trei întrebări: „Propus-ai dta limba maghiară"? „Nu"! „Dar acum o propui"? — „Nu"! — „Însĕ pe viitor o vei propune"! — „Nu". Conversaţiunea înceată, de unde se vede, că vorba „*nem*", rostită de trei ori, a atins în mod neplăcut auḑul întrebătoriului.

În fine preşedintele comisiunei ḑice, că este mulţămit cu rĕspunsurile din ḑiua aceea şi sperează, că din cei 22 esaminaţi numai unuia i se va da un alt termin de esaminare.

În ḑiua următoare s'a continuat esaminarea. Rĕspunḑênd un învĕţător, Dl Réthi face observarea, că învĕţătorii din comitatul Sibiiului cunosc mai puţin limba maghiară decât toţi ceialalţi. A întrebat deci: „Cum se poate aceea"? Rĕspuns n'a primit.

Resultatul acelui esamen se va aşterne la înaltul ministru de culte şi instrucţiune publică. Învĕţătorii cari au reuşit, şi vor primì preste câte-va sĕptămâni testimoniile de cualificaţiune. Cari nu le vor primì, vor scì, că trebue sĕ se mai supună odată la esamen.

Dl Réthi, ca inspector reg. de scoale s'a purtat cu învĕţătorii cât se poate de bine. Nici unul dintre învĕţători n'a fost nemulţămit cu ţinuta Domniei sale. Sĕ vede că dênsul ca om de pedagogie încă a venit la convingerea, că altele sûnt mijloacele prin care naţionalităţile din patriă se pot mulţămì, nu întroducerea limbei maghiare în scoalele nemaghiare.

Prin dreptate, prin sinceritate, prin doveḑi de bunăvoinţă şi prin o cultură superioară vor putè maghiarii câştiga simpatia naţionalităţilor. Întroducerea limbei maghiare în scoalele nemaghiare la copii de 6 ani este mijloc rĕu ales la ajungerea acelui scop.

Eu am învĕţat limba maghiară ne silit de nimenea la scoala maghiară (La gimnasiul dela reşedinţa episcopului rom. cat. al Transilvaniei.)

Nu sciu, dacă învĕţătorii dela aceea scoala ar fi fost, cum ḑiseiu mai sus, că trebue sĕ fie cine-va ca sĕ poată câştiga simpatia altora, îmi ar fi împrumutat unele simţeminte maghiare, ori nu? dar dacă aceia 'mi au schimbat numele, mi lau maghiarisat de când am fost mic; dacă prin gimnasiul superior 'mi făcea imputări, că nu declamez poesiile cu destul foc, pentru că nu simţ, ca cei cari le-au scris; dacă ḑicea, că trăim pe pământ maghiar şi mâncăm pâne ungurească, apoi spun drept, că pe lângă toată bună voinţa, în loc de a mi se apropia simţemintele de ale lor, treptat pe cum învĕţăm limba maghiară, mi s'au tot depărtat şi în casul acesta nimenea nu va ḑice că vina este a mea.

Mai amintesc numai atât, că pe lângă vorbele frumoase ale dlui Réthi cu care ne a primit şi ţinuta sa amicală faţă cu noi, era bine dacă şi-ar fi adus cineva aminte că învĕţătorii sûnt rĕu salarisaţi şi ar fi mijlocit, că aceia se poată călĕtori pe drumul de fer cu preţ scăḑut, dacă nu gratis. Învĕţătorii erau în drept a spera că dacă ei aleargă în masse mari sĕ împlinească aceea ce statul cere dela ei, poate că şi statul va fi gata ale asculta cererile lor la diferite ocasiuni şi ale uşura soartea.

Varietăţi.

* (S'au închis scoalele) în comunele Zeicani, Bobâlna, Nădăjdia inf., Ocolişul mic şi Boşorod din comitatul Huniedoarei, din causa bubatului, scarlatinei şi difteriticei. Din causa bubatului oficierii din Orĕstie nu s'au putut într'unì la serbarea Silvestru.

* (Sinuciderea contelui Wimpffen. Foaiei „N. F. Presse" i se scrie următoarele:

„În Paris s'au divulgat scirile cele mai absurde despre sinuciderea contelui Wimpffen. Dintr'o parte se susţine, că oare-care referenţă de amor ar fi fost causa sinuciderei, dintraltă parte earăşi; că motive politice sau financiare ar fi îndemnat pe contele la pasul acesta. Din întêmplare am putut vedè documentele şi după ce le-am esaminat cu deamĕnuntul putem asigura, că nici unul din motivele numite nu e normativ, şi că onoarea ambasadorelui e nepătată şi mai presus de ori ce scădere. Faptul se esplică prin o manie, ce s'a manifestat pre neaşteptate; aceasta se poate vedea din următoarele împregiurări: contelele Wimpffen a fost de câte-va ḑile ca schimbat, în deosebi tare susceptibil. Nu putè dormi şi 'şi lua refugiul la Charhydrat până ce decăḑu în apatie. În urma acestora îl irita lucrul cel mai mic şi mai neînsemnat, de altă parte se cufundà în cetirea unui document fără a înţelege sensul şi cuprinsul aceluia. Se ocupa mult cu locuinţa sa. Închiriase palatul Beauffremont pe 9 ani şi fiind nemulţămit cu arangiamentul îl auḑiai esclamând: „Apoi sĕ nu te împusci! Avea apoi earăşi temeri, că nu o sĕ rĕmână 9 în Paris şi că următorul seu

nu o se ocupe aceeaşi locuinţă, care il costa atâta. (Contesa îl asigura că paralele necesare nu lipsesc, de mângăiat nu-l putè mângâia). Se temea earăşi, că nu şi-ar cunoasce pre deplin chemarea, vorbea de demisiune, descrià fie-care document de mai multe ori şi-şi făcea însuşi nenumerate greutăţi fără a avè motiv, căci cu şefii sei precum şi cu toate persoanele politice de aici trăia bine. Vre-o întrebare politică importantă încă nu era de descurcat. Simptomele acestea n'au fost causa şi efectul alienărei ce a erupt în urma neodichnei. În ziua premergătoare catastrofei eşi foarte iritat, vorbì singur cu ton înalt pe stradă, prânzì mai târziu cu contele Zichy, şi în decurs de 6 oare se chinui în modul cel mai esaltat cu cugete pe cari nu i le putu împrăscia contele Zichy cu toată silinţa ce şi o puse acesta. Mai de une zile îşi cumpărase un revolver. Nu-şi cugetase nimenea că contele vrea sè-şi ia vieaţa; causă la astfel de cugetări nu era şi astfel i se lăsà arma. Cu familia sa a trăit în cea mai bună armonie, era în tot deauna acasă, cerceta puţin societatea, îşi stima femeea şi pe copii. Finanţele 'i sûnt regulate; după el a remas cam o jumătate de milion. Testamentul 'i este scris pe hârtie de epistolă în format octav, e scurt şi general. Cuverta poartă cuvintele: „Voinţa mea din urmă.“ Contesa a primit o sumă oare care: averea cealaltă o a împărţit contele între cele doaue fete dintre care cea mai mare e de 14 ani.

Biserica deneagă binecuvêntarea în casuri de moarte violentă. Se născu deci întrebarea, că sè se aplice oare mesura aceasta la ambasadorele austriac. D. Constantin Iames fu însărcinat a cerceta că comis-a contele Wimpffen sinuciderea cu seau fără consciinţa. D Iames s'a esprimat într'acolo, că contele Wimpffen a lucrat sub impresiunea unei consternări mari, lucrarea nu i se poate imputa. Cardinalul a dat în urma acestia autorisaţiune bisericei St. Clotilde, ceru însè sè se facă înmormêntarea în liniscea posibilă.“

* (Schimbare de firmă). Negoţul de mărfuri coloniale şi bumbac sub firma *Ioan Duşoiu* în Braşov, întemeiat la 1 Iunie 1855, va purta dela 1 Ianuarie 1883 st. n. firma: *Ioan Duşoiu et Fiiu.*

* O **fină** a lui Gambetta. După cum scrie ziarul „Fövárosi lapok“ Gambetta are o fină în un institut din Budapesta cu numele *Alma Dunca-Schiau de Sajó*, care vorbesce esclusiv numai unguresce,*) şi capètă crescerea esclusiv maghiară'; căci tatăl ei domnul Titus Dunca de Schiau (?) este maghiar (!?!), şi ca atare a servit în 1870-71 în armata francesă ca voluntariu cu rang de căpitan. Gratulăm domnului Dunca şi ficei d-sale pentru onoarea ce le face „Fövárosi lapok“!

* (Înmormêntarea) trupului lui Gambetta s'a sevêrşit în 7 Ianuarie n. Trupul lui Gambetta este provisor inmormêntat în Paris: în 8 Ian. n. era sè fie transportat la Nizza.

* (Generalul francez Chanzy) a murit lovit de apoplecsie în 5 Ianuarie n. Acest general şi-a făcut nume conducênd ostirile franceze după resturnarea imperiului şi proclamarea republicei.

* (Adresă lui Kosuth) a trimis şi cetatea Clujului.

* (Unele şi altele din capitală. După cum i se comunică foaei „Budapesti Hirlap“ i s'a denunciat poliţiei din Budapesta, că se află în capitală trei indivizi aparţinători Irridentei, lucrători italiani, cari au de gând a comite atentat în contra unui membru al prea înaltei familii domnitoare.

„Pester Lloyd“ primesce asigurarea din partea competentă, că investigaţiunea poliţiei a avut resultat indestulltoriu În timpul din urmă n'au sosit în Pesta nici lucrători italieni nici alte persoane suspecte, despre cari s'ar potè presupune, că avè de gând a face atentat sau că s'ar porta cu intenţiuni criminalistice.

* (Têciunării) intitulează „H. Ztg.“ una din scirile mêrunte a le sale şi spune Nadeşul (care) este de mai multe septămâni cu ghiaţa în sin. Ameninţări în scris anunţă têciunării.

* (Baie rece) a luat eri un domn, care patina în grădina din dosul lui Gerlitzi de odinioară. Fiindu-i abătută atenţiunea, n'a vêdut ochiul cu apă, spre care îl ducea patinele. Un moment — şi cavalerul şedea în apă până în gât. Timpul şi aşa era prea recoros. Deci cavalerul se bucurà de recoreală peste recoreală.

* (Timpul). În ajunul serbătorilor noastre, aşa zicênd dintr'odată din timp moale s'a făcut frig aspru. În graduri frigul a ajuns 15 Reaum. şi mai bine. Pêcat că zăpada e de tot subţire şi gerul sec.

* (Literatura noastră şi străinătatea.) În 1 Dec. a. c. s'au cetit în societatea „Lessing-Verein“ din Lipsca între altele şi două piese traduse din românesce. Prima a fost povestea „Doi feţi logofeţi cu pêrul de aur“, ear a doua: „Grui-Sänger“, poemă de V. Alecsandri. Eată ce scrie foaia: „Erste Beilage zum Leipziger Tageblatt und Anzeiger“ Nr. 340 de Mercuri 6 Decemvre a. c. pe pagina primă coloana 4 a despre efectul produs de aceste două piese: „Ambele declamţiuni următoare transportară pe ascultători în România. Mai întâiu plăcuta naivă a scenei noastre, d-şoara Flöszel, cetì un basm românesc: „Doi feţi logofeţi cu pêrul de aur“. Era foarte naiv, trebuia se fie basm — şi d-şoara Flöszel a şi sciut face prin graţioasa comunicare a dsale pe cei adunaţi ca sè'i mulţămească prin vii aplause. Tot aşa de bine se declama eposul românesc al d. V. Alecsandri „Grui-Sänger“, de càtră un membru al scenei noastre, d. Adolf Meyer. Vasilie Alecsandri este eroul poeţilor români şi Nestorul avêntului lor literar, care a avut roduri bogate; a produs mult mai bune şi frumoasc lucrări decât acest epos în care condamnă la câte toate pre un „tâlhar“ crud şi selbatic, ce omora tot fără nici o raţiune, mai apoi încă şi pe bătrânul seu tată: în fine însè îl absolva pentru că ultima s'a picătură de apă o dede unei păseruici însetate. Descrierile sûnt la început repulsive devin apoi înfricoşate de petrundietoare. Domnul A. Meyer s'a priceput într'un mod escelent se calmeze prin declamarea s'a ambe aceste însuşiri şi sè răpească adunarea în aplause frenetice.“

„G. Tr.“ după „Lum.“

Mai nou.

„N. fr. Prese“ află, că procesul contra presidentului scupştinei pentru falsificare de asignaţiuni la bonuri de recuisiţiune, în urma unor diferenţe în si sinul ministeriului — pe neaşteptate s'a suspendat. Miiatovici apare cu îngagiat pentru condomnarea presidentului scupştinei; el a fost acela, care a adus pe cel din urmă pe banca acusaţilor, De aceea şi acusatul a atacat pe Miiatovici în discursul seu de apărare. Ministrul president (Pirocianaţ) este omul lui Miiatovici; Garaşanin însè ţine, că condamnânduse presidentul scupstinei va fi şi ministeriul condamnat. Se crede că după sentenţa tribunalului, fie aceasta cum vor fi, va urma schimbări parţiale în cabinet.

— Poarta cere dela Italia satisfacţiune, pentrucă consulul italian din Tripolis a lovit sentinela fortăreţei cu biciul.

Loterie.

Vineri 5 Ianuarie n. 1883.

Budapesta: **41 7 84 88 8**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 5 Ianuarie n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.30	118.15
Renta de aur ung. de 4%	85.60	84 90
Renta ung. de hârtie	85.10	84 35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.30	89.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	108.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	93.90	93.25
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.25	97.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97 — 95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99 —	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea zecimei de vin	97.25	97.50
Sorţi unguresci cu premii	113 25	113.75
Sorţi de regularea Tisei	109.—	109.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 70	76.25
Datorie de stat austr. în argint	76 05	77.—
Renta de aur austriacă	95 15	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.75	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	830.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	270.—	269.50
Acţiuni de credit austr.	279.80	278.70
London (pe poliţa de trei luni)	119.25	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.63
Napoleon	9.48	9.48
100 marce nemţesci	58.90	58.60

Nr. 186. [329] 2—3

EDICT.

Marina născută Stanciu Marcu din Gurariului, carea dela anul 1878 a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Dumitru Arsenie tot de acolo şi pribegesce în lume fără a sè sci ubicaţiunea ei, — prin aceasta sè citează, ca în termin de un an şi o zi dela prima publicare a acestui edict sè se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat de bărbatul ei.

Sibiiu, 18 Decemvre, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Săliştei ca for matrimonial de I. instanţă.

Nr. 37 ex 1883. [336] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru liferarea de **1024 metrii cubici de lemne de ars,** recerute de Institutul reg. ung. pentru alienaţi, şi anume pentru timpul de 1883/4 se escrie în înţelesul înaltei ordinaţiuni ministeriale un concurs.

Oferte scrise, timbrate cu 50 cr. conţinênd 200 fl. v. a. ca vadium şi sigilate pentru aceasta liferare sè se prede la subsemnata Direcţiune până în **30 Ianuarie a. c. la 12 oare de ameadi** şi în ele trebue sè fie descris soiul, lungimea şi grosimea lemnelor oferte, asemenea şi aceea că pentru cât voesce oferentul a aduce metrul cubic de lemne de fag, şi pentru cât cel de stejariu.

Oferte, care nu corespund acestei publicaţiuni, ori cari sosesc întârziate, nu se pot lua în considerare.

Sibiiu în 5 Ianuarie 1883.

Dela direcţiunea Institutului reg. ung. pentru alienaţi.

Publicaţiune.

„Restauraţia“ din grădina Nr. 3. în *strada Schevis* se dă în arêndă.

Condiţiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria subsemnatului inspectorat în *strada măcelarilor Nr. 32.* unde se primesc şi ofertele.

Sibiiu, 3 Ianuarie 1883.

Inspectoratul localităţilor archidiecesane.

---

100 de stângini metr.

lemne de foc (fag şi 17 stângini brad) se află de vêndare **loco** Tălmaciu (Balta neagră.) Asignaţiuni se pot căpăta la Administraţiunea redacţiunei sau la D. Paroch **Emilian Cioran** în **Reşinari.**

[328] 2—3

Nr. 5886. 1882 [335] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalulu reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că în privinţa concesiunei comasarei generale a hotarului comunei Haşfaleu se pune termin **ziua de 20 Februarie 1883 d. a. la 3 oare** în satul Haşfaleu ta casa judelui comunal, pe caretermin toţi proprietarii din comună sûnt avisaţi cu aceea că părţile care nu se vor presenta se consideră ca şi când ar consimţi cu comasuţiunea, — şi că esemplarul cel dintâiu al petiţiunei se poate vedè la tribunal. Pertractarea o conduce Nicolae Székely judecător reg. dela tribunal

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ddto 11 Decemvre 1882.

Nagy Lajos m. p. pres. **Butak** m. p. notar.

Nr. 5735 1882 civ. [332] 2—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea rugărei lui Teodor Cozocea proprietar din Elisabetopole cu privinţă la concesiunea comasărei hotarului Elisabetopolei s'a ficsat pe **ziua dela 22 Ianuarie 1883 înainte de ameadi la 9 oare** la acest tribunal regesc în sala cea mică de şedinţe, ceea ce se aduce la cunoscinţa proprietarilor interesaţi ca sè se presenteze acolo pe calea publicităţii pe pe lângă observarea că aceia, cari nu se vor fi presentat, în înţelesul art. de lege XLV §. 9 se consideră că consim cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 4 Decemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., presid. **Butak** m. p., notar.

Conspectul operaţiunilor,

Institutului de credit şi de economii „Albina“

în luna Decemvre 1882.

Întrate.	fl.	cr.	Eşite.	fl.	cr.
Numerariu în 30 Noemvrie	84,619.97		Depuneri	102,704.—	
Depuneri	104,877 67		Cambie escomptate	131,938.07	
Cambie rescumperate	106,702.04		Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	100,958.58	
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	13,733.81		Interese pentru depuneri	1,383.80	
Interese şi provisiuni	18,138.61		Contribuţiune şi competinţe	86 33	
Chirià	88.34		Salarie şi spese	2,388.11	
La fondul de pensiune	66.88		Monetă cumpărată	77,011 55	
Moneta vêndută	98,598.81		Conturi curente	45,024.64	
Efecte	6,562.50		Diverse	4,888.86	
Conturi curente	94,766.86		Saldo în numerariu cu 31 Decembrie 1882	74,567.78	
Diverse	12,696.13				
	fl. 540,951.72			fl. 540,951.72	

Sibiiu în 31 Decembrie 1882.

Visarion Roman m. p., director esecutiv. **I. Lissai** m. p., comptabil.

[333] 1—1

---

*) Nu e adeverat. Respectiva de şi încă foarte tineră, vorbesce românesce şi franţuesce. R.

Redactor rèspundètor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 152. Sibiiu, Joi 30 Decemvre (11 Ianuarie 1883) 1882. *Anul XXX*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 4.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„TELEGRAFUL ROMAN“,

cu 1. Ianuarie 1883, întră în anul al XXXI dela întemeerea lui.

Credincios misiunei sale, „Telegraful Roman“ s'a luptat și se luptă pentru interesele poporului român.

El a apărat și apără, pe lângă toată modestia puterilor de care dispune, interesele poporului român pe terenul național politic; național bisericesc, național social și economic, fără a perde din vedere datorințele sale patriotice în sensul cel adevĕrat, dictat de ființa comuniunei politice, în care trăim și de firea istorică și etnică a acesteia.

Nu numai a apărăt „Telegraful Roman“ și apără, ci caută sĕ și promoveze interesele poporului, cărui este dedicat dela întemeerea lui.

În fața evenimentelor ce continuă desvoltarea lor începută la 1848 prin întroducerea erei libertății, „Telegraful Roman“ nu'și va părăsì drumul croit. Apărarea naționalității pe terenurile indicate mai sus este acum mai arĕtoare ca în întreg periodul dela 1848 până acum. Evenimentele, cu cât înaintăm în timp, cu atâta apropie mai mult deslegarea definitivă a problemelor, care au sĕ redea libertatea popoarelor monarchiei, așa după cum li se cuvine. Egalitatea proclamată înainte cu treideci și cinci de ani încă nu e perfectă, are însĕ sĕ devină perfectă. La perfecțiunea egalității însĕ se cere neîntreruptă activitate. Și pentru ca activitatea sĕ fie roditoare, ea nu trebue sĕ fie singuratică, a unuia sau a unora măcar. Toți membrii unui popor, care aspiră la un bun ideal sublim trebue se contribue la eluptarea lui. Fără de a scì unii de alții, o activitate, care sĕ fie în stare a produce un rod după cum îl pretindem, nu sĕ poate. O întâlnire de idei și de păreri cooperatoare este indispensabilă. Întâlnirea aceasta însĕ se face în diaristică.

Precum se vede, nu facem reclamă egoistică. Dacă indigităm la necesitatea întâlnirei ideilor prin mijlocirea diaristicei, indigităm la un ce indispensabil astădi pentru poporul care vrea sĕ trăiască — indigităm la diaristica română preste tot, din care facem și noi parte.

La o parte dar cu indiferentismul și cu indolența acolo unde se mai află, și mai mult zel pentru afacerile publice, prin care se realisează bunurile ideale ale popoarelor.

Pentru că precum despre individ, numai atunci se poate dice că trăiesce, când scie despre ceea ce se petrece cu el și despre ceea ce se petrece în giurul seu, așa e și cu ori care popor. Altfel vegetează, și vegetațiunea unui popor încurageză numai rapacitatea altora cari nu se sfiesc a se declara moștenitorii drepturilor celui nepăsător.

Articulii, cari apar în presa maghiară pentru asimilarea noastră, cu alte cuvinte, pentru prefaccrea noastră în maghiari, fac evident, că românii trebue sĕ fie neadormiți, sĕ stea la pândă, pentru ca viața lor, păstrată mii de ani, prin multe viforuri, sĕ nu se stingă acum, când lumina soarelui dreptății străbate și resfiră negurile din trecut.

Sĕ ne folosim dar de mijloacele ce ne sûnt puse la dispositiune.

În particular noi, cari încă cugetăm că contribuim cu modestele noastre puteri la ajungerea bunurilor naționale-patriotice de diverse naturi, credem că nu e nici o nemodestie din partene, dacă învităm pe pl. t. public a ne spriginì în lupta cea sacră, care ne obligă pe toți, a spriginì respândirea ideilor, prin cari sĕ ajungem la bunurile aspirațiunilor noastre legitime.

Luptăm o luptă grea, dar leală. Oamenii imparțiali și cu simț de dreptate nu ne vor putè băga nici o vină pentru că luptăm. **Nu vrem se asuprim pe nimenea, ci vrem ca nimenea sĕ nu fie asuprit.**

Premițênd aceste și repetind încă odată momentuositatea situațiunei actuale, nu vom greșì, dacă încheem cu învitarea la conlucrare comună, fie care după puterile sale, unii comunicând, alții primind cele comunicate spre a scì toți cele de sciut împreună.

Pentru cât putem noi înlesnì aceasta ne vom silì a ne face datoria, pe cât va fi cu putință, chiar și mai mult ca în trecut.

Publicul prenumere cât mai numeros, ca cu atât mai bine se ne poată controla.

Condițiunile prenumerațiunei se află în fruntea foaiei.

(Cu ocasiunea aceasta anunțăm că cu Nr. 1. vom începe în „Foiță“ publicarea unei lecturi de distracțiune și tot odată instructivă: Cristian Waldo sau Căile norocului, Roman de George Sand, trad. de E. B.)

Nr. **5090.** Pres.

Cerculariu

către toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Se fac atente și de astădată oficiile protopresbiterale și prin ele tóte oficiile parochiale din archidiecesa nóstră: că după statutul congresual din 20. Octobre 1878. Nr. 238. publicat de aicia cu cercularìul consistorial din 18 Decembre 1879. Nr. 3486. Plen. în tot anul la serbătórea Arĕtării séu a Botezului Domnului trebue sĕ se pórte în tóte bisericile din metropoliă un disc separat pentru adunarea și sporirea fondului metropolitan.

Pentru esecutarea acestui statut la procsima ocasiune a serbătorilor Botezului, sĕ se observe instrucțiunile din anii trecuți, după cari mai ales se recomêndă: ca preoțimea parochială sĕ îndemne pre popor la contribuire în discul metropolitan, făcêndu-i cunoscut scopul mărețiu al aceluia; apoi despre resultatul discului numit sĕ facă îndată după serbătorile Botezului raport oficial la concernentul oficiu protopresbiteral, transpunend totodată suma adunată, séu — décă în cas neasteptat în vre-o comună nu s'ar fi adunat nimica — sĕ descopere causa acestei scăderi regretabile; în fine oficiile protopresbiterale sĕ transpună la consistoriul archidiecesan cel mult până la *31 Ianuariu 1883* sumele adunate din tracturile lor, alăturând câte un conspect sumariu, din care sĕ nu lipséscă nici o comună.

Cercularìul acesta sĕ se publice cu tótă posibila grăbire.

Sibiiu, 27. Decembre, 1882.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Un present de anul nou Românilor din Treiscaune.

În fine maghiarisarea se propagă pe față, pretutindenea și în toată forma.

„Magyarország“ este titlul unei broșure lunare, ce apare dela Octomvre încoace în capitala Ungariei constituționale, cu patriotica programă de a propaga și sprijinì cu toate mijloacele maghiarisarea, fără de care — li se pare prea entusiasmaților nostrii patrioți, — nu se mai poate susținè prestigiul și unitatea statului maghiar.

Agitațiunea „cutezată“ a „*Schulvereinului,*“ care a mișcat pasiunile Sasilor — se dice în vehementul apel adresat națiunei maghiare — a dat nascere acestei broșuri, care pe cât se recomândă de bine din punct de vedere național maghiar, pe atât este și de instructivă pentru poporul nostru român, a cărui maghiarisare de asemenea se intenționează și se sperează a succede repede și încă în masse.

Nu e destulă lauda de a se fi îndemnat cele 3 milioane de Nemți din Ungaria, sĕ se declare — spre necazul „*Schulvereinului*“ = de neaoși maghiari, ci acest succes mistificat, într'atâta a încuragiat pe conducĕtorii destinului patriei, încât — din punct de vedere al ideei de stat maghiare — ascriu cea mai mare indolență bărbaților lor de influență, dacă nu vor lua inițiativa spre formarea reuniunilor maghiarizătoare chiar și prin ținuturile curat maghiare, căci și pe acolo sûnt nemaghiari, carii trebuesc esterminați (mert ott is van magyartalanság, mely elpusztitandó.)

Averea și cultura preponderantă a natiunei și în special a aristocrației maghiare, dic ei, că îi îndreptățesce (?) la absorbirea celorlalte naționalități, care tendență, susținută și de guvern, nu poate lăsa nici o urmă de îndoială în reușirea scopului.

„Sĕ ne grupăm dară“, dice mai încolo citata foaiă periodică, „cine e maghiar, cine vrea sĕ fie maghiar, e cu noi, e aliatul nostru; cel ce e renitent, cine se opune, acela e contra unității naționale, pe acela sĕ'l sfêrâmăm“! (A ki magyar akar lenni, az a miénk, az szövetségesünk; a ki daczol, a ki ellenáll, az ellensége a nemzet egységének, azt tőrjük meg!)

Astfel de salutare amicabilă trimit „patrioţii“ cei mari tuturor nemaghiarilor şi în special Românilor!

I s'ar părea oare-cui ridiculă această provocare la adresa ori cărui nemaghiar şi aceasta cu atât mai vêrtos, căci şoviniştii nostri pe aiurea se laudă cu libertatea cea prea mare naţională din Ungaria, pe care însĕ o face ilusoriă cele 3 broşuri de până acum ale foaei „Magyarország“. Aceasta în îngâmfarea şi zelul sĕu prea mare de maghiarisare, pare că îşi vede scopul ajuns înainte de vreme, numind de acuma pe Românii din cottul Caraş Severinului de „foşti Valachi“ (volt oláhok,) carii îşi mulţămesc posiţiunea mai bună de astădi numai administraţiunei maghiare, pentru care sûnt gata a şi jertfi individualitatea naţională.

Ciudată afirmaţiune! — dacă chiar recenta alegere de vice-comite din acel comitat n'ar dovedì contrarul.

Dar acestea despre „Magyarország“ care şi-a luat frumoasa problemă de a civilisa şi a face „buni patrioţi“ din toate naţionalităţile din Ungaria prin maghiarisare, deocamdată numai *per tangentem*.

Sĕ revin însĕ la tema acestei scrieri, la presentul promis de anul nou Românilor din Treiscaune, căci şi acestora li a venit rêndul în special, şi încă în mai mare mĕsuri, de a fi fericiţi de cătră „patrioţii“ nostri.

Fostul redactor al ţiarului „Nemere“ a trecut la nou înfiinţată foaie „Székely Nemzet“ şi astfel cea dintâiu capătă alt redactor, care şi anunţă schimbări însemnate în programul foaiei. Cestiunile de politică generală, promite ale pune la o parte dl Nagy Géza, noul redactor dela „Nemere“, şi în locul acestora 'şi va îndrepta privirea asupra referenţelor speciale ale poporului *siculic*. Între altele se consideră de urgentă resolvarea cestiunei sĕcuilor *romanisaţi* de religiunea *gr or.* (A görög keleti vallást követö Székelyek szemünk elöltí eloláhositásának kérdése.) La ori-ce altceva dar şi la atare poftă cutezată nu ne am mai fi putut aştepta chiar în cottul Trei scaunelor. Afacerea însĕ se pare a fi în deplină armonie cu mişcările de maghiarisare, pornite în toată Ungaria.

Cărui simplu muritor ar mai fi putut trece prin cap, că puţinii economi de vite şi cultivători de pământ, români de religiunea gr. or. cari abia fac astădi 18% din populaţiunea comitatului sĕ fi impus naţionalitatea sau religiunea conlocuitorilor maghiari compacţi carii atât prin prevalenţa numerică cât şi prin starea favorabilă politică au absorbit elementul român? Bietul miel nevinovat! tot el turbură apa, deşi se află mult mai în jos. Se poate însĕ şi aceasta cu mai multă raţiune istorică susţinè, că tocmai Românii sau maghiarisat în Treiscaune şi numai religiunea a mai ţinut o parte legaţi de trupina naţională, cu deosebire în centrul cottului, unde ai noştri — şi cari au mai remas — şi-au perdut portul şi limba. Apoi Unguri sau Sĕcui de ritul oriental, după atâta timp de netoleranţă religioasă, cine ar mai şi putè presupune că ar esista afară doară de unele capete infumurate, cari dacă s'ar putea — ar pretinde sĕ fie toată Europa maghiară?

Diferitele numiri de locuri şi sate, dară chiar şi multe nume curat românesci ce şi astădi le poartă familii maghiare, atestă pe deplin că Românii au trebuit sĕ fie mult mai mulţi la număr în Secuime de cum sûnt de present şi totuşi şi aceasta puţină rĕmăşiţă o reclamă în mare parte „patrioţii“ nostrii cu destulă seriositate pentru sine!

Ori cât de curioasă sar părea în fine această cestiune, reclamă totuşi o atenţiune serioasă din partea autorităţilor noastre bis., cu atât mai vêrtos că ne am cam dedat a vedè că domnii nostri 'şi pot duce in indeplinire aspiraţiunile şi poftele lor fie ele cât de esagerate. Şi apoi nu este tocmai de prisos a scì că un contigent însemnat al coreligionarilor nostri din Secuime il dau Românii maghiarisaţi, carii se pretind a fi Unguri de religiunea gr. or. Cestiunea devenì în urmă cu atât mai delicată. Porninduse curentul preparat de maghiarisare în părţile aceste, e de temut că vom perde dacă nu pe toţi, cel puţin o prea mare parte din credincioşi, cari prin centrul şi partea apuseană a comitatului numai după atâta sûnt Români, că-i botează şi îngroapă preotul nostru cu o stolă mai mică.

Dară ce are oare de gând propaganda maghiarisătoare cu partea confesională a acestor Secui (?) de relig. orientală, pe carii vrea ai protege? Ar voì doară sĕ înfiinţeze şi pentru acestia o episcopie maghiară ca greco-catolicilor în Satu-mare? Aceasta nu e tocmai de creḑut, căci nu sunt aşa mulţi la numĕr, numai cugetă poate, ca sĕ aibă Maghiari şi de religiunea gr. or., căci numai de acestia nu s'au găsit până acuma, nici între Ciangăii Bucovinei nici între cei ai României.

Ori cum ar fi, atentatele intenţionate sûnt destul de instructive pentruca sĕ ne pregătească la o luptă şi resistenţă energică, ca sĕ ne opunem cu succes, pe toate căile legale curentului de maghiarisare, care vrea sĕ ne despoaie tot mai mult de drepturile şi chiar de esistenţa noastră. Aci îmi aduc aminte de cuvintele deputatului naţional săsesc, Guido de *Bausnern*, rotsite în camera Ungariei cu ocasiunea regulărei Fundului regesc: „Lupta pentru drept“ ḑicea el, „formează partea morală a luptei celei „mari pentru esistenţă şi cine lucrând „în viaţă se substrage dela această luptă, „fie din orice motiv, — acela păcătuesce în contra moralităţii, basa „demnităţii omenesci“.

Ca se ne putem noi însĕ apĕra drepturile şi esistenţa naţională în Sĕcuime trebue se avem mai întâiu conducĕtori harnici, preoţi şi învĕţători zeloşi, cari sĕ scie şi se poată opune oric-ând o falangă tare de apărare, spre a impune, cel puţin, celor ce ar cerca sĕ ne atace limba şi autonomia bisericei. Durere însĕ! — căci tocmai slabi în ceea se privesce şi scoalele, — mai că nu avem de fel, sau şi care sûnt, sûnt prea slabe. Cum vom putea noi acum susţinè caracterul naţional, când prin toate comunele maghiarisate, nu găsesci unul din generaţiunea tênĕră, care sĕ vorbească românesce, sĕ aibă ocasiune a învĕţa limba, pe care părinţii lui au uitat-o de mult?

Este absolut necesar dară, ca sĕ ne cunoascem adevĕrata situaţiune şi toate tendenţele pornite asupra noastră din orice parte, spre a sci sĕ formăm cu atât mai la timp falanga de apărare a individualităţii noastre naţionale.

Aci este locul de a se da tot ajutorul posibil prin mijloace corespunḑĕtoare. Sĕ ne grupăm dară şi noi până când poate încă nu va fi târḑiu, căci deja se vede că rĕul va lua dimensiuni mai mari, întru cât înclinaţiunea spre maghiarisare începe a câştiga teren tot mai mult, chiar şi prin unele comune de acelea pe unde până'acuma diferinţa de limbă şi de port au împedecat asimilaţiunea poporului nostru. Altcum este de temut că presentul ce ni se promite de anul nou acesta, pe viitor nu va rĕmânè numai promisiune goală, ci se vor silì domnii nostri, din dragostea ce-o au cătră Secuii (?) romanisaţi (!!) prin religiunea origntală, a le deschide toate braţele spre ai adăpa cu cultura şi foloasele ce li se pun în perspectivă.

D. C.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Decemvre.

Organele cele mai însemnate din monarchia austro-ungurească se ocupă cu atitudinea ce manifestează guvernul italian faţă cu iredentiştii din Italia. Cele mai multe laudă atitudinea guvernului italian faţă cu atentatorul, care a atacat pe ambasadorul austriac, când se întorcea din Vatican, cu acei ce au vrut sĕ desvĕlească bustul lui Oberdank şi acei ce (la Rimini) au vrut sĕ nimicească pagiura împĕrătească.

Din atitudinea aceasta s'ar vedè că raporturile oficiale dintre Austro Ungaria şi Italia sûnt bune. Sûnt însĕ unele ḑiare, precum între alte „Pester Lloyd“, care nu au încredere în vitalitatea guvernului italian, ba se îndoesc chiar şi în esistinţa monarchiei italiane. După aceste elementele republicane ar fi în Italia preponderante; ceea ce însĕ nu se potrivesce cu alegerile din urmă în corpurile legislative italiane, a căror resultat a fost o majoritate eclantantă pentru guvern.

Cum a putut cădè Italia în disgraţia unor foi, *per excellentiam* unguresci, este deocamdată o enigmă.

Peninsula balcanioă, cetim mai departe, este într'o agitaţiune, pe care „Egyetértés“ o aseamănă cu cea premergătoare resboiului russo-româno-turcesc. Dela Adriatica până la Marea Neagră, ḑice Egyetértés, se simte adiarea unui curent premergĕtor evenimentelpr de importanţă.

În Albania capii seminţiilor ţin adunări poporale, a căror scop ulterior este a înainta petiţiuni împĕratului Austriei. Prin petiţiunile aceste Albanezii cer a fi încorporaţi la Austria.

Deminţirile scirilor acestora nu lipsesc; ele sûnt însĕ aşa de nehotărîte încât credinţa, că în cele din urmă tot se vor realisa, nu se poate delătura.

În Rumelia orientală, nu este de mult, de când a erupt neînţelegeri între Aleco paşa şi între representantul guvernului rusesc.

În Bulgaria lucrurile merg astfel, că trupele bulgare se consideră ca o avantgardă rusească. După dispoziţiunile mai din urmă, cine vrea sĕ ajungă oficer în armata bulgară trebuie sĕ fiĕ servit cel puţin doi ani în armata rusească. În timpul mai nou şease-ḑeci de oficeri bulgari s'au dus la Petersburg pentru cualificaţiune ulterioară.

Dela Constantinopole se telegrafează că negocierile între delegaţii turcesci şi muntenegreni, privitoare la delimitarea graniţerilor, au dat în timpul din urmă de greutăţi, încât nu e speranţă că staturile limitrofe vor putè ajunge la o înţelegere; cel puţin negocierile se vor trăgăna încă timp îndelungat..

De altă parte in Armenia turcească situaţiunea este din ḑi în ḑi mai critică. Foi englezesci primesc telegrame despre esistenţa unei revoluţiuni in toată forma. Mişcarea revoluţionară purcede dela Tiflis şi este condusă de generali rusesci de naţionalitate armenească. Districtele Sivas, Van, Bitlis, Diarbecr şi Erzerum se pregătesc pe faţă ca sĕ scuture de pe sine jugul turcesc. Autorităţile turcesci aplică mĕsurile cele mai severe. În toate părţile s'au publicat legile escepţionale. Douĕsprăḑece sute de creştini armeni sûnt deja arestaţi.

În ministeriul din Bucuresci s'a făcut într'atâta o schimbare, că portfoiul ministrului de resboiu, pe care dela depărtarea lui Slăniceanu din post l'a purtat ministrul president, trece în mânile colonelului Fălcoianu. Cu ocasiunea aceasta înregistrăm că conducerea tuturor liniilor de fer în fruntea cărei a fost colonelul Fălcoianu, o primesce deputatul Calenderu, împuternicitul României din timpul procesului pentru întrarea liniilor ferate române în regia statului român.

Nici nu se putea altmintrea, Serbia, care a proclamat ca şi România independenţa sa, care şi a proclamat ca şi România pe principele seu rege, care după ce România şi a făcut bursă, şi a făcut şi ea, după ce România a cerut a fi admisă le conferenţa din Londra, trebuia se ceară şi dênsa (Serbia) a de fi admisă. O telegramă dela Belgrad din 8 Ianuarie n. spune, că cabinetul serbesc s'a adresat cătră guvernul englez cu cererea representantului ei sĕ fie admis şi el la conferenţa dunăreană.

În ceea ce privesce pe România ḑiarele din Viena, de vre o câteva ḑile, când vorbesc de cestiunea dunăreană, adaug, că România încă nu este învitată la conferenţă. Din „Romanul“, care ne a sosit în urmă se vede însĕ, că împregiurarea cea din urmă nu o află nici deamnă de discusiune „Romanul“ vorbesce cu atâta încredere despre conferenţa dunareană şi despre resultatul ei încât pare a nu ave nici o temere că desbaterile aceleia se vor termina în defavorul României.

Din Francia scirile ce vin sûnt cam împestriţate. Gambetta încă nu s'a aşeḑat definitiv în mormênt şi ḑiarele au adus scirea despre un triumvirat care sĕ se pună în posesiunea republicei; altele ne spun că legitimişti au arborat flămura burbonă (albă) „Siecle“, organul pres. camerei, arată ca cu Gambetta „resbunarea“ n'a intrat in pământ.

Spania fără sgomot, a trecut printr'o crisa ministerială dobândind un ministeriu nou şi liberal totodată.

Tot Ciangăii.

Altă probă de resunet la cele scrise în presa maghiară cu privire la Ciangăi.

De astădată este „Telegraful“ din Bucuresci, care respunde în chipul următor:

Teoria raselor e la ordinea ḑilei.

După Italia, după Germania, după agitaţiunea panslavistă, vine agitaţia maghiară.

În cursul lunei aceştia s'au petrecut la Pesta lucruri ciudate. Maghiarii cu un cortegiu de neadevĕruri istorice sfruntate, ridică şi ei drapelul naţionalităţilor, şi în setea lor de mărire, aruncându-şi ochii pe chartă, caută în toate părţile vre'un colţ de pământ asupra căruia sĕ'şi intoarcă revendicările lor.

Moldova este aproape.

Într'un colţ al ei locuesc câteva mii de Ciangăi emigraţi aci — se înţelege din causa bunului traiu, de care se bucurau în patria lor originară — şi bucurându-se, la scutul dreptăţei tradiţionale românesci de toate bunurile, pe care o legislaţie liberală şi leală le poate da.

Atât a fost destul patrioţilor dela Pesta pentru a clădì un întreg sistem de neadevĕruri şi de neesactităţi istorice, pe care s'ar sfii de a le spune cel mai mediocru scolar din clasele începĕtoare.

Lăsând la o parte cele ce d. Lászlo spune in broşura sa despre suferinţele conaţionalilor sĕi, despre administraţia românească şi despre starea ţĕranilor nostri din Moldova, sĕ ne oprim puţin asupra fantasiilor istorice ale acestui respectabil maghiar; „Moldova este o ţeară, care a fost locuită de Cumani şi de Pecenegi şi asupra căreia maghiarii au drepturi istorice. Mai toate oraşele Moldaviei au fost întemeiate de aceste vlăstare ale neamului lui Attila şi apoi lăsate moştenire Vlahilor venetici.„

Acestea sûnt în scurt punctele, pe care patrioţii din Pesta 'şi reaḑimă nu dreptul de a ajuta pe Ciangăi, ci mai scim şi noi ce visuri de întindere şi cuceriri scumpe inimilor maghiare!...

Sĕ admitem pentru un moment că Cumanii şi Pecenengii cuprinḑênd ţeara în care coloniile romane clădiseră de mult încă oraşul Iaşi, s'au stabilit în ea şi au zidit ei, popor nomad prin escelenţă, sate şi oraşe cotropite apoi de Vlachii *venetici*, ar da oare aceasta vre un drept consângenilor lor, maghiarilor, asupra acestei ţĕri faţă cu scoborătorii Dacilor, poporul autochton şi Românilor, popor ântâiu cuceritor? Chiar în casul când această rasă ar stăpâni şi aḑi acest ţinut, drepturile lor ar fi nule faţă cu revendicările imprescriptibile ale Românilor.

Ne scoborâm dintr'o rasă voinică şi mândră, dela care odată cu caracterul, limbă şi datini am moştenit şi convingerea că: *Adversus hostes eterna auctoritas est.*

Dacă cine-va ar trebuì sĕ se teamă de judecăţile, pe care le-ar pronunţa istoria în aceste contestaţii, apoi aceia nu putem fi noi, Românii, strănepoţi ai celor mai vechi popoare europene, ci barbarii, veneticii de curênd în această parte a lumii, unde învĕţară dela noi secretele vieţii stabile, bine facerile civilisaţiunei.

Adversus hostes eterna auctoritas est. Şi bine ne pare de agitaţiunea născută peste munţi, căci ea ne îndreptăţesce, nu a reclama pământul strămoşesc şi cere seamă vrăjmaşilor noştri de tirănia sub care gem atâţia fraţi ai nostri, ci şi, a rĕspunde — lucru mai practic deocamdată — cu aceeaşi mĕsură şoviniştilor vecini, constituindu-ne în societăţi filantropice şi comitete de ajutorare a tinerimei române lipsită de mijloace de studiu din causa aviditătii unguresci. . .

. . . . . .

În Bucovina, sub monarchia austriacă, Românii de patru ori mai puţin numĕroşi ca în Ungaria, se bucură pe larg de drepturile politice; glasurile deputaţilor lor resună liber în parlamentul din Viena, scoalele lor sûnt înfloritoare şi universitatea din Cernăuţi e pe jumĕtate românească. În Ungaria, graţie escepţionalei legi electorale pentru Transilvania, Românii sûnt lipsiţi de cuvênt; limba lor, gonită din viaţa publică, este persecutată şi în scoală; banul lor, sudoarea frunţii lor, slugesce tiräniei maghiare pentru a'şi face nouĕ arme, de opresiune; şi iniţiativa privată chiar e oprită de a ajuta scoala românească.

Şi în faţa acestei stări de lucruri, noi sĕ n'avem drept a da strigătul de alarmă, a ne gândì sĕ facem pentru fraţii nostri apăsaţi ceea ce Maghiarii vor se facă pentru suferinţele imaginare ale Ciangăilor?

Încă odată, cele petrecute cu această ocasiune la Pesta ne dau pe deplin acest drept.

În lupta pentru esistenţa dintre rase, triumful e asigurat aceleia, care are mai multă vitalitate. Şi aşa de bine e chibzuită legea naturei, încât succesul unei naţionalităţi asupra alteia e totdeauna în folosul civilisaţiunei şi progresului în omenire. Pĕtrunşi de eficacitatea acestei legi, noi românii, rasă fină şi veche, asteptăm cu încredere lupta cu maghiarismul, a cărui şedere în Europa n'a contribuit cu nimic la înaintarea culturei în această parte a lumii, din mijlocul căruia n'a resărit nici odată vre o ilustraţiune şi ai cărui regi şi generali mai vestiţi au fost români ori alţi streini numai maghiari nu, care luptă ne promite o isbândă lesne de câştigat.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman".

Avrig, 24 Decemvre, 1882. Adunarea învĕţătorilor gr. or din despărţământul al III-lea, protopresbiteratul Avrigului, al Reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Sibiiului ţinută în centrul protopresbiteratului, în comuna Avrig la 5 Decemvre st. v. a. c.

Conform decisiunei comitetului central al Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului a convocat adunarea de constituire a despărţĕmêntului al III-lea (pp. Avrigului) învĕţătoriul primar din Avrig, Ioan Când a.

La ḑiua prefiptă 5 Decemvre a. c. se presentează mai mulţi dd. preoţi şi învĕţători din loc şi giur şi cu toţii asistară la serviţiul divin.

După celebrarea sântei Liturgii şi învocarea Duchului sânt se întruniră dd. preoţi şi învĕţători dimpreună cu un numĕr frumos de public întreg comitetul parochial şi cel politic din loc în una din salele edificiului s olar destinată pentru ţinerea şedinţei de constituire.

Fiind astfel membrii adunaţi, învĕţătoriulprimar din Avrig Ioan Cândea deschide şedinţa cu o cuvêntare potrivită arĕtând scopul şi interesul cel mare al acestor Reuniuni învĕţătoresci; cuvêntarea aceasta bine acentuată a produs în publicul adunat o însufleţire suprinḑĕtoare

După deschiderea şedinţei şi constatarea membrilor presenţi (6 preoţi şi 14 învĕţători) a urmat în dată constituirea despărţĕmêntului, alegêndu-se preşedinte diaconul şi învĕţătoriul primar din Avrig, Ioan Cândea, secretar Nechita Luculeţ, cassar învĕţătoriul din Sebeşul inferior, Toma Doican, ear membri în comitet Ioan Petrişor învĕţătoriu în Porceşti şi Ioan Lupea învĕţător în Sărata.

Fiind astfel despărţĕmêntul constituit după toate formele, se însinuă cu prelegeri practice: învĕţăt. Procopiu Clonţa din Viştea superioară, din Religiune „despre Dḑeu şi esistinţa lui", ear Nechita Luculeţ din Gramatică „despre difiniţiunea Substantivului". Ambele prelegeri au dat prilegiu la o critică interesantă, la care au luat parte învĕţăt. Ioan Petrişor, I. Lupea, I. Gligor şi I. Cândea.

De toate cele premerse a fost suprins publicul adunat în cât convingêndu se despre zelul neobosit al învĕţătorilor întru înaintarea tinerimei poporului îndată sau însinuat ca membrii ajutători următorii domni:

Michail Cândea paroch în Avrig, Dionisiu Calefar paroch în Sărata, şi Georgiu Cismaş paroch în Porumbacul sup. apus, Atanasiu Sebeşan fost învĕţător; Michail Luculeţ primar com, Savu Berghea cassar com, Vasile Cândea colector, Ioan Ilincea comerciant, Nicolau Mihaile econom, Irimie Răduţ econom şi Ioan Vlad econom; acestia toţi din Avrig.

Cu mare plăcere a fost primită acea încunosciinţare din partea presedintelui despărţĕmêntului, că comitetul central al Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului a aflat de bine a esmite — în urma resoluţiunei Prea venerab. Cons. Archid. — învĕţătoriului din Porceşti Ioan Petrişor un *Laudatoriu* pentru zelul şi diligenţa arĕtată pre cariera s'a: acest Laudatoriu au stîrnit atât în corpul învĕţătoresc cât şi 'n publicul present o îndoită insufleţire şi încuragiare.

Fininduse agendele adunărei în cea mai bună ordine — spre lauda conducĕtoriului — şedinţa se închee prin o cuvêntare potrivită a preşedintelui despărţĕmêntului, la care ia mulţămit unul dintre învĕţători.

În fine nu pot trece cu vederea o impregiurare nejustificabilă — că din 3 domni preoţi şi un d. Adm. ppresb. din loc, numai unul singur preot s'a făcut membru ajutătoriu. *A. N.*

Varietăţi.

* Escelenţa Sa LMC. baron de Schönfeld, comandantul corp. XII de armată, a sosit în 8 Ianuarie la Braşov.

* (Distincţiune.) Vestitul român din Maramureş, Mihalka Laszlo, are nu de mult, rangul de consiliar regesc; ear acum de curênd pentru meritele distinse ce şi le-a câştigat pe terenul afacerilor publice este decorat cu ordinul coroanei de fer classa III

* (Postal.) Dela 1 Ianuarie 1883 n. greutatea simplă a unei epistole s'a ridicat dela 15 la 20 grami. Deci dela datul de mai sus epistolele de greutatea până la 20 grami se franchează numai cu 5 cr. (loco 3 cr.)

* (Reuniunea rom. de cântări din Sibiiu) va da Duminecă în 2/14 Ianuarie 1883, la 7 oare seara, în sala dela „*Musikverein*" (Pământul mic Nr. 2.) concertul sĕu ordinar, cu următoriul program:

1. Partea I din „Cruciaţii" de *N. W. Gade.*
2. Air variè, p. violon de *Ch. de Beriot.*
3. Arie pentru sopran din opera „Nunta lui Figaro" de *W. A. Mozart.*
4. „Hora" (Eată hora sĕ'nvêrtesce...) pentru cor mixt şi acompaniare de piano de *G. D.ima.*
5. Jocuri slavice pentru piano a. 4 m. de *A. Dvorak.*
6. Două cântări pentru o voce de Alt:

a) Recit şi Ariost din oratoriul „Paulus" de *T. Mendelsohn B.*

b) Arie din opera „Orpheus" de *C. W. Gluck.*

7. Finalul actului prim din nefinita operă „Loreley" de *F. Mendelsohn Bartholdy.*

Biletele se vor estrada Sâmbătă în 13 şi Duminecă în 14 Ianuarie st. n. a. c. dela oarele 4—5 d. a în cancelaria „Asociaţiunei transilvane" strada Cisnădiei Nr 7.

P. T. membrii sûnt rugaţi a'şi lua biletele necesare, căci fără bilete întrarea nu e permisă, ear la cassă bilete nu se vor elibera.

Sibiiu în 9 Ianuarie st. n. 1883.

Comitetul.

* (Himen). Dl Nicolae Duşoiu, comerciant din Braşov, este încredinţat cu dşoara Maria I. Popp.

* (Bal.) Reuniunea femeilor române din Zernesti şi giur arangiază bal pe Sâmbătă în 8/20 Ianuarie a. c. în sala edificiului scolar din Zernesci.

* („Ciangăii sûnt mântuiţi.") Pentru opera cea mare a transplantărei ciangăilor, îmbrăţişată cu atâta foc sacru de ḑiarele maghiare, „Pesti Napló", verhovnicul apostolilor maghiarizărei, a adunat până acum, într'un restimp abia de două luni, suma grandioasă de 12 fl. 36 cr. Laudă dlui profesor Dr. Biermann din Sibiiu, care cu ofertul sĕu de 2 fl făcù vêrf acestei colecte imposante. Acum ciangăii îşi pot lega curelele pentru a porni la drum!

* (Denunciare sau escusă sau ce?) „Egyetértés" dela 9 Ianuarie n. are sub rubrica „Vidék" între alte următoarea denunciare sau escusă:

„Dela Sibiiu primim şirele aceste! În cetatea Sibiiului este o foaie carea se chiamă *Telegraful Român*, susţinĕtorul ei este mitropolitul grecooriental, Miron Roman*); direcţiunea el io dă şi se ocupă cu politica, în deosebi cu afaceri de instrucţiune şi bisericesci. Foaia aceasta odinioară sub fericitul metropolit br. Şaguna era de un spirit blând în anii cei dintâiu ai metropoliei lui Miron Roman urma o atitudine patriotică deamnă de laudă, astăḑi? nu scim causa, dar aşa au devenit de estremă, ca Zastava şi nu se ocupă cu alt ceva decât cu tema: „Maghiarul omoară pe român pe toate terenurile," Cu „Telegraful Român" ne întâlnim apoi şi pe vêrfurile munţilor; îl afli pe masa fie cărui preot pentru că *musai* sĕ'l prenumere, apoi din acesta mai cu seamă comunele greco-orientale de trei ori pe septămână se adapă cu ură contra maghiarului. Preotul şi poporul cunoasce din novela aceasta tipărită, cursul lumii, afacerile ţĕrii, pentru că nu e cas, unde satul sĕ poată arunca o privire într'altă novelă şi cu deosebire într'una ungurească. Cât ar fi de folositoare edarea unei foi românesci cu directiune bună patriotică şi espedarea ei pentru un preţ cât se poate de eftin. Acum vorbesc de instrucţiunea română. Cum e scoala română? Sûnt şi scoale bune, vorbesc însĕ în genere despre maioritate. Deplorabile sûnt, padimentul e pământul, prin plafond se vede ceriul vênĕt, mobilele: una sau două bance de cârciumă, recuisitele: bastonul, învĕţători cu sutele numai cătane obşite (soldaţi demişi de serviţ) sau învĕţăcei veniţi acasă dela cetate, inspecţiune nimica, resultat nimica. Organele instrucţiunei se năpăstuesc apoi asupra preoţilor asupra metropolitului şi cer sĕ facă ceva. Metropolitului i scrie apoi protopresbiterul: că lucrul nu e aşa, că e reavoinţă în cestiune, ear' metropolitul gr.-or. *nu mai învrednicesce pe organele instrucţiunei nici măcar de un respuns,* ese însĕ în Telegraf, că maghiarul aici sau colo vrea sĕ omoare scoala românească. Faptă e, că causa scolară română în părţile transilvane este cea mai negleasă. Numai în câte un loc, unde sĕ află pptopresbiteri conscienţioşi, sûnt scoalele în stare bună, şi metropolitul în loc de a considera binevoitoarea atragere a atenţiunei se simte vĕtămat prin aceasta. Nu este nici un cas că din Sibiiu sĕ fie plecat vre o dată vre-un visitator de scoale ca sĕ se convingă cu ochii proprii de starea cea tristă. În faţa locului merge după placul fiesce căruia şi autoriritatea scolară este aceea, carea nu scie cum i se află scoala! Cu atât mai mult lucră în „Telegraf." Cu atât mai vêrtos înjură pe maghiar, că suprimă scoalele române. Meargă afară şi convingâse cu ochii proprii, că unicul inimic al scoalelor române e preotul român, atunci vaietele vor fi superflue."

Trei lucruri găsim noi în şirurile ḑiarului „Egyetértés", afară de minciunile cele multe parte estemporate, ear parte maliţioase: *a)* denunciarea, cualificând pe Telegraful de nepatriotic, cu care denunciantul indigită guvernului din depărtarea lui „Egyetértés" de sigur la vre-o disciplină mai severă pentru „Telegraf" de o parte şi de alta pentru metropolitul, care nu poate fi responsabil pentru un ḑiar politic dacă denunciantului nu i se pare patriotic de ajuns; *b)* slaba escusă sau rectificare a casurilor Alma, Valendorf, în fine *c)* potta de a redige vre-o foaie română „bună-patriotică" şi eftină, căci mare e şi minunată puterea fondului de dispositiune!

Lumea în deobsce ḑice, că soarele se tot mută în giurul pământului; inveţaţii, că pământul nu stă locului ci el se mişcă în giurul soarelui. Dacă scriitoriul „şirelor" se gândia la impregiurarea aceasta, poate că ajungea sĕ'şi esplice atitudinea „Telegrafului Român", care nu s'a schimbat; s'a schimbat inse a şovinismului, care mână cu iuţeală potenţată politica maghiară la estrem.

---

*) Respectivul ar trebuì se cetească testamentul fericitului metropolit A. br. Şaguna. Red. T. R.

* (Proselitism?) Dela Totoiu ni se scrie şi noi estragem, pe lângă toată reserva, că în comuna numită, unde lângă 145 familii greco-orientale ortodocse se află şi vre o 30 greco-catolice (unite), preotul gr. cat. Maxim: Jurca neliniscesce poporul gr. or. Cu scop a bună seamă, de a'şi înmulţi turma sufletească, îndeamnă, scrie corespondentul, pe creştinii gr. or. a'şi părăsi biserica, promiţênd funcţiuni numai cu a treia parte din ceea ce dau preotului lor greco-oriental. Ba se scrie în corenspondenţă, că a promis, doar chiar şi în scris, că pământul segregat pentru biserici şi scoale 'l va lăsa în folosinţa celor ce vor părăsi religiunea. Mai departe cetim în corespondenţă, că preotul gr. cat. M. J. în noaptea dela 7/19 Decemvre a. c., a adunat oameni de pe uliţi şi din cârciume şi i au dus la sine, unde le a dat vin de a beut până la meḑul nopţii. De acì, continuă coresp., s'au dus preotul gr. cat. cu vre-o 15 inşi, pe cari i a câştigat pentru credinţa sa, la cârciumă şi acolo au jucat împreună până de cătră ḑiuă. — Am regreta foarte mult, când ar fi tocmai aşa cele înşirate din corespondenţa din cestiune. N'au Românii destule necasuri: să se mai sfăşie şi persecute şi între sine?

* (Înmormêntarea lui Gambetta.) Pompa funebră a lui Gambetta a avut loc în mijlocul unei mulţimi nepomenită de lume; trecerea cortegiului a ţinut două oare. Mai multe, care încărcate cu coroane, aduse sau trimise din toate colţurile Franciei, mergeau înaintea carului funebru. Cortegiul a fost salutat în tot percursul său prin strigătele de trăească Francia! Trăească Republica! Întreaga poporaţiune a Parisului şi de prin pregiur s'a dus pe drumul cortegiului. Corpul lui Gambetta plecat dela palatul Bourbon la ameaḑi n'a sosit de cât după două oare la cimitirul Père-Lachaise, unde stătù espus în sala morţilor până au fost luate dispoziţiele spre a fi transportat la Nizza.

La cimitir, d. Devès, ministru al justiţiei, care fusese asemenea parte din cabinetul Gambetta, a pronunţat un discurs, în care a salutat remăşiţele mortare ale marelui patriot, care a căḑut prematur, dar care lasă Francia liberă şi prosperă. Ordinea republicană în năuntru şi demnitatea pacifică a Franciei în afară sûnt de acum înaintate afară de ori ce atingere.

Mai multe discursuri au fost pronunţate, unul între altele în numele societăţei Alsacienilor-Lorenilor din Paris, de cătră d. Chauffaur care a ḑis: „Datorim lui Gambetta o durere virilă. Marele patriot e mort, dar Francia e aici vie, viteză şi gata a respunde la apelurile destinului ei".

* (Târgul Sibiiului de earnă) care de astădată a fost luni, a treia ḑi de crăciunul nostru a fost slab, ca de multe ori de alte dăţi. E lucru aproape firesc. Românii, cari fac majoritatea ţinutului, nu 'şi lasă serbătorile de dragul târgului şi dacă lipsesc ei, lipsesc târguitorii.

* **(Pesteră interesantă).** Dela Cristeşti ni se scrie în 28 Dec următoarele: Deşi sunt preot în comuna aceasta Cristeşti de 17 ani precum şi locul natal totuşi nu avuseiu ocasiune aşa ca în 19/12 a. c. a vedea ceea ce voiu descrie mai jos. Fiind invitat de poporanul meu Mateiu Avram ca se servesc des de dimineaţa serviciul divin căci dênsul are voie ba sau şi pregătit a face cumând (pomeană). Invitaţi erau la 120 de persoane pre cum şi doi preoţi tot de confesiunea noastră Iacob Petric şi Stefan Ivascu. După ce se finì serviţiul divin cam pre la 10 oare dimineaţa plecaiu dela Sta. Biserica cu poporul întreg în numër de 60—80 persoane şi după cum poporul acesta e situat printre munţi şi locuri rele abia după 1 oară ajunserăm la locuinţa invitătorului acolo erau încă 10— 20 persoane asteptând sosirea mulţimei. Ajungênd la locul hotărit şi obiceiul fiind fuseiu silit am lua puţin timp de pausare, apoi la espresa dorinţă a invitătorului începui sinţirea casei (Feştania). Şi precând eram pe la sinţirea apei sosesc şi cei doi preoţi. După finirea feştaniei la care toţi 3 preoţi luarăm parte vedem afară o mulţime de popor bărbaţi femei afara de copii ca vre o 150 persoane.

Acum ce e de făcut? 'şi cugetă preprietarul pe când în odaia lui nu încăpeau mai mult ca vre-o 30 persoane. Ştiu ce vom face 'şi ḑise, vom merge în peştera din apropriere acolo e loc, se mergem dar căci după cum am auḑlt şi Chr. în pesteră sau născut ḑiseră alţi, şi aşa plecarăm trei preoţi în frunte şi apoi poporul neurmărea spre pesteră care nu era departe de casă ca vre-o 150 paşi şi ce se veḑi? acolo în pesteră pe unde întrarăm era o masă întinsă, pentru fie-care individ invitat era o doniţă (cofă) de brad, doi colaci şi o luminare aprinsă, conform datinei poporului. — După rugăciunea de masă apoi cu toţii ne aşeḑarăm pe bănci de trunchiu şi începură a gusta poporul rachiu mai întâiu şi bucate de post apoi şi câte 3—4 pocale de vin. După ce mulţimea să depărtà prela ale sale eu cu doi tineri împreună mă urcaiu spre fundul pescerei unde să vedeau gauri foarte mari, dar nu te poteai urca fără de scări. Văḑênd aceasta alţii cari cunosteau interiorul peşterei ḑiseră: „Ai voe Dle părinte să veḑi şi mai departe" merserăm şi mai departe spre stânga ca vre-o 10 stêng. şi întrarăm pre alta gaură dar aceea gaură era mai strimtă abia puteau merge două persoane alături ea, merserăm drept ca vre-o 10 stêng: apoi gaura era vintriş parte spre peştera cea mare unde nu puteai vedea nimic fără luminare, aprinseiu luminarea. Mergem, mergem dar dela un loc numai putem merge căci gaura aşa era de strîmtă încât abia puteam merge tîrîş pe pântece; de altcum te puteai convinge că e tăiată de mână omenească. —

Am mai mers aşa încă mult până în fine am ajuns la un loc ce era ca o odaie cât de spăţioasă, acolo ce să veḑi? făcută masă şi lângă masă nesce forme de oameni tăiaţi în peatră în chip de călugări cu cartea de rugăciuni în mână.

Erau încă o mulţime de găuri într'o parte şi într'alta dară nu m'am mai putut urca. Stânca în care e peştera de partea de cătră răsărit are o înălţime aproxinativ de 200 sting. şi o lăţime ce de 100 sting.

Această peşteră după spusele celor bătrâni ar fi fost asilul creştinilor pe timpul păgânismului şi tot odată şi asilul multor locuitori de prin pregiur în timpul de grele suferinţe ale românilor persecutaţi, ba chiar şi din ţeară*) şi-au aflat scăpare pe aici în anul 1848

Mateiu Moruşca,
preot gr. or.

* Mortalitatea în Sibiiu din 1882) a fost cu totul 721 indivíḑi; 390 parte bărbătească şi 331 parte femeiască. După vêrstă: 40 s'au născut morţi; până la 2 ani 165, dela 2—5 ani 48: dela 5—15 ani 51; dela 15—25 ani 58; dela 25—40 ani 79; dela 40—50 ani 73; dela 50—60 ani 59; dela 60—70 ani 72; dela 70—80 ani 64; dela 80—90 ani 11; dela 90—100 ani 1. După causele morţii: nenorociţi 3; sinucişi 9; de dinţi 10; de sgârciuri (cârcei) 22; de inflamaţiuni 99; de erupţiuni friguroase 88; de apoplecsie şi paralisie 73; de boale în sânge, inclusive difteritice 91; de apă 32; tuberculoşi 72; de friguri seci (lentă) 26; degeneraţiune 35; slăbiciune de bătrâneţe 39; debilităţi 25; din alte cause 34

*) „Ţeara" numesc munteni din giur comunele de sub poalele munţilor unde se află viţa de vie.

* (Bubatul.) Vêrsatul grasează în Bistriţa. În suburbiul de jos s'a închis din causa acestei epidemii scoala.

* (Ape mari.) Budapesta, după telegrame dela 8 Ianuarie este în pericul de a fi înundată. Dunărea a crescut mereu. În cercul III a întrat apa. Sorburile (pumpele) sûnt în neîntreruptă activitate. — Dela Raab se telegrafează că apa a înundat suburbiul Ujváros. Győrsziget este deja prada înundărei.

* (Despre apele mari în Ungaria) se telegrafează dela Budapesta în 9 Ianuarie n. că apa în Dunăre s'a urcat de doi centrimetri. Starea a fost aşa dară alaltă eri 670. Insula Schütt şi Margareta din Dunăre este inundată.

* **(Tragerea loteriei Esposiţiunei Triestine)** după însciinţarea ce ni s'a făcut, s'a amânat pe 18 Februarie n.

* (Unde dai şi unde crapă) Cetim în „Resboiul": Find-că vorbim de falimente, să notăm una nostimă.

Toată lumea cunoasce faimoasa circulară a principelui Bismarck cătră camerele de comerciu din Germania, prevestindu-le să se ferească de comerciul român, că în România dau toţi faliment.

Bine că ce e german nu dă faliment nici odată: numai agentului consular din Botoşani d. Baker i s'a întâmplat în calitate de comisionar al casei Fister din Leipzig, că a dat an în numele acelei case un faliment pe înfundate, în care mulţi ş'au lăsat din banii lor.

Oare pe asta a sciut'o escelenţa dela Varzin.

Loterie.

Mercuri 10 Ianuarie n. 1883.

Sibiiu: **56 81 9 17 28**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 9 Ianuarie n. 1883.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.20	118.55
Renta de aur ung. de 4%	85.50	85.50
Renta ung. de hârtie	84.75	84.95
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	115.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.75	89.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.—	93.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	97.75	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	95.40	95.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.— 95.25	95.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	98.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	97.75
Sorţi ungurești cu premii	114.—	113.75
Sorţi de regularea Tisei	109.25	109.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.90	76.85
Datorie de stat austr. în argint	77.70	77.75
Renta de aur austriacă	95.85	95.50
Sorţi de stat dela 1860	130.30	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	834.—	835.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	274.—	273.50
Acţiuni de credit austr.	284.10	284.40
London (pe polița de trei luni)	119.40	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.63
Napoleon	9.47	9.47
100 marce nemţesci	58.52½	58.52½

Nr. 186. [329] 3—3

EDICT.

Marina născută Stanciu Marcu din Gurariului, carea dela anul 1878 a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Dumitru Arsenie tot de acolo şi pribegesce în lume fără a să sci ubicaţiunea ei, — prin aceasta să citează, ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict să se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat de bărbatul ei.

Sibiiu, 18 Decemvre, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Săliştei ca for matrimonial de I. instanţă.

Nr. 37 ex 1883. [336] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Pentru liferarea de **1024 metrii cubici de lemne de ars,** recerute de Institutul reg. ung. pentru alienaţi, şi anume pentru timpul de 1883/4 se escrie în înţelesul înaltei ordinaţiuni ministeriale un concurs.

Oferte scrise, timbrate cu 50 cr. conţinênd 200 fl. v. a. ca vadium şi sigilate pentru aceasta liferare să se prede la subsemnata Direcţiune până în **30 Ianuarie a. c. la 12 oare de ameaḑi** şi în ele trebue să fie descris soiul, lungimea şi grosimea lemnelor oferte, asemenea şi aceea că pentru cât voesce oferentul a aduce metrul cubic de lemne de fag, şi pentru cât cel de stejariu.

Oferte, care nu corespund acestei publicaţiuni, ori cari sosesc întârḑiate, nu se pot lua în considerare.

Sibiiu în 5 Ianuarie 1883.

Dela direcţiunea Institutului reg. ung. pentru alienaţi.

Publicaţiune.

„Restauraţia" din grădina Nr. 3. în *strada Schevis* se dă în arêndă.

Condiţiunile mai de aproape se pot vedea în cancelaria subsemnatului inspectorat în *strada măcelarilor Nr. 32.* unde se primesc şi ofertele.

Sibiiu, 3 Ianuarie 1883.

Inspectoratul localităţilor archidiecesane. [334] 2—3

100 de stângini metr.

lemne de foc (fag şi 17 stângini brad) se află de vêndare **loco** Tălmaciu (Balta neagră.) Asignaţiuni se pot căpăta la Administraţiunea redacţiunei sau la D. Paroch **Emilian Cioran** în **Reşinari.**

[328] 3—3

Nr. 5886. 1882 [335] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalulu reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţa publică, că în privinţa concesiunei comasarei generale a hotarului comunei Haşfaleu se pune termin **ḑiua de 20 Februarie 1883 d. a. la 3 oare** în satul Haştalău ta casa judelui comunal, pe caretermin toţi proprietarii din comună sûnt avisaţi cu aceea că părţile care nu se vor presenta se consideră ca şi când ar consimţì cu comasuţiunea, — şi că esemplarul cel dintâiu al petiţiunei se poate vedè la tribunal. Pertractarea o conduce Nicolae Székely judecător reg. dela tribunal

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ddto 11 Decemvre 1882.

Nagy Lajos m. p. pres. — **Butak** m. p. notar.

Nr. 5735 1882 civ. [332] 3—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea rugărei lui Teodor Cozocea proprietar din Elisabetopole cu privinţă la concesiunea comasărei hotarului Elisabetopolei s'a ficsat pe **ḑiua dela 22 Ianuarie 1883 înainte de ameaḑi la 9 oare** la acest tribunal regesc în sala cea mică de şedinţe, ceea ce se aduce la cunoscinţa proprietarilor interesaţi ca să se presenteze acolo pe calea publicităţii pe pe lângă observarea că aceia, cari nu se vor fi presentat, în 'înţelesul art. de lege XLV §. 9 se consideră că cousim cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole ţinută la 4 Decemvre 1882.

Nagy Lajos m. p., presid. — **Butak** m. p., notar.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

Redactor răspuṇḑător **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

de reformă agrară. Dar ceia ce iar nu s'a relevat îndestul este că între cei doi vechi coreligionari politici esistă o divergință de opinii în privirea politicei esterioare și îndeosebi a cestiunii Dunării, încă de pe timpul pe când Rosetti era alături cu Bratianu ministru de interne.

Pentru direcțiunea pe care de pe atunci încă o apucase Rosetti, e semnificativă împregiurarea, că spiritualul jurnalist Ventura care, prin mijlocirea lui Cogălniceanu, deduse publicității anteproiectul și făcuse din el obiectul unei agitații, evident contrare Austriei a fost numit în toamna anului trecut șef al unui birou de presă, ce se pretindea că atârnă de ministeriul de esterne, dar în realitate era inspirat de Rosetti. Nu se scie nici până acum cât de mari deveniră divergențele de opinii între Rosetti și Brătianu când acum o jumătate de an cel dintâiu s'a retras din capul ministeriului de interne. Numai un lucru e de observat că, de odată cu retragerea sa, s'a desființat și biroul de presă și Ventura a fost demis, fără de a i se fi denunțat angagiamentul de mai nainte. E cunoscut apoi că și pe urmă, Rosetti au spriginit politica Rusiei în cestiunea Dunării, opusă Austro-Ungariei și Germaniei, pe când Brăteanu crede din contra că trebuie a se evita atât o atitudine prea accentuată împrotiva vecinului stat habsburgic, cât și o concesivitate care ar atinge demnitatea României. Nu mai e îndoială că neînțelegerea dintre cei mai de căpetenie, ba chiar unicii conducători eminenți ai partidului liberal, an contribuit a aduce o descompunere totală a actualeì majorității parlamentare, ear că impregiurările stau astfel nu se poate atribui decât agitațiunii partidului rusesc. Rosetti, a cărui ambiție de șef de partid merge adesea mai departe decât chiar idealismul său, pare a trece cu totul cu vederea, că de o camdată vecinul dela nord vrea înlăturarea lui Brătianu (?) și că în cas dacă acest om eminent ar cădea jertfă întrigilor aripei stânge a naționalilor liberali, ce ține cu Rosetti și atacurile amicilor Rusiei din Moldova, strălucirea guvernamentală a liberalilor ar ajunge curênd la capĕt și s'ar face loc unui cabinet care ar sta în solda Rusiei (?) Brătianu vede mai departe decât coreligionarul său politic de odinioară și — putem fi convinși — că mai de grabă ar avè recurs la disolvarea camerilor, decât să înainteze poftele de supremație ale Rusiei prin mănținerea actualei stări a partidului. Dar chiar în acest cas persistă pericolul ca la nouĕle alegeri, influența Rusiei să fie mai tare decât creditul omului de stat, în contra căruia, cu toate numĕroasele merite pentru ridicarea patriei sale, se poate ridica imputarea, că a îngăduit atât de mult timp corupțiunea înlăuntrul propriului său partid și mai cu seamă în șirurile partisanilor mai de aproape ai lui Rosetti.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sadu, 3 Iulie. Prin hârtia prea onoratului oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu ddto 14 Iunie Nr. 188 ex 1882 întreagă preoțimea din acest tract a fost învitată a se întruni pe ḑiua de 2 Iulie st. n. a. c. în locul central al ppratului, adecă în Sibiiu. Scopul acestei într'uniri precum se scie a fost alegerea membrilor clericali ad hoc pentru sinodul ppresbiteral electoral.

Cât interes și considerare a arĕtat către acest act nu de mică însemnătate pentru constituția noastră bisericească, preoțimea din acest tract, ne-a dat destulă dovadă absența a mai mult ca de jumĕtate a celor învitați.

Să scie că ppresbiteratul Sibiiului după organisarea cea nouă constă din 24 comune cu 35 preoți: parochi, administratori parochiali și capelani, cari, credem, toți au drept dară și datorință a lua parte la actul din cestiune.

Oare ce ar ḑice acel bărbat, al cărui nume e întregei Europe cunoscut și pre care eu din reverință mĕ sfiesc al mai amintì, când ar vedè, cum se respectează din partea unora — marele sĕu op „Statutul Organic“ ?!

Mi se va reflecta că unii din causa bătrênețelor și a neputinței nau putut participa. Conced aceasta; însĕ din 18—19 absentați nu sûnt toți bĕtrâni și neputincioși. De aceștia sûnt numai 2—3, ceilalți 'mi sûnt toți cunoscuți, sûnt tineri. — Dacă noi nu urmăm după prescriptele Statutului organic, cum vom putè ascepta aceasta dela mirenime?!

Așì avè mai multe de ḑis, însĕ cu altă ocasiune; de astădată încheiu cu dorința, ca de una parte împărțirea darurilor — să se întêmple mai cu ecuitate, eară de altă parte să ne nisuim cu toții a satisface Statutului organic, în cele ce ne ating pe noi.

Ioan Popoviciu,
preot.

Zarand, în 1/13 Iuliu 1882. În 25 a. c. sa ținut în sala gimnasiului din Brad esamenul din limba română și din religiune cu fetițele române dela scoala de stat maghiară din Brad.

Învĕțătoriul esaminatoriu a fost domnul I. German învĕțătoriu la scoalele normale din Brad. La esamen au fost presente 13 eleve în etate cam de 7—15 ani. Resultatul esamenului a fost foarte satisfăcĕtor și noi părinții nu avem decât se fim recunoscĕtori dlui G... pentru energia ce a desvoltat întru instruirea fetițelor române gratuit. Așì scrie mai multe relativ la acest esamen dar mĕ tem, a nu vătĕma modestia demnului învĕțător. Ceea ce ma îndemnat se scriu relativ la acest esamen au fost următoarele: În Brad esista scoala maghiară reformată cu doue învĕțătorese cari se plătescu de către stat, comuna politica Brad încă contribue cu 200 fl. Elevele române, cari sûnt obligate a cerceta scoala, sau cercetează scoala maghiară sau nu cercetează de loc.

Astfel majoritatea elevelor dela scoala de stat sûnt române. La scoala populară română din loc, organele comunali se îngrijesc ca fetițele se nu cerceteze.

Educațiunea ce au primit fetele române la scoala maghiară de vre o 6 ani în coace a fost cu totul maghiară.

Ne trămiteam fetițele la scoală cu simțeminte românesci și când eșiau din scoală erau mai bune maghiare ca române. Aceasta ne pusese pe gânduri și nu sciam ce era de făcut?

Domnul G... însĕ ca bun român și om interesat, începând în acest an a propune limba română și religiunea la fetele române prin esamenul ținut a dat dovadă, că va scì paraliza influențele stricățioase ce ar fi potut avea scoala maghiară asupra fetițelor române. Sperăm că domnul G... bucurânduse de încrederea familielor va sădì în inimile junelor mlădițe iubirea de națiune și iubirea de tot ce e românesc.

În 2 Iuliu domnul G... a ținut esamenul cu elevii aplicați la meserii în Brad. Numĕrul elevilor aplicați la meserii se sue la 13 înși dintre cari 9 români. Încă din toamnă începând domnul G... a ținut pre septămână câte trei oare de prelegere dela 7—8 seara. Ce e mai mult dênsul pre lângă propunerea grătuită a dat dela sine și bani pentru illuminare. Dênsul a făcut adevĕrată jertfă.

Esamenul cu meseriașii au reușit bine. Dintre 13 elevi 3 înși după mărturisirea dinșilor nu au sciut la începutul anului nici scrie nici cetì. Acum la esamen ceteau bine și scriau în limba română; ear rĕspunsurile celoralalți din comput, limba română, limba maghiară și comptabilitate au mulțămit publicul present.

După cum se vede domnul G... și a pus la inimă cultivarea tineretului român din Brad, ceea ce i servesce spre onoare. Atrăg atențiunea celor competenți!

Un părinte.

Dela Panciova, În 10, 11 și 12 Iulie c. n. se ținu a XVI adunare generală a „reuniunei învĕțătorilor sud-ungariei“, la care participară foarte puțini învĕțători (abia vre o 200,) din causă că Panciova nu e un loc central al reuniunei, apoi nici comitetul local nu se îngrigì mai energic de întreprinderea escursiunilor proiectate la Belgrad, Semlin, etc. La adunare a mai fost presenți comitele suprem opidan și trei inspectori regesci. Concert, teatru și alte festivităț în onoarea reuniunei nu au lipsit. De oare ce această reuniune este cea mai renumită și mai activă în Ungaria, aflu de bine a amintì câte-va obiecte mai interesante discutate în adunarea generală de acum.

Un esmis a inspectorului de mătăsărit ținu un discurs interesant despre staraa actuală a mătăsăritului și despre cultura vermilor de mătasă. Un învĕțătoriu făcu propunerea motivată, ca acelor copii obligați a cerceta scoala, cari au împlinit anul al 12-lea al etății, însĕ nu au absolvat scoala poporală, să li se impună obligamentul de a mai umbla încă 2 ani la scoală, în care causă ar fi bine să se adreseze o representațiune la ministeriu. Propunerea aceasta să respinse. Dintre tot fu mai interesant discursul învĕțătoriului D. despre asiluri pentru copii, propunênd înființarea unui asil de copii, (Rettungsanstalt) pe teritoriul reuniunei cu ocasiunea sĕrbării mileniului Ungariei. Comitetul central s'a adresat către cele mai multe reuniuni din Ungaria, ca aceste să constitue fie care câte un asil pe teritoriul lor. Vorbitoriul își motivă propunerea sa prin aceea, că atunci s'ar pune pedeci proletariatului, socialismului, comunismului și nihilismului în Ungaria. Dsa a uitat să ne spună că maghiarisarea încă e un scop principal al acestor institute humanitare. Inv. K. vorbì pentru apĕrarea animalelor. După ce arĕtă prin câte va anecdote istoricul apĕrătorilor de animale, propuse a se înființa în sinul fie cărei reuniuni înv. câte o societate pentru apĕrarea animalelor după normele propuse de deputatul dietal Otto Hermann. Adunarea primì propunerea întru atâta, că învĕțătorii să vorbească în scoală cu mult respect despre animale. Înv. Sz. vorbì despre unitatea formelor de scriere în toate scoalele Ungariei, propunênd reuniunei a se adresa la ministeriu, ca se recomânde Nemților să nu mai scrie cu scrisoare curentă, ci cu litere unguresci, adecă latine. Dsa afirmă că atunci Nemții ar fi mai buni patrioți. Propunerea de a mijlocì la ministeriul în aceasta causă, fu respinsă. Contra Schulvereinului să mai aduse un protest, însĕ cu multă sfială. Președintele aduse la cunoscință că dela comitetul central al reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din Caransebeș, a sosit o scrisoare în care se esprimă mulțămită reuniunei înv. sud-ung. pentru simpatiile arĕtate reuniunei române. Durere, că aceasta adresă nu s'a cetit, fiind de față numai cinci români.

Adunarea hotărì, că organul reuniunei (Közlöny,) care apare în limba nemțească și ungurească, să înceteze, de oare ce nu corespunde scopului său aparênd numai odată în lună. Din raportul președintelui Schäffer se vede că nu toți Nemții sûnt „buni patrioți“ căci un învĕțătoriu diriginte din Hatzfeld, președinte a subreuniunei de acolo, în o corespondență către președintele Sch., a numit stilul patriotic din o scrisoare a acestuia de „stil brutal“ etc.

Alte obiecte de mai puțină valoare nu amintesc. Observez numai atâta că în anul acesta toate discursurile s'au ținut în limba ungurească, preeând în anii trecuți Nemții și Sêrbii încă și au deschis gura. În anul trecut s'a ținut în Oravița primul discurs român (despre educațiunea religioasă) de I. Moldovan înv. în Satul-Nou. Atunci germânii (deutsche Ungarn) au cam strîmbat din nas temêndu-se de limba românească.

Vom vedè până unde vor ajunge Ungurii germâni cu vitejia lor!

---

gură și că Ismail profitase de educațiunea sa europeană.

Vice-regele instituì. mai întâiu tribunale apoi scoale de fete.

Acest din urmă fapt, mai ales, nu este foarte însemnat? Eacă un barbar care dela cea dintâiu vedere ajunge se înțeleagă ceea ce a trebuit mult timp se priceapă națiunile civilisate, adecă: că femeia făce pe bărbat, și începe educațiunea poporului său prin aceea a femeiei!

Aceste reforme n'au avut vreme să'și dea rodul. Succesorele lui Ismail neavênd nici o dorință de a respândì instrucțiunea la poporul său și toată lumea în această țeară avênd obiceiul să'și reguleze gusturile după acele a le suveranului, scoalele se închiseră îndată.

Când Controlul anglo-frances fu stabilit în Egipet, produse o mare neplăcere lui Ismail; cu toate aceste trebuì să se supue și restituì, după cum am ḑis, o parte din pămênturile pe care le luase pe nedrept.

Ordinea se stabilì în finanțele egiptene și această admirabilă țeară dă earăși venituri mari.

Era foarte bine; dar fără a face acì o critică neoportună acestui Control, trebue să spunem că persoanele însărcinate de al esercita avură nedibăcia de a reduce la nimic pe Ismail și de al umilì înaintea poporului său. Aceasta fu o greșală; nu trebue în țerile orientale, se distrugi autoritatea Suveranului; căci afară de ea, nu mai rĕmâne nimic.

Ismail nerăbdător de jugul ce Nubar făcea se apese asupră, se otărì se scape de el și recurse la periculosul mijloc de a rescula armata. Aceasta fu revolta dela 1878, unde Arabi puse fără se scie probabil, basele norocului său de astădi.

Nubar căḑu; contra-lovitura căderei sale a fost bine simțită de capitaliștii englezi și francesi. În fine Ismail fu detronat. Restul se scie.

„Le Messager de Vienne.“

Afacerea dela Tisza Eszlar.

„Függetlenség“ scrie că pe Ester Solymosi a vêndut-o nașul ei un așa numit Huri, om cu stare pentru 500 după alții 1000 fl. Huni nu s'a gândit că afacerea aceesta va avè un sfârșit așa de tragic adecă moarte; el s'a tocmit numai ca să i ia puțintel sânge.

Nyregyháza, 17 Iulie.

După „Egyet.“ Eri noaptea la 12 oare 5 păḑitori înarmați au petrecut pe un jidan prins la Tisza-Eszlár.

Scirea că au voit se spargă locuința judelui invest. Bary noaptea se adeveresce. Patru oameni necunoscuți, erau la ușa judelui inv. Bary încer-

când a o sparge; însĕ la lătratul cânelui s'a trezit sluga în grajd şi i-a alungat.

Egyetértés Iuliu 18.

Eötvös va apĕra pe Iosef Scharf, hahamul din Eszlár şi pe socia acestuia. Alecsandru Funtak va apăra pe Solomon Schwarz, noul haham din Eszlár şi pe Brann Lipot, şi Horanszky Nandor pe Iunger Adolf, Brann Avram, Weisstein Lazar, Lustig Samuil: Taub Emanuil şi pe Rosenberg Hermann. Pe ceilalţi acusaţi îi vor apĕra advocaţii din Niregyháza.

„*Eötvös*" *a seară* a şi sosit la Nyiregyháza. Funtak Sándor şi Horansky şi-au pus substitut pe „Eötvös", provĕdĕndu-l cu plenipotenţe.

Varietăţi.

* *(Bibliografic.)* „Raportul comitetului Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina despre trebile şi lucrările sale in 1880 şi 1881".— Din raport aflăm între alte că şi Societatea pentru cultură etc. a adoptat ortografia stabilită de academia din Bucuresci: că la începutul anului scolastic 1881/2 conform încuviinţărei date de ministeriu s'a introdus limba română deocamdată în doue clase paralele dela gimnasiul gr. or. din Suceava; că are sĕ clădească un edificiu nou al societăţii, care va fi folositoriu pentru societate; că s'a sporit biblioteca cu 95 de opuri în 98 de tomuri, 27 fascicule, 11 tablouri şi 3 mape; că are 8 membri onorari, 17 fundatori, 118 ordinari şi 5 activi; că are avere de 16,565 fl. în imobilii, 700 fl., 7,200 franci şi 1,500 galbeni în obligaţiuni, 5,000 fl. bani gata cu un venit disponibil de 2251 fl. 29 cr. pe an. Cheltuelile între cari sûnt socotite şi subvenţiunile pentru elevi meseriaşi şi studenţi nu trec preste suma disponibilă.

Acesta raport se va presenta adunărei generale, care se va într'unì în Cernăuţi Marţi în 13/25 Iulie a. c. la 10 oare dimineaţa în localităţile societăţii.

* (Societatea literară ungară) care merge sĕ viziteze oraşul Turnu Severin cetim în „Pesti Napló", se compune, din 200 de persoane bărbaţi de litere, erudiţi şi artişti. Aflăm că guvernul a dispus sĕ facă o primire strălucită acestor călĕtori la sosirea lor pe teritoriul român. „Gazeta de Roumanie" spune că ministeriul cultelor şi instrucţiunei publice va fi represintat de d. Dr. Dumitrescu dela facultatea de litere din Iaşi, şi Academia română de d-nii D-rii. Brânză şi Felix.

* (Decorat.) A. S. ducele de Nassau a conferit ordinul Leului de aur, în gradul de comandor, dlui major Rudean, comandantul batalionului I de vênători aflat în garnisoană la Sinaia. „Rĕsb."

* (Misiunea otomană), aflată sub conducerea lui Dirigalki-paşa, care a fost la Berlin se ducă împĕratului Germaniei nisce cai arăbesci din partea Sultanului a trecut ieri prin Bucuresci întorcându-se la Constantinopol. „Rĕsb."

* („Columna lui Traian") (revistă mensuală pentru istorie, linguistică şi psicologia poporană snb direcţiunea dlui B. P. Hâjdĕu) în Nr. 6 pe luna lui Iunie cuprinde următoriul sumar:

Zilot Românul: Înainte de Tudor Vladimirescu. Cronică inedită.

S. Fl. Marian: Din fermecile poporului român din Bucovina.

N. Densuşianu; Monumente pentru istoria ţĕrei Făgăraşului.

Dr. At. Marienescu: Novacesci. Balade populare inedite de preste Carpaţi.

B. P. Hâjdĕu: Manuscriptul românescu 1574 aflător la London în British-Museum.

G. Chiţu: Domn - Doamnă. *Dominus - Domina.* Notiţă filologică.

B. P. Hâjdĕu: Ghioc (Dioc) şi Sglăvoc (Sgăvog, Sclăvoc). Un dublet greco - latin.

Climescu, Curpăn, Petrov şi Pătu: Din obiceiurile juridice ale poporului român în districtul Bacău.

„Resb."

* (Esundări). Cibinul a eşit din alvie pe mai multe locuri. De asemenea şi alte riuleţe s'au făcut riuri Toate aceste în urma ploilor torenţiale de eri. Comunicaţiunea postală între Sibiiu şi Făăraş întreruptă.

Posta din urmă.

Arabi-paşa a dat ordin ca dările de acì înainte sĕ i se plătească lui. Arabi paşa are pretini în giurul Chedivului, car iîl înformează despre toate. — Prefectul poliţiei din Cairo a interdis lui Arabi paşa mergerea acolo. — În Zagazig, Manzureh si în Tantah Egiptenii au măcelărit pe Europeni. — Guvernul britanic şi cel francez sûnt de acord în privinţa ocupărei Egiptului.

Loterie.

Mercuri 19 Iulie n. 1882.

Brün: **74 11 32 64 47**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 18 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.95	119.90
Renta de aur ung. de 4% . .	89.10	89.15
Renta ung. de hârtie	87.20	87.20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.75	91.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	96.20	96.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.50	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.70	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50 97.78	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.25	97.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	120 25	118.75
Sorţi de regularea Tisei . . .	111.—	110.72
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.20	77.10
Datorie de stat austr. în argint .	78 —	78.—
Renta de aur austriacă	95.10	95.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	131.25	131.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	827.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	328 25	323.—
Acţiuni de credit austr. . . .	326.50	326.3
London (pe poliţa de trei luni) .	120.55	120 50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.57	9.56
100 marce nemţesci	58.85	58.80

Nr. 76. [115] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Dumbrava, protopresbiteratul Sz.-Reghinului, se escrie concurs cu termin de 30 ţile dela prima publicare.

Emolumentele sûnt:

1. În bani 100 fl. v. a.

2. În naturalii: folosirea a douĕ jugĕre pămênt arătoriu în valoare de 20 fl.

Cuartir natural în edificiul scolar, eventual relut de cuartir.

La alegere se vor admite numai indivizi cu atestat de cualificaţiune învĕţătoresc. Cererile instruite conform statutului organic şi a regulamentului congresual din 1878 sûnt a se adresa la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Szasz-Reghinului Idicel, posta ultimă Sz.-Regen.

Idicel, 30 Iunie 1882.

În conţelegere cu comitelul parochial.

Galaction Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr. 174 [118] 2—3

EDICT.

Maria născută Nicolae Cornei din Colun; soţia legitimă a lui Ioan Zacharia Constantin din Stupinile Braşovului, care de şease ani de ţile pribegesce in lume, fără ubicaţiune cunoscută şi fără a se sci deacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea şi încuviinţarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 22 Martie a. cur. Nr. 833. B. citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră şi în absenţa ei se va pertracta şi decide procesul divorţial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Braşov, 1 Iulie, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Braşovului I. ca for matrimonial de prima instanţă.

Licitaţiune minuendă.

Conform planului şi preliminariului de spese de nou elaborate, şi aprobate din partea Veneratului Consistoriu diecesan Aradan în şedinţa din 10/22 Iunie 1882 sub Nr. 1504, — se escrie concurs de licitaţiune minuendă pentru edificarea Bisericei gr. or. române din opidul Petriş, comitatul Arad, protopresbiteratul Totvaradia, — cu preţul esclamării de 13 634 fl 80 cr., — carea licitaţiune va avè loc în localitatea scoalei române din Petriş la 25 Iulie (6 August) 1882 în oarele ante meridiane.

Planul cu operatele lui şi condiţiunile de licitare se pot vedea la presidiul Comitetului parochial în Petrişu. Stând la dispositiunea comunei bisericesci 56 mii cărămidă 260 metri cubici peatră de munte în valoare de 1360 fl. v. a. întreprindĕtoriul are se primească acest material avênd a se detrage preţiul lui, din suma stipulată în contract,

Se avisează toţi acei Domni architecţi, care ar dorì a întreprinde aceasta edificare, ca pe terminul sus indicat sĕ se presinte la licitaţiune, avênd ante de licitare a depune ca vadiu 8% a preţului de strigare, care poate fi ori în bani gata, ori în papiruri de valoare, garantându se edificarea licitantelui, carele va face cel mai jos obvenitoriu ofert pentru Cassa Bisericei.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Petriş la 29 Iunie (11 Iulie) 1882. [119] 1—3

Iosif Cimponeriu, preot ca presedinte.. **Georgiu Cioseşcu,** notariu.

Coase

pentru cositul cerealelor (bucatelor)

cu care un om poate così 1½ jug. pe ţi **fl. v. a. 2.50** dărabul

are onoare a recomanda P. D. domni economi.

Andreiu Rieger.

Fabrică şi deposit de maşine agricole, aparate şi prăvălie de ferărie.

Sibiiu. [116] 3—3

Nr. 2071—1882 civ. [113] 3—3

Publicaţiune.

Din partea subscrisului ca jude esmis al tribunalului ung. din Dej se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul segregărei locurilor din comuna *Vale* (Tóthfalu) spre rênduirea representanţilor, alegerea inginerului şi preliminariul de spese, am pus ţi de pertractare pe **4 Septemvre 1882 la 9 oare dimineaţa** în comuna *Vale.*

Provoc deci pre toţi cei interesaţi în această comasare cu titlu de proprietari sĕ se presenteze la pertractare, cu atât mai vêrtos; deoarece nepresentarea lor nu va impedecă cursul lucrărilor, şi nu va servi de pretecst ca remediu de drept.

In numele tribunalului.

Dej, 11 Maiu 1882.

Hoszu László m. p.,
jude esmis.

Nr. 3501—1882 civ. [114] 3—3

Publicaţiune!

Spre a putè face lucrările de transacţiune în obiectul segregărei de pădure în *Christoţel* (Kiskrisztolcz) şi spre incercarea esecutărei pe cale pacînică se decide ţi de pertractare **10 August 1882** şi următoarele la faţa locului în comuna *Christoţel,* la care sûnt citate părţile interesate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Dej 9 Iulie, 1882

Veszprémi Antal m. p.,
jude esmis.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lûngă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 2—12
Deposit de maşine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trai nice şi se pot lesne desface şi compune.

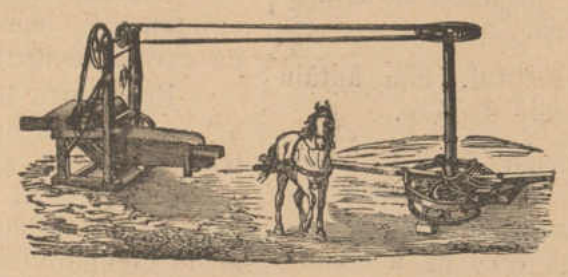

Avis pentru posesorii de pămênt şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 9

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 79. Sibiiu, Sâmbătă 10/22 Iulie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Contraste?

„Magyar Polgár“ din Cluj este așa de afabil încât din abundanța creerilor dlor colaboratori ai sĕi ne face onoarea în unul din nrii sei mai recenți a ne cualifica pe noi și pe Românii de dincoace, comparându-ne cu cei de dincolo de Carpați.

Ca se aibă și publicul nostru ocasiune a cunoasce tonul de „bunacuviință“ al „cavalerescului“ diariu din Cluj vom spune, că din incidentul escursiunei literaților și erudiților maghiari în România, s'a demis, după ce ne dăscălise într'o notiță plină de „bunăcuviință“, și la un articulaș de fond. Lăsăm dar la o parte notița, căci pentru a cunoasce „înțelepciunea“ ajunge de multe-ori un cuvêntel „chibzuit“. Și „M. P.“ e *maister* în d'al de aceste.

Articulașul află că Românii din România sûnt cu totul altfel de oameni, nu ca cei de aici. Ei, adecă Românii din România, judecă cu totul altfel lucrurile din Ungaria, de cum judecă cesti de aici. „Mintosul“ diariu află, negreșit, și causa. Cetitorii nostri vor crede că necunoascerea referințelor noastre de aici și prea multele ocupațiuni cu afacerile lor va fi causa de Românii din România judecă altfeliu referințele noastre. Se înșeală dacă cred așa. Causa, și aceasta trebue se-o credem, pentrucă „Magyar Polgár“ e scris de oameni cu minte, causa este că Românii din România „privesc mai cu sânge rece lucrurile din Ungaria“. Românii de dincoace nu pot privi astfeliu lucrurile din mai multe cause „M. P.“ le și spune.

„Magyar Polgár,“ în adûnca sa pĕtrundere, a aflat că inteligența română din Ungaria, și care scrie în diare *„e lipsită de creeri,“* „în căpățînele (koponya) lor nu este de cât apă leșiatică“ și ca urmare firească, nici cunoscințe positive și sistematice nu pot sĕ'și agonisească, ci eac'așa, sciu și ei, de ici de colea, câte ceva și apoi fragmentele aceste de cunoscințe, adecă sterpiturile de cunoscințe, le îndrugă mereu în variante. Românii din Ungaria, sau mai bine inteligența lor, e o adunătură de proletari și de aceea nu 's mulțămiți cu nimica.

Eată oamenii cari sciu bună cuviință cum scriu de ales, de frumos, de îndoioșitoriu, pare că 'ți vine se fugi cu articulul în buzunariu sĕ'l cetesci în loc de toast la vre-unul din bancheturile escursiunei. Dar aceasta numai așa în parantesă.

A aflat totuși inteligentul și cu sciință sistematică-positivă învestitul „Magyar Polgár“ și *un* român în Transilvania cu avere de 300,000 fl. Dar, pĕcatele lui, nu scie nici cetì nici scrie; cu toate aceste „M. P.“ ne asigură, și cine sĕ se îndoiască! — că e patriot bun. El nu face la puiu de om-ungur nimica. Din contră el spune „agitatorilor inteligenți“, se înțelege români, cari au umblat sĕ'l câstige, că Ungurii sûnt oameni cum se cade; el, adecă românul cu avere, ne asigură „M. P“, nu găsesce la Unguri alte scăderi decât că sûnt „economi slabi, risipitori de avere,“ căci el „toate moșiile câte le are „le-au cumpĕrat dela Unguri“, așa dară ce sĕ se amestece el în certe cu Ungurii dela cari s'a îmbogățit.

„M. P.“ ar dorì se fie mulți români de aceștia. O fi!

Toate aceste și altele ca aceste le spune articulașul de fond al diarului „Magy. P.“ în ton de catedră. Românii și cei de aici și, dacă vor avè lipsă, și cei din România, pot învĕța mult, foarte m lt dintrînsul.

Ce au dis „Pesti Napló“ despre noi, sciu cetitorii.

Ar mai fi de lipsă, și dacă am dispune de timp de ajuns, am spune și ce dic alte foi maghiare despre noi Românii „cei fără creeri“. Atâta mai adaugem, că „Egyetértés“ închee o notiță a sa privitoare la articulul nostru din Nr. 74 al „Tel. Rom.“ dicênd, că cei din România nu se vor uita în gura noastră.

Când vorbesc atâți înțelepți, acei „fără creeri“ trebue se tacă.

Mulțămind atât lui „M. P.“ cât și celorlalte diare maghiare pentru „binevoitoarea“ lor condescendență, credem a nu face eară vre-o „neghiobie“, reproducênd o voce diaristică, nu de ale noastre de ale „descreeraților“ „proștilor“ și „proletarilor, ci de ale acelor ce judecă cu sânge rece referințele din Ungaria, și mai adaugem: cu cunoscință de causă.

Noi găsim că sûnt *contraste* cele dise de „Magyar Polgár et comp. și cele de vocea diaristică. Ei, dar prelegera academică a „prețiosului“ „M. P.“ ne provoacă înodeli dacă judecăm noi lucrul bine s'au rĕu și așa fără de a mai lungi multă vorbă, punem înaintea cetitorilor vocea cea cu „sânge rece.“

Eată-o:

O escursiune ungurească în România.

Sub titlul acesta scrie „Rom. Lib.“ următoarele:

„Câți-va fruntași de ai ungurilor, între cari archiepiscopul Haynald, publicistul Jokay, redactorul Falk, ar avea de gând se facă — cum am anunțat ieri, o escursiune în țeara noastră. Scopul lor ar fi de a lega cu noi „relații literare.“

„Mărturisim, că lucrul ni se pare puțin probabil: nu faptul escursiunei, ci scopul, care i se atribuie. Ni se pare improbabil, căci între națiuni, cari sĕ urăsc și se persecută de moarte, nu sûnt cu putință conecsiuni intime de nici un fel.

„Relațiuni literare“? — Între Francezì și Nemți, cu toate că de asemenea sĕ urĕsc de moarte, s'ar mai putea închipuì. Neamțul și Francezul fac sciință obiectivă. Ura de rasă nu desfigurează la ei — cel puțin în cestiunile de fond — nici istoria, nici literatura unuia sau altuia.

Dar Ungurii? Ei pun la carantină toată istoria noastră națională. După dênșii noi sûntem în aceste țĕri nesce venetici, cari am găsit întrênsele ca stăpâni poporul unguresc; după dênșii Mircea și Vlad, Stefan și Rareș, erau nesce vasali ai coroanei unguresci, ear Mihaiu Viteazul un bandit, care a spoliat câți va ani câmpiile Ardealului până 'și a primit pedeapsa meritată; după dênșii statul nostru independent de astădi nu e decât arena amfiteatrului unguresc, în care cu timpul rassa ungurească trebue sĕ joace după plac, ear Românii de peste munți nesce organisme brute, fără drepturi de esistență, fără pretenții de viitor, menite a umplea lacunele împotrivității rassei domnitoare; cât pentru limba noastră în fine, un idîom nemernic desprețuit și ignorat când îl vorbesce boerul României la băile din Ardeal și Bănat, ufurisit și eliminat din viața publică și din scoalele fraților de peste munți.

„Aceste tese, aceste principii, aceste sentimente și minciuni, se profesează în toate cărțile, în toată viața publică și privată a poporului unguresc. Haynald, Jokay, Max Falk, sûnt corifeii, sûnt susțiitorii acestei direcții și atitudini a poporului unguresc față de noi.

„Ce vreau dar dênșii cu noi? Vreau o apropiere către un chip de vedere mai just, *mai* vrednic? Vreau aceasta? Dacă o vreau, nu se adreseze către noi. Poporul românesc are în aceasta materie dincolo de munți representanți mai pricepuți, mai competenți. Înțelegerea și împăcarea cu ei va fi înțelegerea și împăcarea cu noi. Pe de-asupra lor nu vom da nici odată mâna noastră poporului unguresc.

„Literatura noastră peste munți a fost ucisă de Unguri, încă în fașie. Toate cărțile românesci, cari îndrăsniau se afirme alta, decât ce cuprindea catechismul politic și literar al dlor Haynald, Jokay, Falk, etc. au fost cofiscate, oprite din comerciul public, interdise în scoală, și dacă ar fi adi obiceiul rugului ar fi fost arse pe rug. Jumĕtate din rĕdăcinile arborelui literaturei noastre naționale le-au scos din pământ, bunii nostrii vecini; jumĕtate din ramurele lui, de abia înverzite, ei le-au rupt și le-au aruncat în foc.

„Și oamenii acestia vreau sĕ lege cu noi „relații literare“! Și poate sub masca lor se bată la porțile Capitoliului român!

„Sĕ numai glumim.

„Escursiunea acestor Unguri interesanți noue ni se pare un feliu de sport. De când

---

FOIȚA.

Alecsandria.

Cei mai mulți călĕtori ajungênd în Alecsandria sûnt frapați de caracterul ei cu totul modern și de puțina întindere a cetății odată așa vestite. De aceea ei umplu mai multe pagini ale jurnalului lor cu reflecsiuni în privința schimbărei lucrurilor pământesci și a revoluțiunilor destructoare, care au dĕrîmat templuri, palaturi și bibliotece, ca sĕ clădească în locul lor case europene moderne de un gust nehotărît. Adevĕrat, pentru astfel de reflecsiuni anevoie se mai poate afla un sujet mai bun, decât cetatea aceasta, cine cam cunoasce istoria și filosofia, artea și politica, vĕdênd Alecsandria, numai decât 'și aduce aminte de Alecsandru, Ammoniu, Porphyr, Amru, Omar — ba și de Cleopatra și Antoniu. Așa dară eată ce s'a făcut cetatea care în vechime sĕ socotia de a fi cea mai frumoasă din lume! Admirabilă era încă în timpul acela, în care Amru a adus armata sa învingĕtoare întrînsa. „Eu am învins cetatea occidentului,“ scriea lui Omar, „și nu pot enumĕra, câte cuprinde cingĕtoarea de zid. Cetatea are patru mii de scalde și douspredĕece mii de negustători de legumi, patru mii de jidani, ce plătesc tribut, patru mii de musicanți și măscărici .. ..“

Utile dulci! Erau așa dară tocmai atâți jidani, cari plăteau tribut câți musicanți ș măscărici cari ajutau de a'l mânca. De atunci încoace s'au schimbat lucrurile foarte. Astădi numai plătesc jidanii nimic — dacă sûnt Europeni ori dacă stau sub protecțiunea unui consulat european. De aceea a și scădut numĕrul și importanța musicanților și a măscăricilor foarte tare.

Amru scie din ce motive admiră Alexandria; el cu mare nevoie a fost cucerit o și mai că era sĕ'și pearză viața cu ocasiunea aceasta. La o năvălire asupra cetății el cu adjutantul sĕu Mustemehben-Mokhallad și cu libertinul (sclavul seu eliberat) Querdan cădură în mânile inimicului. Patriciul cetății îi chemă pe toți trei înaintea lui. „Voi sûnteți prinșii mei“, dise patriciul, „spunețim ce vreți dela noi și din ce causă purtați rĕsboiu în contra noastră“?

Amru, mahomedan sumeț și cerbicos cum era, respunse: „Noi vrem ori se vĕ lăsați de legea voastră și se vĕ faceți muhamedani, ori sĕ ne plătiți tribut, și nu vom înceta de a ne lupta până când voia lui dĕeu va fi împlinită.“

Amru era om viteaz dar nesocotit. Grecii, cari nu scieau, cine era prinșii lor, după vorbele acestea îndrăsnețe, pricepură că n'au a face cu soldați de rênd — „omul acesta“ — dise patriciul cătră armații sĕi — trebue se fie un conducĕtoriu din armata musulmană; tăiații capul!“ Dară Querdan scia bine grecesce; el pricepu ordinul patriciului. Resolut la moment se răpede la Amru și trăgêndui vreo câteva pălmi i strigă? „Ce stai tu de a vorbì; Tu, unul din cei mai de rênd din armata noastră, te încumeți a vorbì despre intențiunile conducĕtotîlor nostri? Taci și las se vorbească aceia, care 's mai mari decât tine!“

Patriciul vĕdênd aceasta credea că s'a înșelat în părerea sa, în privința rangului lui Amru, și luă ordinul seu înderĕt. — Acum venì rêndul se vorbească Mustemeh. — „Conducătorul nostru“, dise el, e gata de a se retrage, dară mai înainte vrea sĕ se sfătuiască cu conducĕtorii diferitelor oștiri, ca sĕ se ficseze condițiile retragerei. Noi îi vom raporta, cu câtă umanitate ne ați tratat și lucrul acesta negreșit va îndrepta hotărîrile sale spre bine.“

Patriciul întră în cursă; dede lui Amru și soților sei libertatea, și aceștia se reîntoarseră învingĕtori în ceta tea pre care a fost părăsit-o prinși.

Amru cu drept numia Alecsandria „cetatea occidentului.“ Civilisațiunea grecă, mama culturei occidentale mai strălucì acì încă odată în lumina ei încântătoare. Arabii au fost eredit civilisațiunea aceasta și cu brațele armatei lor învingĕtoare au fost transplântat-o până în inima Spaniei. Dară

cu recepţiunile dela Sinaia şi cu casătoriile mestecate, — escursiunile în România au ajuns, pentru Unguri la modă, un feliu de sport, care nu le cere nici un risic dar i compensează cu profusiune. Oamenii acestia au început se găsească în România mâni, cari să le strînga pe ale lor şi oameni, cari se dea din umeri, când conversaţia atinge din întêmplare pe „pĕcătosul“ de peste munţi. La Sinaia petreceri împregiurul tronului, vênători şi o odihnă cerească în umbrele pădurilor, — la Bucuresci primiri „politicoase“, purtări dela o raritate la alta, mese bune şi între pahare concesiuni antinaţionale făcute cu cea mai mare uşurinţă, sûnt în adevĕr detaliele de drum cele mai preţioase şi mai atrăgĕtoare ce pot alcătui escursiunile unor oameni, cari aiurea 'nu pot trece nici de „celebrităţi“ nici de figuri interessante.

„Drum bun şi petrecere bună. Naţiunea nu vede, nu aude. Ea remâne în ceea ce scie şi cea ce simte.

„Acum câteva detalii despre membrii missiunei.

„Haynald a fost dintru început episcop al diecesei catolice din Ardeal. A făcut mult rĕu Românilor de peste munţi. Întrebaţi-i numai!

„Iokay, jidan maghiarisat, romanţierul şi puclicistul lor cel mai mare, are câteva scrieri în cari Românii sûnt luaţi ca tipuri de prostie sau de tâlhari. Ḑiarul seu „Hon“ înregistrează cu bucurie toate mĕsurile ce se iau pentru desnaţionalisarea Românilor de peste munţi şi nu găsesce termini destul de aspri, cu cari se osândească cea mai mică mişcare de independenţă a regatului românesc.

„Până astăḑi, acest ḑiar unguresc ne numesce „Oláh!“ — Pe „Român“ nu 'l admite.

„Max Falk, jidov pocit, prototipul Jidovilor din Ungaria, — ne arunca acum 5 ani în ḑiarul seu „Pester Lloyd“ toată armata în Dunăre cu doue companii unguguresci; de atunci încoace a roscolit fără ca sĕ'l secе întreg vocabulariul înjurăturilor spre a plăsmui câte un articol de fond în privirea României.

„Pulsky Ferencz, directorul museului din Pesta, museu imbogăţit în deosebi cu antichităţi romane răpite dela ţerani români, cari le au găsit — e de orgine polona. — În patruḑeci şi opt a făcut parte din guvernul revoluţionar unguresc, care decretase stirpirea tuturor Românilor.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 Iulie.

Împĕratul Germaniei Wilhelm şi principele de coroană al Germaniei petrec pe pământul austriac. Cel dintâiu la Gastein, cel din urmă în Tirol, de unde va merge mai departe în Elveţia. Deşi visitele aceste se repeţesc regulat de un şir de ani, tot se aduc în combinaţiuni politice, prin care se constată alianţa între puterile Austro-Ugariei şi Germaniei.

„Nordd. Allg. Ztg.“ şi împreună cu aceasta toate oficioasele germâne condamnă politica engleză în Egipt. „Köln. Ztg.“ prorocesce, că Bismarck va eşi din atitudinea sa pasivă numai când va avè a se aduce o decisiune definitivă asupra sorţei Egiptului.

Germania ţine în evidenţă şi cele ce se petrec în Rusia, mai cu seamă în provinciile baltice. De luni întregi „N. A. Ztg“ polemisează foarte aspru contra direcţiunei panslaviste a politicei rusesci. Într'un articul privitoriu la universitatea germână din Dorpat, care e ameninţată de rusificare, ḑice foaia lui Bismarck, că Rusia cu tendenţele ei e o putere barbară şi destructoare de cultură..., că ea, Rusia îşi pune însuşi laţul, pentrucă după o lege inevitabilă destructorii culturei sûnt totdeauna sinucigătorii lor proprii. Limbagiul organului cancelariului e aspru şi pune pe gânduri.

Camera franceză a votat creditul de 7 milioane pentru înarmare cu mare majoritate. Numai încape îndoială că va coopera cu Euglitera în Egipt.

Ministeriul francez era pe acì sĕ demisioneze. Sciri de tot proaspete spun, că ministeriul nu demisionează.

Crisa egipteană.

Conferenţa din Constantinopole asteaptă de mult, după multe ursorii, respunsul Porţii, dacă voesce se întrevină în Egipt spre a restaura ordinea. Respunsul, deşi Poarta e foarte aproape de conferenţă şi conferenţa de Poată, nu mai sosesce. Ministrii turcesci sûnt într'uniţi mereu în consiliu, desbat asupra respunsului, dar nu ajung la nici o hotărîre. Conferenţa de altă parte tot ameninţă că dacă Poarta nu voesce se întrevină va însărcina cu misiunea aceasta pe alte puteri, dar nici ea, se vede nu află lucru urgent de a hotărì odată. Poarta telegrafează trimisului seu Derviş paşa sĕ vină acasă. Acesta pleacă si pe drum cătră casă îl ajunge o telegramă sĕ se întoarcă în Egipt. Confusiune totală. Din toate aceste urmează, că numai Europenii sûnt de vină dacă mai stau în Egipt şi asteaptă sĕi macelărească Egiptenii.

Într'aceea la Paris s'au hotărît în cameră un credit a cărui scop este întrevenirea Francesilor împreună cu Englezii în Egipt.

Până se vină Francezii ca se coopereze cu Englezii, Arabi paşa adună trupele risipite egiptene, adună Beduini şi se întăresce in posiţiunea ce a ocupat în dosul Alexandriei, despre care posiţiune Englezii cari au făcut o recunoascere, raportează că posiţiunea lui Arabi este foarte tare. Arabi paşa pune pedeci proviantărei Alăxandriei de pe uscat şi are de gând se recucereascĕ Alexandria. Spre sfârşitul acesta în moşeele din Cairo se cetesc proclamaţiuni de a le unui şeic Ilagi Assad Effendi. Proclamaţiunile sûnt cetite de dervişi inaintea mulţimei şi pe strade şi mulţimea le primesce aplaudând.

Este neesplicabilă atitudinea Chedivului. Arabî-paşa emite acte publice în numele Chedivului. Chedivul de altă parte îl declară de rebel, dar nu cutează ai trimite decretul, sub cuvênt, că dacă va publica sentenţa asupra lui va face stricăciune mai multă, şi adună împregiurul sĕu persoane cari consimt cu Arabi-paşa.

Scirile despre măcelurile din Tantah şi Cafrezayat se constată. În Cairo poliţia face tot ca sĕ susţină ordinea, însĕ Europenii cu toate aceste sûnt nelinişciţi şi îngrigiaţi de viaţa şi de averea lor. Sciri mai proaspete din Ismailia spun, că acolo bâjbăe de Nemţi, Unguri, Austriaci şi Italiani fugiţi din Cairo. Comunicaţiunea pe drumul de fer la Cairo este întreruptă.

Când era se încheem revista aceasta primim ḑiarele cu telegrama următoare:

„Times“ afiă că guvernul britanic silit de îndoelile Porţii a ajuns la conclusiunea, că Poarta refusă în faptă învitarea conferenţei, din care causă a dispus (guv. engl) în mod hotărît înarmarea şi espedarea unui corp britanic în Egipt.

Adunarea alegătorilor partidei poporale germâne.

Viena 5/17 Iulie.

Prima emanaţiune a partidei poporale germâne, convocate pe ḑiua de eri înainte de ameaḑi în sala reuniunei de cântări, s'a prefâcut în o improsantă adunare electivă bine cercetată, în care a domnit însufleţire neobîcinuită. Cuvêntările lui Fischhof şi Walterskirchen au făcut mare efect.

Cu toate că căldura în sală era grozavă, totuşi nu era loc gol în ea, logele, parterul şi galeria erau îndesate de oameni. Erau mulţi membrii din municipiul oraşului Vienei, cei mai de căpetenie cetăţeni din toate suburbiile, representanţii oraşelor Graz şi Tropau, deputaţii senatului imperial Otto Hausner, Dr. Kronawetter şi Wolski. Vre o 50 de arangiatori ornaţi cu cocarde negru-roşu-galbine sĕ nĕsuiau a susţinea ordinea. Se înţelege că şi partida naţională germână s'a îngrigit ca cu această ocasiune se poată face opositie. Mai mulţi membrii din această partidă erau deja în sală, asemenea mai mulţi studenţi aparţinĕtori acestei partide erau de faţă ocupând loc în primele bănci. Acesti domni sĕ sileau a'şi atrage atenţiunea publicului încă dela început prin purtări provccătoare şi incidente tumultuoase. Între altele se împărţiau unele estrase din o epistolă a lui Hans Kudlich, îndreptată asupra partidei poporale.

Păşirei turbulente a acestei partide este a se mulţămì că adunarea a rĕmas fără resultat, şi a trebuit sĕ se disoalve, căci cătră 12 oare începură a sbiera şi a face sgomot, încât era peste putinţă a se mai continua desbaterea, şi presidentul neisbutind a mai susţinea ordinea, se vĕḑu silit a închide şedinţa.

Cătră 10 oare convocătoriul adunărei consiliarul Kreuzig a păşit pe tribună însoţit de Fischhof. La vederea lor aplausele se păreau a nu mai avè sfârşit. Partida opositională şi-a încercat norocul şi acum, însĕ n'a isbutit. Convocătoriul salută pe intemeiatorii partidei naţionale germâne, Dr. Adolf Fischhof (Aplause sgomotoase) deputatul Baronul Walterskirchen (aplause — strigări: Se trăiască Austria!) asemenea pe alegĕtorii adunaţi în mare numĕr, şi 'şi esprimă speranţa că probatul tact al poporaţiunei din Viena va face posibilă susţinerea ordinei şi a liniscei, ca adunarea sĕ'şi termine lucrările sale. Cetesce programa partidei naţionale germ. comunicată deja de „Morgen Post“ şi păşesce la constituirea biroului.

Architectul Wilhelm Tränkl propune de president pe Dl. Dr. Iuliu cav. de Newald, şi de substituţi pe consiliarul Kreuzig şi Dr. Lothar Johanny. Doi domni anume Dr. Fetzner şi Trauenberger se însinuă la cuvênt. După o lungă şi tumultuoasă scenă se decide cu mare majoritate a nu se face desbatere asupra alegerei presidiului. (Strigări sgomotoase contraprobă!) Se primesce contraproba şi vre-o 120—150 ridică mânile, ceea ce provoacă mare ilaritate.

La votare se primesc numiţii domni cu mare majoritate de presidenţi, ear de notari se aleg, deputatul Schlechter, Beranek, Wilhelm Rasp şi profes. J. Fr. Durchhalter.

Presidentul Dr. de Newald dă cuvêntul Drului Adolf Fischhof, care între vii aclamaţiuni se suie la tribună spre a mulţămì foarte mişcat pentru onorifica şi strălucita primire. El espune în câte-va cuvinte, că cu privire la formarea unei partide poporale germâne a fost condus de ideea de a putea servì patriei şi acum la adûncile sale bĕtrâneţe. (Aprobări.) Starea nervilor sĕi şi slabul organ în o localitate atât de spaţioasă nu-i permit ca

---

prinncipiul fatal al Islamismului nu le permitea de a accepta consecinţele cele depre urmă ale civilisaţiunei acesteia şi în adevĕr nu a fost nimic alta, decât un germen de moarte pre care 'l transplantă Amru la Alecsandria, când el cu strigări de bucurie entusiastice, triumfând întrà în cetate în Vinerea cea dintâiu a lunei Moharrem într'al douedecilea an al Hedşirei, în timpul când Musulmanii prin rugăciuni lăudară pre Allah pentru resultatele strălucite.

Germenul de moarte s'a desvoltat mai târḑiu într'un mod foarte deosebit. Alecsandria astăḑi nu este alta decât o cetate fără caracter hotărît nici european, nici arabesc, formând o transiţiune dela occident la orient. Alexandria e centrul comercial şi politic al Egipetului, şi, deşi nu capitală oficială, pentrcă Cairo este reşedinţa Chedivului, totuşi e capitala faptică a coloniilor europene, cari sûnt în ajunul de a cucerì ţeara aceasta bogată şi roditoare prin infiltraţiune, precum au cucerit-o odinioară Arabii prin puterea armelor. Alexandria e şedinţa nou organisatei curţi de apel, a puterei celei mai mari politice în Egiptul de astăḑi. Banchierii cei mari, sensalii (samsarii) diferiţi, întreprinḑĕtorii în sfera comerciului şi a contrabandei, — toţi s'au aşeḑat în cetatea aceasta. Foarte mulţi oameni în anii cei mai din urmă şi-au făcut acolo averi fără seamă mari; aci străluceşce lucsul mai mult european decât oriental. Multe strade seamănă până la suprindere stradelor francese; dacă vrea cineva, aflânduse în stradele aceste, se 'şi aducă aminte că se află în Egipt trebue sĕ 'şi întoarcă ochii despre case şi sĕ se uite numai la mulţimea cea mestecată a trecătorilor. Toate stradele aceste poartă anumite nume şi fie care casă are numerul ei, ce nu se mai află nicăiri în Egipt. În Cairo d. e.la întrebarea, unde locuesce cutare şi cutare, în casul cel mai favorabil primesce omul informaţiunea că persoana numită locuesce aproape de cutare şi cutare persoană renumită. În urma informaţiunei acesteia neesacte de multe ori este omul silit a căuta casa respectivă vr'o câteva oare. Se înţelege că între circustări de aceste nu sûnt purtători şi împărţitori de scrisori. Ori cine reclamă la postă epistolele adresate pe numele seu, esclamând numele, pronumele şi titlul sĕu. Fiindcă Arabii cei mai mulţi sĕ chiamă Mohamed, Mahmud, Hussein ori Hassan pentru ei reclamaţiunea scrisorilor e un lucru foarte greu, şi lesne se poate esplica, cum de aşa multe scrisori ajung la adrese false.

Stradele Alecsandriei sûnt pardosite ce se poate socotì de o specială particularitate a acesteia, ori mai bine a unor părţi ale cetăţii.

Îu celelalte cetăţi, chiar şi în Cairo, totdeauna e noroiu ori praf. Ar fi însĕ o rĕtăcire dacă ar crede cineva că administraţiunea egipteană ar fi plătit chieltuelile pardoselei; au fost neguţătorii şi Europenii, cari neputând transporta marfa pe căile impracticabile, într'o ḑi se adunară spre a începe lucrul acesta mare. Dară lucrul acesta n'a înaintat aşa lesne, precum ar fi sĕ credem. Mai întâiu trebuia oamenii acestia sĕ se înţeleagă cu autoritatea competentă. Dară care autoritate era în casul acesta competentă? Aceasta nu o sciea nimenea. Comercianţii europeni s'au trediţ la început că au de a face cu un fel de comisie cetăţănească, dintr'odată însĕ aceasta a dispărut şi acum au fost siliţi a trata cu guvernatorul general din Alecsandria; scurt timp după aceasta a dispărut şi guvernatorul şi a apărut earĕşi comisia municipală. În mijlocul acestor nehotărîri administrative Europenii lucrau cu mare perseverenţă; ei formară un comitet, care s'a îndatorat a plăti jumĕtate lucru, cealalaltă jumĕtate s'au îndatorat sĕ o plătească proprietarii de case. Dară într'o casă locuia un sfint. Sfîntul însĕ nu se poate supune legei! Europenii aşa dară adunară bani spre a scutì pe sfîntul de ori ce jertfă materială. Musulmanii nici decum n'ar permite, se plătească un sfînt vre un fel de contribuţie. Ca şi cloţanilor lui Lafontaine nici lui nu-i pasă de nimica, ce face lumea înferioară. Felahii nefericiţi plătesc contribuţiunile care sûnt datori de a le plătì, ba şi contribuţiuni, cari nu sûnt datori sĕ le plătească şi încă

el însuși sĕ-și desvoalte părerile, și de aceea se roagă se i se ierte se le cetească Dr. Edmund Singer. (Aprobare).

După ce s'a cetit cuvêntarea lui Fischof între vii manifestări de plăcere ia cuvêntul deputatul senatului imperial Bar. Walterskirchen. Discursurile lui Fischhof și Walterskirchen le reproducem mai la vale în tot cuprinsul lor.

După ce s'a restituit ordinea s'a dat cuvêntul Dr.-ului Hertzka. Între semne de aprobare și desaprobare s'a silit vorbitoriul a arĕta principiile, pe cari vrea sĕ se baseze noua partidă. Într'aceea timpul înaintase la 11½ oare, scaunele se goleau în mod bătătoriu la ochi și se auḑiau strigări sgomotoase de „Închiere“ și „Resoluțiune.“ „N'avem lipsă de palavragii,“ strigau întrerumpênd pe vorbitorlu care desvolta partea socială și economică a programei nouei partide. Între asemenea întrerumperi nu i-a mai fost vorbitoriului cu putință de a vorbì și cu câteva cuvinte a încheiat.

Presidentul împărtășesce adunărei că încă sûnt prenotați la cuvênt 8 oratori, 4 din partea naționalilor germâni. 4 din cea a partidei poporale germâne. (Încheere, vorbitori generali!) Presidentul roagă pre vorbitori sĕ și aleagă din fiecara partidă câte un vorbitoriu general.

Din partea naționalilor germâni ia cuvêntul pentru votare Dr. Friedjung și a început cu cuvintele: „Aici nu sûnt numai adicții partidei poporului german ci și de aceia cari și dau sângele și averea pentru unitatea germanilor.“ (Aplause sgomotoase din partea naționalilor germâni, cari prin depărtarea a doue treimi dintre alegĕtorii adunați ajunserĕ a fi în majoritate.)

Presidentul se roagă de vorbitoriu se vorbească numai asupra votărei, însĕ în larma cea mare nu se mai auḑia cuvêntûl presidentuiui. „Încheerea ședinței“ și „vorbitori generali sunau din toate părțile, „jos de pe tribună“, „se votăm resoluțiunea“, încât se cutremura sala. Se suiau pe scaune, și aruncau pălărilie în aer, toate silințele arangiatorilor de a restitui ordinea au rĕmas tără resultat. Dr. Friedjung a făcut încercarea sĕ se voteze asupra întrebărei, dacă este a se alege vorbitori generali, ori ba. Resultatul votărei a rĕmas dubiu. Asemenea remaserĕ fără resultate silințele presidentului, de a continua desbaterile în adunare în mod parlamentar, și asfel Dr. Newald a încheiat ședința adunărei. Se părea că acum vrea sĕ ia tumultul dimensiuni mai mari, s'au fost aținat spiritele, și făceau imputări reciproce în mod nu cam complesant. Ici colea se mai vedea și scaunele mișcându-se prin aer, până când la resoluta intrevenire a comisariulul guvernului s'a depărtat mulțimea.

Pe strade se vedeau grupe de grupe, disputând cele întêmplate și causele cari au pricinuit disolvarea adunărei.

Discursul lui Dr. Adolf Fischhofi, cetit de Dr. Edmund între vii aplause se deosebesce prin bogăția ideilor desvoltate și prin pregnanța formei, neobicinuită la vorbirile parlamentare. Noi 'l publicăm în întreg cuprinsul lui.

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, în 5/17 Iulie 1882 *(Într'unirea Societății pentru cultura și literatura română în* **Bucovina**; *alegere de president.)* În 13|25 a lunei curg. se va ținè în Cernăuți adunarea generală a Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina.

Adormind în domnul în 1/3 a. c. mult meritatul ei president baronul **Georgiu Hurmuzachi** s'a pus acum la ordinea ḑilei și alegerea unui president nou.

Suntem deprinși a avea în fruntea Societăților noastre de cultură bărbați cu cunoscințe întinse, cu devotament probat și cu merite nedisputabile pentru națiune.

Dară prima cunoscință ce se cere dela președintele unei societăți menite a respândì cultura națională, este cum înțelegem noi, cunoscința deplnă a literaturei și a istoriei naționale. Renumitul istoric Michelet a ḑis: *„l'histoire est la resurrection“* și ce e tendența unei societăți pentru cultură, dacă nu redesceptarea, reînvierea, întărirea poporului, în al cărui mijloc lucră pe basa istoriei și literaturei sale?

Capul unei Societăți e sufletul ei și caută sĕ fie suflet energic, viguros capabil de a respândi putere și încredere în toți membrii ei. El e un soare, în carele sĕ absorb și din care iară și es rașele spiritului național.

Dară acest proces de absorbiri și de comunicări nu se face cu eficacitate, încât este vorba de promovarea culturei naționale, decât pe basa învĕțămintelor, ce ni le dă istoria națională și pe basa cugetărilor și a simțĕmintelor depusĕ în literatura națională.

Eată cnvêntul, pentru ce ḑicem, că și președintele Societății noastre din Bucovina caută se fie bine aprofundat și în sciințele atinse aici.

Acestea sciințe le posedea rĕposatul baron *Georgiu Hurmuzachi* în mare mĕsură. Toată gândirea, toată simțirea lui era națională și cine voesce se vadă aceasta lămurit cetească bună oară cuvêntările sale ținute în adunările Societății bucovinene în anii vigoarii sale.

Acele cuvêntări nu sûnt raporturi seci, cari te lasă rece, deacă nu te implu încă de desgust, ci oratorie, care desceaptă îți înalță simțemêntul și te mênă la fapte. Așa erau toți frații Hurmuzacheni rĕposați.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Cu privire la afacerea dela Tisza-Eszlár sĕ scrie jurnalelor unguresci: *Astăḑi dimineață au fost prinși toți jidanii din Tisza-Eszlár și au rĕmas încuiați până la 9 oare. La 10 oare Gross și Süssmann au fost duși la Tiszalök. Celor lăsați liber, li s'a oprit de a vorbì și de a se depărta din Eszlár. După ameaḑi s'a conscris judecătorescе averea jidovilor prinși.*

Nyiregyháza, 19 Iulie.

„Ung. Post“. În urma ordinațiunei judelui de investigațiune locuitorii din Tisza-Eszlar Ignatz Klein și Martin Gross au fost prinși eri.

Se telegrafează la „Magyar-Állam“ din Tisza-Eszlár:

După lucru de 12 oare comisia de investigațiune s'a dus la Lők. După ce au ascultat 12 Jidani au deținut pe Gross Márton și Klein Ignácz. Ei sûnt de sigur complici în furatul cadavrului. Mâne se re'ntoarce comisia. Investigația se apropie de sfêrșit.

Telegrama lui „Magyar Polgár“ din Nyiregyháza contrariă afirmațiunei din „Bud Corr.“ susține că s'a constatat prin chemie, că pe vestmintele Estirei Solymosi s'au aflat pete de sânge. *Cu deosebire esperții au constatat că năframa capului a fost muiată în sânge.*

Varietăți.

* Pentru primirea festivă a principelui și princesei de coroană se fac pregătiri în comitatul Hunedoarei, Se organisează un banderiu de 80 până la 100 membri. La primire vor fi representate aproape toate familiile nobilimei din comitat. Ḑiua sosirei încă necunoscută.

* G. M. Pacor comandant de honvedi a sosit alaltăeri în Sibiiu.

* Dela Cluj ni se scrie că comisiunea reuniunei sodalilor români de acolo a hotârît a se publica următorul: Concurs pentru 8 tineri, cari doresc a fi aplicați la măiestriă din partea „Reuniunei sodalilor români“ din Cluj, pe basa §-lui 6 din regulamentul Reuniunei.

Dela concurenți, cari pot fi ori din care parte a Transilvaniei, cu preferința din partea nordică și vestică, se recere:

1. Carte de botez, că au etatea de 14 ani, și că sûnt de origine români.

2. Atestat că au cunoscințele, ce se predau în scoalele primare, și pelângă limba maternă posed și elementele unei limbe străine (germână s'au maghiară).

3 Se producă obligațiune dela părenți sau tutori că i vor lăsa în tot timpul statorit la maiestrul, unde i-a așeḑat comisiunea, și că în cas de lipsă i vor provedea cu îmbrăcăminte, ear la cas, când i vor lua dela maestru, vor reîntoarce Reuniunei toate spesele.

4. Elevii se vor așeḑa la măestria la dorința lor ori și în care cetate a Transilvaniei, mai cu preferința însĕ în Cluj, pentru a potea fi supraveghiați din partea comisiunei conform regulamentului.

5. Concurenții au de a produce atestat legal despre paupertatea părinților lor.

6. Acei concurenți, cari din causa depărtărei, nu se pot presenta înaintea comisiunei subscrise, au de a produce atestat medicale despre desvoltarea corporală și întregitatea organelor.

Între mai mulți concurenți, se vor preferì conform §-lui 20 din regulament:

a) Pruncii dela sate, despre cari se poate presupune că în urma necsului lor familiariu eventualmente se vor așeḑa ca măiestrii în comuna lor natale, s'au în altă comună rurală.

b) Între condițiuni egali vor fi preferiți orfanii de ambi părinți, apoi cei de tată.

c) Între diversele măiestrii la care doresc a fi aplicați, se vor preferì aceia, cari doresc a fi aplicați la rotăriă, făurăriă, butnăriă, mĕsăriă, carpentariă s'au lemnăriă, cojocărie, cismăriă groasă, pelărieriă, curelăriă și funărie.

Suplicile instruite conform acestui concurs, sûnt de a se substerne la președintele acestei comissiuni în Cluj până în 10 Sept. st. n. a. c. când cei ce se vor presenta în persoana se vor și esamina prin comissiune conform regulamentului, și după aceea se vor așeḑa pre la măestri, pre cari i plătesce comissiunea amĕsurat contrac-

---

fără de a cârtì. De-ună-ḑi în Egiptul de sus (superior) mai că era sĕ se facă o revoluțiune căci un învĕțătoriu a avut se scoată dela un sfînt partea salariului seu. Ar fi fost un lucru neplăcut, a provoca în Alexandria o asemenea mișcare pentru vreo câteva petri de pardoseală. Cu toate aceste generositatea Europenilor nu trebue admirată. Ce au dat sfîntului, e numai o mică parte de aceea ce indigenii le dau lor în toate ḑilele. Europenii nu plătesc tacsa comunală s'au tacse pentru grădinile, casele, grajdurile etc., lor; toate cheltuielile pentru întreținerea și înfrumsețarea orașului indigenii sînguri trebue sĕ leplătească. Și totuși — ḑeu scie — ce puțin folos au ei de acolo! Ce folosesc lor bulevardurile celelargi, stradele bine pardosite și iluminarea cu gaz? Ei prefer rafinementului acestuia al civilisațiunei înaintate ulicioarele lor strimte care aflânduse îndesate sub Mușarabieh sûnt scutite de căldură și lumina soarelui și într'a căror umbră rĕcoroasă — în cas de necesitate — se poate odihni omul în pace fără de a i fi frică că vor da peste el trăsurile Europenilor cari se preumblă tot în fugă mare prin cetate.

Astăḑi firesce toate sûnt schimbate. Alexandria de astăḑi are o mulțime mare de carĕ, trăsuri domnesci și fiacre, cari seamănă a fiacărilor noastre.

Deosebirea între aceste și acele e în favorul celor din urmă, adecă a fiacrelor alexandrine: sûnt în stare foarte bună, și în loc de un cocieriu urît, necioplit, slujesce ca conducĕtor un Arab frumos, îmbrăcat cu un caftan lung, alb s'au vênĕt, cu un turban roșu-scarlatin în cap, și cu o gură foarte vorbăreață. Cu frasele cele mai amăgitoare îmbie pe trecători a se suì în trăsură. Caracterul cel iute al Egipteanului e surprinḑĕtor. Italianul nici pe jumĕtate nu e așa neodihnit Italianul nu scote nici a patra parte de cuvinte din gură, din ceea ce vorbesce Arabul.

Pe strade și pe locuri publice vin și se duc oameni, este o tumultuație, o strigare asurḑitoare. Primblându-mĕ în ḑiua cea dintâi după sosirea mea într'o grădiuă mare, închisă cu un zid înalt, mĕ miram de larma ce era împregiur și numai înceta: se părea că valurile mărei se isbesc și se sparg de zid. Arabii șed oare întregi încolăciți și tăcênd; ei lucră cât e ḑiua în bazar fără de a-și mișca buzele. Dară ce fac când se întâlnesc sau când sûnt străini de față? Târgurile dela Cairo și Alecsandria mereu rĕsună de larmă grozavă. Limba arabească cu sunetele ei guturale poate că mult contribue spre a provoca impresia aceasta de sgomot. Din gura copiilor, dar mai cu seamă din gura femeilor așa sună de pĕtrunḑetoare de abea o poți suferi. Nici o dată „Halles“ dela Paris și corăbile spălătoreselor în Seina cântate de Zola n'au vĕḑut atâta ceartă cum văḑ în toate ḑilele locurile publice la Cairo și Alecsandria. De multe ori te pot întêmpina acolo câte doue meghere de o sută de ori mai urâte decât strigoaele lui Macbeth, cari se apucă cu urlet de feare selbatice, se trag de păr, cu spumă la gură, și 'și rup cămeșile, unica lor, îmbrăcăminte oferind de multe ori un spectacol, de care nici cel mai estrem naturalist nu poate fi încântat.

Cetatea Alecsandriei deși este de jumĕtate europeană, tot îți presentă o idee de orient. Piața consulilor, stradele principale, dar mai cu seamă părțile în care locuesc oamenii cei mai sĕraci, furnică de Arabii, Fellahii, Grecii, Albanezii, Nubienii și Negrii de tot felul. Mulțimea aceasta inpestrițată de oameni sub razele soarelui înfățișează un tablou minunat. Deja se presentă tipurile principale, pre care le găsesce omul mai târḑiu, când a străbătut în mijlocul Egiptului. Toate acestea sfîree și ferb într'o amestecătură de sunete și culori și omul începe de a admira și varietățile de fesuri, cari sub rașele soarelui dau un aspect pitoresc, de multe ori chiar împosant.

Îmi aduc aminte de un june frumos de 20 de ani, galben la față, care se preumbla mândru în piața consulilor și a cărui singură îmbrăcăminte era un fel de mantelă murdară, dinaite și dindĕrĕt de sus până jos spintecată, care i atêrna depe umere ca douĕ epolete lungi. Învederat mândrindu-se n'avea nici o idee, că sdrențele aceste și într'alt chip mai folositoriu le poate înfășura împregiurul trupului. Dar fie care țeară are obiceiurile ei.

(Va urma.)

tului, ce se va încheia cu respectivii măestri.

Comissiunea Reuniunei sodalilor români din Cluj încredințată cu aședarea învețăceilor români la măestriă.

Cluj în 12 Iulie 1882.

Basiliu Podoba, pres. comis. *Dr. Aureliu Isac*, notariu.

* Din România nu ne vin ḑiarele de Marți încoace de loc. Causa ne este necunoscută. Se poate că ploile torențiale au făcut comunicațiunea impracticabilă.

* (Cadavre scose din noroiu.) La Șelimber s'au scos din noroiul în urma esundărilor de Mercuri cadavrul unei române înecate. Oamenii spun că au vĕḑut mai multe cadavre în valurile rîului unflat. De unde sûnt cadavrele nu se scie.

* Un butoiu cu spirt au pescuit nesce Țigani din Șelimber din apă. Pescuitorii sau folosit de ocasiune și au beut din spirt până sau îmbătat.

* Reuniune maghiară de scoală. Comitetul pentru înființarea reuniunei maghiare de scoală a statorit deja tecstul proclamațiunei, ce se va adresa populațiunei din Budapesta. Manifestul provoacă populațiunea capitalei se între în masse în reuniune, de oarece numai în chipul acesta se poate ajunge marele scop patriotic. Acest scop însĕ nu este nici mai mult, nici mai puțin decât maghiarisarea Budapestei, pentrucă este faptă încontestabilă, că dintre 300,000 de locuitori din capitală 100,000 nu sciu ungurește.

* Dela Bucuresci se spune: Guvernul român a recercat pe membrul camerei Nanin (Maniu?) care scie perfect limba ungurească, a lua parte în numele guvernului la festivitatea din Turnul Severinului și a saluta într'un toast în limba maghiară, în numele națiunei române pe bucuros veḑuții oaspeți unguresci. Pentru bineventarea membrilor escursiunei s'a ales o deputațiune care se constitue din gen. Davila, Dr. Féliw (Felix?) Branka (Brândză)? G. Lahovári și Strancescu (?) Guvernul jertfesce o sumă frumoasă pentru primirea oaspeților. Ḑiarele ung. mai spun că guvernul rom. s'a oferit a pune la dispositiunea escursorilor un tren separat gratuit spre a putea merge la Bucuresci și la Sinaia, unde li se va da un prânḑ.

* (Un nou sistem de cale ferată). „Romanul“ spune că d. căpitan Al. Glogoveanu a propus statului sĕ facă un drum de fer sistem Decanville s'au un alt sistem analog, pe marginea șoselei județene Severin - Ciovărnăsesci - Floresci- Glogova până la Baia de aramă.

Nu se scie dacă consiliul de ministrii va primì propunerea.

„Resb.“

* (Proces sensațional). Un proces sensațional este în curgere la tribunalul din Segedin. Este procesul criminal al fallitei casse de cruțare din Moka în comitatul Csanad. Procurorul de stat a înacționaț pe fostul directorul Ignatz Graner, Ioan Novay și Karl Jilly pentru administrația necredincioasă, înșelăciune și defraudațiune. Acțiunea se basează pe următoarele motive: Amploiați primiau banii institutului — care încă împrumuta cu camete enorme — la sine pentru rudeniile lor, și la censurare arătau polițele numai cu subscrieri acoperite și în cărți notau numai numĕrul nu și numele debitoriului. Ei continuau această meserie chiar și după o admoniție a comitetului. Suma polițelor escomptate de Graner în timp de 10 ani se urcă la 258,695 fl. a lui Nevay 156, 116 fl. Iosef Toth 104 317 fl. și a lui Karl Jilly 6488 fl. Institutul și astăḑi are față de Graner o pretensiune neincasabilă de 62,082 fl. față de Navay 48,625 fl. față de Totu 22,963, fl. și față de Jilly 1910 fl. Inculpaților li se mai impută purtare de protocoale false și defraudațiunea unor venite.

* (Camera industrială și comercilă din Brașov) Ministrul de agricultură industrie și comerciu a adus la cunoscința camerei industriale și comerciale din Brașov, ca guvernul francez a încunoscințat pre oficiul de vamă de acolo, că asupra fabricatelor din străinătate, cari vor purta numele sau semnul de marfă a vre-unui fabricant francez, sau sûnt signate „Paris“, este a se aplica legea din 23 Iunie, 1857 §. 19 În înțelesul acestei legi importul și transportul numitelor articole de industrie și depunerea lor în magasine publice, este oprit și la cererea direcțiunei de vamă, a procurorului de stat sau a partidei păgubite se pot confișca. Mai departe camera industrială și comercială din Paris la provocarea ministrului francez s'a declarat, că ea la procese de natura celor amintite va pâși ca actor, căci chiar și numirea „Paris“ se consideră de ea ca un drept exclusiv al sĕu.

* (Generalul Scobeleff. Corespondentul din Berlin al lui „Köln. Ztg“ consacră memoriei generarulului Scobeleff pe care 'i cunoasce de mult și de aproape câteva călduroase notițe biografice. ··· Corespondentul, care a însocit pe defunctul general în toate espedițiile sale din Bulgaria nui atribue numai vitejia care i-o recunosc toți, dar și o statornicie și o pătrundere a slăbiciunilor armatei streine și a calităților soldaților sĕi, cari făceau dintrînsul un comandant mare sub toate raporturile.

„Scobeleff n'a fost uu curagiu orb, ci avea toate calitățile unui oficer de stat major eminent și chibsuit. În pregătirea luptei era de o prudență desăvîrșită, in care nu'l intrecea nimeni; odată însă în luptă, părea a fi uitat ori-ce precauțiune, conducea trupele astfel in cât le electrisa, el rĕmânea însă rece și liniștit, avênd totdeauna in vedere ținta ce urmăria. M'am incredințat de aceasta in mai multe bătălii. Nu puțin ĕl spriginea in aceasta și fatalismul sĕu și'imi aduc bine aminte că odată 'im zisese cĕ e pe deplin incredințat cum că pentru dênsul nu sa turnat nici un glonț. Ce este acum mai firesc, decât că soldații sei au început sâ'și esplice acest fatalism în felul lor și sa creaḑă că generalul nu poate fi rănit și că aceasta credință sĕ treacă până și în taberile inimice? Urmarea acestei superstițiuni era, că soldații ĕși urmau comandantul in luptă cu o incredere oarbă, fără frică și incredințați și ei de invulnerabilitatea lor.

„Cu soldații sĕi Scobeleff era, fără a vêna după popularitate, totdeauna bun și prietinos și sĕ deosebia mai vêrtos prin grija, nu prea frecuentă la generalii ruși, de buna starea fisică a inferiorilor sĕi. Atât la oficer cât și la soldatul de rênd recunoșcea îndată meritul și'l compensa adesea intr'un chip escesiv. 'Mi aduc aminte, că pe șeful sĕu de stat Kuropatkin 'l avansase in mai puțin de opt luni dela rangul de căpitan la cel de colonel.

„La 18 Februarie când venise la Paris Scobeleff îmi povestise următoarea istorioară nespus de caracteristică din punctul de vedere militar. Vorbiam de campania dela Geok-Tepe și 'i el ḑiceam că prin victoria de acolo și a creat un monument strategic și înaintea armatei germâne. Scobeleff îmi rĕspunse:

— Victoria dela Geok-Tepe? Scii dta cine este in adevĕr învingĕtorul dela Geok-Tepe? O sĕ vĕ spun. După ce închisesem această localitate și o impresurasom cu șanțuri, incepuse ami merge rĕu și a primi nește ghiolduri înfricoșate. Tekinții făceau eșiri in mase, și se repeḑiau, cu arma în mână și cu toate perderile ce suferiau, sus pe valul șanțurilor și de acolo măcelăriau pe sol dații mei cari se găsiau în ele, așa dară mai jos, Nu știam ce sĕ fac contra acestor atacuri viteze, cênd, călărind odată noaptea prin șanțuri, ascultai, neobservat, conversația a doi soldați. Unul, un strengar mic, zise:

„Ce prost e generalul nostru, că ne așeaḑă totdeaună noaptea în șanțuri. Tekinții sar pe valuri și de acolo ne oamoră. Dacă generalul ne ar pune 10 pași inapoia șanțurilor, Tekinții ar trebui sĕ cadă de pe val in ele și noi am impușca pe toți în șanțuri.“ Când auḑii aceasta îmi trecu prin cap o lumină neașteptată. Dădui indată ordinul corĕsdunḑător și în dimineața următoare sĕ găsiau in șanțurile mele 2000 de cadavre de Tekinți. Aceasta-i descuragià grozav și de atunci nu'mi mai pricinuiră mare bătăi de cap. Acum știți, cine a fost adevăratul iuvingător dela Geok-Tepe. În ḑiua următoare i-am dat crucea Sf. Gheorghe.“

„Cu ocasia resboiului cu Turcmenii Scobeleff a fost acusat de cruḑime in contra inimicului, ear in resboiul cu Turcii de lipsă de consideratie pentru viața propriilor sĕi soldați. Amĕndouĕ acusările sûnt juste și in același timp false. Scobeleff nu cunoscea decât scopul mijloaccele, prin cari și'l ajnngea erau indiferente, de aceea era crud și fără consideratie, când credea că este de trebuință nicii o dată însă fiind că cruḑimea și brutalitatea ar fi stat in caracterul sĕu,

Bursa de Viena și Pesta

Din 20 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 90	119.90
Renta de aur ung. de 4%	89.—	89.05
Renta ung. de hârtie	87.50	87.30
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.20	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.60	91.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.10	96.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 75	98.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.90	97.50
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.— 97.75	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	95.50	97.75
Sorți unguresci cu premii	122 25	121.75
Sorți de regularea Tisei	111.—	111.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.25	77.10
Datorie de stat austr. în argint	77 90	78.—
Renta de aur austriacă	95.15	95.—
Sorți de stat dela 1860	131.90	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	829.—	823.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	327 50	326.50
Acțiuni de credit austr.	326.—	326.10
London (pe poliță de trei luni)	120.30	120.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.55	9.55
100 marce nemțesci	58.80	58.75

Nr. 174 [118] 3—3

EDICT.

Maria născută Nicolae Cornei din Colun; soția legitimă a lui Ioan Zacharia Constantin din Stupinile Brașovului, care de șease ani de ḑile pribegesce in lume, fără ubicațiune cunoscută și fără a se sci deacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea și încuviințarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 22 Martie a. cur. Nr. 833. B. citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asupră-i de bărbatul ei.

Brașov, 1 Iulie, 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului Brașovului I. ca for matrimonial de prima instanță.

Licitațiune minuendă.

Conform planului și preliminariului de spese de nou elaborate, și aprobate din partea Veneratului Consistoriu diecesan Aradan în ședința din 10/22 Iunie 1882 sub Nr. 1504, — se escrie concurs de licitațiune minuendă pentru edificarea Bisericei gr. or. române din opidul Petriș, comitatul Arad, protopresbiteratul Totvaradia, — cu prețul esclamării de 13 634 fl 80 cr., — carea licitațiune va avè loc în localitatea scoalei române din Petriș la 25 Iulie (6 August) 1882 în oarele ante meridiane.

Planul cu operatele lui și condițiunile de licitare se pot vedea la presidiul Comitetului parochial în Petrișu. Stând la dispositiunea comunei bisericesci 56 mii cărămidă 260 metri cubici peatră de munte în valoare de 1360 fl. v. a. întreprinḑĕtoriul are se primească acest material avênd a se detrage prețiul lui, din suma stipulată în contract,

Se avisează toți acei Domni architecți, care ar dorì a întreprinde aceasta edificare, ca pe terminul sus indicat sĕ se presinte la licitațiune, avênd ante de licitare a depune ca vadiu 8% a prețului de strigare, care poate fi ori în bani gata, ori în papiruri de valoare, garantându se edificarea licitantelui, carele va face cel mai jos obvenitoriu ofert pentru Cassa Bisericei.

Din ședința comitetului parochial ținută în Petriș la 29 Iunie (11 Iulie) 1882. [119] 2—3

Iosif Cimponeriu, preot ca președinte.. **Georgiu Ciosescu**, notariu.

Anunciu.

Am onoare a aduce la cunoscință onor. public că în **20 Iulie** a. c. st. n. mi-am deschis

cancelaria advocațială

în Sibiiu,

piața mare Nr. 16, etagiul I.

Ioan G. de Popp,

advocat. [122] 1—3

Se primesce

la învețăcel în negoțul de marfă colonială (băcanie) un tinĕr **român** cu **2** sau **3 clase reale.** Condițiunile se pot afla la subscrisul în **Brașov.**

]117] 2—2 **Ioan Dușoiu.**

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conțin compositiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat și splină, îngroșarea ferei, petri în feare și gălbinare la respirarea grea și baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecțiuni cataralice ale rerunchilor, a beșicei și canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice și umflături ale matricei, curgere, dispositiune la versare de sânge, la ameței, suirea sângelui cătră cap și cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât și **prafurile lui Seidlitz.**

Prețul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

Depositul general: În **Brașov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 8—12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 80. **Sibiiu, Marți 13/25 Iulie 1882.** *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2655 Scol.

Cătră toate oficiele protopresbiterale, ca inspectorate tractuale de scoale, și cătră toți învețătorii dela scoalele confesionale greco-orient. române din archidiecesa Transilvaniei.

Resultatele conferențelor învețătoresci au rêmas după observările de până acum departe de justele acceptări combinate cu acele. Provĕdute în statutul organic, conferențele învețătoresci sûnt menite a da învețătorilor ocasiune de a cunoasce resultatele mai noaue ale sciințelor pedagogice-didactice; de a-'și însuși principiile și regulele recunoscute de bune și folositoare pe terenul activității lor; de a-'și împărtăși în mod colegial esperințele lor din viața practică scolară; s'a asceptat ca acele conferențe sĕ fie îmbrățișate cu toată căldura, mai ales din partea învețătorilor nostrii, cari în prevalentă maioritate au mare trebuință a ținè cont de progresele timpului.

Prea puținul zel ce s'a arătat față de acele conferențe în unele părți ale archidiecesei condiționează regularea acestei instituțiuni cu strictă aplicare a principiilor și dispositiunilor cuprinse în legile din vigoare.

În sensul acesta consistoriul archidiecesan află a ordina următoarele:

I. În urma și pe basa noauei arondări a protopresbiteratelor se împarte archidiecesa în 11 districte de învețĕmênt, și anume:

1. *Districtul Sibiiului*, cu locul central *Sibiiu*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Sibiiu, *b)* Sălișce, *c)* Avrig.

2. *Districtul Sebeșului*, cu locul central *Sebeș*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Mercurea *b)* Sebeș *c)* Alba-Iulia.

3. *Districtul Devei*, cu locul central *Deva*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Hațeg, *b)* Deva, *c)* Dobra *d)* Ilia, *e)* Orăștia.

4. *Districtul Zarandului*, cu locul central *Brad*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Zarand *b)* Gioagiu I. și II.

5. *Districtul Abrudului*, cu locul central *Abrud*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Abrud, *b)* Câmpeni, *c)* Lupșa.

6. *Districtul Turdei*, cu locul central *Turda*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Cluj, *b)* Turda.

7. *Districtul Deșului*, cu locul central *Deeș*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Unguraș, *b)* Cetatea de peatră, *c)* Solnoc *d)* Deeș.

8. *Districtul Sas-Reghinului*, cu locul central *Sas-Reghin*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Sas-Reghin, *b)* Bistrița, *c)* Mureș-Oșorheiu

9. *Districtul Sighișoarei*, cu locul central *Sighișoara*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Târnava superioară și inferioară, *b)* Mediaș, *c)* Sighișoara.

10. *Districtul Brașovului*, cu locul central *Brașov*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Brașov I și II, *b)* Bran, *c)* Treiscaune.

11. *Districtul Făgărașului*, cu locul central *Făgăraș*, stătătoriu din protopresbiteratele:

a) Făgăraș. *b)* Agnita, *c)* Cohalm.

II. În sensul §-lui 147 al articulului de lage XXXVIII din anul 1868 învețătorii din fie-care district formează o corporațiune învețătorească, care se va organisa sub numirea de reuniune învețătorească pe basa statutelor emanate dela consistoriul archidiecesan sub datul și numĕrul de față.

III. În modul acesta și după împărțirea teritorială de mai sus se vor ținea conferințele învețătoresci și în anul curinte și anume în ḑilele dela *9 până la 14 August st. v.* în următoarele locuri și sub conducerea următorilor comisari:

1. Conferința din districtul Sibiiului în *Sibiiu*, sub conducerea profesorelui seminarial și asesor consistorial, protodiaconul Simeon Popescu.

2. Din districtul Sas-Sebeșului în *Sas-Sebeș*, sub conducerea profesorelui provisoriu seminarial Dr. Ioan Crișan.

3. Din districtul Devei în *Deva* sub conducerea protopresbiterului tractual și asesor consistorial Ioan Papiu.

4. Din districtul Zarandului în *Brad*, sub conducerea profesorelui gimnasial Constantin Costin.

5. Din districtul Abrudului în *Abrud*, sub conducerea profesorelui gimnasial Vasiliu Damian.

6. Din districtul Turdei în *Turda*, sub conducerea profesorelui seminarial și asesor consistorial Dr. Nicolau Maier.

7. Din districtul Dejului în *Deeș*, sub conducerea profesorelui gimnasial [illegible] Pletos.

8. Din districtul Sas-Reghinului în *Sas-Reghin*, sub conducerea protopresbiterului tractual Galaction Șagău,

9. Din districtul Sighișoarei în *Sighișoara*, sub conducerea administratorelui protopresbiteral tractual Demetriu Moldovan.

10. Din districtul Brașovului în *Brașov*, sub conducerea directorelui gimnasial și asesor consistorial Stefan Iosif.

11. Din districtul Făgărașului în *Făgăraș*, sub conducerea directorelui la scoala capitală din Săcele (Satulûng) Iuliu Petric.

Obiectele principali de discusiune în anul acesta vor fi:

1. Desbaterea statutelor reuniunilor (corporațiunilor) și constituirea provisorie a aceleia.

2. Consultări, opinionări și eventual ficsarea de principii referitoare:

a) la metodica învețămêntului religiunei in scoalele populare;

b) la înființarea de case de păstrare scolare.

3 Prelegeri de model din obiectele de învețĕmênt.

IV. Reuniunile învețătoresci au a se ținè conform conclusului sinodului archidiecesan din acest an Nr. 85 tot pe un timp cu conferențele învețătoresci; de aceea

V. Fie care învețătoriu, definitiv ori provisoriu, în sensul §. 70 al „Normativului scolar“ din 1882 ca membru obligat al reuniunei e datoriu a participa la conferențele învețătoresci. Absențiile nejustificate se vor pedepsì pe cale disciplinară.

VI. Comunele bisericesci sûnt îndatorate a provedè pe învețătorii sĕi cu bani de călĕtorie și diurne pe timpul conferențelor.

VII. Spre a face posibilă constituirea reuniunilor și ținerea evidentă a membrilor ei, oficiile protopresbiterale se însărcinează a pregăti o consemnare esactă a tuturor învățătorilor tractuali. cuprinḑend numele învețătoriului și al comunei, în care funcționează, și a o transpune aceasta până în 1 August oficiului protopresbiteral al tractului, în care se va ținè conferința în anul curite.

Asemenea se însărcinează oficiile protopresbiterale și parochiale a împărtăși acest cercular fără amânare tuturor învețătorilor dela scoalele noastre populari și a face de timpuriu dispositiunile necesari pentru provederea învețătorilor cu suma necesariă spre suportarea speselor de călĕtorie și a diurnelor prescrise sub punctul VI al acestui cercular.

VIII. Oficiile protopresbiterale vor îngrigì sub responsabilitate, ca toți învețătorii tractuali se participe

FOIȚA.

Alecsandria.

(Urmare și fine.)

Dar interesul cel mai mare îl stêrnesc în Alecsandria coloniile europene. Aceste pot fi considerate în feliurite moduri. Dacă este cineva un moralist sever cu antipatie cătră speculațiuni și speculanți, dacă n'are cineva încredere în lucrul celor, cari fac geșefturi prea lucrative: apoi colonia europeană în curênd te face sĕ o uresci Ear dacă este omul numai simplu călĕtor, care vrea sĕ petreacă și dela călĕtoria sa sĕ aibe amințiri plăcute — o, atunci e lucrul cu totul altmintrea! Atunci coloniile europene sûnt foarte frumoase și nu le poate frecuenta omul destul. Adevĕrat bărbații sûnt prea ocupați cu prețurile bumbacului și cu cursul bursei, ca sĕ poată fi foarte amabili; Ear femeile sûnt adorabile frumoase. Puține cetăți în lume au femei așa frumoase ca Alecsandria. Renumită este eșirea dela measa catolică și greacă.

Călĕtorii închiriază scaune cu perini, spre a vedè defileul acesta mai infinit, de femei de o frumseță completă Grecoicele sûnt mai frumoase decât toate, sûnt chiar încântătoare. Ele, adevĕrat, sĕ îngrașe cam iute, dară aceasta e soartea comună a femeilor din orient și afară de aceea modul acesta de desvoltare acolo e foarte plăcut. Ochii lor sûnt mari și strălucitori fără seamă; liniamentele feței de o regularitate antică; pelița de o coloare palidă arată tipul cu atât mai frumos; lor nimica nu le lipsesce decât — sĕ ḑic — grația în îmblet și agilitatea în maniere, Alecsandria afară de aceea e cetate plină de veselii. Adunările, balurile, escursiunile nu se mai gată; danț (joc) și musică, toate bucuriile lumei urmează una după alta. Din traiul prin care Cleopatra a îndemnat pe Antoniu a petrece acolo, și de care bunul Plutarch — care negreșit era un moralist cum sĕ cade — nu poate povestì fără oarecare emoțiune, a rĕmas ca o rouă, cu o suflare, asupra cetății.

Omul trebue se aibă o imaginațiune foarte vie ca noaptea în Alecsandria modernă sĕ'și aducă aminte de lumea trecută. Pretutindenea neguțători mai sĕraci pun de vênḑare tot feliul de victualii prăjituri roșii și albe de migdale, plăcinte îmbătătoare, curmale și dulcețuri.

Lumina dela faclele cele mari de rĕșină dau un lustru deosebit figurilor de coloarea bronzului și totdeauna dispuse a rîde. Pre urmă culorile se perd; porturile, ḑiua de mai multe culori, nu se mai pot cunoasce bine; porțile sĕ încuie, numai cafenelele arabesci și europene, localurile de joc și alte stabilimente mai mult decât suspecte rĕmân deschise, făcând larmă (sgomot) și luminate. Ce ne surprinde mai mult sûnt Arabii, cari zac lûngă ziduri și lûnga fie care magazin și cari se scutesc de vênt numai cu vre o câteva scândurițe de lăḑi, și de rĕceală numai cu o plapomă ușoară. Ei încă n'au adormit bine și ridică capul cât se mișcă ceva. Acestia sûnt păzitorii marfelor, o provedință, care — precum se pare nu e de prisos. Din pătrariu în pătrariu de oară dau un strigăt, pre care perînd unul după altul trebue sĕ 'l repete, și care prin strada toată repetându-se, se lățesce în strada vecină și nu-mai decât se aude în ținutul întreg. Într'acest chip se conving păḑitorii, că nu dorm. Un Șeik, care e șeful corporațiunei, trece în diferite intervale și pe somnoroșii îi bate cu biciul. Sgomotele aceste, care regulat durează până dimineața, în tăcerea nopței fac o impresiune misterioasă. Un jurnalist care a fost în Egipt la deschiderea canalului dela Suez credea că sgomotul, care 'l scula din somn, e cântul Muezzinilor, care chiamă pe credincioșî la rugăciuni. El se grăbia de a scrie jurnalului sĕu, care representă interese catolice, că Musulmanii sûnt cu mult mai religioși, decât creștinii, fiind că cât e noaptea se roagă lui Dumneḑeu, și adause reflecsiunei acestei morale cercustarea memorabilă, că Muezinii, cari ḑiua se sue pe minarete, noaptea se culcă lûngă trotoare în lăḑi de marfă, un obiceiu, care după părerea sa se poate esplica din punctul de vedere religios. Câte învețături de aceste, și în trebi mai serioase, s'au mai scris în privința Egiptului!

la conferenţe şi sĕ se proveadă de către comune cu spesele necesari.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ţinută în Sibiiu, la 6 Iulie 1882.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Frăţietate.

Sibiiu 12 Iulie, 1882.

(O-l.) Escursiunei literaţilor şi artistilor maghiari în părţile sudice i se atribue o mare însemnătate politică. Întreaga jurnalistică ungurească vine şi ne predică înfrăţire şi împăcare. Şi ca lucrul se apară şi mai picant se împută Românilor din Ardeal ferbintea dorinţă de a vedè întreg elementul unguresc dispărut de pe faţa pământului, şi în special ţiaristicei române din Ardeal i se împută gravitare în afară; o înfăţişează ca şi când jurnalistica română de aici ar pune pedecă înfrăţirei elementului românesc cu cel unguresc, ca şi când ea n'ar înţelege identitatea de interese între acestea două naţiuni.

Nu sûntem nici noi de eri de alaltăeri. Cunoascem bine pe Unguri şi le simţim cu prisos dragostea lor. Scim şi aceea, că nu ei au fost cei dintâiu, cari au accentuat identitatea intereselor dintre naţiunea română şi cea maghiară, şi ne prinde mirarea că înfăţişează lucrul astfel, după cum îl înfăţişează, şi nu ne putem mira din destul când vedem ţinuta de astăţi a jurnalisticei maghiare, şi ne surprinde mirarea când vedem că ne provoacă se conlucrăm noi la înfrăţirea acestor două elemente, înfrăţire, pentru care Ungurii aduc atâtea sacrificii.

Sĕ nu ne fi provocat jurnalistica maghiară, noi tăceam. Tăceam căci de atâtea ori am accentuat identitatea de interese comune între Români şi Unguri, încât ea forma rubrică perde jurnalistica lor, ne vom călca pe inimă şi vom mai bate earăşi toaca la urechia surdului.

Cetim negru pe alb în foile unguresci de Sâmbătă, 22 Iulie a. c. „România a recunoscut că ea trebue sĕ trăiască cu naţiunea maghiară în cea mai perfectă armonie şi au esploatat şi această neînsemnată ocasiune (escursia literaţilor) spre a-şi documenta simţemintele sale loiale faţă cu Maghiarii. Şi aceasta documentează că România şi esprimă stima şi consideraţia naţiunei din imperiul millenariu al Sântului Stefan".

„Această apariţie e îmbucurătoare. Vecinii nostrii ne vor cunoasce personal, vor cunoasce pe unguri, în contra cărora nemernicii şi mişeii de agitatori naţionali aici în patrie aţiţă poporaţiunea română şi umple de urgisire inima vecinilor noştrii. Se ne cunoască numai bine românii de dincolo pe noi, studieze bine instituţiunile noastre, procederea noastră faţă cu naţionalităţile din patrie..... şi atunci ne vor privì cu alţi ochi, altfel vor judeca ei aspiraţiunile noastre, caracterul nostru şi instituţiunile noastre."

Că ospitalitatea din partea României se esplică aşa după cum se esplică, pre noi ne întristează. Oamenii cu crescere nu se obicinuesc a resplăti astfel ospitalitatea. Dintr'altele jurnalistica română de peste munţi o va lua şi aceasta la cunoscinţă.

Pre noi ne interesează mai mult partea din urmă a dorinţelor unguresci. Dee Dumneţeu că Românii din România se sĕ mai ocupe şi cu starea de lucruri dela noi. Şi anume de s'ar împlinì dorinţele ungurilor, de ar cunoasce românii din România legile unguresci şi dela Aprobatae şi Compilatae mai departe, până pela anul 1437. Apoi cele mai recente, cum e arondarea Transilvaniei, legea pentru introducerea limbei unguresci în scoalele medii, şi aplicarea legei despre naţionalităţi. Dee Dumneţeu se le studieze ei toate acestea, şi apoi se vedem cu ce ochi vor privì ei pe maghiari.

Repetăm încă odată că numai la provocarea directă a jurnalisticei unguresci am remprospetat acestea şi cele ce urmează.

S'a accentuat din nou identitatea de interese, şi aceasta numai cu scop ca sĕ lovească în jurnalistica română din Transilvania şi Ungaria. Şi nu se poate esplica cum au ajuns jurnalistica maghiară la democraticele principii libertate, egalitate, frăţietate, dacă nu prin asociaţiunea ideilor, ocupânduse ea cu înfrăţirea acestor doue elemente.

Eată ce se ţice la adresa presei române: „Provocăm ţiarele (?) române din Transilvania, că ei (?) ca patrioţi şi români sĕ-şi pună la inimă pactul ce se încheie între cele doue naţiuni şi se nu samene neghină printre grâu. Lor le-ar compete de a mijlocì între români şi maghiari, ei ar putea face zala culturală. Nobilă chemare politică şi socială este chemarea lor, însĕ ei nu înţeleg cursul lucrurilor, (félreértik a világ folyását) şi pretensiunile situaţiunei dintre cele doue naţiuni, ei vênează după utopii cari sûnt spre paguba ambelor ţĕri, şi cu deosebire spre paguba bunului popor valachic din Transilvania, căruia i răpesc liniscea, şi produc scisiuni în societate. Sperăm însĕ că aceste se vor schimba şi vor resuna şi în Transilvania oraţiile din Mehadia şi Turnu-Severin, cari proclamă amicia între două naţiuni."

Indentitatea de interese dela noi [illegible] şi unguri. Dăm însĕ foarte tare unii de alţii.

Noi voim ca sĕ trăim ca români, şi ca români sĕ ne bucurăm de beneficiile statului. Avem interes sĕ trăim ca români şi sĕ ne desvoltăm ca români. Ce fac însĕ ungurii pentru acest interes al nostru? Sĕ le mai spunem ce fac ei?

În adevĕr nu e popor mai bun ca poporul nostru. Cu nime în această ţeară n'ar putea trăì ungurii mai bine decât cu noi românii. N'ar trebuì decât se esecute legile deja esistente şi dacă nu ne ajută cu nimica, cel puţin nu pună pedeci înaintărei noastre în cultură.

Cât timp însĕ calcă în picioare legea pentru naţionalităţi, întroduc prin lege limba ungurească în scoalele noastre poporale, vreau sĕ ne maghiariseze şi scoalele medii, ce mai avem, cât timp formează reuniuni pentru maghiarisare, cât timp ne eschid dela toate beneficiele statului, ne maghiarisează numele copiilor în scoale etc. etc. şi aceste toate sub devisa: Egalitate, libertate, frăţietate, cât timp o fac aceasta, nu poftească ca noi sĕ tăcem şi sĕ-le strigăm Osanna. Cât timp vor fi ei asupritorii şi impilatorii neamului românesc, şi noi vom fi apĕrătorii şi scutitorii neamului nostru, şi între noi după cum stăm astăţi, nu poate fi vorba de frăţietate. Schimbaţivĕ ticălosul sistem de astăţi, şi atunci vĕ vom da mână de frăţietate; până când însĕ ne călcaţi toate drepturile în picioare, vom lupta cu armele legale între barierele legilor esistente, şi frăţietatea cu fraţii de dincolo o veţi face preste capetele noastre.

Amiciţia şi frăţietatea ungurească şi faţă cu statul român şi noi se poate numì ori şi cum, numai frăţească şi egală nu. Cursul politicei ungare ne dovedesce contrariul şi cu deosebire ţinuta ţiaristicei maghiare în cestiunea Dunărei a deschis ochii chiar şi românilor celor mai optimişti. Dragostea ungurească cătră noi cei din binecuvêntata Ungarie e proverbială şi din destul cunoscută. Şi am dorì ca ungurii cel puţin când vorbesc de dragoste se rĕmâe la dragoste. Şi dacă d. e. „Budapesti Hirlap" din 22 Iulie a. c. pe pagina I. e plină de dragoste sĕ-o continue şi pe pagina a 3. Când vorbesce însĕ pe pagina a 3 despre concertul românesc din Marmaţia, proiectat de societatea pentru fondarea teatrului român în Ungaria, şi „drăgostosul" de corespondent ţice că mai bucuros ar refera despre vre-o reuniune de maghiarisare, ne vine a fugi de dragostea ungurească.

Înfraţirea nu se face nici prin toasturi în Turnu-Severin şi Mehadia, nici prin articlu de fond plin de enunţiaţiuni împroscătoare. Arĕtativĕ frăţietatea în faptă, dragostea în faptă, schimbaţivĕ sistemul de aţi, puneţi în lucrare principiele: egalitate, frăţietate, libertate, şi atunci românii şi fără toaste vor fi pretenii ungurilor, căci interesele la toţi ne sunt comune.

Revista politică.

Sibiiu, în 13 Iulie.

„W. Ztg." a publicat patenta împĕrătească conform cărei dieta Bucovinei se va deschide în 1 August n. (20 Iulie.)

Bar. Nicolici este denumit *ad latus* civil lângă capul administraţiunei din Bosnia şi Erţegovina, şi fu înzestrat şi cu demnitatea de consiliar intim al Maj. Sale. „Politik" află că Dahlen va avè următoriu pe gen. Iovanovici. Foaia din Praga află motivarea acestor transformări într'aceea că după ce capul superior al ţĕrilor ocupate este maghiar (Kallay) *ad latus* civil serb (Nicolici), guvernatoru militar trebue sĕ fie croat (Iovanovici.)

Declaraţiunna Porţii în oara ultimă că este învoită a lua parte la conferenţa puterilor a suprins pe puteri. Se va vedè mai târţiu dacă le-a suprins pe toate. Englitera şi Francia nu se potignesc de declaraţiunea aceasta, ci continuă cu dispositiunile lor de a înfrânge pe Arabi-paşa. Francia vrea sĕ atragă şi pe Italia la espediţiune.

Englezii au avut deja o ciocnire mică cu Egiptenii.

Crisa egipteană.

În sfĕrşit situaţiunea în Egipt sĕ clarifică şi mai mult. „Times" anunţă în 21 Iulie n. din Alecsandria: Arabi-paşa declară a purta resboiu cu Englitera până la estrem şi ameninţă cu pedepse aspre tuturor căror vor da ajutoriu Englezilor şi se vor face trădători de patrie. Din declaraţiune se vede că şi Chedivul este cuprins între trădători. Pe acesta îl învinovăţesce că noaptea fuge pe năile englezesci şi ţiua asistă la măcelurile Egiptenilor desarmaţi şi a trupelor egiptene din Alecsandria. Arabi-paşa supune Egiptul întreg legilor de rĕsboiu şi pedepsesce cu moarte pe cei ce se opun dispositiunilor lui. În Cairo s'au început măcelurile în cuartirul jidovesc, de asemenea în Damietta, Tookh, Benta si Caliub, unde s'au tras familii întregi din vagoane şi le-au aruncat sub roatele vagoanelor. Personalul catastral din Tantah e ucis cu totul.

Chedivul, spune biroul „Reuter", (în 23 Iuliu n.) a emis un decret prin care declară pe Arabi-paşa de rebel şi îl depune. Proclamaţiunea Chedivului provoacă pe popor sĕ nu plătească dările lui Arabi-paşa şi ordină armatei sĕ nu asculte de dênsul. Arabi-paşa de altă parte a împus ţĕrei o contribuţiune de rĕsboiu de 500,000 punţi sterlingi (5 milioane de fl.)

În apele Alexandriei autoritătile au secuestrat un vas de pachete şi pe căpitanul vasului l'au arestat. Vasul aducea dela Constantinopole epistole suspecte lui Arabi-paşa.

Guvernul Engliterei a luat măsuri ca în 24 Iulie n. sĕ plece sub comanda lui Garnet Wolseley un corp de 20,000 în Egipt. În London s'au votat credite şi pentru alte trupe şi adecă 900,000 punţi (9 mil. fl.) pentru armată şi 1,400,000 punţi pentru marină. Reservele engleze sûnt în parte chemate la arme.

Camera franceză mai votează 40 milioane pentru espediţiunea în Egipt 5000 infanterişti marinari se vor îmbarca cât mai curênd la Toulon ca avantgarda espediţiunei franceze.

*

Corespondentul ţiariului „L'Independance Belge" dă următoarele amĕnunte asupra bombardărei:

Focul trebuia sĕ fie deschis la oara 7 dimineaţa. Pela ora 2, Arabi-paşa a făcut o ultimă încercare de împăciuire. El a trămis trei oficieri pe un vapor la admiralul Seymor, pentru a'l încunoscinţa că este gata sĕ desarme forturile.

În timp de mai multe oare, vaporul a căutat în zadar Cuirasatul Amiral, care 'şi shimbase locul in timpul nopţei. Cei trei oficeri au trebuit dar sĕ fie escortaţi lângă cuirasatul Invincible de către un alt vas Helicon. Amiralul Seymour i'a primit foarte politicos, dar i'a făcut sĕ înţeleagă că nimic nu va putea împiedeca bombardarea. Solii lui Arabii s'au reîntors atunci pe uscat după ce au protestat şi au pretins amiralului că sĕ le dea rĕspunsul sĕu în scris.

La ora 7 totul era gata pentru acţiune. Punţile vaselor erau libere tunurile încărcate Tunarii englezi sĕ desbrăcase de hainele de prisos. Nu mai aveau pe ei decât pantaloni şi gileta de flanelă. Păreau încântaţi. Singura lor teamă era ca Arabi-paşa adus la estremitate sĕ nu cedeze. Odată căduse la învoială dar fusese respins.

Cuirasatele englese erau aşedate astfel în cât sĕ bombardeze toate puntele de odată Din partea mediteranei *Alecsandra, Superb, Sultan, Inflesible* şi *Temeraire.* Din partea portului esterior: *Monarch, Invincible* şi *Penopele*

La 7 oare punct o detunare groaznică sĕ auţi: *Alexandra* trăgea cea dintâiu lovitură de tun asupra fortului Pharos.

Peste cinci minute, vasul-amiral *Invincible* dedea semnalul: Atac general asupra baterielor vrăjmaşe."

Atunci focul a fost deschis pe toată linia de odată, din partea mărei şi a portului esterior.

În timp de o minută, s'a creţut că Egiptenii nu vor rĕspunde. Dar această ilusiune s'a împrăsciat iute. Vrăjmaşul era la postul sĕu. O ploaie de proiectile, care căţênd în apă ridicau nesce adevĕrate trombe a rĕspuns primei descărcări a escadrei britanice. Erau giulele; din fericire pentru Englezi, vrăjmaşul n'avea obusuri.

Îndată ce fumul se risipì, Englezii putură constata că artileria lor produsese deja un efect. *Inflexibile,* cuirasat construit de curênd şi care trăgea pentru întâiaşi dată, bombarda în acelaşi timp pe o parte fortul Meks, şi pe de altă parte fortul Ras-es-Tin. Fie care ghiulea trămisă de către cele patru tunuri uriaşe ale sale nimerea cu o precisiune admirabilă deşi depărtarea era de 4—5 mii metri. Fortul Ras-es-Tin era deja vătĕmat. Două găuri mari se vedeau cu ochiul slobod. Pharul era de asemenea vătămat. În acel moment vasul-amiral dede un semnal care în termini maritimi însemnează: *Well done, Inflexibile*! — „Foarte bine, *Inflexibile*!" Echipagiul *Inflexibilului* rĕspunse prin nesce urale entusiaste.

În acel timp Egiptenii rĕspundeau cât se poate de bine; forturile portului esterior ochiau în vasul-amiral *Invincible.* Fortul Meks îndreptase în potriva acestui bastiment patru tunuri de calibru mare. Mai toate ghiulelele nimereau. Peste un ceas, şase oameni din echipagiul *Inflexibilului* erau greu

răniți, și cuirasa vasului găurită în mai multe locuri. La 10 oare și jum. o boambă aprinse erbăria fortului Meks; fortul sări în aer făcênd un sgomot infernal. Din aceea parte sĕ sfîrșise totul.

Pe când acestea se petreceau în portul esterior, *Sultan*, *Superb* *Alexandra* își concentrau focurile asupra fortului Pharos, care rĕspundea energic.

Din partea aceasta, Egiptenii se purtau earăși cu foarte mult curagiu. De mai multe ori s'au vĕdut oficieri suindu-se pe parapete și espunêndu-se la moarte, pentru a judeca cum stau lucrurile.

Artileria lor era cam slabă. Tunurile erau îndreptate foarte bine, dar cele mai multe ghiulele cădeau în apă, fără a vătăma mult flota engleză.

Pe la ceasurile unsprĕdece, cele trei vase apropiindu-se, ajunseră până la 800 metri departe de fortul Pharos, ale cărui ambe turnuri erau căḑute.

În altă parte se petrecea un incident destul de miscător. Cuirasatul *Temeraire* despărțit de divisiunea care lucra în protiva fortului Pharos pentru a ataca fortul Gabari, între fortul Meks și fortul Tsale, se înomolì. Canoniera *Condor*, care n'avea de cât trei tunuri ghintuite mici, alergà sĕ-i dea ajutor. *Temeraire* fu scos peste puțin și atăcà fortul Gabari cu putere.

Condor merse atunci singură în protiva fortului Maraunut, care de un ceas necăjia cuirasatele *Inflexible* și *Monarch*, pe când acestea luptau în protiva fortului Meks.

Condor înaintà până la 1,200 metri departe de fort, care cu o singură descărcătură bine îndreptată l'ar fi putut îneca, și atăcà cu atâta putere încât peste un ceas trei tunuri ale fortului Marabout erau reduse la tăcere.

Aceasta era a doua isbândă a ḑilei. Vasul amiral dete un nou semnal: *Well done, Condor*! care fu primit de echipagiul canonierei cu strigĕte de: „Trăească Seymour! Trăiască Beresford!“ (*Condor* era comandată de către lordul Carol Beresford.)

Aproape în același timp se vĕḑuse flacări în partea Pharului Ras es tin sau palatul Haremului ardea. La douĕ-sprĕḑece și jumĕtate fortul nu mai rĕspundea focurilor baterielor engleze, și *Alecsandra*, făcuse sĕ sară în aer fortul Ada.

Fortul Pharos foarte rĕu vĕtămat, rĕspundea foarte slab. Peste douĕ ceasuri nu era decât o grămadă de ruine. Garnisoana se mai împotrivì până la ceasurile patru, dar vĕḑênd că ori ce luptă este zadarnică se retrase.

Amiralul Seymour porunci ca focurile se înceteze aproape peste tot. Nu se mai auḑea decât la mari intervale câte o lovitură de tun, resunând în depărtare.

Acțiunea era sfîrșită. Ea durase aproape opt ceasuri.

Navele engleze se apropiară atunci și făcură bilanțul perderilor lor. Pe cuirasatul *Sultan* erau 2 morți și 5 răniți; pe *Superb* 1 mort și un rănit, precum și o gaură în cuirasă; pe *Inflexible* 1 mort și 2 răniți; pe *Alecsandra* 1 mort și 3 răniți; pe *Penelope* 8 răniți; pe *Invincible* 1 mort 6 răniți, precum și mai multe găuri în cuirasă; în totul 5 morți și 17 răniți. Nici un oficier nu fusese atins.

Perderile Egiptenilor nu pot fi evaluate. Se crede că sûnt foarte mari. La 1 după douĕ-spre ḑece, *Invincible* debarcase șepte oameni (locotenenții Bradford, Lambton și Poore, majorul Tulloch, aspirantul de marină Hardy și doi marinari) pentru a țintui tunurile fortului Meks. Acesti oameni au găsit locul deșert dar pământul era acoperit de cadavre. Eacă tot ceea cese scie pos.tiv.

Ori cum marinarii englezi recunosc bravura desfășurată de către adversarii lor. Egiptenii și însuși Arabi-pașa, sûnt reabilitați în ochii flotei.

Adunarea alegătorilor partidei poporale germâne.

Viena, 5/17 Iulie.

(Urmare.)

Espunerile lui Dr. Adolf Fischhof.

Deși starea mea în aceste momente nu-mi permite sĕ urmez onorificei invitări, ce mi se face, totuși doresc se fiu în contact spiritual cu onorabilii oameni, cari s'au într'unit astăḑi aicea, spre a'și spune verdictul asupra programului, pe basa căruia este a se forma în sinul parlamentului partida poporală germână. Membrii parlamentului, cari voesc sĕ recâștige influența germanismului și a germanilor în Austria, influență perdută prin greșita lor politică, doresc, ca la desbaterea acestor cestiuni, deḑela a căror deslegare atêrnă bunăstarea poporului nostru și a monarchiei, în locul declamațiilor pathetice sĕ pășiască liniscita desbatere, și sĕ simt îndemnați a-și pune toate silințele și puterea ca vederile lor sĕ fie cunoscute publicului, părerile lor sĕ se clarifice prin cele ale altor oameni, cari simt național cugetă politicesce, ca astfel greșelile lor ori ale altora sĕ se îndrepte și în locul prejudițiului se pășească judecata. Cu chipul acesta sĕ-mi fie ertat a desvolta idea, care formează basà nĕsuințelor acestor bărbați, ideea cuprinsă în propositia, că austriacul liberal german are de împlinit trei datorințe: una e se fie fiu credincios al Austriei, a doua, sĕ fie demn fiu al marelui popor german și a treia sĕ fie adevĕratul fiu al timpului în care trăesce.

Ca austriac trebuie sĕ stĕruească pentru mărimea și întărirea Austriei, ca german este chiemat a păzì cu resoluție, constanță și înțelepciune positia și influența ginței sale în monarchie, ca om al timpului moderu e dator a conlucra în spiritul timpului și a delătura tot, ce ar putea împedeca desvoltarea culturală în Austria.

Mărirea și întărirea Austriei numai atunci se poate promova, când constituțiunea și toate institoțiunile publice sûnt corespunḑĕtoare condițiunilor de vieață ale acesteia. Și la cunoscința acestor condițiuni nu vom ajunge nici odată dacă vom avea în vedere lucrurile cele neesențiale și formale, ci dacă vom esamina organismul intern al statului, a căruia desvoltare este încredințată scutului nostru. A tracta Austria după chipul altor state constituționale, numai din motivul că și ea e stat mare, ar însemna tot atâta, ca și când ai tracta struțul de asemenea cu chitul, numai pentrucă amêndouĕ sûnt animale mari. Nu referințele de spațiu, esența este normativă pentru esistența și desvoltarea unui stat. Privind lucrurile în mare nu este ertat a perde din vedere, că Austria ca stat constituțional național se deosebesce mult de alte state naționale în ce privesce constituția ei, căci în acele state, unde nu este decât o singură naționalitate. s'au prevalează una statul și națiunea sûnt una, acolo patriotismul e identic cu simțemêntul național, și-'și iubesce patria, căci 'și iubesce omul neamul sĕu. Însĕ în statul compus din naționalități, în statul care cuprinde în sine mai multe seminții conscii de sine. dintre cari nici una nu face majoritatea populațiunei, și dintre cari fie care constitue un puternìc factor politic, statul și națiunea nu sûnt una. și dacă acel stat se gerează de stat național, va se ḑică îndată ce o naționalitate se favorisează pe contul celorlalte, atunci el aduce în colisie iubirea de sine a naționalităților desconsiderate cu iubirea de patrie. Și de oarece dintre instincte cel mai puternic e cel de conservare proprie, în casuri de asemenea colisie statul este cel amenințat, și mai ales când naționalitățile neîndreptățite fac majoritatea, și vreo puternică stăpânire vecină scie esploata asemenea conflicte, asemenea ocasiuni. Ceea ce v'am espus aici în teorie, se întêmplă în faptă în vieața noastră de toate ḑilele. Și de oare ce la întroducerea erei constituționale nu s'a considerat destul natura statului nostru, nu s'a putut ajunge până astăḑi la o stabilire, care nu mai așa e posibilă, dacă esistența statului nu va fi atinsă de neincugiurabilele fluctuațiuni politice interne. Astăḑi sûntem martori numai ai rĕsboiului publicistic și a luptei de rasă în parlament, astăḑi sûnt numai cuvinte înveninate, aruncate prin vorbe și scrieri; ce va fi înse în ḑilele grele dacă va mai dura antagonismul dintre naționalități și puterea statului nu va mai fi în stare sĕ-și țină locul; când crise interne și sguduiri esterne vor amenința esistința lui atunci sûnt arme de moarte aruncate între noi, și cari pot aduce perire statului. Nu ne sûnt oare în vie memorie luptele de rasă din 1848. în partea ostică a imperiului?

Am indigitat la fapte împlinite și mĕ voi provoca și la o mare autoritate. Sûm departe de a încuviința toate cele ḑise de marele neamic al Liberalismului, cancelariul imperiului vecin Bismarck la adresa politicilor din partida națională liberală; câteva sentințe însĕ ḑise fără nici o tendență sûnt totuși adevĕratele espressii a convingerilor sale ca om de stat; și ne serveșce spre mare mulțămire și satisfacție când vedem pre cel mai mare politic de astăḑi, pre cel mai înflăcărat german susținând, ceea ce voesce și partida poporală germână se introducă în Austria, că: Nici o naționalitate nu trebue preferită, nici una neîndreptățită. S'a susținut în tabăra celor neimpăcabili, că partida, care nu va scrie pe steagul sĕu preferirea elementului german, înevitabil amenință alianța cu Germania. Acuma auḑim din gura omului celui mai competent că această afirmațiune a fost luată din vênt. Cancelarul imperiului, a cărui spirit ager și adênc cunoasce prea bine individualitatea de stat a Austriei, vrea ca Germania se aibă de aliat al sĕu pe Austria unită în sine, ca ea în oarele de primejdie se poată fi puternică, nu voesce însĕ a se alia cu o Austrie, a cărei popoare se duşmănesc de moarte, în vremea când alianța acestor douĕ împĕrății trebue sĕ-și documenteze vitalitatea.

Pentru un politic real cum e și Bismarck e evident că scutul statului nostru nu e atât unitatea statului, cât mai mult unitatea popoarĕlor din stat.

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ape Potopuri.

Catastrofa din Reșinari. Abia Sâmbătă am putut afla că Reșinarii au pătimit în 7 Iulie în urma unei *rupturi de nour* încât abia i mai poți cunoasce. Catastrofa elementară are atâtea detaiuri încât nici după aproape opt ḑile nu e omul în stare sĕ le poată aduna pe toate într'o descriere. Case întregi cu tot, crucile cele frumoase, nisce adevĕrate monumente, din strada principală, podurile, cu o mică escepțiune nu mai sunt; drumul cel frumos din Reșinari până la crucea dintre hotare este numai nisce înfiorătoare fragmente; aleea cea frumoasă de plopi și sălci de ambe laturile drumului în parte mare spălată. Comuna cea frumoasă, în sfîrșit, este o întristătoare ruină. În nrul viitoriu, vom fi în trista posițiune de a ilustra tabloul înfiorătoriu și mai îndetaiu. Causa că venim așa târḑiu cu aceasta descriere este că potopul a fost întrerupt comunicațiunea cu Sibiinl pe mai multe ḑile.

Simon, 7 Iulie. Ḑiua de 7 l. c. 1882 este o ḑi înspăimêntătoare pentru locuitorii din comuna Șimon, una din comuna colectivă Bran. Pentru ce aceasta cu permisiunea Onoratei Redacțiuni mĕ voiu încerca a o spune în următoarele:

„Săriți! Săriți! că eacă o duce scăpați copii nefericiți“! — fură primele cuvinte, ce fusei nenorocit ale auḑì în ḑiua de Mercuri în 7 Iuliu v. la 4 oare dimineața. Aceste înspăimêntătoare vorbe, erau ca un apel către vecini simțitori, pentru a sări în ajutorul unei familii misere, spre a scăpa adăpostul lor de peire, spre a salva vieața a 6 persoane, dintre cari un prunc abia de o septĕmână.

Bravii vecini ai nenorocitei familii deși alergară la apelul acesta, cu toată bărbăția lor, cu toată resistența lor, casa trebuie se părăsească fundamentul ei, și se plutească pe apă, ale cărei furii erau superioare resistenței bravilor vecini. Și tot ce făcură fu că abia putu scăpa aceea familie nenorocită prinsă în ghiarele apei, amenințată pe de toate părțile cu peire. Acum aceea miseră familie e lipsită cu totul și de hrana vieții și de îmbrăcăminte, fără adăpost, fără masă, e lăsată numai în grija și îndurarea vecinilor și altori făcători de bine.

Această vedere tare îngrozitoare 'mi sfășia inima de durere, și dorința mea ar fi fost sĕ sar în ajutorul nefericitei familii, dar nu se putea, pentrucă trebuia se trec peste aceea vale furioasă, carea era cel puțin de 6—8 metri de înaltă și 20 și mai bine metri de lată.

Aceea vale trece prin mijlocul comunei Șimon, isvoresce din Buceciu din vêrful așa numit Cătunul lui Franc, și dênsa, ploând mult la munți, a devenit mare, foarte mare, încât am vĕḑut plutind pe dênsa, braḑi, sălcii și diferiți arbori din apropiere și din depărtare.

Socoteam, că se va fi sfîrșit furia apei prin toate câte le-am descris până aici; — dar nu trecu cinci minute și iată că celei dintâiu case sdrobită pe apă, o alta i urmează.

Era casa unuî individ George Busioc, carea ca și cea dintâiu, fiind situată în distanță nu prea mare de drum, și drumul nu prea departe de apă, această din urmă făcându-și loc pe de desupt, o luă în ghiarele sale.

Era dureros sĕ te uiți, cum tot ce avea în casa sa acel individ, trebuì după un moment sĕse verse în apă spărgându-se casa. Vedeai, putini, resboiu, butoaie, căldări, coasten, lăḑi, scaune, plutind pe deasupra apei.

Era ceva vrednic de plâns, cum oamenii înspăimêntați la vederea acestora, părăseau casele, care cu un copil de fașe în brațe, care cu o haină care cu mânile goale, lăsându-și locuințele pradă potopului, spre a 'și salva vieața

Era fioros când vedeai, erburile necosite situate pe lûngă vale, cânepi legumi etc., amestecate cu năsip și petri mari aduse de potop, prefăcute în prunduri nafructifere; ba chiar rumpânduse pământul cu ele cu tot.

Am vĕḑut chiar și porci, găini, oi înecate și strivite de petriie cele mari (bolovani).

Paguba e foarte mare, oamenii sûnt la culmea desperațiunei.

Acestea le-am vĕḑut, acestea le am făcut cunoscut și onoratului public cetitor. Câte nenorociri vor mai fi care nu le-am vĕḑut, cari nu le-am auḑit prin comuna Șimon, cât și prin comunele învecinate.

Ioan Moșoiu.
învĕțătoriu.

Afacerea dela Tisza Eszlar.

Nyiregyháza, 21 Iulie, 1882.

„Budapesti Hirlap“ Judele de învestigațiune Bary s'a pus mai âutâi în înțelegere cu judele comunal, și mai

apoi cu pretorele cercului spre a afla cine a dus cu trăsura cadavrul din cămara lui Schwarz la Tiszalök, deoarece s'a constatat prin 4 mărturii demne de toată credința că Weisz Herman pe vremea sciută la medul nopței s'a depărtat din comună în o trăsură cu 2 cai albi suratici. Din acest incident sau conscris toți caii jidovilor din comună și s'a constatat că nici un jidan din Eszlár n'are cai albi-surateci. Învestigațiunea în direcțiunea aceasta era se rămâe fără nici un resultat, când se insinuă Efraim Hartl, proprietariul din San-Mihaiu. El ḍise că e detorința fiecărui jidan cu bun simț în interesul seu propriu și al confessiunei sale ca se conlucre spre a eși le iveală adêverul în această faptă criminălă prin umare și dênsul și ține de detorință a mărturisi că trăsura cu care s'a dus cadavrul a venit din Tisza Dada la Eszlár, și de aici s'a dus cadavrul sau la Lök, sau la Dada. A mărturisit circumstanțial de unde le scie toate acestea, ceea ce însĕ nu se poate da încă publicității. Pe basa acestor mărturisiri s'a dispus învestigațiunea mergênd judele de ivestigațiune din Eszlar la Dada.

După o nouă versiune corpul Estirei Solymosi e cufundat în Tisza. Cercetările în privința aceasta sûnt în curgere.

Varietăți.

* (Sosirea principelui de coroană în comitatul Hunedoarei) o anunță „Ung. Post“ pe 30 Iulie n. Principele de coroană și Înalta Sa soție vor fi însoțiți de marele duce de Toscana, contesa Nostitz, contele Wilczek, contesa Palffy, cont. *Hoyos*, Bombelles și Mitrowsky, douĕ doamne de curte și de servitorime. După sosire va avè loc un prând la care vor lua parte capii autorităților civile și militare, alte autorități și episcopii cari vor fi de față la întêmpinare. — Princesa de coroană va visita în timpul vênătoarelor principelui de coroană în munți la Grădiște, ruinele capitalei de odinioară, *Ulpia Traiana* și mai nainte *Sarmisegethusa*.

* (Părăstas.) Duminecă în 18 Iulie 1882 st. v. se va celebra părăstas solemn în biserica rom. gr. or. din Brad, pentru fericita odichnă a sufletului repausatului protopresbiter gr. or. al tractului Zarand Nicolae I. Mihĕlțan, la care toți consângenii, amicii și cunoscuții sûnt rugați a participa.

* (Necrolog) Dela Siria primim următoriul anunțiu funebru:

Subsemnații cu inima înfrântă de durere facem cunoscut tuturor consângenilor și amicilor, că iubitul nostru tată, respective frate, cumnat și consangean:

Constantin P. Aiudanu,

protopresbiterul român greco-oriental al Siriei și deputat sinodal și congresual.

a repausat în Domnul în comuna Cuvin în ḍiua de 9/21 Iuliu a. c. la 10 oare seara în urma unui morb plin de suferințe, în anul 38 al etății sale.

Osămintele repausatului se vor depune spre odichna eternă după severșirea ceremonielor bisericesci în cimiteriul gr. or. din Cuvin Duminecă în 11/23 Iuliu la 10 oare înainte de ameaḍi.

Fie-i țĕrina ușoară și memoria binecuvêntată!

Siria 10/22. Iulie 1882.

Aurelian Ve turia și Terentiu, fii minoreni. Iuliana Haiduc ca soră. Ioan P. Deseanu și soția Hermina născută Raț, Paul Milovan și soția Irina Corneliu Raț, Terentiu Raț Liviu Raț și Paulina Raț ca cumnați și cumnate.

* (Necrolog.) Românii din Bucovina sûnt de un timp încoace greu cercați de soarte. Ei perd, prin moarte bărbați, cu a căror rĕmășițe pământesci înmormentă și cele mai bune puteri, cari erau speranța viitoriului lor. Anunțul funebru de mai la vale ne aduce o nouă scire întristătoare despre o asemenea perdere.

Eată anunțul din cestiune:

„Comitetul Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina primind trista scire despre repăusarea advocatului **Dr. Cavaler Alexandru Zotta,** membru ordinariu al Societății numite și mult meritatul jurisconsult al ei, învită pe toți membrii societății numite și pe toți amicii și cunoscuții repausatului la înmormêntarea lui, care va fi în 8/20 Iuliu a. c. la 9 oare dimineața. Cernăuți la 7/19 Iuliu 1882

Comitetul Societății.

* Adunarea generală a societății pentru fond de teatru român se va întruni în anul acesta la M. Szighet în 7 și 8 August st. n. Pentru cuartire a se însciința la dl. prof. Ioan Pop.

* (Clerul mirean în Rusia.) Într'o corespondență din Petersburg către „Journal des Débats“, găsim următoarele în privirea acestei cestiuni: „Clasele dirigente au considerat totdeauna ca o nenorocire lipsa culturei în cler, care nu poate avè asupra poporului o influență indestulitoare. Dacă mĕsura aceasta nu va fi în curênd luată, situația morală a clerului în Rusia va fi peste puțin cu totul ruinată. În 1879 s'a interḍis candidaților la preoție de a urma cursurile universităților. Se voia prin aceasta a i conserva cu totul bisericei și a nu'i lăsa sĕ se ispitească cu alte cariere. Prin aceasta însĕ s'a ajuns un resultat cu totul opus. Cariera eclesiastică este puțin atrăgĕtoare în Russia. Clerul e puțin respectat de popor, care îl tratează ca pe egalul sĕu. Dar uu'i numai atâta. Popa trebue sĕ încerce o adevĕrată luptă pentru esistență. În timp ce clerul negru (ordinele monahice) este foarte bogat, clerul mirean nu are pentru a trăi decât venitul întêmplător — un de pomană a poporanilor sĕi, căci nu i se poate da alt nume — dat și acesta cu neplăcere de țĕran, și cerut de preot cu toată stăruința unui om care ține la pânea sa de toate ḍilele.

O astfel de stare de lucruri nu este favorabilă nici armoniei adevĕrate între popor și cler, nici considerației acestui din urmă, nici chiemăriior eclesiastice. Se poate înțelege dar pentruce mai toți fiii de preoți fug către alte cariere,

Remediul propus din diferite părți este nu scăderea nivelului, deja foarte jos, a studiilor preoțesci, ci ridicarea posiției preotului, remunerarea sa de către stat și de comună, remunerare ficsă în locul venitului întêmplător și nesigur. Într'un cuvênt trebuie a se înființa un budget al cultelor.

Pare că lucrurile se apropie de această cale. Sfântul sinod a dat în adevĕr de curênd ordin de a se dresa o situație generală a veniturilor monastirilor. Acestea monastiri, posedând icoane sfinte foarte venerate, datoresc marele lor bogății pietății credincioșilor. Sfântul sinod al Rusiei va decide dacă de acum înainte coroana trebue se acordeze subvenții acestor monastiri. Dacă rĕspunsul e negativ, ceea ce-i probabil, un fond destul de însemnat ar devenì disponibil în fiecare an, și acesta ar putè fi ca basă acelui buget al cultelor pe care clerul mirean din Rusia îl așteaptă ca un liberator“.

* (Wareșceagin despre Scobeleff). Pictorul Weresceagin, care era foarte intim cu Scobeleff, 'i consacră un epilog într'o srisoare cătră Iules Claretie dela „Temps“, din care reproducem următoarele:

„El nu ura pe germâni, cum credeți, din temperament, ci mai mult de dragul rĕsboiului, ce îl făcea și pe el indispensabil. Intr'adevĕr ca militar Skobeleff a fost fără seamăn. Nu vorbesc de curagiul sĕu, ce era miraculos, extraordinar, ci de prudența sa militară, ce valorează mai mult. El n'a fost numai un viteaz ce dă cu barda în lună, ci și un bărbat cetit (un hommo de livre); cunoscea de rost istoria militară a tuturor popoarĕlor. Adese ori în mijlocul bătăliei, în timpul marșului sau la bivuac îmi ḍicea: „Ți aduci aminte ce a ḍis cutare sau cutare general mare în cutare bătălie?“ Eu nefiind așa de versat în istorie, 'mi venea greu și rĕspundeam: „Lase-mă în pace, că nu înțeleg nimic de al deastea“ Raporturile sale asupra situației actuale a soldaților și ofițerilor ruși n'au plăcut tuturor, dar ele au fost pline de o judecată sănătoasă și de observații nemerite. Numĕrul scrierilor sale, dări de samă asupra expedițiilor, observațiuni de tot felul, este foarte mare pentru un ofițer rus. Ofițerii nostri se bat mai bucuros, de cât sĕ scrie. Pentru mine Skobeleff era un geniu militar. Un amic al meu, generalul Cerewin, îl numea zeul rĕsboiului: D-ta vei considera aceasta de exagerat, dar eu nu, care am veḍut cum pregătea o bătălie, cum comanda, cum vorbea soldatului și 'l ducea în foc; cum se îngrigia de hrana și hainele trupelor până la cel mai mic lucru. Soldatul 'l iubia și 'l urma. Sĕ mĕ credeti, soldații tuturor țerilor sûnt bravi, dar nu toți urmează egal de bucuros ofițerii lor. Skobeleff era foarte superstițios. Odată schimbasem între noi steagurile cele mici; 'mi-a dat pe al sĕu, vechiu găurit în 20 lupte, ear eu eam făcut un steag prea frumos din stofe indiene și chineze. Dar adeseori 'și a cerut înapoi stegulețul cel rupt, însĕ eu nu i l'am dat. De câte ori mânca câte o mică bătae la Geok-Tepe. se plângea că stegulețul meu nu 'i aduce noroc. După ce a luat Geok-Tede și a terminat campania s'a declarat mulțumit cu darul meu, ḍicând că și el poate face treabă. El plângea lesne. Nu numai la moartea părinților sei, ci și la moartea împĕratului a vărsat lacrămi. — Spre a cuprinde într'un cuvêt impresiunea mea despre acest reposat amic al meu, aș fi cel dintâiu, dacă naș sci că oamenii uită lesne, care aș deschide subscrieri în patrie pentru ridicarea unui monument „în memoria celui mai brav soldat rus.“ El a murit întradevĕr prea de timpuriu. Mĕ întorc în curênd în munți. Scuză 'mi aceste sgârieturi, scumpul meu Claretie.

* (Secerișul) s'a început mai întoate părțile și ni se raportează mai de preste tot locul seceriș bun.

Posta din urmă.

„P. Lloy“ în revista sa de eri anunță din Erțegovina că dealungul fruntăriilor montenegrene până la trimeta dela Novibazar se ivesc bande de insurgenți Acestia s'au și ciocnit în mai multe rênduri cu trupele.

„*Agence Havas*“ asigură că Arabi pașa a compus un cabinet nou cu Mahmud pașa. — Armata lui Arabi la Kafr-el-Devar se prețuesce la 12000 oameni.

Posta Redacțiunei. Fiind îmbulḍiți de material dd. corespond. și reclamanți se binevoească a avè cu noi puțină indulgență.

Loterie.

Sâmbătă 22 Iulie n. 1882.

Budapesta: 45 17 83 87 16

Bursa de Viena și Pesta

Din 22 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.80	119.90
Renta de aur ung. de 4%	88.75	88.75
Renta ung. de hârtie	87.25	87.55
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	135.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.50	91.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.10	96.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.70	98.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.90	97.75
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.— 97.75	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḍecimei de vin	97.50	97.75
Sorți unguresci cu premii	121.25	122.50
Sorți de regularea Tisei	111.—	111.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.15	77.25
Datorie de stat austr. în argint	77 90	78.—
Renta de aur austriacă	95.10	95.—
Sorți de stat dela 1860	132.—	131.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	826.—	823.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	321 50	326.50
Acțiuni de credit austr.	320.—	326.10
London (pe polița de trei luni)	120.25	120.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.55½	9.55½
100 marce nemțesci	58.80	58.75

Anunciu.

Am onoare a aduce la cunoscință onor. public că în **20 Iulie** a. c. st. n. mi-am deschis

cancelaria advocațială

în Sibiiu,

piața mare Nr. 16, etagiul I.

Ioan G. de Popp,

advocat. [122] 2—3

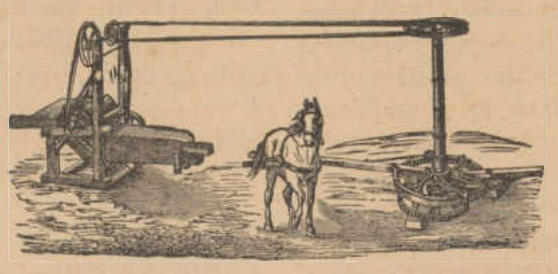

Avis pentru posesorii de pământ și agricultori!

Mașine de imblătit cu vapor, mașine de **imblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lângă alte prețuri de concurință **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piața-mare, în Sibiiu.

Espositiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcțiune cât se poate de eftin. [99] 10

Redactor rĕspunḍĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 81. **Sibiiu, Joi 15/27 Iulie 1882.** *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONA ENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de **două ori** 12 cr., — de **trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 14 Iulie.

Marţi am primit, prea târdiu, dela Deva următoarea telegramă:

„Conferenţa Românilor din comitatul Uniadoarei a ales o deputaţiune de 60 pentru felicitarea principelui de coroană. Dispositiunile luate, anunciate prealabil autorităţii. Învectivele diarelor maghiare nefundate.“

Atât stilul laconic al telegramei. Dintr'o corespondenţă care ni a sosit în aceeaşi di aflăm şi unele detaiuri, cari în esenţă sûnt cuprinse în telegramă.

Înainte de toate felicităm pre fraţii Deveni şi pe Românii din comitatul Hunedoarei pentru ideea de a se presenta ca Români înaintea fiitoriului împărat şi rege. Ba am dorì ca presentarea sĕ se facă într'un număr corespundĕtoriu proporţiunei numerice a Românilor din comitat. Proporţiunea numerică însĕ o înţelegem aşa, că în numĕrul în care se vor presenta Maghiarii cei puţini din comitat, în numĕrul aceleiaşi proporţiuni sĕ se presenteze şi Românii. Bine ar fi când Românii, cât de numĕroşi, s'ar presenta şi din alte comitate.

Diarelor unguresci nu le vine aceasta la socoteală, însĕ pe Români aceasta n'are sĕ i nedumerească de loc. Românii au destulă esperienţă pentru ca sĕ fie convinşi, ca starea la o parte şi lăsarea pe alţii ca se paradeze, că ei sûnt ce sûnt în ţeară, ne a adus, şi ne mai poate aduce multă stricăciune.

Am ţinè şi noi cont de ceea ce dic diarele unguresci, ca fără deosebire sĕ se presenteze poporaţiunea ţinuturilor respective, dacă domniile lor, Maghiarii, de când au puterea în mână, usau mai politicesce da ea. Dicem politicesce în sensul cel adevĕrat, dar nu în acela, prin care ne întunecă: sau negândune esistenţa, sau declarândune de nisce oameni care nu numĕră, decât când e vorba de a purta sarcini.

Dacă domniile lor ţineau cont din capul locului de egalitate în drept nu numai pe hârtie, şi chiar aceasta nu numai *lehetöségig*, şi dacă guvernul lor lucra şi pentru promovarea binelui comun întrucât ne privesce şi pre noi ca Români, vedi atunci lucrurile ar avè cu totul altă faţă nu numai la presentări, dar în toate afacerile publice. Dar dacă de o parte vor sĕ ne pună după uşe, până ne vor putè scoate de acolo Maghiari, ar fi un pĕcaţ de moarte al nostru însine, când nu ne-am folosì de ori şi ce ocasiune spre a arăta că şi noi cei ce purtăm, aşa dicând greutăţile nădufului, încă sûntem acì. Domnialor dd. Maghiari de origine română, cum sûnt mulţi de aceştia în comitatul Hunedoarei şi pre cari ori cât şi-au schimonosit numele tot îi vedesce că au fost cândva Români, *) n'au sĕ se supere de loc pe românii remaşi Români când aceştia pe lângă o cuviinţă patriotică vor se împlinească şi o datorie a lor proprie, naţională. Precum vor ei sĕ se presenteze ca Maghiari, aşa vor şi Românii sĕ se presenteze ca Români. Şi dacă nu e pĕcat a fi cineva maghiar şi fiindui originea română, pentru ce ar fi pĕcat a fi cineva Român păstrându-şi originea română?

Românii din comitatul Hunedoarei sĕ staruiască aşa dară în propusul lor.

Tot ce am mai dorì noi şi accentuăm dorinţa noastră, este ca Românii remaşi Români din comitatul Hunedoarei, sĕ se presenteze într'un mod demn, prin care se facă onoare tuturor fraţilor lor din celelalte comitate dintre Tisa, Dunăre şi Carpaţi! Sperăm că aşa va şi fi.

*) Bărcianesci (Barcsay), Badea (Bagya), Bărbat (Borbáth), Cândafi (Kendefi), Dancişor (Dancisor), Furca (Furka), Golea (Gola), Macrea (Makray), Nopcea (-Noptea, Nopcsa) etc. etc.

Revista politică.

Sibiiu, în 14 Iulie.

Cestiunea care atrage mai mult atenţiunea publică este cea a Egiptului. Măceluri de europeni se vestesc pe toată diua din toate părţile Egiptului. Arabi paşa se vede că a desfrênat toate pasiunile fanatismului mahomedan în contra a tot ce nu e mahomedan. Arabi paşa se retrage cu trupele în lăuntrul Egiptului şi strică tot ce ar putè fi spre vre-un folos trupelor engleze.

De însemnătate mare este scirea arestărei unui al doilea oficier turcesc care venia dela Constantinopole. Arestarea s'a făcut la Alexandria şi se susţine ca oficierul turcesc avè la sine documente cari dovedesc legătură între oamenii cei mai de frunte ai Sultanului şi între Arabi paşa şi cari dovedesc esistenţa unui comitet *islamitic*, a cărui ţintă este de a rescula islamismul întreg din Africa şi din Asia. Adeverinduse scirile acestea, n'ar mai fi îndoială că Englitera şi Francia se află înaintea unei probleme uriaşe şi n'au de a face numai cu o simplă rescoală a unui colonel egiptean.

Englitera şi Franci a armează din toate puterile pe uscat şi pe apă.

Germania este din di în di mai reservată şi în cele din urmă poate se va retrage cu totul de la conferenţa din Constantinopole. Negreşit că Austro-Ungaria şi Italia i va urma.

„Allg. Ztg“ din Augsburg spune că la Bucuresci se vor întruni camerele legislative în Septemvre spre a fi disolvate şi a face loc unei constituante pentru revisiune a constituţiunei în care e a se introduce cuvêntul „rege“ în loc de „domnitoriu“. Causa aceasta, dice cor. foaiei citate, e pretecst. Adevĕrata causă dice acel coresp. este cestiunea dinastică reană.

Despre Românii din Bucovina.

Am primit în dile le aceste două corespondenţe, care nu sûnt plăcute, dar presupunem că fac o diagnosă a starei Românilor din Bucovina, cărei de sigur va urma şi medicina corespundĕtoare. Deci, le publicăm până unaltă fără de a le face vreun comentariu.

Viena, 8/20 Iulie 1882. Mi-a fost aminte sĕ sciu ra portul numeric național în Bucovina în urma ultimei numĕrări a poporaţiunei. Din datele statistice căpĕtate am vĕdut, că acolo elementul slav precumpenesce pe cel român cu câteva deci de mii, şi de aceasta m'am mirat, fiindcă la numĕrarea din 1869 întreceau românii pe slavi cu multe mii. În neastêmpĕrul meu am căutat deslusire la faţa locului şi una mână amică eată ce 'mi scrie:

„Amice! n'ai ce te mira, că noi la numĕrarea din urmă am scădut în în număr atât de considerabil. Scii că căpitanii districtuali, ca şi consiliarii guverniali, mai toţi erau oameni străini şi ca slavofili, nefavoritori românilor. Aşa erau şi comisarii poliţiei însărcinaţi cu prevegherea numĕrării, ear numĕrătorii se compuneau din jidani, nemţi şi slavi. S'a şi agitat viu pe sub mână, ca numĕrul slavilor se easă cât se poate de mare. În Bucovina, cum scii sûnt sate românesci, în cari foarte mulţi înţeleg rutenesce. Acolo punea comisarul slav omului întrebarea: „eac vohoresi“? şi omul îi respundea „porusche“? Pe când omul înţelegea că respunde în limba în care îl întreabă comisarul, numĕrătoriul scriea în rubrică. „Umgangssprache rutenisch“: ca şi când limba omului întrebuinţată în familie ar fi fost cea slavă, eară nu cea românească. Pe multe locuri fură români cu terminaţiunea numelui în „schi“ „iuc“ „ciuc“ „viciu“ „ac“ înscrişi ca slavi.

Pe basa acestei numĕrări falsificate fac acum antagonistii românilor acte politice. Însĕ ca sĕ-ţi demustru cumcă nu toţi purtătorii numelui cu terminaţiunile atinse sûnt slavi, aduc înainte numele unui pădurariu, pe care îl chiamă slavii în loc de Rotariu, Rotariuc, apoi Bendeoschi slavisat din Bêndea cum se numesc mulţi oameni în Pietroasă. Ciupercaviciu slavisat din Ciuperca, numele multor familii onorabile în munte şi a nume în giurul Câmpulungului, Mitrofanoviciu din Mitrofan, Diaconoviciu din Diaconescu ba unul poartă numele Vasiloviciu schimbat în timp vitreg în locul numelui adevĕrat familiar, Soare.

Dar de nepreceperea ţeranului nu te mira, pentrucă el aici în ţeară luminători în cele politice încă n'are. Mai mult întristeazăte însă, audind că familii boeresci, ale cărora bunică şi străbunică şi ale căror moşi şi strămoşi nu vorbia decât românesce, vorbesc astădi în cercurile lor numai nemţesce sau polonesce şi la numĕrare s'au declarat ori de poloane ori de germâne. Aceste familii ţi le-aşi putè spune pe nume, dar nu ţile spun se nu pară a denunţare: ele şi aşa nu-'s acoperite şi ascunse. Că acesti boeri au făcut chiar şi câţi-va diregători, ba şi câţi-va preoţi, pentrucă vedi dumneata, vorbind ei în familiele lor în adevĕr numai nemţesce şi comisariul numĕratoriu sciind de aceasta, le-au fost ruşine a dechiara, că limba li-i cea română, au fost deci clasaţi între nemţi. Şi limba nemţească o găsesci nu numai în casătoriile, în cari bărbătul s'au femeia nui din români, ci chiar şi în familie în cari ambii soţi sûnt români. Cumcă toată mazilimea ni s'a slavisat, aceasta e sciut şi ea însăşi o dice. Portatorii numelor Paunell, Brandian, Purece, Goian, Frunză, Minticiu, Stroiciu, Tomorug, etc., înceată s'au au încetat a mai vorbì românesce.

Aceste sûnt însĕ lucruri cari le cunosci prea bine şi asupra cărora ne căinăm de mult şi ne vom căina şi în viitoriu, ba mĕ tem, ca se nu ne căinăm încă şi mult mai rĕu; căci poţi presupune, vre-o schimbare spre bine dacă vedi bună oară că societatea noastră pentru cultura literatura română sub diferite pretexte, din di în di e tot mai părăsită, mai ales de preoţime din care nu numĕră acum decât vre-o 48 de membri; dacă vedi, că restanţele membrilor se suie peste 3000 fl., dacă vedi, că organul ei „Aurora română“, în loc se fie spriginit cu toată căldura prin prenumerare şi conlucrare e numai criticat cât se poate de rĕu; dacă vedi, că contribuirea pentru zidirea casei societăţii după atâta restimp e mai ca nulă. Nici în societăţi publice nici în cele private interesele naţionale nu se mai discută cu seriositate.

Bine că diaristica le desfăşură câte odată cu multă scrupulositate, dară cine cetesce aici în ţeară, dacă trecênd din localitate în localitate, din casă în casă nu poţi da de urma unei gazete s'au cărţi românesci?

Ca un momento îmi vin aici cuvintele lui Barrère, carele ridicându-şi vocea în numele comitetului de salute publică a dis: *„La liberté est devenue créancière de tous les citoyens les uns lui doivent leur industrie, les autres leur fortune; ceux-ci leurs conseils, ceux-là leurs bras. Ainsi donc tous les Français, tous les sexes, tous les âges sont appellés a defendre la liberté. Toutes les facultés phisiques ou morales, tous les moyens politiques ou industriells lui sont aquis. Que chacun occupe son poste dans le mouvement national“*.

Prin analogie, naţionalităţei române îi e în adevĕr datoriu tot sufletul român; ambele secse, toate etăţile, ver-ce stare trebue se o susţie, toate facultăţile fisice şi morale trebue sĕ'i servească; fie care trebuie sĕ prindă în mişcarea şi progresul naţional; fie care di de neactivitate e perdere nereparabilă.

Vedi amice! la ce reflectări am ajuns, esplicându-ţi de ce am ajuns a fi pusi la număr mai puţin decât slavii.“

Din deslusirile aceste cunosc într'una, că e fundata teama, cumcă se vor găsì membri în congresul bisericescu cari nu vor vorbì în limba bisericei, cum se cuvine, cum că şi aici dreptul nostru din vina nostră va remânè compromis. —

Viena, 10/22 Iulie 1882. Nesmintiţi ar fi foarte instructivi dacă ar arĕta cine-va cu date statistice, cât pământ a trecut, dela încorporarea Bucovinei în Austria şi până în diua de adi, din mâna românilor la străini; atunci abia am vedè, cu claritate înspăimêntătoare, gradul, în care s'a redus puterea elementului român în ţeara aceea atât de frumoasă, atât de mănoasă, atât de plină de suveniri istorice, de urme de bravura româ[illegible].

Este una acsiomă, că posesiunea fonciară e fundamentul, puterea şi tăria unui popor; cu cât i sĕ întinde posesiunea aceasta, cu cât cresce în putere; cu cât i se îngustează, cu atât sĕ apropie de apunere; este proporţiune direaptă între posesiunea fonciară şi între vitalitatea unui popor.

Înstrăinarea averii fonciare s'a făptuit în Bucovina repede dela anul 1848 încoace.

Eşind adecă ţĕranii în a. 1848 din sclaviă şi devenind proprietari liberi, a făcut mare abus de libertatea lor. Necreându-li-sĕ una stare mediară ca în România, ei, dându-se trândăviei şi beţiei, au prins a-şi vinde propeietăţile pe întrecute, încât nu auḑiai decât: „mĕ! da câtu-ţi dă svabul pe ogor, îţi dă sorocovĕţul pe prăjină? „Îmi dă respundea cel între bat, mai mult, afurisitul îmi dă un sorocovĕţ si una grivnă.“ „Dă ogorul mĕ! căţi plătesce bine calvinul, îl îndeamnă celalalt, şi apoi pace şi sănĕtate, că n'avem a trăi, câtu-i lumea.“

Beţia şi trândăvia îmbinată cu dărnicia moldovenească a făcut, ca mania de a vinde locurile, sĕ ţină necurmat, mai ales în satele amestecate cu şvabi, până la anul 1866, când a dat în Bucovina o foamete generală; atunci au trecut pământul din mânile românilor cu sutele de fălci, dară cu nesce preţuri atât de bagatele, încât pe unele locuri sĕ ducea prăjina numai cu 20 cr.

A treia causă a înstrăinării a fost uşurinţa şi aplecarea, de a face datorie şi apoi cămătăria plină de ruină a jidovilor; fie care jidan era vicleanul şi cămĕtariul cel mai rafinat şi blăstĕmat. Aici e destul, dacă aduc aminte de broşura lui Platter despre „cametăria“ care a fost resculat toata jidovimea bucovineană asupra-i, în broşura aceea e demascată cu totul rafinaria jidovească în treaba cămĕtăriei.

Ţerănimea, deprinsă odată la împrumuturi şi încurcându-se în detorii, a cugetat în cele din urmă, că va nimerì foarte bine, dacă detoriele, constrînse la jidani cu camete dela 36 fl. până la 120 fl. pe an dela sută, le va solvì cu bani împrumutaţi dela banca rustică galiţiană prin filiala condusă de polonul Grodki în Cernăuţi. Era un peregrinagiu continu după bani la Cernăuţi chiar din crerii munţilor. Dară resultatul acestui peregrinagiu pĕcătos a fost şi încă este, vênḑarea în licitaţiune a unui enorm numĕr de averi şi economii române. Familii române ce erau mai nainte încă destul de bine situate, au rĕmas ḑeci cu sutele la sapă de lemn şi servitori pe la jidani, svabi şi poloni; căci polonul Grodki le-au fript încă mai rĕu decât jidanii, cum se poate vedea din procesul de înşelăciune, ce-l are în Cernăuţi.

În satele amestecate cu svabi, svabii au devenit acum proprietari de 30 până la 100 falci de pământ, afară de ceì-ce descălecând în alte sate, au întemeiat gospodării întinsĕ, apoi nu va găsì localitate rustică în toată Bucovina, unde sĕ nu se fie împroprietărit câte 10 până la 80 familii jidovesci.

Jidovii adecă, de când s'au mai înfrênat prin legea contra cametăriei şi a beţiei, cari legi pentru popor sûnt de folos nepreţuit, s'au dat a cumpĕra proprietăţi rusticale şi pândesc cu sete mai ales licitaţiunile judecătoresci, pentrucă acolo cumpĕră cu preţuri de tot reduse şi au încă îndemînarea, a nu depune îndată tot preţul cumpĕrăturei.

Aşa stă treaba cu ţerănimea română cu privire la averea fonciară.

Cât de proprietăţile românilor de prin oraşele Bucovinei, n'am ce ḑice, pentrucă ele de mult au trecut în mânile străinilor, rĕmânênd la românì numai un percent foarte neînsemnat; eară asupra averii fonciare boeresci dau deslușire dureroasă listele de alegere la dieta ţĕrei; de's pline de nume jidovesci: *Es ist da ein Wirbelwind, welcher das romänische Element hinweg fegt.*

Dară ce face preoţimea în mljlocul unei derapanari şi stîngeri atât de horibile? Ea face funcţiunile liturgice.

Partida germană poporală sau democratică.

În „Timpul“ aflăm nisce reflecsiuni asupra mişcărei constituţionale din Cislaitania pe cari le reproducem spre a se vedea cum se judecă în străinătate fenomenul acesta politic.

Eată ce ḑice „Timpul:“

Ḑiarele vestesc că partidul german democratic din Austria înclină a atrage elementele mai concihabile din partidele naţionalităţilor în sinul sĕu; aşa dar un partid liberal imitează astăḑi, de şi nu stim cu ce succes, încercările actualului ministru president, contele Taafe, al cărui sprijin parlamentar 'l constitue partidul conservator şi naţionalităţile.

Un semn caracteristic al timpului. În adevĕr monarchia habsburgică se compune toată din naţionalităţi, din cari nici una nu e îndestul de mare pentru a fi în stare sĕ absoarbă pe cele-lalte. Francisc I, un monarch foarte înteligent, ḑicea, că o singură grijă n'are: a existenţei Austriei. Popoarele sûnt atât de deosebite între ele, încât nu se vor înţelege nici odată în contra monarchiei: când unul se ridică, celelalte fac numai de cât act de fidelitate şi aleargă în ajutorul tronului. Când în unul se desvoltă puterea centrifugală, în celelalte se manifestă, ca printr'o lege fisică cea centripetală.

A crede că atâtea naţionalităţi dintre cari cea mai mică chiar îşi are biserica şi scoala ei naţională, gazetele ei, literatura ei, mică mare cum dă Dumneḑeu şi istoria ei, chiar dacă aceasta ar încăpea într'o monografie de-o coală, a crede că le poţi contopì pe toate a fost o naivitate. Aceste nu sûnt grupuri de materie brută cu care cineva poâte face ori ce vrea; sûnt grupuri organice, din cari fie care are rădăcinele sale în pământ şi propriul sĕu principiu de esistenţă. Rassele din Austria sûnt în genere foarte puţin amestecate şi unde ori fi deosebiri de religie la mijloc, ele nu sûnt aproape de loc amestecate. Numai identitatea religiei înlesneşte la unele apropiarea şi nici acolo în mare grad.

Fie care grup organic e o lume pentru sine, cu o limbă vie pe care clasele dominante n'o cunosc şi n'o vorbesc, adesea cu un drept consuetudinar propriu, cu datine şi tradiţii proprie.

La un asemenea stat decentralisarea e cea mai firească formă de vieaţă publică, pe când centralisarea trebue sĕ degenereze în domnia elementelor necaracterisate, a mijlocitorului şi a advocatului. Şi în adevĕr, centralisarea şi liberalismul austriac au şi avut drept resultat ridicarea unei rase de mijlocitori, a Evreilor, şi milionarisarea advocaţilor din partidul numit constituţional. Dela 1866 până mai dalţăeri, Austria era ţara făgăduinţei pentru Evrei şi scena politică pentru glorii advocăţeşti; adecă pentru oameni, cari prin dialectica continuă ce o cere profesiunea lor, sûnt mai puţin decât ori cine în stare, de a avea convingeri puternice şi de a voì binele altuia. În Ungaria se observă acelaşi lucru: pretinsa domnie a elementului maghiar se traduce în realitate într'o domnie de postulanţi advocaţi şi Evrei, pentru cari a fi Ungur e o negustorie lucrativă ca oricare alta. Dacă China are cuceri Ungaria, cei dântâi cari s'ar pretinde Chinesi ar fi Evreii şi advocaţii, credem.

E o priveliște curioasă aceasta. Vedem o sumă de popoară cu vertebrele bine închegate şi tari, esploatate de elemente fără vertebre morale, fără caracter propriu.

Aceste elemente sûnt însĕ prin natura lor disolvate.

Dacă mereu se 'mulţĕmesc, se întêmplă, nu ceea ce se intenţiona poate, disolvarea şi contopirea naţionalitelor, ci tendenţe de disolvare a statului.

De şi nu împărtăşim pe deplin ideile d-lui E. Rénan în privirea naţionalităţilor, de şi nu admitem că unitatea de idei e un *prius*, iar consistenţa unui stat urmarea, totuşi întervertind termenii, lucrul devine adevĕrat. Unîtatea de rasă produce ca resultat firesc unitatea de tendinţe, iar unde rasa dominantă e cu mult mai numeroasă sau cu mult mai cultă decât cea supusă, cea dintâi impune acele tendinţe. Privită în afară unitatea statului corespunde în adevĕr cu o unitate de tendinţe şi de idei.

Ceea ce însĕ e comun în toate naţionalităţile Austriei (neesceptând pe Germani ori pe Unguri) este tendenţa de aşi mănţine naţionalitatea cu ori ce preţ, Iată dar punctul comun de atingere, iată ideea organică. Când toţi vor acelaşi lucru, când pentru cei mai mulţi existenţa Austriei e sigură garanţie că individualitatea lor etnică va putea exista şi ea, ni se pare că singura idee organică e aceasta. La realisarea acestei idei se împotrivesc însĕ elementele superpuse (Germanii şi Ungurii), ei parsecută in alţii ideea naţionalităţii, care cu toate acestea e propriul lor principiu de existenţă, ei crucifică pe altul pentru o religiune care este a lor proprie. Împăcarea între naţionalităţi nu va isbutì dar, fără a se înlocui subordinarea, recunsocênduse adecă, că şi la altul e o virtute civică ceea ce în Ungur sau în German e o virtute: iubirea de naţionalitatea sa proprie.

O decentralizare bazată pe cordonarea naţionalităţilor în grupuri administrative autonome şi în marginele exigenţelor unităţii de acţiune înafară şi înlăuntru ale statului, ar însemna însĕ o nouă epocă de înflorire pentru monarchia vecină. Fie-care din aceste centre locale ar avea o viaţă proprie, o producţiune proprie, un caracter propriu şi cu cât diversitatea e mai mare, cu atâta cu e mai mare putinţa combinaţiunilor de ori ce natură, singurele cari produc în lume mişcare şi putere iar mişcarea e vieaţa.

Ceea ce în natură e adevĕrat e şi în stat, căci acesta e la urma urmelor un produs al naturei. Oxigen cu oxigen, idrogen cu idrogen nu produc nici o mişcare. Dar elemente deosebite, puse în contact, se atrag şi produc cantităţi de putere. A ţinè naţionalităţile apĕsate, a ţinè puterile lor latente, va sĕ dică a le condamna la somnul plantelor: a elibera puterile lor latente ca sĕ se combine între ele, ar însemna a deschide calea unei mari şi ne prevĕḑute desvoltări.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ape-Potopuri.

Sibiiu, 13 Iulie.

Catastrofa din şi dela Rĕsinari nici astăḑi nu o putem descrie în toate amĕnuntele. Mergênd omul dela Sibiiu pe şoseaua cea frumoasa prin Dumbrava Sibiiului, numai până la crucea dintre hotarĕle Sibiiului poate merge cu trăsura. De acì încolo se încep urmele pustiirei din 7 Iulie a. c. Cine vrea sĕ ajungă în Rĕşinari trebue sĕ meargă, încungiurând, pe drumul Cisnădioarei până la Dumbrava Rĕşinarilor şi de acolo cu mare nĕcas ajunge în comună. Urmele pustiirei le întâlnesce călĕtoriul îndată ce se scoboară pe drumul Cisnădioarei din Dumbrava Sibiiului în valea care sĕ deschide spre Şelimbĕr. Acì sĕ vĕḑ: fênuri. grâne, cu spice mănoase şi mai gata sĕ dea pâne, şi cucuruze mult promiţĕtoare, înnecate şi noroite; pomi cu poame şi arbori, lemne şi petri de toată seama, părţi de case, unelte etc. grămădite într'un amestec diluvial. Ce a rodit pământul după asudoarea şi lucrul omului e nimicit, pământul roditoriu schimbat în pustietate năsipoasă sau acoperită de petriş mare şi mărunt împestriţat cu pomi, arbori mari şi mici, parte cu rădăcinile parte cu ramurile în sus, cu lemne de lucru şi de foc cu resturi de case şi de alte clădiri economice şi poate că sub şi printre aceste şi cu cadavre de nenorociţi. Numĕrul acestora nu se scie încă. Mergênd pe urma acestei pustiiri înainte în zadar caută privirea după şoseaua cea frumoasă, şi dreaptă care eşia din Rĕşinari şi după arborii ce o umbriau. Din şosea sûnt numai fragmente, între cari sûnt gropi pline de apă; arborii în cea mai mare parte sûnt duşi şi rĕspândiţi pe urmele potopului. Numai morile din dreapta şoselei stau ca nisce martore a priveliştei înfiorătoare şi ca nisce rĕmăşiţe din întregul cel frumos căror au aparţinut. Dinaintea morilor şi de acì în jos până unde şoseaua sĕ sucesce spre a suì în Dumbrava Sibiiului, aceeaşi privelisce ca şi pe vale în jos cătră drumul Cisnădioarei.

Impresiunea de până acì e numai o palidă introducere la ceea ce'l aşteaptă pe visitator după ce ajunge în capetul Rĕşinarilor. Acì numai decât un pod stricat, case şi clădiri economice spălate de apă în mare parte cu loc cu tot. Pe strada principală înainte aceeaşi privelisce ilustrată cu fiinţe omenesci, cari caută locul unde îşi avea adăpostul din moşi şi strămoşi şi cari cu lacrimi în ochi povestesc visitătorului că din tot ce au avut au rĕmas cu vieaţa în oase cu aşternutul pământului surpat şi spălat de case şi alte clădiri suplinite cu arbori smulşi, cu lemne şi cu bucăţi de stâncă — sub ceriul liber. Păşind înainte pe aceea stradă pardoseala, barierele de peatră în care se credea mai nainte a fi destul de înfrênată apa ce curgea alăturea; crucile, monumentele creştinătăţii, cari aminteau de evlavia celor ce le-au ridicat, nu se mai vĕḑ, sau dacă se vede ceva se vede numai ruină. De a lungul stradei abia poţi merge cu piciorul pe lângă casele care au remas la dreapta. Pe dinaintea acestora aproape nemijlocit catastrofa din 7 Iulie au croit apei altă alvie. Şi aşa merge până aproape în dreptul otelului celui pompos. *Vis-a-vis* de acesta eară ruine de locuinţe. Hotelul însuşi însĕ stă cucuiat deasupra unei prăpastii. Poduri? de aceste nici urmă până inclusive sus la podul cel ce ducea spre piaţă unde e biserica veche şi scoala, doar şi din acesta numai urme, numai ruine. Tot în chipul acesta aflì dacă mergi alăturea cu apa în sus până cătră şoseaua pe care te puteai mai nainte urca cu trăsura (pe o serpentină) până sus în munte.

Întorcêndu-te cătră biserica cea „nouă“, lângă care odichnesc remăşiţele Marelui Andreiu şi ajungênd până în dreptul întrărei acesteia, altă privelisce şi mai îngrozitoare. Căutând de aici în jos spre partea comunei, numită „Steazĕ“, elementul pare că a turbat aici şi mai cu multă furie. Clădiri de tot feliul dĕrîmate şi aduse până la starea dărimărei ulterioare, spălate cu totul, a locurea cu loc cu tot, grădini pustiite şi în sfĕrşit oameni cari oftează numai după averea pustiită, dar şi după cei ce au aflat moartea în elementul turbat — este

ce vĕd ochii şi în partea aceasta. Livadia cea întinsă la poalele dealului pe care e biserica cea mare, grădina cea frumoasă de lângă casele fericitului P. S. Barcianu sûnt nimicite pe ḑeci de ani.

Ne am dat silinţa a traduce în cuvinte ceea ce au putut vedè ochii omenesci, dar mărturisim că condeiul nu e în stare a înfăţişa trista şi îngrozitoarea imagine aşa după cum o vĕd ochii.

Oameni din comună susţin a fi simţit cutremur în timpul când torenţii se versau din nuor şi alţii, că munţii dimpregiur isvoriau, pe întrecute cu ceriul, apă. La ce au a se reduce aceste fenomene ni se pare închipuite, se va constata mai târḑiu Dar se poate că au fost numai sguduituri parţiale causate de părţile de stâncă ce le rostogogolia apa care le-au scoborît din munte. Şi isvorîrea apei din munţi pare că s-ar găsì esplicarea, dacă se va adeverì ceea ce ni se spune, că adecă înainte de torenţii ce au căḑut pe comună, sus la munte, s'a surpat un picior de munte cu arbori cu tot, a împedecat apa în cursul ei şi a adunat-o într'un lac de dimensiuni mari. Apa, însĕ în cele din urmă mai puternică de cât bariera ce i se puse în cale, au rupt bariera şi s'a versat potop spre comuna înstrîmtorată între munţi. E cu putinţă că până a câştiga lacul putere de a rupe bariera apa se fie căutat şi alte căi printre stâncă şi printre scoarţa de pământ ce acopere stânca, sau chiar şi printre crepăturile stâncei.

Oameni periţi în potopul din ḑiua cea fatală de la 7 Iulie se sciu până acum numai şease. Au mai perit şi alte fiinţe vii, a căror numer este încă necunoscut.

Ni se spune că oficiul comunal a raportat oficiului comitatens în douĕ rênduri despre catastrofa aceasta, n'am aflat însĕ dacă acel oficiu a trimis vre-o comisiune în faţa locului, care se constate pagubele şi se dispună ceva pentru ameliorarea celor ce sûnt cercaţi într'un mod aşa de levitoriu de soarte.

Încheem de astă dată cu atâta, ţinendune de datorie a revenì şi asupra altor detaiuri cari ni s'ar împărtăşì sau le vom afla noi înşine.

Ne vin sciri si din alte părţi d. e. dela gura-riului, despre asemenea pustiiri prin potop de apă. Am dorì se cunoascem detaiuri şi se le publicăm.

Bran, în 21 Iuliu 1882. O parte din comunele comunei colective Branul şi anume comunele Porta, Simon, Moeciu înferior Cheia şi Moeciu superior au fost martoră unei întîntemplări fiind cercetate de o tempestate nemai pomenită, aşa încât cei mai vechi locuitori spun că de o aşa nenorocire nu'şi mai aduc aminte.

În noaptea de Marţi spre Mercuri au ploat destul de mult, însĕ Mercuri dimineaţa pe la 3 oare după 3 trăsnete ploaia au început aşa cu iuţală, încât gândeai că ceriul a deschis toate canalele sale, căci nu ploua, ci curgea şi în timp de 5 până la 10 minute toate de rându din Bran numai semăna atari, fără din toate părţiele curgea apă în forma de părae şi văi turbate. Un aspect îngrozitoriu era a vedea mai vertos în părţile Buceciului cum torentele în cursul seu nu cruţia nici stânca şi nici arbore şi cutropea tot cei venia înainte.

Urmările acestei tempestăţi sunt foarte triste, un tată de familie anume Ioan George Gârbacea din Mociu superior cu soţia şi una fică a lui au căḑut victimă, lăsând în urmă 3 orfani, dintre cari cel mai mic de vreo câte-va luni, apoi o mamă betrână de vre-o 90 ani. Cadavrele duor din acei nenorocite s'au aflat în depărtare mare dela locul nenorocirei, pe când al 3 lea şi adecă o femeie nu se poate afla; Aceşti nenoroci̦ţi au căḑut victima acelei înpregiurări, că voind aşi apăra unele lemne i-a încungiurat apa de toate părţile şi fiind noaptea n'au putut primì din nici o parte vre-un ajutoriu. Mai departe s'a stricat mai multe case de ale locuitorilor şi încât s'a putut erua preste 10. Podurile din drumul principal le-a dus, drumurile le-a stricat cu totul. Sala din frumosul edificiu comunal apoi o partea din locuinţa învеţătoriului dela scoala centrală s'a dărimat şi aceste din urmă prin un părĕu care în alt timp de abia are apă de beut pe lângă aceea areturile, lânăţiile cele de pe văi le-a stricat cu totul fênaţele de pe dealuri în partea arăturile lea spălat asemenea cu totul.

Dauna se urcă la o sumă imensă şi cu toată siguritatea se poate preţuì la 30,000 fl. Se vorbesce însĕ că aceasta tempestate a prăpădit în munţi mai multe vite şi mai vêrtos oi, aceasta însĕ acum de ocamdată nu se poate constata.

De când esistă Branul din causa nenorocirilor nu s'a cerut din nici o parte milă, fără se ajut locuitorii între sine pentrucă din întêmplare nenorocirile nu lovea în toţi fără ici colea şi cei ce nu suferea ajuta pe cei daunaţi, pe când acuma find cu cu toţii loviţi de aceasta soarte şi cunoscut este că poporul de un timp încoace au şi mai sărăcit nu se mai pot ajuta între sine şi Înaltul regim mare bucurie a face dacă batăr pe aceia cari au scăpat cu vieaţă, perḑêndusi întreagă averea, va ajuta cu ori cari sumuliţe.

Din partemi aduc mare mulţămită Dlui directore de caratină Francisc Reischi şi veghetorului de carantină Ioset Flocu apoi gendarmilor Tomas Ieslovan, Balint Iosef şi Zonta Istvan pentru ajutorul dat în apărarea acelei părţi a edificiului comunale ce mai stă astăḑi şi în scutirea vieţei familiei mele cari în lipsa mea de odată s'a pomenit cu odăile unde durmia pline de apă şi nomol şi numai cu periclu mare pe ferestri au putut scoate copii care încă se aflau pela 3 oare dimineaţă în somnul cel mai greu şi pe lângă aceea anume cel dintâiu au avut bunavoinţa ai lua şi în cuartir la sine unde sûnt şi acuma, pentrucă de douĕ ḑile tot scoatem la apă şi nomol şi numai putem da de finit.

Tocmai când închei se continue scirea tristă că şi în comuna Tohanul nou s'a inecat comerciantul Ioan Moldovenescu.

Ioan Raţ
not.

Sebeş, 20 Iulie n. În „H. Z.“ Nr. 163 din 18 Iulie a apărut o corespondenţă din S.-Sebeş, prin cari autorii se svêrcolesc a arĕta la locurile mai înalte, atât politice, cât şi bisericesci, că în Sebeş românii afară de Piso şi David; sûnt ultra români, şi sûnt conduşi de ură şi invidie.

Subscrisul pentru a mĕ rectifica, atât pe mine cât şi pe ceilalţi ce a fost de părerea mea, în puţine şiruri voiu arĕta, şi cu deosebire voiu descoperì toate ca şi locurile mai înalte se nu fie cumva duse în eroare prin corespondenţa amintită. Cumcă românii din Sebeş au fost ori sûnt ultra-români documentează faptele lor.

Înaltul ministru scie cine au fost românii din Sebeş; Ei totdeauna a fost unii din cei mai buni cetăţeni români ai ungariei. Ba în toate rêndurile la têmpul sĕu au împlinit voia Înaltului Ministru. Şi astfeliu fiind nu cred caînalt acelaşi nu va putea fi sedus, prin un fariseism; Căci cunoscut e tuturor ca sasii din Sebeş, aḑi poartă numai un fariseism, abia înduşit, de partida lui „Tageblat“ Însaşi ei au declarat publice, ca „vai acelora ce ne a schimbat pentru moment pĕrul, dacă nu se va vedea resultat“ Ei adecă On. Red. voesc prin fariseism se ajungă earăşi stăpâni în Sebeş. Puteţi şi se ajungeţi dlor, dară aceea tot se o sciţi că Sebeşul e al românilor, şi ei 'l vor stăpânii. Aceasta vi-a spuso şi „Tageblattul“ dvcstră; căci dvoastră scădeţi cu numerul, scădeţi cu averea. Şi afară de aceasta chiar şi aḑi nrul cum stă? 4400 romăi şi 1800 sasi.

Dacă dvoastră la alegerea din 12 Martie an. curent de aţi câştigat câteva suflete perdute, nu e vina noastră, ei vor vedea! Aceasta de ce a făcut'o? Din interes, personal, numai. Şi nici decât din acel punct de vedere, că doară ar fi meritat D. Leonhardt Meritele Dlui Leonhardt se sciu cari sûnt. Tot recurse contra lucrărilor Dlui. Admoniari şi pedepse în bani, dictate de Vicecomitele firesce pentru meritele lui. Atâta despre meritele domniei sale.

Cumcă ar fi fost mai meritat Isac, nu sciu? Sciu însĕ că e om de caracter şi e Dr. de drepturi, şi ne patat cu nimica.

Dară se vin On. Red. *ad rem*; Că îndreptăţiţi a fost românii din Sebeş, pre acei români ce au votat cu sasii ai eschide din numĕrul lor? Acei români însuşi ei cu luni înainte de alegere striga în gura mare sĕ se ceară dela locurile mai înalte sĕ se facă alegere de primariu, căci suplentul Leonhardt este incapabil, de o parte, ear de alta parte toate interesele românilor din Sebeş, sûnt periclitate. Putè-veţi nega aceasta Dlor? Şi eată că dacă vĕḑură că nu ţi se împlinesce pofta cu candidatul lor, mai bine, decât se lucre pentru interesele lor numai a votat cu sasii.

Eată însĕ On. Red. şi interesele românilor în joc.

Românii din Sebeş, au boi, vaci, viţĕi, oi, etc. Sasii înse nu ţin de acestea. Românii vênd viţei şi cumpĕră locul sasului. Ei dară ca se poate face aceasta trebue se aibă vitele pasiune.

Necas le e Sasilor, înse ce se facă? Ca se nu poată înse nici românul ţinea vite, şi ca se numai poată da înainte, ci înderĕt ca sasul, cest din urmă de câţi-va ani a venit la ideia ca dacă ar putea oprì păşunatul vitelor la români, atunci şi ei românii vor ajunge în starea sasului.

Aceasta a cercat'o se o facă, însĕ nu a putut, căci representanţa oreşenească dispune de aşa ceva. Ei ajungând la putere vor şi face-o, în urma căreia firesce că toţi românii din Sebeş amar vor suferì.

Mai departe, alcamul oilor, cari aducea bisericei gr. or. câte 400 fl. pe an şi periclitat, aşa încât de present e decis, ca biserica sĕ numai capete alcamul şi aceasta decisiune s'a adus tot cu concursul dlor din poveste, pe cari nu mai aflu de lipsa ai numì cu numele.

Şi oare nu cumva se va periclita şi subvenţiunea scolei gr or. în suma anuală de 1200 fl. v. a. ce se primesce din casa alodială; mai cu samă fiind că cassa stă foarte rĕu, prin manipularea cea înţeleaptă a sasilor. Sĕ nu fie, însĕ nu cred că va fi biserica gr. or. aşa de fericită. Căci noi scim cu cine avem de lucru. Dlor toate le fac ce numai pot, ca sĕ se susţină, şi ca se ruinese pre români. Însĕ provedinţa nu le va ajuta nici odată.

Tare m'a surprins, când am vedut că corespondinţii, fac apelaţie şi la Ven. Cons. în Sibiiu. Şi voesc a arăta pre subscrisul contrariu legilor bisericesci, respective contrariu Ven. Cons. şi Ordinaţiunilor aceluiaşi. Însĕ nu a putut afla motive de ajuns, fără a faurit o minciună că eu aş fi propus sĕ se facă alegere nouă contra Ordinului V. c. Am fost ce e drept şi eu de părerea aceea, ca sĕ se facă alegere nouă, dupăce s'a vedut că din întreg sinodul nime nu voesce se fie membru in comitet cu cei ce nu au abḑis. Şi aceasta părere a şi fost primite în unanime de aproape 600 membrii — din 610 câţi sûnt în Sebeş — afară de singur. A. D. Şi de s'ar repeta 100 de sinode tot astfeliu de resultat va fi carele a fost la acel sinod.

Ba de pot spune On. Red. că aḑi spiritele sûnt cu mult mai niversuinate; Dovadă e persistarea poporului în continu pre decisiunea din urmă, adecă suspendarea lui A. D. şi D. D. cu deosebire a acestui din urmă, ca învĕţătoriu. Ear faţa cu A. D. am înţeles ca poporenii în continu i abḑic de ale mai fi preot şi că în casele lor nu le mai trebue mai mult dênsul cu nici un preţ, şi pre lângă ori ce urmări.

Şi cu tot dreptul cresce îndignarea oameniler, căci A. D. preotul a ḑis: „Cemi pasă mie de oameni ce mi a făcut mie omenii, că nu ei doară mi-a făcut cele ce le am etc.“

Ce lucră însă Dl. Ioan Piso? El din oficiu de dir. de politie lucră asupra oamenilor cu puterea oficiului, i pedepsesce şi i ameninţă însuşi în oficiu publice.

Mai departe toate puterea ce i-o dă oficiul o pune pentru a căḑè românii în Sebeş, în anul viitoriu, vom vedea însĕ dacă vor căḑea românii ce os de ros va primì?

Nimenea însă se nu-şi închipuiască ca românii din Sebeş, ar fi conduşi de ură, faţă cu partida lor contrară, ei lucră pentru aşi ajunge scopurile, conform şi între marginile legilor statului Ungariei. Şi că cum au sĕ se poarte românii din Sebeş fie siguri sasii de acolo că nu vor avea lipsă de învĕţătura lor. Dacă va fi vorba de învĕţătură atunci ne vom lua dela sasii din Braşov. Românii din Sebeş, singuri sûnt, cari representă interesele adevêrate ale tuturor orăşenilor in general.

Adaug încă o dată în fine, ca românii din Sebeş sûnt cu mult mai buni patrioţi şi cetăţeni ai Ungariei decât sasii de acolo. Şi că totdeauna se vor folosì de drepturile ce li le dă legile ecsistente.

Protestez sus şi tare contra intitulărei noastre de ultra români; Declar aceste de calumnie, şi spre autori de calumniatori publici cari pre astfeliu de căli voesc aşi ajunge scopurile.

Cu acestea me am simţit dator On. Red. ale da publicităţiei.

Adaug însĕ că adevĕrul l'am ḑis şi că multe mai sûnt de ḑis, cred însĕ că şi Dnii şi fraţii mei din Sebeş încă vor mai adauge la acestea*)

Z. Murĕşan,
învĕţ.

Caransebeş, 10/22 Iulie 1882. *(Sosirea şi primirea literaţilor şi artiştilor maghiari la gara din Caransebeş).* „Literaţii şi artiştii naţiunei maghiare, cari au dus din Ungaria o salutare României“ — după cum scrie odinioară „Kol. Közl.“ din Cluj — sĕ află earăşi pe pământul Ungariei La reîntoarcerea lor au făcut o pausă de 20 minute şi la gara de aici. Cetăţenii Caransebeşului fiind avisaţi despre sosirea călătorilor cu vre-o câte va ḑile mai înainte au tocmit lucrul ast-

---

*) Am publicat cerespondenţa de mai sus ca se dovedim împărţialitatea noastră faţă cu regretabilele diferenţe din Sebeş. Am dorì însĕ cu domnii din Sebeş se înţeleagă odată ca frecările înverşunate nu duc la nici un feliu de fericire şi că interesele de partidă dacă degenerează în ură îi nimicesc pe toţi. Corespondenţa de faţă şi cea din „H Ztg.“ la care se face provocare constată împregiurarea că pe calea porniţă ura tot cresce şi în folosul cui? Red.

fel ca primirea oaspeţilor sĕ fie cât mai splendidă, după cum adecă sûnt împregiurările la noi. Fiind anunţată sosirea pe ḑiua de astăḑi la 9 oare şi 10 minute, o multime mare de oameni, bărbaţi, femei şi copii au alergat la gară ca sĕ vadă pe cei ce representează literatura şi arta ungurească. Esteriorul garei noastre era decorat frumos cu steaguri unguresci. Pe peronul garei se înălţa o poartă de triumf, alcătuită din ramuri verḑi de stejar, împodobită cu o mulţime de cununi de flori şi steaguri de ale ţărei; deasupra porţei de triumf era făcută din rose coroana ungurească, cu inscripţiune şi de o parte şi de alta: „*isten hozott*“. In faţa acestei porţi de triumf sĕ aşează pompierii cetăţii cu musica lor. Se aude signalul sosirei, şi unul fie-care caută sĕ'şi afle un loc, de unde sĕ poată vedea şi auḑî mai bine cuvêntările de binevêntare precum şi respunsul oaspeţilor. Eu ca privitor sĕ înţelege am căutat se ocup un loc din cele mai potrivite ca sĕ nu mĕ plâng că n'am vĕḑut şi auḑit nimic. Maşina se opresce uşile capeelor se deschid şi oaspeţii se dau jos. Preşedintele tribunalului din loc dl Küchler 'i salută în l. maghiară, dl secretar cons. I. Bartolomei în limba română caracterisează cu mare tact sciinţa şi arta prin faimosele cuvinte ale celebrului Cicerone ear primarul cetăţii dl. Dascăl în limba germână. La cuvintele de bineventare respunde la toţi dl. „Urváry Lajos“ redact. dela „P. Naplo.“ Finind cu respunsul oaspeţii se înşiră pre sub poartă trîumfală ca se între în interiorul garei, unde-i aşteptau mesele mâncări şi beuturi de tot feliul. La întrare sub veranda garei oaspeţii sûnt întimpinaţi cu imnuri de reuniunea germână de cântări, sub conduceree Dlui jude de tribunal Schärff. Călĕtorii noştri sĕ aşează la mese gustând din bucate şi beuturi. Toastele sa încep. Dl. Visi Imre representantul gazetei „Hon“ vorbesce frumos în limba maghiară, făcênd alusiune la buna înţelegere, solidaritate pace şi înfrăţire dar şi mai frumos ridică un toast în l. română dl. Sólymoşi Elek, teatralist cam cu cuvintele următoare: Dlor noi venim acum de pe Turn-Severin. Acolo fost bineprimit de român şi aici încă bine primit. Puteţi se spune la român dincolo chit de cald stinga nost. Se treiască! Aşa, aşa! le este caldă strînga, dar le este îngheţată dreapta.*) Frumos au sciut sĕ se represinte toţi prin Dl orator Sólymoşi cu minunatul discurs. Din toate vorbele se vede că D. D. literaţi şi artişti maghiari au remas încântaţi de primirea ce li sa făcut la Turn-Severin. Altcum un domn, care a sosit în Caransebeş cu o oră înainte de oaspeţii nostri a spus că literaţii şi artiştii maghiari sau simţit inferiori în cultura Dlor faţă de primitorii dela Turn-Severin, faţă de acei primitori, cari nu de mult au fost caracterisaţi de sălbatici din partea oamenilor literaţi.

În naivitatea mea Dle redactor vin sĕ vĕ mai spun şi aceea că la prima privire a literaţilor şi artiştilor maghiari, am cugetat în mine: nu cumva doamne a rătăcit pe la noi vre un tren din Rusia..... căci atâtea tipuri originale de ale lui Israil s'au arĕtat şi vĕḑut între domnii literaţi şi artişti maghiari. Ba în presupunerea aceasta a mea m'am întărit şi mai mult vĕḑênd că o mulţime considerabilă dintre Domnii literaţi şi artisti maghiari se sărută şi îmbrăţişează cu Schachterul de aici şi cu domnii medici ai cetăţii, cari asemenea sau aşeḑat la noi de pre timpul espediţiunei lui Moisi prin deşertul Arabiei. Cele 20 de minute se apropie de sfârşit şi Domnii literaţi şi artişti se gată de plecare ca astăḑi la 11 ocre se fie primiţi în Lugos şi pre seară în Timişosra unde vor remânè preste noapte ca se poată arangia şi o producţiune după cum am auḑit că le este scopul.

Un privitor.

*) *Et si desunt vi res, tamen est laudanda voluntas.* Red.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Nyregyhaza 23 Iuliu.

După „Egyetértés“. *Cel mai însemnat moment al investigaţiunei din sĕptĕmâna trecută, au fost mărturisile lui Iosif Scharf, făcute din îndemn propriu. Scharf, un om cu barbă roşie şi de un esterior gârbov, a făcut cea mai rea impressie. El fu scos Vineri din închisoare şi dus înaintea tribunalului. Şi de oare ce Barry nu era acasă, l-a ascultat judele Megyeri în presenţa presidentului Kornis. Ce resultat a avut mărturisirea, nu se poate scì, se crede însĕ că el a descoperit lucruri însemnate, căci ascultarea a durat mai mult de trei oare.*

După mărturisirile plutaşilor deţinuţi, jidanii din Marmaţia apar greu compromişi, şi de aceea rĕmân încă în prinsoare preventivă în Nyiregyháza. Ascultarea martorilor e pusă la ordine, se sperează că în 8 ḑile ea se va termina si astfel se va putea încheia investigaţia, şi se va începe pertrectarea specială. Corpul Estirei Solymoşi nici că-l mai caută; după opinia esperţilor cadavrul deja e descompus. Investigaţia de pe acum a dat resultate foarte satisfăcătoare. Opiniunea generală e linìstită. Comitele suprem a plecat.

Judele Barry a primit o epistolă germână din Nizza, în care i se apare sĕ nu caute cadavrul sub pămênt, căci după esperienţele de până acum în asemenea casuri nime n'a ascuns cadavrele în pămênt. În o epistolă anonimă din Nyiregyháza i se spune lui Barry, că un zidariu pe patul de moarte a mărturisit în sĕptĕmâna trecută soţiei sale, că dênsul înainte cu câteva sĕpĕmâni a zidit un cadavru în părete pentru 500 fl.

Nyregyhaza 25 Iulie

„Ellenzek“. **Afacerea dela Tisza-Eszlar a ajuns în fine în stadiul hotărit. Se telegrafează dela Nyiregyhaza la „Egyetértés“: hahamul Schwarz a mărturisit că el a omorît din întêmplare pe Solymosi Eszter, care-l batjocoria. Apoi cadavrul ei la aruncat cu haine cu tot în Tisza.**

Varietăţi.

* Escelenţa Sa P. Archiepiscop şi Metropolit Miron Romanul pleacă mâne cu trenul de seară, însoţit de secretariul consistoriului archidiecesan Protos. Nicanor Frateş la Haţeg, spre a fi Duminecă de faţă la întêmpinarea I S. imp. a principelui şi princesei de coroană. După informaţiunile ce avem va sosì la Haţeg şi Preasânţitul P. Episcop al Aradului Ioan Meţian spre acelaşi sfêrşit.

* În urma ploilor din ḑilele din urmă s'au întêmplat întârḑieri de trenuri. Aşa în 23 Iulie n. trenul accelerat care comunică între Predeal şi Budapesta s'a întârḑiat cu 1 oară. Drumul de fer pe Valea Prahovei a suferit mult.

Posta din urmă.

Alexandria 25 Iulie.

12 companii engleze au ocupat posiţie în faţa taberei lui Arabi. Arabi este declarat afară de scutul legei.

Ministrul president al Kedivului, Ragheb paşa, după descoperile mai nouĕ, s'a dovedit de trădătoriu. Chedivul vrea sĕ-şi dimită întreg cabinetul.

Bucureşci 25 Iulie.

Scirea că regele român Carol va face visita domnitoriului austro-ungar Francisc Iosif, a făcut în cercurile politice din România cea mai bună impressiune. Întâlnirea se va face, precum se ḑice, nu în Viena, ci în Budapesta.

Loterie.

Mercuri în 26 Iulie n.

Sibiiu: 68 36 88 34 57

Bursa de Viena şi Pesta

Din 25 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.85	119.90
Renta de aur ung. de 4% . .	88.40	88.65
Renta ung. de hârtie	87.05	87.05
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.60	91.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.75	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.80	96.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.75	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 60 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.30	97.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	120 75	120.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.60	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.15	77.25
Datorie de stat austr. în argint .	77 75	77.75
Renta de aur austriacă	95.30	95.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	132.—	132.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	827 —	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	319 25	320.75
Acţiuni de credit austr. . . .	317.50	319.—
London (pe poliţa de trei luni) .	120.05	120.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.66
Napoleon	9.57	9.55
100 marce nemţesci	58.85	58.30

CONCURS.

În urmarea decisiunilor aduse în şedinţele comitetului parochial din 22 Maiu şi 5 Iunie 1882 la care a luat parte şi dl administrator ppresbiteral se escrie concurs pentru deplinirea parochiei de clasa a II-a din Oraviţa-montană ppresbiteratul Oraviţei, diecesa Caransebeşului cu termin de alegere pe 8 Septemvre 1872 st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Dela societatea călei ferate în bani gata 300 fl.
2. Cuartir liber şi
3. Stolele îndatinate.

Doritorii de a dobêndì această parochiă vor avè sĕ'şi adreseze recursele lor instruite conform statutului organic şi al regulamentului pentru parochii § 15 lit. *b)* până în 30 ḑile dela publicarea acestui concurs către subscrisul comitet parochial dlui administrator ppresbiteral Macsim Popoviciu în Oraviţa-montană.

Oraviţa-montană în 3 Iulie 1882.

Comitetul parochial.

Licitaţiune minuendă.

Conform planului şi preliminariului de spese de nou elaborate, şi aprobate din partea Veneratului Consistoriu diecesan Aradan în şedinţa din 10/22 Iunie 1882 sub Nr. 1504, — se escrie concurs de licitaţiune minuendă pentru edificarea Bisericei gr. or. române din opidul Petriş, comitatul Arad, protopresbiteratul Totvaradia, — cu preţul esclamării de 13.634 fl 80 cr., — carea licitaţiune va avè loc în localitatea scoalei române din Petriş la 25 Iulie (6 August) 1882 în oarele ante meridiane.

Planul cu operatele lui şi condiţiunile de licitare se pot vedea la presidiul Comitetului parochial în Petrişu. Stând la disposititnea comunei bisericesci 56 mii cărămidă 260 metri cubici peatră de munte în valoare de 1360 fl. v. a. întreprinḑĕtoriul are se primească acest material avênd a se detrage preţiul lui, din suma stipulată în contract,

Se avisează toţi acei Domni architecţi, care ar dorì a întreprinde aceasta edificare, ca pe terminul sus indicat sĕ se presinte la licitaţiune, avênd ante de licitare a depune ca vadiu 8% a preţului de strigare, care poate fi ori în bani gata, ori în papiruri de valoare, garantându se edificarea licitantelui, carele va face cel mai jos obvenitoriu ofert pentru Cassa Bisericei.

Din şedinţa comitetului parochial ţinută în Petriş la 29 Iunie (11 Iulie) 1882. [119] 3—3

Iosif Cimponeriu, preot ca preşedinte.. **Georgiu Cioseşcu,** notariu.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.) date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lîngă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 3—12

Deposit de maşine

VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

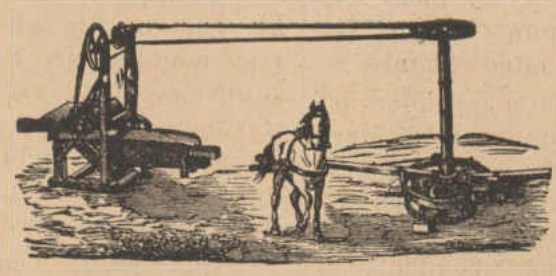

Avis pentru posesorii de pămênt şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lîngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Espositiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 10

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82. Sibiiu, Sâmbătă 17/29 Iulie 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONA ENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 16 Iulie.

Succesorul viitoriu pe tronul Habsburgilor, In. S. imperială archiducele Rudolf, cu înalta soţie, archiducesa Stefania, sosesce poimâne pentru a doua oară în patria noastră mai ângustă. Ei descalecă de astă dată într'un ţinut plin de reminiscenţe vechi şi pentru noi de interes îndoit. În valea Haţegului, unde va descăleca Serenisimul oaspe cu serenisima sa soţie, pentru un timp oare care, a fost locul principal al leagănului, în care cetatea cesarilor, Roma, a pus pe fiica ei cea mai tineră, pe naţiunea română, se crească, sĕ se desvoalte şi de acì şi din vecinătatea acelei văli a resărit în tenereţele naţionalităţei noastre acea nobilime românească, care a dat patriei braţe puternice, ca sĕ sdrobească pre inimicul comun al crestinătăţei întregi, care a dat prin familia Corvinilor pe mântuitorii şi glorificătorii Ungariei.

Sûnt sublime aceste reminiscenţe şi cu mândrie îşi aduce aminte de ele nu numai fie care român, dar şi fie care patriot adevĕrat: noi Românii, pentru că din leagănul leagănului naţionalităţii noastre şi din viţa noastră patria a avut pe bărbaţii cei mai mari în timpurile cele mai grele; cei lalţi, pentrucă patria pe care au mântuito Corvinii de năpăstuirile Turcului şi i au dat (patriei) strălucirea cea mai mare din tot evul mediu, este şi patria lor.

Soartea, sûnt mai patru seculi de la acel timp, a adus grele încercări asupra Românilor. Reminiscenţele acele solemne au devenit cu timpul pentru noi sfăşietoare de inimă. Ambiţiunea de a domnì a sfăşiat cu timpul societatea şi pe urmă patria însaşi. Din sfăşiarea aceasta s'a născut deosebirea unei părţi din acea nobilime, care era odată fala şi radimul Românilor, pentru ca se devină prigonitoarea acestora. Numai trupinele, poporul, cu şi fără diplomă de nobilitate, au mai remas ca se ofteze sub jugul floarei, ramurilor şi trunchiului acelui arbore, care crescuse din rădăcinile, din trupina românească.

Şi jugul arborelui apăsa greu asupra trupinii, aproape sĕ stêrpească trupina.

Provedinţa însĕ a întocmit lucrurile de aşa, că sceptrul şi coroana acestei ţĕri a venit în mâna şi pe capul familiei a cărui descedent va călca poimâne pe pământul de care sûntem legaţi prin scumpe şi sacre reminiscenţe. Poporul nostru dela acel eveniment încoace a început succesiv a reocupa locul pe care îl lăsase moştenire faptele vitejesci a le strămoşilor şi se înţelege că ceea ce s'a întêmplat cu poporul român din ţeară, s'a întâmplat şi cu cel de pe acest pământ, care pentru Români are deosebită însĕmnătate.

Venirea moştenitoriului tronului, pe cât putem sci şi noi, nu are motive politice. Cu toate aceste ea poate avè influenţă şi asupra vieţei politice. De câte ori evenimente cu mult mai de puţină însĕmnatate nu dau lucrurilor o direcţiune nouĕ şi favorabilă.?

În stagnaţiunea, în regresul politic, în care noi Românii plutim dela 1867 încoace, poate că presenţa unor persoane auguste în ţeară, cunoscênd aceste împregiurările ţerei din intuiţiune nemijlocită, sĕ contribue la o direcţiune, prin care se apară şi pe orizontul român un senin mai dulce, mai bogat, un senin cu soare, care se redeştepte puterile noastre pentru a face posibil concursul nostru activ la afacerile patriei, pentru care astădi n'avem de cât numai jertfe.

Când nu ne-am înşela în speranţele noastre, precum sûntem aplecaţi a crede că nu ne vom înşela, pământul pe care vor descăleca înalţii oaspeţi, va avea cu o reminiscenţă mai mult, de care noi şi următorii nostri cu plăcere ne vom aduce aminte.

Revista politică.

Sibiiu, în 16 Iulie.

În ţilele din urmă în Erţegovina s'au ivit earăşi mişcări revoluţionare. Unele foi susţin că acele n'au fost încetat de loc. Pe scurt amintiserăm şi noi după „P. L.“ ceva despre mişcările revoluţionare mai noue. Vĕţênd că ţiaristica dă acestor mişcări însemnătate, reproducem după „N. fr. Presse“ următoarele:

„Pe când scirile din Bosnia şi din districtele erţegovinene mărginaşe sûnt foarte satisfăcĕtoare, pe când recrutaţia se face fără greutăţi, ear' poporaţiunea îşi îngrijesce de holde sub protecţiunea trupelor noastre, în părţile estreme ale Erţegovinei, mărginaşe cu Muntenegrul, nu se poate efectuì nici cum pacificarea. Resturile de acolo ale insurecţiunei nu dau nici cum pace trupelor noastre. Lagărul întărit al postului dela Vicevina fu împresurat la 8 Iunie, pe la meţul nopţii, de o bandă mare de insurgenţi şi fu atacat cu violenţă până de cătră ţiuă; totuşi postul, în numĕr de 60 oameni, reuşì a respinge pe inimic.

„La 12 Iunie insurgenţii se reîntoarseră în şi mai mare numĕr şi, pe la 9 oare seara, amenin ţară postul Velenic ocupat de 100 oameni din al 14 batalion de vênători. În acelaşi timp apăru o a doua bandă de insurgenţi în faţa lagărului principal bine întărit dela Celebic, spre a'l ţinè pe acesta în respect şi a împedeca trimiterea de ajutoare la Velenic, care era foarte amenin ţat. Un cap de insurgenţi care vorbia limba germână, merse cu obrăsnicia până acolo, încât ceru predarea fortului promiţênd în schimb a lăsa trupelor deplină libertate sĕ se retragă, dar fără arme. Răspunsul fu o salvă generală. Totuşi inimicul, care dispunea de muniţiuni în de ajuns, respunse cu putere la această salvă. Lagărul dela Celebic, ale cărui batalioane din colţ sûnt înarmate cu tunuri, putu se ţină pe insurgenţi la o distanţă cuviincioasă. În schimb postul dela Velenic era foarte strimtorat şi nu scăpă decât numai în urma unui ajutor de 60 oameni trimeşi dela Celebic. Cu această ocasiune căţură nouĕ oameni din a patra companie a batalionului 14 de vênători dintre cari trei morţi şi şase răniţi.

„O coloană mai tare, care după ce află despre aceste evenimente cutreeră împregiurimile tĕrenului de luptă, numai găsì nici un insurgent. După cum s'a aflat mai târţiu, ei s'au retras de alungul fruntăriilor muntenegrene pe teritoriul turcesc, unde au dat toc unei localităţi, întrând în luptă cu posturile turcesci dela fruntării. Posturile estreme au vĕţut focul şi au auţit împuşcăturile în curs de mai multe oare. Respinşi şi de acolo, se pare că insurgenţii 'şi-au regăsit culcuşul tot în Muntenegru. Sĕ ţice că conducĕtorul acestei bande este un oficier rus, care sĕ ţine însĕ la distanţa respectabilă de trupele noastre şi nu se arată decât din când în când.

„Atacurile contra coloanelor noastre cu provisiuni sûnt evenimente foarte obicinuite. Aceste coloane deşì sûnt necontenit escortate de o companie de soldaţi, sûnt regulat atacate, deşì adeseori dela distanţe nepericuloase. Se pare că prin aceasta atacătorii voesc a spăria unele din animalele care duc provisiunile, a le face sĕ fugă din coloană, şi a le prăda apoi, de vreme ce aceste animale odată spăriate, nu pot sĕ fie urmărite de soldaţii din coloană.

„Numai întêmplarea a făcut ca scape la începutul acestei luni de un mare pericol. Insurgenţii hotărîseră sĕ atace acest post. Dar un turc care fusese cu o ţi mai înainte jăfuit de insurgenţi încunoscinţă de vreme lagărul despre atacul bandei. Comandantul postului, locotenentele Duda, lăsă o mică parte din garnisoană în întăriri şi plecă cu restul trupei înaintea bandei, care se compunea din 70 oameni, o primì cu un foc bine nutrit, astfel că insurgenţii fură nevoiţi sĕ o ia la fugă, lăsând un mort şi o mulţime de arme.

„Noua tactică a insurgenţilor constă în împărţirea lor în bande de 70 până la 100 oameni, care esecută atacuri nopturne asupra posturilor mari slabe sau asupra localităţilor unde se află animale şi neliniscesc necontenit coloanele noastre de provisiuni. Se pare că va mai trece mult până când sĕ se pună un capăt acestei stări de lucruri regretabile, mai ales dacă se va adeverì sgomotul care circulă prin Erţegovina, că un numer mare de voluntari ruşi şi sêrbi se adună în împregiurimile Focsei, cu intenţiunea de a împedica posturile înaintate despre fruntăria muntenegreană se mai primească ajutoare şi provisiuni. Că ne asceptăm şi la nisce asemenea eventualităţi ne o dovedesce faptul că posiţiunile întărite ale batalionului 14 de vênători de lângă Celebic sûnt acum din nou întărite şi în grabă de un detaşament de pioneri“.

În legătură cu cele de mai sus amintim că acum cu ocasiunea petrecerei min. pres. Tisza în Oradea-mare, ministrul în răspunsul sĕu la întêmpinarea unei deputaţiuni ar fi atins şi politica esternă. Min. ţice că pe terenul acesta a dat de multe dificultăţi, pe care a trebuit sĕ le învingă. Dacă ar mai avè a lua decisiuni, după cum a trebuit sĕ ia, ar repeţì aceea ce a făcut până acum. Nu garantează că nu vor urma ţile mai serioase, dar dênsul nu s'a îndoit nici odată şi în asemenea casuri nu se va îndoì nici odată şi aşteaptă sĕ vie timpul, ca puterea sĕ nu pună numai mâna pe puctele cele mai neodichnite, ci chiar piciorul, pentrucă năpârca care se apropie de peptul cui-va trebue strivită cu piciorul. Pot venì ţile grele, însĕ ţine mult la partida, care a luptat alăturea cu dênsul şi care de bună seamă va lupta şi în viitoriu. Sûnt multe greutăţi de invins pe terenul politicei interne. Clocotul neîntrerupt în străinătate, însutitele nenorociri ce au cercetat Ungaria au făcut ca naţiunea pe lângă toate încordările se nu poată merge înainte....

„P. Ll.“ în numĕrul seu de Mercuri, într'un articul de fond spune că discursul ministrului pres. a avut influenţă asupra bursei din Viena. În deducţiunile sale articlul află că crisa egipteană înfluinţează şi asupra cestiunei orientale. „Prin stirbătura deschisă „de tunurile Britaniei-mari în dreptul „internaţional şi în autoritatea aliante„lor de pace, vor da acuşi năvală acei „cari nu voesc a lăsa orientul în pace, „cari contra inimei lor se supun silei im„Rusia îndelung, de a urma preţuitu„lui esemplu, cel puţin pe căi ascunse „suterane va împinge lucrurile înainte, „căci ea e sigură că va fi urmată de „vasalii sei din peninsula balcanică. „Puţintelul Egipt are o asemĕ„nare desperată cu puţintica Bos„nie.“ „P. Ll“ recomandă în fine a nu mai da ţilelor rênd, ci a crea o situaţiune clară, strivind cu bărbăţie năpârca.

Din Egipt, şi cu privire la Egipt, sûnt sciri multe, între alte că Arabi paşa ar vrea a se preda pe lângă anumite condiţiuni. Camera francesă a început a se codì în votarea creditelor pentru espediţiune.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Deva, 13/25 Iulie. *(Pregătiri pentru întimpinarea principelui de coroană in comitatul Hunedoarei.)* De loc ce s'a respândit îmbucurătoarea scire, că Alteţa Sa, ces. reg. Archiducele Rudolf principele de coroană va binevoì se cerceteze clasicele plaiuri ale comitatului Hunedoarei, ma' mulţi români inteligenţi din Deva într'o conferenţă ângustă, carea avu loc la 14/2 l. c., aflând de consult, ca şi românii din acest comitat sĕ se presente în corpore înaintea Alteţei Sale spre aşi esprima simţemintele lor de loialitate şi fidelitate: pentru aflarea modalităţilor de întimpinare au convocat pe 23/11 Iuliu a. c. o conferenţă a tuturor românilor din comitat, spre care sfêrşit, au învitat la conferenţă după putinţă mai pe întreaga înteligenţă română a comitatului; rogând pe fie care invitat, se aviseze pentru participare pre cât mai mulţi români din giurul lor.

Tot odată au esmis o comisiune de 3 membri cu însărcinarea ca acest

conclus sĕ'l aducă la cunoscinţa comitelui suprem ca representantele guvernului, rugându-l sĕ binevoească a face cunoscut când şi unde? deputaţiunea românilor esmitendă din conferenţa amplă va potea fi primită de Alteţa Sa?

După aceste dispotiţiuni prealabile conferenţa dela 23/11 l. c după o consultare serioasă şi matură, a ales o deputaţiune de 60 membri cu scop, de a se presenta la 30/18 l. c. înaintea Alteţei Sale Archiducele Rudolf principele de coroană, la gara dela Haţeg şi eventual în castelul din Sântă-Maria şi de a esprime simţemintele de loialitate şi fidelitate ale românilor din acest comitat, pururea credincioşi tronului şi înaltei case domnitoare.

Toate aceste s'au făcut şi esecutat cu cea mai mare publicitate, şi fără oare care va reservă; după cum merită însemnĕtatea causei.

Şi totu-şi, ţiarele maghiare făcându-şi şi din acest sacru obiect, cal de bătae în contra românilor, i-suspiţionează, că ar fi consultat în secret şi pe ascuns, ba nu se rușinează a provoca în public pe comitele suprem se împedece primirea deputaţiunei române. Va se ţică, pe unii maghiari (căci nu credem se fie toţi de acea-şi credinţă) 'i genează chiar şi aceea, dacă românii se grăbesc a-şi areta şi ei omagiele lor fiitoriului domnitor august.

Causa este, precum se scie, că românii esistă încă şi vor a esista ca români şi de dragul maghiarilor nu renunţă la limba şi naţionalitatea lor.

Cu toate aceste noi mergem mai departe şi nu luăm în considerare învectivele nefundate ale rĕu voitorilor noştri.

Despre resultat cu permisiunea dvoastră dle Redactor, mi-voiu lua voie a raporta la timpul seu.

Zarand, 19 Iulie 1882. Listele electorale pentru comitatul Hunedoarei, pe anul 1883 s'au depus în cancelariele respective comunale spre a se putè face reclamări şi observaţiuni asupra lor. Eu astădată mĕ voiu restringe pre lângă lista electorală din Brad, espusă în cancelaria comunală din 5—15 Iuliu pentru reclamări, ear pentru observările făcênde din 15—25 Iulie st. n.

Numĕrul membrilor alegători pe basa listei provisore pe anul 1883 ar fi 89 cu totul; dintre cari 56 sûnt Români; dintre aceştia 5 în totdeauna au fost cu Maghiarii. Un Român este indiferent. Astfeliu ar remânè partida română în Brad 50 inşi; ear partida maghiară 48 inşi. Diferenţa între membrii alegători români şi între Maghiari abia este de 2 inşi.

Mai momentos este a sci cum au ajuns Maghiarii nostri la suma de 48 inşi. Lucrul este uşor de esplicat. Comisiunea carea a fost însărcinată cu compunerea listei electorali, constă din Unguri fanatici. Devisa acestora la compunerea listei se vede că a fost se maiorisăm cu ori ce preţ pe Românі.

Conform devisei, comisiunea a introdus în lista electorală pe toţi maghiarii câţi numai sûnt în Brad; pardon! au remas 2 inşi neîntroduşi.

Nu sciu dacă comisiunea a mai cetit legea, s'au a căutat numai ca cel indus în listă se fie maghiar. Cel puţin lista arată că s'a avut în vedere numai numele: se fie unguresc.

Astfel s'au întrodus în listă 15 maghiari fără nici un drept; dintre acestia 6 inşi sûnt în restanţă cu darea de pre anul trecut, ear ceilalţi 9 inşi sûnt băgaţi pre basa venitului (aşa stă în lista electorală provisorică.) În realitate numiţii 9 inşi, abia plătesc câte 2—4 fl. 50 cr. sumând toate speciile de dare, ce le solvesc.

Luând un om cu consciinţă legea electorală în mână, tabela de dare în cealaltă mână, mai cetind apoi şi formula de jurământ, pre carele îl depun membrii comisiunei cari au verificat listele 'ţi vine se ţici: comisiunei nu i-a fost frică de Dţeu, nui-a fost rușine de oameni şi nu a avut cel mai mic respect de lege! De altmintrea nu-i mirare căci în Ungaria călcarea legilor de multe ori se pare că este privilegiu maghiar.

Lucrul tot ar mai trece. Avênd în vedere comisiunea din Brad, ţi s'ar părea că ea este pentru sufragiul universal; — îndată ce însĕ căutăm în foaia catastrală şi vedem câţi Români, îndreptăţiţi la alegere au fost lăsaţi afară, ne bate la ochi fanatismul maghiar, şi ura contra elementului român.

Români, cari ar fi avut dreptul a fi înscrişi în listele electorale pe anul 1883, dar cari comisiunea nu ia indus sûnt 39 inşi. Fie care din acestia au mai mult de 8 jugĕre catrastale, cât pretinde legea pentru Zarand, ca se poată fi alegĕtori cineva. — Eată dar cum a ajuns Ungurii nostri a avè atâţia alegĕtori câţi Români.

Şi oare cine poartă vina că nu au fost induşi în listă 39 Români şi s'au indus 15 Maghiari neîndreptăţiţi? În locul prim membrii Români din representanţa comunală, cari deşi sûnt în majoritate totuşi dorm somnul de moarte.

Aici ne vine a întreba, oare unde a fost preotul local, carele a fost neîncetat membru al representanţei, unde a fost inteligenţa din representanţă pe timpul conscrierei membrilor alegĕtorilor? Aţi fost în curent domnilor cu afacerile; pentru ce aţi abusat de încredere?

Vedeţi, dar cât e de bine, dacă folosiţi mijloace ..... spre a delăturesa şi de popor, nu numai de interesele proprii! Aşa faceţi cu averile bisericesci, aşa cu afacerile politice...

Afară de aceea sciu, că în anul 1881 pre timpul alegerilor dietale s'a fost ales în Brad un comitet electoral, oare au murit toţi membrii acelui comitet? Ori au emigrat toţi?

În fine vina, că nu s'au indus în listă 39 alegĕtori ar purta-o întreaga inteligenţă din Brad şi fiecare alegătoriu; dar apoi aicea s'ar putè frumos obiecta că alegĕtorilor — mulţămită indiferentismului representanţei române — nu li se face cunoscut timpul conscrierei, precum nici acum al reclamărilor, afară de puţini inşi. Nu sciu până când va merge tot aşa. Oare judele nu are nici un control?

Eată unde ne duce lipsa de disciplină. Oare nu s'ar putè reconstruì partida naţională în Zarand?

Cei cari nu au destul curagiu facă loc la elemente noue; dar a mai merge tot astfel e rușine.

Au nu vedem că inteligenţa română din Deva e activă?

Unde rĕmâne Bradul?

În fine pe basa informaţiunilor esacte — ce posed, vĕ pot asigura că în Brad, domnii Rimbaş şi Germân au reclamat pentru cei 39 inşi români, neînduşi în listă; tot astfel şi în contra maghiarilor induşi pre nedreptul. Vom vedè ce va fi.

Drus.

Băiţa în 24 Iuliu 1882. Duminecă în 4/16 Iulie a fost o mare solemnitate în comuna noastră. Domnul Georgiu Bardosy român (despre carele mai în anii trecuţi se scrisese în „Telegraful Roman“, că a denunciat Domnului Rethi, ca necorespundĕtoare câte-va scoale din cercul Băiţei) a fost decorat pentru merite. Comitele suprem din Deva, în presenţa oficialilor comitatens, şi a unui public numĕros a atêrnat „medalia“ pentru merite, pe peptul dlui Bardosy. Urmă apoi un banchet, la care au luat parte vre o 60 persoane, mai toţi Unguri. Am zărit şi vre-o 3 români inteligenţi la banchet, si vre-o doi preoţi.

Celalalt public a fost maghiar, între carele ai fi putut afla şi inimici de moarte ai Românilor.

Mirare! Ginerile Dlui Bardosy Dr. Ardelean medic în Orăştie nu a luat parte la prânţiu! Lumea pre aici se întreabă de meritele dlui Bardosy; între cari cel mai mare este că a lucrat în 1881, la căderea deputatului naţional Borlea. Nu cumva este ceva merit aceasta?

Lumea rea aşa vorbesce. De altmintrea Domnul Bardosy, poate purta fericit decoraţiunea. A uitat domnul Bardosy aşa iute, că ginerele seu a fost delăturat dela spitalul din Baia de Criş, fiind-că la alegerile de deputat a lucrat cu zel pentru Borlea?

Dar aşa e lumea. Trăim în têmpul de umilire, nu sciu până când. Românii adevĕraţi din aceste părţi sciu acum cel puţin că pe dl Bardosy ca Român nu-'l mai putem cresta.

D.

Sebeş, 20 Iulie 1882. În preţuitul dvoastră jurnal „Telegraful Roman“ Nr. 76 apăru earăşi o corespondenţă din Sebeş cu maliţioasa intenţiune, nu numai a provoca şi prin aceasta a da de nou nutremênt discordiei între noi, ci a descredita înaintea publicului pre dl director de poliţie Piso, care din partea unei conjuraţiuni fanatice şi conduse de cele mai neomenoase, ba pot ţice selbatice şi crudele intenţiuni, a fost şi este fără cea mai mică cruţare persecutat, a avut şi are aţi foarte mult de a suferì. —

[illegible] acestea Dl Piso — deşi scârbit până în suflet — şi acum cu ocasiunea rectificărei listei alegĕtorilor dietali ca totdeauna a ajutat pre români încât numai i-a permis posiţiunea sa; prin urmare aserţiunea corespondentelui că ar fi lucrat contra intereselor românilor, eu unul care am deplină cunoscinţă despre starea lucrului, o dechiar de calumniă infamă.

Dl Piso a fost şi este român adevĕrat, a lucrat şi lucră aţi pentru români, — cu aceea escepţiune, că dênsul nu voesce se tragă cu măciuca în capul saşilor, după cum ar dorì aceea conjuraţiune patriotică, pentrucă noi cu Saşii de aici nu în interesul particularilor ci chiar în interesul comun românesc, trebue — avênd în ţeara aceasta şi asemenea soarte — se trăim în pace şi armonie.

De altmintrelea mĕ îndoiesc foarte că autorul corespondenţei susamintite, 'şi va păstra zelul cel înflăcărat românesc de aţi şi sub alte împregiurări.

Încât privesce datorinţele dlui Piso ca directorul despărţemêntului IV al „Asociaţiunei transe,“ apoi trebue se constat şi trebue se constateze ori şi care membru nepreocupat al Asociaţiunei din acest despărţemênt, că şi le au împlinit cu mult mai cu multă esactitate şi conscienţiositate de cât antecesorul sĕu.

Motivul că de ce nu s'a convocat adunarea generală a despărţemêntului şi în est an pe timpul usitat la noi până acum, adecă între rusalii şi secere, e simplu acela, că ţinênduse adunările generale până acum totdeauna în cel mai rĕu timp, pre când adecă poporul nostru serac, mai tare se lupta cu lipsa mijloacelor de esistenţă, s'a aflat de bine a se amâna de astă dată adunarea generală până după seceriş, pe când oamenii de pe la sate mai au câte ceva, şi sĕ se poată ajunge şi pentru fondul Asociaţiunei un resultat mai favorabil. — Ba cred că tocmai din acest motiv, adunările generale a despărţemintelor pre cele mai multe locuri se ţin numai toamna.

Ce se atinge de remuneraţiune şi venituri merunte la cari corespondentele face alusiune, apoi la o atare ironie copilărească şi foarte rĕu aplicată şi care dă probă evidentă despre marele seu geniu, i voi respunde după terminarea investigaţiunei dispuse deja în contra lui chiar pentru lucruri „mĕrunte“.*)

La Nr. **2655.** Scol.

Statutele

reuniunei (corporaţiunei) învĕţătorilor dela scoalele greco orientale române din districtul ..... al archidiecesei Transilvaniei.

§. 1. Învĕţătorii dela scoalele confesionale greco-orient. din districtul ..... care cuprinde tracturile protopresbiterali ..... se constitue în sensul §-lui 147 al articulului de lege XXXVIII din an. 1868 într'o corporaţiune, care poartă numele: *Reuniunea învĕţătorilor gr. or. români din districtul .....*

Scopul reuniunei.

§. 2. Scopul reuniunei este: promovarea învĕţământului popular confesional şi apĕrarea intereselor scoalelor confesionali şi ale învĕţătorilor.

§. 3. Mijloacele spre ajungerea acestui scop sunt:

a) Sporirea cunoscinţelor din sfera educaţiunei scolare şi a învĕţământului public popular şi respândirea acelora între învĕţătorii dela scoalele confesionale;

b) Discutarea cestiunilor relative la vieaţa internă scolară, la ordinea şi disciplina în scoală;

c) Consultări şi formularea de propuneri în privinţa îmbunătăţirei, sporirei şi lăţirei mijloacelor de învĕţământ;

d) Desvoltarea şi spriginirea literaturei pedagogice-didactice;

e) Îmbunătăţirea stărei materiali, morali şi sociali a învĕţătorilor;

f) Procurarea de mijloace materiali şi infiinţarea de fonduri pentru ajutorarea învĕţătorilor săraci ajunsi la nenorocire, a vĕduvelor şi orfanilor acelora;

g) Înfiinţarea de biblioteci şi de colecţiuni de învĕţământ;

h) Pregătirea şi aşternerea de representaţiuni, preopinări şi gravamine în cestiuni scolare la autorităţile superióre confesionale.

§. 4. Tóte acestea afaceri le provede reuniunea (corporaţiunea) în conferinţe învĕţătoresci (adunări generale), care se vor tinea în tot anul după prescriptele §-lui 130 al statutului organic al bisericei noastre.

Organisarea reuniunei (corporaţiunei.)

Membrii.

§. 5. Reuniunea consistă din membri ordinari, estraordinari, ajutători, fundatori şi onorari.

a) Membri ordinari.

Toţi învĕţătorii actuali (definitivi şi provisori) dela scoalele confesionale gr. or. populare şi cetăţenesci ale districtului sûnt în urma oficiului lor membri obligaţi ai corporaţiunei districtuale.

b) Ca *membri estraordinari* pot întra în reuniune inspectorii tractuali gr. or. de scoale, directorii locali ai scoalelor confesionale, profesorii scoalelor medie gr. or., catecheţii şi toţi indivizii cu atestat învĕţătoresc de cualificaţiune, cari nu sûnt învĕţători actuali.

c) Membri ajutători pot fi toţi credincioşii greco-orientali, cari se obligă a contribuí pe un period de 3 ani câte un florin v. a. pe an spre scopurile reuniunei.

d) Membri fundatori sûnt toţi credincioşii orientali-ortodocsi, cari vor contribuì odată pentru totdeauna suma de 30 fl. v. a. la fondul reuniunei.

e) De membri onorari se pot alege la propunerea comitetului prin adunarea generală indivizi gr. or. din patriă, cari s'au destins sĕu şi-au câscigat deosebite merite pe terenul învĕţământului popular. Sudiţi de staturi străine se pot alege de membri onorari numai cu prealabila încuviinţare a ministeriului regiu unguresc.

§. 6. Conscrierea membrilor ordinari (obligaţi) se face în prima adunare generală pe basa listelor oficiali, ce au a le

---

*) Controversele de feliul acesta credem ca în public s'au desbătut de ajuns şi rugăm pe dd. respectivi a renunţa dela publicarea altora de acestaşi feliu. R.

ranspune presidiului inspectorii tractuali de scoale confesionali şi se ţine în evidenţă din an în an, spre care scop inspectoratele tractuali vor notifica presidiului schimbările în statul personal al învĕţătorilor obvenite în decursul anului.

Membri estraordinari, ajutători şi fundatori se primesc din partea comitetului central (§. 18) pe basa unei dechiaraţiuni în scris a respectivilor, care e de a se aşterne presidiului şi a se resolvì în procsima şedinţă după presentare. Despre primirile în decursul anului se va raporta procsimei adunări generale.

§. 7. Calitatea de membru înceată prin moarte, prin mutarea domiciliului în alt district şi prin eschidere. De eschişi se privesc toţi aceia, cari se destitue prin autorităţile competente din postul învĕţătoresc. La propunerea comitetului central se pot eschide de adunarea generală prin votare secretă toţi aceia, cari vor lucra în contra scopului şi a interesului reuniunei, şi cari vor vĕtăma prin purtare necuviincioasă autoritatea aceleia.

Drepturile şi datorinţele membrilor.

§. 8. Toţi membri reuniunei au dreptul a participa la desbaterile din adunările generali, şi anume membri ajutători cu vot consultativ, ceilalţi cu vot decisiv. Asemenea au toţi membrii dreptul de a folosí biblioteca şi colecţiunile reuniunei după regulamentul, ce se va statorì în privinţa aceasta.

Membri ordinari (obligaţi) ajunşi la nenorocire fără de vina lor (d. e. prin boală, foc şi altele), apoi orfanii şi vĕduvele aceolra sûnt îndreptăţiţi a se împărtăşì de ajutoriu material din mijloacele reuniunei.

Membrilor ordinari (obligaţi) le compet spese de călĕtoriă şi diurne de cel puţin 1 fl. pentru adunările generali districtuali şi tractuali. Comunele bisericesci, la a căror scoale servesc învĕţătorii actuali, sûnt obligate a presta şi încă în mod anticipativ sumele recerute pentru viatic şi diurne.

§. 9. Toţi membri ordinari sûnt îndetoraţi:

a) A lua parte la toate adunările generali ale reuniunei. Absentări nemotivate se vor pedepsì la recercarea presidiului prin concernintele autorităţi bisericesci cu amende în bani pănă la 5 fl.

b) A elabora disertaţiunile didactice-pedagogice designate de comitet sau aprobate de cătră acela la însinuarea prealabilă din partea singuraticilor membri, a le aşterne presidiului cu 14 ḑile înainte de adunarea generală şi a le cetì în acaesta.

c) A ţinè în adunarea generală prelegeri de model din obiectele şi părţile acelora designate de comitet.

§. 10. Toţi membrii reuniunei sûnt detori a respunde tacsa anuală pănă în 8 dile înainte de adunarea generală, şi anume:

a) cei ordinari (obligaţi) un florin pe an;

b) cei estraordinari doi florini pe an.

După doue admoniţiuni fără de succes restanţele se vor încassa dela membri ordinari la recercarea presidiului de cătră autorităţile concerninte bisericesci prin detragerea din salariu, dela ceilalţi pe calea legei ordinarie.

Funcţionarii şi comitetul reuniunei.

§. 11. Adunarea generală alege spre provederea afacerilor corporaţiunei:

Un preşedinte.

Un vice-preşedinte.

Doi secretari.

Un cassariu.

Un controlor.

Un bibliotecariu şi

Alţi patru membri cari împreună formeadă comitetul central al reuniunei (corporaţiu nei). Preşedintele se poate alege din membri ordinari sau estraordinari; toţi ceilalţi numai din membri ordinari (obligaţi).

Preşedinţii despărţemintelor tractuali sûnt membri naturali ai comitetului central cu vot decisiv şi cu detorinţa a participa la şedinţele comitetului central.

§. 12. Preşedintele representează reuniunea faţă de jurisdicţiuni şi de singuratici; asignează la cassa reuniunei solvirile aplacidate de comitet, subscrie espediţiile dimpreună cu unul dintre secretari; pregătesce cu acesta raportul general anual şi'l aşterne adunărei generale; conduce desbaterile în comitet şi în adunarea generală şi derîmă în cas de egalitate de voturi.

§. 13. Vice-preşedintele substitue pre preşedinte în cas de împedecare sau la recercarea acestuia, avênd altcum a participa ca membru al comitetului la toate şedinţele acestuia.

§. 14. Secretarii poartă protocoalele în adunarea generală şi în şedinţele comitetului; concipiează toate espediţiunile; adună protocólele şi rapoartele dela despărţeminte şi le referează în şedinţele comitetului; redactează raportul anual şi păstrează actele reuniunei.

§. 15. Cassariul păstrează şi administrează sub respundere personală banii reuniunei şi poartă raţiociniile aceleia; încassează pre lîngă cuitanţă tacsele anuali dela membri; poartă ḑiariu despre întrate şi eşite; raportează comitetului din şedinţă în şedinţă despre starea cassei; pregătesce bugetul anual după indreptările comitetului şi cu considerare la propunerile sub-despărţemintelor şi'l aşterne adunărei generale spre aprobare.

Cassariul depune banii reuniunei la vre-un institut public spre fruptificare, păstrând la sine numai o sumă limitată prin comitet spre subportarea speselor curinte. Solvirile din banii reuniunei le póte îndeplinì numai la asignarea preşedintelui şi e detoriu a proba toate posiţiunile ḑiariului de cassa cu cuitanţe, contracuitanţe, şi alte documente usitate.

§. 16. Controlorul contrasignează toate raţiociniile, cuitanţele şi contracuitanţele şi e responsabil dimpreună cu cassariul pentru banii reuniunei.

§. 17. Bibliotecariul manipulează după un regulament aprobat de adunarea generală biblioteca şi colecţiunile reuniunei, e responsabil pentru intregitatea acelora şi face propuneri pentru sporirea lor.

§. 18. Comitetul central ţine cel puţin patru şedinţe pe an, în cari aduce conclusele sale cu maioritate absolută de voturi. Conduce şi dirige întreaga activitate a reuniunei; pregătesce proiecte şi propuneri relative la înaintarea scopului reuniunei şi le aşterne adunărei generale; stă în strînsă legătură cu comitetele despărţemintelor, primesce rapoartele şi protocoalele acestora despre activitatea lor; deliberează şi decide asupra propunerilor substernute de aceste; statorésce materialul, temele şi cestiunile, cari sûnt a se pertracta în despărţeminte; limitează suma de bani, ce o pot întrebuinţa aceste spre scopurile lor locali. Escrie premii pentru elaborate de cuprins didactic-pedagogic şi dejudecă prin o comisiune din sinul seu operatele întrate. Aplacidează ajutoare, remunerăţiuni şi premii între marginile bugetului votat de adunarea generală. Defige locul şi ḑiua adunărei generale ordinare şi decide convocarea adunărilor generali estraordinari. Ţine în evidenţă lista membrilor ordinari (obligaţi), primesce membri estraordinari, fundatori şi ajutători. Decide finalminte cestiunile de urginţă şi substituează pre funcţionarii şi membrii reposaţi. Scontrează din când în când cassa, biblioteca colecţiunile reuniunei; censurează raţiociniile şi preopinează în privinţa dărei de absolutoriu pentru cassariu şi controlor. În fine comitetul deliberează şi statorésce în liniamente generali raportul anual pentru adunarea generală.

Adunările generali.

§. 19. Adunările generale ale reuniunilor districtuali vor suplinì pe viitoriu conferinţele învĕţătoresci prescrise în §. 130 al statutului organic. În urma acesteia remâne la voia consistoriului archidiecesan a prescrie material de pertractare şi a esmite un comisariu la adunările generale.

Reuniunea va ţinè în fie-care an în feriile de veară cel puţin o adunare generală. În cestiuni de mare importanţă şi la cererea în scris a unei a cincea parte a membrilor ordinari (obligaţi) se póte convoca adunare generală estraordinară, fiind aceasta a se publica cu 14 ḑile înainte şi cu numirea obiectelor de pertractare. Adunarea generală se ţine de regulă în locul residenţial al reuniunei; asupra eventualelor învitaţiuni pentru ţinerea adu nărei în alt loc decide comitetul.

Programa agendelor adunărei generale o propune comitetul central şi o statorésce adunarea generală în prima sa şedinţă.

§. 20. Agendele adunărei generale sûnt:

Statorirea şi ţinerea în evidenţă a întregei activităţi a reuniunei.

În special:

a) Discutarea şi deciderea asupra reportului şi a propunerilor comitetului central, precum şi ale singuraticilor membri. Propuneri, cari nu sûnt cuprinse în programa agendelor compusă de comitetul central, se pot pertracta numai pe basa preopinărei aceluia, spre care scop sûnt a se asterne presidiului cu 14 ḑile înainte de adunarea generală.

b) Votarea bugetului pentru anul procsim.

c) Alegerea funcţionarilor şi a comitetului.

d) Supracensurarea raţiociniilor şi darea de absolutoriu.

e) Adunarea generală va îngriji mai ales despre aceea, ca cestiunile didactice-pedagogice de pertractat în sinul reuniunei sĕ se estindă asupra tuturor ramilor vieţei scolare cu deosebită considerare la interesele confesionali. Spre scopul acesta va indica teme pentru disertaţiuni verbali seau scripturistice, şi va însărcina pre cei mai harnici dintre membri ordinari cu elaborarea şi prelegerea acelora.

f) În cas de necesitate adunarea generală poate modifica statutele sale, spre ce se recere încuviinţarea prealabilă a consistoriului archidiecesan, presinţa de $^2/_3$ a tuturor membrilor ordinari, şi consimţĕmêntul a $^2/_3$ a membrilor presenţi.

§. 21. Şedinţele adunărei generale sûnt de regulă publice; în casuri escepţionali pot fi şi confidenţiali, când însĕ conclusul e de a se enuncia înşedinţa publică.

§. 22. Consistoriul archidiecesan esercită dreptul de supra inspecţiune prin un comisariu al seu, căruia în casuri de disordine, abatere dela statute şi alte aparenţe periclitătoarede interesele reuniunei i compete dreptul de a închide şi disolva adunarea generală.

§. 23. Rapórtele comitetului central şi protocoalele adunărilor generali sûnt a se substerne în copiă autentică în tot casul consistoriului în termin de 14 ḑile dela adunarea generală spre revisiune şi aprobare.

Despărţemintele tractuali.

§. 24. Reuniunea se poate împărţì în atâtea despărţeminte, din câte tracturi protopresbiterale e compusă.

§. 25. Fie-care despărţemênt ţine pe an cel puţin 2 adunări generale, a căror loc şi timp îl defige comitetul tractual. La aceste adunări sûnt detori a participa toţi membri ordinari (obligaţi) avênd şi aici loc dispositiunile §§. 8 şi 9 în privinţa ajutorărei învĕţătorilor cu viatic şi diurne şi în privinţa absentărilor nemotivate.

§. 26. Despărţemintele aleg pe un period de 3 ani un comitet stătătoriu dintr'un preşedinte, vice-preşedinte, un notariu, un cassariu şi alţi doi membri.

§. 27. Agendele despărţemintelor sûnt:

a) Esecutarea dispositiunilor şi pertractarea materialului, temelor şi cestiunilor statorite de comitetul central sau de adunarea generală districtuală după programa compusă de comitet.

b) În adunările generale se vor ţinea prelegeri de probă din obiectele de învĕţamênt prescrise în scoalele populari. Asupra acestor prelegeri se va discuta în mod de recensiune în şedinţe secrete, observându-se stricta obiectivitate şi cea mai posibilă cruţare a persoanelor, cari au preles.

c) Se vor ţinè discuţiuni şi consultări asupra disciplinei scolare spre îmbunătăţirea acesteia şi aşedarea ei pe basa morală.

d) Se vor comunica în mod colegial esperienţele din vieaţa internă scolară cu deosebită considerare la metoda observată în propunerea singuraticilor obiecte de învĕţamênt.

e) Se vor formula propuneri relative la îmbunătăţirea învĕţămêntului popular.

§. 28. Protocoalele adunărilor generale tractuali dimpreună cu un raport general despre întreaga activitate a despărţemêntului sûnt a se substerne comitetului central districtual.

§. 29. Spesele despărţemintelor tractuali se vor acoperi din suma ce o va vota adunarea generală districtuală pe basa bugetului anual substernut comitetului central şi aplacidat de cătră acesta. Solvirile singuratice le asignează preşedintele. Raţiociniile despărţemêntului sunt a se substerne cu 14 ḑile înainte de adunarea generală districtuală comitetului central.

Dispositiuni generali.

§. 30. Limba oficială a reuniunei e limba română.

§. 31. Din sfera de activitate a reuniunei sûnt eschise tóte obiectele ce nu aparţin învĕţămêntului popular.

§. 32. Desfiinţarea reuniunei se poate propune numai în adunare generală ordinară. Atare propunere se va transpune comitetului central spre preopinare, apoi consistoriului archidiecesan spre aprobare. Urmând aceasta se va convoca anume spre scopul acesta o adunare generală estraordinară. Spre aducerea conclusului de desfiinţare se recere presinţa de $^2/_3$ a tuturor membrilor şi maioritatea de $^2/_3$ a celor presenţi. Conclusul de desfiinţare e de a se asterne înainte de esecutare consistoriului archidiecesan.

Ne înfăţişându-se $^2/_3$ a membrilor, se convoacă în termin de o lună altă adunare generală, în care se poate lua conclus pentru desfiinţare cu maioritatea voturilor presenţilor.

La ori-ce cas de desfiinţare averea reuniunei trece în proprietatea archidiecesei gr. or. a Transilvaniei şi va forma o fundaţiune, din a cărei venit se vor da stipendii orfanilor învĕţătorilor gr. or. din archidiecesă.

§. 33. Dacă reuniunea se va abate dela scopul seu precisat în statutele aceste întru atât, ca prin continuarea activităţii sale sĕ se pericliteze statul sau interesele materiale ale membrilor: guvernul regiu va fi îndreptăţit a suspinde activitatea aceleia, a ordina investigaţiune regulată şi a în detora conform resultatului aceleia pe reuniune la stricta observare a statutelor, eventual a o desfiinţa.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ţinută în Sibiiu la 6 Iuliu 1882.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Congresul studenţilor universitari din România.

Primim, scrie „R. L.“, din Băcău următoarea scrisoare:

Domnule redactor! În Nr. 1510 al stim. d-voastră ḑiar am cetit o notiţă estrasă din „Telegraful român“ din Sibiiu, din care se vede că congresul ce se va ţinè în anul acesta la Băcău va fi presidat de un domn *Sch....er*, român de origine streină.

Noi ca cetăţeni Băcoani impărtăşim temerea esprimată de fraţii Ardeleni cari în amărăciunea lor sĕ numesc streini de origine română, şi am fi fericiţi când, pentru demnitatea studenţilor nostri universitari, viitorul ţĕrei noastre, congresul ar fi presidat de un Român adevĕrat.

În acest mod numai, Băcoanii vor sci sĕ ţie sus, ca in totdeauna, drapelul ospitalităţii şi al naţionalităţii!

Cu această ocasiune ne permitem a aduce aminte domnilor studenţi că preşedintele unui congres nu se impune, ci se alege

Primiţi etc.

Mai mulţi cetăţeni din Băcău.

Rectificare.

Ḑiarul „România liberă“ dela 3/15 Iulie a. c. a reprodus după „Telegraful român“ din Sibiiu dela 29 Iunie Nr. 74 Scirea dată de un student român că congresul studenţilor universitari ce se va ţinè în Septemvre la Băcău, va avea preşedinte pe studentul Schaabner, român de origine streină.

Informaţiunea este nedeamnă de un student care se respectă (?) şi de acea majoritate a delegaţiunei din Bucuresci, represintată prin subsemnaţii, se crede datoare a protesta şi a veşteji (?!) invenţiunea calomnioasă publicată de Domnia Voastră.

Din cetirea alăturatului esemplar de statute vĕ veţi convinge, sûntem siguri, că funcţiunea de preşedinte nu esistă! Regulamentul prevede că delegaţiunile Universităţilor Bucuresci Iassi, vor alege tocmai la Băcău, adecă peste doue luni „un delegat“, care se conducă desbaterile în congres.

Ne pare destul de rĕu, că studentul anonim, ca un alt oracol, afirmă şi susţine în public un lucru, cu neputinţă a'l sci cine-va; adecă: că Dl. Alexandru Schaabner, membru în comisiunea preparătoare, sĕ fie sau nu preşedinte.

Ce interes va fi avut fricosul student român nu voim a sci — dar suntem foarte siguri, că publicând intr'un ḑiar de preste munţi o scire aşa de falsă a lipsit celei mai elementare noţiuni de adevĕrat român. (?!)

Ceea-ce este sigur şi nu se poate tăgădui este că: Domnul Alexandru Schaabner a fost ales anul trecut în Congresul dela Piteşti, de studenţii facultăţei de sciinţe, ca sĕ'i represinte în comisiunea de organisare a congresului dela Băcău.

Ce privesce cestiunea că dl Alexandru Schaabner ar fi român de orginĕ streină — noi, la rêndul nostru, contestăm cu desevêrşire acelui pretins student român, calitatea de român, (?!) şi aceasta pre motivul foarte simplu că nu'l cunoascem personal,

după cum nici D-sa nu cunoasce drepturile destul de vechi la calitatea de român ale dlui Alexandre Schaabner. Între cât vĕ observăm, dle Redactor, că incuscrirea numelor la naţiuni, nu este un motiv serios pentru constatarea cetăţeniei cui-va.

Mai nainte de a termina, ne credem datori pentru consideraţiunea sinceră ce purtăm studenţilor români de peste munţi, de ale pune în vedere următoriul articol, pre care delegaţiunile unite l'au întrodus în regulament. Este art, 25 care glăsuesce aşa: „studenţii români născuţi în streinătate vor lua parte la congres cu aceleaşi drepturi ca şi studenţii născuţ în ţeară!“ — Cetiţi'l D. V. Domnule Redactor, se'l cetească toţi iubiţii noştri colegi de acolo şi judecaţi între noi şi acel student, care s'a inspirat aşa de rĕu de sentimentele sale românesci. —

Primiţi, ve rugăm, Domnule Redactor asigurarea distinsei noastre consideraţiuni.

(L.S.) N. Ganea, St, Mihailean, G. Coman, C. I. Nicolaescu.

Aceasta copie fiind conformă cu originalul se atestă de subsemnatul delegatul comisiunei.

Delegat.

N. Ganea.

Varietăţi.

* (Congresul bisericesc gr. or. din Bucovina) s'a deschis în 14/26 Iulie. Presidentul ţerei bar. Alesani în cualititate de comisariu împerătesc a declarat congresul deschis de a învitat pe Metropolitul sĕ ocupe presidiul. Acesta în discursul seu a accentuat însemnătatea autonomiei bisericesci şi între aplause, a esprimat mulţămită împĕratului. La propunerea metropolitului congresul a votat înaintarea unei adrese de mulţămită Împĕratului.

* *(La catastrofa dela Reşinari)* Pe când era se încheem am primit o corespondenţă dela Reşinari, din care pentru a adauge la cele publicate deja estragem unele detaiuri: În una din casele umflate de valurile potopului. o femee tinĕră, atĕrnată de crucea ferestrei striga dăpă ajutoriu. Biata femee fu aflată a doua ḑi moartă pe lunca Sibiiului, cu crucea ferestrei în mână. — Paguba se preţuesce aproximativ la 300,000 fl. — Coresp. apelează la ajutoriul tuturor binevoitorilor — Dl vice comite Sennor şi dl pretor Liviu de Lemeny au fost în faţa locului şi au promis că vor face tot ce le stă în putinţă pentru ameliorarea sorţii celor cercaţi aşa de greu de soarte.

* (Anunciu) Pentru OO. domni membri ai Associaţiunei transilvane, cari voiesc a cerceta adunarea generală, convocată pe 27 August n. a. c. la Deej, se vor distribui dela 10 August înainte atât la comitetul central cât şi din partea direcţiunilor despărţemintelor Associaţiunei blanchete, cari îi îndreptăţesc a călĕtorì pe liniile drumurilor ferate de stat şi ale societăţii pentru drum ferat din valea Someşului, cu preţ scăḑut şi anumit: direcţiunea primei căli ferate transilvane acoardă pentru călĕtoria încolo şi înderept dela 25 August până 3 Septemvre călĕtoria pe classa a II-a cu un bilet de classa a III-a şi călĕtoria pe class a III-a cu $^1/_2$ bilet de classa a II a; direcţiunea drumurilor fĕrate de stat acoardă acelaşi favor pe trenurile accelerate, ear pentru trenurile de povară călĕtoria pe classa a II-a cu $^1/_2$ bilet de classa I. anumit dela 25 August până la 5 Septemvre; în fine societatea drumului ferat din valea Someşului (Apahida-Deej) oferă acelaşi favor ca şi direcţiunea drumului ferat prim transilvan.

Doritorii de a avè astfel de blanchete, cari sĕ le mijloceascĕ călĕtoria cu preţ scăḑut, se sĕ adreseze sau la comitetul central sau la direcţiunile despărţĕmintelor la cari aparţin.

Presidiul associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Sibiiu în 25 Iulie 1882 n.

Iacob Bologa.

* (În Sigetul Marmaţiei), se va da în ḑiua de 7 August 1882 c. n. in beneficiul Societăţii pentru fond de teatru român, un bal şi concert in otelul Coroana. Preţiul de intrare pentru o persoane 1 fl. 50 cr. pentru o familiă 4 fl. Venitele balului, precum şi generoasele contribuiri, se vor publica in ḑiare. Începutul la 8 oare seara.

* Noutăţi din Zarand din 13/25 Iulie. Grâul e foarte frumos, secerişul e aproape de finit. Cucuruzele asemenea sûnt bune. Fênul e puţin. Timpul e foarte cald de vre-o 4 ḑile.

— În Brad s'au ivit vre-o 7 casuri de vĕrsat; din această causă nu s'au putut ţinè esamenele cu elevii dela gìmnasiu şi scoalele normali. În 24 Iunie elevii s'au depărtat pe acasă, fiind închis institutul.

— Joi în 8/20 Iulie. Representanţa gimnasiului conchiemată la şedinţa estra-ordinară, a vêndut unui liferant de lemne — goronul din pădurea gimnasiului dela 30 cetimetri în sus cu 12,000 fl. s'a şi încheiat contract, care la timpul seu, cred că se va aşterne Consistoriului. Bine ar fi dacă, banii s'ar întrebuinţa pentru binele institutului.

* (Defraudaţiune mare.) „Kol. Közl.“ are o telegramă din Oradea-mare, după care Carol Szasz, casierul casei de păstrare a defraudat suma de 45,000 fl şi apoi în 15/27 Iulie s'a împuşcat.

* (O stanca din cer căḑută lûnga Cămpina.) Luni seara, pe când trenul se intoarcea dela Sinaia, trecênd de Cămpina, călĕtorii au vĕḑut un corp inflăcărat căḑênd din cer în dreapta liniei ca la vre'o cinci metri. Corpul era de mărimea unei roate de car cu douĕ colţuri eşite ca de un metru şi înfăsurat de flacări. Rare ori sĕ întêmplă sĕ cadă aeroliţi de asemenea marime. Credem, că în apropierea globului nostru trece vre un corp ceresc rătăcit şi in revoluţie. „St. D.“

Bursa de Viena şi Pesta

Din 27 Iulie n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 75	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.30	88.30
Renta ung. de hârtie	86.90	87.90
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.50	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	110.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.80	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 70	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 75 99.—	—.—
Obligaţinni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi ungaresci cu premii	120.25	120.50
Sorţi de regularea Tisei	110.80	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.05	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77.79	77.75
Renta de aur austriacă	95.05	95.—
Sorţi de stat dela 1860	132.—	132.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	826.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	319 25	320.50
Acţiuni de credit austr.	318 50	318.80
London (pe poliţa de trei luni)	120.40	120.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.68	5.66
Napoleon	9.58	9.57
100 marce nemţesci	58.90	58.85

Nr. 242. [127] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lûngă veteranul paroch Ioan Henteş în parochia de clasa a II-a din Ocna-Sibiiului (biserica din sus) protopresbiteratul Sibiiului, conform incuviinţărei Veneratului Consistoriu ddto 17 Iunie a. c. Nr. 1924, — se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu sus numitul post de capelan sûnt jumĕtate din venitele parochiali esistente.

Concurenţi au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Ocna-Sibiiului în 7 Iulie 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 238. [128] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Mohu, ppresbiteratul Sibiiului se escrie concurs până la 8 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariul anual 200 fl. v. a. în rate lunare anticipative.
2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 4 stângini de lemne din care e a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu până la terminul sus indicat.

Mohu în 20 Iunie 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

CONCURS.

În urmarea decisiunilor aduse în şedinţele comitetului parochial din 22 Maiu şi 5 Iunie 1882 la care a luat parte şi dl administrator ppresbiteral se escrie concurs pentru deplinirea parochiei de clasa a II-a din Oraviţa-montană ppresbiteratul Oraviţei, diecesa Caransebeşului cu termin de alegere pe 8 Septemvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Dela societatea călei ferate în bani gata 300 fl.
2. Cuartir liber şi
3. Stolele îndatinate.

Doritorii de a dobêndì această parochiă vor avè sĕ'şi adreseze recursele lor instruite conform statutului organic şi al regulamentului pentru parochii § 15 lit. *b)* până în 30 ḑile dela publicarea acestui concurs cătră subscrisul comitet parochial dlui administrator ppresbiteral Macsim Popoviciu în Oraviţa-montană.

Oraviţa-montană în 3 Iulie 1882.

[123] 2—3 *Comitetul parochial.*

Concurs la posturi de oficiali de bancă.

[125] 1—3

Pentru ocuparea a doua posturi de oficiali la „Albina institut de credit şi de economii“, anume unul la centrală în Sibiiu, altul la filiala institutului în Braşov, se publică prin aceasta concurs. Reflectanţii la aceste posturi au de aşi trimite cererile scrise de mâna lor. Direcţiunei subsemnate la Sibiiu până în 15 August a. c. st. n. Se cere ca candidatul:

a) sĕ fi împlinit anul a 18 de etate şi sĕ nu fi trecut etatea de 40 ani;

b) sĕ fiĕ deplin sănătos;

c) sĕ fiĕ avut conduită corectă;

d) sĕ aibă cualifiicaţiunea recerută pentru aplicare la un institut de bani.

În cererea sa, de denumire candidatul are sĕ documenteze posederea acestor recerinţe.

Sibiiu, 26 Iulie 1882.

Direcţiunea institutului „ALBINA“.

Nr. 187 [126] 1—3

EDICT

Ana născută Cristea, de religiunea gr. or. din comuna Lissa, comitatul Făgăraşului, carea cu necredinţă de 3 ani au părăsit pre legitimul ei bărbat Ioan Sinu tot deacolo fără a se sci locul aflării ei şi de mai trăeşte, deci prin aceasta cu scirea şi încuviinţarea Consistoriului archidiecesan ddto 1 Aprile a. c. Nr. 3321 B. 1881 sĕ provoacă respectiva, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui Edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial; căci la din contră şi în absenţa ei se va decide procesul divorţial intentat în contră-i de cătră bărbatul ei.

Făgăraş, 22 Iuniu 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului ca for matrimonial de I instanţă.

Nr. 2758 1882 civ.

Publicaţiune.

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în afacerea *comasărei* generale a hotarului comunei **Ibişdorf** (Szt. Ivánfalva), precum şi pentru alegerea inginerilor şi pentru preliminarea speselor, pun termin pe ḑiua **26 August a. c. la 10 oare** din ḑi şi ḑilele următoare în comuna **Ibişdorf,** în cancelaria comunală, la care prin publicaţiune învit pre toţi proprietarii înteresaţi pe lûngă observarea, că neînfăţişearea unuia sau altuia nu va împedeca lucrările. În numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 21 Iulie 1882.

(L. S.) **Kelemen** m. p., jude esmis.

[124] 1—3

Anunciu.

Am onoare a aduce la cunoscinţă onor. public că în **20 Iulie** a. c. st. n. mi-am deschis

cancelaria advocaţială

în Sibiiu,

piaţa mare Nr. 16, etagiul I.

Ioan G. de Popp,

advocat. [122] 3—3

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin composiţiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, dispositiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui cătră cap şi cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 9—12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 83. Sibiiu, Marți 20 Iulie (1 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 19 Iulie.

Procesul de înaltă tradare contra Rutenilor s'a terminat Sâmbătă. Vinovați de înalta tradare nu s'a aflat nici unul. Cinci sûnt judecați pentru conturbarea ordinei publice dela trei până la opt luni închisoare, Dobrzanski și alți acusați sûnt achitați.

În camera franceză s'a terminat Sâmbătă desbaterea asupra creditului cerut de guvern pentru intervențiune în Egipt. Camera a respins creditul cu 450 contra 75 voturi. Ministeriul a demisionat

„Românul“ deminte scirea că la toamnă guvernul va disoalve camerile române și va convoca altele.

Crisa egipteană.

Poarta otomană a declarat în scris conferenței, că speră, că trupele engleze vor părăsi Egiptul îndată ce trupele turcesci vor sosi acolo. — Englitera pretinde ca poarta se declare pe Arabi pașa rebel. Poarta ocolesce și nu respunde hotârît.

În „Neue freie Presse“ găsim următoarea telegramă din Londra cu data de 24 Iulie:

Recunoascerea făcută Sâmbătă, este o afacere neînsemnată; s'au schimbat numai câte-va focuri. Toate relațiunile de sensație în această privință se întemeiază pe ficțiuni. Positiunea lui Arabi este foarte tare; în front, totul este acoperit de apă, amêndouĕ flancurile sûnt protegiate de Canal, astfel, că un atac direct contra lui Arabi ar fi foarte anevoe. El însuși trimite necontenit patrule de recunoascere. Eri au răsbit 600 oameni până la fântâna staținii dela Ramleh. Acum este positiv că trupele lui Arabi sa compun din 8000 oameni cu 36 tunuri. El predomină toată țeara. Una din patrulele sale de cavalerie a luat eri 120 boi, cari erau destinați pentru Englesi.

Proclamațiunea Khedivului care este pentru Arabi-pașa ear nu contra lui, este un document voluminos și plin de argumentări. El povestesce că Arabi a perdut forturile și s'a retras cu armata într'un chip rușinos. Și fiind că el nu voesce sĕ dea ascultare Khedivului și nu vine la dênsul, apoi el e destituit din funcținnea ce ocupă. Nu se dice nici un cuvênt măcar despre vr'o pedeapsă. Khedivul espune apoi în proclamațiune interesele puterilor în Egipet, arată că cele mai însemnate sûnt ale Engliterei și Franciei, și declară că e foarte sigur cum că aceste două puteri nu cugetă nici decum a cucerì Egipetul, ci numai a restabilì ordinea.

În fine Khedivul respinge acusațiunile din proclamațiunea lui Arabi pașa în privința cruḑimilor comise de Europeni contra Musulmanilor. Afară de aceasta Khedivul a mai publicat și alte proclamațiuni adresate colonelilor de regimente care sûnt redactate tot în acest sens de scuze și încheiă cu aceste cuvinte: „Cine se va supune ordinelor noastre va fi bine rĕsplătit, ear cine nu, se va blama pe sineși.“

Prin toate relațiunile se găsesc doveḑi că poporul dela țeară este favorabil lui Arabi.

„Ḑiarul Standard“ află că la 23 Iulie a fost prins un al doilea oficier care venea dela Constantinopole pe un vapor de postă. Asupra lui se găsiră documente care dovedesc în chipul cel măi lămurit ca Arabi pașa se află în relațiuni cu Sultanul, cu palatul și cu comitetul panislamist. Oficierul arestat, care se numesce Rhajib, ar fi spus numele tuturor complicilor din Constantinopole ai lui Arabi. Printre acestia se află, după cum spune „Standard“, cele mai însemnate persoane din giurul Sultanului. O depeșă scrisă în cifre dela palat, n'a fost descrifrată încă. Apa din canalul Mahmudie scade mereu, chiar și Europenii din port și de pe vase au fost puși la rațiuni mici de apă.

„Central News“ anunță și el următoarele din Alecsandria cu data de 24 Iulie:

În fața Ramlehului a fost astăḑi o încăierare de o oară între un detașament englez si avant posturile lui Arabi. Englezii au avut în toc 700 oameni. Arabi se retrase luptând, dar reîncepu apoi earăși lupta; resultatul e necunoscut Vasul „Inflexible“ a primit ordin sĕ bombardeze Ramleh.ul, spre a scoate pe Arabi de acolo.

În fine „Pester Lloyd“ publică și el următoarea telegramă din Alecsandria cu data de 25 Iulie:

În Tautah apare acum un nou ḑiar sub numele de „El-Dshihad (resbelul pentru credință), care este redactat de Dervișì și împărțit gratis. Arabi a scris ulemalelor din Cairo, că la 4 August va sosì acolo spre a înaugaugura în locul Chedivului străpungerea stăvilarilor dela Nil. El speră că, dupa străpungerea stăvilarilor, Englezii vor trebuì sĕ și mărgineascĕ operațiunile numai asupra marginilor.

Espunerile lui Dr. Adolf Fischhof.

(Urmare.)

Mĕ veți întreba onorabililor, cum își va asigura germânul rolul de conducĕtoriu în Austria, rol accentuat așa de puternic în programa partidei germâne, rol atribuit germânului și de principele Bismarck, cum își va susținè positia sa, pe care a o lăsa nu'i permite nici simțemêntul seu național, nici rațiunea politică, dacă el din considerație cătră stat va abḑice de ori și ce favor separatistic.

Dați-mi voie sĕ Vĕ rĕspund în următoarele:

Noi dorim ca Germânul austriac se abḑică de ori și ce preferire, nu ḑicem însĕ ca el se abḑică de avantagiele ce le are, nu ḑicem se abḑică de nici un singur avantagiu asigurat Germânului de preponderanța sa culturală. Statul poate norma egala îndreptățire nu poate însĕ decreta egala capacitate; și cel mai capabil va fi totdeauna cel mai cu influință în sfera sa de activitate. Vorbind despre rolul de conducĕtoriu al germânului austriac, trebue sĕ separăm conducerea civilisătorică de cea politică. Conducerea civilisatorică a germânilor în Austria nu se mai poate discuta, căci ea nu atêrnă dela numĕrul populațiunei germâne, ci dela gradul ei cultural. Popoare mici și neînsemnate și-au impus cultura lor națiunilor puternice, asemenea au făcut popoare învinse față de învingĕtori, și morți față de vii. Astfel mica Grecie de odinioară a devenit dascălul lumei civilisate. Și dacă semința germână austriacă, care nu face mai mult decât $^1/_3$ din populația vestică a imperiului, voesce sĕ'și păstreze rolul de conducĕtoriu, conducĕtorii ei trebue se fie foarte precauți, și sĕ se scie acomoda, căci cifrele au o rolă însemnată și în politică, dovadă dreptul de vot decisiv al maiorităților în corpurile legislative. Autorul constituțiunei din Februarie tocmai pentru aceasta s'a silit a păstra majoritatea parlamentară nouĕ germânilor prin întroducerea sistemului de grupe la alegeri; însĕ cât de dubiu este meritul acestui mod de alegere măestrită pentru preponderanța parlamentară a germanilor în Austria, o scim foarte bine din esperința de până acuma, asemenea scim foarte bine câte stirbiri am suferit prin ea în viața noastră politică. Și după cum foarte bine a accentuat contele Coronini aceasta ne-a adus acolo, că la noi guvernul 'și face majoritatea parlamentară, după cum i convine lui, și nu majoritatea 'și compune guvern corespunḑĕtoriu. Da, sistemul de alegere după grupe a resturnat la noi constituționalismul și în locul parlamentarismului ne-a pus ministerialismul.

FOIȚA.

O căletorie prin Pesca la Banat.

Era o ḑi plăcută cea din 4 Iulie st. v. a. c. când recules în puterile mele părăsii Aradul unde întră vechii cunoscuți ai mei petrecui o ḑi. Cu renovatele suveniri de o ḑi deci pornii de acì continuându-mi călĕtoria intenționată.

Pecând eșam din Arad mĕ delectam în cele două fabrice mari de spirt ale jidovilor, una așa numită „cea a draculuì“, reedificată grandios în urma incendiului din a. tr., ear ceealalta alui „Neumann“ carea acum se prepară pentru reedificare earăși în urma unui incendiu ce a ajuns-o în toamna a. tr.

Din ruinele acesteia din urmă și din preparativele reedificărei, privitoriul cu drept cuvênt poate susținea aeea ce susține „Alföld“ din Arad, că această fabrică de spirt e cea mai mare și mai bogată în Ungaria.

De acì făcêndu-mi combinațiuni serioase deosebi despre positia ce o ocupă aḑi jidanii în poliglotul stat al Austro-Ungariei, nu altcum și despre scandalul dela Tisza-Eszlár dela care am trecut și la Talmudul jidovilor, care serveșce de materie deputaților dietali: Istoczy și Onody de a se scula cu mare vechemență contra „blăstĕmăților“ jidovesci. Luai calea cătră Pesca tot mai tare întărindu-mĕ în meditațiunile mele. Visitiul mâna, biciul pocnea caii fugeau, roatele se întorceau, eară eu făceam doue, adecă: meditam și mĕ căruțăm, până ce după o călĕtorie mai bine de 2 oare ajunsei în cea mai de aproape comună de Arad, în Pecica-rom. Orologiul suna 10 a. m. când am ajuns aici.

Îndată ce ajunsei în acest opid frumos, prima întrebare 'mi fu „unde e ospetărie?“ la care 'mi rĕspunse un țĕran, mergênd pe dinaintea mea, „acolo! acolo! între unguri dar și la Crăciun poți merge domnule,“ Când înțelesei de Crăciun, mĕ surprinsă mare bucurià cugetând că voiu fi oaspele unui ospetariu-român.

Visitiul mâna, caii fugeau, roatele se tot întorceau până deodată mĕ pomenesc înaintea unui otel întitulat: „A magyar koronához.“

Eu acì întreb „unde e Crăciun“ la care întrebare un trecĕtor pe o strădă, aretând cu mâna înapoi 'mi ḑice ungurește că am trecut de el.

Ce se fac alta, decât se ordin căruța la acest otel! Acì îmi tocmì o chiliă, apoi făcêndu-mi toileta părăsii chilia și întrai în sala de restaurare. Nu-i de mine acì cugetai în mine! că aceștia vorbesc limba ce eu nu pricep, me duc la Crăciunul meu și acolo voi face dejunu frugal! Așa și făcuì.

Pornii de acì, și mĕ oprii colo. Dar ce se veḑi? Crăciunul naibei nui român, el e jidan! Hm! cuget ce pâcală pe mine? lăsai căruța cu ale mele destușind după Crăciun. Ce era se pățesc ḑiceam în mine! Numai . . . nu face nimic, timpul și așa fiind aproape de meaḑă-ḑi nu-mi mai trebue dejun ḑisei, și așa plecai pe strada ce duce cătră bis. rom. Trecênd pe lângă biserică vĕd o bună grupă de străini postați în ușa bisericei ascultând și mirându-se de ce se întêmplă, în biserica, abună-oară cum ascultau și se mirau cărturarii și fariseii de învĕțătura lui Is. ținută în biserica Ierusalimului. Acì mĕ opresc și întru bine în biserica Și ce vĕd? Ved că era se fie sinod parochial pentru . . . . . ? însĕ n'a fost; căci cei 20 membrii cari erau față neînțelegându-se . . . . . — s'au depărtat fără resultat dorit.

Am vĕḑut că președintele sinodului a cărea nume e T. nu lăsa după un d. ce ocupă loc la masă, paremise că notariu sinodal Aceta eară nu lăsa după președinte ear poporul nu scia cu care se țină cu președintele ori cu notariul.

De acì venindumi în memorie ținerea sinodului parochial de mai deună ḑi din Sebeșul Transilvaniei, paremise pentru reconstituirea comitetului și a epitropiei parochiale — am

Bărbaţii, câri şi au propus a forma noua partidă a poporului, condamnă raḑimul dovedit de nefolositoriu al sistemului după grupe. Statistica nu se poate delătura aşa de uşor, cifrele populaţiunei nu le poate sterge omul cu paragrafii unei ordinaţiuni de alegere şi după ḑisa unui adânc politic nu se pot considera de factori decisivi într'un stat cei puşi de constituţie ca atari ci aceia cari în adevĕr sûnt factori decisivi prin însemnătatea lor internă. Şi astfel o politică care cu privire la însemnatele mişcări în provinciile ostice şi sudice vecine cu noi nu vrea se recunoască şi se considere pe slavi de factori puternici este atât de nematură, şi poate se producă atâtea pericole în lumea germană şi română, încât trebue se i ne opunem cu toată resoluţia. Se înţelege că nu din simpatie pentru cechi şi sloveni s'a esprimat Bismark contra ori cărei supremaţii naţionale în Austria, ci din consideraţie către imperiul german, condus de dênsul.

Şi totuşi pe lângă disproporţia numerică cum va putea fi germanul conducătoriu?

Respundem: prin înţeleapta şi folositoarea esploatare a superiorităţei sale. La votarea în parlamente ce e e drept decide majoritatea, însĕ votarea e resultatul intervenirei a câţiva oameni, prin înţelepciunea, spiritul şi puterea de voinţă a bărbaţilor chemaţi. Şi o privire asupra senatului imperial ajunge, ca se ne convingem că sĕminţia germanilor anstriaci are mai multe capacităţi printre representanţii sei decât celelalte naţionalităţi ţoate la olaltă. Rola de conducători le compete deci germanilor, şi va şi fi a lor, îndată ce germanul cunoscĕnd adevĕrata individualitate de stat a Austriei va sci insufla celor chiemaţi la conducere convingerea, că un conducătoriu înţelept şi cu bunăvoinţă nu trebue se promoveze numai interesele sale, ci şi ale altora. Cu forţa poţi domnì numai asupra celor renitenţi şi conduce poţi numai pre aceia, cărora le-ai însuflat încredere, şi cari voesc sĕ şi urmeze.

Ce privesce missiunea noastră culturală, sûntem da acord cu partida constituţională, că limba germană, carea de seculi are deja seceriş mânos, şi în care sûnt depuse bogăţiile literare aproape a tuturor naţiunilor, este cel mai puternic vehicul cultural în Austria. Şi părerile difer într'atâta că precând bărbaţii din partida constituţională intrebuinţarea idiomului negerman în scoală şi în oficiu, o consideră de o împedecare a missiunei civilisătoare a noastre în Austria şi pentru aceea aplicarea ei ca limbă de învĕţământ cu deosebire în scoalele medie şi în institulele mai înalte, şi întroduceea ei în administraţia statului o împedecă, sau dacă nu o primesc cu resens şi şovăire, pe atunci bărbaţii partidei poporale germâne şi-au propus a privì ca un act al ecuităţii, dacă întrebuinţărei idiomului negermân nu i se vor pune alte margini în Austria, decât cele inevitabil pretinse de învĕţământul public în scoale şi de postulatul oficiului in stat. Da ei în desvoltarea mai înaltă a idiomului naţional nu privesc numai un drept legitim al naţionalităţilor, ci chiar un interes austriac, căci desconsiderarea basatelor dorinţe naţionale împinge pe slavii nostrii în braţele panslavismului, periculos pentru întreagă Europa apusană.

După părerea noastră noi 8 milioane de germâni trebue sĕ ne restrîngem numai la asimilarea spirituală a negermânilor, trebue sĕ-i apropiem de noi prin cultură nu prin omorîrea ci prin desvoltarea idiomului lor naţional, căci e peste putinţă se absorbim 14 milioane de negermâni. Noi voim ca limba germână se influinţeze în mod civilisatoric asupra limbei naţionalităţilor, precum a influinţat greaca şi latina asupra naţiunilor Europei, a căror idiome prin limbile clasice nu s'au adus la perire ci din contră s'au ridicat şi s'au desvoltat. Era o vreme când limbile moderne erau eschise mai ales din institutele de învĕţământ mai înalte şi icicolea şi din vieaţă publică. Şi chiar noi cei mai în vrĕstă scim că la universitatea de aici ni se propunea în limba latină o mare parte dintre obiectele de învĕţământ; însĕ desvoltându-se tot mai tare consciinţa naţională, au ajuns lumea la convingerea, că idiomele naţionale nu vor ajunge bărbăţia şi demnitatea, nu bogaţia şi strălucirea completă fără de a fi domnitoare în toate institutele de învĕţământ, fără de a fi stăpâne în toate ramurile sciinţei, şi fără de aplicarea lor în viaţa practică, pentru aceea au şi fost introduse pretutindenea în scoale şi în oficiu. Latina a încetat de a mai fi limbă de propunere, s'a susţinut însĕ ca obiect de învĕţământ şi astfel cultura popoarelor s'a desvoltat pe douĕ căi şi a ajuns la culmea înălţimei de astăḑi

Şi în adevĕr pe lângă câştigul idiomului modern limbile clasice n'au perdut nimic din măreaţa lor influenţă. Silinţele partidei poporului se fie îndreptate într'acolo, ca limba germână sĕ'şi împlinească rola civilisătorică nu în contul ci în favorul şi prelângă desvoltarea idioamelor naţionale în Austria. Idiomul germân se fie obiect principal de învĕţământ în toate scoalele din Austria, limba de propunere însĕ numai acolo, unde idiomul ţĕrei nu este ajuns şi numai până când idiomul ţĕrei 'l poate înlocuì, ajungênd cualificaţiunea recerută. Astfel vom conduce naţionalităţile, cari ne vor urma cu bună voie, şi idiomul lor pe calea cultuturei, şi limba noastră, care pe câtă vreme persecuta şi scurta pre celelalte limbi în drepturile lor, era espusă pismei, acuma ca amică conducĕtoare va fi simpatică populaţiunei noastre, şi populaţiunea tot mai mult se va apropia de năravurile şi obiceiurile germâne va cugeta, va simţì şi se va străduì nemţesce. Tot asemenea deschidem porţile statului pentru limba naţiunilor precât numai ne permite interesul oficiului public şi necesitatea conducerei centrale.

Ca se vĕ aret, stimaţi ascultători ce mare contingent ocupă şi astăḑi în stat limba germână şi fără forţă prin lege, numai simplu prin însemnătatea ei interne, vĕ voiu înşira următoarele:

Limba noastră maternă fără nici o forţă prin lege domnesce în trei ministerii sub a căror scut stau afacerile publice din ambele jumĕtăţi ale Monarchiei şi adecă în ministeriul de esterne, în cel de rĕsboiu şi în cel de finanţe, mai departe în toate ministeriele din jumĕtatea vestică. Pe lângă acestea ea este limba de consultări şi legislativă în parlament, limba de comandă la armată, limba mijlocitoare între aproape toate oficiile provinciale şi regimul imperial. Toţi oficialii statului trebue se priceapă limba germână în vorbire şi scriere. Mai departe limba noastră aste esclusiv în întrebuinţare la toate institutele centrale de arte şi sciinţe, pentru regularea circulaţiunei banilor şi înaintarea creditului. Se mai computăm la toate aceste că dynastia şi metropolea sûnt germâne că jurnalele din residenţă prin iuţeala comunicatelor, interesantul şi bogatul lor cuprins sûnt lăţite prin toate locurile monarchiei, că industria şi comerciul condiţionează un mediu comunicaţie cunoscut de toţi, şi acesta e limba germână, dacă, le computăm toate acestea mi veţi permite se constat, că limba noastră sĕ bucură de mari avantagie câştigate nu prin forţa legei, ci prin puterea ei, ca limbă de cultură, şi mi veţi se constat marea nebunie ce este a stoarce acestei limbi prin forţa legei favoruri cari nu-i aduc ei nici un folos, aduc însĕ îmense pagube celorlalte limbi şi prin aceasta se sădesce în inimile cetăţenilor neîndestulire şi ură.

(Va urma)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, în 15/27 Iulie 1882. Desbinânduse Bucovina de Moldova şi alăturându-se la Austria în a. 1777, mulţi boeri, cu o bună parte de ţĕrani, au părăsit ţeara şi vêndându-şi moşiele cui ă putut şi cum au putut sau aşeḑat în ţeara maică Moldova. Vedeţi! acesta e primul, dară largul pas de instrăinare a averii fonciare române in Bucovina; căci partea de ţĕrani, de şi au fugit, pămênturile părăsite nu le au vêndut, ci le-au lăsat neamurîlor lor,

Pasul acest funest pentru averea română a fost efectul fricei de dominaţiunea străină şi frica între boeri a fost în adevĕr atât de mare, că regimul austriac ca sĕ'şi dee aerul de regim blând şi acomodativ, a trebuit mult se ûmble până-ce l-a câstigat pre boerul Balş ca sĕ-i figureze numele în administrarea militară, ce fu introdusă în Bucovina. Suvenirea dureroasă de înstrăinarea aceasta de pământ românnsc sĕ desceaptă în mine viu totdeauna, când merg la Cernăuţi şi se întemplă de întru în stradele, ce sau numit acum de curênd din simţ patriotic: strada lui Enzenberg, strada lui Spleni etc. în amintirea primilor administratori militari ai Austriei în Bucovina.

Câţi boeri au mai rĕmas în ţeară s'au ţinut bine până la a. 1848. Acest an, cu schimbările lui, i-au suprins şi pe dênşii, găsindu-i cu totul negata pentru noua ordine de lucruri; desrădicându-se boerescul, ei au rĕmas deodată fără de veniturile şi fără de tot lucrul ce-l aveau dela sudiţii lor. Părţi mari de moşie au trebuit sĕ rĕmână nelucrate mulţi ani după olaltă, prin urmare fără sĕ aducă vr'un folos. Asta împregiurare cât şi deprinderile de mai înainte, de a trăì din uşor, tot în plin în tot menagiul casei, i a făcut se contragă din ce în ce tot mai mult şi mai mari datorii. Ceea ce făceau ţĕranii abia în timpul mai nou adecă că luau bani dela banca rustică galiţiană, ca se astupe datoriile la jidanii cămĕtari, boerii începuse a face încă între anii 50 şi 60 la banca naţională de aici şi la fondul religionar gr. or. din Bucovina, care era pe atunci încă activ. Dară urmareae datoriilor îngroşate fu, că boerii au prins a vinde moşiile mai mari pela străini şi a se mulţămì au cu cumpĕrarea unor moşii mai mici au cu elocarea escedentelui în alte negoaţe, câte odată nesigure.

Lucru mai curios au fost însĕ, că mulţi dintr'înşii, deşì erau împregiurările atât de nefavoritoare, s'au fost apucat a face palaturi pela moşii care din care la loc şi după model

---

esclamat „Doamne! colo s'au ţinut un sinod aproape 600 de oameni în bună armonie (?)ear aici cu 15—20 inşi nu se poate ţinea. Colo s'au lucrat mult (?) ear aici nimic“.

De acì mergênd în urma străinilor ce stătuseră la biserică, între descrierile lor despectoase despre poporul român şi insultele ce le atribuia acestuia — înţelesei că vor merge la ceva Seculă pentru o şligoviţă bună, me dusei şi eu trăind în acea ideă că dacă Crăciun mĕ pâcălì — nu voi fi pâcălit acì; căci judecând după nume, Secula trebue se fie român; dar şi acì devenii asemenea păcălit, căci şi acesta e jidan.

De aici m'am dus la ospetăria mare unde-mi era căruţa şi făcui prânḑul.

Nu mult după ce mĕ împărtĕşii cu această bucată, deşì căldura era mare şi încomoda, desclinit pentru oameni săngioşi cum însumi sûnt — îmi luai timp de a mĕ preumbla puţintel ca sĕ'mi câştig cunoscinţă şi despre topografia acestui Opid.

Umblând în stânga şi în dreapta me pomenii în drumul de ţeară ce vine despre Arad şi ţine spre Nadloc. Cât ar fi de bine se nimeresc o trafică pe aici ca sĕ'mi cumpĕr sugări de drum! ḑiceam în mine! Trecea pe lângă mine un june şi o junĕ şi îi întreb despre trafică, dela cari primii rĕspunsul, ba este domnule! aici la tăicuţa e birt, dar ţine şi sugări“ Haha! îmi ḑise inima: tăicuţa e esprimaţiune românească, acesta trebue sĕ fie român; întru în trafică, ceru negoţul şi numai ḑic alta decât numĕr paralele. Într'aceasta vine o naţie şi ḑice către traficant „tăicuţă sĕ'mi dai o litră de rachiă, ear' el neputându-i da căci conversa cu mine vĕḑêndumĕ străin, îi respunde „dute la măicuţa că 'ţi va da ea“. Naţia eară îi reflectează: „măicuţa nui în birt. Facumi cruce gândesc în mine, oare şi acesta e jidan? căci vorbele îl recomândau a fi atare; 'l voi întreba, ce şi făcui, eară el 'mi respunde că-i jidan, însĕ poporul român îl numesce aşa de mai mulţi ani din simpatia ce o are către dênsul, eară pe muerea o numesce măicuţa.

Venind spre ospetăria mare convin cu doi oameni, români, cari se păreau a fi fruntaşi în acest opid, pe cari îi întreb, cum de pe jidanul acesta, ei îl numesc tăicuţă? Ei îmi rĕspund: aşa e! eară aceasta se datează cam de 12 ani, când, venind acest jidan aici ca om sĕrac care n'a-vea nimic nu vindea alt negoţ decât cu cruceriu, şi apoi când naţia îi ḑicea: dămi jupâne maşine de 1 cruceriu ori palard de 5, el îi replica: daio ḑic tăicuţa lui, eară ea: da eu ḑic măicuţă lui. Cu aceste espresiuni el a atras şi atrage şi astăḑi pe plugari către el şi către birtul lui cu care linguşiri şi-a câscigat o casă destul de mare etc.

Dar pe celalalt cum de 'l numiţi Crăciun? mai întrebai pe acesti oameni. Cu aceasta nu putem servì domnul meu 'mi ḑiseră ei, atâta scim că şi unul şi altul sub acest nume sûnt cunoscuţi şi înaintea streinilor.

Dar al III-lea cum de e Secula? că acesta e nume român! Nici cu aceasta nu putem servì 'mi respunseră aceşti oameni! cari se vedeau plini de omenie.

Cu Crăciunu, Secula, tăicuţa şi măicuţa şi cu disolvarea sinodului parochial în memoria la 4 oare d. m. părăsii aceasta comună (mai nainte era Opid?) şi trecând Mureşul în Banat nu me oprii până Secusigiu. Aici am esperiat corteşi pentru alegerea de notariu comunale. Aici sûnt 3 preoţi români şi au format 3 partide; e credibile că va învinge pretorele Bogma cu una dintre aceste partide despre care se scie că va păşi cu ungur înaintea poporului alegătoriu.

Dacă Secuşigenii nu se vor concentra ca se-şi aleagă un român şi încă verde de notariu, ii va ajunge blestămul străbunilor nostri care l'au aruncat în faţa acelui fiu neascultătoriu al naţiunei, care aspira la degenerare. Acesta am spuso şi Sensigenilor, cu aceasta ocasiune a călătoriei mele spre Banat, de acì am plecat prin Vinga la Timişoara unde me aflu de present.

După.

mai fantastic, încât palaturile gătindu-se de făcut, au înghițit moșiile și s'au dus cu moșii cu tot eară-și în mână străină. În adevĕr e dureros a spune această combinațiune fatală.

O causă însemnată de înstreinare a fost și mai este încă căsătoria amestecată; de regulă ai nostri prin căsătoria aceasta n'au câștigat, ci au perdut tot deauna. Ca se demustru aceeasta, aș putè aduce foarte multe esemple, încât s'ar mira, ba poate s'ar spăria chiar boerii inșiși.

Acestea sûnt causele principale ale înstrăinării averii fonciare românesci prin boerimea bucovineană. La aceasta a mai conlucrat însĕ și nesce cause secundare, cum e comoditatea împreunată cu lăsarea trebilor în scirea străină, bravura, jocul de cărți, banchetele dese, mania de călĕtorii în străinătate, dărnicia nesocotită. Anume am avè astădi, pe legea mea! o avere națională foarte considerabilă, dacă am putè aduna tot înapoi, ce au dat boerii nostri, cu mână largă, la institutele străine din țeară și de peste hotarele țĕrei.

Vedeți! așa se esplică, de ce în lista de alegere pentru dietă figurează în ḑiua de aḑi atât de multe nume străine.

Într'armase-va eară bcerimea noastră? Redobândio vom pre dînsa toată și printr'însa averea română strămoșească? Eată întrebări, la cari ea însăși e chemată în rêndul prim se respundă. Banca filială însĕ, ce s'a inaugurat acum de curênd în Cernăți, de se și sperează, nu va aduce foloase elementului român, pentrucă cel străin e prea amestecat întrînsa. Din contră susțin, că dacă odată urḑim institute ori de ce mână ar fi sĕ urḑim numai curat naționale, fără întrevenirea și concursul străinilor, cari totdeauna își caută folosul propriu: dacă ne vom ridica odată, ne vom ridica numai cu puterile și cu munca noastră propriă.

Scrisori din Rusia.

Corespondența particulară a „Telegrafului“)

Petersburg, 4 Iuliu

Geneologia casei Romanoff, tipărită din ărdinul comitetului esecutiv. — Iurievskaia și fiul ei Cogo. — Comitele Ignatiev și intriga sa. — „Sviataia Drujina“ (stânta alianță) și activitatea ei, — Principele Adlerberg și aparțiunea sa pe orisont. — O proclamațiune a nihilistilor. — Încoronarea secretă. — Scrisoarea secretă a Țarului către Wilhelm.

Am fost absent din capitală; am făcut o călĕtorie la Dinaburg pentru nisce afaceri personale. Sosii numai aḑi și mĕ grabesc a vĕ trimite un document foarte curios. Este genealogia casei domnitoare actuale a imperiului, tipărită din ordinul misteriosului comitet esecutiv al guvernului clandestin. O notă din partea redacțiunei ḑiarului „Narodnaja Wolja“ tipărită în capul acestui document curios, declară că această genealogie a fost înmânuată de însuși Ignatieff Țarului în ajunul plecărei sale din capitală, care i-a declarat cu această ocasiune, că o posedă din partea unei partide a societăței nihiliste, ai cărei membrii se află actualmente în mânile justiției; acest partid, despărțindu-se de demagogi, s'a constituit cu deservêrșire isolat și are de programă proclamarea fiului principesei Iuriewskaia de Țar legitim al Rusiei, dând în același timp imperiului o constituțiune foarte liberală.

Genealogia tipărită de cătră acest partid și aprobat de organul partidei revoluționare întregi, voesce a proba că familia actuală a lui Romanoff 'și trage sorgintea sa din ginta germană, pe când familia Iuriewskaia este slavă și strămoșul ei a și domnit deja la Moscva. Partidul minorului fiu al principesei Iuriewskaia declară că, după abḑicerea familiei Romanoff de bună voie, aceasta familie va păstră avuția sa fără însĕ a compta palaturile imperiale și juvaerurile familiei dominitoare, cari sûnt proprietatea statului.

Acest document a îngrozit pe bietul Țar, care crede posibil a perde tronul strămoșesc. Un batalion întreg de spioni încungiură pe biata nevinovată până acum, principesa Iuriewskaia care s'a îrtors din străinătate; se ḑice că comitele Voronzoff-Daşkoff propuse un plan de a fura pe fiul principesei, Gogo, (un băiat de 11 ani) și chiar de al otrăvì, aruncând această crimă asupra nihiliștilor; se ḑice că planul a și fost pus în esecuțiune, însĕ printr'o întêmplare oare-care el n'a isbutit.

Fricosul împĕrat, sub impresiunea amenințărilor ce i se făc pe fie-care ḑi, a ordonat sĕ se ea dela principesa Iuriewskaia decorațiunea Sf. Ecaterina dată principesei de către tatăl sĕu și care până acum nu se poarta de cât de marele ducese din casa Romanoff. Aceasta dispositiune făcù ca partidul mic al principesei se strige sus și tare, că înfluența sea asupra imperiului cresce din ḑi în ḑi. Țarul crede că toată această istorie este esploatată de revoluțiunari, cari se folosesc de esistența cam echivocă a fiului ilegitim al repausatului împĕrat, născut din legătura sa cu principesa Dolgorukoff care de sigur că dă mulți bani nihiliștilor. În ceea-ce privesce presupunerea cea dântêiu o crede justă, însĕ pentru cea dea doua sûnt sigur că este falsă. Comitele Ignatieff, care a înmânuat genealogia tipărită Țarului, avea de scop sĕ'i dea ca ultima ratio trebuința neînlăturabilă de a 'l păstra ca ministru de interne. Dar vai! nici aceasta nu 'i-a servit la nimic.

Unicul lucru ce a rĕmas din activitatea febrilă a acestui ministru este spionagiul organisat pe o scară foarte întinsă, așa că această plantă exotică în momentul de față a ajuns în fine la apogeul ei. În toate dar absolut toate cercurile societăței, chiar începênd dela palat, fie-și care spionează pe vecinul sĕu, bănuindul sau de spion sau de nihilist. Însĕ fiind că și unii și alții aparțin unor organisațiuni secrete, bieții oameni sĕ simt în absolută neputință de a constata lucrul, așa de contrariu prin sine.

În sfînta alianță, în renumita „Sviataia Drujina“ membrii sĕ recrutează prin silă, în cas dacă cine-va refusă de a întra în aceste batalioane de sfinți apărĕtori ai persoanei imperiale, apoi el sĕ declară de suspect și viața sa din acest moment devine nesuferită.

Chiar funcționarii înalți ai imperiului nu mai îndrăsnesc sĕ corespundă cu familiele lor, care se află in momentul de față în general preste graniță la băi, prin simpla cale de poștă și trimit scrisorile lor „cu ocasiune„ așa că alături cu poșta pleacă o sumă de scrisori prin voiagiari, cari se duc la băi.

În momentul de față obiectul de căpetenie al urmărilor sfintei alianțe sûnt orașele Londra, unde trăiesce refugiatul politic, principele Petru Krapotkin, Parisul unde se află mai mulți refugiați rușI, Nizza, unde dirige urmărirea principele Lev Cociubei în persoană și vecinicul cuib al emigranților din toate statele, frumosul oraș Geneva, unde șeful poliției de urmărire este principele Lobanoff-Rostowsky. Ḑilele din urmă, după spusele ḑiarului „Narodnaja Wolia“, a plecat spre Elveția și comitele Șuvaloff pentru a avè la Berna o intrevedere cu vestitul agent secret al Rusiei, un anume Mein, care cum se aude voiesce a demisiona și a părăsì Europa, fiind amenințat de poliția Nihiliștilor, care îi a dat un termin pentru a părăsì postul sĕu.

O noutate, pe care vĕ o dau sub toată reserva, și pe care o înregistrez numai ca un sgomot ce se află rĕspândit prin capitală. Se vorbesce că ḑiua încoronărei este hotărîtă deja că încoronarea se va face la Costroma s'au în Vladimir de pe riul Cleasima. Aceasta resoluțiune a fost luată de familia imperială, care crede oportun sĕ finească odata cu incoronarea. Planul adoptat se ține secret, și singura curte germană se află avisată despre această otărire printr'o scrisoare autografă a țarului, al cărei text a fost foarte abil compus de comitele Adlerberg.

Se dice că aceasta scrisoare cătră împĕratul Vilhelm a fost o piatră de încercare pentru oamenii noștrii de stat. Țarul sa adresat, pentru ai compune scrisoarea delicată, la mai mulți din întimii sĕi, însĕ nici unul n'a isbutit a satisface gustul imperatului, care după ce puse mâna pe textul scris de Adlerberg a fost așa de mulțămit, că i-a strîns mâna ḑicênd:

A! ce păcat că toți oamenii cu minte din Rusia au nume germane.

Frumos compliment pentru ginta rusă, și dacă faptul este neadevĕrat apoi nu pot decât a ḑice că *se non e vero, e ben trovato*. Printre toate câte se povestesc actuanlmete despre curtisani un ce semnificativ este de notat, acela că numele lui Adlerberg apare eară pe orizont; înfluința acesteì familii germane, cum sciți, a fost fatală împĕratului Alexandru al II. care facu multe greșeli tocmai din causa sfaturilor primite dela familia Adlerberg.

Finesc această corespondință prin a vĕ da următoarea proclamațiune ce s'a ivit alaltaeri în capitală. V'o dau ca un document curios.

„Oamenii onești, ne mai putênd suporta desfrâul și imoralitatea despotismului, sunt forțati a se înrola în partidul așa numit al nihiliștilor: aceasta probează, că morala și ordinea e din partea revcluțiunei, pe când din partea guvernului rĕmâne trecutul putred și care nu mai are mult timp de trăit.

„Junimea, bĕtrânii, bărbați și femei, avut și săraci, militari si civili, muncitori și burgesi, oameni cu carte și ignoranți — toți se pun sub partea drapelului arborat de revoluțiune!

„Toți aceia pentru cari este scumpă justiția înjunghiată, demnitatea umană călcată în picioare — consider lupta începută de sfântă, de mêntuitoare.

„Aceasta luptă nu este o luptă de castă, de sectă, nu este propaganda unor interese particulare, ci din contră o luptă sfântă pentru mantinerea patriei.

„Când reprensentanții din toate straturile sociale se unesc într'o singură cugetare, într'o singură gintă apoi opera pentru care ei se luptă este de sigur o causă dreaptă și victoria e sigură.

„Lupta contra despotismului feroce este dreptul și datoria unui popor asuprit și întrebuințarea violenței se legitimează pentru că se apropie patria de ḑiua mântuirei.

„Învinșii de aḑi, vor fi triumfătorii de mâne, pentru că credința e mare și ne conduce pe calea noastră spinoasa spre eșafod.

„Încă odată ne adresăm cătră societatea inteligentă a imperiului, chemând-o la noi, în rêndurile noastre. Veniți toți, că ḑiua mântuirei se apropie și cei cari nu vor fi cu noi, vor fi încontra noastră.

Comitetul esecutiv.

20 Iuniu, St. Petersburg

Comitele Ignatieff a sosit eară în capitală, el trăesce foarte solitar, un cerc restrîns de amici intimi frecuentă palatul sĕu. Se ḑice că moartea lui Scobeleff l'a făcut se părăsească iute moșia sa, unde el se credea în primejdie. Pentru ce? *Z.*

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Nyiregyháza, 29 Iulie 1882.

„Egyetértes“. Delinquenții din afacerea dela Tisza-Eszlár au fost conduși aḑi la 7 oare seara unul câte unul inaintea judelui investigătoriu și în presența apĕrătoriului lor *Funták resp. Ignatie Hermann* li s'a publicat decisiunea judelui înv. Bary, ca în contra lor s'a dispus investigațiune specială pentru omor, participare la omor și părtinire de crimă. 10 sûnt acusați pentru omor, 7 pentru părtinire de crimă, și 3 s'au eliberat. Special: Pentru omorîrea Esterei Solymoși sunt puși sub investigație și deținuți în temniță hahamii: *Solomon Schwarz din Eszlár*, *Leopold Braun* din Téglás, *Avram Buxmann* din Tarczal, și *Emanuil Taub* din Polgára.

Pentru participare la omor sûnt deținuți și puși sub investigație, *Iosif Scharf*, levit, nevasta lui *Madamme Iosif Scharf*. *Lazar Weisstein Samoil Lustig* și *Adolf Iunger*. Toți s'au mulțămit cu decisiunea judelui. Apĕrătorii nu vor apela.

În sensul §§. 374 și 376 se vor pune sub cercetare pentru părtinirea crimei persoanele, cari au inscenat afacerea cu falsul cadavru dela Dada al Estirei Solymosi, spre a zădărnicì și a înduce în eroare pre judecători. Și anume: vĕduva după Samuil Klein, *Hermann Rosenberg*, *Martin Gross*, *Ignatie Klein* mai departe plutașii jidani din *Marmația David Herschko*, *Mateiu Ignatie* și *Iankel Smilovici*. Toți remân în închisoare. E probabil că apĕrătorii vor apela contra deținerei acestora în închisoare. Apĕrătoriul *Hermann* a și apelat contra deținerei lui *Martin Gross*.

S'au eliberat negutătoriul jidan din Tokaj *Mauritius Wider* și jidanii prinși mai pe urmă în Marmația *Ancel Vogel* și *Nissan Mendeloviciu*. Acestia încă mâne și vor recâștiga libertatea dacă nu va apela procurorul de stat, care astădi nu este acasă. Wider a fost pus sub cercetare pentru 50 de fl. prețul unui plutas, care a dus cadavrul fals la Dada. Și deoarece se poate că el n'a sciut de ce provenință sûnt acei bani, s'a sistat de cercetarea asupra lui.

Decisiunea judelui e susținută cu multe motive. Decisiunea sa publicat fiecăruia singuratic, escortarea lor prin piață a provocat mare mulțime de oameni.

Nyiregyháza 29 Iulie.

Judele invest. Bary nici la învestigațiunea specială nu va permite aperătorilor esaminarea scriptelor — protocolului de învestigațiune, ci numai după ce vinorații vor fi puși sub acusă.

(„Budapesti Hirlap“.)

Nyirégyháza 29 Iulie

Schwarz și *Scharf* au adresat judelui de investigațiune rugarea, ca el se câștige pe cale oficială opînia creștinilor celor mai competenți în teologia și dogmatica evreilor, că adecă după cunoscințele, sciința și conscința lor se poate oare și închipuì cumcă crima dela *Tisza Eszlar* s'ar fi făcut din motive și spre scopuri rituale. Judele de învestigație le-a spus că asupra îndreptățirei acestei rugări va decide numai după încheerea învestigației, i-a provocat însĕ că dacă ei neagă caracterul ritual al crimei, recunoască cel puțin că crima e comisă de ei. Ei însĕ neagă categoric ca dînșii ar fi comis crima, și — lucru mare — pare că sûnt toți înțeleși căci la toate dovedile produse, rĕspund că ei sûnt nevînovați; probele sûnt nevalide, ca purcese din ură religionară.

Consonanța dintre cererea lui Sharf și Schwarz era cam bătătoare la ochi, și se suspiționa că au fost puși la cale *prin influențe din afară*, în urma cărei judele de învestigație s'a adresat procurorului de stat se cerceteze nu s'a trimis oare vre-o scrisoare

la ceiprinși, și învestigația improvisată la moment a dat resultatul dorit; să constatat adecă că Mercuri după prânz printre schimburile duse lui Scharf s'a strecurat o scrisoare, din 7 rênduri cusută in gulerul cămeșei în care a fost instrucția privitoare la cererea înaintată de ei procurorului. *Ephraim Laxmann* jidanul care a dus schimburile este deja de Mercuri seara (Iulie 27) prins. Observ că scrisoarea era cu litere germâne-hebreice, și că ea acuma este în mânile judelui de învestigațiune.

Voci din public.

Silit a mĕ strămuta la Brașov prin urmare a părăsì Sibiiul, unde m'am aflat atât de bine în curs de 12 ani, unde am fost întimpinat cu o bunăvoința și simpatie pentru mine prea măgulitoare și totdeauna neuitată, — dic prin aceasta remas bun tuturor prea stim. P. T. cunoscuți și prea iubiților amici și-'i rog se-mi păstreze și pe viitor aceeași bunăvoință, simpatiă și amiciția.

Petra-Petrescu

Varietăți.

* Escel. Sa Preasânțitul P. Archiepp și Metropolit Miron Romanul a sosit aici adi cu trenul de dimineața.

* (Necrolg). Preotul nostru din Bodogaia (Alsó-Boldogaszony-falva) Tr. Sighișoarei, *Moise Tolan*, a repausat în 29 Iunie v. a. c. în al 46 an al vieței sale, lăsând în doliu și în cea mai mare miserie pe biata sa preuteasă și pe doi fii anume: Victor Tolan, care a terminat trei clase ale gimnasiului inf. din Cristurul sec., și Vicențiu Tolan, III cl. reale din Odorheiul sec.

Rĕmășițele pământesci ale defunctului s'au aședat după ritul nostru bis. în 1 Iulie v. în cimiteriu bis. gr. or. din Bodogaia.

La înmormêntare au participat ca preoți funcționari Părintele adm. protop. al Sighișoarei D. Voda Moldovan P. A. Oniț, P. N. Doctor, P. Z. Ganea și G. Marian.

Cuvêntul funebru rostit în limba română de P. adm. protop. a fost un ce pĕtrundĕtoriu și demn de toată lauda.

Suprindere nedescriptibilă a produs însĕ între ascultătorii de diverse naționalități, chorul vocale, format de corpul învĕțătoresc dela cursul de limba maghiară din Cristur sub conducerea O. D. Preot Ludu. Chorul a întonat în mod foarte armonic cântările: "Plâng și mĕ tênguesc." „Veniți fraților și cele lalte cântări rituale.

Mai întreg corpul învĕțătoresc român din Cristuri, Domnii Preoții unitari din Bodogania și din Uj-Székely și popor foarte numĕros românii și secui petrecură pe defunctul până la mormênt...

Un astfel de conduct funebru pentru românii din Secuimea de pe malul Târnavei e o adevĕrată raritate.

* *(Literații unguri din Cluj).* Cetim în „Ellenzék" din Cluj dela 28 Iulie, 1882, Nr. 17. Sub conducerea metropolitului Miron Romanul și a episcopului *gr. cat. Mețianu* au călĕtorit toți episcopii gr. cat. din Transilvania la Hațeg, spre a primì pe principele de coroană Rudolf.

* (Anul 1882 este bogat de tempestăți și orcane.) Comuna Radna (comitat. Arad) în anul acesta a fost cercetată de patru ori de evenimente elementare, suferind daune destul de grele. Cu finea lui Maiu grindina au nimicit jumĕtate din semănături și din vii. De trei dile încoace am avut ploi și vênturi grozave, mult au suferit pomii și bucatele din cruci (clăi). Adi noapte (27 Iuliu a. c. s. n.) au trăsnit în șura unui econom, carea a și ars. Proprietariul a durmit în podul ei; numai prin minune au scăpat de n'a ars și el.

r....

* Sub titlul *Szász és roman Atyafiak"* (cumetrii sasi și români) librăria fraților Révay din Budapesta deschide prenumerațiunea la nesce descrieri și narațiuni, descrierile sûnt esite din ageră și deprinsă peană a lui Alecsandru Thot sûnt luate din viața poporului german și român. Prețul unui esemplariu e 2 fl.

Atragem atențiunea publicului competent asupra acestei cărți, căci tare ni e frică de dragostea literaților magiari.

„Scoala Practică" Nr. 4 pro Iuliu conține:

Plan de lecțiuni pentru scoale elementare românesci, întogmit pe 30 de septemâni. — Grădina scoalei lecțiuni practice din învĕțământul intuitiv; lecțiunea a 4-a: Prunul. — Tractarea Abcdarului de V. Petri. — Esamenul de vară dela scoala normală din Năsĕud. — Ortografia Academiei române. — Posta redacțiunei. — Prenumerațiuni se mai primesc, pentru cei lipsiți cu favorul de a respunde costul abonamentului în 3 rate à 1 fl., dar anticipando.

Loterie.

Sâmbătă în 29 Iulie 1882.

Viena: **11 41 14 21 45**
Timișoara: **51 78 53 31 82**

Telegrame.

(serviciul particular al „Telegr. Roman".)

Hațeg, 31 Iulie n. Eri 12 ½ oare sosind Altețele lor la gara Hațeg fură bineventate de comitele suprem Pogány. Acì se presentară Metropolitul Romanul cu episcopul Mețian, episcopii Mihalyi și Lönhard. Mulțime mare de popor cu Banderiu petrecură pe înalții oaspeți la Castel. La 2 oare fură primite corporațiunile, între cari și deputațiunea Românilor. Clerurile, cel ortodocs mai numeros, nu fură primite sub cuvênt că archierei s'au presentat deja la gară. Nemulțămire între Români pentru netactul arangiatorilor.

Deva, 31 Iulie. Principele de coroană a sosit în 30 Iulie a. c. la Sântă-Măria, a primit și deputațiunea Românilor din comitat. Din partea conducătoriului Dr. Petco a fost întimpinat românesce. Principele a respuns cu afabilitate: „Am venit la Dvoastră câteva dile, sper că voiu petrece bine". Timpul a fost de tot frumos.

Bursa de Viena și Pesta
Din 29 Iulie n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.80	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.55	88.60
Renta ung. de hârtie	87.15	87.20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.35	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	111.25	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.—	95.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.70	98.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	97.75
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.— 97.75	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.75 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	97.75
Sorți unguresci cu premii	121.25	120.50
Sorți de regularea Tisei	110.70	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.10	76.90
Datorie de stat austr. în argint	77.75	77.75
Renta de aur austriacă	95.30	95.—
Sorți de stat dela 1860	132.—	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	827.—	387.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	322.25	322.80
Acțiuni de credit austr.	318.50	318.80
London (pe polița de trei luni)	120.20	120.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.55½	9.55½
100 marce nemțesci	58.90	58.75

Nr. 190: 1882 [129] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de classa a III Mogoș Mămăligani, protopresbiteratul Lupșei, pentru reîntregirea aceleia se escrie concurs cu terminul de 30 de dile dela prima publicare în „Tel. Rom."

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 115 case câte o jumătate ferdelă greu (8 copuri.)

b) dela 115 case câte o di de lucru a 40 cr.

c) folosirea unui fênaț de 3—4 care fên și cimiteriul și

d) toate venitele stolari statorite în sinodul parochial din 21 Maiu a. c.

Doritori de a competa la acest post au a-și îndrepta cererile lor la subsemnatul oficiu, înstruite după prescriptele „stat. org." și a Regulamentului pentru parochii până la terminul amintit.

Ofenbaia în 17 Iuliu 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupșei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu m. p.,
adm. ppresb.

Nu. 321. 1—3

CONCURS.

Pre basa ordinațiunei Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 13 Iunie Nr 1804: 1882 B. se escrie concurs pentru întregirea vacantei parochii de classa a III. Trestia protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Usufructul unui frust de pĕmênt și al cimiteriului;
2. Câte una măsură de cucuruz, nesfârmat dela 85 de familii;
3. Venitele stolari Toate aceste computate preste tot, aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicile concursuale, instruite onform statului organic și Regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa până la terminul sus indicat, — oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad 10 Iulie 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adstr. ppresbiteral.

CONCURS.

În urmarea decisiunilor aduse în ședințele comitetului parochial din 22 Maiu și 5 Iunie 1882 la care a luat parte și dl administrator ppresbiteral se escrie concurs pentru deplinirea parochiei de clasa a II-a din Oravița-montană ppresbiteratul Oraviței, diecesa Caransebeșului cu termin de alegere pe 8 Septemvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Dela societatea călei ferate în bani gata 300 fl.
2. Cuartir liber și
3. Stolele îndatinate.

Doritorii de a dobêndì această parochiă vor avè să'și adreseze recursele lor instruite conform statutului organic și al regulamentului pentru parochii § 15 lit. *b)* până în 30 dile dela publicarea acestui concurs către subscrisul comitet parochial dlui administrator ppresbiteral Macsim Popoviciu în Oravița-montană.

Oravița-montană în 3 Iulie 1882.

[123] 3—3 *Comitetul parochial.*

Concurs la posturi de oficiali de bancă.

[125] 2—3

Pentru ocuparea a doua posturi de oficiali la „Albina institut de credit și de economii", anume unul la centrală în Sibiiu, altul la filiala institutului în Brașov, se publică prin aceasta concurs. Reflectanții la aceste posturi au de așì trimite cererile scrise de mâna lor. Direcțiunei subsemnate la Sibiiu până în 15 August a c. st. n. Se cere ca candidatul:

a) să fi împlinit anul a 18 de etate și să nu fi trecut etatea de 40 ani;

b) să fiĕ deplin sănătos;

c) să fiĕ avut conduită corectă;

d) să aibă cualificațiunea recerută pentru aplicare la un institut de bani.

În cererea sa, de denumire candidatul are să documenteze posederea acestor recerințe.

Sibiiu, 26 Iulie 1882.

Direcțiunea institutului „ALBINA".

Nr. 257 1—3

EDICT.

Paraschiva născută Ioan Sofronie Popoviciu din Țințariu, legiuita soție a luî Georee Bârsan din Stupinile Brașovului, care de 15 ani de dile pribegesce în lume fără a se sci dacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea și încuviințarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 1 Iulie a. c. Nr. 2127 B citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict să se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din constră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asuprai de bărbatul ei.

Brașov 13 Iulie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului I. al Brașovului ca for matrimonial de de I istanță.

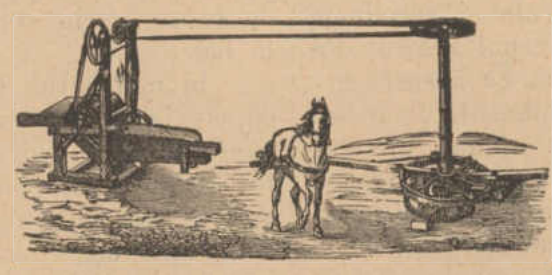

Avis pentru posesorii de pământ și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **imblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lângă alte prețuri de concurință **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piața-mare, în Sibiiu.

Espositiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcțiune cât se poate de eftin. [99] 11

Redactor respundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 84. Sibiiu, Joi 22 Iulie (3 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 21 Iulie.

Cu neplăcere și cu anevoie ne am putut decide la scrierea șirurilor ce urmează. Cu neplăcere și cu anevoie pentrucă simțul nostru de lealitate și acum in fața faptelor ne șoptesce, că nu poate fi vorba de ilusiuni perdute, ci de nisce neințelegeri, și dacă neințelegerile ar fi tendențios provocate din vre-o parte.

Cetitorii nostri sciu din telegramele ce le-am primit dela Hațeg și dela Deva și le-am publicat în nru. premergĕtoriu, că representanței clerului nostru nu i s'a dat prilegiu a se putè înfățișa înaintea principelui de coroană; ḑiarele budapestane ne spun că la gara dela *Subcetate*, comitele suprem Pogany a presentat pe prelații bisericesci și se înțelege și pe metropolitul nostru și între cei invitați la masă n'au fost nici un prelat bisericesc de și noi scim că unii au fost invitați cu septĕmâni mai nainte; mai aflăm că la Hațeg steagul românesc care, alăturea cu cel unguresc, decora poarta de triumf ridicată de Hațegani în onoarea archiereului Mihaly, dl vice comite Coman Barciai a dat ordin sĕ'l taie, ceea ce s'a și întêmplat etc. etc.

Ei bine ce sûnt gagumăniile aceste șoviniste ale arangiatorilor în momentele cele mai solemne? Sau vor dlor sĕ pună stavilă între fiitoriul suveran și între poporul românesc?

Din faptele ce ni s'au relatat așa s'ar vedea, pentrucă nu înțelegem ce a putut motiva pre arangiatorii solemnităților de întîmpinare, ca pe un metropolit care representă o provincie întreagă metropolitană și care e tot odată și consiliariu intim al Maj. Sale și pe prelații cari representă diecese întregi, se i presenteze capul unui district, va se ḑică un înferior pe superiori? Titlul că dl comite suprem este maghiar, pare că nu ar fi suficient, pentru de a se ridica preste prelații cari în afacerile oficiale corespund cu ministrii. Capii bisericesci prin astfel de procedere sûnt vătĕmați în vaza lor, fiind subordinați, la o asemenea festivitate, unui funcționariu administrativ de district. Ei însĕ sûnt prin astfel de atitudine și degradați în ochii subordinaților lor; ceea ce nu e un lucru indiferent din multe puncte de vedere.

De prând nici n'am fi amintit de loc, dacă s'ar trata numai de mâncare și de beutură și dacă n'ar fi implicată și acì desconsiderațiunea. Cu toate aceste la punctul acesta nu ne oprim mai multci ne mulțămim numai al amintì.

Mai mult merită atențiunea noastră respingerea deputațiunei clerului nostru. Nu scim motivele arangiatorilor. Cele care ni se raportează nu sûnt motive suficiente, adecă, pentrucă metropolitul ar fi fost presentat la gară: se nu se mai înfățișeze înaintea principelui și clerul. Motivul cel adevĕrat din care au purces arangiatorii, ni se pare a fi fost, că preoțimea română, care era numĕroasă și bine representată, sĕ n'aibă ocasiune a bineventa pe fiitorul suveran.

Domnii cari au arangiat festivitățile de primire însĕ nu au fost îndestuliți cu umilirea bisericei române, ci au trebuit sĕ afle nod în papură și pentru scandal. Un stim. corespondent ne scrie în privința aceasta între alte următoarele:

„Românii din orașul Hațeg, adecă „orașul, a ridicat la capul de cătră Stă-Măria-Orlei o poartă de triumf cu două steaguri, unul unguresc înclinat cătră partea dreaptă a drumului, celalalt românesc (tran„silvan) înclinat cătră partea stângă. „nsĕ vice-comitele C. Barciai a dat „rdin de s'a tăiat ruda steagului cu „erestreul.“

Afacerea aceasta, după cele ce vdem din ḑiarele ungaresci, nu s'a ţemurit cu tăierea steagului, ci au trouit sĕ se scormonească faime pe car nu le putem încă aprecia și a trebuit tot vice-comitele se recurgă la procurorul de stat în contra Românilor batjocoriți. Desvoltarea afacerei acesteia o asteptăm.

Atâta constatăm însĕ de pe acum, că Românii, majoritatea țerii și a comitatului Hunedoarei, cu ocasiunea aceasta festivă, pe lângă cele amintite, vor mai fi și încurcați în procese criminale.

Ar mai fi și alte, peste care trecem acum reservându-ne a le raporta în deosebi așa cum s'au întêmplat.

Maghiarii (de origine română) însĕ fie siguri că nu 'și vor ajunge scopul care este destul de invederat. Ceea ce vor ajunge este că tot pe ei se vor compromite.

Sau cred ei că toată Ungaria, toată monarchia, și toată Europa trăesce numai ca sĕ le facă hatâruri?

Ei uită, că compromițêndu-se pe sine compromit și naționalitatea de care se țin astăḑi; ei uită că nici o naționalitate afară de jidanii, cari și au vîrît deja afund mânile în buzunarele lor și cari se străduesc ai moștenì, nu este învoită cu îngânfarea lor; ei uită că trufia și câtă au manifestat până acum toată naționalitatea maghiară, originală și neofită, instreinează toată suflarea omenească de dênșii.

Sau se razimă ei pe Bismarck, sub a cărui auspicii este constituit și organisat *Schul-Vereinul* german? Apoi nici Grevy, presidentul republicei franceze, nici Gladstone, ministru-presid. în Englitera, — de pașa *Kerim*, cel cu sabia de onoare, nu scim mai trăesce — nu vor putè veni cu flotele lor nici pe Tisa, nici pe Murĕș, cu atât mai puțin pe Someș și pe Cerna în sus, ca sĕ le sprigineascâ îngâmfarea până la despotism în contra concetățenilor, cari nu doresc alta decât se trăească în egală fratietate cu dênșii.

Domnii, căror încă n'au putut se li se steargă tradițiunile românesci, remase dela strămoșii lor, ar trebuì se fie mai cu tact. Noi îi lăsăm în pace se fie maghiari, dacă le place așa, am fi dorit însĕ ca dacă au lăpĕdat limba și cu ea naționalitatea, sĕ fie păstrat barem inima și chipzuința românească. Sĕ nu fie rustici când au sĕ fie urbani, dacă nu pentru concetățenii lor, cel puțin pentru a evita necuviința și inurbanitatea până la ofensă, când ..... primesc oaspeți de cei mai înalți.

Revista politică.

Sibiiu, în 21 Iulie.

Cestiunea egipteană formează objectul principal între toate discuțiunile politice. „National Zeitung“ din Berlin scrie între altele:

„Dacă Englitera, după declarațiunea lui Dilke, vrea se elibereze Egiptul de tirănia militară, trebue se observăm înainte de toate că pe noi încă nu ne apasă nici o tirănie militară, egipteană, nouĕ nu ne-au făcut nici o pagubă. Atrocitățile din 11 Iunie și 11 Iulie din Alexandria, care, firesce, au atins încâtva și națiunea noastră sûnt a se pune în altă socoteală. Cu toate aceste noi nu 'suntem așa de egoisti încât se remânem reci la fiece povară care apasă asupra altora. Nu negăm, că Egiptenii sûnt acum apăsați de povara unei partide militare, înse nu credem că intervențiunea puterilor apusene are caracterul unei „eliberări“ a poporului egiptean și ne îndoim cu desevêrșire, că guvernul englez are intențiunea de a lăsa, după cum promite dl Dilke, administrațiunea țerei, pe mâuile Egiptenilor. Ca se stêrnească credința aceasta atitudinea guvernului englez și francez trebuia de mult sĕ fie alta și nu ceea ce a fost. . .“

După ce vorbesce „Naț. Ztg.“ despre esploatările ce au făcut Englezii și Francezii în Egipt, continuă în articulul seu: „Germania însĕ n'are nimica comunu esploatările aceste. Noi avem mulțămirea de a nu fi mângiți cu macula aceasta. Cum am venì noi așa

---

FOIȚA.

Cum a înalbit femeea pe dracul. *)

Pleacă Niță cătră casă singur și cam gânditor.

Întră în casă face focul, pune el de mămăligă, chiamă păsările toate, le hrănesce — și purceii; vin vitele din cireadă, mulge oile — vaci — capre strecoază laptele în oale ca sĕ'și facă unt și brânză; ear' după ce își face mămăliga, se pune el și mănâncă apoi își hrănesce cânii, închide vitele toate, păsările și purceii și în sfêrșit sĕ culcă și el. Când se adoarmă, sare în sus! — „Măi femee, tu me strigi?“ ....,Nu vede pe nimeni Niță. Ear' sĕ culcă, închide ochii, se pune în trei, ear' se întinde, se întoarnă, se mai sucesce.... pace! Nu putea sĕ doarmă! se mai uită pe fereastră, mai aprinde luminarea, ese afară pe la vite..... cânii dorm dealungul prispei, boi, vaci oi... toate culcate rumegau. Întră în tindă, caută în vatră, pe rișniță pe sub paturi; se uită pe după sobi ... singur. Stinge luminarea, și ceară din nou sĕ dormă dar simțea că î dă într'un tremur și începe sĕ băigească.

— „Ce dracu! Ce îi aceasta frate? Nu'svinovat cu nimica!

Ce sĕ'i fac dacă am scăpat'o, s'a sîrșit!“

Ì, dar Niță pretutindeni își vedè mereu nevasta!

Î sfêrșit, sĕ hotărĕsce, și se duse ca se scoată.

Pne mâna pe o găleată, și își ia și o funghie mare, închide casa și pleacă. Leagă găleata, îi dă drumul și strigă: „Prinde-te bine!“ Simte că s'a prins strage. Trage el se mai opresce, ear' ma trage.... Când se uita ce se vadă?

— Ptu! Piei drace: Da tu esci? Eu trăgam sĕ'mi scot femeea, și când colea, sot pe dracul!“

— Mĕ rog ție mĕi Romăne! scoate-m nu mĕ lăsa! Fii creștin bun! Fii de teabă! Fă'ți o pomană cu mine; căa venit eri cam seară o femee pres mine și de adi-noapte mĕ muncesce! Uită-te, eu eram tinĕr, mĕ gândeam la însurătoare, și de a seară până acuma femeea cea ticăloasă m'a făcut alb. M'am slutit“.

— „Ba mai bine îmi scot femeea.

— „Of! Te rog, nu mĕ lăsa; Las că ți îi scoate-o pe urmă, scoate-mĕ pe mine dragă, sĕ fug în lume! sĕ n'o vĕd, cât lumea și cât pământul. Mi-a luat în cărți averea — bogăția și tot iadul: ear' mai pe sus de toate m'a scuipat și mi a dat palme, față cu supușii mei! Scoate-mĕ dela pedeapsă te rog! Dă'mi drumul pe lume!“

— „Bine! Eu te scot, dar.....“

— „Ce vrei? spune 'mi zeu ce vrei sĕ 'ți dau, numai scapăme de dênsa!“

— „Sĕ 'mi dai și sĕ am puterea numai eu singur pe lume, sĕ te scot de pretutindeni: din oameni și din lucruri, din dobitoace și de ori unde vei fi.“

— „Bine! Putere sĕ ai!“

Scoate Românul pe dracul, și apoi își scoate femeea, care sĕ mai botezase, — ba chiar se muiasă bine; căci simțise ea sărmana numai în căteva vreme, de cât preț este bărbatul când poți sĕl ai lângă tine.

Cu toate că Niță se cam încrețea în spate de frica Mărioarei, dar sĕ roagă el de dînsa sĕ 'l ierte că a scăpat frânghiea, și'a cam zĕbovit până a adus alta.

— „Nu face nimic Nițișor! Așa greșesc oamenii!“

Ear mergênd ei cătră casă, spunêndu'și unul altuia ce au pățit și ce au vĕḑut, se pun pe trai blând și dulce: Căci Niță scotea pe dracul de ori unde 'l afla întratâța degeaba nu se ducea sĕ'l scoată, se înțelege.

Făcură Niță și cu Mărioara lui atâtea acareturi și atâtea bogății, că nu le mai ținea pământul, ear dracul scotea limba de un cot fugind când auḑia și vedea pe Niță.

Și trecură mai mult de cât ḑece sute de sute de ani, de când Niță mereu scotea pe dracul de pretutindeni; că dracul remăsese mai uscat de cât scândura și nu avea nici de ce'l trage cânii Așa încât, odată dracul ḑice lui Niță

— „Domnule Niță! (ear Niță nici se uită.)

— „Măi Romăne!“ (ḑice din nou dracul). Ce poftesci?“ (întrebă Niță).

*) „Timpul.“

dară sĕ dăm mandat puterilor apusene pentru ca sĕ 'şi continue nedreptăţile lor.“

Închee apoi cu aceea, că cele patru puteri sĕ caute a salva onoarea Europei, sĕ ajute a salva Egiptul de usurari şi în fine sĕ introducă nisce raporturi mai sănătoase şi mai nobile între Europa şi orientul învecinat.

Din enunciaţiunea aceasta se vede de unde Poarta a luat curagiul de a trăgăna cu intervenţiunea ei în Egipt şi pentru ce nu se hotăresce a declara pe Arabi paşa rebel.

Încurcăturile din orient sûnt încă la începutul începutului. Ce vor produce încurcăturile aceste nu se scie. Francia stă în chibzuri ce se facă, Germania care vorbesce prin organul „Naţ. Ztg.“ clar se întăresce spre Rusia şi Europa gâfâe sub greutatea armelor.

Espunerile lui Dr. Adolf Fischhof.

(Urmare.)

Se va da espresiune temerei că Austria se va slavisa. Dacă luăm cuvêntul „slavisare“ faţă în faţă cu cuvêntul „germanisare“ şi sub slavisare înţelegem introducerea şi domnirea idiomului slavic în scoalele şi administraţia Austriei, atunci „slavisarea“ nare nici un sens, căci la germâni esistă o limbă de scriere comună, nu esistă însĕ limbă comună generală slavică în Austria, şi multele idiome slavice dela noi au numai însemnătate provincială, şi afară de ângustul ei teritoriu nici chiar slavii înruditi nu o mai înţeleg, şi nime în lume nu va crede că vre-una din aceste ar ajunge la stăpânire absolută în Austria.

Cu mult mai serios este a se lua însĕmnătatea acestui cuvênt cu privire la nesuinţa slavilor de a 'şi câştiga limbei lor supremaţie în provinciile, unde germânii sûnt în minoritate. Spre a prevenì unei asemenea neîndreptăţiri a germanilor şi a germanismului, am luat noi în programa noastră ca postulat însemnat aducerea unei legi cu privire la limbi care în §. 19 precisează foarte bine drepturile tuturor idiomelor, le scutesc de ori ce volnicie în cele administrative şi astfel în provincii mestecate este eschisă neîndreptăţirea minorităţii prin majoritate. Spre scopul acesta între altele propunem modalitatea, că în parlamentele provinciale compuse din naţionalităţi la deciderea obiectelor privitoare la limbă sĕ se voteze curiatim cu alte cuvinte, atât, majoritatea cât şi minoritatea vor vota fiecare separat în câte o grupă, şi ca decisiune se va primì ceea ce a decis majoritatea din ambele grupe.

Cu chipul acesta minoritatea naţională nu va fi totdeauna majorisată şi neîndreptăţită şi popoarele noastre vor fi crescute în stimarea reciprocă a drepturilor lor cu privire la limbă, se va aplana drumul, care ne va conduce la pacea internă dintre popoare. Votul curiatic a ferit Germania de certe confessionale în parlamentul german; şi precum colo a evitat conflictele în cele confessionale aşa şi la noi nu va da loc jignirei în simţemintele noastre naţionale. Dorim însĕ ca votarea prescrisă aici sĕ se facă numai unde se pretinde espres de catră minoritatea naţionalităţilor.

Detorinţa a treia a fiecărui german austriac e înaintarea bunei stări a Austriei în cele politice, economice şi sociale. Dacă ne va succede se curăţim atmosfera politică de miasmele certelor pentru limbă numai, se ne bucurăm, căci am scos din vieaţa noastră publică un rĕu, care ne ameninţa cu peire. Îndată ce însĕ vom delătura şi păretele de vrajbă care desparte elementele democratice ale populaţiunilor deosebite, partida germanilor liberali acuma în disparenţă minoritate şi neputincioasă, va câştiga sucursul cu care şi va asigura viitoriul şi va putea pune constituţionalismului basa cea adevĕrată.

Se aude înse repeţindu se în toate ţilele: „Naţionalităţile din Austria n'au patriotism; Înaintea lor naţionalitatea e totul, libertatea nimica.“

Vorbe de clacă. Prin libertate se pun în vedere poporului o mulţime de drepturi şi de drepturi la avere, cari sûnt de valoare nu numai ideală, dar şi egală. Şi care popor e atât de uşor la minte se nu primească lucruri, cari i se îmbie, lucruri de preţ, după? cari trebue sĕ'şi întindă numai mâna. Privit lucrul real, vedem, că naţionalităţile resping numai aceea libertate, care li se dă în contul naţionalităţii lor, libertate dată lor prin scurtarea limbei lor. Libertatea este un lucru scump, pe care dacă-l perdi îl mai poţi câştiga; limba este spiritul, inima poporului, şi dacă aceste comori le perdi deodată cu limba, nu le mai câştigi în vecii vecilor. *S'a întêmplat că limba unui popor a trăit mai mult decât poporul însuşi, nu s'a întêmplat însĕ ca un popor se trăiască preste viaţa limbei sale, căci ultima pronunţare a limbei, este ultima respirare a poporului.*

Pus în faţa alternativei de a alege între libertate şi naţionalism, nu mai încape îndoeală că şi germanul va alege pe acest din urmă, dovadă Şlesvigul. Conducatorii partidei constituţionale danice au propus o constituţie liberală, prin care însĕ germânii se prescurtau în drepturile lor şi li se atingea neplăcut simţul naţional. Danesii fideli constituţiei voiau se desnaţionaliseze pe germânii însĕ conscii că un popor ca se poată trăì liber, trebue sĕ trăiăscă mai întâi ca popor, au respins această specie de libertate care le periclita naţionalitatea Şi ce au făcut ei? Mai întâi s'au luptat cu armele sciinţei. Sau apĕrat cu peana şi cu cuvêntul; în cele din urmă au prins sabia. Şi în cele din urmă Danemarca a perdut 2 provincii, cari şi aţi ar fi a ei dacă ea ar fi sciut cruţa simţemintele cele delicate ale inimei omenesci.

Se învĕţăm din păţăniile altora: se nu amenințăm naţionalităţile cu strivirea limbei lor, şi astfel ei vor fi alături cu noi în bine şi rĕu, în luptă pentru libertatea politică; căci dreptul apĕrătoriu al tuturor naţionalităţilor este sensul comun şi sigur pentru noi toţi.

A introduce starea aceasta de lucruri, este silinţa partidei poporului german. Ea nu vrea se recomânde mijloace, cari în loc de a folosì, mai mult strică. Nĕsuinţele ei se concentrează în regularea definitivă a afacerei de limbă, care în ţilele din urmă pusă în parlament earăşi la ordinea ţilei în urma propunerei deputatului contele Wurmbrand conducătoriul partidei constituţionale, s'a dat unei comisiuni spre studiare. Chemarea acestei comisiuni e grea, însĕ nu e cu neputinţă numai cât din o parte se nu se pretindă impossibilul şi cealaltă se nu denege posibilul. Şi dacă pretensiile naţionalităţilor vor pune pedecă acestei încercări vina mai mult nu e a noastră a germânilor, noi ne-am făcut datorinţa şi nu ni se va potea imputa mai mult netoleranţă Dacă va succede înse un compromis, care deşì nu ne va îndestulì, cel puţin ne va linistì dacă minorităţile naţionalităţilo nu se vor mai vedea periclitate în limba lor, gruparea partidelor nu v avea de centru devisa naţională ci i vor face program politic sau econo mic la alegeri; nu ne vom mai bae pentru deputaţi germâni ori slavi; ci pentru conservaţi şi liberali, cari ajuşi în parlament, fără a ne ţinea germanismul periclitat, vor aduce legea le alegeri după cum pretinde spiriul timpului de faţă. Representarea seărată a marilor proprietari în paiament sa combătut şi de către deputaţi şi de pressa partidei constituţionle, de oare ce e anachronism. Numai esstă nici chiar în statele cele mai aritocratice din Europa, Englitera şi Ungaria şi ne-am convins din destul că ea, n'a făcut nici un serviţiu germanismului, din contră, ea a produs certele parlamentare şi a sugrumat libertatea constituţională. Bărbaţii cari voesc se formeze această partidă, sciu prea bine că cu parlamentul de astăţi şi pe lûngă majoritatea de două terţialităţi, ce se recere spre a schimba radical legea electorală, reforma acestei legi e una dintre problemele cele mai grele; sciu însĕ şi aceea, că în urma urmelor tot trebue se ajungem şi la aceasta. Şi până când o vom putè esecuta, nu vom înceta a lucra şi în alte direcţiuni, şi dacă nu mai mult, vom delătura unele anomalii din legea electorală de astăţi, anomalii sub care geme şi Viena şi cât timp mai are valoare constituţională la noi principiul representaţiunei după grupe, vom stăruì, ca consecuent acestui prineipiu sĕ se deschidă porţile parlamentului şi clasei de popor, căreia cu privire la însemnătatea ei economică, la grelele sarcini ce le poartă prin suportarea contribuţiei, şi la însemnătatea progresivă ce ocupă în stat, încă trebue sĕ-i facem loc în parlament: ca astfel dorinţele şi pretensiunile lor se fie puse de pe periculosul teren al utopiei, pe cel real al politicei practice.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Deva, 20 Iuliu (1 August.) 1882 (Principele de coroană şi românii din comitatul Hunedoarei.)

Astăţi sûntem în a treia ţi de când alteţa Sa principele be coroană Archiducele Rudolf, cu amabila Sa consoartă Archiduceasa Stefania, se află şi petrec pe teritoriul comitatului Hunedoarei, prin urmare ne stând sub impresiunea imediată a solemnităţilor şi festivităţilor de întimpinare şi primire ale Alteţelor lor, credem consult a face o reprivire asupra unor întêmplări relative cu deosebire la atitudinea luată de românii din acest comitat faţă cu acest eveniment de mare însemnătate pentru noi toţi.

Inteligenţa română, — precum cu altă ocasiune ş'a făcut amintire şi în acest ţiar — în conferinţa sa ţinută în Deva la 23/11 Iuliu a. c. spre întîmpinarea şi felicitarea marilor oaspeţi, a ales o deputaţiune de 60 membrii sub conducerea dlui Dr. Lazar Petco, eventual a dlui George Secula, şi totodată a stabilit şi textul adresei de bineventare, 'carea în casul admiterei, era se fie pronunciată, înaintea Alteţelor lor.

— „Bine măi Române, da nu 'ţi ajunge de când stringi bogăţii? Măi lasămĕ în pace bre, sĕ me mai hrănesc şi sĕ me mai odihnesc şi eu măcar de acum înainte; că's flămând, gol şi ostenit de dă duhul din mine! Şi cânii me urlă, că le miros a colivă! Nu ţi de ajuns? că nu apuc sĕ mĕ aşez bine câte-unde-va şi tu parcă eşti fermecat! Parcă te aduce naiba şi elele aşa mĕ scoţi de iute! Ajungăţi că mĕ usuc pe picioare!“

— „Mai lasĕ, sĕ me mai gândesc!“ ţice Niţă. Şi pe urmă sĕ întreabă de femeea lui — de Mărioara ţicênd:

— Bre femee! bietul dracu se roagă sĕ îl iert. Ce ţici tu? sĕ îl las în voia lui?“

— „N-dec! da ai nebunit?“

— „Ba nu!“

— „Apoi dar nici n'ai mult! De, apoi dacă te mai cheamă unde-va ce faci!“.

— „Ce sĕ fac? Nu mĕ duc şi pace!“.

— „Nu te'i duce de bună voie dar te vei duce de nevoie, că 'ţi vor pune sula în coaste, şi atunci o sĕ dai de ruşine, că te-a repus dracul!

— „Şi apoi! Ce ne pasă nouă dacă avem cu ce trăì?“

— „Cum vrei tu, aşa fă (ţice Mărioara), dacă nu mi'l dai de mâna mea!“

La vre-o câte-va ţile sĕ întelnesce Niţă cu dracul, care deabea hărăea de foame, de frig şi de osteneală.

„Jupâne Sarsailă (ţice Niţă dracului). Am vĕţut că eşti cinstit şi te ţii de cuvênt. Mi-e milă de tine, şi te iert deacuma! Mergi în pace! Dar sĕ te porţi cu mine că de unde nu, ţi îi găsì Bacâul! Hai! Piei de aici!“

— „Sĕ trăesci măi Române! Foarte îţi mulţămesc! şi sĕ îţi traiască tot neamul şi neam de neamul tĕu şi toţi sĕ aibă parte de toate....“

— „Ţi, diavole, ţi aşa: de toate bunătăţile.“

— „Da! Aşa sĕ fie (ţice dracul). După câtva timp vin neşte soli dela un mare impĕrat de neam plăviţ despre miaţănoapte, aducênd veste lui Niţă precum că dracul a întrat în fata impĕratului şi coviţăeşce ca un purcel, ear' Niţa este chemat numai dect, şi cu rugăminte, că 'şi va lua plată una.

— „Ce sĕ mĕ fac eu bre feree?“ (întreabă Niţă de o parte pe Mărioara, care îi ţice:)

— „Pleacă urechea sĕ îţi spun.“

Niţă pleacă urechea şi dup ce î şopti Mărioara câteva vorbe, pleac Niţă cu solii la impĕratul.

Ajungênd Niţă după vre nouĕ ţile, preste nouĕ mări şi nou ţeri, întră la impĕratul.

Fata se mai liniştise puţin adormise; ear dracul şedea la masă pe braţul stâng al impĕrătesei, alture cu impĕratul; şi cum vede dracul pe Niţă îi sare in gât, şi îl intreabă:

— Bine bre române, da e mai vrei dela mine? Parcă ne-a tot vorba sĕ nu mĕ mai superi intr'alemele, sĕ mĕ laşi sĕ'mi fac mendrele. ste?

— De, de! Mai încet! cet! Fii mai blând şi nu te purta rĕu cu mine. Pune te în genunchi frumuşel i sărută mâna ca la un stăpân cum e cade: de vrei sĕ îţi spun la ce a venit.

— Ei bine?!

— Eaca aşa! Acum, ascultă sĕ îţi spun: Mai eri mai alaltăieri mi am scos femeea din fânt....

— Va-ai! Ce spui?! Ba ţĕu, ai scos-o?!

— Mi am scos-o, şi acuma ci că vrea sĕ îţi spue nu sciu ce; te aşteaptă colea, — la uşă.

— Vai de mine!

— Da!

— Of —Doamne! Spunei că nu mai găsit.

Cum? de ce?

— Lasă me frate, că nu îmi trebue cât lumea! Uite mĕ duc pe ferestră! Nu îmi trebue nici mâncare! Foarte îţi mulţămesc! Mĕ duc!

Şi o rupe dracul de fugă; ear Niţă îşi caută de treabă.

Am încălicat pe o şea
Şi am spus-o aşa.

Celelalte poveşti se vor găsì pe la dd. librari,-corespondenţi etc. vêndêndu se in fascicule, câte ţece bani (un gologan una).

Testul acum memoratei adrese de felicitare, aşa precum el a fost stabilit de conferinţă este cel următor:

„Alteţa Voastră c. r. Serenissime Domnule Archiduce şi Principe de Coroană!

„Înalta graţiă cărei a-Ţi binevoit a ne face părtaşi, cercetând locurile noastre de clasicitate antică, a umplut de bucurie inimile noastre a Românilor, locuitori în mare majoritate şi cei mai vechi ai acestui comitat.

„Din această fericită ocasiune, venim şi noi se depunem omagiile şi felicitările noastre sincere şi adicte, către persoana Alteţei Voastre ces. reg. ca tribut totdeauna sincer conferit de către Români, augustei Case domnitoare dela carea derivaţi.

„Tot odată sûntem datori, conscinţei noastre a esprima marea noastră convicţiune, ca un bun augur, cu venirea Alteţei Voastre în acestea părţi ne tace a crede ca şi noi Românii ne vom bucura de mulţămire deplină, ca patria noastră sĕ fie adevĕrat fericită.

„Fiul unui mare Cesare şi rege, fiitor Domnitor August, fi-Ţi încredinţiaţi despre alipirea noastră către Tronul Majestaticului Vostru Părinte, şi primiţi omagialele noastre urări de „bine aţi venit!“

„Mulţămirea şi bucuria noastră cresce şi se potenteză că alăturea cu Alteţa Voastră avem fericirea de a bineventa şi pe prea înnalta Voastră Consoartă, cu carea dimpreună spre mărirea şi splendoarea Augustei Case Domnitoare şi pentru fericirea Patriei sĕ trăiţi mulţi ani în fericire!!“

Românii faţă cu astfel de rar eveniment, după părerea noastră, au avut şi dreptul şi datorinţa, de a se gândì şi ei; şi a nu lăsa se treacă aceasta bună ocasiune pentru aşi putè depune omagiele lor înaintea fiitoriul Împĕrat şi Rege, esprimându-şi simţemintele de loialitate şi fidelitate nestremutată către casa domnitoare; dar totodată au aflat necesar de aşi esprime şi convicţiunea, ca în curênd „şi noi românii ne vom bucura de mulţumire deplină ca patria noastră sĕ fia adeverat fericită.“ Şi credem, mai departe, că atitudinea românilor, a fost cât se poate de loială şi că se comitea o mare greşeală politică, dacă nu se facea intrebuinţare de această ocasiune.

Imediat după şedinţa şi tot in urma unui conclus luat de conferinţă, s'au făcut paşii necesari la comitele suprem, ca deputaţiunea românilor sĕ fie admisă şi primită de Alteţa Sa.

Pe lângă toată această corectă, loială şi nevătĕmătoare procedere: aproape toţi ungurii din comitat, atât pe cale privată cât şi în ḑiurnalistică au început o formală campaniă în contra românilor timbrându i după datina lor esclusivistă, — cu tot felul de epitete şi anumit: că sûnt separatişti; că sûnt agitatori; că sûnt trădători de patrie; că mâncă pâne ungurească şi prin urmare îngraţi etc. etc.

Din această procedere a ungurilor, ne-am convins şi de astă-dată, că îngâmfarea, trufia şi fanatismul lor nu are margini nici hotare, de câte ori românii dau vre un semn de viaţă naţională.

Cu toate acestea Înaltul oaspe avu bunăvoinţa, de a primì şi pe deputaţiunea românilor; — însĕ vorbirea de mai sus n'a fost pronunciată, de oare ce nici una dintre vr'o 7—8 deputaţiuni, n'au ţinut nici o vorbire. — Numai s'au presentat Alteţelor lor.

Faptul este, că numai românii au fost representaţi ca atari.

Altmintrea nici această festivitate şi solemnitate n'a putut sĕ treacă fără scandaluri; despre aceste însĕ îmi reserv dreptul a raportă cu altă ocasiune.

Tempestatea din Rĕşinariu în 7/19 Iulie 1882 st. n.*) Au trecut trei ani de când miam propus a numai scrie nimic despre Reşinari. Causa că o fac acum este de a înregistra tempestatea de sus, pentru posteritate şi tot odată a aduce la scire numĕrosului public, care cunoasce Reşinariul aceasta întêmplare tristă.

În 18 Iulie a. c. ceriul au fost senin. În 19 Iulie dimineaţa au început un picuruş, care pe la 10 oare s'au prefăcut în ploie mare mestecată cu fulgere şi tunete.

Rîul îndată au început a cresce, eară la 1 oară ajunse aşa de mare, de nu mai avea loc sub poduri.

Pe apă înnota bârne coperişe de la case, şuri, grinḑi dela poduri.

Puţine minute după 1 oară meridiană punênduse lemnări de aceste şi la podul dinaintea casei mele l'au rupt, ear lemnele venite dela podurile de mai însus lovinduse de casa mea s'au aşeḑat cu un cap de murul casei mele, ear cu celalult cap de nucul şi crucea de mur, care se află faţă de casa mea şi prin aceasta au închis strada, făcênd o baricadă de 3 metri de înaltă. După delăturarea podurilor apa au curs în alvia sa, ear acolo unde din causa baricadelor făcute şi-au luat altă direcţiune au nimicit, cu o furie, ce numai la apă de munte se poate vedea, tot ce i-au stat înainte.

În strada minelor (riul caselor) apa şi au mutat alvia sa după rumperea murului, cel ce despărţea calea de rîu în stradă, ear alvia au umpluto cu petriş. — Podul cel de mur, boltat, faţă de biserica cea veche l'au nimicit, ear închisoarea grădinilor de la el în jos le au dus toate cu sine.

Înaintea ospĕtării comunale, rumpênd rîul murul cel mai puternic au întrat în stradă şi făcênd un semicerc au curăţit toată umplătura stradei până aproape de case, şi prin aceea au nimicit comunicaţia cu trăsurile; ear la eşirea apei în alvia veche, stând înainte o şură de bârne, au dus-o cu sine. — Aproape de aceasta şura se afla o casă comunală cu pivniţă boldată, care s'a folosit de cârciumă; lovind lemnele aduse de apă în faţa acestei pivniţe au spart murul; buţile cu beuturile au început a înnota şi ajungênd în alvia rîului fără duse de apă. Un butoiu cu vinars s'au aflat în comuna Şelimber; ear celelalte vase deşerte, parte încă întregi, parte sparte.

Dela ospĕtăria comunală în jos au format rîul încă trei baricade, una faţă cu casa lui Ioan Vidrigin, a doua în grădina lui Coman Licoiu şi a treia faţă de casa lui Petru Mitrea.

Cea dintâiu baricadă nu au causat daună mare, a doua însĕ au scos rîul din alvia sa, au adus în pericol casele lui Şerban Dancĕş şi Bucur Dancĕş, curĕţind umplătura stradei până aproape de fundamentul acestor case, au dus podul care se afla în apropierea acestor case, de acì apa s'au împărţit; o parte au curs pe strada cea pardosită, cealaltă parte în alvia sa, rumpênd dealungul alviei toate închisorile grădinelor; ear în stânga toate porţile şi umplând cu năsip toate curţile şi pivniţele.

A treia baricadă faţă cu casa lui Petru Mitrea au causat inundarea grădinilor, pre când unele sălcii mai în jos au dat direcţiune apei de au dĕrimat murul şi cuina lui Ioan Răcurean; ear mai încolc au dus cu sine două case în care locueau ţigani, lucrători la fer.

Reşinariul avè în strada capitală mai multe cruci închise cu mur, pe care se afla cu coloare desemnaţi apostoli şi martirii religiunei creştine.

Aceste cruci edificate din pietate către Dumneḑeu, de mult adormiţii Reşinăreni, însĕ în timpurile acele, când aceea care umblau beţi înjurând de cruce s'au Dumneḑeu pe stradă, servitorii primăriei comunale îi aresta şi îi punea în piaţă cu mânile în groşi (cătuşi), aflânduse ofendat prin moravurile generaţiunei presente, cu ocasiunea acestei tempestăţi, au dispărut cu totul din strada capitală. — Cruci de aceste au fost una faţă de casa lui Coman Hămbăşan închisă cu fer negru şi coperit cu fer alb; a doua faţă de casa lui Şerban Dancăş, închisă cu mur şi coperită cu tegule; ear a treia, tot ca şi aceasta, la întrarea stradei de sub costiţă în strada Sibiiului; a patra în strada rîului faţă de casa lui Ioan Răcurean.

Rĕşinariul are două riuri, Riul casĕlor şi riul steḑei, care la finea comunei către Sibiiu înpreunêndu-se formeaḑă unul. — Până acuma am descris riul caselor, acum devin la riul Steḑi — Riul steḑi fiindcă are alvia mai lângă între munţi, prin ploaia cea mare au devenit încă odată aşa de mare ca riul caselor şi prin urmare mai turbat. — Pe coastele care se află de alungul lui cu arbori, muindu-se prin ploaia cea mare pământul la rădăcini, au căḑut la pământ, venind o parte din ei în jos în alvia riului; ear riul puternic cum era, eau dus cu sine până în comună, rupênd poduri, sălcii şuri şi case. În partea Rĕşinariului, care poartă numele steaḑă să află un pod de peatră boltat tot cu peatră. Toţi arborii, toate lemnele podurilor şi a caselor s'au adunat la acest pod, el însĕ fiind tare au resistat furiei riului, ear apa care nu au putut trece pe sub pod, s'au adunat lac însus şi au ridicat toate şurile de alungul riului în sus, nămolind curţi, pivniţi şi casĕ în fine riul, şi au făcut loc pela marginea podului, au dus două case, care i-au stat în cale cu sine; ear şurile ridicate de apă în sus, trăgêndu-se apa de sub ele s'au destruat şi au căḑut parte în alvia riului, parte în curţile unde au fost construate. —

O femeie, Sora lui Ioan Fleschin veḑând pericolul care i ameninţa casei sale au întrat sĕ mântue unele vestminte, ce avea mai bune, însĕ în minutul acela apa au ridicat casa ei însus şi o au pornit-o pe riu înjos. Femeea aceasta sau aflat a doua ḑi moartă la podul, pe care trece calea către Cisnădioară la Sibiiu. Asemenea soarte au avut o familie de ţigan care lucra la fer, mama o femee de 86 ani cu fiul ei Zerafim; pe mama sa au aflato moartă la Şelimber: ear pe fiul ei la podul care duce din dumbravă la Sibiiu.

Alt locuitoriu tot din aceasta stradă, numit Păscălitoriu, cetind la masă rugăciunì au păţit asemenea şi pe el îl aflară la o septămână nĕmolit în curtea vecină. — Pe o femee ear dusĕ de apă au aflat-o a doue ḑi moartă la marginea riului. Una fată fiind aruncată de apă între lemnele unei baricade s'au aflat a doua ḑi în viaţă. —

Ambele riuri după ce sau împreunat au rupt calea cea frumoasă, clădită, de comuna Reşinari, acum 26 ani, cu spese mari, pe trei locuri. Au dus cu sine podul cel mare, care mijloceşte trecerea apei la întrarea în dumbravă, şi au umplut cu petri şi nămol toate locurile, pe unde s'au vĕrsat. —

Din grădina cea mare, înfrumseţată cu mulţime de pomi, a repausatului paroch Sava P o p o v i c i u, doue părţi le au devastat cu totul. —

Cuprinde pe om o întristare profundă, când vede în comună, strada capitală lipsită de toate podurile, murul cel de alungul rîului parte nimicit. — Strada pe multe locuri ruptă, cu râpe şi gropi.

Grădini şi curţi spoliate de închisori, unele de case, altele de şuri. Casele mânjite de nămol. Ear afară din comună, sălcile cele multe, care înfrumseţa calea, desrădăcinate şi grămădite în diferite locuri. Nucî şi peri mai vechi de 60 ani, cu fructele lor, căḑuţi în alvia riului, lemne în în toate părţile aruncate de apă. — Cucuruzele grânele şi erburile cele frumoase, căḑute la pământ şi noroite ear comunicaţia cu Sibiiul în loc pe cale strată ca mai nainte, acum prin gropi, între ripi şi prin nămol. —

Era la 6 oare seara, de pe vêrful coastelor din giur curgea şiruri de apă în jos ca când s'ar fi format acolo fântâni noue. — Locuitorii din nemijlocita apropiere a coastelor vorbeau că pământul din marginile coastelor s'au muiat aşa de tare de începe a se dĕrîma.

La 7 oare ploaia încetase în câtva însĕ norii cei deşi, şi negura care învălise coastele până jos anunţa continuarea tempestăţii. —

Pela 9 oare seara au început din nou, dar nu ca aceea verhementă ca la ameaḑi. Unii locuitori intimidaţi sĕ puseră pe rugăciuni, alţii alergară în turnurile bisericelor la clopote, pe care le traseră până la 10 oare noaptea, cu scop de a risipì nuorii. Mulţi cugetau că oara cea de pe urmă a comunei Reşinari nu este departe.

Puternicul Dumneḑeu, care conduce toăte, în ḑiua următoare, au sistat ploaia; iar a treia ḑi au risipit nucrii, şi prin rasele soarelui pământul muiat de apă au început a se întări. Până însĕ sĕ vor repara toate, câte s'au ruinat, va trece încă mult timp.

Reşinariu în 16/28 Iulie 1882.

Petru Brote.

*) Publicăm şi corespondenţa aceasta căci sûnt multe detaiuri cari lipsesc în cele ce am publicat noi despre catastrofa din Reşinari.

Red.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

„Egyetértés.“

Nyiregyháza 31 Iulie, 1882.

Plutaşii Herschko şi Matei sûnt eliberaţi. S'a început investigaţia ordinariă. Acuma se începe partea cea mai însemnată a investigaţiei, căci dela descoperirea cadavrului fals toate sau învêrtit pe lângă scrutarea adevĕrului cu privire la acest cadavru. Cei vinovaţi în furarea falsului cadavru au fost confrontaţi între sine şi cu mărturiile. Acusaţii pentru omor numai acuma au putut fi ascultaţi particular; judele de învestigaţie va combina depunerile lor, cari difer foarte unele de altele, şi va umplea lacunele datelor obvenite. *Cei acusaţi pentru omor cred şi acuma că afară de mărturisirea lui Mauritius Scharf numai esistă nici o dovadă asupra lor, ei nu sciu încă, că vestmintele Estirei Solymosi sûnt în mânele judelui invest. Dela arĕtarea acestor vestminte se asteaptă mult, căci cei acusaţi veḑênd vestmintele vor crede că şi corpul fetei sa descoperit.*

Nyiregyháza, 31 Iulie.

Din mărturisirile lui Smiloviciu resultă că el cu jidanii din Eszlár Martin Gross şi Ignaţ Klein a dus cadavrul strein din Szentmárton până la Györöcske pe trăsură, şi aici lau pus pe plută. Vestmintele Estirei leau primit dela o jidană până acum necunoscută din Eszlár. Vogel a promis lui Smiloviciu pentru transferarea cadavrului 500 flor.

Varietăţi.

* (C o n v o c a r e). P. T. domnii membrii ai Reuniunei învĕţătoresci, cari formează disitrctul de învĕţământ al 8-lea constatătoriu din învĕţătorii protopresbiteratelor: Oşorheiului, Bistriţei şi Reghinului se învită pe 4 August a. c. st. v. în Reghinul săsesc la şedinţa generală a reuniunei — în care ḑi se încep şi confe-

rențele învețătoresci. Obiectul — prelûngă cele cuprinse în cercularіul cons. ddto 6 Iunie a. c. Nr 2655. Scol. — Va fi constituirea definitivă a Reuniunei.

Idicel, 16 Iulie 1882.

Galaction Șagău
preș. prov. a reuniunei.

* (Petrecere cu Joc) (orchestrul capelei militare), arangiat de „Reuniunea Sodalilor români“ din Sibiiu va avea loc în grădina „Hermann“ Sâmbătă seara în 24 Iulie (5 August) 1882. Începutul la 8 oare seara.

Întrarea pentru jucători 1 fl., bilete pentru familie 1 fl. v. a. — Damele și garde de damele sûnt scutite de tacsa întrărei.

Bilete se pot căpăta Vineri în 23 Iulie (4 August) până la 12 oare în bolta tipograf. archidiecesane, Strada Măcelarilor Nr. 37, și seara la cassă.

* (De ale miliției). De mai multe ție cerculează scirea că cele trei batalioane dintâiu din regimentul de înfanterie Nr. 31. au se stea gata de plecare. Unde? nu se scie. Lumea presupune, și cea mai multă lume de aici presupune așa că regimentul nostru se va strămuta in garnisoana la Viena.

*) Duel sângeros, sau apelație până la imperatul.) Tare s'a supĕrat reuniunea de cântări din Debreczin. Și e mare supĕrarea ei, căci la serbarea ce o arangează, comanda militară din Timisoara nu le pune la dispositie musica militară. Comitetul arangiatoriu a ținut în lunia trecută ședință și a trimis o deputație la comanda militară, spre a-i cere capitularea, și la cas de necapitulare, debreczinenii vor trimite o deputație cu jalbă la majestatea Sa impĕratul.

Mare supĕrare în adever. Sa supărat văcariul pe sat și satul....

* (Pescuire de fulger). La Imecsfalva (în comitatul Treiscaunelor, Haromsek) in sĕptămana trecută a fost o fortună mare și a trăsnit în valea care curge prin sat. Vr'o câți-va locuitori mai intreprindetori numai decât hotăriră a cerceta fulgerul mai de aproape și aducênd o mreajă se munciră de a pescui fulgerul din apă. Mulțimea se uită cu atențiunea evlaviosă și fără a resufla la pescuitul acesta minunat. Ei căutară pretudinea în vale dară fulgerul tot nu'l găsiră și așa setea de sciință a locuitorilor dela Imecsvalfa nu sau putut stêmpera.

* (Batalioanele de scolari în Francia.) Cu ocasiunea serbătoarei naționale dela 14 Maiu se scie că batalionul de scolari din Paris a făcut înaintea Hotelului de Ville nesce exerciții, cari au împlut de satisfacțiune și bucurie pe toți privitorii. Li s'a dat și un steag. La banchetul ce li s'a dat în urmă, ministrul de instrucțiune a rostit următorul discurs: „Copiii mei! Micii iubiții mei cetățeni! V'am dat un steag, sûnt încredințat, că sciți ceea ce el însemnează. Ceea ce faceți e foarte serios. Nu sûnteți aici ca se jucați pe soldatul. Nu e vorbă numai de a manevra. Trebue se fiți și nesce buni mici soldați. Și pentru acest motiv, trebue se sciți o bună gimnastică. Trebue se vĕ spun că jucați un rol foarte serios. Lucrați la puterea militară a Franciei viitoare. Francia viitoare, eată ce sûnteți voi. (Aplause prelungite; strigări: Trăească republica! Trăeeecă Francia! Trăească Elsația!) Și acum copii mei, luați-ve earăși furculițele, isprăviți-vĕ mâncarea și ridicați apoi un toast pentru republică și pentru Francia. Me voiu întoarce cu ministrul de resboiu spre a vedea manevrând. (Aplause prelungite.) Consiliarul comunal Rey, a rostit după aceasta un discurs, care se termină cu cuvintele: „Vouĕ vĕ încredințează Francia soartea ei!“ locotenent-colonelul Barther comandantul batalionului, toastă în sfêrșit pentru micii soldați și republică.

Posta din urmă.

Pui 1 August.

Princesa când au ajuns la Ciopea ieri d. a. sau adunat poporul din loc, — oamenii au fost la lucru Alteța Sa stând înaintea birtului, cârcîmărița au eșit se vadă și ea ce e? Vĕdênd pe Alteța Sa a început cătră dînsa: — „Vai draga mea, dacă ași fi sciut că vei veni la mine, mi-ași fi luat hainele cele mai frumoase.“ Princesa, esplicându-se ce ție, a ris cu poftă — și a ție: „bine! bine! noapte bună!“

— Alteța Sa Principele de coroană au plecat ieri la 6 oare a. m. spre Retezat. —

— Alteța Sa Princesa a eșit la 9 oare pe apa Huluțiului la pescuit de păstravi. Adi Alteța Sa Princesa a făcut escursiune în pădurea Ciopea, unde aadunânduse muerile și o mulțime de popor au încungiurat-o. A. S. a conversat cu afabilitate.

Pui 2 August

Timpul dela sosirea Principelui până adi, tot frumos. Vineri va sosì Prefectul din Gorgiu (Craiovei) la Stă-Măria și va fi primit de cătră Alteța Sa. Duminecă vor juca 12 neveste și fete frumoase din Pui-Galați și Fizești cu 12 tineri în constum original și pe lûngă flueră, „hora“, înaintea Princilor. Princesa va cumpera cătrințe, cămeși, așa și suita de dame. A. S. va merge și la Petroșeni.

Loterie.

Mercuri în 2 August 1882.

Brün: **6 28 1 23 67**

Bursa de Viena și Pesta

Din 1 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.85	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.25	88.35
Renta ung. de hârtie	87.—	87.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.25	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	111.25	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	96.—	95.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.75	98.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	97.75
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.—	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane	97.75	98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	99.—	97.75
Sorți ungaresci cu premii	97.50	120.50
Sorți de regularea Tisei	120.75	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	110.60	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77.10	77.75
Renta de aur austriacă	77.75	95.—
Sorți de stat dela 1860	95.40	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	131.15	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	829 —	322.—
Acțiuni de credit austr.	321.15	319.10
London (pe polița de trei luni)	318 —	120.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	120.30	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	—.—	5.65
Napoleon	5.66	9.55½
100 marce nemțesci	9.56	58.75
	58.80	

Nr. 526—1882 [132] 1—2

CONCURS.

La scoala grănițărească din Șina este post vacant de învĕțătoriu adjunct cu salariu anual de 180 fl. v. a. din fondul scolastec apoi cuartir și lemne de foc dela comunetate.

Competenții, de religiunea ortodocsă orientală, au de ași substerne petițiunile provĕdute cu documentele cunoscute până la 20 August a. c. st. n. la

„*Comitetul administativ de fondul scolariu al fostilor grănițeri din regimentul I român la Sibiiu*“.

Nr. 190: 1882 [129] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de classa a III Mogoș Mămăligani, protopresbiteratul Lupșei, pentru reîntregirea aceleia se escrie concurs cu terminul de 30 de ție dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 115 case câte o jumătate ferdelă greu (8 copuri);

b) dela 115 case câte o ți de lucru a 40 cr.;

c) folosirea unui fênaț de 3—4 care fên și cimiteriul și

d) toate venitele stolari statorite în sinodul parochial din 21 Maiu a. c.

Doritori de a competa la acest post au a-și îndrepta cererile lor la subsemnatul oficiu, înstruite după prescriptele „stat. org.“ și a Regulamentului pentru parochii până la terminul amintit.

Ofenbaia în 17 Iuliu 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupșei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu m. p.,
adm. ppresb.

Concurs la posturi de oficiali de bancă.

[125] 3—3

Pentru ocuparea a doua posturi de oficiali la „Albina institut de credit și de economii“, anume unul la centrală în Sibiiu, altul la filiala institutului în Brașov, se publică prin aceasta concurs. Reflectanții la aceste posturi au de ași trimite cererile scrise de mâna lor. Direcțiunei subsemnate la Sibiiu până în 15 August a c. st. n. Se cere ca candidatul:

a) sĕ fi împlinit anul a 18 de etate și sĕ nu fi trecut etatea de 40 ani;

b) sĕ fiĕ deplin sănătos;

c) sĕ fiĕ avut conduită corectă;

d) sĕ aibă cualifiicațiunea recerută pentru aplicare la un institut de bani.

În cererea sa, de denumire candidatul are sĕ documenteze posederea acestor recerințe.

Sibiiu, 26 Iulie 1882.

Direcțiunea institutului „ALBINA“.

Nr. 257 2—3

EDICT.

Paraschiva născută Ioan Sofronie Popoviciu din Țințariu, legiuita soție a lui George Bârsan din Stupinile Brașovului, care de 15 ani de ție pribegesce în lume fără a se sci dacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea și încuviițarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 1 Iulie a. c. Nr. 2127 B. citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din constră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asuprai de bărbatul ei.

Brașov 13 Iulie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului I. al Brașovului ca for matrimonial de de I istanță.

Nr. 2758 1882 civ.

Publicațiune.

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în afacerea *comasărei* generale a hotarului comunei **Ibișdorf** (Szt. Ivánfalva), precum și pentru alegerea inginerilor și pentru preliminarea speselor, pun termin pe ția **26 August a. c. la 10 oare** din ți și ților următoare în comuna **Ibișdorf,** în cancelaria comunală, la care prin publicațiune învit pre toți proprietarii înteresați pe lûngă observarea, că neînfățișearea unuia sau altuia nu va împedeca lucrările. În numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 21 Iulie 1882.

(L. S.) **Kelemen** m. p.,
[124] 2—3 jude esmis.

Atestat. [133] 1—1

Prin carele subscrișii adeverim consciințios și l facem cunoscut onoratului public, pe preaonoratul domn clopotariu **Antoniu Novotny din Timișoara,** pretornând o cumpănă de 760 funți, carea era crepată și la rugarea noastra a pretornat'o după sistema noauă, inventată de dînsul, îngăurită; — carea nu numai că ne îndeîndestulesce, ci face și laudă față de celelalte comune, cu tonul ei melodios și plăcut la audul tuturor. Drept aceea îl recomandăm pre sus numitul Domn, deschilinit comitetelor noastre parochiale gr. or. din întreagă provincie metropolitană, dacă voiesc a avè campane bune, sĕ se adreseze numai la numitul Domn în Timișoara. Cumcă acest atestat merită toată atențiunea onoratului public, Signat în Chernecea la 13 Iunie 1882. Rusmir *Buzugum* m. p., paroch, și președinte de comitet Iosif *Roșu* m. p., învĕțătoriu rom. gr. or. și notariul comitet-parochial Vasilie *Popoviciu* m. p., tutor pri. mariu. Marcu *Cherciu* tutor secundariu.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica și a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantități mari și au fost premiate la toate esposițiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a prețului lor de fabrică. Eu ofer așa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)
date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos și o decorațiune neajunsă pentru fie-care locuință) cu preț fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (prețul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt și pe lûngă anticipațiune și comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente și fără de defecte.

F. Buganyi [115] 4—12
Deposit de mașine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară și toamnă, de oarece ele scutesc de parasiți și de necurățenie, sûnt cu mult mai trainice și se pot lesne desface și compune.

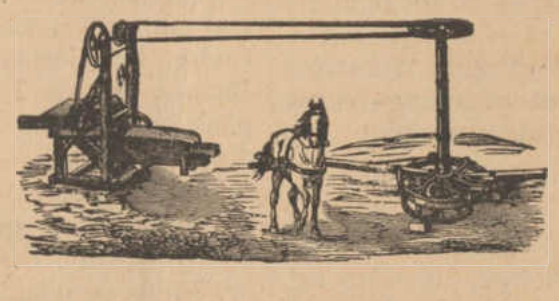

Avis pentru posesorii de pămênt și agricultori!

Mașine de îmblătit cu vapor, mașine de **îmblătit de mână** și **de cai, ciure (Trieure) de sortat și vênturat, mașine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcțiunea cea mai nouă) precum și tot feliul de alte mașini și alte părți întregitoare** recomandă pe lûngă alte prețuri de concurință **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piața-mare, în Sibiiu.

Espositiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piața casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiș Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile și lucrările de construcțiune cât se poate de eftin. [99] 12

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85. Sibiiu, Sâmbătă 24 Iulie (5 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 4.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Artieulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 23 Iulie.

Cetind cineva o, samă mare din diarele maghiare de două dile încoace, trebue de două, de trei ori și de dece ori se le cetească și rescetească, pentru ca să se convingă, că oare așa stă tipărit în ele precum a cetit?

Și, este trist, dar adevărat că în toate, pe o scară întinsă de tonuri, cetitoriul află aceeași arie vrednică de o causă mai bună, același acord de erupțiuni în contra Românilor. Oficioase, neoficioase, din centru și din stânga estremă, toate sûnt pline de neadevăruri haiducesci și de amenințări de surugii.

Causa? O aceasta nu e greu de a spune. [illegible] toate că potopul de frase, [illegible] de care mai sforăitoare, în ve[illegible] de aiurări înferbêntate, [illegible]ausa o miroși, o vedi cât [illegible]

[illegible]ii de condeie, cari mân- [illegible] diua coale de hârtie cu [illegible]vedenii despre influența [illegible]ă, căror Ungaria, căror [illegible]or Europa le e prea [illegible]pot mistui împregiu [illegible]ălătoria principilor de [illegible]rțile noastre, s'a auțit [illegible]trigăte de „se tră- [illegible]căror valuri s'au înne- [illegible] lor, cărui vor să'i re- [illegible]l privilegiului esclusiv. [illegible]ă năcăjască trâmbițașii [illegible] esclusiv, când cineva [illegible]uți, că în părțile tran- [illegible] masă mare de popor [illegible]drăsnesce se aclameze [illegible]lui cu sunetele limbei [illegible] aclamațiunile lor se [illegible]a undula barem o di- [illegible]nilimetru dela buzele

[illegible]are așa de potențată [illegible]oritură mai intensivă [illegible]e negreală dela foile [illegible]u se cruțe, când e [illegible]lî focul.

[illegible]nvențiune, fabricanții [illegible]esci, când au se re- tacă ceva și totuși amarul să'l dea afară, găsesc curênd și un cal de bătaie și apoi fie calul cât de de lemn, pe ei aceasta nui genează, 'l îmboldesc cu pintenii, de sar aschiile din el și 'l îmblătesc cu ce le cade a mână, până cad ei, călăreții, obosiți și acoperiți de sudoare.

Drept cal de bătaie, care trebue să țină spatele în necasul unguresc asupra Românilor, este ales de astădată steagul sau colorile și îndrăsneala cu limba română. Din nenorocire, pentru mănuitorii condeielor diaristicei maghiare, alegerea este foarte greșită. Până a nu intra mai departe în cestiune reproducem spre orientarea cetitorilor o telegramă a lui „Hon", cuintesența care a servit drept *motiv* la variațiunile oficioaselor, neoficioaselor, a opositiunilor de toată sama, în improșcări asupra Românilor.

Eată-o:

„Sântă-Măria 1 August.

Vice-comitele comitatului Hunedoarei și-a procurat ordinațiunea ministrului de interne dto. Budapesta, 6 Iulie, 1874. Nr. 18559. cu privire, la folosirea colorilor, insignielor și a stindardelor națiunilor streine, și o a adus în persoană la Hațeg. Ordinațiunea este edată de contele Szapáry, pe basa articlului de lege XXI din 1868, și opresce purtarea insignielor străine. Ea se publică în mai multe esemplare și se va afișa la locurile publice. Prin această dispositie a scădut mândria ultraiștilor dacoromâni.

Neadmiterea episcopilor (invitați prin hârtie oficială cu săptămâni mai nainte N. Tr.) la masa de curte de Duminecă, se atribue demonstrațiunei românilor din Hațeg.*) *Vice-comitele Barciai* (Coman) *cu braț de fer (vasmarokkal) însă prin mijloace legale, câștigă respect drepturilor statului constituțional unguresc*".

*) Episcopul Lönhard încă e român? Red.

(După tecst: .... câștigă valoarea respectului față cu drepturile statului unguresc.)"

Las' că e absurditate a dice că vice comitele și-a procurat ordinațiunea ministeriului de interne în privința colorilor etc; ca și când ordinațiunile ministeriale ar fi de vêndut într'o prăvălie ministerială, de unde subalternii când au lipsă de ele și le procură; întrebăm ce au „înalții" "diplomați„ cu colorile? Ei se sparie de tricolorul transilvan, ca și bibolii de coloarea roșie, fără să scie de ce se sparie. Românii poate că au cuvênt dacă și-au însușit colorile transilvane, pe cari le folosesc fără de a desprețui colorile statului și ale monarchiei. Este Transilvania o țeară streină supusă cu sabia țerei ungaresci, sau este, după înseși credințele politice actuale în valoare, o țeară unită, cu Ungaria? Și dacă este unită, a perdut ea într'atâta din valoarea ei în cât colorile ei nici la ocasiuni festive se nu poată avè loc lângă cele oficiale? Să te miri cum de dl Coman Barciai sufere colorile austriace în comitatul Hunedoarei după ce și oficiosul „Hon" recunoasce în colorile țerei unite într'un stat cu Ungaria, de colori străine! Austria este cu totul alt stat, cu guvernul seu propriu, prin urmare e cu mult mai străin.

„Diplomații" ungaresci se fac proști și din cât nu sûnt și dic, că Românii desfășură steag străin și înțeleg, când dic străin pe al României. Cu aceasta vor se dovedească că Românii sûnt ultraiști și dacoromaniști și că graviteză în afară.

Atunci trebue să dicem că dd. sûnt prea naivi, și în limba urbană vor scì ce va se dică naiv. Le imputăm noi oare dacă întrebuințează dlor colorile italiane sau sêrbesci? Am putè să o facem cu același drept, cu care ne fac ei imputări. Și dacă ei au îndrăsneală de arbora colori străine, pentru ce se nu o facem și noi?

Cetitorii ne vor escusa pentru digresiunea aceasta „naivă." Am trebuit să o facem ca se facem învederată una din multele absurdități a celor ce se cred cei mai înțelepți de pe fața pământului.

Colorile României, ca colori, sûnt aceleși precum și ale Transilvaniei și de aceea de câte ori „frații" au lipsă de denunciările că suntem daco-romaniști iau refugiu la steagul sau tricolorul transilvan.

Între tricolorul transilvan și cel român este deosebire. Alta este ordinea colorilor și alta positiunea lor, tocma cum este, (ba mai puțin), cu colorile Ungariei, ale Italiei și Serbiei cari încă sûnt, ca colori, aceleși.

Tricolorul statului român dela Dunăre nu lam vedut nici odată încă în Traasilvania, am vedut de atâtea ori și încă chiar și la sosirea Maj. Sale în Sibiiu în 1876, va se dică după ordinațiunea, pe carea dl Barciai și-a „procurat-o" numai în anul al optulea dela aparițiunea ei, tricolorul transilvan, care până aparține Transilvania la coroana Ungariei, nu credem a fi străin. Dacă Budapesta își are colorile ei, dacă fundul regiu are colorile sale, Transilvania să nu aibă pe ale sale? și dacă le au, s'au înstrăinat toate aceste de Ungaria?

Dar atotsciutorii, „unicii patrioți adeverați", de altmintrea recrutați din toate naționalitățile Ungariei și numai ultoiți naționalitătii maghiare, s'au mai scândălit, că un român a îndrăsnit să vorbească înaintea Archiducelui în limba română și nu în limba statului.

Conducătoriul deputațiunei jidovesci au vorbit în limba germână, care nu e a statului și de aceasta nu se face nici măcar amintire. Ei bine când Neamțului sau Jidovului e permis a vorbì și înaintea archiducelui în limbă neoficială, Românului se nu'i fie permis? Apoi am vrea să scim când este permis Românului se vorbească în limba sa?

„Hon" et comp. dice că principele de coroană a venit în Transilvania se petreacă vre-o câteva dile și Românii folosesc ocasiunea pentru demonstrațiuni politice (?!.) Ei bine, dacă era vorba de vre-o afacere politică și

---

[illegible]IȚA.

[illegible]nf scientific.

[illegible]Curierul T. Balassan:" [illegible]recută după ce s'au pu- [illegible]nulte diare despre in- [illegible]icoșat al teatrului dela [illegible]iena, d nul profesor de Uni- [illegible] Stefan Emilian,*) a urmărit [illegible]ublicate în diare cu atențiune [illegible]ecum și ședințele ce s'au ținut de consiliul Primăriei capitalei Viena, în cari se propuneau diferite măsuri și mijloace pentru a împedeca pe viitor asemenea catastrofe în teatruri. D. Stefan Emilian credêndu-se dator a venì cu concursul d-sale în ajutorul acestor desbateri, a adresat Onorabilului Consulat c. r. austro-ungar un memoar, cuprinzător de mijloacele practice cari ar trebuì observate și apreciate la construcțiuni de teatruri noue sau vechi și la alte edificii în cari se adună public numeros, cu rugarea: că dacă d. consul general crede de folositor, să recomande memuarul acesta Onor. Primării din Viena ceea ce d. Consul general n'a întârdiat a face. Acele mijloace s'au publicat și în „Curierul" cu Nr. 146 din Decemvre a anului trecut 1881.

*) Transilvan de origine. Red.

Acum cu data din 11 Iuniu 1882 stil nou a primit d. Emilian o adresă a onoratei Primării de Viena sub Nr. 3881 pe care o credem a fidein teres dând'o cetitorilor noștri întextul german original și în traducere fidelă.

Eat'o:

MAGISTRAT
der k. k.
Reichaupt-und Residenzstadt
WIEN
G. Z. 3881
XV.
Euer Wohlgeboren!

Mit Bezug auf Ihr sehr geschätztes, dem k. k. österr. ungar. Consulat in Iassy überreichtes Memoir, worin Euer Wohlgeboren verschiedene Rathschläge zur Hintanhaltung von Feuersgefahr in Theatern in klarer und übersichtlicher Weise auseinander setzen beehrt sich der Magistrat Euer Wohlgeboren für die im Interesse der Allgemeinheit in menschenfreundlicher Weise gewidmeten, auf Grund der Erfahrung und Wissenschaft erprobten Rathschläge zur Hintanhaltung von Feuersgefahr in Theatern den verbindlichsten Dank mit dem Bemerken auszusprechen, dass bereits sämmtlichen in Ihrem Memoir angeführten Punkten durch die obligatorische Einführung der Holzimprägnirung und Stoffpräparirung, so wie durch die Doppelbeleuchtung entsprochen wurde.

Wien am 11 Iuni 1882.

Für den Magistrats-Director
Czeschka
Rath

An
Seine des Herrn Stefan Emilian Professor Wohlgeboren

PRIMARIA
Capitalei și reședintiei
c. r.
VIENA
No. 3881
XV.

Onorate Domnule!

Relativ la prea prețiosul D voastră memoriu, ce ați presentat Consulatului c. r. austro-ungar din Iași, în care Onorat D-voastră esplicați, în mod clar și perspicuu, diferite consilii pentru împiedecarea periculului de încendii în teatre, Primăria își face o onoare, a Vă esprima cea mai obligată a sa mulțămire pentru că în interesul generalității ați presentat, în mod filantropic, comisiile probate prin esperiență și sciință pentru împiedecarea periculului de incendiu în teatre, adăogând acea observațiune, că tuturor punctelor enumerate în memoriul onorat d-voastră s'a dat deja curs, prin introducerea obligatorie a imbibarei (adăpărei) lemnăriei și a preparărei materialelor precum și prin duplicarea eclerajului.

Viena în 11 Iunie 1882.

pentru directorul Primăriei
Czeschka
consilier

Românii s'ar fi folosìt de limba lor, atunci ce ar fi ḑis eruḑiţii dela ḑiarele maghiare? De bună seamă ar fi ḑis, că în afaceri de natură politică trebue sĕ se folosească toţi cetăţenii Ungariei numai de limba statului. Ei ar fi ḑis, şi ceea ce ḑic ei trebue, sĕ fie sânt, pentru că neofiţii din toate naţionalităţile, ei fac naţionalitatea, poporul maghiar; mai mult: ei dar, numai ei, se identifică cu statul unguresc. Înaintea acestora nici legea dietei Ungariei despre naţionalităţi n'are nici o valoare.

Şi oamenii acestia, cari sunt în stare aşi schimba naţionalitatea după anotimpurile anului, nu se mulţămesc numai cu denunţarea. Ei ţin în articuli lungi, prelegeri de loialitate! 1848—9, 1859, 1866 şi 1881/2 sûnt doveḑi cu mult mai tari despre loialitatea românească, decât sĕ avem lipsă de prelegerile lor. Românii încă nau părăsit steagurile sub care au jurat credinţă monarchului nici odată.

Ne ţermurim la cele ḑise, cu toate că în punctul loialităţii ar fi multe de ḑis din trecut şi din present şi de sigur, nu în favorul celor ce astăḑi cu o nesocotită cutezanţă iau sacrul cuvênt „loialitate“ în deşert.

Fie mai serioşi „profesorii“ statului unguresc şi se nu mai seamene amărăciune între români, căci amărăciunea nici odată nu consolidează, nu promovează.

Doi articoli.

Reproducem ca probe de stil unguresc şi de memorie ung. doi articuli din „Egyetértés“, cari nu pot fi cetiţi unu fără altul. Unul, cel dintâiu e de Sâmbătă 29 Iulie n. şi al doilea de Marţi 1. August n. Comentariul 'l va face fie care cetitoriu însuşi.

„Vecinii nostrii dela sud şi ost.

Cu ocasiunea escursiei literaţilor şi artiştilor magiari au venit în atingere fugitivă ungurii şi sêrbii, ungurii şi românii. Atingerea aceasta ne-au lăsat reminiscenţe plăcute, şi nu neplăcute la sêrbi şi români. Cel puţin glasul jurnalelor sêrbe şi române pătruns la noi, ni-o adeverește.

În adevĕr, privind în trecut şi în viitoriu abia ne putem închipuì, cum de în unele intervale s'au stricat într'atâta bunele noastre referinţe de simpatie cu sêrbii şi românii, după cum s'au stricat. Noi din partene ne supunem la critica cea mai obiectivă şi nu aflăm în noi destulă causă spre justificarea acesteia.

Pela sfêrşitnl anilor 50 şi până pela jumĕtatea anilor 60 naţiunea română şi curtea princiară a privit cu toată simpatia nisuinţele noastre naţionale. Muntenia şi Moldova nĕsuiau spre independenţă şi unire, ca şi noi, cari eram gata se rumpem în tot casul cu Austria, şi pe cale pacînică sau prin revoluţiune sĕ ne recâştigăm independenţa de stat şi constituţia. Conducĕtorii maghiarilor espatriaţi au aflat primire ospitală, bună prevenire, ba chiar spriginire faptică la curtea principelui României şi la aristocraţia naţiunei române. Şi precum sperau românii a-şi realisa încă neîmplinitele dorinţe dela amiciţia şi alianţa cu puternicul împĕrat frances, astfel şi naţiunea magiară, apăsată de absolutism, lipsită de esistenţa de stat, pe calea simpatiei şi prin emisarii sei revoluţionari în Napoleon căuta puterea, carea se o ajute în recâştigarea independenţei sale. Astfel şi simpatiile, cari gravitau în afară, speranţele nutrite în ajutoriu strein încă erau indentice între aceste doue naţiuni.

Provedinţa înainte cu 17 ani a binecuvêntat România cu o nouă dinastie. În adevĕr o a binecuvêntat. Noua dinastie — deşi streină, s'a indentificat cu naţiunea, cu interesele şi dorinţele ei. Noi încă de atunci presimţiam, că puţin simpatică rivalitate (kedélytelen verseny), care s'a desvoltat în cadrele confederaţiei germâne între Habsburgi şi Hohenzollerni, cu timpul va degenera în un rĕsboiu crâncen, şi că combinaţiile eşite din presimţirile acestui rĕsboiu au adus cu sine, ca noua dinastie se ocupe tronul României. Naţiunea magiară însĕ cu toate aceste a primit cu simpatie această schimbare. Căci ea era convinsă, că deşi schimbarea aceasta de tron învoalvă în sine ameninţare ameninţarea e îndreaptată în contra preponderanţei Habsburgilor şi nu în contra maghiarilor. Şi în faptă aşa s'a şi întêmplat.

România de atunci a făcut mari progrese. Independenţa ei este perfectă, în Orientul Europei România între statele mici şi mijlocii e cea mai puternică, constituţia, instituţiunile ei interne s'au desvoltat pe cale sănătoasă, starea ei economică se consolidează din ce în ce, şi cu noi, afară de puternica linie comercială a Dunărei e legată de douĕ părţi cu căi ferate, convenţia comercială dintre noi şi ea e în favorul ei: astfel nu numai simpatiile,ci şi adevĕratele interese interne pretind, ca aceste douĕ naţiuni se trăească în sinceră amiciţie.

În Ungaria nu esistă partidă, care ar dorì posesiunea asupra României. În România esistă partidă, care viseză la posesiunea părţilor Transilvaniei Lucru natural, că despre aşa ceva nu poate se fie nici vorbă. Şi precum puternica Francie în împregiurările europene de aḑi ar considera de nebunie ocuparea Belgiului, de una şi acceeaşi origine şi limbă cu ea; astfel este utopie visul partidei din România. care crede că România relativ mai slabă, ar fi în stare şi s'ar resolvì se ocupe Transilvania, care nici nu este în aşa mare mĕsură înrudită cu ea.

Naţiunea noastră între pĕcatele cabinetului a ţinut de cel mai mare consensul dela congresul din Berlin, ca sĕ se răpească Basarabia dela România. Am creḑut şi credem, că nĕsuinţele rusesci de o potrivă ameninţă statul român. naţionalitea română şi cultura ei, ca şi pe maghiari. Ba ce e mai mult mai curênd ameninţă pe cei dintâiu decât pe noi. Aşa dară noi privim în slăbirea României slăbirea noastră, şi slăbirea noastră asemenea e perdere pentru România. Şi rĕsboiul dintre noi amĕndoi după calcul matematic ar produce învingerea altuia.

Asemenea stăm şi cu Serbia.

Şi aceasta e causa bucuriei noastre la auḑul glasului simpatic al foilor române şi sêrbe din incidentul escursiei literaţilor şi artistilor maghiari.

Austria aparţine Occidentului, Ungaria Orientului. Ea e avisată la confederaţiunea germână, noi la alianţa vecinilor nostri din sud şi ost. Şi aceasta e una dintre causele, pentru ce ne silim noi a slăbì tot mai tare referinţele de stat, ce ne leagă de Austria, ale slăbì mai tare de cum sûnt astăḑi“.

După trei ḑile aceeaşi foaie:

„Bucurie şi loialitate.

Serbează Transilvania. Serbează pe fiul regelui şi frumoasa lui soţie. Scie poporul încătrău merge fiitoriul rege, dus de iuţeala vaporului şi pentru aceea se grămădesce pe la staţiunile drumului de fer ca se vaḑă sĕ salute pe bărbatul şi femeia, dela a căror înţeleaptă conducere atêrnă la timpul seu bună starea şi fericirea sa. Porţi de triumf aşteaptă pe juna părechе, cununi de flori şi stindarde colorate simbolisează bucuria poporului. Bucurie se vede din surisul feţelor, bucurie resună din strigatele de „Se trăească“ Plugariul de rênd îmbracă haine de sărbătoare muerile de pe sate rochie pestriţată (czifra vigano) preotul se îmbracă în talarul (talárjába öltözik a lelkész), cavalerescul şi sumeţul nobil ungur şi îmbracă mantaua şi încinge sabia străbunilor sei; de frumseţe strălucitoarea sa nevastă se împodobesce cu mărgăritare după moḑa mai nouă, ca astfel stăpân şi slugă, boeriu şi ţĕran, cei fericiţi impreună cu nefericiţii se dovedească că Transilvania serbează de câte ori vede feciori de craiu între stâncoşii sei munţi.

Şi se cuvine ca ea sĕ serbeze.

Sûnt de ici de colea 200 de ani, când cel din urmă principe ardelean a cedat tronul Habsburgilor, cari deja stăpânise 160 de ani preste Ungaria. Cu cel din urmă principe ardelean sau sfêrşit şi statul unguresc independent. Şi apoi s'a încorporat şi Transilvania grupelor de state cari la olaltă de atunci şi până astăḑi formează monarchia habsburgică.

De 200 de ani rar a mai veḑut Transilvania vre un medulariu din casa domnitoare, sau vre unul chemat de a domnì. Domnitorii din casa habsburgică, unul după altul, se pogoriau în mormênt fără a vedea cel puţin odata nefericita lor ţeară, frumoasa Transilvanie. În locul lor însĕ au cercetat Transilvania belliduci banditi, iritatele horde de popoare ce pustiau pe unguri, comisari ai principilor, cari călcau constituţia in picioare, preoţi fanatici streini, pismaşii libertăţii religionare, toate nefericirile ce pot isvorì din mânile omenesci.

De aceea se poate bucura Transilvania, de aceea ne bucurăm şi noi căci principele de coroană şi drăgălaşa lui soţie cercetează locurile ostice ale domnitorilor, dar nu ei sûnt rĕi, ci consiliarii lor. Unde umblă domnitoriul cu capul sĕu, observă cu ochii sĕi bunăstarea sau nefericirea poporului, şi aude cu urechile proprii adevĕratele jalbe ale poporului acolo, de şi târḑiu, totuşi se va îndrepta rĕul, căci nu este domnitoriu, care se voiască rĕul poporului, sĕ nu doriască tăricirea lui. Dela mijloace atêrnă resultatul, şi mijloacele potrivite atêrnă dela înţelepciuuea şi bunăvoinţa consiliarilor. Şi domnitoriul numai dacă se convinge în persoană despre starea poporului scie că sûnt înţelepţi şi binevoitori consiliarii sĕi. Un popor fericit e dovadă că consiliarii sûnt buni şi înţelepţi, şi cel netericit e dovadă că mişei şi nebuni sûnt consiliarii domnitoriului.

Este oare fericit poporul din Transilvania, sûnt fericiţi oare cei 260,000 de locuitori ai comitatului Hunedoarei, în numele cărora au bineventat prefectul comitatului (comitele suprem) pe fiitoarea părechiă domnitoare?

În giurul fiului de rege steteau urmaşii familielor nobile cari înainte cu 200 de ani au dat principatul lui Apafi în mânile împĕratulu germân şi regelui magiar Leppold I. Telechistii, Bánffy, Barcsay, Kendeffy, Bornemissza, Iosika, Naláczy, Ráday, Kun, acestia împresurau pe fiitoriul rege, i presentară poporul din Transilvania, şi regiunile ei. În focul bucuriei, bineventărei şi a petrecerilor spusau ei oare necasul şi supărarea Transilvaniei şi a naţiunei maghiare?

Nici că a trebuit doară sĕ le spună poate le-a observat însaşi tinĕra odraslă domnitoare.

In un loc au voit se bineventeze pe fiul regelui maghiar cu stindardul naţional român. În alt loc un june român a voit se rumpă stindardul naţiunei maghiare. În ambe casurile a trebuit se întrevină forţa administraţiunei, ca în Ungaria simbolul statului maghiar se nu fie obiectul rĕutăcioasei ofensări în faţa fiiului de rege maghiar.

Din aceste doue triste încercări multe poate învĕţa fiul regelui magiar. Principele României este Hohenzollern. Hohenzollernii până acum au fost neamicii seculari ai Habsburgilor. Nu este suflet de om în România care în faţa Hohenzollernilor ar cuteza se demonstreze alipirea cătră Habsburgi, şi eată că în părţile sudice ale Ungariei sûnt oameni, cari în ochii unui Habsburg cu obrăsnicie demonstrează simţĕmêntul dorinţei lor faţă de România. Se spună Teleky, Bánffy, Barcsay fiului de rege, că aceasta vine de acolo, pentru că guvernul României e înţelept şi poporul fericit, al Ungariei însĕ e rĕu şi poporul e cerşitoriu. şi poporul cerşitoriu, ca măgariul din poveste, foarte uşor 'şi schimbă domnul, — şi dacă poate, — foarte uşor 'şi schimbă domnitoriul.

Cavalerescii de magnaţi din Transilvania însĕ mai pot spune şi altele bunului fiu de rege.

Sânt şi plin de măreţe reminiscenţe e teritoriul comitatului Hunedoarei. Acolo a trăit, acol> a locuit Ioan Hunyadi (Corvin N. Tr.) primul erou al timpului sĕu, cel dintâiu apĕrătoriu al crestinătăţii, cea mai mare glorie a naţiunei sale maghiare. Acolo în măreţele palate dela Hunedoara se adunau la el eroii, Rozgonyi, Bathory, Kemény, Orszàgh, Kanizsy (Paul Chinez românul?) şi în sântă însufleţire deliberau asupra salvărei patriei; şi tot atunci din palatul regal din Buda, în Visegrad şi Praga patrioţi şi străini şi l[illegible]au capul la întrigi petrecânduşi v[illegible] desfrânări nelegiuite. Şi îm[illegible] Hun[illegible] doarei pe vremea ace[illegible] maghiară (Va fi!), ma[illegible] şi mai târḑiu, (?) în[illegible] ani încă (Mĕi mĕi!). [illegible] Hunedoara abia se [illegible] ungurească şi inima p[illegible] sare sub greutatea m[illegible] cenţe, care o leagă[illegible] nume Hunyady. Că[illegible] iesce aḑi acolo e [illegible] Prin întunerecul sĕ [illegible] străbate strălucirea [illegible] hul“ nu ţine de ai [illegible] nei maghiare. (Serm[illegible]

S'a întêmplat, n[illegible] inainte cu 20— 25 [illegible] nostru Francisc [illegible] vorbă cu cancelarul I[illegible] despre referinţele T[illegible] altele a venit în vor[illegible] aşa de puţini ungu[illegible] Transilvania. Şi can[illegible] cu inimă astfel a r[illegible]

„Ei Maiestate, [illegible] ţinăm noi in conti[illegible] apĕrat tronul Maie[illegible] apĕrat şi nu „oláh“ [illegible] a trebuit se vĕ[illegible] constituţie, noi l'[illegible] „oláh“-ul. Dacă [illegible] „oláhul“ se duce[illegible] tenia, ungurul în[illegible] şi se face recrut[illegible] patrie. De turci, [illegible] noi ne-am apĕra[illegible] cipele şi nu „olá[illegible] ne împuţinăm noi.“ *)

Se le spună magn[illegible] acestea acum, şi la t[illegible] lui de rege şi frumoa[illegible] principii nu călătoresc [illegible] petrece, ei şi pentru a şi cu[illegible] porul.

Revista politică.

Sibiiu, în 23 Iulie.

În Triest s'a deschis în ḑilele aceste esposiţiunea. În seara dela 2 August, cu ocasiunea unui conduct de facle, arangiat de reuniunea veteranilor în onoarea archiducelui Carol Ludovic, a căḑut în apropierea presidentului reuniunei o petardă, care esplodând, a omorît un om, a rănit greu patru şi opt uşor. Se susţine

*) Câte cuvinte baronesci atâtea neadevĕruri. Red.

că petarda ar fi fost aruncată de un membru al „*irredentei*“

Representantul Italiei a propus în conferință și afară de al Engliterei și Franciei, cari asteaptă instrucțiuni, ceilalți representați au acceptat crearea unei polițiii maritime internaționale, pe canalul dela Suez. În poliția aceasta vor figura și năi de resboiu de a le Spaniei și Olandei.

Conferența puterilor a scăpat abia de crisa ce i amenință din partea Rusiei și i amenință alta. Fiindcă Englitera, nu voiesce o cooperație coordinată turcească în Egipt, ci subordinată comandei engleze, Rusia de nou vrea să se retragă și să urmeze liberă după hotărîrile sale. Ea nu vrea ca numai singură să se supună controlei europene.

Poarta a început a trimite trupe în Egipt. Este întrebarea dacă vor putè desbarca undeva de Englezi.

Arabi pașa are de gând se atace Alexandria. In Cairo a împușcat pe opt Egipteni de frunte, contrarii politicei sale și amenință cu arderea tuturor cetăților, la cas că ar fi silit a se retrage.

Francia tocmai acum este fără ministeriu, prin urmare nu se poate decide pentru o politică hotărîtă în nici o direcțiune.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din Valea-Hațegului, 20 Iulie, 1882. Dle Redactor! Înțelegênd, că patria mea îngustă, țeara Hațegului, va fi norocoasă a primì pe vre-o câteva ḑile pe Altețele Lor, archiducele clironom Rudolf și princesa Stefania, alergai și eu dela țeară în capitala ținutului, în orașul Hațeg, ca se vĕd pe mult doriții și iubiții oaspeți, și pregătirile ce se făc pentru primirea Lor. Mĕ aflam încă de Sâmbătă 17/29 Iulie acolo. Din toate părțile se lucra bărbătesce la înfrumsețarea locurilor și edificiilor pe unde avea se treacă înalții oaspeți până la cuartirul, ce era pregătit în vechiul castel al familiei Kendeffy, din comuna S.-Măria.

Bieții Hațegani, deși n'aveau chiar de astădată norocirea a primì în orașul lor pe Archiducele Rudolf și princesa Stefania, se pregăteau și ei ca de serbătoare, pentrucă ținutul întreg avea serbătoare în ḑilele acestea. Apoi se mai asceaptă, ca cu această ocasiune se vină metropolitul gr. or. român din Sibiiu, cu episcopul Aradului, episcopul rom. cat. din Alba-Iulia, și episcopul gr. cat. al Lugojului, pentru cari se pregătiseră cuartire în Hațeg. Era o ferbere preste tot locul, toți erau ocupați cu lucrurile de pregătire, cari la gara dela „Subcetate-Hațeg“ cari la podul, ce trece peste apa de lângă satul 'S-Măria, cari pe drum și în oraș.

Pela 5 oare sosesce aici trenul de către Pișki (Biscaria). Cu toții grăbirĕm către gară, trăsuri călăreți, poporul înbrăcat in vestminte de serbătoare ca să primească pe archierii sei. Orașul era mai gol de popor. În timpul acesta, când ne aflam la gară, se petrecu un lucru, care nu face onoare efeptuitorilor. Dar bag seamă, așa este ursită Românului din Ungaria, ca să nu mai aibă ḑi de bucuriă. Bietul popor. în bucuria lui inocentă de a vedè și saluta pre un membru din augusta familiă impărătească, pre fiitorul lui impĕrat și rege, 'și uită de necasurile ce'l copleșesc, și astepta ḑiua de mâne, ca cum asceaptă copilul ḑiua de Pasci. Însĕ ce folos? Românul de aici tot de necas este.

Dar se 'ți spun, dle redactor, casul. În Hațeg se ridicară în pripă mare doue arcuri așa numite de triumf, doue porți îmbrăcate cu verdeață, ca semn de bucurie, de serbătoare. În vĕrful lor se așeḑară doue steaguri, unul al țĕrei Ungaria și altul al Transilvaniei, — colorile steagului Transilvaniei sûnt — după cum aud — și ale capitalei Budapesta, va se ḑică ambele steaguri erau ale patriei noastre și nu străine. Însĕ înzadar, steagul Transilvaniei a fost de ajuns ca să scoată din fire pre bunii nostri patrioți maghiari de aici, cari și altcum clocoteau de necas asupra Românilor, din acest comitat, căci cutezară a se insciința la locul competent, că voesc și ei să se presinte înaintea Alteților Lor într'o deputațiune a Românilor, cari formează majoritatea mult precumpănitoare din comitatul Hunedoarei. Marele patriot și constituționalul nostru vice comite Barcsay Kálmán, care, între noi fie ḑis, sub tot timpul, ba chiar 'și la primirea Alteților Lor, era însuflețit cât de bine de spirtul neofiților patrioți maghiari, cum vĕḑù steagul Transilvaniei, se aprinse de zel patriotic constituțional și porunci, ca acel steag numai de cât să se delăture de acolo, cea ce și urmă. Un nenorocit tiner român, despre care mi se spuse, că n'ar fi tocmai întreg la minte în momentul acela de indignațiune, vĕḑênd reutatea inimei șefului de comitat, pe care șef nici la aceste serbători nu l răbdà inima a nu vătăma pe acel popor, din al cărui sin se trage și el — ḑic, acel nenorocit tinĕr să suì pe poartă, luă jos și el steagul unguresc și în demența lui momentană îl rupse, mai în urmă venindu-și în fire recunoscu greșala comisă, și sciind ce-l așteaptă se făcu nevĕḑut, și poate și aḑi rătăcesce prin codrii munților, ca vai de capul lui. Eată dar dle redactor, scandalul făcut gata; însĕ, bunul Dḑeu să nu-l rabde pe acela, care în oarba lui sumeție dădu ansă la acest scandal.

Îți poți închipuì dle redactor, indignațiunea și mâchnirea locuitorilor români din Hațeg, înțelegênd de scandalul întêmplat. „Bine, ḑiceau toți din toate părțile, să n'avem noi nici astăḑi linisce și pace? Când tot ținutul se bucură, numai noi Românii se fim osêndiți la supĕrări și necazuri? Nu sûntem noi destul de apăsați, mai trebuì să ni se pregătească și scandaluri? Dar bine, ce pĕcat am făcut noi, că am pus și steagul istoric al patriei noastre mai ănguste Transilvania? S'au doară este acel pĕcat, că steagul acesta al Transilvaniei este totodată simbolul naționalității Românilor din monarcia austro-ungară? Este aceasta causă suficientă, ca să aducă în mănià pe vicecomitele și se dea ansă la scandaluri? Nu este aceasta steagul unei țeri și al unui popor din monarchia noastră? . . .“ Atâta era indignațiunea de mare, încât un călăreț român, voinic ca un stejariu, la provocarea unui gendarm, ca să arunce din mână steagul transilvanromân, ce 'l purta în fruntea-călăreților, i respunse: *mort îl voiu da din mâna mea, dar' viu nici odată.*

In fine populațiunea orașului, care — după cum e sciut — e mai numai românească, — se liniscì curênd, căci Românul din fire este răbduriu, asceptând ḑiua de mâne, carea i va aduce și lui un moment de bucurie, și 'l va face să 'și uite de trecut.

*

Vom vedea ce bucuria avu Românul și a doua ḑi Duminecă.

„Binele public“ și politica ungurească.

Într'o corespondență din Pesta trimisă la „Bin. public“ din Bucuresci cetim:

Pesta 10 Iulie.

Ori cine 'și-a aruncat ochii pe ḑiarele ungare din sĕptĕmânile din urmă, a avut ocasiune se vadă schimbarea produsă de câtva timp în atitudinea și în simțemintele vecinilor dela nordvest, în privința națiunei și statului român. De mai multe decenii Maghiarii tractează pe Români ca pe nisce inamici incapabili. A ajuns proverbială și poate da nascere la mai multe neajunsuri, asprimea pururea esagerată, ce ei esercită asupra conaționalilor nostri din Banat, Transilvania și celelalte provincii, în care se află Români. Limba, scoale, cârți, port, obiceiuri, desvoltare comercială și industrială, tot ce e românesc, întêmpină o persecuțiune sistematică și mai tot deauna absurdă. Absurdă, pentrucă nimic nu motivează această conduită; absurdă, pentru că ea e în contra instinctului, ce are fie, ce popor, de a trăì conform insușiri lor sale naționale; absurdă, pentrucă vin din partea Ungurilor, cari sciu ce va se ḑică opresiune și cari merg până la fanatism, când e vorba de ceva național al lor.

Pretestul Daco-României s'au Panromânismului, astfel cum adversărilor nostri le place să'l imagineze și să'l esploateze, pare a fi încetat de a mai fi luat în serios de cine-va. Singurul motiv de inimiciție, ce rĕmânea de invocat Maghiarilor, era că Românii se uniseră cu Rusia, spre a sdrobì pe Turci. Se scie că aḑi a pĕtruns în toată masa poporului unguresc ideea, că ei sûnt de aceeași rasă cu Turcii și că urmează a fi solidari cu dînșii. Pe de altă parte, cunoascem impetuositatea, cu care voiau a întrevenì în favoarea Turciei, cu ocasiunea ultimului resboiu ruso-româno-turc, manifestările lor de simpatie, sabia oferită lui Gazi Osman și tot restul demonstrărilor filo-turce. Dacă la acestea vom adauge ura de moarte în contra Slavilor și în special în contra Rușilor, vom înțelege pentru ce Ungurii ne-au considerat ca inamici declarați atunci când, împreună cu Rușii, am contribuit la sdrobirea puterei otomane.

Aḑi însĕ mănia s'a potolit și parese, că revin la simțeminte mai amicale. În adevĕr luând ca subiect călĕtoria făcută pe Dunare de către societatea sciintifică ungară și dânduși aerul că respunde unor foi române, care, ar fi vĕḑut în aceea visită un cas politic, presa maghiară se silește a ne asigura despre comunitatea de interese, ce unesce pe națiunea română cu cea maghiară. „Pesti Napló“ merge și mai departe: propune uitarea tuturor disensiunilor din trecut (pe care de altmintrelea nu noi le am provocat vre-odată) și se silesce a ne convinge despre urgența unei alianțe sincere în contra inamicului comun. După menționatul ḑiar, Rusia și înțelegerea cu dênsa a fost, este și va fi funestă Românilor, căci elementul slav, e cu mult mai periculos pentru ei, decât ori care altul. Consecența e dar, că Românii și Ungurii, caută să se înțeleagă, să'și strîngă relațiunile, să lucreze de acord în cas când aceste două elemente ar fi amenințate.

Nu noi vom regula asemenea planuri de politica internațională, dar credem interesant a înregistra revirimentul de opiniuni, ce se manifestă din partea Ungurilor. Era un timp, când ideea ce „Pesti Naplo“ relevă astăḑi, se putea realisa cu înlesnire; totuși ei n'au voit să asculte nici de învĕțămintele ce le da Kossuth, nici de apropiarea intereselor care odinioara era mai multe decât astăḑi. În îngâmfarea lor, au crezut că dualismul nu numai îi asigură ci că îi și împuternicesce și — basați pe asemenea ilusiuni — au întrebuințat toate mijloacele spre a se rĕcì de Români. Cu timpul, esperiența le-a dovedit că se prea grăbiseră. După cădere de fapt — în curênd poate și de drept — a Turciei, Maghiarii se simt isolați, avênd ca inimici de o parte slavismul, de alta germanismul. Și numai într'o asemenea situațiune își aduc aminte despre națiunea română, căreia îi fac propuneri de apropiere, ca măi lesnicioase să devină propunerile de alianță.

Varietăți.

* (Avis!) Onorabilii oaspeți, cari voesc a lua parte la adunarea generală a Associațiuneitransilvane la Deej în 27 August 1882 și ḑilele următoare, sûnt rugați a se însinua la subscrisul comitet până la 24 August st. n. 1882, ca să se facă dispunere pentru încuartirare cuvenită. Deej la 30 Iuliu 1882. Pentru comitetul de bună primire:

August Muntean, președinte. *Petru Mureșan*, secretariu.

* (O serbătoare frumoasă și rară.) Din Chiseteu vine „Luminătoriului“ din Timișoara positiva scire, că cunoscutul „Chor de plugari“ în anul acesta, luna Septemvre, în ḑiua de 8/20 adecă în ḑiua de Sânta Măria mică, își va serba iubileul de 25 de ani al esistenței sale.. „Fiind în numita ḑi deodată și serbarea hramului bisericei gr. or., festivitatea va fi rară și unică, atât în Chiseteu cât și în viața poporului nostru românesc, și eată pentru ce: Numita societate încă de astă-primăvară, otărîta pentru arangiarea acestei festivități, a învitat pe toate societățile de asemenea natură și caracter, românesci, ca se participe la acest iubileu și astfel ea arangează un concert de concurență, cu care ocasiune se vor împărți premii concurenților. Până acum treiḑeci și cinci de „choruri vocale“ tot românesci și toate de plugari, s'au înscris a lua parte la aceasta festivitate de cântăreți! Auḑi Române și bucurăte și tu din când în când! Căci a vedè deodată întrunite într'o unică comună 35 de societăți de plugari români, și să le auḑi și cântând, trebue să'ți rîḑă inima, ear când veḑi, că plugarul pricepe spiritul timpului și el de sine, a luat inițiativa spre a respândì și poporalisa ideea salutară de cultură și cânt și prin aceasta în cetire și în scriere, — atunci fie-care inimă de român trebue se tresalte din latargie și nepăsare, și trebue să se misce.“

* (Un remășag cu urmări triste) din Cristurul secuesc, unde sûnt adunați de present o mulțime de învĕțători la cursul de vară de limba maghiară, ni se telegrafează cu data 1 Aug. st. n. următoarele: „Eri la oara 8 a murit Ioan Neagu învĕțătoriu în St. Petru. Causa a fost un remășag cu Dumitru Pop din Almașiul deșert. Cercetarea decurge“. — Asceptăm o dare de seamă mai detailată.

* (Scoala „Carmen Sylva“.) Mercuri 14 Iulie v. s'au inaugurat noua scoală primară micstă din Sinaia. Cu aceasta ocasiune dl V. A. Urechiă, ministrul al instrucțiunei publice, ținu un însuflețitoriu discurs și dădù noului institut de învĕțământ numele „Carmen Sylva“

* (Limba română în Rusia) Un ḑiar rusesc publică scirea, că consiliul județean (Zemstwo) din Cherson a cerut ministerului instrucțiunei publice din Petersburg permisiunea ca, în scoalele din satele românesci, să se predea în limba română, de oare ce populațiunea nesciind limba rusă, instrucțiunea e împedecată. Ministrul a aprobat cererea.

* (Linia Ploesci-Predeal),scrie „Resb.“ a suferit mari stricăciuni din causa ploilor torențiale ce a dat eri noapte. Comunicația cu drumul de fer între Câmpina și Sinaia, estecu desĕvîrșire întreruptă. Între Câmpina și Comarnic linia e tăiată într'un loc, și între Comarnic și Sinaia în șeapte locuri.

Asemenea între Sinaia și Predeal linia este foarte deteriorată. Sa luat mĕsuri pentru repararea stricăciunilor. Direcția generală a drumurilor de fer face cunoscut că trenurile de plăcere pentru Sinaia precum și trenurile Nr. 29 și 30, ce începusă sĕ circule ḑilele acestea între Bucuresci -Ploesci-Predeal sunt suspendate până la un nou ordin.

* (O logodnă). „Indép. roumaine“ află din Sinaia că dșoara Elena Davila, fica cunoscutului general, s'a logodit cu d. căpitan Perticari, adjutant al dlui ministru de resboiu.

* (Escursiune geologică). Mai mulți învĕțați unguri au cerut guvernului nostru voia de a face inpreună cu câțiva români o escursiune geologică în munții dintre Austro-Ungaria și România. Se ḑice că guvernul a acordat permisiunea cerută.

Bursa de Viena și Pesta

Din 3 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	120.—	118.80
Renta de aur ung. de 4% . .	88.35	88 30
Renta ung. de hârtie	87.10	87 20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.50	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95 80	95.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.70	98.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	97.75
Obligațiuni urbariale temeșiane .		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clansulă de sorțire	98.— 97.75	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane .		98.75
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99 — 99.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorți unguresci cu premii . . .	120 40	120.75
Sorți de regularea Tisei . . .	110.60	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.10	77.—
Datorie de stat austr. in argint .	77 80	77.75
Renta de aur austriacă	95.50	95.50
Sorți de stat dela 1860 . .	13 .50	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	826 —	825.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	322.50	322.75
Acțiuni de credit austr. . . .	318.20	318.—
London (pe poliță de trei luni) ·	120.20	120.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.65
Napoleon	9.55½	9.55
100 marce nemțesci	58.75	58.75

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc de clasa a II-a și a III-a la scoala normală gr. or. din Câmpeni, se deschide Concurs, până la 20 August a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 400 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au de ași subșterne petițiunile oficiului protopopesc gr. or. al Câmpenilor în Abrud până la 20 August a. c. instruite conform statutului organic și a Regulamentului pentru învĕțământ cu următoarele documente autentice.

1. că este român de confesiunea gr. orientală.

2. că au absolvat cel puțin patru clase gimnasiale; absoluții preferiți.

3. că au absolvat pedagogia, sau teologia într'un institut public și are esamenul de cualificațiune prescris de lege.

4. că posede cualificațiunea recerută de lege, din limba maghiară.

Cămpeni în 18 Iuliu 1882.

Comitetul parochial gr. or. din Câmpeni în conțelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopop adm.

[134] 1—3

Nr. 9 [137] 1—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. orientală din Sĕliște a devenit vacant un post de învĕțătoriu, împreunat cu un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunari anticipative din fondul scoalei, pentru care post se escrie prin acesta concurs cu terminul până la 15 August a. c. st. v.

Cel ce doresce a ocupa acest post are ași adresa petiția înstruită conform „Statutului Organic“ și concluselor sinodali relativ la scoalele capitali la presidiul acestui comitet parochial până la terminul sus indicat.

Sĕliște, 10 Iuliu, 1882,

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte;

Comitetul parochial:

Ioan Maxim m. p., **Ioan Popa** m. p.,
not. comit. par.

Nr. 238. [128] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunei de învĕțător la scoala confesională gr. or. din Mohu, ppresbiteratul Sibiiului se escrie concurs până la 8 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariul anual 200 fl. v. a. în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei și 4 stângini de lemne din care e a se încălḑi și scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și așterne petițiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu până la terminul sus indicat.

Mohu în 20 Iunie 1882.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 242. [127] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă veteranul paroch Ioan Henteș în parochia de clasa a II-a din Ocna-Sibiiului (biserica din sus) protopresbiteratul Sibiiului, conform incuviințărei Veneratului Consistoriu ddto 17 Iunie a. c. Nr. 1924, — se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu sus numitul post de capelan sûnt jumĕtate din venitele parochiali esistente

Concurenți au a'și așterne petițiunile lor instruite în sensul statutului organic și al regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Ocna-Sibiiului în 7 Iulie 1882.

În conțelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nu. 321. 2—3

CONCURS.

Pre basa ordinațiunei Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 13 Iunie Nr 1804: 1882 B. se escrie concurs pentru întregirea vacantei parochii de classa a III. Trestia protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Usufructul unui frust de pĕmênt și al cimiteriului;

2. Câte una măsură de cucuruz, nesfârmat dela 85 de familii;

3. Venitele stolari. Toate aceste computate preste tot, aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicile concursuale, instruite conform statului organic și Regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa până la terminul sus indicat, — oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad 10 Iulie 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 526—1882 [132] 2—2

CONCURS.

La scoala grănițărească din Șina este post vacant de învĕțătoriu adjunct cu salariu anual de 180 fl. v. a. din fondul scolastec apoi cuartir și lemne de foc dela comunetate.

Competenții, de religiunea ortodocsă orientală, au de ași substerne petițiunile provĕḑute cu documentele cunoscute până la 20 August a. c. st. n. la

„*Comitetul administativ de fondul scolariu al fostilor grănițeri din regimentul I român la Sibiiu*“.

Nr. 257 3—3

EDICT.

Paraschiva născută Ioan Sofronie Popoviciu din Țințariu, legiuita soție a lui George Bârsan din Stupinile Brașovului, care de 15 ani de ḑile pribegesce în lume fără a se sci dacă mai trăesce, este prin aceasta cu scirea și încuviințarea Măritului consistoriu archidiecesan dto 1 Iulie a. c. Nr. 2127 B. citată, ca în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din constră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial intentat asuprai de bărbatul ei.

Brașov 13 Iulie 1882.

Scaunul ppresbiteral gr. or. al tractului I. al Brașovului ca for matrimonial de de 1 istanță.

Nr. 187 [126] 2—3

EDICT

Ana născută Cristea, de religiunea gr. or. din comuna Lissa, comitatul Făgărașului, carea cu necredință de 3 ani au părăsit pre legitimul ei bărbat Ioan Sinu tot deacolo fără a se sci locul aflării ei și de mai trăește, deci prin aceasta cu scirea și încuviințarea Consistoriului archidiecesan ddto 1 Aprile a. c. Nr. 3321 B. 1881 sĕ provoacă respectiva, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui Edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial; căci la din contră și în absența ei se va decide procesul divorțial intentat în contră-i de cătră bărbatul ei.

Făgăraș, 22 Iuniu 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Făgărașului ca for matrimonial de I instanță.

Sz. 1284—1582 tkvi. [135] 1—1

Árverési-hirdetmény!

A sz. sebesi kir. Jarasbiróság mint tkvi hatoság részeröl közhirététetik, hogy a sz. sebesi városi árvai pénztár végrehajtatónak sz. sebesi **Moga Ana lui Stefan** végrehajtást szenvedö ellen **141 frt 50 kr.** o. é. töke ennek **1879 evi Julius 10-töl** járó **6%** kamatai **18 frt 50 kr,** eddigi per és végrehajtisi; **7 frt 85 kr,** ban megállapitott jellen kérési és meg azután felmerülhetö végrehajtási költsek behajtása végett alperesnönek a Sz. Sebesi I-sö rész 29-ik sz. tjkben A I. 1—6 rend 40. 41. 6187. 6423. 7859. 10624 és 12120 hr; továbbá a Sz. Sebesi I sö rész 30 ik szám tjkben A + 1—4. rend 4231. 4232. és 7518. hr. sz. a. a bémellékelt községi bizonyitvány szerint összesen **652 frt 36 kr,** becsült ingatlanaira a kért árveres — az 1881-évi LX. tör Cz. 147, §-a értelmében jelen hirdetménynek kibocsátása és az idezet két tjkbeni feljegyzése mellet — ezenel elrendeltetik. —

Mely ingatlanok az 1882 evi Oktober hó 5. ik napján d. e. 9. orakor mint egyetlen határ idöben a kebli tkvi hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a következö feltételek alatt eladatni fognak, u. mi:

I. Arverés alá bocsátatik alperes Ana Stefan Moga a Sz. Sebesi 29. Sz. tjkben A + 5—6. rend 40. 41. 6187. 6423. 7859. 10624. 12120 hr. sza; és a Sz. Sebesi 30 számu tjkben A + 1—4. rend 4231. 4232. és 7518. hr. sz. a. fekvökrö.

II. Kikiáltási ár nevezett alperesi ingatlanoknak egyenkénti a biroság által megállapitandó becsára melyek a végrehajt. eljárás 151 §-a értelmében ezen árveréskor becsáron alul is eladatni fognak. —

III. Arverezni kivánók a végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlan becsárának illetve a joszág egyestestnek bescáranak 10% bánat penzül készpénzben a kiküldött kezéhez letenni. —

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivatalos orák alatt ezen kir. Járábiroság tkvi hatoságnál és a hely tek. varosi rendör Igazgatoságnál megtekinthetök. A Sz. Sebesi kir. Járásbiroság tkvi hatósága 1882 évi Junius hó 29 én.

Sz. 1282 tkvi 1882. [136] 1—1

Árverési-hirdetmény!

Alulirt kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatóság részéröl közhirrététetik, hogy a Sz. Sebesi városi arvapénztár mint végrehajtatónak **Lang Samuel** végrehajtást szenvedett ellen **70 frt o. é.** töke, ennek **1878 evi Januar hó 1-töl jaró 6%** kamatai **19 frt 75 kr.** eddigi per és végrehajtási **7 frt 40 kr.** meg allapitott jelen kérési és a még felmerülendö költségek behajtása végett nevezett alperesnek tulajdonát kipezö a szaszsebesi I resz 837 hrss. a. a bemellékelt községi bizonyitvány szerint 505 frtra o. é. becsült házas telkére az 1882 é i LX tcz. 147 § értelmében jelen hirdetmény kibocsátása és az illetö tjkvben teljegyzése mellelt a kért végrehajtási árverés ezennel elrendeltetik.

A fennt jelölt ingatlan a folyó 1882 évi october hó 3-ik napján d. e. 9 orakor mint egyetlen határidöben a kebli tkvi hivatalnál megtartandó nyilvános árverésen a következö feltételek alatt eladatni fog; u. m.:

I. Arverés alá boscáttatik alperes Samuel Lang a Sz.-sebesi kir. jbiròság mint tkvi hatósághoz tartozó és Szász-Sebes község I. rész 837 sz. tjkvben A+1 r. 1198, 1199. hrsz. a. felvett ingatlanai.

II. Kikiáltási ár nevezett alperes ingatlanok egyenkénti a bíróság által megállapitandó becsára, melyek a végrh. eljárás 151 §-a értelmében ezen árveréskor a megálapitandó becsáron alul is el fognak adatni.

III. Arverezni kivánok vghtató és képviselöje kivételével tartoznak az ingatlan illetve az egyes tkvi jószág testek 10%-at bánatpénzül készpenzben a kiküldöt kézehez letenni.

IV. Vevö köteles a vételárt 6% kamataival 2 egyenlö résletben és pedig az elsö részletet az árveres napjától számitandó 30, a II dikat ugyan azon naptöl számitandó 60 nap alatt a gyulafehérvári m. kir. adó mint leteti hivatalhoz befizetni és a nyugtát a biroságnak bemutatni, ezen esetben pedig ha a sorrendi tárgyalás és vételár felosztás hamarább történnek mint a fent kitüzött 30 illetve 60 nap alatt, vevö köteles a vételárt (ugyan csak a fenti határidöben) a biroság kiutalása folytán a hitelezök kezihez lefizetni, és a teljesitett fizetest igazoló nyugtát a birosagnak bemutatni, mert csakis a vételár es kamatának teljes lefizetése után fog a megvett ingatlan tulaidonjoga vevö javára bekebelestetni. — a bánatpénz ár utolso reszletbe szamitatik be.

(P. H.) Kir. Jbirósag mint tkvi hatoság.

Sz. Sebes 1881 julius 29-én.

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conțin compositiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat și splină, îngroșarea ferei, petri în feare și gălbinare la respirarea grea și baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecțiuni cataralice ale rerunchilor, a beșicei și canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice și umflături ale matricei, curgere, dispositiune la versare de sânge, la ameței, suirea sângelui cătră cap și cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât și **prafurile lui Seidlitz.**

Prețul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☛ Depositul general: În **Brașov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 10—12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 86. Sibiiu, Marți 27 Iulie (8 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu 26 Iulie.

(O-l.) De două săptămâni încoace două evenimente preocupă jurnalistica ungurească. Una e escursia literaților și artiștilor Maghiari, alta venirea moștenitoriului de tron în comitatul Hunedoarei. În ambele Românii joacă rolul principal. Românii, ca oamenii cei mai de omenie, cei mai înțelepți cari sûnt radimul împărăției unguresci, și tot Românii, ca oamenii cei mai de nimica, rĕsvrĕtitori, neloiali, ultraiști, dacoromanisti cari gravitează în afară etc. etc.

Judecând cu sânge rece, și te răpesce mirarea, ca sĕ nu mai fii în stare de ați esplica cursul lucrurilor. Și când vedi că la toate acestea se mai adaugă ca pupăsa pe colac și maliția, te umplì de indignațiune.

Ne-am pus întrebarea, oare ce i a putut scoate pe Ungurii politici din sărite, și din jurnalele lor, le-am cercetat starea psichologică. Și am aflat căUngurii politici sûnt cuprinși de o grea boală psichologică. Și ar fi spre fericirea monarchiei dacă conducĕtorii actuali ai lor, ar fi supuși la cură radicală; căci după cum bine se scie, oamenii cărora le lipsesce o doagă nu pot face lucruri bune, mai puțin politică în semnată.

Scim bine că politicilor unguri li s'a prefăcut în idee ficsă maghiarisarea cu ori ce ;preț. Dovadă toate uneltirile lor în vremea din urmă. Și ca se ajungă la ținta dorită se folosesc de toate mijloacele, căci *finis sanctificat media.* Au început așa dară a lucra din resputeri.

Mai ântâiu — ca oameni liberali vedi doamne — au umplut toate oficiele publice prin locurile locuite de români, încât chiar și în cause criminale judecătoriul nici idee n'are de limba celui judecat, și ca tălmaciu ajunge vre un servitoriu de cancelarie. Oamenii din apusul luminat la auḑul acestora s'ar mira, și ar considera tot lucrul de poveste, la noi însĕ aceste sûnt casuri, cu cari ne fericesc stăpânii nostrii ḑi de ḑi. Paralel cu aceasta scot din toate oficiele publice pe români, înlocuindu-i cu creaturi de ale lor. Și astfel biata justiție la noi e dată în mâna la câți trași împinși. Resultatul se vede în de ajuns, și defraudațiile averilor publice formează rubrică permanentă în jurnalistica patriotică.

Și au început a urca scara neîndreptățirilor. S'au introḑus limba maghiară în scoalele poporale. Risum teneatis — pedagogilor. În lumea civilisată limba e numai mijlocul ca băieții pe calea intuițiunei sĕ-și câștige cunoscințe reale. La noi limba maghiară e scopul. Fie omul cât de prost numai ungurește se scie. În noul proiect pentru maghiarisarea scoalelor medie fie-care profesor — fără privire la specialitatea sa — trebue se cunoască perfect limba, literatura maghiară și opurile mai însemnate ale autorilor maghiari. Cunoscințe reale nu se recer, ajunge dacă va sci pe Kakas Iancsi pe de-a rostul. Fie profesorul cât de prost numai ungurește se scie.

Cu chipul acesta nime nu mai poate studia în Europa luminată, ci numai în Budapesta și Cluj. Se falsifică apoi istoria, geografia, întreaga literatură, numai și numai de dragul maghiarisărei. Deschidă cineva manualele de istorie și geografie unguresci din timpul mai nou, și se va convinge. Pe timpul când studiam noi cei mai în vrĕstă, înainte cu 3—5 ani, rîul Cerna nu era „Fekete folyo“, lacul fetelor s'a prefăcut în „F e t e l o r o t o“ etc. Și ca un semn al progresului vom mai spune că din S t r i g y f o l y o (Streiu) s'a făcut astăḑi „Sebes patak“, din riul morei: „Malomviz“, și așa mai departe.

Au urmat apoi forțarea de maghiarisarea numelor și desele plângeri, că între sutele de jidani maghiarisați la nume nu se află nici un român. S'a continuat cu înființarea de reuniuni pentru maghiarisare prin comitatul Satu-mare mai ales, și a ajuns lucrul la înfrățirea dela Turnu-Severin.

Toate aceste nau fost de ajuns. Pre când ne tiranisau în jos, pe atunci ne calomniau în sus la tron. Curgeau însinuările pe toate căile prin „Pester Lloyd“ „Hon“ „Ellenör“ „Pesti Naplo“ *et tuti quanti.*

Ne aducem aminte de anul 1876 când li s'a spus archiereilor noștri se predice poporului iubirea de patrie și supunere către legile sancționate.

Ne-a uimit cetind în ḑiare maghiare și maghiaroane, de alt cum foarte acreditate în cercurile maghiare, îndrăsneala de a presenta pe principele de coroană în public, atribuindui cuvintele adresate, se ḑice, conducătoriului deputației române Dr. P e t c o *Nem tud ön magyarul?* ear unui membru al deputației române cu cuvintele: K e g y e d i s O l á h? Deferența noastră este cu mult mai mare de cât se amestecăm persoane de origine augustă în pasiunile partidelor politice. Nu luăm în considerare dacă s'au rostit sau nu acele cuvinte și dacă s'ar fi rostit ne reținem dela ori ce critică. Considerăm însĕ și ne indignăm de tendența cea iloială și reutăcioasă tot odată, care arată mai mult decât invederat, că politicii maghiari se silesc în tot felul a înstrăina de dinastie pe poporul cel mai dinastic din toată monarchia. Acesteì tendențe trebue se atribuim și purtarea mareșalului de curte B o m b e l l e s cu deputațiunea clerului ortodocs român.

Ca resunet al acestor purtări speciale maghiare, vine jurnalistica maghiară. Și în bogatul ei limbagiu de surugiu se silesce a face caracteristica românului. Și toate *unisono* ne declară de neloiali, ultraiști, dacoromanisti, cari gravităm în afară și mai scie Dḑeu ce.

Nu ne vom ocupă cu cele mici a mititeilor tirani (?) din Cluj. Cunoascem și pe „Pester Lloyd“ et comp. și nu ne mirăm când se provoacă la buna lecție, ce „ni-a dat moștenitoriul de tron“ prin apostrofarea că se vorbim numai ungurește. Ne mirăm însĕ de „Hon“ — (a se vedea articlul reprodus și de noi) că din apostrofarea principelui de coroană — și ia ansă a ne da lecțiuni de patriotism și de loialitate, și ne spune verde în față că justele dorințe ale românilor au trecut de mult preste marginile legilor din Ungaria.

Luăm aceasta spre sciință. După legile unguresci comentate de guvernul actual, noue Românilor nici de tron nu ne mai este permis a ne apropia în limba noastră românească. Se audă lumea, și se audă și jurnalul „Romanul“ din Bucuresci, care e înamorat de libertatea cu privire la limbi în imperiul nostru.

Despre loialitatea din jurnalele unguresci ce vom mai ḑice? Loialitate pe hârtie, însĕ numai pe hârtie și biata hârtie toate le sufere. S'a spus în acest ḑiar ce loialitate au dovedit Ungurii.

Apoi dorințele Românilor „trecute preste marginile legilor din Ungaria“! Sûntem români, voim sĕ trăim ca români și vom scì murì ca Români, fără de a ne uita de datorințele noastre ca patrioți.

În aceasta s'au concentrat și se concentrează dorințele noastre totdeauna, și togmai pentru aceasta Românii au sciut sângera pe toate câmpurile de bătălie credincioși până la moarte steagului sub care s'au luptat, fără de al părăsì și fără de al trada!

Revista politică.

Sibiiu, în 26 Iulie.

Toate ḑiarele esprimă indignațiunea lor față cu atentatul, pretins irredentist, dela T r i e s t. Unele ḑiare pe cale indirectă, fac imputări guvernului italian, că nu scie înfrêna secta politică a irredentistilor. Atentatorul nu este prins, nici nu i au dat de urmă. După „Egyetértés“ s'a arestat eri un individ, care este în prepus a fi aruncat bomba. Bănuitul însĕ se chiamă S c h e r e n z e l, este născut în Graț și a fost mulți ani magistru de capele militare în armata austriacă. Prepusul asupra'i vine de acolo, că mai în urmă era magistrul capelei unei societăți de gimnastică, care fu disolvată pentru tendențe irredentiste.

Din telegramele triestine se mai vede că cafenelele, care de obiceiu erau cercetate de italiani și unele redacțiuni italiene, au fost obiectele unor tumulturi, carî au trebuit sĕ le suprime poliția.

Ḑiarele cechilor folosesc ocasiunea de a spune Nemților austriaci, că ei au cultivat partida irredentistă.

F r a n c i a e încă fără ministeriu din care causă camerile nu se pot întrunì la ședințe.

Englezii merg resolut înainte. Ei au ocupat Suezul și e de temut că vor ocupa și portul Said. Lesseps constructorul canalului între Marea-roșie și Mediterană, a protestat contra ori cărei acțiuni militare, care ar vătăma neutralitatea canalului. La protestul acesta s'a alăturat și consiliul administrativ al societății canalului Suez.

Englezii au atăcat Vineri la 5 oare după ameaḑi avantgarda lui A r a b i paşa la R a m l e h. Între canalul Mahmudieh și între linia drumului de fer Cairo a fost o luptă serioasă a cărei resultat este încă necunoscut.

Dela P e t e r s b u r g se telegrafează, că Rusia nu este în contra ocupațiunei Egiptului cu Englezi; însĕ dacă Englitera se va opune intervențiunei turcesci c o n f l i c t u l a n g l o - r u s e s c este neîncungiurabil.

„Egyetértés“ susține scirea că camerile R o m â n i e i vor fi disolvate în Septemvre. — Despre întâlnirea regelui României cu impĕratul și regele austro-unguresc, în cercurile politice din Bucuresci nu scie nimenea nimica.

Specimen de libertate.

Reproducem încă un articlu din ḑiarele unguresci plin de dragoste cătră națiunea română. Articlul este luat din „Hon“, jurnalul principal al ministrului Tisza și poartă datul Budapesta, 1 August. Comentariu nu e de lipsă.

Eată-l:

Budapesta, 1 August.

Părechea ereditară face deja a treia escursie la noi pre timp mai îndelungat, respective în călĕtorie. Străbate prin părțile cele mai estreme ale țĕrei fără reservă. Și aceasta o face cu ocasiunea, când poate venì în cea mai nemijlocită atingere cu toate păturile locuitorilor, și poate cunoasce și locurile mai ascunse ale țerei. Și nouĕ aceasta ne face bucurie, mai ales, pentrucă cei chemați de a domnì numai atunci pot face esperiențe nemijlocite, când grelele gânduri pentru țeară nu le apasă umerii. În timpurile mai vechi eredii tronului primeau în gubernare câte o parte a țĕrei, necesitatea unității puterii acum nu permite aceasta, și astfel moștenitoriul de tron 'și poate câștiga dibăcia gubernărei și a domnirei în parte pe cale militară și socială, și numai cu chipul acesta 'și poate câștiga cunoscință despre starea păturilor populațiunei, despre modul ei de cugetare, despre iubirea pământului (?) (a földnek szeretét), fără de cari nu poate fi bun domnitoriu. Călĕtoria părechei ereditare de tron, ne umple de bucurie și pentru cuvêntul, că sĕ cercetează o parte laterală a țĕrei, locuită de naționalități mestecate, una dintre cele mai serace, și astfel va învĕța a cunoasce și umbrele luminei. Maiestățile vor vedè acolo pe săracul în coliba sa, cum se luptă cu lipsele materiale, cu nesciința sa, cu natura și vor vedè combătute afirmațiunile acelora, cari conduși de încăpăținare, stagnarea provenită din aceste cause naturale o atribue politicei intenționate a regimului. Tot odată 'și vor câștiga simțirea (érzéket meritenek), că aceste lipse trebuesc vindecate, s'au, că cruțarea lor nu se mai poate amâna.

Domnitoriul va trage mare folos din acest simțemênt, din această sciință, nu numai ca isvor al grației și al binefacerei, ci și ca factor al politicei practice. Căci politica deși nu-'și poate lua direcția dela unele neajunsuri bagatele, cu cari se luptă oamenii mici, totuși trebue ca ea se fie cu privire și la aceste, dacă nu voesce se zideasca planuri pe năsip.

Ne măresce bucuria şi aceea, că părechea ereditară de tron s'a dus şi cu această ocasiune între populaţiune cu limba mestecată. *Şi ea va vedea că nu este laudă vană, frase goale, dacă ţicem că poporul maghiar este elementul, care susţine acest stat, că el este cel mai puternic stâlp al dinastiei ca el (poporul maghiar) face partea preponderantă din capitalul politic şi spiritual, chiar şi în aeele părţi ale Transilvaniei, în cari românii ultraişti 'şi formează un drept special, dupăcum chiar şi acum unii români fanatici au cutezat a folosì călătoria părechei ereditare spre demonstraţiuni politce, făcênd paradă cu naţionalismul lor (fitogtatván nemzetiségét) atunci, când grăbesce a bineventa pre membrii familiei domnitoare ca cetăţean de stat, şi fâlfăind stindard strein, când Ungaria 'şi are stindardul său. Ne place însă a crede, că astfel de demonstraţiuni copilăroase şi fără tact, sûnt împrovisaţiuni proprii ale unor indivizi şi nici chiar naţiunea română nu le va aproba pur şi simplu din respect de gust şi de tact, căci în adevĕr este o mare prostie a mesteca politica şi încă politica cea ilegală în un act pur sĕrbătoresc, care nu stâ absolut în nici o legătură cu cestiunea naţionalităţilor şi cu politica ţilei.* Şi românii trebue se condamne aceasta şi pentru cuvêntul, căci dacă ultraiştii nici când trebue se documenteze *curat numai loialitate,* nu sûnt în stare se o facă aceasta fără pretensiuni ilegale şi demonstraţiuni cari te revoaltă, **atunci ei tradează iloialitate,** *şi astfel nimicesc şi unica basă, pe care ar mai putè zidì ceva în mod legal pe sama dorinţelor lor, cari deja şi până acum au trecut preste marginile constituţiunei şi ale legilor din vigoare.* O aspiraţiune provocată în această formă şi cu această ocasiune nepotrivită şe şinucide însaşi, nu numai sub titlul legalităţii, ci şi din neurbanitate şi netact. Din punct de vedere special unguresc astfel ne am putea bucura numai de netactul acestor **doi feciori** de român, căci impressia *şi efectul produs, au dat resultatul contrariu, dela aceea ce s'a intenţionat. Ceea ce se dovedesce eclatant din ignorarea prea înaltă a părechei ereditare şi din procedura oficielor statului.*

Dintraltele astfel de demonstraţiuni şi în ochii politicului sûnt numai nisce apariţiuni trebuincioase ca se ne ţină atenţiunea în încordare şi nu sûnt în stare se ne însufle îngrijiri serioase; căci deşì s'ar afla români cari ar adera la asemenea aspiraţiuni, cărora au voit se le dea espressiune prin demonstraţiunile inscenate; ele sûnt cu mult mai nemature, referinţele internaţionale, consolidarea internă a monarchiei le aruncă tot mai departe de ţinta lor. Astfel fiind ele mai mici ca referinţele dintre statul maghiar şi dinastie, mai mici ca consolidarea şi desvoltarea naţiunei maghiare, nu pot stêrnì îngrijiri în ungurul politic, şi nici practicul politic român cu mintea sănătoasă nu le poate nutrì.

Ce e drept sûnt chauvinişti maghiari, cari la aceste semne se scoală cu o falcă în ceriu cu una în pământ şi pretind forţă; sûnt unii, cari caută pe vechii locuitori ai teritoriului locuit acum de români, omul înţelept însĕ nu se mai bocesce după cele trecute mai ales când vede că referinţele actuale şi acolo s'au întors spre bine (maghiarisarea cu forţă?) şi se îndestulesce cu politica care scie pune în armonie libertatea constituţională cu desvoltarea naţionalităţii maghiare.

Escursiunea literaţilor unguresci

„Pester Lloyd" crede timpul potrivit a se ocupa cu escursiunea literaţilor maghiari. Entusiasmul a trecut şi acum poate cineva sĕ judece lucrurile cu sânge rece. După acest ţiar toate vorbele de infrăţire, toate incercările de apropiere vor avea prea puţină influenţă asupra relaţiunilor internaţionale, căci ţice „Pester Lloyd":

Numai comunitatea de interese unesce popoarele şi statele intr'un mod trainic şi dacă nouĕ nu ne succede se tragem in sfera intereselor noastre pe Serbia şi România şi sĕ facem pe aceste doue regate din peninsula balcanică sĕ înţeleagă, că interesele lor nu colidează cu interesele monarchiei austro-ungare, atunci visita literaţilor nostri in Belgrad şi Turnu-Severin are tot atâta insemnătate, cât şi curtenirile diplomatice inaintea democraţiei. Nouĕ nu ne vine a crede că fanaticii din Serbia şi România de dragul ochilor nostri, sau mai bine ţis de dragul vorbelor frumoase vor renunţa la acele aspiraţiuni, care in Belgrad au de scop formarea unui mare imperiu sêrbesc şi in Bucuresci formarea unui mare imperiu dacic. Aceste aspiraţiuni însĕ le vor inchide în ei, când ne vor sci pe noi destul de tari spre a respinge pur şi simplu pretensiunile neindreptăţite şi când vor recunoasce că noi suntem o putere mare, care îşi apără interesele sale fără de a altera însĕ condiţiunile de viaţă ale vecinilor mai slabi. Rêndul este acum la oficiul nostru de esterne, ca sĕ dea adevĕrata sancţiune politică acestor relaţiuni amicale, negreşit presupunênd, că prin visită s'a încheiat relaţiuni amicale, şi că vecinii nostri sûnt tot atât de iubitori de pace şi amiciţie ca şi noi.

Alt-ceva este însĕ când este vorba de părţile din Ungaria locuite de o populaţiune mestecată. Pentru acestea escursiunea literaţilor şi artiştilor are o foarte mare insĕmnătate, pentrucă în relaţiune dintre naţiunea domnitoare şi diferitele naţionalităţi, care astăţi încă au mare aversiune şi sunt inimice ideei statului maghiar, apropeirea socială este pasul âmtâiu şi totdeodată decisiv pentru unirea strînsă politică A ne cunoasce unii pe alţii insemnează a ne înţelege şi cunoascerea reciprocă nouĕ ni se pare mijlocul cel mai potrivit, de a inlătura prejudeţiile şi a sterge antipatiile, care in mare parte sunt opera detestabilă a agitatorilor egoişti. Din causa aceasta noi sperăm resultate mari dela asemnnea incercări de apropiere; ele vor da cleiul frăţiei intre diferitele popoare ale coronei sfântului Stefan. Escursiunea a atins şi unele puncte din părţile acelea, care numai acum de curênd s'au incorporat la statul unguresc, aflându-se mai nainte sub regimentul militar, care nu se ţinea dator a deştepta simpatia pentru ideea statului maghiar. A sĕmĕna acum in aceste părţi iubirea de patria ungurească, a căştiga ideilor naţionale prevalenţa faţă cu ideea de naţionalitate, a păstra circulaţiunea sângelui patriotic intre inima ţĕrei şi între membrele inlănţuite: este un mare şi frumos scop, care se poate ajunge cu deosebire pe calea apucată de literaţii şi artiştii maghiari. Compatrioţii nostri de alte limbi se vor convinge in curênd, ca este onorific şi demn a se alipì unei naţiuni, care poartă rolul conducători în ţeară nu numai pe terenul politicei şi al puterei politice, ci şi pe câmpul sciinţei şi al artei; se vor convinge, că hegemonia naţiunei domnitoare este indreptăţită nu numai din punct de vedere politic şi istoric, ci şi pentru cultura ei covĕrsitoare.

„Naţiunea".

Espunerile lui Dr. Adolf Fischhof.

(Urmare şi Încheiere.)

Numai când vom avea un senat imperial compus pe solida basă a întregei populaţiuni şi pe statornicul teren al opiniei publice, ne va fi cu putinţă de a introduce în toate ramurile vieţei publice de stat însemnatele reforme, de cari are el lipsă în desvoltarea sa.

Ca de încheere voi reflecta la o imputare, care se face nu în contra acţiunei, ci mai mult contra timpului, în care am păşit. Eminentul representante al camerei comerciale din Eger nu s'a arĕtat neimpĕcat în cuvêntarea sa cătră alegători, — ceea ce constatăm cu plăcere, — a accentuat însĕ, că dacă germânii acuma, când sûnt învinşi, vor întinde mâna contrariului învingĕtoriu, pacînica lui dispoziţie ar însemna a capitula. Vĕ întreb însĕ onorabililor, este germânul în Austria învins de slavi? Este a bohemilor, polonilor şi slovenilor tactica strategică, prin care a ajuns partida constituţională în minoritate? Nu! Compromisul unuia dintre bărbaţii sĕi cei mai cu vaţă şi slăbiciunea unor nobili germâni-bohemii a adus partida germână în neputinţă. Partida constituţionalilor nu o au resturnat slavii; ea a căţut din culmea ei prin şovăirea acelora, cari erau priviţi de columnele acestei partide. Domnl Plener a fost cel dintâiu, care a accentuat posiţia defensivă a germânilor. Şi cel ce se află faţă — în faţă cu un inimic în favorabilă posiţie defensivă, încă nu se poate numì învingător, ori cât de puternică fie ofensiva lui. Şi cum stăm cu ofensiva slavică în Austria? O ciocnire însemnată nu vor încerca, căci ei de sine nu fac majoritatea. Ei mai departe nu sûnt omogeni nici în cele naţionale nici în cele politice, şi majoritatea lor atêrnă dela o partidă a cărei pretinie le strică mai mult decât nepretinia. Spre a ajunge la unele resultate naţionale neînsemnate, trebue se aducă în proporţie sacrificii mari; pontru filerul Sântului Petru ultramontanii le i-au aurul, scos de naţiuni din ceaţă mai adûncă ocnă a culturei poporului lor. În timpul din urmă am venit în contact cu publicisti şi politici slavi dintre cei mai liberali, şi n'am observat că ei 'şi-ar da aerul de învingători. Toţi au recunoscut deprimătoarea şi grava situaţiune în care se află, toţi s'au declarat că vor îmbrăţişa cu căldură o partidă liberală-germână, care s'ar arĕta binevoitoare faţă cu ei, şi o ar considera de norocire, de stergerea unei alianţe, dictate lor prin dorinţa naţională de a se apăra. Cine nu este orb, poate vedea cum stă parlamentul nostru. În el nu vei găsì nici învingători, nici naţionalităţi învinse, vei găsì însĕ germâni neputincioşi, slavi neputincioşi şi parlamentarism de căţut, care nu folosesc nici unei părţi, ci numai unei mici fracţiuni, unica oază a speranţelor noastre pe terenul rastului constituţionalism. Representantul camerei comerciale din Agria a pus în vedere ajungerea la putere a partidei constituţionale, spre a-'şi îmbărbăta alegĕtorii. Recâştigarea majorităţei se poate ajunge pe patru căi.

Cea dintâi ar fi câştigarea polonilor prin însemnate concessii, cu privire la autonomia ţerei lor. Aceasta însĕ n'ar însemna oare cea mai flagrantă contraţicere a partidei constituţionale cu declaraţiunile sale cele mai sĕrbătoresci? Şi prin procederea aceasta s'ar delătura oare cearta dintre naţionalităţi şi s'ar consolida Austria?

A doua ar fi ajungerea la putere prin alianţa ultramontanilor. O asemenea destrăbălare a partidei însĕ nu se poate închipuì.

A treia posibilitate spre a ajunge la putere ar fi, schimbarea direcţiei. după cum suflă vêntul în sferele cele mai înalte ale atmosferei politice, şi astfel puţinii conducători ai balonutui politic repausează unde sûnt scutiţi de vênt. Se ţine însĕ de demnitatea representanţilor germâni austriaci, ca ei se facă pendentă posiţiunea lor parlamentară dela un curent al aerului, şi aşi zidi parlamentarismul şi liberalismul pe năsip?

Nu ne remâne decât cea din urmă possibilitate legătură cu negermânii liberali. Şi aceasta e alianţă, pentru care va lupta partida poporală germână căci singură această legătură asigură libertăţii majoritatea. Ea dă responsibilitatea ca represanţii diferitelor naţionalităţi, ca elemente homogene politice, se deslege marile întrebări din present în spiritul timpului de faţă. Se înţelege de sine, că această alianţă e condiţionată dela fericita deslegare a cestiunei limbelor. Şi dacă regele Henrich IV. a ţis că „Posesiunea Parisului e vrednică o liturghie" şi noi putem ţice cu mai mult drept, că dacă vom putea restabilì singuranţa progresului, dacă vom delătura certele dintre naţionalităţi, dacă vom consolida imperiul prin unele concessiuni în ce privesc limba, n'am dat prea mare preţ. Şi ce folos vom avea din continuarea luptei, care în cele din urmă nu va avea alt resultat, decât că învingĕtoriul va avea mai puţine rane decât cel învins.

Silinţele noastre vor mai fi motivate de cătră următorii vorbitori şi apreciate de Dvoastră. Bărbaţii acestei partide nu fac înşişi opinia publică, ei vorbesc ca sĕ fie auţiţi, vorbesc pentru Viena, metropolea imperiului, a cărei înflorire e condiţionată dela înflorirea imperiului. Viena mai e şi capitală provinciei, dela care şi-a luat numirea împeriul, bĕtrânul imperiu, care în 27 Decemvre a. c. şi serbează a 600 ţi a naşterei sale. Şi s'ar potea face oare mai demn lucru de ţiua aceea, decât înscenarea unei acţiuni, ale cărei succese ne ar deschide prospectele cele mai frumoase în viitoriu. Germânul austriac a avut de împlinit mare missiune: el a fost propagatorul limbei, obiceiurilor şi a culturei germâne. Şi dacă conaţionalii noştrii în imperiul lor au făcut mai mult intensiv pentru desvoltarea spiritului şi idiomului naţional, germânul austriac a făcut mai mult estensiv, căci el şi a lăţit cultura dela ţĕrmurii riului In până la Prut, dela Adriatica până la Pont. Şi dacă voesce el se-şi implinească missiunea şi în timpul uman de aţi, nu trebue se pearţă din vedere, că numai pre acele popoare le poţi câştiga asupra cărora vei înfluinţa şi că propaganda se face cu tact fin, nu însĕ prin maltratări şi ură.

Ne punem toată încrederea în Viena, căci Viena e inima monarchiei şi în această inimă nu pot avè loc simţeminte rele faţă cu aceia, pre cari muma comuna Austria i numesce fii sei. Vienesul, bun cătră toţi nu va întârţia a îmbrăţişa şi pre cei mai mărginaşi ai imperiului, sciind că prin aceasta va liniscì spiritele şi va restaura pacea, atât de dorită pentru Austria spre a se putea întări în mod constituţional şi a se regenera economicesce. Spuneţivĕ dlor părerile Dvoastre. Cuvintele dvoastre vor afla resunet în întreg imperiul. Şi de oare-ce resunetul, opinia dvoastre, care va resuna, se fie îmbucurătoare.

Politica franceză

Cu privire la crisa ministerială în Francia „Naţiunea" scrie următoarele:

Urmarea logică a votului prin care Camera francesă a respins creditul de 9½ milioane, este că trupele Republicei nu vor lua parte la ocuparea istmului Suez. Guvernul nu se putea decide cu nici preţ a intervenì în afacerile Egiptului, din causa problemelor foarte delicate ce ar fi ridicat acest demers: dar el era hotărît a coopera la protecţiunea istmului, de oare ce acest fapt era fapt un simplu şi definit, şi nu de natură a suscita vre o complicaţiune internaţională.

Ca în aceste cuvinte s'ar putea resuma discursul d lui Freycinet, pentru cererea creditului de apărarea istmului.

Neapĕrat Camera nu putea procede la vot înaite de a cere ministrului de esterne lămuriri asupra modu lui, în care Franţa se înţelesese cu Englitera pentru apĕrarea istmului şi asupra schimbărilor introduse în acest pact prin intervenirea neasteptată a Turciei.

Preşedintele consiliului rĕspunse făcênd istoricul proiectului de intervenţiune anglo-francesă în istm, spuse apoi, cum conferinţa rufusase puterilor occidentale mandatul ce ele cereau dar lăsându-le toată latitudinea de a lucra sub propria lor rĕspundere, cum în fine intervenirea Turciei putea sĕ întârzieze sau sĕ reducă acţiunea celor douĕ puteri. „Declaraţiunile d lui Freycinet, ţice *Le Temps*, au revelat că cestiunea luase un alt aspect şi că cele patru puteri orientale se gândesc a substituì acţiunii Franciei şi Agliei acţiunea ce se numesce într'un mod eufemistic „Concertul european.“

„Noi credem, adaugă ţiarul parisian, că Germania a luat, acum câte va ţile, în conferinţă iniţiativa unei propuneri de intervenire colectivă la Suez. Există poate connexitate între acest fapt, care a fost ţinut foarte secret, dar a cărui esactitate o certificăm, şi informaţiunea pe care *Daily News* ţice că o are din izvor autorizat, anume că principele Bismack ar fi subsemnat adesiunea sa la proiectul de intervenţiune al Turciei în Egipt într'o formă, care pune pe Franţa în neputinţă de a se împotrivì dacă nu voesce să'şi dea de lucru cu Germania.

„Acţiunea şi proiectele bărbatului de stat, care dirigiază politica germână, iată principala grijă care domnesce în toat afacerea egipteană. Şi E. Clémenceau a făcut asupra Camerei o impresie vĕdită, arĕtând auditorilor sĕi, în fundul scenei politice europene, umbra proiectată de silueta gigantică şi puţin asigurătoare a marelui Cancelar al imperiului german. „Europa este acoperită de baionete; „toate puterile stau în reservă, sĕ „stăm şi noi în reservă.“ Această vorbă a D-lui Clemenceau a închis desbaterea şi o majoritate de 416 din 491 votanţi a pronunţat respingerea creditului.“

Această scimbare repede din Franţa a pus pe Anglia în oare care încurcătură. D. Gladstone s'a vĕdut nevoit a recurge la cooperaţiunea Italiei, pentru protecţiunea istmului, dar D. Mancini îl trimite la Conferinţă, din ale cărei prescrieri d-sa nu voesce sĕ iasă. Pe de altă parte cabinetul din Lonpra pune Sultanului oare cari condiţiuni întervenire, la cari Abdul Hamid respunde, după obiceiul politicei orientale, într'un mod evasiv. „Ar trebuì sĕ cunoască cineva foarte puţin, viclenia obicinuită a diplomaţiei turcesci, ţice „Journal des Débats,“ pentru ca sĕ creadă că făgăduinţa ei de a intervenì pentru restabilirea ordinei în Egipt va fi urmată de efect... Încă dela început, Sultanul, în calitatea lui de Calif, este aliatul secret şi complicele silit al supusului sĕu revoltat. Nu se ştie dacă trupele ce el va trimite în contra lui Arabi pentru ca se restabilească autoritatea Kedivului, nu vor face causă comună cu rebelii; şi atunci Englitera s'ar afla în faţa unei resistenţe îndoite. Sultanul nu este un suveran aşa de absolut precum ar putea crede cineva; el are trebuinţă sĕ 'şi consulte colegiul sacru înainte de a arunca o excomunicaţiune. El a fost deja ameninţat de a fi depus şi de a se vedea înlocuit ca şef al religiunii cu şeriful dela Meca, dacă va ţinea cu necredincioşii în contra propriei sale religiuni. Iată pentru ce Paşa care fusese trimis la Cairo ca sĕ aresteze pe capul rescoalei sa multămit a'l decora.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Săliste, 28 Iulie. Demnitatea statului învĕţătoresc şi cestiunea scoalelor din Archidiecesă.) Dle Redactor! Cercularіul Măritului consistor archidiecesan dto 6 Iulie Nr. 2655 scol. a causat multor învĕţători bucuriă şi multora poate chiar şi întristare.

Bucuriă acelora cari doresc se ţină cont de progresele timpului, ear întristare celor comodi şi dedaţi a nu părăsì caminul familiei şi economia lor nici chiar atunci, când foloasele dobêndite vor fi mult mai mari ca remânerea acasă. Am accentuat impresiunea făcută asupra classei învĕţătorilor, sĕ sperăm că va fi bine, că fiecare va fi la postul seu şi că cele 11 centruri designate pentru ţinerea conferinţelor învĕţătoresci, deşì în diferite părţi ale ângustei noastre patrie, vor fi unite în o singură idee adecă: îmbunătăţirea soartei învĕţătoriului şi nĕsuinţa nobilă a tuturora de aşi acuira cunoscinţele intelectuali şi sociali de cari marea parte a învĕţătorilor e cam sĕracă şi după cum accentuează suslăudatul Cercularіu, toţi avem lipsă de a cunoasce resultatele noue ale sciinţelor pedagogice şi didactice, toţi avem lipsă de a ne perfecţiona măestria de care ne ocupăm şi această nu se poate dobêndì comodizând, cruţând spese şi remânênd unul la fên altul la plug, ci convenind şi comunicându-ne esperienţele în mod collegial şi frăţesc considerând fie care pre colega nostru de un adeverat frate.

Învĕţăroriului român nui mai este permis de astăţi încolo, a privì postul seu de o profesiune, pre care sĕ o esercite numai de a se mândrì între consătenii sei şi a fi scutit de sarcini ci ca un post de onoare, ca o ocasiune binevenită de a putea face serviţii bune mamei sale naţiunei române, bisericei şi statului. Stindardul sub care i este permis a lupta, este francheţa, lepădarea fariseismului şi nĕsuinţa lui nobilă, de a da o crescere frumoasă elevilor încredinţaţi conducerei sale, ca aceia cu têmpul se devină productivi. Spre scopul acesta egoismul, îndiferentismul şi lenea trebue se dispară din corpul învеţătorilor. Aserţiuni că x şi y au încărunţit pre catedră nu îndreptăţesc la aceste 3 slabe insuşiri, cari înrădăcinate în un cor de cameni sûnt augurul unei decădinţe morale şi în fine ângerul morţei celei mai ruşinoase sub jugul sclăviei. Deci la lucru! Ocasiunea e binevenită. Măritul consistoriu de astădată a fost foarte norocos întru alegerea puterilor, cari au se conducă conferinţele viitoare. Cumcă împărţirea în cele 11 districte mai corespundĕtoare va fi se va vedea în pracsă. Totul atârnă numai dela organele administrative şi dacă acele vor sta cu mânile în sîn atunci în multe locuri nu va putea fi vorbă de o constituire în Reuniune — ceeace ar fi în detrimentul Reuniunilor, cu atâta mai vêrtos căci în 1883 va fi adunarea regnicolară şi Reuniuni a căror statute nu vor fi întărite până atunci de guvern, nu vor putea participa prin delegaţii lor!

Învĕţătorii trebue menagiaţi cu diurne de 2 fl. v. a. pentru o ţi şi spese de drum — şi aceasta este datorinţa off. protosprebiterale de a se ingrijì ca se fie aşa. A vota unui învĕţătoriu 50 cr. pe ţi, ca unui ţileri slab — însemnează a batjocori pe învĕţătoriu — ear batjocura cred că nu va mai suferì nimenea in acărui inimă mai bate un sânge de români. Toate popoarele dîn Europa dau atenţiunea cuvenită scoalelor lor, nesuindu-ne a le preface în isvoare nesecavere de cultură; Toate popoarele cresc învĕţători, i proved. cu stipendii pentru scoli şi ţĕri străine Oare noi românii din Trannia şi Ungaria sĕ fim cei din urma? Oare numai noi se avem în loc de scoale adeverate, nisce cuiburi de nesciinţe şi in loc de învĕţători adevĕraţi, nisce oameni cari deşì de oameniă — dar înzestraţi cu puţine cunoscinţă — ei pe lângă toate bunăvoinţa tot iubesc mai bucuros puţina lor economie, decât inimele încredinţate lor spre nobilitare. Un stat stabil învĕţătoresc, salarii corespundĕtoare, biblioteci scolare, posiţiune sigură şi stabilă reclam şi astădată pentru învĕţătoriul român întruniri dese ecursiuni şi conveniri de natură socială şi scientifică şi viitoriul scoalelor noastre este asigurat. Poate părerile mele juste vor fi opugnate şi acestădată din aceea parte, de unde mai puţin voiu ascepta, cum bună oară reflecsiunile faţă de cele publicate de mine în Nr. 42 al acestui ţiar sub titlul de sus.

Fie! întêmplese — eu chiar şi atunci, când nu voiu mai aparţinea statului învĕţătoresc totdeauna voiu reclama pentru el posiţiunea onorifică ce trebue se o ocupe, fără ami uita că am fost învĕţătoriu cum se întêmplă aceasta — durere — la alţii cari eri-alaltaeri erau ceea ce sum eu astădi.

Nicolau Ivan.

Ape-Potopuri.

Poplaca se află dela comuna Reşinari într'o depărtare de ½ oară in Direcţiunea apuseană. Comuna Poplaca nu are riuri, ci numai o vale cu vr'o câteva părăuţe, cari vara în secetă nu au mai nici un pic de apă şi sûnt aşia ţicând seci, încât abia se mai pot adăpa vitele dintrênsele. În ţiua de 7/19 Iuliu a. c. după ce în tralte ţile premergătoare au mai ploat, — în aceaşi ţi pe la oarele 10½ şi 11 a ploat ploi nemai pomenite. Pre la 11½ *rectè* pela 12 oare ţiua la ameaţi a fost potop deplin, carele au durat intrerumpênduse din când in când până la oarele 3 ½ d m. Părăul cel mai mare, numit *valea* carele isvoresce de la Trainei pediul comunei Reşinarilor au surpat dealuri, au adus cu sinĕ arbori şi trupini de arbori, pomi, năsip petricios şi lemne, încât la intrarea lui in comuna aflându-se ocolo o speluncă adâncă, au început a se face lac şi numai după un interval de vreme au întrat in comuna acoperind porţile, pe cari parte lea şi cărat, şi ajungênd preste ferestrile caselor aflătoare in aceea stradă, lea dat cu totul altă faţă, nu le mai poţi cunoasce, precum şi curţilor, în cari isvoresce apă mereu. Oamenii erau siliţi ase suì prîn podurile caselor şi şiurilor, ca sĕ 'şi poată apera viaţa. Lemne de foc, bârne de lucru ce a dus apa. Unui locuitoriu anume Maniu Sierbu ia dus apa toate bucatele aflatoare sub adapostul unui coperiş. Aşa in creşcerea ei au luat cu totul alt curs, şi din direcţiunea in care mergea pre după grădini pre cari lea lăsat noroite, au luat direcţiunea spre un deal, astfeliu încât vro treiţeci şi patru fumuri din strada aşa numita mare şi a luncei erau încungiurate de toate părţile de apă încât locuitorii din trênsele numai avea încătrău se dee, Dintre cei căduţi prada morţii, cu ocasiunea acestui fatal potop sau aflat douĕ persoane un barbat şi o femee, cel dintâiu au lăsat patru copii orfanii. Podurile afară de unul din comună sau rupt, precum şi cel situat către Reşinari făcut însĕ numai din anul trecut din partea comitatului. Cucuruzele şi grânele fiind alăturea cu valea le-a înnecat, asemenea şi fênurile. Al doilea părău numit racoviţa au stricat dealurile prin surupare unde păscea vitele de casă. Celelalte păraie despre hotar numite „părăul varului“ şi „părăul şipotului“ situat către Gurariului au causat enorme pagube cari se ridică la mii de floreni, şi cari nu se poate constata din partea dregători ei comunale pe deplin.

M. Marcu,
paroch.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Din datele oficiale estragem următoarele:

Ultima cercetare a comisiunei de investigaţiune a produs resultate decisive.

1. Cadavrul Estirei Solymosi în saera de 1 Aprile s'a îngropat în cămara locuinţei hahamuluii din Tisza-Eszlár Samuil Schwartz.

2. Nu s'a constatat încă când s'a desgropat cadavrul de aici, atât însĕ se poate susţinea din mărturisirile a 6 oameni, între cari şi un jidan, că în a doua sĕptămênă a lunei lui Maiu, s'a pus cadavrul pe trăsura jidanului Armin Grünhut din Tisza-Dada, şi fu ascuns în trestie în bercul rîului Tisza.

3. Că tot pe această vreme s'au aflat şi vestmintele Estirei Solymosi luate de pe corp, cari vestminte servesc acum de „corpus delicti“.

4. În primele ţile ale lunei lui Iulie cadavrul fu ridicat din nou şi ascuns în hotarul comunei Tisza-Eszlár, pe urmă cu mult mai departe, după cum se presupune la Nagy-Kalló.

Aceste se pot lua ca date positive de oarece sûnt susţinute prin mărturii şi circumstanţe, unde escepţiunile nu mai au loc.

Se crede că în câteva ţile se va găsì şi cadavrul chiar, cel puţin datele positve câştigate până acuma susţin această speranţă. Comisia de investigaţie a plecat la locul, unde fu dus de câteva ţile cadavrul. Şi aceasta pe basa mărturisirilor lui Hermann Handler şi Ilie Fuchs, jidani prinşi şi ascultaţi numai de curênd, cari sûnt duşi şi ei cu comisia de investigaţie.

Varietăţi.

* (De ale armatei.) Aflăm că e ca şi positiv, că regimentul de infanteria Nr. 31 (cercul de întregire Sibiiul) va pleca în 15 Septemvre n. la Viena spre a face parte din garnisoana residenţei. — Strămutarea aceasta este o parte din reforma armatei care se începe în Septemvre şi care are se fie esecutată până la sfârşitul anului.

* (Curs de cai.) Corpul oficierilor regimentului c. r. de husari principele de Thurm şi Taxis Nr. 3, arangiară pe aţi după ameaţi la 8½ oare un curs cu programă bogată.

* (Petrecere cu joc) Reuniunea sodalilor români din Sibiiu a aranjat Sêmbăta trecută o petrecere cu joc în pavilonul din grădina Herman. Ne-am bucurat de atenţia reuniunei sodalilor. Căci în împregiurările noastre de astăţi unica bucurie o mai avem în industriaşii nostrii, şi în mijlocul lor mai uităm amarul vieţei. Începutul a fost conform programei, musica ca totodeauna, după cum se scie distinge capela militară din loc. Petrecerea a fost animată şi sburdalnicei junimi nici dimineaţa la 5 oare nu-i vinea la socoteală sĕ părăsească salonul de joc.

E de prisos se mai amintesc că publicul român cum a fost representat la această petrecere.

* (Mulţămită publică). Prin domnul Ioan Turcu, presidentul comitetului filial de esposiţiune din Făgăraş„ s'a trimis la cassa esposiţiunei suma de fl 20. fl. 60. cr. colectaţi cu ocasiunea festevităţei împărţirei diplomelor. Subscrisul comitet cuitează cu mulţămire primirea acestei sume.

Sibiiu, 20 Iulie 1882.

Comitetul central al esposiţiunei române.

* (Organisaţiunea nouă a armatei.) În armata austro-ungurească la începutul lunei Septemvre se va face o dislocaţiune mare, mai în armata întreagă. In timpul acesta începe organisaţiunea armatei. Acum fie care din cele optdeci de regimente de infanterie are cinci batalioane. Fiind că după organisaţiunea nouă regimenturile vor avè numai patru batalioane, aşa se vor trimite câte patru batalioane dela diverse regimente cari se vor într'unì în districtul completărei lor; al cincilea batalion cu alte trei batalioane din diferite regimenturi se va combina spre o unitate noue tactică. În modul acesta se vor forma douăzeci de regemente noue cărora se vor mai alătura alte doue, formate din batalioanele de vênători. Aceste 22 de regimente noue vor căpěta coloneli pre aceia, cari până atunci după rang au fost cei mai bătrâni comandanţi de reservă. De aici încolo fie care regiment se va numì după districtul completărei sale. Tot odată începe şi împărtirea armatei în 15 divisiuni teritoriale. În Bosnia vor garnizona câte douě batalioane mobile din fieşte care divisiune, aşa dară 30 de batalioane de infanterie şi 10 batalioane de vênători, preste tot la vro 23,000 de ostaşi.

* (Emigraţiunea din comitatul Wieselburg.) În şedinţa comitetului administraţiunei al comitatului Wieselburg într'a 24 a lunei trecute a susternut Vice-comitele Fabian Pataky raportul seu mensual (lunar) în privinţa împregiurărilor administrative cu care ocasiune după cum scrie „Pozsony vidéki lapok“ în privinţa emigraţiunei din Comitat ţicea:

„Emigraţiunea la America nu se mai sfîrşesce şi că nu se mărginesce la oamenii săraci ci se lăţesce asupra oamenilor din clasa proprietarilor, cari, cu ce le a mai remas din averea lor vreau sě'şi caute o patrie nouă şi mai bună. După cum ţic ei motivul este: că numai sûnt harnici de a mai duce poverile publice; că tot mereu sûnt necăjiţi cu esecuţiuni pentru dare şi spăriindu se de cheltuelile, cari se fac prin regularea lacului dela Neusiell şi a apei Rabcza fără a fi ei harnici de a le plăti. Deci fac ce pot numai, ca sě scape de moşiile lor. Drept ilustraţiune poate fi faptul: că un proprietar dela Valla a dat 45 de juguri pământ bun cu 2000 de florini alt proprietariu din Szt.-Peter 7 juguri fênaţe cu 130 de fiorini din mână liberă. n jumětatea de an mai de pre urmă a emigrat din 3 districte a comitatului 533 de persoane şi dacă socotim şi cele 1561 de persoane care în anii mai depre urmă au emigrat, aşa în ani puţini 2094 de persoane din comitatul acesta au părăsit patria. Vice-comitele ţicea că se teme, că dacă nu se vor îndrepta trebile emigraţiunea va lua dimensiuni şi mai mari, fiind că emigranţii, cari sau întors din America nu au venit ca sě remână aici, ci ca se chieme prieteni şi cunoscuţi acolo. E de a lua în băgare de seamă că precum ţice Vicecomitele nu se duc numai oameni neavuti, ci şi oameni de aceia cari au cu ei o sumă de 3000 păn la 10,000 de fiorini.

* (O mamă denaturată.) Lui „P. Ll.“ i se scrie din O-Becse: Veduva de aici, ţerana Rosa Szegedi a avut relaţiuni cu un junişan care i ţicea veduvei de multe ori, că o ar lua în căsătorie dacă n'ar avè copilă. În ţilele aceste s'a dus muierea (Szegedi) cu copila ei la Zsablya, localitate îndepărtată de doue oare. La mijloc de cale mama sugrumă copila, cu amândoue mânile a răcăit o groapă mică care, fiind prea ângustă a apěsat întrînsa cadavrul cu picoarele. Un pescariu a vědut procedura femeii şi a alergat se vadă ce este. Muierea a luat-o acum la fugă, dară în cele din urmă pescariul a ajuns şi a dato pe mâna justiţiei.

Loterie.

Sâmbătă în 5 August 1882.

Buda: **59 88 37 28 78**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 5 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	120.—	119.80
Renta de aur ung. de 4%	88.30	88.20
Renta ung. de hârtie	87.10	87.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.50	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.80	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpěrarea pământului	98 70	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99 — 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ţecimei de vin	97.50	97.50
Sorţi ungaresci cu premii	120 40	120.75
Sorţi de regularea Tisei	110.60	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.05	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77 80	77.75
Renta de aur austriacă	95.40	95.25
Sorţi de stat dela 1860	131.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	824 —	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	321 75	312.25
Acţiuni de credit austr.	317.25	317.60
London (pe poliţa de trei luni)	120.10	120.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.65
Napoleon	9.54½	9.54
100 marce nemţesci	58.75	58.75

Nr. 47 1882. [140] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învěţătoresci la scoala poporală gr. orientală din Sighişoara; se escrie concurs cu termin de 30 ţile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. În clasa I-ă cu salariu anual de 206 fl. v. a. cuartir şi lemne pentru persoana învěţătoriului;

În clasa a III-a cu salariu anual de 275 fl. v. a. şi 3 stângini de lemne, cari salarie se solvesc în rate lunarie decursive.

Învěţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoală de toate ţilele, şi în scoală de repetiţiune oarele prescrise de §§. 16 şi 17 din regulamentul congresuale din anul 1878, a ţinea strană în toate Duminecile şi serbătorile de preste an, şi conducă cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Concurenţii au sě'şi astearnă petiţiunile dimpreună cu documintele de calificaţiune conform § 67 din regulament, până la terminul indicat subscrisului inspectorat scolar tractual.

Cei ce vor dovedì prelûngă acestea că pot conduce cântul în chor, sciu gimnastica şi cultivarea de grădinărit vor fi preferiţi.

Sighişoara 4 Iuliu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Demetriu Moldovan m. p.,
administ. ppresb.

Nr. 169. 1882. [141] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învěţătoresc la scoala confesională gr. or. din Manăsturul unguresc, în protopresbiteratul Clusului, sě escrie concurs până inclusive la 15 August 1882 st. v.

Petiţiunile se vor substerne subscrisului până la terminul indicat, — fiind acele instruite conform prescriselor statului organic şi al regulamentului congresual provisoriu din 1878 §-67. În special se cer studii pregătitoare cel puţin 4 clase gimnasiale, talent şi resp. ton frumos de cântat, şi deplina versaţiune în tipicul eclesiastic.

Petenţii spre a putè proba desteritate în cântări şi tipic, sûnt poftiţi a se presenta la faţa locului, pentru a cânta în Sânta biserică în oare care Duminecă sau serbătoare după ce se va publica concursul.

Venitul anual împreunat cu acest oficiu este în bani socotit de cel puţin 300 fl şi anume:

1. din repartiţiune dela popor 200 fl în rate lunari decursive;
2. din cantorale aproape 100 fl;
3. un agru arětoriu de 3 jugěre;
4. un fênaţ de 2 cară de fên;
5. un agru de 8 mirţe sěmănătură de pere de pământ (crumpene)
6. cuartir liber în pompoasa casă scolară după planul ministeriale edificată.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Cluj, 10 Iulie 1882.

Vasiliu Roşescu m. p.,
ppresb. rom. gr. or.

Nr. 190: 1882 [129] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de classa a III Mogoş Mămăligani, protopresbiteratul Lupşei, pentru reîntregirea aceleia se escrie concurs cu terminul de 30 de ţile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

a) dela 115 case câte o jumătate ferdelă greu (8 copuri);

b) dela 115 case câte o ţi de lucru a 40 cr.;

c) folosirea unui fênaţ de 3—4 care fên şi cimiteriul şi

d) toate venitele stolari statorite în sinodul parochial din 21 Maiu a. c.

Doritori de a competa la acest post au a-şi îndrepta cererile lor la subsemnatul oficiu, înstruite după prescriptele „stat. org.“ şi a. Regulamentului pentru parochii până la terminul amintit.

Ofenbaia în 17 Iuliu 1882.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei, în conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Danciu m. p.,
adm. ppresb.

Sz. 1281 tkvi 1882. [139] 1—1

Árverési - hirdetmény!

Alulirt kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatóság részéről közhirrététetik, hogy városi tiszti ügyész ügyvéd **Muntean János** által képviselt Sz. Sebesi városi árvaipénztár mint végrehajtatónak Sz. Sebesi **Válter Görgy** végrehajtást szenvedett elleni még hatrálékban lévő **38 frt 05 o. e.** töke követelés ennek **1879 evi Januar hó 1-töl jaró 6%** kamatai **19 frt 50 kr.** per és végrehajtási **7 frt 20 kr.** meg állapitott jelen kérési és még ezután felmerülendö költségek behajtása végett nevezett alperesnek a Sz. Sebesi I sö 2032. sz. tjkben A + 1. rend 9104. 9105. hr. sz. a végrehajtási jegyzökönyv szerint 800 frtra o. é. becsült házas telkére, — az 1881 évi LX t. cz. 147 § értelmében jelen hirdetmény kibocsátása és az illetö tjkvben feljegyzése melleltt.

A fennt jelölt ingatlan a folyó 1882-3 vi Oktober hó 2 ik napjan d. e. 9 orakor a kebli tkvi hivatalnál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt eladatni:

1. Az árvére tárgyát képezik a Sz. Sebesi I-sö rész 2032. Sz tjkvben A+1 r. és 9004. 9105. hr. sz. a. foglalt s öszesen 800 frt o. é. becsült ingatlanok.

2. Venni Szándékozok kötelesek végrehajtató és képviselöje kivételével a becsár 10% végrehajtó biztos kezéhez bánatpén zül letenni.

3. Vevö, végrehajtató kivételével köteles a vételárt az árverés napjától számitandó 30. és 60. nap alatt 6% kamatokkal együtt a Gyulafehérvári kir adómint letéti hivatalba befizetni, — a bánatpénz az utolsó részletbe fog bészámitatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivatalosorák alatt ezen kir Járásbiroság tkvi hatoságnál és a helyi rendör igazgatoságnál megtekinthetök. —

A Sz. Sebesi kir. Járábiroság tkvi hatosága 1882 Junius 28-án.

Sz. 1283—1582 tkvi. [138] 1—1

Árverési - hirdetmény!

A Sz. Sebesi kir. Járásbiroság mint tkvi hatoság részéröl közhirrététetik, hogy a Sz. Sebesi városi árva pénztárnak mint végrehajtatónak Sz. Sebesi özsvegy **André Károlyné Friderike** mint végrehajtást szenvedö elleni **18 frt 26 kr.** o. é. eddigi. valamint a jelen kérésért **7 frt 60 kr.** megállapitott ugy a még felmerülhetö végrehajtási költségek behajtása végett a kért végrehaitási arvéres alperesi özvegy **Andre Karolyné** született **Buchholzer Friderikenak** tulajdonául felvett a Sz. Sebesi I-sö rész 1099-ik Sz. tjkben A+7. 8. 11. és 18. rend 7652. 7653. 7658. 7659. 7721. 7722. és 13178. hr. Sz. alatti foglalt a bémellékelt községi bizonyitvány szerint **739 frt. 79 kra** o. e. becsült ingatlanaira az 1881-évi LX. tör Cz. 147-ik §-a értelmében feljegyzése mellett ezennel elrendeltetik.

A fenn jelölt ingatlanok az 1882-évi October hó 4-ik napján d. e. 9 orakor mint egyetlen határidöben megtartandó nyilvános árverésen a következö feltételek alatt eladatni fognak:

1-ör Arverés alá bocsáttatik alperes Andre Karolyne Friderikának a Sz. Sebesi község I Rész 1699 Számu tjkben A + 7. 8. 11. 18 rend fennti hr. sz. alatt jelzett ingatlanok;

2 ör Kikiáltási ár nevezett alperesi ingatlanoknak egyenkénti a biroság által megállapitandó becsára melyek a végrehajtási eljárás 151 §-a értelmében ezen árveréskor á megálapitandó becsáron alul is fognak eladatni;

3-ör Arverezni kivánók a végrehajtató és képviselöje kivételével tartoznak az ingatlan illetve az egyes tkvi jószág testek becsárának 10% at bánat penzül a kiküldött kezéhez letenni;

4-ör Az árverés jogeröre emelkedésével vevö a megvett ingatlan birtokába lép tartozik is az árverési jegyzökönyvi 50. kros jogügyleti bélyeget, valamint a kir. kincstári átruházási illetéket is hordozni.

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivatalos orák alatt ezen kir. Járábiroságnál és a hely városi rendör kapitanyságnál bár mikor megtekinthetök.

A Sz. Sebesi kir. Járásbiroság tkvi hatósága 1882 évi Junius hó 29 én.

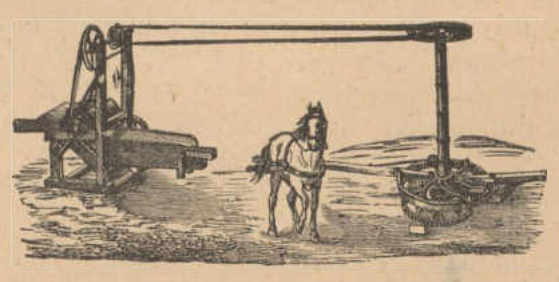

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **imblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Fer̆aria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Espositiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 13

Redactor răspunţător **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87. Sibiiu, Joi 29 Iulie (10 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Quo usque tandem!?...

Tendențele de maghiarisarea naționalităților din Ungaria este la ordinea ḑilei; să lucră în toate direcțiunile la ajungerea mult doritului scop; să înființează reuniuni; magnații, prelații bisericești maghiari jertfesc sute de mii ca să realiseze o fantasmă ipnotică esprimată prin cuvintele de mare însemnătate „*minden ember legyen ember és magyar.*“ Să lucră, putem ḑice cu o stătornicie și perseveranță febrilă la o muncă sisifică.

Până acum a mers maghiarisarea mai mult pe cale socială — cu toate că și dieta țării s'a folosit de toată ocasiunea ca să poată suprima cât mai tare naționalitățile pe cale legală, dar acum earăși să face o încercare, care 'și alege calea cea din urmă, ca să fie cu atât mai caracteristică pentru autorii ei.

Da, chiar în timpul de față să pregătesce earăși un act minunat de frățietate, libertate și egalitate; este adecă vorba de înființarea unei episcopii gr. cat. cu limba oficioasă maghiară, cu ritual maghiar, în comitatul Satmarelui.

Numitul comitat a otărît adecă cu o însuflețire generală (?) pentru cel 200 mii (?) gr. cat. maghiari (!), a înființa susnumita episcopie cu condițiunile susamintite și a trămis cerculare către celelalte comitate și orașe pentru părtinirea scopului patriotic, care voește a susținea maghiarismul și prin urmare patriotismul contra panslavismului rușneac.

Asta, calea valea; dar să vedem cum s'a primit cercularîul acesta în metropolea maghiarismului în Szegedin, și ce urmări naturale, ce deslușiri de concepte frățești și politice avu?

Proiectul comitatului Satmare s'a primit cu entusiasm, ca și când n'ar mai avea Szegedinenii alte griji mai mari, decât causa episcopiei maghiare din Satu-mare. În urmă se luă conclus pentru formarea unui memoriu către parlament în causa aceasta, care subscris de primariul orașului s'a și dat publicității în nrul 176 a ḑiariului „Szegedi Napló“ anul curent.

Să cercetăm scriptul acesta mai de aproape, e foarte instructiv pentru naționalitățile din Ungaria în genere și pentru noi în special.

Faimosul Szegedin nu s'a îndestulit cu atât, cât ceruse comitatul Satmarelui. Nu, Szegedinul accentuează și să roagă cu mult patriotism, că înființându-se în tot casul episcopia maghiară să nu se permite sub nici un pretest rușnecilor a înființa un alt episcopat național, și să se supună toți, cu mic, cu mare, înființândei episcopii maghiare, fiindcă numai așa se poate tăia calea panslavismului și numai așa se poate răspândi maghiarismul, adecă patriotismul adevărat între rușneci.

Așa dară eată că s'a început acțiunea de a răpi limba națională din bisericele naționale. De ce ne-am temut are se devie adevăr. Ne-am mirat mult de curagiul și orbia sufletească a acestor patrioți (?) revoltați, cetind lucrurile aceste negru pe alb în ḑiarele din Szegedin. Însă aceasta încă nu e tot, acum venim la partea aceea a prețiosului document de frățietate maghiară, în carea se face amintire și de noi Românii, în carea ni se periclitează chiar și autonomia bisericească, limba noastră și în parte și naționalitatea, aceste trei odoare sânte, cari ne mai remaseră teafere de rușinoasele calumnii și ilegalități, cari le îndurăm drept mulțămită pentru patriotismul nostru și alipirea noastră sinceră către dinastie.

Dar eată câteva motive din acel act minunat:

„Între alte pedeci cu naționalităților mai puternic a îngreunat progresul maghiarisării acea contro„versă necualificabilă (azon elégé el nem itélhető visszásság) că „statul maghiar a suferit (türte) „sau a și ajutorat (?) înființarea bisericilor naționale.“ Și „mai departe: „prin aceea, că am „sancționat și prin lege intemeerea bisericilor Române „și Sêrbe, nu numai că sûntem „constrînși a abḑice cu durere „de posibilitatea maghirisării (hier liegt der Hund begraben) „concetățenilor nostrii Sêrbi „și Români, dar trebue se per„dem și maghiarii nostrii de „religiunea gr. or.“ (?!)

Așa dară domnilor le pare acum reu de legile aduse de dênșii și sancționate de Majestatea Sa, fiindcă nu mai au lipsă de noi ca Români, fiindcă nu le mai corespund neghioabei politice de aḑi, fiindcă împedecă desnaționalisarea popoarelor nemaghiare?

Eată ce ne face se scriem în fruntea articulului nostru de față „*quo usque tandem*“?

Ni se atacă constituțiunea și autonomia noastră bisericească, sûntem amenințați, că vom perde limba noastră națională din bisericele noastre, — din acest ultim focular de mângăere, unde s'a refugiat de atâtea ori Românul pentru ajutor dela cer în timpuri și împregiurări ca cele de față.

Foile maghiare cântară încă în ḑilele aceste „osana“ frățietății maghiaro-române. Intr'adevăr frumoasă frățietate o să se nască în modul acesta între noi, dacă vor păși frații nostrii tot pe calea de până acum și 'și vor manifesta amorul fratern în modul cum o făcuseră la Deva și altele. Dar durere aḑi nu se află între ei nici un Cicerone, care se înfrunte pe Catilinii îndestulirei și iubirei cetățenesci, nu e cine se îi întrebe „*quo usque tandem*“, — ear dela sermanii de noi se primească vreun sfat bun.... ferească Dumneḑeu.

V. O.

Revista politică.

Sibiiu, în 28 Iulie.

De un șir de ani împăratul Germaniei s'a obicinuit a petrece vreo câte-va septămâni în Austria pentru a'și căuta sănătatea. Nu este mirare, dacă monarchul Germaniei se întâlnesce cu monarchul nostru, care vara petrece în deobște vreo câteva septemâni la Icshl. Impregiurarea că monarchul german a fost în anul acesta însoțit de ambasadorul său dela Viena principele Reusz și mai târḑiu s'a aflat acolo și generalul-mareșal contele Moltke și că acesta cu ocasiunea întrevederei monarchilor la Ischl, va avè să se întâlnească cu ministrul austro-ungaresc de resboiu — unele ḑiare o timbrează de un eveniment politic de mare importanță. „Bohemia“ din Praga, ḑiariu inițiat în cele ce se întâmplă în sferele mai înalte politice, vine și prin o corespondență din Berlin desbracă întâlnirile de cari amintirăm mai sus de ori ce caracter politic. Toate sûnt numai pură întâmplare și tot așa și sosirea regelui Milan.

Foaia oficială din Bosnia publică ordinațiunile care cercumscriu sfera de activitatate a guvernatoriului și a *adlatus*ului civil.

Din Erțegovina nu încetează scirile despre lupte cu bandele, care se mai susțin în apropierea Muntenegrului.

„Morning Post“ din London vrea să scie că guvernul englez a trimis Vineri porței otomane ultimatul, prin care cere dela aceasta, ca numai decât și nemijlocit să declare pe Arabi pașa de rebel și să se înînvoiască la o coorperațiune comună în Egipt, supunênd trupele turcesci comandei engleze. La cas că Poarta nu se supune la cele ce se pretind în ultimat, ambasadorul englez, lord Dufferin, să părăsească numai decât Constantinopolea, declarând că flota engleză este avisată a se opune cu puterea trupelor turcesci destinate a desbarca în Egipt. Poarta a cerut timp de cugetat douedeci-si patru de oare.

Din cele ce ne aduc ḑiarele astăḑi sar' vedè, că Poarta face pe cel cu minte. Năile turcesci încărcate cu trupe, au primit ordin a se îndrepta spre insula Creta, în loc de a merge la Alecsandria și guvernul turcesc au arătat guvernului englez, că înainte de a desbarca trupele turcesci în Egipt, voiesce să negoțieze și să afle un espedient în privința cooperațiunei. Crisa așa dară ar fi delăturată. Englitera, cel puțin de ocamdată, a eșit prin resoluțiunea ei deasupra.

Arabi pașa, se ḑice într'o depeșă privată din Cairo, fu proclamat de garnisoana de acolo de Chediv.

Francia are un ministeriu de coalițiune. Lângă patru ministrii din cabinetul căḑut s'au mai denumit trei gambettisti. Presidiul și esternele sûnt date pe mâna lui Duclerc. În politica esternă ministrul cel nou va observa cea mai rigoroasă pasivitate. Republica, observă o foaie vieneză, a întrat așadară în feriile de vară.

Un corespondent din Bucuresci scrie la „D. Ztg.“ că trupele române se vor întruni la esercițiile cele mari mai întâiu în divisiuni și în urmă într'o concentrare generală. În concentrarea aceasta vor remânè până se va clarifica orizontul politic, sau până se vor pune trupele pe picior de resboiu.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din Valea-Hațegului, *) 22 Iuliu 1882. Dle Redactor! Vin acum în legătură cu scrisoarea mea de alaltăeri a 'ți împărtăși cele întêmplate a doua ḑi, Duminecă în 18 ale curgătoarei.

Era o ḑi dintre cele mai frumoase. Ți se părea că întreaga țeara Hațegului serbează împreună cu bunii ei locuitori. Încă nu se luminase bine de ḑiuă, și întreg orașul Hațeg era în picioare. In sus și în jos, în dreapta și stânga, toate stradele bâjbăiau de oameni, toți îmbrăcați în haine de serbătoare, mulțime de trăsuri alergau cari către gară, cari către oraș. Ți închipuiai că te afli într'un oraș mare. Bisericile, deși era Duminecă și archiereii merseră acolo spre a se ruga lui Dumneḑeu și a binecuvênta poporul, erau mai goale. Pre mine nu me suprinse de loc această împregiurare, pentrucă ḑiua de astăḑi era menită pentru primirea fiitoriului impărat și rege.

Încă înainte de 8 oare de dimineață începură oamenii a se îndrepta către gară. Bărbați din popor și din inteligență, tineri și bătrâni, doamne și domnișoare, cu toții, cari pedestru cari în trăsuri, — după cum puteau, — se grăbiau către gară. Deci mă luai și eu pe drum, ca de timpuriu să ocup un loc bun, de unde se pot privì toate, căci se ḑicea, că numai până la 10 oare e permis a merge la gară, ear după aceea se vor închide drumurile, că să nu se facă prea mare îmbulzeală.

Pela 8 oare sosì un tren separat dela Deva, cu care venì și deputațiunea Românilor din comitatul Hunedoarei. Către 12 oare sosiră și archiereii nostrii îmbrăcați în haine de gală. Nu sciu cum, dar pare că simțiam o mândrie națională în peptul meu, vedênd pe archiereii încungiurați de un cler venerabil și de inteligința română, cari ar fi făcut onoare și celei mai înaintate națiuni, 'mi închipuiam că ne aflăm în anii 1860-1864, când sub conducerea archiereilor nostrii ne eluptarăm o posițiune mai tignită în stat.

La gară fură întêmpinați archiereii de comitele suprem și vice-comitele și conduși la locul destinat pentru asceptarea Alteților Lor.

Cred că e de prisos a'ți mai spune, că gara era împodobită cât se poate de frumos. Steaguri, o mulțime, tot de colorile Ungariei, ba era și unul străin al Belgiului, de sigur din curtuasiă.

Încă trei pătrare de oară mai asceptarăm, în care interval făcuì cunoscință cu mai mulți bărbați de ai nostrii din cler și mireni, — și eată se dă signalul, că trenul separat, care aducea în vagoane de curte pe înalții oaspeți, sosesce. Ușile vagoanelor se deschid, și cel dintêiu, care se ivesce în ușe, este archiducele Rudolf, se dă jos din vagon spriginind de mână pe înalta sa consoartă. „Să trăească“ resună deodată din toate gurile. Comitele suprem George de Pogány binevintă pe Altețele Lor cu o vorbire

*) Întârḑiată din lipsa de spațiu. R.

frumoasă, deşi ceva cam lungă. Archiducele cu înalta sa socie la braţ i rĕspunse cu câteva cuvinte de mulţămire, apoi se adresă cătră D. episcop rom. cat. Lönhard dându-i mâna, după aceea se îndreptà cătră Escelenţia Sa metropolitul gr. or. Miron Romanul, i dădù mâna şi adresă şi dênsului vre-o câteva cuvinte, tot asemenea şi cătră Domnii episcopi Meţian şi Mihályi mai apoi în rênd dădu mâna cu magnaţii ce veniră spre întêmpinare, şi astfel vorbind cu unii şi alţii înainta cătră uşa dela edificiul garei. Sub timpul, cât ţinură presentările, observai pe un oficeriu de marină din suita archiducelui, că şoptesce ceva dlui episcop r. cat. Lönhard, care indată după aceea grăbì iute cătră uşa garei înaintea archiducelui, ca cum ar voì sĕ i ţină calea, şi acolo i presentă pre doi canonici, cari însoţiseră pe dl episcop. După cum am înţeles mai târdiu, acel oficeriu era mareşalul de curte al archiducelui, contra admiralul *Bombelles*. Acesta spuse dlui episcop Lönhard, că episcopii presentându-se archiducelui la gară nu vor mai avea a se presenta şi în castel.

După programul statorit la 2 oare d. a. erau sĕ fie primite corporaţiunile şi deosebitele deputaţiuni de Alteţele Lor în castel. Se porniră dar cu toţii cătră comuna S. Maria. Drumul până în comună era îndesuit de popor, deadreapta şi deastânga drumului erau postaţi călăreţii români, îmbrăcaţi în costumul lor naţional, avênd pe cap căciuli mari de piele de miel, numai peana de curcan le mai lipsea, şi ai fi crędut, că sûnt vestiţii „Curcani“.

Era aproape de 2 oare, şi âncă nu sĕ scia, de vor fi primite corporaţiunile sau nu? Se intreba unul pe altul, ce scie de dispoziţiunile făcute pentru presentări, şi nimenea nu scia da nici o informaţiune. Între cari aseptau vędui pre metropolitul din Sibiiu cu episcopul Aradului şi preoţimea, pre episcopul Lugoşului Mihályi cu clerul seu, pre episcopul r. cat. Lönhard, (se vede, că venise şi dênsul, că doară va fi primit) pre mai mulţi magnaţi, intre cari veteranul baron Iozsika, pre deputaţiunea românilor şi alţii. Toţi intrebau după comitele suprem sau vicecomitele, nici unul nu era de vędut, pare că i înghiţise pâmêntul.

Astteliu era ordinea făcută de marii patrioţi şi conducători ai fericitului comitat Hunedoara; era o confusiune perfectă.

Metropolitul Miron Romanul, vędênd această stare de lucruri, se duse dimpreună, cu episcopul Meţian şi cu preoţimea, ce cu mare greutate mai putuse a se strecura printre amploiaţii comitatului, până în curtea castelului, — direct în castel, spre a se informa despre cele ce se petrec. De abia aici dădu de comitele suprem, care i spuse că archiereii nu se vor mai presenta. Ne mulţămit cu acest rĕspuns, metropolitul se adresă cătră mareşalul de curte, contele Bombelles, care tocmai era present. Acesta încă i spuse că archiereii nu se mai pot presenta, fiind că are ordin, că acele persoane, cari s'au presentat la gară, se nu mai fie admise şi în castel la presentare. Reflectânduise, că la gară s'a presentat numai cu dl episcop al Aradului, ear acum voesce ca archiepiscop şi metropolit sĕ presinte clerul adunat şi sĕ feliciteze pre Alteţele Lor în fruntea preoţimei, — dl conte nu scia alta sĕ rĕspundă, decât că nu se poate. În fine fiind adus în strîmtoare prin esplicările şi observările metropolitului, dl conte se vędu constrâns a concede: că dar bine, clerul se poate presenta, dar nu sub conducerea archiepiscopului şi metropolitului, ci a unui preot, pre care îl va alege clerul, căci Escelenţia Sa metropolitul nu se poate presenta de două ori Alteţelor Lor. Înţelegênd preoţimea de acest afront ne mai pomenit, indignată până în suflet dise: dacă sub conducerea archipăstoriului ei nu este permis a felicita pe înalţii oaspeţi, apoi mai bucuros resignează dela această dorinţă, şi se duce acasă, căci sub conducerea altuia, când archipăstoriul e de faţă, nu voesce a se presenta nicăiri.

Domnii episcopi romano şi grecocatolici audind de cele întêmplate cu clerul ortodocs, nici nu se mai încercară a fi admişi între deputaţiuni, ci se duseră şi ei acasă.

După multă asceptare se făcu cunoscut, că deputaţiunile şi corporaţiunile vor fi primite. La rêndul sĕu se presentà deputaţiunea Românilor. Conducătoriul, Dr. Lazar Petco, începu a bineventa pre Alteţele Lor în limba românească, dar abia dise câte-va cuvinte, şi Alteţa Sa Archiducele îl întrerupse cu cuvintele: *ön nem tud magyarul?* Dta nu sci unguresce? apoi începu a conversa mai cu fie care din deputaţiune, cu unii unguresce, cu alţii în limba germână, după cum adecă scia respectivul. Pre unul audind că vorbesce atât de corect unguresce 'l întrebà Alteţa Sa; *Kegyed iş oláii?* ear' pre un preot tot din deputaţiune, care vorbea foarte bine nemţesce, 'l întrebă: că unde a studiat? şi respundênd, că în Austria de jos, Alteţa Sa a binevoit a se informa despre starea clerului şi a credincioşilor, şi dacă ortodocsii au mănăstiri şi altele.

Ca fulgerul se respândì prin popor scirea, că archiereilor nu le a fost conces a conduce şi presenta Alteţelor Lor clerul, că deputaţiunei Românilor nu i a fost permis a bineventa pre Înalţii oaspeţi în limba română, şi că archiereii n'au fost poftiţi la prând. — „Departe am ajuns, — audiai pre bieţii oameni în indignaţiunea lor dicênd; eri ne-o făcură compatrioţii maghiari cu steagul, astădi ne pregătiră alta şi mai cu vêlvă. Atât de tare a putut supĕra pre dl vicecomite şi pre tovarăşii lui dorinţa şi voinţa noastră, ca sĕ felicităm pre Alteţele Lor noi ca Români în limba română într'un comitat mai numai românesc, încât se pună la cale toate mijloacele pentru de a ne umilì? Dacă chiar şi Jidovilor le-a fost ertat, ca în limba lor — germână — sĕ poată felicita pre Alteţele Lor, apoi numai Românii, în patria lor strămoşască, îngrăşată cu sânge românesc, sĕ n'aibă drept nici înaintea tronului a se folosì de limba lor propriă? Cunoascem noi bine tendenţa domnilor dela comitat, scim ce voiesc, ni o spun ei di de di în foile lor, dar se înşală amar; cu ficţiunile lor nu o vor duce departe; Alteţele Lor se vor convinge, că ţinutul acesta e locuit curat numai de Români.....“ Astfel căutau bieţii oameni a da espresiune amărăciunei lor.

Astădi nu mai este nici un secret, că la început programa festivităţilor de primire era cu totul alta, decum s'a esecutat. Se scia că toate deputaţiunile vor fi primite, că episcopii presenţi vor fi la Alteţele Lor la prând. Cum însĕ se însciinţară Românii din comitat, că vor şi ei prin o deputaţiune a felicita şi a aduce omagiele lor archiducelui moştenitoriu şi înaltei sale consoarte, un orcan de înjurături se ridică în foile maghiare asupra Românilor, şi urmarea fu: schimbarea programei.

Viena, în 4 August 1882 st. n

În corespondenţele noastre din urmă am arĕtat pe scurt causele decadinţei poporului român în Bucovina in privinţa averii fonciare şi punênd întrebarea: „ce face preoţimea bucovineană in mijlocul unei derăpĕnări şi stingeri (naţionale) atât de horibile? am dat rĕspunsul: „ea face funcţiuni liturgice.“ Dând acest respuns, am înţeles, că preoţimea bucovineană, de şi are cultura universitariă, nu face în pastoria sufletească mai mult decât preoţimea necultă din învecinata Românie, care sĕ mărginesce a face ceremoniele bisericesci, fără a trata cestiuni de vieaţă şi a arăta poporului căile la o stare materială mai bună, fără de care e cu neputinţă ori ce propăşire în cultură şi morălisare: Moralisând poporul, trebue deprins la lucru, cruţare şi stăpânire. Dară numai cuvêntul însoţit de faptă are putere. Şi aici avem de înregistrat doue acţiuni luminoase şi le înregistrăm cu toată satisfacţiunea, înţelegem activitatea binefăcătoare a meritosului paroch Simeon Cobilean, carele cu multe grĕutăţi a infiinţat în Gura-Humorului o asociaţiune de avans, prin care i fu cu putinţă a face mult bine şi a scăpa multă proprietate românească de instrăinare, apoi activitatea salutariă a reuniunii scolariă „Dragoşi“ înfiinţată în comuna Voloveţ, de zelosul paroch Constantin Tarangul cu îndoitul scop de a venì în ajutoriu copiilor de scoala sĕrmani, cu vestminte şi utensiile de scoală, apoi de a da imprumuturi de bani mici, cu percente neinsĕmnate în cazuri de mare urginţă, mai ales în cazuri de moarte etc. etc. Acest doi preoţi sûnt adevĕraţi amici ai poporului, ei lucră cu zel neobosit şi bine cuvêntat e numele lor. Avè vor ei următori în căile şi intreprinderile lor? Eată aceasta este ceea ce dorim se fie! Asemene institute sûnt neapĕrat de trebuinţă în toate parochiele şi în toate ţinuturile politice ale frumoasei ţerişoare Bucovina şi ele se pot acum activa uşor, după ce e arĕtată calea de acei doi preoţi prea demni.

Cristurul Secuesc, 25 Iulie. On. Redacţiune. Înaltul Ministeriu reg. ung. de instrucţiune publică au ordinat cursuri supletore de limba mag. şi în anul acesta în mai multe locuri, între care se numĕră şi Cristurul secuesc. Această ordinaţiune — pe lângă instrucţiunea limbei mag. mai are şi alte specialatăţi. Într'unirei învĕţ. din toate unghiurile transilvaniei în urma ordinaţiunei ministeriale au urmat altă întrunire cu mult mai apropiată şi mai solidar încheeată prin angagiamente voluntari, cari sûnt cu mult mai durabile de cât întrunirile impuse.

Astfel de întrunire s'a întêmplat prin constituirea tuturor învĕţătorilor dela cursul de faţă într'o societate ped. didactică. Constituirea au avut loc la 2/14 Iulie 1882 în modul următoriu:

1. Preşedinte — Ioan Dobrean înv. în Braşov, 2. vice-preşedinte G. Ludu capelan şi înv. in Preşmer, 3. notariu I George Moian înv. in Braşov, 4. not II N. T. Popp, inv. dir. în Mărgineni, 5. Membrii în comitet: Coman Hămbăşan, inv. şi director în Rĕşinari, I. Dariu, înv. în Satu-lung, Nicolau Aron inv. în Făgăraş, Iosif Macsimilian înv. în Ghimbav şi Isaia Henteş inv. în Ogna-Sibiiulu.

Cel din urmă demisionând în şedinţa III din 3/15 Iuliu, în locul lui fu ales Basiliu Raţ înv. în Făgăraş. Afară de aceia în şedinţa a III din 3/15 Iuliu se mai aleseră G. Ludu de conducătoriu al chorului vocal şi Simion Secărea de vice conducătoriu, ear' G. Moian de conducătoriu al esercitelor gimnastice şi Emanuil Florea de vice-conducătoriu.

Programul acestei societăţi, votat în şedinţa a III-a din 3/15 Iuliu a. c. este următoriul:

Pentru întrebuinţarea timpului liber întru promovarea şi consolidarea cunoscinţelor ped.-didactice între învĕţători, societatea susmemorată statoresce următoarele dispoziţiuni:

1. Societatea va ţinea două şedinţe pe septĕmână şi anume Lunia şi Vinerea înainte de prând după prelegere.

2. Materia de pertractat în şedinţe va fi din stera ped-didactică şi anume:

a) discursuri s'au disertaţiuni,

b) prelegeri practice din limba maternă şi limba mag. şi,

c) discusiuni relative la cele de sub a) şi b).

3. Obiectul pertractat precum şi membrii, cari vor a ţinè discursuri s'au prelegeri, se vor anunţa în şedinţă.

4. Esercitiile de cântări şi cele de gimnastică se vor ţinè după cum va permite timpul liber în raport ca doi la unul adecă tot două probe de cântări şi una de gimnastică. Ţiua ordinară pentru acestea esercitii va fi cu deosebire Mercurea înainte de prând după prelegere.

5. Societatea va preveghia asupra purtării învĕţătorilor atât în prelegeri cât şi afară de acestea în comitetul sĕu.

6. Fiecare membru e deoblegat a participa regulat la şedinţe.

7. Absenţiile nescusabile se vor supune apreţierii societăţii.

8. Toate actele se vor păstra la preşedintele societăţii dl I. Dobrean.

NB. la timp potrivit se vor face escursiuni cari se vor anunţa la timpul sĕu.

Ioan Dobrean preşed. — *George Moian*, not.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Întreaga jurnalistică maghiară se ocupă de cuprinsul protocoalelor luate asupra cadavrului, despre care se credea că este al Estirei Solymoşi.

Mai însemnată este însĕ decât toate aceste rapoarte, devastarea sinagogei din Tisza-Eszlár, în care s'a luat sângele Estirei Solymosi.

Despre aceasta estragem din Egyetértés următoarele:

„Eşise vestea că locul omorirei Estirei Solymosi, sinagoga din Tisza-Eszlár şi casa hahamului în care fusese fată ascunsă, au devenit pradă furiei poporului.

Mam dus astădi la Tisza-Eszlár. Vestea era esagerată, însĕ ceva adevĕr tot este în ea. Sinagoga în stare vechie şi stricată, asemenea ruinata locuinţă a hahamului ţi face împressie de tot rea. Ploaia şi vêntul au stricat părepii cu desĕvêrşire. Orcanele au stricat coperişul de scânduri de pe sinagogă şi cel de trestie de pe locuinţa hahamului. Ferestile sinagogei sûnt aproape toate sparte.

Prin broasca cheei m'am uiatt în tinda sinagogei. Tot prin această broască a vędut şi Mauriţiu Scharf sângeroasa esecutare a Estirei Solymoşi. De altă dată prin această găurice puteai observa vatra de arină din tindă, pe care, — după cum se vorbesce au pus jidanii pe Estira Solymoşi desbrăcată în pelea goală, cu mânile legate la spate înainte de a-i tăia gâtul; se putea vedea şi masa, pe care a pus sĕrmana fată, când o au spălat şi mai târdiu după-ce i au tăiat gâtul.

Acuma nu puteam vedea nimic.

Fereastra tindei se deschide spre gunoiul de sub treptele, ce duc la locul de rugăciune al femeilor. Curăţindu-mi calea până la fereastră, m'am uitat în tindă. Şi mi s'a deschis înaintea ochilor o priveliste unică în feliul seu, şi pe care nu mi-o puteam esplica. În tindă erau toate cu dosul în sus, amintita masă era aruncată într'un unghiu, cuptoriul oborit, uşa tindei prigonită pre din lăuntru cu tot feliul de mobili, se părea că e baricadată. În vêrful acestora sta patul de scânduri, cu care duc pre mort la mormênt.

Dacă nu aş cunoasce blânda natură a poporului de aici, aş crede că jidanii atacaţi s'au ascuns aici de furia poporului. Cuprins de curiositate am întrat în despărţĕmêntul, unde sĕ roagă

muierile. Ţiţinile le-am aflat stricate şi uşa deschisă Întreaga sinagogă era devastată şi în disordinea cea mai mare. O uşă a sicrîului Thora era ruptă, acoperemêntul de pe sicriu spintecat şi sicriul însuşi gol. Altarul era pustiit cu desĕvêrşire, locurile pentru cărţile de rugăciune, înaintea cărora se închina jidanii stând in picioare, erau rĕsturnate, şi scaunele baricadate unele preste altele.

Pe pământ, printre scaune era plin de cărţi de rugăciune, bucăţi de uşă, corfe rele vechi, oale de fer şi sticlă delă fereştri. Abia priviseiu câteva minute la această privelişte, şi eată că me trezesc la spate cu o jidancă bĕtrână, care între văerări cumplite venia sĕ-şi caute cartea de rugăciune şi ochelarii. Şi tot între văierări 'şi ridicase din gunoiu împrăştia tele foi ale cărţei sale de rugăciune. În galeria, ce servia de loc de rugăciune pentru muieri, foile cărţilor de rugăciune erau presărate cu fasole şi mazăre. Fasolea şi mazĕrea a fost în pod, hahamul Scharf şi-a fost aşezat una-alta, ce biet avea, în pod.

Devastatorîi sinagogei au străbătut şi în pod, şi fiind acolo şi oalele de fer ale lui Scharf, cari au perit, se presupune, ca ei ar fi neşte tâlhari de professie.

Şi apoi podul presintă o privelişte bizară. Tot feliul de gunoiu şi sdranţe e grămădit acolo, vie dovadă, că de ḑeci de ani mână de om n'a mai curăţit pe acolo.

Din spusele bătrânei jidance şi ale poporului adunat se vede, că flăcăii din sat au spart cu petrii ferestile dela sinagogă. Când s'au adunat judanii la rugăciune au aflat toate cu fundul în sus. Cu toate acestea au ţinut acolo oficiul divin. S'au întêmplat însĕ, că în una din ḑile au murit băiatul vĕduvei Stefan Lengyel vecină cu sinagoga. Cumĕtra ei femeia lui Ioan Rácz a cumperat pentru băiat un sicriu şi o cruce. Şi ea trecênd pe lângă sinagogă a întrat se vaḑă locul unde fu ucisă Estira Solymoşi. Băiata dânsei, care ducea crucea, încă au întrat după dênsa. Vĕḑênd jidanii că în sinagoga lor a fost băgată o cruce, neputênd suferî a cea profanare, au ridicat Thora şi sau dus la casa jidanului Mauriţiu Lichtmann din Totfalu şi au ţinut acolo oficiul divin, părăsind cu desĕvêrşire sinagoga profanată. Nici în Sâmbăta trecută n'au mai venit în sinagogă, şi chiar se fie venit, fugeau din ea cu indignaţie, căci nu sciu cine a infipt pe altariul ei o cruce.

„Unii susţin că jidanii înşişi şi-au devastat profanata sinagogă ferestile le ar fi spart piatra, care a sdrobit toate plântele în una din ḑilele sĕptĕmânei trecute.

Despre nevasta lui Stefan Lengyel voi amintî, că dênsa a mărturisit sub jurământ, că pe timpul uciderei Estirei Solymoşi a auḑit strigând după agiutoriu, şi cuvintele: „Nu me lăsa Lele“ înse precând a eşit dênsa afară, nu se mai auḑia nimica, şi astfel nu a sciut de unde vine strigarea.“

Detaiuri vom mai reproduce în numĕrul viitoriu.

Nyiregyháza, 8 August.

Bary a primit cu posta de astăḑi o epistolă, se crede dela un jidan. Epistola recunoasce că pe Estira o au ucis în sinagogă spre scopuri rituale. Descrie special tot lucrul, şi spune că Scharf e ucigătoriul. Citează mai departe şi cuvintele din Talmud, rostite de hahamul Scharf cu acea ocasiune. Spune mai departe că pe Estira o au adormit cu chloroform, ca se nu poată striga; recomândă se nu mai caute cadavrul, căci acela l'au ars încă la începutul învestigaţiei. Şi fiind aceasta principiu de credinţă, nu poate agrava întreaga jidovine, ci numai pe cei ce o profesează, acestia însĕ vor fi eliberaţi, căci cei de o credinţă cu ei trebuie se facă tot posibilul spre eliberarea celor prinşi. Face atent pe Bary se îngrigească căci în timpul cel mai scurt 'şi poate primî absolutoriul cu pecetea neagră.

Epistola a sosit din Peciu.

Varietăţi.

* Alteţele LL. au plecat Marţi la 4 oare după ameaḑi la Viena.

* (Crisa parţială în ministeriul ung.) Ministrul de comunicaţiune Ordody şi secretariul de stat Hieronomi, din acelaşi ministeriu, şi au înaintat demisiunile. „Budap. Corr.“ speră că amêndoi cei numiţi îşi vor retrage demisiunile.

* (Postal). De mâne în colo, adecă din 30 Iulie (11 August n.), cariola postală între Sibiiu şi Rĕşinari comunică în toate ḑilele. (Până acum comunica numai de trei ori pe septĕmână.)

* (Cursul de cai) s'au început alaltăeri la 3 oare d. a. Timpul nu era tocmai plăcut căci un vênt dela nordvest sufla cu statornicie. Soarele nu încomoda, că era ascuns după nuori. Corpul oficierilor şi o mulţime mare de privitori asista cu interes la producţiunile cursorilor.

* (Învitare.) Despărţemêntul cerc. X (Cluj) al „Asociaţiunii transilv. pentru literatura şi cultura poporului rom.“ îşi va ţinea estimp adunarea generală anuală la Borşa în 20 August st. n. la care cu fraţesc respect sûnt învitaţi toţi membrii „Asociaţiunei“ din acest despărţemênt, cum şi preste tot amicii progresului literaturei şi culturei poporului nostru. Tot odată ne permitem, în interesul prosperării acestui aşeḑemênt cultural rom. a le aduce aminte dlor membrii din despărţemêntul nostru datorinţa naţională, deʼaşi rĕspunde bagatela tacsă anuală ori restanţa, trîmiţêndu-o la cassa acestui despărţemênt, ca după 20 August sĕ se poată cu altele împreună espeda la Sibiiu. —

Cluj 6 August st. n. 1882.

Dr. *Gregoriu Silaşi*, direct. despărt. *Basiliu S. Podobă*, act. despărt.

* *(Comunicat)* De şi în §. 23. sub punct. 5 al statutului organ. se prescrie apriat, că concursele pentru ocuparea posturilor: de paroch etc. au a se escrie prin comitetele parochiale după avuta conţelegere cu protopresbiteratul locului, totuşi spre uimirea mea, am cetit în numĕrul ultim al ḑiarului ce'l redactaţi, că comitetul parochial din Oraviţa-mont. a escris cuncurs pentru ocuparea postului de paroch cu călcarea susatinsei prescrieri chiare a legii noastre fundamentale bisericesci, de oare ce eu nu mi-am dat consimţĕmêntul, nici nu m'am învoit la amintita escriere de concurs, făcută preste acestea cu micşorarea dotaţiunei de mai nainte parochiale stabilite prin ordinaţiunea consist. din 3 Maiu a. c. Nr.515 B. şi cu desconsiderarea ordinaţiunei din 3 Maiu a. c. Nr. 481 B.

Deci declarând amintita escriere de concurs pentru postul de paroch în Oraviţa-mont. de nelegală şi prin urmare fără de nici o valoare, de nulă, totodată declin dela mine ori şi care responsabilitate pentru amintita nelegalitate comisă din partea comitetului parochial din Oraviţa-mont., observând, în fine, că şi aceasta faptă cutezătoare o am raportat superiorităţii mele bisericesci, care faţă cu astfeliu de vătămări ale legii positive, negreşit va sci se 'şi împlinească sânta sa daţorinţă.

Ciclova rom. în 22 Iulie 1882 v.

Macsim Popoviciu m. p.
admin. protopresb.

* (Regret). Ni se cere publicarea următoriului regret privitoriu la notiţa din Nr. 74 (Schaabner) după resumarea notiţei, urmează:

Trebue sĕ constatăm, că colegul nostru este foarte simţitor şi circumspect, de astă-dată însĕ simţirea şi circumspecţia d-sale o putea folosî pentru alte scopuri mai salutare. Precând de-o parte esplicarea D-lor studenţi de preste carpaţi dovedesce destul de lămurit, că cele ḑise de colegul din chestie sûnt fără basă, pe atunci de altă parte D-Sa este încompetent a-şi manifesta deosebitul interes ce'l poartă pentru acel congres pe calea sus-numită. —

Ce a voit acest „student român“ prin articolul D-sale? Sciind cum i-a umblat mai astă toamnă, — avênd „teamă“ aşa mare, apoi negreşit că un mijloc mai nepotrivit spre a putea participa la congres, nu putea găsi, decât se atragă pre graţios încă de timpuriu atenţiunea mai marilor nostri.

Acel „student romăr“, cine o fi, binevoiască a lua spre sciinţă, că cei mai mulţi dintre colegii D-Sale, regretăm cu dinadinsul şi nu consimţim cu cele ḑise în articolul susamintit.

tot „un student român“.

* (25,000 ochelari vineţi) a dispus guvernul englez a se trimite soldaţilor englezi cari operează în Egipt.

* (Tempestăţi, ploi, receală. În septĕmânile trecute au bătut peatra în părţile Gilăului, nimicind toată vegetaţiunea. Vênturile orcanice încă au ajutat a sporî pagubele bieţilor muncitori. În Dej a trăsnit pe un proprietariu în casă. La salinele de acolo au mai trăsnit douĕ case cari au şi ars. — Din părţile Dobrei încă cetim despre evenimente elementare stricăcioase. — Pe aici, dar şi în alte părţi ale ţĕrei s'au pornit ploi torenţiale. — De vre-o cinci ḑile receală.

Posta din urmă.

Constantinopole 8 August.

E mai probabil că sultanul va abḑice dela planul seu, de a trimite trupe în Egipt, decât se declare pe Arabi paşa lipsit de scutul legilor, şi prin aceasta se vină în contraḑicere cu tot trecutul seu, cu convicţiunea şi legăturile sale de până acuma. Diplomaţia se silesce a înpĕca pe Englitera şi Poartă prin propuneri mijlocitoare. Proclamaţia se va tace de pe naia, în care se va afla comandantul suprem turcesc, mai întâi însĕ vor provoca pe Arabi paşa la supunere. In cercurile turcesci se nutresce speranţa, că stilisarea proclamaţiunei o va face conferinţa şi după putinţă vor netezi punctul pretins de Anglia.

Londra 8 August.

Said paşa a încunoscinţat conferenţa, că poarta primesce toate condiţiile puterilor colective cu privire la intervenţia turcească, şi a promis lordului Dufferin, că ea va publica proclamaţia, în care Arabi paşa se declară de rebel.

Londra, 8 August.

Trupele egiptene au depus eri pe Tewfik paşa, şi au proclamat pe Arabi de Chediv.

Constantinopole, 8 August.

Se vorbesce în cercurile, cari stau mai aproape de poartă, că guvernatoriul Insulei Creta, Foţiades paşa, a trimis porţei documente, din cari se constată, că consulatele engleze stau în legătură directă cu conducĕtorii irridentiştilor greci din Creta şi Athena, şi că comisari englezi au împărţit considerabile sume de bani spre scopurile acţiunei neamice. Pre cum se susţine, documentele sau aflat la un revoluţionariu grec, pe care l'au împuşcat cu ocasiunea turburărilor din urmă în Heraclim.

Loterie.

Mercuri în 9 August 1882.

Sibiiu: **13 85 32 33 57**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 8 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	120.—	119.90
Renta de aur ung. de 4% . .	88.65	88.50
Renta ung. de hârtie	87.20	87.35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.20	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.40	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	111.—	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.70	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.70	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.—	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99 — 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	120 60	120.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.70	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.10	77.10
Datorie de stat austr. în argint .	77 75	77.50
Renta de aur austriacă	95.80	95.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.60	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	827.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	327.75	327.25
Acţiuni de credit austr. . . .	325 —	321.70
London (pe poliţa de trei luni) .	119.85	120.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.50
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.51	9.51
100 marce nemţesci	58 55	58.65

Nr. 169. 1882. [141] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc la scoala confesională gr. or. din Manăsturul unguresc, în protopresbiteratul Cluşului, sĕ escrie concurs până înclusive la 15 August 1882 st. v.

Petiţiunile se vor substerne subscrisului până la terminul îndicat, — fiind acele instruite conform prescriselor statului organic şi al regulamentului congresual provisoriu din 1878 §-67. În special se cer studii pregătitoare cel puţin 4 clase gimnasiale, talent şi resp. ton frumos de cântat, şi deplina versaţiune în tipicul eclesiastic.

Petenţii spre a putè proba desteritate în cântări şi tipic, sûnt poftiţi a se presenta la faţa locului, pentru a cânta în Sânta biserică în oare care Dumineca sau serbătoare după ce se va publica concursul.

Venitul anual împreunat cu acest oficiu este în bani socotit de cel puţin 300 fl şi anume:

1. din repartiţiune dela popor 200 fl în rate lunari decursive;
2. din cantorale aproape 100 fl;
3. un agru arĕtoriu de 3 jugĕre;
4. un fênaţ de 2 cară de fên;
5. un agru de 8 mirţe sĕmănătură de pere de pământ (crumpene)
6. cuartir liber în pompoasa casă scolară după planul ministeriale edificată.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Cluj, 10 Iulie 1882.

Vasiliu Roşescu m. p.,
ppresb. rom. gr. or.

Nr. 242. [127] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă veteranul paroch Ioan Henteş în parochia de clasa a II-a din Ocna-Sibiiului (biserica din sus) protopresbiteratul Sibiiului, conform incuviinţărei Veneratului Consistoriu ddto 17 Iunie a. c. Nr. 1924, — se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu sus numitul post de capelan sûnt jumĕtate din venitele parochiali esistente.

Concurenţi au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Ocna-Sibiiului în 7 Iulie 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.
Comitetul parochial.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc de clasa a II-a şi a III-a la scoala normală gr. or. din Câmpeni, se deschide Concurs, până la 20 August a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 400 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au de aşi subşterne petiţiunile oficiului protopopesc gr. or. al Câmpenilor în Abrud până la 20 August a. c. instruite conform statutului organic şi a Regulamentului pentru învĕţământ cu următoarele documente autentice

1. că este român de confesiunea gr. orientală.

2. că au absolvat cel puţin patru clase gimnasiale; absoluţii preferiţi.

3. că au absolvat pedagogia, sau teologia într'un institut public şi are esamenul de cualificaţiune prescris de lege.

4. că posede cualificaţiunea recerută de lege, din limba maghiară.

Cămpeni în 18 Iuliu 1882.

Comitetul parochial gr. or. din Câmpeni în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopop adm.

[134] 2—3

Nr. 9 [137] 2—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. orientală din Sĕlişte a devenit vacant un post de învĕţătoriu, împreunat cu un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunari anticipative din fondul scoalei, pentru care post se escrie prin acesta concurs cu terminul până la 15 August a. c. st. v.

Cel ce doresce a ocupa acest post are aşi adresa petiţia înstruită conform „Statutului Organic“ şi concluselor sinodali relativ la scoalele capitali la presidiul acestui comitet parochial până la terminul sus indicat.

Sĕlişte, 10 Iuliu, 1882,

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte;

Comitetul parochial:

Ioan Maxim m. p., **Ioan Popa** m. p.,
not. comit. par.

Nr. 238. [128] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Mohu, ppresbiteratul Sibiiului se escrie concurs până la 8 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariul anual 200 fl. v. a. în rate lunare anticipative.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 4 stângini de lemne din care e a se încălzi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiu până la terminul sus indicat.

Mohu în 20 Iunie 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 187 [126] 3—3

EDICT

Ana născută Cristea, de religiunea gr. or. din comuna Lissa, comitatul Făgăraşului, carea cu necredinţă de 3 ani au părăsit pre legitimul ei bărbat Ioan Sinu tot deacolo fără a se sci locul aflării ei şi de mai trăeşte, deci prin aceasta cu scirea şi încuviinţarea Consistoriului archidiecesan ddto 1 Aprile a. c. Nr. 3321 B. 1881 sĕ provoacă respectiva, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui Edict, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial; căci la din contră şi în absenţa ei se va decide procesul divorţial intentat în contră-i de cătră bărbatul ei.

Făgăraş, 22 Iuniu 1882.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Făgăraşului ca for matrimonial de I instanţă.

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o invenţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 dile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon încl. pemsulul şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61. [144] 1—6

Nr. 2758 1882 civ.

Publicaţiune.

Pentru începerea lucrărilor pregătitoare în afacerea *comasărei* generale a hotarului comunei **Ibişdorf** (Szt. Ivánfalva), precum şi pentru alegerea inginerilor şi pentru preliminarea speselor, pun termin pe ţiua **26 August a. c. la 10 oare** din ţi şi ţilele următoare în comuna **Ibişdorf,** în cancelaria comunală, la care prin publicaţiune învit pre toţi proprietarii înteresaţi pe lângă observarea, că neînfăţişearea unuia sau altuia nu va împedeca lucrările. În numele tribunalului reg. din Elisabetopole în 21 Iulie 1882.

(L. S.) **Kelemen** m. p.,
jude esmis.

[124] 3—3

Pagnba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lângă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 5—12
Deposit de maşine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn ma cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

Sz. 1360—1882 tkvi. [142] 1—1

Árverési-hirdetmény!

A Sz. Sebesi kir. Járásbiróság mint tkvi hatóság részéröl közhirrététetik, hogy a Sz. Sebesi városi közönség mint végrehajtatónak Strugari **Vulk Jakob** mint végrehajtást szenvedö elleni **214 frt** o. é. töke ennek **1882-évi Január hó 1-töl** járó kamatai; **30 frt 46 kr.** eddigi per és régrehajtási; **8 frt 10 krban** megállapitott jelen kérési, valamint a még ezután felmerülendö végrehajtási költségek behajtása végett Strugari Vulk Jakob alperesnek a Strugari 5 ik sz. tjkben A + 1—18 rend 7. 8. 9. 10. 11. 37. 33. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 66. 67. 68. 69/2. 70. 71. 72. 74. 75. 76. 106. 124. 125/1. 127. 150/1. 152. 216/2 231. 246. 248. 257. 272. 275/6. 276/2 321. és 413. hr. Sz. alatti fökvökböl öt illetö s biróilag együtesen 417 frt 74 kra o. é. becsült fele rész jutalékára a kért árverés (az 1881 évi LX t. cz. 147 § értelmében jelen hirdetménynek kibocsátása és az emlitett tjkvben feljegyzése melleltt elrendeltetik. —

A fennt jelölt ingatlanok fele része az **1882-évi oktober hó 11-ik napja d. e, 9 Orakor** mint egyetlen határ idöben Strugáron a községházánál megtartandó nyilvá nos árverésen következö feltételek alatt eladatni fognak, — u. m.

1-ör Kikiáltási ár megnevezett ingatlanok egyenkénti a biróság által megállapitandó becsára, melyek a végrehajtási eljárás 151 §-a értelmében ezen árveréskor megálapitandó becsáron alul is elfognak adatni —

2-ör Arverezni kivánók végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlan illetve az egyes tkvi joszágtestek becsárának 10 % kát bánatpenzül készpénzben a kiküldött kezéhez letenni. —

4-ör Az árverés jogeröre emelkedésével vevö a megvett ingatlan birtokába lép, ennél fogva a megvett ingatlan haszna és terhei öt illetik tartozik vevö a kir. kincstári átruházási illetéket is hordozni.

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivat. orák alatt ezen tkvi hatóságnál valamint a Strugari község elöljáróságnál is megtekinthetök.

A Sz. Sebesi kir. Járásbiróság tkvi hatósága 1882 évi Julius hó 6 án.

Sz. 1362 tkvi 1882. [143] 1—1

Árverési-hirdetmény!

A Sz. Sebesi kir. járásbiro-ág mint telekkönyvi hatóság részéről közhirrététetik, hogy a Sz. Sebesi városi pénztár mint végrehajtatónak Peterfalvi **Ratschär Maria a Mihálye** illetöleg jogutodai végrehajtást szenvedett elleni **165 frt 35 kr. o. e.** töke ennek **1875-évi oktober hó 20-tól jaró 12%** kamatai **29 frt 55 kr.** eddigi per és végrehajtási, **7 frt 60 krban** meg állapitott jellen kérés és még felmerülendö végrehaitási költségeknek behajtása végett Péterfalvi lakos Ratschär Maria a Mihálye végrehajtást szenvedett illetöleg jogutodai Amselm Mihály és neje Katalin-nak a Peterfalvi 148-ik Sz. tjkben A 1+14 rend 16 és 18. rend 240. 241. 787. 1249. 1497. 1591. 2219. 2581. 2582. 2627. 2628. 2864. 2890. 3016. 3193. 3392. 3792. 5265. és 6534/2. hr. Sz. alatti közösfekvökböl alperest illetö öszesen **320 frt 78 kra** o. e. becsült fele rész jutalékára a kért arvéres az 1881-évi LX. tör Cz. 147 ik §-a értelmében jellen hirdétménynek kibocsátása és az emlitett telekkönyvi feljegyzése mellett elrendeltetik.

A fennti ingatlanok fele része az **1882-éviOktober hó 25-ik napján d. e,** **9Orakor** mint egyetlen határidöben Peterfalván a község háznál megtartando nyilvános árveresen következö feltételek alatt eladatni fognak ugy mint:

1. Kikiáltási ár a fennevezett ingatlanok egyenkénti a bíróság által megállapitandó becsár, melyek a vegr. elj. 151. §-a. értelmében ezen árvaréskor a megállapitandó becsáron alul is elfognak adatni. —

2. Árverezni kivánok végrehajtató és képviselöje kivételével tartoznak az ingatlan illetve az egyes tkvi joszágtestek becsárának 10% százalékat bánatpénzül készpénzben a kiküldött kezéhez letenni. —

3. Vevö, köteles a vételárt 6% kamataival két egyenlö részletben, ès pedig az elsö részletet az árverés napjától számitandó 30. a másodikat 60. nap alatt a Gyulafehérvári kir. adó mint letéti hivatalba befizetni, és a nyugtát a bíróságnak bemutatni s. a. t.

Az árverési feltételek többi pontjai a rendes hivatalosorák alatt ezen kir Járásbiróság tkvi hatóságnál valamint a Peterfalvi község házánál megtekinthetök. —

A Sz. Sebesi kir. Járásbiróság tkvi hatósága 1882 Julius 6-án.

---

[145] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă ganţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât orolongele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăţi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceastu lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea!

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încudratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ţi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipseascâ astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **imblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lângă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 14

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88. Sibiiu, Sâmbătă 31 Iulie (12 August) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

România și Maghiarii.

Cetitorii nostrii sciu cât svon au făcut jurnalele unguresci din afirmata înfrățire dela Turnu-Severin. Sciu și apostrofările cu cari am fost noi gratificați, ca unii ce punem pedeci înfrățirei. Asupra acestei teme revine jurnalul din Bucuresci *„Națiunea"* și o tractează cu multă conscienționsitate. Aprețiările jurnalului numit le ținem a fi de mare importanță, de oarece *„Națiunea"* este jurnalul cel mai acreditat în România și manifestează părerile unui grup însemnat de politici și diplomați ai României, dintre cari cu deosebire amintim pe actualul president al camerei române Dumitru Brăteanu, fost în atâtea rênduri ministru al României.

Eată articulul menționat:

Abia a trecut câteva dile dela depărtarea literaților și artiștilor maghiari din România, abia s'a evaporat fumul șampaniei din capetele inferbintate pentru o vecinică frăție între Maghiari și Români; cerneala pe hărtie despre indentitatea intereselor statului unguresc și român încă nu s'a uscat, și eată-ne veniți în posițiune a regreta atecțiunile sincere cu care Românii au primit pe maghiari în sinul lor. Se vede că ospitalitatea Românilor a fost privită ca o primă de încuragiare de către Maghiari, în a apasă și a disprețui cu mai mare zel elementul român de peste Carpați. Cetind cineva toate cele ce se scriu prin diarele maghiare și românesci din Transilvania, în adevĕr trebue sĕ se uimească de cutezanța, cu care elementul domnitor din statul unguresc agită și sentimentele cele mai leale ale poporului român.

Principele moștenitor al monarchiei austro-ungare, Rudolf impreună cu Augusta sa soție Stefania, petrec mai multe dile prin Transilvania și anume în părțile pline de reminiscențe istorice, în valea Hațegului, comitatul Hunedoarei. Scopul venirei lor în Transilvania n'are caracter politic: ei au venit ca sĕ facă vênĕtoare prin aceste locuri romantice.

Era lucru natural, ca cu ocasiunea sosirei viitorilor urmași pe tronul habsburgic sĕ alerge și Românii din toate părțile și sĕ esprime sentimentele lor de fidelitate și iubire cătră familia domnitoare, ceea ce Românii de altfel au dovedit totdeauna nu numai prin vorbe, dar și prin fapte. Cine voesce sĕ se convingă, n'are decât sĕ deschidă istoria măcar numai dela 1848 încoace și sĕ va vedea că poporul român în toate impregiurările, a fost gata a-și sacrifica vieața și averea pentru tron și dinastie.

Și drept resplată pentru aceste intențiuni binevoitoare, ce li se dă Românilor? Disprețul și urgisirea întregului neam românesc. Autoritățile administrative au luat toate mĕsurile spre a turbura liniscea și mângăerea poporului românesc și cu această ocasiune. Steagurile românesci, sau mai bine dis colorile Transilvaniei au fost înlăturate cu desĕvârșire și înlocuite cu cele unguresci; archiereii românii au fost jigniți în demnitatea lor erarchică și desconsiderați, clerului român nu i s'a dat nici măcar o audiență și vorbele de bună sosire din partea delegatului român, nici n'au fost ascultate. Și oare pentru ce toate acestea? Pentru că Maghiarii voiesc cu ori ce preț sĕ înfățișeze Transilvania ca o țeară locuită de Maghiari. Voiesc sĕ împedece de a rĕsuna la urechile fiitoriulu monarch și accentele limbei românesci; acesta sĕ nu poată afla că majoritatea absolută a Românilor din Transilvania este românească.

În chipul acesta cred ei că vor câștiga absoluta încredere a familiei domnitoare, care până acum mai era poate o pedecă în mersul lor șovinist. Maghiarilor nu le-a fost de ajuns administrația unde sûnt deja domni absoluți, și unde nedreptatea față cu popoarele nemaghiare se poate întâlnì pe toate cărările. Nu le-a fost de ajuns legile cele mai nedrepte făcute în favorul exclusiv al rasei maghiare.

Nu! le trebue cartă albă din partea monarchului și totdeodată forța baionetelor pentru toate împregiurările.

Gânditu-sau însĕ politicii maghiari că asemenea încercări expun patria lor celor mai mari pericoli, înstreinând sentimentele naționalităților față cu patria comună? Căci este lucru natural că un popor, care în patria lui este lipsit de toate drepturile și căruia i se impune numai datorii; care este redus la rolul de paria, și căruia nu i se permite nici măcar a saluta în mod sincer, ca popor român, pe fiitorul monarch, sĕ cadă în disperare și sĕ'și caute sprijinul nu în puterea statului, căruia aparțin, ci în afară.

În adevĕr iubirea de sine se vede că a întunecat cu desĕvârșire mintea conducătorilor maghiari, căci ast-fel nu ne putem esplica, cum ei ar putea fi atât de scurți la vedere și sĕ nu cugete, că patria lor încă poate venì odată în pericol mai cu samă în timpul, în care trăim, când atmosfera este plină de electricitate. La cine se vor adresa ei în asemenea împregiurări grele? La aceia pe care dilnic 'i batjocuresc și asupresc? Nu vĕd că în Austro-Ungaria nemulțămirea este generală? Vor sĕ toarne spirt preste foc?

„Pester Lloyd" imputa Italienilor din Triest că acestia s'au absentat într'un mod demonstrativ dela teatrul de gală, când împĕratul Franz Iosif petrecea în mijlocul lor. Ei bine Românii n'au voit sĕ se absenteze, au alergat din toate părțile. Pentru ce n'au fost admiși înaintea principelui moștenitoriu?

Credem că nu mai este lipsă de nici un comentar. Maghiarii sûnt exclusiviști până la estrem și prin exclusivismul lor cred că pot se atragă în sfera lor pe Români și pe celelalte popoarĕ desnaționalisându-le, ca ast-fel sĕ 'și poată apoi mărì forța numerică.

Această ideă învechită pentru timpul în care trăim, este motorul tuturor acțiunilor lor. Apoi dacă este așa fie siguri, că în zadar căută frăția cu Românii din România. Românii dau mâna în mod sincer, cu oamenii sinceri. Până când însĕ Maghiarii vor continua a persecuta pe Românii din Transilvania și din Ungaria, ori-ce legătură de amiciție între Români și Maghiari este imposibilă. Guvernele pot întreține între ele legături amicale, dar acestea sûnt trecătoare, căci adevĕrata sancțiune o poate da amiciției numai poporul, și poporul român din România nu poate sĕ-și închidă urechile la plângerile necontenite ce vin de peste Carpați.

Revista politică.

Sibiiu, în 28 Iulie.

Întâlnirea monarchilor Germaniei și Austro-Ungariii la Ischl a avut loc în 9 August. Telegrame lungi împărtășesc multe amenunte despre visite, prânduri, teatruri și alte de feliul acesta. Diplomatic nu transpiră nimica din toate aceste. Lumea însĕ nu poate sĕ creadă că întâlnirile nu au și scopuri politice.

Scirea cea mai curioasă, ce ni au putut aduce diarele este, că Poarta otomană după multe codiri în sfĕrșit tot s'a învoit a declara pe Arabi pașa rebel.

Declararea lui Arabi rebel este un punct in actul care Englitera l-a propus Turciei sĕ'l subscrie și care în mod eufemistic se numesce convențiune militară. După convențiune, trupele turcesci nu pot se între în Egipt mai mult de jumĕtate ca cele engleze și au sĕ ese din Egipt când vor voì Englezii. Se va vedè acum dacă Arabi se va pleca înaintea afuriseniei califului, dictată de Englezi și 'și va căuta mântuirea în esil, s'au se va lupta până la ultima picătură de sânge în contra Englezilor și Turcilor.

Dela Bucuresci se telegrafează că toți ministrii și-au dat demisiunile în mânile lui Brătianu.

FOIȚA.

Statua lui Stefan cel Mare.

Deosebite apreției a mai multor diare englese și francese asupra statuei lui Stefan cel Mare, espusă la salon în Paris în anul 1882.

„Galignanis Messenger" din Londra 18 Maiu 1882. — Articlu nesubscris.

Statua călare de bronz, esecutată de dl Fremiet, a lui Stefan cel Mare, domnul Moldovei, care este un obiect însemnat în statuarie, este resultatul unei subscripțiuni publice, organisată în România, și va fi presentată orașului Iași. Este o lucrare de maestru și Românii nu vor avea nici un motiv de a regreta încrederea ce s'au pus într'un sculptor frances.

„Progresul liberal" din 23 Iunie. — Art. semnat Merel Fouguier.

Mĕ grăbesc de a ajunge la operile compatrioților vostri, ceea ce mĕ face de a fi silit a trata cu ușurință, și cita în treacăt, fără a mĕ oprì la frumoasa statuă călare a dlui Fremiet, care representă pe Stefan cel Mare domn al Moldovei.

„Le Gaulois", 1 Iul. 1882. — Art. semnat Fourcaud.

Dl Em. Fremiet. — *Stefan cel Mare*, domn al Moldovei, statua călare de bronz, pentru orașul Iași (România) În totdeauna am privit pe statuarul *Ioanei D'Arc* și a omului din veacul de peatră ca pe un maestru, și consider noua sa operă de magistrală. — Domnul Moldovei e călare, cu mâna dreaptă întinsă, cu coroana pe cap, cu mantaua de cacom pusă pe avutul seu costum de magnet, solid pe șea, de o naturală și sobră maiestate. — Calul sĕu 'i dă o nobilă înfățișare, călcând în picioare lauri. Grupul e de o construcțiune admirabilă, de o privire serioasă și monumentală, nu se poate mai convenabilă pentru perspectiva unei piețe publice.

„Revista critică", 25 Iunie. — Art semnat Einzed.

Printre artistii contimporani, dl Fremiet ocupă unul din cele âncâiu locuri, cu drept dobândit prin opere considerabile și foarte renumite; e un artist care are vederi mari și nu se dă îndărăt înaintea vastelor propuneri. Statua sa călare *Stefan cel Mare*, Domn al Moldovei, impune prin marea sa înfățișare și frumoasa armonie a proporțiunilor.

„Europa artistă", 25 Iun. — Art. semnat Nelesgne.

Printre operile importante ale salonului sĕ citĕm pe prea frumoasa și pe prea buna statuă călare de bronz a dlui Fremiet, representând pe Stefan cel Mare, domn al Moldovei.

„Revista ambelor lumi", *(Revue des deux mondes)* 1 Iulie 1882. — Art. semnat Eugène Guillaume.

Se dice că astădi sûntem darnici de statui onorifice, însĕ se poate contesta oare, că aceea a lui *Guillaume Budée*, că aceea a lui *Rabelais*, care de asemenea figurează la espositiune, nu achită în deosebite grade o datorie publică? Grecii se arĕtau întru aceasta cu mult mai liberali decât sûntem noi inșine. — Atleții victorioși vedeau imaginile lor ridicânduse incintele sacre, amestecate cu acelea a le poeților, ale legiuitorilor, ale eroilor. Sculptura păstra la toate gradele apoteosa. — Cât despre noi, n'am ajuns încă până acum la punctul acesta. Dar oameni, cari au contribuit la progresul omenirei, cari au onorato prin talentele și prin virtuțile lor, cari au ilustrat'o prin geniul lor, acei ce au glorificat țeara lor, s'au acei ce s'au glorificat ei înșiși prin actele lor, aceia merită de a'și vedea asigurată o onoare durabilă.

Trebue sĕ le statornicim trăsăturile, însemnâd caracterul, și sĕ le dăm vieața nealterabilă, din care trăesc operile de artă. — Într'o di imaginile lor vor fi poate sdrobite, dar le vor rădica din nou. Prin instinct, rasa noastră este idolatră și, cu tot scepticismul, secolul nostru va păstra și va desvolta încă cultul oamenilor mari. Și eată ne în presența unui monument rădicat unui resbelnic și unui politic de geniu, de admirațiunea și de recunoscința țĕrii sale. O subscripțiune națională a fost deschisă în România pentru a se rădica o statue

Cuvêntarea deputatului din senatul imperial Br. Walterskirchen.

În introducerea vorbirei sale reflectă oratorul la referințele de până acuma din parlament, cari au provocat formarea unei noue partide.

Astădi nu mai avem de făcut cu o programă tactică a unui club parlamentar — dise oratorul, — ci cu programa unei partide din popor, și afirmarea, că una s'au alta nu se poate esecuta, nu este escepție, la care ne-am putea oprì. Păsirea noastră intenționează chiar aceea, că ce nu se esecută astădi, sĕ se poată esecuta. Când începură jurnalele a face amintire despre o nouă partidă, care se va înființa sub numirea partida poporului german, și programa acestei partide se desbătea de cătră jurnalele amice ei, credeam că jurnalele, cari mai înainte călăriau pe principiele cuprinse în programa partidei noastre, se vor bucura vĕdĕnd, că o mare parte a populației, începe a se împretinì cu acele principii. Va presupune cineva, că principiile nu devin rele, îndată ce o mare parte din popor le acceptează. (Bravo!) M'am uimit însĕ când în loc de a fi spriginiți, am întêmpinat critică și inimiciție. Ceea ce voesce partida poporului german, consună aproape întru toate cu programa pe basa căruia fură aleși deputații liberali din Stiria, și nu stă în nici o contrădicere cu programa subscrisă la încheerea sesiunei trecute de 112 deputați ai parlamentului, cari s'au declarat serbătoresce a'l și susținea, fie ca alegĕtori, fie ca deputați realeși (S'audim!) Se înțelege de sine, că după trecerea alegerilor programa, s'a dechiarat de consumat. (Bravo!) Eu am urmărit cu atențiune tot ce s'a scris despre partida poporului german, și n'am aflat nici o obiecție de „Doamne ajută“ în contra noastră, mai mult am aflat vorbindu se despre lucruri, cari nu erau nici în rênduri, nici printre rênduri, ci erau atacuri asupra persoanelor, cari au îndrăsnit a dubita în infalibilitatea partidei constituționale. Asupra reformei electorale, pentru care se va lupta partida noastră, nu s'a scris nici un cuvênt, s'au aruncat însĕ trăsnete și fulgere asupra federalismului, pre care, cu scirea mea cel puțin, nime nu'l doresce. Nu s'a dis nici un cuvênt asupra folosului, ce ar resulta din regularea teritoriului limbei germâne, și a drepturilor naționale, s'au aruncat însĕ baterii de calibrul cel mai mare asupra închipuitei trădări a germanilor proiectate de noi, cari voim se înfrățim pe germânii cu bohemii și polonii. (Bravo! bravo!). Pentru ce e tradare a repara o întrelăsare, și a asigura valoarea limbei germâne în Austria; pentru ce e tradare a esecuta prin lege principiul depus de însăși partida constituțională în articlul 19., care dintr'altele lasă mână liberă fie cărui guvern de a face ce el voesce, eu din partemi nu o sciu, poate nici Dvoastră nu o sciți, și nu o sciu doară nici jurnalistii, cari o afirmă aceasta. (Ilaritate.) E posibil că ei cugetă la casuri precedente, când din interese materiale s'a fost format o asemenea alianță, despre care e consult a tăcea, când ne aruncă în față tradare.

De oare ce înse vechia partidă constituțională cum a fost ea și âncă este, vrea se rĕmână pe de asupra, nu se mai poată întreprinde nimica și ca se ne poată lua lucrurile altă direcție, a fost de lipsă, ca partida noastră se fie înnegrită încât numai se poate. Și deoare-ce contra principiilor noastre nu puteau face nici o escepție, fără de a-și perde vada înaintea popoporului, au ignorat programul obiectiv și sau silit a atrage atenția publicului în altă direcțiune (Adevĕr, așa este!) Urmând însĕ adevĕratei noastre convingeri, trebue se dicem, că astfeliu de oameni sau nu vorbesc adevĕrul, sau sùnt oamenii momentului, cari nu se pot considera de oameni serioși. Și deoarece noi încă nu ne-am dechiarat, fiecare din noi se poate alătura la categoria, care i mai convine. N'ar fi fără înteres a căuta, cării categorii aparțin organele publice cari mai înainte susțineau acestea? Spre onorul jurnalisticei austriace, eu presupun, că jurnalisticii vostrii se țin de categoria din urmă, sùnt oamenii momentului și eu până acuma n'am observat nici un raport intern între jurnalistica austriacă și esaltații entusiastici. Se mai vorbia de plebe, care se grupează pe lângă programa noastră.

Părerile despre punctul unde înceată plebea și începe a fi omul, sùnt împărțite până acuma. Esistă plebe și în ce privesce mintea sănătoasă a cărei membrii se află în toate păturile societății, ea însĕ nu se inspiră de principii idealistice. Și a documenta, că asemenea plebe aderează la principiile noastre, este tot atât de greu, ca și documentarea, că astădi trăim în o recĕală de toamnă.

Ideea de împăcare de sine numai nu este de ajuns, pe cât timp câmpul de luptă este fără margini, precum e între împregiurările de astădi în parlamentul nostru și atârnă numai dela voința ministrului, care naționalitate se fie protegiată. Și nu ajută nimic, nici încercarea de a împăca controversele dreptului de stat. Este neapĕrată trebuință sĕ aducem în consonanță constituția cu principiile libertății și prin determinarea sferei de libertate a tuturora, se asigurăm libertatea singuraticilor naționalități.

Ar fi lucru chimeric, ca pe când representăm interesele naționalilor germâni și visăm despre ele, se credem că ne vor ajuta la aceasta elementele liberale ale naționalităților. Dacă voim se germanisăm Austria cu forța, și credem că aceasta e astădi cu putință, starea cea mai naturală e lupta, deoarece unul poate se câștige numai, ceea ce perde celalalt. Ar fi ostenicios a scruta, fost'a oare vre-o vreme, când monarchiei absolute i ar fi succes se straformeze Austria într'un stat curat național.

Astădi numai nebunii o mai încearcă. (Și ungurii la noi. N. Tr.) O possibilitate totuși ne mai remâne, se ne păstrăm posiția, ce avem de present. Și aceasta o putem face fără se venim în luptă cu slavii, dacă ei nu voesc sĕ ne slaviseze, căci atunci nici o naționalitate n'are se vină în conflict cu celelalte. Și apoi nu este nici o vătămare și pagubă pentru naționalități, dacă va fi limba germână generalul mijloc de înțelegere. Nu esistă limbă austriacă, și italienii, bohemii sùnt mai bucuroși cu limba germână, ca limbă de stat, decât cum ar fi d. e. când polona ar fi limbă de stat; de asemenea polonii și rutenii mai ușor se împacă cu limba germână decât cu cea bohemă. (Aplause vii). Prin lupta de până acum dintre naționalități nu se periclitează numai constituționalismul, mai este ceva încă în joc, ceea ce mi se pare cu atât mai important pentru viitoriul poporului, cu cât fără acest ceva constituționalismul rĕmâne literă moartă, prin el înse ajunge poporul la conscința responsabilității sale, de a se folosì de libertate și a evita abusurile. Și acest ceva este Autonomia organismelor mai inferioare ale statului. Cu privire la reforma noastră electorală, ni s'a dis, că silințele noastre de a delătura după grupe, nu sùnt de ajuns, și că ea e numai frase liberale. Spre a susținè sistemul electoral actual s'au provocat mulți la chemarea representanților marilor proprietari, cari ar fi se formeze o grupă mijlocitoare între naționalitățile învrăsbite. Noi însĕ vedem că representanții acestei curie, dacă nu sùnt germâni, cu privire la cele naționale sùnt una cu connaționalii lor.

(Va urma)

Monumente istorice.

Sub acest titlu cetim în diarul „Timpul“ următoarele:

După ce Stefan Vodă a bătut pe Lobodă și Nalivaico, hatmani căzăcești ce năvălise în țeară, după isbândă s'au întors Stefan Vodă și „au descălecat în târgul Iașii“ și în lauda lui Dumnedeu au început o didire „Biserica Sf. Nicolae 1)“, biserica în care se ungeau domnii Moldovei la suirea lor pe tron. Acest însemnat monument istoric, de care sùnt legate atâtea amintiri istorice, astădi este aproape o ruină, căci mare e nepăsarea noastră, pentru lucrurile istorice. Iașul fosta capitală a moldovei e un oraș eminamente istoric; la fiecare pas întâlnesci ceva care sĕ amintească gloria străbună, dar toate aceste amintiri se perd încetul cu încetul, negrijindu-se de ele nici guvernul, nici comuna, nici soțietățile particulare. Ar fi bine ca această negligență sĕ se oprească aici, și sĕ nu ne pară rĕu că ne-am luat seama prea târdiu. Ni se va spune poate, că guvernul se ocupă cu întreținerea monumentelor istorice, că a pus sĕ se repare monăstirea Trei-Ierarchi, pentru care va chieltuì trei sute mii de lei. Dar cât s'a chieltuit cu repararea monăstirei dela Curtea de Argeș? E șciut de toată lumea, că s'a chieltuit peste un milion, și ar trebuì sĕ fim justi, sĕ se chieltuiască și pentru partea de dincoace de milcov tot atât cât se chieltuesce pentru cea de dincolo. Avem nu numai în Iași, ci în toată Moldova, atâtea monumente, de cari sùnt legate suveniri scumpe gloriei noastre! Ne vom mărginì a cita numai câteva din ele. Așa e cetatea Neamțului, martoră a multor fapte eroice, care nu mai e de cât o ruină. Mănăstirea Bistrița, unde d. Dim. Sturza a găsit un manuscript de cea mai mare importanță istorică, pe care l'a adus la Bucuresci; Monăstirea Sĕcu și multe altele, cari reclamă o reparațiune imediată, căci toate au ajuns a nu mai fi de cât nesce ruine.

Ni se spune că acum, cu ocasiunea reparărei Palatului, piatra istorică pusă la 1805 cu marca moldovei, nu se va aședa la locul ei. Rĕu și fără cale ar fi luată această dispositie, căci nu trebue sĕ dăm cu buretele uitărei peste urmele istorice. În Bucuresci am vĕdut pe teatru, pe Universitate, pe case particulare, ba chiar și pe cișmelile primăriei vulturul Munteniei. Aceasta dovedesce, că poporul Bucureștean are tărie în istoria trecută, ține la tradițiunile sale, și asta nu-i poate face de cât onoare. Dar asta o putem observa nu numai în Bucuresci, ci și în alte țĕri streine. Sĕ luăm spre esemplu Italia: visitând cine-va orașele Italiei, vede că fiecare oraș își păstrează cu sfințenie reminiscențele sale istorice, fără ca vre un

1) Pag. 173 Cronice Române Tom. 1. —1872.

---

călare ilustrului domn al Modovei, Stefan, care în al XV secol apără cu vitejie pe poporul sĕu în contra Turcilor și a celor alte națiuni vecine. Esecutarea unei asemenea lucrări nu putea sĕ fie pusă în mai bune mâni de cât în acelea ale d-lui Femiet.

Eminentul artist, cu totul plin de istoria glorioasă a eroului seu, a compus statua sea, consultând și puind de acord numeroase documonte: se poate dice că imaginea ce el a tras din acestea, are un caracter autentic. El a ținut cu deosebire samă de cronicile Moldevei, a Vornicului Urechie și de corespondența medicului venețian Muriano, — El a cunoscut portretul care este la monastirea Putna. Stefan este representat în unul din acele momente, în care după o campanie întră victorios în capitala sea Suceava. El are coroană pe cap. Își întinde peste poporul sĕu sceptrul în formă de măciucă de arme. Costumul ce el poartă este tunica și hlomeada bisantină, în usanță atuncea pentru ceremonii. O îmbrăcăminte de zale care apare la genuchi amintesce pe resbelnicu. Tot personagiul respiră puterea și sănătatea. Unitatea operei este complectă: cavalerul și calul sĕu trăesc și se mișcă în acelaș moment. Sub toate privirile, composițiunea sea armonisează cu o mare acurateță. Această statuă triumfală, trebue sĕ fie rădicată la Iași pe un loc înalt. De departe se va înțelege destul și se va saluta maestatea. De departe, fie care om din România va recunoasce pe Stefan cel bun, mare și sânt.

„Dicționarul Veron“ 1882 — Art. semnat Ch. Veron.

Fremiet (Emanuel). „Stefan cel mare“ d. al Moldovei. „Statuă călare de bronz“, moderând pasul cadențat al calului sĕu, tiind frîul cu mâna stângă întinde cu dreapta sceptrul sĕu în formă de măciucă cu cuie ascuțite. Domnul ridică cu mândrie nobilul sĕu cap încoronat cu un cerc ornat cu mici cruci. Acest cap cu barba în furculiți, are de sigur înfățișarea regească. O mantă cu cacom acopere umerii sei și tunica încrustată cu găitane (brandeburguri) sub pulpana căria se arată zalele, care se termină mai aproape de genunchi. Spada spânzurată la coasta stângă și se pogoară pe ciobota moale și blănită. Calul superb, merge bine cadențat, și capul sĕu nobil pare mândru de a purta pe suveranul Moldaviei. Sĕ felecitam sincer pe domnul Fremiet de înfățișarea regească a acestei superbe statue călare.

„Camei artiste 24 Iunie 1882 — Art semnat Felin Iahier,

Termin lucrările de bronz prin marea statue călare a lui Stefan cel mare domnul Moldaviei, pe care dl. Fremiet a construit-o cu abilitate sea obicinultă.

„Parisul modern“ 20 Iunie. Art. semnat Palette.

Sùnt și alte bune statue la salon, între acestea este colosalul grupă de bronz de Fremiet, Stefan cel mare, domnul Moldaviei.

„Parnasul“ 15 Iunie 1882. Art. semnat Miles.

D. Fremiet a făcut o mare operă in statua călare a lui Stefan cel mare domnul Moldaviei. Acest monument este de un mare efect și isbânda sea este foarte legitimă.

„Mica presă“ 21 Iunie. Art. semnat Georges Vicaire.

Statua călare a d-lui Fremiet (bronz) a lui Stefan cel mare, atrage cu osebire privirile. Calul are o înfățișare în adever superbă. Cât privesce pe Stefan cel mare el stă cu mândrie aședat pe calul sĕu. Laudă talentului d-lui Fremiet nu mai este de făcut. Citând opera sea este a dice, că ea conține toate calitățile care aparține acestui eminent statuar.

Dl. Fremiet espune de asemenea un bust de marmură a lui Carol V-lea bine sculptat și de o esecuțiune foarte fină.

„Ecoul Nordului“ 17 Iunie 1882 Art. semnat Etienne Durand.

Îmi place mai bine domnul Moldaviei Stefan cel mare, esecutat de d Fremiet după o subscripțiune naționale.

„Seara“ 20 Maiu Art. semnat Gustave Goetschy.

(Va urma.)

italian sĕ se gândească că aceasta ar fi un semn de discordie. Pentru aceasta cerem şi noi cu insistenţă, ca sub marca ţĕrei, de care ce nu se mai poate pune unde a fost, sĕ se pue şi marcaMoldovei „ca un ce istoric“.

Fiind că vorbirăm de palat, credem că e locul a da aici o notiţă istorică. La 1738 Jean-Bell d'Antermony, voiajând la Petersburg şi în Asia, a trecut pe la noi, şi iată ce spune de fosta capitală a Moldovei: „Oraşul Iaşi, situat într'o vastă vale, pe micul părău Bahluiu, consistă în 2 sau 3 mii case cele mai multe în lemn. Locuitorii profesează ritul grecesc, şi „palatul principelui este o veche ḑidire“ *a la gothtique,* construit din petri şi cărămiḑi, samănă cu un vechiu castel fortificat şi gândesc că a fost ḑidit înadins astfel, căci această ţeară a fost în toţi timpii expusă la năvălirile barbarilor. „Călĕtorul a vĕḑut el singur Palatul, căci mai departe ne spune: „la 4 Ianuare am fost condus la palatul principelui, ce se numesce Hospodar de Moldova şi ia titlu de „Alteţă Serenissmă.“

Ar fi bine ca primăria, pentru înfrumseţarea oraşului, se facă în dosul palatului, o grădină după cum se ḑice că a fost din vechime, dar ar trebuì ca, făcênd grădina sĕ păstreḑe ḑidurile din dosul Palatului cari sunt remăşiţele vechilor ḑidiri, şi cari ar fi păcat sĕ fie distruse.

Varietăţi.

* (Alteţele Lor.) principele şi principesa de coroană au cercetat Vineri în 23 Iulie a. c. oraşul Haţeg, umblând pre mai multe strade cu trăsura deschisă.

* (Postal.) Direcţiunea postelor din Sibiiu publică concurs pentru postul de măestru postal în comuna Saromberc, comitatul Mureş-Turda.

Cauţiunea 100 fl.

Salariu 150 fl. 40 fl pauşal de cancelarie şi 2058 fl., pauşal pentru transport.

Petiţiunile sûnt a se adresa în timp de trei sĕptĕmâni direcţiunei de poste în Sibiiu.

* (Postal.) Direcţiunea postelor din Sibiiu publică concurs pentru oficiali de postă la staţiunea Imecifaleu (Imecsfalva) şi Zabola în comitatul Treiscaunelor cauţiune 100 fl.

Salariu 150 fl. în 40 fl. pauşal de cancelarie Petiţiunile sûnt a se adresa în 3 sĕptĕmâni la direcţia poştelor în Sibiiu.

* (O visită interesantă.) Plenipotenţiatul militar al Italiei la curtea c. r. din Viena, *Conte* Lanza, colonel în statul major italian, petrece de două ḑile în Sibiiu. Precum auḑim va călĕtorì vre'o câteva sĕptĕmâni prin Transilvania.

* (Sa surpat) podul erariului dela Regin. Comunicaţiunea preste Mureş este aşa dară dacă nu de tot întreruptă, împreunată cu greutăţi.

* (Cu privire la remăşagul) despre care luarăm o notiţă scurtă de altădată, primim următoarea informaţiune:

Cristurul secuesc, 24 Iulie. Un trist incident din 19/31 Iulie a. c. a pus în ferbere tot Cristurul. Incidentul este repentină trecere din viaţă a unui învetĕtor cu numele Ioan Neagu de rel. gr. or. din St. Petru (lângă Braşov), născut în Ghimbav; ear causa acestui incident — unui rĕmăşag al defunctului cu alt învĕţător din Almaşul deşert — Moişa-Poca (pe Câmpie) cu numele Dumitru Pop de rel. gr. catolică.

Rĕposatul, fost învĕţătoriu în Breţcu, Măeruş, Borosneul mic, mai pe urmă în St. Petru, arăta la anumite ocasiuni a fi în nemulţămire cu soartea — poate că şi împregiurările famîliari încă au avut influenţă asupra sa, — căci era totdeauna iritat. Duminecă 18/30 Iulie seara la cină se rĕmăşiră reposatul cu D. P. astfeliu că, dacă va consuma Neagu o fărfurie de lapte amestecat cu două linguri de ardeiu măcinat, D. Pop va avè a plătì un premiu de 10 cr. (ḑece cr.); Neagu a câştigat premiul.

A doua ḑi la prând, Neagu mândru de victoria din seara precedentă, se rĕmăşì eară a consuma Neagu de 5 cr. (cinci cr.) ardeiu măcinat într'o fărfurie de supă şi a bè în decurs de două oare 1 litră de vinars. Toate cheltuelile le poartă D. Pop, la din contră Neagu. Îndată a adus ardeiu în două hârtii, dintre cari una cuprindea de 2 cr. ear cealaltă de 3 cr., D. Pop turnă în supă numai cantitatea cea mai mare, care costa 3 cr., căci i s'a părut prea mare toată cantitatea ardeiului cumpĕrat. Neagu o amestecă şi începe a mânca supa îngroşată binişor cu făină de ardeiu. Îndată s'a putut vedea apoi efectul ardeiului, căci după consumarea câtor-va linguri, supa numai mergea pe înghiţitoare, ci se întorcea înapoi pe nas: ceea ce a îngroḑit pe cei de faţă atât de tare, încât acestia au voit ai lua cu puterea fărfuria de dinainte, de carece pe cale sfătuitoare nu isbutiseră a'l abate dela esecutarea rĕmăşagului dar fără succes. N. isprăvì prândul precum şi litra de rachiu, nu însĕ în decurs de două oare, precum cereau condiţiunile rĕmăşagului, ci într'o jumĕtate de oară. E de observat, că din litră lipseau doi deci. N. pleacă apoi acasă la oara 1½ după prând ḑicênd că a păcălit pentru a doua oară pe D. Pop. Ajungênd acasă s'a pus sĕ se odihnească. Colegii cu cari locuia el, mergênd dela prelegeri acasă la 4 oare după ameaḑi îl aflară dormind şi gemênd; alergară deci după medic, carele n'a putut isbutì al face se mai înghiţă nimica. faţa lui s'a învineţit, apoi s'a înegrit şi la oarele 7½ seara a încetat din viaţă.

Organele politice ş'au făcut datoria. Amêndoi medicii din loc, împreună cu pretorele şi celelalte persoane ofi cioase, au început cercetările, mai întâi în casă unde sĕ afla mortul apoi în cancelaria pretorială. D. Pop a părăsit Cristurul pe nesimţite îndată ce şi-a dat fasiunea. — Atât despre casul morţii.

Înmormêntarea a avut loc Mercuri în 21 Iuliu (2 August) a. c. la 2 oare după prând.

Marţi dimineaţa s'a depeşat părinţilor defunctului, — căci soţia lui nu era în st. Petru ci fugită de bărbat la părinţii ei în Stupini. Tot Marţi (20/7 st. v.) s'a depeşat şi oficiului protopresbiteral în Sighişoara pentru a dispune înmormêntarea. Cu cea mai mare satisfacţiune trebue se mărturisim că zelul părintelui administrator protopresbiteral Demetriu Moldovan ne-a pus în uimire, căci la 5 oare după telegrafare a şi apărut aici într'un mers foarte forţal ca sĕ se informeze mai de aproape despre starea lucrului şi pentru luarea dispositiunilor celor mai corespunḑĕtoare ulterioare.

Între învĕţători s'au împărţit mai multe roluri relativ la îngrijirile pentru înmormêntare; aşa d. e. s'a ales comisiune pentru procurarea celor de lipsă pentru înmormêntare, precum şi pentru esc perarea dreptului de înmormêntare în vre unul din cimiteriile din loc, altă comisie pentru priveghiat, condusă de părintele capelau G. Ludu, din Presmer, alta pentru ducerea mortului la groapă. Mercuri dimineaţa când toate lucrurile erau bineîntogmite; sosesc şi părinţii, soţia şi sora reposatului. Tristă privelişte aveau a întimpina vederile lor, aflându-sĕ în casa, ce adăpostea rămăşiţele peritoare ale fostului „luminător şi crescător„ a fragedei generaţiuniuni omenesci!

La 2 oare după ameaḑi părintele administrator protopresbiteral D. D. Moldovan sĕ află aici încungiurat de demnii sĕi subalterni: părintele Atănasie Oniţ din Galonfalău, N. Doctor din Haşfalĕu şi Zacharie Ganea din Ferihaz, asemenea puntualitate şi nobil interes au arĕtat şi cu ocasiunea înmormêntării grătuite a părintelui Moise Tolan din Bodogaia în 1 Iul. v. a. c. Precis la 3 d. a. s'a început celebrarea funebrală de ss. Lor D. D. sus memoraţi însoţiţi fiind şi de părintele diacon Simion Secărea, învĕţător în Rĕşinari; respunsurile rituale bisericesci le intona chorului compus dintre învĕţători şi condus de D. G. Ludu. La oarele 3¾ sĕ ridică cosciugul de 6 învĕţători îndreptându-sĕ spre cimiteriul bisericei reformate din loc; în frunte o cruce neagră purtată de un învĕţător apoi choriştii în rênd câte patru, în urma cărora mergeau 4 inşi cu câte un sfêşnic în mână, apoi cele 5 persoane bisericeşci ornate cu odoare bisericesci, înderet urmă sicriul apoi un conduct de câte doi compus de învĕţătorii români, sasi şi în fine D. D. profesori ai cursului de limba maghiară şi un numĕros public de aici. Colegii sasi dela acest curs încă au întonat două cântări chorale funebrale, una în curte la plecare, alta la mormênt după încheierea serviţiului funebral.

* (Patru victime ale unei lupoaice furioase.) Un fapt ne mai auḑit in toiul verei, sa întêmplat luni noaptea, la 12 spre 13 Iuliu, ḑice „Paloda“

Eată faptul întêmplat după cum ni se comunică de un martor ocular.

În cotuna Docănească, ce aparţine comunei Vindereii din plasa Tĕrg, jud. Tutova, in noaptea de 12 spre 13 a. c. o lupoaică de o mărime estraordinară; năvălind în sat spre a-şi căuta prada, fu gonită de câni şi se facu alarmă un locuitor se desceptă din som de alarmă făcută şi vĕḑênd lupoaica venind spre dânsul incepu a huidui; ea însĕ se repede asupra locuitorului îi sare drept în faţă şi-l sfăşie; de acolo apoi lupoaica fiind gonită de câni din repegiune trecu prin ograda unei vĕduve, ce dormea pe prispă cu o copila a ei ca de vre-o 12 ani, sĕ repeḑì cu furie asupra lor, apucă pe fetiţa de cap, îi despoae părul capului cu piele cu tot; ear femeia deşteptându-se sare în ajutorul fetei, lupoaica atunci lasă pe fată şi înhaţă pe nenorocita femee, care în ţipetele cele mai îngrozitoare este muşcată şi reu sluţită de sălbatica bestie. Biata femeiă a fost scăpată întrun tĕrḑiu pentru a nu fi cu totul strită, de cătră un alt locuitor, vecin al ei, care alergênd întrajutor, scapă pe aceasta nenorocită din ghiarele lupoaicei. Dar nenorocire, că lupoaica furioasă, lasă pe femeia şi sare asupra acestuia al patrulea sătean il trântesce la pământ şi începe al sfăşia. La ţipetul acestei a patra victime aleargă cei doi fii ai sateanului, şi alţi locuitori inarmaţi cu nisce sape încep a da în fiară şi a se lupta cu ea până ce în fine a ucis-o şi astfel nenorocitul părinte, care era amenințat de o moarte sigură, a fost scăpat. A doua ḑi fata şi femeia, diformate astfel de sălbatica fiară, a fost transportate de d. Lascăr Cartagiu, proprietarul moşiei Docăneasă, la spitalul din Bĕrlad; rĕmânênd ca, şi ceilalţi doi bărbaţi muscaţi sĕ fie aduşi tot la acest spital.

Nu scim, dacă lupul a fost turbat sau nu. În tot casul este o întêmplare foarte stranie, ca prin mijlocul lui Iulie lupii sĕ atace pe oamenii cu atâta îndrăsneală chear în ograḑele şi casele lor; precum un alt lup sĕptămêna trecuta a năvălit în suburbia Podeni din oraşul Bĕrlad şi a răpit un purcel a unui locuitor.

Se vede că e sfârşitul veacului.

Bursa de Viena şi Pesta
Din 10 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 80	119.90
Renta de aur ung. de 4%	88.45	88.35
Renta ung. de hârtie	87.15	87.20
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.50	135.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.20	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.75	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.70	95.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 70	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.25 98.22	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99 —	
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	99.— —.—	—.— 96 50
Sorţi unguresci cu premii	120 50	120.50
Sorţi de regularea Tisei	110.40	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	77.—
Datorie de stat austr. în argint	77 70	77.75
Renta de aur austriacă	95.60	95.50
Sorţi de stat dela 1860	130.25	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	324 50	324.50
Acţiuni de credit austr.	318 —	318.70
London (pe poliţa de trei luni)	119.75	119.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.50	9.51
100 marce nemţesci	58.50	58.45

Nr. 2865. Scol. [149] 1—3.

CONCURS.

Pentru conferirea următoarelor stipendii, devenite vacante, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 28 August a. c. st. vechiu.

1. Din fundaţiunea Francisc-Iosifeană.

a) un stipendiu de 100 fl pentru ascultători de drepturi la vre o facultate s'au academiă din patriă

b) două stipendii a 60 fl pentru scolari la gimnasiu, scoala reală s'au comercială.

2. Din fundaţiunea Cologeană

două stipendii a 60 fl pentru studenţi români gr. or. la ori ce institut.

Cererile concurenţilor sûnt a se asterne consitoriului archidiecesan până la terminul sus arătat instruite:

α) cu atestat dela oficiul parochial concernent spre legitimare, ca concurentele e român de mărturisirea bisericei ortodocse;

β) cu testimoniul scolariu de pe ultimul semestru;

γ) cu testimoniul despre starea materială a concurentului s'au a părinţilor sĕi.

La conferirea stipendiilor din fundaţiunea Cologeană vor fi preferiţi studenţii din munţii apuseni ai Transilvaniei.

Sibiiu, 21 Iulie 1882.

Din şedinţa consisoriului archidiecesan, ca senat scolastic.

Nu. 321. 3—3

CONCURS.

Pre basa ordinaţiunei Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 13 Iunie Nr 1804: 1882 B. se escrie concurs pentru întregirea vacantei parochii de classa a III. Trestia protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Usufructul unui frust de pământ şi al cimiteriului;

2. Câte una măsură de cucuruz, nesfârmat dela 85 de familii;

3. Venitele stolari. Toate aceste computate preste tot, aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicile concursuale, instruite conform statului organic şi Regulamentului pentru parochii, sûnt a se adresa până la terminul sus indicat, — oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad 10 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 81. 1882 [147] 1–3

CONCURS.

La scoala comercială română gr. or. din Braşov este de ocupat:

Un post de profesor pentru sciinţele curat comerciale.

Pentru ocuparea acestui post sĕ escrie concurs cu termin până la 20 August 1882 st. vechiu.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor, cătră subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sûnt români de naţionalitate şi de religiunea gr. or.

b) că au portare morală şi politică bună:

c) că sûnt sĕnătoşi.

d) că, în sensul statutului organic al Metropolii române gr. or. din Ungaria şi Transilvania şi al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaţilor de profesură la scoalele secundare române gr. or. au absolvat studiile academice comerciale.

e) că cunosc şi limba maghiară:

În fine au sĕ dechiară concurenţii prin petiţiunile lor, că sĕ vor supune necondiţionat dispoziţiunilor în vigoare a le institutului.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt.

Până la depunerea esamenului de cualificaţiune salariu anual de 700 fl. v. a. Dela depunerea esamenului de cualificaţiune, care este obligat candidatul al face în curs de cel mult trei ani; pentru următorii doi ani 800 fl. v. a. eară mai departe salariul ordinariu de 900 fl. v. a. — După 5 ani de serviţiu un adaos sau cuincieniu de 50 fl. v. a. ce sĕ va repeţi de 5 ori! în fine drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Braşov 38 Iuliu 1882 st. v.

Eforia scoalelor centrale române gr. or.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc de clasa a II-a şi a III-a la scoala normală gr. or. din Câmpeni, se deschide Concurs, până la 20 August a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 400 fl v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au de aşi subşterne petiţiunile oficiului protopopesc gr. or. al Câmpenilor în Abrud până la 20 August a. c. instruite conform statutului organic şi a Regulamentului pentru învĕţământ cu următoarele documente autentice.

1. că este român de confesiunea gr. orientală.

2. că au absolvat cel puţin patru clase gimnasiale; absoluţii preferiţi.

3. că au absolvat pedagogia, sau teologia într'un institut public şi are esamenul de cualificaţiune prescris de lege.

4. că posede cualificaţiunea recerută de lege, din limba maghiară.

Cămpeni în 18 Iuliu 1882.

Comitetul parochial gr. or. din Câmpeni în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopop adm.

[134] 3–3

Nr. 266 [148] 1–3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala capitală română gr. or. din comuna satulung biserica S. Adormirî, protopresbiteratul I. al Braşovului, pentru ocuparea lui sĕ deschide concurs cu terminul până la 20 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 350 fl. v. a. plătiţi în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi ca conform prescriselor mai înalte sĕ îşi astearnă suplicele lor provĕdute cu documentele necesarie la prea on. Domn protopresbiter al tractului I. al Braşovului Iosif Barac, până la terminul sus amintit.

Dela fiitoriul învĕţător sĕ cere, ca pe lângă predarea învĕţămêntului cu elevii dela 6—12 ani, sĕ ţină şi scoala de repetiţiune dumineca şi sĕrbătoarea.

Cei mai cualificaţi vor fi preferiţi; asemenea şi cei ce vor cunoasce cântările bisericesci.

Satulung, în 22 Iulie 1882.

Comitetul parochial dela biserica S. Adormiri.

În conţelegore cu Dl. Protopop respectiv.

Radu Popea m. p.
paroch ca preşedinte

CONCURS LITERAL

se deschide cu terminul de 18/30 Octomvre a. c.

Se cere: o novelă originală a căreia sujet se fie scos din istoria noastră naţională sau din vieaţa poporului român. *Premiul e de 100 franci în aur.*

Mai departe: **o poesie** de orice cuprins şi un **studiu social** (despre viaţa socială, — femeia, — căsĕtoria, — amor sau altceva.) *Premiul pentru fiecare deosebi e câte de 50 franci în aur.*

Poate concurge ori cine. Lângă manuscriptul provĕdut cu oare-care devisă, dar nesubsemnat de autor, se se alăture o epistolă — conţinênd în lontru numele autorului, ear dinafară divisa operatului.

Operatele se vor aprecia prin o comisiune de trei inşi; şi premiile se vor da autorilor celor mai bune operate, chiar şi dacă acelea nu vor corespunde întru toate recerinţelor — presupunênd totuşi ca ele vor fi publicate.

A se adresa până la terminul espus la *Administraţiunea ţiar.*

[152] 1–3 **„Amicul Familiei"**
în Gherla (Sz.-Ujvár — Transilvania).

Scădere de preţ!

Pentru-ca şi cei mai cu puţine mijloace sĕ-şi poată cumpĕra folositoarea şi pentru ori-ce economiă casnică nedispensibila:

Carte de bucate a bucătăriei române etc. ect.

un volum gros de 667 de pagine în 8° broşată, scad preţul de boltă dela 2 fl. 50 cr. la **1 fl. 50 cr.** şi me rog de comande prin mandate postale îndată cu banii. Cu trimiterea franco cartea costă cu 25 cr. mai mult, aşa dar 1 fl. 75 cr. v. a.

Cu stimă

[151] 1–3 **H. Dressnandt,**
librar în Braşov.

Publicaţiune.

În urma emisului înaltului ministeriu regiu-ung. de culte şi instrucţiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕţământului la **institutul reg. ung. de moşit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lângă producerea atestatului de botez şi de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 1–6 **Direcţiunea.**

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o inventţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 ţile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon încl. pemsulul şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61. [144] 2–6

Sz. 1300–1882 tkvi· [146] 1–1

Árverési-hirdetmény!

A Sz. Sebesi kir. Járásbiróság mint tkvi hatóság részéröl közhirrététetik, hogy Sz. Sebesi ügyvéd **Muntéan János** végrehajtatónak — Szász piani **Anna Petru Savu** hagyatéka illetöleg **Csoran Anna lui Simion Juon** és társai végrehajtást szenvedök elleni **25 frt** o. é. töke ennek **1873-évi oktober hó 16-tól járó 6%** kamatai **10 frt 06 krban** meg állapitott, ugy **8 frt 20 krban** törvényesitett jellen kérési és még ezután felmerülhetö végrehaitási költségek behajtása végett a Sz. piáni 228. Sz. tjkben A 1+23 rend sz. a. alperesi Anna Petru Savu nevére 1/3 — ad részben felvéve volt és az 1620. 1878. végzés folytán annak örököseire átjegyzett következö fekvökre és pedig:

I. A sz. piáni 1113. sz. tjkben A+1. és 2. rend 607 és 5766. hr. sz. a. Csoran Anna lui Simion és Todoran Safta lui Ilie nevére felvett fekvök.

II. A sz. piani 1113. sz. tjkben A + 1. rend 2908, 2959. hrajzi sz. alatt Csorán Anna lui Simion Ioan és Morariu Rachila lui Niculae közös tulajdonosokra.

III. A sz. piani 1114. pr. tjkben A + 1. rend 2513. hr. Sz alatt Csarán Anna lui Simion nevére.

A sz. piáni 1115. sz. tjkben A 1. 2. 3. 4. és 5. rend 2376. 3175. 3357. 3956. 4781. hr. Sz. a. Todoran Safta lui Ilie jovára.

V. A sz. piáni 1116. sz. tjkben A + 1—9. rend 521. 909. 919. 910. 911. 912. 2027. 2534. 2598. 3638. 3655 4560 és 5991. hr. Sz. a Florea Krisztina lui Niculae nevére; végül

VI. A sz. piáni 1117. Sz. ljkben A + 1—5. rend 727. 728. 2332. 3746. 3747. 3748. 5561. és 5943. hr. Sz. a. Morariu Rachila lui Nicolae nevére félvett fekvökböl végrehajtás alá vont alperesi hogyatékot illetö 1/3 — ad rész jutalékára, melyek összesen a mellékelt községi bizonylat szerint frt kra o. é. becsültetek a kért árverés az 1881 évi LX t. cz. 147 §-a értelmében jelen hirdetménynek kibocsátása és az emlitett tjkvben feljegyzése mellett elrendeltetik. —

A fennt jelölt ingatlanok 1/3 ad része a folyo **1882-évi oktober hó 9-ik napján d. e. 9 órakor** mint egyetlen határ idöben Szász piánon a község házánál megtartandó nyilvános arverésen a következö feltételek alatt, u. m.

1 ör Arverés alá bocsátatnak Anna Petru Savunénák a Szász piáni község 228. Sz. tjkben A + 1—23. rend, illetöleg az ezen tjköl az ujonan nyitott Sz. piáni 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. tjkben átjegyzett fekvökre.

1 ör Kikiáltási ár nevezett Anna Petru Savu ingatlanok egyenkénti a biroság részéröl megállapitandó becsára, melyek a végrehajtási eljárás 151. §-a. èrtelmében ezen árveréskor a megállapitandó becsáron alul is eladatnak. —

3-or Árverezni kivánok végrehajtató és képviselöje kivételével tartoznak az ingatlan egyes joszágtestek becsárának 10% két bánatpénzül készpénzben a kiküldött kezéhez letenni. —

4-ör Vevö, köteles a vételárt 6% kamataival két egyenlö részletben, ès pedig az elsö részletet az árverés napjától számitandó 30. nap a másodikat ugyan azon naptól számitándó 60. nap alatt a Gyulafehérvári m. kir. Adó mint letéti hivatalba befizetni, és a nyugtát a biróságnak bemutatni, ezen esetben pedig ha sorrendi tárgyalás és vételár felosztás hamarább történnek mint a fent kitüzött 30 illetve 60 nap alatt, vevö köteles a vételárt (ugyan csak a fenti idöben) a biroság kiutalása folytán a hitelezök kezihez lefizetni, és a teljesitett fizetést tanusito nyugtát a biroságnak bemutatni, mert csak is a vételár és kamatának teljes lefizetése után fog a megvett ingatlan tulajdonjoga vevö javára békebeleztetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámitatni.

A Sz. Sebesi kir. Járásbiróság tkvi hatósága 1882 Julius 5-án.

---

[145] 2–3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin compositiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, dispoziţiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui cătră cap şi cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☛ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 11–12

Redactor rĕspunzĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89. Sibiiu, Marți 3/15 August 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Libertatea“ în presa maghiară.

(O-l) În ḑilele de astăḑi „Libertatea“ a ajuns a fi cuvênt de clacă. Fiecare tiran e cu cuvêntul „Libertate“ pe buze, toate neîndreptățirile se fac sub auspiciele „Libertate“. A mai remas ca băeții sĕ se apuce a se juca dea Libertatea, ca întregului joc de cuvinte sĕ i se pună coroană.

Politicii maghiari — veḑi Doamne, încă nu s'au lăsat mai pre jos. Au început a alarma lumea cu „Libertatea“ din Ungaria. Și nu era ḑi lăsată de Dumneḑeu, în care se nu se fi scris despre „Libertatea“ din Ungaria. Și de oarece în Ungaria tot ce esistă, după politicii maghiari, este specific unguresc, începênd dela Dumneḑeul lor — a magyarok Istene — până la cârciuma din munții Hațegului — magyar csárda*) — și Libertatea trebue se fie numai ungurească.

Și era lăudată Libertatea ungurească, lăudată de tot soiul de maghiari. O lăuda Tisza în parlament, o lăudau jurnalele de tot soiul. Lauda mergea — cum am ḑice — strună, căci jidanii, cari monopolisează jurnalistica maghiară sûnt măestrii în laude.

Și era Libertate în Ungaria. Fericirea din Ungaria era proverbială. Îndestulirea popoarelor din Ungaria era perfectă, căci în Ungaria s'a fost ajuns idealul libertății. *Extra Hungariam non est vita.* Așa o înfățișau jurnalele jidane-unguresci.

Și lumea le credea toate. Înzadar strigau naționalitățile din Ungaria. Înzadar 'și ridicau glasul bărbații naționalităților în parlament. Înzadar ceream dreptate. Concertul din ḑiarele unguresci nu se conturba: căci ele voiau ca lumea se creaḑă în Libertatea ungurească.

În timpul din urmă semne au început a se ivi. Începe a se împlini proverbul românului: Dumneḑeu când vrea sĕ bată pe om îi ia mintea.

Politicii unguri s'au apucat de maghiarisare. Cât de departe au ajuns în „arta“ lor de a maghiarisa o scim.

Un lucru însĕ n'am sciut până acuma. Nu l'am sciut in forma, cum îl scim astăḑi. N'am sciut că ungurii vor dechiara în fața Europei civilisate, că prefer libertății maghiarisarea. Și scim bine până unde merg ei în fanatismul lor cu privire la maghiarisare.

Sĕ auḑim deci, cum privesc jurnalele unguresci lucrul.

Ḑiarul „Egyetértés“, organul principal al unicei partide cu popularitate în Ungaria, al revoluționarilor Kossuthiani în numĕrul din 11 August, salută cu bucurie conclusul adunărei protopresbiteratului de confesia augsburgică din Hont.

Protopresbiteratul numit a ținut în ḑilele din urmă o adunare, în care s'a decis cu unanimitate:

1. „*Numai acela poate fi preot și învĕțătoriu, care are simțeminte patriotice, și scie perfect unguresce. Nu poate fi prin urmare preot, cine nu scie unguresce, și despre care se va dovedì prin fapte, că este panslavist.*

2. „*Numai cine și a făcut studiile în institut unguresc poate fi preot sau învĕțătoriu.*

3. „*Preotul și învĕțătoriul, despre care se va dovedì că are simțeminte panslavistice, se va amova din post.*

4. „*Autonomia bisericească nu poate servì de mantea a agitațiilor panslavistice și cine va face așa, sĕ se estradee oficielor politice.*

5. „*Guvernul va fi rugat sĕ oprească broșurile nepatriotice panslavistice.*

6. „*Limba adunărilor protopresbiterale pe viitoriu va fi esclusiv numai cea ungurească*“.

Cetitorii nostri sciu ce înțeleg ungurii politici sub „patriotism“ și „simțeminte patriotice.“ Sciu și aceea cu câtă furie s'au pus Ungurii politici pe maghiarisare. Ne simțim dispensați dela comentarea concluselor reproduse mai sus, și ca o curiositate reproducem comentariul ḑiariului din care le-am estras.

„*Era timpul suprem sĕ se facă pasul acesta. Țeara aceasta trebue sĕ fie ungurească și tot odată liberă. Îndată ce se perde maghiarismul și se oprimă libertatea, înceată de a mai fi Ungaria.*

„*E sânt în ochii nostri interesul libertății, însĕ și mai sânt este cel al maghiarismului. Nu ne putem închipuì că ele vor venì vre-odată în colisie și dacă se va întêmpla vre-odată, nu vom hesita nici un moment de a sacrifica libertatea pentru Maghiarism, în mĕsura, care se va cere, ca se salvăm și sĕ întărim* **Maghiarismul.**“

După aceste trece „Egyetertés“ la autonomia confesiunilor, și se pune pe coarda însinuărilor; după el toate bisericele își folosesc autonomia spre agitațiuni. Protestanții de confesia augustină sûnt panslavisti. Românii greco-orientali, *notabene, numai cei gr.-orientali*, sûnt dacoromanisti ear' Serbii gr.-orientali panslavisti, Sasii din Transilvania pangermanisti. Și stând lucrurile astfel li se mai poate lăsa oare libertatea, li se mai poate lăsa autonomia?

Și mai departe:

„*Amvonul, scoala elementară, scoalele medie, reuniunile scolare și literare, reuniunile preoțesci, învĕțătoresci și ale scolarilor, toate au făcut conjurațiuni ḑi de ḑi în contra Ungariei.*

„*Starea aceasta nu mai era de suferit. „Națiunea“ a venit la convingerea, că trebue suprimată autonomia bisericilor, căci ea e periclu permanent pentru maghiarism.*

Tare s'a desvoltat boala magiarisărei dacă și câtă libertate ni s'a mai lăsat încă trebue suprimată

Și acei ce predică sugrumarea libertății, au încă curagiul a se presenta lumei ca misionari ai libertății și culturei în Orient!

*) „M. P.“ a „descoperit“ o csárdă ungurească (secuiasca) într'o cârciumă românească și a făcut din cârciumăreasa română secueancă, care „M. P.“ în fantasia sa a auḑit'o vorbind „unguresce“ (?) cu princesa Ștefania. Red.

Revista politică.

Sibiiu, în 2 August.

Crisa parțială din ministeriul ung. ne asigură foile din Capitala Ungariei, este inevitabilă. Ministrul de Ordody și secretariul de stat Hieronymi nu mai remân cu nici un preț în funcțiunile lor. Cel din urmă renunță și la dreptul de pensiune și se mulțămesce cu o sumă care sĕ i se solvească odată pentru tot-de una.

Înteresant este în crisa aceasta, că ḑiarele budapestane sûnt toate de acord întru a'și esprima regretele lor pentru că numiții bărbați își părăsesc funcțiunile și se retrag. Nu este de mult, de când aceleși foi puneau întrebarea, că pentru ce mai stau acesti domni în posturile lor? gratificându-i, cu deosebire pe Hieronymi, cu insultele cele mai grele. Motivele regretelor de aḑi sûnt ciduate. Nu va trece mult și se vor dovedì de o parte de prefăcătorii și de alta de temeri pentru constelațiuni politice interne schimbate in defavorul opositiunei. Și unele și altele sûnt însĕ afaceri casnice ale familiei dela putere, care asupra binelui comun vor avè puțină înriurință, sau nici o înriurință. Lucrurile vor remânea cum au fost, persoanele vor fi cari se vor schimba și nimica mai departe.

Atentatul din Triest cu bomba se credea pe un moment că va sguduì relațiunile cele bune dintre Austro-Ungaria și Italia. Alterațiunea acestor relațiuni se deducea chiar și din atitudinea unor ḑiare din Berlin, care ḑiceau, că dacă Italia ar avè poftă și acum de a ocupa oarecând Triestul, sĕ scie, că îndată ce ar face semn de a întinde (Italia) mâna

FOIȚA.

Statua lui Stefan cel Mare.

Deosebite aprecieri a mai multor ḑiare englese și francese asupra statuei lui Stefan cel Mare, espusă la salon în Paris în anul 1882.

„Galignanis Messenger“ din Londra 18 Maiu 1882. — Articlu nesubscris.

(Urmare.)

Când voiu fi menționat marea statuă călare a dlui Fremiet, Stefan cel mare, cu eroul sĕu român, cu mândrie arangiat pe șeaua sa și întinḑênd brațul cu un gest de dominațiune a omenirei voiu avè atuncea terminată seria acelor vade asupra statuelor ce cuprinde grădina sculpturii.

„Revista Saloanelor“ din Iunie. Art. ne semnat.

Statua lui Stefan cel mare, domn al Moldaviei, comandată dlui Fremiet pentru orașul Iași, are un aer foarte măreț dar îi trebuì spațiu; Ea un monument care va face mare onoare artistului, și despre care Românii vor fi mândri fără nici o îndoială.

„Jurnalul Artiștilor“ 24 Maiu Art. ne semnat.

Stefan cel mare, domn al Moldaviei mare statuă călare de bronz destinată orașului Iași, ea este viguros concepută și esecutată.

„Jurnalul Universal“ 14 Maiu 1882. Art. semnat Cudie.

Se salutăm trecând lucrările cele mai în vaḑă prin valoarea lor întrinseacă ca și prin legitimul succes ce ele obțin, între altele și statua călare a d-lui Fremiet.

„Jurnalul Jockey“ 20 Maiu. Art. semnat Gilbert.

Vom remarca statua călare a domnului Moldaviei, în bronz de Femiet, care este o operă colosală, plină de putere.

„Unitatea Națională 10 Iunie. Art. semnat E. Milet.

Dl. Fremiet, acest amabil celebru, autor al atâtor statui călări, ocupă încă locul de onoare la salon, omul acesta cu Stefan cel mare, domn al Moldaviei, bronz admirabil, în care calul și călărețul au o măreție impuetoare, de un efect magistrat.

„Monitorul Universal“ 22 Iunie. Art. semnat Victor Champui.

De citat este Stefan cel mare, a dlui Fremiet, statuă destinată pentru România The American register 3 Iunie. Art. nesemnat.

Grupul colosal al d-lui Fremiet, representând pe Stefan cel mare, domnul Moldaviei, atrage multă băgare de seamă. — El este o operă puternică și demnă de laudă.

„Francesul“ 8 Iunie. Art. semnat Ghiberti.

Statua călare a lui Stefan cel mare, domnul Moldaviei, se cuvinea talentului robust a dlui Fremiet. Personagiul are privirea inplacabilă și măreață a unui hospodar. Calul, un mândru animal îndoaie capul într'o mișcare plină de grație, care adaoge măreția călărețului. Evacațiunea lui Stefan cel mare are asprimea tipurilor întrevĕḑută de poetul Burgravilor. Acest bronz masiv care trebue sĕ fie ridicat la Iași, în România, în centrul ușoarelor locuinți, construite de lemn, va descepta ideea comandamentului și a trăiniciei.

„Arte populare“ 11 Iunie. Art. semnat H. T.

Nu împărtășesc părerea unor critici confrați ai mei și a unor artiști, confrați a lui Fremiet, care pretind că opera sa din anul acesta e mai mult grea decât puternică mai mult colosală de cât în adevĕr mare.

Găsesc din potrivă că statua călare a lui Stefan cel mare, domn al Moldaviei îi dă un caracter foarte împunător, de o mândră și de o sălbatică înfățișare.

Care oare, face acum cai ca acesta? adevĕrați cai vii, mergênd, paradând, și sforăind? care oare dintre detractorii cât de puțin geloși de talentul lui Fremiet ar fi în stare se statornicească un astfel frumos animal? cu toți mușchii sĕi, cu toate vinele sale, cu toate mișcările în joc? se impută gâtul de a nu fi înalt în proporțiunile totului de a fi puțin scurt și puțin slab. Dar nu se gândesce nimeni că capul este puțin încordat în partea peptului și astfel el este vĕḑut mai scurt. Ornamentele calului îl acopere în prefecțiune, și au avantagiul de a fi de o scrupuloasă veritate. Ele nu 'l acoperă mai mult decât trebue, față cu mărimea corpului.

Domnul, însuși poate că 'i ceve cam îmbrăcat. Artistul i-a pus toate cele mai frumoase oxale, zorzoane,

spre Triest, va simți ascutișul spadelor germâne. Aceste, se vede acum, că au fost scrise în mânia cea dintâiu, pentrucă „N. A. Ztg“ vine și asigură că guvernul italian s'a esprimat într'o notă către ambasadorul său dela Viena, că autorul crimei regretabile este întocmai inimicul monarchiei austro-ungaresci, ca și al celei italiane. Tot așa s'a grăbit ministrul de esterne Kalnoky a 'și esprima regretele pentru demonstrațiunile triestine îndreptate contra consulatului italian din Triest.

Cestiunea egipteană se desvoaltă încet. Dar cu cât se desvoaltă mai încet pare a se complica mai mult și cu atât pare că sfera complicațiunilor se întinde mai pe departe.

Abdul Hamid, sultanul turcesc și Chaliful musulmanilor, care înainte cu două luni a decorat cu ordinul cel mai mare pe „rebelul“ de ași, pe Arabi pașa, trimite trupe, cari alăturea cu Englezii se „restabilească ordinea“ în Egipt. Atitudinea aceasta suprinde lumea și o lasă neorientată. Orientarea în încurcătura aceasta în adevĕr nu e ușoară. Căci lumea credea că trăgănările de mai nainte a le Sultanului nu se fac fără de a avè acesta pe cineva la spate, care se 'l pună la cale, cu scop de a paralisa întreprinderile guvernului englez. Prepusul era asupra cancelariului german.

Este sciut că înainte de venirea lui Gladstone la putere, când amicul turcilor Beakonsfield conducea politica esternă a Britaniei-mari, foile berlinese deschiseseră o campanie ziaristică contra Rusiei. În alianța defensivă austro-germană, locul al treilea era păstrat Engliterei. Germania se gândia atunci la puterile care vreau se resbune: una Sedanul și alta San-Stefano. Peste noapte însĕ vine Glad stone la putere, bărbatul care n'a ascuns nici când simpatia sa pentru Rusia și pentru popoarele creștine din Orient. În Petersburg, Belgrad, Sofia și Cetinie, bucuria a fost mare pentru evenimentul acesta. Organele care se înspiră din minsteriul de esterne din Berlin căutau ocasiuni sĕ scrie cu dispreț despre politica esternă a lui Gladstone. Când sultanul a trimis deputațiunea cea grandioasă la Berlin, ca se aducă omagiele sale împĕratului Germaniei, lumea a încetat de a se mai îndoì în prepusul că toate desastrele politicei engleze esterne, vin dela Berlin și a început a considera pe Germania ca pe mostenitoarea rolului Britaniei mari pe malurile Bosforului.

Gladstone a vrut acum se arate lumei și mai cu seamă mohamedanilor că nici cancelariul cel puternic al Germaniei nu e în stare sĕ i apere de mănia englezească și că sultanul cu toată protecțiunea germană este mai neajutorat decât un copil, în fața flotelor englezesci. Argumentul e Alexandria derimată, canalul Suez ocupat și țeara cea mai roditoare înundată de resboiu.

Crisa din urmă din Francia dovedesce că avênd Gladstone noroc i se sporesc și amicii. Din convorbirile ministrului Duclerc cu raporturi de ziare a căror esență este, ridicarea Franciei și din simptoame de rescoale noue în Siria, îndreptate contra creștinilor, s'ar părea că o alianță anglo-francesă n'ar fi tocmai departe. Și la o eventuală împărțire nouă a Turciei de sigur că se va însinua și Rusia.

Din cestiunea egipteană resar așa dar alianțe noue și cu aceste și conturile unei grupări noue de staturi. Aceste însĕ nu sûnt nici decum semnele unei păci durabile.

Cuvêntarea deputatului din senatul imperial Br. Walterskirchen.

(Urmare și Încheiere.)

Cele mai multe lucruri, pentru cari partidele în parlament luptă până la cuțit, oamenilor, cari se luptă cu amarul vieței, pentru pânea și locuința de toate zilele, le sûnt cu totul indiferente. Și nu mĕ voiu mira de loc, dacă poporul în cele din urmă, venind la cunoscința lucrurilor, cari împedecă pe guvern și partide a se interesa și de afacerile lui, va lua la goană cestiunile, sub cari geme activitatea publică de lungă vreme.

Și dacă adevĕrata espresie a simțemintelor naționale este cea manifestată în cele mai multe părți ale populațiunei din Austria, nu mai încape altă deslegare, decât s'au rĕsboiul civil, s'au forța majoră, care se lege mânile oamenilor, spre a nu se încolăcì la bătaie. Eu almintrea înțeleg simțĕmêntul național. Nu trebue sĕ ne negăm naționalitatea noastră, din contră, se o purtăm în inimele noastre, sĕ o apĕrăm sus și tare întocmai ca și acela, în a cărui inimă esistă credință religioasă, pre care o vestesce în fața lumei. Trebue sĕ ne iubim limba maternă, precum 'și iubesce fiecine văile și munții patriei sale, unde l'au legănat maică-sa, unde și-au petrecut fericiții ani ai pruncei, și în cari odichnesc iubiții lui. Și această alipire eschide oare iubirea către o patrie mai mare, către națiunea, căreia aparținem? Avênd omul pe pĕmênt numai o mumă, pentru care — dacă se cere e gata de a trăì sau a murì, urmează că el sĕ numai aibă inimă pentru frați și amici? Și trebue doară, ca simțemintele naționale se omoară bunăvoința către cei de altă limbă? În adevĕr mi se pare că în privința simțemintelor naționale, mulți se află pe o treaptă cu confesiunile în evul mediu. (Aplause frenetice și prelungite.) În evul mediu nime nu 'și putea mărturisì confesiunea, fără a nu fi prigonit de cei de altă confesiune, cari credeau că ei pe altă cale vor moștenì viața de veci. În fine au ajuns oamenii la cunoscința, că credința proprie nimic nu sufere prin necredința celuilalt. Au ajuns la cunoscința, că confesiunile au numai prețul, ca mediul moralei și al religiunei, ale căror legi eterne sûnt scrise în inima omului. Naționalitatea omului nu trebue se fie spre paguba altora, de oarece ea nu este unica, prin care ne putem câștiga comorile sciinței și ale culturei, și are preț numai, încât ea formează treapta între individ și marea mulțime puternică.

Durere, am fost și martorul certelor naționale, la cari, cei ce se certau nu se presentau ca eroi, luptători pentru nisce scopuri mărețe, ci semĕnau babelor bĕtrâne, pentru cari cearta e trebuință și tot odată și plăcere. (Bravo! bravo!). Nu fac prin aceasta alusie la parlamentul austriac, căci el nu este singurul loc, unde întêmpină omul veleități naționale. Cred însĕ că, ar fi frumoasă și satisfăcĕtoare problemă de a ne străduì, ca simțemintele naționale se iee o direcție binefăcătoare ca până acum. Sûnt și ființe fricoase, despre cari sciu că sûnt amici ai progersului și ai intereselor germâne, se tem însĕ a lărgì cadrul legei electorale, se tem a primì mai multe elemente din popor în corpul legislativ. (Aprobări).

Cine crede că germânii din Austria, în interesul lor național trebue să se lipsească de litera legilor electorale legale de astăzi, cine crede că ei trebue se tremure înaintea liberalei legi de presă și de reuniuni; cine crede că §. 19 din constituție trebue sus ținut, ca astfel limba germână se fie + lege limba statului, acela nu cunoasce îndreptățita basă, la care se pot provoca germanii, ca element a purta hegemonia în stat, asemenea stă și cu condițiunile sub cari am ajunge noi la putere. Germânilor le competĕ rolul de conducĕtori, pe cât timp vor fi anteluptătorii ideilor de libertate și de progres, pre cât timp germanismul și desvoltarea culturală sûnt noțiuni nedespărțite una de alta. Și dacă cineva voesce se asigure posiția germânului prin măestrita cale a legei electorale, s'au în cele din urmă prin influența regimului, zidesce numai în vênt, și face foarte rele servițiì germanismului.

În fine oratorul a încheiat cu următoarele cuvinte: De a'și fi bohem așì fi vorbit în limba bohemă către bohemi. Deoarece sum și voi remânea germân, și cei ce m'au ascultat sânt germâni, așa am vorbit nemțesce.

De n'așì fi convins că principiele desvoltate de mine vor folosì germânilor din Austria, așì fi tăcut. Și fi va în folosul Dvoastră și al întregei poporațiuni, dacă ele se vor traduce și în celelalte limbi din patrie.

Prima bătălie în Egipet.

Asupra recunoascerii de Sâmbătă scrie „Românul“, ministeriul englez de resbel a primit dela maiorul general sir A. Alison următoarea relațiune oficială, datată din Alesandria 6 August, 1 oară 35 minute dimineața:

De vreme ce de vre-o două zile se respândise de către indigeni vestea, că Arabi se retrăgea dela Cafr-el-Davar spre Damanhur, mĕ otărîi a întreprinde o recunoascere, care sĕ probeze pe deplin, dacă Arabi mai ocupă cu aceeași tăriă posițiunea sea primitivă. Spre acest scop ordonai ca o jumĕtate de batalion de infanterie ușoară (Duca de Cornwalles) din regimentul Sud-Staffordshire, împreună cu un tun de de nouĕ punți, împreună cu toată infanteria călăreață, de a nainta dea lunlungul malului apusan al canalului Mahmudie. Batalionul 60-lea de vênători împreună cu un tun de același calibru trebuia sĕ înainteze de alungul malului rĕsăritean. Aceste detașamente formau atacul mĕu din stânga. Ele trebueau sĕ urmeze cursul canalului până la o casă situată într'o pădurice în direcțiunea punctului unde drumul de fer, care pleacă din Cairo sĕ apropie mai mult de Canal. Dealungul acestei linii de drum de fer trebuia sĕ vină un batalion de soldați de marină, într'un tren împins de un tren cuirasat cu un tun de patruzeci punduri și două de nouă punduri, precum, și cu o mitraliosă sistem Nordenfeldt și două sistem Gatlings, până la stațiunea de întrunire Mehalla.

Trenul trebuia sĕ se oprească acolo. Soldații de marină trebuiau sĕ se coboare acolo, întovărășiți de cele două tunuri de 9, și acoperiți de focul tunului de 40 să înainteze din trenul cuirasat de-alungul șinelor drumului de fer. Coloana din stânga începu marșul. iei după amiazi la 4 și trei sferturi dela stațiunea liniei Ramleh, îndreptându-se înainte pe amândouĕ malurile canalului. Ea întră în curênd în

---

greaua mantă de curte, zalele, tunice găetane (brandeburguri) paralele, coprarele, vrățărele, ciubotele enorme. Dar colosul pe jumĕtate barbar nu se îmlădie sub povară. El ridică cu mândrie capul. Lunga sa barbă stufoasă, lungul sĕu păr, strîns sub coroană, fruntea și sprâncenele sale sĕlbatice, privirea sa aspră, descoperă un scoborĕtor al Tătarilor, (?) un om de fer, care sdrobesce destinul, și care domnesce cu îndrăsneală asupra popoarĕlor. Mâna sa dreaptă este lutinsă, sceptrul sĕu samănă cu o mânecă de arme. Mâna sa stângă adună frânele și strânge zăbalele, părênd a sdrobì dinții.

Când acest teribil om de bronz va fi înălțat pe piața orașului Iași, toți Românii vor tremura încă.

„Alianța artelor“ 15 Maiu.

Fremient nu se depărtează de energie sau de temperament, puind pe calul sĕu de bronz pe domnul Moldaviei Stefan cel mare,

„Figaro“ 2 Maiu. Art. semnat Albert Wolff.

Dl. Fremiet. Colosală statue călare a lui Stefan cel mare domnul Moldaviei, comandată artistului de orașul Iași în România. E un monument cu o frumoasă turnură și acăreia efect pe o piață publică va fi încă mai mare de cât la salon, pentru că trebuie aerul cel mare unui grup de această mărime, combinată pentru a fi vĕdută în spați, si nu încongiurată de sutimi de marmuri, de bronzuri, și de ipsosuri. România trebue sĕ fie mulțămită de dl. Fremiet.

„Memoriile diplomatice“ 6 Maiu 1882. Art. semnat Ioan Morald.

Vîrsta de fer a României este mai somptuoasă. Principatul liberat de jugul otomanilor a luat rangul sĕu printre statele libere și suverane. El a voit sĕ împodobească orașele sale cu monumente istorice, sĕ amintească originea sa glorioasă și pe valoroșii sĕi domni. O sub-scriere națională a procurat cheltuelile unei statui a lui Stefan cel mare, domn al Moldavei.

El a încredințat d-lui Fremiet grija de a esecuta acest portret. Artistul a făcut o operă solemnelă și monumentele de mare merit; calul pe care nimenea nu putea sĕ-l trateze cu această siguranță, e superb, spriginită pe zăbala ce i o face simțită o mână nemlădioasă; domnul bine aședat pe animalul sĕu întinde sceptrul sĕu cu mănunchiu de măciucă, bătut cu petri scumpe; coroana caracteristică, cu crucea greacă pe cap, el protege cu toată puterea sa de mare senior și cu forța sa bărbătească de erou pe poporul sĕu prea iubit. Noi felicităm din toată inima pe amicii nostri dela Iași pentru alegerea lor.

„Ziarul Artelor“, 9 Maiu. — Art. semnat Aug. Dalligny.

De dl. *Fremiet* un bust al lui Carol V. destinat pentru biblioteca din strada Richelieu, a căruia acesta este întru cât-va fondator, și o mare statuă călare de dimensiuni colosale, *Stefan cel Mare* Domnul Moldovei, bogat învestmântat și acoperit de o largă mantă regească; calul înșăoat, frumoasă înfățișare la om, puternic mers la cal. — Totalul acesta foarte decorativ va face un minunat efect pe piața publică a Iașilor în România.

„Viața modernă“, 20 Maiu — Art. semnat Armad Silvestre.

Dl. Fremeit, unul din măestrii nostri sculptori, a esecutat pentru noi, după rugămintea noastră, desemnul marei sele statui călare dela salonul din acest an.

Colosala statue călare de dl. Fremiet este destinată pentru orașul Iași. — Eroul român pe care ea 'l representă are înfățișarea unui Carolmagnu, (urmează desemnul statuei).

Ziarul „Sĕptămâna Parisului,“ 11 Iunie. — Art. semnat R. Miles.

Dl. Fremiet a făcut o mare operă din statua călare a lui *Stefan cel Mare*, Domnul Moldovei. — Ea este un monument de un mare efect și va regăsì pe piața ce îi este destinată, acolo, succesul foarte legiuit ce ea a dobândit la noi.

„Ziarul ilustrat,“ 11 Iuniè . — Art. semnat Darcours.

Domnul Moldovei de d. Em. Fremiet este cu mândrie aședat pe calul seu de bătălie. — Orașul Iași, pentru care această statuă călare este destinată, va putè sĕ fie satisfăcut, vĕzênd ast-fel representată una din vechile sale glorii.

actiune cu inimicul care avea o puternică posițiune, acoperită fiind de un grup de palmieri de o casă întărită și de o gradină. Aceste posițiuni fură luate. În acest timp locotenentele Howard Byse dela vênători, precum și un soldat, fură uciși. Inimicul luă după aceea o a doua posițiune, cu o jumětate de milă mai departe de întâia, pe malul apusan al canalului în nesce case, precum și după malurile neregulate ale canalului. Și din această posițiune inimicul fu respins cu mari perderi. Însoții în persoană coloana din dreapta, care forma de asemenea coarda arcului de împresurare, pe care se mișca coloana din stânga. Așeḑai soldații de marină și tunuri de calibrul nouě spre vest de stăvilarul drumului de fer și le ordonai sě nainteze pe cât vor putè mai repede contra inimicului ocupat cu colonelul Tackwell, care voia a îi tăia retragerea. După câtă-va vreme mișcarea noastră fu descoperită și inimicul deschise un foc de artilerie contra noastră. Eu naintai pe cât putui mai repede până ajunsei la punctul unde drumul de fer se apropie mai mult de canalul Mahmudieh, și deschiseiu de pe stăvilarul drumului un foc de pusci asupra inimicului care ocupa malul canalului Mahmudieh.

Cele douě tunuri calibrul nouě, fură rădicate pe stăvilar și își începură acțiunea lor contra tunurilor inamice. Tunul de calibru patru-ḑeci trăgea pe deasupra capului nostru contra punctului unde începură a se arěta forțele inamice ficsând aripa mea dreaptă de ambele părți ale stăvilarului. Ordonai atunci la douě companii se nainteze spre a ocupa o casă care nu era departe de canal, pe când, în același timp, dedui ordin la alte patru companii sě nainteze mai mult spre stânga mea pe terenul canalului și dincolo de el. Acum ajunsesem la posițiunea pe care o doream, și formai o linià diagonală peste canal și peste drumul de fer. Inamicul se retrase încetișor dinaintea noastră. Focul tunurilor de calibrul șepte și nouě, pe care el le aduse îndată după aceea în acțiune, fu redus la tăcere de focul artileriei mele. Eu realisasem scopul recunoascereii mele. Dorind a face pe inamic sě-și desfășure toate forțele sale mai nainte de a se retrage, îmi mănținui posițiunea vr'o trei cuarte de oară, până când începu sě se înopteze. Atunci otărîi a mě retrage. Această mișcare fu esecutată în cea mai mare regulă și precesiune de batalionul de marină sub colonelul Tuson. Ori ce încercare a inamicului de a nainta fu înlăturată de minunata precisiune a tunului calibru patruḑeci și de continuul foc al tunurilor calibrul nouě. Se pare că perderile inamicului au fost foarte mari, și el era atât de descuragiat, încât, contrar obiceiurilor asiatice, el nu făcu nici o încercare sě ne împedece retragerea. Tunurile și trupele fură așeḑate în cea mai mare linisce în trenul din stațiunea Mehalla, care porni încetișor spre Alexandria. În același timp coloana stângă se retrase nesupěrată de alungul țěrmului Canalului spre liniile dela Ramleh. Ca recunoascere, resultatul mișcării nu lasă nimic de dorit. Îmi pare rěu că trebue se anunț că perderile noastre au fost cam însemnate; mai ales la batalionul de marină și printre marinarii cari se aflau sub imediata mea conducere, cari după cum mě tem, vor fi avut un mort și vre-o douěḑeci răniți. La coloana stângă de atac, încât am aflat, au murit un soldat și au fost răniți șese s'au șepte soldați.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Bran, 27 Iulie 1882. Astaḑi avu în comuna colectivă Bran împărțirea diplomelor, pe cari le au căpětat unii din locuitorii acestei comune parte pentru țeseturile și lucrurile de mână, parte pentru productele ce le au espus la espositiunea română din Sibiiu, pe cari juriul sus numitei espositiuni le-a aflat demnede premiat.

Împărțirea diplomelor a fost anunțată mai dinainte pe ḑiua de 27 Iulie a. c. de Dl advocat Iosif Pușcariu, care sě și presentă la ḑiua ficsată la locul destinat, unde în presența unui public numěros, ținu o cuvêntare foarte acomodată, prin care arată că este însěrcinat din partea comitetului central de espositiune cu împărțirea menționatelor diplome, și lăudând poporul și cu deo-sebire pe femeia română, care prin desteritatea ei la lucru a sciut stoarce admirațiunea streinilor; îndeamnă poporul la muncă și economie, căci munca și economia (cruțarea) sûnt prețuite astăḑi de toate popoarěle, ele sûnt mijloacele prin care poporul se poate ridica la o stare mai bună. Cuvêntarea sus menționatului Domn lasă suveniri plăcute în inimă la sute de locuitori din aceasta comună, ḑic sute, căci vestea împarțirei premiilor respective diplomelor dela espositie, atrase mulțime de popor la locul destinat pentru împărțire și aceasta cu atât mai vêrtos, că ḑiua împărțirei diplomelor era și ḑiua târgului de țeara a acestei comuni.

Cred că nu greșesc nimic dacă ḑic, că ḑiua împărțirei diplomelor dela espositie a fost o ḑi plăcută publicului nostru brănean și acesta nu fără causă binecuventată, căci puține comune vor fi avênd un numer așa frumos de premiați dela espositiunea română din Sibiiu, ca comuna colectivă Bran. Bucuria se potea vedea pe fețele cele vesele a celor ce erau de față la această serbare, cari plini de entusiasm strigau „sě trăească împărțitoriul diplomelor, sě trăiască orangiatorii și spriginitorii espositiunei române, sě trăească juriul espositiunei.

Ich. C.

Varietăți.

* (Necrolog.) Dela Caransebeș primim următoriul anunț funebru:

Nicolau Andreeviciu, ppresbiter gr. or. român în Caransebeș, precum în numele seu propriu, așia și al fiicelor sale: Eufrosina Elisa Livia și al socrului seu Atanasie Czodan proprietariu în Lugoșiu, cu inima sfâșiată de durere și lovitura soartei vitrege, prin aceasta anunță moartea prea iubitei și neuitaverei sale soții resp. mama și fica *Ana Andreeviciu* născuta *Czodan*, carea după suferințe grele in urma unui morb mai îndelungat, în etate de 48 ani, și în al 25 an al fericitei casătorii aḑi în 28 Iuliu (9 August) 1882 la 2½ oare după ameaḑi, după împărtășirea cu S. Taine a repausat în Domnul, lăsând dupa sine în cel mai mare doliu pre iubitul seu tată, pre soțiul ei și pre numitele fice orfane.

Remășitiile pământesci ale scumpei repausate se vor așeḑa în 30 Iuliu (11 August) la 4 oare după celebrarea rituală, spre eterna odihnă în cimiteriul gr. or. din loc.

Fie-i tierina ușioara și memoria binecuvêntată.

* (O m o r). Locuiturii comunei Pauliș (cott. Arad) de mai mulți ani sunt în proces cu comuna Haidacut (cott. Temis) din causa pășunei și pământurilor spălate de Mureș și care acuma se află pe teritorul bănățan.

În Primavara d. c. paulișenii prin decis judecătoresc au fost repuși în posesiunea pășunei și a pământurilor, unde apoi ei și-au păscut vitele și semênat pământurile primite dela haidacuteni fără ca sě se fi întêmplat ceva împedecare sau protestare din partea cuiva.

În 28 Iulie (9 August) trei locuitori din Paulișî, au trecut cu luntrea Mureșul ca se meargă la pământurile lor și sě și cosască earba pentru vite.

Doi pândari (gornici ai otarului Haidacut), i-au oprit ca se nu taie earba amenințându-i ca-i vor împusca. Paulisenii sau provocat cu buna la dreptul lor, spunend că pământurile acestea sunt a le lor. Pândarii s'au indepărtat și pe alte cale pe ascuns printre cucuruz sau apropiat eară de Paulișeni și au descărcat armele asupra lor, rănind de moarte pe Iosif Varșescu din Paulișî. Crima fu încă in aceea ḑi aretată judecătoriei din Radna ear judele investigatoriu s'a presentat în fața locului. Faptuitorii prinși și închiși. Patru martori sunt cari au vědut pe un pândariu înpușcând asupra paulișenilor, însuși rănitul l'a vědut, și adus fiind înaintea lui l-a recunoscut. Făptuitoriul e german (neamțiu) din Haidacut, ear rănitul de moarte e român econom din Paulișî. r.

Loterie.

Sâmbătă în 12 August 1882.

Viena:	**64**	**31**	**53**	**15**	**58**
Timișoara:	**3**	**78**	**72**	**25**	**16**

Bursa de Viena și Pesta

Din 12 August n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.70	119.60
Renta de aur ung. de 4%	88.40	88.40
Renta ung. de hârtie	87.05	87.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.—	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.50	95.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.75	98.85
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.25	98.50
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.25	98.25
Obligațiuni urbariale transilvane	98.25	98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	97 75	
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	99.—	—.—
Sorți ungaresci cu premii	—.—	97.50
Sorți de regularea Tisei	110.60	120.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	110.25
Datorie de stat austr. în argint	77 70	76.75
Renta de aur austriacă	95.35	77.60
Sorți de stat dela 1860	130.25	95.30
Acțiuni de bancă austro-ung.	825.—	130.50
Acțiuni de bancă de credit ung.	323.50	825.—
Acțiuni de credit austr.	315 —	323.—
London (pe poliță de trei luni)	119.80	316.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	119.80
Argint	—.—	99.75
Galbin	5.65	—.—
Napoleon	9.51	5.64
100 marce nemțesci	58.50	9.51
		58.50

Nr. 165 [154] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învěțătoriu la scoala gr. or. confesională în Ilia protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abḑicerei fostului învěțătoriu, se escrie concurs până la 29 August a. c. st. v. in care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1 În bani gata 250 fl.,

2. Lemne în relut 20 fl.

3. Cuartir liber în edificiul scoalei.

4. Grădina de legumi aparținătoare scoalei.

Toți acei îndivíḑi, cari doresc a competa la acest post, au a'și substerne petițiunile lor instruite conform statutului organic și a regulamentului congresual din an. 1878 la subscrisul până la terminul sus indicat. Cei cari pre lângă limba maternă vor fi versați bine și în limba maghiară vor fi preferiți.

Gurasada în 26 Iulie 1882

În conțelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresb.

Nu. 164. 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěțătoriu la scoala populară confesională gr. or. din Gurasada ppresbiteratul Iliei devenit vacant în urma ordinațiunei Prea Veneratului consistoriu archidiecesan ddto 26 Maiu a. c. Nr. 807 Scol. se escrie concurs până la 30 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual în bani gata 120 fl. v. a.

2. În bucate 50 ferdele cucuruz (à 16 cupe) în boambe.

3. Lemne 3 orgii lungi, din care este a se încălḑi și scoala.

4. Grădină de legumi.

5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a competa la acest post au a'și îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic și al regulamentului congresual din 1878, până la terminul sus indicat.

Se poftesce ca concurenții se aibă cunoscință și despre limba maghiară și sě fie buni cântăreți.

Gurasada în 26 Iulie, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 111 [156] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de-a III clasă Cucerdea (Sz. Kocsárd) în protopresbiteratul Turḑii se deschide concurs până la 29 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casa parochială cu doue încăperi și tindă. După ce va ocupa fiitoriul preot parochia sě vor edifica și edificiile necesarii pentru economiă.

2. O prădină de legumi, lângă casa parochială

3. Un agru de 1 jug. 695□ (după foaia catastrală.)

4. Un fênaț de 3 jug. 1012□

5. Folosirea cimiteriului de deasupra casei cantorala.

6. Dreptul de a pășunì vite, câte va avea parochul în pășunitul comun (până la comasarea hotariului.)

7. Dela 75 familii câte o ferdelă de bucate, dela morari și plugari grâu ear dela ceilalți câte o ferdelă de cucuruz in grăunțe: dela 15 famili de țigani și văduve câte o jumětate de ferdelă de cucuruz (a 16 cupe ferdela).

8. Dela 90 de famili câte o ḑi de lucru și venitele stolare întrebuințate până acum. Din ḑilele de lucru și venitele stolare a treia parte e a cantorului.

Doritorii de a ocupa această parochie sûnt poftiț a-și asterne petițiunile instruite conform statutului organic și regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul amintit mai sus.

Agârbiciu (p. u. Gyéres) 30 Iuliu 1882 st. n.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 328 1882 [155] 1—3

CONCURS.

Cu părinteasca încuvințare a Măritului consistoriu archidiecesan Nr. 1188. B. pentru parochia de a treia clasă Vecerd se escrie de nou concurs cu terminul până la 29 August an. cur.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în primele concurse și adecă:

1. Casă de locuit cu nămăstiile necesari economice și una grădină de legumi 70 fl.

2. Porțiunea canonică arětură și de fênaț 13¼ jugăre 70 fl.

3. Dela 100 familii câte o claie de grâu a 1 fl. 20 cr., 120 fl.

4. Stola Epatrafirului usitată în protopresbiterat 140. — La olaltă 400 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie vor avea ă'şi aşterne petiţiunile lor conform prescriselor statului organic şi a regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878 oficiul protopresbiteral gr. or. mai jos subscris în terminul indicat.

Nocrichiu, 30 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial gr. or.

Grigoriu Maier m. p.
adstr. ppresbitsral.

Nr. 81. 1882 [147] 2—3

CONCURS.

La scoala comercială română gr. or. din Braşov este de ocupat:

Un post de profesor pentru scinţele curat comerciale.

Pentru ocuparea acestui post sĕ escrie concurs cu termin până la 20 August 1882 st. vechiu.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor, cătră subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sûnt români de naţionalitate şi de religiunea gr. or.

b) că au portare morală şi politică bună:

c) că sûnt sĕnătoşi.

d) că, în sensul statutului organic al Metropolii române gr. or. din Ungaria şi Transilvania şi al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaţilor de profesură la scoalele secundare române gr. or. au absolvat studiile academice comerciale.

e) că cunosc şi limba maghiară:

În fine au a se dechiara concurenţii prin petiţiunile lor, că sĕ vor supune necondiţionat dispoşiţiunilor în vigoare a le institutului.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt.

Până la depunerea esamenului de cualificaţiune salariu anual de 700 fl. v. a. Dela depunerea esamenului de cualificaţiune, care este obligat candidatul al face în curs de cel mult trei ani; pentru următorii doi ani 800 fl. v. a. eară mai departe salariul ordinariu de 900 fl. v. a. — După 5 ani de serviţiu un adaos sau cincieniu de 50 fl. v. a. ce sĕ va repeţi de 5 ori! în fine drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Braşov 38 Iuliu 1882 st. v.

Eforia scoalelor centrale române gr. or.

Nr. 266 [148] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala capitală română gr. or. din comuna satulung biserica S. Adormirî, protopresbiteratul I. al Braşovului, pentru ocuparea lui sĕ deschide concurs cu terminul până la 20 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 350 fl. v. a. plătiţi în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi ca conform prescriselor mai înalte sĕ îşi astearnă suplicele lor provĕdute cu documentele necesarie la prea on. Domn protopresbiter al tractului I. al Braşovului Iosif Barac, până la terminul sus amintit.

Dela fiitoriul învĕţător sĕ cere, ca pe lângă predarea învĕţămêntului cu elevii dela 6—12 ani, sĕ ţină şi scoala de repetiţiune dumineca şi sĕrbătoarea.

Cei mai cualificaţi vor fi preferiţi; asemenea şi cei ce vor cunoasce cântările bisericesci.

Satulung, în 22 Iulie 1882.

Comitetul parochial dela biserica S. Adormiri.

În conţelegore cu Dl. Protopop respectiv.

Radu Popea m. p.
paroch ca preşedinte

Nr. 47 1882. [140] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoala poporală gr. orientală din Sighişoara; se escrie concurs cu termin de 30 ţile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. În clasa I-ă cu salariu anual de 206 fl. v. a. cuartir şi lemne pentru persoana învĕţătoriului;

În clasa a III-a cu salariu anual de 275 fl. v. a. şi 3 stângini de lemne, cari salarie se solvesc în rate lunarie decursive.

Învĕţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoala de toate ţilele, şi în scoală de repetiţiune oarele prescrise de §§. 16 şi 17 din regulamentul congresuale din anul 1878, a ţinea strană în toate Duminecile şi serbătorile de preste an, şi se conducă cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Concurenţii au sĕ'şi astearnă petiţiunile dimpreună cu documintele de cualificaţiune conform § 67 din regulament, până la terminul indicat subscrisului inspectorat scolar tractual.

Cei ce vor dovedi prelângă acestea că pot conduce cântul în chor, sciu gimnastica şi cultivarea de grădinărit vor fi preferiţi.

Sighişoara 4 Iuliu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Demetriu Moldovan m. p.,
adminis. ppresb.

Nr. 9 [137] 3—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. orientală din Sĕlişte a devenit vacant un post de învĕţătoriu, împreunat cu un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunari anticipative din fondul scoalei, pentru care post se escrie prin acesta concurs cu terminul până la 15 August a. c. st. v.

Cel ce doresce a ocupa acest post are aşi adresa petiţia înstruită conform „Statutului Organic“ şi concluselor sinodali relativ la scoalele capitali la presidiul acestui comitet parochial până la terminul sus indicat.

Sĕlişte, 10 Iuliu, 1882,

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte;

Comitetul parochial:

Ioan Maxim m. p., **Ioan Popa** m. p.,
not. comit. par.

Nr. 169. 1882. [141] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului învĕţătoresc la scoala confesională gr. or. din Manăsturul unguresc, în protopresbiteratul Cluşului, sĕ escrie concurs până inclusive la 15 August 1882 st. v.

Petiţiunile se vor substerne subscrisului până la terminul îndicat, — fiind acele instruite conform prescriselor statului organic şi al regulamentului congresual provisoriu din 1878 §-67. În special se cer studii pregătitoare cel puţin 4 clase gimnasiale, talent şi resp. ton frumos de cântat, şi deplina versaţiune în tipicul eclesiastic.

Petenţii spre a putè proba desteritate în cântări şi tipic, sûnt poftiţi a se presenta la faţa locului, pentru a cânta în Sânta biserică în oare care Duminecă sau serbătoare după ce se va publica concursul.

Venitul anual împreunat cu acest oficiu este în bani socotit de cel puţin 300 fl şi anume:

1. din repartiţiune dela popor 200 fl în rate lunari decursive;
2. din cantorale aproape 100 fl;
3. un agru arĕtoriu de 3 jugĕre;
4. un fênaţ de 2 cară de fên;
5. un agru de 8 mirţe sĕmănătură de pere de pământ (crumpene)
6. cuartir liber în pompoasa casă scolară după planul ministeriale edificată.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Cluj, 10 Iulie 1882.

Vasiliu Roşescu m. p.,
ppresb. rom. gr. or.

Scădere de preţ!

Pentru-ca şi cei mai cu puţine mijloace sĕ-şi poată cumpĕra folositoarea şi pentru ori-ce economiă casnică nedispensibila:

Carte de bucate a bucătăriei române etc. ect.

un volum gros de 667 de pagine în 8° broşată, scad preţul de boltă dela 2 fl. 50 cr. la **1 fl. 50 cr.** şi me rog de comande prin mandate postale îndată cu banii. Cu trimiterea franco cartea costă cu 25 cr. mai mult, aşa dar 1 fl. 75 cr. v. a.

Cu stimă

[151] 2—3 **H. Dressnandt,**
librar în Braşov.

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o inventţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 ţile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon încl. pemsulul şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61. [144] 3—6

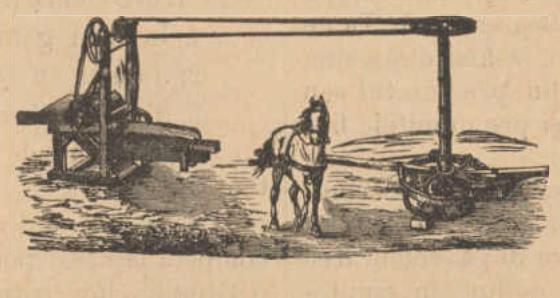

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **imblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lângă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Espoşiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 14

CONCURS LITERAL

se deschide cu terminul de 18/30 Octomvre a. c.

Se cere: o novelă originală a căreia sujet se fie scos din istoria noastră naţională sau din vieaţa poporului român. *Premiul e de 100 franci în aur.*

Mai departe: **o poesie** de orice cuprins şi un **studiu social** (despre viaţa socială, — femeia, — căsĕtoria, — amor sau altceva.) *Premiul pentru fiecare deosebi e câte de 50 franci în aur.*

Poate concurge ori cine. Lângă manuscriptul provĕdut cu oare-care devisă, dar nesubsemnat de autor, se se alăture o epistolă — conţinênd în lontru numele autorului, ear dinafară divisa operatului.

Operatele se vor aprecia prin o comisiune de trei inşi; şi premiile se vor da autorilor celor mai bune operate, chiar şi dacă acelea nu vor corespunde întru toate recerinţelor — presupunênd totuşi ca ele vor fi publicate.

A se adresa până la terminul espus la *Administraţiunea ţiar.*

[152] 2—3 **„Amicul Familiei“**
în Gherla (Sz.-Ujvár — Transilvania).

---

[145] 3—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vênţlarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a solidităţii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăţi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceastu lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifea!

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage

a

Fabricei de oroloage Fromm.

Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunzĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90. Sibiiu, Joi 5/17 August 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Dreptatea şi frăţietatea maghiară.

Se apropie prima Septemvre şi fapta mĕ va da de gol, că am fost prea uşor credĕtor, când am afirmat în corespondenţele mele*), cumcă cu începutul anului scol. 1882/3 vom deschide mult aşteptatul şi de toţi doritul gimnaşiu român din Caransebeş.

Nu puteam crede, că guvernul maghiar va despreţuì dreapta cerere a unei populaţiuni de preste 100,000 locuitori dintr'un comitat curat român de aşi deschide pe banii ei un institut de crescere.

Auḑi lume şi te miră! Grăniţerii români din fostul regiment romano-banatic Nr. 13 au un fond scolastic de aproape 300,000 fl. şi un edificiu pompos zidit spre acest scop tot de ei.

Vĕḑênd, că fraţii Maghiari, respective guvernul lor, nu se îngrijesce de crescerea fiilor lor, au cerut voie dela ministeriul unguresc aşi deschide *pe banii lor* un gimnasiu. Trimit o deputaţiune. Deputaţiunea se întoarce puţin mângâiată şi până astăḑi rĕspuns n'a căpĕtat.

De sigur, că rĕspunsul negativ ar fi sosit de mult, dacă nu punea pĕcatele pe colonelul Kraft sĕ depeşeze despre bravura grăniţerilor români pe dealurile Bosniei şi Erţegovinei.

Auḑi lume şi te miră, cum se rĕsplătesce din partea fraţilor maghiari bravura unui popor, care totdeauna şi-a jertfit viaţa pentru tron şi pentru patrie.

Cere sĕ-i dea scoli şi nu-i dă.
Vrea sĕ facă el şi nu-l lasă.
„Împĕratefă dreptate.
. . . . . .!“

Mai deunădi literaţii şi artistii maghiari cu ocasiunea primirilor la gara din Caransebeş ne ḑiceau: „Fraţilor români! Veniţi în braţele noastre. Pipăiţi stânga şi veţi vedè, cât e de caldă pentru voi!“

*) Dela Caransebeş.

De ce li s'a rĕcit aşa de iute inima, fraţilor literaţi! Aţi spus adevĕrul s'au numai ne-aţi înşelat? Noi am venit la voi de mult. Nu v'am cerut altce-va, decât v'am ḑis: „dacă staţi rĕu cu bugetul, pentrucă îl daţi pe bulevarde şi alte institute curat maghiare fiţi buni şi ne daţi voie, sĕ ne deschidem un gimnasiu pe banii nostri.“

Dece nu ne daţi voie. Dece vi se recesce inima, când auḑiţi că şi românul vrea sĕ înveţe carte? În modul acesta doriţi frăţietatea cu românii? De ce nu provocaţi prin jurnalele voastre guvernul, sĕ facă dreptate fraţilor vostri, pe cari i-aţi îmbrăţoşat prin Caransebeş? Cine fuge de frăţietate, voi sau noi? Ḑiceţi, că patria e mama comună. Astfel tractează mama pe fiii sĕi?

Pe câmpul de bătălie sûntem cei mai buni patrioţi, dupa ce venim acasă ne batjocoriţi, ne asupriţi şi nu vĕ cade bine, că după atâtea veacuri de asuprire, mai purtăm încă numele de român. Vreţi sĕ ne răpiţi limba dar sĕ sciţi că *morţi noi nu om da.*

Murim mai bine 'n luptă
Cu glorie străbună
Decât sĕ fim sclavi earaşi
În vechiul nost pământ

După articulul premergĕtoriu, care ne-a venit dela Caransebes, este foarte potrivit cel următoriu tradus din „Budapesti Hirlap“. Eatăl:

Schimbarea ministeriului român.

Ultraistii români din România şi Transilvania pot înjura şi agita cât voiesc în contra alianţei maghiare-române; larma ḑiarelor „Timpul“ „România liberă“ etc nu va oprì cursul lumei, care silesce pe bărbaţii de stat români se caute spriginul statului lor în monarchia noastră. Mintea învinge şi nu patima; şi mintea ne spune, că soartea regatului român atêrnă dela aceea, scie oare el se-şi câştige amici între puterile occidentale, cari se o apere în contra Rusiei ce nesuesce spre Bulgaria şi Constantinopole.

Un lucru e sigur, deşi este în interesul monarchiei şi mai ales în interesul alianţei cu România, atât de proşti tot nu suntem, ca se ajutăm o Românie cu simţeminte ostile noue, care ameninţă întregitatea statului nostru, se amestecă în afacerile noastre interne, şi agitează, ne aţiţă poporul. Doamne feresce. Dacă va perì ea (România) nu e nici o pagubă, dacă o vor stringe între beţe, cu atât mai curênd şi va venì în ori. Numai pentru România, care în realitate va abḑice de ori ce irridentă română, şi care nu va face, şi nu va suferì propagandă preste munţii Ardealului, ne vom trimite *„baka“-i* (infanteriştii) nostri în foc.

Şi în momentul când România ne va fi cum dorim, se vor schimba şi valachii nostrii din Transilvania şi din Banat. Nu vor mai gravita în afară, sciind că n'au *ce căuta acolo, şi nu vor mai produce neplăceri spre paguba lor, după cum au făcut deunăḑi în Haţeg fălfăind stindardul unui stat strein (?) şi îndesânduse în gloate în salonul mostenitoriului la tron cu demonstraţiuni naţionale (!!!) a căror urmare a fost că episcopii lor nu au fost învitaţi la masa de curte, spre pedeapsă, că nu 'şi învaţă loyalitate şi bunăcuviinţă pre credincioşii lor*)

Şi dacă concetăţenii nostri români au învĕţat cuvintele din „Szózat“ (Szozat e poesia unui poet ungur Vörösmarty, şi corespunde poesiei regretatului Mureşanu „Deşteaptăte Române“ Not. trad.) „Pentru tine în larga lume nu este alt loc„ „a nagy világon e kivül nincsen számodra hely“, înţelegerea cu noi maghiarii se va restituì, şi nu se vor mai plânge de apĕsări

*) Va se ḑică, s'au pedepsit cu carenţă. Not. tr.

unguresci, după cum fac acum fără nici o causă. *Căci dacă ar fi fost asupriţi, n'ar fi aşa de mulţi, şi în stare aşa de bună, n'ar avea biserici şi scoale, jurnale şi oficii, reuniuni şi deputaţi, afară de Transilvania unde din voia lor le place a fi pasivişti.*

Veteranii români, fostii deputaţi dietali Babeş şi Petyko(?) şi alţii asemenea acestora, înzadar seamănă neghină printre grâul amiciţiei maghiare române, căci guvernul României altfel privesce lucrul şi voesce se meargă cu Ungaria *)

Această situaţie ne dictează ţinuta politică şi tot aşa şi României. Şi precum s'a alipit Italia de Germania şi Austro-Ungaria, nu din simpatie, ci din interes, astfelu şi România, urmând esemplului ei, întră în serviţiul (szegödik) puterilor mari din centrul Europei, căci aceasta o cer interesele ei. N'a făcut aşa şi Serbia încă de mult, şi regele Milan călĕtoresce acum la Ischl, de bună seamă nu din amor cătră unguri, ci cu calcul. Şi ce poate Serbia, poate şi România cu mult mai uşor. Şi România are mai multe motive.

Cestiunea orientală a ajuns ear' la ordinea ḑilei, şi aceasta silesce pe România sĕ se apropie de monarchia noastră. Cine scie ce va aduce primăvara.

În cestiunea navigaţiunei pe Dunăre a voit România se scape de societatea de navigaţiune austriacă, şi pentru aceasta s'a rĕsvrătit contra noastră. Urmarea fu, că o a părăsit întreagă Europa, şi ea a rĕmas isolată. Acum ar vrea sĕ scape de politica aceasta vechiă şi ar vrea sĕ se înţeleagă cu noi. Noi sûntem gata la tot têrgul convenabil.

Brătianu nu ne este nici prieten nici duşman, el e oportunist ca şi Gambetta. Şi-a dat dimisia ca pe timpul

*) Înaintea publicului lui „Budapesti Hirlap“ Ungaria e totul; Austria e... Schwichs! Not. tr.

FOIŢA.

Păţeniile unei bancnote.

(Fragmente autobiografice.)

Eram o hârtie frumoasă, îmbrăcată în haină albă a nevinovăţiei. Nu aveam nici o presimţire de fatalităţile şi corupţiunea societăţii moderne. Şi în aceasta situaţiune eram sumeaţă, cugetând, că vreodată voiu putè face serviţiile cele mai oneste societăţii omenesci.

Aşa eram înainte de trei ani. Dar acum? Doamne feresce! Acum sûnt vechiă sbârcită, mijloc de înşelătorie şi causa celor mai multe crime. Credeţi-mi. Eacă ce am păţit.

Domnii cei din Viena mĕ îmbrăcară în uniforma vênătă, după chipul şi asĕmĕnarea „tiranilor“ binecuvêntaţi de Dḑeu, şi în înţelesul multor paragrafi fabricaţi la masa verde mĕ împuterniciră a garanta datoria statului în locul talerilor, galbenilor şi altor monete rotunḑioare şi sclipicioase. Banca ţĕrei se obligă a solvì pentru mine 10 fl v. a.

Îmi începui cursul.

Trecui prin mânile multor stăpâni cari mĕ priviră cu dispreţ, cu deosebire rea primire avui în Bohemia. Îmi aduc bine aminte, că într'o casină cechică toţi membrii îşi scoaseră portofoliul şi pe surorile mele scriseră cu litere groase: *za plati deset zlaty.* Eu fusei mai norocoasă, căci stăpânul meu, un tip din vremea lui Svatopluk, când scoase o mulţime de bancnote şi le puse pe masă, mai pe toate le marca cu inscripţiunea cechică, dar numai pe mine nu. De sigur pentru aceea că nu m'a observat de nasul sĕu cât un castravete, pe care stăteau nesce ochilari întocmai ca ciuberele pe calul moţului.

Mĕ espedară îndată la Budapesta. Aci avui cea mai mare ospitalitate, cu deosebire la Jidani. Eram o raritate şi ca atari mulţi curioşi mĕ schimbau cu 11 fl. Făloşia mea crescu şi mai tare atunci, când îmi vĕḑui portretul în fruntea unui jurnal politic cuotidian din Budapesta, numit de scepticismul burgesimei: „Fiakkerblatt“. Nici odată nu am fost mai entusiasmată ca atunci.

Dar după soare vine ploie, şi bucuria mea încă nu ţinu mult. După ce se îmulţiră bancnotele, ajunsei în mâna unui tinĕr amorisat într'o coconiţă din Budapesta, care însĕ îi refusă mâna fiind el prea sĕrac. Tinĕrul acesta apoi într'atâta a desperat, încât îşi propuse se treacă în „Ceea lume“ şi încă prin o moarte modernă, aplicată mai mult în capitală. Într'o seară liniscită, pe care o pot cugeta numai poeţii, mĕ trezii cu stăpânul meu pe puntea catenară din Budapesta. Stăpânul meu îşi lua ultimul adio dela lume, apoi însuflat de vitejie, sĕ făcu nevĕḑut în fundul Dunării unde mĕ aflam şi eu, însĕ bine conservată căci la mine nu petrunse apa. Cine îşi poate închipuì tristeţa mea? Eram de tot desperată văḑindu-me în fundul apei, de unde nu voiu mai vedè lumina soarelui. O furtună grozavă aruncă cadavrul stăpânului meu la ţermure în apropierea unui sat unguresc, unde nisce pescari deteră peste el, ear pe mine me luă unul dîntre ei şi mĕ duse acasă socotindu-me de o hârtie netrebnică. Oh la ce am ajuns, sĕ fiu aşa despreţuită de un pescariu hĕbĕuc, care nu sciea valoarea mea şi a fabricanţilor mei, ajunsei la aceea stare, încât trebuì sĕ fac serviţiul unei hârtii aruncate în gunoiu. Muierea pescariului — oh abia pot spune de necaz — învĕluì în mine ardei. Eu învĕlitoare de ardei? La aceasta nu m'am asceptat. Când sĕ sfîrşì ardeii mĕ deteră unui copilaş sĕ se joace cu mine. Spaima mea crescu acum în gradul cel mai înalt, căci mĕ temeam că sburdalnicul de copil mĕ va face bucăţi. Groaznică situaţiune. Copilaşul sĕ juca cu mine în ţerînă, când spre norocirea mea eacă trece un Jidan cu pene, care vĕḑêndume în mânile copilului, sĕ apropie de noi şi ḑise copilului:

Nu mi vei da hârtiuţa cea cu sfinţi? iţi dau o piţulă pe ea.

Sburdalnicul copil nu voea sĕ mĕ vîndă pentru toată lumea. Dar când Jidanul isteţ îi puse o piţulă sclipicioasă în palmă, copilul nu mai ḑise ba.

Prin acest mod de înşelătorie ajunsei ear în mânile unui om, care mĕ sciea preţuì. Dar e sciut că banii Jidovului nu stau în loc şi eu încă a doua ḑi mĕ trezii în mânile unui advocat, apoi în punga tescuită a unui preşedinte de..... Acesta era om de lume şi nu era seară în care sĕ nu-şi fi pe-

feriilor sĕ-şi poată reconstruì ministeriul. Dênsul e ministru de resboiu, ceeace caracteristic şi suspect, doară prevede Bratianu apropierea unui resboiu?

Ministru de esterne Dumitru Sturdza amicul personal al lui Kálay Béni şi âncă din vremi trecute leaderul amiciţiei şi alianţei cu Ungurii. Aceasta ne atinge tare plăcut, şi ne face a crede, că nu peste mult se vor desvolta bune referinţe între România şi Austro-Ungaria.

Mai nainte de toate trebue hotărit odată cu cestiune Dunărei, ca se nu ne împedecăm în continuu de ea.

Nu atârnă dela noi. Noi ungurii voim şi căutam alianţa cu România. Voesce şi noul cabinet român aceasta, atunci sĕ ne înţelegem şi se capacităm pe Austria. Căci neamţul e *durae capacitatis homo.*

Revista politică.

Sibiiu, în 4 August.

Mai multe foi provinciale, ḑice „P. Ll.“, anunţă o mobilisare curioasă în feliul seu. Douĕ sute de esecutori de dare au se fie mobilisaţi într'un singur comitat, în comitatul Timişului. Ce însemnează activitatea acestui corp de esecutori se poate scì fără de a o mai spune. Oameni, cari nu din renitenţă ci din lipsă sûnt în restanţă cu contribuţiunile, vor fi storşi de maşină esecuţiunei spre a nu se putè reculege timp îndelungat, sau spre a lua lumea în cap şi aşi căuta un adăpost, unde se poată câştiga ca se poată purta toate sarcinile vieţii şi se le mai remână ceva şi pentru ḑile negre. Mobilisarea aceasta nu se ţermuresce însĕ numai la comitatul Timişului. Sûnt multe comitate în lungul şi latul Ungariei, care sûnt norocite cu astfeliu de mobilisări şi „P. Ll.“, oficiosul guvernului, nu un malcontent, spune că la astfeliu de ocasiuni se cer, nu numai dările actuale, ci restanţe de ḑeci de ani şi de contribuţii, cari nu le-au cerut nimenea nici o dată. Oficiosul recunoasce ruinarea următoare din astfeliu de procedere; împută însĕ publicului necunoscinţa legilor, la adăpostul cărei esecutorii îşi permit esacţiuni care trec preste dispositiunile legale. Vina, pentru ce publicul nu cunoasce legile, o trece oficiosul cu vederea, ba o înfrumseţează cu frasa, că legile se tipăresc în şepte limbi, ceea ce pentru noi este o noutate, de oare ce noi nu scim decât de legile tipărite în limba maghiară. Vina publicului din Ungaria este aşa dară că nu scie unguresce, căci la noi legile nu sûnt pentru ca se le scie publicul ci pentru ca publicul sĕ înveţe unguresce. Unde va duce politica cu tendenţa de a naţionalisa statul poliglot, se vede şi din mobilisarea sus atinsă.

Încât mobilisarea are sĕ atingă şi pe poporul romîm sperăm, că oamenii cărturari vor atrage atenţiunea celor ce se cuvine asupra articulului XV de lege din 1876, după care ori ce datorie de contribuţie care în termin de cinci ani dela statorire nu s'a încassat, s'au nu s'a asigurat de organele respective, să consideră ca întrată în prescripţiune şi datoraşul sau restantul nu are sĕ o mai plătească.

Din România ne aduc ḑiarele de acolo sciri sigure despre schimbarea ce s'a făcut în urmă în ministeriu. Ioan Brătianu remâne ministru presid. şi ia şi portofoiul de resboiu; Chiţu trece la interne; Stătescu la justiţie; Lecca remâne la finanţe Dabija la lucrările publice; au întrat D. Sturza la esterne şi Aurelian la culte şi instrucţiune. Angelescu fost ministru de resboiu şi Ureche de culte şi instrucţiune sûnt cari au eşit din ministeriu. — O telegramă originală a lui „P. Ll.“ sosită dela Berlin vedeîn venirea lui D. Sturza la esterne apropiarea României de alianţa austro-ungaro-germână.

O corespondenţă dela Bucuresci la „D. Ztg. din Viena crede că ministeriul acesta nu va avea viaţă lungă. Proba trăiniciei sale o va face înaintea camerilor care se vor convoca în Septemvre anul acesta.

Conferenţa representanţilor puterilor mari din Constantinopole a într'at într'o fasă nouă. În şedinţa dela 2/14 August representantul Franciei s'a declarat pentru propunerea representantului italian Corti în privinţa unei poliţii maritime internaţionale în canalul Suez. După propunerea aceasta toţi capii escadrelor şi comandanţii de năi din canal au a se înţelege, cum se esecute mĕsurile poliţiane pe apă în tot cuprinsul canalului. Telegrama care aduce scirea aceasta mai adauge, că în privinţa aceasta toate puterile sûnt de acord.

Convenţiunea anglo-turcească privitoare la cooperaţiune în Egipt încă nu e perfectă. Guvernul turcesc se opune încă subordinărei trupelor sale comandei engleze şi în legătură cu aceasta şi proclamărei lui Arabi rebel a remas încă nepublicată.

Astăḑi va fi sosit şi generalul Wolseley în Alexandria spre a lua comanda trupelor de operaţiune engleze.

Întârḑiarea Englezilor prinde foarte bine lui Arabi paşa, care adună combatanţi în giurul seu şi despre care se ḑice că dispune de bani mai mulţi decât însaşi Poarta otomană. Ooamenii lui Arabi paşa se întăresc în mai multe locuri ridicând întărituri de pământ.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“

Baia-de-criş, 4/8 1882. Dle Redactor! În nrul 82 a „Telegrafului Roman“ în rubrica „Varietăţi“ sub titlu noutăţi din Zarand din 13/25 Iulie între altele este următoarea noutate: Representanţa gimnasiului conchemată la şedinţa estra-ordinară, a vêndut unui liferant de lemne — goronul din pădurea gimnasiului dela 30 cetimentri în sus cu 12,000 fl., s'a şi încheiat contract, care la timpul sĕu cred că se va asterne Consistoriului. Bine ar fi dacă banii s'ar întrebuinţa pentru binele institutului.

La aceasta noutate de astădată nu aşi avea se reflectez nimic, deşì nu conţine în sine adevĕrul pur, dacă nu ar fi vorba despre un institut public, românesc a căreia soarte şi esistenţă pe toţi cei bine simţitori trebue sĕ le intereseze în primul loc. Domnul corespondente între altele ḑice „bine ar fi dacă banii s'ar întrebuinţa pentru binele institutului“. Acesta este o espresiune la care eu ca membru al comitetului, a representanţiei şi a epitropiei nu pot tăcè, ba aşa cred că nici un membru aparţinătoriu acelui institut fără a fi vătămat în adûncul sufletului sĕu nu o poate retăcè, pentrucă este o suspiţiune foarte gravă, ce taie afund în caracterul şi onoarea tuturor membrilor institutului.

Onoratul public au putut observa că la noi românii se află cam mulţi indivi̯ḑi căror le place a scrie numai se fie scris şi alta nimic, pentrucă nu au învĕţat a combina fiindcă pentru dênşii lucru greu, mi se pare că nici nu vor putea învĕţa neavênd bunavoinţă de a studia lucrurile după cum sûnt.

Ca se pot documenta aceasta, afirmaţiune a mea, rog se binevoiesci în interesul publicului şi a autorităţilor respective a-mi, concede următoarele deslușiri:

Representanţa fondului gimnasiului gr. or. din Brad în 8/20 Iulie nu au vêndut lemnele de goron din pădurea fondului ce se afla în comuna Mihĕleni, fără au aprobat contractul compus între epitropia fondului şi cumpĕrătoriul Spire Vincent, cetăţean din Paris. — Contractul însĕ până astăḑi nu este aprobat din partea cumpĕrătoriului, fiindcă representanţa au strămutat o condiţiune, a cărei primire decide validitatea contractului. Cumcă s'au vêndut lemnele de goron de mai sus de 30 centimetre cu 12,000 fl., este adevĕr,

Pentru ce a vêndut representanţa fondului pădurea şi încă cu preţul de 12,000 fl., până nu va fi aprobat contractul nu o pot da publicităţii în detail fiind în detrimentul institutului. Ceea ce pot face este: Institutul şi respective fondul are venit anual sigur 2444 fl., 40 cr. v. a. nesigur si împreunat cu multe calamităţi 1000 fr. spesele neîncungiurat de lipse sûnt 4000 şi câteva sute, după cum arată bugetul din fiesce care an. Fondul gimnasiului dela anul 1867 încoace în continuu a căutat se vêndă acea pădure încă pe acel timp, când esistenţa institutului era asigurată şi nu avea lipsă de ajutoare, causa numai mai târḑiu o voiu potea spune, adecă după aprobarea contractului. Atâta pot se spun din propriile afaceri ce am avut în această causă de 12 ani până astăḑi, că nime nu a promis 12,000 fl deşì oamenii fondului au tentat vinderea prin toţi agenţii dela toate societăţile despre care au avut cunoscinţa, promisiunile de până acì au variat între 5 şi 10 mii cu condiţiuni de tot nefavorabile faţă de institut. Cumpĕrătoriul de acum are se solvească întreaga sumă în termin de 10 luni dênsul însĕ au oferit că o solvesce numai de cât pe lûngă o mică condiţiune, prin urmare preţul vêndărei este asigurat prin depunerea sumei. Fondul s'au mărit cu un venit curat anual de 600 fl. calculând cu 5% la sută. Cumcă suma de 12,000 fl. se nu se prefacă într'un fond nealienabil pentru gimnasiu şi numai fructificarea aceluia capital sĕ se folosească, nu cred că nici cugetă cineva dintre cei interesaţi se facă altcum, nici că cred sĕ se ia alte disposeţiuni în privinţa aceasta.

În înţelesul statutului fondului gimnasiului toţi membri aceluia sûnt respunḑetori solidar cu averea lor despre întreaga manipulaţiune, acela este comitetul şi epitropiă în primo loco şi în locul al doilea representanţa care se compune din sinodele alor douĕ protopresbiterate, dacă nici aceasta nu este garanţie destulă, aici la noi mai multe nu potem afla, că nu ne concede statutul. Dela anul 1867 am onoare a fi membru a acelei instituţiuni şi încă de 1872 până in present că membru de comitet tot deodată epitrop şi ca advocat juristcosult, am fost de faţă la toate adunările generale anuale a representanţei, n'am observat însĕ nici odată sĕ se fi defraudat măcar un cruceriu, pe lûngă toate că toate funcţiunile dela acel institut se poartă gratuit, nimenea afară de corpul didactic nu primesce nici măcar un cruceriu pentru funcţiunile şi ostenelele sale. Socotelile anuale se subcern Consistoriului archidiecesan pentru suprema revisiune.

Sciu însĕ, că sau întêmplat o neregularitate pela anii 1870/1 prin împrumutarea unei sumuliţe de bani cu buna voinţă în interesul fondului, însĕ fără precauţiune şi din nesciinţă, dar nici aici nu poate se aibă institutul nici un cruceriu daună după cum arătai mai sus.*) T. Pop.

---

trecut cu..... torii şi..... aţii sei. Ertaţi-mi sĕ ve spun cum mi-am petrecut într'o seară, când mam şi despărţit de el. În hotelul „Pipălacă“ la o masă lûngă sĕ aflau toţi dlui.....· preşedinte cu dênsul în frunte. La o parte era capela musîcală compusă din doispreḑece fii a lui Cham, toţi cu feţele negre. Arii de a lui Pişta sunau din gros. În urmă dl preşedinte scoate douĕspreḑece bancnote a 10 fl. şi scupindu-le pe dos adecă pe partea nemţească, le lipì pe fruntea Ţiganilor, cari cu fruntea sigilată trebuiră sĕ sufle marşul lui Kossuth. Eu stam chiar în fruntea primaşului şi ca o preşedintă eram veselă ca soarele când ajunge în zodia racului.

Dela Ţigan ajunsei în mânile unei precupeţe, care me ţiunu trei luni de ḑile legată în cornul unei năframe. Destul de mare nĕcaz pentru mine. Când precupeaţa plecă la un târg din apropiere, mĕ luă cu neframă cu tot şi mĕ bagă în sin. Pe cale precupeaţa zări un epure durmind, pe care îl şi prinse şi-l legă de picioare cu năframă în care eram legată şi eu. Şuşoiul dracului atâta sĕ svêrcolì în braţele precupeţei, încât năframa se deslegă la picioarele dinainte, apoi plecând urechile înainte, cu o desteră smâncitură sărì din braţele cocoanei neprevĕḑĕtoare şi — dute şuşoiu la frunḑă verde cu năframă şi bancnotă. Nici cu şepte câni nu l'ai fi ajuns Mai multe hotare trecu cu mine stăpânul meu epuresc. Trecu mult timp până ce sĕ schimbă aceasta critică situaţiune. Pre şuşoiul naibei încă l'a ajuns Nemesis, căci într'o bună dimineaţă un vânător îi trimisă un glonţ prin coastă când apoi scăpai şi eu făcênd mai mare bucurie vânĕtoriului decât epurele.

De aci umblai — ca banul — din mână în mână, până ce ajunsei la un neguţătoriu de porci la care ear o păţii al dracului. Când acesta voea a plătì în târg o sumă mai mare de bani unui vênḑĕtoriu, scoase banii din portofoliu, pe care ca la comandă îi răpì un vênt puternic mestecat cu pulbere, şi-i ridică către ceriu. Între bancnotele sburătoare fusei şi eu. După ce sburai preste câteva case, căḑui chiar în blidul cu scoverḑi a unei precupeţe, care avu atâta isteţime, de a mĕ pune delături fără a o observa vre un ochiu de om. Precupeaţa, care vindea scoverḑi, de bucurie înghiţì — douĕsprĕḑece scoverḑi una după alta. Neguţĕtoriul de porci a înghiţit amarul.

Câte şi mai câte am păţit, pe cari dacă vi le-aş spune, ar trebuì să mĕ ascultaţi trei ḑile. Eu însă sûnt cu mult mai bine pătrunsă de curtoasie, decât se vatĕm simţul de moralitate al cuiva prin povestirea aventurelor mele numeroaso pentru cari mulţi vor fi talpa Iadului.

Stăpânitorii mei au fost nenumĕraţi, — începênd dela cel din urmă Ţigan făcătoriu de haralip până la cel mai mare ministru, care se svêrcolesce pe fotel scăldat in politica Europei. Vĕ spun drept, că mai puţin serviţiu am putut face unui dascăl românesc, altora însĕ cu atêt mai mult. Serviţii la defraudări, têlhării şi la alte feliuri de înşelatorii — vrênd ne vrênd — am făcut. Şi dacă le ar enumera cineva pe toate aceste, atunci m'ar despreţuì toată lumea, — de altmintrelea nici acum nu sûnt prea onorată.

P. S.

Zalaegerszeg în 13/1 August 1882. O însoţire pacînică sĕ serbeaze în ḑilele aceste în opidul Zala-Egerszeg capitala comitatulni Zala situat la marginea sudvestică a Ungariei între Stiria şi Croaţia, a VI adunare generală a pompierilor din Ungaria.

Adunarea generală însoţită cu esposiţia de instrumente pentru stingerea focului s'a început în 11 August st. nou când sa deschis şi esposiţia; în 12 August s'a ţinut şedinţele într'unirei societăţii generale, în 13 Aug a fost încoronarea singuraticilor e ru-

*) Din lipsa de spaţiu de o parte şi fiind că meritul cestiunei e exhauriat, partea ce urmează nu o mai publicăm Red.

niuni carisa înfaţoşat cu steaguri şi în 14 August va fi apreciarea maşinelor espuse şi încheerea esposişiunei şi a adunărei generale.

Se înţelege de sine, că la o astfeliu de ocasiune petrecaniile îndatinate şi eserciţiile ce se cer dela statul pompierilor n'au lipsit. Aşa în 11 Angust după ameaḑi sa edificat în apropierea edificiului de esposiţie, ce sa construit cu mult gust spre scopul acesta, un rug de mai mulţi stângeni de lemne şi acesta în faţa publicului adunat aprinḑându se, sau făcut probe de stângere cu *matafuegos* şi cu o materie înventată de un anumit Hohl din Viena, şi ambe metode de stingerea focului s'au dovedit practice, deoarece focul în arderea cea mai tare îndată după stropire s'a potolit.

Seara a fost apoi petrecere în grădina publică din comuna apropiată Kapuház.

În 12 August după şedinţele adunărei generale, în care s'a ales de preşedinte a reuniunei generale contele Oziráky s'au făcut eserciţii în piaţa mare la care s'a produs cu deosebire pompierii din Arad; eară seara a fost petrecere poporală bine cercetată într'o pădure apropiată. Petrecerea a fost împreunată cu foc bengalic şi cu aprindere de rachete, şi a durat până noaptea târḑiu.

În 13 August a urmat conductul solemn, purces dela pavilonul de esposiţie şi trecênd prin mai multe strade laterale, la a căror colţuri fetiţe îmbrăcate în alb aruncau flori asupra pompierilor îmbrăcaţi în deosebite costumuri strălucitoare, s'a întors în piaţă unde în faţa bisericei catolice, înaintea unui transparent înpodobit cu verdeaţă, s'a încoronat steagurile deosebitelor reuniuni din partea damei patronese soţia proprietariului Tarányi şi a domnişoarelor de onoare din cortegiul ei.

Cu ocasiunea aceasta s'a ţinut mai multe cuvêntări şi s'a accentuat cu deosebire din partea conducătoriului pompierilor din Arad, ḑiua memorabilă din 13 August când la Vilagos în anul 1849 au depus Görgei armele îngropând libertatea Ungariei.

În vorbirile acestea s'a accentuat cu mare entusiasm patriotismul maghiar şi dorinţa că „*minden ember legyen ember és magyar*“ (tot omul se fie om şi ungur).

După fiinirea solemnităţii acesteia a fost banchet mare şi apoi a făcut eserciţii pompierii din loc. Seara ear' petrecere în o grădină publică şi apoi bal de elită.

Esposiţia de instrumente de stins e rău cercetată şi cu ocasiunea de probă a unui instrument espus a esplodat maşinăria şi s'a vulnerat greu şi uşor la vr'o 7 persoane. La deschiderea esposiţiei preşedintele comitetului de esposiţie ţinu un discurs scurt cu o pronunţiare foarte rea ungurească, ce a indignat pe mulţi străini cari n'au aşteptat ca aici în mijlocul poporaţiunei compacte maghiare să se afle conducători cari se nu posedă limba pe deplin. Altcum toată arangiarea cu mici escepţiuni a fost corectă şi reuniunile singuratice cari în număr de 43 s'a adunat prin representanţii lor la adunarea generală, sûnt pe deplin mulţămite.

Peste tot opidul Zala Egerszeg deşi e mic cam la 6000 de suflete şi deşi împregiurările sociale ar lăsa mult de dorit, totuşi a desvoltat în timpul din urmă o activitate febrilă, de a se face publicului cunoscut esistenţa sa, arangiând în primăvara anului 1881 o esposiţie de maşini econonomice şi tot în anul trecut toamna la începutul lui Octomvre o esposiţie de fructe iniţiată şi arangiată de societatea economică din loc.

Altcum societatea din loc împărţite în caste, mai ca în India, e pentru streinii numeroşi împărţiţi pela deosebitele oficiuri, neplăcuta, şi opidul aceasta poate pentru aceasta s'au pentru situaţiunea sa la marginea ţării s'a privit încă pe timpul absolutismului ca un loc de esil pentru amploiaţii scrişi în cartea neagră.

Despre împregiurările geografice, etnografice şi economice din ţinutul acesta cu alte ocasiuni mai multe.

\+

Varietăţi.

* Maj. Sa a denumit pe generulul de cavalerie bar. Appel, comandant militar în Sibiiu, comandant general în Seraievo şi guvernator în Bosnia şi Erţegovina.

* Escelenţia Sa Preas. P. Archiepp şi Metropolit Miron Romanul a plecat cu trenul de a seara la Budapesta.

* Comandantul militariu din Timişoara L. M. C. Degenfeld-Schomburg — se ḑice — este designat pentru comanda militară din Sibiiu.

* (Postal) Direcţiunea postelor reg. din Sibiiu publică concurs pentru ocuparea mai multor posturi de servitori la oficiile de postă. Emolumentele sûnt pe lângă cauţiune de 100 fl. 300 fl plată, 60 fl. bani de cuartir şi uniformă în natură. Concurenţii au să şi instrueze petiţiunile, în sensul articlului II de lege 1873 şi să le înainteze în termin de 6 septămâni la Direcţiune. — Aceeaşi direcţiune publică concurs pentru ocuparea a trei posturi de oficiali, eventual de practicanţi în oficiul postal. Pe lângă cauţiune de 300 de fiorini dela aspiranţii de oficiali, aceştia se vor bucura de un salar de 600 de fiorini şi 100 de fiorini bani de cuartir; practicanţilor se pune în perspectivă un ajutor de 300 de fiorini. Petiţiunile au a se înainta în termin de trei săptămâni la direcţiune.

* (Unde dai şi unde crapă.) În Nr. 74 al „Telegrafului Român“ am publicat o mică notiţă cu privire la congresul studenţilor din România. Nu-mi vinea la socoteală cosmopolitismul studenţilor români de peste munţi, mai ales în criticele timpuri de astăḑi. Am fost cetit o notiţă uostimă în „Familia“ domnului Vulcan şi nu credeam ochilor mei că au cetit bine.

Vine representanţa studenţilor români în persoana domnului N. Ganea, St. Mihailean, G. Coman, şi C. I. Nicolescu şi în Nr. 82 al „Telegrafului Român“ mi deneagă calitatea de român pur şi simplu din motivul că nu mă cunoasce personal. Totodată spune *urbi et orbi că* în toamna anului trecut la Piteşti, studenţii facultăţii de sciinţe au ales pe domnul Alexandru *Schaabner* se i represinte în comisiunea de organisare a congresului dela Băcău.

Nu sciu dacă-mi lipsesc sau ba cele mai elementare noţiuni de adevărat Român, după cum susţin studenţii din România, sciu însă că pe Români voiu sei sciu Români ori şi unde, fie chiar şi peste munţi.

Dacă e se ne tragem informaţiuni despre studenţii Români din România, sûntem îndrumaţi la domnul *Schaabner*, („Familia“, Nr. 25;) căutăm patriotism şi ni se impune de model d. Anastasie M. *Bessin*, („Observatoriul“ Nr. 54.) sciinţa ni-o presentă tot domnul *Schaabner*, („Teleg. Rom. Nr. 82), şi ca vêrf al tuturor acestora, ni se dă nomenclatura „*Streinii de origine română*“

Vine apoi „tot un student român“ de aici şi spune că dênsul şi cei mai mulţi dintre colegii mei nu consimt cu mine. Totodată 'mi spune că nu sum competent a-mi manifesta simţemintele mele.

Nu înţeleg pre fratele, „tot student român“ de aici. Eu nu sum competent a-mi manifesta simţemintele mele. Cu alte cuvinte eu nu pot vorbi în numele meu. Şi Dsa poate vorbi în numele Dsale şi şi al colegilor mei. Eu cred că lucru stă tocmai invers după cum am făcut eu. În numele meu pot vorbi şi nu pot vorbi în numele maimultora. Însă treacă ducăsă, s'au mai scris şi se vor mai scrie încă basaconii.

Studenţii din România (veḑi „Teleg. Rom. Nr. 82) deneagă calitatea de român tuturor, pe care nu-i cunosc personal, şi jidanii, nemţii, bulgarii, grecii, sêrbii, tatarii, pe cari i cunosc dênşii toţi sûnt români, şi încă cu „*drepturi vechi la această calitate*“, pentru că dânşii i cunosc personal.

Dacă n'am ţiné la principiul „*medium tenuere beati*“ am ḑice: Cale bună! Principiul însă ne învaţă a nu fi nici netoleranţi, dar nici nepăsători până la lepădarea de sine.

Suum cuique. Iniţiativa în această afacere nu ese a mea. În 5 Iule a. c. am primit o epistolă dela un amic al meu cu datul: Viena, 5 Iulie, 1882. Şi am cetit: „În „Familia“ de Duminecă, e o notiţă, prin care se face cunoscut că congresul studenţilor din România se va ţinea în Băcău etc. etc. sub preşedinţa unui român de origine streină Al. Scbaabner. Ce ruşine pe ei; Studenţii dela 2 universităţi şi se pună în fruntea lor un .....“

Epistola e depusă la Redacţia „Telegrafului Român,“ şi cei interesaţi o pot vedea. Şi mai ales fratele, care vorbesce în numele colegilor mei.

Tot acel „*Un student Român*“.

* (Adunări). Preşedinţii reuniunei generale a tuturor învĕţătorilor rom. gr. or. din diecesa Aradului, conchiamă comitetul reuniunei pe 9/21 August a. c. Ear adunarea generală a ḑisei reuniuni pe 10/22 Aug. a. c. în Arad. Dreptul de conchemare la adunarea generală 'l dă comitetul şi casul present miroasă a despotism, căci comitetul nu ia împuternicit la aşa ceva (!?) Agendele principali sûnt 1. clasificarea staţiunilor învĕţătoresci, 2. cum să se reguleze esmiterea de învĕţători pe lângă înspectori la esamene şi în alte ocasiuni.

Comitetul protopopesc al tractului Arad este convocat la şedinţă pe 10/22 Aug, a. c. în Arad, în causa elaborărei proiectului pentru o scoală de fete in Arad. r.

* (Seceriş.) Dela San-Petru hăţăgan ni se scrie: De două săptămâni au eşit oamenii la secere. Bucatele de toamnă frumoase bune, numai rari. Orzurile, ovesele sûnt bune, grânele de toamnă şi cu deosebire cele de primăvară sûnt peste aşteptare bune. Chiar şi săcara, ce o au sămănat primăvara din causa timpului celui nefavorabil de astă toamnă înca este bună. Cucuruzele sûnt peste asteptare bune. Fênaţele încă promit fên şi otavă multă. Mere, pere, prune, încă sûnt. Se sperează un an bun în urma unei lipse ce a domnit pe aici. După cum am vĕḑut toate sûnt bune; Dar, numai cât să nasce fătul, numai vre'o câteva ḑile este voios, căci peste el de o boală carea slăbesce. Eată esecutorii de dare şi ovreimea speculătoare, de mult să tot pregată cu script — risticiul seu, întorcênd la foile catastihului, adunând încărcând, punênd camătă spre aşi forma în urmă un capital, voiu a ḑice a să face din jupânul Iţig, şi din jupăneasa Ilca, Domnul şi Doamna..... Isvorul lor de bogăţie este olerca, apă-spirt, şi alte materii de rênd sûnt destule, şi încă eftine. — Domnii esecutori să silesc a colecta darea, dar cu ocasiunea colectărei să mai nasc şi unele spese destinate pentru buzunarul lor. Aşa încă cu tot dreptul poţi ḑice că: „Vin lăcustele“. Rău dacă oamenii nostrî nu 'şi sciu folosi, şi întrebuinţa produsul lor. *George Reitescu,*
învĕţător diriginte.

Loterie.

Mercurîin 14 August 1882.
Brünn: **57 46 4 48 41**

Bursa de Viena şi Pesta
Din 12 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.70	119.60
Renta de aur ung. de 4%	88.40	88.40
Renta ung. de hârtie	87.05	87.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	135.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.—	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.50	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.75	98.85
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	98.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane	98.25	98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.25	98.25
Obligaţiuni urbariale transilvane	98.25	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	97 75	99.— —.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	—.—	97.50
Sorţi unguresci cu premii	—.—	120.50
Sorţi de regularea Tisei	110.60	110.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	77.—	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 70	77.60
Renta de aur austriacă	95.35	95.30
Sorţi de stat dela 1860	130.25	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	825.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	323.50	323.—
Acţiuni de credit austr.	315.—	316.10
London (pe poliţa de trei luni)	119.80	119.80
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.51	9.51
100 marce nemţesci	58.50	58.50

Nr. 228 [157] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de învĕţătoriu primariu la scoala confesională gr. or. din Bod, protopresbiteratul al II al Braşovului în sensul ordinaţiunei consistoriali din 21 Iulie a. c. Nr. 2302 Scol. se escrie concurs până în 29 August a. c. st. v. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu fics 178 fl. 50 cr.

2. Venitul jumĕtate dela 10 jugere pământ menite pentru scoală 50 fl.

3. Venitul celor 3 jugere date în folosirea învĕţătoriului dela comună 21 fl. 50 cr.

4. Venitul dela păşunitul a 4 boi 26 fl.

5. Venitul dela didactrul scolarilor 25 fl. — Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al II al Braşovului până la terminul sus indicat arătând că cunosc şi limba maghiară.

Bod 1-a August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral
Comitetul parochial.

Nr. 243. [158] 1—3.

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Geoagiului I sunt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci;

1. Banpotoc,cu 250 fl salariu anual, cuartir grătuit şi 4 orgii de lemne din cari se va încălḑi şi scoala

2. Fornădia, cu 110 fl. salariu anual, cuartir gratuit, 1040□° loc arător pentru legumi şi de un car de cucurus, şi 2 orgii de lemne, din cari se va încălḑi şi scola.

3. Hărău, cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit, şi 2 orgii de lemne de foc pentru scoală şi învĕţătoriu, concurintele se fie om necăsatorit.

4. Certes cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit şi lemne de foc de ajuns.

5. Fizes-Barbura cu 100 fl. salariu anual, cuartir gratuit în localitatea scoalei şi 2 orgii de lemne de foc,

6. Uroiu, cu 150 fl. salariu anual şi 2 orgii lemne de foc.

7. Voia cu 150 fl., salariu anual şi 2 orgii lemne de foc.

Suplicele concursuale la aceste posturi învĕţătoresci, instruite conform statutului org. şi regulamentului congresual din 1878, sûnt de a se substerne până la finea lunei lui August

a. c. oficiului protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I în Hondol.

Hondol 31 Iulie 1882.

În conţelegore cu comitele parochiali concernente.

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresbiter.

Nr. 2865. Scol. [149] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea următoarelor stipendii, devenite vacante, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 28 August a. c. st. vechiu.

1. Din fundaţiunea Francisc-Iosifeană.

a) un stipendiu de 100 fl pentru ascultători de drepturi la vre o facultate s'au academiă din patriă

b) două stipendii a 60 fl pentru scolari la gimnasiu, scoala reală s'au comercială.

2. Din fundaţiunea Cologeană două stipendii a 60 fl pentru studenţi români gr. or. la ori ce institut.

Cererile concurenţilor sûnt a se asterne consitoriului archidiecesan până la terminul sus arătat instruite:

α) cu atestat dela oficiul parochial concernent spre legitimare, ca concurentele e român de mărturisirea bisericei ortodocse;

β) cu testimoniul scolariu de pe ultimul semestru;

γ) cu testimoniul despre starea materială a concurentului s'au a părinţilor sĕi.

La conferirea stipendiilor din fundaţiunea Cologeană vor fi preferiţi studenţii din munţii apuseni ai Transilvaniei.

Sibiiu, 21 Iulie 1882.

Din şedinţa consisoriului archidiecesan, ca senat scolastic.

Nu. 164. 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala populară confesională gr or. din Gurasada ppresiteratul Iliei devenit vacant în urma ordinaţiunei Prea Veneratului consistoriu archidiecesan ddto 26 Maiu a. c. Nr. 807 Scol. se escrie concurs până la 30 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual în bani gata 120 fl. v. a.

2. În bucate 50 ferdele cucuruz (à 16 cupe) în boambe.

3. Lemne 3 orgii lungi, din care este a se încălḑi şi scoala.

4. Grădină de legumi.

5. Cuartir liber în edificiul scoalei

Doritorii de a competa la acest post au a'şi îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite contorm prescriptelor statutului organic şi al regulamentului congresual din 1878, până la terminul sus indicat.

Se poftesce ca concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie buni cântăreţi.

Gurasada în 26 Iulie, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 111 [156] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de-a III clasă Cucerdea (Sz. Kocsárd) în protopresbiteratul Turḑii se deschide concurs până la 29 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casa parochială cu doue încăperi şi tindă. După ce va ocupa fiitoriul preot parochia sĕ vor edifica şi edificiile necesarii pentru economiă.

2. O prădină de legumi, lûngă casa parochială

3. Un agru de 1 jug. 695□ (după foaia catastrală.)

4. Un fênaţ de 3 jug. 1012□

5. Folosirea cimiteriului de deasupra casei cantorala.

6. Dreptul de a păşunì vite, câte va avea parochul în păşunitul comun (până la comasarea hotariului.)

7. Dela 75 familii câte o ferdelă de bucate, dela morari şi plugari grâu ear dela ceilalţi câte o ferdelă de cucuruz in grăunţe: dela 15 famili de ţigani şi văduve câte o jumĕtate de ferdelă de cucuruz (a 16 cupe ferdela).

8. Dela 90 de famili câte o ḑi de lucru şi venitele stolare întrebuinţate până acum. Din ḑilele de lucru şi venitele stolare a treia parte e a cantorului.

Doritorii de a ocupa această parochie sûnt poftiţ a-şi asterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul amintit mai sus.

Agârbiciu (p. u. Gyéres) 30 Iuliu 1882 st. n.

În conţelegere cu comitetul parochial

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 328 1882 [155] 2—3

CONCURS.

Cu părinteasca încuvinţare a Măritului consistoriu archidiecesan Nr. 1188. B. pentru parochia de a treia clasă Vecerd se escrie de nou concurs cu terminul până la 29 August an. cur.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în primele concurse şi adecă:

1. Casă de locuit cu nămăstiile necesari economice şi una grădină de legumi 70 fl.

2. Porţiunea canonică arĕtură şi de fênaţ 13½ jugăre 70 fl.

3. Dela 100 familii câte o claie de grâu a 1 fl. 20 cr., 120 fl.

4. Stola Epatrafiului usitată în protopresbiterat 140. — La olaltă 400 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie vor avea ă'şi aşterne petiţiunile lor conform prescriselor statului organic şi a regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878 oficiul protopresbiteral gr. or. mai jos subscris în terminul indicat.

Nocrichiu, 30 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial gr. or.

Grigoriu Maier m. p.
adstr. ppresbitsral.

Nr. 81. 1882 [147] 3—3

CONCURS.

La scoala comercială română gr. or. din Braşov este de ocupat:

Un post de profesor pentru scinţele curat comerciale.

Pentru ocuparea acestui post sĕ escrie concurs cu termin până la 20 August 1882 st. vechiu.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor, cătră subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sûnt români de naţionalitate şi de religiunea gr. or.

b) că au portare morală şi politică bună:

c) că sûnt sĕnătoşi.

d) că, în sensul statutului organic al Metropolii române gr. or. din Ungaria şi Transilvania şi al regulamentului provisoric al Archidiecesei transilvane pentru esaminarea candidaţilor de profesură la scoalele secundare române gr. or. au absolvat studiile academice comerciale.

e) că cunosc şi limba maghiară:

În fine au a se dechiara concurenţii prin petiţiunile lor, că sĕ vor supune necondiţionat dispositiunilor în vigoare a le institutului.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt.

Până la depunerea esamenului de cualificaţiune salariu anual de 700 fl. v. a. Dela depunerea esamenului de cualificaţiune, care este obligat candidatul al face în curs de cel mult trei ani; pentru următorii doi ani 800 fl. v. a. eară mai departe salariul ordinariu de 900 fl. v. a. — După 5 ani de serviţiu un adaos sau cincieniu de 50 fl. v. a. ce sĕ va repeţì de 5 ori! în fine drept de pensiune conform statutului în vigoare.

Braşov 38 Iuliu 1882 st. v.

Eforia scoalelor centrale române gr. or.

Nr. 266 [148] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala capitală română gr. or. din comuna Satulung biserica S. Adormirî, protopresbiteratul I. al Braşovului, pentru ocuparea lui sĕ deschide concurs cu terminul până la 20 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 350 fl. v. a. plătiţi în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi ca conform prescriselor mai înalte sĕ îşi astearnă suplicele lor provĕḑute cu documentele necesarie la prea on. Domn protopresbiter al tractului I. al Braşovului Iosif Barac, până la terminul sus amintit.

Dela fiitoriul invĕţător sĕ cere, ca pe lûngă predarea învĕţămêntului cu elevii dela 6—12 ani, sĕ ţină şi scoala de repetiţiune dumineca şi sĕrbătoarea.

Cei mai cualificaţi vor fi preferiţi; asemenea şi cei ce vor cunoasce cântările bisericesci.

Satulung, în 22 Iulie 1882.

Comitetul parochial dela biserica S. Adormiri.

În conţelegore cu Dl. Protopop respectiv.

Radu Popea m. p.
paroch ca preşedinte

Nr. 47 1882. [140] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoala poporală gr. orientală din Sighişoara; se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

1. În clasa I-ă cu salariu anual de 206 fl. v. a. cuartir şi lemne pentru persoana învĕţătoriului;

În clasa a III-a cu salariu anual de 275 fl. v. a. şi 3 stângini de lemne, cari salarie se solvesc în rate lunarie decursive.

Învĕţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoala de toate ḑilele, şi în scoală de repetiţiune oarele prescrise de §§. 16 şi 17 din regulamentul congresuale din anul 1878, a ţinea strană în toate Duminecile şi serbătorile de preste an, şi se conducă cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Concurenţii au sĕ'şi astearnă petiţiunile dimpreună cu documintele de cualificaţiune conform § 67 din regulament, până la terminul indicat subscrisului inspectorat scolar tractual.

Cei ce vor dovedì prelûngă acestea că pot conduce cântul în chor, sciu gimnastica şi cultivarea de grădinărit vor fi preferiţi.

Sighişoara 4 Iuliu 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Demetriu Moldovan m. p.,
administ. ppresb.

Bilanţ semestral

al Institutului de credit şi de economii „Albina“ cu 30 Iunie 1882.

Active.	fl. cr.	Passive.	fl. cr.
Cassa în numerar	57,931.86	Capital social	300,000.—
Monetă	3,144.17	Fondul de reservă al acţionarilor	32,088.82
Portfoiul de cambie	676,350.12	Depuneri pentru fructificare	945,002.17
Reuniuni de credit	26,013.65	Scrisuri fonciare in circulaţiune	488,600.—
Împrumuturi pe hipotece	526,683.38	Fondurile do garanţă ale reuniunilor de credit	18,770.42
Credite fiese	49,906.22	Dividende neridicate	22,316.50
Împrumuturi pe effecte	7,463.—	Fondul de pensiuni al funcţionarilor institutului	4,647.20
Effecte publice	81,481.53	Creditori	69,704,16
Cassa institutului şi alte realităţi	81,107.26		
Realităţi vêndute	26,308.02		
Effectele fondului de guranţă al scrisurilor fonciari	220,860.64		
Effectele fondului de pensiuni	4,352.90		
Mobiliarul	2,334.04		
Debitori	117,192.47		
	fl. 1,881,129.27		fl. 1,881,129.27

Sibiiu în 30 Iunie 1882.

Direcţiunea Institutului de credit şi de economii „Albina“.

Iosif Sterca Şuluţ m. p., membru al direcţiunei. — V. Roman m. p., director esecutiv. — R. Petric m. p., comptabil. [159] 1—1

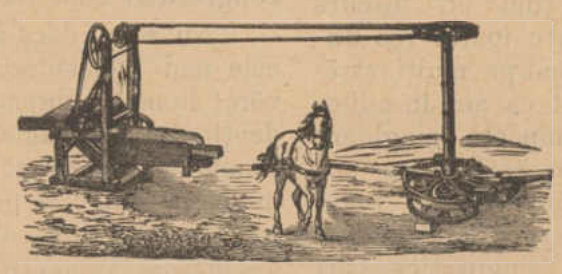

Avis pentru posesorii de pămênt şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **imblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Espositiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 16

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91. **Sibiiu, Sâmbătă 7/19 August 1882.** *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rândul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cui se credem?

Doi articuli punem mai la vale înaintea publicului cetitoriu, amêndoi din doue foi oposiţionale maghiare. Objectul articulilor nu e politică de ḑi, e adunarea din Sighetul Marmaţiei pentru fondul de teatru român. Cu toate aceste ei sûnt instructivi. Ei, adecă articulii, ne descopere lupta între consciinţa cea bună şi cea rea, care fremêntă spiritile în sinul naţionalităţei maghiare.

Ne pare bine de simptomele acestei lupte şi am vrea se învingă consciinţa cea bună.

Fără comentare şi fără a ne hotărî cui se credem i comunicăm pe amêndoi unul lûngă altul.

Eată ce ḑice „Pesti Napló“, dela 11 August:

După adunarea românească.

O mare parte a oamenilor, cari nu sûnt din Marmaţia, trăesce în falsul prepus, că elementul preponderant al Marmaţiei e valahic (oláh.) Din aceasta urmează că valachismul (oláhság) şi-a putut valora aici foarte bine influinţa. În copilăria mea ca marmaţian din cap până în picioare, şi eu credeam, că Marmaţia aparţine comitatelor valahicesci şi numai mai târḑiu, — după observarea referinţelor dintre naţionalităţi — m'am convins despre netemeinicia presupunerei mele.

Valachii abia fac a patra parte din cei 220,000 de locuitori ai comitatului Marmaţiei. Elementul precumpenitoriu este cel rusesc, care dă cifra aprocsimativă de 100,000. Şi dacă vom detrage suma de 30, 000 de Jidani, restul este: Maghiari şi foarte puţini Nemţi. (Şi apoi românii frate??) Se vede deci, că comitatul Marmaţiei e foarte poliglot, şi la ocuparea multor oficii se cer vaste cunoscinţe limbistice.

Împregiurarea, că comitatul a avut caracter valahic, zace în referinţele nobiliare. Între ruşi sûnt foarte puţini nobili, precând în cea mai mare parte a comunelor cu populaţie valahică locuitorii îşi păstrează cu mândrie încă şi acum reminiscenţele nobilităţii. Valachismul a avut proprietăţi, a luat parte la alegerile comitatense şi la cele de deputat; cei mai mulţi eserciteză şi astăḑi dreptul basat pe nobilime. Şi nobilii valachi fiind oameni cu avere purtau oficii înalte, apoi ca oameni cu rang şi avere multeori jucau rol de conducĕtori.

Valachismul de aici — cu deosebire în vremea mai vechie — nu era bêntuit de idei naţionale, cu cât străbat mai daparte vremea trecută, cu atât aflu figuri mai neoaşe ungaresci în cercul inteligenţei. Vorbiau unguresce, cugetau unguresce, se îmbrăcau unguresce atât civilii cât şi preoţii, şi numai în timpul mai nou, la sucrescenţa tinĕră s'a observat, că esistă pe lume şi chestie naţională.

A trecut şi adunarea societăţii pentru fondarea teatrului român. Şed la masa mea de scris, mi revoc în memorie întêmplările cestor doue ḑile trecute, şi mĕ torturează nesce gânduri vĕtămătoare (bántó gondolat). În telegramele mele amintisei că unguri şi români s'au salutat reciproc au accentuat cu însufleţire concordia, amiciţia maghiară valachică şi frăţietatea. În învălmăşala sĕrbătorilor şi a întêmplărilor n'am putut urmări toate momentele cu atenţiune, şi nu le-am putut analisa cu sânge rece. Acum este departe de noi Babeş şi soţii sei, eară conversăm unguresce şi vĕd, spre mirarea mea, că între eri şi aḑi este mare deosebire, icoana de eri nu era obicĭnuită prin Marmaţia. Onoraţiorii nostri, preoţii dacă vin la oraş, sau mergem noi la ei, vorbesc unguresce, şi numai ici colea se mai rĕtăcesce printre ei câte-o ideă naţională. Noi sûntem dedaţi cu *„éljen“* şi nu cu *„Se trăiască“*, ne petrecem între cântări ungaresci, şi deşi ascultăm câte o cântare valachică, ea nu e resunetul insufleţirei naţionale

Acum însĕ cei cari am participat la aceste sĕrbători ne-am convins, că în alte locuri ale acestei ţeri domnesce spirit naţional valachic, intelligenţă valachică, şi comunică ideile în limbă nemaghiară, şi in loc de a se contopì în maghiarism, se silesce a se rupe tot mai tare din legăturile lui.

Aceasta ne pune pe gênduri.

Societatea fondului de teatru român, care şi-a pus de scop înfiinţarea unui fond de teatru valahic, în 13 ani a ţinut 13 şedinţe în deosebite locuri. Ţinerea de şedinţe s'au început în Transilvania, în Deva, apoi au venit în Satmare, de aici au sărit în Timişoara. Au urmat apoi Caransebeşul, Oraviţa. Reciţa, Lugoşul, Abrudul, Alba-Iulia, Blaşul, Sibiiul, Baia-mare, şi acum Sigetul Marmaţiei *S'au învêrtit prin toate locurile locuite de valachi. Conducĕtorii afirmă că ei sûnt anteluptătorii unei idei culturale, şi că Ungaria câştigă prin cultivarea Valahului. Se nu uităm însĕ că ei nu se silesc a înmulţì numai numĕrul membrilor fondului de teatru, ci transplântă idei daco-romanistice în inimile bĕtrânilor şi ale tinerilor. Arangiază sĕrbători naţionale valachice, ţin adunări valachice, toasturi valachice, şi lucrurile aceste, frumoasele cuvinte rostite turbură creerii la mulţi.*

Sigetul Marmaţiei nu e oraş valachic, ci e unguresc. Câţiva membrii ai societăţii o au învitat aici. Membrii veniţi din locuri mai depărtate fuseră încuartiraţi pe la arangieri, la cari au aflat primire cordială. Din comitate streine n'au venit mulţi, cu totul au fost 4 civili şi 8 preoţi. Dintre dnii valachici mai de Doamne ajută din comitat n'au participat la şedinţă mai mulţi de treiḑeci. La adunare, banchet şi bal, junimea studioasă a dat contingentul cel mai mare.

Se vede deci lămurit că inteligenţei valachice de aici nu-i prea convin astfeliu de adunări.

De simţeminte patriotice adûnc pătrunsul vice-comite din acest comitat *Mihálka László* sen. asemenea nobil valachic a propus, ca sĕ se facă mai bine stipendii pentru ajutorarea studenţilor şi se lasă teatrul la o parte, şi propunerea lui a avut de resultat, că s'au făcut mai multe subscrieri şi spre acest scop. *Comitatul şi inteligenţa nu şi-a spart capul cu primirea oaspeţilor. Le a dat pace sĕ'şi petreacă, însĕ foarte puţini au participat la petreceri.*

De aici se vede, că este totuşi oare care causă, pentru care trebue se ne ferim de asemenea petreceri (Turnu-Severin?!)

Din comitatul nostru au fost mulţi la adunare, parte din respect, parte din curiositate. Însĕ e foarte evident, că dacă va fisĕ se mai ţină aici vre-o dată adunarea nime numai vine. Unii mai participă totuşi, căci sûnt membrii dela înfiinţare, au luat parte la mai multe adunări şi trăiesc în idei naţionale. *Cei lalţi însĕ se vor ferì de asemenea adunări ca de foc, căci ei sûnt oameni pacinici, linişciţi la suflet, se află bine în această patrie frumoasă şi nu doresc se producă turburări.*

Dintre bărbaţii principali ai societăţii au venit aici Vincenţiu Babeş şi Iosif Vulcan. Babeş, deşì fin în manieri, nu este om simpatic în ţeară. El este daco-român vestit, şi *omul se apropie de el cu sfială. Vulcan, ca poet şi om, stêrnesce simpatii, însĕ noi nu ne putem învinge cugetele căci şi el face propagandă pertru idei naţionale.* Societatea lui Babeş i deroagă mult, căci Babeş o spune pe faţă că dênsul e daco român, şi numai din silă vorbesce unguresce.

Şi cătră mine s'a adretat cu cuvintele: *Scii Dta românesce?* Unica bucurie mi a fost că în decursul prânḑului a şeḑut lûngă un bărbat cu posiţie înaltă, şi n'a prea avut ocasie de a vorbì românesce. Ca se poată vorbì şi în această limbă a ţinut nisce toaste aşa lungi încât auḑitorii, urându se de el, începură a conversa, şi ast-fel vre-o câţiva fraţi români strigau neîntrerupt: „Se auḑim“! Şi ce vorbea Babeş? Despre spirit românesc, naţionalitate românească şi că sûnt şi români sinceri.

Vulcanu se silia se contrabalanceze pe Babeş. Elocent şi frumos a vorbit *unguresce*, şi ca adevĕrat poet n'a făcut politică. Iau şi strigat „Se trăiască“ ca nimĕnui altuia dintre cei presenţi. Şi vicecomitele a vorbit unguresce, însĕ lui Babeş i-a trebuit petrecere valachică, cu vorbiri şi cântări valachice şi deşì vorbia frumos, neted, şi vrea se fie sincer, totuşi se ascundea sub vicle-cuvintele lui sarcasmul muşcătoriu şi nia în cea mai mare mĕsură.

Ce e drept vorbitorii numai eşau din închinări pentru frăţietate şi concordie, a'şi jura însĕ, că vinul nu se strecura pe gûtlej între asemenea cugetări ci cu cugetări reservate. Un bărbat ca un brad, de o rară frumseţe, Tit Budu, paroch în Şugatag, care înainte de ameaḑi fu ales de notariu, a mers şi de cât Babeş mai departe, şi a golit păharul pentru cei ce — şi fac cruce la iveală. A vorbit foate clar, sciu unde a ţintit, şi dacă l'au aplaudat are a o mulţămì publicului numĕros, care ca şi vecinii mei cu auḑit numai sfêrşitul vorbirei; altmintrea-şi putea golì păharul fără impressie. Nici n'am acusat pe public pentru asurḑitoarele de „bravo“ şi „Se trăească.“ În sală era foarte cald, noi eram sĕtoşi; tot atâtea cause, pentru cari se puteau bucura de toaste.

S'a toastat şi pentru presa maghiară. Şi s'a toastat din partea unuia care spune ce simte. Aşa era atunci inspirat. M'am mirat, ca o parte din cei ce vorbesc valachicesce, sciu şi franţuzesce.

Din reminiscenţele istorice numai numele lui Dragoş a venit pe tapet. Domnul Tit Budu a vorbit de 6 ori şi de unspreḑece ori a amintit numele şi pământul lui Dragoş. E şi frumos pământul Marmaţiei, acela însĕ nu este al lui Dragoş, căci pe timpul lui Dragoş pe tronul Ungariei şedea Ludovic cel mare, şi el era înţelept şi viteaz, în privinţa aceasta nu avea seamĕn în ţeară. Apoi Dragoş nu se afla bine aici la noi, de aceea a şi voit se părăsească ţara cu o ceată de oameni, însĕ viteazul rege s'a dus după el şi la silit sĕ se re'ntoarcă (?).

Aşa dară Babeş a voit se facă propagandă pentru idei naţionale. Scim cine sûnt prinşi în mreajă. Şi sperăm că numĕrul lor nu s'a înmulţit.

Ce privesce pe bĕtrâni, n'avem se ne plângem, generaţiunea tinĕră însĕ e crescută în alt spirit. Regiunea aceasta se ţine de episcopia din Gherla.

Episcopul din Gherla e un celebru şi învĕţat şi presupunem despre el, că e tot atât de mare patriot maghiar, ca şi accentul numelui lui maghiar. (Szabó. N. Tr.)

Nu ḑicem ca domnii *clerici* tineri se nu vorbiască valachicesce. Limba poporului e cea valachică (?! La inceput nu erau români.) Trebue deci se scie bine limba poporului, avem însĕ de a observa. că ei foarte puţin vorbesc unguresce.

Şi această junime cercetează mai regulat adunările fondului de teatru. Vor ḑice mulţi că ei sûnt tineri şi le plac petrecerile. 'Şi pot petrece, însĕ printre alte elemente, şi dacă ei inspiră aer unguresc, de odată cu aerul unguresc se inspire iubirea mamei comune, a patriei maghiare, nu însĕ principiele lui Babeş.

Arangiatorii au fost oameni cu tact evitând ori ce svon mare, şi inteligenţa de aici a lucrat forte înţelepţesce, că în cea mai mare parte s'a purtat cu resens. În adunare a presidiat Babeş. Babeş voesce de tot altceva, nu cultură valachică. Ungurul, valachul şi rusul se fie fraţi în Marmaţia, însĕ fără mijlocirea lui Babeş et. Comp. şi sĕ se împretenească după cum s'au împretenit şi până acuma.

Eată acum ce ḑice „Egyetértés“ dela 12 August:

Adunare românească în Marmaţia.

Abia am observat adunarea reuniunei pentru teatru român ţinută înainte cu câteva ḑile în Marmaţia. Abia ni au venit la cunoscinţă vivacele toasturi ale domnului Babeş şi

Vulcanu cari au cuprins lucruri însemnate vrednice de a le păstra în memorie. Şi acuma după ce jurnalele de limbă română au vorbit indetaiu despre serbarea naţională din Sighetul Marmaţiei, sĕ ne facem şi noi observările noastre.

Contra înfiinţărei teatrului naţional românesc în Ungaria n'avem nici o obiecţie. Se fie, şi încă cât mai îngrabă. Aceasta o dorim şi noi cu Babeş împreună.

În adevĕr o dorim. Esprimăm acest cuvênt cu toată bunăvoinţa, şi se poate că conpatrioţii români se vor fi mirând de aceasta. Noi însĕ am precumpănit bine acest cuvênt şi istoria patriei noastre, cunoscinţa naturei popoarĕlor ne-au învĕţat, că e lucru plăcut pentru români şi cu scop pentru noi, dacă va înainta cultura naţională românească pănă la gradul ca se-şi poată funda teatru stătătoriu şi se şil poată provedea cu cele materiale şi artistice.

Frumoasa noastră patrie e ţeară *poliglotă de mii de ani*, şi după toate probabilităţile *tot poliglotă* va remânè pe timpuri neprevĕdute. Nu se poate nimicì poliglotismul de aici, nu se pot nimicì nici seminţiile cu limbi streine şi chiar dacă s'ar putea, nu e de lipsă sĕ se facă.

Noi, şi după părerea noastră şi naţionalităţile din patrie, n'avem lipsă decât de una: deosebitele poporaţiuni din patria noastră se trăească în pretenie şi stimă reciprocă, şi sĕ fie una în alipirea către patria comună. Susţinerea nestirbită a statului maghiar, desvoltarea îndependenţei şi a bunestărei pănă la punctul estrem (végczéljáig); aceasta e numai pentru care nu ne punem la târg nici cu naţionalităţile, nici cu confessiunile. Abstrăgênd dela aceasta suntem gata a face ori ce serviţiu împrumutat.

Sûntem gata mai ales la aceea, ca se se desvoalte cultura naţionala a compatrioţilor nostri de limbă streină, şi sĕ înflorească. Într'aceasta vedem noi cea mai puternică garanţie a traiului pacînic comun şi a conlucrărei armonice spre fericirea patriei comune.

Şi adever vorbesce Vulcanu predicând aceste principii. Se poate că el presimte acest adevĕr cu spirit poetic, noi însĕ îl recunoascem judecând matematicesce.

Patria şi constituţia ei, numai ele sûnt astăţi mediul între noi şi români, în acestea convenim, spre binele lor trebue se conlucrăm. Limba nu ne este comună; sciinţa arta modul de cugetare, multilaterala noastră activitate socială nu ne sûnt comune, ba nici înrudite nu.

Patria însaşi şi constituţia comună silesce pe maghiar şi român la convieţuire frăţească şi conlucrare armonică. Şi sila nu e numai morală, ci şi materială. Noi însĕ voim se basăm armonia dintre aceste doue popoare pe temeiu pur moral.

Limba nu ne poate fi comună pe toate terenele vieţei publice. Însĕ cultura noastră, arta, modul de cugetare, ele ne pot fi comune, sau cel puţin înrudite în ce privesce cuprinsul lor.

Sciinţa în starea sa cea mai înaltă nu cunoasce naţionalitate, nu sufere caracter naţional. Adeveraţii bărbaţi de sciinţă nu cunosc durerea pentru originea lor; fără a ţi denega originea şi naţionalitatea ei formează o familie cu tovărăşii lor de limbi străine nesuind spre progres.

Noi maghiarii ne silim ca şi pe, terenul sciinţelor ce ţinem pas cu postulatele culturei progresive. Cultura noastră naţională în viaţa privată, pe terenul literaturei, al învĕţământului public şi al oficielor publice este destul de lăţită, e destul de serioasă şi nepreocupată. Dacă românii din Ungaria în proporţiĕ numerică sûnt în stare se producă o asemenea cultură, în momentul în care i vor produce, mii şi mii de bărbaţi unguri şi români se vor înţelege între sine, vor cunoasce în sine naţiunea deosebită şi vor îmbrăţişa cu stimă. Miile de bărbaţi la noi se află deja, şi de aceea dorim cât mai grabnica desvoltare a culturei naţionale române, ca miile de bărbaţi se fie cât mai curênd şi din partea românilor.

Acesta e casul şi la arta naţională.

Arta are caracter naţional. Şi nici că esistă adevĕrată artă fără caracter naţional. Fie însĕ arta ori şi cât de naţională, îndată ce se ridică la un nivel mai înalt, se desvoltă în ea elemente comune cu toţi oamenii şi cu toate naţiunile, cari de asemenea interesează şi mişcă pe maghiari şi pe români.

Maghiarii şi Germânii sûnt de sute de ani duşmani de moarte în ce privesce simţemêntul de rassă. Însĕ numai massa poporului. Învĕţaţii poeţii şi artistii nostrii însĕ s'au purtat cu amiciţie şi simpatie către bărbaţii de sciinţă şi artă germâni, şi încă pe timpurile acelea, când toată stricăciunea politică şi economică, venia la noi sub nume german,

Astfel de simţemênt de amiciţie şi simpatie se va nasce şi între bărbaţii de artă maghiari şi români.

Economul nu se bucură mai mult la privirea fructelor plântate şi udate de el însuşi ca noi, vĕdênd cu câtă silinţă nĕsuiesc românii în masse spre cultură mai înaltă. Massele cari 'şi însuşesc cultura, nu mai sûnt neamicii ungurului.

Poporul necult şi negles semidocţii şi egoiştii lui conducĕtori, acestia sûnt neamici rassei maghiare şi ai statului maghiar în Ungaria. Compatrioţii germâni sunt înaintati în cultură, şi pentru aceea pe lângă unguri ei sûnt cetăţenii cei mai buni, cei mai credincioşi.

De aceea ne bucurăm de miscări ca cea din Marmaţia. în mĕsură cu care sĕ înmulţesc în sinul poporului român bărbaţi escelenţi ca Vulcan, sĕ înmulţesc între ei şi amicii rassei maghiare.

Şi încă reciproc.

Sĕ se înfiinţeze numai teatru naţional român. Prin el se fac preoţi artei şi totodată şi amici culturei şi artei ungaresci.

Şi dacă se vor înţelege şi stima între sine învĕţaţii şi artiştii a douĕ popoare, popoarele, cari îi vor asculta şi urma încă se vor înţelege şi stima. Şi atunci în locul oarbei emulaţiuni va păşì emulaţiunea nobilă, simţĕmêntul păcei atributul bărbaţilor, după cum s'a întêmplat în Elveţia între Francezi Germani şi Italieni.

Revista politică.

Sibiiu, în 6 August.

Din Egipt şi din Constantinopole vin scirile cele mai importante. Arabi paşa, se ţice, că a esoperat dela autorităţile religioase musulmane un decret, prin care sultanul este depus din chalifat şi în locul lui este proclamat şeriful cel mare din Mecca. Scirea aceasta venită din Egipt încă nu e confirmată, prin urmare poate fi încă trasă la îndoială.

Mai interesantă este cea dela Constantinopole, după care Poarta otomană ar sta înaintea unui ultimat din partea guvernului englez. „Times“ spune că ambasadorul englez este însărcinat a spune Porţei, că dacă nu se supune condiţiunilor englese în privinţa cooperaţiunei, va întrerupe negoţierile. Va declara Englitera şi Turciei resboiu?

După telegramele sosite aţi şi în Marocco ar fi isbucnit „resboiul sfânt“ în contra creştinilor.

Societatea pentru înfiinţarea unui fond de teatru românesc. *)

Aceasta societate şi-a ţinut de astă dată adunarea sa generală în Sighetul Marmaţiei (7 şi 8 August n.) Conducătoriul adunărei a fost dl. V. Babeş, vice-presidentul societăţii. Raportul presentat de comitet în prima şedinţă, cuprinde pe lângă datele necesare actuale şi o repede privire asupra trecutului. Reproducem acest raport în tot cuprinsul sĕu, convinşi fiind, că mersul întreprinderei naţionale, despre care e vorba va interesa pe fiecare din on nostri cetitori:

Raportul comitetului la adunarea generală din M. Sighetu.

Cu inima plină de bucurie ve salutăm în aceasta parte a patriei, frumoasă şi bogată de amintiri mărete, onorabili membrii ai Societăţii noastre! Bucuria noastră ne vine din doue isvoarĕ. Primul este, că vĕ vedem întruniţi într'un numĕr atât de mare sub flamura aceasta a culturei; al doilea, că vĕ putem raporta despre un progres îmbucurătoriu, ce Societatea noastră a făcut în puţinii ani dela înfiinţarea s'a. Cei ce lucrează pentru cultură, probează că ţin cont de condiţiunile de vieaţă a unei naţiuni. Cei ce pot se producă un resultat mulţămitoriu, se pot felicita. Societatea noastră, care creează un fond, din care sĕ se poată înfiinţa un teatru naţional român, are asemenea o naltă problemă culturală. Căci, ce este scopul teatrului? De a fi un organ de frunte pentru poleirea gustului frumos, pentru respândirea moravurilor bune şi pentru cultura limbei. Teatrul este o oglindă, în care se reflectează secolii trecuţi şi în care ne vedem noi înşi-ne, cu toate însuşirile bune şi şi rele; o scoală, în care prin esemplele presentate învĕţăm a iubì vîrtutea şi a despreţuì pĕcatul, un tribunal necorupt şi drept, care pronunţă fără cruţare verdictul sĕu. După biserică şi scoală, teatrul este cea mai importantă instituţiune culturală în o ţeară.

Bărbaţii de frunte a tuturor naţiilor au recunoscut aceasta de mult. Au şi dat sucursul pentru ca sĕ se înfiinţeze teatre în ţĕrile lor. Toate guvernele spriginesc această idee. Nici nu mai este naţiune cât de puţin aventată pe calea cîvilisaţiunei, care se n'aibă cel puţin un început de teatru.

Importanţa şi necesitatea teatrului naţional s'a recunoscut şi s'a simţit şi de către români. Dorinţa de al avè, firesce, s'a tradus întâiu în realitate acolo, unde ei puteau dispune de mijloacele necesarii. La Iaşi se născu teatrul român în anii treiţeci ai secolului nostru şi primii lui conducători au fost: poetul Alexandri şi artistul Millo. Amêndoi şi astăţi columnele teatrului naţional român. Mai în acelaşi timp se făcură mişcări de astă natură şi la Bucuresci, unde Aristia şi Heliade Radulescu se puseră înfrunte.

Aici la noi iubirea teatrului naţional şi dorinţa de a vedè unul, numai prin asistarea la unele representaţiuni de diletanţi s'a pututut manifesta. La sfĕrşitul anilor şese ţeci şi la începutul deceniului trecut, trei trupe: a dnei Fanni Tardini şi ale dlor Pascali şi Millo, veniră şi pe la noi a ne delecta cu câteva representaţiuni. În timpul mai nou se pare a se forma şi la noi o trupă stabilă. Importanţa causei şi efectul produs de aceste trupe au desteptat în publicul nostru şi mai mult dorinţa s'avem şi noi românii din această ţeară un teatru naţional. Dorinţa aceasta s'a manifestat prin doi articoli ai lui Iosif Vulcan, publicaţi în „Familia“ la anul 1869 în nrii 29 şi 30, sub titul: „Se fondăm teatru Naţional!“ Spre a conduce aceasta întreprindere şi spre a se asigura mai bine succesul ei, în acei articoli s'a propus: „Se compunem undeva un comitet din bărbaţi de încredere, carele se fie însărcinat a primì ofertele din toate părţile.“ Probai ca această dorinţă a fost respândită, este, că apelul n'a resunat în pustii. Abia s'a publicat, au şi urmat îndată în aceeaşi foaiă ca echo, mai mulţi articoli şi alte împărtăşiri de consimţire din diversele părţi locuite de români *).

Inteligenţa română din unele locuri nici nu asceaptă înfiinţarea unui comitet pentru administrarea fondului teatral, ci şi începu a contribuì pentru acest scop, arangiând baluri, concerte şi representaţiuni teatrale.

Aceste manifestaţiuni ale opiniunei publice îndemnară pe d-nii putaţii români, cari se aflau atunci la dieta din Budapesta, că — fără consideraţiune la partid — sĕ se întrunească şi ca representanţii naţionali se ia iniţiativa unui început pentru realisarea dorinţei naţionale. Se ţinură trei conferinţe, toate la dl George Mocioni. Una prealabilă, către finea lui Decemvre 1869; douĕ la 17 şi 18 Februarie 1870, la cari fu învitat şi autorul articolilor numiţi. Resultatul acestor conferinţe fu un apel către inteligenţa română din Budapesta. În acest apel cu datul de 19 Februarie 1870 constatânduse, că „necesitatea înfiinţărei unui teatru naţional pentru românii de dincoace de Carpaţi se simte de întreaga naţiune română“, se învită numita inteligenţă se ia iniţiativa pentru realisarea ideei şi spre acest scop sĕ se întrunească la 28 Februariu. Apelul fu semnat de următorii domni: Antoniu Mocioni, George Mocioni, Alecsandru Mocioni, Eugeniu Mocioni, Ioan Eugeniu Cucu, Sigismund Popoviciu, Iosif Pop, Dr. Aureliu Maniu, Vichenţie Bogdan, Sigismund Borlea, Iosif Hodoş, Ladislau Butean, Basiliu Jurca, Lazar Ionescu, Petru Mihali, Demetrie Ionescu, E. B. Stanescu, V. Babeş şi Iosif Vulcan.

Încă înainte de a se întrunì această conferenţă, deputaţii români puseră în discuţiune cestiunea înfiinţării teatrului român şi în parlamentul Ungariei. La desbaterea bugetului ministeriului de interne pentru anul 1870 şi anume la posiţiunea unde ministeriul ceru o subvenţiune de 59,000 fl, pentru teatrul naţional din Budapesta deputatul Hodoş propuse sĕ se voteze un ajutoriu de 200,000 fl, şi pentru înfiinţarea unui teatru naţional românescu. Deputatii Babeş, Borlea, Cucu, Alesandru Mocioni şi Stanescu spriginiră aceasta propunere. Alţii nu.

La conferenţa convocată pe 27 Faur se adună un public numĕros. Preşedinte fu aclamat dl Gavril Mihali, jude la tribunalul suprem, ear secretariu Iosif Vulcan. Făcêndu-se istoricul cestiunei, conferenţa recunoscu unanim necesitatea, decise a lua iniţiativa pentru realisare şi alese o comisiune de 5 membrii, care se facă un program în privinţa aceasta. Membrii ai comisiunei se aclamară dnii: V. Babeş, Iosif Hodoş, Petru Mihali, Alesandru Mocioni şi Iosif Vulcan. Comisiunea aceasta terminêndu-şi lucrarea, o presentă în a doua conferenţă, ţinută la 28 Martie. Punctul principal al programei fu: Sĕ se formeze o Societate pentru crearea unui fond spre a înfiinţa un teatru naţional român.“ Spre acest scop se propuse şi conferenţa primì sĕ se esmită o comisiune de 5 membrii, care se eluboreze un proiect de statute, sĕ'l publice în ţiarele române şi la trei luni după publicare se convoace o adunare constituitoare la Deva. Dar şi până atunci, comisiunea constituindu se în comitet, avea se emită un apel către publicul românesc, esplicând mai pe larg inteţiunea acestei intreprinderi, se primeaseă ofertele şi sĕ le admini-

*) „Gazeta Transilvaniei“. Red.

*) Noi scim că „eho“ n'a fost numai în articulii „Familiei.“ Red. T. R.

streze. Ca membrii ai comitetului se aclamară numiții 5 membrii ai comisiunei. Comitetul se constituì în 5 Aprile 1870, alegêndu-se președinte Dr. Iosif Hodoș, secretar Iosif Vulcan, însărcinênduse acest din urmă interimal și cu agendele cassarului. Comitetul îndeplinì primul act al îndatorirei sale, adresând la 7 Aprile 1870 un „Apel către publicul românesc“ să îmbrățișeze cu căldură aceasta idee. Apoi a compus un proiect de statute, îl publică la 6 Iulie aceluiași an și pe trei luni după publicare convocă adunarea constituitoare la Deva pe ḑilele de 4 și 5 Octomvre. La aceeă adunare, ținută sub presidiul lui Dr. Iosif Hodoș, comitetul făcu istoricul cestiunei, presentă proiectul de statute și constată, că pentru scopul Societății s'au și tăcut oferte în sumă de 3070 fl., și 597 fl. 4 cr,, în bani gata. Adunarea luă act cu bucurie de întreprinderea făcută, care mai fu salutată și prin 14 depeșe de felicitare din diverse părți. Iosif Vulcan ceti discursul său întitulat: „De ce voim se avem un teatru național“. Apoi luă cuvêntul președintele Hodoș și ceti: „Relațiunea sa despre teatru în țerile române“. În ședința a doua statutele se votară și pe temeiul lor, Societatea se constitui interimal. Comitetul se compuse astfel: președinte Dr. Iosif Hodoș, vice-președinte Dr. Alesandru Mocioni, casar V. Babeș, secretar Iosif Vulcan, membri: Alesandru Roman, Petru Mihali și Dr Iosif Gall. Societatea fu învitată a'și ținè viitoarea adunare generală la: Abrud, Baia-de Criș, Satmare, Oradea-mare. Se primì Satmarul.

(Va urma.)

Statutele

reuniunei femeilor române din Abrud, Abrud-sat și giur.

I. Numele.

§. 1. Numele reuniunei este **„Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrud-sat și giur“.**

II. Scopul.

§. 2. Scopul reuniunei este: a înființa o scoală privată română pentru fete în Abrud.

Scoala privată română pentru fete, ce se va înființa, are a se întogmì după prescriptele §§-lor 18—22 ai articlului de lege XXXVIII din 1868, ear de învețători și învețătorese se vor putea aplica numai indivíḑi români indigeni, s'au proveḑuți cu dreptul de indigenat, cari posed cualificațiunea prescrisă prin legile de instrucțiune din vigoare. —

Pre cât timp reuniunea nu va avè scoala sa proprie, i-va fi permis a concurge cu ajutoriul seu moral și material la susținerea altei scoale române pentru fete din Abrud, respective a ajuta să se înființeze și susțină un despărțemênt anume pentru fete la una din scoalele confesionale române din Abrud, în care cas 'și reserva dreptul de su[illegible]hiere, și conducere, încât privesce in[illegible]ea în lucru de mână, și economia [illegible]—

III. Mijloacele.

§. 3. Mijloacele pontru realisarea acestui scop sûnt:

a) banii incurși deja spre acest scop;

b) contribuirile membrilor reuniunei, de toate categoriile;

c) venitele petrecerilor, concertelor, sortiturilor, și espositiunilor ce se vor arangia în favoarea reuniunei;

d) eredități legale, și donațiuni, ce i se vor face:

e) colecte, ce se vor întreprinde în favorul ei;

§. 4. Capitalul reuniunei se va eloca, s'au în casse de păstrare cunoscute de solide s'au la privați, pre lûngă hipotecă pupilară, s'au în valoare publice sigure. —

IV. Membrii.

§. 5. Membrii reuniunei sûnt: fundatori, ordinari ajutători, și onorari. —

§. 6. Membru fundator este: fie-care femeie română, care contribue odată pentru tot-deauna, suma de 10 fl. v. a.

§. 7. Membru ordinariu este: fie-care femeie română, care contribue pe an o tacsă de 1 fl. v. a.

§. 8. Membru ajutătoriu este: fie-care bărbat român, care contribue s'au odată pentru tot-deauna 10 fl. v. a. s'au tacsa anuală de 1 fl. v. a.

§. 9. Membru onorariu este: fie-care individ, pe care adunarea generală îl proclamă de atare.

§. 10. Tacsele membrîlor ordinari și ajutători, se respund de odată, și anticipative pe un an.

V. Înscrierea.

§. 11. Receperea de membrii fundatori, ordinari, și ajutători, se efeptuează prin comitet, pe basa unei dechiarațiune subscrise, de cel ce voiesce se devină membru.

§. 12. Membrii onorari se denumesc, prin adunarea generală.

§. 13. Sudiți ai staturilor streini, pot fi numai membrii onorari, și numai cu prealabila încunoscințare, a ministeriuluï regiu de interne.

VI. Drepturile membrilor.

§. 14. Membrii fundatori și ordinari, participă în adunarea generală cu vot decisiv, cei onorari și ajutători, cu vot consultativ.

§. 15. Calitatea de membru al reuniunei înceată:

a) prin moarte;

b) prin nerespunderea taxei anuale; și

c) prin scurtarea intereselor reuniunei.

VII. Datorințele membrilor.

§. 16. Membrii fundatori ordinari și ajutători, sûnt deobligați a plătì taxa prescrisă, și a sprijinì tot ce se va întreprinde, pentru realisarea scopului reuniunei.

VIII. Conducerea.

§. 17, Afacerile reuniunei se conduc:

a) prin adunarea generală;

b) prin comitet.

IX. Adunarea generală.

§. 18. Adunarea generală se convoacă din părtea președintei, prin o învitare publică în vre-un ḑiar român din patrie, cu 15 ḑile, înainte de întrunire.

§. 19. Adunarea generală ordinară, se va ținè în fie-care an la 8/20 Septemvre, avênd de obiect principal, revisiunea rațiocinielor anului espirat, și statorirea budgetului, pe anul venitor.

§. 20. Adunarea generală estra-ordinară, se poate face în casuri de urgință, s'au mare necesitate, la decisiunea comitetului, și la cererea scrisă și motivată, a 20 membre, cu vot decisiv ai reuniunei.

§. 21. Conclusele adunărei generale, se iau cu majoritatea voturilor celor presenți, afară de concluse referitoare la modificarea statutelor, și la desființarea reuniunei, pentru carii se recer doue terțialități a voturilor toturor membrilor fundatori și ordinari.

Un asemenea conclus va avè numai atunci valoare, dacă obiectul a fost indicat în învitarea publică, cu 15 ḑile mai înainte. La cas însă dacă prima adunare astfeliu convocată, nu ar întrunì doue terțialități a voturilor, e a se convoca în termin de 30 de ḑile, altă adunare, esclusiv spre scopul acesta, în care apoi se decide, cu maioritatea ebsolută o voturilor celor presenți.

Alegerea se face cu votare secretă.

§. 22. Agendele adunărei generale sûnt:

a) alegerea comitetului și a bărbaților de încredere;

b) revisiunea rațiocinielor, și darea absolutoriului;

c) desființarea reuniunei;

d) modificarea statutelor;

e) staverirea budgetului;

f) Pertractarea obiectelor subșternute de comitet și a propunerilor din partea membrelor;

g) punerea în lucrare a scopului reuniunei;

h) staverirea regulamentului afacerilor interne, a reuniunei;

i) denumirea membrilor onorari,

§. 23. Despre pertractările adunărei generali, se poartă protocol, care se verifică prin o comisiune esmisă, spre scopul acesta.

X. Comitetul.

§. 24. Comitetul se alege pe un period de 3 ani, stă din 12 femei, 5 din Abrud, 5 din Abrud-sat și 2 din jur, cu vot decisiv, și 4 bărbați de încredere, cu vot consultativ.

§. 25. Membrii comitetului se aleg dintre membrii fundatori și ordinari, ear' bărbați de încredere se aleg, dintre membrii ajutători.

§. 26. Comitetul ține regulat câte o ședință pe lună, poate însă ținea și ședință estra-ordinară, la convocarea președintei s'au a 4 membre.

§. 27. Ședințele se convoacă de către prsidentă, prin învitare immanuată fiecărei membre, cel putin cu 24 oare mai înainte de întrunire.

§. 28. Protocoalele ședințelor comitetului, se verifică prin comitet, în procsima ședință.

§. 29. Spre aducerea de concluse valide, se recere presența de cel puțin 6 membre, afară de președintă, și majoritatea absolută a voturilor celor presenți.

§. 30. Agendele comitetului sûnt:

a) alegerea președintei, vice-președintei și casseriței, din sinul seu;

b) alegerea secretariului dintre bărbați, și anumit dintre membrii ajutători ai reuniunei;

c) primirea membrilor fundatori, ordinari și ajutători;

d) asemnarea erogațiunilor la cassă;

e) administrarea averei reuniunei;

f) îngrijirea pentru îmulțirea averei reuniunei, prin arangiarea de petreceri, concerte, prelegeri, sorturi, espositiuni colecte și altele asemenea mijloace, admisibili;

g) esecutarea concluselor adunărei generali;

h) elaborarea tuturor proiectelor și a mandamentelor privitoare la ajungerea scopului reuniunei, și subșternerea acelora la adunarea generală;

i) censurarea rațiocinielor cassariului și subșternerea acestora, provedența cu observările necesare, la adunarea generală;

l) compunerea budgetului, și subșternerea aceluia adunărei generale;

m) inspecționarea fiitoarei scoale privată română pentru fete, în ce privesce partea igienică, și administrativă economicică, a aceleia.

XI. Oficiali.

§. 31. Oficialii reuniunei sûnt:

a) Președinta și vice-președinta;

b) cassariul;

c) secretariul.

Toți se aleg pe 3 ani și se pot realege.

Toate afacerile oficialilor se indeplinesc gratuit.

§. 32, Președinta:

a) convoacă și conduce adunările generale și ședințele comitetului;

b) supraveghierea, esecutarea concluselor;

c) representează reuniunea în afară;

d) subscrie dimpreună cu secretariul, asemnările de bani la cassă;

e) revede din când în când cassa.

§. 33. Casseriţa:

a) Poartă esact rațiociniele reuniunei și le substerne comitetului, pentru censurare;

b) îngrijesce pentru încassarea punctuală a competințelor reuniunei;

c) raportează la fie-care pătrariu de an, despre starea cassei;

d) ori când i se cere din partea presidentei, ori a comisiunei esmise de comitet, arată toate valorile reuniunei și starea cassei;

e) ea poate presta solviri din cassa reuniunei, numai pre basa de asignare în scris subscrisă de presidentă, și secretariul reuniunei.

§. 34. Secretariul împlinesce afacerile scripturistice, duce protocoalele adunărei generale, și ale ședințelor comitetului. —

XII. Dispositiuni generali.

§. 35. Reuniunea și Institutul ce-l va înființa, se pune sub potestatea patronală a Archiepiscopului gr. or. din Sibiiu, căruia, i compete și dreptul de supra inspecțiune, între marginile legilor de instrucțiune publică. —

§. 36. Planul de organisațiune, și de învețământ al fiitoarei scoală privată română de fetițe, se va substerne înaltului ministeriu de culte și instrucțiune publică; ear dreptul de suprema inspecțiune al statului, se va esercita prin inspectorul regiu de învețământ al comitatului.

§. 37. Conform §-lui 20 din articlul de lege XXXVIII ex 1868 se va ținea esamen puclic, și cu o lună înainte se va încunosciința inspectorul regesc despre aceasta.

§. 38. Afară de evenimente estra-ordinare, și neprevăḑute, reuniunea se poate desființa numai în acel cas, dacă numĕrul membrilor fondatori, și ordinari, ar scădea sub 12.

În casul de atare s'au ori care altă desființare, se vor detrage din averea reuniunei, mai întâin câte 100 fl., cu interese de 6% dela anul înființărei încoace, pentru bisericele gr. or. din Abrud, și Abrusat, ear restul se va împărți în 3 părți egale, între numitele biserici și cea grco-catolică din Abrud.

§. 39. Conclusele referitoare la modificarea statutelor, precum și casul desființărei reuniunei, și cele referitoare la predarea averei ei, se vor subscerne înainte de efeptuire, ministeriului de interne. —

§. 40. În casul când reuniunea s'ar abate, dela scopul ei precisat în aceste statute, încât prin continuarea activității ulterioare, s'ar periclita statul s'au interesele materiale ale membrilor reuniunei, guvernul va fi îndreptățit, se ordineḑe investigațiune normală și în cas de lipsă până la finirea aceleia, se suspindă activitatea ei, ear după terminarea acesteia, și conform resultatului ei, a îndatora reuniunea la cea mai esactă respectare, a statutelor, s'au a o și desființa.

Abrud în 1 Ianuarie 1882.

Ana Gall m. p.,
pres. provisoriă

14389.

Látta a magyar királyi belügy minister.
Budapesten 1882-évi Martius hó 13-án
a minister helyett

Pronay Adolf s. k.
állam titkár.

Varietăți.

* Aniversarea nascerei. Maj. Sale împĕratului și regelui s'a serbat aici cu festivitățile îndatinate. În preseară retragere militară cu musică. Dimineața în ḑiua aniversărei 24 salve de tunuri și deșteptare (reveille) cu musică. La 7½ paradă bisericească în câmp, la care a luat parte garnisioana întreagă. După ameaḑi mese în mai multe localități. Servițiu ḑeesc a fost in toate bisericile tuturor confesiunilor din loc. Localitățile publice au fost decorate cu flamuri împĕrătesci, de stat și naționale.

* (Ministrul honveḑilor Bella Szende a murit eri la 7 oare dimineața. A fost mai de mult, greu bolnav.

* Alteța Sa archiducele Eugeniu a fost Mercuri oaspele Maj. Sale Regelui Românei la Sinaia.

* (O epistolă a lui Fr. Deak) Ḑiarele maghiare publică epistola de mai la vale pe care o reproducem în speranța că morala ei o vor găsì cetitorii și cu deosebire cetitoarele noastre.

Pesta 16 Ianuarie 1857.

Scumpă Sidi!

„Cu cea mai mare bucurie'ți am cetit epistola. Ți mulțămesc mult pentru aducerea aminte și doresc din inimă toate câtemi doresci și Dta mie..

„Mi mărturisesc slăbiciunea. Este o proprietate a oamenilor și doară chiar greșală, că nu sûnt îndestuliți nici odată și cu cât e mai mare bucuria, cu atât doresc mai multă; aceasta e și greșala mea.

„Abia ți-am cetit epistola, și îndată am reflectat, că ea mi-ar fi făcut și mai bună impresie, dacă ar fi fost scrisă ungurește.

„*Torentul căḑut asupra, noastră ne a îngropat toate bucuriile toate speranţele, şi din nefericitul naufragiu afară de vieaţă am rĕmas numai cu unica comoară, naţionalitatea noastră. Dar şi această espusă atacurilor ḑilnice, e eschisă de pe terenul vieţei publice, şi o putem cultiva numai unde nu străbate cuvêntul puterei, în ângustul cerc al vieţei sociale, şi dacă o vom neglige şi aici, se perde pe vecie.*

„*Pentru aceasta mĕ doare când vĕḑ, că bravele femei maghiare vorbesc şi scriu nemţesce, căci eu aceasta privesc ca nouă rană în naţionalitatea noastră şi ca semn ameninţătoriu al germanisărei.*

„*Mĕ vei erta scumpă Sidi, dacă în* loc de mulţămită, vin cu reflecsiile mele·

Stimător amic.

Francisc Deak.

* (Normalistii din Barlad) au cercetat Mercurea şi Joia trecută mai multe lucruri de insemnătate din Braşov şi apoi Vineri după prânḑ sau îndreptat spre Codlea. Impresiunea, care au făcut-o elevii d-lui Popescu, atât asupra Românilor, cât şi asupra streinilor se poate numì de tot favorabilă. Cu deosebire disciplina acestor viitori dascali a fost mult admirată. De insemnat este interesul ce l-a dovedit fiecare dintrînşii faţă cu târgul de Vineri. Atât productele naturale, cât şi cele artificiale au fost observate şi studiate cu deamenuntul. Sâmbătă până cătră seara au umblat Barladenii prin Codlea şi prin Vulcan, eară după-aceea s'au dus la Zernesci, unde au cântat Duminecă dimineaţa în biserică. Seara la 6 oare a fost o producţiune. Atât corurile şi declamaţiunile, cât şi jocurile au mulţămit pe cei de faţă cu desăvârşire. Din Zernesci se întoarse dl. Popescu cu scolarii sei la Braşov şi de aici trece pela Predeal în România.

* (Trupa Mocean la Roma). „L'Italie“ dela 5 August scrie: Eri seara, foarte mare succes pentru danţiuitorii români, d-nii Mocean, Velescu şi două tinere.

Danţinitoarele purtau graţiosul costum al ţierancelor române. S'ar puté ḑice, că e costumul ţieranilor dela Frosinone puţin orientalisat.

Musică originală, danţiuri şi mai originale. Publicul a fost atât de încântat încât cu toată căldură egipteană, danţiuitorii au trebuit se repete jocul.

Nici o asemenare cu miscarea moale înceată şi lăngezindă a danţiuitorilor orientalilor; din contra, danţurile române sûnt mai vii.

Bursa de Viena şi Pesta
Din 17 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.75	119.70
Renta de aur ung. de 4%	88.45	88.45
Renta ung. de hârtie	87.15	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.15	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	91.75	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.50	110.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.50	95.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.75	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	98.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	97.50	98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 75	
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	99.—	—.—
Sorţi unguresci cu premii	—.—	97.50
Sorţi de regularea Tisei	118.50	118.55
Datorie de stat austriacă în hârtie	—.—	110.75
Datorie de stat austr. în argint	77.—	77.—
Renta de aur austriacă	77.65	77.60
Sorţi de stat dela 1860	95.35	95.30
Acţiuni de bancă austro-ung.	130.25	130.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	825.—	825.—
Acţiuni de credit austr.	322.50	320.50
London (pe polița de trei luni)	317.—	318.70
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	119.50	119.40
Argint	—.—	99.75
Galbin	—.—	—.—
Napoleon	5.65	5.64
100 marce nemţesci	9.51	9.50
	58.40	58.35

Nr. 228 [157] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de învĕţătoriu primariu la scoala confesională gr. or. din Bod, protopresbiteratul al II al Braşovului în sensul ordinaţiunei consistoriali din 21 Iulie a. c. Nr. 2302 Scol. se escrie concurs până în 29 August a. c. st. v. în care ḑi va fi şî alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu fics 178 fl. 50 cr.
2. Venitul jumĕtate dela 10 jugere pământ menite pentru scoală 50 fl.
3. Venitul celor 3 jugere date în folosirea învĕţătoriului dela comună 21 fl. 50 cr.
4. Venitul dela păşunitul a 4 boi 26 fl.
5. Venitul dela didactrul scolarilor 25 fl. — Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al II al Braşovului până la terminul sus indicat arătând că cunosc şi limba maghiară.

Bod 1-a August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral
Comitetul parochial.

Nr. 243. [158] 2—3.

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Geoagiului I sunt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci;

1. Banpotoc,cu 250 fl salariu anual cuartir grătuit şi 4 orgii de lemne din cari se va încălḑi şi scoala
2. Fornădia, cu 110 fl. salariu anual, cuartir gratuit, 1040□° loc arător pentru legumì şi de un car de cucurus, şi 2 orgii de lemne, din cari se va încălḑi şi scola.
3. Hărău, cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit, şi 2 orgii de lemne de foc pentru scoală şi învĕţătoriu, concurintele se fie om necăsatorit.
4. Certes cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit şi lemne de foc de ajuns.
5. Fizes-Barbura cu 100 fl. salariu anual, cuartir gratuit în localitatea scoalei şi 2 orgii de lemne de foc,
6. Uroiu, cu 150 fl. salariu anual şi 2 orgii lemne de foc.
7. Voia cu 150 fl., salariu anual şi 2 orgii lemne de foc.

Suplicele concursuale la aceste posturi învĕţătoresci, instruite conform statutului org. şi regulamentului congresual din 1878, sûnt de a se substerne până la finea lunei lui August a. c. oficiului protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I în Hondol.

Hondol 31 Iulie 1882.

În conţelegore cu comitele parochiali concernente.

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresbiter.

Nr. 165 [154] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala gr. or. confesională în Ilia protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abḑicerei fostului învĕţătoriu, se escrie concurs până la 29 August a. c. st. v. in care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1 În bani gata 250 fl.,
2. Lemne în relut 20 fl.
3. Cuartir liber în edificiul scoalei.
4. Grădina de legumi aparţinătoare scoalei.

Toţi acei îndivi̯di, cari doresc a competa la acest post, au a'şi substerne petiţiunile lor instruite conform statutului organic şi a regulamentului congresual din an. 1878 la subscrisul până la terminul sus indicat. Cei cari pre lângă limba maternă vor fi versaţi bine şi în limba maghiară vor fi preferiţi.

Gurasada în 26 Iulie 1882

În conţelegere cu comitetul parochial
Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 2865. Scol. [149] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea următoarelor stipendii, devenite vacante, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 28 August a. c. st. vechiu.

1. Din fundaţiunea Franciso-Iosifeană.

a) un stipendiu de 100 fl pentru ascultători de drepturi la vre o facultate s'au academiă din patriă

b) două stipendii a 60 fl pentru scolari la gimnasiu, scoala reală s'au comercială.

2. Din fundaţiunea Cologeană două stipendii a 60 fl pentru studenţi români gr. or. la ori ce institut.

Cererile concurenţilor sûnt a se asterne consitoriului archidiecesan până la terminul sus arătat instruite:

α) cu atestat dela oficiul parochial concernent spre legitimare, ca concurentele e român de mărturisirea bisericei ortodocse;

β) cu testimoniul scolariu de pe ultimul semestru;

γ) cu testimoniul despre starea materială a concurentului s'au a părinţilor sĕi.

La conferirea stipendiilor din fundaţiunea Cologeană vor fi preferiţi studenţii din munţii apuseni ai Transilvaniei.

Sibiiu, 21 Iulie 1882.

Din şedinţa consisoriului arehidiecesan, ca senat scolastic.

Nr. 328 1882 [155] 3—3

CONCURS.

Cu părinteasca încuvinţare a Măritului consistoriu archidiecesan Nr. 1188. B. pentru parochia de a treia clasă Vecerd se escrie de nou concurs cu terminul până la 29 August an. cur.

Emolumentele sûnt tot cele publicate în primele concurse şi adecă:

1. Casă de locuit cu nămăstiile necesari economice şi una grădină de legumi 70 fl.
2. Porţiunea canonică arĕtură şi de fênaţ 13¼ jugăre 70 fl.
3. Dela 100 familii câte o claie de grâu a 1 fl. 20 cr., 120 fl.
4. Stola Epatrafirului usitată în protopresbiterat 140. — La olaltă 400 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie vor avea ă'şi aşterne petiţiunile lor conform prescriselor statului organic şi a regulamentului congresual pentru parochii din anul 1878 oficiul protopresbiteral gr. or. mai jos subscris în terminul indicat.

Nocrichiu, 30 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial gr. or.

Grigoriu Maier m. p.
adstr. ppresbitsral.

Pagnba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)
date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lângă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 6—12
Deposit de maşine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

Scădere de preţ!

Pentru-ca şi cei mai cu puţine mijloace sĕ-şi poată cumpĕra folositoarea şi pentru ori-ce economiă casnică nedispensibila:

Carte de bucate a bucătăriei române etc. ect.

un volum gros de 667 de pagine în 8° broşată, scad preţul de boltă dela 2 fl. 50 cr. la **1 fl. 50 cr.** şi me rog de comande prin mandate postale îndată cu banii. Cu trimiterea franco cartea costă cu 25 cr. mai mult, aşa dar 1 fl. 75 cr. v. a.

Cu stimă
[151] 3—3 **H. Dressnandt,**
librar în Braşov.

Publicaţiune.

În urma emisului înaltului ministeriu regiu-ung. de culte şi instrucţiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕţămêntului la **institutul reg. ung. de moşit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lângă producerea atestatului de botez şi de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 2—6 Direcţiunea.

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o invenţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 ḑile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon încl. pemsulul şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61.

[144] 4—

Prafurile musante lacsative din Elöpatak

conţin compositiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste prafuri la catar de stomach, spasmuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat şi splină, îngroşarea ferei, petri în feare şi gălbinare la respirarea grea şi baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecţiuni cataralice ale rerunchilor, a beşicei şi canalului de urină, în contra formărei de nĕsip, la catare cronice şi umflături ale matricei, curgere, dispositiune la versare de sânge, la ameţeli, suirea sângelui cătră cap şi cătră piept.

Aceste prafuri întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad,** cât şi **prafurile lui Seidlitz.**

Preţul unei scătuice ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **1 fl.**

☞ Depositul general: În **Braşov** la apotecariul **Szava;** în **Sibiiu** la **F. A. Reissenberger,** comerciant. [88] 12—12

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92. **Sibiiu, Marți 10/22 August 1882.** *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 August.

Sûnt cestiuni interne, care ar merita a fi tratate în special una câte una. Așa este decentralisarea tablei regesci sau forului de apelațiune în instanța a doaua în Ungaria proprie; ordinațiunea ministeriului de instrucțiunea publică privitoare la didactru sau banii de scoală în gimnasiile susținute de stat; „agitațiunile panslavistice“ în Ungaria superioară. Până una altă, ca se nu ne scape cu totul din vedere, amintim:

că decentrelisarea instanței a doua în princip nu poate afla nici o contrădicere de nici o parte, numai dacă aceasta nu ar servì, după cum susțin unele ziare opositionale maghiare, de mijloc de cortesie în favorul partidei dela putere.

Ceea ce privesce urcarea didactrului la gimnasiile susținute de stat, n'avem de zis mult până ce guvernul stăruiesce pe lângă susținerea și înființarea de gimnasii numai cu limba maghiară și în mijlocul poporațiunilor cu limbă nemaghiară.

Când s'ar urma principiul enunciat de Fr. Deák în privința acestor institute, ca se li se dea națiunalităților institute pentru a se putè cultiva fie-care în limba sa proprie, am avè cuvênt sĕ străruim pentru evitarea greutăților ce se pun tinerimei prin dispositiunea cea nouă pusă în perspectivă. Așa cum stăm astăzi, dacă ne înstrăinează guvernul indirect prin mijlocul limbei de gimnasiile de stat, este indiferent pentru noi, ceea ce face ca didactrul. Poate că prin mesura aceasta se vor îndemna națiunalitățile și mai mult la sacrificii pentru gimnasiile lor proprii și la înființarea altora, unde se va simți lipsa.

„Agitațiunile panslaviste“ din Ungaria superioară fac mare svon în diaristica maghiară. După cum sunt însе lucrurile la noi, nu scim, dacă alarma despre acele este întemeiată pe ceva realitatate, sau sûnt numai nisce fantasii precum sûnt „agitațiunile dacoromaniste“.

Interesant este în afacĕrea acea sta, că guvernul unguresc recurge la ajutoriul ministeriului austriac, care pare a fi favorabil națiunalităților negermane din Cislaitania.

Un alt fenomen politic merită a nu fi trecut cu vederea. În Cislaitania, pe lângă încordările Slavilor de a ocupa cât mai mult teren în toate direcțiunile, ese din zi în zi mai mult la iveală un curent, care seamănă a iredentă germână. Sub firma unei, „reuniuni de țerani,“ care se zice că în 24 l. c. st. n. se va într'unì la Linz în Austria superioară, partida constituțională germână pregătesce spiritele pentru o uniune vamală cu Germania, în care au se între toate țerile câte s'au ținut oarecând de federațiunea germână. Cavalerul Schönerer, cunoscut pentru germanofilismul seu, are se propună adunărei amintite o programă în acest sens. Unde are se ducă curentul acesta, ne spune mai apriat punctele următoare din programa lui Schönerer.

„Țerile monarhiei care se țineau odinioară de federațiunea germână se formeze un intreg organisat cât se poate de independent și de o unitate riguroasă. De aceea trebue nisuit; 1. cătră uniunea personală cu Ungaria; 2. cătră încorporarea Dalmației Bosniei și Erțegovinei în Ungaria; 3. sau cătră uniunea Galiției și Bucovinei cu Ungaria sau cătră o stare separată a acelor țeri, asemenea stărei Croația față cu Ungaria.“

„D Ztg.“ din Viena zice vorbind despre uniunea vamală, „că este încă în depărtare; cine însĕ are ochi și vede, urechi și aude, va trebuì se recunoască, că țĕrănimea germână austriacă, începênd dela granița Silesiei, în semicerc preste Boemia, Austria și Tirol, participă foarte viu la realisarea uniunei și aruncată ideea aceasta în popor, în viitoriu va fi o materie puternică de înflăcărare“.

Mai lămurit vorbesce „S. d. Tageblatt.“

„Dincolo de Laita programa lui Schönerer, dincoace de Laita cultul lui Rakotzy, cum s'a manifestat la timpul seu, în 11 Iunie a. a. în castelul Borsi, unde un domn Mecznerа zis despre Rakotzy că e „bărbatul, care ne a învĕțat cum trebue și cum putem sĕ iubim patria, fie binecuvêntată memoria lui!“

Eată o bucată din signatura monarchiei“. Aceeași foaie spune că la manifestațiunea aceasta, cu ocasiunea cărei, un domn Bajusz a zis un vivat pentru Kossuth, au fost de față membrii de ai academiei reg. ung., funcționari comitatensi și de justiție și oficeri de honveți; însĕ nimenea n'a avut un cuvênt de contrădicere.

În Triest s'a arestat un individ, la adresa cărui a sosit o ladă cu bombe, petarde și proclamațiuni revoluționare. Telegramele care spun detaiurile acestei descoperiri adaug că în Triest spiritele sûnt foarte agitate și miliția este consignată.

Din Africa avem sciri despre ciocniri ne însemnate între Englezi și Egipteni. Cei dintâiu au ocupat fără dificultăți Port-Said, Cantarha și Ismalia.

Societatea pentru înființarea unui fond de teatru românesc. *)

(Urmare și Încheiere.)

Prima afacere a comitetului Societății fu de a substerne statutele la guvern spre întărire. Acesta, prin ministeriul de interne, le-a întărit cu unele modificări stilare la 10 Maiu 1871 sub nr. 8491. Adunarea din Satmar, care nu se putu ținè, decât în anul următoriu 1872, la 1 și 2 Maiu, adopta acele modificări și astfel societatea se declară definitiv constituită.

Această adunare a fost presidiată de dl Alesandru Roman, membru al comitetului. În ea s'a raportat, ca fondul Societății în bani gata s'a urcat la 2909 fl. 62 cr., și că dl V. Babeș — împedecat de multe alte afaceri — neputând primì se îndeplinească funcțiunea de cassariu, aceea s'a lăsat de cătră comitetul interimal în sarcina secretariului, ceea ce aprobà și adunarea, prelungind însărcinarea până la viitoarea adunare generală. În această adunare Iosif Vulcan cetì o lucrare a sa: „Schițe din istoria teatrului“.

În același an, la 11 și 12 Noemvre, se mai ținu o adunare generală, la Timișoara, sub presidiul ad hoc al dlui Dr. Paul Vasiciu. În aceasta se constată, că fondul s'a urcat la 3584 fl. 44 cr., Iosif Vulcan ținu un discurs cu titlul: „Limba și scena“.

Adunarea se ținu la Caransebeș în 27 și 28 Aprile 1873, sub presidiul dlui vice-președinte Dr. Alesandru Mocioni. Până la aceasta fondul numĕra: 4607 fl. 33 cr., care scoțindu-se din alte institute, se așadă la „Albina“ în Sibiiu, cu condițiuni mai avantagioase. În această adunare dl Dr. At. M. Marienescu cetì o disertațiune a sa: „Despre datinele poporale în literatutura dramatică“, ear dl Ioan Becineaga declamă poema sa alegorică: „Mireasa vĕduvită“. Espirând mandatul de trei ani al comitetului, acesta se reconstituì astfel: Președintele Hodoș rugând adunarea a'l dispensa dela funcțiunea de președinte, se alese președinte: Dr. Alesandru Mocioni, vicepreședinte Petru Mihali, cassariu Ioan cav. de Pușcariu, secretariu Iosif Vulcan membri: Vinc. Babeș, Ales Roman, Dr. Iosif Hodoș.

Adunarea din 1874, la 26 și 27 Septemvre, se ținu în Oravița sub presidiul ad hoc al dlui Dr. At. Marienescu. În calitate de cassar substitut funcțiună încă tot secretariul, carele raporta, că fondul se urcă la suma de 5770 fl. 1 cr. Trei membrii ținură disertațiuni. Dl Elia Traila: „Faceți teatru, Români!“ dl Simion Mangiuca: „Despre însemnătatea botanicei la poporul român“, — și dl

*) „Gazeta Transilvaniei“. Red.

FOIȚA.

Limba română în Bulgaria.

Un călĕtoru din Sofia scrie la „Națiunea:“

În ultima mea călĕtorie, am avut ocasiune a mĕ oprì câte-va zile și în Sofia, capitala Bulgariei. Sofia este cea mai nouă capitală în Europa: orașul presintă încă privilișteа dominațiunei ottomane; afară de câte-va edificii noue, afară de câteva măgăzine streine, restul orașului este cel vechiu cu ulite neregulate, nepavate, case construite in paiantă etc. Întrând în Sofia, necontenit duceam grijă că voi întêmpina multe neajunsuri, din causa neînțelegerii limbei bulgare, care în acest ținut constitue un dialect a parte, cunoscut sub numele de dialectul Șopilor — neam de rasă curat tătară, și din nenorocire nu fac parte din numĕrul acelora ce au reușit a cunoasce limbele bulgaro-tătare. O împregiurare neplăcută a contribuit și mai mult la încurcătura la care mĕ așteptam sĕ întru; pe drum, la o distanță de două oare departe de capitală, am fost jefuit și deci, eată-mĕ în necesitatea de a întra în vorbă cu poliția, justiția etc. Prima întrebare făcută de Dl. Nacialnic (prefect) a fost: de unde viu; la rĕspunsul că viu din Macedonia, a urmat acela de ce naționalitate sum; când a aflat că sum Român, vĕd, spre mirarea mea, că începe ami vorbì românesce; mĕ recomândă dlui directore, care la rêndul sĕu, 'mi respunde românesce; Se începe cercetarea faptului și toți sub alternii vorbesc ca și superiorii lor. Pentru moment, am crezut că mĕ găsesc în fața unor funcționari români în incincta unei autorități românesci. Uitând motivul ce mĕ aducea la prefectură, întreb și eu cu oare care reservă: Dar de unde vine că limba română este atât de comună acì? — Sûnt prea puține persoane cari sĕ nu scie această limbă, mi sĕ respunse... Și în adevĕr, pe la hotele, prin magazine, prin grădini, limba uzuală este cea română; toți se silesc a sĕ întrece în vorbirea limbei noastre. Nu poate cineva sĕ se numere printre cei civilisați, dacă este strein de limba română; în familii sĕ vorbesce dialectul pur bucurecean cu toate spoiturile franțuzesci. M'am interesat mai de aproape ca sĕ aflu cu siguranță prin ce anume întêmplare limba română s'a acceptat în societatea bulgară. Eată ce am aflat: Societatea ce se socotesce instruită, partea societății ce constitue oare cum nobleța în Bulgaria, și-a căpĕtat lumina din România, unde ospitalitatea tradițională a coloniilor lui Trajan ia adăpostit cu largiție. De aceea, oamenii de stat, medici, profesori, comercianți 'și au făcut instrucțiunea în România, în limba română; și dulcele accente ale limbei noastre i face a nesocotì limba bulgară; aceasta am constatat'o însu'mi printr'un medic bulgar, născut în Bulgaria, dar care înțelege mai bine în românesce de cât în limba lui maternă astăzi chiar, când Bulgaria formează un stat, unde instrucțiunea în sensul național începe a se desvolta, cei mai mulți Bulgari 'și trimet copii în România.

Și se nu se creadă că limba română este familiară numai în capitala Bulgariei; prin toate orașele mai însemnate pe unde am trecut, am constatat acelaș lucru, ast-fel, că de multe ori am avut dreptul a crede că mĕ găsesc în România, deși eram sigur că trĕbue sĕ vĕd Dunărea sau sĕ întru în Dobrogea. Cetind aceste rênduri, vre-un patriot bulgar patriot de al zilei, aprins de văpaia naționalismului, s'ar socotì în drept a protesta. Până atunci, conclusiunea ce se poate trage din cele sus constatate este că: Dacă astăzi Bulgaria se ridică ca stat în Europa, aceasta o datoresce nu numai sângelui vĕrsat la Plevna și airea, ci mai mult statului românesc. Oamenii ce alcătuiesc administrația, justiția, scoala, și toate artele și profesiunile sûnt productul României și acești factori ai statului pot conlucra cu atât mai bine și întocmit cu cât cultivă un teren plămădit din sângele și instrucțiunea românească. Serbia este vecină cu bulgaria nu numai prin positiunea geografică, dar încă mai mult prin identitatea de sânge,

Dr. At. M. Marienescu un capitlu cu titlul „Saturnalia“ din scrierea sa „Serbătorile române vechi din imperiul roman.“

La anul 1875, în adunarea generală din Reşiţa, la 4 şi 5 Octomvre fiind preşedinte ad hoc dl Iuliu Petric, noul cassariu dl Ioan cav. de Puşcariu raportă urcarea fondului la 6533 fl. 40 cr. În aceasta adunare comitetul propuse şi adunarea primì unele modificări în statutele Societăţii şi anume: că tacsa de membru fundator sĕ se reducă dela 500 fl., la 100 fl., în bani s'au în obligaţiuni de stat cari garantează 5%, ca cei ce plătesc 50 fl,, sĕ se înscrie ca membrii ordinari pe viaţă, ear taxa anuală sĕ se scărească de la 6 fl., la 5 fl., şi tot insul sĕ se considere ca membru numai pe timpul pentru care şi-a plătit cotisaţiunea anuală. Prin aceste modificări de o parte s'a uşurat posibilitatea de a se putè face cine-va membru; de alta s'a evitat eventualele procese, pe cari Societatea trebuia sĕ le aibă cu acei membrii, cari nu şi-a fi respuns tacsa anuală de trei ani, conform obligamentului de până atunci din statute. Se cetiră trei disertaţiuni: Iosif Vulcan: „Despre literatura noastră dramatică“, — dl Ioan Marcu: „Despre necesitatea şi datoria de a ne cultiva limba“, — şi dl Ioan Becineaga: „Despre însemnătatea asociaţiunilor noastre“.

Statutele modificate şi întărite de ministeriul de interne cu unele adause din partea sa, la 3 Iulie 1876 sub nr. 29,243, se presentară în adunarea generală dela Lugoş ţinută la 15 şi 16 Octomvre 1876 şi presidiată de dl preşedinte Dr. Alesandru Mocioni. Până la acea adunare fondul se urca la 8881 fl. 24 cr. Sĕ decise, ca în §. 4 al statutelor sĕ se intercaleze, că membrii fondatori pot fi şi aceia cari dau hârtii de valoare ce produc 5% anuale. Iosif Vulcan cetì lucrarea sa: „Pregătiri la înfiinţarea teatrului naţional“. Espirând trei ani, comitetul se reconstiuì astfel: preşedinte Dr. Alesandru Mocioni, vice-preşedinte Iosif Hossu, cassariu Ioan cav. de Puşcariu, secretariu Iosif Vulcan, membrii V. Babeş, Petru Mihali, Al. Roman.

La adunarea generală următoare, în Abrud, la 15 şi 16 Iulie 1877, presidiă ad hoc cavaler Simeon Balinth. Se presintară earăşi statutele aprobate de nou prin ministeriul de interne la 13 Februarie 1877 sub nr. 6787. Fondul era de 11,598 fl. 42. Iosif Vulcan cetì o lucrare a sa: „Teatru ambulant.“

La Alba-Iulia, în viitoarea adunare gen., la 17 şi 18. Novembre 1878, fucţionând ca preşedinte ad hoc dl. Ioan Pipoşu, fondul numĕra 13,622 fl. 14 cr.

Adunanea din Blaj, la 20 şi 21 Septembre 1879 fu presidată de dl. membru al comitetului V. Babeş.

Fondul era: 14;791 fl. 46 cr. Iosif Vulcan ceti o schiţă: „Despre umorul poporal român“ Cassariul, dl Ioan cav. de Puşcariu cerênd se fie dispensat de ducerea agendelor cassariale, comitetul se compuse ast-fel: preşedr. Alesandru Mocioni, vice-pres. V. Babeş, casariu George Serb, secretariu Iosif Vulcan, membri: Iosif Hosszu, Ioan cav. de Puşcariu şi Petru Mihali

Urmă adunarea generală din Sibiiu la 17 şi 18 Octobre, presidată de vice-preşedintele dl. V. Babeş. Fondul numera: 16,491 fl. 18 cr.

De aici până la adunarea din Baia-mare, la 7 şi 8 August 1881, presidată de dl. vice-preşedinte V. Babeş, fondul crescu gigantic. Aici adecă se raportă deja despre 25,821 fl. 36 cr. Cu aceasta ocasiune Iosif Vulcan cetì studiul seu: „Despre satira poporală română.“

Şi astfel am ajuns până la adunarea presentă.

Scopul acestor schiţări a fost de a îndeplinì hotărirea adunării din Sibiiu, care învită comitetul se presinte la una din viitoarele adunări generale Analele Societăţii noastre. Am fost de părerea, că vom satisface acea decisiune, de cumva în forma de raport vom presinta la aceasta adunare istoricul Societăţii, însemnând numai actele de frunte.

Şi acum urmează se raportăm despre activitatea comitetului dela cea din urmă adunare genarală şi până astădi.

În puţine cuvinte se resumă această activitate: Am administrat fondul Societăţii. Acest'a în anul trecut a crescut cu 1893 fl. 17 cr. Întregul nostru fond astădi numeră 27,714 fl. 53 cr.

Aceasta după raportul cassarului. Observăm însĕ că în aceasta nu s'au putut introduce interesele pe un an după capitalul depus la „Albina,“ căci prin un încidinte postal, aretarea institutului numit a sosit după încheiarea socoatelor. Conform acelei aretări interesele memorate şi deja capitalisate fac 842 fl. 11 cr. Asemene cupoanele curente după actiile dela „Albina“ şi „Transilvania“ n'au întrat în acest raport, pentru a nu se confunda cu cele de anu, cari estimp a întrat. Aceasta represintă suma de 800 fl. Prin urmare capitalul întreg şi real al Societăţii noastre este adi 29,356 fl. 64 cr. Mai avem subscrieri obligative dela adunarea de an în suma de 300 fl. pe cari comitetul nu le-a întrodus în capital nefiind făcute după forma recerută. Prin urmare capitalul nostru este aproape de 30 mii fl.

Eată onorabila adunare generală resultatul activităţii acestei Societăţi dela înfiinţarea s'a şi până acuma, în timp de 12 ani! Sûntem încă departe de scopul final, dar am trecut deja hotarele speranţiei, ce niam creat la început. Fondul nostru cresce încet, dar totuşi mai iute, decât cum am fi putut crede. Am avut se combatem mari greutăţi, mai avem încă se întimpinăm lupte grele: dar succesul ne şi imbărbătează.

Graţie zelului unor fii buni ai naţiunei noastre; graţie ilustrei familii Mocioniane, care singură a contribuit aproape a treia parte a capitalului nostru: viitorul întreprinderei noastre este assigurat!

Cu aceasta dulce convingere, comitetul are onoarea a depune în mânile dv. onorificul seu mandat, care espira tocmai la aceasta adunare!

Iosif Vulcan, secretariu. *V. Babeş*, v. preş.

---

rasă, limbă etc. şi cu toate acestea Serbia faţă cu Bulgaria s'ar compara ca Ungaria faţă cu România; ba încă ce-va straniu, se nutresce o antipatie de necreḑut între ambele ţĕri surori. Deci lumina ce începe a se ivì pe întunecosul cer al Bulgariei este o scânteiă din România, care întră în adeverata sa destinaţiune, aceea a culturei Orientului.

Până mai eri ardeau în Bulgaria focare însemnate de instructiune greacă şi de mult timp se stabiliseră aceste focare; rusultatul instrucţiunii grecesci a fost, că, la ridicarea dominaţiunei ottomane, Grecii şi a lor grecească s'au dus, au dispărut, nelăsând măcar un vestigiu cât de mic care sĕ mărturisească de esistenţa şi munca lor de atâţi ani.

Din aceasta ori-cine, fie chiar şi un Grec, poate deduce că viitorul instrucţiunii grecesci, fructele scoalei grecesci vor fi şi mai puţine şi mai putrede în restul Peninsulei Balanice, unde vor găsi Bulgari, şi încă şi mai mult unde vor găsì Români şi Albanesi.

Ne. Po.

Scrisori din Rusia.

Corespondenţa particulară a „Telegrafului“*).

St.-Petersburg, 30 Iulie.

Ḑiua încoronărei nu este ficsată, însĕ ear s'a respândit sgomotul, că în curênd ţarul cu întreaga sa familie se va transporta la Moscova unde serbările încoronărei se vor face de o dată fără nici un avis prealabil, fară mare sgomot, fără pompă. Curtenii şi în general comitele Tolstoi voesce se sileascâ în fine pe ţar de a se hotărì odată pentru totdeauna.

Până acum însĕ toate sforţările curtenilor, toate doveḑile ministrului de interne, n'au isbutit decât a face pe ţar de a se arăta din când în când cel puţin publicului semi-oficios, care are bilete de întrare în parcul palatului dela Peterhof. Prima eşire a ţarului cu ţarina, care a avut loc în septămâna trecută, a impresionat foarte mult întreaga capitală. Toate ḑiarele comentară şi descriseră cu amĕnunte această curioasă preumblare, în care ţarul-arestant apăru ca o nălucă pentru un singur moment, şi apoi eară dispăru în fundul palatului seu, păḑit ḑi şi noapte de o armată întreagă de gendarmi, soldaţi şi sergenţi de poliţie. Publicul ironisează, ḑicênd că această preumblare n'a fost decât o încercare, ţarul nu se poate decide a risca mai mult: el scie bine că posiţinea sa e ridiculă, e primejdioasă, că nu se mai poate amâna data încoronărei; dar.... conveniţi, că este greu a se decide, când se scie că sub ori ce peatră de pe stradă, că în fundul ori cărei pălării, că la unghiul ori cărei strade poate se fie pregătită s'au dinamită s'au vre-o mină, construită într'un mod ingenios şi încărcată cu nitroglicerin.

Da: absolutismul rus întră într'o fasă nouă, el 'şi-a împlinit ţinta sa: a creat un imperiu îmens, o armată groasnică o centralisaţiune guvernamentală proverbială. Şi aḑi, acest absolutism, lipsit de rĕḑăcini profunde, lipsit de tradiţiuni monarchice, se moară vĕḑit de inaniţiune. Absolutismul rus a negat civilisaţiunea occidentală, şi negaţiunea aceasta a fost cu atât mai aspră, mai crudă, cu cât prin lumina acestei civilisaţiuni, se reflecta frumosul drapel al republicei franceze, elveţiane şi americane.

Actualul ţar Alexandru III, crede posibil a înlocuì această civilisaţiune inamică, împlacabilă a absolutismului prin naţionalitate. Creḑênd că îmbrăcânduse cu cămaşa roşie a lipovenilor . . . . . ., ţarismul va putea redobândì încrederea popoarelor, cari compun imperiul sĕu. Ţarul se ḑice a fi panslavist înfocat. Dar calculul este greşit; de mult deja ţarii şi poporul rus nu mai au nimic de comun, popoarele rutene, beloruse, etc. s'au depărtat de ţari, 'i au uitat; ear ţarii nu sûnt capabili a învinge frica, care s'a înrădăcinat în sufletele lor contra popoarelor, fremêntate prin idealul vag al unui vis demagogic.

Este natural că ar fi mult mai logic, dacă actualul Ţar s'ar hotărî mai bine a pacta cu liberalismul burges şi prin urmare a abdica la prestigiul absolutist pentru civilisaţiunea occidentală, decât a aştepta o revolnţiune care nu se va lăsa se fie oprită în calea sa. „Ţarismul, a ḑis Herzen, trăesce pentru ţarism, el domnesce pentru a domnì.“ Şi aceste cuvinte ale marelui scriitor rus, bine cunoscut în Occident, de oare ce el a scris multe lucrări bune în limbile franceză şi italiană, sûnt un mare adevĕr.

Suntem martori oculari, cum pier forţe imense vitale pentru nimicirea sa proprie, pentru garantarea unei ordine, care nu este alt-ceva de cât liniscea mormêntului, de cât pacea în domeniul morţei. Naturalmente că a sunat în fine pentru sfînta Rusie ora supremă, când absolutismul pentru absolutism nu mai poate esista fiind un absurd revoltator, un ce mai mult de cât criminal. Palatul de earnă părăsit de actualul Ţar, acest local al Ţarilor, pare a fi vêrful unui munte, acoperit cu zăpadă şi ghiaţă. Nici o manifestaţiune a vieţei nu se mai vede în zidurile moarte ale palatului, care aşteaptă, ca valurile revoluţiunei se 'l sfărîme şi sĕ 'l dea jos.

Ţarul Alexandru III încongiurat de generali, de ministri, de curteni, de familia sea, face totul pentru a uita solitudinea sea din palatul-fortăreţă, dar realitatea crudă pe fie-care ceas îi amintesce această solitudine, şi Ţarul vede că nu mai domnesce ci se ascunde. Caracterul sĕu din ce în ce devine mai posomorit, mai trist şi mai nervos. El simte că nimeni nu'l iubesce nu'l respectează; toţi tac împregiurul sĕu; tocmai graţie acestei tăceri, vuetul furtunei care se apropie devine înspăimêntător, oribil pentru acest om care se teme chiar de a se încorona.

Repausatul împĕrat avu un moment de luciditate, el voì sĕ abḑică şi sĕ pacteze cu liberalismul burgez — dar curtenii îl opriră, arĕtându-i idealul ţĕrănimei! Actualul Ţar n'are energia pentru a luá vre o hotărire; el se află corp şi suflet în mânile curtenilor, cari sciu bine că viitorul Rusiei aparţine ţĕranului rus, ... Este foarte natural că acesti domni desfrênaţi, bolnavi de suflet şi de corp, debili, anemici, au onoare de acest viitor plin de o viaţă sănătoasă, viaţă de muncă obligatoare, de cugetări mărete!

Rusia oficială, Rusia care moare se începe cu împĕratul şi dela geandarm la geandarm, dela funcţionar la funcţionar sĕ finesce în ultimul sergent dintr'o stradă înfundată a unui crăşel perdut în zăpada Siberiei dela Rĕsărit.

Fie-care treaptă din această scară imensă, socială, seamănă cu *Bolgi* lui Dante, ororea lor din ce în ce mai spăimêntătoare.

Lagărul opus Rusiei oficiale se compune dintr'o mână de oameni, gata de ori-ce sacrificii, cari se luptă întreaga vieaţă contra duşmanului titan, înarmat din cap până în picioare . . .

*) Din Bucuresci Estragem din corespondenţă o parte. Limbagiul corespondenţei în „Tel.“ dă de gândit. Red. „T. R.“

Varietăţi.

* (Comandant militariu) pentru Transilvania, spune „Ellenör“, se va denumì LMC. cavaler G. de Kees, comandantul divisiunei 31 de trupe din Budapesta.

* (Denumire). În locul reposatului ministru de honveḑi Bela Szende spun mai multe ḑiare, că sĕ va denumì secretariul de stat al ministeriului de honveḑi, general majorul Fejérvári. Unele ḑiare aduc în combinaţiune şi pe contele Gedeon Ráday jun.

* (Oficeri români în Braşov.) La cursul de cai arangiat de regimentul Nr. 2 de husari la Braşov, au sosit din România 6 oficieri dela regimentul de roşiori. „Kronstädter Ztg.“ adusese scirea că cu ocasiunea cursului de cai regele României va face o visită archiducelui Eugen în Braşov. Aceeaşi foaie însĕ a deminţit scirea despre visita regelui.

* (Ḑiarele din Ungaria) Starea de cultură a unui popor se poate cunoasce în multe privinţe şi din relaţiunile ce le presintă jurnalistica lui. În Ungaria şi Trănsilvania trăiesc mai multe naţionalităţi şi ast-fel nu va fi de prisos a sci, câte şi ce feliu de jurnale se cetesc la deosebitele popoară de sub coroana Stului Stefan.

„N. F. P.“ din Viena ne presentă următoarele date.

	1873	1875	1880
Au apărut în anul . . .			
Ţiare în limba maghiară	187	194	318
„ „ „ nemţească	82	72	171
„ „ „ croată . .	25	17	23
„ „ „ românească	9	12	13
„ „ „ sérbească .	6	10	11
„ „ „ italienească	7	2	2
„ „ „ ovreească .	3	3	1
„ „ „ ruteană .	2	1	1
„ „ „ slovacă .	3	14	11
„ „ „ bulgară .	1	—	—
„ „ „ fnancesă .	—	—	2
La un loc	324	325	503

Din cele 503 ţiare ce au apărut în decursul a. 1880—84 au fost politice, 124 locală 66 beletristice, 215 de specialităţi şi 14 humoristice Posta a primit şi a espedat în 1880—27,722,577 esemplare, dintre care 20,077,085 din ţiare politice (15,672,842 esemplare în limba maghiară; 10,143,776 în limba germână).

* (Elevii scoalei pedagogice din Berlad) întorcênduse la Braşov scrie „G. Tr.,“ din escursiunea făcută prin satele învecinate au fost încuartiraţi pela familii române de aici. Eri în 5 August st. v. s'au produs acesti fiitori dascăli în sala cea mare a gimnasiului românesc, în faţa unui public numeros. Producţiunea a avut un resultat strălucit. Un cor puternic a cântat mai mult cantece naţionale, ear' între pause se produceau singuratici elevi prin declamaţiuni bine esecutate între altele amintim, că elevul Dascălescu îmbrăcat ca Curcan a declamat pe „Peneş“ cu mare efect. La mijlocul producţiunei şepte elevi în costum naţional cu opinci şi cu clopoţei au jucat „Căluşarul“ ear' cam la finea producţiunei, „Bătuta“. Ambele jocuri atât de scumpe nouă Românilor au fost esecutate cu o perfecţiune rară. La încheiere dl I. Popescu, directorul scoalei pedagogice din Berlad, a arătat în câte-va cuvinte constituirea scoalei pedagogice, şi accentuând cu deosebire escursiunile făcute pentru praxa elevilor sei, a mulţămit Braşovenilor pentru buna-primire şi a esprimat dorinţa, ca se vadă pe toţi Românii progresând spre bine. Vorbirea a fost primită cu vii aplause. — În 6 Aug. st. v. ţiua nascerei Domnitorului a fost aici mare paradă militară; garnisoana din Braşov şi trupele aici concentrate au defilat înaintea Generalului-brigadir, între sunetele musicei militare. La poalele dealului, sub cetăţiue, s'a postat şi dl Popescu cu elevii sei şi a asistat la această paradă. Îţi era drag se veţi pe acesti viitori pedagogi uniformaţi, cari erau aşeţaţi într'un şir, de par' că erau militari. Toţi privitorii se bucurau vêţênd pe „Berladeni“: şi numai ce'i drept, visita acestori fiitori dascăli ne-a făcut o bună impresiune şi cinste neamului nostru. Sasilor din Braşov încă le-a atras mult atenţiunea elevii „din Berlad“, căci în numĕrul trecut al foaei lor „Kronstädter Zeitung“ au publicat un „Foileleton“, în care se arată constituirea scoalei pedagogice şi escursiunea făcută în aceasta vară. Cu aceasta ocasiune descriu totdeodată şi uniforma elevilor: Ei au pantaloni albi, peptar sur, suman castaniu, ciobote mici, cămaşa românească încinsă cu un şerpar, dată peste pantaloni, şi în cap o pălĕrie neagră; afară de acestea la drum sau când ploauă sûnt cu o manta de pănură castanie, căciulă neagră turtită la o parte şi în picioare opinci. —

Ne ar' plăcea când şi la scoalele noastre pedagogice s'ar pune un preţ mai mare pe autopsiă, făcêndu-se escursiuni pedestre. Cine va vedè pe elevii D-lui Popescu şi disciplina lor acela, nu poate decât se recomande metoda d-sale şi se caute cu ori ce jertfă sĕ se facă şi la noi astfel.

* (Manevrele oştirei române), se scrie în ţiarele bucurescene, vor fi generale, ear' nu în divizii. Această dispositiune s'a luat acum de I. C. Brătianu, actualul ministru de rĕsboiu, care a revocat ordinile respective, date de predecesorul seu. D. general Slăniceanu, şeful statului major, a fost însărcinat ca împreună cu dnii loc.-colonel Lahovari, Gigârt, Argetoianu şi alţii se pregătească planurile topografice ale locurilor din pregiurul Tecuciului, unde vor avè loc manevrele. — Cu ocasiunea manevrelor se ţice, că M. S. Regele va şedea mai mult timp în capitala Moldovei, ocupând palatul administrativ.

* (Obrăznicie pedepsită prin brutalitate). Journalistul din Pesta, Iuliu Papp voia se scoaţă cu ori şi ce preţ dela Baronul Bela Atzèl suma de 25 fl. Ales fiind baronul de aranajiator al unei sĕrbători popolare din capitala Ungariei. Papp ii trimisă două coloane gata de tipar. Una din aceste coloane era plină cu cele mai mărsiave defaimări, ceealaltă era indesată cu cele mai servile laude Atzel avea sĕ îşi aleagă. Ori se plătească 25 fl. şi sĕ se vaţă inalţiat până la ceriu de „Budapesti-Tárogató“, ori se sufere inegririle d-lui Papp. Baronul nu facu nici una, nici alta. Veţênd, că obrăsnicia nevrednicului redactor întrece ori ce margini, dênsul şi luă refugiu la un mijloc, care merită se fie tot aşa de despreţiuit, ca şi purtarea lui Papp. Redactorul lui „Tárangató“ fu învitat la Atzel se primească cei 25 fl. Plin de bucurie aleargă el la locuinţa baronului, unde fu bine primit şi poftit se ocupe loc. Nu asteptă mult şi eată că se şi presentară — nu păralele — ci trei servitori sdraveni, cari lu apucară de ceafă, îl trântiră pe o canapea şi-i cinstiră 25 de lovituri cu biciul. După această cură radicală Papp fu silit, se scrie cu însuşi mâna şi apoi se subscrie următoarea cuitanţă;

„Eu subscrisul, care me numesc Iuliu Papp, am adresat onoratului d. br. Bèla Atzel, pe care până acum nu lu-am cunoscut în persoană, o învitare de prenumeraţiune şi mai multe scrisorii obrasnice cu subscrierea: redactorul Papp, sau profesorul Papp. La nici una din aceste scrisori n'am căpătat nici un rĕspuns, şi astfeliu am trimis d-lui baron, cu scop de a stoarce bani, o corectură, în care se cuprindeau cele mai mârşave calumnii împotrivă d-sale. Înfăţişindu me astăţi la d-sa, ca se aflu resultat, dênsul porunci — la dorinţa mea — la doi servitori ai sei se me ea de cap şi se me trantească pe o bancă. Totodată porunci la un al treilea servitor se 'im tragă 25 (ţic douĕţeci şi cinci) de bice. Prin hârtia de faţă constatez, că am primit aceasta sumă întocmai şi declar, că sûnt mulţămit pentru totdeauna cu acest onorar şi că nu 'mi voi mai face de lucru domnului baron. După cele mai sus descrise dl. baron porunci la servitori se me ie de urechi şi se me arunce afara. Budapesta 10 August 1882. Iuliu Papp m. p.“

„Cartea mea de visită este următoarea: „Professorul I. Papp redactor dela „Budapester Jurnal“ şi proprietar al lui „Budapesti Tárogató,“ fost colaborator al-lui „Egyertètés“ şi al-lui „Budapesti Napilap,“ redactor al-lui “Füg. Polgár“ şi al-lui„ Magyar Hirlap“, corespondent al mai multor jurnale nemţesci, englezesci şi franţozesci, translator şi scriitor politic, economic şi beletristic“. În urma procedurei descrise I. Papp fu tractat cu un dejun sănătos şi totodată primì dela baronul Atzel un rênd de haine noue şi 25 fl. în val. aus.

Economic.

(Recolta în România.) Am comunicat cititorilor, ţice dl. P. S. Aurelian într'una din ultimile sale notiţe economice, cumcă viile au suferit de un feliu de mană. Nu credeam, că perderea sĕ fie după cum din nenorocire m'am încredinţat, că este în realitate. După estimaţiunea ce am putut face visitând mai multe vii, eu cred că recolta s'a împuţinat cu mai mult de jumĕtate din aceea ce putea sĕ fie şi în multe localităţi sĕ fi scăpat o a patra parte. Astfel rodul de estimp era sĕ fie din cele mai abundante. Aceea ce este mai trist, este că această opărire a viilor este cam generală, cel puţin până dincolo de Buzeu. Mi s'a spus că chiar viile dela Odobesci ar fi suferit. Dealul Dragaşanilor a fost amar bântuit, eară Dealul Pitescilor mai puţin.

Aşa numita mană, care a bântuit viile este curat şi simplu o opărire a vieţei de jos în sus. Căldura fiind mare cu câteva ţile înainte de s-tul Constantin, aburii esiţi din pămênt au opărit toate foile de jos şi strugurii pe cari au ajuns. Se pare, că s'ar fi pârjolit viile, aşa sûnt foile de uscate pe dedesubt. Foile de deasupra sûnt neatinse aceea ce probează, că arsura n'a provenit dintr'o ploae caldă, după cum e obicinuită mană. Ori cum ar fi faptul este, că vom avea vin puţin în anul acesta; că vinurile din anul trecut vor fi căutate.

De altă parte, dacă viile nu vor produce pe cât ne asteptăm, sûntem compensaţi cu o frumoasă recoltă de cereale mai în toată ţeara. În multe localităţi grâul a fost frumos ca în anii cei mai buni. Nu numai că recolta este mulţămitoare, dar şi cualitatea este pre cât se poate de bună: bob mare, frumos şi greu.

Porumburile sûnt asemenea frumoase şi promit o recoltă abondantă, cu toată întârţierea semenăturilor. Ploile din lunile Maiu şi Iuniu au scăpat de peire aceasta cultura fundamentală a agriculturei noastre. Într'un cuvênt agricultorii, şi cu dênşii ţeara întreagă, sûnt mulţămiţi cu starea recoltelor din anul acesta. Mulţămirea generală este cu atât mai mare, cu cât eram amenințaţi de a perde nu numai recolta grâului dar şi a celorlalte cereale de primăvară. Un esport bun şi campania agricolă a anului acesta se va numera între cele bune.

Loterie.

Sâmbătă în 17 August 1882.

Budapesta: **8 13 50 54 45**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 19 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.55	119.60
Renta de aur ung. de 4% . .	88.75	88.15
Renta ung. de hârtie	86.85	86.95
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.25	134.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.25	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	110.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	95.25	95.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 75	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.25	98 25
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 60	
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ţecimei de vin	99.—	—.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	—.—	97 50
Sorţi de regularea Tisei . . .	117.25	117.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	110.50	110.50
Datorie de stat austr. în argint .	76.90	76.75
Renta de aur austriacă	77 50	77 25
Sorţi de stat dela 1860 . .	95.35	95.30
Acţiuni de bancă austro-ung. .	130.35	130.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	824 35	822.—
Acţiuni de credit austr. . . .	314 50	314.—
London (pe poliţa de trei luni) .	318 90	315.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	119.50	119.45
Argint	—.—	99.75
Galbin	—.—	—.—
Napoleon	5.65	5.65
100 marce nemţesci	9.50½	9.50
	58.30	58.35

Nr. 804 B. [160] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea de 2 ştipendii de câte 500 fl. v. a. pe an pentru 2 tineri clerici, eventual gimnasişti cu maturitate, carii în decurs de 2 ani se frecuenteze Universitatea din Lipsca (Saxonia în Germania) spre perfecţionarea lor în sciinţele ausiliare teologice şi pregătirea pentru profesură de teologie cu termin până în 10 Septemvre a. c. st. v.

Cererile recurenţilor sûnt a se subşterne Consistoriului diecesei Caransebeşului până la terminul susarătat instruite:

1. Cu atestat dela oficiul parochial concernînte spre legitimare, ca concurintele este român de religiunea gr. orientală.

2. Cu atestat de maturitate despre absolvirea cu bun succes a gimnasiului întreg.

3. Atestat medical, că concurintele este pe deplin sănătos.

4. Atestat despre studiile teologice din Metropolia noastră ortodocsă răsăriteană.

Se primesc recurse instruite cu recerinţele pp. 1, 2 şi 3 pentru aceste doue stipendii şi numai dela gimnasişti absoluţi; asupra acestor petiţiuni se va reflecta însĕ numai în lipsa de clerici absoluţi recurenţi cualificaţi în sensul punctelor 2 şi 4 din acest concurs.

Caransebeş din şedinţa consistoriului ţinută în 27 Iulie 1882.

Episcopul diecesan.

Ioan Popasu m. p.

Nr. 212 1882. [162] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale din protopresbiteratul gr. or. al Abrudulni se escrie concurs cu termin până la ultima August a. cur. st. vechi.

1. Bucium-Cerb cu salariu anual de 250 fl., v. a. şi adeca 150 fl. v. a. din fondul biserico-scolastic şi 100 fl., v. a. din repartiţiunea parochială, care se va ridica în 12 rate lunare, cuartir natural în edificiul scoalei şi lemnele necesare pentru încălţit. — Dela concurente se recere prelângă alte cualităţi prescrise de lege a fi absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale şi a fi versat şi în cântările bisericesci.

2. Roşia-Montană, cu salariu anual de 120 fl., v. a. ce se solvesce din cassa alodială şi a Bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural în edificiul scoalei şi grădină de legumi, 2 orgii lemne din care se va încălţi şi scoala şi stola cantorală usuată, dacă învĕţătoriul va fi şi cântăreţ. Concurentele care posede limba maghiară şi e cualificat de a da instrucţiune de privat cu succes bun de a putea fi promovaţi elevii în gimnasiu, va avea preferenţă şi mai poate conta dela aceea până la 50 fl., v. a. şi vict la ameaţi pela membrii comitetului.

3. Petroşani cu salariu anual de 110 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de ajuns. Concurentele se fie cântăreţ bun şi ca atare se va împărtăşi şi el din venitul cantoral.

4. Valea-dosului cu salariu anual de 100 fl., v. a. parte din casa bisericei parte din repartiţiune dela popor care se va putea ridica în rate lunare. —

5. Feneş cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încălţit. —

6. Bucium-Muntari cu salariu anual de 100 fl. v. a., lemne necesarii pentru încălţitul scoalei şi a locuinţei învĕţătorilor cum şi o grădină în estensiune de 80 orgii □.

7. Vârtop cu salariu de 80 fl. v. a., cuartir liber şi lemnele trebuincioase pentru încălţit.

8. Soharu cu salariul de 60 fl. v. a., şi lemnele trebuincioase pe sama scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci au de a subşterne petiţiunile concursuale instruite conform „statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ“ oficiului protopresbiteral gr. or. al Abrudului în Abrud — până la terminul sus indicat.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopr.

Nr. 195. 1892. [162] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Ponorel cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc şi grădina scoalei de 400 orgii. Dela concurente se recere pe lângă alte cualităţi prescrise, a fi vĕrsat în cântările şi tipicul bisericesc, spre a căror probare va avè de a se presenta la sfânta biserică respectivă.

2. Sĕcătura cu salariu anual de 100 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare.

3. Certege cu salariu anual de 80 fl. v. a. din cassa comunei, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesare.

4. Poiana-Sohodolului cu un salariu anual de 70 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare de foc.

Concurenţii au de a subşterne suplicile concursuale la aceste posturi învĕţătoresci, instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ până la finea lui August a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Abrud.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopresb. adm.

Nr. 218 [163] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători confesionali la scoalele din următoarele comune se escrie concurs până la 4 Septembre a. c.

1. Salciva de sus cu salariul anual 250 fl. şi grădină.

2. Sălciva de jos cu salariu anual pre el 1882/3 200 eară pe venitoriu 250 fl.

3. Cacova-Jeri cu salariu anual 200 fl. şi grădină,

4. Offenbaia salariu pre 1882/3 160 fl. şi venitul jumĕtate cantoresc eară pe viitoriu 200 fl.

5. Şasa cu salariul anual 200 fl.

6. Bedeleu cu salariu 150 fl. 20 litre bucate şi 80 punţi vechi legumă.

7. Runc cu salariu 120 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chilo de legumă.

8. Ocolişul-mic cu salariul 100 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chlgra. legumă.

9. Mogoş-Miclesci salariu 180 fl.

10. Mogoş-Mămăligani salariul 100 fl. 10 ferdele bucate.

11. Mogoş-Valea bârnei salariul 100 fl. 8 ferdele de bucate.

Cu toate staţiunile sûnt împreunate cuartirul şi lemnele de foc trebuincioase.

Petenţii au aşi subşterne rugările lor provĕdute cu documentele recerute prin Stat. org. şi regulamentul din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral, — cântăreţii şi cei cu o calificaţiune mai amplă se vor preferì.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Offenbaia în 2 August 1882.

Ioan Danciu m. p.,
admin. ppresbiteral.

Nr. 236. [164] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala populară română gr. or. din Miluan până la 25 August a. c. se deschide concurs pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani după repartiţiune 100 fl.

2. În bucate 30 vici cucuruz sfârmit cu vica cea mare.

3. În lumini 4 punţi pentru învĕţătoriu.

4. În lemne patru orgii, din cari este de a se încălzi şi scoala.

5. Hârtie pentru cataloage şi liste 4 conţi.

6. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela doritori de a ocupa acest post, se cere de a fi pedagogi absoluţi provĕduţi cu atestat de cualificaţiune şi au de aşi substerne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Fűzes-Sânpetru instruite conform Stat. org. şi al Regulamentului de învĕţământ din anul 1878.

Miluan 25 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local gr. or. în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
protopresb.

Nr. 237. [165] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala populară română gr. or. din Dol până la 29 August a. c. se descide concurs pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani după repartiţiune 80 fl.

2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmat, cu vica cea mare.

3. În lemne 3 orgii, din care este de a se încălzì şi scoala.

4. Curtir liber în edificiul scoalei, folosirea grădinei scoalei şi cea de pomărit spre a o cultiva cu elevii.

5. Lumini 3 punţi.

6. Hârtie pentru cataloage şi liste 3 conţi.

Doritorii de a ocupa acest post au de a fi provĕduţi cu atestat de cualificaţiune şi a 'şi substerne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Füzes-sânpetru instruite conform Statut. org. şi a Regulamentului pentru învĕţământ.

Dol în 13 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
protopresb.

Nr. 111 [156] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de-a III clasă Cucerdea (Sz. Kocsárd) în protopresbiteratul Turdii se deschide concurs până la 29 August a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Casa parochială cu doue încăperi şi tindă. După ce va ocupa fiitoriul preot parochia sĕ vor edifica şi edificiile necesarii pentru economiă.

2. O grădină de legumi, lângă casa parochială.

3. Un agru de 1 Jug. 695□ (după foaia catastrală.)

4. Un fênaţ de 3 jug. 1012□

5. Folosirea cimiteriului de deasupra casei cantorală.

6. Dreptul de a păşuni vite, câte va avea parouhul în păşunitul comun (până la comasarea hotarului.)

7. Dela 75 familii câte o ferdelă de bucate, dela morari şi plugari grâu ear dela ceilalţi câte o ferdelă de cucuruz în grăunţe: dela 15 famili de ţigani şi vĕduve câte o jumĕtate de ferdelă de cucuruz (a 16 cupe ferdela.)

8. Dela 90 de familii câte o zi de lucru şi venitele stolare întrebuinţate până acum. Din zilele de lucru şi venitele stolare a treia parte e a cantorului.

Doritorii de ocupa această parochie sûnt poftiţi a şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual pentru parochii, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul amintit mai sus.

Agârbiciu (p. u. Gyéres) 30 Iuliu 1882 st. n.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Pop Moldovan m. p.,
protopresbiter.

Nu. 164. 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala populară confesională gr or. din Gurasada ppresbiteratul Iliei devenit vacant în urmordinaţiunei Prea Veneratului consistoriu archidiecesana ddto 26 Maiu a. c. Nr. 807 Scol. se escrie concurs până la 30 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual în bani gata 120 fl. v. a.

2. În bucate 50 ferdele cucuruz à 16 cupe) în boambe.

3. Lemne 3 orgii lungi, din care este a se încălzi şi scoala.

4. Grădină de legumi.

5. Cuartir liber în edificiul scoalei

Doritorii de a competa la acest post au a'şi îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic şi al regulamentului congresual din 1878, până la terminul sus indicat.

Se poftesce ca concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie buni cântăreţi.

Gurasada în 26 Iulie, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 165 [154] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕţătoriu la scoala gr. or. confesională în Ilia protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abdicerei fostului învĕţătoriu, se escrie concurs până la 29 August a. c. st. v. in care zi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1 În bani gata 250 fl.,

2. Lemne în relut 20 fl.

3. Cuartir liber în edificiul scoalei.

4. Grădina de legumi aparţinătoare scoalei.

Toţi acei indivizi, cari doresc a competa la acest post, au a'şi substerne petiţiunile lor instruite conform statutului organic şi a regulamentului congresual din an. 1878 la subscrisul până la terminul sus indicat. Cei cari pre lângă limba maternă vor fi versaţi bine şi în limba maghiară vor fi preferiţi.

Gurasada în 26 Iulie 1882

În conţelegere cu comitetul parochial

Alecsiu Olariu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 228 [157] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei de învĕţătoriu primariu la scoala confesională gr. or. din Bod, protopresbiteratul al II al Braşovului în sensul ordinaţiunei consistoriali din 21 Iulie a. c. Nr. 2302 Scol. se escrie concurs până în 29 August a. c. st. v. în care zi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu fics 178 fl. 50 cr.

2. Venitul jumĕtate dela 10 jugere pământ menite pentru scoală 50 fl.

3. Venitul celor 3 jugere date în folosirea învĕţătoriului dela comună 21 fl. 50 cr.

4. Venitul dela păşunitul a 4 boi 26 fl.

5. Venitul dela didactrul scolarilor 25 fl. — Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al II al Braşovului până la terminul sus indicat arătând că cunosc şi limba maghiară.

Bod 1-a August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral

Comitetul parochial.

CONCURS LITERAL

se deschide cu terminul de 18/30 Octomvre a. c.

Se cere: o novelă originală a căreia subiect se fie scos din istoria noastră naţională sau din vieaţa poporului român. *Premiul e de 100 franci în aur.*

Mai departe: **o poesie** de orice cuprins şi un **studiu social** (despre viaţa socială, — femeia, — căsĕtoria, — amor sau altceva.) *Premiul pentru fiecare deosebi e câte de 50 franci în aur.*

Poate concurge ori cine. Lângă manuscriptul provĕdut cu oare-care devisă, dar nesubsemnat de autor, se se alăture o epistolă — conţinênd în lontru numele autorului, ear dinafară divisa operatului.

Operatele se vor aprecia prin o comisiune de trei inşi; şi premiile se vor da autorilor celor mai bune operate, chiar şi dacă acelea nu vor corespunde întru toate recerinţelor — presupunênd totuşi ca ele vor fi publicate.

A se adresa până la terminul espus la *Administraţiunea ziar.*

[152] 3—3 **„Amicul Familiei"**
în Gherla (Sz.-Ujvár — Transilvania.)

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o invenţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 zile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon încl. pemsulul şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61. [144] 5—6

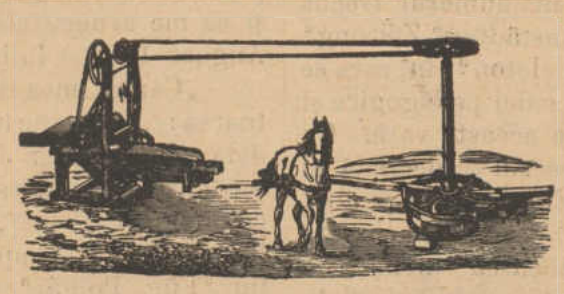

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **imblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lângă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Espositiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 17

Redactor rĕspunzĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93. Sibiiu, Joi 12/24 August 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Ignoranţă sau rea voinţă?

Dela concetăţenii nostri maghiari, originali şi făcuţi, eară nu născuţi, botezaţi şi nebotezaţi, ne am dedat a aştepta toate câte privesc mărirea „naţionalităţii“ lor şi asuprirea altora; dar că vor călca chiar şi una din legile mai proaspete, adusă de legislaţiunea compusă din majoritatea aleşilor lor, după legile cum le vin tot lor la socoteală — asta nu am aşteptat.

Şi cu toate aceste avem act public înaintea noastră din care se vede nu numai tendenţa, dară voinţa de a nimici, fiindcă au puterea în mână, pe compatrioţii lor de altă naţionalitate. Compatrioţii maghiari de toată seama şi de toată mâna, se vede, că şi-au propus a ignora drepturile votate de legislativă şi sancţionate de monarch întrucât acele sûnt favorabile naţionalităţilor nemaghiare şi a călca pe cele votate şi sancţionate în favorul maghiarismului, dacă li se par că acele nu suprimă pe „streini“, adecă pe compatrioţii lor nemaghiari după pofta lor destul de curênd.

Fără a perde timpul cu multă vorbă, punem înaitea cetitorilor nostri un decret al comitetului administrativ din comitatul Têrnavei mari, datat din 10 Iulie şi subscris de contele Bethlen.

Acest decret este adresat spre esecutare tuturor oficielor comunale şi magistratelor din Mediaş şi Sighişoara.

Eată cuprinsul decretului:

„Pe basa înaltei ordinaţiuni emisă de Escel. S. dl. ministru de culte şi instrucţiune publică în 17 Maiu a. c. Nr. 15863 şi adresată inspectorului reg. de scoale, subscrisul comitet impune tuturor oficielor comunale spre orientare ca

1. în sensul § 2 din articulul de lege 18: 1879 dela 30 Iunie în colo nimenea sĕ nu mai poată fi aşeḑat învĕţătoriu (învĕţătoare) nici adjunct, dacă nu şi-a însuşit limba maghiară în cuvênt şi în scris într'atâta, încât sĕ poată instruì întrinsa în scoala porală; de aceea

2. la ori ce scoală esistentă, în ori care comună, avênd scoala ori ce caracter (confesional) nu e permis a se alege învĕţătoriu astfel de om, care conform punctului dintâiu nu scie unguresce şi nu poate dovedì cualificaţiunea în cunoscinţa limbei cu atestat de cualificaţiune sau cu altfeliu de atestate demne de creḑut, de oare ce în casul contrariu va fi dat din funcţiune de *inspectorul reg. de scoale.*

3. Fiecare învĕţătoriu poporal din ţinutul comitatului, este îndatorat a arăta până la 10 Septemvre a. c. inspectorului regesc de scoale, în persoană sau în scris, documentele sale de cualificaţiune; aceia cari, ori din ce motiv, negligă aceasta, se vor considera ca şi cum n'ar avè nici un feliu de documente de cualificaţiune.

4. Unde nu este învĕţătoriu sau acolo unde este vacanţă din privinţă la schimbarea persoanei, oficiul comunal este îndatorat a arăta aceasta.

5. De acì înainte, toate atestatele concurenţilor respectivi sûnt a se trimite, *înainte de esecutarea alegerei,* inspectorului reg. de scoale ca se le vadă.

6. Documentele de cualificaţiune dela preparandiile confesionale au valoare numai dacă vor fi subscrise şi de inspectorul reg. de scoale.

7. Toate persoanele venite în ţeară şi ocupate ca învĕţători (învĕţătoare) s'au aspirează mai târḑiu la un post de feliul acesta, care şi au primit atestatele lor nu în ţeară într'un institut de învĕţători sau învĕţătoare îndreptăţit la aceasta, ci în vreunul străin, sûnt îndatoraţi nu numai în sensul art. de lege 18 şi 50 ex 1879 dară şi în sensul ordinaţiunei ministeriale basată pe această lege a'şi acuira indigenatul şi a câştiga documentelor lor valoare de drept în statul unguresc.

Spre sfêrşitul acesta astfel de persoane ori şi când se pot însinua la inspectorul reg. de scoale s'au nemijlocit la inspectorul regesc din comitatul Odorheiului, cărui i s'a încredut conducerea esamenelor de cualificaţiune dela cursul limbistic.

Obiectele de esamen sunt: istoria ungurescă, geografia patriei, cunoscinţa constituţiunei patriei şi limba maghiră.

8. Odinaţiunea aceasta sĕ se publice în fie care comună în modul obicinuit, sĕ se împărtăşească tuturor autorităţilor confesiunilor bisericesci şi în protocolul comunal sĕ se înscrie din cuvênt în cuvênt.“

Fără a fi cineva mare cunoscător şi comentator de legi ungaresci trebue se recunoască că decretul sau ordinaţiunea este mai mult decât o contusiune care în lumea civilisată nu poate avè loc.: se provoacă la legi preste care însuşi trece. Acì e anarchia oficială în toată forma.

Învĕţătorii, şi în sfêrşit organele confesiunei gr. or. sciu că esistă un statut organic sancţionat de monarchul, actualul împerat şi rege. Statutul acela are dìspositiuni „pentru ădimnistrarea şi conducerea afacerilor. . . . scolare. Şi acei ce s'au deprins cu ordinea sciu că legile sancţionate nu se pot încungiura cu atât mai puţin resturna prin decrete de a le comitetelor comitatense, fie chiar şi de comitetul administrativ din comitatul Têrnavei mare. Ei aşa dar se vor ţinè de legea sancţionată şi se vor adresa cu afacerile lor la jurisdicţiunea lor bisericească competentă; comitatul va vrea, ba poate va întrebuinţa şi forţă brută, spre aşi esecuta decretele sale. De cine se asculte bieţii învĕţători, de cine chiar şi organele inferioare bisericesci? de jurisdicţiunea de drept s'au de cea care se împune numai aşa căci i se pare....? Nici articulul 18: 1879 nu pretinde cât pretide decretul dela confesiuni prin urmare şi articlul 18: 1879 e dat la o parte. Nici legile numai pot pune stavilă fanatismului de maghiarizare.

Ori şi cum una o putem afirma: prin mĕsura citată, respectul înaintea autorităţii este sguduit. Şi dacă ne întrebăm în al cui interes? În al fanatismului de maghiarisare deastădată.

Scurţi de vedere sunt administratorii cari se joacă cu lucrurile cele mai gingaşe ca cu nisce boane de fasole. Ei nu ved ce provoacă asuprale. Ignoranţa cu rea voinţa pare că şi au dat mâna pentru ca se facă din Români şi din Sasi Maghiari...

Resboiul în Egipt.

Sosirea comandantului suprem a trupelor engleze în Egipt, Sir Garnet Wolseley, a fost cam mult asteptată de corpul de espediţiune. Sosirea aceasta a pus capĕt neactivităţei, în care cu nerăbdare se aflau oficierii, şi care demoralisa trupele. Arabi Paşa încă tot mai capĕtă sucurs din într'ul ţerei şi oamenii lui sûnt foarte ocupaţi cu ridicări de şanţuri şi întărirea posiţiunilor. Foile englese erau de părere, că Englezii vor trebuì se păţească foarte mult reu din causa perderei timpului până acum, dacă pământul ar fi mai corespunḑetoriu decât este, de fortificaţiuni. Cu toate acestea Englezii trebue sĕ se pregătească de o luptă foarte mare mai cu samă dacă ar fi cumva sĕ aibe Arabi Paşa, corfe de şanţuri şi saci destui împluţi cu năsip. Dacă s'a făcut odată şanţuri şi parapete în regulă, aşa nesipul, ce se aşează deasupra lor, feresce într'un mod minunat proiectilele Englezilor. La bombardarea forturilor dela Alecsandria Englezii au avut ocasiune dea vedè cu ochii cât de puţin proectilele cele mai mari ale flotei au putut strica parapetele apărate de un glaciu de năsip. Mai toate proectilele nu făcea alta de cât o brazdă afundă, din care săreau însus ca sĕ cadă apoi eară jos fără a face vr'o pagubă. Spre norocul Englezilor poate că nu va avea Arabi fortăreţe sistematice şi întărite prin saci cu năsip şi corfe de şanţ.

La recunoscerea din 5 August care a făcut-o ducele dela Connaugh,

---

FOIŢA.

Poveştile Peleşulni de Carmen Sylva.

Sûnt mai multe ḑile de când am primit „Povestile Peleşului“ de Carmen Sylva (regina României Elisabeta) înse nu ne au ajuns puterile pentru a face o dare de seamă din partene asupra clasicului op românesc. Ne folosim de ocasiunea bine venită şi, pentru ca acest tesaur sĕ nu remână şì mai departe necunoscut publicului nostru, reproducem apreţierile nimerite a le ḑiarului „Naţiunea“.

„După ce ai petrecut ḑece luni de ḑile noaptea în aerul stricat al cluburilor şi cafenelelor, ḑiua, ca funcţionar, în aerul tot aşa de viţiat al ministerelor, în care exalaţiunile de tot feliul îţi învenineazĕ viaţa, simţii trebuinţă de a face o escursiune de câte-va septămâni în regiunile muntoase, unde aerul este aşa de curat şi dătător de viaţă, unde priveliştea unei naturi măreţe 'ţi întinerescе sufleul, unde spuma cascadelor se aruncă în jocuri capriţioase şi murmurul cadenţat al şiroaelor ce se reped în vale, se îngână noaptea cu ciripitul bucolic al greerilor.

„Ḑĕu! după ce te-ai prăjit de nevoie toată luna lui Iunie şi cea mai mare parte din Iulie, după ce ai dormit într'una cu ferestile închise într'o atmosferă de nesuferit, îţi vine sĕ te faci ţĕran şi sĕ te culci ca păstorii lui Theocrit pe asternuturi de fên, pe când de asupra capului tĕu se mişcă, sub adierea unui vênt dulce plopii şi ulmii, ear la picioarele tale murmură un riuleţ ce iese din pescera Nimfelor. Ce este mai frumos decât se asculţi scutit de griji, concerte ce se îngână cu vocea monotonă a cărsteiului în earbă, gemetul melancolic al turturelei, cântecul de dimineaţă al ciocârliei înălţindu-se în vĕzduh şi ziziitul galbenelor albine împregiurul fântânelor, pe când pieptu-ţi inspiră aerul parfumat de mii şi mii de flori?*)

*) Cei ce vor se vaḑă un tablou frumos al somnului la ţeară ce tească în Theocrit „Idyll“ VII, 132 sqq.

„Tot aşa după ce ai trăit aproape un an în lumea întăritată a presei, *cette louve hargneuse,* după cum o numesce Victor Hugo, — urmând cu nesaţ luptele de interes personal ascuns sub masca binelui public, după ce ai cetit întruna la cărţi sciinţifice ale căror teorii se schimbă pe ḑi ca portul damelor din societatea înaltă, după ce 'ţi-ai atacat nervii cu lectura romanelor încordate, ca ale lui Bellot, Daudet, Zola, — un fel de bucătărie nesănătoasă făcută spre a escita, nu spre a nutrì, — după ce te ai săturat de aceea literatură eşită din creeri monomani, închişi în atmosfera intoxicată a cabinetului şi feriţi de ori ce contact cu natura — simţi nevoie de a'ţi repausa mintea străgănită de o gândire forţată asupra lumii artifiiciale, alergi în lumea naivă a povestilor, în aceea lume fantastică unde „auḑi deslușit cântările ḑinelor“ unde „trupul fetelor este aşa de subţire încât l'ai rumpe cu mâna, şi cu toate aceste se vorbesce de puterea lor“ unde oamenii sûnt „aşa de mari, în cât încâţi-va paşi urcă munţii cei mai înalţi, şi dacă lovesce un copac, el ramâne în vecii vecilor strîmb.“ Acolo aşi vrea se trăesc, cu mintea, cel puţin câteva ḑile se pândesc „câte o ḑină care, plutind pe frunḑă mare şi lată de alungul Peleşului la vale, alunecă din treaptă în treaptă peste cascadele apei şi privesce cu ochii voioşi la lume“; sĕ vĕḑ acele palaturi minunate de zăpadă în cari „luna şade pe un tron înalt şi frumos, şi se uită la stele, cari se ţin de mână şi joacă hora“ pe când „o mulţime de stele mici se rostogolesc ca copiii, unele peste altele şi rîd şi joacă la picioarele lunei“.

„Frumoasă lume a basmelor eşită din inimi candide, născută de o imaginaţie copilărească, unde n'a pătruns gândirea maniacă a atelierului literar! în această lume măreaţă ca plaiurile munţilor, poporul român s'a bucurat s'au a suferit, a cântat fără sĕ'şi frămênte capul a inventa, a născut fără sĕ se simţă durerile facerii.

Et ce n'est pas en rien faisant
Qu'il fait ses chants que nul ne signe....

cu statul seu major s'a băgat de samă, că Egiptenii pela marginea aripei drepte, faţă în faţă cu Ramleh între Siut şi El-Mandara, a făcut un redan formidabil cu întăriturí de nesip de o nălţime cam mare. Într'o depărtare de vr'o cinci sute de yarde dela liniile Englezilor lucrau sute de oameni ca să isprăvească întăriturile. Patru păn la cinci puşcături din „Superb“ care a fost aproape de ţermure şi a aruncat ancora, ajunseră de a alunga lucrătorii, de unde se şi putea cunoasce că n'ar fi lucru greu de a strica întăriturile acestea cu tunurile englezesci din corăbii bine îndreptate, dacă se vor începe ostilităţile.

Foile englezesci cred, că Arabi Paşa are la vr'o şasespredece mii de oameni, soldaţi şi lucrători, înaintea Alecsandriei, şi vr'o cinci mii înaintea Abukirului. După raporturi demne de creḑut între Cairo şi canalul dela Suez stau vre o şepte sau opt mii de Egipteni. Englezii deja au îndreptat două divisiuni din trupele cele mai bune, care le au, către Egipt şi, după cum se telegrafează, ministrul de resboiu face dispositiuni ca în cas de trebuinţă — să dea trupelor de espediţiune ajutor prin o altă (a treia) divisiune. Negreşit cât de curênd va veni vestea, cumcă trupele engleze au început acţiunea serioasă.

*

Ofensiva engleză s'a început în 19 August n. Telegramele cele dintâiu nu spuneau decât de o luptă la canalul Mahmudie şi despre alta la Mecs în defavorul trupelor lui Arabi paşa.

Date mai lămurite au sosit din 20 August. Aşa anunţă „Reuter office“ din London că în 20 l. c. matrozi englezesci au desbarcat în Port Said şi au desarmat pe indigeni, fără a da de vre-o resistenţă. Mai multe năi de transport şi vapoare de resboiu se află în radă (un loc unde pot ancora năile un apropiarea portului s'au marei deschise), şepte năi stau la intrarea în port, pe când două au întrat în canal. Se asigură că navigarea în canal este sistată.

Tot de acolo se telegrafează în aceaşi ḑi la 2 oare 30 minite d. a. că s'a restaurat guvernul chedivului. Guvernatorul lui Arabi s'a dus la Ismailia. Comandanţii trupelor egiptene din Port-Said fură prinşi; birurile companiei canalului sûnt ocupate de soldaţi. Despre ocuparea Ismailiei şi Cantarei am amintit mai înainainte.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 6/18 August 1882. În Bucovina nu s'a găsit încă nime între Români, care să culeagă, la finea fiărui an scolastic, datele statistice, pentru ca să se scie apriat, câţi studenţi români au cercetat universitatea şi scoalele medie în ţeară şi cu care resultat.

Această lucrare e însă cu atât mai imperativă, fiind-că dintr'însa s'ar vedè mai întâiu disproporţiunea immensă între percentele, cu cari între studenţii Români în clasa primă a scoalelor mediè şi între percentele, cu care absolvează clasa ultimă, apoi disproporţiunea abnormală între numĕrul studenţilor români şi între studenţii străini, cari cercetează scoalele acelea. Această lucrare ar demustra, că Românii, faţă cu scoala, nu şi împlinesc datoria şi cumcă din an în an remân întrecuţi şi copleşiţi de elementele străine în toate direcţiunile sociale, unde se cere cultură şi prepărare pentru stări anumite. Astfel se însoţesc pe lûngă calamitatea nereparabilă, că elementul român a scăḑut din ḑi în ḑi în posesiunea averii fonciare, şi nenorocirea, că, nepropăşind în cultură în mĕsură cuvenită, nu poate ţinè concurenţă, cu elementele străine în nici o ocupaţiune socială. Această situaţiune e încă un simptom sigur de apunere.

Dară cine poartă vina şi aici în rêndul prim? Tot preoţimea. În adevĕr! nepăsarea ei pentru scoală mai că n'are loc să meargă mai departe; ei nu-i este aminte, nici ca să cerceteaze toţi copiii buni de scoală scoalele comunale, nici că se induplece pe părinţi a trămite cât de mulţi copii la scoalele mijlocie. Chiar nici consistoriul din Cernăuţi nu pune mâna pe causa scolară cum se cuvine, nealegându-şi bine persoanele, cari se o susţină şi se o sprigineascâ cu zel înfocat; de unde vine, că la cutare gimnasiu dai de un catichet discreditat, s'au în cutare consiliu scolariu de un representant ori fără auḑiu şi simţ, ori fără pricepere şi energie, sau în cutare protopopiat de un protopop, care este bun bucuros, că îşi têrâie ḑilele, necum să fie activ şi încă şi pentru scoală.

Cât de învĕţătorime, ea nu este cualificată a sporì causa scolară. Ei cu foarte puţini abateri, i lipsesce simţul naţional cu totul, deci şi indemnul mai înalt, de a se ocupa serios cu scoala; cât face, face pentru ochi. De altmintrea spiritul ei e spirit de sclav: fiind rĕu remunerată, nu i este aminte se lucre bine. Apoi nici preoţimea nu tinde a se înţelege şi a trăì în folosul scoalei. Aşa nici una nici alta nu se bate după laudă, de a fi contribuit la cercetarea scoalelor, mai ales a celor mijlocie.

Vina guvernului nu o vom atinge aici; căci a fost descrisă după cuviinţă de senatori bucovineni cu ocasiunea desbaterii bugetului pentru ministeriul cultului şi al instrucţiunei în sesiunea senatului imperial din urmă şi o presupunem destul de cunoscută.

Totuşi însemnăm, că diregătoriile scolare, fiind ocupate de străini, nu arată, nici n'au interes de ridicarea elementului român prin scoală. De aceea nici nu-şi bat ele capul cu cercetarea scoalelor pe sate şi dacă fac ceva fac proforma.

Am ḑis mai sus, că este mare diferenţă între numĕrul studenţilor români, cari întră în clasa primă a scoalelor mijlocie, şi între numĕrul, care ese din clasa ultimă. Causa principală a strecurării lor e greutatea limbei nemţesci, în care li se propun studiele şi în care li se cer. Profesorii cer dela dênşii atâta cunoscinţă de limbă nemţească care e o limbă de tot grea, ca şi când studenţii români ar fi nemţi născuţi. N'au privinţă nici pentru cei din clasa primă. A doua causă e lipsă de conducere şi priveghiare priincioasă afară de scoală, cât şi lipsa mijloacelor de înaintare în studii.

Aici trebue deci ajutoriu cu cuvêntul şi cu fapta. Cine să-l dee?

Eată! trebuinţa imperativă a unui „Narodni Dom“; cum au Rutenii în Liov, s'au cum cearcă aşi funda Slovenii în Laibach. Ce-va analog ar trebuì să se facă în Bucovina numai decât.

Ear' cât pentru greutatea limbei nemţesci, ar trebuì, spre a o paralisa, să se facă în gimnasiul Cernăuţan clase paralele, în cari să se propună în limba românescă; tot aşa şi în gimnasiul din Rădăuţi, ear' gimnasiul dela Suceava caută se devină tot românesc.

Greutăţile şi pedecile naţionale, ce le supoartă aḑi Românii în Bucovina, au multă asemênare cu situaţiunea Ungurilor înainte de dualism.*) Atunci îşi frementau Ungurii capul, cum şi-ar scăpa naţionalitatea de descompunerea, cu care i amenința năvălirea germanismului sporit de absolutismul vienez. Ei ajunsese până la atâta, că numai în mijloacele şi puterile private mai căutau mântuire. Ca dovadă poate servì şi următoarea epistolă a înţeleptului unguresc; Francisc Deák:

„Pesta, 10 Ianuarie 1857.

„Scumpe amice! Cu ce bucurie intimă salut tendenţa voastră, de a pune în serviţiul interesului comun chiar petrecerile voastre sociale şi eu voesc să Vĕ vin într'ajutoriu şi în afacerea aceasta cu toată prevenienţa.

„Tu scii însĕ, că eu sûnt, pe cât se poate, amicul ordinei şi al acurateţei; aşa dară spre a pune mâna pe lucru cum se cade, trebue mai întâiu a „constata“ starea lucrului, cum ḑicea Szechényi.

„Mai înainite de toate vĕ întreb cât de mare vĕ este puterea băneasca, de care dispuneţi.

„Dacă vĕ eartă mijloacele, ar fi mai cu cale, să fundaţi aici în Pesta un politechnic în stil mai mare, ca se nu mai fie constrinşi tinerii nostri a se duce la Viena la studiat. La aceasta ar fi deocamdată de ajuns, mi se pare 2—3 milioane de fl. m. c.

„Dar dacă mijloacele voastre încă n'ar ajunge până la atâta, apoi ar fi întărirea teatrului unguresc o mare binefacere pentru naţionalitate şi în privinţa aceasta ar face acum bun serviţ şi o jumĕtate de milion,

„Cu un capital mai mic. d. e. cu 100,000 fl., ar fi bine a funda o tipografie şi a pune la cale edarea eftină de opuri unguresci. Cu altă 100,000 fl., s'ar putè veni în ajutoriu reuniunei economilor.

„Într'aceea mi se pare, că instituţiunea voastră de care dispuneţi e încă tinerică şi cu putere marginită şi că o încordare prea mare ar putè-o uşor stinge.

„Să remânem deci în cercul arătat de tine adecă la cumpărarea de opuri unguresci mai însemnate.

„Dar eartă-mĕ de şaga mea de până acum. Vorbind şi serios ar fi bine dacă miai spune mai întâiu, câţi bani puteţi voi menì pentru scopul acesta, şi cam care ar fi opurile care aţi voì mai bucuroşi se le aveţi, scinţifice s'au beletristice? Şi dintre cele dintâiu istorice, juridice, filosofice, de istoria naturală, teologice, economice? Ori poate de mai multe feliuri dară bine alese?

„Dacă'mi vei face de scire, îţi voi trămite consemnaţiunea opurilor celor ce voi socotì că's cele mai corespundĕtoare cu dorinţele voastre. Voi puteţ însemna din consemnaţiune, ce doriţi şi eu vĕ voi împlinì comisiunea.

„Doamne ajută! Vĕ sĕrut pe toţi

Al tĕu sincer amic.

Franc. Deák.“

Ce era urgent pe atunci la unguri, aceea e imperativ în Bucovina: institute cu tendenţă naţională şi spre ale avè: colecte şi eară colecte!!

*) Dar tot nu aşa grele ca ale Românilor din Ungaria dela dualism încoace.
Red.

Varietăţi.

* (Adunarea generală a asociaţiunii transilvane se va ţinea, precum scim, peste ḑece ḑile în Dej. Unul din membrii comitetului de buna primire din acest oraş, ne scrie următoarele: „Comitetul constituit pentru primirea oaspeţilor a făcut mari pregătiri, cuartiere avem destule, din partea autorităţilor de aici suntem cât se poate de bine sprigініţi În 27 August a. c. va fi concert şi în 28 bal. Publicul român este deci rugat ca să ia parte în numĕr cât de mare cu atât mai mult, căci este cale ferată până în Dej, care pe timpul asociaţiunii va comunica între Cluj şi Dej de 2 ori pe ḑi.“ Dorim că justele aşteptări ale Românilor din Dej să fie chiar întrecute printr'o participare cât mai numeroasă a membrilor Asociaţiunei la adunarea generală din acest an şi să fiă astfel recompensate pe deplin silinţele ce şi le dau fraţii nostri din comitatal Solnoc-Doboca spre a pregătì membrilor esterni o primire cât se poate mai frumoasă.

* (Oraşul Dej. De oare-ce în 27 August a. c. st. n. se va ţinea adunarea generală a asociaţiuni transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român la Dej, ḑice „Romanul“, va fi de folos a sci câte ceva despre acest oraş. Dejul este situat la nordul Transilvaniei, în comitatul Solnoc-Dobâca. În el trăiesc vre o 6,000 locuitor, dintre cari numai 1600 sunt Români. Din acestia $^1/_4$ sûnt (au fost) gr. cat. ear $^1/_4$ ($^3/_4$) gr.-res. Ambele confesiuni au câte un prpop. Bisericile românesci sûnt de lemn, scoalele sunt numai elementare şi se află în stare cam primitivă. Biserica gr. cat. s'a construit în 1881 după foametea cea mare şi acum este în ajun de a fi reedificată, pentru care scop sa şi contribuit până acuma o sumă frumuşică.

* (Necrolog). Dela Dej primim anunţul funebru următoriu:

Polixena Muntean născ. **Orbonaş**
de Vajda-Hunyad

în urma unui morb indelungat a încetat din vieaţă în 7/19 August 1882 la 1 oară dimineaţa, în florea vieţei sale în etate de 33 ani şi al 10-lea fericitei sale căsătorii.

Cu inima trântă de durere Ve incunosciinţiează despre această perdere ireparabilă înconsolabilul ei soţi August Muntean advocat, in numele seu a micilor fiu şi fiice: Elena. Alexandru, Ana şi Polixena, a maicei repausatei Elena Orbonaş n. Radu a fraţilor ei Michaiu şi Carol, a sororilor Carolina, Amalia şi Aurelia, a numeroşilor cumnaţi, cumnate, nepoţi şi al celor-lalte rudenii.

C'est en forgeant, c'est en semant,
En faisant les blés et la vigne!*)

*
* *

Pe Plaiurile munţilor, în regiunile aşa de sănătoase ale brazilor, unde plumânii se dilată liber într'un aer curat, unde inima bate puternic şi mintea vede limpede, unde eşti mai aproape de Dumneḑeu de cât de oameni Peleşul a dictat minunatele sale poveşti predilectei sale Carmen Slyva, care cu urechia aţintită le a ascultat şi le a trimis dela munte în vale, ca să le cunoască toţi aceia pe cari Peleşul nu'i-a crezut vrednici de al auḑì povestind.

*
* *

Până mai anii trecuţi, sermanele noastre basme trăiau numai în gura poporului: onoarea de a fi fixate pe hârtie era încă prea mare pentru dênsele. Noi ceteam numai mythurile popoarelor streine, mai cu seamă ale vechilor Greci: cunoşteam necredinţa frumoasei Elene şi perfidia adulterului Paris, rătăcirile lui Ulysse şi peşterea înfiorătoare a lui Polyphem, familia blestemată a lui Ateu şi ursita aşa de amară a lui Oedip, Dryadele şi Oreadele, Satirii şi Cyclopi toată acea lume fantastică cu care imaginaţia aşa de fecundă a Elladei antice populase cerul şi pământul, munţii şi pădurile, fântânele şi riurile, în sfirşit universul întreg.

Lume divină, în care după cum a ḑis un mare poet, patru mii de ḑei nu dedeseră naştere la nici o îndoială şi nu produseseră nici un ateu,

Où les Sylvains mobueurs, dans l'écoarce des chênes,
Avec les rameaux verts se balanţaient au vênt,
Et sifflaient dans l'écho la chason du passant;
Où tout était heureux, jusq'uaux douleurs humaines.

„Dangely.“ (Va urma.)

*) Jean Aicard, La Nouvelle Revue, 1880, Febr. 15, p, 904.

Remăsițele pământesci a defunctei se vor înmormênta în cinterimul „Rózsahegy“ la Dej în 21 a lunei August 1882 la 3 oare după ameadi. Fie-i țerêna ușioară și memoria binecuvêntată!

Dej în 7/19 August 1882.

* (Junimea studioasă din Lipova) învită la Petrecerea de vară împreună cu o Ședință Literară, ce se va ținea Duminecă în 15/27 August a. c. în sala ospetăriei la *„Regele Ungariei“* pe lângă următoarea programă:

Programa.

1. „Cuvênt de deschidere“, de Rev. D. J. Suciu paroch.
2. „Cântecul strĕinătății“ esecutat de tinerime.
4. „Un devotament familiei Hurmuzachi“, poesie de A. Mureșan; declamată de Tr. Puticiu stud. abs. de cl. VII gim.
4. „Cântecul gintei latine“, esecutat de tinerime.
5. „Misiunea femeei“ disertațiune de Al. Tuducescu stud. abs.
6. „Oda ostașilor Români“, poesie de V. Alecsandri, declamată de Ant. Tuducescu prep. de cl. III.
7. „Coriolan“ poesie de I. Grozescu predată de Is. Georgeviciu, stud. abs. de cl. VII gim.
8. „Tudor Căpitanul“ esecutat de tinerime.
9 „Peneș Curcanul“, posie de V. Alecsandri declamată de Tr. Puticiu.
10 „Cuvênt de închidere“ de Al. Tuducescu.

Al. Tuducescu, pres. *Tr. Puticiu,* secr.

Începutul la 8 oare seara. Prețul de întrare: petru persoană 50 cr. v. a. pentru familia 1 fl. v. a. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor cuita pre calea ḑiaristică.

Venitul curat se destinează pentru un fond spre ajutorarea pruncilor, scolari lipsiți de mijloace. (Damele sûnt rugate a se presenta în toileta simplă.)

După esecutarea programei urmează imediat danțul.

* (Mulțămită publică). Subscrisa primărie Comunală 'și împlinesce una din cele mai plăcute datorințe, esprimând pe această cale, cea mai profundă mulțămită și recunoscință în numele nenorocitelor familii prin incendiul întêmplat la 22 Martie în comuna Săcel pentru ajutoriul primit și distribuit prin onorabila pretură cercuală dela onorabilul Magistrat opidan din Sebeș (Sas-Sebeș) cu 14 fl. 23 cr. v. a.

Săcel în 18 August 1882

N. Platoș, notariu substitut. *Ioan Macrea,* jude comun.

* (Capela Română din Paris). Guvernul României a cumpărat la Paris, ḑice jurnalul „des Debats“ bătrêna și ciudata capelă a monăstirei Dominicanilor, a cărei primă piatră a fost pusă de Carol V. Aceasta capelă are se fie restaurată pe dinăuntru și va fi exclusiv pentru Români, cari sûnt numeroși la Paris, și cari naveau nici un templu special pentru exercițiul cultului lor religios.

Dominicanii au plecat din monăstirea lor din strada Jean-de-Beauvais în urma punerei în lucrare a decretelor privitoare la congregațiunile religioase ne autorisate: mai târḑiu ei o vêndură unei societăți imobiliare, care în acest moment clădesce pe locul grădiniî comunității trei case pe care să le specule.

Această societate a vêndut capela guvernulni Român.

De și întrarea bisericei a fost mutilată, ea totuși este precioasă ca nisce moasce pentru amatorii de anticități.

* „România liberă“ află că fiul cunoscutului filo-Roman Ubicini, d-nu Oficer A. Ubicini a început o lucrare în privința armatei române și a rolului seu în ultimul rĕsboi din Orient.

* Tot „România liberă ne spune că guvernul a designat ca șefi ai misiunei pentru manevrele din Francia pe d-nu General Cernat; ear pentru manevrele din Italia, pe d-nu General Gg. Angelescu.

* (Ploi torențiale) Aflăm, scrie „Vulcanul“, că deteriorările șoselei Bumbești — Petroșani, provenite din causa ploilor torențiale dela 16 și 17 Iulie espirat, sau evaluat de către dl inginer Șef al județului, la suma de 10 mii lei.

În urma acestei estimațiuni onor. comitet permanent a și dispus restaurarea șoselei în condițiunile cerute de sciință și esprienta căpĕtată in ḑilele din urmă.

Amatori de a lua în întreprinderea aceasta lucrare, nu au de cât a se referì la publicațiunea ce dăm pe pag. III.-ia.

* (Trei stejari milenari). — D. D. C. Butculescu trimite „Românului“ o scrisoare în privința a trei stejari milenari găsiți cu ocasiunea sĕpăturilor făcute pentru canalisarea Dâmboviței, din care estragem următoarele:

La șepte metri profundime, în canalul ce se face pentru rectificarea Dâmboviței, și în teren de aluvion (nĕsip subțire alb) se află în piezișul canalului, cu rădecina spre Nord și cu vêrful spre Sud, trei stejari colosali.

De când ei au fost puși la iveală prin săpăturile esecutate de întrepridetorul rectificării Dâmboviței, atrag atențiunea câtor-va curioși cari nu pot să 'și dea sama de când acesti matusalemi ai vegetalelor stau prăvăliți aici.

Prin atitudinea lor piedișă și prin dimensiunile lor vrednice de observat, acesti stejari, au aerul de a desfide slăbiciunea omenească și de a opune o resistență serioasă celui care va cuteza sĕ'i retragă din cuibul lor milenar.

După calculele făcute de d. Boisguerin, stejarul cel mai gros poate să cântărească mai bine de 5000 kgr. și reclamă o chieltuială de 300 lei pentru rădicarea lor de aci pe mal.

Lungimea celui superior este de 14 metri și diametrul la basă de 0,97 m. și le vêrf de 0, 90; celor-lalți doi stejari cari se află subt aceasta, nu li se poate mĕsura lungimea, de oare-ce vêrfurile cât și rădĕcinele lor sûnt încă as unse în malurile canalului, însĕ grosimea lor e cam echivalentă cu a celui superior

Oxydul de fer punêndu-se în contact cu taninul stejarului le-a dat un colorit negru, ceea ce face pre profani se ḑică că din seculara lor zăcere în pământ au devenit abanos.

Câte trei stejari sûnt căḑuți aici din causa coroḑiunii apei, această operațiune fiind ajutată și de acțiunea omului căci se observă încă urmele focului la rădecina lor. Cel superior este ars și în vêrf. Rădecina lor se află încă așezată pe locul de unde au luat nascere, căci s'au găsit aci restul sĕu mai bine ḑis ramurile rădĕcinei rĕmase în locul unde sĕ află.

Ei sûnt aședați sûb fosta casă Crețulescu, la o profundime de 4 metri dela fondațiunea iei, după cum se poate observa chiar aḑi. Părțile rădĕcinelor consumate de foc se disting foarte bine prin cărbunii ce au rĕmas și prin carbonata de potasă, aceasta infiltrasă printre celulele cărbunelui.

În petrișul lipit de rădĕcinele stejarului am găsit fragmente de olărie grosonală, cu același fason ca și olăria ce am găsit în măgurile din Calomfiresci, Zîmbreasca și Balaciul din Teleorman, ast-fel că ar avea o corelațiune cu epocile primitive din țeara noastră.

Dela acestia cu doi metri mai sus, într'un strat aluvionar, acolo unde se bat stîlpii pentru postamentul podului celui nou de peatră și cam în fața stradei Rahova, din partea nordică am găsit înfundate în acel culcuș fragmente de olărie romană.

* (Bețivul către lunaplină) „Proast'o sa nu 'ți închipuesci, că e ceva de capul teu!“ ḑicea un bețiv, uitându-se riḑênd și fluerând la luna plină, care strălucea pe cer: „ce poți tu eu pot de mult! Tu eșci plină numai odată pe lună, pe când eu sûnt în toate ḑilele!“

* (Un viitor soț) întră în biserică împlecitindu-se. Este beat preste mĕsură. Preotul îl vede îndată și amână ceremonia pentru a doua ḑi.

A doua ḑi, același lucru.

Haida de! ḑise preotul miresei, ce fel? acest om este continu în stare de beție? Sum nevoit sĕ amân încă o dată celebrarea căsătoriei. Trebue sĕ vii când d. va fi în stare de a pricepe importanța actului ce face.

Mireasa lasă ochii în jos și murmură cu timiditate:

Veḑi că... părinte, când nu este beat nu vrea sĕ vie!

* (O nouă materie pentru fabricarea hârtiei.) — Cetim în „Curierul fin“:

Pe mĕsură ce fabricațiunea hârtiei a luat din ce în ce mai vaste proporțiuni, grație progreselor învățămêntului, bibliografiei, ḑiaristicei și comerciului în genaral, sdrențele, materia primă a hârtiei, au devenit insuficiente și fabricanții au trebuit sĕ caute noi materii pentru prepararea productelor industriei lor.

Bumbacul, cânepa, inul, phormium alpha, urḑicele, paiele cerealelor, sparsul celulose fiibroasă estrasă din lemn și altele, sûnt materiile întrebuințate astăḑi, cu sau în locul stradelor, pentru fabricarea hârtiei.

La numĕrul acestora s'a adaus de curênd o plantă neîntrebuințată până acum, *molinia coerulea.*

Acest vegetal are fibrele de o foarte mare tenacitate și conține o mică cantitate de silicate. Molinia coerulea se găsesce în toată Europa crescênd de preferință în mlăstini și în terenele băltoase și umede.

Gazetele germane atrăgênd atențiunea asupra acestei plante, arată că, ulcată și curățită de corpurile și ierburile streine molinia coerulea a dat tot așa de bune resultate la fabricațiunea hârtiei, ca și alpha, phomium etc.

Sperăm cu botaniștii nostri, luând cunoscință de utilitatea de curênd recunoscuta a acestei plante, șe vor pune în căutarea ei, acum mai cu seamă când societatea română pentru fabricațiunea hârtiei are a instala curênd, după cum sûntem informați, o importantă dzină lângă Bacău.

Economic.

„Journal des Débats face următoarea dare de seamă asupra stării cerealelor din diferitele state dela 4 până la 12 August.

Cerealele. — Timpul cel frumos de care am fost favorisați a permis sĕ se urmărească cu activitate lucrările secerișului Acesta, care este aproape isprăvit în tot Westul și giurul Parisului, se va isprăvì și în Nord peste opt sau ḑece ḑile.

Rodul e îmbelșugat pretutindeni, și s'ar părea, după cele dintâi treerișuri cunoscute că, contrariu cu temerele ce esistau din causa timpului cel rĕu, resultatele vor fi bunicele. Calitatea, în schimb, lasă în genere mult de dorit, Grâul este încă crud, moale și apos, de și adese are un aspect frumos și valoarea lui nutritivă nu va putea fi apreciată de cât mai târḑiu; daca am sta sĕ judecăm după deosebirea prețului dintre grâul cel vechi și cel nou, acest din urmă ar fi înferior în calitatea celui dintâi În total, greutatea de mijloc nu pare a trece cu mult pe aceea de 75 kilo la hectolitru.

De vr'o ḑece ḑile, piețele din provincie sûnt mai frecuentate. Ofertele, mai naînte de a se cunoasce resultatele recoltelor care par a întrece prevederile, au fost foarte abondinte. De aceea, din lipsă de cumpĕrători a resultat o adevĕrată zăpăcială în prețuri. Scăderea n'a fost mai mică, mai ales în Centru și în Sud-Vest, de 2 fr. până la 2 fr. 50 c. de quintal. Trebue sĕ spunem ca în lipsă de grâu vechi, mercurialele mai cu deosebire își mănținură prețurile lor. Cu toate acestea însĕ făinăria nu merge nici cum bine, fiind-că i se fac din alte părți oferte pentru grâne străine. Totuși aceste aprovisionări sûnt aproape nule.

Importațiunea, cu regimul vênturilor dela Nord, a fost slabă in porturile noastre afară de Marsilia. Totuși scăderea a prevalat cu afaceri anevoioase, din causa lipsei de cumpĕrători.

Unii importători scomptând un mai mare scăḑĕmânt în strĕinătate nu s'au temut d'a oferì se predea sub prețurile încă susținute de detentorii americani.

În Englitera, comitatele din Sud sûnt în furia stringerii grânelor și se presintă deja în destul grâu nou pe piețe. Timpul, care favorisă recolta, lasă a se prevedea un bun resultat mijlociu, contrariu temerilor de mai naînte. E prea de timpuriu încă pentru a evalua recolta din Scoția; secerișul nu se va începe acolo de cât peste vr'o cinci spreḑece ḑile; până acum lumea este satisfăcută. Piețele interioare acusa o scădere de 1 până la 2 sh.

În Belgia, recoltele se presintă bine; lumea de acolo este satisfăcută mai cu deosebire pentru secară și pentru ovĕs.

În Olanda, perspectivele recolte nu sau îndreptat pe timpul lunei din urmă din causa multelor ploi.

În Germania, de și timpul a fost mai bun, totuși el a fost nefavorabil pentru recolte, cantități însemnate de grâu nu sûnt încă secerate și au fost stricate de ploae.

În Austro-Ungaria, ploaia a întrerupt secerișul pe la începutul septĕmânii. În acest moment se reîncepe treerisul și recolta rĕmâne minunată.

Scirile despre recoltele din Rusia sûnt mai puțin favorabile. Căldura a făcut stricăciuni mari în interiorul țĕrei. Cu toate acestea recoltă va fi cu mult mai superioară de cât în anul 1881.

Loterie.

Mercuri în 23 August 1882.

Sibiiu: 29 76 89 21 49

Bursa de Viena și Pesta

Din 22 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 50	119.40
Renta de aur ung. de 4%	88.15	88.—
Renta ung. de hârtie	86.85	98.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.20	80.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.—	95.25
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.—	98.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	97.75
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane		98.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 60	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	99.—	97.50
Sorți unguresci cu premii	97.—	117.25
Sorți de regularea Tisei	117.25	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	110.50	76.75
Datorie de stat austr. în argint	76.85	77 50
Renta de aur austriacă	77 40	95.30
Sorți de stat dela 1860	95.60	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	130.—	822.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	823.—	303.50
Acțiuni de credit austr.	311 80	311.60
London (pe polița de trei luni)	303.25	119.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	119.10	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.65
Napoleon	9.46	9.49
100 marce nemțesci	58.15	58.20

Nr. 271. [166] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕțătoriu la scoala capitală gr. or. din Reșinari, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual de 350 fl v. a. plătit în rate lunare anticipative;
2. Relut pentru cuartir și lemne 60 fl. v. a. plătibil de asemenea în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post au aș așterne în terminul prefipt petițiunile lor instruite după prescriptele legilor vigente, comitetului parochial.

Cari vor dovedì că au clase mai multe și pracsă mai mare se vor preferì,

Învĕțătoriul devenit ales va fi datoriu a ținea în tot timpul dumineca și serbătoarea o strană în biserică, și spre a-'și arăta desteritatea sa în cân-

tări va avè a se presenta inainte de alegere în vre o duminecă sau serbătoare în vreuna din bisericile din Reşinari.

Reşinari 12 Iulie 1882.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 289 [167] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu dela scoala română gr. or. din comuna Stupini protopresbiteratul I al Braşovului, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu terminul până la 5 Septemvre a. c. st. v.

Se observă că cu postul de învĕţătoriu este împreunat şi oficiul cantoral la biserica comunei sus numite.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt: 200 fl. v. a. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela petenţi se cere a produce documente că au absolvat cel puţin 4 classe gimnasiale, sau 3 classe reale, cursul pedagogico-teologic şi că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc.

Suplicele înstruite cu documentele recerute au a se asterne până la terminul indicat prea onoratului oficiu protopresbiteral I al Braşovului.

Stupinì, 8/20 August 1882.

În conţelegere cu domnul protopresbiter concernent.

Comitetul parochial

Ioan Macsimilian m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 210. [168] 1—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan gr. or. din Sibiiu din 13 Iulie a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru întregirea postului de învĕţătoriu pentru clasa a II şi totdeodată şi cântareţ la biserica din Codlea protopresbiteratul Branului, cu termin până la 19 Septemvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul învĕţătoresc de 300 fl. v. a., solvind în rate trilunare din cassa alodială.

2. Dreptul de păşunit, pentru 4 vite trăgători în prestură computat cu 40 fl.

3. Salariul de cântăreţ computându-se toate venitele dau o sumă de circa 100 fl.

Salariul de cântăreţ, cât timp va fi singur 'l va trage întreg, îndată ce însĕ învĕţătoriul din clasa I va fi apt în cântările şi tipicul bisericesc, atunci se va împărţì între amêndoi.

Dela recurenţi se pretinde se aibă cel puţin 6 clase gimn. cursul teologic s'au pedagogic, atestat de cualificaţiune din limba maghiară, şi desteritate deplină în cântările şi tipicul bisericesc, spre a putè întroduce şi chor de musică vocală.

Petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului din an. 1878 sûnt a se adresa Prea On. Domn protopresbiter Iosif Barac administratorul tractului Branului, in Braşov.

Codlea 8 August st. v. 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial gr. or.

Iosif Comanescu m. p.,
paroch şi preşedinte

Nr. 1059 1882 [172] 1—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1882/3 sûnt de împărţit trei stipendii a 10 fl. pe lună la scolari din scoala de agricultura din Mediaş.

Pretensiune la aceste şi încă pe durata timpului întreg de studii pot face acei scolari, cari

1. sûnt născuţi în una din comunele fundului regiu istoric şi vor fi primit în scoala de agricultură din Mediaş;

2. cari pot produce un atestat despre purtarea nepătată;

3. care pe lûngă aceea că au vrednicie egală vor fi recunoscuţi că sûnt mai mulţi lipsiţi de ajutoriu.

Pentru primirea continuă a stipendiului sĕ recere atestat dela directorul scoalei de agricultură despre resultatul cel bun în studii din partea stipendistului, aşa încât dela timpul când condiţ:unea aceasta lipsesce se sistează şi stipendiul.

Presupunênduse cualificaţiunea cerută stipendiile se impart fără consideraţiune la religiune şi naţionalitate.

Acei proveḑuţi cu atestate recerute şi adecâ:

a) cu matricula de nascere

*b)*cu testimoniul despre absolvirea scoalei poporale-real-sau medie

c) cu atestat dela directorul despre primirea cu scolariu al scoalei de agricultură din mediaş şi

d) cu un atestat dela autorităţile publice despre starea averei au aşi înainta aici petiţiunile lor cel mult până la 15 Septemvre a. c.

Sibiiu în 14 August 1882.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 218 [163] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători confesionali la scoalele din următoarele comune se escrie concurs până la 4 Septembre a. c.

1. Salciva de sus cu salariul anual 250 fl. şi grădină.

2. Sălciva de jos cu salariu anual pre1882/3 200 eară pe venitoriu 250 fl.

3. Cacova-Jeri cu salariu anual 200 fl. şi grădină,

4. Offenbaia salariu pre 1882/3 160 fl. şi venitul jumĕtate cantoresc eară pe viitoriu 200 fl.

5. Şasa cu salariul anual 200 fl.

6. Bedeleu cu salariu 150 fl. 20 litre bucate şi 80 punţi vechi legumă.

7. Runc cu salariu 120 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chilo de legumă.

8. Ocolişul-mic cu salariul 100 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chlgra. legumă.

9. Mogoş Miclesci salariu 180 fl.

10. Mogoş-Mămăligani salariul 100 fl. 10 ferdele bucate.

11. Mogoş-Valea bârnei salariul 100 fl. 8 ferdele de bucate.

Cu toate staţiunile sûnt împreunate cuartirul şi lemnele de foc trebuincioase

Petenţii au aşi subşterne rugările lor proveḑute cu documentele recerute prin Stat. org. şi regulamentul din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral, — cântăreţii şi cei cu o calificaţiune mai amplă se vor preferì.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Offenbaia în 2 August 1882.

Ioan Danciu m. p.,
admin. ppresbiteral.

Nr. 237. [165] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala populară română gr. or. din Dol până la 29 August a. c se descide concurs pre lûngă următoarele emolumente:

1. În bani după repartiţiune 80 fl.

2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmat, cu vica cea mare.

3. În lemne 3 orgii, din care este de a se încălḑì şi scoala.

4. Curtir liber în edificiul scoalei, folosirea grădinei scoalei şi cea de pomărit spre a o cultiva cu elevii.

5. Lumini 3 punţi.

6. Hârtie pentru cataloage şi liste 3 conţi.

Doritorii de a ocupa acest post au de a fi proveḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi a 'şi substerne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Füzes-sânpetru instruite conform Statut. org. şi a Regulamentului pentru învĕţământ.

Dol în 13 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
protopresb.

Nr. 243. [158] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Geoagiului I sunt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci;

1. Banpotoc,cu 250 fl salariu anual cuartir grătuit şi 4 orgii de lemne din cari se va încălḑì şi scoala

2. Fornădia, cu 110 fl. salariu anual, cuartir gratuit, 1040□° loc arător pentru legumì şi de un car de cucurus, şi 2 orgii de lemne, din cari se va încălḑi şi scola.

3. Hărău, cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit, şi 2 orgii de lemne de foc pentru scoală şi învĕţătoriu, concurintele se fie om necăsatorit.

4. Certes cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit şi lemne de foc de ajuns.

5. Fizes-Barbura cu 100 fl. salariu anual, cuartir gratuit în localitatea scoalei şi 2 orgii de lemne de foc,

6. Uroiu, cu 150 fl. salariu anual şi 2 orgii lemne de foc.

7. Voia cu 150 fl., salariu anual şi 2 orgii lemne de foc.

Suplicele concursuale la aceste posturi învĕţătoresci, instruite conform statutului org. şi regulamentului congresual din 1878, sûnt de a se substerne până la finea lunei lui August a. c. oficiului protopresbiteral gr. or. al Gioagiului I în Hondol.

Hondol 31 Iulie 1882.

În conţelegore cu comitele parochiali concernente.

Vasiliu Pipoş m. p.,
protopresbiter.

Nr. 1057 civ. 1882. [169] 1—3

Publicaţiune.

Spre a se putè începe lucrările de *comasare* în comuna **Şomcuta** (Somkutpataka) şi spre regularea dreptului de cârcimărit se pune ḑi de pertractare **pe 28 Septemvre, 1882 şi eventual şi cele următoare la faţa locului,** la care sûnt invitaţi părţile interesate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Un esemplar din cererea pentru regularea cârcimăritului e depus la tribunalul reg. din Dej, al doilea la antistia comunală din Şocuta.

Dej, 17 August, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 310 1882 civ. [170] 1—3

Publicaţiune.

Spre a se putè lua mĕsurile de lipsă la segregarea pădurilor şi păşunei precum şi la *csmasarea* din **Curtulşul mare** (Nagy-Körtvélyes) se pune ḑi de pertactare pe **22 Septemvre, 1882 la faţa locului.** Sûnt invitaţi a se presenta cei interesaţi, căci nepresenţa lor nu va împedeca tucrările.

Dej, 16 August, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 4028—1882 civ. [178] 1—3

Publicaţiune!

Advocatul Dezsö Lajos sub Nr. 9743 1877 a dat în numele vĕduvei contese după Teleki Miksa şi a lui Gerando Atila, ca tutor natural şi legal al orfanului, conte Teleki László cerere pentru regularea dreptului **de cârcimărit în comuna Puszta-Hidegkut,** contra micilor proprietari de acolo. Se pune ḑi de pertractare **pe 7 Septemvre 1882, diminneaţa la 10 oare la faţa locului.** Interesaţii sûnt invitaţi a se presenta sub pedeapsa urmărilor de drept. Orginalul cererei se poate vedea la tribunalul regiu subscris.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 29 Iulie, 1882.

Gidófalvi Károly. **Kem. Jozef,**
pres.

---

500 Marce.

Legrand, chemicul, a făcut o invenţiune foarte importantă.

Aceasta este tinctura de bătături (ochi de găină), care în 3 ḑile, fără de cea mai mică durere, vindecă ori ce bătătură din rădăcină şi statornic, pentruce inventatoriul garantează într'atâta, că aceluia, care după întrebuinţarea tincturei, va mai avè bătături i plătesce un premiu **de 500** marce. Se poate susţinè cu drept cuvênt, că acesta e mijlocul **unic,** care dă resultate **sigure.** Preţul pr. flacon încl. pemsulul şi instrucţiunea de întrebuinţare, precum şi trimiterea francată, **1 fl.** Se află veritabilă numai la inventator: **Legrand.** Cöln Rh Eigelstein 61. [144] 6—6

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate espoşiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lûngă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 7—12

Deposit de maşine

VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

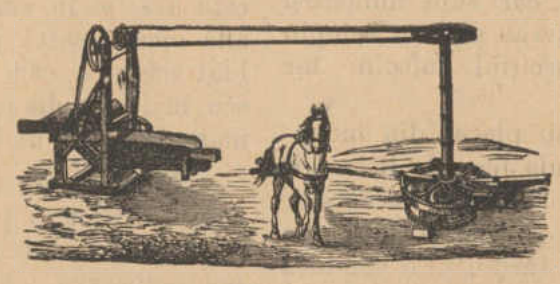

Avis pentru posesorii de pămênt şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **imblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lûngă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Espoşitiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 18

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 94. **Sibiiu, Sâmbătă 14/26 August 1882.** *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 57. M.

Circulariu

către toți membrii ordinari ai consistoriului metropolitan.

Ca sĕ se pótă completá materialul pentru procsima intrunire a consistoriului metropolitan, și sĕ se pótă evitá necesitatea de a se intruní acelaș consistoriu în anul curinte de doue ori spre însărcinarea cassei metropolitane, — me aflu necesitat pentru astădată, cu abatere dela §. 7. al regulamentului intern consistorial, a fipsá în mod escepțional terminul procsimei ședințe plenarie în loc de 20 August pe 4/16 Octobre a. c.; pe care termin din urmă prin acest circulariu convoc aicia la metropoliă pre toți membrii ordinari ai consistoriului metropolitan, cu acea observare: că tot atunci suscesive ori paralel se vor ținé și ședințele senatelor particulari; éră membrii împedecati au a notificá aicia timpuriu pedeca întrevenită, spre a puté fi înlocuiți cu alții din numerul celor onorari.

Sibiiu, 13 August, 1882.

Miron Romanul m. p.
metropolit.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 August.

„Agitațiunile panslaviste“ din Ungaria superioară sûnt puse pe un teren cu totul impropriu. „Egyetértés“ „Hon“ etc. ne spun că din causa „agitațiunilor“, în biserica protestantă din părțile Tisei superioare, este pe ací ca sĕ se facă și dogme s'au cel puțin canoane, după cari sĕ se aprețiască meritele contra „panslavismului“ și sĕ se pedepsească greșelile sau crimele isvorîte din „panslavism“. „Panslavismul“ acesta însĕ, după cum se presentează în ziarele ungaresci, ni s'ar părè că nu e alt ceva decât o armă nouă contra Slavilor din Ungaria, dacă de bună voie nu se vor supune maghiarisărei.

Astădi se întêmplă așa ceva în biserica protestantă din Ungaria superioară. Mâne vor urma alte biserici la rênd, earăși sub cine scie ce pretecst dar în cele din urmă tot numai de dragul maghiarisârei. Și așa n'a mai rĕmas alt mijloc de cât biserica.

Călĕtoria ministrului Kállay prin Bosnia și Erțegovina e comentată de ziarele vieneze. Acele dintre ziare care nu sûnt oficioase, ba chiar și dintre aceste unele, nu sûnt încântate de cele ce au aflat ministrul în țerile ocupate. Spun că ar fi aflat iregularități în administrațiune, mai cu samă în administrațiune de bani și nesiguranță din partea brigantagiului, cu deosebire în Erțegovina.

Corespondentele din Viena al foaii „Londoner Allgemeine Corespondenz“ care după cum a mai spus odată, se încearcă se deducă din toastul dlui de Kállay pentru baronul Dahlen dovadă că ministrul comun al financelor merge cu pași repedi spre anecsarea Bosniei, revine astădi asupra acestui subiect și zice că destituirea baronului de Dahlen este o dovadă mai mult pentru această intențiune de a procede cât mai curênd la anecsare. Corespondentele citatei foi scrie următoarele:

Asteptându-mĕ la o desmințire ori cât de energică, pot afirma ca prin această schimbare în conducerea superioară a guvernului din Bosnia și Erțegovina s'a făcut demersul cel mai însemnat pentru trecerea dela ocupațiune la anecsarea ambelor provincii. Atitudinea cabinetului vienes față cu acțiunea englesă mereu dominatoare în afacerea egipteană, a dovedit că nui plesnesce prin capul Austriei sĕ împedece pe Englitera in continuarea acestei acțiuni. Din contra, ea se mărginesce a utilisa pe cât se poate mai mult pentru propriele ei interese în cestiunea orientală, situațiunea creată în Egipt și poate în întregul Orient prin acțiunea englesă. Mai nainte de a isbucnì încurcăturile egiptene, avea o oare care scusă starea la îndoială a cabinetului vienez de a satisface pentru o încorporare a țĕrilor ocupate în monarchie.

Însĕ situațiunea creată astădi este de natură a desarma pe protivnicii unei anecsări, a Bosniei și Erțegovinei cari se află în minoritate în delegațiunile și Parlamentele ambelor jumĕtăți ale imperiului. Graba cu care lucrează d. de Kallay dovedesce că a înțeles bine situațiunea și că voesce sĕ profite de ea. El isgonesce din țĕrile ocupate pe toți funcționarii cari, prin purtarea lor, au făcut atâța inamici periculoși administrațiunei austriace. Schimbarea comandantelui de acolo ne face a conchide că prin cercurile conducătoare din Viena se crede venit momentul de a asigura posițiunea Austriei în peninsula balcanică.

Ultimile descoperiri, cetim în „W. Alg. Ztg.“ dela 21 August, ale poliției din Triest au adus pe tapet și cestiunea Iredentei. Ni se pare că ziarele, care 'și varsă pe Italia focul lor pentru conspiratorii din Triest, se pun pe o cale greșită. Nisce asemenea afaceri se desfac mai bine a casă și credem că Austria este destul de tare spre a îngenunchia pe trădătorii din Triest. De aceea este de prisos dar de a face din acest complot o afacere internațională. Tot ací este la vreme sĕ amintim, că se desminte în mod oficial scirea de zilele acestea despre locul și timpul unei intrevederi a monarchului nostru cu regele Umbert.

Resboiul în Egipt.

Englezii merg, după începerea ofensivei, grabnic înainte. Ei nu vor se lase timp lui Arabi pașa sĕ grămădească trupe la Cafr-el-Doûar și la Teb-el-Chebir pe malul canalului și caută în acelaș timp se ia în posesiune liniile ferate spre Zagazig, respective spre Cairo. Egiptenii după o luptă perdută la Chalouf au părăsit posițiunile între Suez și Ismailia și se retrag spre Zagazig. La Teb-el-Chebir se vede după o telegramă dela 24 Aug. că a fost o lovire serioasă. Telegramele spun de 2000 prinși, cari au căzut în mânile Englezilor. Constatânduse aceasta s'ar constata că Englezii nu mai au mult până la Cairo.

Bonapartiștii.

La 3 August Bonapartiștii au sĕrbătorit in Paris, ca de obiceiu, ziua lui *Napoleon*, dar de astă dată cu o solemnitate mult mai mare de cât în alți ani. Serviții religioase s'au ținut în două locuri; în catedrala Notre-Dame și în biserica sântului Augustin. — După ameadi s'a ținut în sala Vagram, sub presidența unui fost oficer, Duxot, un meeting, la care au luat parte 6000 de oameni; foștii militari, negustori, lucrători etc. și în care s'au împăcat, de față cu aderenții lor, cei doi capi ai bonapartismului, dd. Jules Amigues și Paul de Cassagnac.

Până acum aceste două persoane representau în partida bonapartistă două fracțiuni: cel dintâiu voia ca pretendent pe principele Jèrôme Napolen, cel din urmă pe fiul acestuia, principele Victor. Dela 3 August a încetat această împărechiere. Cele două fracțiuni s'au fusionat într'o mare și nedespărtită partidă, care vrea sĕ restatornicească tronul Franciei și sĕ pue pe dênsul pe principele Victor Napoleon.

Primul vorbitor al meetingului a fost d. Jules Amigues. El făcu o asemênare între imperiul al doilea și republică, care eși firesce în paguba acesteia. Apoi termină astfel:

„Sûnt trei chipuri, prin care poate ajunge o partidă la cârmă: alegerea prin representanții țĕrei, lovitura de stat, apelul la popor. Dela representanții țĕrei n'avem nimic de așteptat. Între 500 de bărbați, dintre cari

FOIȚA.

Poveștile Pelișului de Carmen Sylva.

(Urmare.)

„Încântați de creațiunile gingașe a le Greciei, noi credeam că „Metamorphosele“ lui Ovidiu cuprind toate poveștile frumoase și nu ne dăm măcar osteneala de a asculta basmele poporului nostru. Abia acum câți-va ani eșiră cele dintâi basme românesci în limba națională, tipărite în edițiuni simple, pe hârtie ordinară, ca și cum editorii lor nu aveau încredere în gustul publicului și se temeau sĕ nu pearză prea mult, dând la lumină nesce povești de moșnegi pentru cari publicul nostru nu purta nici un interes. Răposatul N. Filimon[*]), și dnii Fundescu*) și Ispirescu**) au meritat de a fi culeș cei dintâi spornicul graiu al bătrânilor și de a fi făcut dintrênsul un obiect de cetire. Dar forma sub care se presentau aceste povești, de și poporală, nu era la înălțimea acelui fond poetic, în care țĕranul român a vĕrsat toate comorile minții și inimii lui. Amêndoi editorii uitau că cea mai mare parte din poemele epice grecesci, cu Odyssea în frunte fuseseră nesce simple narațiuni poporale, pe care numai un geniu κατ' ἐξοχὴν narativ le a ridicat la înălțimea epopeei. În basmele noastre se găsesc trăsuri cari puteau sĕ rivaliseze cu episoade din mythologia antică; unele presentă chiar o asemĕnare uimitoare cu scene din Odysseă. Așa spre esemplu într'un basm pe care nu-mi aduc aminte sĕ-l fi citit în vr'o colecțiune, dar pe care l'am audit încă fiind copil, figurează fabula lui Polyphem, care formeaza obiectul cârții a IX din Odyssea, a nume modul cum Ulysse iese din peștera Cyclopului legânându-se sub pântecele unui berbec mare (Odyssea, IX. 452—463). *) Un seriitoriu de geniu ar fi avut un motiv minunat de a face o rapsodie națională. Dar lucrul a remas în formă de basm, pe când le Greci a ajuns la aceea perfecție de expresiune, care face dintrênsă lectură geniului omenesc în toate vêrstele.

Doi bărbați de talent, Dimitrie Bolintinean *) și Vasile Alecsandri **)

*) „Țeranul român“ din 1862, în care s'au tipărit basmele: „Omul de peatră, Roman Năsdrăvan etc. în calendariul Aurora a apărut basmul: Numai cu vitele se scoate sărăcia din casă.

*) „Basme, orății, păcălituri și ghicituri de I. C. Fundescu Partea I, compusă din 12 basme 2 orații, 10 păcălituri și 17 ghicituri. Buc. 1867, La 1870 D. Fundescu a publicat o nouă ediție augmentată.

**) „Basme sau povești populare“ de P. Ispirescu. Partea I. Bucuresci, 1872. Partea II, fasc. I. din aceeași scriere s'a tipărit la 1874, ear fasc. II în 1878.

O dare de seamă asupra „Snoavelor sau poveștilor populare“ ale dlui Ispiresc, ed II. Bucuresti 1875, s'a publicat în revista lui Ioseph Lehmann, „Magasin für die Literatur des Auslandes, 1875, Nr. 36—37. D. Ispirescu a mai publicat și în „Columna lui Trăian“ din 1876 câteva basme, pe cari le a publicat în noua sa ediție de „Povești populare“ din acest an.

*) Partea din fabula lui Polyphem aflătoare în basmul nostru (din nenorocire încă netipărit) se găsește într'un basm estnic, publicat sub Nr. 32 în colecția lui Fr. Kreutzwald. cf. „Estniche Märchen“ de Friedrich Kreutzwald, tradus din limba estnică în cea germână de F. Läwe. 2-a jumĕtate. Dorpat 1881. — Un admirabil studiu comparativ asupra fabulei lui Polyphem s'a publicat de Wilhem Grimm în „Abhandlungen der Berliner Academie“ pe anul 1857. — Un alt basm din colecția lui Kreutzwald care aduce cu un basm românesc, este tipărit sub Nr. 15 și întitulat „Der närrische Ochsenverkauf; cel românesc figurează în colecția fraților Schott (Valachische Märchen, p. 223.) Deosebit de aceasta basmul românesc din colecția fraților Schott își mai aduce cu un basm sicilian (cf. Gonzenbach, „Sicilianische Märchen,“ I. p. 249) și cu altele pe cari Reinhold Köhler le a semnalat în comentăriile sale la prima parte a colecției lui Kreuztwald. Acest studiu comparativ asupra basmului în cestiune s'ar putea completa prin colecția lui Pitre, „Fiabe, novelle e racconti poporali siciliani.“ vol III, p. 353 — 379.

*) „Legende sau basme naționale în versuri. Bucuresci. 1858 Parte din ele s'au retipărit în poesii“, București. 1865 vol. I. p. 224—289.

**) „Înșiră-te mărgărite“, publicat pentru întâia oară în „Revista română din 1862,

fie cine se crede chemat a ocupa cel dintâiu loc, nu poate domni decât gelosîa personală şi ura. — Lovitura de stat nu se poate face, până când nu este dorită şi oare cum provocata de opinia publică. Lovitura de stat nici nu este o soluţiune, ci numai un mijloc de a o prepara. După toate loviturile de stat trebue să se iee totdeauna refugiul la apelul către popopor. Acesta se va pronunţa însă totdeauna in favoarea Napoleonilor. Republica va perì dară print'run plebiscit şi imperiul printr'un plebiscit va resărì din nou".

Amigues fu aplaudat. — Paul de Cassagnac fu primit, la apariţiunea sa, cu aclamări entusiaste cari ţinură mai mult ca cinci minute. El dise:

„Steagul imperiului se înalţă şi va ajunge în curênd la ţintă. Nici o împărechere numai domnesce între noi: sûntem aici spre a ne da mâna pe acel teren, pe care îl vrea majoritatea partidei. Trebue se dobândim ear pentru noi sufletele credincioşilor, se cugetăm la restaurare şi se dăm celor două glorioase fapte ale noastre: Brumaire şi Decemvre o nouă surorâ.

„Noi nu mai suntem astădi opositiune, ci o putere care rivalisăm cu cea esistentă. Unitatea restabilită prin şi pentru cei doi tineri ai noştri, garanţia de securitate pentru viitorul nostru.

„Câte-va luni am putut crede, că totul e perdut; nu mai era împĕrat. Acum ne-am regăsit însĕ împăratul şi imperiul nu mai este deci departe.

„Ce n'am suferit de dece ani pentru causa imperială! Când bravul nostru împĕrat 'şi pusese la 1869 singur streangul libertăţei după gât, eu i am dis: „Sire sacrificaţi temeliile imperiului: aceasta o sĕ vĕ pierdă!" Am fost desaprobat din causa aceasta şi altfel am fost adeseori desaprobat; dar eu nu mĕ las a fi amăgit în cunoscinţa credinţei mele şi a serviciilor ce am făcut.

„Cine a retrezit în urmă spiritul napoleonid? Cine a evocat pe Nopoleon al III înaintea curţei cu jurati şi a constrîns Parisul sĕ-i respecte memoria? (Voci: d-voastră! d-voastră!) Da, domnilor, eu. Şi apoi când lovì moartea pe prinţul imperial, pe cine îl atinse mai duroros acest eveniment? Pe mine, pe care mĕ onorase cu pretinia sa şi pe care mĕ făcuse confidentul ultimei sale voinţe. Nu me laud cu toate acestea, deşì aşi avea un drept, căci credinţa nu este astădi o virtute de rînd.

„Domnii mei, principele imperial este totul în trecut ca şi în viitor. Dacă principele Victor va fi împĕrat, va fi pentru că a fost botezat cu un picur de sânge al eroului din ţeara Zulilor. Legenda din ţara Zulilor va crea pe Napoleon V. Tronul restaurat se va sprijinì pe mormêntul lui Napoleon IV. Bonaparţii sûnt victimele espietoare ale Franciei. Martiriul lui Napoleon I. a făcut pe Napoleon III. Martiriul lui Napoleon IV a făcut pe Napoleon V. Cine va fi Napoleon V.?

„Plebiscitul a desemnat de moştenitor al imperiului pe principele Jerôme Napoleon. Partida imperială însĕ, care a onorat biserica şi care vrea ca statul sĕ fie puternic, vrênd nevrênd nu 'şi poate găsì în principele Napoleon omul ei. Napoleon V. va fi dară fiul principelui Jerôme, acelaşi pe care principele imperial l'a desemnat de urmaş al sĕu. Fiul şi tatăl nu se vor combate într'un chip ne natural. Tatăl se va retrage pentru fericirea Franciei, şi această îşi va relua mersul glorioasei sale istorii sub un împĕrat care a fost crescut pentru vîrtute de o sfântă princesă Clotilda de Savoya."

Adunarea aduse noue ovaţiuni favoritului ei şi se împrăscie între strigătele: „trăiască împĕratul.

*

Ziarele republicane comentează cu multă seriositate această manifestare imperialistă. De cele din anii trecuţi îşi băteau joc; ele abia puteau întrunì câte-va sute de oameni. Cea de est an a întrunit însĕ 6000 de oameni.

Numai încape indoială, dice „le Temps", că Bonapartiştii îşi inalţă iarăşi capul. Împărecherile dintre republicani şi certele lor meschine înspiră curagiu aderenţilor imperiului.

Ziarele republicane au cuvênt sĕ numai rîdă. Prostiile ce face republica sûnt tot atâţi factori cari activează restaurarea imperiului. Şi din nefericire pentru republică, oamenîi ei o compromit, zilnic şi întrun chip anevoie de reparat. „Alg."

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Din diecesa Aradului. Comitetul reuniunii generale a tuturor învĕţătorilor români gr. or. din diecesa Aradului conform conchiemării publicate în foaia „Biserica şi Scoala" şi-a ţinut şedinţa sa adi la 9/21 Aug. a. c.

Agendele de pertractat au fost:

1. Clasificarea staţiunilor învĕţătoresci.

2. Cum sĕ se reguleze esmiterea de învĕţători pe lângă inspectori la esamene şi în alte ocasiuni, în cari se agită de constatarea progresului didactic în cutare scoală ş. c. l.

Membrii comitetului reuniunei adunându-se sub preşedinţa d. Dr. Georgiu Popa au luat în desbatere aceste puncte şi şi-au dat părerea lor, cum cugetă de ale resolva, care păreri formulându-le într'un raport separat şi bine motivat, le-au aşternut adunării generale; alegându-şi de raportor al seu pe secretariul reuniunii Demetriu Roman.

Şedinţa primă a adunării generale s'a ţinut la 10/22 August a. c. sub presidiul d. Dr. George Popa, carele după deschiderea îndatinată a şi pus numai decât în desbatere generală şi specială punctul 1. Clasificarea staţiunilor învĕţătoresci.

Adunarea după o desbatere animată şi foarte serioasă a primit propunerea comitetului reuniunii — făcênd numai unele schimbări stilistice.

Prupunerile primite sûnt:

Staţiunile învĕţătoresci sub 300 fl. nu se clasifică şi comunele birericesci prin consistoriu se fie provocate, ca se aredice salariul învĕţătoresc şi prin aceasta se satisfacă legei de instrucţiune din a. 1868 art. XXXVIII.

Staţiunile învĕţătoresci cu un minimum de 300 fi. sûnt de a III clasă şi se suie până la 600 fl. Staţiunile învĕţătoresci cu un minimum de 600 fl. se consideră în a II-a clasă şi se suie până la 800 fl. Staţiunile învĕţătoresci cu un salariu de cel puţin 800 fl. se clasifică de cl. I.

În privinţa cualificaţiunii învĕţătorilor s'a adus următoriul conclus:

La staţiunile învĕţătoresci neclasificate pot conpeţi toţi preparandii absoluţi, şi în lipsa acestora şi alţii cu mai puţină pregătire. La staţiunile învĕţătoresci de cl. a III-a pot conpeţi toţi învĕţătorii, cari au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc. La staţiunile învĕţătoresci de cl. a II a pot conpeţi toţi învĕţătorii, cari au absolvat 4 clase gimnas. s'au reale, ori civile cu calcul bun şi au testimoniu de cualificaţiune învĕţătoresc tot cu acel calcul. La staţiunile învĕţătoresci de cl. I-a pot conpeţi toţi învĕţătorii, cari au absolvat 4 clase gimnasiale, reale ori civile cu calcul laudabil şi cari au obţinut testimoniu de cualificaţiune învĕţătoresc cu calcul distins. Învăţătorii binemeritaţi şi cari au servit 10 anì, dovedind un sporiu dinstins şi recunoscut prin Ven. Consistoriu, sau cari au scris opuri didactice pot conpeţi la cl. I. şi în lipsa testimoniului real de 4 cl. gimnas. reale, ori civile.

Şedinţa a doua s'a deschis după ameadi la 2 oare sûb presidiul ordinariu, în care s'a luat la desbatere meritorială p. 2. Cum sĕ se regule esmiterea de învĕţători pre lângă inspectori la esamene etc. etc. — cerêndu-se prin aceasta din partea Ven. Sinod eparchial votul reuniunii învetătorilor.

Adunarea generală a luat cu plăcere aceasta la cunoscinţă şi primesce în toată estensìunea sa decisul Ven. Sinod eparchial din Arad a. c. de sub Nr. 241 prin care decis s'a regulat aceasta cestiune. Adunarea generală recomandă Ven. Consistoriu din Arad spre primire tot referitor la acest punct amendamentul făcut de Demetriu Roman în privinţa sferei de activitate şi a modului de denumire a acestor comisari învĕţătoresci pre lângă inspectori.

Învăţĕtoriul din Arad Petru Popoviciu a ţinut o prelegere practică despre stupărit după metoda lui Zirson. Propunetoriul a fost aplaudat din partea adunării şi i s'a adus mulţămită protocolară — recercat fiind ca vederile sale în privinţa stupăritului sĕ le tipărească în o broşură separată.

La recercarea Ven. Consistoriu din Arad, că adunarea generală a învĕţătorilor se'şi dee votul seu în privinţa participării s'au neparticipării la adunarea regnicolară învĕţătorească în ţeară s'a adus următoriul conclus: sĕ se aleagă o comisiune de 7, carea se iee în desbatere cestiunea aceasta şi la procsima adunare generală se vie cu o propunere gata despre modul, cum se participe la adunarea regnicolară reuniunea învĕţătorilor din diecesa Aradului. Tot acestei comisiuni i s'a încredinţat elaborarea unui proiect de reunini filiale după inspectorate în intreaga diecesă.

Aceste sûnt momentele principali ale acestei adunări şi sûntem mândrii de resultatul moral, cultural şi intelectual, ce l'am dobândit

Înainte fraţilor învĕţători! Dzeu este cu noi şi causa scoalelor noastre poporali va înflorì şi va aduce roadele cele mai îmbucurătoare, ear posteritatea ne va binecuvênta.

Adunarea a fost cercetată de 2 inspectori scolari, de profesorii institutului pedagogic teologic din Arad, de mai mulţi inteligenţi din centru şi din giur şi de 88 învĕţători.

— *r* —

Un conclus

al epitropiei provisorie a fondurilor comune s'a luat în ultimele zile ale lui Iunie a. c. pe care îl reproducem după „Luminătoriul".

Eată-l:

„Nr. 117/1882 prot. Membrul epitropiei V. Babeş, însărcinat din şedinţa de eri cu raportarea asupra conclusului sinodului de Caransebeş Nr. 91 din 8 Aprilie 1882, prin care pentru socotile pe 1880, pe basa raportului comisiunelor revĕdĕtoare de ddto 27 Octomvre 1881, epitropiei de ocamdată se deneagă absolutorul şi se dispune noua revisiune din posiţiune în posiţiune a ace-

---

au pus în versuri frumoase câte-va din basmele noastre, şi acì s'a oprit lucrarea poetică în domenul basmelor a generaţiei ce trece. Cât pentru generaţia actuală, — afară de foarte puţine escepţiuni, — ea s'a dat la alte ocupaţii cu mult mai serioase decât poveştile de moşnegi: vênătoarea de avuţii cu orce preţ, petrecerile sensuale ori citirea romanelor immorale. Câţi-va nenorociţi, cari au mania de a devenì autori, s'au aruncat în alte genuri literare, unde streinii le puteau sluji de model, ca şi cum o novelă mediocră, o dramă searbădă sau o epopee ce se tireşte pe urmele lui Vergiliu fără a avea vr'una din calităţile Encidei, o poesie lirică de o valoare contestabilă ar putea sĕ egaleze vre'o dată farmecul naiv al unei poveşti populare, narată pe românesce cu aceea artă exquisită ce Grimm şi Andersen au sciut să pună în basmele lor.

„Streinii în aceasta privinţă, ca in multe altele, lucrau pentru noi, cum de esemplu; Schott, *Walachische Märchen*, 1825, colecţie cuprinzĕtoare de basme românesci din Banat, înzestrată cu un comentariu erudit: Iohan Urban Jarnic, *Sprachliches aus rumünischen Volksmärchen*; Wien, 1877.

II

„A trebuit o femee înzestrată în gradul cel mai inalt, cu o sensibilitate delicată, cu o inteligenţă viuă şi nobilă, care o face accesibilă pentru ori ce subiect, cu o fantasie copilărească care îi deschide palatele zinelor şi îi descopere tainele munţilor şi ale izvoarelor, a trebuit, zic, o femee care sĕ se pasioneze după limba şi poesia noastră populară, sĕ inbrăţişeze cu entusiasm portul pitoresc şi obiceiurile aşa de simple ale ţĕranilor nostri, sĕ innobileze ceea ce noi găseam ordinar, sĕ idealiseze ceea ce mulţi din noi judecau de searbĕd.

„Care este numele acestei femee?

„Ea este un fel de Proteu naţional, căci se chiamă acì Mama răniţilor, acì Regina zinelor, Carmen Sylva sau Regina Românilor, după cum ea înbracă haina de infirmieră şi îngrijeşte pe răniţi cu mânile sale ori imparte generositatea la cei nenorociţi, sau mănuesce peana cu o desteritate de artist ori poartă cu vrednicie diadema de Regină pe fruntea ei sculpturală.

„Carmen Sylva, înainte de a ne da „Poveştile Peleşului," s'a distins prin câte-va scrieri de o valoare netăgăduită, cari au atras asupra'i atenţiunea publiciştilor streini. Între aceste opere, pentru noi au o deosebită însemnătate poesiile orginale inspirate de evenimentele resboiului din urmă şi traducerile în versuri făcute după cele mai frumoase producţiuni ale poeţilor nostri. Acestea erau oare cum lucrări pregătitoare, prin cari Carmen Sylva căuta se între în regiunile înalte ale artei adevĕrate, căci precum zice unul din cei mai mari scriitori ai timpului nostru, „limba poetică este cheia cu care se deschide lumea ideeală a poesiei, ear mĕsura poetică este cheia simţirii poetice" *) Corectitudinea ritmului şi deplina stăpânire a secretelor limbei sûnt neapĕrate celui ce voesce sĕ se aventureze în regiunile supranaturale ale fantasiei.

Dar când cine-va poetiseză în prosă, la ce sĕ'şi frămênte mintea exercitându-se a compune în versuri?

Deosebit de faptul că mulţi din poeţii cei mari, ca Schiller şi Göthe, Lamartine şi Victor Hugo, au fost şi mari prosaişti, mai esistă faptul că

---

p. 160—166 D. Alexandri notează că a scris această poemă în an. 1856, ca şi cum ar voì sĕ se apere de înculparea că a sustras patru sau şease versuri din acela-şi basm aşedat în versuri de Bolintineanu. Adeverat este că poema lui Bolintineanu a apărut cel puţin cu trei ani înainte de a lui Alecsandri. Ţinem sĕ se stie acest fapt. Acum eată versurile în cestiune:

Seara primăverii caldă
Cu dulci lacrime ne scaldă,
Vêntul ne adorme uşor
Cu suspin rĕcoritor,
Şi steluţa serii mută
Cu dulci raze ne sărută.

*) Th. Mommsen, „Römische Geschicte, ed. VI-a, vol, I. p. 933.

lora-şi socoţi, precum şi acelora de pe 1881 deslusind oralmente starea lucrurilor, amênă cu concernentele desbateri şi concluse din Arad şi Caransebeş, propune, — şi epitropia cu puţine adaugeri primesce precum urmează:

Considerând că revisuirea ce au făcut o comisiunile sinodale în Octomvre 1881, au făcut-o precât de unilateral tot pre atâta şi de superficială, evitând ca din adins deslusirile epitropiei şi de fel necomunicând acesteia pretinsele descoperite mancităţi şi iregularităţi;

considerând că raportul comisiunei revĕdĕtoare deşi datat din 27 Octomvre 1881, după mărturisirea ce a făcut-o la rêndul lor membrii comisiunei din diecesa Aradului, în şedinţa publică a sinodului de estimp, a fost compus şi purisat unilateralmente prin dnii membrii ai diecesei, Caransebeşane: Fil. Musta şi J. Petric, şi presentat acelora-şi membrii aradani spre subscriere imediat înainte de deschiderea sinoadelor, astfel aceştia indusi în eroare, subscriind în pripă., din buna crédinţă, un act fără de o censurare mai de aproape;

considerând că, V. Sinod din Arad în sesiunea de estimp, esamenând din fir în pĕr acel raport comisional şi constatând în sinul epitropiei datele de cari se provoacă el, cu toate precedenţele şi consecenţele, şi ascultând atât pe contabil, cât şi pe membrii cei doi din această diecesă ai comisiunei revĕdĕtoare, s'a convins pe deplin, cumcă chiar cele mai grave casuri, pretinse de iregularităţi şi mancităţi nu esistă, ci ele se esplică din mancitatea şi superficialitatea revisiunei făcute, din care consideraţiune V. sinod epar. al Aradului a şi votat epitropiei absolutoriu pe 1880 fără centradicere; —

considerând că V. sinod eparch. al Caransebeşului, dând deplin credĕmênt şi basânduse pe denunciaţiunile unilaterali, parte false parte esagerate ale comisarilor sĕi: Musta şi Petric, a mers prin desbaterile şi chiar prin conclusiunele şi publcaţiunile sale, precum arată protocolul publicat despre şedinţele sale de estimp, până a aduce pe aceasta epitropie în suspiţiunea periclitătoare a fondurilor, şi prin consecinţă a dispus noua obositoare şi foarte sumtuoasă revisiune „din posiţiune în posiţiune“ a aceleeaşi socoţi, precum şi acelor de pe 1881 — prin aceeaşi comisari ai sĕi votând spese revisionali mai mult ca întreite, şi astfel alarmând şi preocupând opiniunea publică în contra acestei epitropii a fondundurilor comune;

considerând, că epitropia, care adûnc, petrunsă de responsabilitatea ce are pentru consciincioasa administrare a fondurilor comune, atât faţă de ambele diecese, cât şi faţă de metropoliă, respective congres, dar numai puţin faţă de superiorii factori ai statului, precum şi de poporul român ortodox, — de ani nouĕ — 'şi da toată truda, spre a conserva şi manipula cât de esact şi folositoriu această avere publică ce cu prea înalta aprobare i s'a încredinţat, chiar pe tameiul onestelor şi zeloaselor sale stăruinţe are convicţiunea, cumcă iregularităţi şi defecte, ca cele cu atâta apodicticitate descoperite şi denunciate de prea demnii comisari ai *V.* sinod de Caransebeş, Filaret Musta şi Iuliu Petric, iregularităţi şi defecte ce se pot dice criminali, nu esiste, nu se poate ca se esiste, ci ele puteau fi numai resultante ale unei revisiuni defectuoase, sau — din adins inventate, pentru scopuri ce cad afară de obiectivul, rigurosul şi onorabilul oficiu al revisiunei; —

Din aceste demonstrante, Epitropia va demostra la timpul seu prin raportul seu general, folosindu-se de datele şi constatările concernentei comisiuni Sinodale din Arad, precum şi de toate câte în urmare i se vor da la îndemână, cerênd pe lângă absolutoriu, tot odată şi anularea şi reaprobarea formală a greşelelor din raportul mai sus citat al comisiunei revedĕtoare.

Şi fiind că întreaga eroare şi respective retăcire a comisiunei revĕdĕtoare, a potut afla loc numai prin aceea, că revisiunea respective cercetările la Epitropie s'au făcut unilateral, fără întrevenirea Epitropiei, Epitropi'a pentru scopul de a se îngrădi în viitoriu contra unor suspicionări, acusări şi atacuri atât de grele — decide·

respectând pururea dispositiunele Venerabilelor Sinoade în privinţa revisiunei şi respective scontrarei cassei, — a nu mai admite revisiuni comisionali în cărţile şi actele sale fără de scirea şi asistenţa sa, prin doi delegaţi din sinul seu, punênduse pentru atari casuri la dispositiunea presidiului respective a Prea Sânţiei Sale Domnului Episcop al Aradului, membrii Epitropiei. V. Babeş, Alex. Popoviciu, Ioan Moldovan şi I. Popoviciu Desean, dintre cari se vor lua perondându-se, respective substituinduse, câte doi cari vor fi posibili: competêndu-le acestora pre timpul ocupaţiunei în aceasta afacere, diurna şi viaticul usitate, şi avênd ei a stărui, că atari revisiuni sĕ se facă prin toţi cei chemaţi — ţilnic şi fără întrerumpere, până la terminare; apoi conform conclusului adus în Sinodul aradan sub Nr. 250 din a. c. stăruind această Epitropie, ca raporturile comisiunelor revedĕtoare, pre cât ele cuprind observaţiuni sau dificultăţi contra administrărei fondurilor, se nu aibă valoare şi se nu poată fi presentate Sinoadelor, până a nu fi fost ele comunicate Epitropiei destul de timpuriu, şi anume cum dispune citatul conclus sinodal, până la 8 Ianuarie al anului următoriu spre aşi face Epitropia reflecsiunele dilucidătoare.

Contabilul, cassariul şi notariul, pe tot timpul unei atari revisiuni vor sta la dispositiunea delegaţilor Epitropiei, prin cari delegaţii pe ţilele câte vor fi acei funcţionari ocupaţi, li se va statori pentru aceasta muncă straordinariă, diurna de câte 4 fl. pe ţi din rubrica budgetului pentru diurnele membrilor.

Şi de oare ce V. Sinod de estimp al Aradului, votând absolutoriul pe 1880, a esmis noua comisiune revedĕtoare numai pentru socoţile pe 1881, Epitropia va roga pe Prea Sânţia Sa Dl. Episcop al Aradului se binevoească a provoca pre Dnii membrii ai comisiunei revedĕtoare, că deşi ei nar' fi nici obligaţi, nici chiar îndreptăţiţi a se mai ocupa de socoţile pre 1880, totuşi pentru mai mare rigoare şi siguritate, la espresa cerere a Epitropiei se nu pregete a conlucra cu Dnii din diecesa Caransebeşului, la a doua revisiune a aceloraşi socoţi din posiţiune în posiţiune.

Acest conclus în totalitatea sa sĕ se aducă la binevoitoarea cunoscinţa a ambilor dnii Episcopi diecesani din Arad şi Caransebeş, cu rogarea de a înforna pre comisiunele revedĕtoare, ca despre ţiua sosirei lor la Epitropie spre a-şi face oficiul de revisiune a cărţilor şi actelor pururea destul de timpuriu se prevină pe Epitropia spre potea aceasta face dispositiunele necesare pentru primirea şi sptiginirea lor în misiunea lor.

Varietăţi.

* Escelenţia Sa Preas. Archiepp şi Metropolit Miron Romanul a sosit cu trenul de eri dela 2 oare după ameaţi din călătoria dela Budapesta.

* (Programă) pentru adunarea generală a XXI. a „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi (?) cultura poporului român“, care se va ţinè în 27 şi 28 August n. a. c. în oraşul Dej.

Şedinţa I. din 27 August.

1. Şedinţa se va deschide la 10 oare dimineaţa prin presidiul ordinariu.

2. Apel nominal al membrilor Asociaţiunei, cari au drept a participa cu vot decisiv.

3. Esmiterea unei comisiuni de 3 membrii pentru încassarea de tacse dela membrii vechi şi dela cei, cari vor voi a se înscrie de nou.

4. Raportul comisiunei de înscriere, amintită în punctul precedent.

5. Raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului 1881/2.

Presentarea raţiociniilor cassei şi a proiectului de buget pentru anul următoriu.

7. Insinuarea propunerilor de sine stătătoare şi a eventualelor interpelări.

8. Alegerea unei comisiuni de 3 membrii, pentru revisiunea raţiociniilor, a unei comisiuni de 5, pentru studiarea propunerilor de sine stătătoare.

9. Cetirea desertaţiunilor insinuate la presidiu.

Şedinţa II. din 28 August.

1. Autenticarea procesului verbal al şedinţei precedente.

2. Raportul comisiunei pentru însc rieri şi încasări.

3. Raportul celorlalte comisiuni, esmise în şedinţa I-a.

4. Alegerea bibliotecarului şi archivarului.

5. Alegerea unei comisiuni de 3, pentru autenticarea procesului verbal al şedinţei II-a.

6. Continuare cu cetirea disertaţiunilor.

7. Defigerea locului şi tipului pentru fiitoarea adunare generală.

8. Închiderea şedinţelor adunărei generale.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei, ţinută în Sibiiu la 21 August n. 1882.

Pentru presidiu: Dr. *D. P. Barcianu* m./p
Paul Dunca m./p. secretariu.

* (Postal). În Ighiiu (comit. Albei) este de ocupat staţiunea de magistru postal pe lângă cauţiune 100 fl. bani gata cu emolumentele: 120 fl salariu anual 40 fl. paušal de cancelarie şi 400 fl. paušal de transport. Concursul are a sĕ înainta în termin de 3 sĕptămâni la direcţiunea postelor reg. din Sibiiu.

* (O ţi de bucurie). Din Pecica română (cottul Arad) se scrie „Luminătoriului“: Ţiua de 1 August a. c. st. v. a fost o ţi de bucurie pentru întreg poporul gr. or. român din opidul Pecĭca, căci după multele ostenole şi lupte, poturăm ajunge a vedè aredicându se pe turnul bisericei de non edificat crucea, care cu mare solemnitate se sfinţi în ocolul bisericei de preoţii locali intre popor mult adunat. Ceremoniele misei (?) le a cântat în cuartet chorul vocal din loc, carele a pus şi pe cruce o cunună foarte framoasă cu pantlică albă ce poartă inscripţiunea cu litere mari aurite: „Suvenire dela corul vocal la aridicarea crucii.“ Această cunună a stat pe cruce până alta ţi: după sfinţire crucea fu aredicată, pe turn prin laudatul şi stimatul domn architect George Mateiu din Lipova. Din gura poporului nu auţiai alta decât: mulţămim lui Ţeu; toţi erau bucuroşi, căci dela anul 1863 de când prin un vifor mare s'a derimat turnul bisericei, biserica era cu un turn mic scund. Aşeţându-se crucea în turn între salve de treascuri, dl architect George Mateiu din turnul bisericei închină pentru sănĕtatea Majestăţii sale a Împĕratului şi Regele nostru; a Escelentiei Sale Metropolitului Miron Romanul, a Ilustr. Sale Dl. Episcop Ioan Meţian şi a altora, în fine întru sănătatea întregului popor şi al acelora cari au ostănit şi jertfit pentru reedificarea turnului. Ear poporul din Pecĭca mulţămesce dlui întreprinţetoriu Georgiu Matei poftindui sĕnătate întru mulţi ani. — Un martore ocular.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 24 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.—	119.—
Renta de aur ung. de 4% . .	87.70	87.40
Renta ung. de hârtie	86.50	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.20	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	100.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.80	95.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	96.50 98.50	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane.		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ţecimei de vin	97.—	97.50
Sorţi unguresci cu premii . . .	116.80	116.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	110.40	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.50
Datorie de stat austr. în argint .	77.20	77.25
Renta de aur austriacă	95.15	95.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.—	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	823.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	294.25	294.—
Acţiuni de credit austr. . . .	308.70	308.—
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.15	119.—
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.63
Napoleon	9.45½	9.45
100 marce nemţesci	58.10	58.10

Nr. 64 [174] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Sighişoarei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕtoresci:

1. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de foc.

2. Ferinaz, pentru învĕţătoriu ordinariu salariu anual de 120 fl. v. a cuartir şi lemnele trebuincioase, — pentru învăţĕtoriul adjunct 50 fl. v. a.

3. Ţelina, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesarie de foc, naturale în preţ de 30 fl. grădina scoalei cu venit de 10 fl. v. a.

4. Seleuşul mare, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

5. Bundorf cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare de foc.

Învĕţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoala de toate ţilele şi în scoala de repetiţiune oarele prescrise de §§. 16 şi 17 din regulamentul congresual din anul 1878, şi a conduce cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Petenţii vor asterne rugările lor provĕdute cu documentele recerute prin „Statut. Organic“ şi Regulamentul congresual din 1878 până la 4 Septemvre a. c. la subsemnatul Oficiu protopresbiteral.

Sighişoara, 10 August 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Demetriu Moldovan m. p,
administrator ppresbiteral.

Nr. 85. [173] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Totoiu se escrie concurs cu termin până în 5 Septemvre st. v. a. c. în care ţi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a. plătiţi în rate lunare din fondul scolastic.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei.

3. Folosirea grădinei scolare.

4. Lemne suficiente din pădurea comunală.

Concurenţii au se fie de religiunea gr. or. cu cel puţin 4 clase gimnasiale şi atestat de cualificaţiune şi se cunoască şi limba maghiară.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au a'şi asterne recursele sale până la terminul sus indigitat, — instruate conform Stat. org. şi Regula-

---

mulţi din prosaiştii celebri au versificat nu tocmai rĕu, cum de esemplu Macaulay şi Jean Jacques Rousseau, şi aceasta a contribuit în mare parte a'i pune în posesiunea completă a limbei şi 'i-a ajutat a o mănui după trebuinţele gândirii lor.

„Dar mai este un folos de un ordin superior.

„Acela, în interiorul căruia resună tactele cadenţate ale dactilelor s'au murmurul voios al anapestelor, acela în al cărui suflet găsesc un echo puternicele tetrametre s'au artistic întocmitele strofe lirice, în acela însăşi lumea esternă pătrunde mai uşor şi ori ce impresie din afară, ori cât de slabă, produce o lume internă, care apoi trece în artă. Acela ar putè ţice ca Victor Hugo:

Tout souffle, tout rayon, ou propice ou fatal,
Fait reluire et vibrer mon âme de cristal,
Mon âme aux mille voix, que le Dieu que j'adore
Mit au centre du tout comme un écho senore!

„Ne greşit natura este primul factor în constituţia psichologică a poetului. Dar o educaţie bine însemnată 'i desvoaltă facultăţile înnăscute, 'l face impresionabil petru cele mai neînsemnate fenomene, îi dă o delicateţă de simţire la care n'ar fi ajuns fără dânsa, îi inspiră aceea simpatie pentru tot ce trăesce, care la rêndul ei îi învieză natura şi o face se iubească părĕul şi floarea, muntele şi bradul, tot ce'l înconjoară. Pentru ca se cânţi ceva, fie un nimic, trebue se fii pasionat după dênsul. Hârtia remâne mută sub impresia unui gust trecĕtor. De sigur acesta este înţelesul frumoaselor versuri ale lui Göthe:

Liebe sei vor allen Dingen,
Unser Thema, wenu wir singen

Acesta a fost şi primul mobil care a îndemnat pe graţioasa noastră Suverană a scrie „Povestile Peleşului.“

„Dangely.“ (Va urma.)

mentului congresual din 1878 la subscrisul. —

Alba Iulia 8 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial
Alesandru Tordăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 195. 1892. [162] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Ponorel cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc şi grădina scoalei de 400 orgii. Dela concurente se recere pe lângă alte cualităţi prescrise, a fi vĕrsat în cântările şi tipicul bisericesc, spre a căror probare va avè de a se presenta la sfânta biserică respectivă.

2. Sĕcătura cu salariu anual de 100 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare.

3. Certege cu salariu anual de 80 fl. v. a. din cassa comunei, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesare.

4. Poiana-Sohodolului cu un salariu anual de 70 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare de foc.

Concurenţii au de a subşterne suplicile concursuale la aceste posturi învĕţătoresci, instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ până la finea lui August a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Abrud.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu
Ioan Gall m. p.,
protopresb. adm.

Nr. 289 [167] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu dela scoala română gr. or. din comuna Stupini protopresbiteratul I al Braşovului, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu terminul până la 5 Septemvre a. c. st. v.

Se observă că cu postul de învĕţătoriu este împreunat şi oficiul cantoral la biserica comunei sus numite.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt: 200 fl. v. a. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela petenţi se cere a produce documente că au absolvat cel puţin 4 classe gimnasiale, sau 3 classe reale, cursul pedagogico-teologic şi că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc.

Suplicele înstruite cu documentele recerute au a se asterne până la terminul indicat prea onoratului oficiu protopresbiteral I al Braşovului.

Stupinì, 8/20 August 1882.

În conţelegere cu domnul protopresbiter concernent.

Comitetul parochial
Ioan Macsimilian m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 210. [168] 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan gr. or. din Sibiiu din 13 Iulie a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru întregirea postului de învĕţătoriu pentru clasa a II şi totdeodată şi cântăreţ la biserica din Codlea protopresbiteratul Branului, cu termin până la 19 Septemvre st. v. a. c. în care di va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul învĕţătoresc de 300 fl. v. a., solvind în rate trilunare din cassa alodială.

2. Dreptul de păşunit, pentru 4 vite trăgători în prestură computat cu 40 fl.

3. Salariul de cântăreţ computându-se toate venitele dau o sumă de circa 100 fl.

Salariul de cântăreţ, cât timp va fi singur 'l va trage întreg, îndată ce însĕ învĕţătoriul din clasa I va fi apt în cântările şi tipicul bisericesc, atunci se va împărţì între amêndoi.

Dela recurenţi se pretinde se aibă cel puţin 6 clase gimn. cursul teologic s'au pedagogic, atestat de cualificaţiune din limba maghiară, şi desteritate deplină în cântările şi tipicul bisericesc, spre a putè întroduce şi chor de musică vocală.

Petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului din an. 1878 sûnt a se adresa Prea On. Domn protopresbiter Iosif Barac administratorul tractului Branului, in Braşov.

Codlea 8 August st. v. 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.
Comitetul parochial gr. or.
Iosif Comanescu m. p.,
paroch şi preşedinte

Nr. 804 B. [160] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea de 2 ştipendii de câte 500 fl. v. a. pe an pentru 2 tineri clerici, eventual gimnasişti cu maturitate, carii în decurs de 2 ani se frecuenteze Universitatea din Lipsca (Saxonia în Germania) spre perfecţionarea lor în sciinţele ausiliare teologice şi pregătirea pentru profesură de teologie cu termin până în 10 Septemvre a. c. st. v.

Cererile recurenţilor sûnt a se subşterne Consistoriului diecesei Caransebeşului până la terminul susarătat instruite:

1. Cu atestat dela oficiul parochial concerninte spre legitimare, ca concurentele este român de religiunea gr. orientală.

2. Cu atestat de maturitate despre absolvirea cu bun succes a gimnasiului întreg

3. Atestat medical, că concurintele este pe deplin sănătos.

4. Atestat despre studiile teologice din Metropolia noastră ortodocsă rĕsăriteană.

Se primesc recurse instruite cu recerinţele pp. 1, 2 şi 3 pentru aceste doue stipendii şi numai dela gimnasişti absoluţi; asupra acestor petiţiuni se va reflecta însĕ numai în lipsa de clerici absoluţi recurenţi cualificaţi în sensul punctelor 2 şi 4 din acest concurs.

Caransebeş din şedinţa consistoriului ţinută în 27 Iulie 1882.

Episcopul diecesan.
Ioan Popasu m. p.

Nr. 212 1882. [162] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul gr. or. al Abrudulni se escrie concurs cu termin până la ultima August a. cur. st. vechi.

1. Bucium-Cerb cu salariu anual de 250 fl., v. a. şi adeca 150 fl. v. a. din fondul biserico-scolastic şi 100 fl., v. a. din repartiţiunea parochială, care se va ridica în 12 rate lunare, cuartir natural în edificiul scoalei şi lemnele necesare pentru încălḑit. — Dela concurente se recere prelângă alte cualităţi prescrise de lege a fi absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale şi a fi versat şi în cântările bisericesci.

2. Roşia-Montană, cu salariu anual de 120 fl., v. a. ce se solvesce din cassa alodială şi a Bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural în edificiul scoalei şi grădină de legumi, 2 orgii lemne din care se va încălḑì şi scoala şi stola cantorală usuată, dacă învĕţătoriul va fi şi cântăreţ. Concurentele care posede limba maghiară şi e cualificat de a da instrucţiune de privat cu succes bun de a putea fi promovaţi elevii în gimnasiu, va avea preferenţă şi mai poate conta dela aceea până la 50 fl., v. a. şi vict la ameaḑi pela membrii comitetului.

3. Petroşani cu salariu anual de 110 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de ajuns. Concurentele se fie cântăreţ bun şi ca atare se va împărtăşì şi el din venitul cantoral.

4. Valea-dosului cu salariu anual de 100 fl., v. a. parte din casa bisericei parte din repartiţiune dela popor care se va putea ridica în rate lunare. —

5. Feneş cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încălḑit. —

6. Bucium-Muntari cu salariu anual de 100 fl. v. a., lemne necesarii pentru încălḑitul scoalei şi a locuinţei învĕţătorilor cum şi o grădină în estensiune de 80 orgii □.

7. Vârtop cu salariu de 80 fl. v. a., cuartir liber şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit.

8. Soharu cu salariul de 60 fl. v. a., şi lemnele trebuincioase pe sama scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci au de a subşterne petiţiunile concursuale instruite conform „statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ“ oficiului protopresbiteral gr. or. al Abrudului în Abrud — până la terminul sus indicat.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu
Ioan Gall m. p.,
protopr.

Nr. 1059 1882 [172] 2—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1882/3 sûnt de împărţit trei stipendii a 10 fl. pe lună la scolari din scoala de agricultura din Mediaş.

Pretensiune la aceste şi încă pe durata timpului întreg de studii pot face acei scolari, cari

1. sûnt născuţi în una din comunele fundului regiu istoric şi vor fi primit în scoala de agricultură din Mediaş;

2. cari pot produce un atestat despre purtarea nepătată;

3. care pe lângă aceea că au vrednicie egală vor fi recunoscuţi că sûnt mai mulţi lipsiţi de ajutoriu.

Pentru primirea continuă a stipendiului sĕ recere atestat dela directorul scoalei de agricultură despre resultatul cel bun în studii din partea stipendistului, aşa încât dela timpul când condiţ:unea aceasta lipsesce se sistează şi stipendiul.

Presupunênduse cualificaţiunea cerută stipendiile se impart fără consideraţiune la religiune şi naţionalitate.

Acei proveḑuţi cu atestate recerute şi adecâ:

a) cu matricula de nascere

*b)*cu testimoniul despre absolvirea scoalei poporale-real-sau medie

c) cu atestat dela directorul despre primirea cu scolariu al scoalei de agricultură din mediaş şi

d) cu un atestat dela autorităţile publice despre starea averei au aşi înainta aici petiţiunile lor cel mult până la 15 Septemvre a. c.

Sibiiu în 14 August 1882.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 237. [165] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala populară română gr. or. din Dol până la 29 August a. c. se descide concurs pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani după repartiţiune 80 fl.

2. În bucate 40 vici cucuruz sfârmat, cu vica cea mare.

3. În lemne 3 orgii, din care este de a se încălḑì şi scoala.

4. Curtir liber în edificiul scoalei, folosirea grădinei scoalei şi cea de pomărit spre a o cultiva cu elevii.

5. Lumini 3 punţi.

6. Hârtie pentru cataloage şi liste 3 conţi.

Doritorii de a ocupa acest post au de a fi proveḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi a 'şi substerne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Füzes-sânpetru instruite conform Statut. org. şi a Regulamentului pentru învĕţământ.

Dol în 13 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local în conţelegere cu
Petru Roşca m. p.,
protopresb.

Publicaţiune.

În urma emisului înaltului ministeriu regiu-ung. de culte şi instrucţiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕţământului la **institutul reg. ung. de moşit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lângă producerea atestatului de botez şi de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 3—6 **Direcţiunea.**

Nr. 1057 civ. 1882. [169] 1—3

Publicaţiune.

Spre a se putè începe lucrările de *comasare* în comuna **Şomcuta** (Somkutpataka) şi spre regularea dreptului de cârcimărit se pune di de pertractare **pe 28 Septemvre, 1882 şi eventual şi cele următoare la faţa locului,** la care sûnt invitaţi părţile interesate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Un esemplar din cererea pentru regularea cârcimăritului e depus la tribunalul reg. din Dej, al doilea la antistia comunală din Şocuta.

Dej, 17 August, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 210 1882 civ. [170] 2—3

Publicaţiune.

Spre a se putè lua mĕsurile de lipsă la segregarea pădurilor şi păşunei precum şi la *csmasarea* din **Curtuiuşul mare** (Nagy-Körtvélyes) se pune di de pertactare pe **22 Septemvre, 1882 la faţa locului.** Sûnt invitaţi a se presenta cei interesaţi, căci nepresenţa lor nu va împedeca tucrările.

Dej, 16 Angust, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 4028—1882 civ. [178] 2—3

Publicaţiune!

Advocatul Dezsö Lajos sub Nr. 9743 1877 a dat în numele vĕduvei contese după Teleki Miksa şi a lui Gerando Atila, ca tutor natural şi legal al orfanului, conte Teleki László cerere pentru regularea dreptului **de cârcimărit în comuna Puszta-Hidegkut,** contra micilor proprietari de acolo. Se pune di de pertractare **pe 7 Septemvre 1882, dimineaţa la 10 oare la faţa locului.** Interesaţii sûnt invitaţi a se presenta sub pedeapsa urmărilor de drept. Orginalul cererei se poate vedea la tribunalul regiu subscris.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 29 Iulie, 1832.

Gidófalvi Károly. **Kem. Jozef,**
pres.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 95. Sibiiu, Marți 17/29 August 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei o** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Se grigim de scoale.

(O-l.) Nu va contesta nime marea influență, ce are scoala asupra vieței unui popor. Nu va constesta nime proverbiala neînteresare a bărbaților nostri politici față cu scoala, față cu junimea studioasă. Și nu se va mira nime dacă stăm rău cu scoala. Nu se va mira nime că scădem ḑi de ḑi în privința întelectuală și morală, nu, căci gimnasiile streine nu mult se vor interesa de noi de români, și nime nu se va mira de batjocura, căreia e espus sărmanul student român, onoare escepțiunilor, în institute streine, unde nici numele familiar nu-i mai este respectat. Nime nu se va mira de toate aceste. Scoala e lucru bagatel, crescerea junimei și mai bagatel. Cât vom fi noi, sûntem noi, noi marii politici, noi învețații, noi providențialii, noi cari am făcut ceriul și pământul, apoi cei remași după noi pot începe din nou, dacă vor voi.

E lucru natural se fie așa. Căci pasivitatea ne răpesce tot timpul și nu ne mai remâne și pentru scoale. Politica mare ne copleșesce . . . .

E lucru natural sĕ fie așa. Căci numai astfel sûntem oameni mari, respectați, cu zimbetul tot pe buze, oameni cari, la mulți poruncim și cărora mulți ni se închină, oameni, cari fericim națiia, oameni cu titlu: „Măria Ta."

Nebun cine-și bate capul pentru scoale, nebun, cine cere înființarea de scoale naționale, nebun cine strigă „S e g r i j i m d e s c o a l e!" Se grijim de crescerea junimei!"

În lipsa de scoale naționale, tinerii nostrii cresc în institute streine. Și partea cea mare a junimei se nefericesce la fântêna sciinței, manipulată sub influința fanatismului, de care sûnt cuprinși astăḑi Maghiarii.

În Nr. 73 al acestui ḑiariu ne-am tras de samă cu programa gimnasiului de stat din Sibiiu. Sibiiul e centrul cel mai românesc în Transilvania în ce privesce inteligența și averea. Și spre onoarea inteligenței și a averei naționale române din Sibiiu fie ḑis, n'avem în Sibiiu scoale românesci mai ca în palmă. Despre scoala de model tăcem. Sibiiul, reședința metropoliei române, a archidiecesei, Sibiiul, reședința archiepiscopului metropolit, Sibiiul reședința comitetului central al Asociațiunei transilvane pentru *literatura română și cultura poporului român*, Sibiiul, cu seminariul ortodocs român pentru teologi și pedagogi, Sibiiul cu institutul național „Albina", Sibiiul, cu atâța oameni cu avere și cap, cari când 'și enumĕră faptele, compun un întreg catastich, Sibiiul, cu consilierii de toate branchele, Sibiiul, cu atâți oameni de carte, Sibiiul e lăsat pradă sorței. Căci pe lângă aceea că scoală nu e ca în palmă, nime în lume nu se îngrijesce de crescerea junimei.

La programa gimnasiului de stat din Sibiiu am putut ḑice foarte puține. Și am pututut ḑice puține, căci programa ne arată foarte puține. Numai în cele esterioare am putut vorbì cu positivitate, la materialul tractat nu ni-am putut estinde de oare ce nu ne place a vorbì despre lucruri, pe cari nu le-am putea susținea cu probe. Apoi programa gimnasiului observă bine instrucțiile.

Și dacă la sfĕrșitul anului scolastic am vorbit despre programa unui gimnasiu unguresc din centrul românismului în Transilvania, la începutul unui alt an scolastic voi vorbì despre programa altui institut unguresc din alt centru al românismului.

Am înaintea mea programa gimnasiului rom.-cat din O r a d e a m a r e despre anul scolastic 1881/2 compusă de directorul *Várszély Armin.* Ca toate gimnasiele ungaresci și acesta e pus in serviṭiul maghiarismului. Și ne-a frapat mult rubrica datelor statistice despre care vom vorbì mai la vale.

În gimnasiul din Oradea-mare s'au adăpat cu spiritul patriotismului 603 de elevi fără naționalitate. De bună seamă și acestia sûnt importați din lună și până acum nu și-au câștigat cetățenia în Ungaria, ca se fie induși în lista națiunei politice ungaresci.

Acești 603 însĕ stau între sine în referințe limbistice. Unii din ei au ajuns perfecțiunea culturei, căci nu sciu altă limbă afară de cea a statului. Apoi urmează cei mai prostuți și prostuleți, după cum adecă cunosc ei mai multe limbi.

Se urmeze însĕ tabela.

Tabele statistice.

I. Revista generală.)*

I. Clasă	II. Suma elevilor			III. Relegea						IV. Referințele limbistice (Ce fel de limbi vorbesee)								V. Stare civilă a părinților				
	Sau înscris	Au murit	Au părăsit institutul	rom. cat.	gr. cat.	gr. orient.	augsut.	elvet.	mosaică	maghiară	mag. germ.	mag. slov.	mag. germ. slovacă.	mag. rom.	mag. germ. rom. sĕrb	mag. germ. franceză	inteligență	economi	negustători industrași	amploiați	servitori lucrători
I. A.	73	—	17	30	1	6	—	6	13	43	9	—	—	4	—	—	25	11	22	10	5
I. B.	71	—	14	24	18	1	—	9	5	35	5	—	—	17	—	—	32	6	22	3	8
II. A.	47	—	7	18	—	4	—	2	16	26	10	—	—	4	—	—	9	17	10	7	4
II. B.	44	—	2	11	14	1	—	3	13	22	3	1	—	14	2	—	17	14	11	1	1
III.	86	—	7	29	17	11	3	2	17	30	15	—	—	29	5	—	27	23	15	18	3
IV.	70	—	8	23	9	6	1	3	20	39	7	—	—	14	2	—	26	6	24	4	10
V.	69	—	12	23	10	3	—	5	16	35	8	1	1	12	—	—	28	6	13	15	7
VI.	62	—	8	21	8	8	1	1	15	20	11	1	3	12	4	3	25	8	9	12	8
VII.	42	—	2	18	3	3	—	—	16	21	12	—	1	3	3	—	22	3	10	7	—
VIII.	39	—	4	14	3	3	—	1	13	19	7	2	—	6	—	1	18	3	11	3	4
Suma	603	—	81	211	84	46	5	32	144	290	87	5	5	115	16	4	229	97	147	80	50

E minunat sistemul de aḑi de a falsifica adevĕrul. Ce intenționează oare oamenii prin omiterea rubricei despre naționalitatea elevilor? Și pune omul întrebarea și'i stă mintea în loc. Și aceasta mai vêrtos de când cu forțata maghiarisare de nume. Mai departe vom revenì asupra acestei întrebări. Aici ne mărginim, și atragem atenția deosebită a publicului asupra acestei tabele, căci ea e instructivă și mai ales pentru noi românii. Ne este preste putință se constatăm numĕrul elevilor români dela acest institut, și cu religia încă nu ne mai putem ajuta.

În adevĕr la scărmănarea programei gimnasiale din Sibiiu, rubrica religiunei ne făcea mari serviții. Ce vom face însĕ acum? Se luăm pe gr. or. și gr. cat. de români? Se fie oare români gr. or.: *Poynár, Rokszin, Szombathy, Végh, Fekete,* ori gr. cat.: *Lengyel, Kerezsy, Mosolygó, Zsiros, Holyák, Czibensky, Kiss, Ditz, Kéry, Kuuk, Mezey, Szerény, Farkas, Kőváry etc. etc. Se fie români oare Pántya, Marozsán, Nyikora, Indries* (Andreias) *Palinkutya* (doară *Palincuță?*) *Zsurkutza, Daszkal, Gyérmán* etc. Se fie ei români, sĕrbi, slovaci ori unguri? Sau sûnt doară unguri rom. cat.: *Moldoványi, Muntyán* etc.? Noi nu ne putem orienta.

Se remânem puțin la aceste nume. În sinceritate mărturisesc că eu nu imput direcțiunei gimnasiului din Oradea mare, ceea ce am imputat domnului Veress din Sibiiu. În Sibiiu s'au maghiarisat cu ridicata numele de familii românesci. Nu așa însĕ în Oradea mare. Aici găsim nume românesci scrise românesce. Dovadă Antonescu Clintoc, Vulcan. Ne vine însĕ a crede că numele schimonosite sûnt scrise de respectivii astfel. La cele cu accent unguresc și polon nu mai reflectăm.

Și acum ne cugetăm la mania cu care se maghiarisează ḑi de ḑi la nume, vedem că rubrica naționalității elevilor este delăturată, vedem între gr. cat. pe Kerezsy, Mosolygó, Zsiros etc. între gr. or. pe Szombathy, Végh, Rokszin, le vedem toate acestea și căutăm rațiunea. Care e rațiunea?

Sĕ ne deschidem ochii până nu e prea târḑiu. Se lăsăm indiferentismul Se grijim de scoale. Și frații din Arad lucru național vor face dacă din cele 4 gimnasii române ortodocse din anii trecuți vor pune unul în Oradea mare.

Se trecem mai departe. După modalitatea observată și de altă dată din notele *„distins" „bine" „îndestulitor"* și *„neindestulitor"* vom forma două grupe din *„distins"* și *„bine"* vom forma grupa celor buni din *„indestulitor"* și *„neindestulitor"* vom forma grupa celor slabi.

Singuraticele rubrici vorbesc destul de elocuent. Ne simțim dispensați dela facerea comentarelor.

Nu este neînteresant a amintì că acești 603 elevi fără naționalitate nu sûnt din lună, după cum s'ar crede. Ei sûnt născuți toți în patria noastră și adecă 187 sûnt din Oradea mare, **205** din C o m i t a t u l *Biharei*, 29 din comitatul Satmare 19 din comitatul Aradului, 12 din al Selagiului, cu totul 442, restul de 161 se împarte pre 40 de comitate, abia 4 oameni pre un comitat. Puține cunoscințe etnografice și ne vom lumina tot mai mult, căci acești elevi sûnt toți fără naționalitate.

Etatea variază între 10 și 21 de ani.

Sûntem la începutul anului scolastic. Nĕcazuri avem slavă Domnului cu droaia, și dacă nu vom grigì vom avea și mai multe. Am luat două centre de români ca sĕ se illustreze lucrul.

Sûntem amenințați de toate părțile, asupriri ca nici odată, ni se pun curse la tot pasul, și noi stăm cu mânile în sin.

Aḑi-mâne ne părăsesc puținii bărbați ce mai avem, căci: în natura *saltus non datur*, rĕmâne junimea. Și ce junime? Cu simțeminte și inimă curată ca fața soarelui, însĕ fără nici o direcție în cele naționale.

Deci trebue, este neapărat de lipsă se îngrijim de scoale. Ear până când vom fi în stare se îngrigim, părinților se le fie aminte de scoalele române câte sûnt și se nu le treacă cu vederea.

Revista politică.

Sibiiu, în 9 August.

Asupra dispositiunilor luate de ministrul instrucțiunei unguresc în privința slavilor din Ungaria, „Neue Freie Presse" scrie:

Ori cine vede că d. Trefort, ministrul unguresc al instrucțiunei și cultelor, se află într'o rătăcire deamnă de plâns în ce privesce ideea și necesitatea politică a egalei îndreptățiri a limbilor. Cum ar putea el de altmintrea sĕ se opună cu atâta cutezanță, dacă popoarele slave din Ungaria se silesc a imita pe frații lor din Austria, de a lucra la desvoltarea limbei și natiunei lor, de a se pregătì pentru ḑiua în care ei vor cere dela statul unguresc dreptul lor înăscut, vor reclama patrimoniul lor național și se vor opune națiunei domnitoare ungaresci, pretinḑênd egala îndreptățire completă în scoală și oficii! În ce

II. Resultatul învĕțĕmêntului după classe și obiecte.

Clasa	Religia		Limba magiară		Limba latină		Geografia		Matematica		Geometria descriptivă		Istoria naturală		Limba germână		Limba română		Fisica		Istoria		Limba greacă		Filosofia	
	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.	B.	S.
I. A.	42	9	27	29	24	32	24	32	29	27	25	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. B.	40	13	14	42	15	40	18	37	11	44	17	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. A.	34	6	10	28	11	27	19	20	12	27	9	30	20	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. B.	35	6	15	27	12	30	17	25	12	30	13	29	11	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	63	10	22	56	22	55	62	16	32	46	32	45	—	—	42	36	16	8	36	42	—	—	—	—	—	—
IV.	53	8	30	32	21	39	51	9	25	36	36	35	21	41	19	43	11	4	—	—	30	30	—	—	—	—
V.	52	5	24	32	20	36	—	—	17	39	—	—	23	33	14	12	11	2	—	—	32	23	22	32	—	—
VI.	52	2	30	23	30	23	—	—	30	22	—	—	28	26	29	25	11	2	—	—	32	21	23	31	—	—
VII.	38	—	22	15	20	18	—	—	17	20	—	—	—	—	29	9	3	2	17	9	28	9	11	16	—	—
VIII.	35	—	25	10	16	19	—	—	17	16	—	—	—	—	23	12	5	2	23	2	30	5	20	15	23	12
Suma .	444	59	219	294	191	319	191	139	202	367	122	208	103	150	156	167	57	20	76	73	150	88	76	94	43	12

*) Rubrica III și IV. arată elevii rĕmași la sfĕrșitul anului.

poziţie se va afla d. Trefort când va fi obligat odată a 'şi rectifica politica sea la locul cel mai înalt. Sĕ înveţe dela contele Taaffe, ce datorează statul nisuinţelor naţionalităţilor.

Nu cumva ar ţintì acum ungurii se ajungă acolo ca, ceea-ce în Austria represintă floarea patriotismului, în Ungaria se considere de înaltă trădare. E posibil că două sisteme de guvernament ce se contrădic, două constituţiuni de stat atât de opuse, în interiorul aceleiaşi monarchii sĕ esiste una lângă alta mult timp? Nu voim a arĕta care este sistemul cel corect, dar ne va fi permis a ne esprima că, sau Austria se va acomoda odată politicei unguresci cu privire la naţionalităţi sau Ungaria politicei naţionalităţilor austriace. Aceasta va depinde de acolo, care din amêndouĕ a arĕtat cele mai mari succese de stat.

Din Seraievo se scrie cătră „P. Lloyd", că într'o casă din Kalinovik, Bosnia, s'au descoperit nisce hărtii, cari au cea mai mare însemnătate, de vreme ce aruncă lumină asupra originei şi conducerei intelectuale a revolutiunei din Erţegovina.

Ceea-ce până acum s'a bănuit numai din semne, descoperirea dela Kalinovik o confirmă. Actele s'au trimes numai decât cabinetului din Viena.

Scrisorile găsite relevează, că insurecţiunea s'a pus în mişcare de cătră comitetul de acţiune sêrb din Belgrad, în unire cu comitetul de ajutorare slavic din Moscua; că firele mişcărei s'au ţesut pe de asupra Montenegrului şi că în ele s'au prins cei mai mari demnitari ai acestei ţĕri, până şi rudeniile principelui. — Principele însuşi nu este compromis

S'a dovedit însĕ că în Muntenegru, pe lângă guvernul oficial mai este un altul, care nu ar putea esercita asupra spiritelor aceea influenţă mare, pe care o deprind în realitate, dacă nu s'ar bucura de toleranţa tăcută şi binevoitoare a persoanelor oficiale.

Cei dintâi voivoḑi ai Muntenegrului în cap cu Pero Vucotici, se presentă ca conspiratori ai domniei Austro-Ungariei în Erţegovina şi ca conducĕtori intelectuali ai insurecţiunei.

S'a mai dovedit, că fiiul senatorului Pero Vucotici, care fusese trimis după începerea insurecţiunei, la cererea representatului austriac din Cetinie, baron Thömmel, la fruntării spre a îndupleca pe Erţegovinenii refugiaţi sĕ se întoarcă a casă, că el se făcuse vinovat de duplicitate, făcĕndu-se singur agitator printre Erţegovineni.

Scrisorile mai cuprind încă notiţe desluşite despre tăria, poziţiunea şi misiunea fiecărei cete de insurgenţi, despre locul de unde iau bani, unde îşi ţin armele şi muniţiunea, aşa că totul lasă a se conchide, cum că conducerea supremă a insurecţiunei este în Muntenegru.

Resboiul în Egipt.

În 24 August pe lângă toate înfrumseţările rapoartelor engleze din Egipt. Englezii n'avuseră noroc în apropierea dela Tel-el-Mahuta (Ramses.) Scirile mai dincoace spun că a doua ḑi în făcutul ḑilei Englezii au plecat spre Mahuta întărită cu şanţuri. Englezii au mers de astădată cu multă precauţiune, însĕ spre mirarea lor, Egiptenii au retras tunurile cari făcuseră minuni în ḑiua premergătoare şi aşa Englezii n'au avut greutăţi mari Tel-el-Mahuta.

Prin ḑiare găsim următoarele depeşi asupra campaniei din Egipet:

Alescsandria, 23 August. — Nilul cresce mereu. Se anunţă că Arabi vosce sĕ taie stăvilarul dela Ostarin, sĕ distrugă drumul de fer spre Ismailia şi sĕ ţină în loc pe Englezi prin inundaţie. Acestora nu le-ar mai rĕmâne atunci de cât drumul prin pustii dela Suez la Cair, pe care Bonaparte l'a făcut în cinci ḑile.

Alecsandria, 23 August. În împregiurimile dela Abukir şi Kafr-el-Davar au isbucnit focuri mari. Se crede că n'au remas înapoi decât două regimente de ale lui Arabi spre a apĕra linia dela King-Osman, pe când celelalte trupe se retrag arḑênd satele. Se fac necontenit recuncasceri foarte serioase. Se anunţă din Ismailia cu data de aḑi, că aproape 8000 oameni de trupe egiptene au ocupat o poziţiune la o depărtare de ḑece mile spre vest de oraş. Mâne trebue se fie desbarcate toate trupele şi provisiunlle englese.

Alecsandria, 23 August. — Trupele lui Arabi au părăsit poziţiunile lor dintre Suez şi Ismailia şi se retrag în neregulă spre Zagazig. Tel-el-Kebir este ocupat de numeroase trupe. Ingeniari englezi restabilesc drumul de fer spre Nefişeh. Infanteria indiană a desbarcat în Suez, ear cavaleria vine apoi.

„Romanul" şi politica ungurească.

„Românul," ḑiar cotidian in Bucuresci, de un timp bunicel nu se mai ocupă cu afacerile noastre ungro-transilvane. Nu am luat în nume de rĕu reserva, ne vine a ḑice aristocratică, macar că este ḑiar care reresentă democraţie. Un ḑiariu oficios poate că trebue sĕ 'şi aibă reservele sale.

Cu numĕrul sĕu de Vineri însĕ acel ḑiar pare că s'a hotărît a rumpe cu reserva şi a observa o atitudine, care cel puţin se contribue la lămurirea situaţiunei între Maghiari şi Români.

După încercările cu înfrăţirea din partea maghiară, articulul „Românului" vine ca un *apropos* destul de semnificativ. Maghiarii nostri, cari fac politica cea mai stearpă de pe lume, politica de maghiarisare, vor afla din rostul unui organ nepreocupat şi de însemnătate oficioasă, că sunt pe cale greşită cu politica lor. Vor lua notiţă de avertisarea aceasta de vecini? Noi unii nu credem. Politicii maghiari, sûnt cu mult mai înamoraţi în ideile lor şoviniste, decât se aibă ochi şi urechi şi pentru ceva practic; altfeliu fiind maturi politici, nu detronau pe Habsburgi în Aprile 1849 şi nu veneau la 1866 se rescoale Ungaria în contra acestoraşi Habsburgi, fără de a se întreba, cel puţin, cine se-i spri ginească în întreprinderile lor?

Astăḑi au earăşi puterea în mână. Neînfrênarea e cea veche şi cunoscută. Dacă premiselor ar fi se urmeze şi conclusiunea tot ca de altădată, oare ce bine ar aştepta pe politicii maghiari şi conaţionalii lor?

Dar ne oprim acì şi dăm cetitorilor nostri ocasiune a cunoasce ce a scris „Romanul" în numerul seu citat.

Eată ce a scris:

„Ideile cele bune şi adevĕrate îşi fac drumul, câştigă teren ḑi cu ḑi — chiar în mijlocul celor mai mari greutăţi — şi une-ori dobêndesc o putere atât de mare în cât sĕ impun chiar celor de mai nainte nu voiau se auḑă de ele.

Ast-fel este ideea drepturilor omului;

astfel, ideia de naţionalitate.

Cea dintâi, privită ca un vis şi tratată ca utopiă nerealisabile, în mai puţin de un secol de când i se dete o formă ca sĕ ḑicem aşa plastică, ajunse o credinţă generală şi nicăiri nu mai întêmpină contestări.

Cea de a doua, de şi avù un drum mult mai anevoios de străbătut, merse totuşi nainte şi astăḑi cel puţin în teoriă — a căpătat cetăţenia dreptului internaţional.

Într'adevĕr, tratatul dela Paris din 1856 o recunoscu, şi pe temeiul ei Statul considerat şi, numit de unii diplomaţi o simplă espresiune geografică, luă loc între cele-lalte şi aduse concursul seu la refacerea chartei Europei orientale pe temeiul acelui principiu.

Marea împĕrăţiă germână sĕ constituì, în întinderea ei actuală, tot pe basa principiului naţionalităţii.

În sfêrşit, poporul ungar isbutì a crea un regat printr'o luptă admirabilă al cărei argument de căpeteniă era naţionalitatea.

Cât de departe însĕ este dela teorie până la practică!

Într'adevĕr, dacă ne aruncăm ochii peste munţi, vedem, că poporul, sau mai bine representanţi, poporului care a ajuns ce este, luptând, în numele naţionalităţii, - calcă în picioare acest sânt principiu, apasă cele-lalte naţionalităţi, le strivesce şi merge până a atenta chiar la limba lor.

Nici o dată, în istoria lumii un popor n'a isbit cu mai multă cruḑime şi orbire principiul pe care şi-a basat renascerea;

nici o dată faptele n'au desminţit, într'un mod mai făţiş, vorbele şi principiele;

nici o dată, în Statele de subt coroana Sfântului Stefan, nu s'a întrebuinţat mai multă îngrijire spre a suprime naţionalităţăţi care, ca şi Ungurii, au drept la vieaţă, care — ca şi dênşii — au luptat pentru onoarea puterea şi tăria Statului din care fac parte; care — ca şi dênşii — contribuesc la sarcinele publice şi mor pe câmpurile de bătaie, când interesele şi onoarea Statului o cer.

E dureros se constatăm că chiar o naţiune până eri apăsată, devenind liberă, devine apĕsătoare;

e dureros s'o vedem făcênd ceea ce până eri imputa cu amar şi dreptate altora;

e dureros mai cu seamă pentru noi aceasta, fiind că naţiunea de care vorbim era şi e — prin poziţiunea ei geogrrafică — indicată ca amică a naţiunii române.

Şi nu numai Românii se plâng de această tendenţă de suprimare. Voci autorisate s'au rădicat şi au proclamat sus şi tare că nedreaptă, nepolitică şi strivitoare este persecutarea limbei naţionalităţilor în împĕrăţia austro-ungară.

D. dr. Adolf Fischhof, capul partidei poporale, un bărbat căruia nimeni nu ia putut tăgăduì patriotismul, ḑise aceste cuvinte, care sûnt eşite din mintea şi din inima tuturor naţionalităţilor asuprite:

„Libertatea este un lucru scump, pe care însĕ, dacă-l perḑi, îl mai poţi câştiga; limba este spiritul, inima poporului şi dacă aceste comori le perḑi de o dată cu limba, nu le mai câstigi în vecii vecilor.

„S'a întêmplat ca limba unui popor sĕ fi trăit mai mult decât poporul însuşi, nu s'a întêmplat însĕ ca un popor sĕ treacă peste vieaţa limbei sale, căci ultima pronunţare a limbei este ultima respirare a poporului."

Aceasta voce e vocea desteptărei; e vocea unui amic care arată prăpastia; e vocea căreia, ca amic ai poporului maghiar, ne facem şi noi resunet.

Pacea, linistea şi frăţia — care sûnt elementele puterii unui Stat — nu se pot întemeia decât pe dreptate şi egalitate.

E netăgăduit că, în statul ungar, esistă Români, şi ori cât statisticele oficiale le-ar scădea numĕrul, fiinţa lor nu le-o pot tăgăduì.

Ei bine, esistând Români, unde e în budgetul statului ungar capitalul din care sĕ întreţine o singură scoală română?

Un asemene capital nu esistă şi, din impositele ce plătesce poporul român, nici măcar un ban nu sĕ întrebuinţează pentru luminarea lui în limba naţionale.

Mai Mult: poporul şi-a făcut el singur scoale, dar nici în aceste scoale nu i se permite sĕ înveţe limba strămoşilor sei.

Un esemplu de curênd va ilustra spiritul de dreptate şi de frăţiă de care e animat guvernul maghiar.

Românii din comitatul Severinului (Temişiana) în numĕr de peste 100 mii, au un fond de 300,000 fiorini şi voiesc sĕ înfiinţeze, în Caransebeş, cu cheltuieala lor, un gimnasiu român.

Guvernul maghiar însĕ nu le permite.

Acest fapt vorbesce mai mult şi mai tare decât ori-care altul; el însuşi spune totul şi numai e trebuinţă de nici o apreţiare, de nici un comentar

Vom încheia dar amintind numai guvernului maghiar cuvintele pe care „la Gazette de Hongrie" le adresează partidei germane din Austria:

„Ar fi nepolitic de a refusa mai mult timp unei părţi însemnate din popoarele ce compun naţiunea libertăţile şi drepturile care le revin în mod absolut..."

Ar fi nepolitic aceasta, mai cu seamă acum când principiul naţionalităţii — cu ocasiunea afacerilor din Egipt — a fost proclamat şi recunoscut ca o dogmă de drept internaţional de pe tribuna parlamentelor, de ḑiaristică în genere, de opiniunea publică şi chiar de unele guverne.

Ceea ce a fost recunoscut drept, morale şi necesar pentru Africa, tot aşa este mai cu deosebire în Europa.

În numele acestui pricipiu, ḑicem noi guvernului maghiar: opresce-te.

Calea pe care mergi nu duce nici la gloriă, nici la înfrăţire şi naţiunile mai cu samă cele mici, sunt datoare a nu uita nici o dată că, numai unirea şi iubirea face puterea.

Varietăţi.

*(Reorganisaţiunea armatei). După cum anunţă „Militär-Ztg.", un proiectul in privinţa reorganisaţiunei infateriei s'a terminat acuma in toate detaiurile lui. Cele douĕḑeci şi două regimente nouĕ precum am ḑis mai nainte, se vor înfiinţa din batalioanele a cincilea a le celor optḑeci de regemente vechi ca şi batalioanele de vênători Nr. 24 şi 33, cari se vor desfiinţa, până la 39.

Din cele douĕḑeci şi două de regimente nou formate numai şease, Nr. 82, 83, 85, 86, 96 şi Nr. 101, vor avea locul de completare în ţĕrile coroanei lui Stefan, până când cele lalte şeasprăḑece regimente toate se vor completa din Cislaitania. Regimentele Nr. 92 şi 98 inse vor căpăta câte un batalion unguresc. Din Regimentele nou formate capătă Nr. 84 din Austria inferioară (Wiener-Neustatd), Nr. 100 din Silesia (Teschen), Nr. 87 din Carniolia (Cilli) complinirea. Triest dă al 97 regiment, Moravia al 81 (cu Iglau), al 93 (Schönberg), al 99 (Znaim) ca loc de completare. Din Bohemia se va recruta regimentul 88 (Horowitz), 91 (Budveis), 92 (Komotau), 94 (Mün-

chengrätz), 98 (Hohenmauth) şi 102 (Beneschau). Galiţia va da regimentele Nr. 89 (Grodek), 90 (Lancut), 95 (Zoetkow), până când Translaitania regimentul Nr. 92 (Udvarhely), 83 (Biserica-Albă), 85 (Sighetul Marmaţiei), 86 (Maria Teresiopole), 96 (Karlstadt) şi 101 (Csaba). Infanteria de acì înainte se va forma în patru staturi: în statul normal de pace cu 3 oficeri şi 83 de oameni la companie, statul (augmentat) de pace cu 3 oficeri şi 128 de oameni, statul (scăḑut) de pace cu 3 oficeri şi 68 de oameni, şi pe urmă statul (deplin) de resboiu cu 4 oficeri şi 232 de oameni. Statul companiei de complinire se va suì la 4 oficeri şi 224 oameni. Statul de pace a fie cărui din cele 102 regimente de infanterie se va suì la 60 de oficeri şi 1294 de soldaţi, statul de rĕsboiu a unui regiment de infanterie se va suì, cu o secţiune de statul major la 92 de oficeri şi 4518 soldaţi. Fiesce care din cele 32 de batalioane de vênĕtori, care au în stare de pace 15 oficeri şi 363 de oameni, în vreme de bătaie va evè 26 de oficieri şi 1205 de oameni. Vênătorii împĕrătesci, fiind acum în pace, un corp de 183 deoficeri şi 3348 de ostaşi, în timp de resbel se vor mobilisa în numer de 271 de oficeri şi 12,138 de ostaşi. Afară de aceea dela 1 Ianuarie 1883 se vor forma trupele de garnisoană a ţinuturilor ocupate şi a Dalmaţiei din 51 batalioane de infanterie din 6 batalieane de vênători ca si din cel 1 al 10 batalion din regimentul de vênători împĕrătesci din Tirol. — Toate comandele - Generale se desfiinţeze şi se prefac în Comande de corpuri de armată. Înnoirea aceasta întră in vigoare cu 1 Ianuarie 1883. Până atunci la Septembre a. c. se va desfiinţa Comanda - Generală din Triest, şi se va încorpora Comandei corpului de armată la Graz. Numai Comanda-Generală din Zara remâne intactă pentru că Dalmaţia n'are atâtea cercuri de completare ca sĕ poată da un corp de armată, şi pentru că întruparea ei într'alta Comandă de corp mai mare ar avè dificultăţi, prea mari. — În conecsiune cu reorganisarea armatei precum se scie, regimentul de artilerie N. 1 care e dislocat în Praga, se va mărì cu o divisiune de baterie. Aceasta divisiune constând numai din doue baterii o dă al 10 regiment de artilerie din Austria inferioară.

* (Din Bosnia Erţegovina), se constata cumcă Kálay ministrul com. de finanţe cu ocasiunea calĕtoriei sale in acele ţeri a descoperit mai în fiecare oraş câte o defraudare considerabilă din partea organelor guvernamentali! În Serajevo directorul poliţiei a defraudat 12 mii; judele primariu din Mostar, fiu de general, a defraudat 14 mii de fl.; în Poslavszky s'au descoperit o defraudaţiune de 15 mii de fl. v. a.

* (La afacerea dela Tisza Eszlar) După cum se telegrafează la „Budap. Corr." din Nyiregyháza, la ordinul procurorului superior de stat martorul Moritz Scharf, jun. care în luna aceasta a împlinit al 14 an, şi care fără a fi acusat de trei luni s'a ţinut prins, s'a eliberat.

* (Inundaţie,) Din Cernăuţi se telegrafează. Comunicaţiunea comercială este întreruptă. În Zaleszczyki a eşit Dnistru. De aceea s'a oprit trecerea preste podul de luntri acolo. Pe toată linia drumului de fer stavilele şi podurile sûnt stricate. Multe case şi gări tot mai stau în apă şi mereu vin veşti de calamităţi causate de apă. Întinderi mari de pământ sûnt inundate. Multe case de pământ de a le Rutenilor (?) s'au dus fără a mai lăsa o urmă. Până acum încă nu s'a putut constata numĕrul oamenilor, ce s'a înecat. Paguba, care în privinţa imobilelor şi a animalelor domestice s'a făcut, e imensă. Se trage nĕdejde, că până Vineri se va putea restabilì comunicaţia pe drumul de fer."

* (O plângere ciudată). „Pesti Naplo" se plânge, că trupa ungurească de actori care dă actualmente representăţii în Oraviţă, Banat, moare de foame deşi este din cele mai bune în Ungaria. Care e causa? Foarte simplă o Poporaţiunea Oraviţei este românească afară de cinci şease familii — ungureşci de funcţionari. Astfel se face că represintaţiile teribilei trupe sûnt cercetate namai de 8 unguri şi un român.. funcţionar. „Pesti Naplo" acusă pe români că sûnt... rĕi patrioţi şi că nui pricep arta!!

* (Färber-Boiangescu-Tintorescu-Festömurdarszky.) „În ḑilele trecute, ḑice „Luminătorul", foile din capitala ungurească aduseră scirea positivă, cumcă în Budapesta sau gătit toate pentru proclamarea „infraţirei româno-maghiare", şi încă cât de bine şi cât de uşor.

„A venit adecă dela Turnu - Severin la Budapesta un anumit domn advocat, cu numele Tintorescu, ce în timpii pre când trăiau şi părinţii lui, se numea Färber, ear mai la urmă Boiangescu, şi a venit cu bună treabă şi cu bună rênduială de a casă; adecă ca adevĕrat şi mare plenipotenţiar al României, sĕ lege şi incheie frăţietate şi dagroste şi iubire cu Maghiarii. Şi Maghiarii toţi l'au intimpinat cu braţele deschise, şi l'au îmbĕtat — cu dragoste şi cu iubire, pre marele patriot român şi representante al opiniunei şi dorinţei publice din România liberă.

„Şi eată şi planul strategic, pre carele l'au stabilit iubiţii fraţi la olaltă.

„Dl. Färber, mai la urmă Boiangescu, ear acum Tintorescu, a declarat solemn, că cu advocaţia i merge foarte rĕu în Turnu-Severin, din pricină că e tare slab advocat; deci s'a decis a întreprinde opera mică, dar de sigur mai rentabilă: a înfrăţirei româno-maghiare, — prin ori ce mijloace. Spre acest scop dl. Färber-Boiangescu-Tintorescu şi'a 'nsemnat toate motivele şi relaţiunile Românilor din Ungaria, precum i leau dictat fraţii sei din Budapesta, şi va sĕ'şi întemeieze în Turnu-Severin un jurnal mare, în care va desaproba pre românii înderătnici, agitatori şi inimici ai Ungariei, arĕtând şi dovedind României libere, cât de blăstĕmaţi, afurisiţi şi ingraţi sûnt dînşii faţă de nobila ginte şi stăpânire maghiară, eară de altă parte îndulcind şi ameţind cu dragoste pe România, faţă de această nobila gintă şi liberală stăpânire constituţională.

„Ear' fraţii" maghiari ce au ḑis?... „Eljen a te tvériség" au eschlamat dînşii, apoi au dat mâna şi au pupat pe bravul Tintorescu-Boiangescu-Färber. I-au promis concursul lor, de sigur i vór fi dat şi mijloace pentru intemeierea şi sustinerea foaiei; de sigur e încă că au tocmit, ca dl. Tintorescu sĕ 'şi schimbe de acum numele în Festö-murdarszky, asigurându-l, că marea potere Ungaria 'l va protegia în România ca se devină, dacă un Rege în locul lui Carol, cel cel puţin ministru-preşedinte în locul lui Brătianu".

* (Armăsari otrăviţi.) Din Petersburg se anunţă că preparativele pentru încoronarea ţarului au suferit o întrerumpere foarte neplăcută. Cei opt armăsari albi minunaţi cari aveau se tragă trăsura ţarului s'au găsit morţi în grajduri. Ei au fost otrăviţi, de sigur de nihilişti.

Loterie.

Sâmbătă în 26 August 1882.

Viena: **54 80 8 22 20**
Timişoara: **74 80 17 65 76**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 26 August n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 20	119.—
Renta de aur ung. de 4% . .	87.80	86 90
Renta ung. de hârtie	86.70	86 85
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.—	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94 80	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 25	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.75	97.50
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.50	97.— 96.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 50	99.— —.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.—	97 50
Sorţi unguresci cu premii . . .	117.50	117.—
Sorţi de regularea Tisei . . .	110 50	110.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76 80	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77 25	77 50
Renta de aur austriacă	95.—	95.25
Sorţi de stat dela 1860 . . .	130.50	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung. .	823 —	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	302 50	302.—
Acţiuni de credit austr. . . .	313.75	313.25
London (pe poliţa de trei luni) .	118.80	118.80
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5 62	5.63
Napoleon	9.44	9.44
100 marce nemţesci	57 95	57.9

Nr. 235. [178] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala populară gr. or. din comuna Sânpetru, în protopresbiteratul al II-lea al Braşovului, pentru ocuparea lui se deschide concurs până la 12 Septemvre a. c. în care ḑi vă fii şi alegerea.

Emolumentele sunt

1. Salariu fics din casa alodială 186 fl. 50 cr.

2. Venitul dela didactul scolarilor 20 fl.

3. Venitul dela fênaţiu 20 fl.

4. Venitul dela dreptul de păşunit a 4 boi 30. fl.

5. dela un strat de varză 2 fl. 50 cr.

6. Cuartir cu grădină, şură şi grajd de vite se compută în 40 fl. — Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi asterne potiţiunile lor instruite conform statutului organic la subscrisul până la terminul arĕtat, documentând că sciu şi limba maghiară.

Braşov 6 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochiăl

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 350 [177] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Zarandului sûnt de ocupat următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Postul învĕţătoresc din comuna Herţăgani, cu un salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Postul de învĕţătoriu în Grohot, cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne,

3. Din comuna Lunca, cu salariul anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

4. Staţiunea învĕţătorească din Crăciunesci, cu salariul anual de 110 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc precum şi unele accidenţii din venitele cantorali.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi învĕţătoresci, au a'şi ascerne suplicele lor, instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 până în 12 Septemvre a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Brad, 8 August 1882.

George Părău m. p.,
adm. ppresb.

---

[176] 1—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-63 a statutului organic în şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Oraviţa, ţinută în 1 Aprile a. c. şi în urmarea incuviinţă ii date de venerabilul consistoriu diecesan de datul Caransebeş 27 Iulie 1882 Nr. 737 B. prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea vacantului post de protopresbiter român gr. or. în tractul Oraviţa.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a substerne rugările lor de concurs, instruite cu documente în formă autentică despre cualificaţiune şi despre ocupăciunea lor de până acì M. On. D. administrator protopresbiteral Macsim Popoviciu în Oraviţa-montană (Oraviczabánya) ca preşedintele comitetului protopresbiteral, în termin mai mult de 45 de ḑile socotite dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegr. rom.

Competenţii au sĕ dovedească cumcă poşed cel puţin cualificaţiunile normate în §-15 lit. a) din Regulamentul pentru parochii. Între asemenea cualificăţi vor fi preferiţi aceia, cari voi mai proba că au făcut studii la vre-o facultate filosofică ori juridică, s'au că s'au destins prin edarea vr'unui op folositoriu pre terenul bisericesc ori scolastic; cu deosebire vor fi preferiţi între asemenea cualificaţi aceia, cari sûnt fii ai diesei s'au au servit ca preoţi cel puţin cinci ani în diecesă şi aşa cunosc pre deplin referinţele locale diecesane.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Birul anual dela preoţii:
a) cu parochie de clasa I ia 8 fl;
b) cu parochie de clasa a II-a 6 fl;
c) birul anual dela toţi ceilaţi preoţi provĕḑuţi cu parochii 4 fl.

Stă însĕ în libera voe a preoţilor, ca ei se presteze birul şi în natură aměsurat punctului 32 alinea c. din Rescriptul declaratoriu.

2. Tacsele pentru şedulele de cununie după usul de până acì, adeaă 1 fl., de fie care şedulă de cununie.

Pauşalele de călĕtorie ce pentru estinderea actuală a protopresbiteratului până la altă dispositiune sĕ prestează prin consistoriul diecesan în suma anuală de 300 fl v. a.

4. Dotaţiunea încopciată cu parochia protopresbiterală din Oraviţa-montană

În fine se observă, că pentru comunele ce aparţin astăḑi protopresbiteratului Oraviţa, şi cari la timpul seu se vor anecta la înfiinţându protopresbiterat al Bocşei-montane, viitorul protopresbiter nu va avè se pretindă nici o recompensă.

Dat în Oraviţa montană din şedinţa comitetului protopresbiteral ţinută în 7/19 Augus 1882.

Comitetul protopresbiteral gr. or. român al tractului Oraviţei în conţelegere cu comisarul cosistorial Filaret Musta.

Nr. 71 1828 [175] 1—3

CONCURS.

La scoala română poporală confesională gr. or. în Mercheaşa protopresbiteratul Cohalmului în Transilvania este de oferit un post învĕţătoresc împreunat cu următoarele emolumente:

1. un salariu anual în bani gata de 150 fl. v. a.; ce se capĕtă în 4 rate anticipative.

2. Cuartir corespunḑătoriu liber în edificiul scoalei; de care e legată şi una grădină de legumi.

3. Lemne de încălḑit de ajuns. —

4. Dela tot elevul frecuentătoriu de scoală una cupă de bucate; ori legumi fasole, prune etc. şi:

5. După usul de până acuma are dreptul, la venitul comunal, precum: apă sĕrată, păşunit, îngrăşat de rîmători în pădurile comunale, ca un proprietariu de aci. Care toate computate la olaltă sĕ urcă aproape la 200 fl.

Petitorii nostri, sûnt avisaţi a-şi substerne recursele lor, bine instruite prin Cohalm (Köhalom) la Comitetul parochial de aci, până în 13 Septemvre a. c.

Dela cari pretindem sĕ fie români gr. or., sĕ aibă Atestat despre esamenul de cualificaţiune, sĕ fie cunoscători de cântările şi tipicul bisericesc, precum şi de limba maghiară şi germână.

În conţelegere cu Oficiul protopresbîteral concerninte ca inspectorat districtual de scoală.

Mercheaşa 13 August 1885

Comitetul parochial gr. or.

Ioan Buzea,
paroch şi preşedinte.

Nr. 1087—1882. [179] 1—3

CONCURS.

Doue eventual trei stipendii de câte 200 fl. sûnt de împărţit la astfeliu de tineri industriaşi din fundul regiu de oare când şi în prima linie din scaunele Mercurei şi Nocrichiului de mai nainte, sau din localităţile lor centrale, cari tineri sĕ fie cercetat şi terminat cu succes bun, dacă e cu putinţă, gimnasiul inferior o scoală inferioară reală sau o scoală capitală poporală, la toate întêmplerea, o scoală deindustrie subvenţionată de universitatea săsească, şi sĕ se oblige a petrece un an în străinătate va se ţică, afară de monarchia austro ungurească, pentru perfecţionarea teoretică şi practică în specialitatea lor.

Condiţiunile afară de cele mai sus sûnt:

a) presentarea de testimonii scolastice cu cualificaţiune bună,

b) Dovedirea seräciei concurentului prin atestat dela autorităţile politice.

Stipendiele se plătesc pe jumetate acum numai decât după împărţire, ceealaltă jumĕtate după şease luni.

Stipendiaţii sûnt datori a aclude la petiţiunea pentru a doua jumetate din stipendiu: testimoniele acuirate despre lucrările sale şi un raport scurt despre locul lucrărei şi despre esperienţele ce a făcut.

Un astfeliu de raport se asteaptă dela stipendiat şi după întoarcerea sa în patrie.

Petiţiunile de concurs instruite corespunzĕtor, au a se înainta aici cel mult până la sfêrşitului Septemvre 1882.

Sibiiu 20 August 1882.

Oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 248. [180] 1—3

CONCURS.

Postul de învĕţătoriu la scoala confesională din comuna Vingard, devenind vacant, se escrie, pentru întregirea acestui concurs cu termin până la 12 Septemvre 1882 st. v., în care ţi va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt salariul 200 fl.v. a., şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii ce vor voi a ocupa numita staţiune au sĕ'şi astearnă cererile lor instruite cu documentele prescrise delegile în vigoare, oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeş până la terminul sus arătat.

Vingard în 12 August 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 218 [163] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători confesionali la scoalele din următoarele comune se escrie concurs până la 4 Septembre a. c.

1. Salciva de sus cu salariul anual 250 fl. şi grădină.

2. Sălciva de jos cu salariu anual pre1882/3 200 eară pe venitoriu 250 fl.

3. Cacova-Jeri cu salariu anual 200 fl. şi grădină,

4. Offenbaia salariu pre 1882/3 160 fl. şi venitul jumĕtate cantoresc eară pe viitoriu 200 fl.

5. Şasa cu salariul anual 200 fl.

6 Bedeleu cu salariu 150 fl. 20 litre bucate şi 80 punţi vechi legumă.

7. Runc cu salariu 120 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chilo de legumă.

8. Ocolişul-mic cu salariul 100 fl. 15 ferdele vechi bucate şi 30 chlgra. legumă.

9. Mogoş-Miclesci salariu 180 fl.

10. Mogoş-Mămăligani salariul 100 fl. 10 ferdele bucate.

11. Mogoş-Valea bârnei salariul 100 fl. 8 ferdele de bucate.

Cu toate staţiunile sûnt împreunate cuartirul şi lemnele de foc trebuincioase.

Petenţii au aşi subşterne rugările lor provĕzute cu documentele recerute prin Stat. org. şi regulamentul din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral, — cântăreţii şi cei cu o calificaţiune mai amplă se vor preferì.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Offenbaia în 2 August 1882.

Ioan Danciu m. p.,
admin. ppresbiteral.

Nr. 271. [166] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala capitală gr. or. din Reşinari, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual de 350 fl v. a. plătit în rate lunare anticipative;

2. Relut pentru cuartir şi lemne 60 fl. v. a. plătibil de asemenea în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne în terminul prefipt petiţiunile lor instruite după prescriptele legilor vigente, comitetului parochial.

Cari vor dovedì că au clase mai multe şi pracsă mai mare se vor preferì,

Învĕţătoriul devenit ales va fi datoriu a ţinea în tot timpul dumineca şi serbătoarea o strană în biserică, şi spre a-'şi arăta desteritatea sa în cântări va avè a se presenta inainte de alegere în vre o duminecă sau serbătoare în vreuna din bisericile din Reşinari.

Reşinari 12 Iulie 1882.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 804 B. [160] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea de 2 ştipendii de câte 500 fl. v. a. pe an pentru 2 tineri clerici, eventual gimnasişti cu maturitate, carii în decurs de 2 ani se frecuenteze Universitatea din Lipsca (Saxonia în Germania) spre perfecţionarea lor în sciinţele ausiliare teologice şi pregătirea pentru protesură de teologie cu termin până în 10 Septemvre a. c. st. v.

Cererile recurenţilor sûnt a se subşterne Consistoriului diecesei Caransebeşului până la terminul susarătat instruite:

1. Cu atestat dela oficiul parochial concerninte spre legitimare, ca concurentele este român de religiunea gr. orientală.

2. Cu atestat de maturitate despre absolvirea cu bun succes a gimnasiului întreg

3. Atestat medical, că concurintele este pe deplin sănătos.

4. Atestat despre studiile teologice din Metropolia noastră ortodocsă rĕsăriteană.

Se primesc recurse instruite cu recerinţele pp. 1, 2 şi 3 pentru aceste doue stipendii şi numai dela gimnasişti absoluţi; asupra acestor petiţiuni se va reflecta însĕ numai în lipsa de clerici absoluţi recurenţi cualificaţi în sensul punctelor 2 şi 4 din acest concurs.

Caransebeş din şedinţa consistoriului ţinută în 27 Iulie 1882.

Episcopul diecesan.

Ioan Popasu m. p.

Nr. 212 1882. [162] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale din protopresbiteratul gr. or. al Abrudulni se escrie concurs cu termin până la ultima August a. cur. st. vechi.

1. Bucium-Cerb cu salariu anual de 250 fl., v. a. şi adeca 150 fl. v. a. din fondul biserico-scolastic şi 100 fl., v. a. din repartiţiunea parochială, care se va ridica în 12 rate lunare, cuartir natural în edificiul scoalei şi lemnele necesare pentru încălzit. — Dela concurente se recere prelângă alte cualităţi prescrise de lege a fi absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale şi a fi versat şi în cântările bisericesci.

2. Roşia-Montană, cu salariu anual de 120 fl., v. a. ce se solvesce din cassa alodială şi a Bisericei în rate lunare decursive, cuartir natural în edificiul scoalei şi grădină de legumi, 2 orgii lemne din care se va încălzì şi scoala şi stola cantorală usuată, dacă învĕţătoriul va fi şi cântareţ. Concurentele care posede limba maghiară şi e cualificat de a da instrucţiune de privat cu succes bun de a putea fi promovaţi elevii în gimnasiu, va avea preferenţă şi mai poate conta dela aceea până la 50 fl, v. a. şi vict la ameadi pela membrii comitetului.

3. Petroşani cu salariu anual de 110 fl., v. a. cuartir liber şi lemne de ajuns. Concurentele se fie cântareţ bun şi ca atare se va împărtăşì şi el din venitul cantoral.

4. Valea-dosului cu salariu anual de 100 fl., v. a. parte din casa bisericei parte din repartiţiune dela popor care se va putea ridica în rate lunare. —

5. Feneş cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir liber în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de încălzit. —

6. Bucium-Muntari cu salariu anual de 100 fl. v. a., lemne necesarii pentru încălzitul scoalei şi a locuinţei învĕţătorilor cum şi o grădină în estensiune de 80 orgii □.

7. Vârtop cu salariu de 80 fl. v. a., cuartir liber şi lemnele trebuincioase pentru încălzit.

8. Soharu cu salariul de 60 fl. v. a., şi lemnele trebuincioase pe sama scoalei.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci au de a subşterne petiţiunile concursuale instruite conform „statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ" oficiului protopresbiteral gr. or. al Abrudului în Abrud — până la terminul sus indicat.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopr.

Nr. 1059 1882 [172] 3—3

CONCURS.

Pentru anul scolastic 1882/3 sûnt de împărţit trei stipendii a 10 fl. pe lună la scolari din scoala de agricultura din Mediaş.

Pretensiune la aceste şi încă pe durata timpului întreg de studii pot face acei scolari, cari

1. sûnt născuţi în una din comunele fundului regiu istoric şi vor fi primit în scoala de agricultură din Mediaş;

2. cari pot produce un atestat despre purtarea nepătată;

3. care pe lângă aceea că au vrednicie egală vor fi recunoscuţi că sûnt mai mulţi lipsiţi de ajutoriu.

Pentru primirea continuă a stipendiului sĕ recere atestat dela directorul scoalei de agricultură despre resultatul cel bun în studii din partea stipendistului, aşa încât dela timpul când condiţiunea aceasta lipsesce se sistează şi stipendiul.

Presupunênduse cualificaţiunea cerută stipendiile se impart fără consideraţiune la religiune şi naţionalitate.

Acei proveduţi cu atestate recerute şi adecâ:

a) cu matricula de nascere

b) cu testimoniul despre absolvirea scoalei poporale-real-sau medie

c) cu atestat dela directorul despre primirea cu scolariu al scoalei de agricultură din mediaş şi

d) cu un atestat dela autorităţile publice despre starea averei au aşi înainta aici petiţiunile lor cel mult până la 15 Septemvre a. c.

Sibiiu în 14 August 1882.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

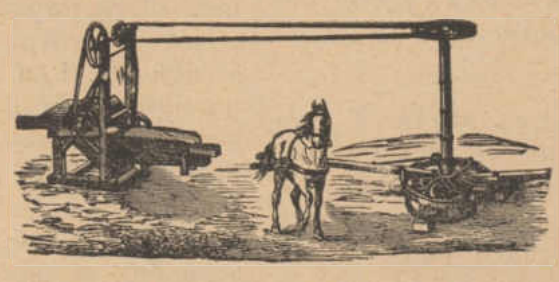

Avis pentru posesorii de pămênt şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **imblătit de mână** şi **de cai, ciure (Trieure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lângă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,

în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Espositiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 19

Redactor rĕspunzĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 96. Sibiiu, Joi 19/31 August 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 18 August.

Dintre toate călătoriile principilor, ḑice „P. Ll.“, câte figurează în programa lunei viitoare nici una nu interesează, cel puțin pe publicul din Austria și Ungaria așa de mult cum interesează călătoria monarchului la Triest, însoțit de regina (împerăteasa) de principele de coroană și de princesa de coroană, care va avea loc în cea mai de aproape a doua duminecă (în 29 Aug. st. v.). Despre visita principelui Nicolae din Muntenegru ce o face tocmai acum în Viena, nu voim se mai vorbim; oamenii își dau toată silința a esplica visita aceasta de stat favorabil și nu ne simțim chemați a critiza fără milă comentarele cele frumoase, cu atât mai puțin a adera la dînsele. De călătoria care țarul Rusiei se ḑice că ar avè de gând a o întreprinde la Copenhaga, Berlin și Viena, nu se mai vorbesce și se pare că proiectele acestora înainte de a fi fost născute, sau prefăcut în nimica. Din contră cu visita familiei imp. și reg. la Triest, este cea mai mare seriositate și presența locțiitoriului Pretis în Viena a fost destinată de a stabilì arangiamentul călătoriei și al petrecerei definitiv, ceea ce în faptă s'a și făcut. Visita monarchului în Triest a fost prevĕḑută îndată la început când s'a născut ideea esposițiunei și se înțelege de sine că fapta iredentistă de la 1 August mai mult a promovat planul acesta decât l'a împedecat. Mai mult. În programa cea originală presența Majestății Sale reginei (împerătesei) nu era proiectată. Dorința proprie a reginei și nisuința esplicabilă, a face după toate cele întêmplate ca festivitatea sĕ fie pe cât se poate de splendidă, programa de călătorie a monarchului fu îmbogățită cu adausul acesta pentru Triest, de sigur, foarte îmbucurătoriu....“

Poarta în fine s'a decis a proclama pe Arabi pașa rebel și, supunêndu-se condițiunilor propuse de Englitera, a lua parte la espedițiunea din Egipt: dacă Englezii nu vor fi terminat cu Egiptenii până sĕ vină și Turcii.

Ḑiarele franceze gambettiste nu încetează de a aproba atitudinea engleză în Egipt. De altă parte se împrospetează scirea despre simptoame de mișcări fanatice mahomedane în Siria. Unele foi mai cu seamă germane ḑic, că Francia caută un pretecst pentru ca sĕ se poată așeḑa și ea în Siria ca Englezii în Egipt.

Grecii se vĕḑ pe neașteptate încăerați cu Turcii. Din Larissa vine scirea că 800 de turci s'au concentrat la graniță ca se reocupe Calariderven dela Greci. Generalul Grivas a luat mĕsuri sĕ respingă un atac eventual. O telegramă dela Constantinopole, după care Grecii ar fi vrut sĕ ia cu puterea numita localitate, spune, că Raghib pașa ar fi bătut pe Grecii, causându-le perderi mari. Dintre turci 8 morți.

Resboiul în Egipt.

„Națiunea“ de Marți scrie:

Repeḑiciunea și energia cu cari generalul Wolseley operează în Egipt dovedesc pe de o parte abilitatea comandantului englez, pe de alta încrederea trupelor britanice în superioritatea capului lor. Pe când generalul Hamley ține în loc corpul de armată egiptean dela Kafr-el-Dewar și-'l împiedecă de a se unì cu trupele cari trebue sĕ oprească mersul lui Wolseley asupra Cairului, Wolseley ia ofensiva în partea dela rĕsărit a țĕrii și înaintează dela Ismailia spre Tel-el-Kebir, unde Arabi Pașa ar fi concentrat o forță de 25,000 oameni și 60 tunuri. Această mișcare pare a fi decisivă în lupta Englezilor contra lui Arabi; căci, dacă generalul britanic va isbutì sĕ ocupe Tel-el-Kebir, atunci se eșează în punctul de mijloc al drumurilor de fer egiptene și se apropie într'un mod considerabil de Cairo. Este mai mult decât probabil că intreprinderea lui Wolseley va fi și la Tel-el-Kebir încoronată de succes. Dictatorul din Valea Nilului, pe lângă lipsa absolută de tact politic, pare a nu avè nici multă pricepere în cestiunile de strategie; altmintrelea n'ar ține el un corp de armată numeros la Kafr-el-Dewar, pe când inimicul îi ia unul după altul toate punctele strategice din partea dela rĕsărit.

Dar aceea ce este mai important de cât operațiile militare, sûnt scirile ce ne sosesc despre resculări ale poporului contra Napoleonului egiptean încă dela început noi n'am pus nici un temeiu pe manifestările lui Arabi, pentrucă revolta câtorva oficeri nemulțumiți cu soldele lor nu se poate numì o revoluție populară. Cei ce vorbesc de un partid național egiptean, consideră pe locuitorii din Valea Nilului tot așa de înaintați în vieața lor publică ca nu știm care popor european. Greșala este și mai mare dacă cine-va nu ține seamă de progresele realizate în Egipt în cursul acestor trei ani din urmă. În faptă, nici o dată poporul egiptean n'a stat mai bine de cât după depunerea lui Ismail și de la suirea pe tron a actualului Kediv. Contribuțiile locuitorilor către stat sau redus, percęperea lor s'a regulat într'un mod mai omenos, mĕsurele violente au fost înlăturate cu desăvêrșire. Controlul european, în contra căruia s'a ridicat câți va fanatici, în loc de a fi o calamitate, era o adevĕrată fericire pentru popor, pentrucă aducea ordinea și economia acolo unde până la dênsul domnise desfrêul și risipa cea mai nesocotită. Dreptatea, necunoscută sub administrațiile anterioare, 'și luase rolul sĕu bine-făcĕtor în stat, și toți călĕtorii împărțiali mărturisesc cu mulțămire străduințele guvernului Tewfik pentru îmbunătățiri reale. Și ori cât de simplii și de primitivi ar fi nenorociții de Fellahi, atâta lucru înțeleg și ei că sub actualul Vice-Rege erau mai puțin jefuiți de cât sub domniile de mai nainte și că Arabi și soții lui pradă pretutindenea fără a le garanta un viitor mai bun.

Eată pentru ce Fellahii, cu tot patriotismul lor, fug din tabăra lui Arabi și caută a'și relua pacînicile și umilele lor ocupații. Eată pentruce ei voiesc mai bine a da ajutorul lor Englezilor decât furiosului lor compatriot.

Lucrul devine cu atât mai serios pentru Napoleonul Egiptului, cu cât această rescoală în contra sa se produce în Valea Nilului de sus și în Sudan. Întêmplându-se se fie bătut în Egiptul de jos, — ceea ce este mai mult decât sigur — și voind a se retrage în partea de sus a țĕrii spre a organiza acì un resboiu mic, va întêmpina pretutindeni împotrivire s'au cel puțin indiferență. Negreșit aurul englezesc joacă și va juca un rol principal în această rescoală a Fellahilor contra lui Arabi, dar tocmai această venalitate a indigenilor dovedesce slăbiciunea terenului, pe care dictatorul Egiptului își clădea edificiul sĕu politic și social. Încă de pe acum Beduinii au început a 'i aduce oare cari servicii de dragoste, cari nu sûnt fără valoare pentru Englezi. Așa pe linia Bulak-Dacrur 'iau rupt mai multe șine dela drumul de fer ce duce spre Egiptul de sus, și când va fi bătut și nevoit a se retrage în partea de sus a țĕrii, această retragere îi va fi imposibilă

Toate aceste impregiurări fac din drama egipteană o comedie costisitoare, în care personagiul păcălit va fi crudul organisator al măcelurilor din Alexandria, iar tabloul final va fi încărcarea bietului Fellah cu plata despăgubirilor de resboiu și a stricăciunilor ce au suferit Europenii în Alexandria și în alte orașe. Precum se scie, guvernele respective au și făcut demersuri în această privință.

FOIȚA.

Poveștile Peleșului de Carmen Sylva.

(Urmare.)

„În mândra panoramă ce ne întâțișează lanțul nostru de munți, Carmen Sylva a descoperit o lume tot așa de măreață ca priveliștea Caraimanului sau Ceahlăului, o lume tot așa de sănătoasă ca aerul plaiurilor.

Resultatul acestei descoperiri se vede în volumul de față. El este elegant înprimat și de un format gentil, pe hârtie de lux, așa că plăcerea ochilor nu este mai mică decât plăcerea spiritului. Cugetările sûnt ca oamenii: ca se placă trebue se fie bine îmbrăcate. În scurt, tiparul nu ia nimic din valoarea cărții, și forma este într'o perfectă armonie cu fondul.

O frumoasă personificare a riulețului Peleș, minunatul povestitor al celor unspreḑece legende, formeaḑă oare cum uvertura operei. Și precum o uvertură cuprinde în sine motivile principale ale piesei și te predispune pentru situațiunile ce au sĕ se desfășure, de asemenea această admirabilă prosopopeie te introduce în caracterul general al scrierii și te prepară pentru lumea fantastică a ḑinelor. Apoi limba în care este descrisă firea Peleșului, este așa de colorată, așa de plastică, încât ți se pare că te afli mai mult în fața unui tablou de Titian de cât că cetești o carte. Plăcerea ce am simțit cetind această bucată, mĕ ispitește și acum. Așì reproduce în întregul lor cele cinci pagine, dacă nu m'așì teme de a fi acusat că am tras o nouă ediție fără învoirea Autoarei.

Cu toate acestea nu mĕ pot oprì de a transcrie aici câte-va linii, ca specimen al capitolului întreg:

„E un voinic minunat Peleș, cu „pĕrul creț, și cu adânci ochi albastri, „și e atât voios și de tare, fiind că „s'a născut în adâncimele unui munte „uriaș. Se ḑice că vine dintr'un lac „năpraznic, carei ascuns în fundul pă„mêntului și in care șed ḑinele ape„lor. Și dacă stai mult lângă Peleș, „așa de mult, că de stătut ce stai sĕ „uiți lumea, auḑi cu totul deslușit „cântările ḑinelor.

„Chiar se ivește din când în când „câte o ḑină, care plutind pe o frunḑă „mare și lată de alungul Peleșului la „vale, alunecă din treaptă în treaptă „peste cascadele apei și privește cu „ochi voioși la lume. Dar nu poate „sĕ o vaḑă de cât acela care s'a năs„cut pe la toacă și n'a avut nici odată „vre un cuget rĕu în sufletul lui.

„Ele netezesc cu degetele lor „gingașe pletele crețe ale lui Peleș „și vorbesc pe șoptite cu dînsul des„pre leagănul lor cel ascuns în tăi„nițele muntelui, apoi el le pune în „față oglinḑi mititele, ca sĕ 'și vaḑă „chipul trandafiriu. Ear șoptele lor „sûnt tainice ca și când s'ar furișa „prin frunḑiș adierea unui vênt do„mol.“

Și descrierea se continuă în cursul a cinci pagini, introducĕndu-ne din ce în ce în lumea visurilor, dar făcêndu-ne ilusiune ca însuși adevĕrul. Pentru ce? pentru că Autorea, printr'un fel de întuițiune internă, vede tot ce descrie, și acele ființe imposibile, absurde in aparență, devin tot așa de reale ca și realitatea, insĕ avênd avantagiul de a plăcea câte odată mai mult decât dênsa. Este așa de dulce se părăsesci lumea reală! Ne simțim așa de fericiți că am scăpat de lanțurile nesuferite ale logicei, și am sburat în lumea splendidă și vaporoasă a imposibilului.

Dintre toate poveștile coprinse în acest gingaș volum, cea mai frumoasă este fără indoială Omul. Supunerea oarbă, acea resemnațiune mai-mai creștină a tĕnĕrului Emanoil și greutățile ce învinge numai prin blândețea sa de ânger, amorul sĕu așa de candid, totdeauna așa de ardent pentru Rada, sûnt descrise cu o simțire așa de adevĕrată cu un patetic așa de sincer, în cât admirațiunea nu le va părăsì nici odată.

Poate că Omul ar ocupa, din punctul de vedere al invențiunii, primul rang între cele 11 povești ale Peleșului, dacă Valea Cerbului nu ar venì sĕ 'l dispute. Este o mai mare putere de concepție în această din urmă, lumea mai grățioasă, imposibi-

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Dej 15/27 August 1882. Adunarea generală a Asociaţiunei trans. pentru literatura română şi cultura poporului român, s'a deschis astăḑi de către vice-presidentul ei consiliariu de tribunalul suprem în pensiune, domnul Iacob Bologa prin o cuvêntare potrivită, primită de numerosul public cu aplause. La cuvêntarea domnului vice-president a rĕspuns d. prot. Vela în numele Dejenilor pentru rara fericire, ce li a făcut Asociaţiunea ţinêndu-şi acolo adunarea generală din anul acesta.

A urmat apoi ordinea ḑilei conform programei publicate deja prin ḑiarele noastre.

La şedinţă au participat prefectul comitatului Banffy şi subprefectul, ear protonotariul comitatului a asistat până la ridicarea şedinţei în calitate de comisariu (?) al guvernului.

Telegrame de felicitare au sosit dela Reghin, care a făcut electrisătoare impresie asupra publicului. Asemenea făcù foarte bună impresie, putem ḑice neobicinuită până acum, raportul comitetului, cetit de către secretariul domnul Dr. Daniil P. Barcian. Raportul este lucrat cu multă diligenţă, are o limbă frumoasă românească, limbă necunoscută până acum pela asociaţiunea noastră.

Înainte de a întra în deliberarea obiectelor s'a făcut propunere, ca totdeauna la începutul şedinţei să se constate numĕrul membrilor, cari au solvit tacsa anuală, şi numai acestia se poată participa activ la deliberările adunărei. Motivarea s'a făcut provocându-se la înlesnirea ce se va ajunge prin această mĕsură. Propunerea s'a primit cu unanimitate.

La prândul comun au luat parte aproape întreg publicul.

Concertul anunţat, nu s'a putut ţinea. Motivele nu le sciu încă. Se poate însĕ că nu s'au putut prepara oamenii din causa scurtimei timpului şi a multelor agende împreunate cu adunările generale. Aşteptăm însĕ îndestulitoarea desdaunare dela balul Asociaţiunei care promite a fi splendid.

Sân-Petru în 15/27 August 1882. (Constituirea provisorie a Reuniunei învĕţătorilor greco-orientali din districtul Deva.)

Conform cercularіului Prea Venerabilului Consinstoriu archidiecesan dto. 6. Iulie a. c. sub Nr. 2655 scoltoţi învеţătorii din întreaga Archidiecesă, au trebuit să se întruneascâ fie care la districtul de care aparţine spre a lua parte la discusiunea obiectelor statorite pentru conferinţele anului acestuia.

Luni în 9 ale curentei avu loc în Deva, prima şedinţă sub presidiul Prea Oonoratului domn Ioan Papiu protopresbiter al tractului Devei, asesor şi comisariu consistorial cerele presentându-sĕ la oarele ficsate rostì o cuvêntare corespunḑetoare, arătând cine a fost întemeetorul ideei, care e scopul acestor într'unirei, accentuând mai departe, că aceste într'uniri numai atunci vor putea da fructele dorite, dacă vor fi îmbrăţişate cu viu interes din partea învĕţătorilor. La aceasta Domnul învĕţător Nicolau Bĕrsan, în numele corpului învĕţătoresc, respunḑênd, salută pe domnul comisar.

Ne fiind presenţi toţi învĕţătorii acestui district, spre a putea trece la actul constituirei sĕ designează din partea presidiului de notari ad hoc: Domnii: George Reit şi Simion Filimonescu, amânându-se acum deocamdată constituirea; sĕ înscriu membrii presenţi, sĕ dă cetire cercularіului V. Consistoriu şi îndrumarea emanată comisarilor conferinţelor, sĕ împarte între membrii presenţi Proiectul de Statute a Reuniunei învĕţătorilor; deciḑêndu-se a se alege o comisiune de cinci în persoanele Dlor. George Gila George Reit Solomon Săbău, Nicolau Bârsan şi Simion Filimonescu spre a 'şi da părerea asupra statutelor şi a raporta în procsima şedinţă. Comisiunea raportează prin raportorul seu: G. Ghila care recomândându-le se primesce şi în desbatere specială pe lângă unele aditamente. Marţi abia în sedinţa de după ameaḑi se mai completară în câtva numĕrul învĕţătorilor şi astfeliu se trece la constituire; alegânduse de preşedinte Prea onoratul domn Ioan Papiu, vice-preşedinte On. D. Georgiu Susman directorul scoalelor capitale din Dobra, secretari domnii: Georgiu Gila învĕţător în Deva şi Iacob Germân înv. la scoala capitală din Dobra; cassariu dl. Toma Neamţu înv. la scoala capit. din Dobra, controlor dl. Ioan Cioran învĕţătoriu în Brănişca, bibliotecariu dl. Nicolan Bărsan învĕţătoriu în Romos ear de membrii în comitet Domnul Georgiu Reit învĕţătoriu diriginte în Sân-Petru, afiliat Săcel şi Unciuc, dl. Ioan Balomiri înv. în Orăscioară, dl. Adam Groza şi dl. Petru Stefoane Preda înv. în Petrila. Fiind în modul acesta constituită, trece la desbaterea puntului 2 litera a.

Reportorul comisiunei însărcinate cu opinarea asupra „Metodicei speciale“, dl. Iosif Popescu raportează conferinţei. În urma unei desbateri se primesce raportul cu puţine modificări şi se recomândă conferinţei manualul: „Metodica specială“ de dl Simeon Popescu.

Obiectul de sub lit. *b)* „cassa de păstrare scolare“, după mai multe desbateri, pro şi contra arĕtând fie care parte argumentele sale, sĕ decide, ca fiecare învĕţătoriu aducênd la cunoscinţa preotului tema aceasta se o facă object de desbatere în comitetul parochial, apoi resultatul se'l facă cunoscut acesta inspectorului districtual scolar, care apoi se poată face o consemnare esactă V. Consistoriu la timpul sĕu.

După acestea a urmat prelegeri practice. Prelegênd domnul Popescu despre declinarea pronumelui personal dl George Reit o lecţiune despre Adiectiv, dl Ioan Cioran despre articul, dl George Ghila din Geografia despre cele 8(ţinuturi) regiuni ale lumei.

Cu ocasiunea acestei într'uniri mi am făcut şi unele observaţiuni. Învĕţătorii nu sûnt punctuali cu presentarea. Dela începutul primei şedinţe şi până la încheerea lor, tot vin. —

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

În privinţa acestei lungi şi complicate afaceri „Pesti Hirlap“ scrie următoarele:

„Ne este imposibil sĕ mai tăcem ne este imposibil sĕ nu ridicăm vocea în acea afacere fatală dela Tisza Eszlar. Ar fi a viola infam datoriele unei prese oneste, dacă nu am arăta acea ţesătura grozavă de negligenţă, abuzuri, arbitrarităţi, prostii şi scandaluri ale cărei fire le ţese de luni de ḑile tribunalul în unire cu ministrul de justiţie şi care face din afacerea dela Tisza-Eszlar un punct mai mult vestit al istoriei noastre culturale, decât întrebarea, dacă ovreii întrebuinţează sau nu sânge crestin spre scopuri rituale.

Noi nu întrebăm dacă ovreii sau alţii au ucis pe beata fată, nici dacă omorul a fost o crimă rituală sau ordinară. Mai important decât aceasta e întrebarea, dacă în Ungaria esistă o jurisdicţie penală şi o conducere a justiţiei şi dacă la acestea drepturile individuale sunt respectate. Căci dacă guvernul ar procede în toate ca în afacerea dela Tisza-Eszlar, atunci ar fi pĕcat sĕ întreţie cine va o instituţiune judiciară aşa de scumpă, plătind membrii ei cu ḑece milioane pe an. Atunci ar fi mai bine, că ori-cine se'şi apere cu pumnul sau cu arma averea şi libertatea.

Acei ovrei sûnt sau vinovaţi, sau nevinovaţi. De sûnt nevinovaţi, trebuesc liberaţi. Sunt vinovaţi, trebuesc spêndurаţi. Însĕ caută sĕ protestăm energic, că atât deţinerea lor, cât şi toată afacerea sĕ trăgăneză se hrănesce neliniştea în lume, se face o gugumanie după alta, se acopere cu ruşine reputaţia naţiunei şi a justiţiei din Ungaria.

D. ministru Pauler, prin naivitatea şi slăbăciunea sa, sĕ 'şi espue persoana sa, dar nu onoarea naţiunei.

În resultatul final e indiferent, dacă cercetarea e condusă de prostie sau rea voinţă. Fapt este, că resultatul cercetărei este nul. Afacerea nu se mişcă din loc. Publicul e alarmat pe fie-ce ḑi prin sgomotele cele mai absurde: unele organe judiciare umplu foile cu comunicări adevĕrate sau inventate. Ministrul de justiţie tace par'că doarme. Intr'acestea naţiunea e dusă de nas de către tribunal într'o afacere aşa de importantă, fără sĕ scie unde.

Ca jude de instrucţie se angagiază un tinĕr, care de abia şi a scuturat praful scoalei,care nu cunoasce lumea si acum învaţă legile în practică şi care nici nu poate fi numit jude instructor, fără a nu se viola grav legea. La noi însĕ se face aşa ceva; de cinci luni ministrul de justiţie privesce linişcit, cum această afacere, şi cu ea autoritatea justiţiei, sûnt batjocorite în mânile acestui individ june şi neesperimentat. Ţarul rus e ucis, cercetarea descopere tot în douĕ luni. Teatrul Ring arde, pier 500 oameni, cercetarea are de o sută de ori mai mult de lucru decât în afacerea dela Eszlár, şi cu toate acestea cercetarea 'şi-a terminat opera în patru luni, ear la noi trec cinci luni şi cercetarea nici nu s'a început bine.

Noi întrebăm pe d. ministru Pauler: Are d-sa cunoscinţă că acum cinci luni a dispărut fata Ester Solymosy, că dispariţiunea ei formează necontenit obiectul cercetărei, că de aici s'a născut o nelinesce mare confesională şi socială şi că tribunalul însărcinat cu această afacere, nu este sau nu vrea sĕ corespundă misiunei sale? Crede oare d. ministru, că e bine ce s'a făcut şi că se poate face tot aşa în veci?

Varietăţi.

* (Comandant militar in Transilvania), se mai ḑice, că va fi denumit Schönfeld, care este în Triest în aceeaşi calitate.

* Se vorbia că ministrul plenipotenţiar al Austro-Ungariei, d. baron de Mayr, va fi permutat din Bucuresci.

Dupâ cum află „Pester Lloyd, organ autorizat a guvernului maghiar real.

Scirea aceasta e pur şi simplu o combinaţiune care nu are nici un temei

Prin urmare d. baron va continua a reprezenta politica şi interesele Austro Ungariei în Bucuresci.

* (Postal). Cu 1 Septemvre n. se deschide staţiune postală în Măgeruş (Sojo-Magyaros), comitatul Solnoc-Doboca, care va fi în corespondenţă cu cursul postei dintre Dej-Bistriţă. De cercul acestei staţiuni se ţine: Arcaliea, Chintelnic, Chiraleş, Mageruş, Cristurul-Şieului, Scula, Tigu. Oficiul postal este împuternicit a primì scrisori şi pachete precum şi bani pe lângă asignaţiuni postale şi remburse până la valoare de 200 fl. v. a.

* (Petrecere socială,) ni se scrie dela Maderat, comitatul Aradului, se va arangia în edificiul scoalei confesionale române de acolo în seara dela 22 August st. v. Petrecerea este arangiată cu scop de a mări fondul soalei române confesionale din acea localitate. Începutul va fi la 7 oare seara; preţul de întrare e 1 fl. de persoană şi 2 fl. de familie. Alte oferte mărinimoase încă se primesc cu mulţămită şi se vor cuita. Învitat la petrecere de a se considera ori ce român binevoitoriu. De asemenea arangiatorii primesc oferte dela ori ce român binevoitoriu, care oferte sûnt a

---

lul, — aşa de necesar în basme, — este dus la o treaptă cu mult mai înaltă. Pe când Emanoil ne înfăţişează forţa negativă, ascultarea resemnată a călugărului din evul de mijloc, Valea Cerbului ne transportă în timpurile Ciclopilor şi ale semi-ḑeilor pentru cari nici o ispravă nu este cu neputinţă. Acì dăm peste „un neam „de oameni mari în putere, mândrii şi „de giur împregiur de temut, fiind-că „lucrul de care se apucă ei trebue sĕ „ese cu bine la capet. Ei trăesc sub „cerul liber, dorm pe zăpadă şi sĕ „scaldă în apele reci ale muntelui. „Ei sûnt aşa de mari în cât, în câţiva „paşi, urcă munţii cei mai înalţi, şi „dacă lovesc un copaciu, el rĕmâne în „veci-vecilor strîmb. Ei beau lapte de „cerboaice inaripate şi călăresc pe „cerbi inaripaţi.“

Cine ar putea întrece în făptură şi putere pe acești rivali ai Ciclopilor?

Şi cu toate acestea, nici unul nu este de o potrivă cu regele lor şi cu faţa acestuia frumoasa şi voinica Vijelie.

Într'una din ḑile, bĕtrânul suveran, gândindu-se că o-dată va fi chiemat în peştera de aur, voesce sĕ-şi aleagă mai dinainte un moştenitor, şi toată curtea e bucuroasă a slujì fetei lui, dacă ea va primì teribila încercare a alegerei lor.

Atuncea împeratul bătu din palme. „Carpaţii bubuiră în lung şi în „lat, şi năpraznic se auḑì un tropot „de copite şi neşte plesnete de biciu „ceea ce venea şi sĕ apropia ca o furtună. Fata Împĕratului şedea călare „pe un cerb şi ţinea de lanţuri de aur „alţi ḑece într'o mână, eăr' cu cea„laltă invîrtea biciul lung ca cel mai „mare şerpe şi strălucitor ca cel mai „înfocat fulger. Figura îi ajungea „par'că în cer, ear' pĕrul îi fluştura „în vênt, învĕlind'o ca un nor uşurel „ce ascunde soarele pe o clipă. În loc „de soare dedeau luciri cei doi lucea„fări din faţa ei şi dinţii eşiţi printre „buzele zîmbitoare la iveală. Ear' tro„potul de copite era însoţit de chiotele „copilei şi de cântecele ei.“

Cele trei încercări la cari se supune uriaşa copilă sûnt de o cruḑime revoltătoare, dar ea le învinge cu un eroism supranatural. După a doua încercare fata „doarme un somn uşor „şi adânc sûb un stejar uriaş, prin „care se furişau raḑele lunei ca se „vaḑă pe adormita frumoasă ce 'şi „pusese braţele drept căpătâiu şi cu„prinsĕ, de cel mai dulce somn copi„lăresc, visa cu buzele desfăcute.“

Dacă în loc de espresiunea comună desfăcute s'ar fi pus cuvêntul întredeschise sau pe jumĕtate dschise, tabloul întreg al copilei adormite ar fi demn de a figura pe o pânză a lui Correggio. Atâta graţie naivă şi atâta natural respiră aceste câteva linii!

Dar desnodămêntul sfăşiitor al acestei tragedii sângeroase este tot aşa de sĕlbatic ca şi persoanele cari ocupă scena. *Dangely.*

(Va urma)

---

esa la dl I. Popescu not. com. în t.

gălniceanu e bolnav la şi diarele de preste Carpaţi în ḑilele acestea i s'a făcut o ţiune.

„Cele din urmă telegrame ce ne sosesc din capitala Franciei, ḑice „Naţiunea, aduc plăcuta scire, că operaţia a reuşit şi că peste puţină vreme fostul nostru ministru pe lângă presidentul Republicei franceze se va întoarce în sinul numeroşilor sĕi amici pe deplin sănătos.

Comunicăm această veste cu o deosebită plăcere.“

* Sculptorul Storck s'a întors din Bulgaria unde guvernul român 'l trimisese ca se aleagă locurile cele mai nemerite pentru ridicarea mai multor monumente în memoria soldaţilor căḑuţi pe câmpul de luptă.

S'ar fi hotărît a se construì: la Griviţa o capelă de piatră şi la Plevna un monument comemorativ; la Rahova o statuă de bronz pe un piedestal de granit; la Smardan un monument.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Închiderea elevilor în scoală.

(Operat cetit în şedinţa reuniunei districtuali din Zarand, ţinută în 6 August 1882 de Ioan German, înveţ. la scoala normală din Brad.)

Ori cât se va vorbì despre pedepse şi remuneraţiuni în scoala populară, tot nu vom putè esauria nici odată materialul. Materia este atât de vastă, şi stă în aşa strînsă legătură cu progresul învĕţămêntului, încât nu voiu greşì ḑicând că: fiecare pedeapsă şi fie care remuneraţiune carea a fost s'au este în us, s'au carea ar fi de a se introduce, merită ca se o tractezi poate mai în detaiu.

Dittes vorbind despre pedepse şi remuneraţiuni ḑice: pedepsele şi remuneraţiunile sûnt cu preferinţă mijloace de educaţiune.

Pedepsele în specie sûnt pentru moralitate, ceea ce este medicină pentru recăpĕtarea sănătăţei. De acì şi este o consecinţă logică, că ori ce pedeapsă se o apreţiem cu atât mai mult cu cât e mai usitată.

Se cercăm dar la noi Românii, care pedeapsă e mai usitată?

Pre timpul absolutismului, şi mai înainte, pedeapsa cea mai usitată, — aşa ḑicênd, pânea amară de toate ḑilele a elevului, — a fost pedeapsa corporală, bătaia cu vărgi, trasul de pĕr şi de urechi, palme, îngenunchiarea etc. Esistă în multe scoale de ale noastre, chiar şi astăḑi pedeapsa corporală cu toate nuanţele ei.

Mângăerea noastră tristă poate fi numai aceea că Maghiarii şi Saşii încă o mai folosesc, pe lângă escepţiuni.

Pedeapsa corporală însĕ ca o mostenire a evului de mijloc începe a dispare. Cu ea începe a dispare şi alte pedepse, ce ereḑirăm, s'au adoptărăm dela străini precum: îngenunchiarea pe boambe de cucuruz, ţinerea de lemne pe braţe în timp mai îndelungat, starea într'un picior, punerea unui scăluş în gură, purtarea unui asin depins pe o scândură s'au hârtie şi alte pedepse de care trebue sĕ se ruşineze ori care învĕţătoriu, ce nutresce în sinul sĕu simţeminte umane.

Este adevĕrat că până când va dispune omul, respective elevul de voinţa liberă, până atunci învĕţătoriul va trebuì se aplice pedepse. Nici un om, carele a studiat natura omenească nu va putea pretinde dară, ca din scoală se caseze ori ce pedepse aceea însĕ o pretinde astăḑi pedagogia modernă şi încă cu drept cuvênt ca pedepsele se poarte tipul umanităţii şi al bunei voinţe părintesci.

Se revenim acum la tema noastră — după acest scurt exordiu — închiderea elevilor în scoală, carea este cea mai usitată pedeapsă atât în scoalele poporali cât şi în gimnasie.

Închiderea elevilor în scoală este o pedeapsă naturală, şi totodată corespunḑĕtoare. Naturală: pentrucă prin ea cel ce a făcut abus de libertatea sa, se despoaie pre un timp anumit de libertate.

Corespunḑĕtoare, fiindcă ne ajungem scopul ce dorim d. e. un elev nu şi-a făcut temele din comput, 'l închide în scoală pentru ca sĕ 'şi lucre în presenţa mea. Influenţa acestei pedepse asupra elevului atêrnă totdeauna dela aplicarea ei.

Dacă se aplică rĕu, este şi ea stricăcioasă ca toate lucrurile din lume cari se întrebuinţează rĕu. Aplicată însĕ bine ea este cel mai eficace mijloc pentru prosperarea învĕţămêntului şi consolidarea moralităţei elevului.

Închiderea elevului în scoală o vedem practisată sub mai multe nuanţe.

Unii învĕţători reţiind pe elev în scoală în timpul precând ceilalţi es afară între oare, când se joacă ceilalţi s'au apoi după ce elevii ceilalţi s'au depărtat acasă — finindu-se oarele de prelecţiune. Nu încuiă însĕ uşa scoalei; alţii încuiă uşa scoalei, şi elevul nu poate se easă afară, scoala dară se preface în arest.

Unii învĕţători închid pe elevi în o altă odaie, s'au în vre-o localitate întunecoasă d. e. celariu, lemnăriă etc.

Reţinerea şi respective închiderea în scoală este: parţială, când numai un elev se închide în scoală — şi generală: când se reţin ori se închid mai mulţi elevi s'au clasa întreagă. Pedeapsa se întrebuinţează atât faţă de prunci, cât şi faţă de prunce.

Unii învĕţători închid pruncii şi pruncele împreună. Închiderea elevilor poate se fie împreunată cu vreo ocupaţiune, carea elevii trebue se o îndeplinească în presenţa învĕţătoriului.

Numĕrul unor atari învĕţători însĕ este foarte mic. Cei mai mulţi învĕţători dând ocupaţiuni pruncilor se departă pre acasă la lucrurile sale. Sûnt şi învĕţători de aceia şi încă mulţi — cari lasă pruncii închişi fără nici o ocupaţiune. Tendenţa învĕţătorilor celor din urmă este ca: prin foame sĕ 'l constrîngă pre elev a-'şi face altădată datoria cu scumpetate.

Durata închiderei variază dela ¼ oară până la 8 oare, şi chiar o ḑi întreagă.

Am amintit câteva din nuanţele închiderei, se vedem acum, cari sûnt opiniuile pedagogilor renumiţi relative la ea.

În principiu mai toţi pedagogii adopta între pedepse: închiderea elevului în scoală. Diferesc însĕ pedagogii cu privire la aplicarea acestei pedepse.

Franke[1]) ḑice: „de pedepsele oprite se ţine şi închiderea elevului în loc întunecos, pentrucă pruncilor timiḑi, uşor le causează daune“. El admite dar închiderea dar nu în loc întunecos.

Körner[2]) ḑice: „reţinerea în scoală ar trebuì se fie cea mai mare pedeapsă“.

Ohler[3]) ḑice: la esecutarea acestei pedepse, în scoala populară, sĕ nu se folosească nici odată un alt local, decât încăperea scoalei. Tot odată sĕ ne fie regulă: ca elevii se nu remână nici odată fără supraveghere, şi fără ocupaţiune acomodată.“ Admite dar închiderea condiţionată.

Kehr[4]): învĕţătoriul trebue se aibă totdeauna supravegherea asupra pruncilor, ce remân în scoală; pentru că fără supraveghere uşor se pot nasce greşele, cari dau ansă la greşele şi mai mari.

Puţini sûnt cari nu admit aceasta pedeapsă la nici un cas ci o condamnă ca „înhumană, vĕtămătoarea sănĕtăţei şi carea despoaie pre prunc de demnitatea sa“ (Pädag. Reform Nr. 23).

În consecinţă ar trebuì se respundem: oare în împregiurările noastre scolare este aplicabilă închiderea elevului s'au elevilor în scoală?

Respunsul însĕ 'l vom putè da numai cercetând mai întâiu: ce influenţă poate avè închiderea în scoală. asupra elevilor închişi, asupra învĕţătorului şi asupra părinţilor elevului.

Influenţa, ce are închiderea în scoală asupra elevului atârnă:

a) dela etatea elevului; *b)* dela localitate; *c)* dela durata timpului de închidere; *d)* dela supraveghere; *e)* că este pruncul numai singur închis şi încuiat şi pe lângă aceea că i este şi mâncarea oprită s'au ba; *f)* dela secs asupra unei fetiţe va avè închiderea cu mult mai mare influinţă ca şi asupra unui elev; *g)* dela temperamentul şi gradul de desvoltare al elevului; *h)* dela starea sanitară a lui, şi dela crescerea, ce a avut până acì.

Pentru prima oară, când se dictează unui elev „închiderea în scoală“, ea are o influinţă deprimătoare. Plânsete şi rugări sûnt urmările ei. Toţi elevii se departă către casă numai cel pedepsit remâne singur! Ce vor ḑice conscolarii, ce vor ḑice părinţii, dacă el merge târḑiu a casă? Cameraḑii lui vor vorbì, tot despre el! În giurul seu pruncul nu vede alta decât bancele, şi părefii muţi! În fine cuvêntul „închis“ ce conţine în sine atâta prosaism, deşteaptă în memoria elevului numai lucruri neplăcute. Întreg spiritul lui este agitat. Câţi prunci nu ḑic „mai bine se me baţi“.

Influinţa pedepsei decresce, dacă se închid mai mulţi elevi deodată, sau dacă elevii sûnt sub supraveghierea învĕţătoriului. Cresce însĕ influinţa pedepsei, când elevul se închide în o altă odaiă străină, s'au când nu e supraveghiat, şi singur.

(Va urma.)

---

[1]) Veḑi Pedag. *Bibliothek* pag. 349. [2]) Veḑi *Volksschullehrer* pag. 94. [3]) Veḑi *Lehrb.* d. *Erziehung* pag. 110.
[4]) Veḑi *Praxis* d. *Volksschule* pag. 39.

Loterie.

Mercuri în 30 August 1882.

Brünn: **84 15 29 71 28**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 29 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118.75	118.⅝
Renta de aur ung. de 4%	87.85	87.90
Renta ung. de hârtie	86.50	86.90
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.10	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.25	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.80	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.—	98.—
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.50	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		97.50
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.25 96.50	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorţi unguresci cu premii	117.50	117.50
Sorţi de regularea Tisei	110.70	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.85	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77.30	77.—
Renta de aur austriacă	95.—	95.—
Sorţi de stat dela 1860	130.50	130.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	822.—	822.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	301.50	299.—
Acţiuni de credit austr.	317.70	311.20
London (pe poliţa de trei luni)	118.65	118.65
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.62	5.62
Napoleon	9.43	9.43
100 marce nemţesci	57.90	57.9

Nr. 222. [182] 1—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Măritului consistoriu archidiecesan din 13 Iuliu a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala română gr. or. din Moeciul superior, protopresbiteratul Branului, cu termin până la 12 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sûnt salariu de 100 fl. v. a. pe an.

Concurenţii au a 'şi asterne subscrisului petiţiunile lor, proveḑute cu documentele recerute prin statutul organic şi prin regulamentul congresual din anul 1878.

Braşov, 13 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial concernente:

Iosif Barac m. p.,
ca adstr. ppresb. al Branului.

Nr. 150. [181] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei staţiuni învĕţătoresci la scoala noastră poporală din Drăguş protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se deschide prin acesta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu această staţiune de învĕţătoriu sûnt:

1 Salariu anual de 200 fl. ce se vor plătì în rate lunare din cassa comunală.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei constătător din 2 încăperi şi cuchnă.

3. Lemne de încălḑit câte vor fi necesare.

4. Loc de legume în grădina scoalei.

Se cere dela concurenţi, ca sĕ'şi instrueze petiţiunile lor cu atestatele necesarii în înţelesul Statutului organic şi al Regulamentului provisoriu congresual din 1878.

Asemenea vor avè concurenţii a produce atestat despre cunoscinţa limbei maghiare, ca se o poată propune copiilor în scoală.

Comitetul parochial în conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. protopresbiteral.

Nr.13 [183] 1—3

CONCURS.

La scoala normală capitală gr. or. din Săliste a devenit de nou vacant un post de învĕţătoriu, pentru care se escrie concurs, prelângă un salariu anual de 350 fl. v. a solvind în rate lunare anticipative din fondul scoalei,

Doritorii de a ocupă acest post au sĕ'şi adreseze suplicele lor de concurs, înstruite conform „statutului organic“ şi dispusiţiunilor sinodali pentru scoalele capitali la oficiul protopresbiteral al tractului Săliştei în Sibiiu până la 12 Septemvre a. c. st. v.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral al Săliştei.

Săliste 27 August 1882.

Comitetul parochial.

Oprea Borcia m. p.
paroch.

Nr. 236. [164] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala populară română gr. or. din Miluan până la 25 August a. c. se deschide concurs pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani după repartiţiune 100 fl.

2. În bucate 30 vici cucuruz sfârmit cu vica cea mare.

3. În lumini 4 punţi pentru învĕţătoriu.

4. În lemne patru orgii, din cari este de a se încălḑi şi scoala.

5. Hârtie pentru cataloage şi liste 4 conţi.

6. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela doritori de a ocupa acest post, se cere de a fi pedagogi absoluţi proveḑuţi cu atestat de cualificaţiune şi au de aşi substerne petiţiunile subscrisului oficiu protopresbi-

teral în Fűzes-Sânpetru instruite conform Stat. org. şi al Regulamentului de învĕţământ din anul 1878.

Miluan 25 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local gr. or. în conţelegere cu

Petru Roşca m. p.,
protopresb.

Nr. 289 [167] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu dela scoala română gr. or. din comuna Stupini protopresbiteratul I al Braşovului, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu terminul până la 5 Septemvre a. c. st. v.

Se observă că cu postul de învĕţătoriu este împreunat şi oficiul cantoral la biserica comunei sus numite.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt: 200 fl. v. a. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela petenţi se cere a produce documente că au absolvat cel puţin 4 classe gimnasiale, sau 3 classe reale, cursul pedagogico-teologic şi că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc.

Suplicele înstruite cu documentele recerute au a se asterne până la terminul indicat prea onoratului oficiu protopresbiteral I al Braşovului.

Stupinî, 8/20 August 1882.

În conţelegere cu domnul protopresbiter concernent.

Comitetul parochial

Ioan Macsimilian m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 210. [168] 3—3

CONCURS.

Pe basa ordinaţiunei Prea Venerabilului Consistoriu archidiecesan gr. or. din Sibiiu din 13 Iulie a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru întregirea postului de învĕţătoriu pentru clasa a II şi totdeodată şi cântăreţ la biserica din Codlea protopresbiteratul Branului, cu termin până la 19 Septemvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul învĕţătoresc de 300 fl. v. a., solvind în rate trilunare din cassa alodială.

2. Dreptul de păşunit, pentru 4 vite trăgători în prestură computat cu 40 fl.

3. Salariul de cântăreţ computându-se toate venitele dau o sumă de circa 100 fl.

Salariul de cântăreţ, cât timp va fi singur 'l va trage întreg, îndată ce însĕ învĕţătoriul din clasa I va fi apt în cântările şi tipicul bisericesc, atunci se va împărţî între amêndoi.

Dela recurenţi se pretinde se aibă cel puţin 6 clase gimn. cursul teologic s'au pedagogic, atestat de cualificaţiune din limba maghiară, şi desteritate deplină în cântările şi tipicul bisericesc, spre a putè introduce şi chor de musică vocală.

Petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului din an. 1878 sûnt a se adresa Prea On. Domn protopresbiter Iosif Barac administratorul tractului Branului, in Braşov.

Codlea 8 August st. v. 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial gr. or.

Iosif Comanescu m. p.,
paroch şi preşedinte

Nr. 64 [174] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Sighişoarei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕtoresci:

1. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de foc.

2. Ferihaz, pentru învĕţătoriu ordinariu salariu anual de 120 fl. v. a cuartir şi lemnele trebuincioase, — pentru învăţĕtoriul adjunct 50 fl. v. a.

3. Ţelina, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesarie de foc, naturale în preţ de 30 fl. grădina scoalei cu venit de 10 fl. v. a.

4. Seleuşul mare, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

5. Bundorf cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare de foc.

Învĕţătorii sûnt obligaţi a prelege în scoala de toate ḑilele şi în scoala de repetiţiune oarele prescrise de §§. 16 şi 17 din regulamentul congresual din anul 1878, şi a conduce cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Petenţii vor asterne rugările lor provĕḑute cu documentele recerute prin „Statut. Organic“ şi Regulamentul congresual din 1878 până la 4 Septemvre a. c. la subsemnatul Oficiu protopresbiteral.

Sighişoara, 10 August 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Demetriu Moldovan m. p.,
administrator ppresbiteral.

Nr. 85. [173] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Totoiu se escrie concurs cu termin până în 5 Septemvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a. plătiţi în rate lunare din fondul scolastic.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei.

3. Folosirea grădinei scolare.

4. Lemne suficiente din pădurea comunală.

Concurenţii au se fie de religiunea gr. or. cu cel puţin 4 clase gimnasiale şi atestat de cualificaţiune şi se cunoască şi limba maghiară.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au a'şi asterne recursele sale până la terminul sus indigitat, — nstruate conform Stat. org. şi Regulamentului congresual din 1878 la subscrisul. —

Alba Iulia 8 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Alesandru Tordăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 195. 1892. [162] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Ponorel cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc şi grădina scoalei de 400 orgii. Dela concurente se recere pe lângă alte cualităţi prescrise, a fi vĕrsat în cântările şi tipicul bisericesc, spre a căror probare va avè de a se presenta la sfânta biserică respectivă.

2. Sĕcătura cu salariu anual de 100 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare.

3. Certege cu salariu anual de 80 fl. v. a. din cassa comunei, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele de foc necesare.

4. Poiana-Sohodolului cu un salariu anual de 70 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei şi lemnele necesare de foc.

Concurenţii au de a subşterne suplicile concursuale la aceste posturi învĕţătoresci, instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ până la finea lui August a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Abrud.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopresb. adm.

Nr. 271. [166] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala capitală gr. or. din Reşinari, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Salariu anual de 350 fl v. a. plătit în rate lunare anticipative;

2. Relut pentru cuartir şi lemne 60 fl. v. a. plătibil de asemenea în rate lunare.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne în terminul prefipt petiţiunile lor instruite după prescriptele legilor vigente, comitetului parochial.

Cari vor dovedì că au clase mai multe şi pracsă mai mare se vor preferì,

Învĕţătoriul devenit ales va fi datoriu a ţinea în tot timpul dumineca şi serbătoarea o strană în biserică, şi spre a-'şi arăta desteritatea sa în cântări va avè a se presenta inainte de alegere în vre o duminecă sau serbătoare în vreuna din bisericile din Reşinari.

Reşinari 12 Iulie 1882.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 1057 civ. 1882. [169] 2—3

Publicaţiune.

Spre a se putè începe lucrările de *comasare* în comuna **Şomcuta** (Somkutpataka) şi spre regularea dreptului de cârcimărit se pune ḑi de pertractare **pe 28 Septemvre, 1882 şi eventual şi cele următoare la faţa locului,** la care sûnt invitaţi părţile interesate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Un esemplar din cererea pentru regularea cârcimăritului e depus la tribunalul reg. din Dej, al doilea la antistia comunală din Şocuta.

Dej, 17 August, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 4028—1882 civ. [178] 3—3

Publicaţiune!

Advocatul Dezsö Lajos sub Nr. 9743 1877 a dat în numele vĕduvei contese după Teleki Miksa şi a lui Gerando Atila, ca tutor natural şi legal al orfanului, conte Teleki László cerere pentru regularea dreptului **de cârcimărit în comuna Puszta-Hidegkut,** contra micilor proprietari de acolo. Se pune ḑi de pertractare **pe 7 Septemvre 1882, diminaţa la 10 oare la faţa locului.** Interesaţii sûnt invitaţi a se presenta sub pedeapsa urmărilor de drept. Orginalul cererei se poate vedea la tribunalul regiu subscris.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 29 Iulie, 1882.

Gidófalvi Károly. **Kem. Jozef,**
pres.

Nr. 810 1882 civ. [170]

Publicaţiune.

Spre a se putè lua mĕsurile d... la segregarea pădurilor şi păşunei ... şi la *csmasarea* din **Curtuiuşu** ... (Nagy-Körtvélyes) se pune ḑi de p... pe **22 Septemvre, 1882 la faţ... cului.** Sûnt invitaţi a se presenta cei ... teresaţi, căci nepresenţa lor nu va împedec... tucrările.

Dej, 16 Angust, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 1973, — 1882. [184] 1—3

Esarêndare licitativă.

În 10 Septemvre a. c. la 9 oare a. m. se va esarênda prin licitaţiune publică în **cancelaria comunei Cristian** pe timpul din **1 Ianuarie 1883** până în finea lui **Decemvre 1885** păşunitul pe următorii munţi ai comunei Cristian şi anume:

1. Păşunitul muntelui Beşinoiu cu preţul esclamării **450 fl.**

2. Păşunitul muntelui Cioara cu Crăciuneasa cu preţul esclamării **225 fl.**

3. Păşunitul muntelui Giuşoara mică cu Unceşti cu preţul esclamării **160 fl.**

4. Păşunitul muntelui Fuscelu cu preţul esclamării **90 fl.**

5. Dreptul măcelăritului tot pre acest timp cu arênda anuală de **200 fl.**

Fie-care licitant este îndatorat a depune înainte de începutul licitaţiunei 10% din preţul esclamării ca vadiu.

Se admit şi oferte înscris legalmente instruate şi provedute cu clausula, **că oferentelui îi sûnt cunoscute condiţiunile speciali,** care se vor preda comisiunei înainte de începutul actului de licitaţiune.

Condiţiunile speciali se pot vedè în oarele oficiali în cancelaria comunei Cristian.

Sibiiu în 28 August 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ... aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lângă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 8—12
Deposit de maşine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn ma cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

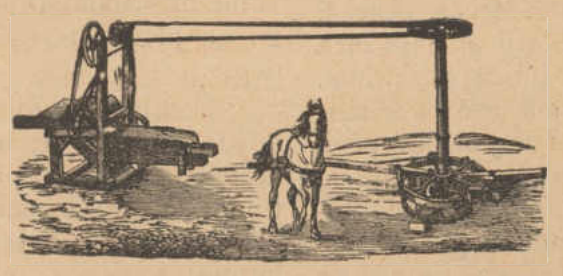

Avis pentru posesorii de pământ şi agricultori!

Maşine de îmblătit cu vapor, maşine de **îmblătit de mână** şi **de cai, ciure (Tricure) de sortat şi vênturat, maşine de ales, pluguri schimbătoare de Hohenheim (construcţiunea cea mai nouă) precum şi tot feliul de alte maşini şi alte părţi întregitoare** recomandă pe lângă alte preţuri de concurinţă **Ferăria lui**

Andreiu Török,
în Piaţa-mare, în Sibiiu.

Esposiţiune permanentă de acestea se află în casa proprie, **Poarta Cisnădiei** (Piaţa casarmei) vis-a-vis de casa vămei.

Fabrica se află în casa lui **Pavel Giebner pe Soldiş Nr. 38—40,** unde se fac toate reparaturile şi lucrările de construcţiune cât se poate de eftin. [99] 20

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97. Sibiiu, Sâmbătă 21 August (2 Septemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **strălnătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Unde se ajungem.

Este de tot ciudată situaţiunea popoarelor din Ungaria.

Când s'a despărţit monarchia în doue pentru ca complexele se „revină la originea lor istorică“, ţiarele maghiare cu gura plină asigurau, că naţionalităţile n'au sĕ se teamă de nimica. Naţionalităţile se vor convinge că aspiraţiunile lor vor fi nu numai respectate, dar cu prisos ameliorate, aşa încât se vor afla (naţionalităţile) mai bine decât până la era cea nouă a constituţionalismului in dualism.

„P. Hirnök“ pela începutul anului 1866 ţicea, cu privire la cestiunea transilvană, care privia mai de [illegible]oape pe Români şi pe Sasi: „Ma[illegible]tea Sa nu va admite altă formă [illegible]e a Transilvaniei cu Ungaria, [illegible]aceea, care pelângă comunitatea [illegible]islaţiunei şi administraţiunei supe[illegible]oare, asigură interesele naţionalităţilor şi autonomia ţĕrei“ „Pesti Napló“ ceva mai nainte, în 1865, ţicea cu privire specială la Români:

„În dieta din Sibiiu, carea s'a adus în fiinţă pe lângă [illegible] volnică a aşedămintelor noastre constituţionale şi legale, elementul maghiar transilvan nu putea participa fără de a călca în picioare datoriile sale patriotice. Dar pentru aceea toate legile dietei octroiate, aduse în favorul recunoascerei şi garantărei drepturilor naţiunei române nu numai le aprobăm şi primim, ci pe lângă aceasta mai regretăm, că guvernul împetrit prin nisuinţele sale în centralisaţiune, luase o atitudine cu totul contrare noue şi intereselor noastre, ne a privat de ocasiunea frumoasă de a fi putut încredinţa pe poporul român, consoţul nostru, de iubirea noastră frăţească ce avem cătră dînsul.

„După noi legile acele, cari asigură naţionalitatea şi drepturile naţionale a le Românilor, prin dieta convocată după legi şi forme constituţionale, aşa dară nu prin dieta octroiată, nu numai că sûnt neamenințate din partene, ci încă credem, că fapta cea dintâiu a dietei ce se va convoca va fi manifesta şi solemnela recunoascere a acelor drepturi; şi aşa putem presupune, făr' de a ne teme că vom fi daţi de minciună, că Românii, drepturile şi favorurile câştigate pe cale escepţională în 1863 prin simpla delăturare a naţiunei consoaţe din mânile persecutorilor elementului maghiar, şi cari pe lângă acestea se părea a purta aerul unei gratificaţiuni, acum — când ne aflăm în preseara adevăratei lor instalări, prin legislaţiunea completă a imperiului S. Stefan, în cartea milenară a constituţiunei avitice — vor fi bucuroşi a privì de ocasiune binevenită prevenirea, care nisuindu-se a îndrepta greşelile lipsei de generositate din trecut, se mai grăbesce cu iubire frăţească a fi dreaptă cu aceia, cu cari dela acuirarea acestei patrii înrĕu, şi pre cari acum i proclamă naţiune consoaţă“.

De aceste şi alte de feliul acesta se scrieau pe timpul când se plămădea dualismul. Scopul se vede a fi fost îndulcirea nouei stări de lucruri pentru Români şi pentru toţi nemaghiarii.

Dela înfiinţarea dualismului înse lucrurile sau schimbat cu totul. Treptat, din an în an, după cum se consolida sistema cea nouă politică, se dau uitărei şi promisiunile. De „legile dietei octroiate“ nu a mai fost vorba, şi nici că puteă fi, de oarece vedem că nici legile „neoctroiate“, legile votate după toate formele constituţionale, întrucât sûnt favorabile naţionalităţilor se ignorează, se paralisează prin ordinaţiuni ministeriale şi în fine prin legi ulterioare.

„Drepturile şi favorurile câştigate pre cale escepţională în 1863“ departe de a se „introduce în cartea milenară a constituţiunei avitice“, spre a „îndrepta greşelile lipsei de generositate“. Simpla provocare la legile aduse de „completa legislaţiune a imperiului S. Stefan“ este timbrată de tendenţe contrare intregităţii statului.

Cine nu 'şi aduce aminte ce alarmă a provocat în cercurile unguresci, în 1879, deputaţiunea română, care a protestat înaintea tronului contra proiectului de lege, prin care era sĕ se introducă limba maghiară în scoalele poporale? Şi paşii acestia nu erau de loc în contra, ci conform articolului de lege XXXVIII din 1868, votat în legislaţiunea dualistică.

Proiectul de lege privitoriu la scoalele medie încă nu a devenit lege, dară are sĕ devină lege. Antecendenţele sûnt de astfeliu de natură, încât nu ne mai îndoim cum are sĕ ese lucrurile cu acest proiect cu tendenţă maghiarisătoare.

Dar până când încă nu se poate ţice despre proiectul acesta că a de[illegible] vedem că maghiarisarea îşi [illegible] gularale asupra bisericilor. După logica politicei [illegible] firesc. Pentrucă acele mai pot scutì încâtva naţionalităţile. Şi compa[illegible] maghiari, vĕţênduse aşeţaţi de împregiurări în domeniul puterei, sûnt tot aşa de înţelepţi, ca şi lupul când făcea imputări mielului de din josul rîului, că i turbură apa.

Ţiare oficioase ca „Hon“, în ton îngâmfat, spun *urbi et orbi*, că sûnt oameni cari umblă sĕ se folosească de religiune în contra ideei de stat. Legile unguresci au asigurat autonomia bisericilor şi autonomia asigurată de legile unguresci este îndreptată în contra ideei de stat. Lui „Hon“ însĕ i trebue o premisă, fie cât de falsă. Din premisa sa „Hon“ deduce că trebue luate mĕsuri pentru vindecarea rĕului (?).

Cari sûnt mesurile dorite de şovinismul maghiar se vede din împregiurarea cu cât entusiasm s'au aplaudat „canoanele“ mai din urmă ale protestanţilor din Ungaria superioară, cari ameninţă cu escomunicaţiune, cu anatema politică pe acei cari nu vor subordina ori ce simţemênt maghiarismului.

Privesce pe Slovaci şi pe Nemţi în linia primă ceea ce s'au întêmplat în Ungaria superioară. Este însĕ începutul acelei procederi, care *ad majorem maghiarisărei gloriam* tinde a pune mâna până şi pe altariu.

Mâne poimâne va ajunge rêndul şi pe biserica noastră se facă astfel de „canoane“ şi se „anatemiseze“ politicesce.

Ei bine, Sasii au „provocat“ Schulvereinul în urma atâtor manifestări asupritoare. Slovacii s'au deşteptat şi prin un manifest bărbătesc spun compatrioţilor maghiari, că sûnt panslavişti, dar panslavişti leali. Mai au se urmeze Românii, Rutenii şi Sêrbii se demunstre că pot fi cetăţeni leali, fără de a vedea crima în păstrarea naţionalităţii lor. „H. Ztg.“ într'un articul laudă resistenţa Maghiarilor şi Cehilor chiar şi contra reprimandelor [illegible]tesci. Foia e oficioasă, putem [illegible]tătură dela dênsa? Nu vom lua. [illegible] din prafităţile însĕ au învĕţat destul numai Măga, care ţice, că în Ungaria fi ca Maghiarii se [illegible] oameni. Bine ar vor ajunge naţionalităţile la sfêrşitul alfabetului suferinţelor lor.

Declaraţiunea partidei naţionale slovachice.

Redactorul prim şi editorul jurnalului „Narodnie Noviny“ din Turocz-Szent-Márton ne roagă, scrie „Hon“, se luăm la cunoscinţă următoarea declaraţiune a ţiarului naţional slovac amintit

FOIŢA.

Poveştile Peleşului de Carmen Sylva.

„Furnica“, care vine mai sus decât „Vĕrful-cu-dor“, este o creaţiune delicioasă, plină de imagini gingaşe a cărei temă este aşa de adevĕrată. Viorica, o fată de o frumseţă şi hărnicie rară, cu toate stăruinţele repetite ale mamei sale, nu voesce cu nici un preţ a se mărita. „Bărbaţii ne dau însĕ mai mult de lucru, ţicea ea, tot noi trebue sĕ toarcem pentru dênşii, sĕ ţesem pentru dênşii, sĕ coasem pentru dênşii şi numai putem dovedì cu munca câmpului.“ Dar în fine bĕtrâna murì şi Viorica rĕmase singură singurică în căscioara ei. Într'una din ţile un cârd de furnici vin de o învaţă sĕ le fie regină şi fata primesce cu bucurie. Atunci ele îi clădesc un palat pentru locuinţa ei. „Scândurile sălilor erau de foi de mac „ca picioarele reginei sĕ nu umble, decât pe păturі de purpură. Uşile erau „de foi de roze, legate între dênsele „cu fire de păianjini, şi astfel se în„chideau şi se deschideau fără vuet. Pe „jos era aşternut un covor gros şi „moale tot de florea reginei, de se cu„funda în el piciorul gingaş al Vioricăi. „Nici că-i trebuiau aci nici încălţăminte. „Ele ar fi fost prea aspre şi ar fi stricat „covorul de flori. Părepii camerii erau „ţesuţi cu mare măestrie cu garoafe cu „lăcrimioare şi cu ochiul paserii, şi flo„rile continu se reinoiau. Fiind totdea„una proaspete, mirosul lor în adevĕr „te îmbăta. Tavanul camerii era făcut „de foi de crin; întinse ca un cort. Har„nicile furnici munciseră câte-va sĕptĕ„mâni la patul Vioricei. El era de tot „ce esistă mai gingaş in lume, de bruma „florilor, şi pe dênsul era întinsă una „din ţeseturile Vioricei.“

„În acest palat Lilliputan Viorica „avea obiceiul de a înspecta, seara, ina„inte de a se culca, ouele furnicilor, de „sûnt destul de moi, şi de a aera per„delele de flori una după alta, purtând „pe vêrful degetelor un licurici şi ui„tându-se cu duioşie la tinerii viermişor.

Nu cunosc nimic care sĕ aibă analogie cu acest microcosm graţios, decât Regina Mab, care „nu este mai mare „decât o piatră de agat din inelul de„getului unui alderman, trasă de o ceată „de atomi, trecênd pe nasurile oameni„lor când ei dorm. Spiţele roatelor sale sûnt făcute din picioare de păianjini, acoperişul din aripi de locuste, şleaurile din pânză celor mai mici păianjini, „colanele din razele umede ale lunei, „coada biciului dintr'un os de greiere, „biciul din peişoare. Vizitiul ei un ţîn„ţar cu haină cenuşie, carul ei o alună „goală, făcut de o veveriţă, — tîmpla„rul ei, — şi de un vierme bătrân, „cari din vremi de nu se ţine minte „sûnt căruţaşii ţinelor.“ *)

Dar, cu toată îngrigirea şi onorile ce'i dau furnicile, Viorica, această Daphne română, care voesce sĕ se bucure de o feciorie perpetuă, nu poate sĕ'şi ţie făgăduiala pe temeiul căreia furnicile o aleseseră de regină a lor. Sêrmană copilă, frumseţa ei o împedecă de a remânea ceea ce doreşce **). Un fecior de împĕrat o vede, şi din acel minut ea nu mai găsesce în mijlocul supuselor sale plăcerile ce altă dată o desfătau aşa de tare. Ea iubesce. Şi această reacţiune târţie a naturei este aşa de puternică în cât, cu toate jurămintele ce făcuse furnicilor că nu se va mărita nici odată, ea voesce acum sĕ iasă în aerul curat. Dar furnicile „de teamă că vaetele ei sĕ nu pătrundă în afară, se hotărîră a i ridica clădirea tot mai sus şi mai sus, atât de sus şi mai sus decât Vêrful-cu-dor, şi numiră acest munte „Furnica“.

„Acela-şi sentiment formează fondul povestei „Cetatea Babei“; însĕ aci într'un mod cu totul naiv. Alba, aşa se numea fata Babii Coaja, „căci era albă ca zăpada, care acopere vêrfurile munţilor mai tot anul“, este ţinută departe de lume. Ca se nu aibă un dor de societatea oamenilor, Baba îi spuse, că toţi oamenii sûnt rĕi şi monstruoşi la vedere. Dar odată copila vede un tinĕr, şi în naivitatea ei adresează mă-sii următoarele cuvinte:

— „Mai deună-ţi, se suia la deal, „pe muntele nostru, un animal minu-

*) *Shakespeare, Romeo and Juliet*, Act. I. sc. IV.

**) *Orvidiu, Metam.* I, 488.
Sed te decor iste quod optas
Esse vetat, votoque tuo tua forma repugnat.

şi a partidei naţionale slovace cu privire la spiritul panslavistic.

„Escelenţa Sa dnul ministru de culte făcu nu de mult în o ordinaţiune a sa amintire despre jurnalul nostru, că stăm în serviţiul agitaţiei panslaviste, şi astfel avênd noi de făcut cu intreprinderi anti-patriotice nerecomandă atenţiei dnului ministru de interne. Aceasta ne silesce se facem următoarea declaraţiune: Vedem că tot băiatul de scoală, dacă vorbesce s'au scrie în limba slovacă, se consideră de panslavist; vedem că ori ce reuniune, dacă şi face de problemă cultivarea limbei slovace, se invinuesce cu nisuinţe anti-patriotice; vedem, că tot ce este slovac, se stigmatisează de panslavist. Nu ne mirăm aşa dară, dacă şi nouĕ, ca conducĕtori ai presei naţionale slovace, ni se impută panslavismul. Dacă sub panslavism se înţelege sincera şi nestrămutata alipire de limbă şi naţionalitatea slovacă, dacă sub panslavism se înţelege lupta pentru aceste doue şi respingerea atacurilor îndreptate asupra lor; şi în fine dacă activitatea pentru ridicarea intereselor materiale şi morale ale poporului slovac se consideră de panslavism; noi mărturisim acest panslavism pe faţă. Dacă se consideră de panslavism împregiurarea, că limba slovacă stă în legătură de rasă cu celelalte limbi şi rase slave, măturisim pe faţă şi acest panslavism. Dacă panslavisme şi aceea, că poporul slovac are însuşiri spirituale proprii, cari sûnt a se desvolta separat de naţionalităţi, mărturisim şi acest panslavism. Dacă nĕsuinţa de a se susţinè şi desvolta poporul slovac în limba sa ca popor slovac şi cetăţean de o potrivă îndreptăţit cu ceialalţi cetăţeni ai patriei, se consideră de panslavism, subscriem şi panslavismul acesta. Şi în fine dacă credinţa noastră, că poporul slovac — deşi sufere, tot slovac remâne, nu pere în mânia tuturor nĕsuinţelor contrarilor şi se avêntă preste toate încercările de desnaţionalisare ajungênd un viitoriu mai favorabil, dacă ea se consideră de panslavism mărturi[illegible] panslavismul acesta.

„Se consideră de pĕcat[illegible] credenţa noastră dela naţiune[illegible] slavă. Sûntem convinşi, că [illegible] easta se consideră de pĕcat, ea nu ne poate privì pre noi, ci pre acela care nea făcut slavi. Sûntem convinşi şi despre aceea, că nu slovacii sûnt de vină, dacă ei sûnt în actuala Ungarie de când lumea ca vechi locuitori. Istoria e de vină, care i-a adus oare când-va aici, şi de atunci i susţine şi de bună seamă nu pentrucă nu ar avea şi pentru ei vre o problemă. Sûntem convinşi că esistenţa naţionalităţei slovace ca slovacă nu e spre paguba Ungariei poliglote, ci tocmai din contră, numai cât discordiile de până acuma trebuesc aduse în armonie. Ne mai întăresce credinţa că noi avem drept la toate acestea nu numai pentrucă purtăm toate sarcinele şi sacrificiele în stat, aceea ce ne îndreptăţesce la pretensii faţă cu el, ci şi pentru aceea că ele ne sûnt garantate în legi positive şi mai ales în articulul de lege 44 din 1868.

„Nu respingem dela noi panslavismul arĕtat mai sus, şi mărturisim că vom sta neclătiţi şi credincioşi în serviţiul acestui panslavism.

„Frica consciinţei de urmările illegalităţilor comise cu voia vede ciuha şi unde nu esistă. Spre liniscirea acestei neliniscite consciinţe declarăm pe faţă şi serbătoresce că panslavismul nostru nu trădează nici pe domnitori, nici patria, căci el nu trece preste graniţele patriei. E adevĕr recunoscut că poporul slovac cu nestrămutată credinţă s'a alipit de casa domnitoare, şi este pretutindenea cunoscută alipirea poporului slovac de pământul, care-l nutresce, de patria, al cărei cetăţean este. Dovadă purtarea noastră, căci ca fideli fii ai patriei am interpretat simţemintele popurului slovac şi l'am condus. Noi în ce privesce simţemintele, ţinuta şi activitatea noastră în cele de mai sus sûntem curaţi înaintea consciinţei noastre, înaintea lui Dumneḑeu, şi credem că şi înaintea legilor statului. De multe ori secoli întregi sûnt conduşi de principii false, şi urmarea e că o partidă sufere, pe când ceealaltă manipulează după drag placul ei; însĕ astfeliu de apariţiuni ale secolilor n'au vieaţă lungă. Noi ne încredinţăm bunului geniu al patriei noastre, el ne a ferit patria în un secul, şi încă în timpuri mai grele şi mai critice. Speranţele noastre le basăm pe seclul viitoriu, vor înceta şi nesuinţele apucate pe căi greşite, şi se va deschide şi în patria noastră periodul unei nouĕ vieţi, în [illegible] va pune bazele [illegible] naţionalităţi."

(Subscrierile.)

Până aici, continuă „Hon," dechiaraţiunea. De oarzănă e destul de oarzănă, numai sinceră nu este. Ce basaconie mai e şi aceea, că şi băiatul de scoală dacă scie cetì şi scrie în limba slovacă, se ţine de panslavist. Ea şi altele asemenea ei se ţin de escentrităţile (tulzás) ultraistilor slovaci, pre cari avea se le folosească de arme. Este oare om cu minte, care se creadă în afirmaţiile din Turocz Szent-Marton?

Pentru folosirea şi cultivarea limbei sale n'a fost nimenea persecutat în Ungaria, şi nici că va fi, n'a fost şi nu va fi stigmatisat. Aceasta ar fi absurd şi imposibilitate.

Este însĕ de tot altceva, dacă ultraiştii naţionali slovaci inflenţează asupra junimei şi a reuniunilor în aşa mĕsură, că ei pe lângă iubirea limbei şi a naţionalităţii slovace, urĕsc tot ce este maghiar.

Panslavistii nu cresc slovaci buni, — contra căror n'am avè nici o obiecţie, ci voesc se producă patrioţi rĕi. Aici zace pericolul nĕsuinţelor lor că ei lăţesc printre slovaci esclusiv numai spiritul slovac şi slav; pentru aceea nu trebuiesc perduţi din vedere. Apoi pe de altă parte seamănă ură în contra a tot ce nu este slovac ori slav. Se predică în continu principii fanatice, despre înrudirea cu marea lume slavă, despre legăturile de rasă şi dacă nu vom resista provenienţelor acestei direcţii, lucrurile vor ajunge acolo că slovacii, 'şi vor căuta alt undeva şi nu în această patrie punctul de gravitaţie al nĕsuinţelor lor, şi astfel cuvintele domnilor din Turócz-Szent-Márton, că nĕsuinţele lor nu trec graniţele patriei, rĕmân litere moarte.

Recunoascem virtuţile poporului slovac, puterea lui şi-l şi stimăm şi iubim pentru acestea, însĕ în contra unor conducĕtori ai lor, cari otrăvesc sufletul, vom lupta cu toate mijloacele posibile şi legale.

Şi apoi slovenii doresc un viitoriu, în care se va pune basa stimei şi iubirei dintre năţionalităţi.

Cei dela „Narodnie Noviny" nu fac altceva, decât predică şi lăţesc fără pregetare ura de rasă. (Cum stăm cu maghiarisarea?!) Aceasta este principala causă petru care condamnăm activitatea lor, căci ei voesc se pună faţă în faţă pe poporul slovac cu maghiarul în loc de al învĕţa ca el (slovacul) pe lângă iubirea limbei şi a naţionalităţii sale se nuse instreinezĕ de limba şi naţiunea maghiară, ci se se contopească cu el frăţesce (Sic!) sĕ scie şi sĕ fie pătruns despre aceea, că noi am trăit ce se numesce *patrie comună maghiară*, bine, rĕu, cum a adus soartea cu sine, şi maghiarul nici odată nu s'a nĕsuit se lipsească pe popoarĕle de altă limbă de naţionalitatea lor, cu toate că au fost timpuri, când o putea face foarte uşor, întocmai ca şi francesii şi englezii şi cari au absorbit alte rase. A cugeta însĕ la acestea astăḑi în secolul puternicului simţĕmênt naţional, ar fi utopie. Panslavistii însĕ nu vorbesc astfeliu. Ei sûnt cei vechi şi noi în protiva lor!

Revista politică.

Sibiiu, în 20 August.

Am ajuns că afacerile bisericesci în înteresul maghiarisărei se fie object de preocupaţiune politică şi în sferele comitatense. O curendă a comitatului Satmarelui pentru ca şi celelalte comitate se sprigineascâ înfiinţarea unei cpiscopii gr. cat. cu limba maghiară, comitatul Solului spriginindu-o motivează cu aceea că şi membrii bisericesci de altă limbă sĕ înveţe limba maghiară şi în chipul acesta sĕ facă serviţii înteresele lor naţionale (maghiare).

În comitatul Turoţului comitele suprem Justh a purtat un toast pentru naţiunea slovacă. Aceasta a supĕrat pe „P. Ll." foarte mult. „P. Ll." vede într'acesta o atitudine ostilă patriei (ca şi cênd Slovacii n'ar fi cetăţenii ai Ungariei.)

Afacerea dintre Grecia şi Turcia, se telegrafează, că se va complana. „P. Ll. atribue conflictul greco-turc lui Gladstone.

Evenimentele din Egipt.

Un egiptean indigen scrie cătră „Polit. Corresp." asupra unei eventuale inundări a Egiptului inferior pentru scopuri defensive:

„La întrebarea, dacă Arabi-paşa s'ar putea apĕra contra Englezilor cu succes printr'o inundaţie, trebue se respundem a firmativ. Aici nu avem trebuinţă de esemplul Holandei, căci comparaţia ar fi prea depărtată; dar chiar englezii au fost recurs la acest mijloc grozav când după plecarea lui Bonaparte [illegible] a lui Kleber, au voit sĕ isoleze oşti[illegible] franceză în Alexandria. Ei însĕ [illegible] făcut inundarea prin Nil, ci pr[illegible] ceea ce e posibil, căci o par[illegible] Deltei stă sub nivelul mărei. Da[illegible] Arabi se poate servì mai bine de Nil. Dela 25 Iunie Nilul tot cresce; la 15 Octomvre va ajunge înălţimea maximală. Apa Nilului condusă prin canaluri suterane, poate fi oprită prin stăvilare sau lăsată sĕ curgă. Acestea sûnt aşa ziselе canaluri ale Nilului. Ele se întrebuinţează numai când e apa mare; dela Mehemed-Ali însĕ mai sûnt canalurile Sefi, cari servesc în timp de secetă. În Egiptul înferior sûnt 8 canaluri Sefi. Douĕ din ele canalul Mahmudieh şi canalul Khatatbe, lung de 123 chilometre şi cu multe ramificaţii, se întind până în districtul Behera, aproape de Alexandria. Ambele se alimentează din braţul Rosette. Khatatbe poate avea adâncime de 8 metri şi prin stavilare e ţinut la un nivel determinat. Deci deschiḑênd sau astupând stăvilarele, Delta Nilului poate fi inundată cu totul, încât Englezii să nu poată înainta nici pe calea spre Damanhur nici între braţul Rosette şi Damiette. Totuşi Arabi paşa nu va fi aşa fără cunoscinţă şi se recurgă la acest mijloc extrem. Deasa populaţie din Delta ar fi prima victimă a inundaţiei; recolta ar perì; pământul n'ar mai fi bun de cultivat pentru mult timp şi respingerea apelor ar costa mult în bani şi timp. Şi apoi Arabi paşa n'ar fi în stare sĕ ţie inundaţia numai în punctele strategice dorite; terenul ce scade spre nord ar atrage apele spre nord ar atrage apele spre bălţile Mariut, Abukir şi Burlos ear' terenul relativ mai sus, ar rĕmânea fără apă. Inundarea Deltei ar fi de sigur un rĕu mare pentru Englezi, dar n'ar fi un obstacol absolut al înaintărilor şi deci o armă cu douĕ tăişuri, care ar isbì mai rĕu Egiptul, decât armata de invazie, care negreşit va face atacul principal, plecând dela canalul de Suez, ear' actul dela ţĕrmul nordic va fi o mişcare sucursală şi în a doua linie.

„nat de frumos, şi acel ce şedea pe„dênsul era cu mult mai frumos de „cât toţi piticii".

„Şi idila se termină iară-şi printr'o tragedie, ca şi in Furnica

„În fond, în Furnica ca şi în Cetaea Babei, domnesce acela-şi sentiment al amorului, care, mai curênd sau mai târḑiu, şi în contra tuturor piedecilor ce îi pun în cale împregiurările, trebue sĕ'şi ia locul sĕu în inima omenească. În acest sens amêndouĕ povestile au aceea'şi temă cu admirabilul roman al doamnei Wilhelmine von Hillern intitulat: *Und sie kommt doch*!

„Cea mai slabă din „Povestile Peleşului este „Ceahlăul." Se vede că graţiosul născocitor de palavre, ostenit de atâta naraţiuni, a cedat nu tocmai voios unor staruinţe înoportune. Mai întâiu nu pot suferì acele „vêzdoage aurite", cari au ajuns clasice de când cu discursul-enigmă al unui celebru academic. Şi apoi ce caută acea erudiţie de un gust îndoios în naivele istorioare ale Peleşului? Şi aceea „mare cumpănă la care au ajuns Domnii" 'mi aduce aminte espresiunea rĕu întrebuinţată a unui deputat luată din „voroava cătră cetitor" a lui Miron Costin. Se mai vorbesc de portretul Hunilor aşa de curios depins, de înfrăţirea Românilor cu „oamenii albi la faţă, cu ochi albastri, nalţi ca bradul cu pĕrul galben şi lung şi cari cu cuţitul scrieau pe făşii de lemne", înfrăţire de care nici legenda nici istoria nu spune nimic? Se vorbesce de etimologia superficială a Ceahlăului din „Caucaland" pe care nu o sprigineşce nici legile fonetice ale limbei noastre, nici positiunea Caucalandei indicată de Ammianus Marcelinus?*) Se fac analiza povestii aşa de încurcate a desperatului Bujor?

„Nu o voiu face, pentru că ar trebuì se ies din cadrul ce mi-am propus. Această lucrare m'ar duce la o critică de istorie al cărei loc nu este acì.

„Voiu observa înainte de a sfârşì că în volumul ce ne ocupă se vede o amestecătură din dialectul moldovean şi cel muntean; cum de esemplu „omet" şi „zăpadă, nu o fă" şi „nu o face", „painjeni" şi „păianjin", „uriesi şi uriaşi" etc. Departe de a face din aceasta autoarei o imputare, noi o vom felicita pentru bunul ei gust de a fi unificat într'o limbă mare naţională particularităţile graiului de dincolo şi de dincoace de Milcov. Tocmai aceasta dovedesce că Ea stăpânesce pe deplin nuanţele vorbirii noastre şi scie sĕ le întrebuinţeze cu siguranţă acolo unde ritmul şi eufonia limbei o cere.

„Această domnire magistrală a tuturor resoartelor graiului nostru, această imaginaţie copilărească şi naivă, această descriere minunată plină de situaţii pitoresci, de caractere mari de imposibilităţi gentile. fac din „Povestile Peleşului o scriere de un merit superior şi îi acordă un loc de cele mai frumoase între producţiunile literaturei noastre".

Dangely.

*) *Res gestae* XXXI 4, 13 cf. Röler, *Romänische Studien* p. 72.

Varietăţi.

* (Lipsă de oficieri.) „Wehrzeitung" anunţă, că ministeriul de resboiu are de gând a provoca pe un numer mai mare de oficieri de odini-

oară a petiționa pentru recâștigarea șargei avute înse în raportul: afară de serviț. Petenții trebue sĕ se oblige a se pune la dispositiunea conducerei armatei.

* Pe stradele Oradei mari circulează dela 29 Aug. n. o locomotivă.

* (Înscrierile elevilor la Gimnasiul român gr. or. din Brad,) precum și la clasele normali adnectate, se vor începe în 1 Sept. st. v. și vor dura până în 4 ale acesteia, în care interval, se vor ținè și esamenele de repetițiune.

Tinerii, cari doresc a fi susceputi la acest Institut, sau în clasele normale, au a se presenta la Direcțiunea gimnasială, însoțiți de părinții sau tutorii acestora, și provĕduți cu carte de botez și atestat de pre ultimul semestru, dela scoala unde au frecuentat. —

Elevii străini, cari vor a fi susceputi în clasa I. gimnasială, sau în clasele normale, se vor supune unui esamen de suscepere.

Privitoriu la încuartirarea scolarilor: Părinții și tutorii acestora, se îndrumă a se pune în conțelegere cu Direcțiunea, sau cel puțin cu profesorii respectivi de clase. —

Brad 18 August 1882.

Georgiu Părău.
adm. prot. și Dir. g. prov.

* *„Frățietate maghiară slovacă“*. Acesta este titlul unei reuniuni înființate de curênd in Sânt-Benedec, comitatul Barș. La adunarea de constituire au luat parte mulți oameni din Perzér, Kovácsi, Nèmethi, Csarád și giur. President s'a ales plebanul din Sânt-Benedec Ondrejkovics Iános, vicepresident plebanul din Némethi Bathy Gyula.

* (Spargeri în Budapesta.) De unedile sparseră hoții locuința contelui Andrassy. Acum locuința fostului ministru de finance; în 29 Aug. n. un cerșitoriu a furat din locuința secretariului de stat Matlekovici.

* (Regele și Regina României) însoțiți de maiorii Casimir și Vlădoian, de doamnele de onoare, de d. general Davila și de pictorul Becker, trimes de principele de Hohenzollern, au plecat Sâmbătă dimineața din Sinaia la Predeal. Acì s'au dus la mânâstire unde au luat dejunul.

După aceea, au pornit pe jos la fabrica de sticlă dela Azuga, pe care au visitat'o cu deamăruntul. La oarele 5 seara s'au întors la Sinaia.

* O revistă pedagogică) va aparĕ în curĕnd în Bucuresci, dice „Gazette de Roumaine“. Această revistă, care va avea un comitet de redacțiune pus subt auspiciile ministrului instrucțiunei publice și a cărei inițiativă se datorește actualului ministru, d. Aurelian, are de scop mai cu seamă de a ține pe învĕțătorii scoalelor rurale în curentul celor mai bune și mai noue metoade de învĕțĕmênt, precum și a diferitelor cestiuni scolare.

* (Un pisoiu monstru.) „R. Liberă“ anunță:

O pisică din casa Nr. 35, strada Grădinei cu cai, a fătat Sâmbăta trecută 5 pisoi, din cari 3 vii și 2 morți. Unul din cei vii are capul puțin mai mare decât de obiceiu, cu două guri, două nasuri, șease ochi. Labele de dinainte dela genunchi la vale seamănă cu mânile unui om, pelea e fără pĕr și unghiile sûnt în forma degetelor.

Monstrul trăesce.

Un amator a oferit proprietarului pisoiului, d. loc-col. G....500 de franci.

Locul monstrului e însĕ la muzeu.

* (Stoluri mari de locuste) bântuie guvernamentul Cherson și Orenburg din Rusia. Ele au venit din pustiile Asiei, trecênd munții Ural. Pe malurile riurilor Dnistru, Bug, Iungl și Tiligula se îngroapă cantități mari de locuste.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Închiderea elevilor în scoală.

(Operat cetit în ședința reuniunei districtuali din Zarand, ținută în 6 August 1882 de Ioan German, învețe. la scoala normală din Brad.)

(Urmare.)

Schütze se esprimă astfel asupra acestei pedepse [5]) că este o pedeapsă simțită, dacă elevul trebue se remână în scoală, pe când ceilalți petrec afară s'au merg acasă.“ Curtmann dice: [6]) închiderea frânge cerbicoșia, mai sigur decât ori ce mijloc de corecțiune, și remâne mai îndelung în memoriă, dă mai mult timp de cugetare“.

Închiderea, ori remânerea elevului în scoală, poate se aibă urmări funeste asupra sĕnătăței elevului, și eată pentru ce?

Oarele de prelecțiune, în scoala populară, și la prunci începători, precum și la cei mai mărișori din despărțemêntul V. și al VI sûnt multe, cu deosebire de când, contra tuturor principielor pedagogice, și psichologice ni s'a impus și limba maghiară. Localurile scoalei sûnt în genere puțin spațioase, și bătaia lui Ddeu, ori unde te uiți ferestrile sûnt foarte mici și prin urmare odăile sûnt întunecoase.

Escepțiuni sûnt puține. Aerul se strică iute fiind prunci mulți. Acum punete și opresce un elev s'au mai mulți în clasă, o oară, s'au apoi cum fac mulți, până la 4 oare după ameadi s'au chiar până seara, și vei vedè urmările pre fața fie cărui elev. Ți se pare că scoți pe micii arestanți din mormênt. „Atari deținери pot ruina fisice elevii, ele casună dureri de cap, au influență stricăcioasă asupra desvoltărei creerilor, asupra sângelui și asupra nervilor“ dice Dr. Bock [7]). Mai adauge apoi fumul, pravul, — mai ales când scoala nu e padimentată cu scânduri — earna cu frigul și vara aerul înădușitoriu și influența închiderei asupra sĕnătăței elevului va fi mai stricăcioasă — fie elev apoi mai tinĕr s'au mai bĕtrân.

Dar și asupra moralului elevului închiderea are influență stricăcioasă dacă e rĕu aplicată. Pentrucă elevul — cu deosebire după repețirea pedepsei, devine nesimțitoriu. Se suffocă întreaga individualitatea elevului. În cele mai multe casuri se face leneș, nepăsătoriu, mincinos, se pregătesce adecă „un brav perdevară“. Aceste se întêmplă când elevul nu e sub privegheare, și e neocupat.

. . . . . .

Rĕul cresce dacă elevul e tinĕr, dacă e închis pre timp mai lung în local întunecos și scund, dacă nu e supraveghiat, dacă elevul e de temperament coleric sau sanguinic, și în fine dacă elevul a avut o crescere bună în familia. Tot asttel se întêmplă, când închidem fetițe. Nu mai puțin se demoraliseaza elevii, când se închid mai mulți deodată, că-ci atunci se bat, se înjură, sar preste bance, strică mobilele de scoală, fac și alte necuviințe. Dacă remân și fete împreună cu feciori, se întêmplă mai multe rele.

Mergi atunci după ½ oara în clasă, și nu vei afla un prunc studiând, cei mai mulți se bat, alții plâng alții rid sus pe bance, dar abia i vedi de prav. Te întreba însuți acum ce au ajutat? Respunsul ți vine de sine: ruinezi și fisice și moralmente elevul. După ameadi ți va trebuì o oară întreagă, ca se asculți acusele unuia asupra celuialalt. Dacă închiderea s'a estins până la ameadi, sau și după ameadi, atunci ai lipsit pre prunc de timpul necesariu la studiat pre oarele venitoare. Închiderea în acest nemijlocit devine și o pedecă a învețămêntului.

Închiderea elevului în scoală devine molestătoare și pentru învețătoriu, dacă el remâne se supravegheze.

După ce învĕțătoriul și-a finit oarele prescrise, el trebue se remână în clasă, pentru unul sau mai mulți elevi ca sei supravegheze. Dar pentru ce se me pedepsesc eu însumi 'și va dice un învețătoriu? Remunerațiunea noastră este miseră. Recunoscința și mulțemita pentru sacrificiele noastre rar le întimpinăm. Pusețiunea noastră socială e cea mai desprețuită.

Abstrăgênd dela aceste, timpul liber învĕțătoriul, trebue sel folosască pentru a se pregătì pre oarele venitoare. Cum va face el aceasta dacă trebue se remână cu pruncii pedepsiți în scoală? Dar apoi mai are a se îngrigì și de familiă. De altă parte oare încordarea prea mare nu strică și învĕțătoriului? Au nu este și el din lut?

Eată câte inconveniente obvin pentru un învĕțătoriu la aplicarea „închiderei elevuluì în scoală“ dacă voiesce se o aplice bine.

Cugetând serios, asupra sacrificiului, cel face învĕțătoriul, remânênd în scoală, rațiunea nu-l aprobă, căci pedeapsa se cuvine numai celui ce a greșit și trebue sĕ se corega pre venitoriu. Numai dintr'un punct de vedere moral mai sublim se poate pretinde dela învĕțători ca pentru binele spiritual și moral al elevului sĕ se sacrifice. Se nu ne mirăm dară, când cei mai mulți învĕțători închid pre elevi numai singuri.

Închiderea elevilor în scoală, nasce și neplăceri între învețătoriu și părinți. La sate pruncii prestau mult ajutoriu părinților la lucru. Pruncii sûnt un capital activ. De aici și părinții mai bucuros se învoesc la alte pedepse numai se nu le închiđi pruncul. Alții părinți în vorba lor de iubire consideră închiderea și cea bine aplicată ca o resbunare, ori reutate a învețătoriului.

Dacă cumpănim obiecțiunile de mai sus, contra pedepsei închiderei în scoală ți vine se dici: decât se espun sănetatea elevului, și moralul lui decât se te sacrifici ca învĕțătoriu, și pre lungă aceste se te faci de ură și cu părinții, mai bine se nu aplici „închiderea în scoală.“

Dar ce se faci. Închiderea elevului în scoală, ca pedepsă e nesuplinivĕră. Pedagogi de renume precum am vedut o admit. Nu ne remâne alta, decât a o aplica bine, și a ne folosì de ea cu multe reserve și condițiuni. Vom trebuì se respundem la următoarele întrebări dară și anume: pentru ce fapte se închidem pe elev, și sub ce împregiurări? Când se nu se aplice aceasta pedeapsă de loc?

În general „închiderea s'a aplicat și se aplică de către învĕțători, pentru ori ce transgresiune din partea scolariului, d. e. pentru injurături, bătăi, neatențiune, larmă, necurățiă, întârdiere dela scoală, aruncărea cu petri pe stradă, minciună, furt, lăsarea recuisitelor de scris acasă etc., asemenea pentru negligerea prelecțiunilor și negătirea temelor pe acasă. —

Ori cine poate judeca, că închiderea pentru ori ce faptă a elevului este nenaturală, și necorespundĕtoare. Ea are efect cu totul contrariu. De aceea dară trebue se ne ferim.

Închiderea ca sĕ aibă resultatul dorit trebue sĕ fie o urmare naturală a faptei elevului, și sĕ-și ajungă scopul dorit. Ar fi deci aplicaverĕ „Închiderea în scoală în următoarele jurstări.

1. Când elevul a făcut abus de libertatra avută d. e. timpul liber între oare, 5 minute, la folosit bătênd pre alți scolari, s'au a petrecut mai mult timp pe afară. Urmarea ar fi: sĕ-l închidem pre elev atâta timp în scoală decât a făcut abus.

2. Când elevul și-a isprăvit cu ușurătate temele, sau nu le-a resolvit de loc, atunci merită a fi închis, pentru ca sĕ-și facă lucrul bine. Însuși elevul va vedè că pedeapsa are sĕ-și o mulțĕmească sieși.

3. Când un elev la finea oarelor de prelegere nu a asceptat se easă in ordine, ci a sărit peste bance.

4. Când un elev din trândăvie sau lene a venit târdiu la scoală, a numerat porțile oamenilor, pre unde a venit. Natural ar fi a închide pre elev atât timp, cu cât a venit mai târdiu. In est mod am deda pre elev la punctualitate.

5. Când am observat, că un prunc e necumpetat în mâncare, aduce pâne poame, zăhar atc. în scoală și mâncă chiar în timpul propunerei, atunci trebue lipsit de ale mâncărei, și pentru al deda la abstinență sĕ-l reținem în clasă. Prin aceasta l'am pregătì la frumoasa virtute, contenirea, de care în viață avem așa mare lipsă.

6. Când sa comis vre o necuviință de către un scolariu, sau mai mulți, sau când s'a stricat vre un recuisit de al scolei, și nici unul nu vrea se descopere pre cel vinovat; atunci se reținem pre elevi în clasa. Firesce se presupune ca elevii sciu și nu voesc cu intențiune se spună.

M'așì estinde prea departe, când așì înșira toate casurile posibili. Un învĕțător, ce dispune de tact pedagogic va afla ușor, când e natural și bine a aplica „închiderea în scoală“.

(Va urma)

[5]) *Evang. Schulkunde* pag. 652.

[6]) *Lehrbuch d. Erziehung* pag. 110.

[7]) Vedi: *Ueber die Pflege des körp. und geist. Gesundheit des Schulkindes.*

Bursa de Viena și Pesta

Din 31 August n. 1882.

	Viena	B-pe
Renta de aur ung. de 6%	118 50	118.5/
Renta de aur ung. de 4%	86.65	87.80
Renta ung. de hârtie	86.85	86 80
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.80	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	89.50	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.—	98.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.50	97.75
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50 97.—	97.—
Obligațiuni urbariale transilvane		98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 — 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	97.50	97.50
Sorți unguresci cu premii	118.—	113.—
Sorți de regularea Tisei	110.—	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.85	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77.20	77.20
Renta de aur austriacă	95.35	95.—
Sorți de stat dela 1860	130.75	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	824.—	822.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	301 50	300.—
Acțiuni de credit austr.	315.—	313.20
London (pe polița de trei luni)	118.40	118.55
Serisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.61
Napoleon	9.40	9.42
100 marce nemțesci	57.80	57.75

Nr. 263. [185] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele gr. or. române din mai jos însemnatele comune, se deschide cuncurs cu termin până la 18 Septemvre a. c.

1. Boholț cu salariu anual 160 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

2. Vălișoara cu salariu anual 120 fl., cuartir, gratuit, grădină de legumi și 2 orgii de lemne.

3. Șoimușul mureșan, cu salariu anual 120 fl., cuartir gratuit, grădină de legumi și 2 orgii lemne.

4. Seliscioara cu salariu anual 150 fl. fără cuartir și fără lemne.

5. Magura, cu salariu anual 125 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

Petițiunile concursuale instruite conform Statutului organic și Regulamentului din 1878 și cu documente despre cunoscința limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari, sûnt de a se substerne subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 14 August, 1882.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoș m. p.,
ppresbiter.

Nr. 291. [187] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunei de învățătoriu la scoala confesională gr. or. din Gusteriță protopresbiteratul Sibiiului se scrie concurs până la 17 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 140 fl. v. a. se dau din casa alodială comunală, ear 90 fl. v. a. dela popor prin repartiții.

2. Două pământuri de varză și una grădină de legumi în curtea scoalei.

Cuartir natural în edificiul scoalei și lemne trebuincioase de încălțit atât pentru învățătoriul, cât și pentru scoala dela comună.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și aștorne petițiunile lor instruite conform statutului organic și a regulamentelor din vigoare, aretând că cunosc și limba maghiară, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Gușteriță, 6 August 1882

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr 116. 186] 1—3

CONCURS.

Devenind stațiunea învățătorească din comuna Laz vacantă, se escrie pentru întregirea acesteia concurs cu termin până în 12 Septemvre 1882 st. v., când se va sevârși și alegerea. —

Salariul învățătoresc stă din 120 fl. v. a., cari se numeră din alodiu, cuartir în ḑidirea scoalei și 2 stângin lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a se aplica la aceasta stațiune au sĕ'și substearnă suplicele lor inzestrate cu toate documentele recerute de legile esistente oficiului protopresbiteral gr. res. în Sas-Sebeș până la susindicatul termin.

Laz, 13 August, 1882.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul concerninte.

---

[176] 2—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-63 a statutului organic în ședința comitetului protopresbiteral al tractului Oravița, ținută în 1 Aprile a. c. și în urmarea incuviințării date de venerabilul consistoriu diecesan de datul Caransebeș 27 Iulie 1882 Nr. 737 B. prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea vacantului post de protopresbiter român gr. or. în tractul Oravița.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a substerne rugările lor de concurs, instruite cu documente în formă autentică despre cualificațiune și despre ocupăciunea lor de până acì M. On. D. administrator protopresbiteral Macsim Popoviciu în Oravițamontană (Oravíczabánya) ca președintele comitetului protopresbiteral, în termin mai mult de 45 de ḑile socotite dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegr. rom.

Competenții au sĕ dovedească cumcă poșed cel puțin cualificațiunile normate în §-15 lit. a) din Regulamentul pentru parochii. Între asemenea cualificăți vor fi preferiți aceia, cari voi mai proba că au făcut studii la vre-o facultate filosofică ori juridică, s'au că s'au destins prin edarea vr'unui op folositoriu pre terenul bisericesc ori scolastic; cu deosebire vor fi preferiți între asemenea cualificați aceia, cari sûnt fii ai diesei s'au au servit ca preoți cel puțin cinci ani în diecesă și așa cunosc pre deplin referințele locale diecesane.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Birul anual dela preoții:

a) cu parochie de clasa I-ia 8 fl;

b) cu parochie de clasa a II-a 6 fl;

c) birul anual dela toți ceilați preoți provĕḑuți cu parochii 4 fl.

Stă însĕ în libera voe a preoților, ca ei se presteze birul și în natură ămĕsurat punctului 32 alinea c. din Rescriptul declaratoriu.

2. Tacsele pentru ședulele de cununie după usul de până acì, adeaă 1 fl., de fie care ședulă de cununie.

Paușalele de călĕtorie ce pentru estinderea actuală a protopresbiteratului până la altă dispositiune sĕ prestează prin consistoriul diecesan în suma anuală de 300 fl. v. a.

4. Dotațiunea încopciată cu parochia protopresbiterală din Oravițamontană

În fine se observă, că pentru comunele ce aparțin astăḑi protopresbiteratului Oravița, și cari la timpul seu se vor anecta la înființândul protopresbiterat al Bocșei-montane, viitorul protopresbiter nu va avè se pretindă nici o recompensă.

Dat în Oravița montană din ședința comitetului protopresbiteral ținută în 7/19 Augus 1882.

Comitetul protopresbiteral gr. or. român al tractului Oraviței în conțelegere cu comisarul cosistorial Filaret Musta.

Nr. 1087—1882. [179] 2—3

CONCURS.

Doue eventual trei stipendii de câte 200 fl. sûnt de împărțit la astfeliu de tineri industriași din fundul regiu de oare când și în prima linie din scaunele Mercurei și Nocrichiului de mai nainte, sau din localitățile lor centrale, cari tineri sĕ fie cercetat și terminat cu succes bun, dacă e cu putință, gimnasiul inferior o scoală inferioară reală sau o scoală capitală poporală, la toate întêmplerea, o scoală deindustrie subvenționată de universitatea săsească, și sĕ se oblige a petrece un an în străinătate va se ḑică, afară de monarchia austro ungurească, pentru perfecționarea teoretică și practică în specialitatea lor.

Condițiunile afară de cele mai sus sûnt:

a) presentarea de testimonii scolastice cu cualificațiune bună,

b) Dovedirea seräciei concurentului prin atestat dela autoritățile politice.

Stipendiele se plătesc pe jumetate acum numai decât după împărțire, ceealaltă jumĕtate după șease luni.

Stipendiații sûnt datori a aclude la petițiunea pentru a doua jumetate din stipendiu: testimoniele acuirate despre lucrările sale și un raport scurt despre locul lucrărei și despre esperiențele ce a făcut.

Un astfeliu de raport se asteaptă dela stipendiat și după întoarcerea sa în patrie.

Petițiunile de concurs instruite corespunḑetor, au a se înainta aici cel mult până la sfêrșitului Septemvre 1882.

Sibiiu 20 August 1882.

Oficiul central al universității săsesci.

Nr. 64 [174] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Sighișoarei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕtoresci:

1. Zoltan, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei și lemnele trebuincioase de foc.

2. Ferihaz, pentru învĕțătoriu ordinariu salariu anual de 120 fl. v. a cuartir și lemnele trebuincioase, — pentru învățĕtoriul adjunct 50 fl. v. a.

3. Țelina, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei și lemnele necesarie de foc, naturale în preț de 30 fl. grădina scoalei cu venit de 10 fl. v. a.

4. Seleușul mare, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir și lemnele trebuincioase de foc.

5. Bundorf cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei și lemnele necesare de foc.

Învĕțătorii sûnt obligați a prelege în scoala de toate ḑilele și în scoala de repetițiune oarele prescrise de §§. 16 și 17 din regulamentul congresual din anul 1878, și a conduce cântările liturgice cu tinerimea scolară.

Petenții vor asterne rugările lor provĕḑute cu documentele recerute prin „Statut. Organic“ și Regulamentul congresual din 1878 până la 4 Septemvre a. c. la subsemnatul Oficiu protopresbiteral.

Sighișoara, 10 August 1882.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Demetriu Moldovan m. p,
administrator ppresbiteral.

Nr. 195. 1892. [162] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕțătoresci:

1. Ponorel cu salariu anual de 120 fl. v. a. cuartir în edificiul scoalei, lemne de foc și grădina scoalei de 400 orgii. Dela concurente se recere pe lângă alte cualități prescrise, a fi vĕrsat în cântările și tipicul bisericesc, spre a căror probare va avè de a se presenta la sfânta biserică respectivă.

2. Sĕcătura cu salariu anual de 100 fl v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei și lemnele necesare.

3. Certege cu salariu anual de 80 fl. v. a. din cassa comunei, cuartir în edificiul scoalei și lemnele de foc necesare.

4. Poiana-Sohodolului cu un salariu anual de 70 fl. v. a. solvind în rate lunare, cuartir în edificiul scoalei și lemnele necesare de foc.

Concurenții au de a subșterne suplicile concursuale la aceste posturi învĕțătoresci, instruite conform Statutului organic și a Regulamentului de învĕțămênt până la finea lui Augusț a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor în Abrud.

Abrud în 4 August 1882.

Comitetele parochiale concernente în conțelegere cu

Ioan Gall m. p.,
protopresb. adm.

Nr. 85. [173] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învĕțătoresci la scoala confesională gr. or. din Totoiu se escrie concurs cu termin până în 5 Septemvre st. v. a. c. în care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a. plătiți în rate lunare din fondul scolastic.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei.

3. Folosirea grădinei scolare.

4. Lemne suficiente din pădurea comunală.

Concurenții au se fie de religiunea gr. or. cu cel puțin 4 clase gimnasiale și atestat de cualificațiune și se cunoască și limba maghiară.

Doritorii de a ocupa acest post învĕțătoresc au a'și asterne recursele sale până la terminul sus indigitat, — nstruate conform Stat. org. și Regulamentului congresual din 1878 la subscrisul. —

Alba Iulia 8 August 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial

Alesandru Tordășan m. p.,
protopresbiter.

Publicațiune.

În urma emisului înaltului ministeriu egiu-ung. de culte și instrucțiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕțămêntului la **institutul reg. ung. de moșit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lângă producerea atestatului de botez și de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 4—6 **Direcțiunea.**

Nr. 1973, — 1882. [184] 2—3

Esarêndare licitativă.

În 10 Septemvre a. c. la 9 oare a. m. se va esarênda prin licitațiune publică în **cancelaria comunei Cristian** pe timpul din **1 Ianuarie 1883** până în finea lui **Decemvre 1885** pășunitul pe următorii munți ai comunei Cristian și anume:

1. Pășunitul muntelui Beșinoiu cu prețul esclamării **450 fl.**

2. Pășunitul muntelui Cioara cu Crăciuneasa cu prețul esclamării **225 fl.**

3. Pășunitul muntelui Giușoara mică cu Uncești cu prețul esclamării **160 fl.**

4. Pășunitul muntelui Făgețel cu prețul esclamării **90 fl.**

5. Dreptul măcelăritului tot pre acest timp cu arênda anuală de **200 fl.**

Fie-care licitant este îndatorat a depune înainte de începutul licitațiunei 10% din prețul esclamării ca vadiu.

Se admit și oferte înscris legalmente instruate și provedute cu clausula, **că oferentelui îi sûnt cunoscute condițiunile speciali,** care se vor preda comisiunei înainte de începutul actului de licitațiune.

Condițiunile speciali se pot vedè în oarele oficiali în cancelaria comunei Cristian.

Sibiiu în 28 August 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

Deschidere de Restaurațiune.

Am onoare a anunța cu tot respectul p. t. public și militărimei înalte că am primit **localul de restaurațiune,** mai nainte Fronius, în **piața mică Nr. 11,** și l'am deschis **astăḑi** în **1 Septemvre.**

Este **cea mai bună provisiune de escelentă bere-dublă de Martie** de a lui **Habermann, vinuri bune,** precum și de **cugnă bună** *à la carte* și în abonament, în și afară din casă și dejun *à la fourchette.*

Așteptând favorabilă și numeroasă frecuentațiune se subscrie cu toată stima

Josif Praglowski,
Restaurator.

[188] 1—3

Redactor respunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 98. Sibiiu, Marți 24 August (5 Septemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cum s'ar putè promova și mai mult învețământul poporal la Români?

Dacă aruncăm o privire preste starea presentă și trecută a învețământului poporal la Românii ungureni, atunci vedem că, de trei decenii încoace s'a făcut un progres îndestulitoriu pe acest teren, drept dovadă că Românii au folosit cele mai multe mijloace pentru înaintarea scoalelor. Progresul scoalelor române ar fi ajuns la o stare și mai îmbucurătoare, dacă toate întreprinderile noastre spre acest scop ar fi fost sprigînite de oamenii dela putere, cari pun pedeci culturei noastre naționale. Cunoascem destul de bine scopul acestor tendențe asupritoare, și nu ne rêmâne alta de făcut, decât a întreprinde o luptă energică contra tuturor relelor, cari ne amenință esistența și desvoltarea noastră națională prin desconsiderarea principiilor libertății și egalității tuturor popoarêlor. Opositie defensivă față de aceste asupriri nu ne va duce la resultatul dorit. Nu — pentru aceea, căci armele asupritorilor sûnt îndreptate asupra noastră în toâte direcțiunile și plângerile noastre produc mai totdeauna efectul ce resultă și la stingerea focului cu oleu.

Esistența și cultura naționalității noastre numai atunci poate fi asigurată când vom avè pretotindenea scoale corespundêtoare. Numai scoala națională este în stare a desvolta cultura și puterea de viață a unui popor. Scoala poporală românească are chiemarea de a crea din fiecare copil un Român adevêrat, înzestrat cu toate făcultățile întelectuale și morale, prin ajutoriul, cărora păsind în viața socială, sê poată desvolta o activitate care sê promovreze atât fericirea proprie, a națiunei și patriei sale, cât și a întregei omenimi. Starea actuală a scoalelor române corespunde numai în parte acelor condițiuni, cari se pretind la educațiunea tinerimei române, a acelei tinerimi, dela care se așteaptă representarea unui viitor splendid al naționalității române. Dar nu numai scoalele poporale ale Românilor persecutați de soartea vitrigă, ci și scoalele altor popoare europene, favorite de soarte, încă mai lasă mult de dorit în ajungerea scopului lor de a produce un resultat suficient în desvoltarea absolută a civilisațiunei unui popor. Deținermurirea cercului de activitate și a scopului final al scoalei poporale, până acum încă nu s'a constatat a se fi apropiat de ținta adevêrată, de oare ce scoala poporală este o instituțiune de cultură, care pe ți ce merge, are lipsă de reforme nouê, după esigențele de desvoltare culturală a unui popor, precum și după spiritul timpului și a împregiurărilor locale.

A da o definițiune aprocsimativă cercului de activitate al scoalei poporale române, la întâia privire s'ar părè că e o problemă mai ușoară; însê cu atât mai multe dificultăți întimpinăm la determinarea modului și mijloacelor culturale, prin care scoala poporală română sê producă acel resultat în desvoltarea culturei naționale, de care are lipsă fiecare Român, mai întâiu ca om, ca patriot, apoi ca Român.

Ce se pretinde dela Scoala poporală română?

La aceasta întrebare sê poate respunde precis numai după un studiu profund al referințelor de viața culturală, morală și politică a poporului român....

A îmbunătăți sortea scoalelor poporale române este un lucru împreunat cu cele mai mai mari greutăți. Dacă am posede mijloacele materiale și libertatea națională, atunci am putè mai ușor învinge toate obstacolele.

Sê ne lăsăm în mâna scrții?

Nu, nici odată. A ne lăsă în mâna sorții, atâta însemnează, cât a ne săpa groapa înșine.

Datorința noastră este ca sê lucrăm din toate puterile, sê întreprindem toate mijloacele pentru a ridica starea scoalelor poporale pretutindenea la acel grad, unde fiecare „puiu de Român“ se fie înzestrat cu simțeminte naționale, avênd toate acele însușiri culturale, cari sûnt destinate omului pentru binele sêu propriu și public.

Învețământul poporal la noi încă nu a ajuns în acel stadiu de desvoltare, ca se corespundă pre deplin scopului sêu. Departe au ajuns Nemții pe acest teren, și mult ne mai trebue nouê până i vom ajunge. Mult trebue sê așteptăm până ce vom avè edificii scolare corespondetoare pretutindenea, învețători bine cualificați și salarisați, opuri pedagogico-didactice de toată specialitatea și alte multe mijloace, pentru înaintarea culturală a poporului român.

Pentru înaintarea învețământului poporal la Români s'au luptat cu deosebire siguraticii, cari însê numai în parte și-au putut vedea ideile lor realisate. Semn că mulțimea a fost indiferentă și n'au sprigînit intențiunile cele bune a le singuraticilor. Dacă vom fi tot așa de indiferenți și vom aștepta sê ne cadă puiul fript în gură, lăsând ca indivizi singuratici sê se lupte pentru causele noastre scolare, atunci putem prorocì cu tot dreptul, că progresul învețământului poporal nu va ajunge la culmea misiunei sale așa curênd, precum s'ar putea desvolta atunci, când cu puteri unite vom lucra în înteresul acestui scop. Ceea ce indivizi singuratici nu pot, vor putè corporațiunile. E drept că de câțiva ani încoace sê înființară mai pretotindenea reuniuni învețătoresci române, cari însê nu sûnt încă capabile a produce resultatul dorit în înaintarea învețământului poporal, căci sûnt prea desbinate și nu dispun de acele mijloace prin cari sê poată desvolta o activitate mai mare pentru progresul scoalelor.

Învețătorii de naționalitate română, lucră prea desbinați, acomodându-se mai mult împregiurărilor locale și nu sûnt conduși de principii generale, în cari se concentrează ideile de reformare a învețământului poporal. E de lipsă ca toți învețătorii români în cercul activității lor sê fie conduși de unele și aceleași principii, cari puse în praxă sê aibă o înfluență decisivă asupra înaintărei culturale a poporului *)

Pentru realisarea ecestor dorințe avem lipsă de un congres românescal tuturor învețătorilor români din țeară. **)

Vor fi mulți cari vor rîde de ideea de congres român a învețătorilor. Cestiunea aceasta este cu mult mai serioasă decât sê o despretuim. Un congres românesc de învețători și bărbați de scoală mult ar putea face pentru înaintarea scoalelor noastre.

In congresul acesta s'ar stabilì principiile și mijloacele, prin ajutoriul cărora statul învețătoresc ar păși sigur pe calea adevêratei sale misiuni de a propaga cultura națională în popor.

In adunările acestui congres sê vor comunică ideile de reforma educațiunei și instrucțiunei poporale. Acolo se vor discuta toate cestiunele scolare și se vor afla toate mijloacele pentru înaintarea învețământului poporal. In acest mod, atât statul învețătoresc, cât și instituțiunile noastre de învețământ sê vor pune în astfel de positie, în care s'ar da un avent gingantic culturei întelectuale și morale a poporului Român.

Însê acest congres învețătoresc totuși nu e un remediu suficient pentru înaintarea învățământului poporale. Mai avem lipsă încă și de altă societate, care se pună în practică ideile de înaintarea instrucțiunei poporale.

O reuniune scolastică românească ar fi neaperat de lipsă.

Scopul acestei reuniuni ar fi unitatea și concentrațiunea învețământului poporal, revisiunea cărților pedagogice și didactice, împmulțirea bibliotecelor scolare, încuragiarea literaturei didactice prin premii concursuale, ridicarea autorității și cualificațiunei pedagogice a învețătorilor, conservarea caracterului educătoriu a scoalelor din punct de vedere național, formarea espositiilor de utensilii de învețământ, desbaterea unor cestiuni de organisarea scoalelor și mijlocirea roformelor necesari la autorilățile competente, și alte multe.

Așa dar activitatea acestei reuniuni scolastice sê mărginesce mai mult în ajutorarea morală și materială a scoalelor, pe când congresul pedagogic discută cestiuni pedagogice și didactice, adecă ar fi compasul învețământului poporal. Congresul mai mult propune, ear' societatea scolastică dispune.

Astfel învețătorii și amicii scoalei dând mână cu mână vor lucra cu toții la înaintarea scoalelor poporale române. Înființarea asociațiunilor amintite ar da ansă, atât învețătorilor cât și poporului de a se lupta cu mai mare energie pentru prosperarea scoalelor.

Realisarea dorinței noastre de a ne vedè într'uniți într'un congres pedagogic român s'au în o societate scolastică, pretinde o discusiune mai detaiată din partea celor competenți; eu însê mê mărginesc numai cu speranța, că ziaristica română va apreția aceasta cestiune cu mult zel în înteresul culturei poporului român.

Sperez, că învețătorii și bărbații nostrii de scoală, nu vor fi îndiferenți față cu înființarea amintitelor asociațiuni, cu atât mai vêrtos, căci scopul e sublim și dela acestea depinde încuragiarea activității reuniunilor învețătoresci și positia ce va ocupa poporul față cu progresul scoalelor române.

P. Stoica.

*) Pentru aceasta trebue pregătită calea, căci dintr'odată nu putem sê ajungem în vêrful pirâmidei. În archidiecesa noastră sê lucră de mult în direcțiunea aceasta sub conducerea consistoriului; ar trebuì că în toate diecesele sê se lucre astfeliu și din lucrarea aceasta se resulte realisarea dorinței dlui autor. Red.

**) Nemții, carii sûnt cei mai înaintați în a le instrucțiunei, n'au început cu congres. Red.

Revista politică.

Sibiiu, în 23 August.

Dela Seraievo se scrie că insurecțiunea încă nu este cu totul suprimată. Cunoscutul căpitan de bande Dandolici a resărit, după vre-o câte-va septămâni de linisce aproape de hanul Nares, spre resărit dela Seraievo, urmat de vre-o patru țeci de complici. Poporațiunea, cetim în „D. Ztg.“, cântă pe „lotri“ împușcați de trupele noastre, ca pe nisce vitezi ai poporului și ca pe nisce martiri, și pe mormintele lor împlântă semne de veneratiune.

Din Bosnia de meadă-ți și din Ertegovina vin neîncetat sciri despre ciocniri între trupe și bande. În părțile acele recrutarea este însoțită de agitațiuni, eară recruții mai cu seamă din Trawnic și Banialuca desertează.

Resboiul improvisat dintre Greci și Turci, după sciile mai nouê, ar fi ajuns la stadiul unui armistiț, pe basa positiunilor ce le-au ocupat trupele de ambe părțile înainte de conflict. Afacerea se va regula mai departe pe cale diplomatică.

Francia și în special Parisul a fost vre-o câteva țile agitat din incidentul unei festivități a unei reuniuni germane de gimnastică. Mai multe țiare observau o atitudine ostilă contra Germaniei, acusând pe toți Nemții din Paris și din Francia de spioni. „Figaro“ și „Lanterna„, precum și alte foi monarchiste și radicale, condamnă atitudinea aceasta ostilă Germaniei și dojenesc pe Francezi sê nu împingă spre rêsboiu. Francia, țic aceste din urmă, are lipsă de pace și de reculegere.

În Irlanda politiștii deneagă în masă servițiul și se într'unesc în meetiinguri. Toată țeara e in ferbere.

Resboiul în Egipt nu se va termina cu una cu două. Generalul Wolseley n'a apretiat de ajuns pe inimicul seu Arabi pașa. Scirea că Arabi pașa ar fi cerut un armistiț de 8 țile nu s'a adeverit. El n'a cerut nici un armistiț. După o luptă favorabilă pentru Englezi la Macasin, unde fu res-

pins un atac din partea lui Arabi paşa, generalul Wolseley, dispunênd de puteri prea puţine, a trebuit sĕ se mulţămească cu recunoasceri. Pe astădi era hotărit sĕ atace Wolseley pe Egipteni pe toate liniile, după ce va fi primit sucurs indestulitoriu de trupe, tunuri şi muniţiune.

Conflictul greco-turcesc.

Se trimite din Atena, „Agenţiei Havas“ din Paris, următoarea corespondenţă, care presintă şi esplică într'un mod de tot inocent lupta de lunia trecută, dintre trupele turcesci şi trupele grecesci la Karali-Dervent:

„Ar fi de dorit, în interesul comun al statelor mărginaşe, ca neînţelegerile privitoare la unele puncte ale fruntăriei se fie în sfîrşit aplanate pe cale diplomatică. Guvernul grecesc a făcut multe silinţe spre a ajunge la acest scop, arĕtând pericolele cari se pot nasce dintr'o situaţiune, care se prelungesce deja de un an şi care nu justifică nimic, fiindcă guvernul regelui George nu este inspirat în demersurile sale, decât de dorinţa sinceră de a stabilì pe o bază solidă relaţiunile amicale între cele două state. Din nenorocire, această sinceră dispositiune a guvernului grecesc n'a fost apreţiată cum trebuia se fie şi cele mai însemnate căi grecesci stau în mânile acelor ce n'au nici un drept de ale reţine.“

„Punctele în litigiu erau după cum se scie, acele dela Gounitza, Viratiri, Nezeron şi Karali-Dervent. Turcia cerea ca se i se înapoieze Nezeron a cărei ocupaţiune de către trupele noastre nu era, după ea justificată, şi numai cu aceasta condiţiune ar consimţì a retrage trupele sale din celelalte trei puncte.“

„Traseul comisarilor străini nu lăsa nici o îndoială: aceste patru puncte nu aparţineau Turciei şi dacă pentru un moment au creḑut că trebue a găsì un alt mijloc de a regula această afacere, aceasta nu poate de loc slăbì puterea traseului comisarilor străini.“

„Dacă ocuparea celor trei puncte de către Grecia putea fi amênată pentru câtva timp, nu era tot astfel pentru Dervent - Karali, strîmtoare care e cheia drumurilor ce conduc la Platamona şi la Salonic. Generalul Grivas primesce ca consecinţă ordinul de a ocupa aceste puncte dar mai cu seamă Dervent - Karali, ceea ce a şi făcut de mult. Armata turcească, care se află aproape de fruntărie, părea de mai mult timp a nu pune nici o atenţiune la această mişcare cutezătoare a generalului grecesc, dar tocmai de opt ḑile se concentrară aproape de punctele ocupate de trupele grecesci şi arată dispositiuni de atac. Guvernul grecesc nu voia se vadă în această mişcare a armatei turcesci resultatul unui ordin venit dela Constantinopole, ci se temea că, prin prea mult zel poate din partea capilor militari sĕ se întêmple o încăerare, a creḑut de trebuinţă de a întărì staţiunile militare dela fruntărie, şi acest demers al guvernului a produs din fericire un bun resultat, căci de atunci Turcii s'au retras fără a încerca nici un fel de atac (Dar morţii şi răniţii de amêndoue părţile de unde? Red.) şi trupele noastre urmează a păstra punctele litigioase, fără a fi nici decum turburate de Turcii, cari nu par de loc dispuşi a se încăiera cu soldaţii Greci.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Radna Lipova, 16/28 Aug. 1882 Şedinţa literară împreunată cu o petrecere de vară a tinerimei studioase din Lipova s'a ţinut eri seară în 15/27 l. c.

Succesul a fost preste asceptare cu atât mai vêrtos, că tinerimei arangiatoare i s'a pus multe pedeci, dela putere şi în această inocentă petrecere au cercat mişcăminte, cari nu le-ar convenì lor; şi anume:

Tinerimea constituită în un comitet încă la 17 August st. n. a înaintat un petit către pretura tractuală din Lipova prin care a cerut sĕ i-se dee concesiunea recerută de lege pentru ţinerea şedinţei literare.

Pretorele a poftit, ca sĕ i se dee în copiă programa acelei şedinţe, precum şi operatele, resp. piesele, ce se vor esecuta, pentru ca se le censurese.

Concesiunea dată din graţie, abia a câpetat'o tinerimea înmânuinduise în 26 l. c. cu următoriul „ucaz“, pre care mĕ rog al publica pentru orientarea on. public:

Nr. 3179.82.

A kért tánczvigalommal egybekötött nyilvános iroldalmi elöadásra a hatósági engedélyt tekintve az elöadásnak jótékonyczélú voltát megadom anélkül, hogy a jövedelemnek egy része (?) a helybeli szegény alapba kelljen fizetni (?) azonban oly megszorittással, hogy a programból „Un devotament familiei Hurmuzachi“ egészen, az „Oda ostaşilor Români“ — ból 4-ik. stroja, továbbá a „Tudor Căpitanul“ és a „Peneş Curcanul“ szintén egészben kihagyandók, miután ezen elöadni szándékolt darabok nem tisztán irodalmi, hanem inkább harczias kedélyeket izgató darabok. (?)

Miröl kérvényezö iratainak visszaadása mellet értesittetik.

Lippán 1882 24 August.

(P. H.) *Ladányi* m. p.,
szólgabiró.

(Traducere).

Pentru ţinerea şedinţei literarie împreunate cu joc cu privire la scopul filantropic al ei, dau concesia cerută, fără ca o parte a venitului sĕ se dee fondului sĕracilor din loc. Fac însĕ restringerea ca întreaga poesiă: *„Un devotament familiei Hurmuzachi“* sĕ se lase cu totul din programă, din *„Oda ostaşilor Români“* sĕ se omită strofa a IV. mai departe sûnt a se omite din programă poesiile *„Tudor capitanul“* şi *„Peneş-Curcanul“*, deoarece aceste poesii destinate a se declama nu sûnt bucăţi de cuprins curat literariu, *ci mai mult resboinice, cari escită spiritele.*

Despre ce se încunosciinţează petentele pe lângă reacluderea documentelor.

Lipova, 24 August 1882.

(L. S.) *Ladányi* m. p.,
pretor.

Dar cu atâta oare-şi cineva nu s'au îndestulat, ci ca se dee şi mai mare alarmă, că Românii din Lipova oare cum s'ar pregătì la demonstraţii au depeşat la foia „Pesti Napló“ următoarea telegramă: *Lippa, aug. 26 (O. É.) Az itteni román tanulók holnap szavaló estélyt rendeznek mely elé nagy èrdekkel néznek, mivel a szolgabiró eltiltotta „Fodor* (?) *nyugalmazott* (!!) *kapitány kalandjai“ czimü román vers elszavalását“.*

(Traducere.)

Studenţii români de aici arangiază mâne o serată declamatorică, asupra căreia privesc cu mare interes, deoarece pretorele a înterḑis, declamarea poesiei românesci întitulate: *„Aventurile pensionatului căpitan Fodor.“**)

După cum se vede din cele mai sus atinse intenţiunea domnilor era ca se impedece şi se pună obstacule cât mai multe şi grele, ca prin acestea se sparie publicul şi se disgusteze tinerimea dela arangiarea şi ţinerea şedinţei, însĕ pre lângă toate sunpiţionârile şi terorizările acestea programa cât de ciuntată şi scurtată s'a esecutat şi a produs cel mai bun efect şi resultat şi publicul numeros, care a participat a fost mulţămit.

*) Căpitanul Tudor pensionat!! Red.

Piesele şi disertaţiunea au fost esecutate cu cunoscinţă şi dibacie.

În primul cuadril au jucat 40 părechi formând 2 coloane şi publicul pre lângă cea mai mare voe bună şi a petrecut până 'n zori de ḑi şi ne am îndepărtat toţi pre la a le noastre — esprimându-ne dorinţa ca şi în venitoriu sĕ mai convenim la astfel de petreceri.

Venitul curat, ce se va eloca ca „tondul“ tinerimii studioase din Lipova pentru ajutorarea scolarilor seraci, după informaţiunile luate, e cam de 20 fl. v. a.

Străinii din centru şi din giur n'au participat. Se vede că au avut efect mesura amintită la mijlocul corespondinţii mele. — *r.* —

Apel.

Omul este numai aceea ce el se face prin educaţiune şi instrucţiunea e pentru noi aceea ce e lumina pentru soare, este facla cea brilantă, ce a luminat popoarele antice şi moderne.

Damele române din Abrud şi giur — fiind pĕtrunse de acest adevĕr şi de altă parte vĕḑênd relele ce aduce cu sine lipsa unei scoală române de fetiţe în Abrud, avênd acestea a merge pela institute streine în locuri depărtate, şi cu spese enorme, spre dauna educaţiunei naţionale, s'au asociat într'o „Reuniune a femeilor române din Abrud şi giur pentru înfiinţarea unei scoale române de fetiţe în Abrud“ carea se fie un focolariu de cultură, pentru copilele din Munţii apuseni“.

După aprobarea statutelur reuniunei de către Înaltul ministeriu, reuniunea în adunarea generală din 7 Maiu s'a constituit alegêndusi comitetul din următoarele Doamne:

Anna Gall de preşedintă, Anna Filip de vice-preşedintă, Anna Isac casieriţă, de secretar Alesandru Ciura, ear de membre pre doamnele:

Elena Adamoviciu, Ioana Balos, Maria Vlad, Anna Lobonţ, Florentina Tĕrnovean, Roza Pop, Iosefa Ciura, Ludmila Draia, Elena Bariţ, Amalia Tobiasiu, din Abrud şi Abrudsat ear din giur pre doamnele: Eufimia Caian din Roşia şi Elena Baişan din Bucium.

Bărbaţi de încredere s'au ales domnii:

Alesandru Filip, Ioane Gall, Dionisiu Adamoviciu şi Alesandru Danciu. Acest comitet cu ajutoriul lui Dḑeu şi a început activitatea sa şi astădi dispune de un capital preste tot de 2150 fl. v. a., ca fond al reuniunei.

Însĕ pentru a se ajunge scopul salutar cât mai în grabă, acest comitet se află motivat a apela prin aceasta la toate femeile şi la toţi bărbaţii români, cari se sciu interesa de tot ce contribue la progresul românesc, cerêndule concursul marinimos la urmărirea scopului reuniunei noastre şi rugându-i a contribuì la sporirea fondului reuniunei, prin înscrierea de membrii, cum şi după împregiurări, prin celelalte mijloace descrise în §-3 al statutelor reuniunei, de următorul cuprins: Mijloacele pentru realisarea scopului sûnt:

a) banii incurşi deja spre acest scop;

b) contribuirile de toate categoriile;

c) venitele petrecerilor, concertelor, sortiturilor şi esposiţiunilor ce se vor arangia în favorul reuniunei. —

d) eredităţi legate, şi donaţiuni ce i se vor face.

e) colectele ce se vor întreprinde în favoarea ei.

Contribuirile şi corespundenţele în afacerile reuniunei sûnt a se adresa preşedintei.

Abrud în August. 1882.

Comitetul reuniunei femeilor române din Abrud şi giur.

Ana Gall m. p., preşedintă. *Alesandru Ciura* m. p., secretar.

Varietăţi.

* Alteţele Lor principele şi princesa de coroană vor venì în 19 Septemvre n. la Gurghiu în Transilvania.

Archiducele Eugen a plecat în 1. Septemvre n. la Viena. Alteţa S'a nu se mai întoarce la reg. 2 de husari, ci merge la scoala de resboiu.

* Generalul major Leonida Popp capul cancelariei militare împĕrătesci, este denumit al doilea adjutant-general al Maiestăţii Sale.

* (Pentru teatru naţional (maghiar) din Cluj, cetim în mai multe ḑiare, că Maj. Sa pe lângă subvenţiunea ordinară de 20,000 fl. a dăruit 10,000 fl., pe anul curent şi 10,000 fl., pe anul trecut din şatula Sa privată.

* (Esamenele de cualificaţiune ordinare) ale candidaţilor de preoţi şi învĕţători se încep mâne în 25 August.

* (Postal) Oficiul postal din Elöpatak continuă a funcţiona până la 15 Septemvre a. c. st. n.

* (Din tabera dela Vac din Erţegovina.) Este cunoscut, ḑice „P. Ll.“, că bravul regiment unguresc, archiducele Heinrich Nr. 51, este dislocat pe timpul recrutărei în valea superioară a Narentei dela Pridvorita până la Vac. Corespondenţa spune mai departe între alte, că la Vac în ḑiua nascerei Maj. Sale compania 12 a eşit în paradă înaintea căpitanului. De faţă au fost şi cnezi şi muctari. Nefiind în Vac nici biserică nici preot, un sergent, care e teolog românesc, a rostit o rugăciune scurtă pentru îndelunga şi fericita viaţă a Maj. Sale, a dinastiei şi a patriei. — Regimentul unguresc, dar companiile românesci — căci e din ţinutul Clujului, unde majoritatea locuitorilor e românească.

* (Convocare). Membrii „Despărţĕmêntului VI“ al asociaţiunei transilvane, precum şi toţi aceia, cari se interesează de înaintarea scopului Asociaţiunei noastre, sûnt invitaţi a se intr'unì in adunarea generală ce va avè loc in opidul Dobra la 5/17 Septemvre 1882 n. a, la 10 oare.

Deva la 2 Septemvre 1882 st. n.

F. H. Longin, actuariu. *Ioan Papiu.* director.

* (Mulţămită publică.) Subscrisul oficiu comunal şi parochial din Comuna Săcel 'şi împlinesce una din cele mai frumoase datorinţe esprimând prin aceasta, cea mai profundă mulţămire şi recunoscinţă în numele nenorocitelor familii prin incendiul întemplat în comună la 22 Martie a. c. pentru ajutoriul primit şi distribuit cu ocasiunea ţinerei sinodului archid. a. c. parte dela acei stimaţi Domni, precum şi dela alţi domni advocaţi, şi cetăţeni în sumă frumoase de 86 fl. v. a, care sumă fiind imanuată de domnul redactor şi asesor consistorial Nicolau Cristea la faţa locului Săcel, sau împărţit nenorocitelor familii în presenţa domniei sale, precum şi a oficiului Comunal şi parochial în 27/15 August a. c.

Săcel în 28 August 1882.

Ioan Platoş, paroch gr. or. *Ioan Macrea*, jude.

N. Platoş. Notariu substitut.

* (*Voroave.*) Se vorbesce prin Sibiiu că la gimnasiul de stat de aici au aflat oamenii peatra înţelepciunei. Se ḑice că băeţii de români, cari studiază la acest gimnasiu acum cu începutul anului scolastic au fost supuşi unui purgătoriu patriotic. Se ḑice că profesorii au scos unul câte unul pre tinerii români la tablă şi i-a făcut sĕ-şi scrie fie-care numele. Şi aceasta ca sĕ se scie câţi dintre tinerii români mai au curagiul a şi scrie numele [româ-

nesce. Dăm aceste voroave sub toată reserva.

* (Apel). Societatea „Concordia română“ din Bucuresci și „Clubul comercianților și meseriașilor români“ din Iași, urmărind scopul propășirii economice a Românilor în toate direcțiunile, au decis: Convocarea unui „Congres economic român“, care se va întruni la Iași în luna lui Octomvre, ḑiua 10, a. c. pentru a desbate și pune basele unui sistem de economie națională.

Toți Românii din toate unghiurile țĕrei, cari vor bine-voì a adera sau a participa la acest congres, precum și societățile române cari vor adresa adesiunile d-lor la societate, în Bucuresci Calea Rahovei Nr. 16, sau la Club în Iași.

Totodată se face cunoscut că în toate Duminicele, dela 10 oare a. m, inainte se vor face într'uniri pregătitoare în Bucuresci, în localul societății și în Iași în localul Clubului unde se vor desbate basele cestiunilor asupra cărora congresul va avea se delibereze. Asemenea într'uniri ar fi de dorit ca din inițiativa cetățenilor, sĕ se facă și prin cele-lalte orașe ale țĕrei.

* *Carte didactica autorizată* sub presă apare până la 20 August cel mult:

Lecțiuni de Aritmetică pentru clasele III și IV primară, lucrate în mod pedagogic și înzestrate cu primele încercări de raționamente s'au demonstrațiuni, de Stef. C. Michailescu.

NB. Călăuza învĕțătorului în notele din text. Numeroase eserciții și probleme cu aplicațiuni practice, cu noțiuni de sciințe fisice și industriale Partea cl. IV poate servì și clasei I gimnasiale, clasei începătoare de comerț, de scoală normală și reală.

* (Tisza-Eslar în Bosnia.) — Cu data 25 Iulie se scrie din Seraiewo următoarele: După cum aflu dintr'o epistolă ce mi a sosit din districtul Tuzlei, produce acolo o mare sensație un cas misterios, ce samănă mult cu cel din Tisza-Eszlar. Deosebirea este, că în casul din Bosnia s'a găsit cadavrul adevĕrat și că omorul se atribue de creștini musulmanilor.

Casul e următorul:

La 17 Iunie s'a găsit pe drumul ce duce la Breske cadavrul unui locuitor catolic din Breske. Cadavrul era decapitat, capul s'a găsit cinci pași departe de trup; brațul stîng lipsesce cu totul.

Comisiunea trimisă la fața locului a constatat, că cadavrul e cu totul lipsit de sânge. Pe haine și prin prejur nu sau găsit urme de sânge. Punga n'a perit dela cel ucis și deci se pare că nu l'au ucis jefuitori. S'au mai descoperit pe spate trei pete vinete, ca și cum ar fi fost produse de trăsnet. Neputêndu-se îndrepta bănuială asupra cuiva cadavrul s'a înmormêntat îndată.

Cu toate cercetările făcute afacerea era sĕ se dea uitărei, când într'o ḑi jandarmeria raportă, că mai mulți țĕrani din Breske ar fi numit pe câți-va musulmani de făptuitori ai omorului ce s'ar fi comis din motive religioase.

Acești țĕrani fiind interogați, au spus, că musulmanii când zidesc o moschee pun o mână de creștin în fundament și amestecă mortarul cu sânge de creștin. Persoanele indicate de țĕrani au fost arestate și într'adevĕr, cercetânduse mai departe, sau descoperit contra lor grave împregiurări de bănuială. Acei musulmani perduseră puțin înainte de omor un proces îndelungat contra celui omorît și astfel se poate bănuì, că din rĕsbunare l'i eau tăiat capul și brațul, după ce s'au găsit ucis de trăsnet. Însĕ țĕranii creștini din Breske persistă în spusele lor de mai sus, mai adăogând, că și fratele celui omorît ar fi perit tot așa sûnt acum mai mulți ani.

Cu toate cercetările autoritățile n'au reușit sĕ lumineze întunerecul ce planează deasupra acestei afaceri căci acusații neagă tot. E foarte curios, că în Breske se zidesce într'adevĕr o moschee și că punerea fundamentului ei a cam coincidat cu momentul omorului.

* (Darul de încoronare) al principelui Bulgariei pentru Țarul Alexandru III. „Golos“ descrie astfel darul, pe care principele Bulgariei îl va oferì Țarului în ḑiua incoronărei; „Pe partea superioară a unei stânci masive se află douĕ figuri femeesci în armatură straveche rusească. O figură, reprezentând Bulgaria și întreaga ferecată, își pune în teacă spada înclinându-se puțin spre cealaltă figură, care represetând pe Rusia, ține în dreapta o spadă al cărei mâner e o cruce și în stânga un scut, întins peste Bulgaria. La poalele stâncei stau douĕ căscioare, impresurate de arbori — o copie fidelă a acelor bordee, în cari Țarul actual și suita sa au locuit in timpul ultimului rĕsboiu in Bulgaria. În stânca e săpat anul 1877. În fața bordeelor stă un cazac cu steagul in mână. De desubtul stâncei, în giurul piedestalului se cetesce inscripția: „Țarului Alexandru III, protectorului — Alecsandru I principele în Bulgaria și recunoscĕtorul popor bulgar.“ Supt aceasta inscripție, pe partea anterioară a grupului stau armele unite ale Rusiei și Bulgariei și deasupra vulturul cu douĕ capete. Pe partea posterioară sunt armele Bulgariei. Sub pajera Rusiei și Bulgariei sunt doi lei, cari poartă grupul; giur împregiur sunt diferite arme vechi rusesci. Totul este de aur în greutate ca de 20 ocale.“

* (Oaspeți persiani) au sosit în Bucuresci și au descălecat la otelul Broft: Principele Nazim el Duvlet Can, ambasador al Persiei cu familia, — Iskender Can, consul persian, — Mirza Mahomet Can secretar, toți veniți din Teheran.

Posta din urmă.

Foile de eri din capitală publică după *„Indépendance roumaine“* faima despre o întrevedere a regilor Românieì și Serbiei și principelui Bulgariei.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Închiderea elevilor în scoală.

(Operat cetit în ședința reuniunei districtuali din Zarand, ținută în 6 August 1882 de Ioan German, învețt. la scoala normală din Brad.)

(Încheere.)

De cinosură la aplicarea acestei pedepse sĕ'i servească învĕțătoriului următorele principii:

a) se nu aplice des închiderea în scoală; pentrucă 'și perde influința;

b) închiderea se fiă pedeapsa supremă;

c) învĕțătoriul se nu lase nici odată pruncii singuri, ci sub privegherea sa.

d) Pruncii sĕ fie totdeauna ocupati.

e) Nu e consult a incuia ușa.

f) O altă clasă pentru închiderea scolarilor se poate alege în casuri estraordinari, pentru ca simțul de onoare se escite mai tare. Se scie că pruncii pun pond pre opinmunea conscolarilor.

g) Aerul în clasă se fie curat, când rĕmân elevii. Aerisează dară mai întâiu scoala apoi închide elevii.

h) Rĕmânerea elevului în scoală se nu se estindă preste timpul ameḑei, că-ci prin flămânḑire ușor se poate bolnăvì pruncul. Destul e pentru un prunc se rabde până la 12 oare antemeridiane, sau după ameaḑi până la 6 oare. Cu privire la aceasta eată ce ḑice Körner: detragerea nutremântului se poate considera ca o pedeapsă barbară, torturele foamei, sûnt pentru un prunc cele mai dureroase, la aceste se adauge frica, amărăciunea, pofta de mâncare; astfeliu flămânḑirea poate fi stricăcioasă sĕnătății. În tot casul inima elevului se mortifică; pruncul nu poate se iubească pre un atare învĕțătoriu, nici sel stimeze. Aceste sûnt scrise la adresa acelor învețători cări închid pre prunci, când le „vin duși“ ḑiua întreagă.

i) Ori decâte ori aplicăm aceasta pedeapsă, trebue se încunoscințăm părinții pruncilor. Ei trebue se scie unde se află pruncii, pentru-ce și până când sûnt închiși? Învĕțătoriul o face încunosciințarea prin un elev de scoală, sau în scris, dacă părinții pruncului sciu cetì. La cas când nu se face acesta. elevul poate se mințească, si se înducă pre părinți în eroare, despre causa rĕmânerii lui în scoală. De aici apoi părinții pot sĕ și facă opiniuni false, despre învĕțătoriu; pot se cugete, că învĕțătoriul închide pre prunci după caprițele lui.

l) În fine, pentru-ca învĕțătoriul se nu-și peardă têmpul, când veghiază pre prunci în scoală, pot cetì ḑiare în scoală, scrie epistole, sau se facă alte studii. Lucrul se ușurează când învĕțătoriul are cuartirul în edificiul scolei.

Închiderea elevului în scoală, nu poate avè loc sub următoarele impregiurări.

1 În primii doi ani de scoală, la începători, că-ci prin aceasta am sădì în inima elevilor ură față cu scoala.

2. In localități scunde, unde scoala nu se poate aerisa momentan.

3. La pruncii fricoși și slabi de constituțiune.

5. O singură fetiță nu trebue a fi lăsată închisă; mai multe însĕ pot fi lăsate, sub veghierea învĕțătoriului.

Pentru ca învĕțătoriul se nu fie constrîns a aplică pedeapsa susnumită trebue:

1. se propună bine.

2. Ocupațiunile domestice, se nu fie pea multe.

3. Materiele de studiat sĕ fie petrunse bine de elevi.

4. Sĕ nu se dea prea mult de memorisat, și pre timp scurt,

5. În scoală ochiul învețătoriului se nu parasescă un minut, pre nici un elev, privirea lui se fie cea a vulturului.

Brad 1882.

Ioan German,
învĕț. la scoalele normale în Brad.

Loterie.

Sâmbătă în 2 Septemvre 1882.

Budapesta: 44 88 37 4 56

Bursa de Viena și Pesta

Din 2 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	118 75	118.⅝
Renta de aur ung. de 4% . .	86.50	87 80
Renta ung. de hârtie	87.50	86 80
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.40	90.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.75	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.50	98.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	97 75
Obligațiuni urbariale temeșiane .		97.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 —	
Obligațiuni urbariale transilvane .	98.—	97.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 75	98 25
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.—	—.—
Sorți unguresci cu premii . . .	97.50	97 50
Sorți de regularea Tisei . . .	118 75	118.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	110 60	110.75
Datorie de stat austr. în argint .	76 85	76 75
Renta de aur austriacă	77 25	77 20
Sorți de stat dela 1860 . .	95.40	95.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	130.75	130.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	827 —	822.—
Acțiuni de credit austr. . . .	309 75	300.—
London (pe polița de trei luni) ·	321.10	313.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	118.40	118.55
Argint	—.—	99.75
Galbin	—.—	—.—
Napoleon	5.58	5.61
100 marce nemțesci	9.41	9.42
	57.80	57.75

Nr. 207. [191] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu la scoala gr. or. confesională în Tătăresdi protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abḑicerei fostului învĕțătoriu, se escrie concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. în care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. În bani gata 150 fl.

2. Lemne 2 orgii lungi, din care este a se încălḑi și scoala.

3. Grădină de legumi

Doritorii de a competa la acest post au a 'și îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic și al regulamentului din 1878 până la terminul sus indicat, — cântereții și cei cu o cualificațiune mai amplă se vor preferì.

Gurasada în 18 August 1882

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 80 [189] 1—3

CONCURS.

În urma decisiunei aduse în ședința comitetului parochial din 25 Iuliu 1882 pentru întregirea postului de învĕțătoriu la scoala confesională gr. or. din comuna Balomir protopresbiteratul Orăstiei, se escrie concurs până la 19 Septemvre st. v. 1882 în care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a.

2. Cuartir și 4 stângini de lemne din care e a se încălḑi și scoala.

La alegere se vor admite numai îndivi̯di cu atestat de cualificațiune învĕțătoresc.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne petițiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orăstiei până la terminul sus indicat.

Balomir 26 Iuliu, 1882

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Gerasim Cărpenișan m. p.,
notariu al cott. paroch.

Nicolau Suciu m. p.,
paroch și preș. al comit. parochial

Nr. 222. [182] 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinațiunei Măritului consistoriu archidiecesan din 13 Iuliu a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala română gr. or. din Moeciul superior, protopresbiteratul Branului, cu termin până la 12 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sûnt salariu de 100 fl. v. a. pe an.

Concurenții au a 'și asterne subscrisului petițiunile lor, provedute cu documentele recerute prin statutul organic și prin regulamentul congresual din anul 1878.

Brașov, 13 August, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial concernente:

Iosif Barac m. p.,
ca adstr. ppresb. al Branului.

Nr. 150. [181] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei stațiuni învĕțătoresci la scoala noastră poporală din Drăguș protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se deschide prin acesta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu această stațiune de învĕțătoriu sûnt:

1 Salariu anual de 200 fl. ce se vor plătì în rate lunare din cassa comunală.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei constătător din 2 încăperi și cuchnă.

3. Lemne de încălțit câte vor fi necesare.

4. Loc de legume în grădina scoalei.

Se cere dela concurenți, ca sĕ'și instrueze petițiunile lor cu atestatele necesarii în înțelesul Statutului organic și al Regulamentului provisoriu congresual din 1878.

Asemenea vor avè concurenții a produce atestat despre cunoscința limbei maghiare, ca se o poată propune copiilor în scoală.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. protopresbiteral.

Nr. 71 1828 [175] 2—3

CONCURS.

La scoala română poporală confesională gr. or. în Mercheașa protopresbiteratul Cohalmului în Transilvania este de oferit un post învĕțătoresc împreunat cu următoarele emolumente

1. un salariu anual în bani gata de 150 fl. v. a., ce se capĕtă în 4 rate anticipative.

2. Cuartir corespundĕtoriu liber în edificiul scoalei; de care e legată și una grădină de legumi.

3. Lemne de încălțit de ajuns. —

4. Dela tot elevul frecuentătoriu de scoală una cupă de bucate; ori legumi fasole, prune etc. și:

5. După usul de până acuma are dreptul, la venitul comunal, precum: apă sĕrată, pășunit, îngrășat de rîmători în pădurile comunale, ca un proprietariu de aci. Care toate computate la olaltă sĕ urcă aproape la 200 fl.

Petitorii nostri, sûnt avisați a-și substerne recursele lor, bine instruite prin Cohalm (Köhalom) la Comitetul parochial de aci, până în 13 Septemvre a. c.

Dela cari pretindem sĕ fie români gr. or., sĕ aibă Atestat despre esamenul de cualificațiune, sĕ fie cunoscători de cântările și tipicul bisericesc, precum și de limba maghiară și germână.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral concerninte ca inspectorat districtual de scoală.

Mercheașa 13 August 1885

Comitetul parochial gr. or.

Ioan Buzea,
paroch și președinte.

Nr. 13. [183] 2—3

CONCURS.

La scoala normală capitală gr. or. din Săliște a devenit de nou vacant un post de invĕțătoriu, pentru care se escrie concurs, prelûngă un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunare anticipative din fondul scoalei,

Doritorii de a ocupă acest post au sĕ'și adreseze suplicele lor de concurs, instruite conform „statutului organic“ și dispusițiunilor sinodali pentru scoalele capitali la oficiul protopresbiteral al tractului Săliștei în Sibiiu până la 12 Septemvre a. c. st. v.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral al Săliștei.

Săliște 27 August 1882.

Comitetul parochial.

Oprea Borcia m. p.,
paroch.

Nr. 350 [177] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Zarandului sûnt de ocupat următoarele posturi învĕțătoresci:

1. Postul învĕțătoresc din comuna Herțăgani, cu un salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir și lemne de încălțit.

2. Postul de învĕțătoriu în Grohot, cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir și lemne,

3. Din comuna Lunca, cu salariul anual de 150 fl. v. a., cuartir și lemne de foc.

4. Stațiunea învĕțătorească din Crăciunesci, cu salariul anual de 110 fl. v. a., cuartir și lemne de foc precum și unele accidenții din venitele cantorali.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi învĕțătoresci, au a'și ascerne suplicele lor, instruite conform statutului organic și regulamentului congresual din 1878 până în 12 Septemvre a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Brad, 8 August 1882.

George Părău m. p.,
adm p.presb.

Nr. 236. [164] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scoala populară română gr. or. din Miluan până la 25 August a. c. se deschide concurs pre lûngă următoarele emolumente:

1. În bani după repartițiune 100 fl.

2. În bucate 30 vici cucuruz sfârmit cu vica cea mare.

3. În lumini 4 punți pentru învĕțătoriu.

4. În lemne patru orgii, din cari este de a se încălzi și scoala.

5. Hârtie pentru cataloage și liste 4 conți.

6. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela doritori de a ocupa acest post, se cere de a fi pedagogi absoluți proveduți cu atestat de cualificațiune și au de ași substerne petițiunile subscrisului oficiu protopresbiteral în Fűzes-Sânpetru instruite conform Stat. org. și al Regulamentului de învĕțămênt din anul 1878.

Miluan 25 Iuliu 1882.

Comitetul parochial local gr. or. în conțelegere cu

Petru Roșca m. p.,
protopresb.

Nr. 289 [167] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu dela scoala română gr. or. din comuna Stupini protopresbiteratul I al Brașovului, pentru ocuparea lui se escrie concurs cu terminul până la 5 Septemvre a. c. st. v.

Se observă că cu postul de învĕțătoriu este împreunat și oficiul cantoral la biserica comunei sus numite.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt: 200 fl. v. a. și cuartir liber în edificiul scoalei.

Dela petenți se cere a produce documente că au absolvat cel puțin 4 classe gimnasiale, sau 3 classe reale, cursul pedagogico-teologic și că au depus esamenul de cualificațiune învĕțătoresc.

Suplicele înstruite cu documentele recerute au a se asterne până la terminul indicat prea onoratului oficiu protopresbiteral I al Brașovului.

Stupinì, 8/20 August 1882.

În conțelegere cu domnul protopresbiter concernent.

Comitetul parochial

Ioan Macsimilian m. p.,
paroch și președinte.

Nr. 1087—1882. [179] 3—3

CONCURS.

Doue eventual trei stipendii de câte 200 fl. sûnt de împărțit la astfeliu de tineri industriași din fundul regiu de oare când și în prima linie din scaunele Mercurei și Nocrichiului de mai nainte, sau din localitățile lor centrale, cari tineri sĕ fie cercetat și terminat cu succes bun, dacă e cu putință, gimnasiul inferior o scoală inferioară reală sau o scoală capitală poporală, la toate întêmplerea, o scoală deindustrie subvențională de universitatea săsească, și sĕ se oblige a petrece un an în străinătate va se țică, afară de monarchia austro ungurească, pentru perfecționarea teoretică și practică în specialitatea lor.

Condițiunile afară de cele mai sus sûnt:

a) presentarea de testimonii scolastice cu cualificațiune bună,

b) Dovedirea seràciei concurentului prin atestat dela autoritățile politice.

Stipendiele se plătesc pe jumetate acum numai decât după împărțire, ceealaltă jumĕtate după șease luni.

Stipendiații sûnt datori a aclude la petițiunea pentru a doua jumetate din stipendiu: testimoniele acuirate despre lucrările sale și un raport scurt despre locul lucrărei și despre esperiențele ce a făcut.

Un astfeliu de raport se asteaptă dela stipendiat și după întoarcerea sa în patrie.

Petițiunile de concurs instruite corespundetor, au a se înainta aici cel mult până la sfârșitului Septemvre 1882.

Sibiiu 20 August 1882.

Oficiul central al universității săsesci.

Citațiune edictală.

Petru Ivaniciu locuitoriu din Armeniș cottul Caraș-Severin carele dela 1867 au părăsit cu necredință pe soția sa legiuită Stana născ. Grosavescu din Teregova și au pribegit în România, se citează prin aceasta oficios, ca până în 3 luni de țile dela 1-a publicare sĕ se presenteze naintea forului matrimonial de prima instanță adecă naintea Scaunului ppresbiteral gr or. din Caransebeș, căci la cas de neînfățișare se va pertracta causa divorțului seu mai departe conform §. 123 din Regulamentul procedurii jud. în cause matrimoniale.

Caransebeș, 20 August c. v. 1882.

Nicolau Andreeviciu m. p.,
protopresb., ca presid. scaun. protopresbiteral gr. or.

[190] 1—3

Nr. 1057 civ. 1882. [169] 3—3

Publicațiune.

Spre a se putè începe lucrările de *comasare* în comuna **Șomcuta** (Somkutpataka) și spre regularea dreptului de cârcimărit se pune și de pertractare **pe 28 Septemvre, 1882 și eventual și cele următoare la fața locului,** la care sûnt invitați părțile interesate sub pedeapsa urmărilor de drept.

Un esemplar din cererea pentru regularea cârcimăritului e depus la tribunalul reg. din Dej, al doilea la antistia comunală din Șocuta.

Dej, 17 August, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 1973, — 1882. [184] 3—3

Esarêndare licitativă.

În 10 Septemvre a. c. la 9 oare a. m. se va esarênda prin licitațiune publică în **cancelaria comunei Cristian** pe timpul din **1 Ianuarie 1883** până în finea lui **Decemvre 1885** pășunitul pe următorii munți ai comunei Cristian și anume:

1. Pășunitul muntelui Beșinoiu cu prețul esclamării **450 fl.**

2. Pășunitul muntelui Cioara cu Crăciuneasa cu prețul esclamării **225 fl.**

3 Pășunitul muntelui Giușoara mică cu Uncești cu prețul esclamării **160 fl.**

4. Pășunitul muntelui Făgețel cu prețul esclamării **90 fl.**

5. Dreptul măcelăritului tot pre acest timp cu arênda anuală de **200 fl.**

Fie-care licitant este îndatorat a depune înainte de începutul licitațiunei 10% din prețul esclamării ca vadiu.

Se admit și oferte înscris legalmente instruate și provedute cu clausula, **că oferentelui îi sûnt cunoscute condițiunile speciali,** care se vor preda comisiunei înainte de începutul actului de licitațiune.

Condițiunile speciali se pot vedè în oarele oficiali în cancelaria comunei Cristian.

Sibiiu în 28 August 1882.

Pretorele central:

Branisce m. p.

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Eftin! Nou! Cu gust!

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de scris

din 8 foi pentru **începĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată și bine cleită, cu învĕliș vênĕt și vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliș și vignetă albă

Prețul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din 8 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru **începĕtori în doue colori liniate,** pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **caligrafie.**

Pretul unui exemplar 1½ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliș vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.
Dictando cu margo din 8 foi, prețul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.
„ „ „ „ 12 „ „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „
Caiete din 6 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **comput.**

Prețul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [192] 1—5

Eftin! Nou! Cu gust!

Efectuesce liniaturi pentru protocoale și registre comerciale prompt și eftin.

Deschidere de Restaurațiune.

Am onoare a anunța cu tot respectul p. t. public și militărimei înalte că am primit **localul de restaurațiune,** mai nainte Fronius, în **piața mică Nr. 11,** și l'am deschis **astădi** în **1 Septemvre.**

Este **cea mai bună provisiune de escelentă bere-dupla de Martie** de a lui **Habermann, vinuri bune,** precum și de **cugnă bună** *à la carte* și în abonament, în și afară din casă și dejun *à la fourchette.*

Așteptând favorabilă și numeroasă frecuentațiune se subscrie cu toată stima

Josif Praglowski,
Restaurator.

[188] 2—5

Redactor respundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99. Sibiiu, Joi 26 August (7 Septemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Viitoarea noastră perspectivă.

Fericiți mai eram noi nemaghiarii în această patrie. Și fericiți de trei ori fericiți erau cei dela putere. Și cum sĕ nu, căci în Ungaria toate mergeau bine. Pământul 'și da roada sa. Organele statului erau la înălțimea chiemărei lor. Legislațiunea lucra cu un liberalism ne mai pomenit în lume. Așa ḑiceau până astăḑi ḑiarele maghiare. Și trebue ca lucrurile se curgă astfel, căci ḑiarele unguresci ni-o spuneau, și ele sûnt infalibile în ale lor.

Și noi la rêndul nostru constatam contrariul. Nemulțămirea era generală în țeară, întocmai ca și astăḑi. Și ea era mare, căci multe erau nedreptățile, ce ni se făceau. Din roada pământului nu se îndulcea poporul, căci ea făcea cunoscință cu esecutorul de dare în primele ḑile ale treerărei. Și esecutarea de dare în Ungaria e proverbială. Cât pentru dreptul la legislațiune, ți se pare că nu trăesci în Europa.

Așa ḑiceau ei, și noi în feliul nostru. Era anormală starea lucrurilor atunci, ca și astăḑi, și cu toate acestea ungurii predicau *urbi et orbi* liberalism și earăși liberalism. Și lumea credea. Era libertate în Ungaria.

Cum stăm însĕ astăḑi?

„Pesti Napló", ḑiarul aristocraților maghiari în Nr. 242. din 3 Septembre a. c. aduce un lung articlu intitulat „Congresul de pace și Ungaria," în care face o revistă asupra stărei actuale de lucruri în Ungaria și constată, că Ungaria nu e atât de fericită după cum se ḑice. Și „Pesti Napló", adevĕrul îl vorbesce când o constată aceasta. E adevĕr ceea ce ḑice „Pesti Naplo" „toți simțim că e numai întrebare de timp, când esistența noastră o va proba puterea armelor". Da, căci starea actuală nu mai poate dura mult.

Și ne servesce spre mare bucurie conclusiunea lui „Pesti Napló": „Avem dreptul istoric și moral se stăpânim patria aceasta. O vom și stăpâni, cât timp o vom sci stăpâni, și numai atunci o vom sci stăpâni", *când vom întrebuința, ce e drept, nu cea mai nobilă*, dar cea mai *reală* basă de *drept, forța*".

Ne bucurăm prea mult că am ajuns până aici. Ne pare bine că ni-o spune aceasta „Pesti Napló", ne pare bine că ni-o spun ḑiarele unguresci, căci și până acum forța a stăpânit în Ungaria.

Accentuăm încă odată că nu noi susținem cele ḑise de „Pesti Napló". Sub domnirea forței trăim, sub ea vom trăi și în viitoriu, după cum ni-o pune „Pesti Napló" în perspectivă, și forța brutală nu consolidează statul. Astăḑi e forța în mâna lor, mâne poate va fi în mânile altora. Și e întrebare numai de timp, când va veni lucrul la arme. Se va vedea cine e mai tare, așa ne spune aristocraticul ḑiariu unguresc.

Pe principiul acestei forțe, care oprimă dreptul, zidesc ḑiarele unguresci multe. Așa „Budapesti Hirlap" dela 4 Septemvre a. c. din incidentul iubileului de 10 ani ca ministru de culte a domnului Trefort ajunge la următoarele resultate:

„*Se țină Dumneḑeu pre ministrul nostru Trefort, se ajungă multe bune și frumoase, se 'și poată împlini chemarea spre placul (?) și folosul poporului unguresc. Se nu se facă din ungur german, din slovac bohem, din rus (?) muscal (?) și din oláh (?!) român (???), ci tot ce se nasce în patrie se fie maghiar, adevĕrat patriot*).*

„Se scie guvernul unguresc că în rassa maghiară este atâta putere, încât poți face ori și ce din ea (a magyar fajban van akkora tehetség, hogy minden kitelik belöle) etc."

„Statul maghiar numai maghiar poate fi, și tot așa și cultura maghiară"

„Sĕ se propună în scoale politică culturală națională, ca sĕ se producă în țeară cultură națională . . . . se ne învețe domnii literați ungurește dacă voiesc sĕ-i înțelegem. *Reformarea învĕțământului* public *în spirit maghiar*, eată ce cerem dela Trefort."

„*În Ungaria maghiarul este cel dintâi. Bunacrescere a maghiarismului sĕ fie suprema îngrigire (?) a guvernului unguresc. Ea, cultura maghiară asigură națiunei noastre supremația. Suprema îngrigire a guvernului sĕ fie, ca pe unde sûnt maghiari se fie din abundanță tot feliul de scoale bune.*"

„*Numai după aceasta urmează celelalte naționalități; trebue sĕ le învĕțăm ungurește și mai ales sĕ grigim ca ele se nu fie vrășmașe patriei noastre.*"

În adevĕr mari „bărbați de stat". Unul ne spune modalitatea și celalalt tacsativ ce este de făcut.

Pentru ce se mai umble cu mâța în sac? S'a declarat „*Bellum omnium* contra *omnes*".

Revista politică.

Sibiiu, în 23 August.

Maj. Sa sosesce în 20 Septemvre n. la Budapesta unde va rĕmânè vre-o 8—10 ḑile, resp. va locuì în Gödöllö, de unde va merge de câte ori va fi de lipsă la Budapesta. În 24 Septemvre n. vor sosì la Budapesta ministrul de esterne contele Kálnoky ministrul de rĕsboiu contele Bylandt-Rheidt dimpreună cu raportorii, min. pres. austriac contele Taaffe, ministrul de finance Dunajewski și eventual și ministrul comun de finance B. Kallay. Sub presidiul Maj. Sale se va desbate proiectel bugetului comun care are a se presentă delegațiunilor.

Dieta Croației se va întrunì în Octomvre n. Sesiunea acestei diete, se ḑice, că de astădată va fi lungă.

Dela Triest anunță telegraful arestări noue.

După „Prager Abendblat", ambasadorul austro-ung. contele Wolkenstein la curtea din Petersburg, care vine cu concediu la Viena, are tot odată și misiune politică, privitoare la regularea cestiunei orientale. Așa susțin foile naționale rusesc. Foile vieneze susțin însĕ că contele Wolkenstein nu poate avè nici o misiune politică. Referențele între imperiul austro-ung. și rusesc, ḑic aceste din urmă, sûnt reci acum ca și mai nainte.

Încoronarea țarului va avè loc în timpul cel mai de aproape, dar fără pompa usitată. Mai multe foi din Berlin scriu că la manevrele dela Ischora, după ce împĕratul și împĕrăteasa Rusiei au trecut preste un pod de pontoane, podul s'a rupt. Marele principe Michail și alte autorități au căḑut în apă și au suferit contusiuni. Unele ḑiare atribue incidentul acesta nihiliștilor.

Pe lângă toate asigurările oficiale dela Constantinopole că în Siria este linisce „Journal des Debats" și „Temps" nu încetează a spune că panslavismul se mișcă în Africa și Asia. Ḑiarele germane vĕd in atitudinea acestor ḑiare tendența spre o alianță necondiționată între Francia și Englitera.

Mancini, ministrul de esterne al Italiei, se asigură, că va emite un circular către agenții sei diplomatici în străinătate, invitându-i a demînți faima, că guvernul din Roma ar avè de gând a se amesteca în Tripolis. „La Federation de peuples grecolatins" ḑoaie septămânară, ce apare în Florența, ne spune, că a sosit la Paris marchisul C. Buscalioni, un amic a lui Napoleon III, cu misiune oficioasă. Scopul venirei marchisului la Paris ar fi, a asonda pe guvernul frances în privința unei alianțe cu Italia. Foaia citată adauge, că dela 4 Septemvre va apărè un ḑiar politic italo-frances, întitulat „La Gazette du Soir", a cărui misiune va fi a recomanda alianța franco-italiană.

Din Africa nimic important. „Times" anunță că guvernul britanic este în posesiunea corespondenței dintre Arabi pașa și Sultanul, din care se vede, că acești doi în ascuns sûnt înțeleși.

Agitațiunile panslaviste în Ungaria.

În „Națiunea" aflăm următoarea dare de seamă:

Agitațiunile panslaviste din Ungaria, de cari nimeni nu se mai ocupă decâtva timp, au inceput a inspira din nou temeri ministerului din Pesta. Acum câte-va ḑile gazeta „Pester Lloyd" publică ordonanțele ministrului Instrucției publice, d. Trefort, ordonanțe, cari pun destul de bine in relief spaima de care sunt cuprinși vecinii nostri față cu aceste agitațiuni presupuse. Până mai ḑilele trecute atențiunea guvernului și a presei unguresci era indreptată în contra agenților panslaviști ruși; dar judecata procesului Rutenilor inculpați de agitațiuni panslaviste a dovedit nevinovăția lor. Acum guvernul se întoarce in contra agenților panslaviști din provinciile cislaitane. Un ḑiar ceh din Brünn publicase nu de mult un articol prin care invită pe Slovacii din Ungaria, sĕ adopteze limba cehă ca limbă literară. Acest articol de altmintrelea inofensiv, se păru d-lui Trefort de o gravitate așa de mare, încât redactă o circulară către autoritățile scolare, în care îi anunța că „agenții cehi și învĕțătorii panslaviști se silesc a substituì scrierea și caracterele cehe in locul limbei și caracterelor slovace", și îi invită ca fie-care sĕ facă tot ce poate spre a zădărnicì inceputurile acestei intreprinderi.

Monarchia Habsburgilor numĕră un milion și jumĕtate de Slovaci și mai bine de cinci milioane de Cehi, și pentrucă cei dintâi vor primì limba celor din urmă statul unguresc ar fi în pericol! „În adevĕr, ḑice „Le Nord", d. Trefort dă lumii o idee singulară de soliditatea regatului Stului Ștefan, înfățișându-l ca amenințat de o distrugere sigură, dacă va lăsa sĕ se efectueze acest proiect de fusiune limbistică între două popoare, cari fac amĕndouĕ parte din monarchia austro-ungară și nu au nici o ramificație în streinătate".

Dar d. Trefort nu s'a oprit acì. Tot sub pretext de agitațiuni panslaviste a gonit din scoala normală șease elevi, fără se lămurească în ce constau aceste agitațiuni. Ceea-ce e și mai curios, este că ministrul din Pesta, nemulțămit de a-'i fi pedepsit în proviincile cislaitane, voiesce ca mĕsura sĕ se aplice în toată intinderea imperiului austriac sĕ interḑică celor șease elevi primirea lor în vre unul din așeḑămintele de instrucțiune publică din Translaitania. Probabil, aceasta invitare va pune pe gânduri pe baronul Conrad, ministrul Instrucției publice din Viena, căci dacă limba cehă este persecutată de către guvernul din Pesta, apoi nu de aceea-și animositate în contra limbei cehe sunt conduși ministrii din Viena, și ministrul Taaffe va sta mult timp la îndoială dacă trebue sĕ aplice sau nu o mesură, care îi va instreina simpatiile celor mai credincioși partizani ai sĕi.

Dar, dacă invitarea d-lui Trefort nu va găsì un resunet așa de bine-voitor în guvernul austriac, ministrul din Pesta are niște ajutoare foarte devotate în autoritățile bisericesci din Ungaria: mai toate confesiunile par a se întrece spre a-l ajuta în represiunea faimoaselor agitațiuni panslaviste. Deosebitele comunități religioase din Ungaria se bucură de o mare autoritate nu numai in ceea ce privesce afacerile bisericesci propriu ḑise, ci și pentru direcțiunea învĕțământului; și, tocmai pentru ca sĕ păstreze această autonomie, căpeteniile religioase se fac instrumentele guvernului în campania acestuia contra panslavismului. În mai multe adunări ținute acum câte-va ḑile s'au luat hotăriri dorite de guvern, și aceste hotăriri dovedesc o așa de mare ostilitate contra a tot ce este slav, visează la o persecuție așa de învederată contra a tot ce aparține acestei naționalități, în cât s'au găsit chiar ḑiare unguresci ca sĕ le critice.

„Ceea ce este de observat, adauge „Le Nord", este că guvernul nu 'și dă cea mai mică osteneală de a proba esistență agitațiilor ce denunță. Într'una din adunările ținute contra agitațiilor panslaviste, unul din oratorii principali,

---

*) Va se ḑică și viței și purcei, și . . . . . și toate vietățile câte se nasc sĕ fie maghiari? N. Tr.

voind sĕ justifice mĕsurile de rigoare luate contra unui stabiliment de instrucţie, na avut ce ḑice decât cuvintele: Un spirit panslavist ascuns s'a încuibat întrênsul.

Ne întrebăm cum acest spirit panslavist s'a putut încuiba în stabilimentul de care e vorba, şi a ştiut sĕ rĕmână ascuns? Ne aflăm in tot de-auna în faţa unor acusaţiuni vage şi ridicule de felul acesta. Adevĕrul este că toate aceste istorii de panslavism nu au alt scop de cât, a favorisa maghiarisarea populaţiilor slave din regatul Sîtului Stefan. Această tendenţă se arată în modul cel mai invederabil în hotărîrile adunărei lor bisericeşci, hotâriri, cari îndatorează pe funcţionarii bisericei şi ai scoalei sĕ lucreze mai înainte de toate la propagarea limbei maghiare.

Nu se ştie cu toate acestea, dacă aceste străduinţe de desnaţionalisarea Slavilor din Ungaria, vor fi încoronate de succes; în ori ce cas această politică învenineazĕ şi mai tare antagonismul dintre deosebitele naţionalităţi şi în această privinţă este de mare însemnătate sĕ constatăm că pe când în Translaitania (vrea se ḑică Cislaitania T. R.) guvernul urmăreşte o operă de impăciuire pe terenul cestiunilor naţionale, în Ungaria se urmează o linie de purtare cu totul opusă.

Lupta dela Kassasin.

Ḑiarului „Neue Freie Presse“ i se raportează din câmpul de luptă:

Staţiunea Mahsama, 28|16 August, seara. Încă pe la 7 oare dimineaţa auḑirăm bubuitul tunurilor, ce venea dela Kassasin Trupele au fost chemate numai decât sub arme. Cavaleria de gardă si dragonii puseră şeaua pe cai. Infanteria sta gata, sĕ meargă în ajutorul lui Graham, când tocmai sosesce un raport dela Graham, ḑicênd că focul se petrece în tabăra inimică, ceeace dênsul nu 'şi poate esplica; poate că Egiptenii se bat ei între ei. Pela 11 oare în Kassasin se ridicară stindardele de semnal, sosise vestea, că inimicul înaintează. Cavaleria se reîntoarse şi porni spre Kassasin. Generalul Graham, îndată ce inimicul se apropie, deschise focul cu cele douĕ tunuri ale sale şi artileria egipteană respunse numai decât. Regimentul de husari 19 sosì din Mahuta în locul unde 'şi avea generalul Willis cartierul sĕu. Inimicul nu atacă, ci se oprì la o distanţă considerabilă de tabără, de unde nu se putea pricinuì nici o stricăciune şi susţinu un foc continu de granate. Atitudinea lui în adevĕr era neexplicabilă.

Cavaleria şi infanteria sta gata, ca sĕ pornească imediat, când va sosì vre o scire. Dar de oare ce inimicul nu înainta, infanteriei nu i s'a dat ordin sĕ meargă spre front. Căldura era insuportabilă, soarele ardea cu mare putere pe nesipul alb al desertului. Atât soldaţii cât şi caii aveau o muncă foarte grea. Nicăiri nu era umbră şi un vênt ferbinte ridica nori mari de nĕsip, cari îngreuiau respiraţia. Brigada de gardă era gata de drum, dar nu primise încă ordinul de a pornì. În aceeaşi tabară sĕ mai aflau încă afară de cavalerie şi 1000 de soldaţi dela mărină. Inimicul mai pe urmă se retrase. El avea douĕ regimente de infanterie, un regiment de cavalerie şi o baterie. Singura stricăciune ce ne-a causat este că a ţinut trupele noastre toată ḑiua în arşita soarelui.

Ismailia 29|17 August, 3 oare după ameaḑi. Abia începuse cavaleria sĕ dea mâncare căilor, şi soldaţii sĕ îmbuce câte ceva, când deodată se aude din nou bubuitul tunurilor la Kassasin. Din bubuitul violent şi continu se putea presupune că de astă dată atacul este serios. Soldaţii obosiţi înşelară din nou caii de asemenea obosiţi şi o luară la drum. Arşiţa soarelui nici acum nu se slăbise şi vêntul arḑetor ridica necontenit nori de nesip, în cât era imposibil sĕ se vadă prin acest vĕl de praf tot ce se petrecea. Se vedeau însĕ sulurile de fum, ce eşau din tunuri.

Focul tunurilor devenea tot mai violent. Cavaleria luă drumul din dreapta, fiind urmată de artileria călăreaţă. Direcţiunea ei era spre flancul infanteriei inimice. Prin mişcarea atâtor mase de oameni şi cai praful acoperì tot terenul de luptă, astfel că abia se mai putea observa cum apunea soarele dincolo de deşert, într'un cerc neguros roşietic. Cavaleria înaintă tot mai mult spre dreapta, până când se putu acoperì în dosul unor mici dealuri de nesip. Curênd după aceasta pornì earăşi în trap iute, pe cât era posibil prin nĕsipul adânc şi în urma unei atari oboseli. Era evident că generalul voia sĕ repeţască tactică din luptele precedente, şi că avea întenţiunea de a ajunge la spatele inimicului. În tot casul aceasta a fost o viuă dovadă de marea încredere, ce are generalul în trupele sale, când ne gândim, că el a întreprins aceasta manevră cu cai obosiţi şi în timpul când se apropia de noapte şi încă în contra unui inimic pe care dênsul nu'l cunoscea si care avea cai odihniţi. În contra unui alt inimic aceasta ar fi fost o mare cutezanţă, succesul însĕ a dovedit că generalul Drucy Lowe a cunoscut foarte bine aptitudinile trupelor sale.

Curênd dispăru roşeaţa, care arăta apusul soarelui şi se făcu întunerec. Sgomotul asurḑitor la stânga noastră încă nu încetase şi era evident, că cei 2000 de soldaţi din infanterie erau foarte strimtoraţi la stavila dela Kassasin. Luna începu a'şi revĕrsa palida sa lumină peste nesipul albcenuşiu. Dar norii de praf întunecau privirea şi aşa nu se putea vedè cum înainteaza cavaleria: une-ori călărea în pas, altă dată în trap. Pela 7 oare am ajuns în zona focului, şi ne-am abătut încetinel din direcţiunea ce aveam, ca se lăsăm se înainteze artileria. Încet, încet ajunserăm la locul de luptă. Era deja noapte, dar din nenorocire pe cerul luminat de lumina lunei se puse o masă neagră. Şueratul granatelor şi o esplosiune departe în dĕrĕptul nostru, ne anunţară că inimicul în fine ne-a descoperit. El se afla într'o departare de vr'o 1000 de yarzi. Vĕḑurăm de odată 9 flăcări una după alta, în intervale scurte luminând întocmai ca şi nisce fulgere orbitoare, dar în raḑe roşetice. Şi mai în acelaşi timp norul de fum se înfăţişă ca şi când ar fi fost spart de un vênt puternic. Granatele şuerau şi explodau şi şrapnelele sburătăreau pământul nĕsipos de ambele părţi, de unde ne aflam. Brigada se cârmì la drepta, ca se ese din linia focului inimic şi salva imediată fu dată în vênt. Înaintarăm repede dar earăşi furăm observaţi de artileria inimică şi proiectilele din nou începură a sburà pe deasupra capetelor noastre explodând giur împregiur. Şi lucru de mirat, prea puţine ghiulele au nimerit, deşì ni se părea că ploaia de proiectile va culca la pământ cai şi călăreţi. Sosind şi bateria noastră cavaleria trecu mai la dreapta, ca se lase se între şi artileria în acţiune. După puţine secunde tunurile noastre începură sĕ respundă la focul inimic. Cavaleria înaintă de partea flancului stâng în posiţia divergentă dela linia verticală asupra frontului, avênd în frunte regimentul de dragoni 7. Sub scutul acestui regiment gardele de elită se aşeḑare în posiţia de atac şi când primiră ordinul, dragonii se desfăcură în douĕ părţi, pentru ca se lase se treacă gardele de elită. Herbert Steward, maior în brigada ganeralului Drury Lowe se afla deja în dĕrĕptul liniei şi dĕduse ordin. În ordin se ḑicea, că cavaleria sĕ dea năvală asupra tunurilor. Sir Baker Russel era înaintea frontului strigând: „Eătăi! înainte!“ Lunga linie se mişcă în aceasta direcţiune şi dispăru numai decât în întunecime şi în fum. În dĕrĕptul ei venia regimentul de dragoni 7, acoperind ambele flancuri ale gardelor. O ploaie de gloanţe primì pe călăreţii ce înaintau. Din acest moment până după terminarea luptei nu iam mai vĕḑut. Conduşi de Sir Baker Russel atacară bateria în front tăiară pe artileristi şi după aceea străbătênd în rêndurile infanteriei, ce o luase la fugă tăiară în dreapta şi în stânga. Calul de sub Russel căḑu, iute încălecă pe un altul şi merse înainte.

Lupta s'a sfĕrşit din primul avênt şi după aceasta înaintea ochilor nostri se desfăşură scena unei confusiuni din cele mai sĕlbatice. Unele tunuri inimice mai continuară puţin focul; unele detaşamente de infanterie mai dădură câteva salve. Suprafaţa luminată de raḑele lunei era acopecu desevĕrşire de corpurile soldaţilor şi cailor căḑuţi.

Acum fiindcă ne despărţisem cu totul de cavalerie ne luarăm drumul spre Kassasin.

Lupta se terminase şi aici. Infanteria avusese în adevĕr o ḑi de grele încercări. Sute de boambe se găseau pe un teren foarte restrîns, unde parapetele nu dedură destul adapost. Pe partea stângă a posiţiunei lor din apropierea canalului se afla artileria marină, apoi veneau regimentele 46 şi 48' care se aşeḑară în formă de semicerc. Infanteria călăreaţă se afla în front sub comanda căpitanului Piggott, care în decursul luptei primì o rană la coapsă. Atacul Egiptenilor a fost esecutat cu multă bravură, şi cu toate că focul nostru a fost de o violenţă rară, totuşi Egiptenii au câştigat teren considerabil într'un timp foarte scurt şi ar fi isbutit se între chiar în întăriturile noastre, dacă nu s'ar fi auḑit din îndepărtare bubuitul tunurilor şi tropotul cavaleriei ce se apropia. Curagiul Egiptenilor, prin acest ajutoriu sosit, fu pus la o aspră probă. Nimeni nu se gândia decât la pagubă.

Perderile noastre sûnt foarte mici, dacă considerăm focul la care au fost espuse regimentele noastre. Locotenentele Ewdards, dela infanteria călăreaţă au fost rănit la braţ. Medicul de batalion, din regimentul 46, Shaw a fost omorît. Soldaţi au căḑut 10—12. Din fericire gloanţele *vemington*, de care se servia inamicul, mai mult răneau decât omorau. Spitalul este plin cu răniţi.

Pela oara 10, după terminarea acestui fapt militar strălucit, cavaleria se reîntoarse voioasă. Unii din ei s'au perdut de corp se crede însĕ că se vor reîntoarce dupăce vor fi prigonit vrăşmaşul. Ai nostrii n'au fost în stare se regăsească tunurile cucerite.

După ce m'am înformat despre detaliile acestui atac de cavalerie, am părăsit lagărul în graba cea mare. Drumul ducea peste un deşert de nĕsip lung de 24 miluri. Căletoria prin această pustietate luminată de lună, n'a fost întreprinderea cea mai uşoară a ḑilei. Deşì era târḑiu, totuşi am dat peste detaşamentele de soldaţi ce soseau în ajutorul celor din front. Forţele inamicului se urcă la 13,000. Planul lui de a înainta posturi peste porturi a fost bine chibzuit. Egiptenii şi au asigurat retragerea luptânduse. Dacă garnisoana noastră din Kassasin nu s'ar fi ţinut aşa de bine, inimicii ar fi cucerit posiţiunea înainte de sosirea ajutorului. Perderile inimicului sûnt necunoscute. Se evaluază la 20 de morţi şi 100 de răniţi. Pe când scriu aceste generalul Wolseley se pune în mişcare cu toate trupele sale.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Abrud la 16 August 1882. În ḑilele acestea se ţinură în archidiecesa întreagă conferenţele învĕţătoresci după noua arondare a protopresbiteratelor. Va fi deci de interes a se sci cel puţin în liniamente generale ce s'au petrecut în acestea conferinţe, cu atât mai vêrtos, căci acestea conferenţe, au trebuit a se constituì în reuniuni conform ordinului dat din partea Veneratului Consistorin deci:

Conform acelui ordin învĕţătorii din ppresbiteratele Abrud, Câmpeni şi Lupşa Luni în 9 a l. c., câţi au fost de faţă au participat la serviciul divin pontificat din partea părintelui ppresbiter al Abrudului în biserica din Abrudsat de unde învĕţători în coorpore s'au îndreptat către scoală unde comisariul consistorial dl profesor Vasiliu Damian a deschis conferinţa cu o cuvêntare corespondĕtoare în carea a desfăşurat scopul cursurilor supletorice şi a conferinţelor, precum şi scopul viitorilor reuniuni învĕţătoresci înfiinţânde. Cuvêntarea a fost ascultată cu atenţiune şi primită cu sĕ „trăiască.“

Ca notari ad hoc pentru purtarea protocolelor până la constituirea reuniunei s'a ales învĕţătorii Alesandru Sava, şi Solomon Coroiu. Împărţindusĕ întră învĕţători spre studiare statutele pentru înfiinţarea reuniunilor elaborate din patea veneratului consistor, sau anunţat desbaterea lor pre şedinţa următoare.

Aceste statute sau primit cu mici şi ne esenţiali modificări, după cari au urmat constituirea provisorică a reuniunei. Alegerea a fost prin aclamaţiune şi sau ales de preşedinte prea onoratul Domn Ioan Gall protopres biterul Abrudului de vice preşedinte Grigoriu Sima învĕţător, de secretari Alesandru Sava şi Aron Cioran de casariu Alesandru Gomboş de controlor Solomon Coroiu, de bibliotecariu Ioan Motora, ear de membru în comitet: George Nicula, Todor Pasca, Vasiliu Corpade şi Andreiu Muntean.

Învitat fiind preşedintele prin o comisiune de 3 şi rugat prin vice preşedintele Sima ca sĕ primească asupra din nou*) aceasta sarcină.

Dl. preşedinte dechiară că de şi ocupat cu alte ataceri oficioasĕ în interesul reuniuni primesce aceasta sarcină şi promite că va lucra încât îi va fi cu putinţă întru înaitarea reuniunei. Atrage însĕ tot odată atenţiunea fiesce căruia, ca sĕ lucreze cu zel pentru prosperarea ei. La cari membrii conferinţi rĕspund cu „sĕ trăiască“.

Cu privire la al doilea punct din cercularíul V. consistor „Metodica învĕţămêntului religiunei în scoalele populare: conferinţa a primit de bună, după ce sau desbătut de către membrii conferinţei „Metodica specială a studiului religiunei“ edată de Dl profesor Simion Popescu.

Asupra punctului trei din acelaşi cercolariu „la înfiinţarea de casse de păstrare scolare“ sau încins o desbatere mai lungă, combătută fiind de unii şi susţinută de alţii. În urmă conferinţa cu majoritate de voturi sĕ enunţă pentru punerea şi înfiinţarea caselor de păstrare în pracsă.

Sau ţinut doue prelegeri de model una din partea învĕţătoriului Sima despre grădina scolară, ear' alta de învĕţătoriul Sava despre metodul scriptolegic, sau învĕţatul cetitului scriind Sub decursul cărei membrii conferinţei sau privit ca elevi.

Amêndouĕ acestea prelegeri au au fost ascultate cu vie atenţiune.

Sava, sub decursul cenferinţelor a recomandat spriginirea mai cu inimă a literaturei pedagogice, arĕtând cum au apus foile noastre pedag. în timpul din urmă nefiind spriginite, ceea ce ne dă cu deosebire nouă învĕtorilor un atestat rĕu.

La sfârşitul şedinţelor Dl. comisar, carele sub decursul conferinţelor a desvoltat un zel mare, esplicând cât se poate mai elementar toate lucrurile, constată că de astă dată membrii conferinţei şi-au împlinit datorinţa; speră însĕ că în învĕţătorii vor fi profitat din acestea şedinţe, pre cari le recomandă cu deosebită atenţiune învĕţătorilor.

Acestea ar fi în liniamente generali lucrările conferinţei. Un lucru m'au umplut însĕ de fiori, anume indiferentismul cel arata unii învĕţători faţă cu aceste adunări. Nu sciu la ce sĕ ascriem acest indiferentism, la împreginrarea că mulţi învĕţători nu'şi primesc diurnele, sau doară disciplina e

---

*) Învĕţătorii din ppresbiteratele Abrud şi Câmpeni încă la 1879 sau fost constituit în reuniune provisorică alegânduşi de preşedinte pe părint. ppresbiter *I. Gall.* C.

causa. Ar fi bine că în interesul instrucțiunei sĕ se delature astfeliu de anomali. a.

Varietăți.

* (Camera advocaților din Sibiiu) publică că a denumit pe Ioan Popp advocat în Sibiiu, administrator provisor al cancelariei advocatului de aici Dr. D. Răcuciu, care este bolnav greu; mai de parte că Alexandru Popp advocat în Mediaș fiindcă s'a mutat la M. Oșorheiu, este ters din lista acestei camere.

* (Învitare) Despărțĕmentul cercual IV (Sebeș) al „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român“ își va ținè est an adunarea generală la 8 Octomvre st. n. în comuna Romos pretoriatul Orăsciei, la care cu toată onoarea sûnt învitați atât membrii Asociațiunei din acest despărțĕmênt cât și preste tot iubitorii de progresul literaturei și culturei poporului nostru.

Sebeș in 4 Septemvre st. n. 1882.

Ioan Piso direct. despărt. — *Daniil David* act. despărt.

* (Învitare). Comitetul chorului de plugari români din Chiseteu învită pe ḑiua de 8/20 Septemvre a. c. (Ḑiua de Sântă Măria mică) la sĕrbarea iubileului seu de 25 ani.

Serbarea va decurge în Chiseteu, fiind timp favorabil: sub un cort spacios, în curtea ospetăriei, ear' dacă timpul ar fi sĕ fie ploios: în sala ospetăriei locale.

Pentru înlesnirea călĕtoriei subscrisul comitet a esoperat dela direcțiunea căilor ferate de stat o scădere de 25%, de care se pot folosì p. t. oaspeți dacă antecipativ vor cere un certificat dela acest comitet pre lûngă însinuarea participării. Comitetul a îngrijit de odată pentru încortelarea p. t. oaspeți ear' pentru restaurare a contractat cu ospetării din comună.

P. T. oaspeți sunt învitați ca la sosirea lor se tragă dirept la scoala gr. or. rom. din Chiseteu, de unde vor fi conduși la cortele, din partea comitetului arangiator. Prețiul de întrare la concert de o persoană 1 fl. De o familiă 2 fl.

Biletele de întrare le va distribuì comitetul chorului, la cassă.

Pentru orientarea publicului adaugem:

Programa Festivităței. În presara festivității, seara la 5½ chorul din Chisiteu va întêmpina chorurile străine, la gara din Belinți.

În ḑiua 8/20 Septemvre.

1. La oara 10 n. d. m. asistare generală la sânta misă, în biserică.

2. La oara 3 după meaḑădi chorurile toate se vor întrunì în ședință, în scoala locală, pentru alegerea juriului.

3. La oara 4 se începe concertul chorurilor emulante.

4. După finirea acestui concert juriul va pronunța verdictul seu, și va efeptuì distribuirea premielor.

5. Cuvênt de închidere, rostit din partea președintelui chorului iubilante.

6. După o pausă de 2 oare, chorul plugarilor din Chiseteu, va joca o piesă teatrală: „Nunta țereneasсă“ de V. Alecsandri.

7. După finirea acestora urmează petrecere cu danț.

Premiile ce se vor distribui:

Primul premiu: 70 de franci în aur, donat de Il. Sa dl Dr. Iosif Gall deputat dietal etc.

2-lea premiu: O colecțiune de 100 de piese române, compuse în cuartet pentru chor amestecat.

3-lea premiu: O partitură cu diferite imnuri religioase, compuse în cuartet pentru chor amestecat.

4 lea premiu: Diplome de distințiune în cântare.

Programa de concert.

Corurile admise la concert, înșirate în ord alfabetic, și piesele ce vor esecuta ele, sûnt următoarele; 1. „Pasa Dunării“ de chorul din Belinti. 2. „Hora mare“ de chorul din Budinți 3. „Steaua României“ de chorul din Cebza 4. „Veḑi tu steaua“ de chorul din Gruin 5. „Serenada“ de chorul din Costeiul mare. 6. „Arcașul“ de corul din Ictar. 7. „Arde“ de chorul din Herendești 8. „Spiritul“ de chorul din Paniova 9. „Mersul Cântăreților“ de chorul din Satu mic 10. „Salutarea Patriei“ de chorul din Semlac. 11. „Chor și Cavatină“ de chorul din Silha. 12 „Desceaptăte Române“; esecutat de toate chorurile întrunite, sub dirigerea dlui Lucian Sepețian.

Nunta țereneasсă:

Alec, fiu de boeriu, choristul Ioan Micu. *Frunḑa*, venătoriu, Dimitrie Toma. *Kir Gaitanis loghiotatos*, choristul Dimitr. Gherda *Moș Trochin Pecală*, fruntaș, V. Gherda. *Ilenuța*, fata lui, chorista Mar. Bundințan. *Trotușan*, mire, choristul Ioan Siuman. *Un voinicel de nuntă*, chorist. Dimitrie Rădulescu. *Un privighietoriu* chorist. Const. Draghici *Țerani și țerane*, Choristi și choriste.

Spre încheere: „Hora Griviței“ jucată de choristii din Chiseteu.

* (Căi ferate vicinale). Ministeriul de comunicațiune reg. ung. a dat concesiune prealabilă contelui Schweinitz a clădì căi ferate vicinale dela Brașov preste Rĕșnov la Zernești dela Cristian preste Vulcani la minele de cărbuni dela Vulcani — mai departe dela gara Brașovului spre cetate până la promenadă și până la gara vicinală projectată, în fine dela Brașov preste Sân-Giorz, Zizin până la Kèzdi-Vásárhely.

* (La manevrele din România), vor participa în toamna aceasta 39 batalioane, 28 de escadrone, 24 de baterii și 2 compănii din trupa de geniu.

* (Contra focului în teatre). Giov. Batt. Baldissara din (Verona) Villabartolomea anunță că ia succes a compila un project după care se poate stinge focul în teatre. La cerere autorul projectului dă informațiuni.

*** Administrațiunea noastră este gata a îngrigì de sorți dela esposițiunea din Triest pentru abonanții în preț de 50 cr. pr. srt. și 15 cr. spese postale.**

Loterie.

Mercuri în 6 Septemvre 1882.

Sibiiu: 26 42 25 17 14

Bursa de Viena și Pesta

Din 6 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	118 75	118.60
Renta de aur ung. de 4%	88.60	88 45
Renta ung. de hârtie	87.50	87 45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.60	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.75	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.75	94.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 25	98.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	98.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		97.75
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98.—	99.—
Obligațiuni urbariale transilvane	98.—	98.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorți unguresci cu premii	118.25	118.75
Sorți de regularea Tisei	110.90	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.85	76 90
Datorie de stat austr. în argint	77 35	77 40
Renta de aur austriacă	95.50	75.20
Sorți de stat dela 1860	130.75	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	828.—	830.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	311.—	311.50
Acțiuni de credit austr.	324.30	323.80
London (pe polița de trei luni)	118.75	118.90
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.60	5.95
Napoleon	9.45	9.43
100 marce nemțesci	57.95	57.90

Nr. 147 [197] 1—3

CONCURS.

Devenind un post de învĕțătoriu la scoala confesională greco-orient. din Avrig, protopresbiteratul de asemenea nume, vacant, pentru intregirea acestuia se escrie concurs până la 18 Septemvre 1882.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 200 fl. din cassa alodială plătibili în rate trei lunare.

Concurenții la acest post vor avè a își așterne petițiunile sale la oficiul pp resbiteral în Avrig in terminul mai sus indicat, instruate cu documentele necesarie în sensul legilor din vigoare.

Avrig, 8 August 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. prot:

Nr. 93. [195] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea stațiunilor învĕțătoresci în comuna Vinerea, protopresbiteratul Orĕștiei, cu termin până la 15 Septemvre, a. c. st. v.

Emolumetele sûnt:

1. Pentru învĕțătoriul I. salariu anual 250 fl. cuartir natural și lemne de încălḑit.

2. Pentru învĕțătoriul II. salariu anual 155 fl. cuartir și lemne de încălḑit.

Pentru postul 1 se recer antestudii de cel puțin 4 clase gimnasiali; pentru ambele atestat de cualificațiune învĕțătoresc. Cererile concursuali sûnt a se adresa la oficiul ppresbiteral.

Orĕștiă, 19 Iulie 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Orĕștiei.

Nr. 207. [191] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învĕțătoriu la scoala gr. or. confesională în Tătăresdi protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abḑicerei fostului învĕțătoriu, se escrie concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. în care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. În bani gata 150 fl.

2. Lemne 2 orgii lungi, din care este a se încăḑì și scoala.

3. Grădină de legumi

Doritorii de a competa la acest post au a 'și îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic și al regulamentului din 1878 până la terminul sus indicat, — cântereții și cei cu o cualificațiune mai amplă se vor preferì.

Gurasada în 18 August 1882

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 80 [189] 2—3

CONCURS.

În urma decisiunei aduse în ședința comitetului parochial din 25 Iuliu 1882 pentru întregirea postului de învĕțătoriu la scoala confesională gr. or. din comuna Balomir protopresbiteratul Orăstiei, se escrie concurs până la 19 Septemvre st. v. 1882 în care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a.

2. Cuartir și 4 stângini de lemne din care e a se încălḑi și scoala.

La alegere se vor admite numai indivi̯di cu atestat de cualificațiune învĕțătoresc.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne petițiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orăstiei până la terminul sus indicat.

Balomir 26 Iuliu, 1882

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Gerasim Cărpenișan m. p.,
notariu al cott. paroch.

Nicolau Suciu m. p.,
paroch și preș. al comit. parochial

Nr. 222. [182] 3—3

CONCURS.

Pe basa ordinațiunei Măritului consistoriu archidiecesan din 13 Iuliu a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala română gr. or. din Moeciul superior, protopresbiteratul Branului, cu termin până la 12 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sûnt salariu de 100 fl. v. a. pe an.

Concurenții au a 'și asterne subscrisului petițiunile lor, provedute cu documentele recerute prin statutul organic și prin regulamentul congresual din anul 1878.

Brașov, 13 August, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial concernente:

Iosif Barac m. p.,
ca adstr. ppresb. al Branului.

Nr. 263. [185] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele gr. or. române din mai jos însemnatele comune, se deschide cuncurs cu termin până la 18 Septemvre a. c.

1. Boholț cu salariu anual 160 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

2. Vălișoara cu salariu anual 120 fl., cuartir, gratuit, grădină de legumi și 2 orgii de lemne.

3. Șoimușul murĕșan, cu salariu anual 120 fl, cuartir gratuit, grădină de legumi și 2 orgii lemne.

4. Seliscioara cu salariu anual 150 fl. fără cuartir și fără lemne.

5. Magura, cu salariu anual 125 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

Petițiunile concursuale instruite conform Statutului organic și Regulamentului din 1878 și cu documente despre cunoscința limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari, sûnt de a se substerne subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 14 August, 1882.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoș m. p.,
ppresbiter.

Nr. 71 1828 [175] 3—3

CONCURS.

La scoala română poporală confesională gr. or. în Mercheașa protopresbiteratul Cohalmului în Transilvania este de oferit un post învĕțătoresc împreunat cu următoarele emolumente:

1. un salariu anual în bani gata de 150 fl. v. a., ce se capĕtă în 4 rate anticipative.

2. Cuartir corespunḑĕtoriu liber în edificiul scoalei; de care e legată și una grădină de legumi.

3. Lemne de încălḑit de ajuns. —

4. Dela tot elevul frecuentătoriu de scoală una cupă de bucate; ori legumi fasole, prune etc. și:

5. După usul de până acuma are dreptul, la venitul comunal, precum: apă sĕrată, pășunit, îngrășat de rîmători în pădurile comunale, ca un proprietariu de aci. Care toate computate la olaltă sĕ urcă aproape la 200 fl.

Petitorii nostri, sûnt avisați a-și substerne recursele lor, bine instruite prin Cohalm (Köhalom) la Comitetul parochial de aci, până în 13 Septemvre a. c.

Dela cari pretindem sĕ fie români gr. or., sĕ aibă Atestat despre esamenul de cualificațiune, sĕ fie cunoscători de cântările și tipicul bisericesc, precum și de limba maghiară și germână.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral concerninte ca inspectorat districtual de scoală.

Mercheașa 13 August 1885

Comitetul parochial gr. or.

Ioan Buzea,
paroch și președinte.

Nr. 248. [180] 2—3

CONCURS.

Postul de învĕţătoriu la scoala confesională din comuna Vingard, devenind vacant, se escrie, pentru întregirea acestui concurs cu termin până la 12 Septemvre 1882 st. v., în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt salariul 200 fl.v. a., şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii ce vor voì a ocupa numita staţiune au sĕ'şi astearnă cererile lor instruite cu documentele prescrise delegile în vigoare, oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeş până la terminul sus arătat.

Vingard în 12 August 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Nr. 291. [187] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Gusteriţă protopresbiteratul Sibiiului se scrie concurs până la 17 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 140 fl. v. a. se dau din casa alodială comunală, ear 90 fl. v. a. dela popor prin repartiţii.

2. Douĕ pămênturi de varḑă şi una grădină de legumi în curtea scoalei.

Cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne trebuincioase de încălḑit atât pentru învĕţătoriul, cât şi pentru scoala dela comună.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi aşterne petiţiunile lor instruite conform statutului organic şi a regulamentelor din vigoare, aretând că cunosc şi limba maghiară, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Guşteriţă, 6 August 1882

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr 116. 186] 2—3

CONCURS.

Devenind staţiunea învĕţătorească din comuna Laz vacantă, se escrie pentru întregirea acesteia concurs cu termin până în 12 Septemvre 1882 st. v., când se va sĕvêrşì şi alegerea. —

Salariul învĕţătoresc stă din 120 fl. v. a., cari se numeră din alodiu, cuartir în ḑidirea scoalei şi 2 stângin lemne pentru încălḑit.

Doritorii de a se aplica la aceasta staţiune au sĕ'şi substearnă suplicele lor inzestrate cu toate documentele recerute de legile esistente oficiului protopresbiteral gr. res. în Sas-Sebeş până la susindicatul termin.

Laz, 13 August, 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul concerninte.

Nr. 13. [183] 3—3

CONCURS.

La scoala normală capitală gr. or. din Săliste a devenit de nou vacant un post de invĕţătoriu, pentru care se escrie concurs, prelûngă un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunare anticipative din fondul scoalei,

Doritorii de a ocupă acest post au sĕ'şi adreseze suplicele lor de concurs, înstruite conform „statutului organic" şi dispusiţiunilor sinodali pentru scoalele capitali la oficiul protopresbiteral al tractului Săliştei în Sibiiu până la 12 Septemvre a. c. st. v.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral al Săliştei.

Săliste 27 August 1882.

Comitetul parochial.

Oprea Borcia m. p.,
paroch.

Nr. 235. [178] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕţătoriu la scoala populară gr. or. din comuna Sânpetru, în protopresbiteratul al II-lea al Braşovului, pentru ocuparea lui se deschide concurs până la 12 Septemvre a. c. în care ḑi vă fii şi alegerea.

Emolumentele sunt

1. Salariu fics din casa alodială 186 fl. 50 cr.

2. Venitul dela didactul scolarilor 20 fl.

3. Venitul dela fênaţiu 20 fl.

4. Venitul dela dreptul de păşunit a 4 boi 30. fl.

5. dela un strat de varză 2 fl. 50 cr.

6. Cuartir cu grădină, şură şî grajd de vite se compută în 40 fl. — Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au a'şi asterne potiţiunile lor instruite conform statutului organic la subscrisul până la terminul arĕtat, documentând că sciu şi limba maghiară.

Braşov 6 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochiăl

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 350 [177] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Zarandului sûnt de ocupat următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Postul învĕţătoresc din comuna Herţăgani, cu un salariu anual de 210 fl. v. a., cuartir şi lemne de încălḑit.

2. Postul de învĕţătoriu în Grohot, cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemne,

3. Din comuna Lunca, cu salariul anual de 150 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

4. Staţiunea învĕţătorească din Crăciunesci, cu salariul anual de 110 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc precum şi unele accidenţii din venitele cantorali.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi învĕţătoresci, au a'şi ascerne suplicele lor, instruite conform statutului organic şi regulamentului congresual din 1878 până în 12 Septemvre a. c. st. v. oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Brad, 8 August 1882.

George Părău m. p.,
adm p.presb.

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Cu gust! Nou! Eftin!

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de scris

din 8 foi pentru **începĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată şi bine cleită, cu învĕliş vênĕt şi vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliş şi vignetă albă

Preţul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din 8 foi, cu învĕliş vênĕt, pentru **începĕtori în doue colori liniate,** pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** şi **caligrafie.**

Pretul unui exemplar 1½ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliş vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.

Dictando cu margo din 8 foi, preţul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.
„ „ „ „ 12 „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „

Caiete din 6 foi, cu învĕliş vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** şi **comput.**

Preţul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [192] 2—5

Cu gust! Nou! Eftin!

Efectuesce liniaturi pentru protocoale şi registre comerciale prompt şi eftin.

SORŢI

de

50

cruceri

dela

LOTERIA

cea mare

a esposiţiunei

TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a esposiţiunei Triestine.

Sorţile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate şi societăţilor de vapoare, la oficiile postale şi traficile de tabac, colecturi de loterii şi în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.

Loteria cea aşa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alţi nimeritori mari în preţ de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 şi 25;

preste tot o mie nimeritori oficiali în preţ de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe **mulţi alţi nimeritori foarte preţioşi în obiecte** de esposiţiune dăruite de esponenţi.

Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la **despărţemêntul loteriei** *esposiţiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *in Triest.*

Lângă comande de sorţi singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorţi sûnt în SIBIIU la „ALBINA", institut de credit şi economii. [193] 1—8

Deschidere de Restauraţiune.

Am onoare a anunţa cu tot respectul p. t. public şi militărimei înalte că am primit **localul de restauraţiune,** mai nainte Fronius, în **piaţa mică Nr. 11,** şi l'am deschis **astăḑi** în **1 Septemvre.**

Este **cea mai bună provisiune de escelentă bere-dublă de Martie** de a lui **Habermann, vinuri bune,** precum şi de **cugnă bună** *à la carte* şi în abonament, în şi afară din casă şi dejun *à la fourchette.*

Aşteptând favorabilă şi numeroasă frecuentaţiune se subscrie cu toată stima

Josif Praglowski,
Restaurator.

[188] 3—3

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bancei din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamĕnă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lûngă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 9—12

Deposit de maşine

VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn ma cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

---

[196] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 100. **Sibiiu, Sâmbătă 28 August (9 Septemvre) 1882.** *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Un iubileu.

Ministrul de culte şi instrucţiunea publică, dl August Trefort, a serbat în 4 Septemvre n. iubileul de ḑece ani de când funcţionează ca atare.

Este frumos când cineva, într'o posiţiune aşa înaltă, poate serba iubileuri. Ar fi şi mai frumos când iubilari ca dl ministru s'ar învrednici a primì gratulaţiunile sincere din partea tuturor cetăţenilor aflători în statul unguresc.

Aceasta n'ar fi nici decum cu neputinţă şi noi nu credem că între poporaţiunile Ungariei s'ar găsì vreuna, care n'ar dorì sĕ fie pusă în posiţiunea de a gratula la asemenea ocasiuni sincer conducĕtorilor ori cărui bărbat din ori ce ram de administraţiune din ţeară.

Proiectele cunoscute ale dlui ministru, devenite legi şi cari au se devină legi, însĕ, au lăsat atâtea resentimente în inimele poporaţiunilor nemaghiare, încât nu se poate mira nimenea cine cunoasce raporturile noastre interne, dacă la iubileul din cestiune au lipsit gratulaţiunile sincere ale poporaţiunei nemaghiare.

Şi cum se nu lipsească, când dl ministru atât de ostentativ se silesce, la ori şi ce ocasiune, a arăta că e numai ministrul naţionalităţei adoptate de dînsul (dl ministru e francez de origine), căci din toate puterile lucră numai pentru promovarea acesteia.

Ne pare rĕu de acèasta, dar trista realitate vine se probeze cât mai învederat, că adevĕrul şi dreptatea este pe partea noastră.

Şi dacă ar mai fi în cineva vre o îndoeală despre acest adevĕr, pof tească şi cetească dările de seamă cele mai autentice, în ḑiarele cele mai acreditate înaintea guvernului unguresc.

La banchetul iubilariului, ministrului unui stat poliglot, s'au purtat toaste care demustră pe faţă, care sûnt tendenţele şi intenţiunile persoanelor oficiale, chemate sĕ lucre pentru fericirea tuturor naţionalităţilor din Ungaria.

Estragem ce e mai esenţial din acele toaste după oficiosul, „Nemzet“ *) dela 5 Septemvre n. Nr. 5.

Geodeon Tanárky secretariul de stat a purtat cel dintâiu toast pentru Maj. Sa împĕratul şi regele; pentru împĕrăteasa şi regina, care „a aflat mijlocul prin care poate vorbì naţiunei la inimă, vorbindui Maghiarului în limba mamei sale“; pentru parechia princiară de coroană, care se „speră că va fi aşa de înţeleaptă şi va moştenì virtuţile sublime ale părinţilor ei sublimi“.

După toastul acesta întreit, care fu ascultat de auḑitor stând şi care fu aclamat cu entusiasm, secretariul de stat Tanárky a purtat alt toast pentru ministrul iubilar, toast foarte instructiv.

După ce toastantul recunoasce că festivitatea iubileului, prin urmare şi toastul, are însemnătate şi pentru *foro externo* continuă:

„. . . . . cutez a susţinè . . . . . că în cei ḑece ani din urmă frĕmêntarea şi munca au decurs în tr'un *tempo* mai grăbit decât în ori care periodă a vieţei noastre publice de o mie de ani.

„. . . . Nu voiu sĕ amintesc cu ocasiunea aceasta de pedecile care, în starea noastră în toată privinţa poliglotă ni le pregătesc, odată autonomiştii de altă dată ierarchiile, de o sută de ori naţionalităţile, sub pretecstul intereselor lor, ascunḑênd egoismul şi voinţa cea rea şi las la o parte dificultăţile financiale. Aici accentuez cu cruţare şi precauţiune de acea mare pedecă neobservată din partea multora, care este într'aceea, că noi a trebuit se ne apărăm contra unei preponderanţe a unei civilisaţiuni uriaşe.

„Aşa e dlor, se nu mĕ înţelegeţi rĕu, pot se ḑică unii că sciinţa este scop absolut şi că civilisaţiunea, vină pe ori şi ce canal, corespunde ţintei sale, fiindcă consistă în a face pe om mai bun, mai fericit.

„La noi însĕ aceasta nu e tot una, ci douĕ

„*În patria nostră civilisaţiunea trebue se fie maghiară, aceasta este pentru statul nostru cestiune de esistenţă* (vivate însufleţite).

„Dacă nu vom fi în stare sĕ esecutăm şi se asigurăm aceasta, va fi pe pământul acesta civilisaţiune ca în fostele provincii romane, în Galia şi Spania, dar nu va fi stat maghiar, ci o provincie comasată după putinţă, pe care o va agita câte un *proconsul* trimis dela Viena, dela Berlin sau dela Moscva. (Aşa este..)“

La acest toast firesce nu se putè ca sĕ nu respundă dl ministru.

Dênsul după ce spune „amărăciunile câte a trebuit sĕ le înghiţă dela rĕuvoitorii“ sei continuă:

„... *Mi-am făcut de problemă şi voiesc a promova causa maghiară — particularităţi nu vĕ spun — cu vre-o căţi va paşi înainte* (vivate îndelungate); *voiesc se dau artelor şi sciinţei maghiare libertatea de lipsă pentru a se putè desvolta mai departe* (vivate). *Ministrul nu e în stare se creeze capete de opere nici pe terenul artelor, nici pe al sciinţei; problema sea este numai a delătura pedecile şi a promova desvoltarea*“.

Când din rosturile barbaţilor oficiali, deşì în mod oficios, se aud astfeliu de espresiuni, nu putem ḑice altă decât că ele sûnt sigilul apăsat sub articulii şovinişti, cari ne spun în toate ḑilele, direct şi indirect, că pentru acei ce nu sûntem maghiari nu mai sûnt alte prospecte de cât a adevenì maghiari, s'au a nu mai fi.

Oare aceasta este misiunea unui stat în secolul al nouĕspreḑecelea?

Adevĕrat că toastele nu s'au purtat cu apă rece *a la Scobeleff*, ci cu vin care veselesce inima omului, după prorocul şi care face sĕ se uite grigile, ḑice Grecul, şi care desleagă limba, ḑice Românul; dar cu toate aceste toastele sau purtat aşa ḑicênd de bărbaţi cari stau în fruntea administraţiunei Ungariei, prin urmare, deşì s'ar putè ḑice că *in vino veritas*, nu sûnt vorbite în vênt.

Unde va fi dl Trefort cel dela 1861, care în şedinţa dietei dela 25 Maiu al acelui an ḑicea: „..... în cât privesce „popoarele celelalte care vieţuesc pe „teritoriul Ungariei, nu voiu se le împedec în desvoltarea lor naţională. Suprimarea naţionalităţilor nu se unesce cu libertatea „şi este o politică rea şi fără scop. „Sêrbii, Românii, Germânii, Slavii şi Rutenii sĕ'şi poarte afacerile lor municipale în limba lor, în scoale sĕ „se folosească de limba care „vor voì. Doresc a susţinè desvoltarea internă a popoarelor, ca „şi religiunea, în care statul n'are „drept sĕ se amestece. Concesiunile „însĕ, cari sûnt a se face naţionalităţilor se pot numai pe basa „dreptului egal: şi precum într'e religiuni nici una nu poate fi privilegiată, aşa nu poate fi naţionalitate privilegiată pe teritoriul Ungariei“.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 August.

Ca resunet dela procesul de înaltă trădare din Galiţia se poate considera scirea despre retragerea s'au demisionarea metropolitului greco-catolic al Rutenilor galiţiani. Metropolitul Sembratovici, scriu foile polone, a fost primit în 4 Septemvre n. în audienţă de împĕratul, înaintea cărui a resignat dela conducerea metropoliei. Metropolitul Sembratovici a împărţit între credincioşii sei, în 2000 esemplare, o pastorală prin care le spune, că papa l-a chemat la Roma numai în urma unei neînţelegeri şi că papa, după ce metropolitul a descoperit situaţiunea bisericei sale, a binecuvêntat pe metropolitul, preoţimea şi poporul rutean. Binecuvêntarea şi resignarea puse lângă olaltă, sunt ciudate lucruri şi amêndouĕ au mai multă însemnătate politică decât bisericească. Polonii îşi bat de mult capul sĕ apropie pe Ruteni cât se poate de tare de biserica apuseană, de care se ţin ei şi prin aceasta sĕ'i polonisheze. Polonii se folosesc în Roma de învinuirea că Rutenii vor sĕ se facă „schismatici“ cum au mai fost, în Viena, că gravitează în afară şi vor sĕ fie incorporaţi la Rusia. De aici şi originea procesului de care amintirăm. Procesul n'a descoperit nimica agravătoriu; dar acusele, că Sembratovici a suferit „introducerea“ unor „ceremonii ortodocse“ în biserica ruteană, se vede a fi avut efect. Cu toată binecuvêntarea, dară metropolitul a trebuit sĕ se ducă.

Poarta otomană s'a hotărit în fine a declara pe Arabi paşa rebel şi a subscrie convenţiunea cerută de Englitera.

Adunarea anuală a conventului districtual de confesiunea evangelică aug. de dincoace de Dunăre.

Din desbaterile adunărei anuală din Pojon, ţinute la 30 August a. c. reproducem cele de un interes comun în privinţa limbei şi a sumuţărilor contra slovacilor:

Superintendentele L. de Geduly cetesce raportul anual în privinţa activităţei în comunele evangelice de confesiunea augustană. Raportorul pomenesce aşa numitele intrige panslavistice în biserica evangelică. Superintendentele Geduly n'ar vorbì bucuros de treaba aceasta. Dară fiindcă acum toţi vorbesc de ea, şi pentru că o parte a presei chiar afirmă, că special în districtul acesta sûnt la ordinea ḑilei agitaţiuni periculoase pentru stat, raportul trebue se declare, că districtul de aceea a tăcut până acum, căci nu'l a însciinţat nime despre fapte, care ar justifica acusările aceste. Geduly ḑice, că el ar fi fost cel dintâiu, care ar fi dat pe vinovaţi pe mâna justiţiei, dacă ar fi auḑit de machinaţiuni cari ar periclita unitatea patriei unguresci.

Apoi pomenesce raportorul afacerea relegaţiunei scolarilor din liceul dela Pojon, arată întêmplările cunoscute din liceu şi cualifică ordinul ministerial, prin care s'a înăsprit pedeapsa scolarilor relegaţi prea sever. Fără îndoială, că cei din cercurile mai înalte au fost înduplecaţi la ordinul acesta, presupunênd că sûnt agitaţiuni îndreptate contra patriei. Mulţi cred că n'ar fi nimic mai bine, decât a face astfel de enunciaţiuni care se dovedească patriotism. Dar aceasta cu bună seamă ar trece linia competenţei bisericesci. Dacă într'adevĕr se află tendenţe trădătoare de patrie, autorităţile civile sĕ'şi facă datoria şi publicul le va mulţămì, pentru că într'acest chip se va arăta încât e prepusul adevărat. Între membrii comunelor nu se află nime, care sĕ aibă vr'o ură către limba maghiară. Poate, că din causa aceasta ar fi cu putinţă, sĕ facă senioratele raporturile lor către comitetul districtual, apoi mai de parte espuneri şi dispense matrimoniale, mai pre urmă adeverinţe despre primiri de bani ca ajutor din partea statului în limba maghiară. Maghiarii cari ţin la limba lor cu jelozie până la estravaganţă vor stima şi limbile altor naţiuni, dacă limba lor li aşa dragă şi scumpă.

Preşedintele mulţămesce superintendentului pentru raportul sĕu şi apoi cere, sĕ se voteze în privinţa propositiunei făcute în raport despre întrebuinţarea limbei maghiare în relaţiunile birourilor a senioratelor.

Seniorul Dr. Hurban (slovăcesce) ḑice, că legea din anul 1867 garantează întrebuinţarea liberă a limbilor ţĕrei. De aceea vrea oratorul sĕ se întrebuinţeze în relaţiunile interne a senioratelor limba slovacă şi nu are nimic de ḑis dacă limba maghiară remâne limba oficială a comunelor bisericesci.

După ce propunĕtorul declarase, că prin propunerea sa n'a cerut întrebuinţarea limbei maghiare ca absolut obligată, ci numai a recomandat întrebuinţarea ei, se primesce propunerea superintendentelui Geduly.

După aceasta se cetesce ordinul cunoscut al ministeriului de culte şi instrucţiune în privinţa agitaţiunilor panslavistice în liceul dela Pojon.

Oratorul cel dintâiu e Paul Mudron. El despre treaba aceasta vorbesce slovăceşce. El vrea sĕ analiseze ordinul *sine ira et studio*. În ordin e vorba de agitaţiuni panslavistice.,

*) Contopit din „Hon“ şi „Ellenör“, şi care a început a apărè la 1 Septemvre n.

Dară, precum s'a constatat, de astfel de agitaţiuni nu poate fi vorba, ci numai de o reuniune întemeiată de mai mulţi oameni tineri, fără licenţă din partea profesorilor. Lucrul acesta nu e aşa mare şi nici n'ar fi făcut atâta sensaţiune, dacă nu s'ar fi făcut insinuaţiuni din partea altor districte, care 'l făcea periculos statului. Oratorul esplică ordinul din două părţi, dintâiu din partea dreptului, şi a doua cu consideraţiunea pedepsei hotărîte, de care în ordin e vorba. Din cel dintâiu punct de vedere, pre care oratorul îl numesce evangelic, declară, că ordinul n'are legea de basă. Trebile evangelice n'au alt for, decât biserica evangelică, şi în privinţa aceasta tot una e cine calcă sfera competinţei, amic sau inimic. Nici faţă cu comitatele ministrul n'are drept de a călca legea clară şi dacă totuşi o calcă, comitatele nu 's silite de a esecuta astfel de ordin. Oratorul între ordinul ministerial şi autonomia bisericei evangelice nu găsesce nici o armonie: autonomia nu poate esista lângă ordinul ministerial pentru că protestantul adevărat în trebile sale bisericesci nu recunoasce nici o autoritate guvernamentală, un protestant adevărat nu poate lăsa să se curme cariera copiilor săi. Pe urmă oratorul cetesce propunerea senioratului Turoczului care am publicat-o şi care se roagă, să se primească.

Superintendentele Geduly roagă pe oratorul, fiind că nu pricep toţi membrii conventului limba slovacă, să aiba bunătate a face propunerea şi în limba maghiară.

Paul Mudron citesce propunerea şi în limba maghiară.

Seniorul Richter (Sommerein) se roagă (în limba maghiară) a comunica mai nainte objectul celorlalte seniorate ca să'l ia în consideraţiune.

Delegatul Rossza declară că propunerea lui Mudron conţine numai punctul cel dintâiu din resoluţiunea dela Turocz, celelalte puncte Mudron le tace.

Delegatul Ieszenszky (slovăcesce) e de părere, că propunerea lui Mudron e întru toate conformă resoluţiunei dela Turocz.

Senior Krizan (slovăcesce) susţine acelaşi lucru adăugând că celelalte puncte, pre care le a pomenit Dnul Rosza, se vor lua mai târdiu în consideraţiune. Oratorul afară de aceasta sprijinesce propunerea lui Mundron făcând apel la A. L. XXVI din anul 1791, după care articol guvernul n'are de a se mesteca in trebi bisericesci şi caută să se mulţămească cu simplul drept *supremae inspectionis*. Ordinaţiunile guvernamentale nu trebue să fie tot deauna legale; aşa de esemplu contele Julius Andrassy a fost spândurat *in effigie* din partea guvernului şi totuşi a fost chemat după aceea de coroană la postul ministrului de esterne. Oratorul crede, că eclesia evangelică în privinţa omenimei ca şi în privinţa moralităţei şi-ar face păcate, dacă n'ar primì propunerea lui Mudron.

Delegatul Dohnányi (Trencsin) declară: că ministrul a decretat relegaţiunea studenţilor pe basa motivelor care în actele cercetărei nu esista de loc, pentrucă nicăiri nu e vorba că în liceu ar fi fost machinaţiuni panslavistice.

Preşedintele în propunerea lui Mudron află contradicere, fiindcă nu se poate învinovăţi ministeriul de a fi călcat autonomia, ear de altă parte nu se poate petiţiona la acelaşi ministeriu ca să scadă pedeapsa studenţilor relegaţi. Dacă e in pericol autonomia, apoi nime nu se poate ocupa cu singularităţile ordinaţiunei.

Inspectorul de Mossóczy (Pojon) declară, că nici senioratul cetăţei Pojonului n'a dat delegaţilor săi vre-o instrucţiune în privinţa aceasta. Prin ordinul său, ministrul a esercitat numai dreptul său de inspecţiune. „Zora“ nu e o societate aşa nevinovată precum vreau unii şi alţii să o facă. Domnii, cari atât se entusiasmează pentru propunerea lui Mudron, mai bine ar face dacă ar mulţămì senioratului din Pojon, pentrucă el a fost, care a ferit pe cei 14 tineri, cărora li s'a dictat o pedeapsă mai uşoară, de relegaţiune. Ministeriul şi pe acesti oameni tineri, printr'un ordin administrativ, a vrut să'i pedepsească cu cea mai mare asprime, şi poate că cu drept, — dice oratorul — pentrucă opt dile după relegaţiunea celor cinci studenţi, ceilalţi studenţi earăşi s'au adunat şi de nou s'au constituit ca societate „Zora“. Oratorul e în stare de a arăta şi locul unde s'au adunat tinerii aceştia, şi în fine protestează contra primirei propunerei lui Mudron.

Delegatul Dr. Carol de Samarjay (Pojon) crede că ar fi mai bine, dacă nu conventul districtual, dară părinţii studenţilor relegaţi ar petiţiona la ministeriu pentru scăderea pedepsei ficsate. S'au comis crime politice şi aşa negreşit ministeriul e competent. Şi oratorul acesta protestează contra propunerei lui Mudron.

După ce a întrebat preşedintele, dacă are de gând conventul districtual a adresa o remonstraţiune către ministeriu, vorbesce Dr. Hurban la întrebarea prealabilă. El susţine, că dacă cei de confesiunea evangelică ar fi fost mulţămiţi cu toţi paşii guvernului, de demult n'ar mai avè Pojonul un liceu evangelic, ci în locul lui ar avè în dina de astădi o scoală normală catolică. Oratorul spre defensiunea propunerei lui Mudron citează sentenţe din „magna charta“. Dacă conscolariul său, Dr. Samarjay dă un sfat şi el vrea se dea unul şi acesta ar fi senioratul Pojonului să ese din conventul districtual.

Superintendentul Geduly, dice că n'ar fi bine de a mai vorbì de competenţă în privinţa liceului din Pojon, care deja a căşunat desbateri foarte turbulente.

Seniorul Nowak (Arva) dice, că el a jurat pe autonomia evangelică şi el numai atunci o va părăsì când i se va lua viaţa. Oratorul cetesce hotărîrea senioratului dela Arva, în care se esprimă părerea de rău pentru procederea colegiului profesorilor din Pojon.

La desbaterile aceste esacerbate şi câte odată foarte violente, a mai luat parte conseniorul Kmethy (Lipot), Bobroczy (Arva), Baltik (Lipot), Petru Vitalis (Lipot), care din urmă esprimă părerea de rău, că sûnt cari învaţă pe copiii lor se chiorească neîncetat spre Petersburg. Observarea aceasta a provocat aprobări şi contradiceri.

După ce a încetat tumultul şi vr'o câtiva oratori au mai vorbit la objectul din desbatere, s'a trecut la votarea în privinţa cestiunei prealabile: dacă este a se înainta la ministeriu o representaţiune, privitoare la cunoscutul ordin al ministeriului de culte şi instrucţiune publică, care înăspresce esenţial pedepsele disciplinare hotărite de colegiul profesorilor din Pojon şi dictate scolarilor acusaţi de machinaţiuni panslavistice. Senioratele din comitatul Arva Neutra, Trencsin şi Turocz votară cu „da“; senioratul din cetatea Pojonului, din comitatul Pojonului şi din comitatul Wieselburgului cu „nu.“ Cu o majoritate de un vot aşadară s'a decis înaintarea unei representaţiuni la ministeriu. A doua cestiune atinge primirea propositiunei următoare a lui Paul Mudron presentată în numele senioratului dela Turocz: Districtul evangelic de dincoace de Dunăre posedând autonomia sa asigurată prin legi în afaceri bisericesci şi scolare, precum şi esercitiul jurisdicţional şi disciplinar pe terenul acesta, consideră ordinul ministerial, prin care tinerii pedepsiţi deja de autoritatea bisericească evangelică, sûnt supuşi unei pedespse şi mai severe, de un ordin, care vatămă autonomia bisericei şi scoalei evangelice, din care causă ia cu părere de reu ordinul spre sciinţă şi recearcă pe ministeriu a retrage pedeapsa înăsprită.“ Şi propunerea aceasta s'a primit cu 4 contra 3 voturi. Notarii districtuali sûnt avisaţi a elabora tecstul representaţiunei şi al presenta în şedinţa din diua următoare.

Adunarea generală

a Reuniunei învĕţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului.

Conform ordinaţiunei consistoriale din 6 Iulie a. c. Nr. 2655 şi Reuniunea sibiană şi a ţinut sesiunea sa din 9—13 August a. c. Despre activitatea acestei Reuniuni voiu sĕcomunic onoratului pnblic o scurtă dare de seamă.

În 9 August după serviţiul dĕeesc la care învĕţătorii au participat în corpore, într'unindu-se învĕţătorii în sala cea mare a seminariului, şi fiind de faţă dd. Moise Lazar asesor cons. ca adm. ppesc al Sibiiului şi al Săliştei, Nicolau Cristea ases. cons., Ioan Bechnitz ases. cons., Dem. Comşa prof semin., Dem. Cunţan prof. sem. şi Mateiu Voilean stud. jur., Comisariul consistorial dl Simion Popescu, prof. de teol. a deschis sesiunea cu o cuvêntare corespundĕtoare.

După deschidere, avênd Reuniunea a se constituì de nou conform nouei arondări şi noului proiect de statute, presidiul, declarând că cu noua întrunire a încetat activitatea vechilor funcţionari, designează de secretari provisorici pe Nicolae Borzea şi Iosif Aron. Apoi, pe basa listelor dela inspectoratele tractuale, constată că dintre învĕţătorii acestui district sûnt faţă 30 şi absentează 46 învĕţători. Tot odată se insinuă ca participanţi la şedinţele adunărei generale următorii învĕţători din alte districte:

1. Nicolae Muntean din Gusu ppres. Mercurei.
2. George Petru din Armeni ppres. Mercurei.
3. Ioan Fleşeriu din Ludoş ppres. Mercurei.
4. Vasile Trifan din Ilimbav ppres. Nocrichului.
5. Ioan Florian din Hetiur ppres. Sighişoarei.
6. Vasile Corcodel din Şibot ppres. Orăştiei.

În urma acestora preşedintele pune la ordinea dilei desbaterea proiectului de statute, elaborat de Ven. Consistor archid.

Privindu-se proiectul de cetit, se trece la desbaterea specială, carea ocupă întreagă şedinţa I şi a II-a. Cu puţine modificări ne esenţiale Statutele s'au primit şi în şedinţa III din 10 l. c. Reuniunea se reconstitue, alegând de preşedinte pe prof. Simion Popescu, vice-preşedinte învĕţătoriul Nicolae Borzea, secretariul I prof. Dr. Ioan Crişan, secretariul II învĕţătoriul Lazar Negrilă, cassariu înv. Coman Hambaşan, controlor înv. Dumitru Lazar, bibliotecar înv. Toma Joandrea, ear membri în comitet: prof. Dem. Comşa, asesorul cons. Ioan Bechnitz, înv. Michail Stoica şi înv. Vasilie Iosof.

După constituire preşedintele presentează Raportul general al comitetului din anul trecut. Raportul se cetesce şi se predă unei comisiuni de 5 spre censurare şi raportare.

Atât pentru însemnătatea acestui Raport, cât şi pentrucă însăşi adunarea generală a decis ca să se publice, îl comunic acì:

Nr. 15/1882.

Prea onorată adunare generală!

Comitetul Reuniunei înv. gr. or. din ţinutul Sibiiului are onoare a presenta despre activitatea sa următoriul:

Raport general.

1. Comitetul Reuniunei acesteia a ţinut dela adunarea generală ultimă 6 şedinţe, în cari a resolvat agendele sale. Un număr însemnat de acte, pentru urgenţa lor, s'au resolvat pe cale presidială. Acte în restanţă nu se află.

2. Spre a avè evidenţă despre salariele membrilor ordinari ai Reuniunei, şi de aci a tacselor, ce fie care trebue să respundă la cassa Reuniunei după concusul adunărei generale trecute Nr. prot. 25, comitetul a aflat de bine a dispune tipărirea unui număr (500) de blanchete de Naţionale, pe cari le-a trimis P. P. inspectori districtuali cu rugarea să binevoiască a dispune implerea rubricelor din Naţionale şi respunderea de câte 2 cr. pentru câte un blanchet spre acoperirea speselor de tipariu. Din ppresbiteratele Sibiiului, Săliştei şi Mercurei sau şi retrimis la timpul seu blanchetele împreună cu sumuliţele obveniende (1 fl. 97 cr.) Din al Nocrigului însĕ abia după ce acest Comitet s'a plâns Ven. Consistoriu archid, s'au transpus numai în 26 Februarie a. c. 32 ear în 19 Aprile 3, aşa dară 35 din 41 blanchete fără a se fi alăturat şi tacsele de câte 2 cruceri, deşi aceste tacse se vede că în parte s'au incassat. Urmarea a fost că Comitetul n'a putut constata la timp tacsele obveniente numai din protopresbiteratele Sibiiului, Săliştei şi Mercurei, şi a provoca pe membrii la respunderea acelor tacse.

3. În ce privesce tacsele dela membrii ordinari se aduce la cunoscinţa On. Adunări gener. că în urma rugărei adresate inspectoratelor scolare confesionale de a provoca pe învĕţători la respunderea tacselor obveniente, din Protopresbiteratul Sibiiului n'au răspuns de cât 2 inşi, din al Săliştei unul, din al Mercurei 21 din al Nocrigului nici unul.

4. Cu plăcere se aduce la cunoscinţa on. adunări generale că dela adunarea gener. trecută până la acest dat Reuniunea noastră a fost onorată cu înscrierea de membrii fundatori a următorilor domni:

1. Ilustritatea Sa P. Archim. şi Vicariu archppesc N. Popea cu 15 fl.
2. Dr. D. P. Barcianu, prof. semin. cu 15 fl.
3. Dem. Comşa prof. semin. 15 fl.
4. Nicanor Frateş secretar cons. 15 fl.
5. Simion Popescu, prof. de teol. 15 fl.

ear membrii ajutători domnii:

1. Dr. Nicolau Maier, profesor 1. fl.
2. Dr. Ioan Crişan, profesor 1 fl.
3. Demetriu Secărea, paroch în Tălmăcel 1 fl.
4. Constantin Simtion, paroch în Sadu 2 fl.
5. Constantin Popoviciu, Notariu în Sadu 2 fl.
6. Bucur Bolotă, proprietariu în Sadu 1 fl.
7. Ioan Roman, proprietariu în Sadu 1 fl.
8. Dumitru Bunea în Sadu 1 fl.
9. Eugen Brote asesor consistorial 1 fl.

Prin urmare, pre lângă spriginul moral, ce ne-au dat acesti domni, ne au ajutat şi materialicesce cu considerabila sumă de 86 fl. resp. 56 fl. v. a.*)

5. Cu respect la Nr. 18 ad *a)* al Protocolului adunărei generale trecute Comitetul are onoare a raporta că Proeictul de Regulament pentru afacerile interne ale despărţemintelor s'a elaborat şi transmis despărţemintelor spre aplicare în mod provisoriu până

*) Doi membri fundatori nu respunseră încă tacsele. De aici diferenţa. Le au respuns însĕ în decursul sesiunei presente.

la adoptarea lui definitivă din partea adunărei generale. De altmintrea acel Proiect se alătură acì sub 1/.

6. Referitoriu la însărcinarea adunărei generale trecute Nr. prot. 18 ad. *b*) se presentează sub 2 Proiectul de Regulament pentru afacerile interne ale Reuniunei.

7. În urma însărcinărei date de Adunarea generală trecută, Nr prot. 18 ad. *d)* 1. 2. 3. 4. se prăsentează elaboratele *a)* ad. 2) cu respect la cărţile de cetire şi metodul propunerei MS. sub 3/. elaborat de N. Ivan învĕţătoriu în Sălişte; *b)* ad. 3 cu respect la manualele de învetămêntul Religiunei şi metodul propunerei: două broşuri tipărite, una „Studiul Religiunei etc.“ sub 4/. alta „Metodica specială a studiului Religiunei“ sub 5/.; *e)* ad 4) cu respect la manualele de Geografia şi Istoria şi Metodul propunerei MS. sub 6/. elaborat de V. Iosof şi N. Ivan, ear ce privesce mandatul de sub Nr. 1., censurarea Abcedarelor şi espunerea unui metod de tractare“, comisiunea însărcinată n'a aşternut elaboratul seu.

8 Cu respect la conclusul adus de adunarea generală trecută Nr prot. 25 în privinţa tipărirei statutelor se aduce la cunoscinţa o. adunări generale că:

a) Aprobarea protocolului citatei adunări n'a urmat până în 12 Noemvre a. tr. din care causă până la acel dat, şi dacă nu întrevenea alte piedeci, comitetul nu s'ar fi simţit îndreptăţit a tipări statutele, căci se tracta de inducerea unor §§. noi în Statute; dar

b) la conferenţele învĕţătoresci din anul trecut Ven. Consistoriu a dispus ca învĕţătorii presenţi, cari erau tot o dată şi membrii ai Reuniunei să înducă în statutele lor unii §§. noi. Învetătorii într'uniţi au indus simplu §§. receruţi în o tipăritură de statute, fără a fi cu considerare la anteactele Reuniunei, cari să aflau în cancelăria presidiului, ear presidentul se afla ca comisariu consistorial la conferenţele învĕţătoresci din Cojocna. Aceste statute cu dtul 18 Maiu a. c. Nr. 3148 s'au aprobat şi presentat presidiului în 2 Iunie a. c. cu însărcinarea să le traducă în limba statului şi mundându-le în 4 esemplare să le aştearnă Ven. Consistoriu „spre esoperarea întăririi din partea înaltului regim al statului“. Presidiul dto 6 Iunie a. c. Nr. 11, în considerarea mancităţei acelor statute, şi cari în multe privinţe erau în contradicţiune cu statutele deja aprobate de Ven. Consistoriu archid. a reaşternut V. Consistoriu archid. din presidiu citatele statute, arătênd defectele lor şi rugându-se a fi dispensat de a aşterne spre aprobare o lucrare necompletă, ci să i se dee voie ca statutele din cestiune să le supună de nou desbaterei în adunarea generală procsimă, în care îndreptându-se scăderile, să se adoapte definitiv şi apoi să se înainteze înaltului regim spre aprobare. Urmarea acestei rugări a fost că Ven. Consistoriu a elaborat un nou proiect de statute care se va pune spre deliberare în această adunare generală. După cum s'a desvoltat cestiunea, aceste statute se vor putè tipări numai după aprobarea lor din partea înaltului regim. Comitetul crede deci că netipărirea statutelor este deplin motivată şi onor. Adunare generală va bine voì a lua starea lucrului la cunoscinţă.

9. Cu respect la conclusul Nr. 7 prot. 6 al adunărei generale din anul trecut: ca învĕţătorii, cari au absentat fără motiv dela adunarea generală să fie pedepsiţi prin oficiile protopresbiterale cu câte 3 fl. v. a. se aduce la cunoscinţa onor. adunări generale că acel conclus nu s'a putut esecuta. Causa este că Ven. Consistoriu archidiecesan a binevoit a nu aproba citatul conclus, din motivul: că în legile din vigoare atât bisericesci cât şi civile, ba chiar şi în statutele Reuniunei lipsesce o atare dispositiune, carea se dee cuiva dreptul de a pedepsì pe cineva pentru aceea, pentrucă nu se folosesce de dreptul ce-i competè. Până când sau va dispune legislaţiunea bisericească în direcţiunea aceasta, sau va intercala Reuniunea însaşi o dispositiune în statutele sale, Consistoriul trebue să se mărginească numai la spriginirea morală, care o va îndeplinì prin aceea că va considera de merit în cariera învĕţătorească participarea la adunările generale ale Reuniunei“.

10. Asemenea nu s'a aprobat Nr. prot. 4 referitoriu la încassarea restanţelor de tacse anuale prin oficiile protopresbiterale: „Oficiile eclesiastice n'au putere esecutivă, ci pot întrebuinţa numai mijloace bisericesci şi morale“.

11. Tot asemenea n'a aprobat Ven Consisoriu archidiecesan conclusiul Nr. 18 ad *e)*, prin care se cere intercalarea unui §. nou în statute, de cuprinsul: „Presidentul Reuniunei, ca representant al ei este organ subordinat al Consistoriului archidiecesan, ear' faţă cu Protopresbiterii ca inspectori de scoală stă în relaţiune coordinată. În toate afacerile Reuniunei protopresbiterii, ca inspectori scolari, sûnt îndatoraţi a da presidiului Reuniunei sucursul recerut“. Motivul din care nu s'a aprobat inducerea acestui §. în statute este „că prin aceasta s'ar crea un nou organ administrativ în trebile scolare, care nu e cuprins nici prevĕdut în Statutul organic“.

12. Din activitatea despărţemintelor însemnăm că după rapoartele ce au încurs:

a) Despărţemêntul I. (Sibiiu) a ţinut o adunare generală în 1/13 Iunie a. tr. în Sadu. La această adunare, din împregiurări neatîrnătoare de presidiul despărţemêntului, nu s'au presentat de cât 7 învĕţători. Dl profesor Dr. D. P. Barcianu cu aceea ocasiune a ţinut o prelegere poporală prea interesantă şi instructivă din anatomie. Membrii participanţi au fost primiţi cu deosebită iubire şi atenţiune din partea onor. preoţimi şi a dlui notariu Const. Popoviciu. Cu acea ocasiune au incurs în fondul Reuniunei 11 fl. v. a. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Necrolog) Redacţiunea a primit următoriul anunţ funebru:

Liuba Popoviciu nasc. *Demetroviciu* ca soţiă; fiicele; Emilia cu soţul ei Timoteiu Miclea şi cu fiica lor Hortensia, Aurelia cu soţiul ei Iosif Vulcan, Silvia cu soţiul ei George Feier, cu fiicele lor Lucia Valeria, şi cu fiiul lor Eugeniu, Elena cu soţiul ei Michaiu Velici, cu fiica lor Cornelia şi cu fiiul lor Romul surorile: Eufrosina ved. Şandor cu familia sa, Taţiana ved. Dascal cu familia; cumnatul Petru Szerenyi cu familia, cumnatele: Rosa Miatovici cu soţul Ioan Budai şi cu familia, Elena Miatovici cu soţul Carol Berta şi familia, Elena Demetrovic u ved. Nicodinovici; in numele şi celorlalţi consângeni, cu inima sfăşiată de durere insciinţează incetarea din viaţă a bunului şi neuitatului consorte, părinte socru, moşiu, frate şi cumnat

Alessiu Popoviciu,

advocat în Comloş comitatul Aradului, deputat la sinodul gr.-or. din Arad şi la congresul gr.-or. din Sibiiu, membru al epitropiei fondurilor comune dieceselor Arad şi Caransebeş etc.

urmată de o boală scurtă, la 6 Septemvre st. nou la 11 oare înainte de ameadi în etate de 58 ani.

Osemintele adormitului în Domnul se vor aşeda la repausul vecînic în 8 Septemvre st. n. la 9 oare înainte de meadădi în Comloş, în cripta familiară.

La aceasta tristă ceremonie se învită toţi consângeni, amicii şi cunoscuţii repausatului.

Comloş în 6 Septemvre 1882.

In veci amintirea lui!

* (Retragerea) militară din urmă în Sibiiu cu musica a regimentului de infanterie Nr. 31 a adunat mult public a scară pe stradele cetăţei de sus. Vineri pleacă regimentul la Viena.

* (Comisiunea catastrală generală) a început noua sa călĕtorie oficială prin ţeară, pe care o va termina la 8 Octomvre n. Comisiunea va ntinge următoarele cetăţi şi ţinuturi:

Nyiregháza, Ungvár, Muncaci, Careiimari, Dobriţinul cu Hortobagiul, Oradeamare, Clujul, Oşorheiul, Sighişoara, Alba-Iulia, Orĕştia, Deva, Aradul, Mezöhegyes, H. M. Vasarhely, B. Csába, Solnocul.

* (*Inscrierile*) scolarilor la scoalele române centrale gr. orientale din Braşov se fac în 31 August, 1 şi 2 Septemvre dela 8—12 oare a. m.; eară dela 3—6 oare p. m. se vor ţinè în aceleşi dile esamenile de repetiţiune, de primire şi de privatişti.

* (Mine de fer.) În opidul Unedoara, erariul deja s'au apucat a deschide mine grandioase de fer, cu mai multe topitori în partea nordvestică a opidului, în apropierea castelului lui Ioan Corvin, pe sub al căruia Pod se lucrează un drum de fer spre a aduce materialul de fer dela com. Gelar, precum şi alte materii din pădurile despre granita Bănatului.

Dela Pischi până la Unedoara, pe lângă riul Cerna se clădesce un drum de fer, spre acelaşi scop.

Unedoara va avè un viitor mare. Însĕ pentru poporul român de acolo puţină speranţă, de şi cea mai mare parte din locuitori sûnt măestrii şi adecă: Olari, cismari, cojocari, pelari şi pânzari, — al căror numĕr trece preste 200 (două sute) de persoane, pe lângă care au mai venit şi alţi strĕini, din a căror causă Românii au rĕmas la sapă de lemn. Nu sûnt între Români fauri, rotari, templari şi aceasta, în împregiurările cele noue, va fi o scădere mare pentru Românii de acolo.

* **„Corrispondenza politica della Romania“.** Este titlul unuin ou jurnal sĕptĕmânal care se publică în capitala Italiei sub direcţiunea d. Constantin Mitilineu, al doilea secretar la legaţiunea română în Roma.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 7 August n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 30	118.—
Renta de aur ung. de 4% . .	88.40	88 40
Renta ung. de hârtie	87.35	87 40
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134 75	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.75	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94 60	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.—	
Obligaţiuni urbariale trausilvane .	97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice		99.25
Obligaţiunl ung. de rescumpărarea decimei de vin	99.—	—.—
Sorţi ungaresci cu premii . . .	97.50	97 50
Sorţi de regularea Tisei . . .	118.25	118.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	110 75	110.75
Datorie de stat austr. în argint .	76 85	76 90
Renta de aur austriacă	77 30	77 25
Sorţi de stat dela 1860 . . .	95.55	95.20
Acţiuni de bancă austro-ung. .	130.50	130.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	827.50	830.—
Acţiuni de credit austr. . . .	310 —	310.—
London (pe polita de trei luni) .	321.75	322.30
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	118.90	118.85
Argint	—.—	99.75
Galbin	—.—	—.—
Napoleon	5 65	5.63
100 marce nemţesci	9.46½	9.45
	58.10	58.—

Nr. 295. [198] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu de clasa II-a dela scoala română gr. or. din Cernatul Săcelelor, ppresbiteratul I al Broşovului, se escrie pentru ocuparea aceluia concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. cu prospect de a se ameliora după un an la 300 fl.

Dela concurenţi se cere a legitima că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale, că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc cum şi că cunosc limba maghiară.

Petiţiunile instruite cu menţionatele documente au a se asterne până la terminul îndicat Prea on. Domn protopresbiter Iosif Barac în Braşov.

Cernatu, 13 August, 1882.

În conţelegere cu dl. protopresbiter respectiv.

Comitetul parochial.
George Urdea m. p.,
paroch şi preşedinte.

[197] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or al Abrudului, mai sunt de a se completa următoarele posturi învĕţătoresci.

1. Buciu m-sat cu salariu anual de 140 fl. cuartir, şi 3 orgii de lemne.

2. Bucium Isbita cu salariu anul de 100 fl. cuartir şi lemnele necesarii.

3. Ciuruleasa, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

4. Galaţiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

5. Carpeniş, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

6. Presaca, cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne.

7. Sohodol-biserica de piatră, din protopresbiteratul Câmpenilor, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a-şi subscerne petiţiunile instruite, conform „Statutului organic şi a Regulamentului pentru învĕţământ oficiului protopresbiteral gr. or. din Abrud până la 15 Septemvre a. c.

Abrud în 15 August 1882.

Comitetele parochiale concerninte, în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
ppresb. gr. or.

Nr. 318 [200] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Devei, sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Sânt-andreş-Sântuhalm cu salariul anual de 300 fl. v. a., 2 stângin cub. de lemne din care se va încălzì şi scoala.

2. Sâncraiu-Calan cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

3. Brâşnic (protopresbiteratul Dobrei) cu salariul anual de 63 fl. v. a., 60 mĕsuri de bucate, cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

Concurenţii prelûngă documentele prescrise în regulamentul congresual dela 1878 au se probeze cu documente publice cunoscinţa limbei maghiare.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi vor avè a'şi aşterne suplicele de concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. la oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei-Dobrei în Deva.

Deva, 16 August 1882.

Pentru comitetele parochiale

Ioan Papiu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 75 1882 [201[1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de Contabil cu două oare ficse pe ţi, la Biserica româna ort. rĕs. dela Sf. Nicolae din Braşov, să escrie concurs, cu termin până la ultima Septemvre 1882 v.

Despre sistemul și modalitatea, după care este a sĕ purta contabilitatea, cu care este împreunat un salariu de 360 fl. v. a. pe an, se poate lua informațiune detaiată dela epitropia parochială.

Brașov 22 August 1882 st. v.

Comitetul parochial al bisericei române ort. res. dela Sf. Nicolae.

Nr. 291. [187] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunei de învĕțătoriu la scoala confesională gr. or. din Gusteriță protopresbiteratul Sibiiului se scrie concurs până la 17 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 140 fl. v. a. se dau din casa alodială comunală, ear 90 fl. v. a. dela popor prin repartiții.

2. Două pămênturi de varță și una grădină de legumi în curtea scoalei.

Cuartir natural în edificiul scoalei și lemne trebuincioase de încălțit atât pentru învĕțătoriul, cât și pentru scoala dela comună.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și așterne petițiunile lor instruite conform statutului organic și a regulamentelor din vigoare, aretând că cunosc și limba maghiară, la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiiului până la terminul sus indicat.

Gușteriță, 6 August 1882

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 248. [180] 3—3

CONCURS.

Postul de învĕțătoriu la scoala confesională din comuna Vingard, devenind vacant, se escrie, pentru întregirea acestui concurs cu termin până la 12 Septemvre 1882 st. v., în care ți va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt salariul 200 fl.v. a., și cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii ce vor voì a ocupa numita stațiune au sĕ'și astearnă cererile lor instruite cu documentele prescrise delegile în vigoare, oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeș până la terminul sus arătat.

Vingard în 12 August 1882.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul.

Nr. 235. [178] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant un post de învĕțătoriu la scoala populară gr. or. din comuna Sânpetru, în protopresbiteratul al II-lea al Brașovului, pentru ocuparea lui se deschide concurs până la 12 Septemvre a. c. în care ți vă fii și alegerea.

Emolumentele sunt

1. Salariu fics din casa alodială 186 fl. 50 cr.

2. Venitul dela didactul scolarilor 20 fl.

3. Venitul dela fênațiu 20 fl.

4. Venitul dela dreptul de pășunit a 4 boi 30. fl.

5. dela un strat de varză 2 fl. 50 cr.

6. Cuartir cu grădină, șură și grajd de vite se compută în 40 fl. — Suma 300 fl.

Doritorii de a ocupa acest post au a'și asterne potițiunile lor instruite conform statutului organic la subscrisul până la terminul arĕtat, documentând că sciu și limba maghiară.

Brașov 6 August 1882.

În conțelegere cu comitetul parochiăl

Ioan Petric m. p.,
protopresbiter.

Nr. 150. [181] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei stațiuni învĕțătoresci la scoala noastră populară din Drăguș protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se deschide prin acesta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele împreunate cu această stațiune de învĕțătoriu sûnt:

1 Salariu anual de 200 fl. ce se vor plăti în rate lunare din cassa comunală.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei constătător din 2 încăperi și cuchnă.

3. Lemne de încălțit câte vor fi necesare.

4. Loc de legume în grădina scoalei.

Se cere dela concurenți, ca sĕ'și instrueze petițiunile lor cu atestatele necesarii în înțelesul Statutului organic și al Regulamentului provisoriu congresual din 1878.

Asemenea vor avè concurenții a produce atestat despre cunoscința limbei maghiare, ca se o poată propune copiilor în scoală.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. protopresbiteral.

---

[176] 3—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-63 a statutului organic în ședința comitetului protopresbiteral al tractului Oravița, ținută în 1 Aprile a. c. și în urmarea incuviințării date de venerabilul consistoriu diecesan de datul Caransebeș 27 Iulie 1882 Nr. 737 B. prin aceasta se escrie concurs pentru ocuparea vacantului post de protopresbiter român gr. or. în tractul Oravița.

Doritorii de a ocupa acest post vor avè a substerne rugările lor de concurs, instruite cu documente în formă autentică despre cualificațiune și despre ocupăciunea lor de până acì M. On. D. administrator protopresbiteral Macsim Popoviciu în Oravițamontană (Oraviczabánya) ca președintele comitetului protopresbiteral, în termin mai mult de 45 de țile socotite dela prima publicare a acestui concurs în foaia „Telegr. rom.

Competenții au sĕ dovedească cumcă poșed cel puțin cualificațiunile normate în §-15 lit. a) din Regulamentul pentru parochii. Între asemenea cualificați vor fi preferiți aceia, cari voi mai proba că au făcut studii la vre-o facultate filosofică ori juridică, s'au că s'au destins prin edarea vr'unui op folositoriu pre terenul bisericesc ori scolastic; cu deosebire vor fi preferiți între asemenea cualificați aceia, cari sûnt fii ai diesei s'au au servit ca preoți cel puțin cinci ani în diecesă și așa cunosc pre deplin referințele locale diecesane.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt:

1. Birul anual dela preoții:

a) cu parochie de clasa I-ia 8 fl;

b) cu parochie de clasa a II-a 6 fl;

c) birul anual dela toți ceilați preoți provĕțuți cu parochii 4 fl.

Stă însĕ în libera voe a preoților, ca ei se presteze birul și în natură ămĕsurat punctului 32 alinea c. din Rescriptul declaratoriu.

2. Tacsele pentru ședulele de cununie după usul de până acì, adeaă 1 fl., de fie care ședulă de cununie.

Paușalele de călĕtorie ce pentru estinderea actuală a protopresbiteratului până la altă dispositiune sĕ prestează prin consistoriul diecesan în suma anuală de 300 fl v. a.

4. Dotațiunea încopciată cu parochia protopresbiterală din Oravițamontană

În fine se observă, că pentru comunele ce aparțin astădi protopresbiteratului Oravița, și cari la timpul seu se vor anecta la înființându protopresbiterat al Bocșei-montane, viitorul protopresbiter nu va avè se pretindă nici o recompensă.

Dat în Oravița montană din ședința comitetului protopresbiteral ținută în 7/19 Augus 1882.

Comitetul protopresbiteral gr. or. român al tractului Oraviței în conțelegere cu comisarul cosistorial Filaret Musta.

Citațiune edictală.

Petru Ivaniciu locuitoriu din Armeniș cottul Caraș - Severin carele dela 1867 au părăsit cu necredință pe soția sa legiuită Stana născ. Grosavescu din Teregova și au pribegit în România, se citează prin aceasta oficios, ca până în 3 luni de țile dela 1-a publicare sĕ se presenteze naintea forului matrimonial de prima instanță adecă naintea Scaunului ppresbiteral gr. or. din Caransebeș, căci la cas de neînfățișare se va pertracta causa divorțului seu mai departe conform §. 123 din Regulamentul procedurii jud. în cause matrimoniale.

Caransebeș, 20 August c. v. 1882.

Nicolau Andreeviciu m. p.,
protopresb., ca presid. scaun. protopresbiteral gr. or.

[190] 2—3

AVIS! [202] 1—3

Subscrisul comitet parochial prin aceasta avisează care pe toți Dnii concurenți la postul vacant de protopresbiter în tractul Oravița cumcă dênșii sub nici o împregiurare se nu reflecteze la parochia comunei Oravița montană, căci subscrisul comitet parochial pentru ocuparea acestui post a și escris concurs, și contra înșirărei dotațiunei acestei parochii între emolumentele protopresbiterale ca contra unui act nelegal din partea comitetului protopresbiteral la timpul seu a protestat la forul competinte.

Dat în Oravița montană din ședința ținută în 22 August (3 Sept.) 1882.

Comitetul parochial gr. or. rom.

Nr. 1953 1882. [203] 1—3

Publicațiune!

În 24 Septemvre 1882 călind. nou la 9 oare a. m. se va esarânda prin licitațiune publică în **cancelaria comunei Poplaca dreptul de cârcĭmărit** al acestei comune pre perioda de **3 ani** începutul din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1885** cu prețul strigării de **3000 fl. v. a.**

Ca licitanți se admit numai acei interesați, carii înainte de începutul licitațiunei vor depune 10% din prețul strigării ca vadiu.

Condițiunile speciale se pot vedè la pretura centrală cât și în cancelaria comunală.

Sibiiu în 7 Septemvre 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

Publicațiune.

În urma emisului înaltului ministeriu egiu-ung. de culte și instrucțiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕțămêntului la **institutul reg. ung. de moșit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lângă producerea atestatului de botez și de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 5—6 **Directiunea.**

SORȚI de 50 cruceri dela LOTERIA cea mare a espositiunei TRIESTINE.

Numai cincidieci de cruceri costă o soarte dela

Loteria cea mare a espositiunei Triestine.

Sorțile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate și societăților de vapoare, la oficiile postale și traficile de tabac, colecturi de loterii și în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.

Loteria cea așa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alți nimeritori mari în preț de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 și 25;
preste tot o mie nimeritori oficiali în preț de
floreni 213,550 floreni.

Mai departe mulți alți nimeritori foarte prețioși în obiecte de espositiune dăruite de esponenți.

Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la **despărțemêntul loteriei** *espositiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *în Triest.*

Lângă comande de sorți singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorți sûnt în SIBIIU la „ALBINA“, institut de credit și economii. [193] 2—8

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de scris

din 8 foi pentru **începĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată și bine cleită, cu învĕliș vênĕt și vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliș și vignetă albă

Prețul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din 8 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru **începĕtori** în doue colori liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **caligrafie.**

Pretul unui exemplar 1½ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliș vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.
Dictando cu margo din 8 foi, prețul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.
„ „ „ „ 12 „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „
Caiete din 6 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **comput.**

Prețul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [192] 3—5

Eftin! Nou! Cu gust!

Eftin! Nou! Cu gust!

Efectuesce liniaturi pentru protocoale și registre comerciale prompt și eftin.

Redactor respundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 101. Sibiiu, Marți 31 August (12 Septemvre) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei o 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

O afacere care direct nu ne privesce.

Afacerea metropolitului rutean din Galiția nu ne privesce deadreptul. Ea este depărtată de noi prin doue împregiurări. Odată, ea privesce o poporațiune din alt stat, deși în cuprinsul monarchiei noastre; de altă parte, ea privesce un complecs bisericesc, cu care bisericile române din monarchie și în special biserica gr.-or. n'au stat în raporturi mai de aproape nici odată.

Dacă s'ar trata în casul aceasta de o afacere curat bisericească n'am fi luat cuvêntul. Privind însĕ mai de aproape lucrul, vedem că toată afacerea aceasta numai în formă este bisericească, în fond este curat politică.

Metropolitului Sembratovici i se fac imputări că a suferit machinațiuni „schismatice“ in biserica sa și prin aceasta a suferit ca credincioșii sei se incline spre Rusia.

Din imputarea aceasta colportată, de foile polone de mult timp, încă inainte de inscenarea procesului de înaltă trădare contra A. Dobrzanski și consoți — se vede reservațiunea mentală a imputărei. Din imputarea aceasta se vede, că adevĕratul motiv este de a face poporațiunea ruteană imposibilă politicesce prin toate mijloacele și apoi a o desnaționalisa.

Spre sfêrșitul acesta poporațiunea ruteană trebuia sĕ fie stigmatisată că gravitează în afară.

Stigma aceasta însĕ, după cum a dovedit resultatul procesului, nu s'a imprimat pe frunțile nevinovate a le Rutenilor. Nu s'a putut imprima pe frunțile acelor ce decând se află în monarhie au dovedit, în mod eclatant, aderența lor la monarchie.

N'a succes dar încercarea politică cu procesul de înaltă trădare. Nesuccederea aceasta însĕ putea fi fatală pentru inscenătorii procesului, pentru că le lua ocasiunea ultimă din mână pentru asigurarea supremației polone, după care se sbat Polonii în Galiția ca după pasul cel dintâiu la ajungerea scopului. A trebuit deci sĕ caute un mijloc indirect spre a ajunge la ținta lor.

Mijlocul este, pe cum vedem, delăturarea metropolitului, care cu toate că a fost bun greco-catolic, n'a fost renegat al naționalității sale. Mijlocul dar, din punctul de vedere al Polonilor nu e rĕu ales.

Polonii, cari se bucură de o influență la curia din Roma, au sciut ese cuta depărtarea metropolitului Rutenilor din Scaun. Ei, cari de veacuri au căutat moduri cum se poloniseze pe Ruteni și pentru acest sfêrșit i au constrins la uniunea cu biserica Romei, au acum mână liberă sĕ caute prin influența lor a pune pe scaunul vacant un bărbat, care este adict, cu trup și suflet, tendențelor ultramontane și care prin mijloace bisericesci sĕ lucre la succesiva desnaționalisare a Rutenilor. Căci Polonii așa au crezut totdeauna și așa se vede că cred și astădi, că Rutenii, cu cât se vor lega mai tare de biserica apuseană, cu atâta va trebui sĕ se înstrăineze și de naționalitatea lor. Nu pentrucă aceasta ar fi natural, ci pentrucă Polonii sûnt șoviniști și ca atari urmăresc pe calea aceasta sporirea elementului și dominațiunei lor.

Din cele de până acì ni s'ar părè, că noi înregistrăm mai mult un eveniment spre al avè înregistrat.

Însĕ nu e așa.

Ultramontanismul, în altă formă, a lucrat și la noi de mult în aceeași direcțiune, în care îl vedem lucrând în Galiția. Nu în favorul polonismului, ci al maghiarismului. Scopul este identic.

La inceput ni s'a înfățișat ultramontanismul ca „salvator“ de asupririle reformațiunei. Mai târdiu chiar și ca „reînviitoriul“ naționalității noastre.

Firesce că privitoriul pĕtrundĕtoriu n'a scăpat nici când din vedere, că și „salvarea“ și „reînnoirea națională“ sûnt numai niece pretecste goale, după care sĕ fie mai bine ascuns adevĕratul scop.

Românii, spre nenorocirea lor, poate n'au ajuns încă în posițiunea cea tristă a Rutenilor, pot însĕ, dacă nu vor băga din vreme de seamă, ajunge în aceeași posițiune.

Abstragênd dela împregiurarea care nu se poate ascunde, că Românii sûnt spre dauna lor desbinați în două confesiuni, vedem că în sînul uneia a început a se virì în toată forma desnaționalisarea, prin crearea unor episcopii gr.-catolice maghiare. La porțile acestei confesiuni bate dar deja periculul desnaționalisărei. Bătênd însĕ la porțile unei dintre confesiunile Românilor, bate la porțile Românilor din Ungaria în genere.

Ne oprim deocamdată la atâta, încheind, că datorința tuturor Românilor este, când vĕd că ce puteri lucră în alte părți și la noi și vice versa la desnaționalisare, sĕ fie deștepți și sĕ îngrigească din vreme cum sĕ 'și apere naționalitatea. Pericolii sûnt de multe feliuri; și mijloacele de apĕrare trebue sĕ fie de multe feliuri, ca sĕ nu fim suprinși, cum sunt adi Rutenii.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 August.

M. S. Împĕratul cercetează provinciile sudice ale monarchiei. În 8 a lunei curgĕtoare a plecat cu tren separat spre Triest, însoțit de ambii sei adjutanți Mondel și Leonida Pop.

Francia are de nou conflicte africane. Flota francesă dela Madagascar s'a postat înaintea vasului de rĕsboiu Tananarivou, cu scop ca se'l ocupe. O corabie de resboiu din Madagascar s'a confiscat, și s'au luat mĕsuri pentru cofiscarea transpoartelor de arme comandate în America pentru Madagascar.

În dilele din urmă s'au scris multe despre mobilisarea a 4 corpuri de armată în Rusia, pentru cari se dicea că s'au denumit și comandanți. Această scire inse, ca multe altele de feliul acestora după diarele de eri, se desmințesce.

După telegramele diarelor din Viena guvernul din România a abdis dela dizolvarea camerei, prorocită pe Septemvre a. c. căci, după cum se dice, o asemenea disolvare a camerei mai mult ar strica guvernului, decât i ar folosì.

Tot diarele din Viena ne spun că bĕtrânul Rosetti în un articlu al Românului pledează pentru reforma legei electorale, combătênd pe cea actuale, ca una ce este corupțiunea sancționată prin lege positivă. După domnul Rosetti reforma legei electorale s'ar putè face la închierea periodei parlamentare actuale, căci convocarea unei camere de revisiune condiționează disolvarea parlamentului. Propunerile domnului Rosetti intenționează reducerea sistemului după grupe, estinderea dreptului electiv al micilor proprietari și contopirea ambelor curii elective din senat în o curie.

În Egipt iau lucrurile față tot mai serioasă. În 9 a lunei curgătoare s'a început la Cassasin atacul din partea lui Arabi pașa. Atacul a fost vehement, în fine Arabi a trebuit se se retragă. Câți morți și răniți sûnt încă nu se scie.

După unele sciri din Ismailia în bătaia dela Cassasin au dispărut 150 de cavaleriști din armata indiană. Se crede că ei ca Mohamedani au fugit la correligionarii lor în tabĕra lui Arabi.

„Journal des Dèbats“ primesce din Petersburg următoarea corespondență:

„Partida hotărîților nu se poate împăca cu ideea ca Rusia sĕ joace în afacerile Egiptului un rol secundar. Ambițiunea, sau, dacă voiți mai bine, patriotismul rusesc, ar dorì pentru imperiu un rol de arbitriu și de judecător de campanie între Anglia, care nare soldați, Francia, care are soldați dară nu este hotărîtă, Austria, care nu este de cât un instrument și Germania, care are armata ei, o hotărîre și o politică. Ar fi timpul de a se lĕpăda de falsa politică care legase Rusia de soartea Prusiei. Aceasta devenită mare, grație complesanțelor rusesci, se încearcă a opune fostei sale aliate rivali pretutindeni pe unde se voiesce ca influința ei sĕ prevaleze; li-a astupat drumul la Constantinopole, și lucrează acum a reîntoarce contra Petersburgului, în profitul Vienei, tinerile state independente din peninsula balcanică.

„În conflictul universal, Rusia nu poate ca se pronunțe un cuvênt puternic?“ Aceasta este tema pe care partisanii acțiunei și o pun în infinit. V'am făcut deja cunoscut planul lor diplomatic: pentru că Anglia, prin acțiunea sa în Egipt., strămută centrul politicei sale orientale, Constantinopolea trebue sĕ redevie ținta sforțărilor diplomației rusesci.

„La aceasta, partida prudenților care are în felul seu curagiu, rĕspunde lăudând politica reservată, care nu e de loc strălucită, dar care este trebuincioasă. Burgesimea, care începe a se forma în Rusia și a cărei voce face părerea mijlocie, ține, pentru interesele sale precum și din convincțiune de politica de pace. Golos, organul acestor bărbați luminați și cu greutate, care cred că a evita aventurile este un avantagiu positv, se silesc a demonstra că aceasță politică este singura politică înțeleaptă. În ceea ce privesce pe Germania, silințele sale încercate, dorințele sale probabile sûnt considerate pe acì, de burgesia noastră, cu aceeași îngrijire ca și la Paris chiar. Dacă un conflict este în adevĕr inevitabil, precum cred toți aceia cari cugetă, ar fi mai bine de a nu'l grăbì, punênd pe tapet toată cestiunea Orientului și revendicările ruse în privința afacerei Egiptului. „In loc de a voì sĕ luăm „in afară un rol militant, sĕ privim „cât sûntem de slabi în întru, cu toate „că am sfășiat tratatul dela Paris și „am campat cât-va timp la porțile „Stambulului. Inainte de a scăpa pe „alții, sĕ ne gândim a ne apăra pe noi înșine.“ Eată lucruri înțelepte pe care le audim și le cetim în fiecare di.“

Adunarea generală

a Reuniunei învĕțătorilor gr. or. din districtul Sibiiului.

(Urmare.)

O împregiurare nu poate remânè neatinsă acì. Din incidentul nepresentărei învĕțătorilor la adunare, s'au escat nesce corespondențe în „Telegraful Român“ cari nu sûnt tocmai de natură a ridica vada Reuniunei, și cari sub împregiurările actuale, n'au încuragiat pe presidiu a convoca o a doua adunare generală.

b) Despărțemêntul II (Săliște) și-a ținut adunarea de constituire, conform îndrumărei date de Adunarea generală Nr. prot. 13 pt. 1., când — protocolul așternut nu indică. Asemenea nu ne indică dacă s'a încassat ceva pentru fondul Reuniunei. La constituire s'a ales ca president P. diacon Ioan Popa.

c) Despărțământul IV (Nocrig) prin comitetul seu a aretat la inceput un deosebit zel, însoțit de nici un resultat. Prin hârtia fără dat presentată 6 Maiu 1881 trimite acestui Comitet protocoalele alor doue adunări generale, una din 26/10 1880, alta din 8/2 1881. Singurul moment de importanță din protocolul Adunărei prime este, că pentru bibliotecă sau colectat 10 esemplare cărți, ear în protocolul adunărei a doua (din 8/2 1881) că sau încasat 4 fl. tacse dela membrii și ajutoare pentru bibliotecă 7 fl. v. a, fără a se indica, că ce s'a dispus cu banii încassați și cărțile colectate. Comitetul central a recercat pe Comitetul despărțemêntului, ca până la o eventuală dispositie a adunărei generale, cărțile colectate sĕ le depună pre lângă revers sau la oficiul protopresbiteral cencernent, sau la presidiul acelui Comitet, trimițênd reversul la Comitetul central, ear banii încassați sĕ se administreze la Comitetul central spre a-i alătura la fondul Reuniunei, depunêndui la institutul „Albina“. Comitetul central și-a basat această dispositie pe faptul că după statute și dispositiile de până acum ale Reuniunei, Reuniunea nu poate avè de cât o bibliotecă și o cassă. Comitetul despărțemêntului însĕ, sub conducerea P. Nicolau Moldovan din Verd, a aflat de

bine a supune criticei dispoziția Comitetului central și a nu da ascultare ci a respunde, că pe basa hotărîrei adunărei generale din 26/10 1880, ei vor sĕ formeze o bibliotecă de sine și pentru sine, ear tacsele încurse de 4 fl. le vor trimite acestui Comitet cu procsima ocasiune, adaogând: „însĕ libelul de păstrare sĕ sune pe numele despărțemêntului nostru și acela sĕ ni se înmanueze nouĕ.“ Tacsele amintite însĕ nici până astădi, pe lângă toată promisiunea nu sau administrat la acest comitet, și nici până astădi nu s'a trimis aici consemnarea cărților colectate pentru bibliotecă, spre a avè evidența recerută. Comitetul central, vedênd acest spirit de insubordinațiune și neputênd conta nici la cel mai mic sprigin din partea oficiului protopresbiteral respectiv, s'a jenat a aduce afacerea înaintea Ven. Consistoriu, ci a credut a fi consult sĕ mai încerce aducerea la ordine pe cale pacinică, fără întrevenirea supremei autorități. Aceasta n'a succes. Ba președintele acelui despărțemint, uitânduși de posiția sa în ședința comitetului din 17 Maiu a. c., a supus la critică și deliberațiune ordinele emanate dela acest comitet, ordine trimise la însărcinarea adunărei generale trecute. Și fiind făcut atent atât la această încorectitate, cât și la illegalitățile cu cărțile și banii colectați pe numele Reuniunei, pentru cari s'a făcut responsabil, și a permis a insulta pe comitet și președinte prin hârtia sa oficioasă dto 2/6 a. c. Nr. presid. 2. Stând astfel lucrul afacerea s'a reservat spre a se înfățișa P. on. Adunări gener., ca aceasta sĕ normeze însași linia de conduită a acelui despărțemênt. De altmintrea spre deslușire, actele din urmă de sub Nr. 10 și 12 a. c. se alătură la acest Raport sub. ·//.

Deși acel despărțĕmênt după noua împărțire nu mai aparține Reuniunei, fiind că cele petrecute formează o parte din viața ei, și poate fi instructivă pentru conduita noastră în viitoriu, — Comitetul n'a putut se nu o espuna P. on. Adunări generale cu această ocasiune.

13. În urma informatiunei neesacte date de fostul comitet adunărei gener. trecute, adunarea gener. din Reșinari s'a simțit îndemnată se plânge Ven. Consistoriu archid. contra nespriginirei ei din partea PP. administratori ppresbiterali, fără a face vre o escepțiune. Împregiurarea a adus cu sine neplăceri pentru acest Comitet. Căci Ven. Consistoriu indus în eroare a făcut grele imputări și P. adm. ppesc al Mercurei Ioan Droc pentru nespriginirea Reuniunei. Acesta s'a adresat comitetului cu cererea ca sĕ constate adevĕrul înaintea Veneratului Consistoriu. Comitetul însĕ nu s'a simțit în drept a desavua un conclus al adunărei generale. Și-a reservat însĕ a atrage atențiunea P. onoratei adunări generale asupra acestui incident neplăcut spre a repara eroarea. Căci acest comitet, cercetând anteactele Reuniunei constată cu plăcere că P. administr. ppesc al Mercurei Ioan Droc în tot de una a dat Reuniunei tot putinciosul sĕu succurs moral și material, așa în cât Reuniunea trebue sĕ i fie recunoscătoare.

14. Ce privesce starea bibliotecei, pentru carea s'a pus un mic început în anul trecut, se aduce la cunoscință P. on, Adunări gener. că aceea în decursul anului espirat s'a aflat sub îngrigirea Presidiului Reuniunei. Comitetul a esmis din sinul seu trei membrii, cari se meargă pe la on. inteligență din loc și se o roage a ne sprigini după putință cu cărți folositoare. Resultatul acestei colecte și a întregei stări a bibliotecei se vede din catalogul ce stă la dispositie P. on. Adunări generale. Bibliotecă constă din 52 opuri în 52 tomuri, toate dăruite. Un regulament special pentru procurarea cărților pe sama bibliotecei și folosirea lor din partea membrilor, crede comitetul că ar fi neapĕrat de lipsă.

Referitoriu la starea cassei se raportează, că aceea la sfârșitul adunărei generale ultime, după cum se vede din protocolul acelei adunări a fost în starea ei activă de 231 fl. 58 cr.

Întrate:

a) tacse dela membii etc. 80 fl. 58 cr.

b) interese capitalisate până 31/12 1881. 16 fi. 58 cr.

suma 328 fl. 59 cr.

Erogatele au fost 9 fl. —

Subtragênd pasivele din active resultă 319 fl. 59 cr. v. a, ca stare activă a cassei acestei Reuniuni.

La aceasta se pot adauge 9 esemplare „Principii de pedagogie“ de Dr. Il. Pușcariu, à 1 fl. = 9 fl. v a., cari se pot procura de membrii Reuniunei.

De altmintrea despre starea casei se așterne Raport separat sub 7·/.

Onorata adunare gener. rațiociniul acesta va binevoì a'l censura și aprobându-l va da comitetului absolutoriul.

16. În legătură cu cele atinse în Nr. 7 al acestui Raport comitetul propune

a) În locul comisiunei însărcinate cu censurarea Abcedarelor sĕ se aleagă o altă comisiune de 3.

b) Comisiunile pentru afacerile metodico-didactice remân în permanență și au se raporteze din an în an.

c) Sĕ se aleagă o comisiune de 3, carea se censureze manualele de coput și se recomande pe cel mai practic, espunênd totodată și metodul de tractare; tot asemenea sĕ se aleagă o comisiune de 3 pentru censurarea manualelor de agricultură.

d) Pentru censurarea bibliotecei și a archivei sĕ se procure un dulap.

17. Ca preliminariu de budget pentru anul următoriu însemnăm:

a) Venite:

Prelângă interesele după capital tacsele dela membrii în sumă necunoscută

b) Erogațiuni

Un dulap pentru archiv și bibliotecă 25 fl.

Spese cancelariale 4 fl.

Spese neprevĕdute 10 fl.

Suma 39 fl.

Sibiiu, din ședința Comitetului, ținută în 7 August 1882.

Simion Popescu m. p.,
președ.

Lazar Negrilă m. p.,
secretariu.

Spre a'și putè continua activitatea cu mai bun succes, Adunarea generală se grupeasă în 4 comisiuni, așa cât fie care membru sĕ fie ocupat cel puțin în o comisiune, anume: 1) Comisiunea financiară din 3 membrii, 2) Comisiunea didactică din 31 membrii 3. Comisiunea pentru censurarea Regulamentului afacerilor interne ale Reuniunei din 7 membrii, 4. Comisiunea pentru censurarea Regulamentului afacerilor interne ale despărtemintelor din 8 membrii, la care se adaoge comisiunea însărcinată cu esaminarea Raportului general.

În urma acestei grupări, presidiul anuncie că, spre a putè lucra comisiunile după ameadă-di nu se va ținè ședință. Ședința procsimă mâne di în 11 l. c. la 8 oare.

(Va urma)

Varietăți.

* Ministrul reg. de agricultură, industrie și comerciu, spune „Nemzet,“ a îndreptat un ordin către referenții agricoli, prin care, indigitând la recolta din anul acesta, îi provoacă a folosì împregiurarea aceasta favorabilă și a îndemna pe agricultori la sporirea pășunilor și livedilor artificiale, la desvoltarea crescerei de vite și la îmbunătățirea pământului, cu scop de a îmbunătăți și pe viitoriu recoltele.

* (Crisă în ministeriul de justiție ung.) Foi vieneze vestesc retragerearea ministrului reg. ung. de justiție Dr. Pauler. Se dice că următoriul acestuia va fi deputatul dietal Em Hodossy.

* (Metropolitul gr. cat. din Galiția Sembratovici) a refusat pensiunea de 12000 fl., pe an, care i s'a oferit dicênd că vrea se între într'o mănăstire. Dînsul nu se întoarce în archidiecesa sa din motiv se nu dea prilegiu la demonstrațiuni.

* (După festivitățile) poporale din Budapesta, cu ocasiunea dilei patronului Ungariei, în favorul înființărei unei case de caritate, s'a descoperit socoteli neesacte despre întratele și eșitele (venituri și erogate) administrate de un domn Heinrich. Presidentul comitetului arangiator, bar. Bela Aczel s'a simțit necesitat a da pe Heinrich în judecată criminală pentru o diferență de 14,000 fl. în dauna casei de caritate.

* (Vênătoare oficială) se arangează pe teritoriul Turcheșului și Cernatului pe 17 l. c. st. n. pentru sterpirea animalelor răpitoare.

* (Capre negre) sûnt multe în munții Făgărașului. Doi vênători din Sibiiu au vênat în două dile cinci capre negre.

* (Programa) congresului studenților universitari reuniți la Bacău în dilele de 5, 6, 7 și 8 Septemvre 1882.

Sâmbătă 4 Septemvre. La oara 3 și jumĕtate p. m., cu trenul accelerat studenții universității din Iași, vor pleca la Bacău, ajungênd la 9 oare seară și vor remânea în oraș incognito. Tot Sâmbătă 4 Septemvre 10 oare 45 p. m., studenții universității din Bucuresci vor pleca cu trenul accelerat spre Bacău.

Duminecă 5 Septemvre. Cu trenul accelerat de dimineață vor sosì la Bacău studenții dela Bucuresci, unde se vor întrunì cu studenții din Iași și cu care ocasiune se va face, pe peronul garei, recepțiunea oficială a tuturor studenților, după osebită programă ce se va întocmì de către delegațiunea consiliului comunal. Dela gară, studenții vor venì la primăria orașului de unde se vor cuartira.

La oara 1 p. m., în sala teatrului se va deschide și constituì congresul.

După mai multe comunicări se va asculta o disertațiune.

Luni 6 Septemvre. „Escursiunea la Târgul-Ocnei“. La 4 oare dimineața studenții pornesc din Bacău spre Târgul-Ocnei; ajungênd la bariera orașului, studenții purtând „bustul lui Costache Negri“, în ordine, vor merge la biserică, unde este înmormêntat acest mare și ilustru cetățean.

Acì se va oficia un parastas solemn cu care ocasiune, se va pronunța un discurs de către un membru al Congresului, însărcinat de comisiunile organisătoare. Se mai pot înscrie și alți domni studenți, cari ar dorì sĕ vorbească la mormântul lui C. Negri.

Membrii familiei ilustrului cetețean precum și toate autoritățile, atât din Bacău, cât și din Târgul-Ocnei, cari vor bine-voì, sûnt rugate a lua parte la această serbare națională.

După terminarea solemnității bustul lui C. Negri se va depune în biserică.

Marți 7 Septemvre. La oara 1 p. m., se va ținè a doua ședință a congresului.

După mai multe comunicări se vor asculta două disertațiuni.

La oarele 7 seara, va avea loc banchetul oferit de cetățenii Băcăoani.

Mercuri 8 Septemvre. La oara 1 p. m., va fi a treia și ultima ședință a Congresului.

După mai multe comunicări Congresul va asculta o disertațiune, va alege comisiunile de organizare și va trage la sorți orașul în care se ține viitoriul Congres.

Comisiunile de organisare.

NB. conform art. 4 din regulament, comisiunile într'unite, vor hotărî de mai înainte ordinea de di a fiecărei ședințe a Congresului.

* (Catastrofă pe calea ferată), O catastrofă s'a întêmplat la Hugstteten. Din Colmar în Alsacia plecase un tren de plăcere spre ținutele frumoase dela Freiburg. Acì lumea a petrecut până la 8 oare seara când a plecat inapoi spre Colmar. Însă această călĕtorie de plăcere avea sĕ aibă un finit dintre cele mai tragice. Trenul era plin de bărbați, doamne și copii. Timpul se schimbase fără veste. Ploia era torențială. După o jumĕtate oară dela plecare trenul derailă. Vagoanele se sdrobiră, urcându-se unul peste altul. Mulți își perdură acì viața. S'ar fi constatat 75 morți și 180 sau 200 răniți.

Câte familii din Colmar n'au remas în doliu în urma acestei teribile catastrofe!! Trecem peste amănuntele acestei grozave catastrofe, descrise de foile străine.

* („*Hands off!*“) În „Courrier des Etats-Unis“ cetim următoarea istorioară amusantă: Pe când ploua alaltăeri mai din puteri, un cetățean din Hoboken, mare ca un urieș și căută refugiul în unul dintre cele mai mari oteluri dela Grand City. Înainte de a se urca în catul prim, își aședă ploiariul în un unghiu al partorului și puse pe el o titulă cu următoarea inscripție: „Hands off! Acest ploariu este al unui om, care este în stare se dea un pumn de 250 punți greutate. El se întoarce în 15 minute.“ In adevĕr așa se și întêmplă. Întârit de un păhar de absynth se reîntoarce omul peste un pătrariu de oară spre a constata, că ploariul dênsului lipsesce. Pe podine află o țidulă cu următoriul Post scriptum: Ploariul l-a luat un om, care pe oară călĕtoresce 10 mile. E superflu a ascepta rentoarcerea lui.“

* (Despre o teribilă catastrofă) pe calea ferată se anunță din statul Wisconsin în America de nord următoarele: Aproape de Sweet Briar s'a rupt podul cu un tren de lucrători care a căḑut în apă. Puțin mai nainte trecuse peste pod o locomtivă cu un vagon. În urma trenului căḑut venea un tren de persoane care a fost oprit la timp. Trenul căḑut era compus dintr'o locomotivă, un vagon de mărfuri, două vagoane de dormit pentru câte 30 oameni, un vagon de mâncare, un vagon de bucătărie și de provizii. În tren erau ca la 70 de lucrători. Numai vagonul de provizii a rĕmas pe pod, rupêndu-i-se lanțul. Cele-lalte patru vagoane au căḑut unul peste altul, rumpênd patru arcuri dela pod și sdrobind traverse și șine. În primul vagon se aflau culcați 28 lucrători. Fiind noapte lămpile fuseseră aprinse, ear în cădere vêrsându-se lămpile au aprins lncrurile de pat. Care om nu fusese sdrobit de vagoanele căḑute, au pierit în fum sau foc. Din al doilea vagon de dormit au rĕmas morți 8 și răniți 23 lucrători. După ce sau scos morții din vagoane, s'au înmormêntat solemn pe cheltuiala administrației căilor ferate.

* (O bravură ḑiaristică). Adevĕratul reporter american nu prea e modest; pentru el nu esista obstacol, când e vorba să'și ajungă scopul. Următoarea intêmplare e aproape de

necreḑut, însă o foaie din New-York ne asigură că e adevĕrată: Reporterul unei gazete din Brooklyn fu trimes la Olainfield, New-Iersey, ca sĕ reporteze despre o esecutare la moarte, ce era sĕ se facă acolo. Sosind in acel oraş auḑì că criminalul va fi spênḑurat de abia pe la ameaḑi, in cât va fi prea târḑiu pentru reporter sĕ trimită un buletin gazetei sale, ce apărea la 2 după ameaḑi. El se duse la şeriful (judecător), arĕtându-i că îşi va pierde diurna 10 dolari (20 fl.) dacă criminalul va fi trimes pe altă lume de abia la 12 oare şi îl rugà sĕ pue a se face ceremonia la 11 oare încât sĕ se poată intoarce la Brooklyn cu trenul dela 11 şi jumĕtate. La început şeriful s'a cam supĕrat de o asemenea cerere, dar în fine promise reporterului, că se va învoì, dacă dênsul va putè sĕ înduplece pe criminal ca sĕ se lase a fi spênḑurat cu o oară mai naînte. Reporterul se duse în celula ucigaşului şi în scurte cuvinte ii expuse dorinţa. Apoi se puserĕ a bè ceva şi în acest timp nenorocitul gĕsì că ḑiaristul este un om de treabă şi declară, că pentru el e îndiferent, dacă a fi spênḑurat mai curênd sau mai târḑiu. Reporterul scrise câte-va rênduri, pe care le iscălì condamnatul, care apoi la 11 oare fu spânzurat. Mai târḑiu s'a aflat că ucigaşul n'a sciut multă carte şi deci na putut sci ce iscălesce. Reporterul însă a sosit la timp în Brooklyn, spre a putea face gazetei sale un buletin minunat despre esecutarea criminalului.

* (Servitor la 8 Sultani.) Foile din Stambul anunţă, că acolo a sosit un oaspe prea rar din Caucaz. Acesta e fruntaşul cerkez Hod-bei, în etate de 120 an, din cari 105 i-a petrecut în serviciul militar turc. Astfel el a servit supt 8 Sultani şi anume Abdul-Hamid I, Selim, Mustafa, Mahmud, Abdul-Medjid, Abdul Aziz, Murad şi Abdul Hamid II. După cum spune însuşi el a luptat în 65 de bătălii şi a fost rănit în 23 din ele. Hodbei şi acum se ţine bine şi pofta de mâncare nu l'a părăsit.

Posta din urmă.

Generalul Wolseley a ţelegrafat Sâmbătă la ameaḑi de lûngă Casasin, că o putere considerabilă de oaste inimică a întreprins înaintea vedetelor engleze o recunoascere în făcutul ḑilei. Generalul Willis a păşit înainte, a atacat pe inimic şi la respins, luându-i patru tunuri. Perderile engleze sûnt neînsemnate. Inimicul s'a retras după fortificaţiunile sale de pământ.

Puterea armata a lui Wolseley, concentrată la Casasin, a fost până Vineri cam la 15,000 oameni cu 50 de tunuri!

„Office Reuter“ anunţă: Puterea armata a lui Arabi în lupta de astăḑi (Duminecă 10 Sept. n.) este preţuită cam 13,000 oameni şi 12 tunuri, din care Englezii au luat mulţi Egipteni prinşi; Englezii stau în depărtare de o puşcătură de tun dela Tel-el-Chebir.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Academia română.

Însciinţare.

După decisiunile luate de Academia Română, în sesiunile până la anul 1882, concursurile propuse de Academie sûnt cele următoare:

I. „Premiul Năsturel-Herescu“ de 4000, lei Seria B, se va decerne în cursul sesiunei generale din Martie Aprilie 1883 unei cărţi scrise în limba română cu conţinut de ori ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decemvre 1882.

II. „Premiul Statului Heliade-Rădulescu“ de 5,000 lei se va decerne în cursul sesiunei generale din Martie-Aprilie 1883, unei cărţi scrise în limba română cu conţinutul literar, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de 1 Ianuarie până la 31 Decemvrie 1882.

NB. Concurenţii la aceste premii vor binevoì a tremite la cancelaria Academiei Române în Bucuresci — Palatul Universităţii — operele lor, cari vor fi în condiţiunile de timp acì însemnate, în câte douĕspre-ḑece exemplare, până la 31 Decemvre 1882.

III. „Marele premiu Năsturel-Herescu“ din Seria B. în sumă 12,000 lei, se va decerne în cursul sesiunii generale din Martie-Aprilie 1885, unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1881 până la 31 Decemvre 1884.

NB. În privinţa premielor „Nesturel Herescu“ de sub Nrii I şi III, se pun în cunoscinţa publicului următoarele dispoziţiuni din codicele reposatului întru fericire C. Năsturel-Herescu:

B. Premii pentru opere publicate

„În tot anul Societatea academică Ro„mână va avea a premia din veniturile fon„dului „Năsturel“ o carte tipărită originală „în limba română, care se va socotì de că„tre Societate ca cea mai bună publicaţiune „apărută în cursul anului.

„Aceste premii vor fi de douĕ specii:

„1. În trei ani consecutivi, de a rên„dul, se va decerne câte un premiu de pa„tru mii lei. Nr. 4000 L. n. minimum „la cea mai bună carte apărută în cursul „anului espirat;

„2. Ear în al patrulea an, se va de„cerne câte un premiu fix de lei 12,000, „carele se va numì „Marele premiu Năstu„rel“ operei care va fi judecată ca publi„caţiunea de căpetenie ce va fi apărut în „cursul celor patru ani precedenţi. Acest „premiu nu se va decerne unei lucrări, care „va fi obţinut deja unul dintre premiele „anuale, de când defalcând dintrênsul va„loarea premiului precedent.

„Operele cari se vor recompensa cu „această a doua serie de premii, vor tracta „cu preferinţă despre materiele următoare:

„*a*) Scrieri serioase de Istorie şi şciin„ţele accesorii ale istoriei, preferinduse cele „atingătoare de istoria ţĕrilor române;

„*b*) Scrieri de religiune ortodocsă, de „Morală practică şi de Filosofie;

„*c*) Scrieri de sciinţe politice şi de „Economiă socială;

„*d*) Tractate originale despre Ssciinţele „esacte.

„*e*) Scrieri enciclopedice, precum şi„dicţionare de istorie si geografie în cari se „între în istoria şi geografia României; Dic„ţionare gnnerale sau parţiale de sciinţe „esacte, de arţi şi meserii, de administraţie „şi jurisprudenţă, şi alte asemeni lucrări „utile şi bine întocmite;

„*f*) Cărţi didactice de o valoare însem„nată ca metod şi ca cuprins;

„*g*) Dicţionare limbistice în limba ro„mânească, mai ales pentru limbele antice „şi orientale, adecă limba latină, elenă, san„scrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche, „şi altele;

„*h*) Publicaţiuni şi lucrări artistice de „o valoare serioasă, adecă relative la arţile „plastice, architectură, pictură, gravura şi „chiar opere musicale serioase, pe cari ace„ste toate Societatea Academică Română le „va putea apreţia atunci când 'şi va întinde „activitatea ei şi asupra tuturor materielor „de Bele-Arţi;

„*i*) Scrieri de pură literatură română, „în prosă şi în versuri precum poeme, drame „şi comedii serioase, — mai ales subiecte „naţionale, — şi ori ce alte opere de înaltă „literatură. Acestora mai cu samă aşi dorì „sĕ se acorde „Marele Premiu Năsturel“ când „vor fi judecate ca avênd un merit cu totul „superior spre a se da astfel o încuragiare „mai puternică desvoltării literaturei na„ţionale.“

La acesta se mai adaog următoarele dispoziţiuni luate de Societatea Academică;

1. La concursurile acestor premii se pot presenta şi opuri preînnoite în noue ediţiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în vieaţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentului, traducţiunile din limbi streine sûut escluse dela concurs; se va face însĕ escepţiuni pentru acele traducţiuni de pe opuri streine clasice, cari:

a) s'au prin dificultăţile învinse ale unei perfecte reproduceri în versuri românesci, vor constitui adevĕrate opuri literare ale limbei române;

b) s'au prin anecsarea de elucidări şi de note sciinţifice, cu totul proprii traducĕtoriului, 'şi vor fi însuşit meritele unor lucrări orginale în limba română.

3. Cărţile premiate de Academia Română din alte fonduri ale sale ţs'au cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele ei, nu pot întra la concurs pentru premiele Năsturel din seria B.

4. Premiele Năsturel din seria B. se pot acorda nu numai unor opuri complete, ci şi părţii unui op tipărit în cursul anului cu condiţiune însĕ se fie de valoarea şi de întinderea unui volum şi nu de ale unei simple făscioare, (minimum 400 pag. format în 8°, garmond).

5. Premiarea unei părţi a unui op la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părţi a aceluiaşi op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor putè fi admise la concursul cărţilor tipărite, iar autorii lor, spre a primì premiele acordate, vor trebuì se justifice proprietatea lor.

IV. „Premiul Năsturel“. Seria A, de 5,000 de lei, se va acorda în sesiunea generală a anului 1883 celei mai bune disertaţiuni în limba română asupra următorului subiect:

„Istoria tipografiei la Români.“

Întinderea lucrării va fi de 15—20 coale de tipar,în 8° ordinar cu litere cicero. Terminul presentării manuscriselor va fi 31 Decemvre 1882.

V. „Premiul Statului Lazar,“ de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală a anului 1883 celei mai bune disertaţiuni scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Studiu asupra agriculturei, industriei şi comerciului în România“.

Lucrarea va trata despre starea actuală a acestor trei ramure de producţiune şi despre mijloacele de ale ameliora. O ochire asupra istoriei economice a României în secolii 17, 18 şi 19 va precede acestui studiu, Studiul va fi făcut din puctul de vedere economic şi tehnic. Manuscrisul trebue se cuprindă materie pentru cel puţin 300—400 pagine de tipar în 8° garmond. Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decemvre 1882.

VI. „Premiul Alexandru Ioan Cuza“ de 4000 lei se va decerne în sesiunea generală din primăvara anului 1883, celei mai bune disertaţiuni în limba română asupra următorului subiect:

„Istoria Românilor în Dacia Traiană dela Aurelian până la fundarea principatelor Moldovei şi Ţeara-Românească“.

Întindsrea operatului va fi de 20 coale de tipar în 4° mic s'au 8° ordinar, cu litere cicero.Terminul presentării manuscriselor va fi 31 Decemvre 1882.

Manuscrisele relative la premiele sub N-rii IV, V şi VI se vor presenta anonime purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat conţinênd numele concurentului.

Academia îşi reservă dreptul de a tipărì în publicaţiunile sale disertaţiunea ce se va premia.

VII. „Premiul Asociaţiunei Craiovene pentru desvoltarea învĕţămêntului public“, în sumă de lei 1,500, se va decerne în sesiunea generală din primăvara anului 1883 celei mai bune cărţi didactice în limba română din câte se vor fi tipărit cu începerea dela 1 Iulie 1879 până la 31 Decemvre 1882. Această dată este şi terminul estrem al depunerii la cancelaria Academiei în 12 esemplare, a cărţilor propuse pentru concurs.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Septemvre 1882.

Viena:	**81**	**40**	**70**	**28**	**12**
Timişoara:	**41**	**77**	**63**	**43**	**80**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 9 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 25	118.—
Renta de aur ung. de 4%	88.15	88.40
Renta ung. de hârtie	87.20	87.40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.75	91.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	107.75	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane		99.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	99.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.50
Sorţi ungaresci cu premii	118.—	118.75
Sorţi de regularea Tisei	110.50	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.90
Datorie de stat austr. în argint	77 30	77.25
Renta de aur austriacă	95.55	95.20
Sorţi de stat dela 1860	130.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	827.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	306 50	310.—
Acţiuni de credit austr.	318.—	322.30
London (pe poliţa de trei luni)	119.—	118.85
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.63
Napoleon	9.46½	9.45
100 marce nemţesci	58.50	58.—

Nr. 139. [199] 1—3

CONCURS.

Se publică întru inţeiesul ordinaţiunei consistoriale Nr. 2131 Scol. până în 19 Septemvre a. c. când se vor face şi alegerile, pentru posturile învĕţătoresci

1 Pete de Câmpie, cu salari anual 230 fl. cari se plătesc prin epitropul bisericei în rate lunare decursive câte 23 fl.

2. Iclandul mare cu salariu 200 fl. casă de locuit. şi grădină de legumi, banii se vor plăti prin epitropul bisericei pe toată luna 20 fl. decursiv.

Concurenţii prelûngă documentarea că sciu limba maghiară au sĕ'şi aşcerne concursurile sale, proveḑute cu documentele prescrise întru înţelesul statutului organic şi regulamentului din anul 1878 oficiului protopresbiteral gr. or. în M. Oşorhei.

M. Oşorhei 20 August 1882 În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Parteniu Trombitas de Betlen m. p., protopresbiter.

Nr. 263. [185] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din mai jos însemnatele comune, se deschide cuncurs cu termin până la 18 Septemvre a. c.

1. Boholţ cu salariu anual 160 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Vălişoara cu salariu anual 120 fl., cuartir, gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

3. Şoimuşul murĕşan, cu salariu anual 120 fl., cuartir gratuit, grădină de legumi şi 2 orgii lemne.

4. Seliscioara cu salariu anual 150 fl. fără cuartir şi fără lemne.

5. Magura, cu salariu anual 125 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Petiţiunile concursuale instruite conform Statutului organic şi Regulamentului din 1878 şi cu documente despre cunoscinţa limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari, sûnt de a se substerne subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hondol, 14 August, 1882.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Gioagiului I.

Vasiliu Pipoş m. p., ppresbiter.

Nr 116. 186] 3—3

CONCURS.

Devenind staţiunea învĕţătorească din comuna Laz vacantă, se escrie pentru întregirea acesteia concurs cu termin până în 12 Septemvre 1882 st. v., când se va sĕvêrşi şi alegerea. —

Salariul învĕţătoresc stă din 120 fl. v. a., cari se numeră din alodiu, cuartir în ţidirea scoalei şi 2 stângin lemne pentru încălţit.

Doritorii de a se aplica la aceasta staţiune au sĕ'şi substearnă suplicele lor inzestrate cu toate documentele recerute de legile esistente oficiului protopresbiteral gr. res. în Sas-Sebeş până la susindicatul termin.

Laz, 13 August, 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul concerninte.

Citaţiune edictală.

Petru Ivaniciu locuitoriu din Armeniş cottul Caraş-Severin carele dela 1867 au părăsit cu necredinţă pe soţia sa legiuită Stana născ. Grosavescu din Teregova şi au pribegit în România, se citează prin aceasta oficios, ca până în 3 luni de ţile dela 1-a publicare sĕ se presenteze naintea forului matrimonial de prima instanţă adecă naintea Scaunului ppresbiteral gr. or. din Caransebeş, căci la cas de neînfăţişare se va pertracta causa divorţului seu mai departe conform §. 123 din Regulamentul procedurii jud. în cause matrimoniale.

Caransebeş, 20 August c. v. 1882.

Nicolau Andreeviciu m. p.,
protopresb., ca presid. scaun. protopresbiteral gr. or.

[190] 3—3

AVIS! [202] 2—3

Subscrisul comitet parochial prin aceasta avisează care pe toţi Dnii concurenţi la postul vacant de protopresbiter în tractul Oraviţa cumcă dênşii sub nici o împregiurare se nu reflecteze la parochia comunei Oraviţa montană, căci subscrisul comitet parochial pentru ocuparea acestui post a şi escris concurs, şi contra înşirărei dotaţiunei acestei parochii între emolumentele protopresbiterale ca contra unui act nelegal din partea comitetului protopresbiteral la timpul seu a protestat la forul competinte.

Dat în Oraviţa montană din şedinţa ţinută în 22 August (3 Sept.) 1882.

Comitetul parochial gr. or. rom.

Nr. 2476. pret. 1882. [204] 1—3

Esarêndare de regale.

În 1 Octomvre a. c. 10 oare a. m. se va esarênda **regalul cârcĭmăritului, regalul morei** şi **dreptul de păşunat** în comuna **Gurariului** pe calea licitativă publice, pentru noul period de **3 ani** dela **1 Ianuarie 1883** până la **31 Decemvre 1885** şi anume:

1. Regalul cârcĭmăritului stătătoriu din 3 despărţĕminte.

2. Morile comunale *a)* moara din sus şi *b)* moara din jos.

3. Munţii comunali: *a)* Gauşoru mare, *b)* Nicoleşti, *c)* Cindrelu şi *d)* Foltea.

Arêndaşii amatori se invită la licitaţiune cu acel adaus, ca fie-care are se depună 5% vadiu şi, şi oferte bine instruite şi provĕdute cu vadiul precis se vor primì înainte de licitaţiune.

Condiţiunile de licitaţiă se pot vedè în oarele de cancelarie în cancelaria comunală Gurariului.

Sălişte în 1 Septemvre 1882.

Dela pretorele cercului.

Nr. 3684—1882 civ. [207] 1—3

Publicaţiune!

Se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul regulărei de posesiune a **păşunatului şi pădurilor din Zoltan** se pune ţi de pertractare pe **25 Septemvre 1882 dimineaţa la 9 oare** în comuna Zoltan la casa judelui comunal, spre a se putè începe lucrările preparative. Despre ce se încunoscinţează părţile interesate.

Tribunalul din Elisabetopole, la 4 Septemvre, 1882.

G. Káplány,
jude esmis.

Nr. 3933 1882 civ. [208] 1—3

Publicaţiune.

Se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul segregărei păşunatului în fosta comună urbarială **Chirileu (Kerelő)** se pune ţi de pertractare **30 Octobre 1882 la 9 oare înainte de ameadi** la faţa locului spre a se putè începe lucrările preparative, şi anume representarea părţilor şi tocmirea ingineriului. Despre ce se încunosciinţează părţile interesate de a se presenta, căci absenţa lor nu va împedeca cursui pertractărei.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopole.

Elisabetopole, 1 Septemvre 1882.

Székely Miklós,
jude esmis.

VÊNŢDARE DE NEGUŢĂTORIE. [206] 1—3

Din causa morbositĕţii continue a proprietariului **se vinde** o

Neguţătorie de manufacte şi de mărfuri curente

bine frecuentată şi pe deplin asortată, care există de mulţi ani în **piaţa Sibiiului.**

Depositul cuprinde numai mărfuri curente, ce nu sûnt supuse modei.

A se adresa sub **„A. B. 26“** la Administraţia „Telegrafului român“.

SORŢI

de

50

cruceri

dela

LOTERIA

cea mare

a espositiunei

TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a espositiunei Triestine.

☞ Sorţile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate şi societăţilor de vapoare, la oficiile postale şi traficile de tabac, colecturi de loterii şi în alte trafici ale monarchiei austro-ungare. ☜

Loteria cea aşa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alţi nimeritori mari în preţ de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 şi 25;

preste tot **o mie nimeritori** oficiali în preţ de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe **mulţi alţi nimeritori foarte preţioşi în obiecte** de espositiune dăruite de esponenţi.

☞ **Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la despărţemêntul loteriei** *espositiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *in Triest.*

Lângă comande de sorţi singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorţi sûnt în SIBIIU la „ALBINA“, institut de credit şi economii. [193] 3—8

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Cu gust! Nou! Eftin!

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de scris

din 8 foi pentru **începĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată şi bine cleită, cu învĕliş vênĕt şi vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliş şi vignetă albă

Preţul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din 8 foi, cu învĕliş vênĕt, pentru **începĕtori** în doue colori liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** şi **caligrafie.**

Pretul unui exemplar 1½ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliş vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.
Dictando cu margo din 8 foi, preţul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.
„ „ „ „ 12 „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „
Caiete din 6 foi, cu învĕliş vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** şi **comput.**

Preţul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [192] 4—5

Eftin! Nou! Cu gust!

Efectuesce liniaturi pentru protocoale şi registre comerciale prompt şi eftin.

Zambach şi Gavora-

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 1—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

Nr. 1953 1882. [203] 2—3

Publicaţiune!

În 24 Septemvre 1882 călind. nou la 9 oare a. m. se va esarânda prin licitaţiune publică în **cancelaria comunei Poplaca dreptul de cârcĭmărit** al acestei comune pre perioda de **3 ani** începênd din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1885** cu preţul strigării de **3000 fl. v. a.**

Ca licitanţi se admit numai acei interesaţi, carii înainte de începutul licitaţiunei vor depune 10% din preţul strigării ca vadiu.

Condiţiunile speciale se pot vedè la pretura centrală cât şi în cancelaria comunală.

Sibiiu în 7 Septemvre 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

[196] 2—3

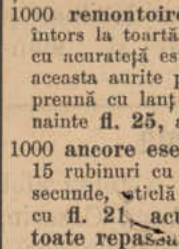

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceastu lângă fie-care orologiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ţi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipseascĕ astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rotheuthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor rĕspunţĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102. Sibiiu, Joi 2/14 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de **două ori** 12 cr., — de **trei o** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Septemvre.

Maghiarii din Ungaria, de confesiunea elvetică s'au într'unit în 10 Septemvre n. în sinod la Dobrițin. Din desbaterile de până acum, publicate prin ziarele maghiare, se vede că sinodul se va ocupa serios cu proiectul cunoscut privitoriu la scoalele medie. Deosebit prilegiu la ocuparea sinodului cu proiectul privitoriu la scoalele medie va da pretensiunea guvernului într'un rescript al său, ca sinodul să scoată din constituțiunea bisericească partea care privesce scoalele și să lase afacerea aceasta în *suspenso* până se va hotărî soartea proiectului. Membrii sinodului, deci au făcut din afacerea scoalelor medie o afacere de căpětenie. Unii dintre membrii, zice „P. Napló“, între cari cu deosebire bar. Vay, presidentul sinodului, sûnt aplecați la o cale mijlocie. Dispositiunea aceasta în o parte a membrilor face a se presupune, că rescriptul respectiv al guvernului, nu va fi respins cu asprime. Din partea celor calmi se accentuează mai cu seamă, că dacă guvernul va respecta autonomia bisericei protestante în mesura în care doresc aderenții estremi ai autonomiei, atunci statul se află desarmat față cu bisericile (nemaghiare), în a căror sin se fac agitațiuni. (Nălucile nu lipsesc nici în biserica calvină Red.) Ceilalți însă zic, că din punctul de vedere al rescriptului guvernului, în timpuri nefavorabile politice, cari se pot ivì chiar și sub un guvern parlamentar, s'ar putè arăta astfeliu de consecuențe, contra căror biserica reformată s'a luptat în toate timpurile. Problema sinodului dar este grea; căci de o parte are în vedere naționalitățile, din causa căror unii ar jertfì și autonomia și de alta timpurile nefavorabile eventuale și pentru maghiarism, când autonomia ar fi bună. Dilema aceasta pune pe sinod într'o posițiune de tot critică. Membrii ca evangelici ce sûnt vor sci zicătoarea despre „servitorul la doi domni“. Conformezese.

Special, mai aflăm din ședințele de până acum, ca contele Melchior Lonyay a propus deja trecerea cu vederea de o cam dată preste dispositiunile de organisare, cari privesc scoala și luarea la desbatere a emisului guvernial, punct de punct. Deputatul Czegledului Dobos observă: că pentru dênsul constituțiunea bisericească e lucru principal. Scoala ar lăsa-o pe seamă statului și nu s'ar nedumerì mult petru dênsa. De părerea aceasta au mai fost și alții și Hegedüs cere ca memorandul în causa scoalelor medie înaintat de episcopi și curatorii superiori ministeriului să se presenteze și sinodului. Valentin Révész, superintendentul din Dobrițin, însă a declarat cu privire la scoale, că nu i a trecut nici când prin gând a da dreptul din mână. Provocându-se la istorie a susținut că dacă superintendențele celelalte mergeau cu dînsul mână în mână, nici legea privitoare la scoala poporală nu intră în viață așa cum a intrat și în sinod nu mai era lipsă a discuta asupra afacerilor scolastice. Doboș, zice Révész, vede emisul ministerial printr'o lumină prea optimistă. Atăcând guvernul afacerile scolastice, atacă totodată principiile credinței bisericei protestante. Precum nu poate zice guvernul, că reformații sûnt îndatorați a venera pe sfinți, tot așa nu poate zice că scoalele nu se țin strîns de biserică.

„Nemzet“ foaia guvernului unguresc se teme că majoritatea sinodului va respinge pretensiunile guvernului și se va adresa cu un memorand de adreptul la coroană. „Nemzet“ zice că în casul acesta ar fi „un reuplin de fatalități pentru stat și pentru cele două milioane de reformați maghiari!“

Delegațiunile se vor într'unì în anul acesta spune „Montags Revue“ la finea lui Octomvre n. *Carte roșie* nu se va presenta delegațiunilor.

Ministrul Kállay, cetim, că nu aduce multe ilusiuni din Bosnia și Erțegovina. Am putè zice, după cele ce se scriu despre călętoria sa, că a perdut multe și din cele avute, căci poporațiunea atât este de sěracă și lipsită încât nu este nici decum în stare se acopere trebuințele administrațiunei. De altă parte insurecțiunea arde sub spuză și amenință în tot momentul cu isbucniri noue. Spre suprimarea acesteia trupele câte sûnt deja în provinciile ocupate nu sûnt de ajuns. Destituirea unui numer considerabil de funcționari dovedesce că și administrațiunea lasă încă mult de dorit.

În presa străină apar de un timp încoace „păreri“ din Serbia, cari se vede a avè scopul de a face se înțeleagă cabinetul din Viena, că ar fi atât în interesul Austro-Ungariei cât și în al Serbiei, dacă cea dintâiu ar cedè Bosnia și Erțegovina, Serbiei. În înțelesul acesta a publicat deunedile „Köln. Ztg.“ un articul, care se pretinde a se fi scris în cercurile guvernului serbesc. În zilele din urmă a publicat „Allg. Ztg.“ din Augsburg o epistolă dela Belgrad, care se ocupă cu aceeași temă. În același numer al foaiei din Augsburg însă se publică și o epistolă dela Viena, de bună seama din cercurile guvernului austriac, în care se zice, că ar trebuì să meargă foarte bine lucrurile în Bosnia sau de tot reu în Eupopa, pentru ca cercurile domnitoare din Austria să se poată împretenì cu cederea Bosniei. Sêrbii ar face bine să se lase de toate speranțele și dacă regele lor ar mai pleca în vre-o călětorie, să nu'l mai însarcineze cu comisiuni, cari nu e în stare a le esecuta. Austria e cu o esperiență mai bogată. Însă esperiența nu e îmbucurătoare, pentrucă ea însemnează tradusă în limba militară, că, la un cas de conflagrațiune europeană, în care Austria ar trebuì se pâșească activ, ar fi constrinsă a păzì Bosnia. cel puțin, cu o sută de mii de oameni, Trupa aceasta considerabilă însě ar lipsì atunci de pe alt câmp de bătaie.

Rudolf, principele de coroană al Austro-Ungariei, invitat fiind, a asistat la manevrele germane dela Breslau. Primirea Sa și a princesei Stefania, la ocasiunea sosirei în Breslau, a fost solemnă. S'a băgat însě de seamă ca Marele-duce Vladimir, soția acestuia și ofiicierii rusesci au absentat dela solemnitatea primirei din cestiune. Motivele absentărei se zice a fi politice.

În Petersburg s'a serbat în 30 Aug. ziua lui Alecsandru în monăstirea „Alecsandru Nevsky“. Împěratul și împěrăteasa a mers în trăsură deschisă și fără escortă la biserică, între aclamațiunile mulțimei. In biserică a stat lângă împěrăteasa principele Muntenegrului.

Ziarele bucureștene de Marți aduc articuli prin cari salută ziua de 30 August. „Alegătoriul“ începe primul seu astfeliu:

„Salutare zi mereață de 30 August, zi de reînviere ă vitejiei noastre strămoșești;

„Sûnt cinci ani astăzi dela memorabila luptă ce se încinsese pe dealurile întărite ale „leului“ Osman; sûnt cinci ani de când fii lui Stefan și ai lui Mihaiu purtară voinicesce vulturul „României“ la atacul îngrozitor al Plevnei, uimind prin curagiul și hotărîrea lor în luptă pe Marele Monarch al Rusiei, pe căpitanii cei mai distinși ai Europii ce asistau la acea luptă de uriași,

„Închin acest păhar în onoarea valoroasei armate române, în sănătatea eroilor cari au dat asaltul cel mare“ — disese marea și puternica Coroană a Rusiei prin vocea Impěratului martir, Alesandru II, la un ospěț după luptă, — și cuvintele lui auguste, sincere și plecate spontaneu din entusiasmul unei mari inimi ce aducea omagiu virtuții militare a descendenților din legionarii vechi ai Romei — și cuvintele Țarului, zicem, însoțite de crucea biruinții ce se anina de pieptul căpitanilor și al soldaților viteji, fură pentru noi un balsam de mângâere în contra calumniilor cari ploau de atâta amar de timp asupra poporului român, tratat de

---

FOIȚA.

Două scrisori din Italia.*)

I

Neapoli, 7 August st. n. 1882.

Iubite Amice!

Te vei fi mirând, că primesci o scrisoare dela Neapoli. Am plecat sûnt acum vre-o trei septěmâni dela Bucuresci, cu intenția se trec pela Arad, dar pe drum m'am resgândit și am luat-o drept spre Pesta, de unde am trecut apoi la Triest, și mai departe la Udine și Veneția, unde am stat opt zile apoi mi-am urmat pela Padua și Bolonia drumul încoa. La Neapoli stau acum de vre-o zece zile și mâne am se plec la Roma, unde voiu sta de asemenea vre-o zece zile, apoi mě întorc pela Florența, Genua și Milano acasă. . . . . .

. . . . . .

Viața în Italia nu e scumpă: poți trăi cu 6 până la 8 franci pe zi. E însě multă cheltuială măruntă, trăsuri, bilete de întrare, ciceroni, bacșișuri și alte deasemenea. Cu toate aceste cine dispune de 600 de franci poate călętorì 40 de zile în Italia, se înțelege, cu economie. Și banii nu sûnt aruncați. În adevěr Italia e bogată mai ales în opere de artă. La tot pasul e ceva ce te face se-ți zici: n'am venit de geaba. Astfel de esemplu, singur museul din Neapoli resplătesce cheltuiala de călętorie. Am stat zece ceasuri în el, dar nu pot dice că am vědut cele ce se află într'însul. Eri am fost la Pompeji și am stat dela 10 până la 4½ după prând, dar n'am vědut decât abia a treia parte din cele desgropate, forul, templele, teatrele, băile și câte-va case private; preste celelalte am trecut în fugă, de oare-ce voiam se mě urc până de seară și pe Vezuv.

Îmi închipuiesc ce o se fie la Roma.

Dar eu am se plec mâne la șase și acum sûnt 12 din noapte. Adio și la revedere.

Salutări etc.

Ioan Slavici.

II.

Turin, 3. Septemvre 1882.

Iubite Amice!

Se nu te miri că nuți am respus până acum la scrisoarea, pe care am primit'o în ziua sosirii mele la Florența. Călętorind prin Italia, ai vrea se nu mai fie noapte, atât de scurt 'ți este timpul. Pe mine me mai muncesc și așa numitele inspirațiuni, încât ziua colindez ear sěrile me pun se scriu, și pas se mai ajung la scrisori.....

În același timp îți împărtěșesc, că anevoie voiu putea trece prin Arad încât nu prea am nădejde se'mi reved astădată amicii de acolo. Am perdut prea mult timp la Noapoli, la Roma și la Florența. Dintru inceput socotisem că voiu trece în vre-o opt zile prin aceste trei orașe și voi sta mai mult la Geneva, ca se fac băi. Când am sosit apoi la Neapoli, am uitat cu totul băile și mam pus la alte lucruri încât în loc de 2—3 am stat zece zile acolo. La Roma am stat chiar patru-spredece; dar la Roma tot se stai și numai mântuești atâte sûnt de vedut și de aflat — La Florența, în sfirșit, am remas cu totul uimit. Nimeni nuși poate închipuì bogăția de frumsețe, care e îngrămădită la Florența. Înainte de toate orașul e și ca posiție și ca construcție unul din cele mai frumoase, după a mea părere — cel mai frumos în Italia. Dar aceasta treacă ducăse: îndată însě ce ai întrat în oraș simți că aici e leagănul renascerei italiene și la fiește care pas dai de urmele epocei frumoase, în care cei dintâiu oameni ai Italiei și atunci ai Europei se adunaseră aici, ca se creeze alăturea cu lumea antică o nouă lume modernă. În fiește care uliță dai de câte-va case frumoase în înțelesul adeverat al cuvêntului; în fieșce care piață e câte un monument ori câte o biserică, în care poți pe-

*) Amicul nostru, prea stimabilul dn Ioan Slavici, profesor în Bucuresci, făcênd o escursiune literară în Italia, ne-a adresat de acolo două scrisori de un interes deosebit pentru publicul românesc, pre care le și comunicăm lectorilor nostri cu o indiscrețiune mai mult voluntară. Red. „Bisericei și Scoalei“ din Arad, (după care reproducem interesantele epistole).

către dușmanii sei seculari ca popor perdut și amețit de restriști, ca popor fără viață și viitor, ca neam decădut care nu merita nici soarta sub care trăise până atunci!"

Eară „Națiunea" scrie:

„Astădi se implinesce a cincea aniversare a luării redutei Grivița. Puține pagini din istoria noastră contimporană se pot pune alături cu această pagină sublimă. Ea este data reinvierii eroismului, a demnității și a gloriei noastre militare, este scoala in care generațiile viitoare vor învăța cât de dulce este să moară cine-va luptându-se pentru causa celor apăsați și pentru neatârnarea țării. Tinerimea noastră să nu uite, că jugul cel mai rușinos este jugul străin, și că ea are sfânta datorie de a imita, de câte ori patria va cere, exemplul eroilor dela Grivița".

Resboiul în Egipt.

Nici lupta din urmă dela Casasin n'a fost decidĕtoare. Arabi pașa, despre care se scrie că a avut 20000 de oameni infanterie, 2000 cavalerie regulată, 3000 Beduini și 62 de tunuri a fost luat ofensiva. El va fi cugetat să prevină pre Englezi înainte de ce își pot concentra puterile de lipsă spre a'l ataca în șanțurile dela Tel-el-kibir. Depeșele englezesci recunosc bravura și tactica Egiptenilor. Cu deosebire laudă cum sciu de bine alege locul pentru artilerie. Cu toate aceste și cu toată inferioritatea Englezilor în privința numĕrului, Arabi pașa și Egiptenii lui au fost bătuți și urmăriți până aproape de Tel-el-kibir. În lupta aceasta Egiptenii au avut o perdere de 250 oameni morți și răniți; Englezii 6 morți și 54 răniți.

Isbânda englezească nu se poate nega măcar că și Englezii s'au întors în cuartirele lor la Casasin. Arșița soarelui le-a făcut mai mari greutăți de cât inimicul. Mulți soldați au fost săgetați de soare. 200 au trebuit se ese din șiruri și se fie transportați în spitaluri.

Wolseley, se telegrafează dela Casasin, și-a completat numerul trupelor și Mercuri (eri) va ataca pe Arabi la Tel-el-kibir.

Adunarea generală

a Reuniunei învĕțătorilor gr. or. din districtul Sibiiului.

(Urmare și Încheiere.)

În ședința a IV din 11 l. c. înainte de ameadi după ce a anunțat Presidiul că dl Secretariu cons. N. Frateș i-a administrat tacsa restantă de membru fundator se pune la ordine Raportul comisiunei însĕrcinate cu censurarea Proiectului de regulament, pentru afacerile interne ale Reuniunei. Acest regulament ocupând întreaga ședință s'a primit în tecstul următoriu:

(Urmează regulamentul)

În ședința a V-a 11 l. c. după ameadi s'a desbătut Regulamentul pentru afacerile interne ale despărțĕmintelor. Fiind că Adunarea generală a decis ca și acest regulament să se publice, îl las se urmeze aci: (Urmează Regulam.)

În această ședință a mai raportat și comisiunea didactică asupra broșurei „Metodica specială." Fiindu-i raportul manc, s'a îndrumat a'l completa și a raporta în altă ședință.

In ședința VI din 12 l. c. m. au provocat discursuri prea interesante și instructive tot o dată Raportul comisiunei didactice asupra broșurilor „Studiul Religiunei în scoalele noastre", publicată și în „Telegr. rom." Nr. 118 seqq. din 1880 și „Metodica specială a studiului Religiunei."

Cu privire la cea de întâiu, toți câți au vorbit s'au plâns în contra metodului celui cu desĕvârșire greșit, după care învețătorii sûnt îndrumați a propune studiul religiunei; tot asemenea asupra manualelor autorisate, cualificândule de absolut necorespundĕtoare scopului. In urmă cu unanimitate s'a luat următoriul conclus:

„Vederile espuse în tractatul „Studiul Religiunei în scoalele noastre" sûnt o fidelă icoană a adevĕrului. Reuniunea le privesce de ale sale și constată arțetoarea necesitate de a se abandona vechiul metod și sistem în propunerea studiului Religiunei în scoalele poporale ca necorespundĕtoriu ba chiar primejdios, și a se adopta altul mai rațional."

Punêndu-se la discusiune Raportul comisiunei asupra broșurei a doua „Metodica specială a studiului Religiunei," după o îndelungată și vie discusiune asemenea în unanimitate se decide: „Intru cât membrii Reuniunei au studiat obiectul, broșura este destinată a respunde la o trebuință neapărată, și întrunesce toate condițiunile dorite. O recomandă deci Ven. Consistoriu ca să întreprindă cu grăbire pașii necesari spre a se introduce un nou plan de propunerea Religiunei conform principiilor cuprinse în broșura de față. Tot o dată este rugat Ven. Consistoriu se dispună cele necesarii pentru edarea cât mai în grabă a unui manual,carele să cuprindă materialul recomandat de „Metodica specială a studiului Religiunei."

La 11 oare membrii Reuniunei în corpore, în frunte cu președintele s'au dus în grădina seminarială, unde dl prof. D. Comșa a ținut o prelegere practică din pomărit

Ședința a VII din 12 l. c. după meadădi a fost ocupată cu doue prelegeri practice una a înv. Petrișor din Beligiune, alta a înv. Luculeț din Geografie.

În ședința VIII din 13/8 a. m. s'a pus la ordine Raportul comisiunei însărcinate cu censurarea Raportului general al comitetului. Raportorul comisiunei Iosif Aron raportează în general că: Comisiunea a constatat cumcă dela adunarea generală a Reuniunei activitatea comitetului central și în deosebi a presidentului sĕu a fost nu numai suficientă, dar peste asceptare încordată și conscințioasă, încât merită toată recunoscința. Ținênd comitetul 6 ședințe a esecutat toate decisiunile adunărei generale ultime, aprobate de Ven. Consistoriu. Dispositiuni, cari în interesul Reuniunei nu sufereau amânare, s'au luat totdeauna la timp din partea Presidiului:

Să ea spre plăcută sciință esprimându-se comitetului mulțămită pentru activitatea sa.

În special la pt 2 din Raportul general se decide, ca comitetul se insiste pentru încassarea celor 70 cr., pentru blanchetele distribuite între învĕțătorii din protopresbiteratul Nocrigului

la pt. 3 Raportul gen.

membrii presenți să respundă tacsele restante până la încheerea sesiunei, ear comitetul să se conformeze pe viitoriu §-lui 11 din Statute

pt. 4 din Raportul gen. se ea spre plăcuta sciință.

Ear comitetul ținênd în evidență pe membrii ordinar, onorari, fundatori și ajutători cu ocasiunea sessiunilor ordinare se raporteze atât despre numĕrul total al membrilor, cât și despre numĕrul și numele membrilor noi.

La pt. 9 din Raportul genaral se decide:

Comitetul se țină în evidență pe membrii ordinari obligați cari fără de motiv au absentat dela adunarea generală și să se conformeze §-lui 10 lit. a) din Statute.

La pt. 12 din Rap. gen.

ad *a)* se ea spre sciință și se aduce mulțămită protocolară membrilor comunei bisericesci din Sadu pentru buna primire a membrilor Reuniunei la adunarea gener. a despărțĕmêntului I ținută acolo, și pentru ajutoriul de 11 fl., încurși cu aceea ocasiune în fondul Reuniunei.

ad *c).* Adunarea generală ia cu regret la cunoscință procederea incorectă a comitetului fostului ei despărțĕmênt IV (Nocrig) față cu comitetul central, și prin aceasta față cu reuniunea. Și fiind că acel despărțĕmênt în urma unei reorganisări nu mai aparține acestei reuniuni, afacerea se supune apreției și deliberărei Ven. Consistoriu archidiecesan cu rugarea ca se dispună a se transpune acestui comitet central banii încassați și cărțile colectate în și pe numele acestei reuniuni.

Relativ la pt. 13 din Raportul general și în urma deslușirilor date de presidiu pe basa ante-actelor, adunarea generală constată că:

P. administrator ppresbiteral al tractului Miercurea, Ioan Droc, în totdeuna a dat reuniunei noastre tot putinciosul seu succurs moral și material, conlucrând la prosperarea ei astfel, încât reuniunea îi datoresce recunoscință.

Pt. 14 din Rap. gen.

Se ia cu mulțămire spre sciință, lăsând tot odată în grija comitetului să continue colectarea de cărți și să publice numele donatorilor.

Propunerile de sub pt. 16 din Rap. gen. se primesc în princip, și comisiunile se vor alege în ședința procsimă.

Cele de sub pt 15 și 17 se vor tracta cu ocasiunea Raportului comisiunei financiare. Cele cuprinse în punctele ne atinse acì s'au luat spre sciință.

În ședința IX după 'ce presidiul anuncie că dl prof. D. Comșa i-a administrat tacsa restantă de membru fundator, pune la ordine alegerea comisiunilor propuse de comitet și primite de adunare în ședința premearsă. În urma căreia se și aleg

a) pentru censurarea Abcdarelor, recomandarea celui mai ducĕtoriu la scop și espunerea unui metod de predare, prelângă învĕțătorii din Sibiiu corpul învĕțătoresc din Reșinari;

b) cu censurarea manualelor de comput, recomandarea celui mai bun, și eventual espunerea unui metod de tractare se însărcinează dl prof. D. Comșa și corpul învĕțătoresc din Săliște;

c) cu censurareă manualelor de agricultură, recomandarea celui mai bun și eventual espunerea unui metod de tractare se însărcinează dl prof. D. Comșa;

d) comisiunile de până acum pentru cestiunile metodico-didactice remân în permanență și au se raporteze din an în an.

Punêndu-se la ordinea ților cestiunea înființărei casselor scolare de păstrare, după o lungă și serioasă desbatere, se decide:

Înființarea de casse de păstrare scolare, ca ne avênd în perspectivă nici un resultat practic, nu se recomandă învĕțătorilor.

Urmează la ordine Raportul comisiunei financiare.

Roportorul N. Borzea reportează, că esaminând cu de amĕnuntul actele

---

trece ceasuri întregi și tot nu poți țice c'ai veduto altfeliu decât în treacât. Cât apoi pentru galerii și colecțiunile de tot feliul, e destul se vedi Florența, pentru ca se scii de ce e vorba. În ceea ce privește anticitatea, Roma și Neapoli sûnt mai bogate, însĕ atât pentru sculptură, cât și mai ales pentru pictura modernă Florența e singură în felul ei. Mai ales omul nepregătit numai la Florența se poate orienta. Abia este pictor ori sculptor mai însemnat, care se nu fie representat cu mai multe opere în cele douĕ galerii mari din Florența și întregi aceste colecțiuni sûnt aranjate după epoce, secole și scoli, încât începi cu pictura orientală a secolului XIII și te urci până la Rafaelo, Leonardo și Michel-Angelo, și numai acum simți în adevĕr ce sûnt acesti trei. — Noi, cari nam prea fost pe aici, stăm cu gura căscată și ne mirăm, cum era cu putință ca nisce oameni ca aceia se moară.

Vorbă scurtă: am stat opt țile la Florența, apoi m'am mai oprit pela Livorno, pela Pisa cu turnul ei cel înclinat și cu drumul lui Galilei, apoi am petrecut alte opt țile la Genua . . . . . .

Mai stau la Milano la Verona și la Triest, apoi o iau drept spre apa cea dulce a Dâmboviței.

Te vei interesa fără îndoeală se afli impresiile mele oare cum etnologice. Asta i un lucru, care nu se poate spune în câteva cuvinte. Află numai, că sûnt de tot bune: cine i cunoasce pre români și face o călĕtorie prin Italia și nu e nici orb, nici surd, nici tâmpit, acela nu se mai țică în vieața lui, că este mai mult sânge roman pe Tibru decât pe Olt. Ba trebue sei cunosci bine pe români, pentru ca se scii unde este și unde nu este sânge român în Italia. Cât ține coasta orientală dela Veneția până la Neapoli numai pe ici pe colo găsesci tipuri și forme cari îți reamintescu pe Români: e pe aici un neam de oameni mai mărunți, oachesi, iuți, și iubitori de gălăjie, un element după părerea mea disolvant, care o sei dee Italiei mult de lucru. Îndată însĕ ce ai plecat dela Neapoli spre Roma, tot mai des întâlnești oameni, cari 'ți reamintesc în deosebi pe Românii de pe Valea Oltului, despre Sibiiu, de pe Târnave, și pe Câmpienii nostri. Îl găsesti pretutindenea acest tip, dar aici începe a fi des. La Roma majoritatea, aproape, sûnt oameni aședați ca românul, vorbesc rar, sûnt cuviincioși, dar încă tot e destul de rar tipul românesc. Inspre Florența și la Florența găsesti aproape numai tipuri românesci, dar atât de românesti încât îți vine sei vorbesti omului aceluia românește. Credeam acum, ca inspre Geneva ear se perde acest tip: din contra genovenii seamănă cel puțin tot atât de mult ca florentinii cu noi. — La Turin am sosit seara și n'am putut semi dau samă de tipuri; pe drum însĕ am observat, ca tipul se păstrează.

Cât pentru limbă, o se ne lămurim în curênd, de oara ce acì se adună cuvintele dialectelor italiane. Și dacă i vorba aceste dialecte sûnt atât de deosebite, încât încetează a mai fi o singură limbă. Eu, se înțelege, nu le am putut studia în pripa călĕtoriei mele, însĕ atât am simțit, că din toate dicționarele dialectelor italiene ar eși poate chiar și o mie de cuvinte, care nu sûnt italienesci, dar se afla în limba noastră. Să ne înțelegem Precum scii unde noi avem așa numitul *u* scurt, italienii au un *o*. Acest o nu-l pronunță o mare parte din poporul italian. Se țice și aici „un om" în loc de „un uomo" în tocmai precum se țice „porc" „plop" și „ouă" în loc de ova „doi" în loc de „due" etc. — Dar ceva mai important: la Napoli articolul masculin nu e il, ci „lu" ear la Genova articolul feminin e „a" „lu passarello" (păsărelul) și „a liberta" în loc de „la liberta." Eară aceste nu sûnt dialecte vagabounde, ci dialecte, în care se tipăresc foi. — Dar me mărginesc a o indica aceasta, fiindcă aici e vorba de un lucru, care cere un studiu mai în amĕnunt. Dacă piemontezul nu țice „piemont" ci „piemunt", o mai fi țicênd el multe ca noi.

Un lucru curios e portul.

Prin centrul Italiei, mai ales la munte, și în jos spre Cicilia, cu deosebire portul femeilor e aproape ca și la noi, catrință și stergar în cap brâu, care în cele mai multe locuri s'a prefăcut în „Mieder" și opinci. Când treci cu trenul peste țarine și-i

privitoare la cassa reuniunei, a aflat că toate se află în cea mai deplină ordine, avênd în bani 319 fl. 59 cr. v. a. din cari 318 fl. 51 cr. sûnt depuşi la institutul „Albina“, ear' 1 fl. 8 cr. se află în numerariu. În decursul sesiunei comisiunea a încassat dela

1. dl secretariu consist. N. Frateş, tacsa de 15 fl. membru fundator;

2. dl prof. Demetriu Comşa, tacsa de membru fundator 15 fl.;

dl Mateiu Voileanu, student de drepturi, tacsa de membru ajutătoriu 1 fl.

dela 19 membrii ordinari obligaţi câte 1 fl., 19 fl. — Suma 50 fl. v. a.,

la cari adaus capitalul de până acum cu 319 fl. 59 cr., — resultă suma totală de 369 fl. 59 cr. v. a.

În urma acestora la propunerea comisiunei adunărei generală ea cu plăcere act despre starea cassei esprimând mulţămita sa protocolară fostului ei preşedinte pentru consciincioasa administrare a averei ei. Comitetului în genere şi preşedintelui în specie i se dă absolutoriul. Budgetul cu erogatele de 39 fl. v. a., se aprobă Ear suma de 51 fl. 8 cr. se traspune stante sessione cassariului spre a i depune la „Albina“.

La sfêrşit s'a mai pertractat şi primit următoarea propunere a învĕţătoriului Chirca:

În considerare că cea mai mare pedecă a participărei învĕţătorilor la adunările generale ale Reuniunei este notorica lor sĕrăcie; în considerare că cea mai mare parte din învĕţători nu primesc nici un diurn dela comitetele respective epitropiile parohiale, numai la simplu mandat al Veneratului consistoriu; în considerare că neparticiparea învĕţătorilor la adunările generale din amintita causă, trage după sine nu numai daune morale şi materiale pentru învĕţători, ci şi neplăceri. —

Preaveneratul Consistoriu Archidiecesan este respectuos rugat sĕ se îndure a dispune, ca oficiile protopresbiterale, ca inspectorate scolare districtuale se încaseze de timpuriu de la respectivele epitropii parochiale obvenientele diurne pentru învĕţători, ear aceste diurne sau sĕ le administreze dea dreptul învĕţătorilor în mod anticipativ, sau sĕ le transpună presidiului, ca acesta sĕ le administreze învĕţătorilor.

Cu toate acestea activitatea acestei adunări generale s'a terminat.

Ca pe închieere observ că adunarea a fost binişor cercetată. Au participat vre o 57 învĕţărori.

Cu ocasiunea întrunirei sociale din 12 August, la care au luat parte şi Preşedintele în toastul ce a ţinut dsa a ţis între altele: „Reuniunea noastră după nume este cea dintâi în archidiecesă. Este o cestiune de onoare pentru mine ca se o aduc la acel nivel, în cât şi din punct de vedere moral sĕ fie cea dintâi, sĕ fie Reuniune de model în Achidiecesă şii metropolie. Zelul meu nu va lipsì, şi tare cred că toţi membrii Reuniunei vor emula cu mine ca se ajungem cât mai curênd scopul dorit.“

Ear raportorul adauge: „se dee Dumneţeu!“

Ni s'a trimis spre publicare următoarea

Provocare oficială!

Fiind-că prin decretul comitetului administrativ, al comitatului „Târnava mare“, dto 10 Iuliu a. c. sĕ îndatoreasă p. t. d. d. învĕţători din ţinutul comitatului, — că până la 10 Septemvre a. c. se-şi arete inspectorului regesc de scoale documintele sale de cualificaţiune în persoană sau în scris: şi că actele concurenţilor sunt de a-sĕ trămite inainte de esecutarea alegerei inspectorului regesc de scoale că se-le vadă; — subscrisul oficiu protopresbiteral ca înspectorul scolelor confesionale greco-orient. din protopresbiteratul „Sighişoara“ — se simte pentru apĕrarea instituţiunelor legali prea deobligat, a atrage atenţiunea tuturor organelor scoaleler noastre confesionale tractuale la următoarele impregiurări faţă cu precitatul decret.

Deoarece decretul suscitat conţine dispositiuni cari nu sûnt depuse în nici o lege, şi nici chiar in articulul 18. din anul 1879, — şi fiindcă biserica noastră posede legea sa „Statutul organic,“ sancţionat de Majestatea Sa preagraţiosul nostru impĕrat şi rege, care lege are normativele are dispositiunile sale pentru conducerea afacerilor scolare, care lege nici odată nu sĕ poate încungiura nici rĕsturna prin ordinaţiuni şi decrete.

Subscrisul inspectorat scolar prin urmare, provoacă atât pre on. preoţime tractuală, ca directori scolari, cât şi pre dd. învĕţători cari sunt în present în posturile lor învĕţătoresci, şi cari doresc a ocupa vre un post învĕţătoresc în protopresbiteratul „Sighişoara“, a se ţinea strict de dispositiunile scolare normate în „Statutul organic“ şi a se adresa cu toate afacerile oficiale scolari cătră jurisdicţiunea scolară confesională aparţinătoare.

Sighişoara 18 August 1882. st v.

Inspectoratul scolar confesional greco or. al protopresbiteratului „Sighişoara“

Demetriu Moldovan,
administrator ppresbiteral.

Afacerea dela Tiszá-Eszlár.

Afacerea aceasta a întrat într'un stadiu, care e probabil că sĕ va sfêrşi cu nevinovăţia acusaţilor şi cu darea în judecată a judelui instructor Bary. Procurorul superior Kozma a fost în faţa locului Tisza-Eszlár şi împreună cu presidentul tribunalului din Nyiregyhàza, Kornis, au cercetat, dacă poate fi fasiunea lui Mauriţiu Scharf basată pe adevĕr. S'a constatat că e imposibil ca M. Scharf se fie putut vedè prin borta cheei ce s'a întêmplat în sinagogă. M. Scharf se va supune unei observări din partea medicilor, pentru ca sĕ se constate dacă e întreg la minte.

„Űstökös“ foaie umoristică, adu sese deunedile o ilustraţiune cu figura procurului superior, inaintea cărui un Evreu ţine o pungă cu bani. La cererea procurului superior s'a constîtuit un tribunal de onoare, care a constatat întregritatea procurorului. Nu scim dacă „Űstökös“ va fi tras şi înatea jurilor.

Varietăţi.

* Al. Sa Rudolf, principele de coroană va fi promovat cu ocasiunea avansamentului din Noemvre la rangul de Locot-Mareşal-Campestru. Al. S. va primì comanda divisiunei a 9. de trupe de infanterie.

* Ministrul de interne a îndreptat un emis cătră comitatul Caraş-Severin, prin care împedecă emigrarea în România. Emisul se provoacă la legile române, prin care se regulează proprietatea în Dobrogea.

* (Transferări.) Dr. Emil Brote medic de regiment este transferat dela reg. de inf. Nr. 31 la batal. 5 al aceluiaşi regiment.

* (În academia orientală din Viena) pretinde „Nemzet“ sĕ se într'oducă limba maghiară, istoria maghiară şi dreptul maghiar.

* (Un cercular consistorial.) „Biserica şi scoala“ publică în Nr. 35 următoriul cercular:

Nr. 1909.

Tuturor p. t. inspectori de scoale.

Pre basa opiniunei consililiului regnicolar de înstrucţiune, Inaltul Ministeriu recomandă pentru bibliotecile populari opul „A mezei gazdaság alapvonalai“ de Szücs Mihály, tipărit în Dobrinţin la 1879 ceea ce P. T. Dta. eşti poftit se comunici cu p. t. învĕţători submanuaţi (?) pentru a-şi procura acel op, dacă va simţì trebuinţa lui.

Arad, din şedinţa Consistoriului ţinută în 5/17. August 1882.

Ioan Meţian. m. p.
Episcopul Aradului.

* (Cholera în perspectivă Ţiarele spun că în India şi pe insulele Filipine cholera seceră înfricoşat vieţi omenesci. S'au luat mĕsuri pe canalul Suez în porturile italiane, în portul dela Triest şi în porturile franceze contra acestei epidemii înfricoşate. În Suez cu toate aceste s'au ivit casuri de choleră, asijderea şi în Marocco.

Loterie.

Mercuri în 13 Septemvre 1882.

Brün: **3 36 84 89 88**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 12 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119.10	119.09
Renta de aur ung. de 4% . .	88.15	88.15
Renta ung. de hârtie	87.20	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.30	90.30
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.50	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.—	
Obligaţiuni urbariale transilvane .	97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.50	99.25
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	99.—	—.—
Sorţi unguresci cu premii . . .	97.50	97.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	118.—	118.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	110.50	110.75
Datorie de stat austr. în argint .	76.80	76.75
Renta de aur austriacă	77 35	77.25
Sorţi de stat dela 1860 . .	95.35	95.20
Acţiuni de bancă austro-ung. .	130.50	130.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	824.—	830.—
Acţiuni de credit austr. . . .	307.75	307.25
London (pe poliţa de trei luni) .	318.30	318.90
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	118.95	118.75
Argint	—.—	99.75
Galbin	—.—	—.—
Napoleon	5.63	5.64
100 marce nemţesci	9.44	9.45
	58.10	58.05

Nr. 295. [198] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu de clasa II-a dela scoala română gr. or. din Cernatul Săcelelor, ppresbiteratul I al Broşovului, se escrie pentru ocuparea aceluia concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. cu prospect de a se ameliora după un an la 300 fl.

Dela concurenţi se cere a legitima că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale, că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc cum şi că cunosc limba maghiară.

Petiţiunile instruite cu menţionatele documente au a se asterne până la terminul îndicat Prea on. Domn protopresbiter Iosif Barac în Braşov.

Cernatu, 13 August, 1882.

În conţelegere cu dl. protopresbiter respectiv.

Comitetul parochial.
George Urdea m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 75 1882 [201] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de Contabil cu două oare ficse pe ţi, la Biserica româna ort. rĕs. dela Sf. Nicolae din Braşov, sĕ escrie concurs, cu termin până la ultima Septemvre 1882 v.

Despre sistemul şi modalitatea, după care este a sĕ purta contabilitatea, cu care este împreunat un salariu de 360 fl. v. a. pe an, se poate lua informaţiune detaiată dela epitropia parochială.

Braşov 22 August 1882 st. v.

Comitetul parochial al bisericei române ort. res. dela Sf. Nicolae.

CONCURS. [197] 2—3

În protopresbiteratul gr. or al Abrudului, mai sunt de a se completa următoarele posturi invĕţătoresci.

1. Bucium-sat cu salariu anual de 140 fl. cuartir, şi 3 orgii de lemne.

2. Bucium Isbita cu salariu anul de 100 fl. cuartir şi lemnele necesarii.

---

veţi pe oameni la lucru, te simţi curat ca pe Târnave. Mai inspre nord acest „costume“, cum i ţic ei, se perde şi femeile sûnt îmbrăcate ca nesce jupânese, ca se ţicem aşa. Un lucru însĕ m'a pus în uimire. Şi noi avem ţĕrance, care poartă rochie şi rochia are şi aici şi acolo acela-şi croiu şi materiile, ca desen, sûnt acelaşi. Le ai pe femeile din Micalaca înaintea DTale. Ele poartă nesce rochii cu peptarul scurt, pe când unguroaicele şvaboaicele au peptar lung. Afară de aceasta spetele peptariului la romănce e lat, încât cusutura vine cam presubţioară pe când la unguroaice şi la svaboaice spetele se strimteadă, ca trupul se pară subţire pe la brâu. În sfârşit rochia romăncei nu e croită de sin, ci sinul se perde oarecum sub ea, în vreme-ce mai ales la unguroaice rochia e făcută parcă anume de dragul..... doamne iartĕmĕ. Rochia românei o vei vedè şi la italiană, adecă o rochie, care acopere ear nu scoate la iveală formele trupesci, un lucru, pe care nu l'am găsit la nici unul dintre popoarele ce le cunosc afară de români şi italieni. E cestiune de gust: gustul e acelaşi şi formele trebue se fie ecelea şi. Numai aşa se poate esplica şi identitatea desenului, precum şi a modului de a-şi lega cârpa pe cap, lucru, pe care-lu fac italienele cam ca femeile dela Cumlauşi şi în genere ca românele fără de conci.

În sferşit cântecul

Este o musică italiană celebră. De asta nu e vorba. Ea işi are, pare-mise, isvorul în Lombardia. La Neapoli, la Roma şi Geneva omul prost cântă curat doina nostră şi anume la Neapoli cam ca în ţieară, ear' la Geneva ca in Ardeal. La Roma cântecul aduce oarecum cu „lassú“ al ungurilor tot aşia şi la Florenţa.

Iţi vor parè curioase lucrurile aceste, pentrucă dacă-i, aşa cum de nu se scia mai nainte. Nu se scia, pentru că nu se scia. Inainte de toate Italia e o amestecătură de feliu de feliu de neamuri de oameni, pe care până acuma n'au prea studiat nimene din acest punct de vedere. Italienii ei înşuşi nu se cunosc şi abia acum incep a-şi da seamă despre dialectele lor. Apoi — nu lesne se nimeresce se treacă in lung şi in curmeziş prin Italia un om, care i cunoasce pre Români atât de bine ca mine... Dar se înţelege aceste sunt impresii, eară nu constatări şi mult ar mai trebuì se stau prin Italia pentrucă se pot afirma ceva hotărit. Toate aceste sunt cestiuni puse, întrebări, ce urmează a fi resolvate. Ceea ce pot însĕ afirma cu ochii închişi, e că Moţii şi Salagenii şi dimpreună cu aceştia parte hotărît de mare a românilor vor fi ce vor fi, dar urmaşi ai coloniilor lui Traian nu sûnt ca Oltenii şi ca partea mare a Bănăţenilor şi chiar a câmpienilor nostrii. — Ce sûnt? Aceasta e întrebarea şi-o întrebare foarte importatnă, pentrucă dela ea atêrnă toată istoria viitoare a noastră. Luând drept premise cele vre-o 40 capete de Daci, pre care le-am vĕdut în călătoria mea eu conclud, că abuna-oară DTa eşti din nobila seminţă alui Decebal*)

Ca atari te salut etc.

Ioan Slavic.

---

*) N'avem causa de a fi mai puţin superbi pe numele „dacicu“ ca pe cel „român.“ Red.

3. Ciuruleasa, cu salariu anual de 100 fl. cuartir și lemne.

4. Galațiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir și lemne.

5. Carpeniș, cu salariu anual de 100 fl. cuartir și lemne.

6. Presaca, cu salariu anual de 80 fl. cuartir și lemne.

7. Sohodol-biserica de piatră, din protopresbiteratul Câmpenilor, cu salariu anual de 100 fl. cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a-și subscerne petițiunile instruite, conform „Statutului organic și a Regulamentului pentru învățământ oficiului protopresbiteral gr. or. din Abrud până la 15 Septemvre a. c.

Abrud în 15 August 1882.

Comitetele parochiale concerninte, în conțelegere cu

Ioan Gall m. p.,
ppresb. gr. or.

Nr. 147 [197] 2—3

CONCURS.

Devenind un post de învățătoriu la scoala confesională greco-orient. din Avrig, protopresbiteratul de asemenea nume, vacant, pentru intregirea acestuia se escrie concurs până la 18 Septemvre 1882.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 200 fl. din cassa alodială plătibili în rate trei lunare.

Concurenții la acest post vor avè ași așterne petițiunile sale la oficiul ppresbiteral în Avrig in terminul mai sus indicat, instruate cu documentele necesarie în sensul legilor din vigoare.

Avrig, 8 August 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. prot:

Nr. 93. [195] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea stațiunilor învățătoresci în comuna Vinerea, protopresbiteratul Orăștiei, cu termin până la 15 Septemvre, a. c. st. v.

Emolumetele sûnt:

1. Pentru învățătoriul I. salariu anual 250 fl. cuartir natural și lemne de încălțit.

2. Pentru învățătoriul II. salariu anual 155 fl. cuartir și lemne de încălțit.

Pentru postul 1 se recer antestudii de cel puțin 4 clase gimnasiali; pentru ambele atestat de cualificațiune învățătoresc. Cererile concursuali sûnt a se adresa la oficiul ppresbiteral.

Orăștiă, 19 Iulie 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Orăștiei.

Nr. 207. [191] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învățătoriu la scoala gr. or. confesională în Tătăresdi protopresbiteratul Iliei devenit vacant în urma abdicerei fostului învățătoriu, se escrie concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. în care ți va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. În bani gata 150 fl.

2. Lemne 2 orgii lungi, din care este a se încăți și scoala.

3. Grădină de legumi

Doritorii de a competa la acest post au a 'și îndrepta cererile lor subsemnatului oficiu protopresbiteral instruite conform prescriptelor statutului organic și al regulamentului din 1878 până la terminul sus indicat, — cântereții și cei cu o cualificațiune mai amplă se vor preferì.

Gurasada în 18 August 1882

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.,
adstr. ppresbiteral.

Nr. 80 [189] 3—3

CONCURS.

În urma decisiunei aduse în ședința comitetului parochial din 25 Iuliu 1882 pentru întregirea postului de învățătoriu la scoala confesională gr. or. din comuna Balomir protopresbiteratul Orăstiei, se escrie concurs până la 19 Septemvre st. v. 1882 în care ți va fi și alegerea.

Emolumentele sûnt:

1. Salariul anual 200 fl. v. a.

2. Cuartir și 4 stângini de lemne din care e a se încălți și scoala.

La alegere se vor admite numai indivizi cu atestat de cualificațiune învățătoresc.

Doritorii de a ocupa acest post au ași așterne petițiunile lor instruite conform statutului organic la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Orăstiei până la terminul sus indicat.

Balomir 26 Iuliu, 1882

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Gerasim Cărpenișan m. p.,
notariu al cott. paroch.

Nicolau Suciu m. p.,
paroch și preș. al comit. parochial

AVIS! [202] 3—3

Subscrisul comitet parochial prin aceasta avisează care pe toți Dnii concurenți la postul vacant de protopresbiter în tractul Oravița cumcă dênșii sub nici o împregiurare se nu reflecteze la parochia comunei Oravița montană, căci subscrisul comitet parochial pentru ocuparea acestui post a și escris concurs, și contra înșirărei dotațiunei acestei parochii între emolumentele protopresbiterale ca contra unui act nelegal din partea comitetului protopresbiteral la timpul seu a protestat la forul competinte.

Dat în Oravița montană din ședința ținută în 22 August (3 Sept.) 1882.

Comitetul parochial gr. or. rom.

Nr. 1953 1882. [203] 3—3

Publicațiune!

În 24 Septemvre 1882 călind. nou la 9 oare a. m. se va esarânda prin licitațiune publică în **cancelaria comunei Poplaca dreptul de cârcĭmărit** al acestei comune pre perioda de **3 ani** începênd din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1885** cu prețul strigării de **3000 fl. v. a.**

Ca licitanți se admit numai acei interesați, carii înainte de începutul licitațiunei vor depune 10% din prețul strigării ca vadiu.

Condițiunile speciale se pot vedè la pretura centrală cât și în cancelaria comunală.

Sibiiu în 7 Septemvre 1882.

Pretorele central:
Branisce m. p.

Nr. 2476. pret. 1882. [204] 2—3

Esarêndare de regale.

În 1 Octomvre a. c. 10 oare a. m. se va esarênda **regalul cârcĭmăritului, regalul morei** și **dreptul de pășunat** în comuna **Gurariului** pe calea licitativă publice, pentru noul period de **3 ani** dela **1 Ianuarie 1883** până la **31 Decemvre 1885** și anume:

1. Regalul cârcĭmăritului stătătoriu din 3 despărțeminte.

2. Morile comunale *a)* moara din sus și *b)* moara din jos.

3. Munții comunali: *a)* Gaușoru mare, *b)* Nicolești, *c)* Cindrelu și *d)* Foltea.

Arêndașii amatori se invită la licitațiune cu acel adaus, ca fie-care are se depună 5% vadiu și, și oferte bine instruite și provĕdute cu vadiul precis se vor primì înainte de licitațiune.

Condițiunile de licitație se pot vedè în oarele de cancelarie în cancelaria comunală Gurariului.

Săliște în 1 Septemvre 1882.

Dela pretorele cercului.

Nr. 3684—1882 civ. [207] 2—3

Publicațiune!

Se aduce la cunoscința publică, că în obiectul regulărei de posesiune a **pășunatului și pădurilor din Zoltan** se pune ți de pertractare pe **25 Septemvre 1882 dimineața la 9 oare** în comuna Zoltan la casa judelui comunal, spre a se putè începe lucrările preparative. Despre ce se încunoscințează părțile interesate.

Tribunalul din Elisabetopole, la 4 Septemvre, 1882.

G. Káplány,
jude esmis.

Nr. 3933 1882 civ. [208] 2—3

Publicațiune.

Se aduce la cunoscința publică, că în obiectul segregărei pășunatului în fosta comună urbarială **Chirileu (Kerelő)** se pune ți de pertractare **30 Octobre 1882 la 9 oare înainte de ameadi** la fața locului spre a se putè începe lucrările preparative, și anume representarea părților și tocmirea ingineriului. Despre ce se încunosciințează părțile interesate de a se presenta, căci absența lor nu va împedeca cursui pertractărei.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopole.

Elisabetopole, 1 Septemvre 1882.

Székely Miklós,
jude esmis.

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bance din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica și a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantități mari și au fost premiate la toate esposițiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a prețului lor de fabrică. Eu ofer așa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos și o decorațiune neajunsă pentru fie-care locuință) cu preț fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (prețul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt și pe lângă anticipațiune și comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente și fără de defecte.

F. Buganyi [115] 10—12
Deposit de mașine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară și toamnă, de oarece ele scutesc de parasiți și de necurățenie, sûnt cu mult mai trainice și se pot lesne desface și compune.

VÊNDARE DE NEGUȚĂTORIE. [2 6] 2—3

Din causa morbositățiĭ continue a proprietariului **se vinde** o

Negutătorie de manufacte și de mărfuri curente

bine frecuentată și pe deplin asortată, care există de mulți ani în **piața Sibiiului.**

Depositul cuprinde numai mărfuri curente, ce nu sûnt supuse modei.

A se adresa sub **„A. B. 26“** la Administrația „Telegrafului român“.

SORȚI de **50** **cruceri** dela **LOTERIA** cea mare a esposițiunei **TRIESTINE.**

Numai cincĭdeci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a esposițiunei Triestine.

Sorțile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate și societăților de vapoare, la oficiile postale și traficile de tabac, colecturi de loterii și în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.

Loteria cea așa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alți nimeritori mari în preț de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 și 25;

preste tot o mie nimeritori oficiali în preț de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe mulți alți nimeritori foarte prețioși în obiecte de esposițiune dăruite de esponenți.

Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la **despărțemêntul loteriei** *esposițiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *in Triest.*

Lângă comande de sorți singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorți sûnt în SIBIIU la „ALBINA“, institut de credit și economii. [193] 4—8

Stabilimentul de liniaturi L. MICHAELIS în Sibiiu.

Eftin! Nou! Cu gust!

Dela tipografia archidiecesană în Sibiiu se pot procura:

Caiete de scris

din 8 foi pentru **începĕtori** cu linii largi, din hârtiă fină satinată și bine cleită, cu învĕliș vênĕt și vignetă albă pentru scrierea numelui

în doue colori liniate.

Caiete într'o coloare, frumos liniate, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** din 8 foi, cu învĕliș și vignetă albă

Prețul unui exemplar 2 cr., 100 exemplare 1 fl. 65 cr.

Caiete fără vignetă din 8 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru **începĕtori** în **doue colori liniate,** pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **caligrafie.**

Pretul unui exemplar 1½ cr., 100 exemplare 1 fl. 34 cr.

Caiete pentru comput din 8 foi, cu învĕliș vênĕt 100 exemplare 1 fl. 50 cr.
Dictando cu margo din 8 foi, prețul unui ex. 2 cr., 100 ex. 1 fl. 98 cr.
„ „ „ „ 12 „ „ „ ex. 3 cr., 100 ex. 2 „ 50 „
Caiete din 6 foi, cu învĕliș vênĕt, pentru scrisoare **română, germână,** pentru **dictando** și **comput.**

Prețul unui exemplar 1 cr., 100 exemplare 80 cr. [192] 5—5

Eftin! Nou! Cu gust!

Efectuesce liniaturi pentru protocoale și registre comerciale prompt și eftin.

Redactor respunzĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103. Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul reformaților în Dobrițin.

Maghiarii reformați sûnt într'o dilemă. Ei au să decidă între amorul național și între instituțiunile lor bisericesci. De aceea desbat mult cu ușile închise, ca să poată judeca nejigniți situațiunea din toate punctele de vedere.

Puterea care este dată Maghiarilor de împregiurările politice actuale, este foarte seducătoare. Puterea aceasta mai că va muia pe reformații maghiari, mai ales când oamenii guvernului, în și afară de sinod, nu le dau pace și le pun în perspectivă negoțiări, prin care perderea ce au se îndure li se îndulcesce pe cât numai se poate.

Reformații maghiari au ținut până acum mult, și unii mai țin și astădi, la nedespărțirea scoalelor de biserică.

În timpurile trecute, când ultramontanismul era pe față și *de lege* domnitoriu în Ungaria, ținerea scoalelor lângă biserică i a apărut de catolisare. Mai târdiu, în timpul absolutismului, i a ferit și de catolisare și de desnaționalisare.

Astădi statul apare fără de timbru confesional, deși ministrul instrucțiunei publice este primit între „fratres“ Franciscanilor. Statul, respective guvernul, cere dela reformați se jertfească scoalele lăsând statului o înrîurință mai mare asupra scoalelor reformate, decât a supremei inspecțiuni. Oamenii guvernului stăruesc pe lângă concesiunea aceasta din partea bisericei reformate sub cuvênt, că statul e maghiar, prin urmare periculul de desnaționalisare pentru reformații maghiarii, nu mai esistă; ear cât pentru temerea de catolisare, fiind statul al tuturor confesiunilor sau a nici uneia, — nu mai are nici un înțeles.

Dar va pune cineva întrebarea: dacă statul e maghiar și biserica reformată maghiară, de ce va fi stăruind guvernul statului ca biserica reformată maghiară se facă concesiuni?

Respunsul, după câte au scris în diarele naționalităților nemaghiare, de ani încoace, cugetăm că nu este așa anevoios. Autonomia bisericească a naționalităților este un spin în ochii guvernului. Cine 'și aduce aminte de bîrfelele din „Pester Lloyd“ din anul trecut, aruncate asupra bisericei gr. or. serbesci și române, va găsì că se află lesne respunsul. Puterea autonomiilor bisericesci a Românilor, Serbilor și a Sasilor, nu poate fi negenat sguduită până când se poate face provocare la cea a Maghiarilor reformați. De aceea este „neapărat de lipsă“ în scopul unei maghiarisări generale, a lua scoală dela biserica reformată, ca să se poată lua și dela celelalte biserici cu autonomii.

Este acum întrebarea dacă reformații vor crede orbiș în trăinicia ne schimbată a împregiurărilor de astădi. Dacă vor crede vor face, concesiuni și atunci noi nemaghiarii avem să ne asteptăm la lupte nouĕ; dacă însĕ nu vor crede orbiș, ci se vor teme și de eventualități neprevĕdute, ca cele dela 1850—1860, s'au după cum voia să le introducă Belcredi, atunci nu vor face concesiuni și vom fi și noi mai liniscițI.

O di s'au două, și ne vom lumina și în privința aceasta.

Deci se priveghiăm!

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Septemvre.

Afacerea metropolitului Sembratovici a devenit permanentă între afacerile politice. Retragerea sa capătă pe fie-care di un timbru mai apriat politic, cu cât adecă se sporesc și rapoartele despre dênsa. „N. fr. Presse“, spunea înainte cu câte-va dile, că monarchul când a primit pe Sembratovici în audiență i-a pus la inimă însemnătatea retragerei în favorul monarchiei. Monarchul ar fi dis, (după „N. fr. Pr.“) că retragerea metropolitului rutean este o faptă patriotică. Alte diare însĕ dic că retragerea lui Sembratovici, în forma cum s'a făcut, este egal cu neîncrederea cercurilor din Viena în politica rusească. Prelatul rutean a trebuit să cadă jertfă influenței polone. Rutenii cari în 1848/9 erau cei mai credincioși împĕrăției, astădi sûnt în prepus că simpatisează cu Rușii.

Polonii galițiani se vor bucura de succesul lor, numai e întrebarea dacă bucuria le va fi îndelungă. Deja se signalisează prin diare agitațiuni rutene, se dice că pentru a silì pe Sembratovici sĕ'și revoace demisiunea. Este probabil, că dacă n'au fost până acum agitațiuni rutene, să se însceneze de acì încolo, a căror autori morali vor fi nu Rutenii ci Polonii.

Conflictul greco-turc este numai amânat nu însĕ casat din lume. Grecii concentrează necontenit trupe la fruntării. Ca adaus se arată simptome de resculare în Creta. Comitetul de acțiune din Atena are de gând se înființeze un corp de voluntari.

Corespondentul din Paris al diarului „Times“ a avut o convorbire cu d. Duclerc. Presidentul consiliului s'a esprimat astfel:

Se dice că noi sûntem un cabinet de vacanțe. Nu-i adevĕrat, noi nu sûntem, s'au nu credem a fi un cabinet de vacanțe, dovadă că preparăm legi, cari să le supunem camerei. Relațiunile noastre cu puterile străine sûnt din cele mai bune; cu toate aceste eu nu caut nici o alianță, pentru că nu urmez o politică care să necesiteze, alianțele. Cât pentru mine, puteți fi siguri, că eu nu voiu lucra nici odată contra dorințelor națiunei care voesce pacea. Pe acest principiu se intemeează toată activitatea mea. Din causa aceasta eu n'am pentru ce se caut alianțe, dar voiu remânea tot deauna credincios amiciției Franciei. Eu sûnt convins pe deplin că Francia voesce cu toată inima pacea. N'am făcut un program și nici nu voi face. Eu prepar mĕsuri, cari să le astern parlamentului spre aprobare. Nu mĕ voiu lăsa însĕ se fiu încurcat în acele lupte nesfârșite, cari enervează și întârîtă, și nu mĕ voiu duce dela putere din causă că 'mi ar fi atins cineva amorul propriu. Mĕ voiu angaja la o singură luptă serioasă; perd ori câștig, puțin importă, la alta nici nu mĕ voiu angaja. Voiu propune camerei numai mĕsuri cari le cred folositoare și necesare, pe care camera le poate primì, și împregiurul cărora se va grupa o maioritate compactă. Prin urmare dacă camera respinge legi, pe cari eu voiu fi silit să le apăr până la estrem, s'au dacă aprobă mĕsuri pe cari eu nu le pot primì, eu mĕ voiu retrage și după mine este foarte probabil că va urma disolvarea camerei.

Diarului „Neue Freie Presse“ i se telegrafează din Petersburg. că scirea despre încoronarea țarului este la ordinea dilei. Se vorbesce că încoronarea se va face în 19 Septemvre.

Este adevĕrat că în timpul din urmă oamenii începuseră să creadă, că festivitatea nu va mai avea loc în anul acesta, dar toate acestea sciri despre timpul încoronărei trebue privite numai ca simptome ale deselor schimbări ce se petrec în vederile și intențiunile Curții. Dacă se va lua o hotărîre definitivă, aceasta nu va rĕmânea mult timp secretă, deoarece hotărîrea va trebuì se fie comunicată cel puțin monarchilor streini. Se vorbesce astfel foarte mult, cum că țarul ar avea intențiunea a sevârșì actul încoronărei în linisce, ba poate chiar într'un mod privat și astfel toată festivitatea ar avea un caracter de precipitare. În monetăria Curței se lucrează cu cel mai mare zel la baterea medalielor de încoronare și o telegramă din Moscva anunță sosirea noului mitropolit Ioaniki, care va sevĕrși actul încoronărei. Dacă se adeverește scirea, că împĕratul va cerceta espositiunea din Moscva după închiderea oficială, atunci este aproape sigur că va avè loc și încoronarea.

Resboiul din Egipt.

Tel-el kibir, „Plevna“ egipteană, a căḑut Mercuri în mânile Englezilor. Toată speranța lui Arabi este derîmată. Generalul Wolseley, după scirile sosite, încă Marți seara a părăsit cu armata sa tabăra dela Casasin și peste noapte a bivuacat doue miluri depărtare de Tel-el-kibir. Generalul dase ordin ca divisiunea indiană spriginită de vre-o câteva despărțeminte englezesci se meargă dealungul rîpei de sud, grosul armatei însĕ dealungul rîpei nordice a canalului. Artileria avea după acest ordin să înceapă des de dimineață lupta. pe când cavaleria cea grea să se posteze spre meaḑă noapte dela Tel-el Kibir, ca de acolo se poată în momentul potrivit lua parte la luptă, Cavaleria ușoară și artileria călăreață a avut problema de a da ocol trupelor egiptene și a derîma calea ferată în dosul inimicului și în chipul acesta ai tăia retragerea spre Zagazig. Numai un regiment de infanterie și unul de husari cu vre-o câteva tunuri au remas la Cassasin, ca să apere grosul armatei de vre-o surprindere dela spate. Trupele engleze s'au pus în mișcare din bivuac dimineața la 3 oare. La 4 oare și 45 minute s'a început lupta din tunuri, la care Epiptenii au respuns cu vivacitate. Infanteria merse înainte. Scoții au dat asaltul asupra fortificațiunilor cu multă bravură, dar și cu perderi considerabile. Egiptenii s'au retras din posițiune în posițiune până au sosit coloanele comandate a da ocol, care au și decis lupta. Pela 12 oare din di Egiptenii, din care se măcelăriseră șiruri întregi, erau în fugă destrămată, urmăriți de cavaleria engleză. 50 până la 60 de tunuri, doue trenuri de cale ferată, dintre care unul ferecat, trenul armatei, mulți prinși au remas în mânile Englezilor. În șanțuri și pe câmpul de luptă s'au aflat 1200 egipteni morți și răniți. Englezii au perdut 200 morți și răniți.

Telegramele din urmă spun că Wolseley merge spre Cairo. Din aceleși telegrame, se vede mai departe, că resistența egipteană este înfrântă și capii militari dela Cafr-el-Dauar sau oferat a se supune chidivului. Și dela Cairo se signalisează o deputațiune care oteră supunere chidivului. — Zagazig și alte localități sûnt ocupate deja de Englezi. Arabi pașa, dacă mai poate aduna trupe în giurul seu, nu se va oprì decât in Heliopolis, dincolo de Cairo.

*
* *

Cele ce urmează sûnt reproduse după „Timpul“ și au numai însemnătate istorică.

Din Kassasin se anuță dela 28 Aug. Recunoascerea noastră de eri a arătat, că Arabi se fortifică foarte tare în Tel-el-Kebir, unde a concentrat multe trupe. Aici au sosit toate trupele din Cair, regimentele de negrii, elita armatei din Damieta, apoi un mare contingent din Kafr-el-Dawar. Dușmanul lucrează diua și noaptea la fortificări. . . . Bătălia va fi crâncenă dar decisivă. Dușmanul arată mult curaj și poftă de luptă. Până de seară toată oștirea va fi concentrată la Kassasin. Credem că bătălia se va da cât de curênd, de cumva Wolseley nu 'și va schimba planul.

La Alexandria dușmanul face dese recunoașteri fără importanță, dar se vede că el e numĕros și îndrăsneț.

„Central News“ e informată din Kassasin cu data 28 Aug. dimineața. Tocmai s'a început lupta. Tunuri și trupe se trimit în grabă spre front. Arabi-pașa își trimite deasemenea trupe înainte cu trenurile. Sûnt deja angajați, în luptă peste 5000 oameni trupe dușmane.

Către „Daily News“ se anunță tot din aceea di: Pela 6 oare dimineața cavaleria bengală și avanposturile au anunțat, că dușmanul se apropie cu mari forțe. Trupele noastre fură alarmate și la 7 oare a început focul artileriei. Trupele egiptene sau l'a zărit un tren cu trupe. Aproape de mine sûnt aședate tunurile Krupp, care dau în aripa dreaptă a dușmanului. Am vĕḑut granatele și șrapnelele noastre explodând deasupra trupelor dușmane. Artileria dușmană a dat bine, aruncând boambe în milocul nostru. Dar puține din ele explodază. În acest moment Arabii se retrag în-

cet. Acum sosiră ajutoare din Mahsame. Înfanteria noastră înaitează.

Din Alexandria se mai anunță asupra acestei lupte, că a fost foarte serioasă. După mieḑul nopții o ceată de duşmani a voit că se urce pe meteresurile, dela Ramleh şi la porțile dela Rosetha, dar sentinela a dat semnalul la timp şi duşmanii au fugit.

Generalul Wolseley telegrafează din Ismailia: Duşmanul a făcut o recunoatere des-dedimineață în număr mare. Generalul Willis a înaintat şi a respins pe Egipteni cu perderi. Am luat patru tunuri. S'a găsit cadavrul locot. Gribbles şi sa îngropat. Vrăjmaşul s'a retras în fortificățiile sale şi acum dă din tunuri din o distanța de 5000 paşi. În curênd mĕ voi intoarce la Kassasin cu toate trupele. Cartierul general il voi muta acolo, căci linia ferată şi telegraful funcționează acum bine.

La 28 Aug. seara: Pănă acum sau adus 50 răniți mulți au remas încă pe câmpul de luptă. Numĕrul morților e necunoscut.

Regulamentul

afacerilor interne ale Reuniunei învĕțătorilor gr. or. din districtul Sibiiului.

§. 1. În conformitate cu §. 21 lit. *b)* a Statutelor, Reuniunea votează următoriul regulament pentru afacerile sale interne.

§. 2. Adunarea generală sĕ începe cu serviţiul dumneḑeesc împreunat cu invocarea Duchului Sfînt ce se va ținè în biserica din locul menit pentru adunarea generală.

§. 3. După sevêrşirea serviţiului divin, la care fie-care membru e obligat a participa, membrii Reuniunei se adună în localul destinat, unde apoi urmează deschiderea adunărei generale din partea preşedintelui şi în absența aceluia a vice-preşedintelui.

§. 4. După deschiderea şedinței se face apelul nominal membrilor ordinari obligați, spre a se constata numĕrul celor presenți, eventual a celor absenți, despre cari se ia în special notiță la protocol şi se urmează conform dispoziţiunilor §-lui 10 lit. *a)* din Statutele Reuniunei.

§. 5. După constatarea numĕrului membrilor presenți se dă cetire raportului comitetului, despre activitatea sa din anul espirat.

§. 6. Cetindu-se raportul comitetului, adunarea alege din sinul seu o comisiune pentru censurarea aceluia, precum şi alte comisiuni de lipsă.

§. 7. Comisiunile alese se constitue şi în terminul pus de adunarea generală vin cu referada la adunarea generală.

§. 8. Preşedintele deschide şi închide şedinţele, conduce desbaterile, grijesce pentru observarea ordinei afacerilor, dă cuvênt la vorbitori, pune la vot, enunție resultatul, grijesce pentru ordinea bună în adunare şi la cas de conturbare, are dreptul a suspinde şedința; îndreaptă pre vorbitori la obiect (în cas de abatere), în cas de necuviință la ordine, ear' în cas de nesupunere le detrage cuvêntul şi poate sĕ'i depărteze din adunare.

§. 9. Secretarii poartă protocoalele şedinţelor adunărei şi compun espediţiunile de lipsă, grijesc de absenţele membrilor dela şedință şi raportează despre ele în şedința procsimă; poartă listele de votare, notează propunerile membrilor; însamnă pe cei ce se insinuă la cuvênt după ordinea insinuărei şi stau la dispoziţiunea preşedintelui întru toate afacerile, ce aparțin biroului adunărei.

§. 10. Toate esibitele adresate adunărei precum şi propunerile de sine stătătoare ale membrilor adunărei, după presentarea lor în şedință, se predau comisiunilor respective, spre preconsultare. Escepțiuni dela dispoziţiunile acestui §. poate face adunarea în cas de vre-o urgință.

§. 11. Ordinea obiectelor de pertractat este: autenticarea procesului verbal luat în şedință, interpelările din partea membrilor şi respunsul preşedintelui fără desbatere, comunicări, din partea preşedintelui, şi propuneri din partea membrilor adunărei, repoartele comisiunilor, discursuri şi declamaţiuni.

§. 12. Constatând adunarea desbaterca meritorică a unui obiect de necesară sĕ pune imediat la ordinea ḑilei.

Dacă obiectul stă din mai multe părți şi dacă se face vre-o propunere de respingere sau amânare a obiectului, s'au de a se da la vre-o comisiune pentru intregire, ori pentru o nouă preconsultare — premerge o desbatere generală, care se termină cu votare asupra acelei propuneri; altcum se trece îndată la desbatere specială, după care obiectul cu modificările primite se pune la votare finală fără desbatere.

§. 13 Cei ce voesc a vorbì la obiect pro sau contra, sĕ însinuă la secretari cari cetesc pre cei prenotați în ordinea însinuarei.

§. 14 Dacă nimenea nu se însinuă contra vre unei propuneri, vorbirile ulteriori pro fiind de prisos nu mai au loc ci sĕ enunție propunerea de primită.

§. 15 Fie care membru numai odată poate lua cuvêntul în aceiaşi cestiune şi dacă are a face vre-o propunere e datoriu a o formula în scris şi a o preda presidiului.

Autorul propunerei are drept a mai vorbì odată la finea desbaterei, însĕ cuvêntul final în discusiune compete raportorului comisiunei.

§. 16. Vorbitoriul e deobligat a se ținè între marginile bunei cuviințe, a se restringe la motivări precise şi nici decum nu e permis a se abate dela obiect şi a întrebuința cuvinte vătĕmătoare. Întrerumperea vorbitoriului e oprită.

§. 17. Când cine-va are se reflecteze la regulament, aceluia numai decât după vorbitoriu i se dă cuvênt, nu i se permite însĕ a vorbì tot odată şi în meritul obiectului din descusiune.

In cestiuni personale s'au pentru rectificarea interpretării sinistre, ce s'au dat cuvintelor sale, se poate vorbì numai după terminarea desbaterei şi a votării asupra obiectului din cestiune; observările personali însĕ au a se face scurt şi fără vătĕmare.

§. 18. Fiind toți cuvêntătorii insinuați, vorbirile lor, presidiul dechiară desbaterea de încheiată; însĕ şi mai înainte de aceasta ori care membru, care încă n'a vorbit la obiect poate cere încheerea desbaterei.

Îndată ce se face astfel de propunere presidiul o pune la vot fără desbatere şi dacă sĕ primesce mai poate vorbì la obiect câte unul dintre cei ce mai sûnt insinuați *pro* şi *contra*, anume acela, pe care-l vor designa respectivi insinuați la cuvênt; însĕ şi în casul acesta raportului şi propunătorilor de propuneri le remâne dreptul a mai vorbì odată.

§. 19. La votare presidiul pune mai întâiu propunerile cele mai îndepărtate de propunerea fundamentală, resp. de a comisiunei. Respingându-se toate propunerile făcute în urma propunerei prime, asupra acesteia nu se mai votează, ci sĕ privesce ca primită.

La ordinea de votare sau şi cu privire la formularea întrebărei, fie-care membru poate face reflecsiuni, asupra cărora decide adunarea; In tot casul întrebarea sĕ se pună aşa. ca sĕ se poată respunde precis cu „*da*“ ori „*nu*“.

§. 20. Votarea de regulă sĕ face prin ridicare şi sedere; dacă resultatul e dubiu se face contra probă, în cas de lipsă şi prin numerarea membrilor, şi numai la cererea a unei terțialităţi a membrilor presenți se poate face şi votare nominală ori secretă.

§. 21. Concluse valide se pot aduce numai cu maioritate absolută de voturi a membrilor presenți.

§. 22. Proteste în contra concluselor adunărei nu au loc, voturi separate însĕ se pot da, dar au a se insinua nemijlocit după enunciarea conclusului respectiv şi a se da preşedintelui în timp de 24 oare dela ridicarea şedinței în care s'au insinuat. Voturile separate se aclud la protocolul şedinţelor.

§. 23. Alegerea membrilor din comisiuni se face de regulă prin votare secretă pentru câştigarea în timp însĕ, la învoirea adunărei alegerile se pot face pe calea propunerei presidiale manifeştându-se prin aclamare primirea s'au neprimiirea; ear' la cas când s'ar auḑì voci pro şi contra adunarea decide prin ridicare şi şedere.

§. 24. Despre şedinţele adnării sĕ poartă protocoale în cari se înseamnă; autenticarea protocolului din şedință, interpelările din partea membrilor şi respunsurile presidiului; obiectele pertractate împreună cu conclusele adunării.

Actele oficiali şi elaboratele de mai mare însemnătate se aclud la protocol.

Protocoalele adunărei autenticate se subscriu de prrşedinte şi de notariu.

§. 25. Verificarea procesului verbal luat în ultima şedință a adunărei se concrede unei comisiuni alese anume spre scopul acela.

§. 25. Acest regulament are putere deobligătoare pentru fie-care membru al Reuniunei. Modificări sĕ pot face, numai prin consensul alor douĕ terțialităţi din voturile membrilor presenți.

ad Nr. prot. 10 din 1882.

Votat în a IV-a şedință a adunărăi generale din 11 August 1882.

Simeon Popescu,
comisariu consistorial şi preşedintele Reuniunei.

Lazar Negrilă,
secretar.

Documente privitoare la oprimarea năsuințelor slavice în Ungaria superioară.

După „Egyetèrtés“ (Nr 227 dela 18 August) ministru reg. ung. de culte şi instrucțiune a adresat districtului bisericesc evangelic dela Tisa următoarele ordinaţiuni:

I. Dela ministru reg. ung. de culte şi instrucțiune. Praes. 988. Într'un articol a gazetei „Orlice“, care apare în Brünn, se face apel la Slovacii din Moravia şi Ungaria sĕ se înțeleagă în fine cu Cechii şi se accepteze limba cechică ca limba lor literară.

Ca motiv în privința aceasta se spune, că, dacă ar face Slovacii lucrul acesta ei cu mult mai mare forță ar putè resista elementului maghiar căci ei ar putè replica:

„Noi nu sûntem numai un milion şi jumĕtate de suflete, precum arată recenta numĕrare a poporului, ci noi sûntem una cu o naţie de opt milioane de suflete a cărei istorie şi literatură este cu mult mai veche şi mai importantă decât istoria şi literatura Maghiarilor. Cu bună seama machinaţiunile în treaba aceasta se vor începe prin emisari cechi, şi prin învĕțătorii cei mulți depe sate, cari au sentimente panslavistice, şi deocamdată se vor întrebuința scolile spre ajungerea scopului, pre care şi l'a pus; se va cerca spre a introduce pe încet scrisoarea şi tipariul cechic în locul scrisoarei şi a tipariului slovănesc şi a învĕța poporul a usita literile aceste.

Drept aceea am onoare de a vĕ ruga sĕ priveghiaţ în privința aceasta şi se daţ ordin, ca observêndu-se încercări de acest fel, numai decât sĕ se oprime.

Pesta, 5 Iulie 1882.

Trefort.

II. Nr. 11, 519. Cu aprobaţiune eau la cunoscută raportul Dnii Voastre sub Nr. 353 ddto 8 Aprile a. c., în privința machinaţiunilor panslavistice în contra statului, aţiţate în colegiul evangelic Conf. Augsb. dela Eperies, anume între elevii institutului pedagogic de acolo.

Eu aprob dispoziţiunile dniilor Voastre în privința oprimărei radicale a acestor machinaţiuni, prin care dispoziţiuni elevii, cari au format o societate secretă panslavistică împotriva statului, toți fură eliminați din institutul pedagogic, şi cari conform propunerei Dvoastre sûnt eschişi nu numai din toate institutele de învĕțămênt din patrie, ci conform dispoziţiilor luate de mine vor fi eschişi din toate institutele de învĕțămênt şi în ceealaltă jumĕtate a monarchiei.

Vĕ fac cunoscut că în scrisoarea mea adresată ministeriului cesar. reg. din Viena, am declarat categonic că, în cas sĕ nu se asculte cererea mea şi unul sau altul dintre elevii scoşi din institutele noastre sĕ poată căpăta la un institut străin orice diplomă, aceasta diplomă în patria noastră nu se va recunoasce; afară de aceea am rênduit, că elevul din anul dântâiu Just. Marchal, care asemenea pentru participare la o societate panslavistică secretă s'a scos din academia de drept la Eperieş, se fie esclus de toate academiile ţĕrei, şi ca teologului Iulius Orgovan, care fără a ascepta păn la al doilea esamen, s'a depărtat dela Eperieş şi precum sciu acum în districtul montan Conf. Augb. caută un vicariat de preot ori de profesor sĕ nu nu i se dea nici un fel de post autonom bisericesc.

În privința celor cinci elevi a liceului evangelic dela Pressburg, cari a participat la societatea panslavistică secretă „Zora“ şi cari din causa aceasta s'a relegat din institutul numit, această judecată prea lină o am înăsprit într'atâta de s'a scos din toate institutele din patrie ca şi din ceealaltă parte a imperiului; ear în privința celor 14 elevi, cari asemenea a fost comembrii ai societăței şi din care mai mult, pentru de asemenea machinaţiuni deja şi la Neusohl s'a pedepsit, şi acuma numai s'a condamnat, de a fi un numĕr de oare închişi în carcer, am declarat superintendentului de dincoaci de Dunăre, cumcă prin astfel de judecăți (line), reul nu se scoate din rădăcină, şi de aceea ar trebuì sĕ se relege şi elevii aceştia numiți dându-i tot odată de scire cumcă în cas se nu poată depărta mĕsurile autonome rĕul de tot, guvernul va fi silit a lua toate mĕsurile, care le ar cere interesul statului.

Eu sûnt convins, că Em. Voastră ca până acum şi de aici înainte veți priveghia machinaţiunile panslavistice şi nu veți lăsa, ca în contra siguranței legilor statului şi ale bisericei sau spre a se conturba pacînica convieţuire a naţionalităţilor, sĕ se facă în biserică ori în scoală prin oameni singuri sau prin societăți pentru acest scop formate, agitaţiuni demne de pedeapsă. În fine mai notez cumcă suplementele scrisoarei Domniilor Voastre acum nu le pot trimite îndărĕpt, fiind că trebue sĕ le trimit domnului ministru de interne, ca sĕ se pună studenții relegați sub inspecția poliției si ca sĕ se poată lua măsuri necesare față de redacțiunea foaiei „Narodne Novine,“ care stă în serviţiul agitaţiunilor panslavistice şi față de instituţiunea de asigurare „Slavia“.

Pesta 21 Aprilie 1882·

Trefort.

III. Nr. 1445. Am aflat cum că la universitatea dela Praga prin tineri din Ungaria cu sentimente panslavistice s'a înființat sub numele „Detvan“ o societate, care simulează scopuri literare şi umanitare, dară în secret are aspiraţiuni naţionale şi agitaţiunile ei țintesce a le estinde mai cu seamă asupra scoalelor evangelice din Ungaria respective le-au şi estins deja. Ve rog.. se opriți în scolile medii şi superiori din districtul domniilor Voastre, însoțirea sau ori ce contact cu societatea aceasta şi în general se fiți, băgători de seamă, ca tinerimea ocupată cu studii, sĕ se ferească de influinta de asemenea agitaţiuni panslavistice în cas de necesitate şi prin mijloacele cele mai severe.

Pesta 14 Maiu 1882.

Tanárky,
secret. be stas.

După „Pesti Napló“ Nr. 231 ddto 23 August hotărârile, luate de senioratul evang. de Conf. Augsb. din Nagyhont la începutul lunei August la propunerea deputatului dietal Paul Dacso şi stilisate de notariul senio-

ratului Stefan Sembery sûnt următoarele:

Senioratul evang. de conf. Augsb. dela Nagyhont declară:

1. Că fidelitatea către patriă iubirea patriei se privesce ca un sentiment născut cu individul şi egal iubirei de părinţi, pe care fie-care patriot trebue sĕ-l scie, fără a-l învĕţa, şi de aceea senioratul crede, că, în loc de a ficsa această fidelitate face mai bine dacă va da definiţiunea modului de cugetare şi a faptelor contrarii patriotismului.

2. Drept aceea nu numai acela are sentimente ostile patriei, care lucră pe faţă în diricţia aceasta, că pre acesta şi aşa îl ajunge puterea legei — dară şi acela, care informaţiunile politice pentru el şi alţi şi le ea din foi şi broşuri slovace cari agitează contra statului unguresc; şi care acasă şi la crescerea copiilor sĕi nu poartă la inimă perfecţionarea cunoscinţei a limbei maghiare, şi misiunea aceasta o negligă, nu o împlinesce, şi aşa o continuă fără recesultate în bisericile, unde o ar putea împlinì şi în scolile unde ar trebuì se o împlinească.

3. Agitaţiunile împotriva statului se declară egale crimei celei mai mare canonice, pentru că pericliteză protestantismul însaşi.

4. Se atrage Atenţiunea guvernului la tendinţele foilor slovace protivnice statului, cari lăţite prin colporteuri, ajung în mânile poporului otrăvindu-i inima ca ele prin procurorii statului şi mai aspru sĕ fie supraveghiate. Senioratul va spriginì bucuros orânduirile guvernului în privinţa oprimărei panslavismului.

5. Ceia ce au sentimente panslavistice (a pánszláv érzelműek) se fie scoşi din funcţiuni bisericesci, şi domnii superintendenţi se nu sfinţească pre cei ce şi-au făcut studiile lor la scoli slavice.

6. Cei cu sentimente panslavistice cari fiind în post continuă cu agitaţiunile in direcţiunea aceasta, sûnt a se pune sub cercetare disciplinariă.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

„Egyetértes“ publică o telegramă, ce se crede a fi din isvor oficial şi care reproduce mărturisirea băiatului Moritz Scharf. Acesta a povestit: „Bĕtrânul Scharf a chiemat pe Esther Solymossy în locuinţa sa, ca sĕ'i stingă focul din casă. Când era se plece, a luat'o de mână un cerşitor, a dus'o în sinagogă, ca se stingă luminările. Erau mulţi Evrei adunaţi, între ei şi micul Moritz pe care l'au trimis afară. Înaintea templului doi cerşitori stau la strajă. Moritz fiind curios s'a uitat prin gaura cheii. Fata a fost desbrăcată. Femeia lui Scharf i-a spalat picioarele, ear' ceilalţi hahami se închinau. Apoi fata a fost întinsă pe pământ şi de acì pe masă. Doi hahami ţineau copila goală, hahamul Solomon Schwarz i-a tăiat gâtul, Josef Scharf ţinea vasul ca se curgă sângele în el. Asupra întrebărei, dacă mărturisirea aceasta nu este cum-va mai mult un product al fantasiei, s'a scris mult, mai vêrtos de către ţiarele evreofile.

Varietăţi.

* Escelenţia Sa Preas. Archiepp. şi Metropolit Miron Romanul a plecat eri cu trenul de seară la Dej, de unde cu trăsura va merge la Poiana Blenchei pentru sânţirea bisericei de acolo. Cu Escel. Sa au plecat pp. Protosinceli Dr. Il. Puşcariu, Nicanor Frateş, protodiaconul Simeon Popescu şi diaconul Ioan Reu.

*(Recepţiunile în Seminariul Andreian) au avut loc alaltă eri şi adecă, cei cu petiţiunile instruite în sensul regulamentului sinodal, cu opt, cel puţin şease clase din gimnasiu, s'au primit în numĕr de 19 şi la pedagogie în numĕr de 11.

* (Resultatul esamenelor de cualificaţiune,) aflăm că din 19 candidaţi de preoţie însinuaţi au făcut esamenul 17, cari vor şi obţinè toţi testimonii de cualificaţiune. Resultatul candidaţilor de învĕţători este încă necunoscut.

* Comitetul central electoral al comitatului Sibiiului este convocat pe astădi se esamineze conscripţiunile alegătorilor deputaţilor pentru anul 1883 în rêndul următoriu:

I Comunele cercului electoral al Sebeşului şi adecă: Deal, Cacoviţa, Căpâlna, Câlnic, Cărpeniş, Lancrĕm, Laz, Loman, Pianul superior, Petrifalău, Rehĕu, Reciu, Rachita, Sebeşel, Jina, Şugag, Strugar, Săsciori, Gârbova, Pianul inf., Mercurea, Sebeşul.

II Comunele cercului electoral al Cristianului şi adecă: Dobârca, Aciliu, Galeş, Gura-rîului, Cacova, Cristian, Apoldul mic, Apoldul mare, Turnişor, Ludoş, Mag, Şura mică, Amnaş, Orlat, Poiana, Rod, Poplaca, Rusciori, Sibiel, Săcel, Săliste, Guşteriţă, Tilişca, Topârcia, Vale.

III Comunele cercului electoral al Cisnădiei şi adecă: Sebeşul inf., Boiţa, Sadu, Avrig, Brad, Sebeşul sup., Hamba, Cisnădioara, Tălmăcel. Cisnădia, Şura mare, Porcesci, Racoviţa, Reşinari, Ruşi, Şelimber, Slimnic, Tălmaciu, Vestem.

IV. Comunele cercului electoral al Nocrigului şi adecă: Alţina, Bendorf, Bungard, Ţichindeal, Daia, Fofelda, Glâmboaca, Hozman, Caşolţ, Corneţel, Ilimbav, Chirper, Marpod, Mohu, Săcădate Săsăuşi, Noul, Nucet, Nocrig Roşia, Vulper.

* (Regimentul de infanterie Nr. 31, care se recrutează din ţinutul Sibiiului, a plecat eri la Viena în garnizoana sa cea nouă. La 11 oare înainte de ameadi regimentul s'a postat dinaintea casarmei mari. După ce a sosit generalitatea cu o suită mare din toate şargele, regimentul a plecat cu musica spre piaţa mare. Acì şi-a primit steagul şi a pornit mai departe la gară, unde se şi începu învagonarea. La 12½ regimentul a plecat cu tren separat spre residenţa împĕrătească, Viena.

Regimentul aceasta este unul dintre acele, în care Românii covêrşesc pe celelalte naţionalităţi. Pentru bravurile sale dela Solforino, Custozza etc. a fost şi este iubit în toate, cu deosebire în cercurile cele mai înalte militare. Soldaţii şi sûnt de oficerimea, mai cu seamă de naţionalitate streină de cea română, distinşi cu epitetul „unsere braven ficiori“. Dorim regimentului care s'a despărţit sĕ'şi păstrese ori pe unde va umbla renumele ce şi la câstigat şi încununat cu laude noue sĕ-l putem în curênd vedè aşedându-se earăşi în garnisona ce a părăsit eri.

* (Postal.) În comunele Feneş din comitatul Clujului, şi în Sân Lasleu, comitatul Turdei Arieşului, se înfiinţează cu ţiua dela 16 (4) Septemvre oficii postale noue. De cel dintâiu se vor ţinè Feneşul şi Tĕuţii: de cel de al doilea Hăjdatul, Feneşul mic, Vlaha, Leta română, Rachişul şi Sân-Lasleul. Amêndoue oficiele postale primesc şi împart epistole şi pachete precum şi asignaţiuni şi remburse până la 200 fl. v. a. Ambe oficiile stau în legătură cu poşta care comunică între Cluj şi Gileu.

De asemenea se institue în Cuciulat, comitatul Solnoc-Dobăca, un oficiu postal nou. De oficiul acesta se va ţinè Incelul, Deuşul, Şoimusul, Cozla, Cuciulatul, Letca, Pirosa, Poeniţa, Purcăreţul. Vara comunică posta de aici în toate ţilele cu Ilonda mare; earna de trei ori pe sĕptĕmână: Dumineca, Marţa şi Vinerea, plecând la 11 oare a. m. şi sosind la Ilonda mare la 1 oară 30 m. d. a. Dela Ilonda pleacă Ia 7 oare 30 minute seara şi sosesce la Cuciulat la 10 oare noaptea. Şi oficiul acesta primesce epistole şi pachete precum şi asignaţiuni şi remburse pĕna la 200 fl. v. a

* (Binefacere). Dl Vasile Basarab, paroch în Romos şi proprietariu de terme (băi calde naturale) la Cigmĕu (Zeugma?) are de cuget a pune termele de pe poprietatea sa într'o stare mai corespundĕtoare şi ar dorì ca în întreprinderea sa sĕ fie spriginit de publicul român şi neromân. In schimb pentru spriginul ce asteaptă susnumitul, este aplecat a lăsa un basin pentru sĕracii din Transilvania, fără deosebire de naţionalitate.

* Dela Triest se telegrafează, că vêntul orcanic a rupt coperişul dela pavilionul de fer al esposiţiunei. Objectele din mijlocul pavilionului au cam su'erit. Lucrările de restauraţiune sa'u început şi se vor termina în vre-o câteva ţile.

* (Têrgul Sibiului de toamnă) de Joi şi ţilele următoare este foarte cercetat. Oameni destui, vêndători mulţi, dar puţini cumpărători. Puţinii bani între oameni împuţinează şi cumpărătorii.

* „Luminătorul“ din Temişoara publică o dare de seamă făcută de d. V. Babeş despre modul cum s'au întrebuinţat banii adunaţi în folosul emigranţilor bănăţeni.

S'au adunat 2012 lei prin ţiarul „România liberă; 2448 lei prin ţiarul „Românul“ 5000 lei prin comitetul general de caritate; la un loc 11,460 lei, care fac 5305 fiorini.

Din aceştia s'au împărţit, prin părintele I. Neagoe. la 23 capi de familie din St. Mihai suma de 2100 fiorini; în Marghita s'au împărţit la 18 famlii 876 fiorini şi în St. Ianos la 48 familii 2046 fiorini. Restul de 105 fiorini a fost intrebuinţat pentru cheltueli de postă, telegraf, călĕtorie etc.

Posta din urmă.

London, 15 Septemvre n. Telegrama lui Wolseleys din Benha anunţă: Generalul Lowe a ocupat Cairo. **Arabi paşa şi Tulba paşa s'au predat necondiţionat.** *Aproape la 10,000 oameni trupe de a lui Arabi paşa au depus armele.*

Wolseley a fost cu braţele deschise primit în **Cairo** de *poporaţiunea întreagă.* Arabi şi Tulba-paşa sûnt prinşi, resboiul terminat.

Dela Miscolţ se telegrafează la „Ellenzék“: În Capolna poporul s'a opus esecutorului de dare; l'a atacat ear acesta a împuşcat pe doi inşi cu revolverul, atunci l'au luat la fugă şi au aprins casa în care a căutat scăpare; vĕţênd aceasta s'a împuşcat şi el. S'a dispus ca douĕ companii de soldaţi se ese la Capolna.

Congresul antisemitic dela Dresda s'a terminat. Congresul a avut un echo în Berlin. „Socialer Reichsverein“ a mijlocit o adunare poporală în sala cea mare a *Bockbrauereiului*, sub presidiul cunoscutului antisemit *Henrici.* Onody, Eördög, Barcsay (nu vice-comitele dela Deva. Red. „Tel. Rom.“) au luat parte. Henrici a cetit tezele lui Stöcker despre mĕsurile de apărare contra semiţilor. Onody a ţinut o prelegere despre casul dela Tisza Eszlár. Prelegerea a fost aplaudată. Se ţice că ambasadorul austro-ungar a intrebat pe guvernul din Berlin, că n'ar fi cu scop a oprì adunarea, de oare ce foile aduc raporturi despre congres şi despre adunări, care în ţeara ungurească pot produce nelinisce. Guvernul prusian a respuns, că fiind odată concesiunea dată, pe cale legală nu se mai poate revoca.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 14 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.15	119.09
Renta de aur ung. de 4%	88.15	88.15
Renta ung. de hârtie	87.20	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.30	90.30
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.50	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane	98.—	98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane		99.25
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.75 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărares decimei de vin	97.50	97.50
Sorţi unguresci cu premii	118.—	118.50
Sorţi de regularea Tisei	—.—	110.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77.30	77.25
Renta de aur austriacă	95.40	95.20
Sorţi de stat dela 1860	130.75	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	825.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	307.—	307.25
Acţiuni de credit austr.	319.—	318.90
London (pe poliţa de trei luni)	119.—	118.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	99.75
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.63	5.64
Napoleon	9.44	9.45
100 marce nemţesci	58.10	58.05

Nr. 12. [210] 1—3

CONCURS.

Pentru ambele posturi de învĕţători la scoala confesională gr. or. din comuna Galeş, tractul protopresbiteral al Săliştei, se escrie concurs până la 26 Septemvre st. v. a. c. esclusive când va fi şi alegerea

Emolumentele pentru fie care din aceste posturi sûnt 200 fl., care se solvesc în rate trimestrale din subvenţiune votată dela comuna politică.

Concurenţii îşi vor substerne suplicele lor instruite conform statutului organic şi a prescriptelor sinodali până la terminul indicat Oficiului protopresbiteral al Săliştei în Sibiiu prelûngă condiţiunea, ca aceia sĕ ţină şi scoala de repetiţiune şi de pomărit precum şi în ţilele de dumineci şi Sĕrbători a conduce cântările în strana dreaptă în biserică — fără altă remuneraţiune.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Galeş 16 August 1882.

Comitetul parochial gr. or.

Nr. 318 [200] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Devei, sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Sânt-andreş-Sântuhalm cu salariul anual de 300 fl. v. a., 2 stângin cub. de lemne din care se va încălţi şi scoala.

2. Sâncraiu-Calan cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

3. Brâşnic (protopresbiteratul Dobrei) cu salariul anual de 63 fl. v. a., 60 mĕsuri de bucate, cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

Concurenţii prelûngă documentele prescrise în regulamentul congresual dela 1878 au se probeze cu documente publice cunoscinţa limbei maghiare.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi vor avè a'şi aşterne suplicele de concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. la oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei-Dobrei în Deva.

Deva, 16 August 1882.

Pentru comitetele parochiale
Ioan Papiu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 93. [195] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunilor învĕţătoresci în comuna Vinerea, protopresbiteratul Orĕştiei, cu termin până la 15 Septemvre, a. c. st. v.

Emolumetele sûnt:

1. Pentru învĕţătoriul I. salariu anual 250 fl. cuartir natural şi lemne de încălḑit.

2. Pentru învĕţătoriul II. salariu anual 155 fl. cuartir şi lemne de încălḑit.

Pentru postul 1 se recer antestudii de cel puţin 4 clase gimnasiali; pentru ambele atestat de cualificaţiune învĕţătoresc. Cererile concursuali sûnt a se adresa la oficiul ppresbiteral.

Orĕştiă, 19 Iulie 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Orĕştiei.

Nr. 295. [198] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu de clasa II-a dela scoala română gr. or. din Cernatul Săcelelor, ppresbiteratul I al Broşovului, se escrie pentru ocuparea aceluia concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. cu prospect de a se ameliora după un an la 300 fl.

Dela concurenţi se cere a legitima că au absolvat cel puţin 4 clase gimnasiale, că au depus esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc cum şi că cunosc limba maghiară.

Petiţiunile instruite cu menţionatele documente au a se asterne până la terminul îndicat Prea on. Domn protopresbiter Iosif Barac în Braşov.

Cernatu, 13 August, 1882.

În conţelegere cu dl. protopresbiter respectiv.

Comitetul parochial.

George Urdea m. p.,
paroch şi preşedinte.

Nr. 139. [199] 2—3

CONCURS.

Se publică întru inţelesul ordinaţiunei consistoriale Nr. 2131 Scol. până în 19 Septemvre a. c. când se vor face şi alegerile, pentru posturile învĕţătoresci

1 Pete de Câmpie, cu salari anual 230 fl. cari se plătesc prin epitropul bisericei în rate lunare decursive câte 23 fl.

2. Iclandul mare cu salariu 200 fl. casă de locuit. şi grădină de legumi, banii se vor plăti prin epitropul bisericei pe toată luna 20 fl. decursiv.

Concurenţii prelûngă documentarea că sciu limba maghiară au sĕ'şi aşcerne concursurile sale, proveḑute cu documentele prescrise întru inţelesul statutului organic şi regulamentului din anul 1878 oficiului protopresbiteral gr. or. în M. Oşorhei.

M. Oşorhei 20 August 1882 În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Parteniu Trombitas de Betlen m. p.
protopresbiter.

Nr. 75 1882 [201] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de Contabil cu două oare ficse pe ḑi, la Biserica româna ort. rĕs. dela Sf. Nicolae din Braşov, sĕ escrie concurs, cu termin până la ultima Septemvre 1882 v.

Despre sistemul şi modalitatea, după care este a sĕ purta contabilitatea, cu care este împreunat un saariu de 360 fl. v. a. pe an, se poate lua informaţiune detaiată dela epitropia parochială.

Braşov 22 August 1882 st. v.

Comitetul parochial al bisericei române ort. res. dela Sf. Nicolae.

CONCURS. [197] 3—3

În protopresbiteratul gr. or al Abrudului, mai sunt de a se completa următoarele posturi invĕţătoresci.

1. Bucium-sat cu salariu anual de 140 fl. cuartir, şi 3 orgii de lemne.

2. Bucium Isbita cu salariu anul de 100 fl. cuartir şi lemnele necesarii.

3. Ciuruleasa, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

4. Galaţiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

5. Carpeniş, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

6. Presaca, cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne.

7. Sohodol-biserica de piatră, din protopresbiteratul Câmpenilor, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au de a-şi subscerne petiţiunile instruite, conform „Statutului organic şi a Regulamentului pentru învĕţământ oficiului protopresbiteral gr. or. din Abrud până la 15 Septemvre a. c.

Abrud în 15 August 1882.

Comitetele parochiale concerninte, în conţelegere cu

Ioan Gall m. p.,
ppresb. gr. or.

Nr. 147 [197] 3—3

CONCURS.

Devenind un post de învĕţătoriu la scoala confesională greco-orient. din Avrig, protopresbiteratul de asemenea nume, vacant, pentru intregirea acestuia se escrie concurs până la 18 Septemvre 1882.

Emolumentele împreunate cu acest post sûnt 200 fl. din cassa alodială plătibili în rate trei lunare.

Concurenţii la acest post vor avè aşi aşterne petiţiunile sale la oficiul ppresbiteral în Avrig in terminul mai sus indicat, instruate cu documentele necesarie în sensul legilor din vigoare.

Avrig, 8 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. prot:

Nr. 2476. pret. 1882. [204] 3—3

Esarêndare de regale.

În 1 Octomvre a. c. 10 oare a. m. se va esarênda **regalul cârcĭmăritului, regalul morei** şi **dreptul de păşunat** în comuna **Gurariului** pe calea licitativă publice, pentru noul period de **3 ani** dela **1 Ianuarie 1883** până la **31 Decemvre 1885** şi anume:

1. Regalul cârcĭmăritului stătătoriu din 3 despărţĕminte.

2. Morile comunale *a)* moara din sus şi *b)* moara din jos.

3. Munţii comunali: *a)* Gauşoru mare, *b)* Nicoleşti, *c)* Cindrelu şi *d)* Foltea.

Arêndaşii amatori se invită la licitaţiune cu acel adaus, ca fie-care are se depună 5% vadiu şi, şi oferte bine instruite şi proveḑute cu vadiul precis se vor primì înainte de licitaţiune.

Condiţiunile de licitaţiă se pot vedè în oarele de cancelarie în cancelaria comunală Gurariului.

Sălişte în 1 Septemvre 1882.

Dela pretorele cercului.

„Albina“

Institut de credit şi de economii.

În sensul §§. 107 şi 108 ai statutelor sccietăţii **a doua** tragere la sorţi publică a scrisurilor fonciari ale institutului nostru, anume a seriei II din anul 1881, va avè loc în **18 Septemvre c. n. a. c.** înainte de ameaḑi la **10 oare** în biroul institutului (Sibiiu, strada Baier Nr. 1.) în presenţa unui notar public.

Sibiiu, 10 Septemvre 1882.

[209] 1—1 Direcţiunea.

Nr. 3933 1882 civ. [208] 3—3

Publicaţiune.

Se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul segregărei păşunatului în fosta comună urbarială **Chirileu (Kerelő)** se pune ḑi de pertractare **30 Octobre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** la faţa locului spre a se puteà începe lucrările preparative, şi anume representarea părţilor şi tocmirea ingineriului. Despre ce se încunosciinţează părţile interesate de a se presenta, căci absenţa lor nu va împedeca cursui pertractărei.

În numele tribunalului reg. din Elisabetopole.

Elisabetopole, 1 Septemvre 1882.

Székely Miklós,
jude esmis.

Nr. 3684—1882 civ. [207] 3—3

Publicaţiune!

Se aduce la cunoscinţa publică, că în obiectul regulărei de posesiune a **păşunatului şi pădurilor din Zoltan** se pune ḑi de pertractare pe **25 Septemvre 1882 dimineaţa la 9 oare** în comuna Zoltan la casa judelui comunal, spre a se puteà începe lucrările preparative. Despre ce se încunoscinţează părţile interesate.

Tribunalul din Elisabetopole, la 4 Septemvre, 1882.

G. Káplány,
jude esmis.

Publicaţiune.

În urma emisului înaltului ministeriu regiu-ung. de culte şi instrucţiune publică din a. c. Nr. 3255, prin aceasta se face cunoscut: că în semestrul de earnă se deschide cursul învĕţămêntului la **institutul reg. ung. de moşit în Sibiiu în 1 Octomvre c. n. 1882.** Primirea la acest curs va avè loc dela **1—8 Octomvre** în localitatea scoalei din *Strada iernei* (Wintergasse) *Nr. 26* pe lûngă producerea atestatului de botez şi de moralitate.

Sibiiu, 20 Februarie nou 1882.

[150] 6—6 Direcţiunea.

---

[196] 3—3

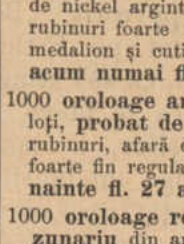

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu **jumetate** preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25**, acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astăḑi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoitsĕ nu lipseascâ astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

VÊNḐARE DE NEGUŢĂTORIE. [2 6] 2—3

Din causa morbositătii continue a proprietariului **se vinde** o

Negutătorie de manufacte şi de mărfuri curente

bine frecuentată şi pe deplin asortată, care există de mulţi ani în **piaţa Sibiiului.**

Depositul cuprinde numai mărfuri curente, ce nu sûnt supuse modei.

A se adresa sub **„A. B. 26“** la Administraţia „Telegrafului român“.

SORŢI

de

50

cruceri

dela

LOTERIA

cea mare

a esposiţiunei

TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a esposiţiunei Triestine.

☞ **Sorţile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate şi societăţilor de vapoare, la oficiile postale şi traficile de tabac, colecturi de loterii şi în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.** ☜

Loteria cea aşa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alţi nimeritori mari în preţ de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 şi 25;

preste tot **o mie nimeritori** oficiali în preţ de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe **mulţi alţi nimeritori foarte preţioşi în obiecte** de esposiţiune dăruite de esponenţi.

☞ **Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la despărţemêntul loteriei** *esposiţiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *in Triest.*

Lângă comande de sorţi singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorţi sûnt în SIBIIU la „ALBINA“, institut de credit şi economii. [193] 4—8

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 104. Sibiiu, Marți 7/19 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Serbarea la Chiseteu.

Fără de a trece marginile modestiei sûntem în drept a fi mândri de progresul ce'l vedem în sinul naționalității noastre române. Și ca se vadă ori și cine că nu apreciăm fără chibzuială progresul nostru adaugem, că nu ignorăm nici de cât greutățile din trecut și din timpul mai nou, cu care au trebuit și trebue sĕ se lupte Românii. Greutățile fiind uriașe, este natural ca progresele sĕ fie modeste.

Dar pe lângă toate aceste, Românii din Austro-Ungaria, într'un timp relativ foarte scurt, ca se nu vorbim de „mĕrunțișuri“, în anul trecut, s'au presentat lumei cu o espositiune, care a surprins pe aceia cari ne-au pus și ne pun greutățile în cale și pre acei cari erau informați despre Români, că sûnt un popor trândav și inaccesibil pentru o viață mai înaltă de cultură și civilisațiune.

N'a trecut anul bine dela acea manifestațiune de vitalitate românească și frații Bănățeni vin cu serbătoarea dela Chiseteu sĕ dovedească, că Românii din Austro-Ungaria nu sûnt capabili numai în genere de cultură, ci că ei, în apăsarea lor, ca și grâul care are misiunea de a întări inima omului, au încoltit, au înverdit sub stratul de zăpadă al suferințelor lor. Cântarea, aceea ramură a vieței sufletesci, care nobilitează pe om spre al ridica și distinge între toate făpturile cu viață și chiar și între semenii sei au cultivat'o așa dicênd pe nesimțite, alăturea cu alte ramuri ale culturei.

„Cine are inimă bună sĕ cânte“; acei ce se într'unesc la Chiseteu dovedesc că nu au numai inimă bună, ci au și simț pentru superioritatea inimei bune și pentru bunătățile ideale ale acestei superiorități și au cultivat espresiunea inimei celei bune.

După ce Bănatul a fost curățit de Turci, poporațiunea română, care a îndurat toată greutatea năvălirilor barbare, a fost redusă și sleită de puteri până aproape de stingere. Guvernele cari au administrat Bănatul, vĕdênd însuficiența numĕrului de locuitori au primit și adus coloni străini, pe cari i au înzestrat cu privilegii. Numai Românii, cari au suferit sub invasiuni, au trebuit sĕ supoarte greutățile țerei neîntrerupt și neștirbite, de bună sămă după logica, că dacă au fost în stare sĕ supoarte greutățile implicate în invasiunile și pustiirile turcesci, vor fi în stare de a continua și cu greutățile țerei, plus alte greutăți, pe care nu le mai amintim. Logica aceasta nelogică însĕ i-a dat pe Românii bănățeni, ca și pe alți frați ai lor de sânge și suferințe, înderept și colonii veniți și scutiți prin privilegii au apucat înaintele.

Nu recriminăm invidiând, ci constatăm numai lucruri întêmplate și le constatăm numai așa în treacăt și în genere, căci altfel ar trebui se scriem o istorie întreagă de suferințe din timpuri vechi și noue.

Le amintim numai ca se fie învederat, că Românii din Bănat au sciut învinge vicisitudini neînvinse de alții și că fără de vreun sprigin din altă parte, ei prin sinele s'au sciut recules, încât earăși sûnt o poporațiune considerabilă și dau semne de viață, cari numai la poporațiuni favorite de secoli de împregiurări cu mult mai favorabile se pot observa.

Fericim în linia primă pre Românii din Chiseteu, fericim pre Românii din Belinți, Budinți, Cebza, Gruiu, Costeiul mare, Ictar, Herendesci, Paniova, Satu-mic, Semlac, Silhá, concurenții celor din Chiseteu; fericim pe Românii bănățeni în linia a doua, pentrucă în sinul lor, nu s'a născut numai ideea, dară este și posibilitatea de a într'unì aceste sublime jocuri olimpice și în sfêrșit fericim pre națiunea întreagă română din Austro-Ungaria, căci ea, cea mai ignorată și cea mai înnapoiată, ca fata de împĕrat din poveste, asuprită de mama sa vitregă, vine pe ne așteptate sĕ'și arate și partea aceasta a gratiositătei sale, nobleța spirituală ce se oglindează în cultura cântărei chiar și la agricultori.

Fericindune înse pentru cuvinte necontestabile, pentru cuvinte care cuprind în sine dovada despre îmbrățișarea cea mai serioasă și positivă a tuturor ramilor de cultură și civilisațiune de cătră Români: spunem tot odată lumii, că în zadar suntem ignorați și nesocotiți, ba chiar și striviți, căci viața și puterea de viață, unde este, 'și face și 'și va face loc tot deauna și 'și va reclama un loc potrivit, în care sĕ poată respira și sĕ se poată mișca liber spre așì împlinì misiunea destinată de provedință. Greutățile și pedecile ce i se pun în cale i vor oțelì și mai mult puterile, pentru ca cu atât mai viguroasă sĕ ajungă la ținta dorințelor și la împlinirea misiunei sale.

Grâul românimei rĕsărit de sub gerurile iernei grele a suferințelor este întărit în rădăcini și venind primĕvara și vara libertătei dă roduri bogate de cultură și civilisațiune.

Ne pare rĕu că sûntem trupesce departe de rara serbătoare română. Sûntem cu inima și cu sufletul între frații nostri și inima și sufletul nostru se înalță dimpreună cu acelor ce serbătoresc și sûntem siguri că în privința aceasta nu vom fi noi cei dintâiu precum nici cei din urmă. Toată suflarea a cărei inimi bate românesce și cătă nu poate fi de față la serbătoarea din Chiseteu va trimite o salutare cordială frătească, căci tonurile, căci acoardele din inimile înflăcărate ale celor ce serbătoresc, prin resunetul lor, însufletesc românimea noastră întreagă.

Revista politică.

Sibiiu, în 6 Septemvre.

Maj. Sa împĕratul și regele a început dela 10 Septemvre n. o călĕtorie prin Stiria, Carintia, Carniolia, Istria și acum, după telegrame de eri, a ajuns la Triest. Maj. Sa a fost întêmpinat în toate părțile solemn de poporațiune. Dela Triest se telegrafează că acolo a sosit imperatul însoțit de împĕrăteasa și de principele și princesa de coroană. Podestà (primariul) din Triest a rostit o cuvêntare loială, la care împĕratul a respuns italienesce. Prea înaltele persoane a visitat espositiunea, teatrul și au fost pretutindenea objectul ovațiunilor entusiaste.

Englezii au ocupat toate localitățile Egiptului, fără a se versa sânge mai departe. A fost de tot scurtă campania și pentru Englezi împreunată cu puține perderi. 9 oficieri și 45 soldați morți; 22 oficieri și 320 soldați răniți; până-când Egiptenii au perdut 2500—3000 morți și răniți: — restul e prins cu Arabi și Tulba pașa cu tot. Armele au încetat a vorbì vor începe diplomații

Până ce se vor pronunța diplomații Poarta face la complimente lui Wolseley și reginei Victoria. Poarta însuflă, ca și Egiptenii, cu purtarea lor servilă și loială chiar greață si la amici și la inimici.

Rusia pare a se teme de vreme rea și de aceea se asigură și pentru casul când Englitera s'ar arăta cerbicoasă față cu concertul european. Pentru casul acesta Rusia vrea sĕ se așeđe ca acasă în Armenia turcească.

În privința aceasta așteaptă Rusia că Englitera va fi prevenitoare. Compesațiunea se đice însĕ că conține simburele seriosității situațiunei actuale în Europa. Poate că aceasta e causa că Rusia concentrează trupe în Polonia, Podolia și Volhinia.

Din România.

Aniversarea Griviței la Sinaia.

Estragem din „Românul“:

La 9 oare de dimineață a avut loc un serviciu divin oficiat în biserica mănăstirei de I. P. S. S. Metropolitul Iosif, încungiurat de 2 archierei, superiorul mănăstirei și tot clerul monahal. Au asistat le acest serviciu divin M. M. L. L. însoțite de curtea civilă și militară și de mai multe notabilități aflate în Sinaia etc.

La aceasta ceremonie armata era representată prin dd. general A. Angelescu, colonel Dunca, loc.-colonel I. Lahovari și maior Grozea.

După serviciul divin s'a slugit pomenirea și rugăciunile pentru odichnirea sufletelor oficerilor și soldaților morți în acea đi pentru apărarea patriei, și apoi s'a cântat *Te-Deum* de mulțămire cătră a Tot-Puternicul pentru victoria acordată armelor române.

Apoi au urmat defilarea batalionului I de vênători care se află în curtea mânăstirei.

La 12 oare a avut loc pe platoul de asupra Sinaiei dejunul militar oferit batalionului de M. S. Regele. Pretutindeni nu se vedeau decât arcuri de triumf și drapele.

Sub un cort vast, prea frumos decorat se afla dispusă masa regală, încongiurată de șirurile de mese ale trupei. La această masă regală au luat parte M. M. L. L. și peste 50 de invitați,

M. S. Regele, ridicând păharul, a rostit cu voce plină și rĕsunătoare următoarele cuvinte:

O s t a ș i! „Aniversarea de astăđi ne aduce aminte lupta cea mai sângeroasă, susținută cu voinicie de armată și resplătită prin strălucita isbândă dela Grivița. Sângele românesc cu care a fost stropită, a întărit independența, a pregătit Regatul, a stabilit pentru totdeauna renumele armatei. Eroii căđuți pe câmpul de luptă au împodobit steagurile noastre cu dafini și ne-au lăsat, ca un sânt legat, vîrtuțile militare. Plin de încredere că fie care oștean va păstra neatinsă și va apĕra cu viața sa această scumpă moștenire, rădic acest păhar în onorul armatei, care poate fi mândră de înalta sa misiune; închin acest păhar în amintirea celor, cari prin moartea lor pe câmpul de onoare, au dovedit dragoste nemărginită pentru Patrie. Numele lor sûnt astăđi înscrise în istoria țĕrei și vor remânè neșterse în inimele noastre.

Sĕ trăiască armata care mĕ va găsì în toate împregiurările în capul ei!

D. general Al. Angelescu, în numele armatei a adresat M. S. următoarele cuvinte:

S i r e! Ceea-ce se seamănă aceea se și culege.

S'a semănat în oaste disciplină și mari jertfe pentru întreținerea ei, oastea, în điua primejdei, a sciut sĕ'și verse sângele pentru apărarea drapelului sĕu și drepturilor străvechi.

Și aceste fapte oastea le-a sĕvêrșit, căci avea pe Maiestatea Voastră în frunte-i, căci dênsa avea iubire de țeară și era setoasă sĕ dovedească lumei că din strĕmoașească tulpină de viteji, lăstare de vitejie rĕsărita.

Este o dulce mângăiare de a vedea pe Regele și Căpitanul nostru, împodobit de laurii victoriei sĕrbătorind, in sinul armatei, în sinul Patriei mărite și prospere, aceasta đi, scumpă tuturor Românilor.

Este o dulce mângăiere de a vedea pe gratiósa și buna noastră Regină. Ea care a fost providența răniților, luând parte la bucuria noastră, după ce a sciut sĕ aline durerile celor ce au suferit.

Regina este balsamul celor nenorociți și farul de lumină ce ne face pe toată điua cuuoscuți lumei prin farmecul gândirilor seale.

Armata și a făcut datoria; Regele și țeara sĕ o resplătească.

O țeară ce scie sĕ'și aducă aminte de cei ce au slujit-o în timpuri grele, merită sĕ trăiască și are dreptul a-și pregăti cu încredere viitoriul.

Griviția nu este numai noroc. D.đeul rĕsboiului este adevĕrat că ne-a protegiat; dar Griviția mai este și o puternică dovadă de ce poate o armată al cărei suflet este disciplina și unde o muncă lungă și statornică s'a pus pentru organisarea ei, supt conducerea marelui ei Căpitan.

Și astă-đi, representantul armatei în fața Maiestăți Voastre, pot se vă declar, cu încredere Vouĕ, Sire, și Vouĕ, Doamnă, că sunteți nedepărtați în cugetul și iubirea armatei care prin mine Vĕ urează ani mulți și fericiți pe Tronul României ca se puteți aduce la îndeplinire opera cerută.

Comandantul batalion. I de vênători, d. maior Rudean, obținu voia a esprima următoarele sentimente ale trupei care avea onoarea a fi presentă la această serbare:

Điua de ași este mare pentru România, și mai mare pentru armată.

Griviția este a Majestătei Voastre precum Călugărenii sûnt ai lui Mihai

Viteazu şi Rĕsboenii ai lui Stefan cel Mare.

Ḑiua de astădi ne aduce aminte nouĕ pe bravul Căpitan ce a sciut sĕ ne ducă la biruinţă.

Ne aduce aminte de M. S. Regina, care de şi cu inima înghe̊ţată despre soartea prea iubitului ei soţu şi armata sa, aflaţi pe câmpul de luptă totuşi nu cruţa nimic ca prin dragoste şi prin îngrijiri de mumă, sĕ îndulcească suferinţele răniţilor.

Muma răniţilor români, neperitoare va fi pururea în inima Românilor.

În ḑiua de astădi s'a pus la picioarele Majestăţei Voastre steagul turcesc, care s'a luat de vitejii noştrii dela vrăjmaş.

Aici în faţa Majestăţei Voastre, în faţa vitejilor ce au sciut sĕ'şi facă datoria cu bărbăţie, jurăm că vom scì se murim pentru Regele nostru şi Ţeară.

Prin echoul Carpaţilor sĕ transmitem urările noatre întregei armate a se unì cu noi, care rugăm pe Dumneḑeu sĕ ve dea, Sire şi vouĕ, Doamnă o vieaţă lungă, fericită, ca România se prospereze şi viitoarele generaţii sĕ ve binecuvinteze.

Trăească Regele nostru!

Trăească Regina noastră!

Vênătorii au însoţit cu aclamaţiuni entusiaste, urările aduse de comandantul lor Majestăţilor lor, aclamaţiuni la cari s'au unit toţi asistenţii.

În mijlocul acestor emoţiuni mişcătoare şi bărbătesci scrie mai departe „Telegraflul," marele poet naţional, bardul lui „Peneş Curcanul" şi al „Cântecului gintei latine", D. Vasile Alexandri, rosti asemenea un discurs frumos, care se termină cu următoarele cuvinte:

. . . . . .

Fie-mi permis a purta cu acest păhar un toast în memoria umbrelor eroice cari, ne privesc acum din ceruri, şi în sănătatea, în bărbăţia armatei române. Această armată are toată iubirea şi toată recunoscinţa mea. Ea 'mi-a dat cea mai mare fericire din viaţămi, fericirea de a cânta faptele sale de vitejie. Sper că nu mi se va stinge glasul, nu voiu închide ochii înainte de a cânta încă, alte fapte mai mari şi mai glorioase.

Trăească armata română!

Trăească Regele şi Regina României!

Trăească în veci memoria Griviţei!

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei încheia seria toastelor.

După masă avu loc o horă mare a soldaţilor, în care se primiseră şi oficierii şi doamnele presente.

MM. LL. se retraseră la oarele 3.

Seara avu loc retragerea cu facle şi musică a batalionului".

Românii din Macedonia.

D. Al. Pencovici a adresat „Timpului" următoarea scrisoare relativă la Românii din peninsula balcanică:

Domnule Redactor! Când am desminţit în public, prin epistola care s'a publicat în „L'Independance Roumaine din 8 August curent, aserţiunile cu totul inexacte despre un anume raport, ce aşi fi adresat guvernului nostru în privinţa scoalelor române din Macedonia, eu nu cetisem încă în extenso articolul din „Le Messager d'Athènes" întitulat: „Les Roumains et la Macèdoine" care s'a tradus românesce în numĕrul 173 al „Timpului" din 11 August curent.

Sĕ fi avut eu cunoscinţă pe larg despre grămada de erori, ce cuprinde cu prisos acel articol întreg, nu ma'şi fi putut mărginì de a lua peană ca se respund pe scurt de tot; ci pe dată s'ar fi cuvenit, de sigur, a îmbuca cu dor buciumul Carpaţilor, se strig sus şi tare Grecilor. Destul cu gălăgia!....

Acum nu cred mai nemerit se pot respunde ḑiarului „Le Messager d'Athènes" decât comunicându-ve câte-va din notiţele culese de mine prin Macedonia; dar sciut se fie că n'am publicat încă nimic din impresiunile călĕtoriei mele, nici n'am putut adresa guvernului raport, pentrucă n'am fost de fel trimis în misiune.

Din luna lui Septemvre 1881 până în Iunie 1882, am călĕtorit ḑece luni aproape mai cu seamă prin Italia, Grecia şi Turcia unde m'am oprit peste şease luni de ḑile.

Înainte însĕ de a mĕ duce prin muntele Atos şi prin comunele din Macedonia, am socotit de folos a mĕ pune pe cetit; astfel că mai multe luni de ḑile am studiat în Salonic toate publicaţiunile ce 'mi-am putut acolo procura despre Românii din peninsula balcanică şi despre mănăstirile din republica teocratică a călugărilor din muntele Atos.

În Pĕrleap, turcesce Perlepe, am avut plăcere de a mĕ bucura cu ochii mei de cea dintâiu comună cu mulţi Români, ce am vizitat în interiorul Macedoniei, plecând la Bitolia din Salonic cu drumul de fer, care merge până la hotarele sĕrbesci pe malurile rîului Vardar. Acest târg se întinde vesel în faţă cu ruinele lui Marcu Cralea pe lunca verde a rîului Cerna, astfel că topograficesce diferă cu totul de comunele curat române, care mai toate sûnt clădite trainic cu petri, sus pe munţi, mândre ca nisce cuiburi de vultur.

Printre operile studiate de mine la Salonic, a fost o carte tipărită la Filipopoli în anul 1881: „Ethnografie dela Macedoine" din care s'ar crede că la Pĕrleap sûnt 4069 bulgari, 1880 turci, 320 greci şi 128 ţigani, ear Români nici cel puţin unul singur. Dar bine, numai în scoala română am numĕrat peste 20 de copii; dar bine, mi s'a oferit ospitalitate în una dintre cele mai măreţe şi bogate case, în familia veche Română a domnului George Madjari, cel dintâiu notabil din Pĕrleap şi care a fost unul din delegaţii poporului român, trimişi la Constantinopole în primăvara trecută din 1881 ca sĕ reclame cu dreptate contra anecsiunii la Grecia a Tesaliei.

În Pĕrleap sûnt peste 80 de familii române care se ocupă toate, ca mai toţi românii de peste Balcani, cu comerciul şi industria, şi s'a afirmat de toţi că nu se află stabilită mai nici o familie de greci.

Cum vedeţi dle redactor, nici publicaţiunile slave nu sûnt iubitoare de adevĕr în privinţa Românilor; cu toate aceste, trebuie se recunosc că tot această carte cuprinde o notă foarte interesantă încât privesce populaţia din Salonic; am cetit într'adevĕr pe pagina 3-a: *Les Grecs de Salonique sont d'orgine valaque. Dans les maisons grecques des quartiers d Aghios Nicolas on parle encore la langue valaque*)*

După trecerea de două ḑile la Pĕrleap, când am vizitat atât biserica română şi scoala de români, cu dascăl grec, cât şi scoala de români cu institutor român, am plecat în trăsură până la satul din vale turcesc Adalcian, unde neam întâlnit cu mulţi fruntaşi călare, coboriţi sĕ ne ureze buna venire în numele Crusovenilor din munte. Ca fraţi ne-am îmbrăţişat împreună dulce, şi cu toţi călare am pornit la deal pe soare de primăvară, în cântece naţionale:

„Român tine Român mine,
„Ci vrei, frate, cama ghine!
„Legătura ma muşată,*)
„Ca di-un mumă şi di-un tată!
. . . . . .

Printre stânci am tot urcat o oară şi mai bine; dar am descălecat fericit în cuibul Românismului din Macedonia, care se numesce Crusova.

Acest oraş de bucurie cuprinde douĕ mii de case aproape, cu peste douĕspreḑece mii de români. Sûnt şi bulgari poate patru mii; dar greci nu sûnt de loc, pot ḑice D. Nicolae Gogu român cu sângele şi cu inima s'a grăbit a ne ospĕta frăţesce atât pe mine cât şi pe d. C. Popovici din Salonic, care a bine voit a mĕ însoţi în această escursiune. În patru ḑile de şedere am putut vizita scoalele şi mai pe toţi notabilii din Cruşova, cari m'au încredinţat, ca şi prin alte comune rurale, că sûntem noi cei mai dintâiu Români născuţi din România cari vin ale stringe mâna lor acasă, după mai multe secole de crudă încercare.

În preḑiua plecărei noastre — 27 Aprile 1882 — mai mulţi bărbaţi de frunte au binevoit a ne oferì un prânḑ pe earbă în dumbrava verde de fagi care mult împodobesce Cruşova. Abia luase sfĕrşit ospĕţul, compus în parte de 3 miei întregi fripţi la frigare, când am dat cu ochii de un spectacol caracteristic, am vĕḑut că vin spre noi un cârd de copii şi copile, cari câte doi în şir defilau pe dinaintea noastră cu gălăgie.

Întreb îndată pe un bătrân venerabil, care sta rĕzemat pe toiag alături cu mine, ce se fie?

„Sûnt copiii grecomanilor *) din scoalele grecesci, aduşi într'adins de dascălii greci sĕ vĕ clătine credinţa în viitoriul naţionalităţii noastre române."

„Bine, aud vorbind împreună rumânesce!"

„Dacă toţi sûnt Români — cum s'ar ḑice, nesce boboci de raţă, crescuţi dobitocesce de găini.... spurcate.. nu ar mai fi!....

„Dar cum pot îndura părinţii lor ca copii se nu cultive limba lor rumânească, care fără îndoială este sufletul naţionalităţii noastre.?"

Nu a respuns bătrânul.., a scuipat şi le-a dat cu tifla.

Adevĕrul este că grecii 'şi bagă lingura unde nu le fierbe oala.

Ca sĕ pot comunica publicului, fie şi pe scurt, încă ceva din notiţele călĕtoriei mele, trec repede la Vlaho Clisura, unde s'a dat de gol uneltele panelinismului, care sûnt din nenorocire, mai ales popii din Fanar. Ei sûnt cari înlesnesc întrigile grecesci şi persecută pe români prin toate mijloacele, în loc de a duce grija Bisericei ortodoxe pentru care România a vĕrsat cu găleata sângele şi milioanele de galbeni.

Am găsit în Clisura, departe douĕḑile călare de Bitolia, la 6 Maiu trecut, ast-fel că nu trecuse nici douĕ luni de când într'o Duminecă ducênduse la biserică, sĕ se închine lui Dumnezeu pentru dreptate, una dintre cele mai respectabie mueri din Clisura — pe care am avut onoare sĕ o cunosc, a observat cu durere că popa grec întoarce spatele Românilor închinători şi cu cădelniţa tămâiază numai pe cei vitregi, pe grecomani. Această doamnă simte insulta în aspiraţiunile sale cele mai sacre şi când a voit popa sĕ-i întoarcă spatele ca sĕ afume cu smirnă pe una din mume care trimite pe copilul sĕu la scoala grecească, sĕ repede mâniată sĕ smulgă barba grecului: „Dacă ai pe dracu în tine, de ce nu 'l laşi a casă când slujeşti tu la biserică?...." a strigat popei care a fost dat afară din biserica română.

Sĕ nu credeţi dle redactor, că am exagerat antipatia ce clerul fanariot însuflă Românilor pretutindinea. Tot timpul cât am locuit în Clisura nu am auḑit din gura femeilor şi a bărbaţilor, ca şi la Cruşova, decât în general cântice satirice pline de spirit contra popilor greci. În Ocrida Românii au şi resuflat şi din Biscrica lor au alungat în fine limba greacă, potrivit chiar cu bunul simţ şi cu perceptele Bisericei ortodoxe, care vor ca fie-care creştin sĕ se închine în limba părintească, în care poate sĕ înţeleagă mai lămurit cuvêntul lui Dumneḑeu.

Mai cu seamă contra scoalelor române, intrigile grecesci nu vor se cruţe nici un mijloc de prigonire; ast-fel chiar în toamna trecută, grecii din Ianina au putut reuşi se isgonească din scoalele române pe institutorii din comunele Laca (grecesce Laista) şi Băeasa (grecesce Vuvusa). Pe de altă parte, siloghurile grecesci nu s'au mărginit a face prin comunele curat române scoli primare şi gimnasiuri, au mai înfluinţat şi nisce scoli de prunci (Nipioghghhion) spre a deprinde din pruncie pe copii a vorbì peltic. De esemplu, în Tèrnova lângă Bitolia, este o singură scoală română infiinţată la 1864 de domnul Dimitrie Atanasescu, actual institutor, ear Scoale de limba grecească sûnt trei: 1. Scoala pruncilor de ambe sexe pentru alterarea limbei române; 2. Scoala primară de băeţi cu 4 clase şi cu 2 dascăli; 3. Scoala centrală cu 3 clase gimnasiale şi cu 3 dascăli. Scoala primară se susţine din veniturile bisericei comunale, administrată de grecomani; scoala de prunci şi scoala centrală sûnt întreţinute de siloghurile grecesci din Atena şi Constantinopol.

Am constatat însĕ cu fericire că întrigile grecesci n'au putut de fel descuragia pe Români: ci, pot ḑice, mai mult au aprins focul sacru în inima lor; pentru că din 6 scoli române ce erau în fiinţă până la 1877 s'au înmulţit cu 23 în interval de 4 ani; ast-fel că sûnt acum în numer de 29, din cari 7 de fete şi un gimnasiu la Bitolia.

Necontenita prigonire a tot ce privesce cultura elementului latin sau luat în băgare de seamă chiar de către streini, după cum se constată din o carte plină de erudiţiune, tipărită la Constantinopol în 1881:

„Etudes historiques sur les Valaqus du Pinde" în care se citesce pe pagina 150:

„C'est pour travailler plus efficacement et plus directement á l'hellénisation des populations valaque et albainese, bulgare et serbe, spirituellement soumises aux patriarcats d'Ochrida et d'Ipek que le Phanar a longtemps poursuivi et enfine obtenu la suppression de ces patriarcats sous le sultan Moustapha III. (1667).

A defaut de preuves directes et positives on pourrait le conclure de haine vraiment satanique que clergé phanariote porte aux quelques écoles valaques nouvellement érigées au Pinde, et des calomnies atroces que ces même clergé met sur le compte de leurs hum'bles maîtres.

*Dans leurs calomnieux rapports, les évêques usurpateurs des siéges, relevant des autonomies valaques et serbes, qualifient mensongérement de Comitadjis les maîtres. Mais qu' est-ce-que les sylogues pretendus littéraires? Ne sontce pas des soţiétés encurages par le Phanar et soutenues par le gouvernement d'Athénes, lequel s'abstient de payer l'intéret de ses emprunts afin de mieux révolutioner les provinces tourques? *)*

---

*) „Grecii din Salonic sûnt de originea „română. În casele grecesci din suburbiile „sântului Anastase şi sântului Nicolae se „vorbesce încă limba română."

**) Mai fumoasă.

*) Grecomani sûnt numiţi români, cari au mânia sau năravul de a ţinè cu grecii.

**) „Pentru a lucra mai cu energie şi mai direct la elinisarea populaţiunilor română, albanesă, bulgară şi sêrbă, bisericesce supuse patriarcatelor din Ochrida şi din Ipek Fanarul a urmărit timp îndelungat şi în fine a obţinut desfiinţarea acelor patriarchate in ḑilele sultanului Mustafa III (1667)

„În lipsa de probe directe şi positive se poate cineva incredinţa despre aceasta, din ura adevărat diavolească ce clerul fanariot hrănesce pentrn acele câte-va scoli române de curênd infiinţate la Pind, şi din calomniile grozave ce acelaş cler aruncă în spinarea smeriţilor institutori.

Nu pot închide această lûngă scrisoare fără dea întreține puțin pe compatrioții mei și despre resultatul cercetărilor mele statistice în privința numerului total de Români cari locuesc în ținuturile turcești, și a căror naționalitate s'ar fi periclitat poate cu timpul, dacă statul român nu s'ar fi constituit, în regat liber, de sine stătător; mai cu seamă dacă nu s'ar fi auḑit și peste Balcani cu dor bubuitul tunurilor române dela Plevna, a căror eco pururea va resuna falnic în munții Pindului.

Că sûnt greci puțini, prea puțini în Turcia din Europa; din contră, că, sûnt Români mulți, foarte mulți prin Macedonia, Epiru, Tesalia, Albania, etc. au scris mai mulți autori streini și români, ca Thumann, Pouqueville, Cousinéry, Ami Boué, Leake, Lejean, Kanitz, Picot, Bolintineanu, Nifon Bălășescu, Apostol Mărgărit, Nic. Densușean și alții; dar în privința numerului aproximativ al Românilor, acești autori se deosebesc în cifrele lor cu sutele de mii. Adevĕrul este că nu s'a putut încă publica în această cestiune date statistice positive, din causa guvernului turcesc care n'a efectuat încă nici un singur recensemênt sistematic al populațiunilor sale: ci s'a mărginit tot dea una sĕ constate numĕrul nufuzilor, adecă numai pe bărbați înscriși ca musulmani în matricolele armatei, ca creștini și israeliți în rolurile impositului pentru exonerare de serviciu militar.

Mai este de observat că mult, puțin cât s'a publicat despre elementul latin din Turcia privește mai ales pe Românii stabiliți între riul Vardar și marea Neagră locuită de Români, cum este Seres și pot fi multe comune prin Balcani, nu s'a cercetat mai nimic, pot ḑice.

Etnogafia populațiunilor române din toată peninsula balcanică merită foarte mult în toate privințile sĕ fie de noi cercetată cât mai serios posibil; pentru că elementul latin în Serbia, Bulgaria, Rumelia Turcia și Grecia există poate în numer total peste 1.500.000 de Români, înzestrați cu daruri multe, mai ales cu spiritul industrial și comercial.

Statele mai civilizate din lume trimit adesea exploratori chiar din puntul de vedere curat scientific în toate unghiurile globului. Sĕ nu fie timpul oare și pentru noi de a explora țĕrile cel puțin de peste Balcani, unde noi avem în joc și știința și inima? astfel ca toate comunele locuite de Români cum și numerul lor întregi sĕ se constate în mod exact de către o comisiune de explorare, fie și numai cu misiune sciințifică, dar compusă neapărat din bărbați pricepuți și devotați cauzei române?

Ḑic devotați, pentru că trebue înradever multă bună voință ca se poți călători sănătos prin satele din Turcia unde grozav lipsesce siguranța, hrana și locuința. Din Vlaho-Clisura, unde am primit ospitalitate în mult amabila famile a domnului Apostol Mărgărit, am plecat în ḑori de ḑi se pot ajunge seara la Vodina, care trece de raiul din Macedonia. După 11 ore de cale pe cal de chirigiu, am inoptat în apropriere de Vodina la Derven, unde de hrană n'am găsit mai nimic: ear de locuit un coșar de vite. Am așternut pe pămênt o rogojină și mam culcat pe întunerec cu rugăciunea cavasului Sterie sĕ me apere de șoareci. Abia poate că adormisem, când am simțit pe mine că umblă ceva ca furnicile: era o cloșcă cu pui de găină. Am sărit în sus; dar acum nu m'am mirat nici n'am putut protesta, pentru că cel puțin puii de găină nu erau boboci de rață—ca la Crușova.

Bine voiți a primì, domnule Redactor, încredințarea deosebitei mele considerațiuni.

Alexandru Pencovici.

București 17 August 1882.

„Timpul" a însoțit această scrisoare de următoarele cuvinte:

„D. Alexandru Pencovici ne trimite câte-va notițe pe cari le publicăm mai la vale, culese cu ocasia călĕtoriei făcute între Românii balcanici. Din aceste notițe se va vedea că un popor întreg aproape egal la numĕr cu Grecii, e supus unui sistem de desnaționalizare din cele mai odioase, prin presiunea unei biserici străine și a unor societăți de agitatori străini, al căror scop e desmembrarea imperiului otoman și substituirea etnocrației turcești prin etnocrația grecească, pentru a ne servì de termenul consacrat de d. Paparigopulo.

„Ca fost director al serviţiului statisticei în România, ca participator la congresele de statistică câte s'au ținut în Europa până acuma, ca amic al celor mai cunoscuți bărbați de sciință în materie de statistică, notițele d-lui Pencovici merită de sigur încredere. Ele confirmă, prin intuițiune proprie ceea ce au constatat deja geografii și istoriografii peninsulei și probează că, dela venirea Turcilor în Europa elementul latin, odinioară cel mai numeros al peninsulei, au fost absorbit în cea mai mare parte de către popoarele conlocuitoare și că Grecii moderni se silesc acum a asimila până și resturile, încă destul de insemnate câte 'și au păstrat limba națională.

„Ni se pare că mijlocul cel mai eficace pentru a emancipa această populație latină de influența bizantină, ar fi despărțirea ei bisericească de Greci, ceea-ce au făcut Bulgarii, ceea ce a făcut Românii din Banat și Granița militară. Biserica rĕsăriteană e națională: ea nu numai admite, comandă chiar ca serviciul în biserică sĕ se facă în limba grăită de popor. E, o constatăm cu durere, o rușine ca în suta a nouĕspreḑecea, membrii unui popor de douĕspreḑece milioane aproape sĕ fie siliți sub un guvern negrecesc, de a întrebuința în scoală și biserică limba unui stat străin și lor și poporului dominant al Osmanilor, și se fie prada unor agitații, îndreptate în contra existenței imperiului otoman și a însĕși existenței lor.

„În ale lor raporturi calomnioase, episcopii usurpatori ai scaunelor cari depind de autonomiile române și sĕrbe califică în mod mincinos de comitaḑji pe institutori. Dar ce sûnt oare siloghurile pretinse literari? Nu sunt ele oare niște societăți încurajate de Fanar și susținute de guvernul din Atena care nu se îngrijesce d'a plăti dobânda împrumuturilor sale, spre a revoluționà mai bine ținuturile turcesci?

Varietăți.

* Escelența Sa Preas. Archiepp și Metropolit Miron Romanul și suita a sosit astăḑi cu trenul de dimineață din călĕtoria la Poiana Blenchi.

* Prea cuviosia Sa P. archimandrit și vicariu archiepiscopesc Nicolae Popea a plecat cu trenul de eri dimineață la Brașov spre a presida la esamenele de cualificațiune pentru profesura de gimnasii.

* (Cadeți) la honveḑi sûnt denumiți Teofil Vătașan la batal. 27; Ioan Telea la al 25.

* (Regimentele cele noue) capătă colorile următoare de egalisare alb Nr. 92, 94, drap deschis 98, 10; rosa Nr. 97; bordeaux Nr. 88, 89; amarant (roșie) Nr. 86, 90, 95; carmoasin (roșie) Nr 81, 82, 84, 96; galben sulfuriu Nr, 99, 101, verde iarbamarină 102; marin (verde) Nr 87; meriu (verde) Nr 85; papagalin (verde) Nr. 91; murg închis Nr. 83, 93.

* Dl. **Burada**, profesor la conservatoriul de musică din Iași, cunoscut și în părțile noastre atât din scrierile sale în „Convorbirile literare" cât și din timpul călĕtoriilor sale prin ținuturile noastre, se află de mai mult timp în Macedonia, cutreerând comunele locuite de poporul român spre a studia obiceiurile și datinile Românilor macedoneni. Dl Burada a adunat o mulțime de poesii poporale; datini la nunte, la înmormântări; un numer însemnat de miriologhii (bocete); datini la anul nou, la crăciun, la nascerea copiilor; a făcut o colecțiune de monete; a arangiat pe note musicale o mulțime de cântece de joc și romanțe; o colecțiune de toate instrumentele de musică întrebuințate de popor precum: *saz*, *bozuc*, *tarabucă*, *laută*, *zurnă supelcă*, *caval*, *gaidă*, și altele.

Dl Burada, ni se asigură, despre toate va scrie un op, în care se vor și reproduce tot ce e de reprodus. Așteptăm cu mare încordare opul, care a bună seamă are sĕ ne descopere o lume românească puțin, sau de loc cunoscută în părțile noatre, o lume, care de secoli a fost înstrăinântă vederilor noastre prin viforii ce ia stĕrnit migrarea popoarelor și consecențele ei, și dacă am putut afla ceva despre ea am aflat numai prin mijlocirea a celor, cari fiind interesați ni o ascundeau sau mistificau, sau prin mijlocirea celor seduși de Greci și de Slavi. Credem că e de prisos a mai adauge că inteligența va îmbrățișa cu bucurie opul ce credem a nu greși, dacă 'l așteptăm în curênd.

* (Esposițiunea triestină) pe lûngă tot vêntul se bucură de o frecuență animată spun telegramele primite de ḑiarele din Viena.

* (Vêntul orcanic la Triest) a causat pagube mari năilor de resboiu cari aruncau în sinul dela Mugia. Dala naia de casamate „Albrecht" a rupt scările și doue luntri, ear' fregata „Saida" începuse a o mâna spre țermure așa încât abia a putut-o oprì aruncând ancora cea grea.

* (În Cluj) se fac pregătiri pentru primirea solemnă a regimentului de înfanterie Nr 51, care vine din Bosnia. Magistratul va ospeta corpul oficierilor și cetățenimea soldații din regiment. Regimentul sosesce în 29 Septemvre n.

* (Vênturi orcanice) am avut aici vre-o patru ḑile. De eri s'a înnorat. Telegraful prorocesce senin și recoare.

* (Foc.) Vineri seara la 9 oare în 27 August st. v. în comuna Mikoujfalu au isbucnit un foc din șura a unui econom, și într'o oară era în foc 23 șuri și grajduri, au mistuit nutrețul pentru vite, și bucatele de toamnă care erau toate neîmblătite. Unii bieți oameni au remas ca vai de capul lor, n'au nici ce mânca. Numai Dumneḑeu au ferit de nu s'au aprins biserica și casa parochiale. Casa cantorală ca se fie mântuită de foc cea parochială a fost toată sdrobită. Bietul cantor n'are unde locuì. Focul, se presupune, a fi pus de om reu. Un anume Bartos Ianos este prins, însĕ până acum nu s'a putut adeverì nimic. Paguba se urcă după raportul oficiului comunal la 12,000 fl. v. a. A se deschide colecte pentru acești nenorociți ar fi prea de dorit.

A. C.

* (Tunuri.) Dela Bucuresci se telegrafează la „D. Ztg." Mâne (în 4/16 Septemvre) sosesc dela firma „Krupp" din Essen pe socoteala României 52 de tunuri la Giurgiu.

* (Esundări) în Tirolul de miaḑă ḑi; comunicațiunea cailor ferate întreruptă, cetatea Trientului inundată.

* (Nenorocire) Dr. Oscar Haider electro-technic din Viena fu isbit de un curent electric în momentul când a vrut se îmbine doaue sirme ale aparatului luminei electrice. Isbitura a fost atât de puternică încât technicul a remas mort. Pentru ca se poată repara îngrabă stricăciunile causate de orcan la pavilionul de fer, comitetul esposițiunei a luat mesuri ca sĕ se lucreze și noaptea la lumină electrică. Curentul electric pernicios a fost condus din nebăgare de seamă, a cui? nu se spune.

* (A nebunit). „P. Lloyd" dela 13 Septemvre n. Nr. 209 spune, că educătoarea Clara Spitzelbachmayer născ. în Ortenberg (Bavaria), care se afiă în condițiune la măcelariul Ed. Schubert din Buda-veche, și-a propus înainte cu câte-va septămâni sĕ învețe limba maghiară. Ea a și studiat ḑi și noapte gramatica maghiară, însĕ in urma studiului încordat a nebunit, încât a trebuit se fie dusă in spitalul Rochus spre a fi observată.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Septemvre 1882.

Buda: **49 13 24 60 14**

Bursa de Viena și Pesta

Din 16 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.15	119.—
Renta de aur ung. de 4%	88.30	88.30
Renta ung. de hârtie	87.25	87.35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.60	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.50	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98.50	98.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	98.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.75 97.50	97.75
Obligațiuni urbariale transilvane		99.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorți ungaresci cu premii	118.60	110.50
Sorți de regularea Tisei	109.60	110.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.80
Datorie de stat austr. în argint	77.35	77.50
Renta de aur austriacă	95.40	95.40
Sorți de stat dela 1860	130.25	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	825.—	830.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	308.—	309.—
Acțiuni de credit austr.	321.20	322.20
London (pe polița de trei luni)	119.25	119.10
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.46	9.45
100 marce nemțesci	58.25	58.15

Nr. 218. [212] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala confesională gr. or. din Lupșa cu termin până în 19 Septemvre a. c. st. v.

Salariul anul e 160 fl. v. a. cuartir și lemnele trebuincioase, cu prospect ca pe anul scolariu 1883/4 se va meliora la 200 fl. în bani gata.

Doritorii de a ocupa acest post pelûngă atestatul de cualificațiune și celealalte documente prescrise de Stat. org. se poșadă atestat de cel puțin 2 clase gimnasiale, cari sûnt a se așterne la subsemnatul oficiu până la terminul sus indicat.

Ofenbaia, 19 August, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral al Lupșei.

Ioan Danciu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 212. [211] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕțătoriu primar la scoala confesională gr. or. din Vale, ppresbiteratul Săliștei, cu termin până în 26 Septemvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a.
2. Relut pentru lemne 20 fl. v. a.
3. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au a așterne suplicile concursuali instruite conform prescriselor Statutului organic și a Regulamentului congresual din 1878 oficiului ppresbiteral al Săliștei în Sibiiu până la terminul indicat.

Învĕțătoriul devenit ales va fi dator a ținè în tot timpul Dumineca și serbătoarea strana dreaptă în biserică, și spre așì arĕta desteritatea sa

în cântări va avè a se presenta înainte de alegere în vre o Duminecă sau sĕrbătoare în biserică.

Vale, 29 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 170. [213] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale din ppresbiteratul Haţegului, cu terminul până la 26 Septemvre st. v. a. c.

1. Hunedoara, cu salariu aunal 250 fl. cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

2. Ghelariu, cu salariu anual 200 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

3. Ruşior, salariu anual de 175 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

4. Cinciş cu filia Cerna, cu salariu anual 145 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

5. Ruda cn filia Plop si Poeniţa voinei, cu salariu anual 120 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învĕţămĕnt la subscrisul, până la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Haţeg, 27 August 1882.

Ioan Raţ m. p.,
ppresditer.

Nr. 104. [214] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Căstău, ppresbiteratul Orăştiei cu termin până la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 250 fl. v. a. solvind în rate treilunare din cassa alodială.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 6 stîngini de lemne din cari e a se încălḑi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei până la terminul susindicat.

Căstău, 18 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 250 [219] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din protopresbiteratul Gioagiului II se escrie concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. în următoarele comune:

1. Almaşul mare, salariu anual 150 fl.

2. Almaşul de mijloc, salariu anual 80 fl.

3. Almaşul mic, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.

4. Ardeu, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 40 fl.

5. Bacaia, salariu anual 60 fl., şi victuale în valoare de 20 fl.,

6. Bozes, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.,

7. Bulbuc şi filia Curpeni, cu salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.

8. Cerule Băcăinţei, salariu anual 80 de fl., şi victuale în valoare de 20 fl.

9. Cibu, salariu anual 100 fl.

10. Feredeu, salariu anual 70 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.

11. Glod şi Nadastia, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 10 fl.,

12. Homorod, salariu anual 200 fl., şi victuale în valoare de 40 fl.

13. Mada şi filia Stăuini, salariu anual 160 fl., şi victuale în valoare de 48 fl.

14. Mermezeu Văleni, salariu anual 80 fl şi victuale în valoare de 20 fl.

15. Nojag, salariu anual 86 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.

16. Renghet, salariu anual 100 fl.

17. Valea mare, salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.

18. Varmaga, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.

Cu toate acestea staţiuni sûnt împreunate cuartir natural şi lemnele de lipsă pentru încălḑire.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci vor substerne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral provĕḑute cu documentele prescrise de statutul organic şi de regulamentul congresual din 1878 până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului II.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Secărâmb, 25 August 1882

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

Nr. 206. [220] 1—4

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din mai jos însemnatele comune sĕ deschide concurs cu termiu până la 25 Septemvre a. c.

1. Armeni cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir natural.

2. Beşinĕu, cu salariu anual de 150 fl.

3. Brosteni, cu salariu anual de 150 fl.

4. Cinadie, 250 fl. v. a. şi cuartir natural.

5. Dobârca, cu salariu de 100 fl.

6. Gârbova, cu salariu de 100 fl.

6. Mercurea, cu salariu de 150 fl. 4 orgii de lemne din cari se va încălḑi şi scoala.

8. Spring, cu salariu de 200 fl. v. a. cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne de foc.

9. Cunţa, cu salariu de 130 fl.

10. Tău, cu salariu de 100 fl.

Petiţiunile concursuale, instruite conform stat: org. şi regulamentului congresual din 1878. sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. gr. al tractului Mercuri.

Mercurea la 23 August.

Ioan Droc m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 187 [215] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învеţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos însemnatele comune bisericesci în protopresbiteratul Cetăţei de peatră se escrie concurs cu termin până în 26 Septembre a. c. st. v.

1. În Valeni, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne pentru încălḑit.

2. Tinteuşu-mare, salariu anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemne de încălḑit.

3. Cârbunariu, salariu anual 120 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.

4. Făuresci, salariu anual 140 fl. cuartir şi lemne de încălḑit.

5. Fenaţe, salariu anual de 160 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa vreuna din staţiunile sus atinse vor avea a'şi asterne petiţiunile subscisului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat instruite conform prescriselor „Statut. org." şi Regulament. prov. din 1878 §. 67. prelângă aceia concurenţii trebue se scie şi limba maghiară încât se o poată propune în scoală.

Cârpiniş, 25 August 1882.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Şovrea m. p.,
ad ppesbit.

CONCURS. [216] 1—3

Pentru intregirea staţiunei de învĕţătoriu în comuna Romoşel cu terminul până la 26 Septemvre v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 200 fl. v. a. din subvenţiunea comunală în rate lunare decursive; 6 orgi de lemne din care are a se încălḑi şi scoala, şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legei în vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei.

Petenţii au a se presenta până la alegere în una din duminecile viitoare în sânta biserică la Romoşel.

Romoşel, 29 Aăgust, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Popoviciu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 141]217] 1—3

CONCURS.

Cu terminul până la 19 Septembre a. c. st. vechiu pentru întregirea urmĕtoarelor staţiuni învĕţătoresci în protopresbiteratul Avrigului

1. Sebeşul de sus cu salariu anual de 120 fl. cuărtir natural şi lemele necesare de încălḑit.

2. Porumbaculinferior cu salariu de 170 fl.

Petiţiunile concursuali iustruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa oficiului protopresbiteral al Avrigului (p. u. Avrig)

Avrig 31 August, 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrig.

Nr. 253. [218] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Jac se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. În bani după repartiţiune 80 fl.

2. În bucate 40 vici mari de cucuruz sfĕrmit.

3. Lumini 3 punţi.

4. În lemne patru orgii din cari se va încălḑi şi scoala.

5. Hârtie 3 conţi.

6. Patru jugĕre pămĕnt parte arătură parte fênaţ, ale căror contribuţiune o va solvì învĕţătoriul.

7. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi grădină de legumărit.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul oficiu ppresbiteral în Fizeş St. Petru, documentând că sciu şi limba maghiară.

Jac, 26 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca m. p.,
ppresbiter.

Nr. 318 [200] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Devei, sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci:

1. Sânt-andreş-Sântuhalm cu salariul anual de 300 fl. v. a., 2 stângin cub. de lemne din care se va încălḑì şi scoala.

2. Sâncraiu-Calan cu salariul anual de 200 fl. v. a., cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

3. Brâşnic (protopresbiteratul Dobrei) cu salariul anual de 63 fl. v. a., 60 mĕsuri de bucate, cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

Concurenţii prelûngă documentele prescrise în regulamentul congresual dela 1878 au se probeze cu documente publice cunoscinţa limbei maghiare.

Cei ce doresc a reflecta la vreunul din aceste posturi vor avè a'şi aşterne suplicele de concurs până la 19 Septemvre a. c. st. v. la oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei-Dobrei în Deva.

Deva, 16 August 1882.

Pentru comitetele parochiale

Ioan Papiu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 139. [199] 3—3

CONCURS.

Se publică întru inţelesul ordinaţiunei consistoriale Nr. 2131 Scol. până în 19 Septemvre a. c. când se vor face şi alegerile, pentru posturile învĕţătoresci

1 Pete de Câmpie, cu salari anual 230 fl. cari se plătesc prin epitropul bisericei în rate lunare decursive câte 23 fl.

2. Iclandul mare cu salariu 200 fl. casă de locuit. şi grădină de legumi, banii se vor plătì prin epitropul bisericei pe toată luna 20 fl. decursiv.

Concurenţii prelûngă documentarea că sciu limba maghiară au sĕ'şi aşcerne concursurile sale, proveḑute cu documentele prescrise întru înţelesul statutului organic şi regulamentului din anul 1878 oficiului protopresbiteral gr. or. în M. Oşorhei.

M. Oşorhei 20 August 1882 În conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Parteniu Trombitas de Betlen m. p.,
protopresbiter.

SORŢI

de

50

cruceri

dela

LOTERIA

cea mare

a esposiţiunei

TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a esposiţiunei Triestine.

Sorţile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate şi societăţilor de vapoare, la oficiile postale şi traficile de tabac, colecturi de loterii şi în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.

Loteria cea aşa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alţi nimeritori mari în preţ de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 şi 25;

preste tot o mie nimeritori oficiali în preţ de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe mulţi alţi nimeritori foarte preţioşi în obiecte de esposiţiune dăruite de esponenţi.

Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la **despărţemêntul loteriei** *esposiţiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *in Triest.*

Lângă comande de sorţi singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorţi sûnt în SIBIIU la „ALBINA", institut de credit şi economii. [193] 6—8

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105. Sibiiu, Joi 9/21 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sĕvêrşitus'au.

Biserica reformată din Ungaria îşi ţinu ḑilele aceste sinodul în Dobriţin. După cum amintisem în Nr. 103 al acestui ḑiar doue puternice curente s'au luptat în acest sinod. Minoritatea a ţinut sus şi tare la autonomia bisericei şi mai ales n'a voit se lasă mână liberă statului în afacerea scoalelor. Majoritatea însĕ a cedat scoalele statului. Streinii nu vor înţelege poate lupta dintre biserica reformată şi statul maghiar. Noi nemaghiarii însĕ o scim foarte bine. Autonomia bisericilor nemaghiare e spin în ochii guvernului maghiar şi după cum am accentuat şi în citatul Nr. al acestui ḑiariu ea nu poate fi negenat sguduită până când se poate face provocare la cea a Maghiarilor reformaţi.

Mai apriat o spune aceasta guvernul maghiar în principalul seu organ „Nemzet“ dela 16 Sept. Nr. 16. Reproducem părerile guvernului maghiar în întreg cuprinsul lor şi cu altă ocasiune vom revenì asupra lor. Eată articlul lui „Nemzet“:

Înţeleapta moderaţiune condusă de patriotism a secerat lauri în sinodul dela Dobriţin. Sinodul bisericei reformate a primit cunoscuta propunere a maioritĕţii şi astfel a respins pe cea a minorităţii, care căuta lupta cu statul. Deocamdată nice un eveniment politic (?) nu poate fi mai împortant şi mai îmbucurătoriu ca fapta aceasta. Ea e o epocă specială a politicei maghiare, pe care nu avem cuvinte spre a o apreţia din destul. Asemenea nu putem apreţia din destul întelepciunea celebrilor bărbaţi împreunată cu energia credinţei, energia lor pentru causă şi înaltul lor cerc de vedere, căci ei ridicânduse preste bagatelul de confessionalism, (fölülemelkedve kicsinyeskedö felekezetisègen) au tăiat calea unei lupte interne, dela care biserica reformată nu ar fi câştigat nimica, statul unguresc însĕ şi politica maghiară ar fi perdut foarte mult. Şi ne servesce spre mare bucurie că între aceşti bărbaţi aflăm la locul prim pre contele Lonyai Menyhért. Pentru purtarea sa cu tact 'i datoresce recunoscinţă şi statul şi biserica.

Între biserica ref. şi intre stat era pusă lupta în toată forma. Erau puse în perspectivă aşa-dară neînţelegerile şi ruinele, pre care le lasă după sine orcanul conflictelor dintre biserică şi stat. Minoritatea sinodului voia se ocupe în numele biseserice terenul puterei statului. Ea în numele bisericei pretindea nişte drepturi, privilegii pentru biserică pre cari statul nu le putea da fără a-şi stirbì propriele sale atribuţuri.

Nu voim se mai inoim lupta, care în cestiunile principale a adus sfĕrşit imbucurător şi in cestiunea scoalei s'a terminat cu moratoriu. În afacerile disciplinare ce privesce justiţia bisericească a triumfat guvernul cu punctul seu de vedere. Nu mai puţin şi in cestiunile administrative. Biserica reformată se indestulesce în aceste cestiuni cu cercul de putere, ce-i compete după drept, şi nu vrea se vină în luptă neincetată cu puterea statului. În afacerile scolare moratoriul produs conform dorinţei rescriptului mai înalt, ne dă destul timp spre a putè judeca cu liniste. Şi aceasta e şi de lipsă ca principala condiţiune a culturei noastre naţionale, supremul mijloc al politicei maghiare, învĕţămêntul public se se reguleze conform cerinţelor spiritului timpului şi a le statului.

Mai ales ar fi de dorit ca ultraistii din sinodul reformat se'şi indrepteze atenţiunea asupra referinţei dintre biserică şi stat, şi mai ales asupra marei probleme ce stă înaintea ungurului politic. (!) Deslegarea acestei probleme pe base de principii cu greu ne va succede, şi ea nu se poate aştepta nici dela transacţiunea, prin care biserica reformată conform concluselor primite în sinodul din Dobriţin, se pune faţă în faţă cu statul. Şi confesionalismul cel mai ultraist trebue se recunoască că politica maghiară nu se poate desarma; condiţiunea resultatului lui este, ca el — statul se ţină cumpĕna intre puterea statului şi cea socială: Nu este permis se punem pedeci sub titlul autonomiilor, cari nu curg din esenţa acelor autonomii, şi într'alt chip are statul destul pedeci de a întĕmpina.

Mai ales în numele autonomiei bisericei reformate nu este permis a se face aceasta. Antonomia aceasta se poate provoca cu mândrie la trecutul ei istoric. In ḑile grele, când nori deşi acoperiau orisontul nostru politic, ea era singura redută a causei maghiare. Dela ea putem astepta mai puţin că se va pune în opositie cu causa maghiară, şi nici că se va pune.

Când ar fi vorba de dispute analitice, bunăoară, ce poate pretinde statul modern dela biserici, s'ar mai putea înţelege ţinuta ultraistilor.

Guvernul însĕ păsesce nu numai în numele statului modern, ci şi în al statului maghiar în numele acestuia destină minimul, din care politica maghiară fără compromiterea scopurilor sale nu poate ceda nimic. Se vede însĕ, că o parte a bărbaţilor reformaţi n'au înţeles schimbarea situaţiunei. Ei nu cred numai aceea, că stau esclusiv în faţa statului modern, care în numele principilor ce proclamă stagnarea puterei statului păşesce în contra autonomielor şi voesce se escludă din organismul social esclusivismul şi seperatismul, ci după ţinuta lor judecând ei cred au de a se lupta cu un guvern, care vrea se subjuge şi se promoveze interese streine.

Pentru aceea minoritatea a făcut politică de gravamine. Ca şi când conducĕtorii ei ar aparţinè politicilor de gravamine din nainte de 1848, toţi patrioţi ca aceia, numai cât de pe buzele lor se auḑiau frase neinţelese, care adevĕrul vorbind, loviau în schimbatele referinţe actuale.

Cât mai multe redute faţă cu puterea statului, — aceasta era devisa acelora şi a acestora. Redute, la spatele cărora sĕ fie scutită causa maghiară de loviturile volniciei. Nu erau doară redute cerutele drepturi ale bisericei reformate, după cari puteau pune la o parte ordinaţiunile administrative ale puterei statului, ca şi vechile comitate cu privilegiile lor. Nu s'ar fi putut oare lupta din aceste redute biserica reformată cu statul maghiar, ca si comitatul contra guvernului despotic. Şi regularea afacerilor scolare în spiritul ultraistlior n'ar da oare ocasiune la asemenea lupte detaille?

Îndigitarea la fiitoarele eventualităţi nu îndreptăţesce această pretensiune, şi cumcă ea în faţa lucrurilor actuale nu este îndreptăţită, o recunosc chiar şi cei mai ultraişti. Garanţiile statului maghiar şi ale libertăţei maghiare sûnt cu mult mai mari Nu se simte deci necesitatea garanţiilor din partea autonomiei bisericelor, garanţii estinse preste marginile autonomiilor. Dacă nu ajung garanţiile actuale, nici cele ale bisericei, n'ar fi mijloc de mântuire. În general vorbind, resoluţiunea de a ţinea la ce avem astăḑi şi cuprinşi de frica pentru viitoriu se nu mai progresăm, stă în contraḑicere cu întreagă direcţiune a politicei şi a desvoltărei noastre sociale. Dacă prin sdrobirea vechilor ziduri, după cari în timp de furtună neam putea scutì, am delătura redutele maghiarismului, atunci ar fi trebuit se abḑicem de toate instituţiunile moderne, şi chiar de Ungaria actuală.

Atunci a fost greşală dărâmarea vechei constituţiuni, dărâmarea Ungariei de odinioară. Ar fi trebuit se balsamăm şi se păstrăm cu grije pentru viitoriu privilegiile personale şi cele ale corporaţiunilor, şi mai ales se fi păstrat comitatul, care făcea gravamine, apela şi remonstra. Atunci pe stindardul politicei maghiare ar fi trebuit se scriem în locul progresului pasivitatea (az egy helyben való maradást.)

Acesta este sensul ţinutei minorităţii din sinod, cu aceea deosebire numai, că ea nu vrea se conserve drepturi avute, ci se acuire drepturi neavute spre paguba statului maghiar. Cu alte cuvinte, ea nu vrea ca noi numai se stagnăm, ci ne silesce se regresăm. Noroc numai că părerea aceasta nu s'a putut realisa nici în sinod chiar. Înţelepţii cei mai aleşi din sinodul bisericei reformate, cari au sciut împreuna religiositatea cu adevĕratul patriotism au pus stavilă acestei nĕsuinţe. Ei au înţeles, că statul maghiar nu vrea sĕ se atingă de autonomia protestanţilor, o respectează şi pre aceasta, întocmai precum respectează ori ce autonomie. Şi nici că i-a trecut prin minte sĕ se amestece în afacerile confesionale. El pretinde numai acele mijloace, cari 'i compet după două titluri de drept: ca stat modern şi ca stat maghiar.

Şi de aceste mijloace nici faţă cu biserica reformată nu va abḑice, de şi este lucru cunoscut, că ea cu cunoscutu-i patriotism n'ar abusa de această abḑicere. Şi nu poate se abḑică nici din principiu şi nici din punct de vedere al politicei practice. *Căci în cas positiv abḑicerea o ar putè pretinde şi celelalte confesiuni, la spatele cărora nu este patriotism atât de strălucit ca al bisericei reformate.* Nici un organism n'are aşa de mare influenţă politică, ca autonomia bisericelor. *N'avem decât se indigităm la organismul bisericei serbesci şi la umbra panslavismului* (nedovedit R.) *care sa ridicat la spatele bisericei evangelice.*

Mai voiesc sĕ desarmeze ultraiştii din Dobriţin statul maghiar şi după ilustrarea acestor esemple? Şi cred ei serios ceea ce a ḑis un orator al lor, că legea penală este mijloc suficient în mâna statului? Esperienţa de toate ḑilele i desminte şi dă drept majorităţei din sinod, care s'a dechiarat pentru inarmarea statului, şi a tăiat calea unei lupte indelungate, care o ar fi regretat şi învingĕtorii şi cei invinşi.

Revista politică.

Sibiiu, în 8 Septemvre.

Festivităţile dela Triest în presenţa Maj. LL. s'au terminat. Esposiţiunea 'şi va urma mai departe cursul seu. O nenorocire a fost paralisată din întêmplare. Ḑiarele aduc, care de care, sciri mai sensaţionale despre un atentat, care se vede a fi avut destinaţiunea de a repeţì crima dela 2 August. După cele ce a aflat poliţia triestină, Vineri seara au sosit doi atentatori la Udine, au remas preste noapte acolo, de unde şi au luat un car pentru Ronchi. În Butrio, satul cel din urmă pe teritoriul Italiei, au părăsit carul, au căutat pe un contrabandist cunoscut, care sĕ'i ducă pe căi laterale la Versa, preste frontarie. Acì au ajuns eară în drumul principal. Cocieriului, cu care au plecat atentatorii, i s'a părut lucru strĕin că pasagierii lui au preferat a trece peste fruntarie pe căi laterale şi a descoperit prepusurile sale camerăḑilor cu care s'a întêlnit în drum şi cari veniau dela Viscone. Sosind pasagerii în Ronchi, cel mai betrân şi-a luat o trăsură şi a plecat la Triest. Cel mai tênĕr a asteptat trenul dela Goriţia. Aflând un gendarm despre trecerea cea ascunsă peste fruntarie s'a dus în otelul unde remăsese cel din urmă dintre pasagieri, care închiriase o încăpere şi se încuiase într'ênsa. Gendarmul a strigat sĕ deschidă. Uşa s'a deschis dar pasagerul care era în negligea mare, vĕḑênd pe gendarm, a pus mâna pe un revolver şi a tras un foc. Gendarmul a pus la timp mâna pe pasager şi a abătut glonţul ce s'a înfipt în plafond. În urma sgomotului au alergat şi alţi oameni şi după o scurtă luptă pasagerul fu legat. Cercetându-se acum mai departe s'au aflat un geamantan gol, într'un casten însĕ s'au aflat doue bombe şi o sticlă cu nitroglicerin. Arestatul s'a numit Giovanni Rossi din Monfalcone, s'a descoperit însĕ mai târḑiu că îl chiamă Wilhelm Oberdank. Sub escortă mare fu transportat la Triest. Se presupune că aceste toate au fost pregătiri de un atentat nou.

Politica rusească scrie o foaie vienezĕ. urmăresce ne încetat în Constantinopole scopul de a face suspectă pe Austria în ochii Porţii atribuindui planuri viclene. Un funcţionar al ambasadei rusesci din Constantinopole au împărtăşit Sultanului următoarea ciarlatanie, des-

pre planul cum are a se împărți Turcia: Austria anecsează Bosnia Erțegovina, Macedonia și Tracia cu Constantinopolea. Albania devine un principat independent cu un principe italian în frunte. Bulgaria, Rumelia resărăteană, Serbia și Muntenegru (?) vor forma un stat, a cărui regent va fi unul dintre principii principatelor de acum, dacă se va afla vre-unul vrednic. Dacă nu, se va pune un archiduce austriac în fruntea noului stat jugoslav. Ca compensațiune Austro-Ungaria cede României: Transilvania, Banatul și Bucovina. Rusia va lua Armenia, Grecia archipelagul. Sultanul remâne cu Anatolia și poate să se mute la Koni, Brusa sau la Smirna. Caracteristic este că Sultanul, după cum afirmă însuși corespondentul rusesc dă din umeri când aude astfel de neroții și ție, că sciri de aceste i sûnt tot deauna mai plăcute decât despre conjurațiuni ca a lui Mithad și Memed Rujdi pașa.

Regulamentul

afacerilor interne ale despărțemintelor Reuniunei învețătorilor din districtul Sibiiului.

§. 1. Reuniunea învețătorilor gr. or. din districtul Sibiiului se subimparte în 3 despărțeminte, după cele 3 Protopresbiterate: Sibiiu, Săliște și Avrig, așa că învețătorii din câte un protopresbiterat formează la olaltă câte un despărțemênt.

§. 2. În fruntea fie-cărui despărțemênt stă câte un comitet de 5 membri, din care unul e președinte, unul secretariu și unul cassariu.

§. 3. Despărțemêntul își ține de regulă ședințele sale în locul central al protopresbiteratului în fie-care an odată. Cerênd trebuința, președintele, cu aprobarea comitetului reuniunei, poate convoca și adunări estra-ordinarie.

§. 4. Convocarea adunărei despărțemêntului se face cel puțin cu 15 ție înainte prin mijlocirea oficiului protopopesc respectiv și în „Telagraful Roman“. Deodată cu convocarea se publică și Programa adunărei, statorită de comitet.

§. 5. După deschiderea ședinței prin președinte urmează comunicate presidiale, eventuale interpelațiuni și propuneri și apoi se trece la ordine conform Programei.

§. 6. Abatere dela Programă nu se poate face fără numai pe basa unei propuneri declarate de urgentă și susținute de majoritatea adunărei.

§. 7. În adunările generale fie-care membru onorar, fundator sau ordinar are vot decisiv.

Membrii ajutători au vot consultativ.

§. 8. În decursul pertractărei unui obiect sau cestiuni un membru poate vorbì numai odată. Propunêtorul, eventual referentul unei comisiuni, are cuvêntul din urmă. Dialoguri între membrii, sub decursul desbaterilor nu sûnt permise. E permis însê în cestiune personală a'și cere cuvêntul, pe care presidiul îl acoardă inmediat.

§. 9. Fie-care membru are dreptul a cere încheerea desbaterei, care cerere presidiul o pune numai decât la vot, și primindu-se mai pot să vorbească câte unul pentru câte o opiniune, apoi propunătorul eventual referentul.

§. 10. Fie-care membru are dreptul a face propuneri și interpelațiuni. La interpelațiuni presidiul respunde sau inmediat sau în decursul sesiunei. Respunsurile presidiale la interpelațiuni se iau simplu spre sciință.

§. 11. Fie-care membru e îndatorat a observa și în adunări buna cuviință și ordinea recerută.

§. 12. Conclusele adunărei se aduc prin maioritatea voturilor membrilor presenți.

§. 13. Votisarea se face prin sculare și ședere, și numai la cererea unei terțialități a membrilor presenți se face votisare sau nominala sau secretă după cum va fi cererea.

§. 14. Conclusele aduse, după ce primesc aprobarea comitetului central al Reuniunei, sûnt obligătoare, pentru fie-care membru al despărțêmêntului.

§. 15. În contra unui conclus al adunărei se poate însinua vot separat, care în termin de 48 oare are să se predea presidiului spre a'l alătura la Protocol.

§. 16. Protocoalele sau procesele verbale, luate în ședințele adunărei, sûnt a se trimite în termin de 8 ție în copie autentică comitetului central spre aprobare.

§. 17. Despărțemêntul esecută conclusele sale prin comitetul sêu (§. 2), carele se alege pe câte 3 ani. Membrii lui se pot realege.

§. 18. Comitetul despărțemêntului e organ subordinat comitetului central al Reuniunei. El este organul esecutiv al comitetului central.

§. 19. Comitetul prin cassarul seu încassează dela membrii despărțêmêntului taxele anuale și ori ce ajutoare în bani s'au cărți, pe care în termin de 8 ție dela încassare are se le trimită pelûngă consemnare detăiată comitetului central spre administrare.

§. 20. Eventualele erogate au să fie preliminate de adunarea generală, și aprobate de comitetul central (§. 30 stat.).

§. 21. Comitetul va ține în fie-care cuartal de an câte o ședință.

Protocoalele luate în ședințele comitetului se trimit comitetului central spre aprobare.

ad. Nr. prot. 12 din 1882.

Conform §. 21 lit. b. din Statutele Reuniunei, s'au votat în ședința V din 10 August 1882.

Simeon Popescu, comisariu consistorial și președintele Reuniunei. — *Lazar Negrilă*, secretar.

Congresul antisemitic din Dresda.

La congresul antisemitic din Dresda au apărut deja în ția a doua peste trei sute de membrii. Cea mai mare parte sûnt din Germania, pe urmă din Rusia, Ungaria etc.

În prima intrunire membrii congresului au făcut cunoscință. Seara s'au întrunit în salele Meinhold, unde s'a afirmat necesitatea unei solidarități a turor rasselor europene în contra Semitismului, și pe urmă luă cuvêntul delegatul unguresc Simonyi.

El constată cu durere, că conscința de drept este foarte puțin desvoltată în generațiunea de astăți. De aici vine, că semitismul, care nu formează decât o parte disparentă a societății, a dobândit în multe state o înrîurire îngrigitoare și pe alocurea chiar contrabalansează activitatea guvernelor. Au trebuit se treacă treiți de ani, până se dobândim consciința acestei injustiții. Monstruositățile capitalismului și egoismul cel mai uricios, sûnt cari caracterisează pe Jidani. Mișcarea antisemitică oratorul ar dorì se aibă deocamdată o singură cucerire. Jidanii — ție el — se împotrivesc ori cărui progres adevărat și întrebuințează toate mijloacele spre a statornicì starea noastră de dărăpânare. Conservatismul Jidanilor nu are în vedere decât punga. Planurile și le ascund, cu haine vechi, fițuici de polițe și cu sângeroșii taleri ai rabinilor. Ei comit fapte mai sèlbatice și mai îngrozitoare decât triburile cele mai selbatice și mai barbare și aceasta numai spre a păstra domnia vițelului de aur. Dimpotrivă legile și preceptele creștinismului sûnt nobile și binefăcêtoare; ele nu sûnt pătate cu sânge.

— Se anunță mai mulți raportori de ție conservatoare și antisemite, cari voiesc se asiste la ședințe. Congresul le dă voie, dar cu condiție că rapoartele se fie vêdute âmtâiu de biroul congresului, Raportorii se învoiesc. — Acum ea cuvêntul d. Stöcker, predicatoriul curței din Berlin. El stabilesce următoarele tese:

1. Posiția actuală a Jidanilor etse un pericol pentru ei și pentru toate popoarele culturale, pentru unele națiuni e, chiar de pe acum, pricina unei ruini materiale și a unei degenerări moral. Formarea unei societăți internaționale în scopul de a înfrânge atot-puternicia Jidanilor este o chemare din cele mai de căpetenie a lumei creștine.

2. Cestiunea Jidanilor deși se basează pe deosebire de rassă și de religiune, nu e în manifestarea ei numai o cestiune de rassă și de religiune, ci o cestiune universală de un caracter cultural-istoric, politic-social și moral religios.

3. Influența Jidanilor se întemeează pe câștigul esclusiv, adeseori imoral și pe întrebuințarea tot atât de esclusivă și de imorală a banilor de dușmânie contra vieței societății și statului creștin și pe puterea ce resultă din ea asupra elementelor rele și slabe ale națiunilor, în sfêrșit pe neajunsurile actualei stări sociale și politice.

4. Jidanii sûnt în neputință, a forma nesce părți constitutive organice într'un popor creștin. Jidanii reformiști, deși se abat în unele priviri de ceilalți, nu constituesc însê o escepțiune în situația lor generală, dar sûnt o primejdie cu atât mai mare prin tendența lor de a stăpânì și descompune popoarele crestine.

5. Emanciparea Jidanilor nu numai întru cât privesce posiția lor înaintea legilor civile, dar și întrucât privesce posiția lor politică în stat, e în contradicție cu ființa ideei de stat creștin și o greșală fundamentală. Funcțiuni nu trebue se li se dea Jidanilor, și tot atât de puțin locuri de profesori la scoalele creștine.

6. Din punctul de vedere social adesea representantul nudei forțe bănesci esploatator al muncei streine și puțin împărtășit la lucrările productive și îndatoririle sociale legate de ele, — Jidovismul modern e în epocha, în care cearta între capital și muncă s'a desvoltat până la crearea de partide de resturnare, o primejdie socială de primul rang, cu atât mai mult, că din pricina pornirei lor negative pentru basele statului creștin, ei contribuesc în mare parte la cultivarea ideilor revoluționare. Puterea financiară a Ovreilor este o pedecă pentru viața independentă a statului, intrigele lor de bursă sûnt rădăcina unor direcții pernicoase în viața comercială.

7. Relele, pa cari spiritul și comerțul jidovesc le pricinuesc pretutindenea, sûnt a se înăbuși printr'o legiferare, care să restrîngă puterea capitalului: creștinii să aibă afaceri pe cât se poate numai cu crescini.

8. Numai prin negațiunea ideei de stat crestin și a idealului național în viața publică și în legislațiune au ajuns unele popoare crescine să atârne de Jidani. Numai prin susținerea întactă a modului de a vedea crescinesc vor redobândì ele independența lor naturală. Guvernul și corpurile legiuitoare trebue să ea ele prin urmare inițiativa de a învita popoarele, să'și apere libertatea și particularitatea neapărată ori cărei națiuni prin cultivarea spiritului crescinesc și combaterea spiritulului ovreesc în literatură presă în vieața politică și cea comunală.

Membrii congresului ce declară de acord cu aceste tese; de vreme ce însê în unele puncte s'ar putea schimba sau adauge ceva, ele se trimet în desbaterea unei comisiuni.

Bernhard Förster din Berlin încuviințează în toate modul de a vedea Părintelui Stöcker, el cere însê să se fixeze ținta finală a mișcărei antisemite. Jidanii nu pot fi tolerați între popoarele creștine: cel mult dacă ar putea fi ignorați Cestiunea ovreească trebue resolvată cu mijloace radicale; altfel nu va fi pace.

V. Libermaun (Berlin) încă aprobă cu căldură tesele lui Stöcker. Dar ele nu trebuesc luate numai ca nește simple resoluțiuni, cari n'au absolut nici o valoare, ci trebuesc presentate guvernelor și parlamentelor. El se felicită, că de astădată nu au eșit la iveală diferențele dintre deosebite curente antiseminte. Și dênsul cere ca și ante-vorbitorul sêu Förster mijloace radicale spre a deslega cestiunea ovreească; deocamdată însê trebue să se useze de mijloace practice, potrivite cu realitatea.

Dr. Henrici (Berlin) mărturisesce, că d-sa nu consideră cestiunea evreească ca o cestiune religioasă, și de rassă. El crede, că este neapărat de lipsă, ca Evreii se fie dați afară din Germania. O altă soluțiune nu esistă. Ori-ce legi escepționale contra jidanilor, ori cât de aspre ar fi, vor remânea zadarnice, căci Jidanii mulțămită vicleniei lor, își vor umplè tot-deauna punga și vor dobândì o proponderență socială între popoarele creștine. Nu vreau o isgonire violentă, dar trebue să alungăm pe Jidanii pe calea legală și cât se poate de iute, din toate statele creștine. Treaba Jidanilor e unde se vor duce după ce vor fi isgoniți. Aceasta nu ne privesce căci nu noi am chemat pe Jidovi la noi. Un alt mijloc nu esistă pentru a ne scăpa în mod durabil de acest popor nomadic. Eu propun să se hotărască, că cestiunea ovreească nu se poate deslega de cât pe basa dreptului de stat.

Predicatorul Curței Stöcker ție că propunerea delegatului Henrici este de o cam dată prea ideală. Mișcarea antisemitică n'are încă multă putere în Germania și Jidanii se bucură încă de o astfeliu de influință, în cât dacă s'ar propune în acest moment isgonirea sau a Semiților sau antiseminților din Germania, mai că mai iute ar fi isgoniți acești din urmă. (Aprobări și contrațiceri.) Stöcker propune dară mijloace practice. Să se înființeze pentru toate țările un comitet antisemitic central cu un organ al seu tot central. Jidanii au „Alianța isralită universală;“ ei bine să'și întemeeze și creștinii o astfel de societate îndreptată în contra celei jidovesci. De altfel vorbitorul crede că puterea Jidanilor e cam esagerată; guvernele și popoarele creștine sûnt în stare să se scape ori si când de Jidani; nu e cestiunea de cât se vrea e (Aplause.)

Istoczy (Ungaria) cetesce proiectul unui manifest, adresat către toate guvernele parlamentele și popoarele creștine, în cari acestea sûnt învitate la luptă contra Jidanilor. Întocmai precum au procedat odinioară Creștinii în contra Arabilor, Turcilor și persilor, trebue să se proceadă acum și contra Jidanilor. Asimilarea Ovreilor sau măcar o înțelegere cu ei a făcut un flasco desăvârșit.

Misionarul anti-jidovese de Roi (Berlin) crede că ar fi bine să se trimeată Jidanii în Epipt sau dacă nu se poate aceasta, să li se suspende dreptul de emancipare, cel puțin pentru un veac. Mai înainte însê de a se face una sau alta, el propune, ca Jidanii să trimeață în sinul congresului doispredece din oamenii lor cei mai aleși, spre a li se da ocazie să restoarne, dacă le dă mâna acusațiunile îndreptate în contra Jidanilor. (Ilaritate generală).

Dr. Förster (Berlin) crede că ar fi bine, ca Jidanii să'și întemeieze un stat al lor propriu oare-unde. Cât privesce restul el e de aceeași părere cu Henrici, pentru o isgonire a Jidanilor. În acest sens mai vorbesc un mare numêr de delegați, între care și un d. de Bismarck.

În ședința următoare, care s'a ținut a doua zi, Istoczy 'și cetesce încă odată manifestul său. El e primit aproape în unanimitate de toată adunarea.

Henrici propune, ca manifestul să fie trimis tuturor ziarelor din Europa, atât crescine cât și ovreesci, precum și celui mai mare ziar jidovesc de pe lume, lui „Times“, care dacă nu'l va publica gratis îl va publica de' sigur pe bani.

Ludovic Olsavsky (Pesta) propune ca manifestul să fie trimis și ziarelor americane, de oare-ce congresul Statelor-Unite este un congres lumesc de antisemiți. — D. de Bismarck spriginesce această propunere, adaugă însă, că manifestul nu trebue trimis numai ziarelor ci să se tipărească și în broșuri.

Presidentul citesce o propunere a baronului Fridrich Ferhenbach-Londenbach, care cere crearea unui cordon de graniță în cotra Jidanilor, precum și interdicția Jidanilor de a sluji în armată, de oare-ce uniforma de soldat și epoletele de oficier se degradează purtându-le un Jidan.

Presidentul anunță, că s'a format un comitet central anti-semitic, în care sûnt representate toate statele. Scrisorile către comitetul central sunt a se adresa: domnului Pinkert la Dresda.

Heunschel propune ca manifestul să se trimeață și parlomentelor.

Pinkert propune să se voteze de adunare o adresă justiției din Ungaria, prin care să se esprime convingerea, că justiția ungurească nu se va lăsa a fi abătută din calea cea dreaptă de banii Jidanilor și va resolva casul dela Tisza-Eszlar, urmărit cu cea mai mare băgare de samă de toată lumea creștină, în sensul dreptății.

Onody, deputat în camera ungurească, descrie crima dela Tisza-Eszlar într'un chip care emoționează adunarea. Culpabilitatea rabinului Scharff e netăgăduită. — El arată și un portret al victimei Solmoși, acest simbol vecinic al fanatismului jidovesc și al netoleranței acestei rasse insusceptibilă de civilisația creștină.

Membrii comitetului central permament sûnt următorii: Henrici Pickenbach, Skalla, Winferseld, Koffmanne, Pinkert, Stöcker, Zerboni, Schmeintzer, Ziegler, Istoczy, Onody, Simony.

Congresul s'a terminat printr'o strălucită serbare de grădină.

Locul unde se va întruni Congresul pentru anul viitor este probabil orașul Breslau, din Silesia.

Varietăți.

* Maj. LL, împĕratul și împĕrăteasa au părăsit în 19 la 7 oare și 40 min. Miramare. La despărțire au fost de față Locțiitoriul, comandantul Kuhn, capii autorităților și toate năile de rĕsboiu, care ancorează dela Miramare până la Triest; alte năi de resboiu au fost iluminate splendid. — Părechea princiară de coroană a plecat eri dimineață spre Transilvania.

* (Visită). Principele Bulgariei care a petrecut un timp oare care în Rusciuc a făcut eri o visită regelui Carol în residența dela Sinaia.

* (Festivitatea centenariă a Timișoarei). În 5/17 Septemvre sa serbat în Timișoara aniversarea a suta dela devenirea Timișoarei cetate reg. liberă. Cu ocasiunea acestei serbări s'a făcut între altele amintire de cetățenii Timișoarei, din acel timp. Acia au fost Români, Serbi, Italieni, Spanioli. Comitele suprem din împregiurarea că pela 1730 se afla în Timișoara un iesuit cu numele Nagy predicator, deduce că au trebuit se fie și Maghiarii. Poate că au fost, pentrucă și în cel dintâiu magistrat ne spune tot comitele suprem au fost lângă Români, Serbi, Nemți și Maghiari. Aceste înse puțin impoartă. Mai mult va interesa pe publicul român se scie că la festivitatea din cestiune au luat parte și reuniunile de cântări române din Caransebeș și Lugoj și cea a agricultorilor români din Chisetĕu, membrii cărei au fost în costumul lor dela țeară. Reuniunea din Caransebeș a obținut în urma concentărei premiul al treilea; cea din Chisetĕu al patrulea și cea din Lugoj al șeaselea. Sensațiune generală a făcut reuniunea de cântări română din Chisetĕu.

* (Oaspeți suspecți.) Dilele trecute, orașul Iași a fost visitat de nisce oaspeți, a căror ținută trăda pe ostașul rus. Acesti visitatori au inspectat înălțimele dela Galata și Cetățuia și sau întors în oraș, după ce au făcut o escursiune și la Repedea. Numeroasele oștiri rusesci, înșirate de a lungul fruntariilor noastre, ne fac a bănui, ție „Indep. romană,“ că acesti oaspeți nu sûnt străini unei recunoasceri militare.

Sz. 2583 of. 1882.

A „Telegraful Roman“ tekintetes szerkesztőségének helyben

Gyulafehérvári ügyvéd Patitia Rubinnak a nagy-szebeni „Telegraful Roman“ szerkesztősége ellen szemèlyes megtámadásokra adott feleletnek kőzzé tétele iránt a nagy-szebeni kir. törvényszéknél beadott és illetékesség szempontjából ide áttett kérvényának hely adatván az 1882 évi majus hó 27-én kelt sajtó rentartàs 20 §-a és a m. kir. belügyi és igazságügyi ministernek 1871 május 14-én 1498 I. M. E. sz. a. kelt rendeletének 9 §-a alapján meghagyatik a „Telegraful Roman“ tekintetes szerkesztőségének Patitia Rubin ügyvédnek a „Telegraful Roman“ 62 számában megjelent Gáll Anna által aláirt nyilt levélre adott „Refrângeri“ czimzet feleletét mely következőn hangzik:

Alba-Iulia 15 Iunie 1882.

Onorată Redacțiune! La respunsul d. Anna Gall din Abrudsat presidenta fondului scoalei de fetițe din Abrud am onoare a da următoarele:

Refrângeri.

După tot cuprinsul respunsului dat se adeverește, cumcă prin mulțămita publică de sub întrebare simplu se cuitează lui Alesandru Danciu producerea unei oblagațiuni despre împrumutul luat dela societatea de lectură din Abrud în anul 1870, dar că ar fi administrat în adevĕr acei bani spre scopul destinat — încă este întrebare.

Cumcă eu și alții cu mine dimprună ni am nisuit a îndemna la îmbrățișarea înființărei unui fond de scoală în Abrud, este faptă și singur acel indemn au fost, cum că eu am adunat în propria persoană dela un bal — și nu concert — acel venit de 45 fl. v. a. ca președintele comitetului acelui bal, precum am adunat și cu alte petreceri ocasionale pentru biblioteca casinei, și deosebì la fondul teatrului național 100 fl. care sume s'a administrat la locul menițiunei lor.

Aceste sûnt fapte cunoscute întregului public din Abrud — afară poate de doamna presidentă, care pe acele timpuri era cuprinsă cu alte colecte pentru masluri și scopuri mai particulare de buzunariu.

Cumcă până lu adunarea sumuliței de 45 fl. nici un pas nu s'a făcut pentru înființarea unui fond încă este faptă, și am temeiu de a afirma, cumcă scrisoarea On. reuniuni a femeilor din Brașav este mai târdie cu 10 ani după 1866.

Sciu că mai de multe ori aceea On. reuniune a trimis provocări dar fără resultat, căci au lipsit voința și vĕdând mai mulți nepăsarea domnitoare prin scopul acelei petreceri, am voit a rumpe ghiața. Cum că au fost lipsă și este și ași de o scoală de fetițe îr Adrud este necontestabil, însĕ neg cumcă până la 1870 s'ar fi făcut cel mai mic pas, s'au ofrêndă pentru acest scop ba au trecut încă și 10 ani până s'au vĕdut ceva început real.

Imputarea ce se face unor bărbați și, și mie, cumcă am fi făcut On. Doamne imputări, nu este apevĕrată, pentrucă Domnia sa nici că se pusese la lucru, deci de retragere nu poate fi vorba. Însinuări de natura aceasta se combat cu faptul, că noi chiar am adunat bani spre acest scop, și prin urmare am promovat scopul salutar, dar ne-am impedecat, și capul mare era la aceia, cari ori ce idee, ce nu provinea dela ei se fie fost cât de bună — o combăteau din ambițiune reu preceptă, precum sa întêmplat și cu înființarea fondului de sub întrebare. De aici se esplica deceniele de nelucrare, preferinduse venite particulare cu delasarea ideilor mai înalte. În ținutul acela neghina s'a sămănat chiar de cei ce o împută altora, și chiar și ași se practisează intriga și te cuprinde uimire când privești la desastrele întemplate de 10 ani încoace de când sa depărtat de acolo așa numiții „sămĕnătorii de neghină.“ Oare cine e de vină la aceste? Însinuarea că a'și fi vînat interese proprie în afacerile de interes comun le respingeu dispreți acele ia, care curea credință le folosesce în rĕspunsul seu, și o provoc a dovedì singur un fapt de atare natură, ce neputênd face atari scornituri și insinuari ne umane le dechiar simplu de calumniă.

Fondul ar potea se fie și mai mare decât 1500 fl. dacă toate venitele s'ar potea controla, și sar administra de casiera reuniunei, dar fiind că fundul îl administrează singur presidenta, casiera și-a dat demisiunea.

Peatra asauroă dela baia Concordia adunată pentru acest fond de scoală s'a vêndut fără licitațiune dlui Alisandru Danciu cu 200 fl. până când precepători afirmă, cumcă la licitațiune sar' fi putut câstiga mai mult decât duplu, și precum sum înformat ceealaltă grămadă de peatră auroasă încă nevendută este reservată pentrucă compunătoriul adeverat al mulțămitei cestionate și a respunsului mie dat, tot pre calea aceasta să și 'l poată însuși. Cred că nu va întârdia d. președintă a ne face și aceasta cunoscut prin o mulțumită păblică, precum o facu și la prima vindere!!

Când în respuns se recunoasce, cumcă pre cale privată mi sa cuitat mie primirea obligațiunei, eară în public debitorelui Al. Danciu, adeverul relevațiunei mele este necontestabil. Acesta nu însemnează a-'și împlini chiemarea, ci este o lovitură ne meritată, precum este întregul respuns plin de mofturi.

Nu-și a socotit concipientul respunsului pre deplin afirmațiunile și contrațicerele sale, căci dacă eu am fost notariu sau archivar și banii i a adunat d. Ales. Danciu, cum vin eu era ai estrada ca împrumut acelui țis cassariu?

Nici d. Al. Danciu nu ia făcut cunoscut esistența obligațiunei, nici presidenta n'a adus la cunoscința comitetului reuniunei primirea obligațiunei dela mine până când nu sa întețit publicarea prin par. D. Todescu. Acestă înteire sa făcut chiar la provocarea unor onorați membrii din comitetul reuniunei.

In privința aceasta mĕ provoc chiar la protocoalele reuniunei.

In privința aceasta me provoc chiar la protocoalele reuniunei, unde până ași primăvară nu este urmă de primirea obligațiunei.

Nu importă nici decum obligațiunea a doua, care poate numai acum sa făcut, ci este decidătoare obligațiunea originală pre lângă a cărei redare sa căpătat cea nouă de 200 fl. elocați fără nici o ipotecă.

Reuniunea n'a elocat nici decum la d. Ioan Danciu aceia sumă, ci acea faptă a fost a lui Al. Danciu, care sub resposibilitatea propropriă au manipulat banii cu 25%, care interese de 12 ani convin împreună cu capitalul sumei de 200 fl.

Nu sum jalus de a primì dela d. președință mulțămită, nici am asceptat acea după cum o cunosc, însĕ am voit ca publi abrudean să fie încunoscințat, cumcă suma adunată cu 12 ani mai înainte nu sa prăpădit precum s'a prăpădit banii adunați pentru ridicarea unui orologiu la biserica ortodocsă din Abrud.

Aceasta m'a îndemnat de nu am lăsat obligațiunea dela mâna mea și de a administra la timpul sĕu pentru scopul menit, cu atâta mai vertos, căci obligațiunea sună cumcă bănii să dau dela mâna mea și eu luasem respunderea despre acurata administrare față de contribuitori.

Cumcă am purces corect este acum vĕdit dar în mulțămita dată în publicitate de doamna president nici urmă nu se vede despre cele întêmplate.

Pre lângă toată silința de ași escusa nelealitatea comisă, singură întărește adevĕrul epistolei mele deschise, și sum mulțămit cu resultatul.

Acei bani n'a fost proprietatea societăței, ci a fondului înființând.

Ce s'ar fi ales de acesta sumă dovedesce nulificarea și imprăștiarea bibliotecei acelei casine, începute de mine și lăsate acolo.

Din tot sirul acestui faimos respuns se cetesce o neprecepută sumeție și dorința de a urgisi pre alții, dar atari invective de sine cad, ne avênd domna presidentă nici cea mai mică probă, prin care ar putè la locul sĕu se dovedească inocența sa în această afacere și dreptul de a se folosì de nisce laude seci și ne basate. Ar fi avut loco escusă a onor. D. presedentă, cumcă atât mulțămita cât și respunsul este faurit de un venetic în acele părți, cari nu cunosc întâmplările din trecut. Ca om inteligent ai debuì se scie acela cumcă a pune în gura unei doamne nisce insulte adresate pre nedrept unui alt bărbat, care fu silit ași apăra reputațiunea sa înaintea publicului din Abrud față de ofranda facută de acel public și acum de către președenta reuniunei unui singur om atribuit este o faptă ne leială față chiar către acea doamnă, pre care s'a îndus în eroare cu compunerea mulțămitei cei ne adeverate.

Cumcă nu ne conduc dorințe particulare, ci am lucrat pentru binele public, dovedesce înființarea scolei de fetițe din Câmpeni la care în urma propunerei mele făcută în adunarea generală din Sibiiu a Asociațiunei transilvane din anul 1876 i sa acordat în anul următoriu un ajutoriu prin care sa și înființat aceea scoală și ași mulțămită lui Dțeu sustă, până când Abrudul nici ași nu are.

Eu singur numai pentru a dovedì insinuările contra mea de scornituri purcese din reutatea On. presidentă, sûnt și silit a mĕ provoca le acest cas, între altele mai multe, și ca publicul să se poată convinge că cu ce oameni ar fi putut on. presidentă a lucra în anul 1870.

Nu este în stare onor. presidentă a Reuniunei a mĕ putè dăscălì căci n'are causă basată și dacă și-a primit dela mine aceeași lecțiune s'a făcut mai mult în interesul acelui public din jurul Domniaei, care de o mână de oameni de aceia pănură este terorisat și în toată ziua espus afronturilor de soiul precum 'l vĕd în respuns. Apoi tot acei oameni vorbesc de cause naționale și alte lucruri frumoase, pentru care nici că simțesc.

Aceste sûut cuvintele mele de adio față cu on. presidentă, care nici decum nu a spălat de pre sine neadevĕrul mulțămitei date.

Rubin Patița
advocat

a „telegraful roman“ ezen határozat atvétele után megjelenő számában a fennemlitett belügyi és igazságügyi ministerek rendeletének 12 §-ában kitett következmények terhe alatt és pedig tekintettel a nyilt levél és a felelet terjedelmére fizetés nelkűl közzé tenni.

Kir. járásbiróság.

Nagy-szeben 1882 évi September 13-án.

a kir. járásbiró
*Aleman *)*

---

*) Vom revenì Red.

Loterie.

Sâmbătă în 16 Septemvre 1882.

Sibiiu: 17 43 29 1 11

Bursa de Viena și Pesta

Din 19 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119 15	119.—
Renta de aur ung. de 4%	87.95	88.15
Renta ung. de hârtie	87.—	87.10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.50	90.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.50	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 50	98.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	98.—
Obligațiuni urbariale temeșiane	97.75	98.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50	97.75
Obligațiuni urbariale transilvane	98 25	99.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	97.75
Sorți unguresci cu premii	118.—	118.50
Sorți de regularea Tisei	109.40	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.80
Datorie de stat austr. în argint	77 35	77 30
Renta de aur austriacă	95.40	95.40
Sorți de stat dela 1860	130.75	130.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	825.—	827.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	303.—	303.—
Acțiuni de credit austr.	316.—	317.—
London (pe poliță de trei luni)	119.20	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.45½	9.46
100 marce nemțesci	58.20	58.25

Nr. 225 [224] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala populară confesională gr. or. în Câmpuri-Surduc protopresbiteratul Iliei cu termin până la 25 Septemvre, a c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual în bani gata 90 fl
2. În bucate 90 ferdele cucuruz (a 16 cupe) în bombe.
3. Lemne 4 orgii lungi, din care este a se încălḑi şi scoala.
4. Gradina de legumi.
5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie cântăreţi buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada în 1 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.
adm. ppresbiter.

Nr. 307 [225] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunei de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Mateiaş protopresbiteratul Cohalmului, până în 25 Sepemvre a. c. v.

Emolumentele sûnt: 100 fl. v. a. ce se vor plăti în 4 rate, cuartir în edificiul scoalei, şi lemne pentru încălḑit.

Suplicanţii vor avè a-şi ascerne petiţiunile lor instruite conform „Stat. Org.“ la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Cohalm 3 Septemvre, 1882.

Comitetul parochial concerninte în conţelegere cu

Niculae Mircea m. p.
adm. ppresb.

---

[221] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători, in următoarele comune:

1. Lazesti, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne,
2. Lapuşiu, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne.
3. Peleşiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.
4. Buninginea cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne, se deeshid concurs până la 25 Sept. a. c.
5. În Secătură salariul s'au urcat la 150 fl. cuartir şi lemne, şi Concursul publicat se prelungesce încă până la 15 Sept. a. c.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a'şi subscerne cererile instruite, în sensul Stat. org. şi a Regul. pentru învĕţĕmmênt „oficiului protopopesc gr. or. din Abrud.

Abrud în 30 August 1882

În conţelegere cu Comitetele parochiale concerninte.

Ioan Gall m. p.
prot. şi adm.

Nr. 165 [223] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului cu termin până 25 Septemvre a. c. st. v.

1. Cupşeni, cu salariu anual 100 fl.
2. Ungureni, cu salariu anual 100 fl.
3. Libotin, cu salariu anual 100 fl.
4. Rogoz cu salariu anual 100 fl.
5. Suciul de jos, cu salariu anual 100 fl.
6. Borcut, cu salariu anual 100 fl.
7. Văleni, cu salariu anual 100 fl
8. Peteritea, cu salariu anual 100 fl.
9. Poiana-porcului cu salariu anual de 80 fl. din fondul scoalei.

La toate cuartir liber şi lemne de ajuns pentru încălḑirea scoalei şi a locuinţelor învĕţătoriului.

Salariul anual se va solvì în 3 rate decursive din repartiţiune dela popor, afară de parochia de supt punctul 9.

Doritorii de a ocupa acestea posturi invĕţătoresci au de a substerne petiţiunile concursuale instruite conform Statutului organic şi a regulamentului de învĕţământ la oficiul protopresbiteral în Cupşeni (p. u. Magyar-Lapos) până la terminul susindicat.

Cupşeni în 23 August, 1882.

Comitetele parochiale concerninte în conţelegere cu

Samuil Cupşa m. p.
ppresbiter.

Nr. 212. [211] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕţătoriu primar la scoala confesională gr. or. din Vale, ppresbiteratul Săliştei, cu termin până în 26 Septemvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a.
2. Relut pentru lemne 20 fl. v. a.
3. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au a aşterne suplicile concursuali instruite conform prescriselor Statutului organic şi a Regulamentului congresual din 1878 oficiului ppresbiteral al Săliştei în Sibiiu până la terminul indicat.

Învĕţătoriul devenit ales va fi dator a ţinè în tot timpul Dumineca şi serbătoarea strana dreaptă în biserică, şi spre aşi arĕta desteritatea şi în cântări va avè a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserică.

Vale, 29 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 12. [210] 2—3

CONCURS.

Pentru ambele posturi de învĕţători la scoala confesională gr. or. din comuna Galeş, tractul protopresbiteral al Săliştei, se escrie concurs până la 26 Septemvre st. v. a. c. esclusive când va fi şi alegerea

Emolumentele pentru fie care din aceste posturi sûnt 200 fl., care se solvesc în rate trimestrale din subvenţiune votată dela comuna politică.

Concurenţii îşi vor substerne suplicele lor instruite conform statutului organic şi a prescriptelor sinodali până la terminul indicat Oficiului protopresbiteral al Săliştei în Sibiiu prelûngă condiţiunea, ca aceia sĕ ţină şi scoala de repetiţiune şi de pomărit precum şi în ḑilele de dumineci şi Sĕrbători a conduce cântările în strana dreaptă în biserică — fără altă remuneraţiune.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Galeş 16 August 1882.

Comitetul parochial gr. or.

Nr. 250 [219] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din protopresbiteratul Gioagiului II se escrie concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. în următoarele comune:

1. Almaşul mare, salariu anual 150 fl.
2. Almaşul de mijloc, salariu anual 80 fl.
3. Almaşul mic, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.
4. Ardeu, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 40 fl.
5. Bacaia, salariu anual 60 fl., şi victuale în valoare de 20 fl.,
6. Bozes, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.,
7. Bulbuc şi filia Curpeni, cu salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.
8. Cerule Băcăinţei, salariu anual 80 de fl., şi victuale în valoare de 20 fl.
9. Cibu, salariu anual 100 fl.
10. Feredeu, salariu anual 70 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.
11. Glod şi Nadastia, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 10 fl.,
12. Homorod, salariu anual 200 fi., şi victuale în valoare de 40 fl.
13. Mada şi filia Stăuini, salariu anual 160 fl., şi victuale în valoare de 48 fl.
14. Mermezeu Văleni, salariu anual 80 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.
15. Nojag, salariu anual 86 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.
16. Renghet, salariu anual 100 fl.
17. Valea mare, salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.
18. Varmaga, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.

Cu toate acestea staţiuni sûnt împreunate cuartir natural şi lemnele de lipsă pentru încălḑire.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci vor substerne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral provĕḑute cu documentele prescrise de statutul organic şi de regulamentul congresual din 1878 până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului II.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Secărâmb, 25 August 1882

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

Nr. 206. [220] 2—4

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din mai jos însemnatele comune sĕ deschide concurs cu termiu până la 25 Septemvre a. c.

1. Armeni cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir natural.
2. Beşinĕu, cu salariu anual de 150 fl.
3. Brosteni, cu salariu anual de 150 fl.
4. Cinadie, 250 fl. v. a. şi cuartir natural.
5. Dobârca, cu salariu de 100 fl.
6. Gârbova, cu salariu de 100 fl.
6. Mercurea, cu salariu de 150 fl. 4 orgii de lemne din cari se va încălḑi şi scoala.
8. Spring, cu salariu de 200 fl. v. a. cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne de foc.
9. Cunţa, cu salariu de 130 fl.
10. Tău, cu salariu de 100 fl.

Petiţiunile concursuale, instruite conform stat: org. şi regulamentului congresual din 1878. sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. gr. al tractului Mercuri.

Mercurea la 23 August.

Ioan Droc m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 187 [215] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos însemnatele comune bisericesci în protopresbiteratul Cetăţei de peatră se escrie concurs cu termin până în 26 Septembre a. c. st. v.

1. În Valeni, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne pentru încălḑit.
2. Tinteuşu-mare, salariu anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemne de încălḑit.
3. Cârbunariu, salariu anual 120 fl., cuartir şi lemne de încălḑit.
4. Făuresci, salariu anual 140 fl. cuartir şi lemne de încălḑit.
5. Fenaţe, salariu anual de 160 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa vreuna din staţiunile sus atinse vor avea a'şi aşterne petiţiunile subscisului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat instruite conform prescriselor „Statut. org.“ şi Regulament. prov. din 1878 §. 67. prelângă aceia concurenţii trebue se scie şi limba maghiară încât se o poată propune în scoală.

Cârpiniş, 25 August 1882.

In conţelegere cu respectivele comitete parochiale.

Ioan Şovrea m. p.,
ad ppesbit.

CONCURS. [216] 2—3

Pentru intregirea staţiunei de învĕţătoriu în comuna Romoşel cu terminul până la 26 Septemvre v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 200 fl. v. a. din subvenţiunea comunală în rate lunare decursive; 6 orgi de lemne din care are a se încălḑi şi scoala, şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legei în vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei.

Petenţii au a se presenta până la alegere în una din duminecile viitoare în sânta biserică la Romoşel.

Romoşel, 29 Aăgust, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Popoviciu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 141]217] 2—3

CONCURS.

Cu terminul până la 19 Septembre a. c. st. vechiu pentru întregirea următoarelor staţiuni învĕţĕtoresci în protopresbiteratul Avrigului

1. Sebeşul de sus cu salariu anual de 120 fl. cuartir natural şi lemnele necesare de încălḑit.
2. Porumbaculinferior cu salariu de 170 fl.

Petiţiunile concursuali iustruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa oficiului protopresbiteral al Avrigului (p. u. Avrig)

Avrig 31 August, 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrig.

Nr. 253. [218] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Jac se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. În bani după repartiţiune 88*) fl.
2. În bucate 45*) vici mari de cucuruz sfĕrmit.
3. Lumini 3 punţi.
4. În lemne patru orgii din cari se va încălḑi şi scoala.
5. Hârtie 3 conţi.
6. Patru jugĕre pământ parte arătură parte fênaţ, ale căror contribuţiune o va solvì invĕţătoriul.
7. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi grădină de legumărit.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul oficiu ppresbiteral în Fizeş St. Petru, documentând că sciu şi limba maghiară.

Jac, 26 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca m. p.,
ppresbiter.

*) În Nrul 104 din eroare s'a pus 80 fl. şi 40 vici.

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

La nrul acesta se adauge un suplement.

Nr. 106. Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **strălnătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La metodul cel nou.

(O-l) Nici odată libertatea n'a fost plesnită cu atâta nerusinare, ca şi astăḑi sub aşa numitul regim liberal al „sdrobitoriului“ de naţionalităţi. Nerespectarea legilor nici o dată n'a fost dogmă politică în mod mai demonstrativ, ca acum aici la noi în Ungaria. Şi oameni mai orbiţi ca conducătorii politicei noastre încă nu mai sûnt pe faţa pământului.

Trecut'am preste multe şi prin multe. Şi astăḑi vedem că ni se pregătesc alte munci, prin care avem să trecem. Ni se pregătesc lucruri, la cari în adevăr nu ne-am aşteptat, lucruri cari în civilisata Europă pot trece de atac contra omenirei, lucruri cari privesc consciinţa noastră.

Tare am progresat în Ungaria. În comparaţie cu alte state, progresul nostru e la culme, unic în feliul seu, căci precând lumea progresează în cele bune şi folositoare, la noi se lucră din resputeri la dărîmarea statului actual, şi aceasta la iniţiativa şi sub scutul guvernului ţărei.

Este unic în feliul său progresul în Ungaria, căci precând în alte state guvernul lucră pentru pacea şi mulţămirea cetăţenilor, guvernul nostru seamănă discordie; precând guvernele altor staturi conlucră la mulţămirea generală, al nostru din apăsarea elementelor nemaghiare 'şi face cestiune de consciinţă; precând în alte staturi toţi cetăţenii sûnt egali înaintea legei, la noi maghiarilor toate le sûnt permise, nemaghiarilor însă nimic; ba ce e mai mult nici în casa lui Dumneḑeu nu mai sûnt în siguranţă.

Aşa este sistemul politic de astăḑi, aşa pretinde *„marea problemă, ce stă înaintea ungurului politic“*

N'am mai scrie nimic despre sinodul bisericei reformaţilor din Dobriţin, dacă nu l'ar fi comentat ḑiarul principal al guvernului actual în articlul, pe care l'am publicat în ḑiarul nostru din 9/21 Septemvre a. c. Nr. 105.

Fără această comentare n'am mai scrie nimic, pentrucă de mult se persecută elementul românesc, şi nu mai este secret, ceea ce se trimbiţă ḑi de ḑi: maghiarisarea cu ori ce preţ.

Să revenim însă asupra temei. Majoritatea sinodului din Dobriţin a dat scoalele în mânile statului. Lupta a fost ageră, căci era lucru de principiu, lupta a ţinut mult, în cele din urmă însă a învins guvernul. Şi e mare bucurie în Israil. *„Deocamdată nici un eveniment politic nu poate fi mai important şi mai imbucurătoriu ca fapta aceasta. Ea e o epocă speciale a politicei maghiare pe care nu avem cuvinte spre a o apreţia din destul.“* Aşa esclamă „Nemzet.“

Fie care om cu mintea sănătoasă să întreabă ce eveniment important şi imbucurătoriu poate fi, dacă biserica reformată ungară cedează scoalele în mânile guvernului unguresc? Şi în ce constă însemnata epocă a specialei politici maghiare, pre care a o lăuda maghiarii nu au cuvinte îndestulitoare? Ar fi greu în adevăr a afla motivul bucuriei din Israil, dacă n'ar veni tot guvernamentalul „Nemzet“ să se descopere în toată golătatea sa Ar fi greu, căci până astăḑi după ḑiarele maghiare Ungaria era idealal „Libertăţei“ şi libertate ca în Ungaria nici în fantasia vechilor greci şi romani nu putea esista. Acum însă vine guvernul maghiar şi în faţa lumei întăreşte afirmaţiunile noastre de până acì. Ne spune că *„mare problemă stă înaintea ungurului politic.“* Va se ḑică problema e mare. Apoi atributele acestei probleme?

„Deslegarea acestei probleme pe base de principii cu greu ne va succede“ credem şi noi, căci principiile sănătoase sûnt o raritate în sinul politicilor maghiari. Guvernul trebue să se abată dela princiipiile reale şi să se apuce de ficţiuni. Şi în adevăr pe calea ficţiunilor departe am ajuns; *„Guvernul păşesce nu numai in numele statului modern, ci şi in numele statului maghiar“* şi in numele acestui stat maghiar „nu poate cede nimic fără *compromiterea scopurilor sale“*..

Să ne lămurim! Guvernul unguresc are de deslegat o mare problemă, care numai prin ficţiuni se poate deslega, de principii nici vorbă. Ficţiunea e gata. Statul maghiar, are scopurile sale proprii, dela cari nu se poate abate fără compromiterea întereselor maghiarismului.

Mai interesant însă este faptul, că tot guvernul maghiar ne instruează şi mai departe, şi în sinceritatea sa ne descopere toate scopurile şi problema ce are de a deslega.

Ca se mulcomească pre Ungurii reformaţi, vine şi le spune că statul maghiar e foarte puternic. El are garanţii mari, foarte mari.

Şi aceste garanţii indreptăţesc la asuprirea confesiunilor şi naţionalităţilor nemaghiare. Apoi veḑi Doamne şi reformaţii sûnt Unguri.

Prin urmare reformaţilor li se ḑice: abḑiceţi de autonomia bisericei cu privire la scoale, căci şi voi sûnteţi unguri, aveţi şi voi de a deslega o mare problemă, aveţi scopuri speciale maghiare.

Autonomia bisericei voastre este stagnarea statului maghiar. Pentru ce? Pentrucă noi vrem se maghiarisăm, ḑice guvernul. Ne trebuesc scoalele naţionalităţilor, şi până când nu abḑiceţi voi de autonomie, şi celelalte confesiuni mai au dreptul să se provoace la autonomia lor. Îndată ce însă veţi cede voi . . . . . .

Ne-am luminat! Aparatul maghiarisărei mai are o roată. Şi aceasta este stergerea autonomiei bisericesci. *Salus reipublicae este maghiarisarea.* Marea problemă şi specialele scopuri într'un cuvênt cuprinse, sûnt Maghiarisarea. Mijloacele nu ne privesc, căci o vorbă de salvarea statului şi *„finis sanctificat media“*.

În adevăr mari politici sûnt maghiarii. Vedem că cestiunea orientală este gata a fi pusă earăşi la ordinea ḑilei. Întreg orientul este un Vulcan ce clocotesce, şi noi în jumătatea de dincoace a imperiului în loc de a ne consolida, ne slăbim prin duşmănii de rassă. În timpul cel mai scurt se va deschide campania, cu neimpăcata ură dintre naţionalităţi. Se va ajunge oare idealul dorit? Va succede maghiarisarea cu forţa? Noi credem că nu. Una se va ajunge positiv. Marile evenimente ne vor afla sfăşiaţi între noi inşine. Maghiarii cu cuţitul - îndreptat asupra peptului nostru, şi noi apărându-ne. Ne vom apăra, căci de limba străbună nnmai morţi ne vom lăpăda.

Revista politică.

Sibiiu, în 10 Septemvre.

Până când domnii situaţiunei din Ungaria îşi bat capul cum se maghiariseze naţionalităţile, locuitorii cari simt într'un mod mai mult decât pipăit ce lipsesce în Ungaria, iau traista după cap şi băţul în mână şi întorc spatele pentru totdeauna Ungariei: — se duc în lume.

Nu altul, ci însuşi „P. Ll.“, din ortăcia guvernamentală, a spus o predică lungă guvernului, care ar putè fi o învăţătură pentru toţi câţi se ocupă cu şovinismul maghiarisărei. „P. Ll.“ spune că din comitatele Zemplinului, Şaroşului şi din Sepuş emigrează oamenii într'un chip înfricoşat. Proprietarii numai au de unde lua oameni la lucru. Sûnt sate în care nu se mai află un unic om capabil de o lucrare mai de ceva. Dela 1870 până la 1880 a perdut agricultura Ungariei din statul efectiv al bărbaţilor 23%, Aceasta este o cifră considerabilă într'un deceniu şi cumpănesce cu mult mai greu decât numele maghiarisate, a căror purtători în partea cea mai mare rađimă în bugetul „fericiţilor“ din ţeară.

De ce nu 'şi vor fi bătând capul „economistii“ cei „celebri“ ai Ungariei cu cestiunea pauperismului, care ia dimensiuni tot mai mari chiar si în anii cei îmbelşugaţi? Bătaia de cap cu lucruri folositoare cere muncă; nu ca larma sforăitoare cu „lăţirea“ maghiarismului, potrivită pentru copii ca se 'şi mai uite de foame.

Nici s'a isprăvit bine campania egiteană şi o altă cestiune se aduce înaintea noilor diplomaţi într'uniţi la Constantinopole în Conferenţă. Deşi, chiar dela început, când s'a propus întrunirea acestei Conferenţe, s'a decis ca ea se nu se ocupe decât de afacerea egipteană, totuşi o vedem acum, că, după instigaţiunile Rusiei începe a se ocupa şi de cestiunea grecă. Aceasta ne face a crede, o dată mai mult, că mişcarea grecă a fost aţiţată de acele puteri, cari au un interes de a vedea turburată pacea în Orient, spre a putea apoi trage niscare-va foloase materiale. Lucrul nu este tocmai imposibil, mai ales că în aceste din urmă ḑile s'a agitat necontenit cestiunea de a se aduce înaintea Conferenţei din Constantinopole şi afacerea relativă la anecsarea Bosniei şi Erţegovinei de către Austria. Această cestiune a anecsării celor două provincii este dintre cele mai arḑătoare şi nu ar fi de mirarare ca din ea să se aprindă vre-o nouă scânteie în Orient, care arde înfundat.

Cea mai mare parte, ḑice „Naţiunea“, din ḑiarele engleze declară în articolii lor de fond că resboiul s'a terminat. Afară de acestea „Times“ mărturisesce că generalul Wolseley, mai înainte de a pleca din Englitera a stabilit toate amănuntele campaniei sale care au fost aprobate de ministeriul de resboiu, şi chiar în Londra a declarat el, că Arabi va opune resistenţa în Tel-el-Kebir şi că 'l va ataca acolo la 15 Septemvre.

Apoi „Times“ adaoge:

„Resultatele victoriei de eri trebue să fie mari, mai întâiu din causa perderilor materiale, căci Arabi 'şi-a perdut mai toată armata, şi tunurile. Astfel dar armata sa este cu totul demoralisată şi sfărâmată, dar efectul moral al victoriei este încă şi mai mare.

„Se vorbesce deja că indigenii din Alexandria sûnt încântaţi de victoria Englezilor. O victorie ca cea de eri ar sdruncina creditul ori cărui comandante, şi fanaticii, cari chiar după primul asalt o eau atât de uşor la fugă, nu sûnt de temut că vor mai face o resistenţă serioasă. După cum spun oamenii cari cunosc Egiptul, apoi mişcarea aţâţată de Arabi se poate considera ca năbuşită. Această părere este confirmată de fuga cea grabnică a soldaţilor egipteni din Kafr-el-Dovar îndată ce aflară despre înfrângerile dela Tel-el-Kebir.

„Standard“ face şi el aceeaşi declaraţiune scriind următoarele:

„Am liberat Egiptul de un aventurier, acum trebue să venim în ajutorul Egiptului spre a câştiga terenul perdut in aceste din urmă timpuri. Am scăpat pe Kediv dintr'un pericol mare, şi acum trebue să'l învăţăm de a guverna cu succes“.

„Daily News“ trage din ultima victorie mai ales următoarea morală:

„Englitera trebue se creeze în Egipt niscare-va instituţiuni representative, potrivite cu actualele relaţiuni egiptene. Trebue însă cu ori ce preţ să se împedece întrarea turcilor în Egipt. Nici un resultat al intervenirei engleze n'ar fi mai de nesuferit pentru Englitera decât restabilirea autorităţei Sultanului acolo unde ea a avut altă dată un efect atât de mortal.“

Chiar ḑiarele conservatoare mărturisesc marea victorie repurtată de cabinetul Gladstone şi de partida liberală din Englitera prin campania cea norocită.

Cestiunea egipteană se desfăşură încet în noua sa fasă. Telegramele nu ne spun aproape nimic. Faptul se poate esplica în două chipuri: ori că puterile negociază actualmente în mod confidenţial, dela cabinet le cabinet, spre a fixa basele pe cari conferenţa să'şi reînceapă lucrările sale; ori că Anglia, căreia toate puterile îi recunosc iniţiativa nouei campanii diplomatice, amână începutul acesteia până ce Egiptul se va fi liniscit deplin şi ea se va simţi desăvârşită stăpână la Cairo ca şi la Alexandria. Probabil încă, că sûnt în joc şi una şi alta.

Un lucru pare în tot casul sigur: reînceperea conferenței. Oficiosul din Berlin „Kreuzzeitung“ asceaptă în tot momentul, ca guvernul britanic să trimită nota de convocare celorlalte cabinete; el 'și esprimă cu această ocasiune încredințarea, că d. Gladstone va avea considerație de interesele și susceptibilitățile tuturor puterilor, prorocesce însă conferenței de pe acum o muncă grea și îndelungată.

Deocamdată ambasadorii din Constantinopol sûnt pe cale a se într'unì în conferență, spre a da o soluțiune diferendului turco-grec.

În adevĕr, Grecia este măiastră în a da nascere la diferenduri. Incidentul s'a ivit ca din senin; cu toate aceste el pare destul de serios; cabinetul atenian, cel puțin, întrebuințează toate mijloacele spre a-i da un colorit sumbru și turnura unei neînțelegeri grave, poate să se transforme în ori ce ți într'un conflict.

Grecia cere Turciei cedarea unei fășii de teritoriu la granița Tesaliei; ea se referă la Tratatul de Berlin, spare a'și întemeia această pretensie. Tot la acest tratat se raportă însĕ și Turcia spre a persista într'o atitudine negativă. Lucrul până aici era simplu: remânea ca un arbitriu, fie o putere, fie mai multe, în nepărtinirea cărora părțile ar fi avut încredere, se declare de care parte este dreptatea. Așa procedează alte țĕri în neînțelegeri de o importanță mai mică. Se pare însĕ că Grecia nu prea doresce o soluțiune pacĭnică a diferendului. Ea a făcut tot ce i-a fost în putință, spre a îndărji Poarta și a o determina la o atitudine cât mai întransigentă. D. Trikupis și-a permis să declare Porței într'o notă, că dacă nu va ceda, „Grecia va lua refugiu la arme“. Pe de alta parte s'a început formarea de bande, cari să treacă granița și se ducă turburarea în provinciile mărginașe turcesci. În Creta în sfârșit, s'a rescolit din nou cenușa insurecțiunilor și agitațiile se vede cât de colo că poartă semnele patriotismului atenian. Evident dară că Grecia caută ceartă cu luminarea.

Această purtare a micului stat elin nu-a putut întimpina nicăiri simpatii. Corespondentul din Berlin a lui „Köln. Ztg“ spune, că d. Rangabè, ministrul grec pe lângă curtea germană, a făcut rĕu că a plecat tocmai acum în concediu, de oarece s'ar fi putut încredința în persoană de desaprobarea generală cu care e tratată în sferele politice germane atitudinea Greciei față de poartă.

„Principiul naționalității, ține „Köln. Ztg.“ nu e recunoscut de puteri de cât în mod foarte condiționat și nici una din trênsele nu ar ceda nici un sat pe basa acestui principiu. Cu toate acestea areopagul european a smuls Turciei fără nici un titlu de drept și a dat Greciei, pe temeiul principiului naționalității, câte-va sute de miluri pătrate, în așteptarea categorică că in chipul acesta Turcia va avea odată liniște. De oarece așteptarea aceasta nu se împlinesce, trebue se se arate odată Greciei că nu poate face, nepedepsită, necurmat pe turburătorul păcei.“

Conferența își va face de sigur datoria în această privire și și-o va face cât mai în grabă, spre a da o soluțiune diferendului turco-grec mai înainte de a venì pe tapet cestiunea egipteană.

O agitațiune serioasă a început în provinciile baltice a le Rusiei contra elementului german. Ura dintre Ruși și Nemți esistă încă de mult; la Petersburg toată activitatea partidei naționale sau slavo-file are scopul se purifice administrația, justiția și diplomația de vlăstarii familielor germane, cari esercitau odinioară o influență hotărîtoare în imperiul lui Petru cel mare; traducerea antipatiei în fapte de represiune materială e însĕ cu desăvîrșire nouĕ și denotă până la ce grad a ajuns astăți încordarea între cei doi vecini.

Nesce studenți ai universității germane din Dorpat se întorceau într'una din țilele trecute, seara târțiu, dela o petrecere scolastică din Mollatz. Trăsurile au fost atacate de nesce necunoscuți cu petrii și doi studenți au suferit serioase contusiuni, unul la braț, altul la spate. Patru profesori, tot nemți, cari se întorceau o ți în urmă pe la 11 oare seara dela un banchet, scăpară ca prin minune de a nu fi sdrobiți. Pe povărnișul ce formează drumul dela Mollatz dând în drumul la Petersburg, s'a găsit o grindă pusă de a curmedișul drumului. Caii se împedecaseră de ea și visitiul i-a putut oprì în loc; dacă trăsura ar fi fost însĕ resturnată, profesorii erau trântiți de la o înalțime de 7 urme pe petrile drumului. „Ne găsim aici ca în Irlanda“, esclamă corespondentul din Petersburg al lui „Köln. Ztg.“; „până la acest grad a pătruns în popor sĕmânța urei, aruncată și îngrijită de partida națională.“

Agitațiunile anti-germane din Paris gasesc o deplină aprobare în Petersburg. „Curierul rusesc“ dacă se declară în contra lor, o face din causă că ele nu ar fi politice. Țipetele de revanșă nu au de o camdată alt resultat, de cât cel de-a alarma pe Germania de a o face să se păzească și de-așì sporì armata. Datoria Franciei ca și a Rusiei ar fi să ia de o camdată o atitudine reservată și așteptătoare.

„În colo, țice corespondentul din Petersburg a lui „Köln. Ztg.“, cei mai mulți Ruși cred că o coalițiune a Franciei și Rusiei ar trântì fără nici o osteneală imperiul german și eu am auțit nu o dată țicêndu-se că Germania e aproape de o catastrofă ca cea din 1806“.

Țiarele germane și politica Franciei.

Țiarele germane sûnt pline de supărare. Ele invidiază pe Anglia pentru că cutează să se înarmeze, să facă campanià, să aibă o politică, și toate astea întocmai ca o națiune mare, fără să consulte de cât interesele sale, fără să facă cunoscute proiectele sale la Berlin. Ce grozav 'i-ar plăcè s'o trimiță la usinele și comptuarele ei dacă ar îndrăsnì. Dar neputênd, se mulțămesce să-i critice operațiunile de rĕsboiu, și să 'și arete pe față dorința de a o vedea bătută. Această ură, de alt-feliu, este esplicabilă; la Berlin nu plac actele de independență, independența, este aproape revoltă. Dar ceea ce este curios, este că asprimea presei nemțesci nu este mai puțin îndreptată în contra Franciei de cât în contra Angliei. Ciuda lor este că acestea îndrăsnesce să lucreze, și că aceea nu consimte a se indigna. Nu pot pricepe nesinchiseală cu care privim noi amestecul Britaniei la Nil. Caută se ne ațițe la joc, ne asvîrl sarcasme, Ei! ce, Egiptul nu mai e oare țeara pe care au făcut'o cunoscută învețații francezi, pe care capitalele franceze au adus'o la preț, și unde geniul francez a tăiat un istm? Ce s'au făcut acele timpuri în cari Mediterana trebuia să fie un loc franțuzesc? Unde este acea nobilă rivalitate odată mereu gata se ia foc în contra orgoliulni și perfidiei Marei-Britanii?

Cele două manifestațiuni de ură despre cari vorbim au aerul a fi contradictorii, dar ele pleacă din același sentiment.

Ceea-ce politica nemțească vede în Anglia, este o alianță naturală a Franciei; ceea-ce se spera la Berlin din incidentul egiptean, este că el trebuea se devie o ocasiune de ceartă între aceste două puteri; în fine intervențiunea amânduora ne avênd loc și neputênd prin urmare să tragă pe Francezi și pe Englezi în cursă, jurnalele nemțești au recurs la susceptibilitățile amorului nostru propriu: ele ar vrea să vață deșteptânduse șovinismul, isbucnind și făcênd pentru mult timp imposibil ori ce raport de amicie între cei doi vecini.

Aceste escitațiuni interesate vor fi în paguba lor. Dacă nu strălucim în Francia tocmai prin cunostința relațiunilor esterioare și prin cunostința de noi înșine, ne pricepem ceva și în una și în alta spre a vedé destul de clar niște intențiuni așa de rĕu voitoare și niște viclenii așa de grosolane. A fost, ce e drept, la Paris, un acces de șovinism, dar bunul simț național s'a ridicat iute mai presus. Iute s'a înțeles aceste două lucruri! că espiditiunea engleză, departe de a ne vătăma, servea interesele noastre, și că a ne certa cu Anglia ar fi tot una cu a face un joc de perdere sigură.

Trebue să spunem că Anglia s'a arĕtat fără cusur în circumstanțele de cari vorbim. Nu s'a mișcat câtuși de puțin de acest dispreț care a cuprins pe ai noștri: ea, cu tot refusul nostru dela cooperațiune, n'a încetat a ne socotì oare cum ca asociații sei, într'o intreprindere pe care o urmăria singură; ea a recunoscut destul de esplicit interesele speciale cari dăduse loc odată situațiunei privilegiate a celor două țĕri.

Englitera ține tot atât la amicia noastră cât ținem și trebue se ținem noi înșine la a sa: ea stie că răceala bunelor raporturi între cele două țĕri ar insemna isolarea politică pentru ea ca și pentru noi.

Atât cât vom avea o polică esternă în Francia, atât cât nu vom trăì de ați până mâne, fără grijă de mărirea de puterea și de indepenvințe națională, pivotul relatiunilor noastre esterioare va remânea buna înțelegere cu Marea-Britanie...

Pentru cine scie să distingă înțelesul lucrurilor, n'a fost alta cestiune în joc în afacerea egipteană: ea este cel puțin aceea care a dat celor lalte importanța și gravitatea lor. Conferința dela Constatinopole, s'a învĕrtit numai împregiurul intereselor de politică generală. Italienii, cari, fără indoială, sunt copiii teribili ai concertului european n'au făcut dificultăți spre a mărturisì aceasta, era vorba pentru puterile orintale ale Europei de a împedeca sau de a disolva unirea acestor două puteri occidentale.

Și această cestiune, care a presidat în secret la toate deliberațiunile conferinței, este destinată a trăì cu dênsa. Espediținea din Egipt nu va suprima-o, din contră va înfățișa-o în termini mai lămuriți, îi va da un interes mai positiv, mai palpitant. Eată aceea-ce guvernul frances trebue să'și țică chiar de ați, și la ce trebue să se prepare. Francia nu vrea aventuri, s'a spus într'un mod care nu mai admite nici o ecivocitate. Franța e setoasă de pace, ea nu se teme de a o proclama. Instituțiunile noastre ne ordonă pacea, ne-o impun. Țiarele streine cari, în acest moment au aerul a ne pune la indemână proiecte de acțiune, de întreprindere, de ligă in contra ori-cui ar fi, aceste țiare dau dar probă de o ignoranță ridiculă, nu numai de instituțiunile noastre, dar și de situațiunea noastră. Este o stupiditate dacă nu este o rea credință. Sau poate crede cineva că, speriindu-ne, ne va impedeca de a cunoaște unde sûnt interesele noastre permanente și de a le urma? Interesul nostru, acela al păcei chiar, este siguranța care nu merge fără îndependență, independența care în starea actuală a Europei este încompatibilă cu isolarea absolută. Eată toată politică noastră; oare nu se poate spune? și să găsesce oare vre unul care să ne contesteze dreptul de o avea, de a o profesa și de a o urma?

„Le Temps“ (trad. „Naț.“)

Varietăți.

* Principele și princesa de coroană au sosit alaltaeri la 12 oare 6 min. în M. Oșorheiu. După dejun au plecat mai departe spre Gurghiu.

* (În garnisoana de aici) a sosit pentru regimentul cel nou Nr. 82, ce are a se înființa, batalionul 5 dela regimentul de inf. Nr. 2 (Olteni și Bârsani). În 25 Septemvre n. va sosì batalionul 5 dela regimentul 63 (dela Bistrița-Năsăud). Batalionul 5 dela reg. 62 (Secui), care încă concurge la regimentul cel nou Nr. 82 remâne în M. Oșorheiu. Batalioanele remân deocamdată cu colorile de egalisare care le au avut; coloarea carmoasină o va purta regimentul dela 1 Ianuarie 1883 încolo. — Garnisoana din Sibiiu se va mai sporì cu un batalion trupe de geniu.

* (Schimbare de garnisonă.) Luni pleacă batalionul 2 dela regimentul 82 (mai nainte batal. 5 dela regimentul 31) la Orlat.

* (Postal.) Între Sibiiu și Rîmnic are a se deschide în timpul cel mai de aproape comunicațiune postală regulată pentru persoane.

* (Himen). Dl. Pavel Budiu profesor gimn. din Brașov și dșoara Filotea M. Moldovenescu vor serba cununia dlor duminecă în biserica S. Nicolae din „Scheii“ Brașovului.

* (Serbarea dela Chiseteu.) Dela Lugoj ni se telegrafează, că serbătoarea iubileului chorului de plugari a fost splendidă. Au luat parte 11 reuniuni de choruri de plugari români. Succsal serbătoarei a fost strălucit. Publicul a fost numeros, la 2000 oameni. Telegramele și representațiunile au fost numeroase. — Dela Sibiiu nu s'a espedat telegramă din causă că funționarii dela telegraf n'au sciut unde se pot espeda telegramele pentru Chiseteu.

* (Necrolog.) Primim următoriul anunț funebru: Fiii Avram P. Pĕcurariu, preot rom. ort. cu soția lui Maria; Ioan, cu familia; Danil preot, cu familia; Nicolae cu familia; Simeon primcodrean și Avram-Sim, candidat de preoție; în numele și celorlalți consângeni cu inima sfâșiată de durere însciințează încetarea din vieață a bunei și neuitatei lor mame, resp. soacre, bune mătușe și cumnate.

Parascheva P. Pĕcurariu

urmată după o boală îndelungată, la 8. Sept. 9 oare seara st. v. în etate de 70 ani.

Rĕmășițele pământesci a adormitei în Domnul se vor așeța la repausul vecĭnic în 10 Sept. st. v. după ameați în cimiteriul din loc.

Lancrĕm, 8 Septemvre 1882.

În veci amintirea ei!

* (Emigrările) din Ungaria superioară nu încetează cu toată recolta favorabilă, din contră iau dimensiuni mai mari. Ministeriul de interne se vede silit a ordona o enchetă care se descopere causa emigrărilor.

* Dr. Miletici. Țiarele maghiare respândiseră scirea că Dr. Miletici, conductorul politic al Serbilor ungureni, este smintit. Într'un numĕr al țiarului „Zastava“ Dr. Mladen Ioikici, medicul cetății Neoplantei, declară că scirile respândite de țiarele ungaresci sûnt lipsite de ori ce temeiu. Dr. Miletici sufere de congestiuni și de insomnie, însă să speră ca în curênd se va însănătoșa.

* (Dincoace și dincolo de Laita). Dincoace de Laita se țermuresce cât se poate libertatea lim-

bilor în favorul uneia. Din colo cetim că în „Osservatore Triestino“ se publică în *patru* limbi scrisoarea împĕratului adresată Locţiitoriului de Pretis, prin care împĕratul esprimă locuitorilor din ţĕrile litorale pentru loialitatea şi simţemintele dinastice.

* Monete vechi s'au găsit în grădina archiepiscopiei noastre sub rădăcinele unui arbore, căre poartă pe avers inscriptiunea „Hermannstadt“; pe revers o emblemă şi sus „Hora“ eară jos „Fugit“.

* (Asociaţiunea măcelarilor) din Sibiiu, prin mijlocirea reuniunei industriale, au făcut paşi la camera comercială din Braşov pentru delăturarea proibiţiunei de vite cornute din România.

* (Atentat în Arad). Mercuri la ameaḑi a rănit tapezieriul Weisberger pe Carol Csiky capul administraţiunei dărilor cu un pumnal. Rana este periculoasă. Motivul: refusarea de a amâna esecuţia pentru dare.

* (Probe cu proaştele de apă. În 23 şi 30 Iulie a. c. au avut loc — după cum nise spune — probe publice în Sas-Chiz şi Vulcan cu proaştele de demontat (desciocolat,) provĕḑute cu sorburi din renumita fabrică de maşine şi de aparate de stins a lui **Francisc Walser (filiala pentru Transilvania în Cluj),** în presenţa pretorilor concernenţi şi a numeroase deputaţiuni din comune. Este de constatat progresul cel îmbucurătoriu al technicei în ramul acesta şi firma numită a deslegat pe deplin problemele principale de a satisface recerinţelor unei proaşte distinse, de oarece proaştele de demontat (desciocolat) se pot uşor purta chiar şi pe teren muntos şi sûnt construite neted şi cu toate aceste tari, au un mers uşor şi aparatul de împroşcat — întreg din metal — este foarte solid. Puterea de împroşcat a proaştei chiar şi când raḑa e groasă, faţă cu puţina dimensiune, se poate numì mare. Toţi cei presenţi au părăsit priveliştea foarte satisfăcuţi şi acele douĕ comune n'au întărḑiat a esprima deplina lor laudă fabricei dlui Walter pentru proaştele ce li-a liferat.

Bursa de Viena şi Pesta

Din 21 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 20	119.—
Renta de aur ung. de 4% . .	88.20	88.15
Renta ung. de hârtie	87.25	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.50	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98 50	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.50 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	118.—	118.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 60	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.80
Datorie de stat austr. în argint .	77 40	77 30
Renta de aur austriacă	95.45	95.40
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.75	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	826.—	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	301.50	307.25
Acţiuni de credit austr. . . .	321.60	320.70
London (pe poliţa de trei luni) ·	119.15	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.66
Napoleon	9.45	9.45½
100 marce nemţesci	58.20	58.20

Nr. 305. [222 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunilor învеţătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul greco-oriental al Cohalmului, se scrie concurs până în 25 Septemvre a. c. st. v.

1. În Cohalm, cu salariul anual de 150 fl. v. a.. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de foc.

2. Dăişoara, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir şi un stêngin de lemne.

3. Crihalma, cu salariu anual de 150 fl. val aust, cuartir si lemne de foc.

4. Caţa, cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Ticuşul-Român, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de foc de ajuns.

6. Felmer, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.

7. Bogata-olteană, cu salariu, anual de 80. fl. cuartir şi lemne pentru foc de ajuns.

Dela competenţii de sub Nr. 1—4 se recere: ca prelûngă atestat de cualificaţiune învĕţătoresc, se aibă şi 4 clase gimnasiale, ear în special, dela concurenţii de sub Nr. 1 se cere se scie cântările şi tipicul bisericesc, avênd tot de odată a ţinè strană în toate duminecile şi serbătorile.

Petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentelor în vigoare, arătându-se şi cunoscinţa limbei maghiare, sûnt a se ascerne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Cohalm, 28 August 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Mircea m. p.
adm. ppresb.

Nr. 311 [227] 1—3

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala rom. gr. or. de fetiţe din Sibiiu cetate se deschide prin aceasta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele impreunate cu acest post (oarele de instrucţiune numai înainte de ameaḑi) sûnt:

1. remuneraţiune de 150 fl. v. a. la an în rate lunare.
2. locuinţă liberă de două odăi
3. doi stângini lemne de foc.
4. folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, cari toate laolaltă computate dau suma pe 240 fl. v. a.

Doritorii sĕ'şi astearnă petiţiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetăţei Sibiiu, unde se pot afla şi condiţiunile mai de aproape.

Sibiiu 1/13 Septemvre 1882

În conţelegere cu Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
pres.

Nr 157 [226] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învĕţătoriu la scoala gr. or. din comuna Vistea superioară. cu terminul până la 26 Septemvre st. vechi.

Emolumente:

1. Salariu anual 150 fl. din subvenţiunea comunei.
2. Cuartir natural şi 2 stângini de lemne.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor vigente sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului în Avrig.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Avrig.

Nr. 363 [231] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de classa a III din comuna Trestia, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, escriinduse concurs pe basa ordinaţiunei Venerabilului Consistoriu Archidiecesan dto 13 Iuniu a. c. Nr. 1804 B. şi neconcurând nimenea la primul concurs: se escrie a doua oară concurs cu terminul până în 30 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Usufructul unui frust de pământ şi al cimiteriului;
2. Câte una mĕsură de cucuruz nesfărmit dela 85 familii;
3. Venitele stolari. Toate acestea computate preste tot aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicele concursuali instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii sûnt a se adresa până la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad, 30 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 367 [233] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Agnitei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕţătoresci;

1. Vecerd, cu salariu anual de 160 fl. parte din subvenţiunea dela comună, parte dela popor, cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.
2. Ighişdorful-românesc, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir, gradină de legumi şi de lemne de foc.
3. Ilimbav, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, gradină de legumi şi lemne de foc.
4. Sasauşi, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.
5. Fofeldea, cu salariu anual 100 fl. din subvenţiunea dela comună şi 50 fl. dela popor cuartir, şi lemne de foc.
6. Calbor, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

Concurenţii au a'şi substerne suplicele concursuale înstruite conform Statutului organic, şi regulamentului de invĕţământ până la finea lui Septemvre a. c. la acest oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Gregoriu Maier m. p,
adstr. ppresbiteral

Nr. 170. [213] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale din ppresbiteratul Haţegului, cu terminul până la 26 Septemvre st. v. a. c.

1 Hunedoara, cu salariu aunal 250 fl. cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

2. Ghelariu, cu salariu anual 200 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălḑit.

3. Ruşior, salariu anual de 175 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

4. Cinciş cu filia Cerna, cu salariu anual 145 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

5. Ruda cu filia Plop si Poeniţa voinei, cu salariu anual 120 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învĕţământ la subscrisul, până la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Haţeg, 27 August 1882.

Ioan Raţ m. p.,
ppresditer.

Nr. 104. [214] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Căstău, ppresbiteratul Orăştiei cu termin până la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 250 fl. v. a. solvind în rate treilunare din cassa alodială.
2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 6 stîngini de lemne din cari e a se încălḑì şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei până la terminul susindicat.

Căstău, 18 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Nr. 218. [212] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Lupşa cu termin până în 19 Septemvre a. c. st. v.

Salariul anul e 160 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase, cu prospect ca pe anul scolariu 1883/4 se va meliora la 200 fl. în bani gata.

Doritorii de a ocupa acest post pelûngă atestatul de cualificaţiune şi celealalte documente prescrise de Stat. org. se poşadă atestat de cel puţin 2 clase gimnasiale, cari sûnt a se aşterne la subsemnatul oficiu până la terminul sus indicat.

Ofenbaia, 19 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 225 [224] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala populară confesională gr. or. în Câmpuri-Surduc protopresbiteratul Iliei cu termin până la 25 Septemvre, a c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual în bani gata 90 fl
2. În bucate 90 ferdele cucuruz (à 16 cupe) în bombe.
3. Lemne 4 orgii lungi, din care este a se încălḑì şi scoala.
4. Gradina de legumi.
5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie cântăreţi buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada în 1 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.
adm. ppresbiter.

Nr. 206. [220] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din mai jos însemnatele comune sĕ deschide concurs cu termiu până la 25 Septemvre a. c.

1. Armeni cu salariu anual de 150 fl. şi cuartir natural.
2. Beşinĕu, cu salariu anual de 150 fl.
3. Brosteni, cu salariu anual de 150 fl.
4. Cinadie, 250 fl. v. a. şi cuartir natural.
5. Dobârca, cu salariu de 100 fl.
6. Gârbova, cu salariu de 100 fl.
6. Mercurea, cu salariu de 150 fl. 4 orgii de lemne din cari se va încălḑi şi scoala.
8. Spring, cu salariu de 200 fl. v. a. cuartir natural în edificiul scoalei şi lemne de foc.
9. Cunţa, cu salariu de 130 fl.
10. Tău, cu salariu de 100 fl.

Petiţiunile concursuale, instruite conform stat: org. şi regulamentului congresual din 1878. sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Dela oficiul protopresbiteral gr. gr. al tractului Mercuri.

Mercurea la 23 August.

Ioan Droc m. p.,
adm. protopresb.

„ALBINA“ Institut de credit și de economii în Sibiiu.

A doua tragere la sorți publică

a scrisurilor fonciare de 6% ale **Institutului de credit și de economii „Albina“** a urmat **în 18 Septemvre 1882** în presența dlui notar reg. public **Friderie Gundhart** și a doi membrii ai comitetului de supraveghere al institutului. S'au tras, în valoarea totală **de fl. 20,600** următorii numeri:

à fl. 100. Nrii 1, 16, 22, 41, 47, 55, 68, 72, 105, 118, 130, 183, 184, 188, 195, 203, 215, 217, 250, 276, 277, 312, 321, 327, 341, 354, 363, 368, 377, 380, 387, 394, 425, 430, 433, 450.

à fl. 500. Nrii 2, 32, 61, 69, 117, 144, 153, 165, 205, 209.

à fl. 1000. Nrii 18, 29, 31, 55, 79, 115, 125, 135, 170, 180, 200, 238.

Cu începere dela **1 Aprile 1883** aceste scrisuri fonciare se rescumperă la **cassa institutului în Sibiiu, la filiala sa: în Brașov** și la **Banca comercială ungară de Pesta** în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente, aceleși se rescumperă și mai înainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul ilei.

Cu **1 Aprile 1883** înceată interesele lor mai departe și cuponii de interese scădetori mai târdiu, dacă la presentarea scrisului fonciar lipsesc, se subtrag din suma acestuia.

Din scrisurile fonciaciare esite la sorți la tragerea de mai înainte nu s'au presentat încă pentru rescumpărare următoarele:

à fl. 100. Nrii 163, 268.

Sibiiu în 18 Septemvre 1882.

[229] 1—4 Direcțiunea.

SORȚI

de

50

cruceri

dela

LOTERIA

cea mare

a esposițiunei

TRIESTINE.

Numai cincideci de cruceri

costă o soarte dela

Loteria cea mare a esposițiunei Triestine.

Sorțile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate și societăților de vapoare, la oficiile postale și traficile de tabac, colecturi de loterii și în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.

Loteria cea așa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alți nimeritori mari în preț de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 și 25;

preste tot **o mie nimeritori** oficiali în preț de

floreni 213,550 floreni.

Mai departe **mulți alți nimeritori foarte prețioși în obiecte** de esposițiune dăruite de esponenți.

Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la despărțemêntul loteriei *esposițiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *in Triest.*

Lângă comande de sorți singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorți sûnt în SIBIIU la „ALBINA“ institut de credit și economii. [193] 7—8

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI

de **Morison,** hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera și în toată lumea, recunoscut de multe autorități medicale și probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb și în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greață de bucate, venin și morburi de nervi, contra paralisiei și reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupțiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurățenia sângelui“.**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se departă sucurile cele rele, sângele se curăță și se preface într'un curent nou de viață.

Drept dovadă despre stima cea mare către Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetății, prin subscrieri de câte un penny (va se dică 4 cruceri).

Prețurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 și Nr. 2 costă fl. a. 1.60
1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate neguțătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa neguțătoriei mari a lui Iuliu Grosse în Cracovia.

Colegiul sanitar britanic
sig: *Morison & Comp.*
London 33 Euston Road.

[230] 1—6

Depuneri

de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5%** ear' sub condițiune a se însciința ridicarea depunerei cu 6 luni mai înainte cu . . . . . **5½%** interese.

Interesele încep cu diua, care urmează după diua depunerei capitalului și înceată cu diua premergătoare dilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însă, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puțin 15 dile. La 1 Ianuarie și la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se capitalisează și se fructifică mai departe.

La dorința deponentului se pot stabili în diua depunerei capitalului și condițiuni speciale de esolvire, care se înseamnă în libel și în cartea depunerilor institutului. In atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalități speciale.

Depunerile trimise prin postă pelûngă comunicarea adresei deponentului se resolv totdeauna în diua primirei.

Asemenea se pot efectui prin postă anunciări și ridicări de capitale.

Sibiiu în 21 Septemvre 1882.

„Albina“
Institut de credit și de economii.

[228] 1—4

[238] 1—3

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a solidității celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arătător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, ne lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astădi se capătă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta di, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoitsă nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are să adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 2—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea marei de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bance din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica și a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantități mari și au fost premiate la toate esposițiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a prețului lor de fabrică. Eu ofer așa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

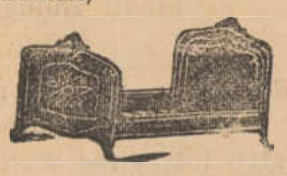

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevêr lucrate frumos și o decorațiune neajunsă pentru fie-care locuință) cu preț fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (prețul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt și pe lûngă anticipațiune și comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente și fără de defecte.

F. Buganyi [115] 11—12
Deposit de mașine
VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară și toamnă, de oarece ele scutesc de parasiți și de necurățenie, sûnt cu mult mai trainice și se pot lesne desface și compune.

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e proveduță în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorință, cataloage gratuite și francate.

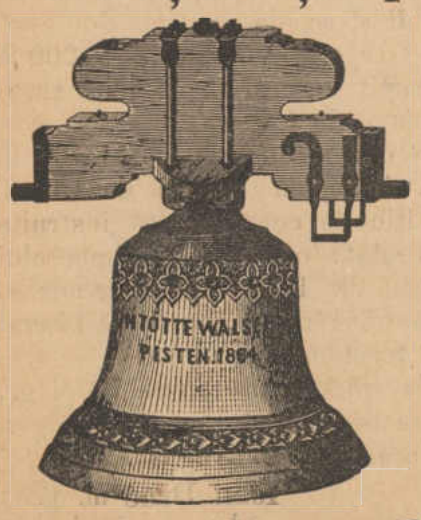

(232) 1—20

Redactor respundetor **Nicolau Cristea.** Editura ... ografiei archidiecesane.

Nr. 107. Sibiiu, Marți 14/26 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Situațiunea politică în România.

„Timpul“ reproduce din *„Allgemeine Zeitung“* din Augsburg un articol ce poartă titlul de sus. Articolul este trimis din București și poartă datul dela 11 Septemvre (30 August.)

Eată articolul:

„Astădi Românii serbează aniversarea celei dintâiu lupte victorioase după sute de ani a naționalității lor. Luarea redutei de la Grivița care constituia o parte din formidabila întărire de pământ dela Plevna, li se reamintesce adi tuturor locuitorilor țerei printr'un Tedeum oficiat în toate bisericele. La Sinaia, reședința de vară a regelui, serviciul divin se celebrează de metropolitul Moldovei, cel primat lipsind din țeară.

„Au trecut cinci ani decând principele Carol de Hohenzollern comandà dinaintea Plevnei armata ruso-română de impresurare, care, la 12 Septemvre, au întreprins asaltul asupra întăririlor turcesci. Primite din toate părțile de un complit foc de artilerie și de puști, dat din posițiuni cu totul acoperite, trupele năvălitoare dădeau înapoi pe toată linia, când principele Carol se aruncă în fața batalioanelor române cu cuvintele „Scăpați onoarea țilei și a națiunei“. El le făcu să se întoarcă, se repete asaltul asupra șanțurilor Griviței, pe a cărei înălțimi falfăia, o oară mai târdiu, tricolorul român. Din ziua aceea resboiul se schimbă, în decursul căruia mica armată română se mai distinse prin multe lupte viteze. Rușii aveau așa dar toate cuvintele pentru a fi mulțămiți de aliații lor.

„Dar alianța era nenaturală și nu se făcuse decât prin puterea împregiurărilor. E cunoscut că la începutul resboiului, Rusia respinse alianța României. Rusia singură voia se învingă pe Turci și se libereze națiunile oprimate, pentruca, după resboiu, se poată dicta legile ei atât celui învins cât și celor eliberați. Când însă opunerea neasceptată a unei armate turcesci sub Osman pașa nu oprì numai ostirea rusească în loc, ci o amenința cu nimicirea, comandantul suprem rus se vědu silit a se adresa României cu rugămintea de a'l spriginì, și depeșa marelui Duce Nicolae către principele Carol *„Au nom de Dieu, venez vite!“**) e înscrisă în cartea istoriei tot astfel ca și gratutidenea cu care Rusia a resplătit României după încheerea campaniei. E cunoscut pe de altă parte că, la deschiderea resboiului, Românii se temeau mult mai mult de liberatorul rus decât de opresorul musulman; că — înzadar — s'au adresat puterilor garante cerênd sfat și ajutor, că au protestat în contra întrării Rușilor; că s'au vědut siliți a încheea o convenție cu Rusia pentru a nu fi tratați ca inimici de armia ei supra-puternică și că la urma urmelor: Românii fură siliți să dea ajutor Rusiei, pe de-o parte pentru a oprì pe Turci de a întra pustiind în România în urma unei ostiri rusesci bătute și a preface țeara în teatrul resboiului, pe de altă parte pentruca, în cas de victorie, să nu fie cu totul dați pe mâna așa numiților liberatori.

„Și în adevěr ajutorul României i-a costat mult mai scump pe Ruși decât se admite în genere. E drept că alianța cu România n'a oprit pe imperiul Țarilor să'i ia aliatului, cu toate protestele, ținuturile din Basarabia; dar imperiul a fost silit a ține seamă de activitatea proprie a națiunei române și de atitudinea bărbătească, eroică chiar a armatei ei; au trebuit să'i lase acesteia deplina neatêrnare și prin aceasta Rusia a perdut roadele victoriilor sale. Scopul resboiului întreprins nu era de sigur eliberarea Bulgarilor de sub jugul turcesc, ci creearea unui stat s'au unei confederațiuni de state, care se atêrne cu totul de Rusia și să se prefacă cu timpul într'o secundogenitură rusească. Acest stat s'au această confederațiune de state avea să cuprindă Bulgaria, Muntenegrul, Serbia și România și se serve pe de oparte de stațiune spre Constantinopole, pe de alta să fie un zěvor în contra unei înaintări eventuale a monarchiei austro-ungare către Orient în casul dărîmării imperiului otoman.

„Să nu ni se observe că acest plan s'a împedecat, nu prin atitudinea României, ci prin aceea a congresului din Berlin; nu ignorăm de loc puterea areopagului european și sûntem departe de a'i opune greutatea relativ mică a națiunei române; dar atitudinea României în timpul resboiului ruso-turcesc a fost un factor în mâna congresului. Situația Rusiei în fața congresului ar fi fost cu totul alta, dacă representații ei s'ar fi putut înfățișa ca cuceritori s'au liberatori ai tuturor statelor balcanice. Afară de aceasta cabinetul din San-Petersburg n'a renunțat la dorința și la scopul de a forma un stat federativ din țěrile balcanice, ci urmăresce și acum acest scop cu toate mijloacele ce-i stau la îndemână, prin ambasadorii și agenții săi din București. Scirea respândită acum câte-va zile de către un agent rusesc, despre o întâlnire încurêndă a regelui României și al Serbiei cu principele Bulgariei la Rusciuc, caută a se considera ca un *ballon d'essai* pentru a afla pe de o parte ce ar zice puterile europene despre o asemenea întâlnire a principilor statelor balcanice, și a trezì de altă parte neîncrederea Austriei și Germaniei în contra României și Serbiei. Dacă s'au zădărnicit până acum toate silințele și încercările agenților ruși, de a realiza o confederație a popoarelor balcanice, causa e că în București au pětruns de mult convingerea, că interesele României nu se pot uni de fel cu acelea ale statelor slave din vecinětatea ei și apoi instinctul de neatêrnare al națiunii care nu îngădue ca România să cedeze ceva din idependența sa, pentru care s'a luptat atât de mult; în fine — last not last — pentrucă România posede un rege din casa Hohenzollern care în nici o împregiurare nu s'ar hotărì a se degrada, devenind vasalul coroanei rusesci.

„Dacă instinctul de neatêrnare și de libertate al Românilor care se manifestă atât în politica lor esterioară, cât și în cea interioară, ia ferit până acum de a ajunge să atêrne de Rusia, el pe de altă parte a creat un conflict cu monarchia austro-ungară și i a pus în opositе cu toate puterile europene, căci în cestiunea dunăreană ei au insistat cu prea multă îndărětnicie asupra punctului lor vedere, care e, blând vorbind, unilateral, ear inimicii guvernului român — interiori și esteriori — n'au întârdiat a făurì din cestiunea dunăreană o armă în contra guvernului, a dinastiei și a țěrii.

„Spațiul nu ne permite de a cerceta cestiunea aceasta complicată; mě mărginesc dar numai la observațiunea, că fiece națiune, mare ori mică fie, are misiunea deplină de așì apěra drepturile și interesele ei; dar că nu trebue să meargă atât de departe ca să ignoreze sau să atingă interesele și drepturile unei alte națiuni mai ales când aceasta e un stat vecin, cu mult mai puternic. Dreptul strict în multe casuri nu se poate aplica fără pagubă nici măcar într'un litigiu între două persoane private; cu atât mai puțin între două state învecinate, a căror interese se întrețes în mii de direcții și sûnt atât de varii, încât prudența impune fie cărei din părți concesiuni în unele casuri, pentruca și partea cealaltă să încline a face concesiuni în alte casuri. Chiar un stat mai mare și mai puternic de cât România s'ar măcina cu timpul prin conflicte continue cu toți vecinii sei; afară doar dacă ar avea un protector foarte tare într'una din puterile mari și dominante în Europa. Un asemenea protector România 'l poseda odinioară în Fracia, sub Napoleon III; dar adi nu mai esistă în Europa nici o putere care să esercite o influență dominantă, căci singura care ar putea-o nu voește s'o esercite.

„Nu e îndoeală că România se bucură în present de mare bună-voință din partea Germaniei; nu numai pentrucă regele e un Hohenzollern, ci pentrucă conducătorul politicei germane a recunoscut *marea vitalitate a poporului românesc, pentrucă scie a apreția importanța situației geografice a țěrii* și o serie de *alte împregiurări*, cari creează României pentru viitor o misiune politică și militară la porțile Orientului.

„Dar ori cât de mare ar fi părtinirea cancelarului german pentru România, ea nu e îndestul de mare pentru a o favorisa în socoteala Austro-Ungariei, care e și mai importantă pentru el. Se pare așa dar că din Berlin i s'a dat regelui României sau guvernului seu, sfatul urgent de a aplana cât se poate de curênd diferențele pendente între Austro Ungaria și România cu privire la cestiunea Dunării, într'un mod cât se poate de echitabil pentru amândouě părțile.

„E sigur însă că, după ce s'a făcut o schimbare în direcțiunea afacerilor esterioare ale României, și după ce d. Dimitrie Sturza a luat portofoliul esternelor, România va renunța la punctul ei vechiu de vedere, la „Non possumus“ în cestiunea dunăreană. De și nu s'a aflat încă modul de învoială cu Austria, totuși se caută și dacă se va fi aflat, putem aștepta cu siguranță, că în România se va fi creat un nou element puternic pentru garantarea păcii europene.“

„Timpul“ comentează articolul astfel.

„Aceste sûnt aprețiările corespondentului „Gazetei generale.“ Din partene observăm că concesiile de natura celor cerute în cestiunea dunăreana nu numai că ating autonomia și suveranitatea României, dar crează tot odată un precedent, pentru ca alte puteri rivale să pretinză concesii analoge. Este însă interesul bine-înțeles al României de a evita până și părerea că ar putrì vr'o preferență fie pentru Austro Ungaria, fie pentru Rusia. Nu voim și nu e de nici un folos pentru autonomia noastră de a ne înclina într'o parte ori într'alta și de-a ne preface de bună-voie în mĕrul de ceartă între cei doi puternici vecini. O mânținere strictă a autonomiei noastre în politica esterioară, o egală evitare a influenței fie a uneia, fie a celeilalte dintre puteri, e o garanție mai sigură pentru mânținerea păcii, decât concesii unilaterale, menite a ne câștiga poate simpațiile unuia, dar cu atât mai proprii pentru a sternì rivalitatea celuilalt.“

Revista politică.

Sibiiu, în 13 Septemvre.

În țerile coroanei unguresci ni se înfățișează un dualism de soiul cel mai curios și care merită a i se atribuì toată atențiunea. Maghiarii, cari își dau aerul a fi nu numai columnele statului și dinastiei, o spun în cea mai solemnă oficiositate ca *„cei mai periculoși inimici ai Ungariei sûnt Germanii* („Nemzet Nr. 20) și că Jidovii numai atunci merită a fi persecutați, dacă vor dovedì că țin la limba germană. *„Maghiarisarea se fie parola noastră“* scrie oficiosul în același Nr.

Curios lucru! Maghiarii s'au împărțit în stâpânirea monarchiei cu Germanii. De câte ori apelează la puterea ce represintă monarchia în afară arată cu degetul la aliata puternică, la Germania și cu toate aceste „Germanii sûnt inimicii cei mai periculoși ai Ungariei.“ Dar se facem abstracțiune dela fenomenul acesta contradictor și să admitem că guvernul care vorbesce prin organul său oficios, este dinastic, va se dică aderent al tronului mai mult decât ori care altă naționalitate, care și a dovedit aderența prin fapte, dar nu prin vorbe late, trebue se ne mirăm cum de „națiunea“ aceasta serbează cu atâta solemnitate în Cluj, în Budapesta și în alte părți pe Kossuth, care nici amnestia n'a voit se o primească dela tronul austro-unguresc. Națiunalitetea în care radimă, după Maghiari, statul unguresc este un *Ianus* cu două fețe: cu una maghiarisătoare dinastică și cu alta maghiarisătoare antidinastică și totuși cea mai „credincioasă“!

Analisa ar putè merge mai departe, de oarece, pe cum am vědut, și „dinasticii“ caută cu priviri neîncrědětoare în alianța de care se radimă cu deosebire sistema actuală a monarchiei.

Din colo de Laita nu se mai curmă lupta dintre Germâni și Cechi; Slovenii își bat capul cum se ajungă la un regat sloven; în Galiția Polonii continuă persecuțiunea Rutenilor pe cale „canonică“; ear dela Triest vine un corespondent a lui „P. Ll.“ să descopere că inteligența neoficială, comercianții și burgesia italiană, care toate formează adevěrata poporațiune a Triestului, a fost pasivă față cu serbările din urmă din timpul cât a petrecut monarchul acolo.

Conclusiunea din toate aceste este, că situațiunea politică nu e de loc splendidă și că situațiunea aceasta nu este decât productul nisuințelor, ca unele naționalități se domnească pe socoteala altora.

Egiptul este încă tema de predilecțiune a diarelor. Întrebarea este dacă Englitera va supune deciderea ulterioară unei conferențe europene? Părerile celor mai multe sûnt că Englitera va regula afacerile în Egipt, fără a mai aștepta vre-o conferență s'au congres.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman.“

Săcele, în 11 Septemvre 1882. Dle Redactor! Binevoiți a da loc acestor câte-va rênduri în coloanele prețuitului diariu ce redigiați.

Mai din toate părțile Transilvaniei, unde au fost instituite comitete de cooperare pentru espositiunea română ținută în anul trecut la Sibiiu, dacă nu și din alte părți, s'a scris câte ceva, fie cu referență la lipsele și pedecile ce erau de încungiurat, fie cu referență la modalitatea cum să se facă, fie cu referență la distribuirea diplomelor oferite de espositiune producenților și altor respectabile persoane, care s'au distins în viața ei, sau pentru ajungerea nobilei ținte, pentru care s'a ținut ș. a. Dela noi însă în respectul acesta, pe cât sciu eu, nu s'a scris nimic, deși și Săcelenii, dic eu, au oferit un contingent mărișor de esponenți și de alte ajutoare acelei espositiuni și deși distribuirea diplomelor s'a făcut încă dela 27 Iulie (ziua de St. Panteleimon) a. c. și încă prea sĕrbătoresce și cu mare splendoare, — după cum se spune*) — demnă de scopul pentru care se făcuse. Și anume:

Două lucruri principale au ridicat însemnătatea și splendoarea acelei sĕrbători naționale, care au remas o suvenire neștearsă din inima fie-cărui Săcelean s'au Săceleană, care au participat la aceea: *a)* dl I. Popescu din Bărlad se afla pe atunci tocmai acì

*) Pentru Dumnedeu, veniți iute.

*) Cel ce scrie aceste rênduri a absentat pe vară de aici. Prin urmare cele ce le spun acì le spun din audite.

și cu această ocasiune n'a cruțat nimic, ce l'ar fi împedecat și n'a pregetat de loc ași oferì și acì binevoitorul concurs, prin și cu elevii D-Sale cei atât de bine disciplinați, cari prin felurite jocuri sociale, prin cântări și declamațiuni prea bine nimerite și acomodate, au sciut sĕ-i dea acelei sĕrbători coloritul și aspectul cel mai plăcut și mai romantic și care a pus în uimire chiar și pe strĕinii, care după cum se spune încă asistau într'un numĕr mărișor; *b)* a doua împregiurare care au contribuit tot așa de mult la înfrumsețarea acelei serbători, a fost discursul dlui director al scoalelor primare din Satulung și președinte al subcomitetului de esposițiune de acì, I. Dorca, prin care a sciut ținè în atențiune și încordare prin on. public mai bine de o oară. Mult a contribuit în fine și sala cea mare și bine arangiată a hotelului celui nou deschis numai de curênd, în Cernatu, unde s'a făcut și distribuirea diplomelor.

Două motive dară destul de puternice, pre lângă altele aproape tot așa de însemnate, reclamau cu tot dreptul o mică dare de samă în jurnalistică despre actul amintit. Me veți întreba însĕ, Dle Redactor, că ce a fost causa de nu s'a scris până acum nimic despre asta. Positiv, ḑeu nici eu nu vĕ voiu putè spune. Ca se ne apropiem însĕ puțin de positivitate, va fi destul, crеḑi, dacă vom arunca o privire repede preste activitatea înteligenței săcelene în respectul acesta.

Este deja cunoscut, Dle Redactor, că Săcelele preste tot luate sûnt destul de mari și au o posițiune destul de compactă cu un frumos numĕr de inteligență și pre lângă aceea și bine cualificată; dar cu toate acestea anevoie vedem scriinduse de acì câte-ceva în asemenea casuri, ca și în cel amintit. Așa în cât prea ușor ar putè sĕ facă pre un strein ca sĕ ḑică, că înteligența săceleană în respectul acesta s'a închis în casă și sa pus pe caşcaval și brânză mocănească, mânca, bea, cu ușa închisă, fără ai păsa, dacă afară fulgerà și trăsnesce sau e vreme bună. Sau apoi că Săcelele sûnt sĕrace în fapte mai însemnate și pe deplin mulțămite cu tot ceea-ce sĕ întêmplă în ele. Faptul de sus împreună cu alte multe trecute și considerate ca vrednice de a fi spuse și publicității denota din destul, că nici afirmațiunea aceasta încă nu poate fi confirmată de adevĕr și că vorbind numai ce i place lui D-ḑeu, neinteresarea inteliginței Săcelene în privința aceasta e cam mărișoară (nu putem ascunde), ceea-ce numai spre laudă nu-i poate servì. Pare că urechi are și nu aude, gură are și nu vorbesce. Dar ce se mai ḑicem, așa e unde sûnt moașe multe remână copilul cu ..... netăiat. Sĕ înțelege de sine că persoanele interesate în faptele acelea, ar venì ceva cam ridiculos, când s'ar apuca sĕ scrie *pro domo*. Pre lângă persoanele acelea mai totdeauna sûnt și de acelea care nu sûnt interesate de aproape în causă și cari ar putè sĕ scrie câte ceva mai la fiecare asemenea ocasiune. Va ḑice cineva, cu scop ca sĕ o scuse în casul acesta că inteligența de acì, — afară de persoanele interesate mai de aproape în lucru, nu va fi participat la aceea sĕrbătoare; destul de rĕu, respundem noi, ar fi fost atunci! Dar tocmai aceasta nu e adevĕrat și după spuse demne de credință a participat și un numĕr frumos de inteligență. Va ḑice un altul, — tot cu același scop, că e prea împresurată de lucru în sfera chemării ce o poartă fiecare, apoi cu asta nu se poate scusa pe deoparte, ear pe de de alta, oare nu sĕ ține cumva și aceasta de chemarea ei! Apoi sciu însumi că pe lângă ocupațiunea ce o are și pre lângă recreațiunea de lipsă, îi mai rĕmâne de multe-ori și cât de puțin timp, ce 'l consacră comodisării, sau nefăcênd nimic. În timpul de astăḑi a trăì cineva în comodisare și singuratic în mod contemplativ fără a comunica reciproc cu alții și cu lumea din afară în casuri de lipsă, însemnează aproape a nu lucra nimic, ci mai mult a dormì în letargie.

Ași fi cutezat sĕ desfășur eu mai pre larg actul de sus numai din audite, însĕ poate n'ași fi putut istorisì întêmplarea cu toată fidelitatea recerută, de oare-ce am absentat, precum spuseiu preste vară din comună, și apoi de ce sĕ nu lăsăm acest lucru, a'l spune unul din ceice au fost presenți! Sĕ așteptăm dară! —

Nu ași fi voit bucuros sĕ tac nici atâta, pentru că na'și voì șĕ provoc susceptibilități în nimeni și nici nu am intenționat nimic alta prin aceste modeste observări, ce mi-am permis a le face cu această ocasiune, dacă nu ași fi nutrit de dorința de a vedè o activitate mai mare în inteligența săceleană în specie pe terenul amintit și de a vedè respirând în ea un spirit mai vioiu și mai precaut.

Nu pot încheia, fără a face încă și o mică întrebare despre proiectata scoală de țĕsut din Săcele. Sĕ scie adecă, că încă de acum doi ani sĕ proiectase înființarea unei scoale de țĕsut în Săcele. S'a proiectat, și proiectat a remas. Se ḑice că afacerea aceasta s'a încredințat „Asociațiunei transilvane pentru litelatura și cultura poporului român.“ Sigur nu sciu; destul că acum doarme pământul. A ḑice, a promite și a nu face, eu cred, că atâta însemnează, cât a minți și a amăgì pre alții cu vorbe goale. Cu drept cuvênt dară sûntem în drept a aștepta ceva și despre asta. —

Întêmplarea cu bombele dela Ronchi.

Dela Triest într'a 20 Septemvre a. c. se scrie foaiei „Neue freie Presse“:

Dintr'o parte prea bine informată mi s'a descris afacerea dela Ronchi, care deși conține lucruri cunoscute, totuși trebue sĕ se ea în băgare de seamă, pentrucă ea e prima descripțiune a întêmplărei și e esactă până în cele mai mici detaiuri.

Multe împregiurări făcură pe autoritățile dela Triest atente la activitatea unei alianțe de elemente escentrice, representate în Udine, Veneția Neapoli și Roma, care activitate era îndreptată contra esposiției făcute în memoria legăturei de 500 de ani a Triestului cu Austria.

Dară cu toate aceste ideea esposițiunei fu primită și se lățì în contra silințelor teroristice, întreprinse la Roma, și în contra demonstrațiunilor făcute aici cari au fost recomandate partidei italiene progresiste de aici. Mijloacele obicinuite, ca proclamațiuni, amenințări și petarde, numai făcea nici o impresie și hotărîrile comitetului de acțiune din Roma remânea fără speranță de succes. Demonstrațiunile prin ignorarea esposițiunei recomandate asociaților în Triest, încă nu avură nici un succes. Oamenii vrură a face pași mai energici.

În 2 August dintâia aruncare de bombe și făcu efectul sĕu. Ea era sĕ se repete în 17-a ca în ajunul ḑilei nascerii împĕratului; dară atunci autoritățile din Triest au fost însciințate cumcă se va trimite o ludă primejdioasă la Triest, care sau pe o corabie Chioggiotească, sau pe un drum de fer, sau pe un vapor va ajunge acolo. Precum se scie, cele ce s'au fost trimis, au ajuns în mânile autorităților. Earăși se putea cunoasce, cumcă demonstrațiunea stă în conecsiune cu pașii comitetului de acțiune din Roma, și cumcă comitetul acesta batĕr numai succesul acela vrea sĕ'l aibă, a împedeca visitarea Triestului din partea împĕratului.

Apropiindu-se timpul acesta de sosire, autoritățile prin diferite simptome se îndemnau a lua mĕsuri de pază. Pericolul de o demonstrațiune cu bombe, care poate avè un efect mare și n'are trebuință de mult consciitori și esecutori, de nou amenința magistratura. Paza graniței italiane se întărì. Ba și podurile preste riul Isonzo se supraveghiară. Înainte cu o sĕptĕmână însĕ sosiră la Udine 2 membrii ai comitetului din Roma.

Unul dintre ei era Oberdank. Acest om, care acum a ajuns oarecare celebritate, n'a fost călcat pământul austriac dela anul 1878, de când a fugit (desertat) de frică mare, că va fi silit a lua parte la resbelul din Bosnia. Oberdank fu privighiat cu atențiune de către autorități nu numai ca desertor. La Roma el era unul din cei mai înfocați cuvêntători ai prenumitei emigrațiuni austriace, representantul „Triestului mâhnit“. La toate ocasiunile vorbea în numele Triestului italian, depunea cununi de doliu pentru orașul acesta pe sicriul patrioților italiani repausați și era unul din cei mai înfocați declamatori pentru necesitatea lățirei Italiei preste pământ austriac.

În 15 l. c. Oberdank a venit la Udine însoțit de un om mai tinĕr.

Se hotărì acum de a espeda bombele pe o caretă, o căruță mică cu un scaun ângust dindĕrĕt și un loc pentru cocier, precum obicinuesc a întrebuința negustătorii de verdețuri pela graniță și care carete într'un numĕr așa de mare se întrebuințează de numai greu ori nici decum nu se pot controla. Cocierul Sabadina era sĕ mâne carul, pe care acești doi oameni și l'au fost luat. Ei însĕși trecură granița pe o potecuță, conduși, de doi bărbați — unul dintre ei e spițer la Udine. În urma descoperirei încercărei atentatului, regimul italian alaltăeri a prins pe acești doi conducători.

Cocierul — nefiind pentru prima data organul partidei irredente — se duse de vre o câteva ori cu careta goală încolo și încoaci și chiar prin lucrul acesta atrase asuprăși atențiunea oamenilor. Pe un pod la graniță credea că fu observat și spre escusarea sa ca sĕ distragă atențiunea de la sine făcea observațiuni atingătoare de pasageri lui ḑicând: Că el însuși nu scie, cine o sĕ fie ei; ei poate că ar merge pe jos dela Udine și pre urmă chiar ar duce bombe la Triest. Observațiunea aceasta s'a colportat și a ajuns la cunoscința primariului dela Kiovris și celui dela Versa. Amândoi însciințară despre aceasta pre căpitanul cercului dela Gradiska. Primariul dela Versa, un bărbat tinĕr, care mai nainte a fost oficer și acuma servesce în Landwehr, pe respunderea sea a luat pre cocier prins. „Pasagerii mei sûnt la Ronchi“ ḑicea escusându-se, cocierul, „eu sûnt nevinovat.“ — „Sĕ ne ducem dară la Ronchi“ porunci primariul dela Versa, care prin acest lucru a dat de urma lui Oberdank și de aceea eri s'a decorat cu crucea de aur pentru merite.

La Ronchi s'a fost coborît Oberdank în cărcima lui Moretto; sotul seu înaintea lui s'a fost dus la Triest, de unde, cât a eșit vestea de prinderea lui Oberdank, a fugit. Detaiurile prinderei lui Oberdank sûnt cam cunoscute. Se scrie că primariului dela Versa a venit într'u ajutoriu Tomasini, conducătoriul despărțĕmêntului de gendarmi, acesta a sculat pe Oberdank din somn când a venit cu cocierul la el; Oberdank a dat foc auspra gendarmului și după o luptă de vr'o ḑice minute s'a făcut prisonier. Oberdank era foarte înfuriat până la finea scenei. El nu tăgădui destinarea uneltelor de omor găsite la dênsul, se silì apoi a înfricoșa pe prinḑetorii sei numindu-se reprezentant de oameni tineri din Triest ceea ce precum a arĕtat cercetarea, prin nice o circumștanță nu era autorisat. Căci numai soartea i a impus transportul bombelor. Apoi multă vreme tăcu, și întrebându-se de numele sĕu se numea Rossi, fie pentru că numele acesta e nume lățit în Italia, fie pentru că numele acesta e o prefacere a numelui, „Il rosso“, carĕ s'a dat tatălui sĕu cel vitreg în glumă.

După ce s'a încheiat procesul verbal la judecătorul cercului (plasei) dela Monfalcone, Oberdank fu transportat la Triest escortat de trei gendarmi și un Locotenent (oficer). „De unde sûnteți?“ întreabă pre un gendarm din escorta sa. „Din Tirol“ ii respundea acesta. Oberdank după ce a audit respunsul acesta, făcu o întorsĕtură, precum se cetesc în organele cele escentrice a irredentiștilor. Aici, la Triest, eri a mărturisit Oberdank, dară de aceea cercetarea tot nu e terminată; ea trebue sĕ dovedească alianța, pre care la începutul acestor rênduri am caracterisat-o, și a cărei fire a fi aduse la lumină e meritul înaintărei esemplare a autorităților din Triest.

Varietăți.

* (Dela Chisetĕu) se scrie lui „P. Ll.“ Jubileul de 25 de ani al chorului plugarilor români s'a serbat într'un mod strălucit. La oarele 10 din ḑi a avut loc o liturghie solemnă, la ameaḑi prând comun, la 4 oare concertul. Premiul cel dintâiu de 70 franci în aur, dăruit de dl deputat dietal Dr. Iosif Gall, la obținut chorul plugarilor români din Costeiul mare; premiul al doilea, un tom frumos de choruri naționale române, chorul plugarilor români din Silva; premiul al treilea, o colecțiune de cântece bisericesci, chorul plugarilor români din Cebza.

* (Regiment de căi ferate), se va înființa, spune „Nemzet“ cu posităvitate. Regimentul va avè doue batalioane de câte patru compănii se va forma din cele 16 companii de reserva ce sunt a se disolva dela regimentele de geniu și din despărțemintele de sapeuri și mineri și se va suplinì din regimentul de pioneri. Conform dispositiunilor regulamentului de organisare deja încuviințate pentru regimentul acesta, oficerii se vor lua dela trupele de geniu și pioneri și din alte arme, întrucât oficerii vor fi eșit din vre un institut technic militar. Din fiecare batalion două companii vor fi aplicate la construcțiunea căilor ferate și alte doue la comunicațiune. Și în viitoriu se va recurge în timp de resboiu la concursul personalului societăților de căi ferate, însĕ cu deosebirea, că construcțiunea și comunicațiunea esecutivă va fi condusă de factori militari, căror, în cas de lipsă li se vor subordina și organe civile. În timp de pace, anumite despărțeminte din regimentul de căi ferate vor participa la construcțiuni sau vor îndeplinì și servicii de comunicațiune pe căile deja construite.

* (Importul de lână nespălată din Romănia.) Ministrul reg. ung. de comerciu a ordonat: 1. lâna care ajunge nespălată în contumaț, fiind bine embalată și dacă este constatat în mod autentic, că nu vine dintr'un ținut și nici n'a trecut prin vreun ținut cu epizootie (boală de vite), după ce sacii se vor desinfecta cum este prescris, se poate transporta neîmpedecată la una din spălătoarele din țeară; 2. transportarea la spălătoare se permite numai pe lângă un certificat netimbrat; 3. Proprietariul lânei trebuie se observe nesmintit calea prescrisă în certificat și cerênduise se arate organelor autorității certificatul 4. un estras scurt din certificat co-

munică conducătoriul contumaţului dea dreptul cu institutul unde are a se spăla lâna ; 5. lâna, după ce ajunge la locul destinat, trebue ca prin autoritatea competentă pentru institutul spălătoriu sĕ se constate dacă e identică. Autoritatea retrimite apoi certifiicatul clausulat conducĕtoriului contumaţului; 6. proprietariul institutului de spălare e responsabil că lâna se estradă numai spălată; 7. institutul trebue sĕ poarte un conspect deosebit despre transporturi de lână; personalul institutului nu se poate depărta din institut până nu se curăţă radical; 8. spesele spălatului le poartă proprietarul lânei: pentru certificat şi pentru constatarea identităţei lânei nu se plătesce nici o tacsă... Ordinaţiunea ministerială întră în viaţă de odată cu publicarea ei.

* (Esposiţiunea de vite din Cluj) din ḑilele aceste, cetim, că a avut un succes laudabil.

* (Vĕrsatul) este epidemic în Orestia.

* (Foc) „S. d. Tageblat“ scrie că în 7/19 Septemvre a ars în *Lancrăm* 7 case şi 7 şuri dimpreună cu clădirile aparţinĕtoare. Paguba este de 3280 fl. Durere, focul a păgubit mai cu seamă pe cei mai seraci. Comuna e întreagă curat română.

* (Alt foc.) În 5 (17) Septemvre, aflăm din „Hunyad“ a ars în *Valea-Lupului*, comitatul Hunedoarei. Bătând un vênt înfricoşat, flacăra s'a făcut îndată stăpână pe 53 case şi clădirile aparţinĕtoare şi pe biserică. Şi un om a căḑut victimă flacărilor şi multe animale domestice. Paguba se apreţiază la 90,000 fl. Şi comuna aceasta este română.

* (Accident trist pe drumul de fer) s'a întêmplat la Esseg Trecênd trenul mestecat Nr. 101 podul de preste Drava, podul s'a rupt. Locomotiva, vre-o sease vagoane de poveri şi doue de persoane au căḑut în apă. În aceste din urmă au fost un transport de husari concediaţi din Bosnia, cari veniau a casă (în ţinutul dela Nyiregyháza.) Din 74 husari 25 au perit. Dintre cei rĕmaşi în viaţă unuia i s'a rupt o coastă, 17 sûnt mai mult, mai puţin răniţi. Ceilalţi pasageri au rĕmas întacţi, avênd norocul se remână vagoanele în care se aflau pe partea podului, care nu s'a cufundat în apă.

* (Manevrela în România) Dela Bucuresci s'a scris la ḑiarele din Budapesta: Concentrarea trupelor s'a început. România întreagă urmăresce cu mare interes manevrele din din anul acesta, pentru că de când esistă armată română manevre în dimensiuni aşa mari n'au fost. Bate la ochi că, cu toate că manevrele sûnt de dimensiuni aşa mari, puterile streine nu sûnt învitate a trimite representanţi, cari se asiste la manevre. În cercurile militare se afirmă, că dacă vor venì oaspeţi din străinătate, ca sĕ asiste la manevre, vor fi primiţi ca si când ar fi învitaţi. Rusia — fără de învitare — a trimis un general, un colonel, doi majori, doi căpitani şi cinci oficeri subalterni.

* (Cholera, ciuma) se scrie s'a ivit acum şi în Odessa producênd consternaţiune în locuitori. În otelul „Elsas“ a murit un persian de choleră. Casa fu închisă şi păzită cu miliţie, ear vestmintele persianului le au ars, dar cu toate aceste la vre-o câteva ḑile au murit alţi cinci oameni de choleră. Dela Dobuşari se telegrafează că au murit vre-o câţive oameni de ciumă şi birică.

* (Noi mai putem astepta). Ca se nu nise ḑică că sûntem „egoişti“ pe socoteala publicului, până mai rărim materialul mai înteţitoriu oe asteaptă publicarea, mai amânăm „revenirea“ asupra publicaţiunei „Refrângiilor“ dlui R. Patiţa cu aceea, că *quod differtur non aufertur*.

* *(Bibliografiă)* Călindariul poporal român, care cuprinde în sine pre lângă călindariul iulian şi gregorian, toate serbătorile, datinile şi credinţele strămoşesci, de Simeon Mangiuca, pre anul 1883 ese cât de curênd de sub tipariu din tipografia lui Iulius Wunder din Biserica-albă, 11—12 coale de voluminos, preţul 50 cr. (1 leu 50 bani).

Calindariul cuprinde în partea literară: 1. Metafisica magică a credinţei, a imaginaţiunei şi a rugăciunei, 2. Martinii, un cult al ḑeului Marte; în acest tractat se esplică şi „Lucinul“ precum şi „Ḑiua ursului“ 3. Crucea mică, crucea mare, şi postul negru dela cruce pĕn la cruce, 4. Moartea părută, sau omul la cererea sa de viu îngropat şi după 10 luni era viu desgropat 5. Vâlva sau geniul omului, 7. Visiunea lui Pope a renumitului englez, 7. Un astrolog la curtea regelui Ludovic al XI din Francia 8. Un alt astrolog, tot la curtea acelui rege, 9. Strigarea ḑiorilor la mort (în versuri.) Călindariul se află de vînḑare în toate librăriile din Austro Ungaria şi România. Domnii colectanţi capĕtă dela 6 esemplare unul gratis.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Septemvre 1882.

Viena:	**65**	**47**	**38**	**84**	**25**
Timişoara:	**81**	**32**	**25**	**52**	**26**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 23 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 50	119.—
Renta de aur ung. de 4% . .	88.10	88.15
Renta ung. de hârtie	87.15	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.60	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	109.75	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 50	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane.		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97 50	97.75
Sorţi unguresci cu premii . . .	118 20	118.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 70	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.90
Datorie de stat austr. în argint .	77 45	77 30
Renta de aur austriacă	95.45	95.40
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.75	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	826 —	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	307.—	308.—
Acţiuni de credit austr. . . .	320.80	321.30
London (pe poliţa de trei luni) .	119.25	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.66
Napoleon	9.45½	9.46½
100 marce nemţesci	58 20	58 20

Nr. 3525 Scol. [237] 1—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 100 fl. din fundaţiunea „Francisc Iosifiană“ se escrie concurs cu terminul preclus până la 30 Septemvre a. c. st. vechiu.

La acest stipendiu pot concurge ascultători la vre o academie de drepturi din patrie, avênd a instruì cererile sale:

a) cu atestat dela oficiul parochial spre legitimarea, că concurentele este greco-oriental;

b) cu certificat de înmatriculare la vre o facultate de drepturi din patrie, respective atestat despre studiile juristice din ultimul semestru al anului scolastic 1881/2.

c) cu atestat despre starea lor materială.

Sibiiu, 31 August 1882.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu.

Nr. 138. [236] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Galaţi, protopresbiteratul Bistriţei se escrie prin aceasta concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sunt;

1. In bani gata 200 fl. v. a.

Cuartîr liber în edificiul scoalei.

Concurenţii au de aşi asterne suplicele lor instruite conform regulamentului congresual din 1878 până la terminul îndicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Borgo-joseni, 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m p.
adm. ppresbit.

Nr 320. [235] 1—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Reghinului sûnt de a se ocupa la scoalele populari confesionale următoarele posturi învĕţătoresci:

1. În Topliţa română, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir in edificiul scoalei, — lemne de foc şi grădină de legumi;

2. În Deda, cu salariu anual de 250 fl. v. a. şi cuartir în edificiul scolar;

3. În Mesterhaza, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir şi lemne;

4. In Potoc, cu salariu anual de 75 fl. v. a. şi cuartir

5. In Ibanesci, cu salariu anual de 150 fl. v. a.

6. In Filea, cu salariu anual de 100 fl. v. a. şi cuartir.

7 In Mureş-Cuesdiu, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemne;

8. În Rĕstosnea, cu salariu anual de 100 fi. v. a. şi cuartir.

9. În Polaţi cu salariu anual de 100 fl. v. a.

10. Sĕcalul de munte (Erdő szakál) cu salariu de 100 fl. v. a.

Petenţii au de aşi substerne suplicele ooncursuale, instruite conform statului organic şi Regulamentului din 1878 şi cu documente publice despre cunoscinţa limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari -- la subscrisul (p. u. Reghinul săsesc) cel mult până în 1 Octomvre a. c. st. v.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reginului.

Idicel 5 Septembre. 1882.

Galaction Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr. 218. [212] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Lupşa cu termin până în 19 Septemvre a. c. st. v.

Salariul anul e 160 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase, cu prospect ca pe anul scolariu 1883/4 se va meliora la 200 fl. în bani gata.

Doritorii de a ocupa acest post pelângă atestatul de cualificaţiune şi celealalte documente prescrise de Stat. org. se poşadă atestat de cel puţin 2 clase gimnasiale, cari sûnt a se aşterne la subsemnatul oficiu până la terminul sus indicat.

Ofenbaia, 19 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral al Lupşei.

Ioan Danciu m. p.,
adm. protopresb.

Nr. 225 [224] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala populară confesională gr. or. în Câmpuri-Surduc protopresbiteratul Iliei cu termin până la 25 Septemvre, a c. st. v.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual în bani gata 90 fl
2. În bucate 90 ferdele cucuruz (à 16 cupe) în bombe.
3. Lemne 4 orgii lungi, din care este a se încălḑì şi scoala.
4. Gradina de legumi.
5. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Se poftesce ca concurenţii se aibă cunoscinţă şi despre limba maghiară şi sĕ fie cântăreţi buni.

Cererile instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Gurasada în 1 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m. p.
adm. ppresbiter.

Nr. 307 [225] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunei de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Mateiaş protopresbiteratul Cohalmului, până în 25 Sepemvre a. c. v.

Emolumentele sûnt: 100 fl. v. a. ce se vor plătì în 4 rate, cuartir în edificiul scoalei, şi lemne pentru încălḑit.

Suplicanţii vor avè a-şi ascerne petiţiunile lor instruite conform „Stat. Org.“ la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Cohalm 3 Septemvre, 1882.

Comitetul parochial concerninte în conţelegere cu

Niculae Mircea m. p.
adm. ppresb.

[221] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învĕţători, in următoarele comune:

1. Lazesti, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne,

2. Lapuşiu, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne.

3. Peleşiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

4. Buninginea cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne, se deeshid concurs până la 25 Sept. a. c.

5. În Secătură salariul s'au urcat la 150 fl. cuartir şi lemne, şi Concursul publicat se prelungesce încă până la 15 Sept. a. c.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a'şi subscerne cererile instruite, în sensul Stat. org. şi a Regul. pentru învĕţĕmmênt „oficiului protopopesc gr. or. din Abrud.

Abrud în 30 August 1882

În conţelegere cu Comitetele parochiale concerninte.

Ioan Gall m. p.
prot. şi adm.

Nr. 165 [223] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului cu termin până 25 Septemvre a. c. st. v.

1. Cupşeni, cu salariu anual 100 fl.
2. Ungureni, cu salariu anual 100 fl.
3. Libotin, cu salariu anual 100 fl.
4. Rogoz cu salariu anual 100 fl.
5. Suciul de jos, cu salariu anual 100 fl.
6. Borcut, cu salariu anual 100 fl.
7. Văleni, cu salariu anual 100 fl
8. Peteritea, cu salariu anual 100 fl.
9. Poiana porcului cu salariu anual de 80 fl. din fondul scoalei.

La toate cuartir liber şi lemne de ajuns pentru încălḑirea scoalei şi a locuinţelor învĕţătoriului.

Salariul anual se va solvì în 3 rate decursive din repartiţiune dela popor, afară de parochia de supt punctul 9.

Doritorii de a ocupa acestea posturi invĕţătoresci au de a substerne petiţiunile concursuale instruite conform Statutului organic şi a regula-

mentului de învĕţământ la oficiul protopresbiteral în Cupşeni (p. u. Magyar-Lapos) până la terminul susindicat.

Cupşeni în 23 August, 1882.

Comitetele parochiale concerninte în conţelegere cu

Samuil Cupşa m. p.
ppresbiter.

Nr. 212. [211] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învĕţătoriu primar la scoala confesională gr. or. din Vale, ppresbiteratul Săliştei, cu termin până în 26 Septemvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 200 fl. v. a.
2. Relut pentru lemne 20 fl. v. a.
3. Cuartir liber în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au a aşterne suplicile concursuali instruite conform prescriselor Statutului organic şi a Regulamentului congresual din 1878 oficiului ppresbiteral al Săliştei în Sibiiu până la terminul indicat

Învĕţătoriul devenit ales va fi dator a ţinè în tot timpul Dumineca şi serbătoarea strana dreaptă în biserică, şi spre aşi arĕta desteritatea şi în cântări va avè a se presenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserică.

Vale, 29 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral concerninte.

Comitetul parochial.

Nr. 12. [210] 3—3

CONCURS.

Pentru ambele posturi de învĕţători la scoala confesională gr. or. din comuna Galeş, tractul protopresbiteral al Săliştei, se escrie concurs până la 26 Septemvre st. v. a. c. esclusive când va fi şi alegerea

Emolumentele pentru fie care din aceste posturi sûnt 200 fl., care se solvesc în rate trimestrale din subvenţiune votată dela comuna politică.

Concurenţii îşi vor substerne suplicele lor instruite conform statutului organic şi a prescriptelor sinodali până la terminul indicat Oficiului protopresbiteral al Săliştei în Sibiiu prelângă condiţiunea, ca aceia sĕ ţină şi scoala de repetiţiune şi de pomărit precum şi în ţilele de dumineci şi Sĕrbători a conduce cântările în strana dreaptă în biserică — fără altă remuneraţiune.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral.

Galeş 16 August 1882.

Comitetul parochial gr. or.

Nr. 250 [219] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din protopresbiteratul Gioagiului II se escrie concurs cu termin până la 19 Septemvre a. c. în următoarele comune:

1. Almaşul mare, salariu anual 150 fl.
2. Almaşul de mijloc, salariu anual 80 fl.
3. Almaşul mic, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.
4. Ardeu, salariu anual 70 fl., şi victuale în valoare de 40 fl.
5. Bacaia, salariu anual 60 fl., şi victuale în valoare de 20 fl.,
6. Bozes, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.,
7. Bulbuc şi filia Curpeni, cu salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 30 fl.
8. Cerule Băcăinţei, salariu anual 80 de fl., şi victuale în valoare de 20 fl.
9. Cibu, salariu anual 100 fl.
10. Feredeu, salariu anual 70 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.
11. Glod şi Nadastia, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 10 fl.,
12. Homorod, salariu anual 200 fl., şi victuale în valoare de 40 fl.
13. Mada şi filia Stăuini, salariu anual 160 fl., şi victuale în valoare de 48 fl.
14. Mermezeu Văleni, salariu anual 80 fl. şi victuale în valoare de 20 fl.
15. Nojag, salariu anual 86 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.
16. Renghet, salariu anual 100 fl.
17. Valea mare, salariu anual 120 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.
18. Varmaga, salariu anual 150 fl., şi victuale în valoare de 14 fl.

Cu toate acestea staţiuni sûnt împreunate cuartir natural şi lemnele de lipsă pentru încălţire.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci vor substerne suplicele lor la subscrisul oficiu protopresbiteral provĕţute cu documentele prescrise de statutul organic şi de regulamentul congresual din 1878 până la terminul mai sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Gioagiului II.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Secărâmb, 25 August 1882

Sabin Piso m. p.,
protopresbiter.

Nr. 187 [215] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din jos însemnatele comune bisericesci în protopresbiteratul Cetăţei de peatră se escrie concurs cu termin până în 26 Septembre a. c. st. v.

1. În Valeni, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir liber în edificiul scoalei şi lemne pentru încălţit.
2. Tinteuşu-mare, salariu anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemne de încălţit.
3. Cârbunariu, salariu anual 120 fl., cuartir şi lemne de încălţit.
4. Făuresci, salariu anual 140 fl. cuartir şi lemne de încălţit.
5. Fenaţe, salariu anual de 160 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa vreuna din staţiunile sus atinse vor avea a'şi asterne petiţiunile subscisului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat instruite conform prescriselor „Statut. org." şi Regulament. prov. din 1878 §. 67. prelângă aceia concurenţii trebue se scie şi limba maghiară încât se o poată propune în scoală.

Cârpiniş, 25 August 1882.

In conţelegerecu respectivele comitete parochiale.

Ioan Şovrea m. p.,
ad ppesbit.

CONCURS. [216] 3—3

Pentru intregirea staţiunei de învĕţătoriu în comuna Romoşel cu terminul până la 26 Septemvre v. a. c.

Emolumentele sûnt:

Salariu anual de 200 fl. v. a. din subvenţiunea comunală în rate lunare decursive; 6 orgi de lemne din care are a se încălţi şi scoala, şi cuartir natural.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legei în vigoare la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei.

Petenţii au a se presenta până la alegere în una din duminecile viitoare în sânta biserică la Romoşel.

Romoşel, 29 Aăgust, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolae Popoviciu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 253. [218] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Jac se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. În bani după repartiţiune 88*) fl.
2. În bucate 45*) vici mari de cucuruz sfĕrmit.
3. Lumini 3 punţi.
4. În lemne patru orgii din cari se va încălţi şi scoala.
5. Hârtie 3 conţi.
6. Patru jugĕre pământ parte arătură parte fênaţ, ale căror contribuţiune o va solvì învĕţătoriul.
7. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi grădină de legumărit.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subscrisul oficiu ppresbiteral în Fizeş St. Petru, documentând că sciu şi limba maghiară.

Jac, 26 August, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Roşca m. p.,
ppresbiter.

*) În Nrul 104 din eroare s'a pus 80 fl. şi 40 vici.

Nr. 141]217] 3—3

CONCURS.

Cu terminul până la 19 Septembre a. c. st. vechiu pentru întregirea următoarelor staţiuni învĕţĕtoresci în protopresbiteratul Avrigului

1. Sebeşul de sus cu salariu anual de 120 fl. cuartir natural şi lemnele necesare de încălţit.
2. Porumbacul inferior cu salariu de 170 fl.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor din vigoare sûnt a se adresa oficiului protopresbiteral al Avrigului (p. u. Avrig)

Avrig 31 August, 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiali concerninte.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrig.

Depuneri
de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5** % ear' sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai înainte cu . . . . . **5½** % interese.

Interesele încep cu ţiua, care urmează după ţiua depunerei capitalului şi înceată cu ţiua premergătoare ţilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însĕ, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 ţile. La 1 Ianuarie şi la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se capitalisează şi se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabili în ţiua depunerei capitalului şi condiţiuni speciale de esolvire, care se înseamnă în libel şi în cartea depunerilor institutului. In atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pelângă comunicarea adresei deponentului se resolv totdeauna în ţiua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu în 21 Septemvre 1882.

„Albina"
Institut de credit şi de economii.

[228] 2—4

SORŢI
de
50
cruceri
dela
LOTERIA
cea mare
a espositiunei
TRIESTINE.

Numai cinciţeci de cruceri
costă o soarte dela
Loteria cea mare a espositiunei Triestine.

Sorţile aceste sûnt în toate schimbătoriile, în cassele căilor ferate şi societăţilor de vapoare, la oficiile postale şi traficile de tabac, colecturi de loterii şi în alte trafici ale monarchiei austro-ungare.

Loteria cea aşa bogat ajustată are

1 nimeritor principal de 50,000 fl. bani gata
1 „ „ „ 20,000 „ „ „
1 „ „ „ 10,000 „ „ „

mai departe alţi nimeritori mari în preţ de florini 10,000, 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 şi 25;
preste tot o mie nimeritori oficiali în preţ de
floreni 213,550 floreni.

Mai departe mulţi alţi nimeritori foarte preţioşi în obiecte de espositiune dăruite de esponenţi.

Pentru primirea traficului este a se îndrepta numai decât la **despărţemêntul loteriei** *espositiunei Triestine,* **2 Piazza grande** *in Triest.*

Lângă comande de sorţi singuratece sûnt a se adauge 15 cr. spese postale.

Sorţi sûnt în SIBIIU la „ALBINA" institut de credit şi economii. [193] 8—8

Cea dintâiu fabrică ung.
de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal
a lui
Francisc Walser

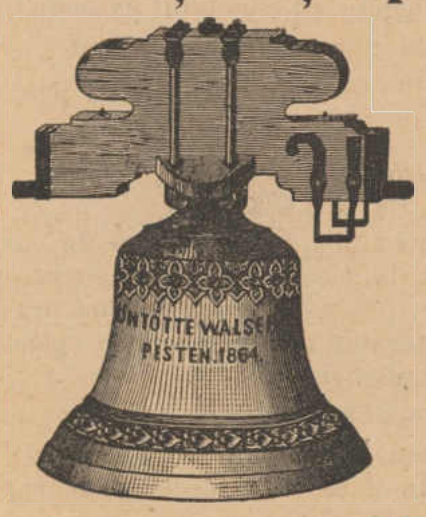

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveţiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorinţă, cataloage gratuite şi francate.

(232) 2—20

Redactor rĕspunţĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 108. Sibiiu, Joi 16/28 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Punctul de gravitațiune .... în Ungaria.

„Îi înțeapă ovĕsul“ este o frasă cam trivială; cu șovinismul maghiar se potrivesce de minune. Dela 1867 încoace statul sĕrăcesce și flămânde-sce ne încetat, rentele de aur și alte rente pe spinarea statului se sporesc, pre când cei ce laudă șovinismul nu se lipsesc de tot binele (bugetului).

Firesc lucru, că după ce vĕd că le merge bine, că pe socoteala a 11 milioane de oameni, din unicul motiv, că ia lăsat Dțeu a fi Maghiari, pot ignora toate drepturile altor naționalități; după ce pot singuri sĕ se așeție la masa bugetului; după ce numai lor li e permis a scrie și a vorbì în public în toată Ungaria etc.: se le vină pofta de mai mari lucruri. „Mâncând vine apetitul“, ție Francesul.

Ca se vedem de ce apetit este stăpânit șovinismul maghiar și cu cât „ovĕs“ politic trebue se fie îndopați cei supuși cultului șovinistic, pur maghiar, reproducem un articul din „Pesti Napló“ Nr. 259, 20 Septemvre. În articlul acesta, printre unele adevĕruri și pretensiuni juste, este depus tot ce tradează vanitatea și aspirațiunile basate pe vanitate: ací e îngâmfarea, orbia care face pe cei stăpâniți de ele sĕ esagereze aprețiarea puterilor lor și se nu vadă abisul spre care aleargă.

Eată dar ce ție ziariul care representă pe cei „mai cu minte“ dintre politicii maghiari:

„Salutăm cu bucurie pe regele, de câte ori vine în patria *sa* sĕ guverneze poporul seu credincios. Primim cu omagii pe regina când vine a casă, de câte ori se arată între Maghiarii ei. Cu speranță respectabilă așteptăm visita părechei moștenitoare de tron ca se iubească țeara noastră și națiunea noastră.

„O! dacă ar locuì pururea între noi membrii încoronați ai familiei domnitoare maghiare și moștenitorii purpurului.

„Aceasta nu se poate — o scim — ca sĕ-și părăsească residența din Viena și sĕ se strămute cu totul la Buda; imperații Austriei au obligamente față cu țĕrile lor ereditare, tot așa de bine ca și față cu Ungaria. Dorim numai ca principiul parității sĕ ajungă la valoare și în privința curții. Această dorință loială a noastră nu e fantasie și nu pretensiune esagerată, pentrucă este rațiune politică. Adi este aceasta mai mult ca ori când altă dată; este așa ție-când interes național, internațional, dinastic, nu numai interes de iubire ferbinte pentru Ungaria, ci o garanție a esistenței monarchiei.

„Coroana sânt. Stefan este cea mai veche în Europa. Coroana lui Carol cel mare și cea longobardă sûnt mai vechi, însĕ au perdut din însemnătatea lor publică. Prioritatea o are între coroanele casei habsburgice coroana ungurească; de asemenea între țĕrile casei habsburgice, de faptă, Ungaria este cea mai aleasă, ori considerăm estinderea marginilor sale, ori numerul poporului, sau puterea instituțiunilor sale, sau însușirile politice și militare a le poporului maghiar. Chiar și din motivile aceste este motivat că ereții legitimi ai coroanei unguresci, conform dreptului public și tradițiunilor naționale, sĕ țină curte și în Ungaria.

„Ne atinge dureros când vedem că în casa regelui nostru lipsesc dignitarii și funcțiunile unguresci, și este penibil a vedè, că de câte ori norocesc țeara cu presența lor, totdeauna se strămută o parte din statul curții austriace dela Viena la Buda, unde castelul regal remâne gol și părăsit, îndată ce Majestățile lor s'au dus înapoi la Viena. Numai dela regele și dela regina se poate auți, la curtea ungurească, un cuvênt maghiar. Împregiurimea e mai cu seamă germână. Aceasta îl doare pe maghiar foarte; loialitatea nu i permite a vorbì; el speră că în viitor va fi în curênd alt feliu și gratitudinea față cu domnitoriul care e, mai maghiar și mai constituțional decât toți predecesorii sei, este așa de fără de margini, încât maghiarul se geneză a fi incomod prin rugămințile sale. *Il ya des choses, qui se font, mais ne se disent pas* (Sûnt lucruri, cari se fac, dar nu se spun).

„De oare ce însĕ o foaie politică cuotidiană nu este legată de eticheta de curte, când are a se plânge de aceea pentru ce inima națiunei e apăsată, poate espune motivele politice, conform căror sublimul domnitor, capul dinastiei Habsburgilor, strămută punctul de gravitațiune al monarchiei în Ungaria și, potrivit acestei strămutări, dă espresiune visibilă, prin instituirea unei curți unguresci la Buda, acelei legături interne, care 'l leagă de națiune și care consistă într'aceea, că Ungaria este guvernată de regi naționali ai Habsburgilor și că națiunea maghiară cultivă aderența plină de sacrificii la acești regi ai sĕi.

„Astădi adevĕrul veritabil nu poate rĕmânè ascuns nici dinaintea regilor și archiducilor. Nici legăturile dinastice nu sûnt garanție sigură contra pericolilor care încungiură tronurile; numai armonia interioară a statelor și puterea lor prin credința și scutul popoarelor sûnt basele cele sigure pentru tronuri. Agitațiunile politicei naționalităților, reunite cu tendența espansivă a statelor vecine au înveninat în Austria poliglotă și espusă chiar și credința popoarelor.

„De când înflorește și în Austria florea de neghină — această favorită seacă și fără miros a Hohenzollernilor — în botoneriile Germanilor și decând Herbst și Schönerer și stânga întreagă face politică curat de rasă, nu însĕ politică de principii și patriotică, și se duc așa de departe, încât aruncă înjurături, d. e. ca cele asupra lui Walterskirchen, care nu merge cu ei, ci vrea se urmeza politică austriacă și care vrea a se înțelege cu celelalte națiuni istorice, locuitoare în Austria: de atunci Germanii din țĕrile ereditare numai sûnt potriviți a fi razimul principal al dinastiei, fiindcă una din părțile aceste — irredenta germână — nu se poate câștiga; ceealaltă earăși, a lui Herbst nu se poate satisface. Dominațiunea părței acestuia ar fi egală cu declararea resboiului tuturor negermanilor din monarchia întreagă.

„Poatese însĕ răzima Austria pe Cechi? Poate fi normativă politica Cechilor în fața raporturilor interne și esterne ale monarchiei? Nici decum. Puterea Cechilor este prea slabă pentru o astteliu de problemă. De altă parte și ei au greșala că fac politică de rasă și sûnt foarte inclinabili spre tendențe panslavistice, de oare ce ei susținerea lor nu o caută în Austria, ci în spriginul Rusiei.

„Și Polonii ocupă o posițiune separată, chiar prin situațiunea lor geografică; Rutenii galițiani însĕ țin pe față cu Rusia.

„Majestățile Lor, mergênd acum la Triest, au fost constrînse a face cunoscință și cu încertitudinea Italianilor și cu temeritatea unei agitațiuni condamnabile.

„Nu ne îndoim de credința majorității precumpănitoare a popoarelor din Austria; ar fi o nedreptate când ne am îndoì; numeroasele semne de divergență, însociabilitate, de înstrăinare față cu unitatea statului austriac arată nematuritatea politică în țerile ereditare și că în același timp se respândesce și agitațiunea importata din afară. Impregiurări și fapte de aceste umplu inima principelui cu îngrigire, bărbaților de stat le dau prilegiu de a se cugeta: cum se întimpine dinastia cu succes pericolii cari purced din astfel de situațiune?

„Și când vorbim de o astfel de problemă, este cu ne putință ca privirea fiecărui sĕ nu se întoarcă spre Ungaria.

„Aici în credința și puterea națiunei maghiare este mijlocul, prin care dinastia habsburgică poate păstra gloria sa veche și prin care poate ținè la olaltă toate provinciele ereție.

„Ea trebue se strămute punctul de gravtațiune al monarchiei în Ungaria. Pentrucă aceasta este naturalul punct de gravitațiune. Și misiunea orientală a monarchiei o pretinde aceasta: apusul e perdut, orientul se poate încă câștiga. Țĕrile ereditare, cu o Ungarie tare la spate, nu se pot desface de monarchie. Ori ce încercare de necredință sau ori ce atac din afară, va fi paralisat de politica maghiară și de puterea armată. Unica siguranță este sancțiunea pragmatică. Precum în timpul Mariei Teresie, așa și în ție-lele noastre, națiunea ungurească este gata a murì pentru regele seu.

„De aceea interesele dinastiei Habsburgilor stau în legătură strinsă cu interesele Ungariei. Numai Ungaria poate garanta dinastiei Habsburgilor posițiunea cea solidă în centrul Europei și influența în diplomație, care ne este de lipsă.

„Fiind avisați unii la alții, mai mult ca ori când altă dată, sperăm că legătura între dinastie și națiune, care și așa este foarte intimă, se va întări și mai mult și va dobândì și acea formă esterioară, care lipsesce încă, pentruca maghiarismul sĕ vadă în principii din casa Habsburgilor pe adevĕrații regi naționali și sĕ'i poată venera și iubì.

Sĕ i fie greu oare aceluia, a cărui e țeara aceasta frumoasă și națiunea această vitează, a se face Maghiar?“

Revista politică.

Sibiiu, în 15 Septemvre.

„Deutsche Zeitung“ de eri, într'un articul de fond critică sever administrațiunea și justiția din Ungaria. „Țeara aceasta binecuvêntată cu îmbelșugare, ție foaia citată, și națiunea cea talentată care stăpânesce țeara, sûnt o enigmă pentru noi cei ce cugetăm mai rece: pe lângă tot patriotismul pasionat al Maghiarilor, mii și mii de nobili nu vĕd nici un rĕu în împregiurarea, că sug din meduva țĕrei, că folosesc funcțiunile lor spre așì crea venituri laterale și negligă datorințele lor ca cetățeni, judecători și funcționari....“ Articolul întră apoi in specialități și admonează pe Maghiari ție-cêndule, că admoniția nu emanează din vre-o bucurie maliționasă, ci din bunăvoință, însĕ sĕ se ferească de a mêna apa pe moara acelor ce conclud din cele ce se întâmplă acolo: „țeara aceea nu se scie guverna pe sine.“

„Kreuz Zeitung“ față cu sgomotele respândite în timpul din urmă, că Austria va anecta Bosnia și Erțegovina, ție, că cestiunea încă nu e matură pentru a se pune în lucrare.

Țarul Rusiei s'a întors dela Moscva la Peterhof, fără de a se fi încoronat. Încoronarea se va face; deputațiunile de încoronare se aleg, s'au mai bine se denumesc, însĕ când se va face încoronarea nu se scie.

Principele Bulgariei s'a întors eri dela Sinaia la Rusciuc.

Egiptul e deplin liniscit. Chedivul s'a întors la Cairo unde a fost primit de poporațiune serbătoresce. Baker pașa e însărcinat cu reorganisarea armatei egiptene.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Roman.“

Ciceu-Giurgesti la 7 Septemvre 1882. (Sânțirea bisericei din Poiana-Blenchei). Spre scopul sânțirei bisericei din Poiana-Blenchei Escelența Sa prea sânțitul Archiepp. și Metroplit Miron Romanul împreună cu suita sa au sosit cu trenul Sâmbătă în 4 Septemvre la 11 oare a. m. în Dej.

La gara de acolo a fost întimpinat de administratorele pprotopresb. al Dejului și de înteligința română din Dej. Fiind trăsurile gata de plecare, Escelența Sa și suita numai de cât și-a continuat călĕtoria cătră Poiana-Blenchei, însoțit și de administratorele tractului Dejului. În trecere au fost întimpinat de poporul gr. or. din Gâlgău, singura comună gr. or. aflătoare în cale, îmbrăcat în vesminte sĕrbătoresci în frunte cu preotul locului Vasilie Goron în ornat bisericesc. În comuna Poiana-Blenchei s'a ridicat în onoarea Escelenței Sale o poartă de triumf, la care au fost întimpinat de poporul gr. or. din loc îmbrăcat serbătoresce și bineventat de parochul locului Gavriil Bu-

zura în numele poporului gr. or. ear' de posesorul dl Șimo Lajoș în numele posesorilor din loc, de unde apoi Escelența Sa împreună cu suita între sunetele clopotelor și treascurilor au tras la numitul domn posesor și ablegat dietale în cuartir. În aceea seară sau ținut vecernea cea mare cu litie împreunânduse la acestea și utrenia sub pontificarea Escelenței Sale.

A doua di demineața la 9 oare s'au început actul sânțirei și sau continuat cu S. Liturghie sevârșite toate prin Escelența Sa, asistat de prea onorații domni din suită, de ppopul Samuil Cupșa de administratorii ppesci Ioan Șovrea și Constantin Bodea și de alți cinci preoți din tract. După sânțirea apei Escelența Sa au ținut cătră poporul adunat o învățătură foarte frumoasă despre iubirea crestinească. La 2 oare după meadă di Escelența Sa și suita a luat parte la prândul dat de comuna bisericească în onoarea înalților oaspeți la casele parochului la care au mai participat domnii posesori din loc mai mulți înteligenti români din Dej și toți preoții și înteliginții români presenți. Sub decurgerea prândului sau purtat mai multe toaste și anume din partea Escelenției Sale pentru Majestatea Sa Imperatul și regele, pentru guvernul majestății sale și pentru toți binefăcătorii și ajutătorii bisericei din loc, apoi din partea dlui posesor Șimon Lajos și a mai multor domni pentru Escelența Sa și suita. La 6 oare d. meadă-di Escelența Sa, și suita au părăsit comuna Poiana-Blenchei trăgênd peste noapte în Dej la „Hotelul Europa," ear a doua di la 4 oare d. m. după ce preste di au visitat biserica, scoala și casa parochială gr. or. din loc, a plecat cu trenul unde au fost petrecut de mai mulți inteligînți din Dej.

La actul sânțirei au asistat un public foarte numëros de toate clasele și de diferite religiuni și națiunalități așa încât biserica cea nouë, deși destul de spațioasă, abia au putut cuprinde a $^1/_3$ din public și dacă venirea Escelenției Sale la sânțirea bisericei era mai de timpuriu anunțată, s'ar fi presentat un public de două ori așa de numëros. Actul sanțirei bisericei au avut efect deosebit îmbucurătoriu nu numai asupra poporului de rênd, care decând scim noi, nu au avut ocasiune se fi asistat la un act ca acesta sevârșit de Archiereu, ci și asupra tuturor, cari au avut ocasiune de a asista la asemenea acte. Acest act sevârșit cu mare pompă și cu ceremoniile obicînuite, va remânea mult timp imprimat în inimele creștinilor nostri și pot asigura pre ori și cine că poporul nostru de rênd despre nimica nu va povestì mai mult în sërile cele lungi din earna viitoare, ca despre actul sânțirei bisericei din Poiana-Blenchei.

Ce privesce edificiul bisericesc nou zidit din material solid, acela luând în privire starea materială a poporului de acolo și mijloacele materiale de care au dispus e corespundëtoriu și, și Escelența Sa și-au esprimat mulțămirea cu el. Së înțelege, că pre poporul nostru de acolo l'a costat edificiul bisericescu până l'au vëdut gata multe spese, strapații etc., dar dacă nu venea la mijloc și alți factori ajutători astădi n'ar fi gata. Între factorii ajutători din comună cari au oferit în seama bisericei au escelat dl posesor și deputat dietal Șimon Lajós pentrucă prin întrevenirea dsale s'au dobândit 500 fl. v. a., dela înaltul ministru, dlui au dăruit lemnele cele mai multe necesari la biserică, prea stimabila dșoară și fica dsale au procurat și pregătit o învălitoare foarte frumoasă și prețioasă pre sânta masă și alte două învălitoare pe două măsuțe dinaintea iconostasului, ba ajutorarea dlui posesor față cu comuna bisericească s'a estins până în diua sânțirei, oferind casele sale cele frumos mobilisate de cuartir pentru Escelența sa și suita și dând prând și cină în diua premergëtoare sânțirei pentru Escelența sa la care au fost învitați și preoții presenți. Comuna bisericească nu ar fi fost în stare a încuartira pre Escelența sa și suita într'un mod așa corespondëtoriu și ai provedea cu cele necesari. Sus lăudatul domn a primit asupra sa aceasta datorință onorifică a comunei bisericesci și s'au silit a face Escelenței sale și suitei plăcută petrecere în casele dniei sale, ceea ce cred că 'i-au și succes pe deplina mulțămire a veneraților oaspeți.

C. Bodea m. p.,
adm. ppresb.

Congresul dela cetatea Poenari din județul Argeș din România.

Deputatul țëranilor din Gorjiu, dl Dincă Schileru, în unire cu dnul Const. Dobrescu, redactorul diarului „Țëranul" ce apare în comuna Musetești jud. Argeș, printr'un apel publicat în „Țëranul" și reprodus de „Românulu" dela 29 August, convocase la cetatea Poenari un congres de țërani penfru diua de 29 August.

Fiind invitat de inițiatorii acestui congres, am plecat în diua de 28 cu mai mulți Vlăsceni pentru cetatea Poenari; — în Pitești m'am întâlnit cu mulți țërani din Gorjiu, Mehedinți și Vâlcea și împreună cu aceștia la oara 4 în dimineața dilei de 29 August am plecat din Pitești cătră Poenari. La curtea de Argeș ne-am întâlnit cu Musceleni și Argeșeni și împreună cu toții am continuat drumul cătră locul destinat; pe drum numërul nostru se înmulțea din ce în ce și când am ajuns la Poenari, pela oara 1 după prând, ne făcusem destul de mulți ca această adunare së poată avè însemnătatea sa.

Sosiți acì, țëranii din județele Gorjiu, Mehedinți, Muscel, Argeș, Vlașca și Vâlcea a fost salutați de bună-venire de dl Mucenic Dinescu, țëran cu dare de mână din comuna Corbeni, care a avut bunăvoință a da ospitalitate la toți țëranii cari au luat parte la congres.

Vederea unor locuri atât de încântătoare și aflarea mea în mijlocul unei adunări așa de românească, më emoționase mai mult decât ori când și mulțămit până în suflet întrai la oara 2 $^1/_2$ după prând în scoala comunei Corbeni unde era hotărît a se ținè congresul; acì găsii pe dl Nae Dimancea, deputatul col. III de Argeș, pe dl Dinca Schiler, deputatul col. IV de Gorjiu și alții.

După ce më presentai la acești dnii și făcui cunoscință cu cea mai mare parte din membrii congresului, pe la oara trei congresul se deschise sub președința dlui Dinca Schiler asistat de dnii I. Nicolescu din Gorjiu și V. Pepescu din Argeș ca secretari.

Dl Schiler după ce mulțămesce adunării mai întâiu de distinsa onoare ce îi a făcut alegêndul de președinte, apoi prin câte-va vorbe bine simțite deschide adunare, pe care o entusiasmează prin vorbele sale patriotice, prin inima și sentimentele sale adevërat românesci.

După ce a vorbit dl Schiler adunarea, în unanimitate, a rugat pe dl Dimancea ca se vorbească și se formuleze propunerile ce trebue së se discute de adunare; Dl Dimancea însë mulțămind adunării de încrederea ce are în persoana sa, arată că nu va vorbì decât după ce va vorbì mai mulți dintre membrii congresului, ca din cuvintele Dlor së se convingă de dorința și scopul acestei întruniri.

Dl Const. Dobrescu, redactorul diarului „Țëranul" și unul dintre inițiatorii acestui congres, vorbesce despre scopul întrunirei și arată că punctele ce trebuesc discutate sûnt:

1. Starea comunelor rurale și îmbunătățirea soartei țëranilor.
2. Scoala poporului rural și îmbunătățirea sa.
3. Mijloacele prin care autoritățile administrative s'ar putè face ca së fie mai simțitoare pentru trebuințele țëranului.

După D. Dobrescu vorbesce dl Vasilie Popescu din Argeș, desvoltând părerea sa asupra tuturor îmbunătățirilor propuse.

D. I. Boldescu, redactorul diarului „Plugarul Român" din Giurgiu, întră în fondul cestiunilor propuse și arată pe larg starea cea apăsată a locuitorilor dela câmp; — vorbesce asupra scoalelor sătesci și arată starea cea miserë în care se află preoții altarelor din comunele rurale și termină arătând, că mijlocul cel mai practic prin care s'ar putè aduce o mai repede îndreptare este luminarea poporului mai întâiu de toate și aceasta atêrnă de respândirea scoalelor elementare și personalul didactic din comunele rurale.

Dl Dincă Schiler din adêncul inîmei sale începe a vorbì adunărei despre tot ce interesează pe țëran, arată cum aceștia a fost lăsați în nepăsarea cea mai culpabilă de toate guvernele, și cum legile protectoare și de folos lor nu s'a aplicat nici odată.

Întrând în fondul cestiunilor propuse, dl Schiler, după ce arată vederea sa asupra tuturor cestiunilor, termină rugând pe adunare ca pe lângă propunerile formulate de dl Dobrescu së se primească de adunare și aceea ce are a propune și D-sa și pe care o crede foarte salutare și echitabilă tot de odată pentru țërani; această propunere este ca, adunarea së decidă ca pe viitor toate colegiurile țëranilor, pe care legea îl numesce col. IV, se aleagă ca representanți atât la Cameră cât și în consiliurile județene, numai țërani.

Dl I. Nicolescu, țëran din Gorjiu și membru în consiliul județian, sprijine cu tărie propunerea dlui Schiler și arată că dlor a aplicat aceasta în Gorjiu dela 1876 și în județul Dlor de când țëranii au representanții lor, merge mult mai bine ca în alte județe.

Dl I. Popescu, țeran din Gorgiu, membru în comitetul permanent, arată foloasele ce ar trage țëranii când cu toții dela olaltă și ar decide ca së aleagă atât la cameră cât și în consiliurile județene și comitetele permanente, representați țerani. După ce arată nedreptățile ce se făceau în Gorjiu țëranilor mai nainte de a venì dlor în consiliul general și comitetul permanent, termină rugând pe adunare se primească în unanimitate propunerea dlui Schiler, pentrucă numai astfel s'ar putè realisa dorința ce se simte de toți pentru îmbunătățirea stărai țëranului român.

Dl Prunescu din comuna Strănaia jud. Mehedinți, susține propunerea de mai sus și vorbesce asupra tuturor cestiunilor propuse.

Terminând dl Prunescu, adunarea roagă într'un mod stăruitor pe dl Dimancea ca se vorbească dsa.

Dl. Dimancea satisfăcênd dorința întregei adunări, ia loc la tribună în aplaudile tuturor și arată mulțămirea ce simte că după o luptă de 25 de ani se vede în mijlocul unei imposante adunări țërănesci, pe care o vede discutând cu cea mai mare moderațiune și cu cel mai mare tact parlamentar, cestiuni de cea mai mare importanță pentru țeară, fiind-că țeranii formând marea maioritate a țërei, interesele lor trebue së preocupe pe ori ce adeverat român în această țeară. Arată după aceasta toate îmbunătățirile ce partidul liberal a făcut pentru opincă. Asupra propunerilor formulate de adunare, d. Dimancea fără de a combate vre-una dice: toate acestea sûnt prevëdute de legile țërei și dacă ele n'au fost aplicate în realitate, vina este numai a țëranilor cari în toate părțile au rëmas nepăsëtori la drepturile lor: — indiferența lor către adevëratele trebuințe a făcut culpabila nepăsare a tuturor; însë acum când țëranii prin adunări și prin jurnale cer îmbunătățirile la care au tot dreptul, crede că nu se va găsì un singur bărbat de stat și mai ales din aceia cari fac parte din marele partid național, ca së se opue dreptelor cereri ale țëranilor.

Ca representant în parlamentul țërei va comunica colegilor sëi toate dorințele esprimate în acest mare congres al țëranilor.

Terminând d. Dimancea, vorbesce din nou d. Schiler și susținênd din nou propunerea sa roagă pe toți, ca ducêndu-se în județele d-lor, se propage fără sfială și la lumina dilei decisiunile ce congresul va lua la această întrunire, fiind că ele sûnt prevëdute de constituțiune, folositoare țërei, și nu aduc prejudițiu nimănui. Së meargă cu hotărire toți delegații sătenilor la alegeri și së nu primească sfaturile arêndașilor și mai ales al zapciilor, fiind-că toți aceștia nu au dreptul së se amestece în alegeri. Së imiteze pe gorjeni și administrația nu va mai avè curagiul ca se impue voința sa în alegeri țëranilor și cu acesta së arătăm că disele unui mare bărbat de stat în Cameră la adresa col. IV, sûnt neadevărate, și că col. IV este tot așa de independent ca toate celelalte colegiuri ale țërei și poate chiar mai independent.

Închidêndu-se discuțiunea, s'a adresat un prescript verbal în care s'a trecut toate decisiunile votate în unanimitate de congres.

Acest proces verbal în întregul seu 'l vom publica în numërul viitor.

Termin această dare de samă prin a arăta că ceia ce am vëdut la această întrunire, este mai mult de cât ar fi putut cine-va astepta. Am vëdut țërani discutând despre trebile țërei cu cel mai mare tact și sciință. Trebue së fie născut cineva în Gorjiu sau în Muscel, în Argeș sau în ori-ce județ de Munte ca së fie așa de deștept, plin de inimă și sentimente adevërate românesci.

— Uitasem ceva; aproape de finitul ședinței am primit din partea comitetului țëranilor din Teleorman următoarea telegramă:

„Forțați nu putem venì, comuni-„cați tuturor fraților întruniți."

Argeș salutările noastre.

„*Comitetul Țeranilor de Teleorman.*"

Nu sciu însë cine va fi forțat pe teleormăneni ca se nu poată lua parte la întrunirea țëranilor din Argeș, noi îi rugăm ca së ne spue clar cine i-a forțat ca se nu poată venì la Argeș. ca ast-fel së se cunoască de toți, că țëranii dela câmp au vrășmași tari și cu putere în țeară cari se opun desvoltărei și deșteptărei lor; — ear dacă se va fi făcut aceasta de către administrația județului (cu toate că noi nici nu bănuim aceasta), atunci cu atât mai rëu.

Congresul țeranilor dela Poenari, s'a terminat printr'un banchet dat în onoarea acestei adunări de D. Mucenic Dinescu și la care au luat parte toți țeranii din toate județile representate la congres.

Masa era destul de bogată, oaspeții erau toți veseli și animați de cele mai fromoase sentimente. S'au ridicat mai multe toasturi în sănătatea M. L. L. Regelui și Reginei, și în sănătatea tuturor amicilor țëranilor. Pe la oara 9 $^1/_2$ banchetul s'a terminat. Era së uit nici musica nu ne-a lipsit; — am avut musica națională, lăuturi de prin satele vecine, țëranii cântau cu cavalele și alții cu flaute. Hora și toate celelalte jocuri naționale au ținut până la oara 1 noaptea. Cu numërul viitor voi arăta ce am vëdut în Pitești.

„Plugarul român."

Varietăți.

* (Petrecerea părechei principiare de coroană în Transilvania.) Din o corespondență datată dela Ibănesci (10/22 Septemvre) aflăm că banderiul care a întempinat pe AA. LL. între Reghin și Gurghiu au fost — ceea ce din alte diare nu s'a putut vedè — compus din 50 de Români din

Ibănesci, Hodac, Orşova şi Caşva. Călăreţii purtau căciuli în cap, erau îmbrăcaţi cu cămeşi albe cu mâneci largi încinse pe trup cu cinghĕtori s'au şerpare naţionale, cu cioareci albi şi încălţaţi cu opinci, va se dică, port curat românesc cum se portă în părţile locului şi ne corupt de nivelarea modernă. Bandieriul a fost condus de doi Români. Acest banderiu şi nu altul a condus pe AA. LL. până la Giurghiu. Dl corespondent spune că banderiul a făcut o impresiune deosebită asupra AA. LL. Înaintea castelului unde era se descalece înalţii oaspeţi, astepta mulţime mare de popor, între cari se aflau şi vre-o câţi-va Maghiari din aristocraţie şi doi preoţi romano-catolici. Mulţimea cea mare de popor românesc cu protopresbiterii Şagău, Brancovean şi Crişan şi alţi mulţi preoţi, învĕţători şi notari în frunte, la signalul dat au făcut se resune un puternic „să trăească“ care s'a repeţit de trei ori; cu toate că unul dintre preoţii catolici propusese să strige poporul: „éljen“ A. S. principele de coroană după descălecare a conversat cu aristocraţii, mai mult cu directorul silvanal din Cluj. Întorcêndduse în fine către preoţimea română a mulţămit stringênd mâna ppresbiterului Crişan, şi s'a îndreptat spre castel.

Petrecerea AA. LL ne scrie dl cor. are să dureze 10 ḑile, Vênătorile au a se face cea dintâiu pe teritoriul comunelor Jabeniţa, Adrian, trei goane pe ḑi cu 80 de gonaci, cari sûnt tocmiţi cu 30 cr. pe ḑi, pe lûngă merindea de lipsă.

Dl coresp. ne spune mai departe şi de o arangiare nouă a castelului şi că se vorbesce mult că AA. LL. doresc a face din Gurghiu un al doilea Gődőllő.

Gurghiul care până acum avea o comunicaţiune postală numai de 4 ori pe septĕmână, astăḑi comunică de două ori pe ḑi şi are şi staţiune telegrafică, care s'a construit în timp de patru ḑile. „Urşi sûnt destui, continuă coresp., căci asupra toamnei s'au arătat pe sub poalele munţilor, făcênd multă stricăciune în cucuruze, ghinde şi în vite.“

Alt d. corespondent ne scrie cu datul dela 11/23 Septemvre, că vênătoarele până acum n'au arĕtat succesele asteptate, de oare ce vênătorii cei adevĕraţi sûnt daţi la o parte; eară „domnii“ se dau din calea urşilor în momentul când ar trebui se stea la posturile lor.

* (În garnisoana de aici) a sosit Marţi dimineaţa batal. 4 al regimentului 82 (mai nainte Nr. 63). Înainte de plecarea batalionului dela Bistriţă, cetim în „S. d. Tageblatt“ a avut loc o solemnitate, de bine venire a regimentului dela Viena, la care au luat parte veteranii regimentului al românesc de graniţă, a cărui teritoriu concurge la regim. de inf 63., toţi decoraţi cu medalia de campanie şi cu alte medalii. La un banchet dat de cetatea Bistriţei, colonelul la ocasiune a amintit în cuvinte foarte măgulitoare de acest „Diamantenregiment“.

* (Postal.) În Spelmezĕu (comit. Solnoc Dobâca) se deschide la 1. Octomvre n. oficiu nou postal, care va comunica prin mijlocirea unei cariole cu Ciceu-Cristurul Dumineca, Mercurea şi Vinerea. Pleacă cariola dela Spelmezĕu la 7 oare şi 40 min. dimineaţa şi sosesce la Ciceu-Cristur la 10 oare înainte de ameaḑi; ear dela Ciceu-Cristur pleacă înapoi la 3 oare 20 m. după ameaḑi şi sosesce la Spelmezĕu la 5 oare 40 min. seara. Oficiul cel nou primesce epistole şi pachete, asignaţiuni etc. până la suma de 200 fl. Cercul oficiului acestuia cuprinde comunele: Borleasa, Diugul, Ilina sup. Curtuiuşul, Pusta sup., Agrişi, Spelmezĕu, Dobricul mic, Pontineasa, Sita.

* (Falsificători de bancnote). În Sân-Georzul din Treiscaune s'au arestat, la iniaţiativa procurorului reg. de stat. mai mulţi inidiviḑi, cari sûnt în prepus că sûnt falsificători de bancnote.

* Încendiu înfricoşat) În Boiereni Comit. Solnoc-Dobâca comună română, în 21 a lun. a. c escându-să foc într'o casă în apropierea bisericei, acela ajutat de un vênt puternic — pre când bărbaţii şi femeile cele mai tinere erau la lucrul câmpului depărtaţi — mistuì în 2½ oare turnul bisericei, 65 de case, şi toate superedificatele economice împreună cu bucatele şi fênul adunat, încât aproape 300 suflete au remas sub ceriul liber fără locuinţă, vesminte, şi fără o bucăţiă de pâne, căci şi vesmintele scoase din căsi în ocol sau în stradă încă au ars toate împreună cu podurile de pe stradă — inplorând acuma cu toţii ajutor dela cei milostivi.

În numele acelor nenorociţi face subscrisul

Apel,

la marinimositatea tuturor binevoitorilor pentru ajutor şi ofrande, rugând pre On. redacţiuni a foilor publice se binevoiască şi cu această ocasiune a deschide liste si colecte, a primì ofrandele încurse, şi acele a trimite la adresa subscrisului spre înaintare la comitetul de împărţirea ajutoarelor, esprimându-şi cu aceasta ocasiune mulţămita dlor Ioan Buzura profesor, şi Georgiu Cupşa paroch din Mogogea pentru ajutoriul de 15 litre cucuruz împărţit la moment.

Dej (Deés) în 24 Septemvre 1882.

Gabriele Mann,
adv.

* (Un accident pe calea ferată) Despre accidentul cel mare care s'a întêmplat pe calea ferată Moscva-Kursk, în noaptea de 12 spre 13 Iulie, între staţiunile Cern şi Bastijevo, la 296 verste departe de Moscva, „Ḑiarul de Petersburg,“ aduce următoarea istorisire a unui martor ocular: Noi ajunserăm, la 12 Iulie, după o noapte furtunoasă, înainte de prânḑ, în Mzensk. Aci întîlnirăm pe cei răniţi şi scăpaţi din catastrofa trenului Moscva Kursk: răniţii erau aşeḑaţi parte în vagoane de marfă, parte în gară; eu am vĕḑut multe câmpuri de luptă, dar foarte rar ceva aşa de îngrozitor. 35 erau greu răniţi, bătrâni, femei, copii, ofiţeri, soldaţi şi oameni săraci. Afară de aceea erau în gară 80 până la 100. persoane scăpate, mulţi cu răni uşoare, dintre care maşinistul cu o rană la frunte si una la picior; un conductor era greu rănit, unul uşor şi trei alţii erau morţi. Medicul local, nisce secerători şi noi ajntarăm din toate puterile; pe la 12 oare fu pregătit un tren, care conduse pe răniţi la Orel şi totodată plecă un alt tren de ajutor spre locul accidentului.

Digul drumului de fer, este aproape de 18—20 st. de înalt. La trecerea în acest loc pela 3 şi jumĕtate noaptea, locomotiva deraliă, nenorocirea a trebuit să fie momentană şi îngrozitoare, precum arată bucăţile de vagoane din partea stângă a digulu. Cu aceasta n'a fost destul, masele cele căḑute produseră o astfel de apăsare asupra digului în cât pământul se desfăcu şi curse ca untul, îngropând tot supt dînsul, şi ceea ce ar mai fi putut rĕmânea, fu îngropat de locomotiv şi tender, care fură trase în adîncime; vagonul de bagage, 5 vagoane de clasa III-a şi un vagon de clasa II a, au dispărăt fără urmă, vagonul mixt, de clasa I-a şi a II-a, a căḑut peste acestea, ast-fel că el s'a putut oprì şi atârna sfărâmat deasupra îngrozitorului mormênt; vagouul de clasa I. era numai în partea dinainte sfărâmat, cele-lalte vagoane rĕmaseră neatinse; o parte mică din cei 35 de răniţi, fu trasă cu funile în sus.

Momentul catastrofei, a trebuit să fie îngrozitor, aşa d. e. spun ţĕranii cari alergară să dea ajutor, că un general, eşind într'un mod neexplicabil din vagonul mixt, rĕmase atîrnat cu pintenì, începu să strige. „Ajutor — doue mii de ruble — scăpaţi-mă. Dar în acele momente se rostogoliră alte mase şi 'l îngropară pentru totdeauna. O femee era înpropată până la mijloc, în stărâmături şi humă ea strigă după ajutor, când o bucată de fier 'i rupe partea de sus a corpului şi o îngroapă de tot. Cauza accidentului este spălarea digului de un părău care curgia prin ţevi de fer; părăul se umflase din cauza unei ruperi de nor astfel că ţevile fură luate de apă.

În noaptea de 11 Iulie, un tren de marfă, trecu prin acel loc şi insciinţă că digul a trăsnit şi sa afundat; cu toate acestea trenul de postă plecă şi merse cu iuţeală potrivită peste locul afundat — astfel a fost foarte natural că a deraliat. Ḑiarul „Golos“ i se telegrafează din Carkov, că în trenul deraliat au fost 239 pasageri cari şi-au scos bilete; dar au mai fost şi pasageri cu carte liberă. Dintre aceştia s'au adus ca răniţi 35 în Mzensk cei 64 sunt neatinşi. Astfel numĕrul celor nenorociţi este de 140.

Loterie.

Mercuri în 27 Septemvre 1882.

Brünn: **40 58 33 30 48**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 26 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.30	119.25
Renta de aur ung. de 4%	87.95	88.10
Renta ung. de hârtie	87.05	87 05
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.50	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.75	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 25	98.75
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	98.—
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.25
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.75	97.75
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.50
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.50	98.—
Sorţi ungaresci cu premii	118 25	118.50
Sorţi de regularea Tisei	109 60	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.90
Datorie de stat austr. în argint	77 40	77 30
Renta de aur austriacă	95.70	95.40
Sorţi de stat dela 1860	130.75	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	827.—	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	305 25	305.59
Acţiuni de credit austr.	318.75	321.30
London (pe poliţa de trei luni)	119.20	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.46	9.46½
100 marce nemţesci	58 20	58.15

Nr. 3525 Scol. [237] 2—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 100 fl. din fundaţiunea „Francisc Iosifiană“ se escrie concurs cu terminul preclus până la 30 Septemvre a. c. st. vechiu.

La acest stipendiu pot concurge ascultători la vre o academie de drepturi din patrie, avênd a instruì cererile sale:

a) cu atestat dela oficiul parochial spre legitimarea, că concurentele este greco-oriental;

b) cu certificat de înmatriculare la vre o facultate de drepturi din patrie, respective atestat despre studiile juristice din ultimul semestru al anului scolastic 1881/2.

c) cu atestat despre starea lor materială.

Sibiiu, 31 August 1882.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu.

Nr. 138. [236] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Galaţi, protopresbiteratul Bistriţei se escrie prin aceasta concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sunt:

1. In bani gata 200 fl. v. a.

Cuartîr liber în edificiul scoalei.

Concurenţii au de aşi asterne suplicele lor înstruite conform regulamentului congresual din 1878 până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Borgo-joseni, 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m p.
adm. ppresbit.

Nr 320. [235] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Reghinului sûnt de a se ocupa la scoalele populari confesionale următoarele posturi învĕţătoresci:

1. În Topliţa română, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir in edificiul scoalei, — lemne de foc şi grădină de legumi;

2. În Deda, cu salariu anual de 250 fl. v. a. şi cuartir în edificiul scolar;

3. În Mesterhaza, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir şi lemne;

4. In Potoc, cu salariu anual de 75 fl. v. a. şi cuartir

5. In Ibanesci, cu salariu anual de 150 fl. v. a.

6. In Filea, cu salariu anual de 100 fl. v. a. şi cuartir.

7 In Mureş-Cuesdiu, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemne;

8. În Rĕstosnea, cu salariu anual de 100 fi. v. a. şi cuartir.

9. În Polăţi cu salariu anual de 100 fl. v. a.

10. Sĕcalul de munte (Erdő szakál) cu salariu de 100 fl. v. a.

Petenţii au de aşi substerne suplicele ooncursuale, instruite conform statului organic şi Regulamentului din 1878 şi cu documente publice despre cunoscinţa limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari — la subscrisul (p. u. Reghinul săsesc) cel mult până în 1 Octomvre a. c. st. v.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reginului.

Idicel 5 Septembre. 1882.

Galaction Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr. 165 [223] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din protopresbiteratul Solnocului cu termin până 25 Septemvre a. c. st. v.

1. Cupşeni, cu salariu anual 100 fl.

2. Ungureni, cu salariu anual 100 fl.

3. Libotin, cu salariu anual 100 fl.

4 Rogoz cu salariu anual 100 fl.

5. Suciul de jos, cu salariu anual 100 fl.

6 Borcut, cu salariu anual 100 fl.

7. Văleni, cu salariu anual 100 fl

8. Peteritea, cu salariu anual 100 fl.

9. Poiana porcului cu salariu anual de 80 fl. din fondul scoalei.

La toate cuartir liber şi lemne de ajuns pentru încălḑirea scoalei şi a locuinţelor învĕţătoriului.

Salariul anual se va solvì în 3 rate decursive din repartiţiune dela popor, afară de parochia de supt punctul 9.

Doritorii de a ocupa acestea posturi învĕţătoresci au de a substerne petiţiunile concursuale înstruite conform Statutului organic şi a regulamentului de învĕţământ la oficiul protopresbiteral în Cupşeni (p. u. Magyar-Lapos) până la terminul susindicat.

Cupşeni în 23 August, 1882.

Comitetele parochiale concerninte în conţelegere cu

Samuil Cupşa m. p.
ppresbiter.

Nr. 305. [222 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunilor învеţătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul greco-oriental al Cohalmului, se scrie concurs până în 25 Septemvre a. c. st. v.

1. În Cohalm, cu salariul anual de 150 fl. v. a.. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de foc.

2. Dăişoara, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir şi un stângin de lemne.

3. Crihalma, cu salariu anual de 150 fl. val aust, cuartir si lemne de foc.

4. Caţa, cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Ticuşul-Român, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de foc de ajuns.

6. Felmer, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.

7. Bogata-olteană, cu salariu, anual de 80. fl. cuartir şi lemne pentru foc de ajuns.

Dela competenţii de sub Nr. 1—4 se recere: ca prelângă atestat de cualificaţiune învеţătoresc, se aibă şi 4 clase gimnasiale, ear în special, dela concurenţii de sub Nr. 1 se cere se scie cântările şi tipicul bisericesc, avênd tot de odată a ţinè strană în toate duminecile şi serbătorile.

Petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentelor în vigoare, arătându-se şi cunoscinţa limbei maghiare, sûnt a se ascerne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Cohalm, 28 August 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Mircea m. p.
adm. ppresb.

---

[221] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învеţători, in următoarele comune:

1. Lazesti, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne,

2. Lapuşiu, cu salariu anual de 100 fl. şi lemne.

3. Peleşiu, cu salariu anual de 100 fl. cuartir şi lemne.

4. Buninginea cu salariu anual de 80 fl. cuartir şi lemne, se deeshid concurs până la 25 Sept. a. c.

5. În Secătură salariul s'au urcat la 150 fl. cuartir şi lemne, şi Concursul publicat se prelungesce încă până la 15 Sept. a. c.

Doritorii de a ocupa acestea posturi, au a'şi subscerne cererile instruite, în sensul Stat. org. şi a Regul. pentru învеţământ „oficiului protopopesc gr. or. din Abrud.

Abrud în 30 August 1882

În conţelegere cu Comitetele parochiale concerninte.

Ioan Gall m. p.
prot. şi adm.

Nr 157 [226] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învеţătoriu la scoala gr. or. din comuna Vistea superioară. cu terminul până la 26 Septemvre st. vechi.

Emolumente:

1. Salariu anual 150 fl. din subvenţiunea comunei.

2. Cuartir natural şi 2 stângini de lemne.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor vigente sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului în Avrig.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al tractului Avrig.

Nr. 363 [231] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de classa a III din comuna Trestia, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, escriinduse concurs pe basa ordinaţiunei Venerabilului Consistoriu Archidiecesan dto 13 Iuniu a. c. Nr. 1804 B. şi neconcurând nimenea la primul concurs: se escrie a doua oară concurs cu terminul până în 30 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Usufructul unui frust de pământ şi al cimiteriului;

2. Câte una măsură de cucuruz nesfărmit dela 85 familii;

3. Venitele stolari. Toate acestea computate preste tot aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicele concursuali instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii sûnt a se adresa până la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad, 30 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 367 [233] 2—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Agnitei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învеţătoresci;

1. Vecerd, cu salariu anual de 160 fl. parte din subvenţiunea dela comună, parte dela popor, cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

2. Ighişdorful-românesc, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir, gradină de legumi şi de lemne de foc.

3. Ilimbav, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, gradină de legumi şi lemne de foc.

4. Sasauşi, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

5. Fofeldea, cu salariu anual 100 fl. din subvenţiunea dela comună şi 50 fl. dela popor cuartir, şi lemne de foc.

6. Calbor, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

Concurenţii au a'şi substerne suplicele concursuale instruite conform Statutului organic, şi regulamentului de invеţământ până la finea lui Septemvre a. c. la acest oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Gregoriu Maier m. p.,
adstr. ppresbiteral

Nr. 170. [213] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învеţătoresci la scoalele poporale din ppresbiteratul Haţegului, cu terminul până la 26 Septemvre st. v. a. c.

1. Hunedoara, cu salariu anual 250 fl. cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

2. Ghelariu, cu salariu anual 200 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de încălţit.

3. Ruşior, salariu anual de 175 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

4. Cinciş cu filia Cerna, cu salariu anual 145 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

5. Ruda cu filia Plop si Poeniţa voinei, cu salariu anual 120 fl. cuartir în localul scoalei şi lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic şi a Regulamentului de învеţământ la subscrisul, până la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Haţeg, 27 August 1882.

Ioan Raţ m. p.,
ppresditer.

Nr. 104. [214] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea postului de învеţătoriu la scoala confesională gr. or. din Căstău, ppresbiteratul Orăştiei cu termin până la 19 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual de 250 fl. v. a. solvind în rate treilunare din cassa alodială.

2. Cuartir natural în edificiul scoalei şi 6 stîngini de lemne din cari e a se încălţi şi scoala.

Doritorii de a ocupa acest post au aşi aşterne petiţiunile lor instruite conform Statutului organic la oficiul ppresbiteral gr. or. al tractului Orăştiei până la terminul susindicat.

Căstău, 18 August 1882.

În conţelegere cu oficiul ppresbiteral.

Comitetul parochial.

Depuneri

de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5** %
ear' sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai înainte cu . . . . . **5 1/2** %
interese.

Interesele încep cu ziua, care urmează după ziua depunerei capitalului şi înceată cu ziua premergătoare zilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însă, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 zile. La 1 Ianuarie şi la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se capitalisează şi se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabili în ziua depunerei capitalului şi condiţiuni speciale de esolvire, care se înseamnă în libel şi în cărtea depunerilor institutului. In atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pelângă comunicarea adresei deponentului se resolv totdeauna în ziua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu în 21 Septemvre 1882.

„Albina“
Institut de credit şi de economii.

[228] 3—4

Nr. 2857 1882. [240] 1—3

Publicare de licitaţiune.

Dreptul de cârcĭmărit în comuna Avrig, comitatul Sibiiului se va esarênda în ziua de **15 Octomvre 1882 st. n.** pe timp de **trei ani** adecă din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1885 st. n.** în licitaţiune publică şi anume în următorul mod:

1. Cârcĭma de sub Nru 181 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 193 cu preţul strigării de . **1455 fl.**
2. Cârcĭma de sub Nr. 2 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 132 cu preţul strigărei de . **1087 fl.**
3. Cârcĭma de sub Nru 304 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 345 cu preţul strigărei de . **1200 fl.**

Tot în ziua aceea se vor mai esarênda în licitaţiune publică:

4. Moara din sus aparţinătoare comunei Avrig cu preţul strigării de . . . . . **1200 fl.**
5. Moara din jos aparţinătoare comunei Avrig şi fondului săracilor din oraşul Sibiiu cu preţul strigărei de . . . . . **2000 fl.**

Aceia, cari doresc a participa la această licitaţiune, vor fi datori a depune un vadiu de 10 percente al preţului strigărei încă înaintea licitaţiunei, carea se va începe la **10 oare dimineaţa în cancelaria comunei Avrig** şi sûnt datori a dechiara cumcă cunosc condiţiunile detaiate, cari se pot lua la cunoscinţă şi în cancelaria subscrisului pretore cercuale şi în cancelaria comunei Avrig în oarele oficioase.

Talmaciu în 21 Septemvre 1882 n.

Dela pretorele cercului.

Nr. 1193 urb. 1882. [239] 1—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea segregărei cerute de veduva con. Teleky Miksa în numele orfanului după cont. Teleky László contra locuitorilor din *Niriş* (Nagy Nyires) se pune zi de pertractare pe **3 Noemvre 1882** şi eventual şi cele următoare la faţa locului în *Niriş* (Nagy-Nyires.) Despre ce interesaţii se încunosciinţează.

Dej, 31 Maiu, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 1602. urb. 1882. (238) 1—3

Publicaţiune!

Spre a se pertracta cererea fostei comune urbariale Szurduk contra baronilor Wesselényi Bela şi Iozsika Leo pentru segregarea pădurilor şi a păşunitului, se pune zi de pertractare pe **24 Octomvre 1882** şi următoarele la faţa locului în comuna *Szurduk*, despre ce se încunoscinţează cei interesaţi.

Primul esemplariu al cererei este depus la tribunalul regesc din Dej, al doilea la primariul din *Szurduk*.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 29 Martie 1882.

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e provediută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorinţă, cataloage gratuite şi francate.

(232) 3—20

Redactor răspunzĕtor **Nicolau Cristea.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 109. Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Septemvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu 1. Octomvre v. se începe prenumerațiune nouă la *„Telegraful Roman“*. Condițiunile în fruntea foaiei.

Ceva caracteristic.

După „Plugarul român“ am fost reprodus, în numĕrul nostru precedent, o dare de seamă despre congresul țĕranilor din districtul Argeșului în România. Admitem că cea dintâiu într'unire românească de felul acesta nu va fi fost un *non plus ultra;* ca pasul cel dintâiu însĕ al Românilor din regatul cel june al României, nu vom greși, dacă îl vom considera de un fel de progres. Astădi mai rĕu, mâne mai bine, așa se fac lucrurile în lumea aceasta plină de scăderi, care omul este chemat ale îndrepta și evita. Stindardul partidei liberale maghiare, „Nemzet“, un organ, care după posițiunea sa, s'ar cuveni sĕ fie serios în toate lucrările sale, a găsit cu cale ca din congresul amintit se facă un object de glumă necioplită și așa presentează și el („Nemzet“) o dare de seamă în următoarele:

„...Congresul s'a ținut sub ceriu liber, numai un cort de pânză s'a ridicat pe seama dlor deputați Schileru și Dobrescu. Scaunul presidial pe pajiște verde fu ocupat de dl Dobrescu care s'a ales însuși pentru acest post onorific prin discursul următoriu: Dlor țerani! Eu nu cred că sciți pentru ce ați venit aici pe acest loc sfânt*) Este foarte frumos însĕ din partea voastră, dlor țerani, că ați ascultat de frumosul cuvênt și îndată ce ați primit învitarea noastră, vați grăbit la noi, ca se ascultați cuvintele înțelepte (okos szó.)

„De oare ce aici nu se află decât doi creștini cu minte (înaintea Românului numai cei de credința veche (o hitü) sûnt crestini) cum suntem noi, eu și amicul meu Schileru, veți înțelege că numai dintre noi amêndoi puteți alege president. Dar fiindcă amicul meu Schileru vrea se rostească un discurs foarte cuminte și mai departe vrea se facă propuneri foarte ponderoase, nu remâne altă, ori vreați ori nu vreați, de cât că eu sĕ ocup scaunul presidial.

„Un țeran:“ „Unde e scaunul?“

Dl Dobrescu: N'ai sĕ te îngrigesci de el, mai bine va fi dacă mĕ vei îmbia cu un ciocan de țuică (vinars moale). Acum însĕ te provoc mare bărbat, amicul meu Schilere, sĕ spui ce 'ți apasă inima ta curată română?

„Dl Schileru răzimându-se pe o bâtă mare, a rostit discursul următoriu:

„Fraților țĕrani! Îmi sângeră inima când privesc la voi, îmi sângeră când nu vĕ vĕd, îmi sângeră când sûnt între voi, îmi sângeră când sûnt la Bucuresci în adunările camerei. Îmi sângeră inima pururea, neîncetat, pentrucă și originea mea e din sângele vostru! O fraților țĕrani, de ce nu pot mânca și eu cu voi mămăligă? O de ce nu pot întra și eu în horă cu Stan și cu Marin, cu Anicuța și cu Măriuca dinaintea bisericei din sat, de ce nu pot fi și eu așa de fericit cum sûnteți voi, o nenorociți frați țerani! Fiindcă e nenorocit țeranul român. Țĕranul român și acum e numai cânele boerului și a celor ce poartă haine domnesci, așa precum a fost când esista iobăgia. Ajutor trebue. De aceea am venit la voi se ajutăm nenorocitei națiuni române din nenorocirea ei.

„Deci ascultați ce vĕ sfătuim, și aici sub ceriul liber a lui Dțeu se promiteți că veți îndeplini sfatul nostru cuvênt de cuvênt:

1. Sĕ nu mai alegeți primari oameni îmbrăcați în postav (posztóba járó) ci dintre voi se alegeți pre acela, despre care sûnteți convinși, că nu vĕ vinde pentru treidеci de arginți ca jidovii pe cel neprețuit, pe acela care în toate împregiurările e omul vostru. Când veți avè astfel de primar n'aveți se vĕ temeți că vĕ va mai stăpâni boerul, grecul, bulgarul s'au jidovul.

2. În consiliul districtului (megyei tanácsba) pentru lumea aceasta se nu alegeți altfel de om decât țĕran! se i spuneți că e vai de sufletul lui dacă ve va vinde.

3. Și nu mai alegeți în camerile țĕrei nici boier, nici ciocoiu (csokojkőzép birtokos), nici advocat, nici preot, nici medic, cu un cuvênt, pe niminea, care poartă haine de postav, că aceia nu represintă interesele voastre, ci ale domnilor celor mari, ale guvernului, și încă și ale străinilor.

„V'am spus cum s'ar putè ajuta poporului român (rumuny nép) din necas; Dțeu sĕ nu ve binecuvinteze dacă nu veți asculta. Acei ce vor asculta sfatul meu se remână aici la banchet din tocană proaspetă, din mămăligă și din țuică. După banchet însĕ adevĕratul amic al Românilor, amicul meu Dobrescu va fi așa de bun și va arangia o horă la care pot lua toți parte câți au ascultat sfatul nostru.

„Trăiască România liberă!

„Trăiască țeranul român!“

„După discursul acesta, primit cu însuflețire mare, cele 2000 de oameni au vĕdut de tocana feartă în căldările uriașe. După cum scrie „Plugariul român“ foaie din district, bunii patrioți n'au consumat mai puțin de 2500 ocale (3600 litre) de vinars.

„Domnii deputați Schileru și Dobrescu, vrênd se dovedească cât de mult simpatisează cu țeranul român (rumuny paraszttal), acolo, în fața locului s'au desbrăcat, s'au îmbrăcat în haine țĕrănesci, eară hainele domnesci „le-au pus pe rug și le au ars.“

Confronteze cetitoriul darea de seamă după „Plugarul român“ și pe aceasta din „Nemzet“ și facă'și judecata. Nu credem că nu va găsì cetitorul în raportul unguresc o îngâmfare nătângă. Ea ne servesce nouĕ și poate servì ori și cui spre orientare ca se vedem cât sûnt raportorii maghiari de iubitori de adevĕr, când e vorba de vecinii lor din apropiarea mijlocită și nemijlocită.

*) Curtea de Argeș e vestită pentru biserica ei veche și grandioasă. Fericit Românul, care poate pătrunde în interiorul ei.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Septemvre.

Foaia oficială publică aprobarea prealabilă pr. în. a proiectului de organisațiune privitor la biserica elvetică (calvină) ungurească în chipul următor:

„După ce la locul prea înalt, unde se substernuse spre aprobare și confirmare proiectul de organisațiune, elaborat de sinodul provincial al bisericei elvetice unguresci în sesiunea din Octomvre și Noemvre anul trecut, sau făcut unele observări, în ședințele începute la 10 Septemvre a. c. sinodul a desbătut asupra acestor observări și au substernut secțiunile modificate în forma cea nouă. Ministrul reg. ung. de culte și instrucțiune publică, până va fi în posițiune de a substerne proiectul întreg, pe lângă o propunere prea supusă a substernut Majestății Sale spre aprobare prealabilă tecstul cel nou al secțiunilor modificate, în urma cărei Majestatea Sa s'au îndurat preagrațios a emite următoarea prea înaltă resoluțiune:

Luând spre cunoscință presenta propunere a ministrului Meu ung. de culte și instrucțiune publică și aprobând prealabil modificările sinodului bisericei elvetice unguresci, făcute în proiectul de organisațiune, admit ca legea bisericească astfel tecstată și provĕdută totodată cu clausula de aprobare și confirmare, încuviințată de mine, ministrul Meu numit sĕ Mi-o înainteze spre subscriere.

Budapesta 25 Septemvre 1882.

Francisc Iosif m. p.

Aug. Trefort m. p.

Din colo de Laita lucră 10 diete provinciale din toate puterile. În dieta Carnioliei s'au început în 14/26 Septemvre o desbatere aprigă despre „Schulverein.“ Nu era acesta objectul pus la ordinea ților, însĕ deputatul sloven Svetec s'a folosit de ocasiune și la desbaterea asupra fondului scoalelor normale a aprins discusiunea „Schulvereinului.“ Resultate practice n'au avut discusiunea. Slovenii se vede că n'au vrut altă decât sĕ'și verse focul asupra Germanilor.

Despre posițunea Serbiei în fața cestiunei bosniace publică „Agramer Zeitung“ o corespondență dela Belgrad, în care sûnt nisce detaiuri interesante. Se ție în corospondență, că toate partidele din Serbia nisuesc spre anecsarea Bosniei. Aderenții lui Ristici speră a ajunge la țintă prin mijlocirea Rusiei. pe când progresistii, partida care este adi la putere, cred într'o transacțiune pe calea bunei înțelegeri cu Austria. Ministerialii cred că Austria într'o bună dimineață va da Bosnia în schimb pentru o convenție militară, în puterea cărei va avè drept de garnisonă în Serbia și pentru o uniune vamală. Mai speră că la ocasiunea unei împărțiri noue a Turciei, sub egida Austro-Ungariei, vor mai căpăta ceva din Macedonia despre meadă noapte, ceea ce mijlocit și Austro-Ungariei nu i ar fi spre rĕu. De o cam dată tac oamenii în Belgrad și nu vorbesc de planurile aceste. Ei țin că cestiunea Bosniei încă nu e matură.

Dacă în imperiul britanic, cetim în „Națiunea“, soarele nu apune nici odată și dacă acest imperiu este astădi cel mai vast din lume, cuvêntul este că poporul englez a meritat această putere. Nu atât puterea armelor cât civilisațiunea acestui popor a intemeiat un imperiu, ale cărui nави duc în toate direcțiunile globului cultura și înlesnesce comoditățile vieții. Dar în ochii națiunilor ce se află încă în pruncie, Anglia este nevoită a esercita acțiunea ei civilizătoare prin mijlocirea prestigiului ei. Disraeli prevĕduse această necesitate și cugetările sale fundamentale se refereau esclusiv la întemeiarea acestui prestigiu, care forma ținta politicei sale imperialiste. Cu acest scop el făcuse pe Regina sa: Împĕrătească a Indiilor, trimesese pe principele de Wales sĕ culeagă un triumf fantastic în Orient și dedese Canadei de guvernator pe un fiu al Reginei. Gladstone caută de mai multe ori sĕ înfrângă cu elocința sa irresistibilă această politică așa de salutară pentru patria sa, el critică necontenit pe Lordul Beaconsfield numindu-l chiar un aventurar lipsit de consciință. Dar printr'o ironie singulară a destinului Gladstone termină ceea ce Disraeli incepuse; politica ce combătea înaintea Torilor îi recâștigă acum simpatiile poporului englez și împletesce ultimii lauri ai coroanei sale.

Diplomația engleză se conduse în timpurile din urmă cu o abilitate supremă: ea redede imperiului britanic strălucirea ce-l încungiura în urma tratatului dela Cipru. Astădi Anglia redobândesce însemnătatea, care la Dulcigno era numai o umbră a măririi ei de altă dată.

Principele de Bismarck, diplomatul prin escelență al Europei, se face acum amicul acestei puteri pline de viață. Cu câte va sĕptĕmâni mai nainte toți credeau că activitatea acestui bărbat tindea a nimicì influința Englezilor în Egipt. Astădi Germania merge alături cu dênșii și le este mai favorabilă decât ori ce altă putere. Glasul Angliei câștigă eară-și o valoare necontestabilă în concertul european. Aceasta este magnificul resultat al intreprinderei din Valea Nilului. Triumful Angliei asupra Turciei este astădi învederat pentru lumea întreagă și Lordul Granville a nimicit toate artificiile diplomaților din Constantinopol. Anglia este stăpână pe țeara Nilului și Califul nu remâne decât omul bolnav, constrins a'și recunoasce slăbibiciunea sa incurabilă.

Triumful militar stă alături cu cel politic. Puterea engleză era până acum mai mai fără însemnĕtate, defecțiunile ce inauguraseră rĕsboiul din Africa și pe cel din Afganistan, întunecaseră oare cum prestigiul de care ea avea atâta nevoie în Asia. Astădi regimentele indiene recapătă încrederea în sine și consciința puterii lor, generalii englezi recâștigă eară'și consideratiune inaintea lumii. Flota engleză înaintea Alexandriei făcu pe lume sĕ

admire lucrările sale uriașe, indoiala ce unii aveau asupra puterii engleze dispăru de odată. Ocupațiunea Canalului de Suez, schimbarea basei de operațiune dela Nord la Sud, hotărită cu repeziciune și ecsecutată încă cu mai multă repeziciune, puseră în relief geniul strategic al acestei puteri. Astăți nimeni nu se mai îndoiesce că Anglia este puternică pe uscat ca și pe mare, că Arabi departe de a fi un Napoleon, cum s'au grăbit unii a'l numi, este un aventurar descreierat. Bătălia dela Tel-el-Kebir risipesce cele din urmă supositiuni nefavorabile, inimicul apărat de fortificații gigantice este bătut inainte chiar de a începe lupta și Wolseley poate scrie ministrului său mai mult decât Cesar: el poate ḑice; am venit, n'am apucat să mă uit și am învins.

Cucerirea Egiptului inspiră cetățenilor vastului imperiu un respect nou pentru puterea acestui stat. Coroana Britanică 'și păstrează prestigiul în Asia și Europa, prosperitatea sa învinge ultimele obstacule, Gladstone este învingător, Disraeli este satisfăcut.

Dacă armele 'și-au terminat opera lor, începe acum lupta diplomației. Deja aceasta se pregătesce, se înarmează și dacă Anglia va sci să fie pe atât de cumpătată în fericire, pre cât a fost de energică in luptă, Europa va sta neclintită alături cu dênsa. Înfluența poporului englez trebue se fie preponderantă în Egipt; aceasta este resplata firească a victoriilor sale și în acela-și timp un interes al culturii.

Peste puțin lupta diplomatică va începe. În ministerul francez se vorbesce deja că Anglia va anunța peste 10 ḑile propunerile sale oficiale. Germania merge alături cu dênsa și presa engleză aretă destul de invederat dorința, ca Francia să fie exclusă din positiunea ce luase de cât-va timp alături cu Anglia în Egipt. „*Daily Telegraph*“ critică deja acel sistem de control comun asupra finanțelor Egiptului, produs numai de slăbiciunea Englezilor înainte de rëscoală. Francia va avea de sigur influență asupra domnitorului din Egipt, însă pe viitor ea va sta în valea Nilului pe aceea-și linià cu Germania, Italia și Austria.

Atitudinea Rusiei lasă poate oarecare îndoială asupra resultatului principal al luptelor diplomației. Deja marele imperiu al Nordului pare a-și pregăti terenul. După „Neue freie Presse,“ Principele Urussoff, venit la Bucuresci ca să opereze o înțelegere între regele nostru cu Serbia și Bulgaria a avut oare-care succes, căci principele de Battenberg a visitat pe Regele nostru la Sinaia; acolo a conferit și ambasadorul nostru din Berlin cu Majestatea sa Regele.

După numitul ḑiar, cei din Bucuresci dau acestui eveniment o importanță particulară în politica externă și cei mai mulți cred cu siguranță, că pacea nu va ținea mai mult decât până la primăvara viitoare.

Cel dintâiu consiliu de ministri din Cairo sub presidiul Chedivului s'a ocupat cu compunerea unui tribunal marțial. Chedivul stăruesce foarte mult pe lângă condamnarea lui Arabi pașa și a partisanilor sei la moarte. Chedivul e de părere că până când Arabi pașa va fi în viață, pacea și liniscea în Egipt nu va fi asigurată.

Austria și Rusia.

În timpul din urmă și mai ales de când domnul Muntenegrului a fost așa bine primit la Curtea austriacă, au început foile rusesci să scrie earăși într'un ton amărit contra Austriei. Astfel „Petersburskia Gazeta:“ scrie „Pe lângă curentul anglofob es observă aici un curent austrofil. Nu vorbim de organele evreesci — Austria e raionul Evreilor — ci chiar de unele foi rusesci, care sûnt de părere că avem interese comune cu Austria și aceasta într'un timp, când principele Muntenegrului ne dă cea mai bună probă, cât de bine vëḑut e în Austria bunul amic al Rusiei. Austria e credincioasă politicei sale tradiționale. Deja la 1870 ea oferise Porței o alianță spre a ridica o oștire de 800,000 oameni cu codiția, că după ce va fi învinsă Rusia, provinciile de sud ale Rusiei se fie ale Turciei, ear' Polonia a Austriei. Victoria repede a Germaniei și împregiurarea că Turcia n'a fost gata de rësboi, au împedecat acel plan, dar caracterul politicei austriace nu s'a schimbat.

Din acel moment cabinetul de Viena s'a arătat pe față s'au în secret ca antagonist al Rusiei. După întrarea în alianța celor trei împărați, Austria 'și-a revindecat influența în peninsula balcanică și deja la 1873 a început negoerții pentru Bosnia și Erțegovina. Rëscoala dela 1875 a început cu strigătul: „Trăiească împëratul Franz Iosef!“ și rebelii s'au format pe teritoriul austriac; au venit în ajutorul principelui Karageorgevici. După ce simpatia pentru Slavi în Rusia se deșteaptă tot mai mult, generalul Rodici declară insurgenților, că nu se va permite amestecul Rusiei. În timpul rësboiului Serbiei și al Muntenegrului cu Turcia, Austria a șicanat necontenit aceste principate, cochetând cu Turcia și permițêndu-i să treacă prin teritoriul austriac cu trupele sale spre a sdrobì pe Despotovici. În fine tot Austria a fost care în ultimul rësboiu cu Turcia ne-a silit să luăm Plevna și să trecem Balcanii, pe când puteam să nu facem aceasta, manevrênd prin Serbia. N'a fost destul atâta, căci Austria s'a arătat dușmanul nostru cel mai neimpăcat la congresul din Berlin, a luat Bosnia și Erțegovina, a micșorat granița muntenegreană și de atunci lucrează necontenit contra Rusiei silindu-se să nimicească influența rusă și să stirbească onoarea națională rusă.

Deci ce interese comune avem noi cu Austria? Unde începe concordia cu acest stat? Va renunța el la Bosnia și Erțegovina și la egemonia din Marea Egee? Nu, și totuși pacea e posibilă numai cu aceste condiții, pentru că atunci s'ar crea un stat dunărean, ce ar fi liber de ori-ce înfluență austriacă. Cât timp nu se va face aceasta, va perì speranța într'o unire a Slavilor din peninsula balcanică, adecă greșeala ce a costat pe Europa atâta sânge, se va repeta aceiași greșeală a condus la unirea Italiei și la dualismul din Austro-Ungaria; tot aceea greșeală se comite acum în provinciile polone. Ori câte cuceriri teritoriale au făcut, ele nu pot compensa perderea înfluenței morale, ce avusese Rusia. Dacă catolicismul 'și continuă propaganda în peninsula balcanică, va începe aceasta și în Polonia, chiar dacă guvernul austriac nu ar mai dori-o. Curia romană 'și are politica sa și nu se sfiesce a lucra contra ori-cărei puteri lumesci. Va fi și mai reu, când provinciile germane austriace vor trece la Germania; atunci ea va fi silită a devenì un forte stat slav; dar aceasta în socoteala Rusiei. Pentru acest cuvênt deja nu ecsistă un interes comun între Austria și noi!“

Varietăți.

* Preacuviosia Sa P. Archimandrit și vicariu archiepiscopesc, Nicolae Popea a sosit aici din călëtoria dela Brașov Joi cu trenul de seară. — Esamenele de cualificațiune de profesori gimnasiali au avut loc Mercuri și Joi în 15 și 16 Septemvre în sala cea mare a gimnasiului. Esaminanḑi au fost trei profesori din Brașov. dd. Socaciu, Chelariu și Budiu. — Cetim în „Gazeta Transilvaniei“ că după esamen P. archimandrit a visitat mai multe clase și a fost de față la mai multe prelegeri.

* *(Societatea de lectură română din loc.)* Se aduce la cunoscința domnilor membrii ai societății de lectură română din loc, că localul societății s'a transpus deja în casa „*Albinei*“ strada Măcelarilor Nr. 20.

Directorul Societății.

* (Distincțiunea.) Gendarmului Teodor Moldovan dela comanda Gendarmei Nr. 1 pentru acvtiitatea sa pe terenul securității publice fu distins cu medalia de argint classa II „pentru virtute.“

* (Esamene de oficeri în reservă). Ni se scrie din Cluj: „Esamenele valuntarilor din Cluj s'au ținut, în 16—19 c. cu cel mai bun succes. Generalul-președinte Kindermann, 'și-a esprimat deplina s'a mulțămire față de d. subloc. Antoniu Knezevic, carele cu un tact fin, și o manieră umană 'și-a câștigat încrederea elevilor sei, crescênd 8 Iunie bine inițiați în cele militarie, dintre cari 3 Români: numele tuturor e: Békésy Al., Cserveny Luc. (al doilea), Duha Cristof, Henteș Ioan (al treilea) August A. Nicoară, Mondbach Samuel Pop Beiamin (primul,) Vass Stefan. Mai amintesc, ca d. B. Pop (român) a primit laudele comisiunei întregi, în deosebi ale generalului-președinte.“

* (Gimnasiul din Brad), precum aflăm din „programa“ ce primirăm, are următoarea avere: un capital de 67,037 fl. 61 cr. în obligațiuni de stat și private și 41, 868 fl. 10 cr. în realități. Gimnasiul cu 4 clase a avut în anul scolar trecut 6 profesori și 82 studenți; în scoalele normale de acolo, cl. III. și IV. au fost 80 de scolari.

* (Carmen Sylva), adecă Regina României, a publicat de curênd o novelă scirsă în limba germână. Aceasta a apărut la Berlin, sub titlul: „Ein Gebet“ în Ediținea lui Alesandru Duncker, librar al curții regale. Novela e una din cele mai frumoase scrieri compuse de regina-scriitoare, de aceea grăbirăm se o punem, începênd din nr. presinte, sub ochii cetitorilor nostrii în traducere românească esecutată de noi

* (Grui-Sänger.) Poema astfel întitulată a dlui V. Alecsandri, a aparut și în traducere germână. Traducerea e făcută de dl L. V. Ficsher din Erlau la Passau, care a tradus cu succes și alte poesii românesci. Aceasta lucrare a d-sale încă e esecutată cu multă grige. Ediținea, făcută la W. Schuwardt & C. în Lipsia, e foarte elegantă. Se află de vênḑare la Vilelm Friedirch, librar de curte, în Lipsia.

* (În Șimleul Silvaniei) la 14 August s'a ținut adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Sălagiu, sub presidiul dnei Maria Cosma Rds. vicariu Al. Barboloviciu ținu cu asta ocasiune o cuvêntare frumoasă, asemenea și dna Emilia Pop n. Marcuș însufleți adunarea prin o vorbire bine simțită. Cu asta ocasiune se incassă pentru reuniune suma de 180 fl. După închieerea adunării se împărțiră între esponenți diplomele esposițiunii din Sibiiu; între altele au fost premiate următoarele dame: Maria Barboloviciu, Emilia Pop, Maria Ilies, Emilia Orian, Ana Ungur. După miaḑăḑi se ținu adunarea despărțemântului XI al Asociațiunii transilvane. Seara se ținù un bal precedat de concert. În concert escelară; dna Victoria Vicaș n. Papiriu, cu declamațiune, în constum național; dna Gizela Pap cu jocul de pian, dșoara Elena Pop din Băsesci prin cântarea sa dulce și melodioasă, și de dl G. Câmpian cu violina. Un torent de aplause și de buchete fu espresiunea entusiasmului general. La bal luară parte următoarele doamne: Maria Barboloviciu Maria Cosma, Rosalia Maior, Ludovica Oros, Emilia Orian, Victoria Vicaș, Maria Ilieș, Emilia Pop, Eleonora Pop, Veronica Vicaș, Virginia Serb, Regina Bariț, Maria Simon, Veronica Liscan (în constum național), și aceste domnișoare: Elena Pop, Zina Pop, Catarina Aciu, Silvia Ilies, Voronica Venter, Cornelia Pop, Stefania Pop, Cornelia Vaida Ana Pop Gisela Crișan, N. Pop. Patrecerea dură până în alba dimineață.

„Familia“.

* (Academia Română) ținu Vineri în 3/15 Septemvre, ședință publică la oara 1 p. m. Dl V. Maniu continuă cetirea memoriului dsale asupra scrierilor istorice străine apărute în ultimii 3 ani. Dl Em. Bacaloglu vorbì despre unele dispositiuni noi făcute în cabinetul de fisică al universității din Bucuresci.

* (Esposițiune de frumoase-arte în Bucuresci.) Duminecă se reinoì, pentru a patra oară, deschiderea esposiției de bele-arte în localul Stavropoleos. În această sesiune micul Salon român cuprinde câte-va lucruri de o însemnată valoare. Astfel dl Dumitrescu Mirea, elevul dlui Stănescu și elev al scoalei de bele-arte din Paris, espune o pânză lucrată cu consciința unui adevărat artist. „Aducerea capului lui Bathori, de către Sëcui, înaintea lui Mihaiu Viteazul — Dl Georgescu, sculptor, se presintă cu o statuă, care a atras atențiunea oamenilor special francezi ce a avut o mențiune onorabilă. La Paris ea a fost espusă sub numele de „Endimion à la chasse“. Aici va purta numele de „luptător antic aruncându-și lancea. Dl Grigorescu, pictorul resboiului din 78, va avè cinci cartoane.

* (Drumurile de fer europene.) Intinderea liniilor ferate în diversele state europene în chilometre a fost până la 31 Decemvre 1881 cea următoare: Germania 34,314 chilometri, Anglia 29,232, Francia 27,585, Rusia 23,352, Austria 19,123, Italia 8774, Spania 7839, Svedia 7431, Belgia 4123, Elveția 2506, Olanda 2296, Danemarca 1696, România 1474, Turcia 1395, Portugalia 1219, Grecia 10.

* (Moltke despre armata franceză.) Vorbind despre marile manevre dl de Moltke și-a esprimat, într'un salon din Berlin, opiniunea s'a asupra armatei franceze. După dênsul artileria franceză ar fi acum cel puțin de o potrivă cu cea prusiană și chiar mai numeroasă; înfanteria este egală cu cea germană, dar o întrece cu aceea impetuositate a viței latine. Cât despre cavalerie, capul statului major german o crede inferioară celei germane.

* (Un copil mâncat de o purcea). „Democratul“ spune, că în Ploesci suburbia sf. Vasile, în ḑiua de 8 Septemvre, copilul Grigorie al lui George, în etate de 2 ani, pe când dormia în tindă, ne fiind a casă nici măsa nici tatăl său, ci numai nesce opii ai vecinelor, purceaua a venit la dênsul și pentru că acest copil avea șeḑutul esit din causa eșirei mult afară, purceaua i-a mâncat șeḑutul și apoi tot dosul cu partea de sus a picioarelor, apoi la întors pe față, i-a pus picioarele pe pept, și cu colții i-a mâncat burta cu totul, cu ficat, splină, rinichi, mațe, în fine totul nerămâind decât șira spinărei și dacă nu vinea măsa 'l mânca cu desăvârșire.

Mai nou.

În *Pojon* s'au început agitări contra Evreilor. În 27, 28 Sept. noaptea mase de popor au purcurs stradele locuite de Evrei strigând, spărgênd feresti și atacând și avere. Miliția a trebuit se întrevină. Magistratul s'a declarat în permanență. În toate casarmele miliția e consignată. Târgul din 2 Octomvre este interdis.

— Din *Cairo* se telegrafează că la gară au avut loc esplosiuni. Gara a ars. Doi arabi au fost prinși în momentul când puneau foc la vagoane, Paguba în marfă și munițiune e enormă. 5 oameni morți și 20 răniți.

Bursa de Viena și Pesta

Din 28 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.25	119.25
Renta de aur ung. de 4%	87.90	88.10
Renta ung. de hârtie	86.95	87.15
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.30	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.75	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.75	94.75
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 25	98.75
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	98.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 — 97.75	97.75
Obligațiuni urbariale transilvane		98.50
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.75	98.—
Sorți unguresci cu premii	117.75	118.50
Sorți de regularea Tisei	109 60	109.70
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 35	77 30
Renta de aur austriacă	95.25	95.50
Sorți de stat dela 1860	130.50	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	825.—	827.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	304.—	305.50
Acțiuni de credit austr.	318.20	319.30
London (pe poliță de trei luni)	119.10	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.45	9.45
100 marce nemțesci	58 15	58.15

Nr. 118 [245] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Orăștiei se escrie concurs cu termin până la ultimul Septembre a. c.

1. La scoala centrală din Orăscioara de sus cu salariu anual 150 fl. v. a. cuartir și lemnele necesari.

2. Gelmar cu salariu anual 100 fl. v. a. cuartir și lemnele necesari.

3. Dâncul mic cu salariu anual 50 fl v. a. cuartir și lemne.

4. Temeșasa cu salariu anual 50. fl. v. a. cuartir și lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a'și aștorne cererile lor instruite în sensul stafutului organic și al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul până la terminul sus scris.

Orăștie 13 Septemvre 1882.

În conțelegere cu comitetele parochiale.

Nicoolau Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 414. [244] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învățătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Trei-scaunelor, cu terminul până la 3 Octomvre a. c. când va fi și alegerea.

1. Chezdi-Martanus cu salariu de 161 fl. cuartir liber și doi stângeni de lemne.

2. Vama Buzeului cu salariu de 200 fl. cuartir și lemne 25 poveri.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au ași asterne petițiunile lor instruite conform statut. organic și al regulamentului de învățământ până la terminul sus indicat documentând că sciu propune și limba maghiară.

În conțelegere cu comitetele parochiale.

Bretcu în 11 Septemvre 1882.

Spiridon Dimian m. p.,
adstr. protopresb.

Nr. 94. [242] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învățătoresci la scoala confesională gr. or. din Cetea (Csáklya) cu terminul până la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual 160 fl. v. a. ce se solvesce în rate lunare din cassa bisericei.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei

3. Lemne sufiiciente din pădurea comunei.

Concurenții au să arete și cunoscința limbei maghiare.

Cererile concursuali instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteral.

Alba Iulia, 8 Septemvre 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordășan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 35. [241] 1—3

CONCURS.

Stațiunea de învățătoriu la scoala confesională greco-res. din Daia protopresbiteratul Sebeșului e de a se întregì la 26 Septemvre 1882 st. v. spre care scop se escrie concurs.

Salariul învățătoriului stă din 200 fl. v. a., cuartir și un stêngin de lemne.

Doritorii de a se aplica la aceasta stațiune au să 'și înainteze suplicile lor înzestrate cu toate documentele prescrise de statutul organic și regulamentul congresual din 1878 până la sus însemnata și oficiului protopresbiteral din Sebeș.

Daia în 5 Septemvre 1882.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul.

Nr. 171 [243] 1—3

CONCURS.

Pentru postul învățătoresc din Nadăsthia-superioară în protopresbiteratul gr. or. al Hațegului, cu terminul până la 10 Octomvre a. c. st v.

Emolnmentele sunt:

a Salariu anual 150 fl. v. a.

b, Dela 150 fumuri de casă câte cinci (5) litre bucate în grâu și cucuruz.

c. Cuartir în localul scoalei și lemne.

Doritori de a ocupa acest post, au a'și ascerne petițiunile lor instruite în sensul legei la subscrisul, până la terminul sus amintit

Hațeg 10 Septemvre, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial

Ioan Rat m. p.
protopresb.

Nr. 218. [246] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învățătoresci la scoala confesională gr. or. din comuna Cacova protopresbiteratul Săliștei se escrie concurs cu terminul până în 1 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 220 fl. v. a. plătiți în 4 rate din fondul bisericesc.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei.

3. Folosirea grădinei scolare.

4. 5 orgii de lemne din cari se va încălzì și scoala.

Concurenți au se fie absoluți de pedagogie cu atestat de cualificațiune să scie cântările bisericesci, fiindcă vor fi datori a cânta în tot timpul Dumineca și Sărbătoarea în Biserică. Mai departe vor fi datori a cultiva grădina scolară de pomărit al cărei venit 'l va trage $^1/_4$ învățătoriul și $^1/_2$ se va adauge la fondul scolariu.

Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc au a'și aștorne suplicile concursuali până la terminul sus indigitat înstruate conform Statutului organic și Regulamentului congresual din 1878 directe oficiului protopresbiteral al Săliștei în Sibiiu.

Cacova, 12 Septemvre, 1882.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial prin

Ioan Hanzu m. p.,
paroch și președ. al comit. parochial.

Nr. 291. [247] 1—3

CONCURS.

În conformitate cu decisiunile adunărei generale ale asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținute în 27—29 August a. c. în Dej și în conformitate cu posițiunile de sub Nr. 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, din preliminarul de budget votat pentru timpul dela 1-a Septemvre 1882 până la 31 Decemvre 1883, se publică:

I. Concurs pentru 2 stipendii a 60 fl. pe an menite pentru tineri sau tinere, cari ar voì se învețe la vre-un institut sau corporațiune industrială din patriă vre-una din profesiunile: țesutul de pânzării, covoare, părți de îmbrăcăminte din tort de in, cânepă, bumbac, lâna, mătasă, pe re-boae mai perfectionate; cusătura de albituri pentru ambele sexe, precum și brodării (schindiseli) cu ață, mătasă, fir de argint și aur; croitoria superioară de dame sau de bărbați; arta ortogeriei, a juvaergeriei și a lucrărei în aur sau alte metale, sau farmacia.

Persoanele, ce doresc a folosì vreunul din aceste stipendii, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociațiunei în Sibiiu cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente.

1. Carte de botez în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, cel puțin din a 4-a clasa normală pentru fetițe, și din a 4-a clasa gimnasială sau reală pentru feciori, în original sau în copia legalisată; atestat din clase mai de jos nu se vor considera.

3. Atestat de serăciă, și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declarațiunea în scris a părinților sau tutorilor, că nunumai se învoesc, ci se obligă, că fiiul, fiica sau pupilii lor se învețe profesiunea pre care o va fi ales, și că de doue ori pe an: la 1-a Februarie și 1-a August vor presenta comitetului acte autentice despre diligența, progresului și buna portare a elevilor. La cas contrariu stipendiul, care se va da în trei rate anuale, se va sista.

5. Declarațiunea hotărită, că concurentul nu mai capětă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

II. Concurs pentru 1 stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri români, ce urmează cursul regulat la vre-o scoală reală.

Persoanele ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoare documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestru al II-lea al classei ce a absolvat în urmă și atestat de frecuentare pentru anul curent, dela direcțiunea scoalei, care este în scris, în original sau în copia legalisată.

3. Atestat de serăciă, și la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declarațiunea hotărită, că concurentul nu mai capětă din alt loc, vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergătoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

III. Concurs pentru 2 stipendii a 80 fl. pe an, menite pentru tineri români, ce ar urma cursul regulat la institutul de agricultură reg. ung. din Kolos-monostor.

Persoanele, ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, despre absolvarea cel puțin a classei a IV gimnasială.

3. Atestat dela institutul respectiv, sau dela măestrul sub a cărui conducere aspirantului se deprinde în cutare arte, despre progresul cel face și despre portarea sa morală.

4. Declarațiunea hotărîtă că nu mai are de alt undeva alt ajutoriu.

VI. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. menit pentru tineri, ce urmoadă cursul regulat la oare care institut pedagogic din patrie.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal, s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificațiunea recerută pentru a putè fi întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificațiunea recerută pentru a putea fi primit în amintitul institut, sau dacă concurentul este chiar elev al institutului acestuia atestat de pe semestrul II din anul premergětor și atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcțiunea institutului în original sau în copia legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. să se acludă la suplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificațiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat de serăcie, și la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declarațiunea hotărită că concurentul numai capetă din alt loc, vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plăti în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelasarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage dupa sine sistarea stipendiului.

IV. Concurs pentru doue stipendii a 100 fl. v. a. pe an, menite pentru eleve, ce urmează cursul regulat la vre-o scoală preparandială (pedagogică.)

Persoanele ce dorescu a folosì vre unul din aceste stipendii, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original, sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificațiunea recerută pentru a putè fi primit într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul II din anul premergětorin și atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcțiunea institutului în original sau în copie legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. se acludă la suplica programa institutului, sau adeverirea directorului despre cualificațiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat, de serăcia, și la întêmplare de starea orfană, a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subsris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declarațiunea hotărită că concurenta nu mai capătă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Se arete, dacă espiranta este deprinsă la lucruri de mână, necesarie de a se învěța în scoalele de fetițe.

6. Stipendiul se va plăti în 2 rate semestrale după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

V. Concurs pentru un stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri, ce ar voì a se perfecționa în vre-una din arțile frumoase (desemnul, pictura, sculptura, musica, eventual fotografia.)

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente.

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, despre absolvarea cel puțin a classei a IV gimnasială.

3. Atestat dela institutul respectiv, sau dela măestrul sub a cărui conducere aspirantului se deprinde în cutare arte, despre progresul cel face și despre portarea sa morală.

4. Declarațiunea hotărîtă că nu mai are de alt undeva alt ajutoriu.

VI. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. menit pentru tineri, ce urmoadă cursul regulat la oare care institut pedagogic din patrie.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal Asociațiunei în Sibiiu cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal, s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificațiunea recerută pentru a putè fi

primit într'un institut pedagogic, s'au dacă concurentul este chiar elev acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II lea din anul premergĕtoriu şi atestat de frecuentare de pe anul curent dela direcţiunea institutului în orginal s'au în copiă legalisată,

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2 să se acludă la suplică programa institutului, s'au adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestat de serăcie şi la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic (pretura).

4. Declaraţiunea hotărîtă ca concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plăti în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

VII. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. v. a., din fundaţiunea „Marinoviciu“ pentru un student la vre un gimnasiu.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subştearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua in considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestrul al II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, şi atestat de frecuentare, pentru anul curent dela direcţiunea scoalei care este înscris, în orginal s'au în copia legalisată.

3. Atestat de sĕrăcie, şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei suhscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiunea hotărîtă, ca concurentul numai capĕtă din alt loc vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plăti în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu, întrelăsarea trimiterei testimoniului la timp amintit trage după sine sistarea stipendiului.

VIII. Concurs pentru un stipendiu à 200 fl. pe an pentru un student la universitate.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat de maturitate.

3. Atestat despre frecuentarea cursurilor la vre o universitate.

4. Atestat de sĕrăcie şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

5. Declaraţiunea hotărîtă, ca concurentul nu mai capătă din alt loc vre un alt ajutoriu.

6. Stipendiul se va plăti în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

IX. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. pe an menit pentru un gimnasist de provenienţă din comitatul de odinioară al Dobâcei.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subştearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octamvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original s'au în copia legalisată, dovedind că este născut din comitatul de odinioară al Dobâcei.

2. Atestat scolastic de pre semestrul II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, şi atestat de frecuentare pentru anul curent dela direcţiunea scoalei, care este înscris, în original s'au în copiă legalisată.

3. Atestat de serăcie şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiunea hotărîtă, că concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plăti în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

X. Concurs la 8 ajutoare à 12 fl. 50 cr. v. a., pentru învĕţăcei de meserii şi 4 ajutoare à 25 fl., pentru sodali cari se afla în condiţiuni ca să se poată face maestrii.

Persoanele care doresc a folosì vreunul din aceste ajutoare se subştearnă cererile lor la subscrisul Comitet al Asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic despre absolvirea de a IV clasă normală.

3. Testimoniu do serăcie dela primăria comunei.

4. Contract încheeat între respectivul măestru şi părinţii s'au tutorii concurenţilor ear dela sodali pe lângă cele amintite sub 1, 2, 3, şi document dela respectiva corporaţiune că merită se fie recunoscut şi admis de corporaţiune între măestrii.

Aceste ajutoare se dau numai pentru o singură dată.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu în 14 Septemvre n. 1882

Iacob Bologa m. p. v-pres. — G. Baritiu m. p., secret.

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI

de **Morison,** hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera şi în toată lumea, recunoscut de multe autorităţi medicale şi probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb şi în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greaţă de bucate, venin şi morburi de nervi, contra paralisiei şi reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupţiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurăţenia sângelui“.**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se departă sucurile cele rele, sângele se curăţă şi se preface într'un curent nou de viaţă.

Drept dovadă despre stima cea mare către Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetăţii, prin subscrieri de câte un penny (va se dică 4 cruceri).

Preţurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 şi Nr. 2 costă fl. a. 1.60
1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate neguţătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa neguţătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic
sig: *Morison & Comp.*
London 33 Euston Road.

[230] 2—6

Zambach şi Gavora.

Fabrică de vestminte şi recuisite bisericesci

de rit catolic şi grec. [205] 3—30

în Budapesta, strada Vaţului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, şi pentru societăţi industriale (şi pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelniţe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărţi de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e provedută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorinţă, cataloage gratuite şi francate.

(232) 4—20

Paguba imensă, care a avut-o fabrica cea mare de mobile de fer din Londra a lui **Godderigde Brothers and Comp.** la falimentul cel de pe urmă a bance din Glasgow, a consternat-o, într'atâta încât s'a hotărît a încuia fabrica şi a vinde toate mobilele de fer cari se află în cantităţi mari şi au fost premiate la toate esposiţiunile mai cu seamă cu medalii de aur, cu a patra parte a preţului lor de fabrică. Eu ofer aşa dară cele 4000 paturi de fer pentru oameni mari, minunat de frumoase,

(Paturile seamênă aproximativ cu desemnul.)

date mie de sus numita casă în comisiune (toate într'adevĕr lucrate frumos şi o decoraţiune neajunsă pentru fie-care locuinţă) cu preţ fabulos de eftin, bucata numai cu 8 fl. (preţul de mai înainte fl. 32.50. — Efectuez prompt şi pe lângă anticipaţiune şi comande singuratice, până când va ajunge provisiunea, — cu esemplare escelente şi fără de defecte.

F. Buganyi [115] 12—12

Deposit de maşine

VIENA, Landstrasse, Krieglergasse.

Paturile de fer au a fi preferate celor de lemn mai cu seamă pentru vară şi toamnă, de oarece ele scutesc de parasiţi şi de necurăţenie, sûnt cu mult mai trainice şi se pot lesne desface şi compune.

[234] 2—3

Numai odată

se ofere o ocasiune aşa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate preţul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă şi Elveţia. Consecenţa a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistenţa fabricilor. Şi fabrica representată de noi, care e cea dintâiu şi cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredinţându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste aşa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate şi înfrumseţate şi lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă şi garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanţiei sigure şi a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi şi schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateţă estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanţ şi medalion etc., preţul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte** cu **fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumseţate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanţ medalion şi cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loţi, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu şi veritabil de 13 loţi probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanţie severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel aşa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 şi astădi se capĕtă cu preţul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanţ, medalion şi cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin şi cu mehanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile şi ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fiecare a opta zi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase şi imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu şi în 20 de ani mai are preţ îndoit-să nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuinţă. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preţ escepţional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are să adauge şi o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Redactor răspunzĕtor **Nicolau Cristea.** — Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 110. Sibiiu, Marți 21 Septemvre (3 Oct.) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu 1. Octomvre v. se începe prenumerațiune nouă la *„Telegraful Roman“*. Condițiunile în fruntea foaiei.

Atențiune.

Nu vrem să ne ocupăm de astădată cu necasurile noastre. Sûntem dați la o parte de acei compatrioți cari în trufia lor au luat singuri asupră-și fericirea patriei, prin mijlocul unificărei naționalităților deocamdată în Ungaria. Ei, bine, vor ajunge nu vor ajunge la ținta dorită de ei în direcțiunea aceasta, astădi nu ne preocupă.

Compatrioții de care ne este vorba sûnt mai înțelepți de cum sûntem noi compatrioții lor, cel puțin ei așa cred. Ei să aibă respunderea intreagă despre modul cum se 'și fericească patria lor și a noastră, dacă cumva ne mai sufere să o numim și noi a „noastră“.

Ceea ce ne îndeamnă a striga *atențiune!* este că asupra acestei patrii, pe care compatrioții maghiari o administrează, se ridică o mulțime de calamități, la cari noi nu avem altă parte, decât că pe lângă escluderea dela viața publică cu care ne onorează, avem se le purtăm consecuențele, cel puțin, alăturea cu ei.

Impregiurarea aceasta din urmă este dar deamnă și de atențiunea noastră.

Scim, că mulți locuitori ai Ungariei au părăsit vetrele părintesci și mulți le mai părâsesc. Causa este sĕrăcia, nu mai încape indoială, căci de bine nu fuge nimenea. Causa părăsirei vetrelor părintesci, sĕrăcia, s'a discutat și în diarele compatrioților maghiari, dar este sciut că dela discusiunea în diare până la vindecarea rĕului este o cale foarte lungă. Calamitatea deci este nedelăturată, esistă încă și fiind că esistă, pricinuesce un reu din care nu se poate deduce nici o fericire.

Casuri ca cel dela Kapolnas, în care un esecutor de dare a avut un sfârșit tragic, este un cas rar și am dorì să fie cât de rari casurile de felinl acesta, s'au să nu fie de loc. N'am mai audit despre alte care să fie asemenea acestuia, dar scim că povara împositelor și a încasĕrei lor apasă greu asupra acelor ce abia agonisesc atâta, ca să'și poată muta viața de pe o di pe alta. De vre-o ușurare pentru acești apăsați de soarte, nici pomenire. Din contră să ne temem, că preste câteva dile bugetul pe anul viitoriu ne va descoperi sporiri noue date, pe când luatele, pentru noi cel puțin, sûnt a se căuta cu microscopul.

Afacerea dela Tisza Eszlar planează, acuși va fi anul, ca sabia lui Damocles asupra țĕrei. Nu să alege la un feliu, din contră s'a tăgârțat în dreapta și în stânga până, cum dice „Budapesti Hirlap“, s'a făcut o cestiune evreească din ea. Judecătorii înșiși să învinuesc reciproc de semiți și antisemiți și au adus treaba încât pe aci se compromită justiția ungurească. Și aceasta, de și este o calamitate mare, totuși nu e cea mai mare până când va rĕmânè pe terenul discusiunilor academice. Când însĕ părerile presei esterne cum se cam vĕd acum vor străbate cu ideea că justiția țerei nu este în stare se descurce încurcături cum e și cea dela Eszlar, prea lesne se pot ivi și de acele, care se ceară amestec strein intervențiune cum bună oară amenințau chiar diarele ungaresci când cu cestiunea evreească în România. Câte mai sûnt cu putință din încurcături de aceste nedescurcate în grabă, ne putem închipuì, dacă vom cugeta că odată era gata se isbucnească chiar la Tisza-Eszlar ceva ce seamănă cu alungarea Evreilor.

Administrațiunea drumurilor de fer a făcut un fiasco cu casul dela Esseg, încât se ferească D-deu pe călĕtorii pe drumurile noastre de fer de alte fiascuri, care costau vieți de oameni, cum a constat acesta....

Sûnt calamități acestea, toate și nu prea recomandă pe singuri fericitorii patriei infalibili în patriotism. Însĕ casul dela Pojon despre care făcurăm și noi o palidă însciințare în nrul trecut le întrece pe toate.

Ce s'a întêmplat la Pojon vor afla cetitorii la alt loc. Aici va fi de ajuns, dacă vom spune că miliția a trebuit se intervină energic și guvernul a fost silit a pune cetatea și ținutul într'o stare escepțională, care la noi se numesce stare de asediu.

Ei bine, calamitatea aceasta din urmă și „P. Ll.“, dar în sfârșit și mesura statoriului sau a stărei de asediu demonstră că acolo avem de a face cu simptome anarchice.

Dar altă împregiurare și mai remarcabilă pentru situațiune. „Pest. Ll.“ comentând mișcarea din Pojon amestecă și o alusiune profetică care am dorì să rămână mincinoasă. „P. Ll.“ dice că și în anul 1848 cetatea inteligentă (Pojonul) s'a distins mergênd în fruntea civilisațiunei cu o faptă de feliul celei dela 28 Sept. n. Va să dică, după „P. Ll.“, am fi în ajunul unei mișcări mai generale și Pojonul este cetatea care are rolul să dea signalul. Cum sûnt spiritele astăzi în lăuntru și în afară cuvintele aludătoare a le oficiosului budapestan sûnt grele cuvinte. Să nile însemnăm! Tot „P. Ll.“ se bucură de altă parte că escesele antijidovesci nu s'au întêmplat în comitate maghiare, cu toate că indigită cu parul și proprietărimei celei mari și clerului celui bogat (catolic) să se ia pe seamă ca nu mai târdiu escesele comise adi contra Evreilor să se întoarcă asupra proprietarilor mari și asupra mănăstirilor catolice. „P. Ll.“ asigură, a avè informațiuni că țerănimea din părțile Pojonului s'a și esprimat în înțelesul acesta încă pe timpul când a vĕdut cele dintâi placate antijidovesci înainte pe păreții Pojonului. De tot remarcabil este că „Pest. Ll.“ aruncă vina la escesele din Pojon indirect asupra Germaniei, dicênd că a vĕdut cerculare, prin care să provoacă poporațiunea, în termini agitatori contra Evreilor, a aduna bani și ai trimite în Germania la reuniunea antisemitică internațională. Acolo ar fi dar cuibul rĕutăților și în ideea aceasta „Nemzet“ organul guvernului din Budapesta spriginesce pe „P. Ll.“ când dice, că antisemitismul în Ungaria este împort german (Nr. din 30 Sept.).

Din cât putem și noi pĕtrunde în lucrurile politice, așa vedem, că unica aliată a monarchiei austro-ungare este Germania. Este adevĕrat, că diarele citate nu vorbesc de guvernul Germaniei. În împregiurări normale însĕ staturile sûnt identice cu guvernele, sau cel puțin să identifică. Și noi nu credem că guvernul din Berlin va fi indiferent, când va vedè că să gratifică Germania cu insinuări fie numai de banuială. Dacă aceasta consimte sau nu cu prigonirea Evreilor și în fine și cu a naționalităților din monarchie, noi nu scim. Scim că mai deunedile organele lui Bismarck au dat aspre lecțiuni partidei germane de dincolo de Laita pentru că este împlacabilă față cu Slavii de acolo.

Dar să dicem că Bismarck și prin el Germania cugetă altfeliu despre Ungaria, fiind că este Ungaria, și fiind că Ungaria e guvernată de dl Tisza și partida lui și nu vrea să scie când e vorba de Ungaria decât de Maghiari: oare să potrivesc însinuările lui „P Ll.“ și „Nemzet“ contra unei aliate cum este Germania?

Nu luăm în scutință nici peBismarck nici pe Germania, pentrucă n'au lipsă de spriginul nostru: ne gândim însĕ, că fiind de o parte popoarele din monarchiea austro-ungurească în ferberea în care sûnt, de altă parte dând Maghiarii dela guvern prin organele lor aliatei monarchiei așa fără milă cu piciorul, — în ce vor să se radime monarchia la eventualitate neprevĕdută.

Și eventualitățile neprevĕdute nu sûnt eschise de loc, chiar și dacă nu

---

FOIȚA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

Ei ședeau la olaltă lângă un gard viu plin de flori, privinduse cu ochi mari și închinând din cap.

= Da, — dise băiatul, — bunica scie aceasta sigur; ea dice, că mama mea a fost foarte pĕcătoasă, și eu trebue să mĕ rog lui Dumnedeu în toată vieața mea ca ea să nu ajungă în iad, ci din purgatoriu — în ceriu.

— Va fi și foarte frumos, Raoul, când pe tine te vor hirotonì întru preot; atunci eu îți voi ține lumina și mama îmi va face o rochie albă și în catedrală chorul va cânta minunat.

Ochii copiliței deveniau tot mai mari. Băiatul privea meditând înaitea sa.

— Dar atunci nu te voiu putè lua de soție, Editho!

— O! asta nu mĕ sparie. Atunci eu m'oiu face călugăriță, că nu vreau să fiu nici odată muerea altuia.

— Ear eu mĕ voiu muta la tine, Raoul, și voi conduce economia ta de casă, — sună de dincolo de gardul viu vocea unei fetișcane mai mărișoare.

— Tu, Berthaldo? Dar bunica dice, că tu trebue să fii tocmai așa călugăriță, ca eu preot.

— Ah, ce! Vecinica cântare și rugăciune nu sûnt pentru naturelul meu. N'am de fel voce și genunchii mei nu se pleacă bucuros. Chiar așa nu sûnt potrivită pentru mănăstire ca și o libellă. Trebue să sbor de icicolo și să fiu veselă.

— Însĕ sora parochului trebue se fie serioasă și onorabilă, — observà Editha, plecându-și capul încât buclele i blondine cădură înainte și adumbrirà obrădii ei.

Raoul o privì în față.

— Ești prea frumoasă, Editho, — i dise și o sărutà.

Berthalda își redicà buzele, rupse câteva flori de păducel și le mirosì.

— Pfui, ce rĕu miroasă! — dise ea sucindusi nasul și aruncând florile peste gardul viu.

— O, sĕrmanele floricele! — observà Editha, apoi le redicà și le puse lângă corsetul seu.

Berthalda ridea; dinții ei albi străluceau din fața-i brunetă și ochii-i păreau atât de negri ca niște mure, în cadre albe vineții. Pĕrul i era creț și negru. Ear Raoul avea niste ochi căprii și asemene pĕr, peliță mai albă decât soru-sa. Numai lângă Editha părea întunecos băiatul. Ochii acesteia erau vêneți deschiși, umbriți de gene gălbinii și arcuiți de sprincene fine; niște bucle moi ca mĕtasa și blondine ca inul i înzestrau fața. Obrojării ei aveau o peliță atât de fină încât toate vênele transpăreau, mai ales acele din têmple și așa numita vêna morții între sprincene. Roșeața o cuprindea la tot cuvêntul, numai buzele își păstrau coloarea de coral și freșcheța umedă. Dăcă aceste se deschideau, lăsau să se vadă un șir de mărgele dinți și se audea o voce curată ca și clopoțelul de argint. Pe când Berthalda vorbia în ton afund și vĕluat; din graiul lui Raoul totdeauna resuna melodia metalică, ce umplea catedrala în toate duminecile și încânta toate femeile.

Berthalda smulse niște tinere fire de earbă și le roase verdeața proaspetă; apoi prinse furnici și scărăbuși, le spintecà iute și mâncà lacom interiorul lor dulce.

— Acuma sciu pentru ce au albinele ghimpi, — dise Editha.

— Pentru ce? — întrebà Raoul.

— Pentru că oamenii le-ar mânca pe toate, înainte dea duce ele mierea în țelule.

— Pfui, Berthaldo, — dise Raoul — cum poți să fi așa grozavă? Scii că bunica nu poate să sufere aceasta.

— Ah ce! Eu fac ce vreu. Ocărituma când va bunica? Ori bătutuma dênsa? Oh! nici odată. Ea scie, bine, că n'aș suporta aceasta. Dênsa me iubește, ba foarte me iubește, căci îm dice că seamân ei când a fost tineră. Eu sûnt întocmai ca o francesă. De unde să și trage bunica?

— Din Provence, — respunse Raoul.

*) „Familia“

să va împlinì prorocia lui „P. Ll.“ Europa este încă în agonia reorganizărei și nu scim ḑiua și ceasul, când să va întrerupe pausa, în care ne aflăm astăḑi, spre a să face reorganizarea Europei definitiv.

Nu numai monarchia austro-ungară, dară ori care putere europeană să silesce a'și găsì aliați pentru eventualitățile din cestiune. Îi dă însă oare Ungariei mâna a face imposibilă și alianța ce o are monarchia aḑi?

Din cele de mai sus am vĕḑut că Ungaria sufere de mai multe calamități, care în timpurile cele mai normale pot aduce mult rĕu, ţerei, cu atât mai mult înse în timpuri critice. Deci într'o situațiune ca aceasta este o nouĕ calamitate și limbagiul care 'l poartă, pe drept sau nedrept, față cu o putere, cu care sau lăudat de ani în coace că este raḑimul și spriginul Austro-Ungariei.

Limbagiul acesta ni s'ar părè nouĕ cari nu sûntem inițiați în arcanele politice, în fața calimităților deja esistente o confusiune budapestană-ungurească, o perdere a firului, — care însă are să ḑică ceva, dacă nu mult.

Atențiune dar!

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Septemvre.

Dela Budapesta anunță telegraful, că crisa în ministerul de justiție până aci latentă acum este dată pe față. Afacerea dela „Tisza Eszlar“ a provocat în timpul din urmă diferențe între ministrul de justiție Pauler și între procuratura superioară de stat. Diferențele aceste să vor aplana prin delăturarea lui Pauler din ministeriu. Procuratura de stat a fost suspectată de unele ḑiare că e părtinitoare evreilor în afacerea dela „Tisza Eszlár.“ Ḑiariului „D Ztg“ să telegrafează dela Budapesta, că procuratura va urmări pe „Függetlenség“ și „Magyar Koronna“ cu proces de presă. Ambe foile urmărite, sau urmărinde, sûnt radicale și tot odată și antisemitice, ceea ce ne îndreptățesce a căuta cu oare care îngrigire, în timpurile aceste mișcate, atât la proces, cât și la resultat și la urmările resultatului.

Kossuth a nimerit de minune timpul de a'și publica mulțămita sa celor ce iau gratulat la aniversarea de 80 de ani și i au trimis un album 130,000 de subscrieri. Kossuth, respunḑênd și mulțămind lui Helfy pentru toți, politisează într'un ton violent și recriminează atitudinea „națiunei ungaresci“ față cu principiile sale politice.

Germania, pare că printr'un articul lung publicat în „Nat. Ztg.“ vrea se abḑică Austro-Ungariei pretinia de până acum. Articulul vorbesce despre raportul dintre Austro-Ungaria și Germania și esprimă dorința că ar vrea să poată avè (Germania) încredere în alianță cu împărăția atât de variu compusă a Habsburgilor. După ce trece în revistă certele diverse dintre naționalități și tendența Cehilor și Maghiarilor de a stârpì limba germană, scrie următoarele semnificative cuvinte: Cum se poate așeḑa într'o ţeară o viață avantagioasă, unde se comit atâtea nĕroḑii și capetele sûnt atât de confuse?“

Evenimentele din Pojon.

În 28 Septemvre s'au adunat „sacoforii“ în piața cerealelor, toți oameni ca braḑii și s'au sfătuit în ascuns. Ori ce jidov trecea pe dinaintea lor era luat în batjocură. Mai târḑiu s'au dus cu toții în buticile de vinars. Pe la oarele 6½ seara, fiind deja întunerec, au eșit din strada Schöndorf cam la douĕḑeci de bărbați strigând „éljen“ și s'au dus în piața regele-Ludovic. Într'o clipă s'au mai asociat la o sută de oameni. Ca și când ar fi resărit din pământ, o masă compactă de oameni s'a pus în mișcare spre piața comitatului. În același timp s'a pus în mișcare o trupă mare de oameni, care venia din strada Kisfaludy și de cătră Schlossberg, ca și când ar fi venit în urma unui signal; Plebea purta cu sine petri și a a început o grindină de petri asupra institutului Todesco. Ferestile zuruiau și mulțimea striga ca și când ar fi eșit din fire. Conflict cu poliția. Căpitanul cetății fu maltratat. Doi oameni ai poliției îmblăteau cu latul săbiei la plebe, care cu petri a silit pe atacatori a să retrage. Mulțimea, în cele din urmă, s'a retras, înjurând și strigând, parte spre strada Turnĕrilor, parte spre partea Gais (caprei). Într'aceea partea cea mai mare a tumultuanților eară a început cu o grindină de petri asupra ferestrilor și a prăvăliilor, spărgênd toate ferestrile, câte remăsese întregi dela tumultul din ḑiua precedentă. Mulțimea s'a întors apoi strigând și chiuind prin strada capucinilor cătră Schlossberg. Dela treptele cele late, începênd, până în sus spre Schlossberg s'a spart acum toate ferestile. Acum au venit la rênd casele din această parte din strada capucinilor. Și aici s'a vĕḑut un ce, care dovedesce că revolta a fost pregătită. Pe stradă erau grameḑi de petri, cari după cum spun martorii, le aduseră învĕțăcei meseriași încă de cu ḑiuă. Cu petrile aceste s'au spart toate ferestile. De astă dată petrile să aruncau cu atâta vehemență, încât în multe locuri nu să sdrobì numai sticla, ci și crucile de la feresti sdrobite și bucăți de zid căḑeau pe stradă. Ne mai fiind petri s'au spart prăvălii și cu bucățile de lemne sdrobiau ferestile rĕmase întregi. Începuseră sburături nenumĕrate a sparge și ferestile sinagogei, când de pe Schlossberg să dă signalul de alarmă. Miliția venea în marș. Soldații (1 companie) au alungat cu baionetele mulțimea din fața sinagogei și au împins-o în strada capucinilor. Curățind cu baionetele și strada aceasta a arestat vre o douĕḑeci de indiviḑi, mai cu seamă lucrători, între cari mulți beți și fără ocupațiune. Nici o arestare nu s'a putut face neted. Plebea să întrepunea pentru fie care din cei arestați. Pe un junișan au trebuit să'l escorteze opt oameni de ai poliției cu săbiile trase. Și asupra miliției s'a îndreptat furia plebei. Nenumĕrați tumultuanți s'au apucat de baionetele soldaților și le fereau cu mânile și bastoanele. În piața regelui Ludovic pe neașteptate soldații au fost încungiurați de oameni și opriți de a se mișca mai departe. In patru casuri s'au frênt baionetele și bucățile aruncate de escedenți între rîsete de batjocură la picioarele soldaților. Abia pe la 10 oare din noapte liniscea părea restabilită.

29 Septemvre Cu toată ploaia torențială și în seara aceasta s'a adunat plebea. Ea pare a fi organisată. La un signal dat cu o flueriță să încep chiuiturile și la alt signal încetează. Tumultuanților li a succes a străbate prin strada Viereimer și calea palisadelor în strada nobililor și Kistaludy, unde au jefuit și demolat cu totul negustătoria lui Kohn. Miliția, care eșise, n'a fost de ajuns. Primariul a cerut dela comanda locală sucurs, fiindcă revolta amenința de nou. În piața cerealelor un soldat fu lovit cu o peatră de la sărit un ochiu. Un civilist de un soldat fu străpuns cu baioneta pe timpul când soldații au dat năvală asupra mulțimei. În Blumenthal cârcîma la „boul alb“ a fost prădată, hainele de pat târîte în stradă, dintre celelalte ale casei parte să sdrobiră, parte se jefuiră. Fabrica de spirituoase a lui Stein și Iritzer a fost bombardată cu petri și sparte toate ferestile. Vinarsăria lui Fischer o a spart mulțimea și a beut vinarsul s. a. m. D. decâte ori sbura vre-o bucată de mobilă pe stradă mulțimea striga „*Eljen Istsozy*“ Cu un cuvênt, ḑice „Pressburg. Ztg.“ tocmai că la 1848 când mobul din Pojon a salutat soarele libertății eară cu o jăfuire de jidovi.

Ḑiarului „D. Ztg.“ i se scrie din Pojon în 30 Septemvre între alte: „Ceea ce este mai reu, nimenea nu crede în sfârșitul revoltei și cine poate fuge la Viena. Autoritățile sûnt acum foarte energice; fac tot ce este omului cu putință ca să împedece alte scandaluri. Concursul dela ţeară înse mai cu seamă Slovaci, cari după cum ḑic ei sûnt chemați a face liniște nu se sfârșesce. Dela cine sûnt banii?....“ (Unii spun că s'au împărțit bani între revoltanți și acei ce au împărțit banii, încuragiau la revoltă).

În 30 Sept. n. dimineața a sosit un comisar guvernial Iekelfalusi cu plenipotență estraordinară. La stăruința acestuia magistratul a publicat că de aḑi încolo în teritoriul cetății dela 7 oare seara ori ce adunare este oprită și mai mult decât cinci oameni nu este permis a să aduna la un loc. Adunările mai mari să vor risipì cu putere armată. Să vor mai concetra trupe afară de cele ce sûnt în garnisoană.

Toate negustătoriile, cafenelele și cărcimele să închid la 7 oare seara. Despărțeminte de soldați la sunetul tobelor cerculează dela 7½ oare seara pe strade.

Din unele citate a le ḑiariului „D. Ztg“ se vedè, că sûnt foi, cari presentează lucrurile și în altă față decum le am vĕḑut mai sus. Sûnt foi cari aruncă vina asupra jidovilor, ca provocatori.

La Afacerea dela Tisza-Eszlár.

„*Pesti Hirlap*“ scrie:

„Nu scriem nici pentru Evrei nici contra Evreilor. Preste tot noi ne ocupăm numai în intervaluri mari cu afacerea dela Tisza Eszlár. A fost o nenorocire când s'a amestecat în afacerea aceasta cestiunea evreească Sau că hahamii au ucis pe Estera Solymoși s'au n'au ucis-o; sau sûnt vinovați sau nevinovați. Evreimea n'are nimic de a face cu aceasta. Clarificarea acestei afaceri este treaba curat a judecăței. Dar acum cestiunea evreească este mestecată întrânsa si din ea s'a desvoltat o problemă politică și socială, discutată cu pasiune de semitism și antisemitism.

„Învestigațiunea a degenerat în urma acestora atât de mult, încât i s'a perdut caracterul judecătoresc cu totul. Învestigațiunea a devenit un scandal cunoscut în toată ţeara, din care să pot desvolta scandale nouĕ. Justiția ungurească este amenințată de ruină completă. Cearta socială a întrat în sala judecăței. În opiniunea publică numai e de aici încolo vorba de eruarea adevĕrului; ea vede numai judecători și procurori semitici și an-

---

— Da, din Provence. Și eu trebue să par a fi de acolo. Pentru aceea m'a învĕțat cântecele pe cari le cânta părintele meu. Pe tine nu te poate vedea, Raoul, căci tu sameni mamei noastre.

— Dar ce a făcut mama voastră? — întrebá Editha și făcù niște ochi mari.

Pelița lui Raoul devenì mai întunecoasă cu o nuanță.

— Nici odată n'am întrebat'o — ḑise el.

Editha roși, încât ochii i se umplură de lacrimi.

— Eu stiu, — ḑise Berthalda, — dar nu voiu spune.

— Și totuși vrei să fii călugăriță? — întrebà Editha.

— Voiu fi ce vreau. Pentruce este purgatorul, decumva pentru părinți ai să suferi pedeapsă în toată viața?

Și mână în mână plecară pe pardoseala colțuroasă a orășelului, între căsile cu acoperiș înalte țuțuiate, cu giamuri și cu balconuri decorate. Amêndouĕ fetele purtau nesce legături de gât frumos gătite și rochii lungi; ear băiatul negru să potrivea bine cu pĕrul brun a lui Raoul. Trăsătura melancolică în fața lui făcea pe trecători să se întoarcă adese spre el. Toți trei mergeau așa de liniscit și mĕsurat, ca nisce oameni mari, căci gânduri mari cuprindeau mintea lor.

Lui Raoul i părea că este deja preot; Editha să simțea aproape ca o tineră călugăriță și Berthalda să întipuia șeḑênd în o lectică, dusă de servitori, în rochie de brocat auriu, cu o scumpă catenă de gât și cu inele pe toate degetele sale. Nici nu mai vorbiau, într'atâta era de ocupată fantasia lor.

Pe treptele de peatră înaintea casei întâlnirà pe bunica lor, care tocmai să reîntorcea dela biserică, în rochie d postav greu, cu ceapță aurită, ținênd în mână cartea de rugăciuni, pe care chiar așa strălucea aurul și petrile scumpe, ca și pompoasa ei legătură de gât.

Bĕtrâna avea tocmai așa ochi vii și negri ca Berthalda și nas cârligat. Dinții ei erau sĕnătoși, deși cam galbeni, mersul sĕu hotărît și sigur, talia-'i naltă și uscăcioasă. Toți oamenii se temeau de dênsa, afară de Berthalda pe care o mădărì peste mĕsură, pe când Raoul rar se bucura de câte o vorbă pretinoasă, ear de vre o delicateță nici odată n'avea parte.

— Întră și tu, Editho, — ḑise ea. Ia-ți remas bun dela Raoul, că el trebue să plece la mănăstire, unde are se învețe, și de acolo numai arare ori poate venì acasă.

Ochii Edithei se umpluse de lacrimi, dar ea le șterse iute, întorcêndu-și capul, ca nu cumva bunica nemiloasă și temută a pretinului ei să bage de seamă lacrimele.

Raoul era și el trist sub impresiunea despărțirii; dar de altă parte inima i-se înălța de mândria cugetului, la ce posițiune onorabilă are să se urce. Cât de mult l'a durut dară, când bunica ducêndul la scoală, în fața lui rostì aceste:

— Mĕ rog să tratați pe pruncul acesta cât de strict; că se poate presupune, că dînsul are înclinare pentru tot rĕul — dela mamă-sa! — adause mai lin.

Dar Raoul totuși auḑì și mult timp nu putu să-'și învingă mănia, ce-i stêrnirà cuvintele aceste.

Reverenḑii domni supuseră băiatul numai decât la disciplina cea mai aspră; dar în curênd slăbirà din asprime, căci el deveni unul din cei mai buni studenți și remase același.

Și ca să'l supună la probe, îl espuseră la fel de fel de încercări; dar el remase neclintit și stêrnì mirare în profesorii sĕi prin statornicia sa.

Când el întâia oară se reîntoarse acasă în ferii și să întâlnì cu Editha, purtarea lor era mĕsurată și confusă. Aceasta înse mai târḑiu dispărù, și apoi, întocmai ca în frumoasa pruncie earăși să preumblară prin păduri și câmpii, ba feriile din ce în ce aveau pentru ei mult farmec, și înainte cu luni se bucurau de ele.

Dar odată urmà o despărțire mai lungă, căci Raoul avea să se pregătească la primul grad al hirotonirii. Multe oare lungi se preumbla dênsul în sus și jos pe cărările crucișe, ținênd în mână cartea, pe când soarele lumina peste părețì în toate părțile

tisemitici, cari se ceartă se învinue reciproc și caută a tîrî cercetarea când în direcțiune semitică, când în antisemitică.

„Despre Bary s'au pus în circulațiune faime, că silesce martorii să mărturisească în sens antievreesc. Pe viceprocurorul Havas îl învinovățesc foile că silesce pe martori a depune în favorul acusaților. Să dice odată în mod autentic, că martorii cari au mărturisit contra Evreilor au suferit torturi; de altă dată se desmint scirile privitoare la torturi. Martorii înșiși revoacă adi ce au depus eri; ei depun într'un fel înaintea procurorului și earăși într'altfel înaintea tribunalului. Ei vor să facă și unuia și altuia pe voie. Nici o scire nu mai poate avè credĕmênt; pentrucă în urma fiecărei vine desmințirea. Învestigațiunea a eșit din ogașiile sale naturale, sau nu s'a mișcat nici odată întrînsele. Nu se mai caută după vinovăția sau nevinovăția acusaților. Se rescolesc archivele ca să se scoată la lumină trecutul, vieața de mai nainte și faptele persoanelor cari au influență asupra pocesului.

„Fie cine, până și opiniunea publică a perdut toată objectivitatea și judecata liniscită. Procedura organelor justiției se judecă după punctul lor de vedere semitic ori antisemitic.

„Apărătorii înșiși au devenit object de agresiune. În mijlocul anarchiei complete a spiritelor s'a uitat, că apărarea este o datorință sfântă a apărătoriului. Nici ucigătoriul de tată, paria, monstrul cel mai infam și mai detestabil nu se poate priva, în statul de drept, de apărare. Și istoria nu cunoasce esemplu, că apărătoriul ar fi fost condamnat pentrucă a esercitat dreptul sfânt ai apărărei.

„Tocmai aceste toate dovedesc că starea de astădi nu mai poate ținè și mai încolo."

Mai departe articulul aprobă că guvernul nu s'a amestecat în afacere și pledează pentru delegarea tribunalului din Budapesta ca unicul competent de a aduce lumină în afacerea încurcată.

Cât pentru pretinsele torturi articulul crede, că este o afacere separată, asupra cărei eară trebue să se facă lumină, ca să nu remână reputațiunea țerei compromisă.

Varietăți.

*(Părechia princiară de coroană) a plecat eri dela Gurghiu. Principele de coroană este mulțămit cu resultatul vênătoarei, pentrucă cetim, că în șepte dile, vênătorii au vĕdut dece urși, dintre cari trei sûnt împușcați și patru răniți greu.

*(De la armatei). Principele de coroană Rudolf este denumit comandant al divisiunei IX de infanterie.

*(Pensionat). LMC. David Gyurits de Vitesz-Sokolgrada, comandant al divisiunei XVI de infanterie (Sibiiu) trece la cererea proprie în pensiune (domicil în Viena). Cu ocasiunea aceasta fu decorat cu crucea de comandator a ordinului leopoldin cu decorațiunea de resboiu, fără tacsă.

* Bar. Anton de Schönfeld LMC., fost comandant militar în Triest este denumit comandant al Transilvaniei.

*(Chirotesire de protopresbiter.) Escelența Sa I. P. S. D. Archiepiscop și Metropolit al nostru Miron Romanul a binevoit Duminecă în 19 Septemvre sub sânta liturgie a chirotesì într'u protopresbiter pre onorabilul presbiter militariu din Viena, aparținĕtor la archidiecesă Sava Popoviciu, care pentru meritele sale fù distins de Maiestatea Sa cu titlu de protopresbiter gr. or. în armată.

*(Convocare) Membrii despărțĕmântului cercual II al asociațiunei Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, precum și toți aceia, cari se interesează de înaintarea scopului asociațiunei sus arătate, sûnt învitați a participa la adunarea generală, care se va ținea în comuna Breaza la 15 Octombre 1882 st. n. la 10 oare am.

Despărțĕmêntul cerc. II. Făgăraș în 23 Septembre 1882.

Alesandru Micu, direc. desp. — *Georgiu Negrea*, actuariu.

*(În adunarea ordinară) a representanții comitatensi din comitatul Sibiiului dela 14 Octomvre a. c. să vor suplinì următoarele posturi oficiale devenite vacante.

Postul pretorial al cercului Sibiiului și Nocrichului și postul vacant al I lui vicenotar comitatens, eventual câteva posturi de adjuncți pretoriali sau vicenotari și în fine postul unui medic cercual al Talmaciului cu reședința în Tălmaciu.

Suplicele pentru câștigarea vre unui oficiu din cele memorate, sûnt a să adresa dlui președinte al comisiunei candidătoare, Il S'a comite suprem.

*(Încunoscințare) P. T. dd. membrii activi ai „Reuniunei române de cântări" sûnt poftiți a se înfățișa Mercuri în 4 Octomvre n. a. c. la oarele 6 seara; în sala Nr. 24 a Seminariului Andreian, spre a reîncepe probele de cântări.

Acei dintre P. T. domni și doamne cari voesc a se înscrie de membrii noi, activi ai reunienei să binevoiască a să însinua la presidentul reuniunei, Dr. Aurel Brote, sau a se înfățișa în amintita localitate la timpul ficsat pentru probe.

Sibiiu în 1 Octomvre n. 1882.

Direcțiunea.

*(Cine a descoperit *Borsecul?* În „Sieb. d. Tgblatt" cetim că un pĕcurar românesc dela Săliște a descoperit puterea și folosul apei dela Borsec. Secuii au cunoscut apa și au beut dintrînsa și pentru acrimea ei au numit-o *borviz* (apă-vin); sâlisteanul înse au fost care a făcut-o cunoscută în lume și adecă în chipul următoriu: Dintre Sălișteni cari veniau cu oile din părțile Dunărei de jos la pașunitul de vară în munții Ciucului, unul s'a bolnăvit pe cale și a remas zăcênd în câmpul din apropierea isvorului, care câmp purta deja numele „borszekmező." Sălișteanul a beut din apă și s'a spălat pe mâni și pe picioare cu dênsa. În curênd omul s'a simțit recreat și întărit. După ce a ajuns acasă nu putea spune destul despre isvorul cel minunat din Secuime. Colonelul dela Orlat (dela regimentul I, ear un II, român de granițeri) a audit despre isvor și despre însușirile lui și a gândit la un pretin al sĕu ce era bolnav în Viena, i a scris, și acesta cercetând mai de aproape prin statul major al grăniților secui din Ciuc, a aflat că apa are foarte mult acid carbonic. Günther, așa se chema pretinul colonelului de și era bolnav de moarte a venit în Transilvania și cu mare necas a ajuns la isvor. După o cură de 6 septămâni Günther s'a însănătoșat, s'a întors la Viena, s'a căsătorit și pe la începutul secului ca liferant, în timpul resboiului francez, a devenit om bogat. La 1804 Günther și cu Zimmetshausen au luat în arêndă isvorul Borsec dela comunele Ditrĕu și Szárhegy pe 28 de ani.

*(Foc). În Lovnic a ars în 15 clădirile economice cu provisiunile dintrînsele a 32 de țerani.

Posta din urmă.

Diarului „Ellenzék" se telegrafează:

Pojon 2 Oct. n. Numĕrul arestaților 109, în mai multe strade la cinci pași stă un soldat.

În comitatul Pojonului tumulturile au luat demensiuni mari. În Cseklész, Szt György, Ivanka, Sáp au isbucnit agresiuni în contra Jidovilor. În Cseklész tumultuanții au prădat prăvăliele evreesci și apoi le-au aprins.

Dintre Evreii atacați a murit Roza Fleischmann. In Szt György. Hrudka esecutorul de dare a organisat agresiunea; a promis poporului arme.

Agresiunea din Comunele vecine s'a început la inițiativa țeranilor agricultori, căror s'au asociat și poporul de rênd. Pe Hrudka a vrut poporul se 'l apere ca să nu 'l aresteze, dară în sfârșit fu arestat dimpreună ca alti dece complici. **Dragonii fură primiți cu o grindină de petri de pe coperișele caselor.** În Ivanka și în Récs au restabilit ordinea pompeierii.

Pojon 2 Oct. n. Pentru Cseklész, Szt György, Szempez și Stomfa se cere sucurs nou. În Cseklész preotul catolic cu capul descoperit, cu crucifiesul în mână a păsit în mijlocul mulțimei și a pus capĕt agresiunei eare durase 8 oare.

În Pojon (2 Oct.) o trupă de oameni resvrĕtitori s'a ciocnit cu miliția. După o încăerare scurtă resvrătitorii au fost bătuți și conducĕtorii lor arestați.

În foile germane de aici: Budapesta 2 Octomvre n. Un emis a lui Tisza îndreptat către toate municipiile esprimă convingerea: Municipiile indignate de escessele detestabile, petrecute în Pojon sub firma antisemitismului și imitate de unele comune din comitatul Pojonului, vor evita, conform îndatoririlor sale, astfel de evenimente, eventual vor suprima turburările ce s'ar arăta cu toată energia puterei publice, și față cu cei culpabili vor aplica toată asprimea legei. Negligență sau procedere moale nu se va suferì. Ministrul așteaptă dela municipii să suprime în germine încercările de agitațiuni, ear pe agitatori să'i dea pe mâna legei. Ministrul va spriginì municipiile cu toată energia și puterea publică.

Loterie.

Sâmcătă în 30 Septemvre 1882.

Buda :63 60 7 22 59

Bursa de Viena și Pesta

Din 30 Septemvre n. 1882.

	Viena	*B pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.30	119.20
Renta de aur ung. de 4%	87.70	87.75
Renta ung. de hârtie	86.85	86.90
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.60	135.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.20	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.75	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.75	94.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 50	98.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	98.—	98.—
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.25
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 — 97.75	97.75
Obligațiuni urbariale transilvane		98.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.35 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	97.75	97.75
Sorți unguresci cu premii	117.—	117.50
Sorți de regularea Tisei	109 60	109.75
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.50
Datorie de stat austr. în argint	77 30	77.30
Renta de aur austriacă	95.45	95.50
Sorți de stat dela 1860	130.50	130.50
Acțiuni de bancă austro-ung.	825.—	827.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	304 25	304.75
Acțiuni de credit austr.	317.10	316.80
London (pe polița de trei luni)	119.10	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.65
Napoleon	9.43½	9.45
100 marce nemțesci	58 20	58.15

---

micei grădini a mănăstirii; merișorii respândiau miros și rațe reflecsive atingeau fața junelui, care în evlavie adâncă și liniscită să pregătea a devenì un servitor al ceriului.

Berthalda într'aceste nu să desvoltă așa armonios: capriițile sburdalnice ale ei făcură bunicei mult timp atâtea glume, încât dênsa nici nu se gândì ale modera. Nu-i păsa mult, dacă limba ascuțită a nepoatei sale ofensă pe cineva; oamenii meritau aceasta. Berthalda era între ei mai cu minte; firesce dară, că trebuia se aibă pismași. Și era mai bine, că pismașii să temeau de dênsa se o fi ofensat. Copila devenì o frumsețe particulară, și bunica se bucura mai mult cu cât aceasta frumsețe devenia mai audică și mai îmbĕtătoare.

— Dacă nepoata mea va iubì odată, amorul ei are să fie plin de pasiune ferbinte, — dicea bĕtrâna si suridea.

Editha avea se sufere mult dela pretina sa, rĕmase totdeauna blândă și răbdătoare. Ce n'ar fi suferit dênsa dela sora lui Raoul! Mamă-sa o trimitea mai adese ori acolo decât cum i plăcea ei, mai ales de când a sosit în oraș fiiul unui negustor mare și bogat, numit Tassilo, sub pretestul de a cerceta pe un negustor de acolo, dar în realitate, spre a-'și aduce o nevastă frumoasă și bogată. Berthalda i fu aleasă ca atare, de care avea să se înamoreze, ceea ce el nici nu credea un ce greu, după ce ia vĕdut frumoșii ochi negri. Berthalda rîdea de pĕrul lui blond, de mustețele-i fine și ochii lui vineți, precum și de ciorapii-i de mătase neteți și strâmți și de multele îmbrăcăminte pompoase ce purta; dar totuși totdeauna îl privia ascunsă, decâte ori dênsul trecea călare pe sub fereasta lor și totdeauna roșia când îl întêlnia.

— Nici fetița mea nu era urâtă! — gândea mama Edithei și o îmbraca cu multă băgare de seamă, în rochie de lână sură deschisă, cu busunar de catifea neagră, cu a cărei legături rochia se trage puțin în sus, ca sub vestmêntul vênăt să se vadă. Corsetul se alipea neted de peptul fraget, asemenea și mânecile, a căror dantele lăsau să se intrevadă brațele și la cot formau umflături. Dela corset până la gâtul alb ca zăpada să întindea o cămășuță făcând nisce crețe fine. și se încheea sub bărbie prin o legătură drăgălașe.

Toate aceste însăși mama le-a pregătit și privea cu plăcere copila sa frumoasă, a cărei pĕr undulant nu'l împletì deși vecinele îi recomandau aceasta.

Editha n'avea nici ideie de tainica dorință a mamei sale, întră dară vecelă și nepreocupată la Berthalda. Dar devenì confusă, când mult amintitul și frumosul Tassilo, pe care deja tot orașul îl numia logodnicul „drăcoasei", o privea cu băgare de seamă și în aceea după meadădi se întoarse mai de multe ori cătră ea. Atunci Berthalda totdenuna își îndrepta spre tinĕrul săgețile spiritului sĕu, dar de multe ori o păția rĕu. El se apĕră isteț și astfel de multe ori se stêrnia din aceasta o glumire veselă, în care — ca în o hărțuială de cavalerie ușoară — numai ici-colo rănea câte o lovitură,

(Va urma.)

Nr. 367 [233] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Agnitei sûnt de a se ocupa următoarele posturi învĕțătoresci;

1. Vecerd, cu salariu anual de 160 fl. parte din subvențiunea dela comună, parte dela popor, cuartir, grădină de legumi și lemne de foc.

2. Ighișdorful-românesc, cu salariu anual de 150 fl. dela popor, cuartir, gradină de legumi și de lemne de foc.

3. Ilimbav, cu salariu anual de 150 fl. din subvențiunea dela comună

cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

4. Sasauşi, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

5. Fofeldea, cu salariu anual 100 fl. din subvenţiunea dela comună şi 50 fl. dela popor cuartir, şi lemne de foc.

6. Calbor, cu salariu anual de 150 fl. din subvenţiunea dela comună cuartir, grădină de legumi şi lemne de foc.

Concurenţii au a'şi substerne suplicele concursuale înstruite conform Statutului organic, şi regulamentului de invĕţământ până la finea lui Septemvre a. c. la acest oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu în 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale concerninte.

Gregoriu Maier m. p,
adsăr. ppresbiteral

Nr. 307 [225] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunei de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Mateiaş protopresbiteratul Cohalmului, până în 25 Sepemvre a. c. v.

Emolumentele sûnt: 100 fl. v. a ce se vor plătì în 4 rate, cuartir în edificiul scoalei, şi lemne pentru încălḑit.

Suplicanţii vor avè a-şi ascerne petiţiunile lor instruite conform „Stat. Org.“ la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Cohalm 3 Septemvre, 1882.

Comitetul parochial concerninte în conţelegere cu

Niculae Mircea m. p.
adm. ppresb.

Nr. 311 [227] 2—3

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala rom. gr. or. de fetiţe din Sibiiu cetate se deschide prin aceasta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele impreunate cu acest post (oarele de instrucţiune numai înainte de ameaḑi) sûnt:

1. remuneraţiune de 150 fl. v. a. la an în rate lunare.
2. locuinţă liberă de două odăi
3. doi stângini lemne de foc.
4. folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, cari toate laolaltă computate dau suma pe 240 fl. v. a.

Doritorii sĕ'şi astearnă petiţiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetăţei Sibiiu, unde se pot afla şi condiţiunile mai de aproape.

Sibiiu 1/13 Septemvre 1882

În conţelegere cu Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
pres.

Nr. 3525 Scol. [237] 3—3

CONCURS.

Pentru conferirea unui stipendiu de 100 fl. din fundaţiunea „Francisc Iosifiană“ se escrie concurs cu terminul preclus până la 30 Septemvre a. c. st. vechiu.

La acest stipendiu pot concurge ascultători la vre o academie de drepturi din patrie, avênd a instruì cererile sale:

a) cu atestat dela oficiul parochial spre legitimarea, că concurentele este greco-oriental;

b) cu certificat de înmatriculare la vre o facultate de drepturi din patrie, respective atestat despre studiile juristice din ultimul semestru al anului scolastic 1881/2.

c) cu atestat despre starea lor materială.

Sibiiu, 31 August 1882.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu.

Nr. 138. [236] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător la scoala confesională gr. or. din Galaţi, protopresbiteratul Bistriţei se escrie prin aceasta concurs până la 30 Septemvre a. c.

Emolumentele sunt:

1. In bani gata 200 fl. v. a.

Cuartir liber în edificiul scoalei.

Concurenţii au de aşi asterne suplicele lor înstruite conform regulamentului congresual din 1878 până la terminul îndicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Borgo-joseni, 4 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Buzdug m p.
adm. ppresbit.

Nr 320. [235] 3—3

CONCURS.

În protopresbiteratul gr. or. al Reghinului sûnt de a se ocupa la scoalele populari confesionale următoarele posturi învĕţătoresci:

1. În Topliţa română, cu salariu anual de 300 fl. v. a. cuartir in edificiul scoalei, — lemne de foc şi grădină de legumi;

2. În Deda, cu salariu anual de 250 fl. v. a. şi cuartir în edificiul scolar;

3. În Mesterhaza, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir şi lemne;

4. In Potoc, cu salariu anual de 75 fl. v. a. şi cuartir

5. In Ibanesci, cu salariu anual de 150 fl. v. a.

6. In Filea, cu salariu anual de 100 fl. v. a. şi cuartir.

7 In Mureş-Cuesdiu, cu salariu anual de 100 fl. v. a. cuartir şi lemne;

8. În Rĕstosnea, cu salariu anual de 100 fl. v. a. şi cuartir.

9. În Polăţi cu salariu anual de 100 fl. v. a.

10. Sĕcalul de munte (Erdő szakál) cu salariu de 100 fl. v. a.

Petenţii au de aşi substerne suplicele ooncursuale, instruite conform statului organic şi Regulamentului din 1878 şi cu documente publice despre cunoscinţa limbei maghiare în gradul prescris de lege pentru propunerea în scoalele populari — la subscrisul (p. u. Reghinul săsesc) cel mult până în 1 Octomvre a. c. st. v.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reginului.

Idicel 5 Septembre. 1882.

Galaction Şagău m. p.,
protopresbiter.

Nr 157 [226] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei de învĕţătoriu la scoala gr. or. din comuna Vistea superioară. cu terminul până la 26 Septemvre st. vechi.

Emolumente:

1. Salariu anual 150 fl. din subvenţiunea comunei.

2. Cuartir natural şi 2 stângini de lemne.

Petiţiunile concursuali instruite conform legilor vigente sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului în Avrig.

In conţelegere cu comitetul parochial

Oficiul protopresbiteral al tractului Avrig.

Nr. 363 231] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de classa a III din comuna Trestia, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului, escriinduse concurs pe basa ordinaţiunei Venerabilului Consistoriu Archidiecesan dto 13 Iuniu a. c. Nr. 1804 B. şi neconcurând nimenea la primul concurs: se escrie a doua oară concurs cu terminul până în 30 Septemvre a. c. st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Usufructul unui frust de pământ şi al cimiteriului;

2. Câte una mĕsură de cucuruz nesfărmit dela 85 familii;

3. Venitele stolari. Toate acestea computate preste tot aduc un venit anual de 313 fl. v. a.

Suplicele concursuali instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii sûnt a se adresa până la terminul sus indicat oficiului protopresbiteral din Brad.

Brad, 30 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 2857 1882. [240] 2—3

Publicare de licitaţiune.

Dreptul de cârcĭmărit în comuna Avrig, comitatul Sibiiului se va esarênda în ḑiua de **15 Octomvre 1882 st. n.** pe timp de **trei ani** adecă din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1885 st. n.** în licitaţiune publică şi anume în următorul mod:

1. Cârcĭma de sub Nru 181 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 193 cu preţul strigării de . **1455 fl.**
2. Cârcĭma de sub Nr. 2 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 132 cu preţul strigărei de . **1087 fl.**
3. Cârcĭma de sub Nru 304 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 345 cu preţul strigărei de . **1200 fl.**

Tot în ḑiua aceea se vor mai esarênda în licitaţiune publică:

4. Moara din sus aparţinĕtoare comunei Avrig cu preţul strigării de . . . . . **1200 fl.**
5. Moara din jos aparţinĕtoare comunei Avrig şi fondului sĕracilor din oraşul Sibiiu cu preţul strigărei de . . . . . **2000 fl.**

Aceia, cari doresc a participa la această licitaţiune, vor fi datori a depune un vadiu de 10 percente al preţului strigărei încă înaintea licitaţiunei, carea se va începe la **10 oare dimineaţa în cancelaria comunei Avrig** şi sûnt datori a dechiara cumcă cunosc condiţiunile detaiate, cari se pot lua la cunoscinţă şi în cancelaria subscrisului pretore cercuale şi în cancelaria comunei Avrig în oarele oficioase.

Talmaciu în 21 Septemvre 1882 n.

Dela pretorele cercului.

Nr. 1193 urb. 1882. [239] 2—3

Publicaţiune.

Pentru pertractarea segregărei cerute de veduva con. Teleky Miksa în numele orfanului după cont. Teleky László contra locuitorilor din *Niriş* (Nagy Nyires) se pune ḑi de pertractare pe **3 Noemvre 1882** şi eventual şi cele următoare la faţa locului în *Niriş* (Nagy-Nyires.) Despre ce interesaţii se încunosciinţează.

Dej, 31 Maiu, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 1602. urb. 1882. (238) 2—3

Publicaţiune!

Spre a se pertracta cererea fostei comune urbariale Szurduk oontra baronilor Wesselényi Bela şi Iozsika Leo pentru segregarea pădurilor şi a păşunitului, se pune ḑi de pertractare pe **24 Octomvre 1882** şi următoarele la faţa locului în comuna *Szurduk,* despre ce se încunoscinţează cei interesaţi.

Primul esemplariu al cererei este depus la tribunalul regesc din Dej, al doilea la primariul din *Szurduk.*

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 29 Martie 1882.

Invitare la subscripţiunea

de acţiuni încă la dispositiune a 100 fl. de ale **„celei dintâiu fabrici transilvane de lumini de stearin în Sibiiu.**

Acţiunile subscrise au a se solvì în ratele următoare:

25% adecă **25 fl.** per acţiune la subscrere
25% „ **25** „ „ „ **până la 15 Noemvre**
şi 50% „ **50** „ „ „ **până la sfĕrşitul lui Decemvre a. c.**

Posesorii acestor acţiuni date acum se bucură, întru cât vor fi solvit punctuos până la sfĕrşitul anului plăţile, de pretensiunea deplină la dividenda ce va resulta la sfĕrşitul campaniei curente, va se ḑică la sfĕrşitul lui Iunie 1883.

Dorind cineva informaţiuni, comptoriul **fabricei (strada Turnului (Saggasse) Nru 27)** este gata ale da cu toată promptitudinea. Aici se poate vedè şi bilanţul general din urmă, conform cărui dupa dotarea fundului de reservă cu 10% şi alte dessărcinări, sau plătit acţionarilor circa **8% divedenda** per anno pe campania încheiată la sfĕrşitul lui Iunie a. c.

Dl **P. J. Kabdebo,** banchier în Sibiiu, este autorisat a primì subscrieri, precum şi a încassa şi cuita solviri de rate. [248] 1—3

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. (232) 5—20

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 111. Sibiiu, Joi 23 Septemvre (5 Oct.) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu 1. Octomvre v. se începe prenumeraţiune nouă la *„Telegraful Roman“*. Condiţiunile în fruntea foaiei.

Revista politică.

Sibiiu, în 22 Septemvre.

Întêmplările dela Pojon şi giur au dat nascere unei polemii crâncene între ţiarele ungaresci şi cislaitane. Cele dintâiu, după cum am mai amintit, au atribuit „Schulvereinului“, identificat de dînsele cu antisemitismul, mişcările dela Pojon cele din urmă resping dela sine şi dela naţionalitatea germană însinuarea că „Schulvereinul ar fi autorul moral al mişcărilor pojonene.

Din Bosnia şi Erţegovina vin transporturi mari de reservişti. Cu toate acestea regimentele şi batalioanele mobile nu se reduc la statul efectiv normal de pace. Liniscea domneşce în ţerile ocupate, însĕ casuri singuratice de despoieri şi de omoruri chiar, tot se mai ivesc.

Ţiarului berlinez „Deutsches Montagsblatt“ i se scrie din Petersburg:

S'a anunţat încă mai de demult că Pobedonoszev, preşedintele sântului sinod, a protestat contra numirei de agitator panslavist, ce i s'a dat în actul de acusare în procesul Rutenilor. Pobedonoszev nu s'a mulţămit numai cu atât, ci a făcut şi un memorand, prin care remonstrează contra procedurei de a amesteca numele sĕu în procesul de înaltă trădare din Lemberg, si care memorand conţine mai multe impunsături contra acelora, cari după părerea sa poartă toată vina, şi cari nu trebuesc căutaţi numai în Galiţia, ci şi în Viena şi încă în funcţiuni înalte. Pentru ca memorandul numit sĕ ajungă la cunoscinţa adresatului, Pobedonoszev a crezut că drumul cel mai nimerit va fi dacă 'l va trimite ambasadei austriace din Petersburg. Ambasada austriacă primì memorandul si 'l espedà numai decât la Viena. Această amabilitate deosebită a lui Wolkenstein cătră Popedonoszev, a făcut o rea impresiune la Viena şi contele Wolkenstein poate că 'şi-ar fi perdut locul sĕu, dacă nu s'ar găsì cu Kalnoky în relaţiuni personale de o intimitate, care face sĕ se treacă cu vederea o asemenea eroare.

„Neues Wiener Tagblatt,“ vorbind tot în această cestiune ţice:

Pobedonoszev a fost educătorul ţarului actual şi are şi acuma cea mai mare influenţă asupra ţarului. Pe Ignatiev, Pobedonoszev l'a trântit. Cei din Petersburg s'au simţit foarte ofensaţi că s'a vîrît şi numele lui Pobedonoszev în procesul Rutenilor. Pobedonoszev indată ce s'a intâlnit cu contele Wolkenstein a cerut ca procurorul din Lemberg sĕ modifice actul de acusare în procesul Rutenilor. Contele Wolkenstein crezù că face un bun serviţ statului şi trimise memorandul la Viena. Cei din Viena au recunoscut îndată că datoria ambasadorului era de a respinge pur şi simplu memorandul. Ambasadorul stă în contact oficial numai cu oficiul de externe din Petersburg. Ambasadorului nu îi este permis sĕ sufere un amestec strein în afacerile interne. Afară de aceasta ambasadorul ar fi trebuit sĕ'i spună dlui Pobedonoszev că guvernul austriac nu poate sĕ forţeze revocarea actului de acusare; care deja a ajuns la cunoscinţa judecătoriei. Până acum încă nu se scie ce sĕ va fi hotărît. Ori cum va fi dar această întêmplare dovedesce că relaţiunile Austriei cu Rusia nu sûnt tocmai din cele bune.

„Pall Mall Gazette“, organul intim al dlui Gladstone, ridică în sfêrşit un colţ al vĕlului, care acopere intenţiunile Angliei în privirea cestiunei egiptene. „Negocierile, ţice oficioasa englesă, vor reîncepe în curênd între marile puteri, spre a pune Canalul de Suez sub protec ţia unui tractat european.“

Tot mai bine ceva ţice „Naţ.“ decât nimic, — putere-am ţice —, dacă caracterul şi posiţiunea de internaţionalitate a canalului de Suez n'ar fi de incontestabile, atât de firesci încât o conformare a Angliei în acest punct cu vederile celorlalte puteri, nu poate fi considerată nici într'un cas ca o concesiune. Cabinetul de Londra se arată generos, conciliant, acolo unde o altă atitudine i este cu neputinţă căci l'ar pune într'un conflict inevitabil şi făţiş cu toată Europa. — Canalul de Suez nu e făcut de Englezi; acţiunile lui nu se găsesc numai în mânile lor; întinsele teritorii asiatice pe care le pune în legătură cu vechiul continent, aparţin nu numai Angliei, dar într'o proporţiune destul de respectabilă şi Franciei şi Rusiei, şi altor puteri de al doilea rang. Rĕmânerea deci a canalului de Suez, şi după noua stare de lucruri creată în Egipt, la deplina întrebuinţare a tuturer paviloanelor europene, a fost privită din capul locului ca un ce atât de natural, în cât în concertul de glasuri care plângeau căderea Egiptului sub protectoratul engles, nu s'a amestecat o singură voace care sĕ preconiseze, ori cât de vag, şi întrarea canalului de Suez în sfera acestui protectorat. „Pall Mall Gazette“ nu ne a învrednicit aşa dar a ne spune nimica nou. Nu ne-a semnalat, fie cât de pe departe, ce vrea biruitoarea Anglie cu Chedivul, cu raportul sĕu de vasalitate cătră Poartă, cu armata egipteană, cu influenţa legală ce esercitau până acum şi alte puteri şi îndeosebi Francia în ţeara Faraonilor. Acestea sûnt elementele cari constituesc cestiunea egipteană, şi nu canalul de Suez. Noua lor întocmire este, care, dacă s'ar face într'un chip esclusiv englezesc, ar putea pricinuì acel conflict, dela care politicii pesimişti aşteaptă punerea din nou pe tapet a cestiunei orientale şi printrênsa aprinderea temutului rĕsboiu european.

Protest.

Între undele turburate prin incidentul regretabil dela Pojon ni s'au abătut privirile dela lucruri întêmplate ceva mai înainte de aceste lucruri, cari pentru Români sûnt nisce gratificări nemeritate şi se repeţesc prea de multe ori, ca se poată fi trecute cu vederea. Noi, la timpul sĕu am respuns şi am protestat tot-deauna în contra tuturor însinuărilor că am fi patrioţi rĕi. Însĕ protestele noastre, ţiaristica maghiară, se face a le trece cu vederea sau ale da esplicaţiuni false, întinţênduse cu însinuări de rea vecinătate, şi la Românii din regatul vecin.

Contra acestor din urmă şi a altor agresiuni „Naţiunea“ îndreaptă într'un articul protestul următoriu:

De cât-va timp presa austro-germană nu încetează de a arunca Românilor şi guvernului românesc acusaţiuni din cele mai ridicole. În ce privesce pe Unguri constatăm că de mult ne-am deprins a auzì din gura lor un limbagiu cu totul şi în toate nedrept şi necuviincios.

Noi, chiar în cestiunea Dunărei, cestiune atât de capitală pentru noi, am ţis totdeauna că trebue sĕ ne apărăm dar fără a provoca pe nimeni şi că dorim sĕ se găsească un tărăm pe care interesele sĕ se poată împăca.

La această atitudine moderată, presa austro-germană continuă a respunde prin imputări bazate pe fapte închipuite.

Eată cum se esprimă o foae insemnată din Germania într'o corespondenţă inspirată negreşit din Pesta sau dîn Viena.

„E cu totul curios rolul pe care'l joacă România faţă cu Austria.

„În tot-deauna şi în fie-care punct Austria o găsesce adversară a ei:

„Atitudinea representantului român în comisiunea Dunăreană e cunoscută; el a fost sufletul opositiunii şi a declamat atât timp contra supremaţiei Austriei pe Dunăre până ce acest strigăt a găsit rĕsunet în Europa.

„România crede că va prevenì Europa de a sĕ feri de tendenţele domnitoare ale Austrei, că voesce cu dinadinsul

---

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Editha audì odată, cum el întrebà de Berthalda:

— Cine-i aceasta amabilă prietenă a dtale?

Şi Berthalda rĕspunse:

— O copilă sĕracă. Mamă sa e vĕduvă şi abia poate trăì. De aceea chemăm micuţa adese-ori sĕ mânce la noi. Ea nu peste mult are sĕ fie călugăriţă.

— Sĕrmana copilă! ţise Tassilo, privind-o cu compătimire.

Editha simţì privirea, de şi era întoarsă cu spatele către dînsul. Ea stătea înaintea bunicei Berthaldei şi îi ţinea ghemul de depênat. Dar firele erau atât de încâlcite, încât bunica le desnodà cu faţă roşită, şi nu audise convorbirea, ba nu vedea nici pe Editha, care înroşì şi ai cărei ochi se umplură de lacrime. Biata copilă nu cutează sĕ'şi misce, ochii ca nu cumva genele lungi sĕ scape lacrimele trădătoare. Dar îndată ce îi fu cu putinţă, îşi luà remas bun şi povestì plângând mamei sale cuvintele insultătoare.

— Aşa dară, mamă, că mai mult nu mĕ vei lăsa sĕ merg acolo?

Dar mama nici decât nu era de părerea aceasta; ci ţise, că e bine ca omul sĕ supoarte cu răbdare umilirile şi sĕ nu 'şi lase urme de ele.

Într'acestea Berthalda stătea înaintea oglinţii sale şi se lovea în faţă:

— Nu-i aşa, că sûnt o strigoaie neagră? Nu-i aşa că limba mea e ascuţită ca şi-o sabie? Şi Editha e frumoasă, albă şi blândă ca un miel, şi atât de proastă cât ţi-i mai mare bucuria! Sĕrmana copilă care voesce sĕ fie călugăriţă şi totuşi se îmbracă cu atâta grige, tocmai în aceea coloare ce eu nu pot sĕ port. Eu cu vecînicul meu roşu şi cu pĕrul cel prost — ea şi-l smâcì — atât de negru şi sĕlbatic, ca pĕrul de cal, — şi ea cu frumoasele-i bucle! Puteam sĕ am şi eu bucle, creţe; dar bunica trebuì sĕ le împletească, ca sĕ se vadă şi mai bine cât de aspre-s, ca peria.

Şi trase cu mânie peptenul în pĕrul sĕu.

— Şi Editha ţice totdeauna da, dacă eu ţic ba, mâne şi eu voiu ţice necontenit da.

Dar când Berthalda ţicea da, aceea suna ca ba şi stêrnea în Tassilo tot felul de glume iritătoare, la care copila respundea cu atât mai înfocat cu cât sângele ei ferbinte i aţiţa mai mult temperamentul, şi în mănia ei nu era în stare sĕ rĕspundă cu linisce la glumele protivnicului sĕu rece.

El vorbia mult cu dênsa şi numai arareori cu Editha; dar când sĕ întorcea la asta, tonul şi fiinţa lui se schimbau ceea ce făcea Edithei multă neplăcere, căci pentru aceasta avea sĕ sufere ofense dela Berthalda, pe care gelosia consumătoare o făcu oarbă, surdă şi lipsită de iubire.

Raoul primì ordinile mai mici şi reîntorcându-se la ai sĕi, avea sĕ'şi mai esamineze odată inima, înainte de a rostì cuvêntul legător prin care va renuncia la lume pentru totdeauna. El avea sĕ se hirotonească la mănăstire întru diacon, şi peste un an la catedrală, în oraşul sĕu natal, avea sĕ se sfinţească preot.

Editha merse astăţi cu neobicinuită interesare la prietena sa; ea gândia că Raoul a sosit şi inima-i fu atinsă de o simţire cerească, cugetând că soţul ei în jocării copilăresci nu peste mult va devenì omul lui Dumneţeu.

Ea găsì pe Tassilo la Berthalda, el tocmai glumea, că cu ce respect are sĕ se poarte dênsa faţă cu frate-sĕu.

Editha se oprì confusă şi înroşită când Raoul se apropià rîţênd de dênsa şi îi întinse mâna. Ei se privirà în ochi şi nu grăirà nici un cuvênt. Raoul pălì foarte. Mâna Edithei tremura în mâna lui. Tassilo îşi sucea mustêţele şi îi privea pe rênd; m'aşi încreţì puţin şi fruntea. Berthalda îşi arĕta şirul strălucit de dinţi.

— E bine, — ţise ea, — nu'l mai cunosci Editho?

*) „Familia“

să stăpânească cu totul Dunărea spre a augmenta interesele sale spre dauna statelor riverane.

„Dar nu ajunge aceasta; politicii români mai au încă curagiul a provoca pe Austria în propria'i țară. Imitând Irredenta italiană, organisează una română, și precum în Italia cursurile geografice se predau copiilor pe cărți pe care se află Trentino, Triest și Istria și desemnate ca aparținênd Italiei, tot așa, în același mod analog să învațe copii români în scoală că Transilvania, Bucovina și partea ostică a Ungariei aparțin României și sûnt desemnate de a forma părțile întregitoare a unui mare imperiu Român.

„Ridicarea României la regat mai adause noue alimente acestei aspirațiuni și ziarele ungare din Transilvania aduc în fie-care zi sciri despre activitatea agenților români care petrec în Transilvania sub diferite măsci, spre a atița poporul, a face între inteligență propaganda unei Românii mari și a anunța că Rusia în curênd se va interesa de cestiunea română.

Prin urmare, după foaia germână, Austria găsesce România pretutindenea ca adversară.

Am dori ca corespondentul să ne spună cari sûnt cestiunile în care România a fost adversara Austro-Ungariei.

Una singură și aceea de sigur că n'am provocat-o noi: cestiunea Dunărei.

Acolo e buba; toate acusațiunile plângerile, chiar insultele presei unguresti nu sûnt de cât resultatul resistenței României în cestiunea Dunărei.

Sûnt câte-va luni „Pester Loyd“ „spunea: „Un stat mare ca al no„stru va găsì mijloace spre a în„frânge resistența unui regat abia „plămădit.“

Și tot în acest sens se esprimau mai toate ziarele austro-ungare. Eacă isvorul atacurilor și invențiunilor ce să resfață zilnic în aceste ziare.

Dar se esaminăm o dată aceste imputări spre a proba cât de puțin sunt ele întemeiate.

Ni se impută că provocăm pe Austria în propria-i țeară și că imitând *irredenta* italiană organizăm prin toate mijloacele o *irredentă* română.

Spre a da un corp acestei fantome corespondentele german citează nesce cărți geografice în cari, zice el, copii români învață în scoală și în care Transilvania, Bucovina, Bănatul sûnt desemnate ca făcênd parte din România. Oare această imputare are ea vreun temeiu? Guvernul unei țeri libere nu poate împedeca pe ori-cine să-și esprime ideile sale prin graiu sau prin scris. Dacă s'au publicat dar cărți geografice în care se arată țerile locuite de români, dar aparținênd Austriei, aceasta nu are a face cu propaganda care se impută statului român.

Din contră ne aducem aminte că anul trecut guvernul nostru a găsit de cuviință a face cunoscut prin o circulară a ministrului instructiunei publice că nu se admit în scoli de cât cărți geografice recunoscute de autoritate.

Credem însă că nu se poate cere de a se falsifica istoria pentru a plăcè celor cari voesc cu ori ce preț a ne căuta ceartă.

Recunoascem faptele împlinite, ori cât de dureroase pot fi ele pentru noi, dar trecutul există și el, și nu putem face ca copii nostri se nu știe că sûnt dincolo de Carpați români care aparțin unui imperiu puternic. Acestea sûnt fapte istorice cari însă nu pot aduce nici o umbră Austro-Ungariei.

A doua imputare a foilor austro-ungare constă în faptul închipuit că agenți români petrec în Transilvania sub diferite pretexte, atițând poporul și făcênd propagandă în favoarea unei Românii mari.

Am fi recunoscători foilor unguresci și germane dacă ne-ar cita o sigură anume persoană care să aibă cea mai mică legătură cu guvernul român și care să se fi încercat a face cea mai mică agitare în Transilvania.

Nu e destul de a arunca în lume imputări inventând fapte ce nu esistă.

Și apoi n'ar putea zice cine-va că ungurii sûnt cei mai buni și înfocați agenți provocatori în Transilvania? Prin lovirile ce dau la fie-care ocasiune tuturor naționalităților ce nu sûnt unguresci, ei atiță spiritele cele mai pacînice.

În acest sens un însemnat ziar german dă ungurilor o bună lecțiune într'un articol intitulat: cestiunea naționalităților în Ungaria „Pressa“ din Viena, zice următoarele cuvinte pe care le recomandăm atențiunei vecinilor nostri:

„Înainte de toate, zice ziarul vi„nez, ar trebui să se aducă aminte de „cuvintele înțelepte ale marilor patrioți „Szecheny și Deak, adecă ar trebui să „se acoarde naționalităților aceea ce le „trebue ca să iubească Ungaria ca o „patrie. În urmă ar fi bine ca prin o „politică economică rațională să se facă „ca cei cari voiesc a trăi ca Unguri in „Ungaria să poată duce o viață liniștită „și lipsită de griji și de miserii. Prin „așa mijloace Ungaria s'ar mântuì de „cestiunea naționalităților și mai ales „de cestiunea română. *Românii „în Ungaria nu cer decât imbunătățirea situațiunei lor materiale.*“

Eată adevěruri zise Ungurilor de o gură amică. Să înceteze dar presa austro germană cu imputările nedemne și născocite. Intr'alt fel ori-cine va vedea cât colo că e un plan preconceput în aceste svîrcoliri publicistice, și acela este de a schimba atitudinea României în cestiunea Dunărei.

Să se liniștească însă presa austro-ungară.

România n'a avut și nu va avea o politică ostilă nici provocătoare către vecinii săi. Ea își apără interesele vitale.

Eată tot. Nici amenințările, nici ispitele n'o vor distrage din calea dreaptă, calea cea mare, care ne-a dus unde sûntem.

Evenimentele din Pojon.

Pojonul e liniscit. Așa anunță telegraful. Representanța comunală a cetății Pojonului în ședința dela 2 Octomvre n. a votat cu unanimitate o declarațiune prin care esprimă indignațiunea față cu cele întêmplate. Cele întêmplate în giurul Pojonului la 2 Octomvre n. le am spus în „Posta din urmă“ a numĕrului nostru precedent.

Varietăți.

* Ziua onomastică a Majestății Sale s'a serbat eri cu solemnitate. Edificiile publice au fost decorate cu steaguri.

* (Adunarea de controlă) va avè loc mâne în casarma Kempel.

* (Mulțămită publică.) Aducênd dl protopresbiter tractual Ioan Petric la cunoscința Domnului comerciant și proprietariu din Brașov Constantin Steriu starea cea deplorabilă materială a comunelor noastre bisericesci din matera Apața și filia Ormeniș și că din lipsa mijloacelor nu putem susținea scoalele noastre confesionale române ortodocse, acest marinimos bărbat s'a îndurat a ne înzestra biserica cu o casă în comuna Apața și $3^1/_2$ jugere pământuri în valoare de 648 fl., cu acel adaus, că venitul acestor realități să se folosască spre scopurile scoalei până când aceasta va fi confesională și de ritul gr. or. altfel le vor folosì bisericile ambelor comune.

Pentru această frumoasă danie esprimăm marinimosului donătoriu cordiala noastră mulțămire și urăm ca să-i binecuvinte Dzeu toate întreprinderile și să-l dăruească cu bogatele sale daruri ceresci și pământesci.

Apața, 2 Septemvre 1882.

Comitetul parochial gr. or.

* (Emigrare.) După date oficiale statistice au emigrat în jumĕtatea cea dintâiu a anului 1882, cu pasapoarte în regulă, din Ciuc în România 1914 persoane. „Bucuresti Hirado“ afirmă că numĕrul acelor ce au trecut în România prin vama „Cucului se suie la 4—5000. Acesti din urmă sûnt perduți pentru Ungaria, de oare ce nu se mai întorc înapoi.

* (Zăpadă) a căzut în zilele aceste pe munții din aproprierea Sibiiuiui.

* (Dela Academie). D. Nicolae Ionescu, în ultima ședință a Academiei, a cetit un manuscris italienesc privitor la cele din urmă momente ale lui Mihaiu Viteazul.

Acest manuscris d-sa l'a găsit, zice „Binele Public“ într'una din bibliotecele Elveției, în călătoria ce a făcut-o, și în anul acesta ca și în anii trecuți prin aceasta interesantă țeară.

* (Statua lui Stefan cel Mare) Înainte de a se termina zidirea fundamentului pe care va fi așezată statua lui Stefan cel-Mare d. Sc. Pastia, present fiind d. primar Gusti și d. inginer Stamatopol, a depus, zice Liberalul, într'un tub de sticlă bine închis, înăuntrul fundamentului statuei, un act comemorativ tipărit pe pergament împreună și cu nesce monedă națională.

Actul în cestiune are următoarea cuprindere:

Act Comemorativ.

În semn de recunoscință și de neuitare pentru nemuritorul Domn al Moldovei Stefan-cel-mare, care a domnit cu glorie dela 1456—1503, apărând cu bărbăție țeara de năvălirile Turcilor, a Tătarilor, a Polonilor, a Ungurilor și a altor popoare, și a dat tot-deodată dovadă de adânc politic, s'a înălțat această statue călare, de bronz, în municipiul Iași, vechea capitală a Moldovei, sûpt presedința de onoare a Măiestății Sale Regele Carol I. și a vice președintelui Principele Grigorie M. Sturza.

Cheltuelele rădicărei statuei s'au acoperit prin subscripțiune națională, ear lucrarea ei au fost încredințată sculptorului francez din Paris, Emanuel Fremiet, drept suma de 135 mii lei, osebit de fondațiuni.

Astădi, dar în 16 (28) Septemvre 1882, ziua Joi, după pregătirea fondațiunilor s'a procedat la erigerea statuei în fața palatului administrativ, veche reședință domnească; drept acea, spre eternă aducere aminte, s'a încheat

---

— Eu? cum să nu! — și îl tot privia.

— Sau doară te temi de el?

— Ba, nici decât, dar îl pismuesc, — respunse Editha, înclinându-și capul.

— Doară și dta ai dorì să fii preot? — întrebà Tassilo, dar nu surise.

— Așa ceva, — fu respunsul.

— Ți-am mai spus-o, — întrerupse Berthalda, cu voce mai naltă și mai apăsată decât de altădată: ea voește să fie călugăriță și nu poate, — ear eu am să fiu și nu vreau.

Acum surise și Tassilo.

— Aceasta o cred — zise el.

— Pentru ce? — întrebà Berthalda iute.

— Pentrucă n'ai putè să trăesci mult timp la mănăstire.

— Cine scie! Aș avè putere de ajuns, pentruca să mĕ închid și să nu mai grăesc nici un cuvênt.

— Dumnezeu să te ferească pe tine de asta! — zise Raoul serios.

— Ah, Raoul, deci ai și găsit simburele amar?

— Ba — rĕspunse el. Eu sûnt pentru vocațiunea mea și am să fiu până ce voi trăì, — ochii lui se ficsară spre Editha, — să mĕ coste aceasta chiar sângele inimei, dar tu?

Tu n'ai vocațiune pentru aceasta, tu n'ai fi în stare să abdici de lume.

— Cine scie, nu te va impresiona și pe tine lumea, încât în ceasul cel din urmă să te întorci dela vocațiunea ta, înainte d'a-ți versa sângele inimei?

— Nu, — rĕspunse Raoul hotărit, — numai moartea ma'r putea împedeca să-mi frâng jurământul.

El se uita necontenit la Editha, care era foarte frumoasă în momentul acela, cu niște trăsături ca de Madonnă, și cu buzele întredeschise, pe cari să observa o tremurare ușoară, care se urma prin gât la pept, până la mânile-i încleștate. Ca și frunzele pe cari le mișcă vêntul de primăvară.

Tassilo vedea aceasta și inima-i începù se'i palpite mai cu foc.

Și Berthalda se uita la Editha, apoi la Tassilo și-și contrase buzele, încât dinții i străluceau; dar din ochii sei versa fulgere spre Editha.

În momentul acesta întrà bunica; ochii ei ageri pĕtrunseră îndată grupa și privì amenințător spre Editha.

— Eartă-mĕ iubită copilă, — zise ea — că, astădi numai pot să te opresc la noi, căci trebue să es cu Berthalda în o afacere de mare însĕmnătate.

Editha privì spăriată în ochii mânioși ai bĕtrânei și se departà iute.

Dar bunica nu putù să 'mpedece cu totul convenirile și preumblările tinerilor, căci ea totuși vedea cu plăcere, că Tassilo se ocupă mai esclusiv de Berthalda și conversează animat cu dênsa. Și în privința lui Raoul s'a liniscit, căci dênsul a declarat a remânè neclătit în hotărîrea sa; ear sentimentele Edithei încă i conveniau căci acele aveau să trămită la mănăstire pe unica rivală a nepoatei sale și s'o departe pentru totdeauna de Tassilo.

Ziua despărțirii sosì; bunica și Berthalda aveau să urmeze lui Raoul în câteva săptĕmâni, ca să fie de față la hirotonirea lui. De ele să despărți dară dênsul liniscit. Apoi se duse la Editha.

— Copilă, — i zise el, — tu ai fost singura lumină și frumsețe în vieața mea; singură, care m'ai fi putut lega de lume, de cumva ar fi fost iertat să me las lănțuit. Dar vocațiunea mea sfântă e mai mai mare decât ori ce. Remâi curată și bună, ca să pot cugeta totdeauna la tine, ca la o sfântă! Ai fost singura mea prietenă, Editho!

Dênsa era atât de emoționată, cât nu putea decât numai să-i stringă mâna, pe care o ținea cu ambele mâni.

— Mĕ bucur pentru tine! — zise ea în sfîrșit șoptind, — și mĕ voiu ruga pentru tine în toate zilele, chiar și atunci, când voiu fi călugăriță! Căci te iubesc ca și când îmi ai fi frate dulce.

El se depărtà iute și ea îl însoți până la trepte; trebuia să se radime de balustradă, dar totuși îi surise el. El înaintà câțiva pași și se în-

acest act comemorativ şi s'a aşedat la mijlocul fondaţiunilor la partea lor superioară, de cătră membrii comisiunei care a avut distinsa onoare de a aduce la îndeplinire această patriotică lucrare.

Vice-preşedinte: principele Grigorie M. Sturdza; Membrii: Vasilie Alexandri, Nicolae Gane, Scarlat Pastia, Iacob Negruzzi, Alexandru A. Stamatopulo architect.

* (Apicultura.) Nu voiu reamintì aici ficţiunile poetice, prin care bătrânii lăudau minunat'a organisare a micei republice, care funcţionează într'un stup, voiu arăta numai a arăta cât de folositoare este creşterea albinelor, care cu capital mic şi puţină muncă dă mari foloase. La o mulţime de cultivători mici la noi cu toată munca capului venitul ce trag nu le e destul. Dacă pe lângă lucrul pământului s'ar ocupa şi cu creşterea albinelor negligeată de tot, ar scăpa de mari nevoi Cu câţiva stupi, cari cer puţină grige şi nici o cheltueală pentru hrana lor, mulţi nu ar mai suferì neplăceri. Mulţămită atâtor întrebuinţări ceara şi mierea se vênd lesne. Albinele sûnt respândite pe toată întinderea pământului; pe toate locurile cele mai sterpe tot au cu ce trebue să se hrănească. Crescerea albinelor are întindere mare în toată lumea; în America, în Russia, în Elveţia etc. etc. să fac comerciuri însemnate cu ceara şi mierea. Pentru ce aceasta mâncare se nu fie mai împrăsciată, pe câtă vreme Pythágora, acel mare filosof, care a trăit 90 ani, tăcea din ea cea mai principală hrană şi oratorul Pollion atribuea lunga sa viaţă la acelaşi lucru. Înainte de descoperirea Americei şi importarea zăharului de trestie, mierea figura pe toate mesele; cel mai sărac om avea un stup. Acum numai la noi nu se ocupă de dînsele, şi câte flori pier fără se profite nimănui. Albinele se hrănesc cu sucul florilor, dar fac tot atâta miere, şi cu un sirup făcut cu miere. Nu trebue dar a se îngrigi de lipsa florilor. Cu un stup omul culege fără a semăna; e ca mana din cer, nu are decât a strânge. Ceea ce încă e puţin cunoscut şi ceea ce nu trebue perdut din vedere, e că albinele contribue la înmulţirea florilor si fructelor. Departe de a fi nefolositoare arborilcr şi plantelor, după cum cred unii, aceste insecte sburând din floare în floare împart praful producător pe flori, ceea ce produce înmulţirea lor. Ele fac cu atât mai mult serviţ în aceasta funcţiune providentială, cu cât cutreeră toate părţile arborilor dela rădăcină până la vêrf, o singură albină face se fructifice întro ḑi mii de flori. E dar între vegetale şi albine un schimb de fapte bune; dacă floarea prin mirosul ei chiamă albina de a suge din corola ei mierea, pe care a pus'o natura, din parte-i insecta contribue la fructificarea floarei. Ori cine să obicînuesce cu albinele, găsesce în ele pe lângă câştig şi o adeverată plăcere. Un prisicar întorcênduse acasă cu nici un chip nu poate trece fără să se ducă să'şi vaḑă stupurile, de multe ori nu are ce face la ele, dar plăcerea îl trimite acolo. E păcat dar de a se neglige această ramură, care distrează şi dă câştig, fără muncă, fără cheltueală. Se îucerce toţi nu numai cei cari au nevoe de câştig, ci şi aceia, a căror profesiune e de a fi bogaţi şi cari adesea nu au alta de făcut, de cât să supoarte urîtul, şi vor vedè, că săracul va câştiga ear bogatul se va amusa prin crescerea albinelor.

* (Un manuscript român vechiu.) În călătoria sa prin Basarabia, d. Gr. Petrovanu a găsit în sinul familiei sale materne, o cronică manuscriptă destul de voluminoasă şi care cuprinde istoria Romei dela fundaţiune până la cădere: istoria imperiului Roman de orient, a imperiului Bizantin, a imperiului Otoman până în secolul al XIV, istoria Evreilor şi a Greciei antice. Afară de aceste mai cuprinde o serie de biografii a celor mai ilustri bărbaţi elini şi romani.

Nu se scie cine e autorul acestei cronice, de oare ce lipsesc câte-va pagini dela început.

Stilul se distinge prin simplicitatea şi frumseţa espresiunilor. voind să desemne terminul de admirabil, sublim, măreţ, ḑice: „mirare de înălţime". Cuvêntul stêlp îl presintă prin terminul „stant" etc. etc.

Reproducem aci rêndurile finale ale cronicei:

„Apoi puseră earăşi patriarh de pravilă şi de sobor pe Neofit mitropolitul dela Eraclea, şi aice facem coneţ letopisiţului acestuia de împăraţi şi de patriarchi în cursul anilor dela Hristos 1637 (in cirilice). De aice vor scrie ce se vor face mai înainte, alţi letopsiţi precum am scris şi noi aicea"

D. Petrovan are intenţiunea a oferi Academiei Române cronică împreună cu mai multe cărţi vechi românesci găsite tot cu aceea ocasiune.

„Posta"

* *(Bibliografic.)* A apărut în ediţiune nouă: „Geografia Ungariei" elemente din geografia generală pentru scoalele poporale cu o „chartă specială a Ungariei" şi a celorlalte ţări de coroană. de *Dr. Nicolau Pop,* profesor şi corector la scoalele medie rom. gr. or. din Braşov. Preţiul manualului cu chartă cu tot este 35 cr. v. a.

NB. Cine cunoasce înlesnirea, ce se face pentru învĕţĕmêntul geografic când fie-care scolar posede o chartă adoptată după manual va sci apreţia valoarea acestei cărţi.

La acelaşi autor se mai afla:

„Istoria Ungariei" pentru scoalele poporale. Preţiul 25 cr. v. a.

„Istoria generală" pentru scoalele medie. Evul vechiu 50 cr. v. a. Evul mediu 45 cr. v. a.

Toate aceste manuale se pot procura sau direct dela autorul lor, sau dela ori-ce librărie din patria.

(Cum trebue a se conduce plugul.) Un plug ara mai mult sau mai puţin adênc, după cum grindeiul este aşeḑat mai înainte sau mai înapoi pe patul osiei roţilor din înaintea plugului. Trebue dar ca acela, care voesce se are un câmp, se cunoască bine natura pământului, astfel ca se-i poată da o cultură convenabilă, înaintând sau mai înapoind fierul cel lat spre a da mai puţină întrare în pământ.

Aceasta dispoşiţiune fiind făcută, cultivatorul începe locul seu de pământ şi trage cea dintâiu brasdă ridicând şi apĕsând în acelaşi timp pe coarnele plugului, în astfel de chip, ca se fie îndreptat înainte şi a silì fierul cel lat a se înfinge în pământ. Îndată ce a întrat, cu cât plugul înaintează, şi crede că este de ajuns adêncimea la care voesce a ara; dacă nu va fi întrat destul, opresce plugul seu pentru a'l face să mai ia mai adênc, mai dând grendeiul înapoi cu o gaură sau doue pe patul roţilor; îl înaintează din contră, dacă plugul ară mai adênc. Când plugul ară la adêncimea ce dorese, încetează de a mai apĕsa şi nu se mai ocupă decât a îndrepta fierul cel lat la dreapta, ţiind mereu la coarnele plugului astfel ca se nu se depărteze nici la dreapta nici la stânga prin piedecele ce ar întempina, şi l'ar strimba negreşit de nu va fi îndreptat în direcţiunea s'a.

După ce s'a tras o brazdă mai înainte de a începe o altă, plugarul trebue se curăţe bine plugul cu paliţa de fer pusă în căpĕtâiul unui baston de lemn. Curaţia buruenele şi rădăcinile, care sau grămădit înaintea cormanei şi deslipesce pământul, care se va fi grămădit pe roate. Această grijă, urmată cu băgare de seamă, uşiurează foarte mult trasul vitelor şi înlesnesce mult arătura.

Închipuindu-ne, că plugarul a început se pue plugul său la marginea dreaptă a locului său de arat, după ce a sfârşit cea dintâiu brasdă în loc de a se întoarce în urma sa, trăgênd o a doua brasdă alături cu cea dintâiu, cum se face când cormana este mobilă şi să poate schimba din loc, târăesce plugul său în partea dreaptă a locului său şi urmează astfel până când ajunge în mij, locul câmpului, unde va remânè negreşit o brasdă care nu se va umplè, adecă ca un şanţuleţ. Această brasdă slugesce a deosebì bucăţile de pământ s'au planurile cele mari, căror li se dau diferite lărgimi, după obiceiul diferitelor ţĕri.

Când un loc de arătură se află pe un pământ şes se vor putè trage aceste brasde în lungul s'au în latul seu, însĕ de va fi situat pe culmea unui deal, trebuie negreşit a se conforma cu posiţia pământului. Astfel în aceasta posiţie nu trebue nici odată se începem a ara o bucată de pământ din sus în jos, fiindcă dobitoacele vor avè mare nevoie a se urca, şi de cealaltă parte brasdele formând atâtea rigoale (şanţuleţe de scurgere) în loc dea reţine pământul în timpul ploilor celor mari, va înlesnì din contră prăvălirea lui, şi în curênd nu vor remânea în câmp decât petrile şi petrişul. Trebuie dar a ara pământurile în pantă, (?!) lu ând nivelul său în lungul dealului. Adesea se întêmplă că un loc de pământ, a cărui lungime este de jos în sus a unui deal este prea strîmt spre al ara de a curmezişul cu plugul, atunci trebue a'l muncì cu sapa s'au cu casmaua, (?) şi a trage rigole s'au şanţuleţe de a curmezişul din distanţă în distanţă pentru a apĕra pământ ca se nu dărîme de ploi. „Monit. agr."

Posta din urmă.

Cetim în „Ellenzék:"

Pojon 4 Octomvre n. Eszterházy comitele suprem al comitatului Pojonului, este denumit comisariu guvernial. **Statariul este publicat pe o lună de ḑile pentru teritoriul comitatului.** Nagy-Szombat 4 Oct. n. Eri după ameaḑi un Evreu cu numele Laufer a infestat pe o precupeaţă. În urma acestei s'a adunat popor mult şi a vrut se între cu forţa în prăvălia lui Laufer. Numai cu mare greutate s'a putut împedeca desvoltarea turburărei mai departe.

Sighetul Marmaţiei 4 Oct. n. În comuna Fehérégyház ţerănimea agitată a atacat pe Evrei; au spart casele, au prădat locuinţele şi prăvăliile; au spart uşile şi ferestile sinagogei; Evreii au fugit la Sighet.

Loterie.

Sâmbătă în 3 Octomvre 1882.

Sibiiu: **89 2 51 47 68**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 3 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6% . .	119 20	119.10
Renta de aur ung. de 4% . .	87.65	87.70
Renta ung. de hârtie	86.85	86 85
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134 75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	90.60	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	94.75	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 50	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	98.—	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane .		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.70	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane .		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	98.—
Sorţi ungaresci cu premii . . .	116.75	117.50
Sorţi de regularea Tisei . . .	109 60	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.75
Datorie de stat austr. în argint .	77 35	77.30
Renta de aur austriacă	95.35	95.—
Sorţi de stat dela 1860 . .	130.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung. .	825.—	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	304.—	304.50
Acţiuni de credit austr. . . .	317.—	316.75
London (pe poliţa de trei luni) .	119.15	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.64	5.65
Napoleon	9.44½	9.44
100 marce nemţesci	58 25	58.20

---

toarse către dênsa: ea stetea încă tot acolo şi se prefăcea, că trebue să-şi apere ochii de lucoarea soarelui, dar în realitate ea-şi ascundea de amicul seu lacrămile cari o înundară. Dênsa tot surîdea încă şi buclelei blonde tremurau încet, ca şi când fie care resuflare le ar fi cutremurat.

Raoul trecu iute dea-lungul stradei; în urmă o casă ce stetea mai în afară îl ascunse; dar atunci se duse de cea lături şi o vĕḑu earăş. Ea stetea încă tot acolo nemişcată, subţire, în spăcelul ei întunecos, cu mâna pe ochi. El ar fi dorit să-şi întindă mâna spre ea dar se stăpânì, îşi apĕsă mâna pe gură şi se duse iute. (Va urma.)

Nr. 214 [253] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Sângătin protopresbiteratul Mercurii, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) Bani gata 120 fl. v. a. prin repartiţie dela popor plătiţi în 3 rate şi anume: la începerea cursului scolar la anul nou şi la finea lui Maiu.

b) Cuartir natural în edificiul scoalei.

c) Lemnele trebuincioase de foc.

Petiţiile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Mercurea 15 Sepembre 1882.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresbit.

Nr. 417 [252] 1—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunei învĕţătoresci din comuna Cărăstau, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul până în 3 Octomvre a. c st. v. în carea ḑiua va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual 160 fl. v. a.
2. Cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune au a-şi îndrepta petiţiunile lor, instruite conform legilor din vigoare până la terminul susindicat, oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului. În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad. 16 Septemvre 1882.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 175 [254] 1—3

CONCURS.

Pentru postul învĕţătoresc din Nucşoara cu filia Mălăeşti din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg, cu termin până la 15 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

a) Salariu anual de 250 fl. v. a.

b) Cuartir natural şi lemne de încălḑit.

Cei ce doresc a ocupa acest post învĕţătoresc, au a-şi aşterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din „Statut. Org." şi al regulamentului pentru învĕţământ până la terminul sus memorat.

Haţeg 15 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţ m. p.,
ppresb.

Nr. 260. [251] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Hurezu protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 14 Octomvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

I. În bani gata 120 fl v. a.

II. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi lemnele trebuincioase de încălḑit. —

Voitorii de a ocupa acest post învĕţătoresc, au de a-şi aşterne suplicile lor instruiteconform Regulamentului congresual din 1878 până la terminul sus arătat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Făgăraş 18 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protop.

Nr. 118 [245] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Orăştiei se escrie con-

curs cu termin până la ultimul Septembre a. c.

1· La scoala centrală din Orăscioara de sus cu salariu anual 150 fl. v. a. cuartir și lemnele necesari.

2. Gelmar cu salariu anual 100 fl. v. a. cuartir și lemnele necesari.

3. Dâncul mic cu salariu anual 50 fl. v. a. cuartir și lemne.

4. Temeșasa cu salariu anual 50. fl. v. a. cuartir și lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a'și așterne cererile lor instruite în sensul stafutului organic și al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul până la terminul sus scris.

Orăștie 13 Septemvre 1882.

În conțelegere cu comitetele parochiale.

Nicoolau Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 35. [241] 2—3

CONCURS.

Stațiunea de învățătoriu la scoala confesională greco-res. din Daia protopresbiteratul Sebeșului e de a se întregì la 26 Septemvre 1882 st. v. spre care scop se escrie concurs.

Salariul învățătoriului stă din 200 fl. v. a., cuartir și un stêngin de lemne.

Doritorii de a se aplica la aceasta stațiune au sĕ 'și înainteze suplicile lor înzestrate cu toate documentele prescrise de statutul organic și regulamentul congresual din 1878 până la sus însemnata ḑi oficiului protopresbiteral din Sebeș.

Daia în 5 Septemvre 1882.

Comitetul parochial în conțelegere cu protopresbiterul.

Nr. 171 [243] 2—3

CONCURS.

Pentru postul învățătoresc din Nadăsthia-superioară în protopresbiteratul gr. or. al Hațegului, cu terminul până la 10 Octomvre a. c. st v.

Emolnmentele sunt:

a Salariu anual 150 fl. v. a.

b, Dela 150 fumuri de casă câte cinci (5) litre bucate în grâu și cucuruz.

c. Cuartir în localul scoalei și lemne.

Doritori de a ocupa acest post, au a'și ascerne petițiunile lor instruite în sensul legei la subscrisul, până la terminnl sus amintit

Hațeg 10 Septemvre, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial

Ioan Rat m. p.
protopresb.

Nr. 218. [246] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învățătoresci la scoala confesională gr. or. din comuna Cacova protopresbiteratul Săliștei se escrie concurs cu terminul până în 1 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 220 fl. v. a. plătiți în 4 rate din fondul bisericesc.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei.

3. Folosirea grădinei scolare.

4. 5 orgii de lemne din cari se va încălḑì și scoala.

Concurenți au se fie absoluți de pedagogie cu atestat de cualificațiune sĕ scie cântările bisericesci, fiindcă vor fi datori a cânta în tot timpul Dumineca și Sĕrbătoarea în Biserică. Mai departe vor fi datori a cultiva grădina scolară de pomĕrit al cărei venit 'l va trage ½ invĕțătoriul și ½ se va adauge la fondul scolariu.

Doritorii de a ocupa acest post învĕțătoresc au a'și așterne suplicile concursuali până la terminul sus indigitat înstruate conform Statutului organic și Regulamentului congresual din 1878 directe oficiului protopresbiteral al Săliștei în Sibiiu.

Cacova, 12 Septemvre, 1882.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial prin

Ioan Hanzu m. p.,
paroch și președ. al comit. parochial.

Nr. 311 [227] 3—3

CONCURS.

Pentru postul de adiunct la scoala rom. gr. or. de fetițe din Sibiiu cetate se deschide prin aceasta concurs până la 19 Septemvre a. c.

Emolumentele impreunate cu acest post (oarele de instrucțiune numai înainte de ameaḑi) sûnt:

1. remunerațiune de 150 fl. v. a. la an în rate lunare.

2. locuință liberă de două odăi

3. doi stângini lemne de foc.

4. folosirea grădinei scoalei, ce are a o cultiva, cari toate laolaltă computate dau suma pe 240 fl. v. a.

Doritorii sĕ'și astearnă petițiunile instruite în sensul legei la oficiul parochial gr. or. al cetății Sibiiu, unde se pot afla și condițiunile mai de aproape.

Sibiiu 1/13 Septemvre 1882

În conțelegere cu Prea Onoratul Oficiu protopresbiteral.

Iacob Bologa m. p.,
pres.

Cancelaria advocatului

Dr. N. Olariu,

se află în **strada Măcelarilor Nr. 25** etagiul prim. [250] 1—3

Nr. 2857 1882. [240] 3—3

Publicare de licitațiune.

Dreptul de cârcĭmărit în comuna Avrig, comitatul Sibiiului se va esarênda în ḑiua de **15 Octomvre 1882 st. n.** pe timp de **trei ani** adecă din **1 Ianuarie 1883** până în **31 Decemvre 1885 st. n.** în licitațiune publică și anume în următorul mod:

1. Cârcĭma de sub Nru 181 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 193 cu prețul strigării de . **1455 fl.**

2. Cârcĭma de sub Nr. 2 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 132 cu prețul strigărei de . **1087 fl.**

3. Cârcĭma de sub Nru 304 dimpreună cu cârcĭma de sub Nru 345 cu prețul strigărei de . **1200 fl.**

Tot în ḑiua aceea se vor mai esarênda în licitațiune publică:

4. Moara din sus aparținĕtoare comunei Avrig cu prețul strigării de . . . . . **1200 fl.**

5. Moara din jos aparținĕtoare comunei Avrig și fondului sĕracilor din orașul Sibiiu cu prețul strigărei de . . . . . **2000 fl.**

Aceia, cari doresc a participa la această licitațiune, vor fi datori a depune un vadiu de 10 percente al prețului strigărei încă înaintea licitațiunei, carea se va începe lă **10 oare dimineața în cancelaria comunei Avrig** și sûnt datori a dechiara cumcă cunosc condițiunile detaiate, cari se pot lua la cunoscință și în cancelaria subscrisului pretore cercuale și în cancelaria comunei Avrig în oarele oficioase.

Talmaciu în 21 Septemvre 1882 n.

Dela pretorele cercului.

După Ḑḑeu am se mulțămesc mântuirea vieței mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparațiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) și estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunțate de mai mulți însănătoșați.

Mulțămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenința viața, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparațiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invențiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, așĭ puté ḑice, a mântuit-o dela moarte,** am putut pășì cu toată puterea înaintea comunei de aici și a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui țĕran, care pătimea de ficat, de stomac și în parte și de plumâni, plângându-se și întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat și m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am și făcut numai decât în odaia lui. Te rog așa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat și 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învățătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulți suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane și germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenților din boale grele, precum și pentru bolnavi de pept și se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întăritătoare; tot așa la boale cronice de stomac și hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:

Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraș: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Brașov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaș: Carol Breckner. Sebeș: Carol Henning. Sighișoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiu. M.-Oșorheiu: Max Bucher, Carol Hutflesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din țeară. [249] 1—7

Nr. 1193 urb. 1882. [239] 3—3

Publicațiune.

Pentru pertractarea segregării cerute de veduva con. Teleky Miksa în numele orfanului după cont. Teleky László contra locuitorilor din *Niriș* (Nagy Nyires) se pune ḑi de pertractare pe **3 Noemvre 1882** și eventual și cele următoare la fața locului în *Niriș* (Nagy-Nyires.) Despre ce interesații se încunoscințează.

Dej, 31 Maiu, 1882.

Veszprémi Antal,
jude esmis.

Nr. 1602. urb. 1882. (238) 3—3

Publicațiune!

Spre a se pertracta cererea fostei comune urbariale Szurduk contra baronilor Wesselényi Bela și Iozsika Leo pentru segregarea pădurilor și a păsunitului, se pune ḑi de pertractare pe **24 Octomvre 1882** și următoarele la fața locului în comuna *Szurduk,* despre ce se încunoscințează cei interesați.

Primul esemplariu al cererei este depus la tribunalul regesc din Dej, al doilea la primariul din *Szurduk.*

Din ședința tribunalului reg. din Dej, ținută la 29 Martie 1882.

---

[234] 3—3

Numai odată

se ofere o ocasiune așa de favorabilă de a procura un orologiu escelent cu jumetate prețul.

Desfacere grandioasă.

Raporturile politice, care s'au ivit în întreg continentul Europei, n'au lăsat neatinsă și Elveția. Consecența a fost emigrarea lucrătorilor în masse, care a periclitat esistența fabricilor. Și fabrica representată de noi, care e cea dintâiu și cea mai însemnată fabrică de oroloage, a închis de o cam dată fabrica sa, încredințându-ne pe noi cu vêndarea fabricatelor sale. Aceste așa numitele **oroloage-de-buzunariu-Washington** sûnt cele mai bune de pe lume, sûnt foarte elegant gravurate și înfrumsețate și lucrate după sistemă americană.

Toate oroloagele sûnt repassate (esaminate) pe secundă și garantăm **pentru fie-care 5 ani**

Ca dovadă a garanției sigure și a soliditătii celei mai severe, ne obligăm prin aceasta în public, că sûntem gata a reprimi și schimba fie-care orologiu, ce nu convine.

1000 **remontoire de buzunariu** fără cheie de întors la toartă, cu mantelă de cristal, regulate cu acurateță estra-ordinară pe secundă; afară de aceasta aurite prin electro-galvanism nou, dimpreună cu lanț și medalion etc., prețul de mai nainte **fl. 25,** acum numai **fl. 10.20** de unul.

1000 **ancore esemplare de lucs** din argint, pe 15 rubinuri cu cadranuri în email, arĕtător de secunde, sticlă lată de cristal, **mai nainte cu fl. 21, acum numai fl. 12.25 de unul, toate repassate pe secundă.**

1000 **oroloage-cilindre** înfrumsețate în capsulă de nickel argint, cu sticlă lată de cristal pe 8 rubinuri foarte fin repassate, dimpreună cu lanț medalion și cutie de catifea, **mai nainte fl. 15; acum numai fl. 5.60 unul.**

1000 **oroloage ancore de argint** veritabil de 13 loți, **probat de oficiul monetariu c. r.** pe 18 rubinuri, afară de aceasta aurite prin electricitate, foarte fin regulate. **Oroloagele au costat mai nainte fl. 27 acum numai fl. 14.40 unul.**

1000 **oroloage remontoire-Washington de buzunariu** din argint greu și veritabil de 13 loți probat la oficiul c. r. de punciare, pe lângă garanție severă repassate pe secundă, cu mechanism de nickel așa încât oroloagele aceste n'au nici când lipsă de reparatură. **Oroloagele aceste au costat mai nainte fl. 40 și astăḑi se capĕtă cu prețul fabulos de eftin numai cu fl. 20.** Afară de aceasta lângă fie-care orolagiu se dă grătuit un lanț, medalion și cutie de catifeal

1000 **oroloage pentru doamne de aur** veritabi cu 10 rubinuri, **mai nainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.**

1000 **oroloage remontoire de aur** veritabil pentru domni sau doamne, mai nainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 **oroloage de părete** cu încuadratură de emailul cel mai fin și cu mechanism de sunat, mai nainte cu fl. 6 acum cu fl. 3.75 unul repassat.

650 **oroloage desteptătoare** cu aparat de larmă, foarte fin regulate, aplicabile și ca oroloage pe masa de scris, mai nainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 **pendule** cu lucru foarte fin de sculptură în căsulii înalte gotice de lemn, de întors în fie-care a opta ḑi, regulate fin pe secundă, foarte frumoase și imposante; de oare-ce un astfeliu de orologiu și în 20 de ani mai are preț îndoitsĕ nu lipsească astfeliu de orologiu din nici o familie, mai cu samă pentru că astfeliu de piesă de cabinet este decor în fie-care locuință. Oroloagele aceste costau mai nainte fl. 35, acum numai fabulosul preț escepțional de eftin de fl. 15.75 unul.

Comandând cine-va oroloage pendule are sĕ adauge și o arvună.

Adresa:

Desfacere de oroloage
a
Fabricei de oroloage Fromm.
Viena Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e provediută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorință, cataloage gratuite și francate. (232) 6—20

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 112. Sibiiu, Joi 25 Septemvre (7 Oct.) 1882. Anul XXX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu 1. Octomvre v. se începe prenumerațiune nouă la *„Telegraful Roman“*. Condițiunile în fruntea foaiei.

Consecuențele.

Sûnt minunați compatrioții noștri maghiari. Luându-te după vorbele lor, ți s'ar părè că nici o națională-tate în toată Europa, în toată lumea nu este atât de puternică ca cea maghiară și nici un imperiu nu impune lumei ca i m p e r i u l maghiar.

Am ḑis, „'ți s'ar părè“, pentrucă cei ce cunosc numai în câtva situațiunea reală în Ungaria și de acestia, afară de Maghiari, sûnt multi, nu pot lua de loc în serios laudele, și amenințările în toate părțile, ce rĕsuflă așa de des în presa maghiară.

Contradicțiunile cele mai mari, prin urmare și negațiunea unei puteri estraordinare, le ofere tocmai națională-tatea maghiară și printr'însa situațiunea țĕrei. În comuniunea unei monarchii de diverse naționalități, o mână de oameni disparenți și fără de legături de rasă înafară, fără o cultură superioară, sfâșiați în partide între sine, nu încetează cu strigătul asurḑitoriu, în lăuntru: *toți sĕ se maghiariseze*; în afară amenințĕ, nu numai pe staturile mici dela Dunăre, cari, mici cum sûnt, sûnt în parte și independente și au armatele lor, dar amenințĕ și pe Germania, punêndu-i în perspectivă, că în lupta cu panslavismul o lasă în tină, dacă nu i va da pace ca sĕ facă din Ungaria împĕrăție *maghiară*. În înțelesul acesta vorbesc toate ḑiarele maghiare, cu deosebire însĕ „Egyetértés“ (dela 30 Sept. n.)

Ḑiariștii maghiari nu vĕḑ nedreptatea și tot-odată necălitura ce comit prin nisuințele lor maghiarisătoare și nu se gândesc nici pe un moment măcar în posițiunea celor pe cari vor sĕ'i desnaționalizeze.

Ce ar ḑice dd. ḑiariști maghiari, când i-ar imita toate naționalitățile din Ungaria?

Ce ar ḑice când ar începe a ḑice G e r m a n i i: noi sûntem națională-tea cea mai înaintată în cultură, avem o literatură universală, nu sûntem cei mai mulți la numĕr în Ungaria, dar nici cu mult mai puțini decât voi Maghiarii, sûntem însĕ cu mult mai mulți, dacă considerăm monarchia întreagă și apoi avem la spatele noastre o împĕrăție puternică de națională-tea noastră. Deci germanisațivĕ cu toții, căci cu cultura maghiară și așa nu puteți ajunge departe, pentru că în casul cel mai favorabil poporațiunea magiarisată e condamnată a remânè isolată între stêlpii cei verḑi-albi-roșii.

Ce ar ḑice, când ar începe S l a v i i: n'avem gust sĕ ne maghiarisăm, pentrucă noi sûntem fragmente din alte naționalități, cari dacă sûnt mai puține la numĕr una câte una, sûnt în totalitate mai numĕroase decât voi și afară de acestea națională-tatea noastră se întinde peste marginele Ungariei; facevĕți slavi dar, și vom aparține cu toții unei rase mari și puternice a cărei e viitoriul.

Ce ar ḑice când R o m â n i i, de altă parte, ar venì și ar ḑice: dacă e treaba așa, că pentru binele obștesc trebue sĕ se lapede cineva de națională-tatea sa, poftiți dd. Maghiari, sûnteți 4--5 milioane cu cei câți ați maghiarisat din noi în decursul timpului cu tot; noi însĕ sûntem 3 milioane în Ungaria, va se ḑică mai câți voi, în civilisațiune și cultură nu prea avem sĕ ne facem multe imputări unii altora; afară de toate acestea noi avem în vecinătate alte cinci milioane de conaționali cu stat independent, cu armată proprie și trecută prin proba focului; mai sûnt alte milioane în Bucovina, Basarabia și în peninsula Balcanilor, și apoi, ceea ce pune vêrf la toate, sûntem înrudiți cu I t a l i a n i i, vecinii vostri la Fiume, cu S p a n i o l i i, P o r t u g u e z i i și F r a n c e z i i, națiuni mari cu trecut frumos istoric si cu viitoriu, cu literaturi universale și cu alte daruri, care voi toate nu le aveți; ea'n poftiți romanisativĕ cu toții și apoi sĕ tragem România în alianța noastră și sĕ întindem un cordon dela Adriatica până la Mareaneagră încât sĕ numai avem grije nici de panslavism nici de pangermanism.

Nu glumim când ḑicem, că dacă Maghiarii stăruesc serios pe lûngă maghiarisare, apoi n'au atât drept la dênsa cât ar avè fie care din cele trei naționalități la germanisare, la slavisare, la românisare.

Fericirea popoarelor, așa credem noi, nu stă în desnaționalisarea altora. Fericirea, ca și între indivi̯i, stă în spriginirea împrumutată a națională-tăților. Maghiarii dacă nu găsia naționalități pe șesurile Ungariei, dela care sĕ învețe a trăi ca oameni, și dacă, după ce au început a pricepe că viața stabilă e mai bună decât a alerga prădând cu sabie și foc și n'ar fi spriginit și ei naționalitățile, de mult numai sciea omenimea de dênșii că esistatau sau n'au esistat vre-odată.

Fragmentele popoarelor grămădite pe teritoriul Ungariei au trăit mult timp întărindu-se împrumutat. Numai de când a întrat spiritul cel rĕu de ambițiuni vane într'o parte a națională-tății maghiare se încep catastrofele Ungariei și înceată independența ei.

Ei bine, ce̯s'a făcut odată nu se mai poate desface. Mohaciul mai de mult, Vilagoșul (Șiria) mai dincoace, dar sûnt la spatele noastre, sûnt ale trecutului.

În alte părți și la alți oameni trecutul chiar și prin desastrele sale este instructiv, îi învață sĕ se ferească de greșelele din trecut. La Maghiari așa ceva, se vede că n'ai sĕ cauți, n'ai sĕ aștepți.

A fost de ajuns, ca Bismarck sĕ alunge pe capul monarchiei austriace, pe un bărbat de stat nefericit, pe Beust, care cu înțelepciunea sa politică a pus bine regatul Saxoniei; a fost de ajuns ca acesta sĕ afle dualismul de unica medicină pentru regenerarea monarchiei după Sadova-Koniggrätz și lucrul din partea politicilor maghiari s'a început *d'a capo* și acum după șesprĕḑece ani se repetesce încă mai cu vêrf ceea ce se terminase odată la 1849.

Și pentru ca sĕ sature vanitatea maghiarisărei întrebuințează toate mijloacele pe față, fără a ține cont cel puțin de liniscea internă a naționalităților.

Este foarte verosimil că și agitațiunile de astăvară la Tisza Eszlar și împregiur și cele de acum, se datoresc neînfrênatului zel de maghiarisare. Evreii, șireți ca tot-dea-una și ori-și-unde, vĕḑênd că sub firma maghiarisărei, pot face gheșefturi mai bune au început a se preface în Maghiari. Impregiurarea aceasta i a făcut favoriții celor ce propagă maghiarisarea, de unde urmează că modalități vor fi fost destule de a se face neplăcuți chiar și poporului maghiar. Chiar și dacă n'ar fi adevĕrată acusa cu Estira Solymosi, și încă atunci cu atât mai mult, este o dovadă cât de tare uresc Maghiarii înșiși pe Evrei, cari prin maghiarisare începuse a „mistifica“ până și numele cele mai istorice ale aristocrației maghiare. Și dacă i uresc Maghiarii pentru pĕcatele Maghiarilor, cu mult mai vêrtos i pot urì nemaghiarii, întrucât se vor face părtași de pĕcatele maghiare.

Medicina cu care are sĕ vindece guvernul unguresc abscesul acesta degenerat în escese, vedem că în comitatul Pojonului este *statariul*. La umbra statariului, mai ales dacă cu vreme se va întinde, sub un pretecst sau altul, preste toate ținuturile locuite de naționalități nemaghiare, se va maghiariza mai în tignă. Atunci libertatea cetățenilor e foarte restrinsă și puterea guvernului neț̯ermurită.

Noi vedem dar, că toate merg spre unicul scop *„imperiul Ungariei trebue sĕ fie maghiar“*, după cum ḑice „Egyetértés.“

Motiv rațional nu găsim nici in esclamațiunea ḑiariului citat, nici în esecutarea scopului cuprins în esclamațiune.

Însĕ dacă se predică maghiarisarea așa pe față, ar fi o lașitate pen-

FOIȚA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Editha se întoarse încet, și abia atingênd pământul se retrase în odaia sa. Mamă-sa ședea într'un scaun înalt pe podiul dela fereastă și torcea; mai înainte ea se uita prin fereastă, dar acum nu-și ridica ochii de pe tortul cel fin, ce curgea prin degetele sale. Editha se duse la fereasta cealaltă, unde stătea o mare cadră de brodat, în care se pregătia o haină bisericească, pe care o făcea pentru Raoul. Ea începù se lucreze; dar acul în continuu i luneca din degete și mânile-i erau umede. Luă mărama din busunar și începù a-și șterge mânile. Odată de două ori își atinse și ochii, pândind fricoasă, dacă n'a fost cumva observată de mamă sa? Dar mamă-sa tot torcea. Apoi și acul Edithei începù sĕ umble în sus și în jos mai iute, și ambele femei lucrară în tăcere mai multe oare.

Mama era o femee cu minte, care lăsà ficei sale timp, în care dênsa nu se putea despărți de lucru.

Nici Tassilo nu se arĕta avênd simțul bunei cuviințe, care i spunea că nu-i este iertat sĕ se presenteze timpuriu.

Berthalda se simția învingătoare și nici decât nu-i venia la socoteală sĕ se depărteze nici cel puțin pe câteva ḑile. Mai bine i convenia de cumva bunica va merge singură la hirotonire; dar totodată i venì prin minte, că singură n'ar primì pe Tassilo, de oare ce dênsul încă nu s'a declarat.

Ea fu numai odată la Editha, i piț̯igà obrăḑul, găsì, că dênsa e foarte palidă și se reîntoarse iute.

Raoul îngenunchia în țella sa și cerea dela Dumneḑeu tărie pentru învingerea satanei. Până ce vĕḑù pe Editha era atât de puternic; unde i-a perit dară vitejia? Nopți întregi stetea el cu picioarele goale pe petri; postia; și-a făcut un biciu de pele și cu acela își tăia corpul. Îngenunchia oare lungi și credea că se roagă lui Dumneḑeu, dar dacă își venia în ori, nișce bucle blonde și o față rosaică se afla între el și cruce, spre care își ficsa ochii. Curata fecioară Marie i părea că este Editha, îngerii cuvioși aveau buzele Edithei, și sfintele martire îl priveau cu ochii Edithei.

În sfêrșit, perḑêndu-și cu totul puterile, căḑù pe culcușul sĕu țapĕn și oare întregi zăcu amorțit, ca sĕ se deștepte și sĕ se tortureze de nou. Chemarea lui de odată i apăru ca o grozăvie, ce nu se poate suporta, ca o fatalitate, ca un ce nenatural, ce este imposibil, și mai târḑiu earăși se condamnà pe sine pentru aceste gândiri pĕcătoase.

— Sĕ fie acesta blăstĕmul pĕcatului maicei mele, — se întrebà el — că corpul mĕ învinge? sûnt doară nevrednic de chemarea naltă, care mĕ așteaptă?

Și acuș îl cuprinseră nește ferbințeli, încât cugetà că trebue sĕ ardă; acuși îl nepădiau frigurile și dințiitremurau de frig.

— Nici unul din tineri noștrii nu se supune mai serios — ḑiceau reverenḑii părinți.

Ei iertară pe Raoul sĕ petreacă câte oare va voì în biserică; cântările păreau a-l însufleți și a-l linisci; dar vocea arginție a Edithei i resuna și din cântecele monachilor.

În sfârșit se putù stăpânì: simți de nou întregul amor ferbinte pentru sfânta sa chemare, la care se aștepta ca la un favor escepțional al bunĕtății Dumneḑeesci. I părea ca și când ar fi murit și ar fi fost îmmormêntat, și dênsul — ca un spirit fără corp — ar plana sus deasupra pământului și chinurilor sale. Fața lui devenì cu totul transparentă și strălucea în glorie; nici luptele-i nu-i mai apăreau ca un pĕcat, ci ca jertfa cea mai înaltă, ce a adus lui Dumneḑeu, singura, ce inima lui a avut. Apoi începù sĕ serbeze oare fericite în țela sa: și i părea, că suferințele grozave acuma planează asupra lui ca niște rugăciuni sfinte. El numai era Raoul, era servi-

*) Familia.

tru noi Românii dacă, sau nu mai ne văerăm sau numai asteptăm ce va da soartea.

Noi trebue sĕ ne îngrădim din vreme cu toate mijloacele permise spre a ne apăra naţionalitatea.

Făcênd noi aceasta nu ni se mai poate ḑice că agităm. Când ne spune „Nemzet," organul guvernului, „Pesti Napló," „Budapesti Hirlap," „Függetlenség," „Egyetértés," când ne spun în fine toate foile maghiare şi maghiaroane, că naţionalităţile trebue maghiarisate *„atât în privinţa limbei cât şi în privinţa rasei,"* sûntem provocaţi. Toată lumea, şi care ne iubesce şi care ne uresce, ne ar ţinè de laşi când am lăsa lucrul aşa sĕ treacă şi atunci am fi condamnaţi nu la maghiarisare, căci aceasta e preste putinţă, dar la dispărerea în potopul, care se va grăbì mai curênd, sĕ ne înghită vĕḑêndune vrednici de aşa ceva.

Revista politică.

Sibiiu, în 24 Septemvre.

Dieta Ugariei s'a într'unit eri însĕ numai în conferenţe. Adevĕrata activitate a dietei se va începe numai Luni. Cu privire la turburările din Pojon şi giur desbaterile vor fi agitate. Se susţine, că îndată la început, în şedinţa cea dintâiu se va interpela guvernul pentru atitudinea sa în faţa scandalurilor. Ministrul Tisza se aşteaptă, că va precisa cu toată hotărîrea posiţiunea guvernului. De altmintrelea posiţiunea guvernului e clarificată şi până acum. Guvernul, ḑice „Nemzet," este resolut a pune capĕt scandalurilor cu ori ce preţ. „Nemzet" mai adauge, că liniscea nu se va turbura cât va remânè în vigoare statariul.

Lud. Mocsáry a îndreptat epistolă deschisă cătră presidentul partidei independenţilor din Arad, prin care descopere, că partida independenţilor din ţeară nu e nici *semită* nici *antisemită*.

Despre scandalurile cu Evreii, cari după unii au încetat, după alţii se continuă şi în fine, după a treia versiune, au se isbucnească de nou — se scrie în mai multe ḑiare, că au fost organisate şi făcătorii de scandale plătiţi cu bani şi cu beutură. Sĕ mai scrie că guvernul ar fi descoperit, că în afacere sûnt amestecaţi şi doi comiţi. Despre Onody se telegrafase eri că a dispărut — în străinătate.

Scandalul din Marmaţia e cu totul de altă natură şi n'are nici cu semitismul nici cu antesemitismul nimica de a face. Nisce recruţi, cari aveau sĕ plece adoua ḑi la regiment, au vrut sĕ aibă o seară bună şi fiind că Evreul cârciumar n'a vrut sĕ crediteze vinars, s'a născut spectacolul.

Camerile române se vor convoca estraordinar pe 10 Octomvre, ca dela 15 Noemvre se poată lucra în sesiune ordinară.

Întâlnirea principelui Bulgariei cu regele României la Sinaia a dat materie de scris ḑiarelor de însĕmnetate europeană. Aşa „Allg. Ztg." (care s'a mutat în ḑilele aceste dela Augsburg la München) caută sĕ aducă întâlnirea în legătură cu mergerea principelui muntenegrean la Petersburg şi Moscva. „Allg. Ztg." însĕ înfăţişează lucrul astfel, în cât îţi vine a presupune că ea însăşi nu crede cele ce le spune.

Evenimentele din Egipt au produs o situaţiune încurcată, a cărei limpeḑire se comentează în multe feluri, însĕ e întrebarea dacă comentariele anticipate vor corespunde sau nu. Descurcarea atêrnă foarte mult dela împregiurarea, că împreună cu cine va voì Englitera sĕ descurce încurcătură, cu Francia sau cu Germania. Simpatiile o îndreaptă, ḑice o foaie, spre Francia, interesul spre Germania. Dela alegerea ce va face Englitera atêrnă nu numai soartea Egiptului, dar şi a constelaţiunei celei noue a staturilor europene.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman".

Gurarîului, 20 Septemvre 1882. (Sĕ înfiinţăm reuniuni preoţesci.) Societatea omenească compusă fiind din diferite corporaţiuni fie-care cu misiuni speciale, pentru de a se apropia cu mai bun succes de ţinta, la care tinde, pare a fi aflat spre acest scop ca cel mai bun mijloc: reuniunile sau asociaţiunile.

În timpul din urmă s'a ventilat chestia reuniunilor şi la noi Românii, atât prin jurnalistică, cât şi în adunările representative, în sinoade şi congrese.

Unii bărbaţi prevĕḑĕtori şi pĕtrunşi de spiritul timpului modern, s'au pus pe lucru de timpuriu şi, fără multă vorbă, au reuşit a înfiinţa reuniuni între membrii cu ocupaţiuni homogene.

Astfel numerăm astăḑi reuniuni de învĕţători, sodali, pompieri şi de alte categorii.

Numai noi preoţii stagnăm. Şi e cunoscută sentinţa nemiloasă: cine nu propăşesce, acela repăşesce.

Conservatismul e bun în unele părţi ale sale, dar nu în toate. El nu constitue un arcan universal contra tuturor periculelor ce ne ameninţă ḑilnic în cele mai variabile forme şi situaţiuni.

S'a schimbat modul de atac în luptă; trebue sĕ se schimbe şi sistemul de apĕrare.

Cumcă atacurile nu ne lipsesc, şi nu sûnt îndreptate numai pe o linie şi asupra unui punct, ci pe toate liniile în mod concentric asupra tuturor punctelor de întărire: aceasta este, pe cât de adevĕrat, pe atât de cunoscut tuturor, cari ţin seamă de întêmplămintele cele mai proaspete în viaţa publică a poporului nostru.

Biserica la Români a fost bastiunea cea mai întărită, preoţimea falanga cea mai probată în timpuri de grea ispită şi pericul pentru popor. Stând acestea, sustă încă şi poporul; căḑênd acestea, cu ele se îngroapă libertatea şi independenţa noastră.

Adversarii nostri o sciu aceasta.

De aceea avem atâţi preoţi deveniţi martiri în vremuri furtunoase. De aceea şi astăḑi atâtea suspicionări şi afronturi asupra instituţiunilor şi a organelor noastre bisericesci de sus până jos, dela Archiereu până la cel din urmă preot.

Nici un operat omenesc nu 'şi poate revindeca sieşi titlul de a fi pe deplin perfect, perfect in mod absolut; ci numai relativ. Dela aceasta regulă generală nu va face escepţiune nici instituţiunea bisericei noastre, cel puţin în partea ei administrativă. O scim aceasta, şi nu o negăm. Dar posedem ambiţiunea nobilă, ca emendarea sĕ o facem noi şi prin noi.

După această escursiune 'mi iau voiă a revenì asupra temei, ce ma îndemnat a scrie rêndurile de faţă.

În 18 Iulie a. c. mi s'a presentat o Cerculară dela Oficiul pretorial de cuprinsul următoriu:

Nr. 2082 — pret. 1882.

Onorată prmărie comunală în ....! Ivindu-se prea multe erori în purtarea matriculelor şi rĕmânênd mulţi prunci născuţi cu totul afară din lipsă de acurateţă, m'a însĕrcinat Dl ministru prin În. Esmis din 25 . . . a. c. Nr 31,436—1882 cu controlarea acestor operate, din care causă aflu cu cale a ordina:

a) Fie-care moaşe este datoare a avisa pruncul moşit de dânsa în 24 oare la primărie şi primăria este datoare a avisa casul de naştere la parochul locului.

b) Unde nu este moaşe la cas de naştere sûnt părinţii datori a arăta casul la prìmărie.

c) Fie-care părinte este datoriu a presenta la botez şi un bilet, în care sĕ se inducă numele pruncului, Nr. casei, moaşa, părinţi şi naşul.

d) Dl paroch este datoriu a trece în matricule cu acurateţă aşa cum sună biletul presentat de părinţi.

e) Ori-ce uşurinţă observată faţă de dispoşiţiunile de mai sus se va pedepsì aspru.

Dl primar va avè a publica acest ordin numai decât în modul usitat, a comunica acest ordin şi cu dl paroch şi cu moaşele comunale, şi despre efeptuită publicare aştept raport până la 15 August a. c.

Dela Pretorele cercului.

Sălişte în 28 Iulie 1882

Muciu m. p.

Din cele spuse se vede că puterea esecutivă a statului prin organele sale subalterne tinde a se amesteca până şi în afacerile interne rituale ale preoţimei sub pretecst că ea — preoţimea — n'a purtat cu esactitate protocoalele matriculare:

Scopul ascuns este inse altul şi încă duplu:

1. Discreditarea şi umilirea funcţionarilor bisericesci.

2. maghiarisarea numelor.*)

*) În mĕsura aceasta nu putem vedè aceea de ce se teme dl corespondent. Ea de bună seamă este îndreptată cătră toate primăriele — o mĕsură generală, care nu esclude intervenţiunea religioasă a preotului şi nici nu'l dispensează dela purtarea matriculelor. Red.

Varietăţi.

* (Postal) Între Grădişte şi Haţeg dela 1 Octomvre n. începênd comunicaţiunea postală se va face în chipul următoriu: Pleacă dela Grădişte la 6 oare dimineaţa, sosesce la Haţeg la 8 oare 25 min. dimineaţa; pleacă dela Haţeg la 12 la ameaḑi şi sosesce la 2 oare 25 min. d. a.

— Direcţiunea postelor reg, din Sibiiu publică concurs la staţiunea de magistru postal în *Şoimuşul mureşan*, din comitatul Unedoarei. Pelângă contract şi cauţiune de 100 fl. bani numeraţi magistrul postal are 150 fl. salariu, 40 fl. pauşal de cancelarie. Petenţii au a se adresa în termin de trei septămâni la Directiunea postelor. (N. B. Concursul e datat din 27 Sept, noi însĕ am primit însciinţarea numai în 6 Octomvre n. Red.)

(Societatea de lectură „Andreiu Şaguna.) şi-a ţinut şedinţa de constituire pentru anul scol. 1882/83 Duminecă în 19 Septemvre 1681 Preşedintele *ad hoc*, Reverendisimul d. director: Ioan Hania, printr'un discurs acomodat atrage atenţiunea membrilor societăţii asupra mijloacelor, cari conduc mai uşor şi mai sigur la scopul dorit; apoi pune la ordinea ḑilei alegerea oficialilor:

a). Preşedinte sĕ alege prin acclamaţiune d. profesor seminarial: Dr. Daniil P. Barcian.

b). Vice-preşedinte: Victor Em. Tordăşan cl. a III.

c) Notari: Ioan Baciu cl, a. III şi Ilariu Reit. cl. a. II.

d) Cassar: Romul Pop cl. a. I.

e) Controlor: Nicolae Adamoviciu cl. a. III;

f) Bibliotecar; Emanuil Beşa cl. a. II.;

g) Vice-bibliotecar; Vasile Bărbat ped. a. I;

h) Redactor al foaiei „Musa„: Dumitru Tătar cl. a. III:

i) Membrii în comitet: Aron Gogonea şi Ioan Orban cl. a. III. Vasile Saftu şi Georghe Maier cl. a. II: Vasile Gan şi Titu Strîmba cl. a. I; Nicolau Bârsan ped. a. III şi Dumitru Lăpĕdat ped. a. II.

La încheierea şedinţei societatea dă espresiune de mulţămită Reverendisimului D. director, terminând cu repetite strigări de: sĕ trăiească!!!

* (Note noue de stat de un florin) s'au pus în cerculaţiune. Poartă datul 1 Ianuarie şi sûnt de 120 *mm* de inalte de 78½ *mm* de late, tipărite pe amêndouĕ laturile cu coloare murgă şi vênătă pe hârtie fără marcă, şi in fine cu tecst german de o parte şi maghiar de alta. Notele cele vechi de 1 fl, care poartă datul 7 Iulie 1866 se mai primesc la toate cassele statului până la 30 Septemvre 1883. Dela 1 Octomvre 1883 până la 30 Septemvre 1884 numai la cassa centrală din Budapesta.

Despre formalităţile prin care se mai pot schimba şi după acest termin informează ordin. min. ddto 26 Septemvre a. c. După ḑiua din urmă a lunei lui Iunie 1888 notele de stat, care se scot din circulaţiune, nu se mai primesc nicăiri.

torul lui Dumneḑeu, căruia voia sĕ rĕmână în curăţie şi sfinţenie.

Berthalda îşi luá rĕmas bun dela Editha, spunêndu-i ḑiua si oara în care se va face hirotonirea lui Raoul.

— Cât de fericit are sĕ fie dênsul! — răspunse Editha, întîmpinând cu surîs blând ochii întrebători ai amicei sale.

— Şi nu-ţi pare rĕu de el? — întrebà Berthalda.

— Eu? Dar tocmai atunci n'aşi iubì pe Raoul, când mi-ar părea rĕu de el.

Berthalda povestì lui Tassilo aceste cuvinte şi adause:

— Nu aşa pricep eu amorul.

— Nu? ḑise Tassilo, — căci aceasta este un alt soiu de iubire.

— Decât care?

— Ca cele mai multe.

— Blondinii sûnt în general reci.

— Aşa gândesci?

— Da, eu aşa cuget, — ḑise Berthalda hotărît şi privì lung în ochii lui.

— Bruneţii sûnt doară şi prea înfocaţi?

— Sĕ poate, că focul e prea ferbinte pentru gheaţă, — rĕspunse ea şi eşì.

Editha sciea când se va face hirotonirea; atunci ea îngenunchia în catedrală, şi inainte de a lua aminte, o lacrimă i căḑù pe cartea de rugăciunea apoi încă una şi earăş una, în sfârşit vĕrsa un şiroiu de lacrime. Şi cu cât organele cântau mai mult şi cu cât cântările erau mai frumoase, cu atât mai amar începù sĕ plângă.

Când băgà de seamă, că missa s'a încheiat şi că a remas singură, se înălţa şi privì spre altar, pe care luminările se stinseră.

Atunci auḑì ceva mişcare în apropierea sa, privì într'acolo şi zărì pe Tassilo, care stetea cu braţele încleştate, lângă o columnă, şi o privea.

(Va urma.)

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

Despre uciderea lui Mihaiu-Vodă-Viteazul.

(Nouĕ documente istorice.)

În „Binele public" cetim un raport foarte interesant, pe care îl reproducem în toată estensiunea.

Eată'l:

În şedinţa sa de Vinerea trecută 17 Sept. Academia română a luat cunoscinţă de aflarea unor documente pentru istoria patriei în bibliotecele din Svitera.

Dl Nicolae Ionescu a făcut numai oare-cari comunicări orali în pri-

vinţa aceasta. Unul din aceste documeute este un fel de prescurtare istorică despre cruḑimile lui Vlad Dracul-Voevod de pe la 1460 şi 1462. Acest document este scris în limba nemţească veche, şi se află la biblioteca din San Gall. Dl Ionescu a presentat Academiei numai o fărimică de fac-simile, de pe prima pagină, rugându-se de preşedintele Academiei ca sĕ ia el dispositiuni pentru a procura corpului învĕţat un fac-simile cât mai acurat al documentului întreg care sĕ cuprinde din vre-o cinci pagine în folio.

Altă şi mai însemnătoare comunicare făcută tot de d. Nicolae Ionescu a fost aflarea, între manuscriptele lui Bongars, păstrate în biblioteca oraşului la Berna, a unei scrisori relative la uciderea lui Mihai-Vodă-Viteazul. Documentul acesta, foarte preţios, este scris în italienesce, e lesne de cetit şi de înţeles, şi pre lângă amănunte imprejurări despre tragicul sfîrşit al marelui domnitoriu erou, cuprinde încă însemnarea datei când a fost scris, care e cu 15 ḑile după crunta perpetrare a uciderei.

Dl. N. Ionescu a cetit întreg acest document în sinul Academiei.

Cetitorii noştri vor fi mulţămiţi credem, sĕ le punem aci înainte cuprinsul italienesc şi traducerea românească a documentului acestuia atât de preţios.

Titlul scriptului este acesta:

Tractatus italicus de Georgio Basta et Wallachiae defectione.

Cuprinsul este cel următor:

Tecstul italienesc.

Giorgio Basta sotto ch'egli ebbe lo essercito di Sigismondo Battory seguitando la victoria entro con lo essercito suo în Transilvania, et... ridotti le citta e luoghi di quella provincia alla soggezzione du Sua Ma-ta Ces-ea... grata volonta verso il Valacco et di riporlo nel stato della Wallachia havendoglielo piu volte detto e esortatola o... di buon animo e în ordine. Ma egli monstrando poco curarsene fraudolenta mente respondeva non essere tempo ḑi attender all 'hora a questo non tenendo nel iniquo animo suo quella sincera fedeltà e divosioni che dovea e che avea giurata a S-a M-ta per tanti beneficii ricevuţi da essa, ma solo în dimostrazioni d'apparenza ancor cke tutti pieni di proprii interessi, comme si poteva considerare nella bataglia contro gli Transylvani nella qualle (se bene anco lentamente) si adoperó solo per l'odio e vendetta sua particulare, havendone sempre dimostrati effeti con la solita sua crudelta contro gli stossi Transylvani, usata în diversi modi, facendo uccidere di nascosto tutti queli che nella revoluzione sono stati divoti alla Sua Majesta, come pure ulti mamente fece ammazare il Cernis Gasparo per viaggio, mentre andava a resignarsi al Basta dopo essere stati prigione di rebelli Transylvani e sempre continuato in devozioni verso S a M-ta, e oltri queste iniquita fatti abbrugiamenti nella campagna.. contra l'ordine e retta intention del Basta, quale per questi e altre segni dell'infido e barbaro accorgendosi della malizia e infedelta sua e ch'egli tuttavia andava radunando a raccogliendo neli suoi allogiamenti diverse genti... e ch'accresceva molto il suo campo e che senza sua saputa egli haveva levato dai forti di Somlo e da altri luoghi dieci pezii d'artigleria e aggiuntili alli altri sei che teneva negli istessi suoi allogiamenti per trattar con li nemici di tradimento aveva mandato quatro centodi suoi cavalli sotto falso colore di fare ripigliare la sua moglie e suoi figliuoli a Fogaras;

Il Basta per tanto tenendogli gl'occhi continuamente adosso e facendo osservare tutte le suoi *attioni* intese ch'egli spediva spesso corrieri, in diverse bande e alliis medesimamente ne venivano ne si sapeva dove ordino per cio il Basta che si stessi agli passi e si prendessero tutti e con le lettere si conduse a lui si comme fui poi esseguito e scoperto il tradimento per li stessi corrieri e sue proprie lettere nelle quali trattava particolarmente con il Turco Bassa di Themiswar e con il Battory di tradire la giustissima causa di S-a M-ta e di ponere il suo essercito a mezzo con gli nemici, onde il Basta havuta în questa maniera piena notiza di tutto il trattato subito fatto convocare il suo consiglio e comunicatolilo, con il commun parere diede ordine che fosse chiamato l'istesso Vallaco nel consiglio dove intendeva di convingerlo e farlo ritenere prigione e poi rimetterlo alla giustizia di S-a M-ta: Ma egli ricuso di vernirci anzi si poneva a l'ordine di fugire. Il che intendendo il Basta subito commise al colonello Pezzen che con il suo regimento e con li compagnie di Valloni quanto prima andesse a farlo restare e quando francesse resistenza che sapeva quello che conveniva fare: Cosi l'istesso colonello andato e subito fatta circondare dalle sue genti il padiglione dove egli era, li fece dire che dovesse andare prigione di S-a M-ta, il che sentendo il Vallacco subito pose la mano sopra la sua scimiterra per fare diffesa: Allhora ritrovandosi...piu avanti di tutti un capitano Vallone li diede un colpo d'allabarda nel petto per il quale cadendo in terra subito fu finito d'uccidere d'agli altri e spicatoli la testa del busto senza alcun contrasto ne movimento de suoi della guardia presente, quali consignarono tutte le scritture, fra le quale altre molti letterre di trattate del tradimento si son ritrovati; altre lettere di S-a M ta C-ea dirette al Basta le quale l'istesso Vallaco haveva intercette. Dopo questa essecuzione subito il Basta spe un corriere con piera informatione a S-a M-a se bene hora che sono 15 giorni dopo il seguito fiu non se veduto, dubitandosi che gli posse essere occorso sinistro accidente per il viaggio peruloso sendo ultimamente capitato qua un Morando Fossato da Milano che h'a dato questo aviso mandato dall detto collonello Pezzen al Dottere suo fratello partito otto giorni dopo il caso e dopo l'espedizione e partita del corriere che fu spedito dal Basta non ancora comparso.

(Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta

Din 5 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.35	119.—
Renta de aur ung. de 4%	87.35	87.25
Renta ung. de hârtie	86.35	86.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.40	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.75	94.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea pămêntului	98.25	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.75
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.—	97.50
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.25 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.75	98.—
Sorţi ungaresci cu premii	117.50	116.50
Sorţi de regularea Tisei	109.50	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.70	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77.35	77.30
Renta de aur austriacă	95.40	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.50	130.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	826.—	827.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	301.75	301.50
Acţiuni de credit austr.	312.75	313.50
ondon (pe polita de trei luni)	119.20	119.20
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.66	5.66
Napoleon	9.46	9.45½
100 marce nemţesci	58.30	58.25

Nr. 94.]242] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Cetea (Csáklya) cu terminul până la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual 160 fl. v. a. ce se solvesce în rate lunare din cassa bisericei.

2. Cuartir liber în edificiul scoalei

3. Lemne sufiiciente din pădurea comunei.

Concurenţii au sĕ arete şi cunoscinţa limbei maghiare.

Cererile concursuali instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteral.

Albă Iulia, 8 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 305. [222] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea staţiunilor învĕţătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul greco or ental al Cohalmului, se scrie concurs până în 25 Septemvre a. c. st. v.

1. În Cohalm, cu salariul anual de 150 fl. v. a.. cuartir în edificiul scoalei şi lemnele trebuincioase de foc.

2. Dăişoara, cu salariu anual de 150 fl. v. a. cuartir şi un stêngin de lemne.

3. Crihalma, cu salariu anual de 150 fl. val aust, cuartir si lemne de foc.

4. Caţa, cu salariu anual de 100 fl. v. a., cuartir şi lemne de foc.

5. Ticuşul-Român, cu salariu anual de 150 fl. cuartir în edificiul scoalei şi lemne de foc de ajuns.

6. Felmer, cu salariu anual de 80 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc.

7. Bogata-olteană, cu salariu, anual de 80. fl. cuartir şi lemne pentru foc de ajuns.

Dela competenţii de sub Nr. 1—4 se recere: ca prelûngă atestat de cualificaţiune învĕţătoresc, se aibă şi 4 clase gimnasiale, ear în special, dela concurenţii de sub Nr. 1 se cere sĕ scie cântările şi tipicul bisericesc, avênd tot de odată a ţinè strană în toate duminecile şi serbătorile.

Petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentelor în vigoare, arătându-se şi cunoscinţa limbei maghiare, sûnt a se ascerne la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Cohalm, 28 August 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Mircea m. p.
adm. ppresb.

Nr. 291. [247] 2—3

CONCURS.

În conformitate cu decisiunile adunărei generale ale asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinute în 27—29 August a. c. în Dej şi în conformitate cu positiunile de sub Nr. 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, din preliminarul de budget votat pentru timpul dela 1-a Septemvre 1882 până la 31 Decemvre 1883, se publică:

I. Concurs pentru 2 stipendii a 60 fl. pe an menite pentru tineri sau tinere, cari ar voì se înveţe la vre-un institut sau corporaţiune industrială din patriă vre-una din profesiunile: ţesutul de pânzării, covoare, părţi de îmbrăcâminte din tort de in, cânepă, bumbac, lâna, mătasă, pe resboae mai perfectionate; cusătura de albituri pentru ambele sexe, precum şi brodării (schindiseli) cu ată, mătasă, fir de argint şi aur; croitoria superioară de dame sau de bărbaţi; arta ortogeriei, a juvaergeriei şi a lucrărei în aur sau alte metale, sau farmacia.

Persoanele, ce doresc a folosì vreunul din aceste stipendii, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente.

1. Carte de botez în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, cel puţin din a 4-a clasa normală pentru fetiţe, şi din a 4-a clasa gimnasială sau reală pentru feciori, în original sau în copia legalisată; atestat din clase mai de jos nu se vor considera.

3. Atestat de serăciă, şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul loculuì şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea în scris a părinţilor sau tutorilor, că nunumai se învoesc, ci se obligă, că fiiul, fiica sau pupilii lor se înveţe profesiunea pre care o va fi ales, şi că de doue ori pe an: la 1-a Februarie şi 1-a August vor presenta comitetului acte autentice despre diligenţa, progresului şi buna portare a elevilor. La cas contrariu stipendiul, care se va da în trei rate anuale, se va sista.

5. Declaraţiunea hotărită, că concurentul nu mai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

II. Concurs pentru 1 stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri români, ce urmeaḑă cursul regulat la vre-o scoală reală.

Persoanele ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoare documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, cel mai bun din clasa a 4-a normală pentru fetiţe, şi din a 4-a clasa gimnasială sau reală pentru feciori, în original sau în copia legalisată; atestat din clase mai de jos nu se vor considera.

3. Atestat de serăciă, şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul loculuì şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită că concurentul nu mai capĕtă din alt loc, vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plăti în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelasarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage dupa sine sistarea stipendiului.

III. Concurs pentru 2 stipendii a 80 fl. pe an, menite pentru tineri români, ce ar urma cursul regulat la institutul de agricultură reg. ung. din Kolos-monostor.

Persoanele, ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putea fi primit în amintitul institut, sau dacă concurentul este chiar elev al institutului acestuia atestat de pe semestrul II din anul premergĕtor şi atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului în original sau în copia legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. sĕ se acludă la suplică programă institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat de serăcie, şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul loculuì şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită că concurentul numai capetă din alt loc, vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plăti în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelasarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage dupa sine sistarea stipendiului.

IV. Concurs pentru doue stipendii a 100 fl. v. a. pe an, menite pentru eleve, ce urmeaḑă cursul regulat la vre-o scoală preparandială (pedagogică.)

Persoanele ce dorescu a folosì vre unul din aceste stipendii, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original, sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primit într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul II din anul premergĕtorin şi atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului în original sau în copie legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. şe acludă la suplica programa institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat, de serăcia, şi la întêmplare de starea orfană, a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subsris de parochul loculuì şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită că concurenta nu mai capătă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Se arete, dacă espiranta este deprinsă la lucruri de mână, necesarie de a se învĕţa în scoalele de fetiţe.

6. Stipendiul se va plăti în 2 rate semestrale după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

V. Concurs pentru un stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri, ce ar voì a se perfecţiona în vre-una din arţile frumoase (desemnul, pictura, sculptura, musica, eventual fotografia.)

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31**

Octomvre st. n. 1882. Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoa-ele documente.

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, despre absolvarea cel puțin a classei a IV gimnasială.

3. Atestat dela institutul respectiv, sau dela măestrul sub a cărui conducere aspirantului se deprinde în cutare arte, despre progresul cel face și despre portarea sa morală.

4. Declarațiunea hotărîtă că nu mai are de alt undeva alt ajutoriu.

VI. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. menit pentru tineri, ce urmoadă cursul regulat la oare care institut pedagogic din patrie.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subștearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal Asociațiunei în *Sibiiu* cel mult pană la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal, s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificațiunea recerută pentru a putè fi primit într'un institut pedagogic, s'au dacă concurentul este chiar elev acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II lea din anul premergĕtoriu și atestat de frecutentare de pe anul curent dela direcțiunea institutului în orginal s'au în copiă legalisată,

Spre dovedirea celor amiutite în frun-tea p. 2 sĕ se acludă la suplică programa institutului, s'au adeverirea directorului despre cualificațiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestat de serăcie și la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă ca concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

VII. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. v. a., din fundațiunea „Marinoviciu“ pentru un student la vre un gimnasiu.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subștearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua in considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestrul al II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, și atestat de frecuentare, pentru anul curent dela direcțiunea scoalei care este înscris, în orginal s'au în copia legalisată.

3. Atestat de sĕrăcie, și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei suhscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă, ca concurentul numai capĕtă din alt loc vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu, întrelăsarea trimiterei testimoniului la timp amintit trage după sine sistarea stipendiului.

VIII. Concurs pentru un stipendiu à 200 fl. pe an pentru un student la universitate.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat de maturitate.

3. Atestat despre frecuentarea cursuri lor la vre o universitate.

4. Atestat de sĕrăcie și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

5. Declarațiunea hotărîtă, ca concurentul nu mai capătă din alt loc vre un alt ajutoriu.

6. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu. Intrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

IX. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. pe an menit pentru un gimnasist de proveniență din comitatul de odinioară al Dobâcei.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subștearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octamvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original s'au în copia legalisată, dovedind că este născut din comitatul de odinioară al Dobâcei.

2. Atestat scolastic de pre semestrul II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, și atestat de frecuentare pentru anul curent dela direcțiunea scoalei, care este înscris, în original s'au în copiă legalisată.

3. Atestat de serăcie și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă, că concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

X. Concurs la 8 ajutoare à 12 fl. 50 cr. v. a., pentru învĕțăcei de meserii și 4 ajutoare à 25 fl., pentru sodali cari se afla în condițiuni ca sĕ se poată face maestrii.

Persoanele care doresc a folosì verunul din aceste ajutoare se subștearnă cererile lor la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic despre absolvirea de a IV clasă normală.

3. Testimoniu do serăcie dela primăria comunei.

4. Contract încheeat între respectivul măestru și părinții s'au tutorii concurenților ear dela sodali pe lângă cele amintite sub 1, 2, 3, și document dela respectiva corporațiune că merită se fie recunoscut și admis de corporațiune între măestrii.

Aceste ajutoare se dau numai pentru o singură dată.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiiu în 14 Septemvre n. 1882.

Iacob Bologa m. p. v-pres. **G. Baritiu** m. p., secret.

„La Federation de peuples greco-latins“,

revistă septămânară de interese pacifice Mediterane, se publică dela 14 Iulie a. c. în format de fascicul de opt pagine de câte trei coloane pe hârtie de lucs. — Abonamentele se trimit cu mandat postal de *doue-deci franci* directorului seu, d. prof. **A. Gromier,** 3, *via del Melarancio* **Florența** (Firenze), **Italia.** [255] 1—3

Invitare la subscripțiunea

de acțiuni încă la dispositiune a 100 fl. de ale **„celei dintâiu fabrici transilvane de lumini de stearin în Sibiiu.**

Acțiunile subscrise au a se solvì în ratele următoare:

25% adecă **25 fl.** per acțiune la subscrere
25% „ **25** „ „ „ **până la 15 Noemvre**
și 50% „ **50** „ „ „ **până la sfêrșitul lui Decemvre a. c.**

Posesorii acestor acțiuni date acum se bucură, întru cât vor fi solvit punctuos până la sfêrșitul anului plățile, de pretensiunea deplină la dividenda ce va resulta la sfêrșitul campaniei curente, va se dică la sfêrșitul lui Iunie 1883.

Dorind cineva informațiuni, comptoriul **fabricei (strada Turnului (Saggasse) Nru 27)** este gata ale da cu toată promptitudinea. Aici se poate vedè și bilanțul general din urmă, conform cărui dupa dotarea fundului de reservă cu 10% și alte dessărcinări, sau plătit acționarilor circa **8% divedenda** per anno pe campania încheiată la sfêrșitul lui Iunie a. c.

Dl **P. J. Kabdebo,** banchier în Sibiiu, este autorisat a primì subscrieri, precum și a încassa și cuita solviri de rate. [248] 2—3

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 4—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) co-

vor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor conveni, se vor schimba cu altele,

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI

de **Morison,** hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera și în toată lumea, recunoscut de multe autorități medicale și probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb și în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greață de bucate, venin și morburi de nervi, contra paralisiei și reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupțiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurățenia sângelui“.**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se departă sucurile cele rele, sângele se curăță și se preface într'un curent nou de viață.

Drept dovadă despre stima cea mare cătră Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetății, prin subscrieri de câte un penny (va se dică 4 cruceri).

Prețurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 și Nr. 2 costă fl. a. 1.60
1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate negustătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa negustătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic
sig: *Morison & Comp.*
London 33 Euston Road.

[230] 3—6

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e provedită în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorință, cataloage gratuite și francate. (232) 7—20

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 113. Sibiiu, Marți 28 Septemvre (10 Oct.) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiiu, în 27 Septemvre.

După cum am arătat cu altă ocasiune dieta Ungariei a avut sĕ se deschidă în toată forma numai astădi. Într'aceea cluburile diverselor partide au folosit timpul și s'au întrunit spre a se consulta între altele și despre atitudinea de observat față cu turburările antisemitice din ḑilele din urmă.

În ședința cea dintâiu a clubului independenților treaba a venit la un conflict serios. Conflictul a isvorît din desbaterea despre atitudinea partidei față cu mișcarea antisemitică. Mocsary, presidentul clubului, a anunțat interpelațiuni cu scop de a interpela pe guvern pentru amenințarea Pojonului cu *statariul* și pentru confiscațiuni de broșuri antisemitice în Agria. O parte din partidă — oratorul acestei părți a fost de astădată dep. Helfy — s'a pronunțat contra unei acțiuni a partidei în direcțiunea aceasta, ca sĕ nu se pară, că partida independenților ar favorì mișcarea antisemitică și ar desaproba mĕsurile guvernului pentru suprimarea mișcărei. Cât sûnt de tari elementele antisemitice în partida independenților se vede din împregiurarea, că cu toate espunerile lui Helfy, majoritatea partidei, deși numai în princip, s'a declarat pentru interpelațiuni. Asupra modului de procedere partida se va înțelege în altă ședință. Pănă una altă partida se va silì ca se încungiure o disparitate fățișe în sinul ei.

Mișcările, de altă parte, după ce se aședaseră în câtva, par a se repeta sau a se ivì din nou. O telegramă, care poartă datul din 7 Octomvre n. spune că în Szerdahely și Nyarasd s'au spart ferești. Evreii de astădată se vede că n'au stat su mânile în sin, pentrucă telegrama spune că agresorii au fost „trimiși acasă cu capete sparte“. Organele administrative încă tot mai cer miliție spre suprimarea mișcărilor.

„Cestiunea evrească“ s'a desbătut și în dieta provincială a Austriei inferioare. În ședința dela 7 Oct. n. s'a pus la ordinea ḑilei petițiunea dep. Schönerer, prin care se cere regularea cestiunei evreesci. Desbaterea a fost scurtă, de oare ce, dieta, cu toate voturile contra două a trecut peste petițiune la ordinea ḑilei. Schönerer însĕ a folosit ocasiunea ca se spună în dietă, că dacă dieta nu ia la desbatere petițiunea și nu caută a da o soluțiune dreaptă cestiunei, sĕ nu se mire nimenea, „când poporațiunea și la noi (în Austria) se va apuca a o resolve în mod violent.“

Mare sgomot a făcut în presa vieneză un memorand intitulat: „*Wiens militärische Bedeutung*“ (Insemnătatea militară a Vienei) de vice-colonelul I. Rechberger de Rechkron, la însărcinarea direcțiunei c. r. a archivului de rĕsboiu. Memorandul are în vedere eventualitățile, când monarchia ar fi atăcată dela meaḑădi, resărit sau dela meaḑă-noapte. Eventualitatea din urmă, care cuprinde posibilitatea unui resboiu cu Germania, a displăcut foarte, din temere că ar putè strica alianței cu Germania. De aceea „D. Ztg.“ a și primit din cercuri competente o rectificare de cuprinsul, că memorandul nu e alt ceva decât un studiu academic și că este netact că a putut vedè publicitatea Fortificarea Vienei, prevĕḑută în memorand și care „D. Ztg.“ promitea a o combate, remâne, după rectificarea dată de cercurile competente, numai un studiu academic.

Raportul dintre Austro-Ungaria și Rusia se presentă după diversii corespondenți ai ḑiarelor puțin hotărît. Unele ḑiare îl presintă „încordat“. Așa „Allg. Ztg.“ într'o corespondență mai lungă esprimă temerea că Rusia nu se învoesce cu anecsarea definitivă a Bosniei la Austro-Ungaria, dacă nu i se va da undeva o compensațiune.

Regele Serbiei se află în Viena. În 12 Oct. n. va pleca de acolo și va merge la Rusciuc, ca sĕ se întâlnească cu principele Bulgariei, unde va fi întêmpinat cu mare solemnitate. Scirile care cerculau ḑilele aceste, că regele Serbiei după sosirea a casă va fi silit a se retrage în favorul fiiului seu Alecsandru, se vede, că au fost numai faime alarmatoare.

Despre raportul dintre Austro-Ungaria și România aflăm în „Națiunea“ următoarele:

Se scrie din Bucuresci „Corespondinței din Pesta“:

Nu mai este îndoială, că o schimbare s'a operat în opiniunea publică în România relativ la aprețiarea relațiunilor dintre Austro Ungaria și România, imensa maioritate a națiunei române ține mai cu seamă a stabili o înțelegere amicală cu Ungurii ale căror instituțiuni liberale au atâta asemănare cu ale României și cari au atâtea interese comune cu Românii, pretutindeni pe unde este vorba de amenințările panslavismului, ¡inimicului comun. „Gazette de Roumanie“ rĕspunḑênd unui articol din „Neue Freie Presse“ dă în respunsul sĕu un resumat prea interesant de ideile predomnitoare din România. Acest ziar califică de greșită aserțiunea, că starea relațiunilor României cu Austro-Ungaria ar fi rea, și ḑice:

„Vor oare sĕ facă din nou alusiune la cestiunea Dunării? Dar dacă organele de publicitate s'au lăsat, în ambele țĕri, sĕ alunece în rĕtăciri de limbagiu, pe cari noi le am blamat și le am desaprobat, n'a fost în decursul negoțiărilor nimic, care sĕ fi autorisat pe Austro-Ungaria a ne arĕta neîncredere sau ostilitate. N'a fost în această cestiune, de cât o discuțiune de interese cum sĕ întâmplă pretutindeni și adesea, fără ca, cu toate acestea, sĕ se fi depărtat un singur minut dela considerațiunea, ce 'și datorau mutual și fără ca sĕ se fi amestecat în desbatere un element, căruia s'ar fi putut atribuì un caracter strein sau particular.

„Am voi ca confratii noștri din Austro-Ungaria sĕ nu mai prìmiască așa de lesne aprețiări, cari n'au nici un fondament și sĕ fie convinși de adânca și sincera noastră dorință de a trăi în bune și leale relațiuni cu vecinii noștri. Noi nu voim sĕ luăm inainte drepturile nimenui; cel mai mare interes al nostru este de a nu ne creea vrășmași. Ne trebue pace și liniște; avem nevoie sĕ ne simțim asigurați pentru a duce la capĕt bun organisațiunea interioară pe care o urmărim. Am voì noi de poftă și de plăcere sĕ provocăm o situațiune care ar fi lipsită de siguranță, care îndreptând atențiunea noastră în altă parte, ar face grea, dacă nu imposibilă, ținta la care trebue sĕ ne devotăm toate puterile? Țeara își dă foarte bine sama de trebuințele sale ea scie că nimic nu se cade a o distrage dela o lucrare destinată a'i asigura viitorul și ea se dă acestei lucrări fără a pune la mijloc vre-o gândire, fără a cugeta la vr'un scop care sĕ nu se indrepteze cătră progres, în ce privesce starea sa economică, cătră desvoltarea resurselor sale întelectuale materiale și morale.

„Numai pentru că au bănuit la noi pe ne drept, nu vom înceta a o afirma, niște pretențiuni, cari nu s'au manifestat cu toate acestea nici odată niște proiecte ascunse de ambițiune politică, au respândit în publicul țĕrii lor, ḑiarele și oamenii politici de dincolo de Carpați idei de o neincredere, care sûnt de o potrivă supărătoare și pentru ei și pentru noi.

Corespondentul ḑiarului autografiat *Corespondance de Pesth* se înșală când pretinde, la începutul scrisoarei sale, că o schimbare s'a operat în opiniunea publică în România asupra aprecierilor relațiunilor între Astro-Ungaria și România.

FOIȚA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

— O! aceasta nu-i părere de rĕu! — ḑise ea încet, întinḑêndu-i mâna, înroșindu-se cu suris. Eu sûnt atât de fericită în locul lui Raoul aici! Căci dênsul acuma e un bărbat sfânt, care nu poate sĕ facă decât numai bine în toată viața sa. Dênsul de bună seamă e atât de fericit și vesel cum n'a fost nici odată. Eu am plâns numai de bucurie.

— Sigur, — ḑise Tassilo, — nici n'am considerat altfel lacremile dtale, decât nisce sfinte lacrime de pretinie. Crede-mĕ, Editho!

— El a fost totdeauna bun și evlavios, n'a avut greșeli și slăbiciuni ca alți oameni. Nici odată n'am vĕḑut sĕ fi făcut ceva nepotrivit; când era de față, toate păreau schimbate în giurul lui. Nici odată nu s'a certat cu mine, ca pruncii rĕi, și totdeauna m'a apĕrat în potriva tuturora. Nici nu-'ți poți închipuì, cât de bun a fost dînsul!

— Cine ar putè sĕ fie așa de bun — în ochii dtale! — adause el încet.

Atunci sosì mama Edihtei, care în deșert își asceptà fiica acasă, de aceea plecà sĕ o caute și Tassilo se duse cu ele acasă.

Trecù câtva timp, până când Editha prinse curagiul sĕ întrebe dacă Berthalda s'a rentors. În sfĕrșit ea sĕ decise și când întrà în casă, auḑì pași grăbiți înaintea sa, și eată că sosì și Tassilo.

— Cât de palidă esti, Editho! — esclamà Berthalda. Pĕcat că n'ai fost cu noi; de bună seamă ți-ar fi făcut bucurie mare, vĕḑênd ceremonia sfântă. Pentru mine a fost îngrozitoare.

— Îngrozitoare? întrebà Editha, privind cu nisce ochi mari și triști spre amica sa

— Sĕ-l fi vĕḑut! Era atât de palid, atât de palid ca sfântul Sebastian în catedrală, cum stă legat de stêlp. A trebuit sĕ se chinuiască grozav. Și sfinții părinți au ḑis că l'ar fi hirotonit mai de mult, căci din început s'a purtat foarte bine.

Editha privì spre Tassilo.

— Dar totuși părea că se bucură, nu-i așa? — întreba dênsa cu resuflu greu.

— O da, părea atât de vesel, ca Sfântul Stefan, când l'au bătut cu petri; și acela a vĕḑut ceriul deschis și ângerii cântând cu arfă.

— Și fost-au flori pe altar?

— Da, așa cred; dar Raoul era îmbrăcat cu totul în negru, par că ar fi avut cămașe de moarte; la brâu avea o funie și pe cap o măramă mare albă, eată așa. În dreapta 'i ținea un baston mare.

— Un baston? — întrebà Tassilo.

— Da, acesta personifica munca, și în dreapta o luminare. Și luminarea i lumina fața; aceasta părea întocmai, ca și când lucoarea s'ar fi vĕḑut prin fața lui glorificată, și fără trup, — atât de străveḑie fu aceea.

Editha scoase un suspin cu plânset scurt.

— Dar apoi — continuà Berthalda, episcopul începù sĕ vorbească și i-a ḑis sĕ se esamineze încă odată serios dacă are tăria a primi asupra-și sarcina grea; încă e liber, poate alege; dar din oara aceasta va fi mort pentru lume, pentru ai sĕi, pentru sine însuși; el va aparținea numai lui Dumneḑeu; dacă simte puterea facă un pași înainte.

Berthalda se oprì și aruncà în ascuns o privire spre Editha.

— Și apoi? — întreba aceasta

— Și apoi, urmà Berthalda, — el își ridicà ochii spre ceriu și făcu un paș înainte; după aceea căḑu cu fața la pământ ca un mort și remase zăcênd așa. Și episcopul și toți preoții și toți credincioșii îngenunchiară, și 'ți spun era atât de mare tăcere în biserică, încât oamenii mĕ auḑiră cum plângeam.

Și apoi? — întrobà Editha, pe când lacrămile i se scurseră încet pe obraḑii.

— Apoi episcopul a făcut spre el semnul crucii și ḑise ca credincioșii sĕ se roage pentru el, care s'a jertfit întru mărirea lui Dumneḑeu.

*) Familia.

Nici o schimbare nu s'a operat la noi; am apreciat în tot-deauna valoarea bunelor raporturi, ce trebue să întreţinem cu vecinii nostri, şi dacă am susţinut şi susţinem drepturile noastre în cestiunea Dunărei, aceasta nu vrea să ḑică, că voim să înăsprim acele raporturi cu Austro-Ungaria.

Depinde dar de cabinetele din Viena şi din Buda-Pesta de a face să dispară dintre ei şi noi ori-ce motiv de nemulţămire. Cât pentru aceea, ce ne privesce pe noi, nu am variat nici-odată în opiniunile noastre atât asupra apreţierei relaţiunilor ce avem cu Austro-Ungaria, cât şi asupra cestiunei Dunărei.

Dela o vreme încoace, scrie „Telegraphul“, ḑiarele din Viena şi Pesta se arată foarte îngrijate de visitele ce au întreprins în aceste din urmă timpuri suveranii din peninsula balcanică. Ele nu vĕd în aceste visite de cât pregătiri pentru alianţe contra Austro-Ungariei. Chiar şi pe noi ne amestecă presa austro-maghiară în această alianţă şi vrednic de observat este, că mai ales ḑiarele din Pesta vorbesc astă-ḑi cu mult respect despre România. Ele nu mai ḑic ca altă dată că, cu un regiment de honvedi pot inneca toată armata română în Dunăre. Din contră, ele ar dorì să ne vaḑă apropiindu-ne de Austro-Ungaria, pe care o vĕd ameninţată de panslavism. Eacă în adevĕr ce scrie „P. Ll.“ în numeru'i dela 3 Octomvre:

„Se scie că întrevederea ce avù de curênd loc între principele, Alesandru al Bulgariei şi regele Carol al României 'şi va avea urmarea ei într'o întâlnire a principelui Bulgariei cu regele Serbiei. În genere nu se atribue o mare însemnătate acestor întâlniri ale principilor, şi chiar noi credem că au dreptate aceia, cari le atribuie numai caracterul unor politeţe. Faimoasa alianţă a tutor Statelor balcanice, care se vede de ani prin capetele panslaviştilor turbaţi, va remânea încă pentru mulţi ani numai o gogoriţă. Singură România n'are nici un interes de a întra în această alianţă. Totuşi nu suntem obicinuiţi a vedea politica română mergênd în tot deauna pe căile desemnate de interesele cele mai vitale ale ţĕrei. Oare-care tradiţiuni fatale şi trufia unora din bărbaţii de Stat au făcut pe tinerul Stat să se strice adesea ori cu amicii lui şi să se supună inamicilor lui. Dar instinctele sănătoase nu se las să fie pentru multă vreme îngenunchiate şi este foarte dreaptă speranţa, că România va lua în curând acel loc însemnat printre Statetele din peninsula balcanică ce i se cuvine de drept. Pentru aceasta ea n'are trebuinţă de coaliţiuni aventuroase cu Statele vecine. De altminteri relaţiunile dintre România şi Bulgaria sûnt de-o astfel de natură, în cât nu pot se primească o sporire a amiciei dintre ele. Românii nu consideră ca cel mai bun efect al atacului lor contra Plevnei, că a creat o Bulgarie independinte, şi bulgarii din partele nu voesc să renunţe la pretensiunile lor asupra Dobrogei, asupra căreia pretind a avea un drept mai mare ca România. Astfel dar s'a îngrijit ca pomii panslavişti să nu crească până la cer şi coaliţiunea Statelor din peninsula balcanică va rĕmânea încă pentru multă vreme numai o chimeră.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

Maderat, 25 Septemvre. Petrecerea socială arangiată de inteligința română în Maderat la 22 Aug. st. v. în favoarea fondului scolar de aici, a reuşit cât se poate de bine; numai decât la terminul prefipt au fost toţi oaspeţii adunaţi şi cu voie bună de seara până în ḑiori de ḑiuă au petrecut. — Arangiatorii după putinţă s'au silit aşi implinì datorinţa aşa, încât oaspeţii s'au depărtat mulţămiţi; una ce a lipsit a fost, că petrecerea trebuia să fie împreunată cu o prelegere, însă de astă dată nu s'a putut, promitem însă, că la altă ocasiune vom suplinì şi aceasta lacună. Ar fi foarte de dorit ca astfeliu de petreceri sociale să se arangeze din când în când în fiesce care comună atât pentru înmulţirea fondului scoalelor noastre confesionale, cât şi pentru convenire, căci mai putem ḑice, că inteligința noastră e moartă. Credem şi scim, că grigile şi necasurile lumesci, ce'l intimpină 'l aduce pe preot şi învĕţătoriu acolo de 'şi uită de datorinţele sale cele are ca atare, şi de oare-ce starea materială nu-i concede, ca se participe la alte petreceri mai înalte, căci acestea sûnt împreunate cu mai multe spese, noi tare credem, că petrecerile arangiate în provincie cu mai puţine spese vor alunga întristarea şi durerea din inima fie-sce-căruia, şi din împărtăşirea ideilor se pot naşce multe lucruri bune şi folositoare causei noastre comune. — În speranţă că confraţii nostri din comunele vecine ne vor urma şi vor face şi aceea, ce la noi a lipsit, lăsăm se urmeze aci numele acelor domni, cari au contribuit şi participat la această petrecere, şi anume: Illustrit. Dn. Petru Aţiel, fost. comite suprem în com: Arad şi de presinte proprietar mare de vie în Maderat 10 fl., Ioane Morariu, preot în Maderat 10 fl., preşedintele com. arang. 8 fl.. Adalbert Mihailoviciu adv. în Siria 5 fl., Gavrilă Ardelean not. com. în Galşa 5 fl, Petru Borlea preot în loc 5 fl., Dr. Daniel Ötvös medic cerc. din Pancota 3 fl., George Constantin deputat dietal 3 fl. Gerasim Arsiciu ad. not. în Siria 3 fl., Ioane Popescu ad. not. în loc 3 fl., Demian Gabor jude reg. în Siria 2 fl., Iosif Ursu preot în Curta-cheriu 2 fl., George Carabas, preot în Araneag 2 fl., Nicolau Stefu învĕţătoriu în Siria 2 fl., Vicentiu Ioanoviciu preot în Cuvin 2 fl., N. Caraconi ad. în Siria 2 fl., Ioan Morariu preot în Ternova 2 fl., Demetru Machiu Ardelean adj. not. în Clusindia 2 fl., Alexandru Secoşau din Pancota 2 fl., Simion Buda econom din Pancota 2 fl., George Faur tut. orf. în Pancota 2 fl., Teodor Stan preot în Cherechi 2 fl., Emanuil Filimon not. com. în loco 2 fl. 56 cr., Mihaiu Vancu adj. not. în Galsia 1 fl. 40 cr., Adalbert Pituc preot gr. cath. în Galsia 1 fl. 50 cr., Livius Beldea teolog din Siria 1 fl., Dingfelder Sigismund din Pancota 1 fl., Moise Morar din loco 2 fl., Ioan Ionescu învĕţ. în loco 2 fl. şi Vasiliu şi Vasiliu Tătar, cand. not. în Galsia 2 fl. Suma toată 83 fl. 46 cr. detragêndu-se erogaţiunile 71 fl. 38 cr. mai remâne venit curat pe seama fondului scolar 12 fl. 08 cr.

După ce comitetul arangiator esprimă adânca mulţămită Domnilor şi Doamnelor, cari ne au onorat cu presenţa lor, îşi ţine de datorinţă a esprima deosebita mulţămire dlor Cristina Morari din loc, şi Maria Ardelean, notareasă în Galşa, precum şi d-şoarei Elena Popescu din loc, cari au ajutat foarte mult comitetul arangiatoriu întru arangiarea acestei petreceri.

Varietăţi.

* (Denumire). Contele Gedeon Raday este denumit ministru al honvedimei. Cu ocasiunea aceasta i s'a conferat şi demnitatea de consiliar intim al Majestăţii sale.

* (Himen.) Dl Teodor *Herman*, teolog şi D-şoara Raveca n. *Cupşa* au serbat cununiile dlor Duminecă în 16 Septemvre în Cupşeni.

* (Comet.) În ḑiare cetim de un timp încoace despre ivirea unui comet. În 27 Sept. (8 Octomvre) a fost observat şi aici în Sibiiu. Se poate vedè dimineaţa înainte de rĕsăritul soarelui cu 2—3 oare, în direcţiunea meaḑănoapte resărit. Cometul are o coamă (coadă) lungă. După mĕsura vulgară sau după socoteala cum se poate vedè cu ochii ţi s'ar părè că coama e de 20—25 stângini; eară lăţimea coamei de 1 stêngin. Prof. Weiss, director al observatoriului astronomic din Viena a calculat că în 16 Septemvre când a fost mai aproape de soarre a fost 4½ miloane de chilometri departe de soare şi 148 mil chilometri departe de pământ. Fiind aşa aproape de soare o parte considerabilă din părţile solide a le cometului s'au topit. Se ḑice că cometul acesta este identic (va se ḑică acelaşi) cu care s'a vĕḑut la 1668. Cometul se vede în fie care ḑi mai curênd ca în ḑiua premergătoare; succesiv însă perde din claritate.

* (Un fiacru) de aici a trecut alaltăeri în Guşteriţă cu trăsura peste fiiul unui sibian cam de doisprăḑece ani într'un mod aşa de nefericit încât ia mai rupt capul de cătră corp, ia sdrobit capul şi peptul. Nenorocitul era surdo-mut, moartea a urmat îndată.

* (Antisemitism în Cluj). Ḑiariului „Sieb. d. Tageblatt“ i se scrie dela Cluj că în 4 Octomvre n. s'au găsit pe biserici şi pe hoteluri afişuri cu inscripţiunea: „le a zsidokkal!“ (jos Evreii), şi „le az urakkal!“ (jos domnii!). „Afişurile, continuă coresp., de bună seamă importate din Ungaria, au pricinuit oare care nelinisce, ceea ce este încâtva esplicabil, dacă avem în vedere elementul cel revoluţionariu al cismarilor de acolo“.

* (Brumă) s'a vĕḑut Sâmbătă dimineaţa şi în ḑilele următoare, şi încă brumă groasă.

* (Congresul economic Român). Societatea „Concordia Română“ din Bucuresci şi „Clubulŭ comercianţilor şi meseriaşilor Români“, din Iaşi, au decis a convoca un Congres economic Român, care se va întrunì la Iaşi, în luna lui Octomvre, ḑiua 10 a. c. pentru a desbate şi pune basele unui sistem de economie naţională.

Nu ne îndoim, ḑic, foile române de preste munţi, că juna noastră Societate „Încuragiarea“, care s'a fondat ḑilele trecute în Giurgiu, va lua toate mĕsurile, ca să trimită unul sau mai mulţi representanţi la Congres, cari, la întoarcere în sînul societăţei, vor respândì cunoscinţele dobêndite la Congres. Eată apelul:

Societatea „Concordia Română“ din Bucuresci şi „Clubul Comercianţilor şi Meseriaşilor Români“ din Iaşi, urmărind scopul propăşirei economice a Românilor în toate direcţiunile, au decis: Convocarea unui „Congres economic român“, care se va întrunì la Iaşi, în luna lui Octomvre, ḑiua 10, anul curent, pentru a desbate şi pune bazele unui sistem de economie naţională.

Atunci se ridică Raoul încet şi îi fu iertat se atingă potirul şi în sfêrşit earăşi îngenunchia înaintea episcopului, care îi puse mâna pe capul lui şi îi ḑise, ca prin puterea spiritului sfânt să resiste satanei şi tuturor încercărilor sale. Îţi poţi închipuì Editho, că totul a fost foarte frumos. Şi după acestea el devenì aproape cu totul străin, ca şi când nici nu s'ar ţinea de noi. Dar pentru ce plângi, Editho?

— Eu? dar nu plâng de fel.

— Dar aceste ce-'s? — ḑise Berthalda, arĕtând picurile de lacrămi pe rochia Edithei.

— Aceste sûnt stropuri de rouă! — ḑise Tassilo serios şi se făcù că nu observă privirea mănioasă cei arunca Berthalda.

Raoul era în oraş. Editha scia aceasta. El şedea la un preot bĕtrân şi îndeplinea zelos serviciul sĕu şi până când se va hirotonì întru preot. El evita cu luare aminte să întâlnească pe Editha, şi dacă totuşi conveniau, o saluta fugitiv şi trecea mai departe. Aceasta făcea ei dureri ce nu să pot descrie; ea totuşi n'a creḑut ca dinsul să devină cu totul străin, şi-l aştepta ḑi cu ḑi să-l revaḑă, şi seara vărsa lacrime ferbinţi pe perinele sale albe şi mici. De odată lumea i părea atât de goală si rece, ca şi când vieaţa ar fi perit din ea; şi dênsa începù de nou să'şi roage mama ca s'o ducă la mănăstire. Dar mamă sa i ḑicea, că este o fiică fără iubire, de cumva crede că va face un lucru plăcut lui Dumneḑeu, lăsânduşi mama singură

Şi mamă sa se împotrivia cu atât mai mult dorinţei acesteia, cu cât vedea mai bine, că Tassilo se atrage mai mult de fiica ei. El începù să vină mai des şi atunci se aşeḑà mai ales lângă mamă sa, cu care conversa mult, netezindu-i pisica.

Puţine ḑile mai lipsiau până la hirotonirea lui Raoul, când mama Edithei ḑise ficei sale:

— Copila mea, Eu cred că mĕ poţi face prea fericită şi sper că şi pe tine.

— Cum mamă? — întrebà ea, ridicânduşi greu pleoapele obosite.

— Dacă ai devenì o nevastă bravă iubită şi bogată, am scăpa de toate neajunsurile, şi aşi putea să trăesc bătrâneţe vesele şi aşi legăna nisce nepoţei în braţele mele.

Editha căḑù în genunchi lângă ea şi-'şi ascunse obrazii în mânile sale.

— O! mamă, mamă, nu pot să-ţi aduc altă jertfă? Rogute cruţă-mĕ de aceasta!

— Dar ai căpĕta un bărbat escelent, care te iubesce mult.

— Dar eu nu iubesc pe nime. Nici nu sûnt născută pentru viaţa conjugală. O, mamă? cum a'şi putè să fericesc pe cineva?

— Lasă asta în grijea lui: el cugetă, că e destulă fericire să te poată avea.

— Dar eu mĕ tem.

— Asta va trece, dacă te vei deprinde.

— Oh dar aibi milă de mine mamă!

— Aibi tu milă de mine, Editho!

Tinera copilă îşi frangea mânile şi ḑise cu ochi în lacrime:

— În toată vieaţa mi-am dorit pacea mănăstirii, dar mai ales în timpul din urmă atât de mult, atât de mult.

— Fetele nu sciu ce e bine pentru ele.

— Ah! dacă tu ai cunoasce mai bine inima mea cea pĕcătoasă!

— Atunci ţi-aş ḑice, că nu eşti vrednică să fii mireasa ceriului.

Editha plângea.

— Eu ţi-am fost totdeaună fiică ascultătoare numai de astădată nu pretinde dela mine supunere!

— Chiar de astadată o poftesc.

— Nu pot. — nu pot.

Nu fii nebună, Editho. Eu numai atâta vreau, să mĕ ierţi a îngriji de fericirea ta. Şi tu te păzeşci, par că ar fi moartea ta.

— Va şi fi aceea, mamă.

— Taci că nici nu scii ce vorbesci! Nu uită, că dacă nu vei primi de bărbat pe acela, pe care ţi-l'am ales, eşti o fiică lipsită de iubire care ţ-ai uitat de datorie, şi care îţi espuni mama la o bătrâneţă miseră, singuratică şi nemângăită! Acuma te du!

Editha mai voia se ḑică ceva; dar mamă sa i făcù semn cu mâna ca să easă.

(Va urma)

Toți Românii din toate unghiurile țĕrei, care vor bine-voì a adera sau a participa la acest Congres, precum și Societățile române, care vor trimite representanți, vor adresa adesiunile D-lor la Societatea în Bucuresci, Calea Rahovei, Nr. 16 sau la Club în Iași.

Tot de oda-tă se face cunoscut, că în toate Duminecile dela 10 oare a. m. înainte, se vor face într'uniri pregătitoare în Bucuresci, în locul societății și în Iași, în locul Clubului, unde se vor-desbate bazele cestiunilor asupra cărora Congresul va avea se delibereze. Asemenea într'uniri, ar fi dorit ca din inițiativa cetățenilor, sĕ se facă și prin celelalte orașe ale țerei.

Principalele puncte de care Congresul va avea ase ocupa vor fi;

Industria mare. Industria Casnică. Comerciul en gros (toptangerie). Comerciul în detaliu în genere. Comerciul de cereale. Comisionari. Agricultura. Vinicultura. Spirtoase. Mine. Igiena.

Modul de a forma capitaluri pentru industrii, comerciu, întreprinderi de lucrări, agricultură, mine și altele.

Toată presa Română, este călduros rugată, sĕ se asocieze la acest Congres și sĕ dea puternicul sĕu concurs.

Președintele societății „Concordia Română".
C. Porumbar.

Președintele „Clubului Comercianților și meseriașilor Români" din Iași.
N. Demetriu.

* („Revista lumei latine") va fi titlul unui nou organ de propagandă latină, ce va aparea în curênd sub direcțiunea d-lui baron de Tourtoulon.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Despre uciderea lui Mihaiu-Vodă-Viteazul.

(Nouĕ documente istorice.)

(Urmare și fine.)

Traducerea românească.

George Basta, avênd sub mâna sea oștirea lui Sigismund Batori, urmând victoria, întră cu oștirea în Transilvania, și... reducênd orașele și locurile acelei provincii la supunerea majestății cesareă... și arĕtând bună-voință cătră Români și de a'l pune ear pe tronul României, ḑicêndu'i de mai multe ori și îndemnându-l ca sĕ... cu multă bună-voința. Dar el aretând, că puțin se îngrijesce de aceasta, rĕspundea cu tăriă că nu este timpul de a se ocupa în momentul de față de acest lucru, neavênd în sufletul seu rĕu acea sinceră credință și devotament, pe care le datora și le jurase majestății sale pentru atâtea bine-faceri ce primise dela dênsa, ci numai se arĕta, deși preocupat numai de interesele particulare, după cum se putea vedea din bătaia în contra Transilvanilor în care (deși încă mai domol) se duse numai de ura și rĕsbunarea sea particulară, dându se pe față totdeauna cu obicinuita'i cruḑime în contra acelorași Transilvani, cruḑime întrebuințată în diferite moduri, puind sĕ ucidă pe ascuns pe toți acoia ce i cădeau în mână, chiar și pe aceia, cari în revoluțiune fuseseră credinciosi maestăței sale, după cum în urmă omorî pe Cornis Gasparo, pe drum pe când se ducea sĕ sepredea lui Basta, după ce a fost arĕstat de Transilvani resculați și a continuat dea fi credincios majestăței sale și pe lângă acestea a mai pus focuri în țeară în contra ordinului și intențiunei lui Basta, care-le după aceste și alte semne ale necredinciosului și ale barbarului, băgând de samă rĕutatea și necredinta sea, și că stringea mereu oameni și că măria mereu tabăra sa și că fără scirea lui luase din forturile dela Șimleu și din alte locuri 10 bucăți de artileriă și adăugêndule la alte 6, pe cari le ținea la sine pentru a tracta cu inamic pentru o tradare; trămisese 400 călăreți sub pretestul de a 'și lua soția și fii dela Făgăraș. Basta, pentru acestea, ținind ochii mereu asupra lui și observând toate miscările lui înțelese, că trămitea adesea curieri în diferite părți și că alții asemenea 'i veneau, și nu se scia unde. Dete pentru aceasta Basta poruncă ca sĕ'i pândească, sĕ'i prindă pe toți și, d'impreună cu scrisorile, sĕ'i aducă la el. Și fiindcă pe urmă s'a descoperit astfel trădarea prin ḑișii curieri și scrisorile sale, în cari trata mai ales cu Pașa turc din Temișoara și cu Batori, ca sĕ trădeze prea dreapta causă a majestății sale și de a'și pune oștirea sea alături cu dușmanii. Basta, aflând astfel totul, chemă în grabă consiliul, și, după a tuturor părere, dete ordin ca sĕ se chieme acest Român în consiliu, unde avea de gând sĕ'i probeze vina lui și sĕ 'l aresteze, ca apoi sĕ 'l predea justiției maestății sale. Dar dênsul nu voi sĕ vină, ci chiar se pregătia de fugă. Ceea ce aflând Basta, dede îndată poruncă colonelui Pezzen ca, cu regimentul sĕu și cu companiele de Valoni, sĕ se ducă cât de îndată ca sĕ'l aresteze și că, de se va împotrivì, va scì el ce se facă. Astfel acest colonel, ducêndu-se și încongiurând îndată cortul în care se afla, 'i trămisă vorbă, că trebuia sĕ se dea prins maiestății sale, ceea ce auḑind Românul numai decât puse mâna pe sabie pentru a se apăra. Atunci aflându-se mai înainte ca cei alții un căpitan Valon, acesta 'l isbì cu alebarda în pept, din care pricină căḑênd pe pământ fu îndată ucis cu desăvârșire de cei alți, și i se desfăcù capul de trunchiu, fără nici o împotrivire nici mișcare din partea a lor sĕi ce se aflau de streajă, cari deteră toate scrisorile, printre cari s'au găsit multe cu privire la trădare, și altele ale măjestății sale către Basta, pe cari Românul pusese mâna. După această esecutare, Basta numai decât trămise un curier de deplină informațiune cătră majestatea sea, ce și până astăḑi, 15 ḑile după aceasta, nu s'a mai vĕḑut, temêndu-se, sĕ nu i se fi întêmplat ceva pe drumul primejdios, picând numai în cele din urmă un oare-care Morando Fossato din Milan, care a dat această scire trămisă de ḑisul colonel Pezzen, doctorului, fratele sĕu, plecat 8 ḑile după fapt și după espediționea și plecarea curierului, care fusese trămis de Basta și încă nu sĕ întorsese.

Parangonând împregiurările relatate prin acest document cu raportul generalului Basta cătră archiducele Mateiu scos la lumină nu de mult (v. pag. 266-267, vol. IV din documente pentru istoria Românilor culese de Ead. Hurmusaki, Bucuresci 1882) aflăm în deplină concordanță istorică faptele următoare:

1. Că Mihaiŭ începuse a aspira la lucruri noue.

2. Că a scris într'ascuns Secuilor și Românilor sĕ i se supună lui.

3. Că în tabăra sa accurea Răzziani, Munteni și Moldoveni

4. Că a alungat din bisericile dela Alba Iulia pe Iesuiți.

5. Că Basta 'i-a făcut probosiri.

6. Că Mihaiu i-a rĕspuns prin interpretele sĕu Gio Ragusen, că maiestatea sa nu are atâta trebuință de Transilvania, după ce are mai multe alte provincii.

Că Basta primise nesce scrisorì din partea lui Mihaiu cătră Sigismund, scrise de banul Mihalcea, din care generalul împĕratului se asigurase că principele Român voia se încorporeze Transilvania cu cele-lalte douĕ principate românesci.

Pentru toate aceste capete de acusare formate asupra lui Mihaiu-vodă„ generalul împĕrătesc ḑice, că „a fost forțat sĕ caute de a se asigura de persoana principelui Român, însĕ acesta voind a se apĕra, a fost ucis, după ordinile date de Basta acelor, ce au făcut esecuțiunea." Basta mai adaoge încă o considerare însemnată: ḑice, că dacă el mai întârḑia putin, Mihaiu era aproape de a întra, cu ai sĕi Razziani, Români și Cosaci, în Alba-Iulia, unde pusese sĕ 'i pregătească palatul din cetate.

Mai sûnt și alte fapte însemnate in acest raport al lui Basta, precum buni-oară trădările unora din Românii, cari încongiurau pe principișorul Marcu, fiul lui Petru, pe care Basta 'l destina pentru a ocupa tronul Valachiei. Dar de o cam dată am voit a arĕta potrivirile dintre raportul lui Basta cu scriptul fără nume ce publicarăm, dar care se vede a fi emanat din aceiași sorginte. Scriptul acest anonim sĕ află în culegerile istorice ale lui Bongars (collectanea Bongarsii historica) cuprinde următoarele:

1. Că tabăra lui Mihai crescea din ḑi în ḑi mai mult.

2. Că ea se întărise cu vre'o 16 tunuri.

3. Că Michai trămise vre'o 400 de călăreți spre Făgăraș.

4. Că Basta îl pândea și împenase drumurile cu ai sĕi.

5. Că esecuțiunea o încredință colonelului Pezzen, fratele doctorului de curte cu același nume.

6. Că colonelul Pezzen avu ordine sĕ'lu și ucidă pe Mihai.

7. Că îndată după esecuțiune trimise Basta depline informațiuni la Ma estatea Sa cesareă.

8, Ca și colonelul Pezzen însciințase pe doctorul, fratele sĕu, cu opt ḑile mai târḑiu după omorul lui Mihaiu.

Un lucru însă nu se spune nici într'un document, nici într'altul care este că Basta credea că Transilvania era sĕ fie pentru totdeauna perdută de cătră Mihaiu.

Această idee o aflăm intr'alt document, pre care de asemeni îl găsim în colecțiunea Bongarsiană. Acest document scris în franțuzesce are titlul următoriu: *Copie de la lettre* du Sr. Georges Fogaras, le 3 Ootomvre 1600

Într'această scrisoare a lui Basta cătră fine generalul prea credincios împĕratului, ḑice:

„Je finirais la presente vous prian de croir que i-ay fort bien cogneu le hasard que i-ay couru en ceste resolution de prendre les armes contre les Vallaques, et par ainsy Dieu a voulu favoriser et le bon droit de Sa Ma-té et ma bonne intention, d'au tant que (comme iavois escript auparavant) l'Empereur se rendoit M-e de ceste province avec telle occasion ou iamais".

Aceste le cugeta generalul Basta cu mult înainte de ce Mihaiu-Vodă își pregătise palatul în Alba-Iulia.

Care va sĕ ḑică că Basta și-a fost pus bine în cuget și a format un plan anume, ca sĕ prindă armele în *contra Românilor*, și că prin urmare uciderea lui Michaiu a fost întru esecutarea acelui plan.

Mai clar decât atâta se poate? Mihaiu a plătit cu capul sĕu desteptarea Românilor din secolul al XVI, pentru unire și independență.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Octomvre n. 1882.

Viena:	**62**	**13**	**63**	**48**	**32**
Timișoara:	**13**	**28**	**69**	**83**	**46**

Bursa de Viena și Pesta

Din 7 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.40	119.20
Renta de aur ung. de 4%	87.45	87.50
Renta ung. de hârtie	86.65	86.70
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.75	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.40	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	98 50	98.25
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.25	97.50
Obligațiuni urbariale temeșiane		98.—
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	98 — 97.—	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane		98.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98 25 99.—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	97.75	97.75
Sorți unguresci cu premii	117.25	117.—
Sorți de regularea Tisei	109 50	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 60	77 30
Renta de aur austriacă	95.30	95.25
Sorți de stat dela 1860	129.—	130 —
Acțiuni de bancă austro-ung.	826.—	826.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	303 25	303.25
Acțiuni de credit austr.	314.10	314.25
London (pe polița de trei luni)	119.35	119.25
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.67	5.67
Napoleon	9.47	9.46½
100 marce nemțesci	58 40	58.30

Nr. 329. 1882. 258 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunei învĕțătoresci la scoala confesională gr. or. din Fântâna cu terminul până la Octomvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 90 fl. v. a. dela popor, și dela tot copilul âmblătoriu la scoala o jumĕtate de pâne.

2. Cuartir și lemne de foc de ajuns.

Sublicanții vor avé a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului

Cohalm, 20 Septemvre, 1882.
În conțelegere cu comitetul parochial.

Niculae Mircea m. p.
adstr. ppresbiteral

Nr. 241 1882 [257] 1—3

CONCURS.

Penteu ocuparea stațiunei învĕțătoresci la scoala gr. or. confesională din Sinca nouă protopresbiteratul Făgărașului se escrie concurs cu termin până la 10 Octomvre st. v. a. c. în care ḑi va fi și alegerea.

Emolumentele sût

1. Salariu anual 200 fl. v. a. plătiți în rate lunare diu fondul scolastic. —

1. Cuartir liber în edificiul scoalei

3. Lemne trebuincioase de încălḑit.

Dela candidați se cere sĕ fie Români de comfesiunea gr. or. cleric sau pedagog provĕḑut cu atestat de cualificațiune, și prelângă limba maternă, sĕ aibă și cunoscința limbei maghiare ca sĕ o poată propune elevilor în scoală.

Doritorii de a ocupa postul acesta învĕțĕtoresc, au de a'și asterne concursele sale până la terminu mai sus aretat instruate conform statului organic și regulamensului congresual din 1878 la subsemnatul.

Făgăraș, 22 August 1882.
În conțelegere cu comitetul parochial

Petru Popescu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 175 [254] 2—3

CONCURS.

Pentru postul învĕțătoresc din Nucșoara cu filia Mălăești din protopresbiteratul gr. or. al tractului Hațeg, cu termin până la 15 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

a) Salariu anual de 250 fl. v. a.

b) Cuartir natural și lemne de încălḑit.

Cei ce doresc a ocupa acest post învĕțătoresc, au a-și așterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din „Statut. Org." și al regulamentului pentru învĕțământ până la terminul sus memorat.

Hațeg 15 Septemvre 1882.
În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Rat m. p.,
ppresb.

Nr. 214 [253] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postulului învĕțătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Sângătin protopresbiteratul Mercurii, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) Bani gata 120 fl. v. a. prin repartiție dela popor plătiți în 3 rate și anume: la începerea cursului scolar la anul nou și la finea lui Maiu.

b) Cuartir natural în edificiul scoalei.

c) Lemnele trebuincioase de foc.

Petițiile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Mercurea 15 Sepembre 1882.
Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresbit.

Nr. 218. [246] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din comuna Cacova protopresbiteratul Săliştei se escrie concurs cu terminul până în 1 Octomvre 1882 st. v.

Emolumentele sûnt:

1. Salariu anual 220 fl. v. a. plătiţi în 4 rate din fondul bisericesc.
2. Cuartir liber în edificiul scoalei
3. Folosirea grădinei scolare.
4. 5 orgii de lemne din cari se va încălḑi şi scoala.

Concurenţi au se fie absoluţi de pedagogie cu atestat de cualificaţiune sĕ scie cântările bisericesci, fiindcă vor fi datori a cânta în tot timpul Dumineca şi Sĕrbătoarea în Biserică. Mai departe vor fi datori a cultiva grădina scolară de pomĕrit al cărei venit 'l va trage ½ invĕţătoriul şi ½ se va adauge la fondul scolariu.

Doritorii de a ocupa acest post învĕţătoresc au a'şi aşterne suplicile concursuali până la terminul sus indigitat instruate conform Statutului organic şi Regulamentului congresual din 1878 directe oficiului protopresbiteral al Săliştei în Sibiiu.

Cacova, 12 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral concerninte.

Comitetul parochial prin

Ioan Hanzu m. p.,
paroch şi preşed. al comit. parochial.

Nr. 94.]242] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Cetea (Csáklya) cu terminul până la 26 Septemvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual 160 fl. v. a. ce se solvesce în rate lunare din cassa bisericei.
2. Cuartir liber în edificiul scoalei
3. Lemne sufiiciente din pădurea comunei.

Concurenţii au sĕ arete şi cunoscinţa limbei maghiare.

Cererile concursuali instruite cu cele prescrise în regulamentele vigente sûnt a se adresa subscrisului oficiu protopresbiteral.

Alba Iulia, 8 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordăşan m. p.,
protopresbiter.

Nr. 118 [245] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Orăştiei se escrie concurs cu termin până la ultimul Septembre a. c.

1. La scoala centrală din Orăscioara de sus cu salariu anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesari.
2. Gelmar cu salariu anual 100 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesari.
3. Dâncul mic cu salariu anual 50 fl. v. a. cuartir şi lemne.
4. Temeşasa cu salariu anual 50. fl. v. a. cuartir şi lemne.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au a'şi aşterne cererile lor instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului congresual din 1878 la subscrisul până la terminul sus scris.

Orăştie 13 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Nicoolau Popoviciu m. p.,
protopresbiter.

Nr. 35. [241] 3—3

CONCURS.

Staţiunea de învĕţătoriu la scoala confesională greco-res. din Daia protopresbiteratul Sebeşului e de a se întregì la 26 Septemvre 1882 st. v. spre care scop se escrie concurs.

Salariul învĕţătoriului stă din 200 fl. v. a., cuartir şi un stêngin de lemne.

Doritorii de a se aplica la aceasta staţiune au sĕ 'şi înainteze suplicile lor înzestrate cu toate documentele prescrise de statutul organic şi regulamentul congresual din 1878 până la sus însemnata şi oficiului protopresbiteral din Sebeş.

Daia în 5 Septemvre 1882.

Comitetul parochial în conţelegere cu protopresbiterul.

Cancelaria advocatului

Dr. N. Olariu,

se află în **strada Măcelarilor Nr. 25** etagiul prim. [250] 2—3

Depuneri

de capitale pentru fructificare

se primesc la institutul subsemnat cu **5** %
ear' sub condiţiune a se însciinţa ridicarea depunerei cu 6 luni mai înainte cu . . . . . **5½** %
interese.

Interesele încep cu ḑiua, care urmează după ḑiua depunerei capitalului şi înceată cu ḑiua premergătoare ḑilei, în care se ridică depunerea cu acel adaos însĕ, că numai după acele capitale se dau interese, care stau depuse la institut cel puţin 15 ḑile. La 1 Ianuarie şi la 1 Iulie a fie-cărui an interesele neridicate se capitalisează şi se fructifică mai departe.

La dorinţa deponentului se pot stabilì în ḑiua depunerei capitalului şi condiţiuni speciale de esolvire, care se înseamnă în libel şi în cartea depunerilor institutului. In atare cas restituirea depunerei urmează după aceste modalităţi speciale.

Depunerile trimise prin postă pelûngă comunicarea adresei deponentului se resolv totdeauna în ḑiua primirei.

Asemenea se pot efectuì prin postă anunciări şi ridicări de capitale.

Sibiiu în 21 Septemvre 1882.

„Albina“
[228] 4—4 *Institut de credit şi de economii.*

Nr. 4896 civ. — 1682. (259) 1—3

Publicaţiune.

Cu privire la cererea lui **Bogdan Korbuly** pentru încuviinţarea comasărei hotarului comunei **Suia (Szinye)** s'a ficsat ca **ḑi de pertractare** la faţa loculuì în comuna **Suia,** ḑiua dela **15 Decemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** pelûngă acea observare, că interesaţii sĕ se presenteze sau în persoană sau prin împuterniciţii lor, căci dacă una sau altă parte nu ar fi de faţă s'ar considera ca şi când ar fi învoită cu comasarea; cererea se poatea vedè în registratura acestui tribunal.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 23 Septemvre 1882.

Nr. 5118 civ. 1882. [260] 1—3

Publicaţiune!

Pentru stabilirea condiţiunilor de încuviinţarea comasărei hotarului comunei **Borcutului** se ficsează ca **ḑi de pertractare ḑiua dela 20 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameaḑi** în faţa loculuì în comuna **Borcutului,** unde toţi câţi în puterea cărţei funduare sûnt interesaţi ca proprietari sûnt avisaţi a se înfăţisa cu acea observare, că la cas că nu se înfăţişează se vor considera ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 23 Septemvre 1882.

Sz. 9238 tkvi 1882. [261] 1—1

Árverési-hirdetmény!

Alólirt kir. telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy „Albina“ hitelintézet végrehajtatónak **Suciu Avram** végrehajtást szenvedö ellen **463 frt** iránti ügyében a **463 frt** töke, ennek **1881 evi November hó 18-töl járó 6%** kamatai, **3 frt 10 kr.** ovási ⅓ % váltodij **22 frt 67 kr.** eddigi **8 frt** jelenlegi és még ezutáni késégek felhajtására a **Suciu Aron** és neje **Popa Anna** nevém felvett doborkai 45. sz. tjkvben A+1—10 usz. 89. 490. 1190-a. 1493. 2869. 3253. 3323. 4220. 4711. 6458. 6459. hrsz. és összesen 187 frtra becsült ingatlanak az **1882 évi Deczember hó 6.ik napján** d. m. **9 orakor a Doborkai** irodában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fognak, u. m.

1-ör. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul is az árverésre kilüzött birtokok al fognak adatni, de az ingatlanok egyenként kiáltandók ki. —

2-ör Arverezni kivánok a végrehajtató kivételével tartoznak az ingátlan becsárának 10%-et készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezóhéz letenni. —

3-ör. Vevö köteles a vételárt három egyenlö részletben és pedig az elsöt az árveréstöl számitandó 15. 30. és 45. nap alatt ugyon azon naptól számitandó 6% kamatokkal együtt a helybeli kir. adó mint birói letéti pénztárnál lefizetni. —

A bánatpénz az utolso részletbe fog beszámittani. — Miután az ingatlanok egészben az 1881 évi 60 t. cz. 156 §. a. pontja értelmében számodók el, szabadságábanáll Szuciu Aronné szül: Popa Annának a követelést magához váltani vagy az ingatlanokra árverezni és ez esetben az ö fele része tekintetében se bánatpénzt se vételárt lefizetni nem tartozik, mivel az árverés csak a Szuciu Anna tartozásáért rendeltettet el.

4-ör. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennélfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez idötöl öt illetik de a tulajdonjog bekeblezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni. Az átruházási költségek vevöt terhelik.

5-ör. A mennyiben vevö az árverési feltételek barmelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére az 1881 évi 60. t. cz. 185. §-a értelmében vevö veszélyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett, ujabb árverés alá bocsáttatni, és az elöbbi becsáron alul is eladatni fog.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1882. évi september 15 én tartott üléséböl.

Conspectul operaţiunilor,

Institutului de credit şi de economii „Albina“

în luna lui Septemvre 1882.

Intrate.	fl. cr.
Numerariu 31 August	60,297.66
Depuneri	69 085.24
Cambie rescumpĕrate	139,870,72
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	2,985.29
Interese şi provisiuni	12,104.65
Chiriă	91.67
La fondul de pensiune . .	56.23
Monetă vêndută	67 979.50
Efecte	6,054.75
Conturi curente	110,036.47
Diverse	1,612.43
	470,174.61

Eşite.	fl. cr.
Depuneri	46,400.79
Cambie escomptate	157,626.76
Împrumuturi hipotecare şi alte împrumuturi	25,541.—
Interese pentru depuneri . . .	249.26
Contribuţiune şi competinţe . .	41.04
Dividende	980.—
Conturi curente	92,394.46
Salarie şi spese	1,896.33
Monetă cumpĕrată	108,651.93
Contul de clădire	7,103.25
Diverse	3,567.24
Mobilar	331.53
Saldo în numerariu cu 30 Septemvre	25,391.02
	470,174.61

Sibiiu în 30 Septemvre 1882.

Visarion Roman m. p., director esecutiv.

I. Lissai m. p., comptabil.

(256) 1—1

Invitare la subscripţiunea

de acţiuni încă la dispositiune a 100 fl. de ale **„celei dintâiu fabrici transilvane de lumini de stearin în Sibiiu.**

Acţiunile subscrise au a se solvì în ratele următoare:

25% adecă **25 fl.** per acţiune la subscriere
25% „ **25** „ „ „ **până la 15 Noemvre**
şi 50% „ **50** „ „ „ **până la sfêrşitul lui Decemvre a. c.**

Posesorii acestor acţiuni date acum se bucură, întru cât vor fi solvit punctuos până la sfêrşitul anului plăţile, de pretensiunea deplină la dividenda ce va resulta la sfêrşitul campaniei curente, va se ḑică la sfêrşitul lui Iunie 1883.

Dorind cineva informaţiuni, comptoriul **fabricei (strada Turnului (Saggasse) Nru 27)** este gata ale da cu toată promptitudinea. Aici se poate vedè şi bilanţul general din urmă, conform cărui dupa dotarea fondului de reservă cu 10% şi alte dessărcinări, s'au plătit acţionarilor circa **8%** **divedendă** per anno pe campania încheiată la sfêrşitul lui Iunie a. c.

Dl **P. J. Kabdebo,** banchier în Sibiiu, este autorisat a primì subscrieri, precum şi a încassa şi cuita solviri de rate. [248] 3—3

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveḑiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

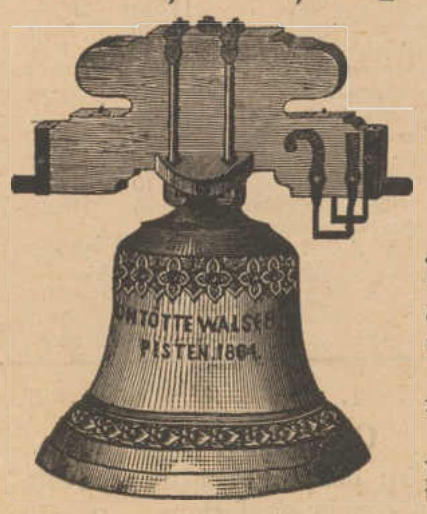

La dorinţă, cataloage gratuite şi francate.

(232) 8—20

Redactor rĕspunḑĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 114. Sibiiu, Joi 30 Septemvre (12 Oct.) 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se inapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cu 1. Octomvre v. se începe prenumeraţiune nouă la *„Telegraful Roman“*. Condiţiunile în fruntea foaiei.

Revista politică.

Sibiiu, în 29 Septemvre.

În şedinţa casei deputaţilor Ungariei, după constituire, deputatul Polonyi a interpelat guvernul pentru podul drumului de fer dela Solnoc. Ministrul bar. Kemény a respuns că podul nu e periculos.

Dep. Mocsáry a interpelat: pentru ce a ordinat ministrul de interne *statariul* în comitatul Pojonului, fără de al fi cerut municipiul. În respunsul ce l-a dat ministrul de interne la interpelaţiunea aceasta, declară: că n'a ordinat publicarea statariului şi a procedurei acestuia, ci a dat comisarului guvernial plenipotenţă, ca la cas de lipsă sĕ facă întrebuinţare de el. Ministrul pe timpul cât va fi la guvern, nu va avea consideraţiuni cu libertatea personală a lotrilor, ucigaşilor şi a tĕciunarilor ci va scutì averea şi viaţa cetăţenilor pacinici din ţeară. În casuri de acestea va lua tot-de-una mĕsuri corespundĕtoare. Majoritatea a luat respunsul ministrului spre sciinţă.

Dep. Onody, despre care se respândise scirea neîntemeiată, că şi-a perdut urma în străinătate, şi-a ocupat locul în casa deputaţilor şi a anunţat pe astădi o interpelaţiune în afacerea dela Tisza-Eszlár.

La sfîrşitul septămânei acesteia ministrul de finanţe va pune pe masa casei bugetul pe 1883.

Antisemitismul nu se aşează. O telegramă dela Budapesta la „D. Ztg.“ spune că, ieri în 10 Oct. n. toţi deputaţii dietei unguresci au primit, sub cuvertă tipărită, manifestul congresului antisemitic dela Dresda. — Manifestaţiuni antisemitice mai anunţă telegraful dela Panciova şi dincolo de Laita dela Olmütz. În Panciova s'au aflat afişuri pe părepi cu inscripţiunea! „Nu cumpĕraţi dela Jidovi“! Şi foi volante numĕroase de cuprinsul acesta s'au împărţit între cetăţeni. În Olmütz s'au găsit împrăsciate în piaţă şeduli de cuprins antisemitic. Unii cred, că aceasta nu e altceva, decât o manevră din partea Cechilor, ca sĕ depărteze pe alegătorii evrei dela alegerile municipale.

Din părţile de meadă di, dela Agram şi dela Belgrad publică „Morgen-Post“ două telegrame originale, după care Bosnia şi Erţegovina e cutrierată de emisari rusesci, cari asigură că Rusia se înarmează pentru un resboiu nou. Alţii eară din Serbia asigură că în curênd va apărea o proclamaţiune a împĕratului Austriei, prin care va ceda Bosnia Serbiei. Mai caracteristică e telegrama datată din Belgrad, în care se spune că în districtul Valievo a apărut o bandă de lotri, care este foarte părtinită de poporaţiune. Nicola Cristici, fostul ministru de interne (în Serbia), e trimis ca comisariu al guvernului în district. Se dice că lotri sûnt insurgenţi.

În acelaşi timp se telegrafează din Cattaro, că toate scirile câte sosesc din capitala Muntenegrului sûnt de acord, că raporturile dintre Austro Ungaria şi Muntenegru sûnt foarte încordate. Faimele din dilele din urmă despre o crisă ministerială în Muntenegru stau în legătură cu încordarea aceasta. În Cetine se luptă două partide pentru putere. Una vrea întreţinerea raporturilor bune cu cabinetul din Viena şi ca urmare, e înduplecată de a face concesiuni în toate diferenţele dintre Muntenegru şi Austria. Ceealaltă, cea rusească; nu vrea sĕ scie de nici o concesiune şi e resolută a împinge lucrurile la estrem. Gravaminele Muntenegrului au în vedere punctele următoare: 1. repatriarea insurgenţilor fugiţi în Muntenegru; 2. rebonificarea speselor avute cu întreţinerea fugiţilor; 3. fortificările în Crivoscia; 4. vama cea mare de import şi esport din partea Austriei. Ceea ce privesce repatriarea fugiţilor, în Muntenegru nemulţămirea e mare: că Austria nu primesce nici una din condiţiuni, cu deosebire nu vrea se scie nimica de amnestie, ci cere supunerea insurgenţilor necondiţionat. Muntenegru susţine că mulţi dintre insurgenţi au depus armele numai în urma intervenţiunei sale şi promiţêndule mijlocirea sa la Austria. În urma acestor diferenţe neutralitatea faţă cu Austria se observă într'un mod foarte laş. Aşa voevodul Ghiuro Vucotici, unul dintre inspiratorii insurecţiunei din Erţegovina, care din causa aceasta fu arestat, e pus pe picior liber şi procesul început în contra lui s'a suprimat. Mai departe în dilele acestea au aflat primire bună în Muntenegru nisce desertori din miliţia teritorială bocheză, cari au trecut cu armatura completă peste graniţă. Şi din Erţegovina au desertat, mulţi dintre cei asentaţi, între acestia şease recruţi din Mostar, cari au desertat aşijderea cu armatura completă. În urma acestor întêmplări recruţilor din districtele erţegovinene din vecinătatea Muntenegrului li s'au luat armele şi li se dă numai în timpul cât se deprind cu ele.

În legătură cu cele din numĕrul trecut publicate şi de noi despre încordarea între Austro-Ungaria şi Rusia mai adaugem tot după „Allg. Ztg,“ ceea ce scrie un coresp. al acestei foi dela Belgrad. Corespondentul foaiei „Allgemeine Zeitung“ aduce în combinaţiune raporturile Muntenegrului şi Serbiei faţă cu Austro-Ungaria şi cu Rusia şi dice, că în Muntenegru şi Serbia se oglindează lupta premergătoare dintre cele două puteri. Serbia prin amiciţia dintre ea şi Austro-Ungaria a perdut o parte însemnată din vada ei în toată peninsula balcanică. Ridicarea Serbiei la regat a fost primită cu rĕceală. Încercarea lui Pirocianaţ, ca sĕ înduplece pe Austria a ceda Serbiei pe lângă anumite modalităţi Bosnia, a fost respinsă şi prin aceasta s'a dovedit şi imposibilitatea de a'şi recâştiga guvernul Serbiei simpatiile perdute. Altfel stau lucrurile cu Muntenegru sau mai bine cu principele acestuia, care se bucură nu numai în Rusia, dar şi la Slavii din peninsula balcanică de simpatii. Din raporturile acestea resultă că conflictul cel mare între cele două puteri se apropie tot mai mult.

Corespondentul foaiei „All. Ztg.“ arătând cum are sĕ se desvoalte conflictul pe peninsula Balcanilor între Austria şi Rusia amintesce şi de posibilitatea, că Rusia va face pe principele Muntenegrului rege în Serbia; ear prin căsătoria principelui Bulgariei cu fiica principelui Nichita va produce o apropiare între Serbi şi Bulgari, care se va încerca a scoate pe Austria din provinciile ocupate. Atunci resboiul între Rusia şi Austro-Ungaria va fi foarte aproape.

Ministrul president italian Depretis a rostit în 8 Octomvre la Stradella înaintea alegătorilor sĕi un discurs care se poate considera de programa guvernului italian. Ministrul crede că legile de până acum sûnt de ajuns pentru scutirea instituţiunilor şi a ordinei publice. Arătânduse însĕ că nu ar fi de ajuns, camera cea nouă, ce are a se alege, va îngrigì de ce mai este de lipsă. Nu crede mai departe că clericalilor li se mai pot face alte concesiuni. Ce privesce continuarea înarmărei ţerei, cerută cu însistenţa, ba cu multă resignaţiune, de toate partidele italiane, ministrul e de părere că aceea sĕ meargă mână în mână cu puterea financiară a ţerei, mai ales acum când Italia se află în raporturi amicale cu puterile esterne.

Dela Bucuresci se telegrafează că legatul român dela Belgrad Catargiu va fi înlocuit cu cel de la Brusela (Mitileneu).

Sciri din Constantinopole spun că Sultanul ar fi stat în cores-

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Catedrala era îndesuită de oameni; soarele strălucea prin sticlele colorate ale ferestrilor şi sunetele moi ale organelor se perdură la înălţimea boltiturilor. Cât de serbătoresce a sunat vocea episcopului, când a întrebat, dacă Raoul este vrednic pentru primirea sacramentului? Ce vedere frumoasă a fost aceea, când omul bĕtrân îşi puse mânile pe capul tinĕrului şi o lată radă de soare revĕrsá lumină asupra lui Raoul! Acum dînsul poartă ornatul preoţesc şi mânile-i se unseră cu oleul sfânt, ca tot ce va atinge sĕ fie sfinţit. Acum era iertat sĕ slugească şi el liturgie. Când s'a întors, rĕdicând în sus potirul, în toată mulţimea nu vĕdù decât pe Editha, a cărei ochi erau ficsaţi spre dînsul.

În momentul, în care privirile lor se întêlniră, tinera copilă se cutremură şi căduù fără simţire pe peatră.

Faţa lui Raoul se întunecă şi când o întoarse earăşi spre altar, suferinţa într'atâta o denatură, încât părea o faţă de martir.

Tassilo ajută copila lipsită de simţire sĕ se ridice, dar după ce fu dusă din biserică, el nu o petrecu acasă, căci ochii Berthaldei erau ficsaţi spre el.

Tassilo scrise părintelui sĕu, că nu simte vre o atragere deosebită pentru Berthalda; dar a găsit o copilă, care i place mult mai bine, dar aceea e săracă. El primì rĕspunsul, că amorul va urma în căsătorie; e foarte de dorit sĕ-'şi ia de soţie o moştenitoare bogată; şi până acum a stêrnit mirare, că n'a făcut aceasta.

Tassilo suspinà. Cugetà la purtarea Edithei manifestată la toată ocasiunea, şi mai ales în timpul din urmă dênsa devenì atât de capriţioasă, încât nimene nu putea se trăească în pace cu ea. Chiar şi cu bunică sa ajunse a fi nerăbdătoare şi câte odată ea primia dela nepoata sa nişte respunsuri atât de necălite, încât trebuia sĕ tacă spre a'şi păstra autoritatea.

— Nu eşti înţeleaptă, iubita mea copilă, — dise ea, — astfel nu se câştigă nici o inimă bărbătească. Pune scăluşi limbei tale! Recunosc în tine neşte înclinări moştenite dela mumă-ta, care adese ori îmi respundea aşa, dacă voiam sĕ o opresc la marginea prepastiei, unde totuşi a căduț tĕrênd cu sine şi fiul meu.

— Mai de grabă am moştenit de la tine limba ascuţită, bunică.

— Cu deosebirea, că tu nici odată n'ai învĕţat sĕ o înfrânezi.

— Nimenea nu m'a învĕţat aceasta.

— Căci în genere esci nemoderabilă.

— Şi eu puteam sĕ deviu înfrênabilă, de cumva nu mĕ aflai totdeauna plăcută şi bună şi încântătoare, până când devenìi ceea ce sûnt, până când respinsei şi spăriai pe oameni, până când ajunsei atât de nefericită ca nici un om până la mine.

— Taci — strigà bunica.

— Ba, nu voi tăcè: vreau sĕ vorbesc. Dacă eram atât de necrescută, încât nici un om nu mĕ putea suferì, tu-mi dìceai încântătoare. Mĕ aţiţai tot-deauna sĕ dic şi mai mult. Tu m'ai învĕţat sĕ rîd de oameni; m'ai sărutat, când meritam bătaie şi ai pedepsit pe Raoul, când eu eram de vină. Acuma tot binele e omorît în mine şi nu cunosc alta decât pasiunea mea proprie, ardentă, pe care nu o pot stăpânì, sĕ fie în joc chiar şi viaţa şi fericirea mea. Ar fi trebuit sĕ mĕ baţi, bunico.

— Şi astădi pot sĕ-ţi fac aceea! — dise bătrâna cu privire fulgerătoare, şi cu buze tremurânde şi redicându-şi mâna sus, dete nepoatei sale o palmă, încât aceea vĕdu schintei înaintea sa şi cele patru degete lăsară ca urmă nisce trăsuri albe pe faţa ei.

Berthalda stătù câteva momente ca împetrită; apoi fugì din odaie, trêntind uşa, se închise în camera sa, dădù cu capul de părete, apoi făcù cu foarfecile rane mari în braţul sĕu şi gândì sĕ se omoare. Dar atunci i

*) „Familia“.

pondență cu rebelii din Egipt și după ce Arabì pașa a fost declarat pe față de rebel.

„Journal des Débats“ despre escesele dela Pojon.

Cetatea noastră, scrie un corespondent a ziarului „J. des Débats“, a fost ieri și alaltăeri teatrul esceselor celor mai regretabile contra evreilor, la casele cărora populațiunea agitată a spart gia murile cu petri. Aceste desordini s'au produs cu ocasiunea serenadelor date de asociațiunile veteranilor orașului funcționarilor din nou aleși ai Societății de ajutor pentru bolnavi. Poliția intervenì și la 10 oare liniscea fu restabilită.

„Doi agenți ai poliției fură loviți cu petri.

„În ședința ținută ieri după ameadi de municipalitate, prefectul poliției, d. Korschuba, fu interpelat în privința acestor incidente. El declară că n'a fost înștiințat decât foarte târdiu de cele ce se petrecuse și promise că va desfășura pe viitor cea mai mare energie.

„Dar seara chiar mai multe grupuri se formară din nou pe piețele publice.

„Populațiunea aclamà pe deputații Istoczy și Onody, antisemitici foarte cunoscuți și poliția fu incapabilă de a împrăștia grupurile.

„În fine pela oarele 9½ apăru o companie de soldați cari, cu armele încărcate și cu baionetele curățiră stradele. În urma acestor dispositiuni populația începù să bombardeze cu petri casele locuite de evrei, să spargă giamurile, să arunce cu petri în sinagogă și scoala comunității ortodocse și sfărâmară terestrile casei fundațiunei Tedesco, din strada Kisfaludy, unde se află templul și scoala nouei comunități evreesci. Cu toate aceste a încetul cu încetul soldații isbutiră să se facă stăpâni pe situațiune; agitatorii fură împrăștiați și în parte respinși în strada Viereimergasse. După unspredece oare totul întrase în linisce.

S'au făcut numeroase arestări. Mai mulți indivizi sûnt foarte ușor răniți. La Saint-Georges, în apropiere de Presburg, au avut loc de asemenea în aceste din urmă dile escese reiterate.

„Într'o ședință estraordinară ținută la 27 Septemvre, consiliul municipal al acestei localități a otărît, în cas de a se reinoi turburări, se pedepsească pe toți culpabilii împunêndu-le de a da cuartir militarilor.

„Se crede că turburările nu se vor mai reinoi. Astfel deputatul Simonyi, redactorul șef al ziarului „Grenzbote“ din Pojon a adresat populațiunei acestui oraș un călduros apel conjurând'o să se abțină dela ori ce escese. Numeroase familii evreesci din Presburg s'ar fi refugiat la Viena.

„Din causa acestor turburări s'a amânat târgul ce trebuia să se țină la Presburg la 2 Octomvre.

„Ministrul de interne în Ungaria, a hotărit că legea marțială va fi aplicată în orașul și comitatul Pojonului contra tuturor acelora, cari s'ar face culpabili de omor, de furt cu mâna armată sau de încendiu.“

Gurile Dunărei.

Sub acest titlu „Neue Freie Presse“ publică următorul articol important:

Între politica rusească si politica austriacă esistă un contrast aproape diametral opus, nu numai în ce privesce interesele, dar chiar și în privința metodei. Cei din Petersburg de două sute de ani țin morțiș la aceeași tradițiune; ei se cred indreptățiți a elibera pe toți creștinii din peninsula balcanică de sub domnia otomană și a-i tracta pe toți aceștia ca pe niște protegiați rusesci; sau cu alte cuvinte, ei reclamă în favorul țarului rusesc moștenirea Bizantinilor. Cei din Viena din contră 'și schimbă tradițiunile și vederile, și fac achisițiuni în triunghiul iliric, cari nu numai că nu măresc puterea Austriei, dar din contră o slăbesc, și instreinează pe vecinul otoman, fără să câștige în schimb simpatia Slavilor. Cu deosebire în acea parte a politicei orientale, care se ocupă de Dunăre, se poate observa mai lămurit acest contrast. Rusia n'a încetat nici odată de a privì această mare cale pe apă, în cursul ei de jos, ca pe un traect natural, destinat a servì aspirațiunile rusesci în peninsula balcanică. Austria din contră, ea de multe ori a dovedit un indiferentism neexplicabil pentru giganticul fluviu, de și Dunărea este artera vieței sale. Până acuma n'a sciut să facă să triumfeze autoritatea și interesul său prevalent nici măcar pe cursul fluviului dela Porțile de fer până la Galați, de și are în fața sa numai stătulețe țermurene. Avantproectul este mort și îngropat, proectul Barrére încă nu este acceptat, comisiunea mixtă cu presidența Austriei este încă numai un vis, și causa la toate acestea este că puternica Austrie sufere de bună voie să i se strice toate planurile, de România, la spatele căreia se află suflerul rusesc.

Noi n'am fi revenit încă de astădi asupra acestei teme, care abia peste vr'o câte-va luni va devenì earăși actuală; revenim însă, din causă că Rusia, ca de obiceiu, a dat nascere unei controverse, în ce privesce competențele comisiunei europene dunărene la gurile riului. Cestiunea este de a se scì, dacă inginerii ruși sûnt indreptățiți să facă măsurători la gura Chiliei fără aprobarea comisiunei europene. Membri comisiunei, cari pe timpul acela se aflau în Galați ca comitet restrâns, contestară dreptul Rusiei și cei din Newa la rândul lor susțineau, că gura Chiliei în virtutea tractatului de Berlin a trecut în posesiunea Rusiei și prin urmare competința comisiunei dunărene a fost restrânsă *eo ipso* numai asupra gurei dela Sulina. Această controversă, după natura ei, poate că nu va provoca divergențe de o importanță deosebită, dar ea este de un interes principal, de oarece trebue să esaminăm cestiunea, dacă tractatul de Berlin în adevĕr a dat gura Chiliei în posesiunea Rusiei. Dacă ar fi vorba numai de măsurătorile inginerilor ruși, atunci n'ar fi nimic; se poate însă ușor întêmpla, ca după aceste măsurători să urmeze lucrări de fortificațiuni și atunci n'ar fi ilusoriă numai competența comisiunei dunărene, dar cu ea s'ar perde și libera navigațiune pe Dunăre. Da, din causa unor asemenea eventualități a fost Rusia mai înainte împinsă dela țĕrmul brațului Chilia, și prin tractatul de Berlin n'a devenit rusesc brațul Chilia ci numai țĕrmul stângal acestuia. Delta dintre brațele gurilor și prin urmare și țermul drept al brațului Chilia, s'au acordat României.

De aceea și vedem în tractate, pretutindenea unde este vorba de comisiunea europeană dunăreană, numai numirea de „guri“; între singuraticele brațe nu se admite nici o deosebire. În articolul 16 din pacea dela Paris, după ce s'a constatat mai întâiu, că toți voiesc ca mĕsurile stipulate la congresul din Viena în privința navigațiunei, să se aplice și „la Dunăre și gurile ei“, să țice: Se va însărcina o comisiune cu însĕmnarea și esecutarea lucrărilor, ce vor fi necesari pentru curățirea gurilor Dunărei dela Iasccea încolo, de băncile de năsip și de toate celelalte obstacole. „Penlru-ca să se asigure și mai bine libertatea navigațiunei“ (articolul 20 din tractatul de Paris) granița rusească din Basarabia să mută mai în lăuntru. Tractatul de Pontus dela 13 Martie 1871 pe care la pregătit principele Gorciacof, ca „un hoț în timpul nopței“, pe când Francia și Germania se aflau în resbel una cu alta, ce-i drept au făcut multe spărturi, favorabile Rusiei, în dispositiunile cele mai esențiale ale tractatului de Paris, dar articolul 4 din acel tractat confirmă în modul cel mai expres comisiunea dunăreană cu toate competințele ce i se dase de tractatul din Paris și durata funcțiunei ei fu prelungită până la 24 Aprilie 1883. Ba articolul 7 din tractatul de Pontus merge și mai departe și țice: Toate construțiunile și stabilimentele făcute în conformitate cu tractatul de Paris din 1856 și cu tractatul de față se vor bucura de aceeași neutralitate, care au avut'o și până acum și toate părțile contractante vor respecta pe viitor această neutralitate sub ori-ce fel de împregiurări. Privilegiile ce resultă din tractat se întind asupra intregului personal adminisrativ și technic al comisiunei.“

Până acum nu s'a făcut nici o deosebire în ce privesce brațele diferitelor guri. Nu care cumva înse s'a făcut vre o schimbare prin tractatul de Berlin? Articolii 45 și 46 vorbesc despre schimbările teritoriale, care au să se facă între România și Rusia. Dincoace de brațul Chiliei până la mare se întinde granița cea nouă a Rusiei, dincolo de braț delta rĕmâne în posesiunea României. Articolul 52 pentru mai marea siguranță a liberei navigațiuni pe Dunăre dispune, ca toate fortificațiunile și forturile pe cursul fluviului dela Porțile de fer „până la guri“ să se distrugă și alte nouĕ să nu se mai facă. Articolul 53 confirmă toate tractatele aranjamentale, actele și decisiunile, privitoare la drepturile, privilegiile, prerogativele și angajamentele comisiunei europene dunărene.

Din cele espuse urmează: că prin înaintarea graniței rusesci brațul Chiliei nu s'a scos de sub competența comisiunei europene dunărene și nu s'a dat în stăpânirea Rusiei. De asemenea urmează, că mĕsurătorile inginerilor ruși la gura Chiliei în adevĕr trebuesc supuse aprobărei comisiunei. Prin aceasta nu voim să țicem, că acum pentru o asemenea cestiune de formă, trebuie numai decât să se nască un conflict de competență, credem însă că „Journal de St. Petersburg“ merge prea departe, când revindecă pentru Rusia brațul Chiliei pe basa tractatului de Berlin și când voesce să restrângă dreptul comisiunei europene numai la gura Sulinei. Astădi mĕsurătorile rusesci sûnt numai un bagatel; dar dacă astădi o lăsăm pe Rusia în credință, că gura Chilici este a ei, atunci în curênd vom avè se combatem lucrările de fortificațiuni la gura chiliei și atunci cestiunea va fi cu mult mai grea. „Națiunea“.

Afacerea creditului în România.

Nu e de mult, decând în presa germană am cetit că guvernul Germaniei a îndreptat către camerile comerciale germane un cercular privitor la creditarea, ce se face comercianților din România. Cercularul a fost nefavorabil creditului pentru comercianții români și a provocat resimțĕmênt nu numai în cercurile comerciale, dar chiar și în cele a le guvernului. Presa română din România a dat espresiune resimțĕmêntului.

Cu posta de eri am primit dela Iași o broșurică de 16 pagine, în limba francesă, în care se espune că în Iași s'a format o reuniune (cererile) de comercianți r o m â n i, care se pune la dispositiunea ori și cui din străinetate spre a da informațiuui asupra negutătorilor din cetatea Iașilor.

Mĕsura aceasta, țice broșura, este dictată de fraudele numĕroase căror se fac culpabili comercianții evrei, cari inundează piața de acolo și cari prin reaua lor credință discreditä negoțul de acolo în străinătate. „Un jidov, se țice mai departe, venit fără a se sci de unde se așeță la noi. Avênd un capital mic începe comandând în tr'o piață streină industrială marfă de o valoare de cinciței de ori mai mare de cât e capitalul de care dispune, și emitênd polițe. Sosită o dată marfa în magasinul sĕu, o desface cât se poate de curênd cu un preț mai jos de cum e valoarea ei, făcênd în chipul acesta comerciantului onest o concurență neloială. În urmă el ofere creditorilor sĕi în străinătate 30 până la 40% și acești din urmă considerând distanța unde se află, ne avênd nici un mijloc de control și de urmărire, preferă a se arangea cu el.“

Broșura spune cum comerciantul jidov repetă operațiunea aceasta. Dacă i succede să se îmbogățiască bine, dacă nu, într'o bună dimineață dispare și lasă pe creditori să se descurce cum vor puté.

Reuniunea, pentru evitarea astor fel de întêmplări neplăcute, propune mai multe modalități de a se asigura creditorii contra fraudelor, între cari cea mai de căpetenie este: a luà informațiuni dela reuniune despre starea celui care cere credit.

Broșura publică și o listă de faliți dela 1870—1882; lista cuprinde 200 de nume, toate, afară de unul, jidovesci. „Pasivele acestor faliți fac 7 milioane de franci. Este însă lucru de notarietate publică, că falimentele cari se împacă clandestin întrec de opt ori cifra aceasta. Se poate țice cu siguritate, că în decurs de țece ani jidovii faliți din Iasi au păgubit pe creditorii lor cu cel puțin 50,000,000 franci“ — încheie broșurica.

Varietăți.

* (Milan regele Serbiei în Viena). Foi vieneze de luni publică următoarea notiță: Eri înainte de ameadi A l b e r t, regele S a x o n i e i, a făcut visită de o jumĕtate de oară regelui M i l a n al S e r b i e i în „Hotel Imperial“. Încă până a nu se fi sfêrșit visita m o n a r c h u l u i s a x o n, s'a presentat în hotel adjutantul general, generalul de artilerie bar. M o n d e l, spre a anunța pe 11¾ oare visita împĕratului. La 11¾ oare Maj. Sa, în uniformă de mareșal, cu cordonul crucei celei mari a ordinului Tacova, însoțit de adjutantul de serviciu a venit în echipagiu închis de curte și la portal a fost primit de legatul Serbiei C h r i s t i c i și de mareșalul de curte colonelul I a n c o v i c i. Acestia au condus pe Majestatea pe scara principală, la a cărei capĕt

---

plesnì prin minte, că în casul acesta Tassilo de bună seamă va lua de soție pe Editha, dar aceea nu erà iertat să se întêmple.

El venì âncă 'n după meadădia acea dar era foarte tăcut și trist. Berthalda și dădù toată osteneala, să fie amabilă și veselă și a-l face să glumească sau să convorbească ea voia să vadă numai un suris pe busele lui dar înzadar el nu suridea, dedea nisce respunsuri scurte și confuse și amabilitatea ei i păreau îngreunătoare.

În aceeaș ți vinì acasă și Raoul, întâia oară după un timp mai îndelungat. Și el era serios și părea foarte suferind: țicea, că prea s'a întărit. El ședea obosit în scaun și mânile sale straveții zăceau pe brațele aceluia. În odaie era o neplăcere nendemânatică, care nu înceta de fel nici atunci, când întrá bunica și dete Berthaldei în ton rece nisce ordini. Berthalda le implinì fără să contrațică, ceea ce produse mirare în Tassilo.

(Va urma)

aştepta pe înaltul oaspe regele Milan. Maj. Sa a petrecut în apartamente până la 12½ şi la eşire a fost petrecut de rege până în vestibul, unde s'au despărţit foarte cordial. Monarchul s'a dus în castelul curţei. La 1½ oare Milan a făcut contravisită. Dela castelul curţei regele Milan s'a îndreptat spre Schönbrunn şi a făcut contra visită regelui Saxoniei.

* (Personalia). Dl. colonel-brigadier Toma Gecz, fost comandant al regimentului de înf. Nr. 31 sosesce în 20 Oct. n. aici.

* (Adunarea generală a comitatului Sibiiului se va ţinè Sâmbătă în 2/14 Octomvre, la 10 oare dimineaţa în sala dela „împĕratul Romanilor."

* (Postal) Direcţiunea postelor reg. din Sibiiu a escris concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în Rapoldul-mare, comitatul Hunidoarei, care post se confere pe lângă contract şi cauţiune de 100 fl. bani numeraţi. Emolumentele sûnt 120 fl. salar, 40 fl. pausal de cancelarie. Petiţiunile concurenţilor se primesc în termin de trei septămâni.

* (Himen). Dl. Teodor *Şovrea* teolog şi D-şoara Elisabeta B. *Hangea* vor serba cununiile d-lor Dumenică în 3 Octomvre st. v. în Leschia.

* (Delegaţi streini la manevre.) Cetim în „Rĕsboiul" din Bucuresci: Austro-Ungaria a trimis pe d. colonel de cavalerie de Hüggel şi un căpitan din statul major, ca sĕ asiste la manevrele oştirei noastre. Din partea Franciei sûnt delegaţi d. colonel Tramond, directorul infanteriei la ministrul de rĕsboiu, şi d. căpitan de stat-major Chavaut. O telegramă dela Bucuresci la ziarele din Viena spune, că şi Rusia, Englitera şi Italia au trimis delegaţi militari la manevrele române.

* (Timpul.) De alaltăeri, când frigul era încă foarte simţit, a început a se mai îndulci timpul.

* (Erori de tipar.) Când erorile de tipariu se străcură într'un ziar, şi mai cu samă în ziariul nostru, unde, cum s'a întêmplat şi în Nrul 112 de stă în frunte „Joi" în loc de „*Sâmbătă,*" în Nr. 110 „înainte" în loc de „aninate" şi în alt Nr. „Iunie" în loc de „junime" etc. etc. — calea, valea. Dar când se străcură erori de tipar într'o notă de stat nu e glumă şi dovedesce numai, ce luptă zadarnică au sĕ se lupte bieţii ziarişti faţă cu fenomenele aceste neesterminabile. „Pestì Naplo", ne spune, că în notele cele nouĕ de stat este o eroare de tipar în tecstul german. Cuvêntul „*Aemtern*" e tipărit „*Aemiern.*" Spunem a nume isvorul, din care eroarea a venit şi la cunoscinţa noastră, pentru că noi n'am fost încă aşa de norocoşi, sĕ vedem notele cele nouĕ. Şi de cele vechi vedem rar şi când le vedem n'avem timp sĕ le studiem, cum sûut tipărite, ci, aşa nestudiate, le dăm mai departe. În faţa unei întemplări ca cea cu notele de stat sperăm, că on. public va fi mai accesibil pentru rugarea noatră de a fi indulgent cu erorile de tipar din ziare, cu toate că aceste n'au ochişori frumoşi, cari sĕ recompenseze impertinenţa unui „i" în loc de „t."

* (Batelul sub marin Teodorescu.) Cetim în „Almanach scientifique" pe 1883:

Un tinĕr inginer român d. Traian Teodorescu, a isbutit a construì un vas sub-marin care întrece tot ce s'a făcut până acum de felul acesta. Acest vas, când nu trece peste oare cari dimensiuni, poate naviga douĕsprĕdece oare într'o adâncime de 100 urme sub apă, fără sĕ easă la supra faţă.

Inventatorul ziice, că el se poate coborî chiar la o adâncime de trei sute picioare. Manevrele la suprafaţa apei sûnt analoage cu acelea a vaselor cu vapori ordinare. Iuţeala nu e atât de mare decât a vaselor cu pânză; cufundarea se face prin elice; mişcarea înainte tot astfel.

O dată sûb apă, vasul are destulă lumină pentru a se vedea obiectele la distanţă de patru-zieci metri şi mişcarea lui se regulează ast-fel în cât sĕ le poată ocoli.

Provisiunile de aer pentru echipagiu trebue sĕ dureze douĕ-spră-zece oare. Ea poate fi reînoită fără ca vasul sĕ se urce la suprafaţă, prin nisce tuburi telescopice care es la suprafaţa apei. Înaintarea şi cufundarea se face fără nici un sgomot. Dacă toate aceste avantage se vor confirma în practică, noul vas va fi cea mai îngrozitoare maşină de resbel sub-marin. Dar va putea fi întrebuinţat şi la alte lucruri mai folositoare. „Timpul."

* (Comiţiul agricol al jud. Ilfov.) Principele Dim. Ghica. president al comiţiului agricol din judeţul Ilfov, trimite „Naţiunei" insciinţarea următoare:

Comiţiul agricol din Ilfov aranjează şi în anul acesta un concurs de agricultură şi industrie derivată în feliul celui din toamna trecută. Oficiul de administraţie al comiţiului, avênd dorinţa sĕ vadă pe toţi cultivatorii şi industriaşii din judeţ şi din capitală că participă in număr cât se poate mai mare, îi insciinţează prin aceasta că ziua fixată pentru trimiterea objectelor a inceput dela 20 Septemvre.

Sĕ se grabească fie-care cultivator şi industriaş a espune tot ce are mai bun şi, şi recompensele nu vor lipsì. Lucrurile sĕ trimit la scoala de agricultură dela Herăstrău. Maşinile agricole se vor aduce dela 1—5 Octomvre, vitele la 14. Încercarea maşinelor agricole va avea loc în ziua de 15; ear concursul de arătură între săteni la 16 Octomvre. Concursul se va deschide la 10 Octomvre.

* (Un vis realisat.) — Era în toiul nopţei, — lucru grav...

Delacroix dormia pe sforăite, şi visa. Vis ciudat în felul lui, căci, în mijlocul tăcerei adinci, i se părea că aude un scărţiit de uşe şi vede întrând în cameră un necunoscut.

Delacroix nu se deşteaptă, însĕ ochii 'i urmăresc aevea mişcările străinului mosafir.

Nu trece mult şi tot visând, i se pare că mâna necunoscutului se întinde şi ea de pe masă ciasornicul şi punga...

Visul devenind prea crud, Delacroix sare din pat şi, audind nişte paşi pripiţi în sală, se ia în goana hoţului, — căci iluziunea nopţei fusese, vai! o tristă realitate.

Delacroix însĕ era în cămaşe, căci n'avusese timp ca sĕ se îmbrace.

În dorinţa de a pune mâna pe pungaş, el 'şi uită costumul şi ese în stradă.

Nenorocirea voeşte ca, în acest moment sĕ treacă pe dinaintea casei doi agenţi poliţienesci, cari vĕdêndul pe jumĕtate gol, îi cer esplicaţiuni.

Delacroix începe sĕ le povestească cele întîmplate.

— Ce are a face! întrerupe unul din agenţi, soldat bătrân, rĕsucindu'şi mustaţa. Vreai sĕ ne păcălesci. Eşti beat şi o sĕ-ţi facem proces-verbal pentru atentat la bunele moravuri....

— Dar bine, domnule sergent, nu veţi că sûnt două ceasuri după mieţul nopţei!.

— Nu sciu eu. Ai sĕ mergi la comisie.

— Lăsaţi-mĕ cel puţin sĕ 'mi pun pantalonii, strigă Delacroix. Întraţi la mine un minut, şi veţi vedea că sûnt om cum se cade.

Agenţii intră în casă. Delacroix începe sĕ le esplice din nou lucrurile. — cum i se părea că visează, cum a vĕdut pe hoţii luându'i ciasornicul...

— Ori cum, ori cum, rĕspunde bănuitor sergentul, sĕ lămurim treaba la comisie.

Vrênd nevrênd, Delacroix se imbracă şi însoţesce pe agenţi.

La poartă însĕ dă cu toţii peste doi oameni necunoscuţi, cari căutau ceva, cu luminarea pe jos.

Bĕtrânul sergent îi întreabă ce fac acolo, şi ei îi respund, că au perdut o piesă de cinci franci, adineaori, eşind din casă...

— Sûnt pungaşii cari mi-au furat ciasornicul! esclamă Delacroix gâfâind.

Agenţii pun mâna pe ei, 'i caută prin bosunare şi găsesc obiectele furate.

Aceasta vrednică de aducere aminte întemplare s'a terminat prin condemnarea borfaşilor la câte un an închisoare.

Cât despre Delacroix, nu i s'a mai făcut proces pentru atentat la bunele moravuri.

* (Lotĕria naţională de Bine-facere pentru incendiaţi) trasă la 26 Septemvre în *Bucuresci*, întocmai după lista oficială:

Numĕrul	025,046	câştigă	Lei	noi	**40,000**
„	264,843	„	„	„	**10,000**
„	111,971	„	„	„	**5,000**
„	32,541	„	„	„	**5,000**
„	34,804	„	„	„	**1,000**
„	28,895	„	„	„	**1,000**
„	222,396	„	„	„	**1,000**
„	204,191	„	„	„	**1,000**
„	283,484	„	„	„	**1,000**

Următoarele numere câştigă câte 100 Lei noi.

198 131	038,476	076,542	001,403	025,581
198,115	293,092	202,404	043,068	126,216
270,429	127,081	040,353	030,563	024,725
142,683	299,698	286,786	123,788	181,118
107,409	132 482	201,049	240,163	270,384
288,265	125,887	149,273	142,588	260,262
274,954	242,096	011,328	012,648	244,467
016,813	284,790	194,822	099,782	005,477
119 498	104,342	048,705	127,703	211,116
215,822	170,658	040,393	235,071	134,700
216,608	241,831	224,475	078,603	079,855
285,306	225,817	229,714	115,884	061,785
084,862	044,832	016,701	138,444	188,340
198,252	170,966	229,898	162,279	285 484
276,050	203,902	240,757	019,748	238,227
046,644	121,828	124,073	077,435	124,643
221,427	274,232	237,262	044.070	107,511
046,085	019,689	168,055	225,849	276,842
222,764	247,753	064,055	279,561	122,759
272,654	003,655	275,175	088,777	276,747
065,184	079,092	043,292	079,897	222,595
225,895	043,924	231,900	077,381	231,467
025,953	246,798	078,714	270,739	094,239
195,207	110,069	040,855	291,422	122,992
264,660	032,824	254,431	035,926	252,275
199,650	179,411	114,590	279,872	151,983
061,656	216,293	267,046	161,941	070,856
151,154	128,849	250,244	255,962	225.099
144,628	194,694	063,016	277,894	106,868
281,534	139,983	089,533	060,348	171,740
059,954	249,789	040,786	190,526	278,449
144,603	259,297	280,069	036,229	224,139
015,871	065,050	276,170	034,286	258,405
208,681	294,469	103,340	259,592	120,455
182,634	168,894	054,655	295,446	248,772
159,788	211.526	101,769	078,174	203,681
196,481	114,944	178,921	159,530	054,336
213,337	272,488	242 478	207,605	169,579
074,191	082,875	248,488	121,679	185,490
159,274	027,859	187,071	050,564	176,976

* (Moravurile albinelor.) D. Robertson scrie ziarului „Scientific American" pentru a spăla reputaţiunea albinelor de o acusaţiune care apasă asupra lor. Se crede în genere că ele distrug strugurii şi alte fructe.

D. Robertson a făcut esperienţa următoare, pe care o recomandă necredĕtorilor: el a aşedat nesce struguri în apropiere de un stup; în timp de mai multe zile el a putut se constate că nici o albină nu se atinsese de dênşii. După aceea a făcut o împunsătură pe jumĕtatea bobiţelor fie cărui strugure. Albinele au venit îndată şi au supt cu totul bobiţele pişcate, dar au respectat cu scrupoliditate pe celelalte.

Într'un cuvênt, aceste insecte nu atacă nici odată de cât fructele deja pişcate de alte insecte, de păsĕri, etc. aşa în cât d. Robertson are temeiuri pentru a spune că sugênd un fruct bolnav şi transformându-l în miere, albina ne aduce un adevĕrat serviciu.

Sĕ menţionăm cu această ocasiune o comunicare a d-lui Vogel, din München, către ziarul „Humboldt" asupra indentităţii efectelor pişcărei produse de urzică şi pişcarea albinei şi a vespei. Această identitate se esplică prin acest fapt, că esistă în acul albinei ca şi în spinul plantei, acid formic.

La albine, acidul formic servesce nu numai pentru ofensivă, ci şi pentru a preserva mierea de fermentaţiune. Resultă dar după E. Holtz, această consecinţă ciudată, că avem interes de a avea un roiu „cu un caracter rĕu." De cât ori, în adevĕr, albina se superă, ea lasă sĕ cadă o picătura de acid formic în mierea sa: ceea ce o face mai gustoasă şi mai puţin coruptibilă.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

„Limes Dacicus". *)

Inscripţiunea, pe care a descoperit-o Carol Torma în anul 1858 pe o ară votivă la Copleanu (în comitatul Szolnoc-Doboca) e inscripţiunea cea mai considerabilă din câte s'au descoperit de vr'o câteva ziecimi de ani pe teritoriul Daciei.

Ea pomenesce de un vall şi de ţeara dinaintea lui, o regiune a Daciei, de care până acum n'am avut nici o scire. Inscripţiunea e tipărită în *Corpus Inscriptionum Latinarum* (III. 165, Nr. 827), şi formează punctul determinător al cercetărilor în privinţa lui „*Limes Dacicus.*" După ce descoperitorul a fost însciinţat pe Mommsen despre inscripţiune, acesta între altele în respunsul sĕu ziis: „Vallul şi ţeara dinaintea lui ve va causa multă bătaie de cap". Magistrul avu multă dreptate. Dară cu toate acestea Torma tot a isbutit deja în anul 1862 a afla urma vallului. Resultatele cercetărilor lui învĕţaţii strĕini în general le-au aprobat, dară vallul în disertaţiunea lui Theodor Ortvay întitulată: *Archaeologiai Értesitő* 1875 „pe teritorul Daciei şi a Moesiei" l'au declarat că ar fi opera barbarilor, aşa dară au combătut identitatea lui cu *Limes Dacicus.* De aceeaşi părere era şi Romer. Argumentul lui Ortvay sĕ basează pe al nouĕlea şir al inscripţiunei, unde în loc de prescurtatul regio transval(um) vrea sĕ se cetească transval(em), din care causă fie care bazare pre cuvêntul vallum trebue sĕ fie falsă. După părerea lui Ortvay propugnaculele şi castrele pe *vall,* arĕtate de Torma, nu dau nici o dovadă cumcă întărirea aceasta a fost lucru roman, cu mult mai puţin întăriturile sûnt părţi de Limes Dacicus. De aceea Torma eară începù cercetările sale. În anul 1879 de nou cu mult mai mare scrupulositate cercetà partea superioară a Limitei şi acum resultatele cercetărei sale într'o disertaţiune de opt coale **) se află înaintea ochilor noştri; ea disertaţiunea aceasta cuprinde numai parteacea dintâiu a cercetărilor sale, fiindcă autorul acuma e ocupat cu cercetarea părţei înferioare a Limitei.

Opul de faţă se împarte în patru părţi. Partea cea dintâiu tratează regiunea rîului *Samus* (Someş), respective *Agrum Napocensem* şi relaţia lui cu Limite. Mommsen a arătat, că pre locul acela, pe care stă astăzi Clujul, a stat odată Colonia (romană) Napoca. Aici începe Torma escursul sĕu. D'intâiu vorbesce de Agrul Napocensis. Dela Napoca mai multe drumuri mergea către vallul resp. prin Agru Napocensis, din care Torma arată că se ramuresc şease drumuri: Drumul dela *Napoca* la *Porolissum* (Cluj-Turda), acela care dela *Napoca*

---

*) Reprod. din „H. Ztg".

**) A *Limes Dacicus* felsö része, Torma Karolytól. Cu cheltueala Academiei.

mergea către Someşfalĕu şi către rîurile Someş şi Şieu, către Porolissium (Mojgrád (?) şi acel către *Resculum* (Sebeşel); apoi drumul ţĕrei de la *Porolissium* la Buciumul-mic, apoi drumul dela Zuturi prin Mierţe şi Reştolţ la Buciumu-mic acela ducênd dela Zuturi peste Középlak, Almaş şi precum se pare Fildu de mijloc la Resculum. Cu drumurile acestea se însoţesc cele 29 de sate, care arată semne de colonisaţiune romană. Autorul vorbesce de fie-care sat deosebit şi se silesce de a da o topografie acurată de Agrul *Napocensis*. O esplicaţiune cu deamĕruntul a inscripţiunei pomenite şi determinaţiunea Regiunei lui *Samus* (care după afirmaţiunea lui Torma era ţinutul acela, care se întindea între Sebeşel, Mojgrád, Tihĕu şi Coşeiu în direcţiunea vallului şi a Limei naturale), face sfêrşitul părţii, acesteia a disertaţiunei. Relaţiunea între Agrul dela *Napoca* şi *Limes* se face într'acest chip: Napoca s'a zidit de Traian, dar colonia avea un caracter civil, pentrucă staţiunea militară capitală a Daciei septentrionale era *Potaissa*, care asemenea a fost zidit-o Traian. Acolo a fost Legiunea V Macedonică staţionată până la părăsirea Daciei. Inscripţiunile cele mai multe descoperite la Turda pomenesc de soldaţi din legiunea aceasta şi foarte multe cărămidi vin la lumină cari poartă semnul legiunei. Legiunea aceasta provedea Limitea cu paţa necesară şi, în cas de trebuinţă, cu trupe aucsiliare şi forma basa strategică a graniţei. Din inscripţiunile, cari sau găsit până acum de sigur se poate argumenta, că autorităţile civile ale Daciei septentrionale, adecă a provinciei *Porolissensia* a reşedut la *Napoca*, până când autorităţile militare au reşedut la *Potaissa*; de aceea cetatea aceasta mai pre urmă numită, şi nu Napoca, trebue să se socotească ca basă de apărare în părţile superioare a Limitei Dacice. (Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 11 Octomvre n. 1882.

Brünn: **54 7 72 16 31**

Bursa de Viena şi Pesta

Din 10 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.55	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.10	87.10
Renta ung. de hârtie	86.25	86.35
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.50	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.44	90.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	100.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 50	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ţecimei de vin	97.50	97.75
Sorţi unguresci cu premii	117.75	117.—
Sorţi de regularea Tisei	109.—	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 50	77.30
Renta de aur austriacă	95.40	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.50	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	826.—	826.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	300.50	300.—
Acţiuni de credit austr.	311.30	310.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.35	119.15
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argiut	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.67
Napoleon	9.47½	9.46½
100 marce nemţesci	58.35	58.25

Nr. 260. [251] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Hurezu protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 14 Octomvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

I. În bani gata 120 fl. v. a.

II. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi lemnele trebuincioase de încălţit. —

Voitorii de a ocupa acest post învĕţătoresc, au de a şi aşterne suplicile lor instruiteconform Regulamentului congresual din 1878 până la terminul sus arătat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Făgăraş 18 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protop.

Nr. 414. [244] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Trei-scaunelor, cu terminul până la 3 Octomvre a. c. când va fi şi alegerea.

1. Chezdi-Martanus cu salariu de 161 fl. cuartir liber şi doi stângeni de lemne.

2. Vama Buzeului cu salariu de 200 fl. cuartir şi lemne 25 poveri.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au aşi asterne petiţiunile lor instruite conform statut. organic şi al regulamentului de învĕţământ până la terminul sus indicat documentând că sciu propune şi limba maghiară.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Breţcu în 11 Septemvre 1882.

Spiridon Dimian m. p.,
adstr. protopresb.

Nr. 417 [252] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunei învĕţătoresci din comuna Cărăstau, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul până în 3 Octomvre a. c st. v. în carea ţiua va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual 160 fl. v. a.

2. Cuartir şi lemne de încălţit.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune au a-şi îndrepta petiţiunile lor, instruite conform legilor din vigoare până la terminul susindicat, oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad. 16 Septemvre 1882.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 241 1882 [257] 2—3

CONCURS.

Penteu ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala gr. or. confesională din Sinca nouă protopresbiteratul Făgăraşului se escrie concurs cu termin până la 10 Octomvre st. v. a. c. în care ţi va fi şi alegerea.

Emolumentele sût

1. Salariu anual 200 fl. v. a. plătiţi în rate lunare diu fondul scolastic. —

1. Cuartir liber în edificiul scoalei

3. Lemne trebuincioase de încălţit.

Dela candidaţi se cere să fie Români de comfesiunea gr. or. cleric sau pedagog provĕţut cu atestat de cualificaţiune, şi prelângă limba maternă, să aibă şi cunoscinţa limbei maghiare ca să o poată propune elevilor în scoală.

Doritorii de a ocupa postul acesta învĕţătoresc, au de a'şi asterne concursele sale până la terminu mai sus aretat instruate conform statului organic şi regulamensului congresual din 1878 la subsemnatul.

Făgăraş, 22 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Petru Popescu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 329. 1882. 258 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Fântâna cu terminul până la Octomvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 90 fl. v. a. dela popor, şi dela tot copilul âmblătoriu la scoala o jumĕtate de pâne.

2. Cuartir şi lemne de foc de ajuns.

Sublicanţii vor avé a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului

Cohalm, 20 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Niculae Mircea m. p.
adstr. ppresbiteral

Nr. 175 [254] 3—3

CONCURS.

Pentru postul învĕţătoresc din Nucşoara cu filia Mălăeşti din protopresbiteratul gr. or. al tractului Haţeg, cu termin până la 15 Octomvre a. c. st. v.

Emolumentele sunt:

a) Salariu anual de 250 fl. v. a.

b) Cuartir natural şi lemne de încălţit.

Cei ce doresc a ocupa acest post învĕţătoresc, au a-şi aşterne la subscrisul concursele lor instruite în sensul prescriselor din „Statut. Org.“ şi al regulamentului pentru învĕţământ până la terminul sus memorat.

Haţeg 15 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Ioan Raţ m. p,
ppresb.

Nr. 214 [253] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postulului învĕţătoresc dela scoala română gr. or. din comuna Sângătin protopresbiteratul Mercurii, se escrie concurs cu termin de 15 ţile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) Bani gata 120 fl. v. a. prin repartiţie dela popor plătiţi în 3 rate şi anume: la începerea cursului scolar la anul nou şi la finea lui Maiu.

b) Cuartir natural în edificiul scoalei.

c) Lemnele trebuincioase de foc.

Petiţiile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sûnt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Mercurea 15 Sepembre 1882.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurii

Ioan Droc m. p.,
adm. ppresbit.

Nr. 171 [243] 3—3

CONCURS.

Pentru postul învĕţătoresc din Nadĕşthia-superioară în protopresbiteratul gr. or. al Haţegului, cu terminul până la 10 Octomvre a. c. st v.

Emolnmentele sunt:

a Salariu anual 150 fl. v. a.

b, Dela 150 fumuri de casă câte cinci (5) litre bucate în grâu şi cucuruz.

c. Cuartir în localul scoalei şi lemne.

Doritori de a ocupa acest post, au a'şi ascerne petiţiunile lor instruite în sensul legei la subscrisul, până la terminnl sus amintit

Haţeg 10 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Ioan Raţ m. p.
protopresb.

Se caută un cârciumar onest

pentru **cea dintâiu cârciumă** din piaţa **Săliştei,** casele lui **I. Cruţu.** Dela concurent se cere pe lângă onestitate şi o cauţiune de 300 fl. v. a. A se adresa la **Dumitru Bloţ,** arêndator în Săliste. (262) 1—2

Nr. 4896 civ. — 1882. (259) 2—3

Publicaţiune.

Cu privire la cererea lui **Bogdan Korbuly** pentru încuviinţarea comasărei hotarului comunei **Suia (Szinye)** s'a ficsat ca **di de pertractare** la faţa loculni în comuna **Suia,** ţiua dela **15 Decemvre 1882 la 9 oare înainte de ameadi** pelângă acea observare, că interesaţii să se presenteze sau în persoană sau prin împuterniciţii lor, căci dacă una sau altă parte nu ar fi de faţă s'ar considera ca şi când ar fi învoită cu comasarea; cererea se poatea vedè în registratura acestui tribunal.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej, ţinută la 23 Septemvre 1882.

Nr. 5118 civ. 1882. [260] 2—3

Publicaţiune!

Pentru stabilirea condiţiunilor de încuviinţarea comasărei hotarului comunei **Borcutului** se ficsează ca **di de pertractare ţiua dela 20 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameadi** în faţa locului în comuna **Borcutului,** unde toţi câţi în puterea cărţei funduare sûnt interesaţi ca proprietari sûnt avisaţi a se înfăţisa cu acea observare, că la cas că nu se înfăţişează se vor considera ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Dej ţinută în 23 Septemvre 1882.

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e proveţiută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorinţă, cataloage gratuite şi francate. (232) 9—20

Redactor rĕspunţĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 115. Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Octomvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Cuceritorii dela Aspern“.

Avem dinaintea noastră o foaie dela Viena, cum am ḑice de a doua mână, „Illustrirtes Wiener Extrablatt“ Nr. 275. În fruntea foaiei se află titlul de mai sus în limba germână (Die Eroberer von Aspern.) Urmează apoi o ilustraţiune xilografată, care „Extrablatt“ asigură că este după un tablou istoric de Strassgschwandtner. Tabloul înfăţişează culminaţiunea luptei din 22 Maiu 1809, în care regimentul de infanterie Nr. 31 atunci supra numit „Benjowszki“ decide, prin bravura sa tenace, soartea Austriei, ferindu-o de disoluţiunea ce i o destinase Napoleon Bunăparte, cel betrân.

Cetitoriul va întreba, ce are a face titlul citat, ilustraţiunea indicată şi lupta deciḑătoare dela 22 Maiu 1809?

Românul, de seculi mulţi şi îndelungaţi, nu s'a bucurat de favoruri politice. El a îndurat numai apăsări politice până în cele mai estreme consecuenţe. Însĕ în noaptea cea lungă a suferinţelor sale Românul n'a putut fi desbrăcat de caracterul sĕu. El a fost şi a remas viteaz, viteaz de şi fără nici o resplată.

Regimentul din cestiune este regimentul de infanterie Nr. 31, care astăḑi e supranumit „Mecklenburg-Strelitz“, acel regiment, care sub numiri deosebite a dovedit aceeaşi bravură la Solferino cu puţin, şi la Custozza cu mult noroc. El este regimentul care alăturea cu regimentul Nr. 50, compus aḑi mai cu seamă din Moţi, alăturea cu regimentul 63, care se suplinesce în cea mai mare parte din Borgoani şi Năsăudeni şi-a câstigat epitetul de „diamant,“ lângă regimentul Nr. 64 din Unedoreni şi Zarandani, Sebişeni şi Mercureni, lângă regimentul 43 din Bănăţeni, Nr. 37 din Bihoreni, Nr. 2 din Bârsani şi Oltenii Făgăraşului ş. a. m. d. p., a făcut onoare la toate ocasiunile steagului sub care s'a luptat, dar tot odată şi numelui român, nu tocmai binevĕḑut până în ḑilele noastre de mulţi compatrioţi de ai nostri.

„Meine lieben „„nu sciu““ i intitula o persoană de posiţiune foarte înaltă, din causă ca adresându-se către dênşii în limba germană, pe care ei nu o cunosc, respundeau de obiceiu „nu sciu“; „unsere braven ficiori“ i numesc oficerii, lăudându-i la toate ocasiunile că sûnt buni soldaţi in timp de pace şi în timp de resboiu.

Când prin sucul cel mai scump, prin sângele nostru s'au făcut lucruri, cum ḑice „Extrablatt,“ deciḑĕtoare, cu toate că istoria bravilor scrisă de streini trece preste ei sau fără de ai amintì, sau i amintesce numai în treacât, sĕ fim oare şi noi indiferenţi acum când Dḑeu, după o lungă aşteptare, ne a dat şi nouĕ earăşi condeiul în mână?

Ne vom ferì totdeauna de a face patriotism de paradă, foarte modern astăḑi mai cu seamă la unii din compatrioţii noştri. Dar ar fi un pĕcat neertat ca în acelaşi timp, când vedem pe unii atribuindu-şi toate beneficiile patriotismului, chiar şi virtuţile patriotice, sĕ tăcem şi sĕ lăsăm a se cufunda faptele reale în noianul uitărei spre paguba noastră.

De aceea când străinii de naţionalitatea noastră vin şi ne amintesc fapte ca cele dela Aspern, ne împlinim o datorinţă, dacă venim a le împărtăşi acelui pnblic, care prin antecesorii sĕiḑau fost în mĕsură deciḑĕtoare părtaşi la ele.

Ni se va objecta, că atribuìm prea mult Românilor, când vrem sĕ ne atribuim nouĕ resultatele cele mari pe câmpul de luptă. Regimentele din cestiune, ni se va objecta mai departe, conţin şi alte elemente şi nu numai românesci.

Înainte de toate, nu noi am fost cei dintâiu, cari am atribuit resultatul luptelor vitejiei românesci. În privinţa aceasta noi sûntem numai reproducĕtori de cuvinte ce le am auḑit, la diverse ocasiuni din gura oficerilor, cari nu sûnt români, prin urmare cari sûnt neinteresaţi în causă. Motivul acelora a căror cuvinte reproducem însĕ n'a putut fi altul decât că în regimentele din cestiune majoritatea precumpănitoare este română. Şi dacă majoritatea astăḑi este precumpănitoare, când serviţiul cade cam în părţi egale asupra poporaţiunei, ce vom ḑice de regimentele noastre în timpurile, când clasele privilegiate din societatea noastră se feriau de greaua sarcină a militărimei? sau când clasele privilegiate o căutau numai, ca sĕ dea contingentul oficerilor, in care Românii după timpurile de atunci, ca Români, nu puteau sĕ între?

De altmintrea Românii au avut şi regimente curat românesci, pe cele trei de graniţă, două în Transilvania şi unul în Bănat. Istoria acestor regimente este tot aşa de ilustră, atât în ceea ce privesce vitejia, cât şi ce privesce credinţa neclătită şi nepătată către steagul, sub care au jurat credinţă.

Când dară, deşì la două septămâni, după ce regimentul Nr 31 s'a aşeḑat în garnisoana sa cea nouĕ, „Extrablatt“ s'a aflat îndemnată, a amintì de pagina cea ilustră din istoria regimentului, nu credem că am greşit, venind a suplinì prin şirurile presente icoana ce a înfăţişat-o foaia vieneză.

Convinşi că „feciorii“ nostri vor păstra şi de aci încolo credinţa şi vitejia lor, nu putem suprima şi o dorinţă, ca la locurile competente sĕ fie mai mult consideraţi şi tinerii români, cari vor sĕ se pregătească pentru statul oficerilor. În privinţa această am avè încă multe de ḑis.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Octomvre.

În şedinţa de alaltăeri a casei deputaţilor Ungariei a înterpelat Hegedüs pe ministrul de culte, dacă este aplecat, ca prin oameni de specialitate sĕ ficseze aniversarea de o mie de ani dela ocuparea Ungariei de Maghiari şi dacă află cu cale a se ficsa din partea guvernului programa serbărei şi dacă ia guvernul iniţiativa la ficsarea programei şi a pregătirilor pentru festivităţile acelei aniversare. — Ministrul Trefort promite a desbate cestiunea în sinul ministeriului şi a venì cu un proiect.

Ivan Simonyi interpelează pe ministrul president, dacă are de cuget a venì cu proiecte, prin care în viitoriu sĕ se pună stavilă esceselor, cum au fost cele dela Pojon şi repeţinduse, totuşi escesele, dacă guvernul are de cuget a dispune suspendarea legilor?

Onody interpelează pe ministrul de justiţie, dacă are cunoscinţă că în afacerea dela Tisza-Eszlár, delăturându-se procuratura competentă din Nyiregyháza, s'a înlocuit cu procurorul din Budapesta, Havas, şi că acesta ar fi vrut sĕ silească pe un subiect subordinat sĕ depună contra judelui instructor? şi dacă are cunoscinţă, are de gând sĕ dispună cele de lipsă, ca procurorul care a abusat de posiţiunea sa sĕ fie tras la respundere şi sĕ'l suspende dela agendele de procuror?

Csernatony întreabă pe ministrul president: Considerând sumuţările, care se identifică cu afacerea dela Tisza-Eszlár: considerând că sumuţările aceste, după cum e în genere cunoscut, sûnt îndreptate contra judecătorilor celor arestaţi, ca sĕ suspecteze chiar şi activitatea procuraturei şi unii oameni nu se sfiesc a agita necontenit poporul — este dl. ministru de părere, că Nyiregyháza este locul unde apărarea acusaţilor e pe deplin sigură şi unde justiţia nepărtinitoare se poate esercita nejignită de erupţiunile pasiunilor stêrnite de sumuţări?

Ministrul-president respunde la interpelaţiunile lui Simonyi şi Csernatony numai decât. Cu privire la interpelaţiunea lui Simony respunde, că până va fi la guvern nu va tolera escesele şi că nu află de

---

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Raoul era foarte iubit în oraş; dênsul era atât de compătimitor şi sciea atât de bine sĕ mângâe pe suferitori. Melancolia fiinţei sale îl făcù tot mai atrăgător. Dar nicăiri nu remânea timp mai îndelungat, decât ce era necesariu. La bunica mergea atât de rar precum numai era cu putinţă, pentru că se temea a rentêlnì pe Editha. Dar şi ea numai atunci se ducea acolo, când era silită, căci atât Berthalda, cât şi bunica o primiau foarte neprietenesce. Dar tocmai astăḑi venì şi se înroşì foarte, când află cine sûnt de faţă. Iar' fi plăcut sĕ se reîntoarcă din prag, dar bunica era veselă de-a putè găsì printr'însa o scutitoare de tresnet şi o chiemà la sine.

*) „Familia“.

— Astăḑi Berthalda şi eu nam fost chiar de aceeaşi părere, — ḑise bătrâna ghimpător, — şi acuma iubita mea fiică sĕ fi judecătoare între noi!

Berthalda inroşì, pe când Editha devenì palidă; Tassilo ascultà cu luare aminte, Raoul resufla mai iute şi îşi închise buzele.

— Berthalda îmi face imputare, că prea am nădărit o şi asfel am făcut-o necapabilă de vieaţă; dar eu totdeauna am fost de aceea părere, că iubirea e atât de necesarie unei fiinţe tinere, ca raḑa de soare pentru floare. Firesce, prin aceasta nimenea nu învaţă sĕ fie ascultătoare.

— Ascultarea totdeauna e grea, — ḑise Editha.

— Mai ales de cumva părinţii noştri nu se interesează de simţirile noastre, — adause Tassilo în ton cam tremurător.

— Berthalda susţinea, că eu n'aveam sĕ mĕ interesez de sentimentele ei.

— Aceasta probează, — respunse Tassilo, — că dta încă nu cunosci sila şi cât de bine ţi-a fost.

— Mai tot-deauna numai atunci observăm, când e târḑiu, ce bunĕtate au voit sĕ ne facă părinţii, — grăì Raoul.

— Dar totuşi trebue sĕ trăim viaţa aceea, ce noi ne-am pregătit, — ḑise Tassilo.

— Va sĕ ḑică, noi cât trăim ne supunem cutărei puteri, fără ca sĕ scim unde vom ajunge. Şi ferice de acela, care poate sĕ remână în linisce — ḑise Raoul sculându-se, apoi salută şi sĕ depărtà.

La câteva ḑile Tassilo earăşi urca treptele de peatră. Inima lui palpita ferbinte, ear fruntea-i era acoperită de gânduri. El voia sĕ aducă părintelui seu jertfă grea şi avea sĕ ceară mâna Berthaldei. Dar la uşe, care era între deschisă, se oprì, căci auḑì vocea ei înaltă şi violentă.

— Tu, tu l'ai întors de către mine, căci mie mi-a fost el destinat de către părinţii lui şi ai mei; dar tu a trebuit sĕ întrevii cu glasu-ţi plângător. A trebuit se plângi înaintea lui, spre al mişcà; a trebuit sĕ leşini, pentru-ca sĕ-l sparii şi sĕ-l faci gelos, de cumva oamenii ḑic, că esci îndrăgostită de Raoul! Tu fiinţă fără ruşine! Cine scie ce beutură fermecătoare i-ai dat, sĕ'şi uite de mine, strigoaie neagră şi sĕ se înamoreze de obraḑii tĕi de păpuşe! Pe câţi tineri mai vrei sĕ-i scoţi din minte, spunemi, sĕ-i pot face atenţi!

— Dar — plânse Editha — scii bine, că voesc sĕ fiu călugăriţă.

— Sciu că minţesci cu aceasta faţă blândă a ta; sciu că te faci sfântă numai ca eu sĕ apar înaintea lui cu atât mai sĕlbatică; sciu că i-ai cucerit inima şi că dênsul nu va mai fi nici odată al meu.

— Dar eu abia vorbesc cu dênsul.

— Chiar aceea îl iritează mai mult, că eşti atât de rece. Eu vĕd foarte bine, căci iubesc. Dar tu nu veì iubì nici odată, tu nici nu scii iubì; nu scii ce este suferinţa, tu netrebnică mădărită! Veḑi, eu m'aşi putea arunca la picioarele lui, ear tu nu ţi ai mişca nici mâna pentru el. Eu aşi

lipsă a suspenda legile. Ce privesce sanarea cestiunei evreesci guvernul s'a îngrigit pregătind un proiect de lege pentru căsătorii (între jidovi şi creştini,), altul pentru usura, şi revisiunea legei industriale. În fine min. recomandă acelor ce se ocupă cu cestiunile aceste să nu peardă din vedere, că focul geruit, când va lua flacări, nu se va mai putè stinge şi că după cestiunea evreească mişcarea va trece într'o cestiune socialistică. Ce privesce delegarea altui tribunal ministrul nu o crede de lipsă. — Min. Pauler respunḑând lui Onody ḑice că aşteaptă resultatul cercetărei ordinate.

În alegerile de eri, în comisiunea financiară a dietei, fu ales Istoczy contra lui Wahrmann.

Depretis, preşedintele consiliului şi ministru de interne al Italiei, a pronunţat în seara dela 8 Oct., la banchetul ce iau dat alegătorii sei în *Stradella*, un mare discurs, în care a reamintit programa sa din 1875 şi probează că a fost propagatorul ei sincer. Preşedintele consiliului a espus că drepturile fiscali asupra măcinatului grânelor au fost desfiinţate, celelalte imposite micşorate, desfiinţarea cursului forţat asigurată, reforma vămilor indeplinită, integrita tea bugetelor manţinută şi reforma electorală indeplinită. El a declarat că monarchia şi constituţia nu vor împedeca nici odată nici o îmbunătăţire politică s'au socială. Primul ministru nu crede ca să se gândească cineva, de a face clericalilor alte concesii de cât cele ce au făcut, prin legea garanţielor, care asigură cu totul libertatea puterei spirituale a Papei. Cât despre cestiunea armărilor militare, dl Depretis declară că armările trebuesc să fie în armonie cu puterea economică a ţărei. E convins că desvoltarea naturală a bugetului va putè să previe asemenea necesităţilor apărărei statului.

Primul ministru, relevând că relaţiunile Italiei sûnt escelente cu toate guvernele, ḑice: „Relaţiele şi influenţele noastre internaţionale sûnt astfel că putem da o puternică cooperare intereselor generale ale politicei Europei. Italia a stat în tot-deauna fidelă concertului marilor puteri, mai cu seamă puterilor Europei centrale atât de interesate de menţinerea păcei. Aceste escelente rapoarte se vor restringe încă şi mai mult, mulţămită unei alianţe de familii regale a Italiei şi Bavariei ce e imminentă. Va fi tot asemenea cu o altă nobilă naţie, Francia! ori ce urmă de recentele evenimente va fi ştearsă, numirea de Ambasadorì respectivi foarte curêndă la Paris şi la Roma vor cimenta sentimentele noastre de bunăvoinţă reciprocă. Sûnt asemenea escelente raporturile noastre cu Englitera, vechia şi sigura noastră amică. Documentele diplomatice destinate parlamentului vor proba, că adhesiunea noastră la învitarea de a intervenì în Egipt nu era conciliabilă cu datoriele noastre internaţionale.“

Dl Depretis termină ridicând un toast călduros Regelui şi dinastiei regale, care a fost urmat de strigăte prelungite de „Trăească Regele“ „Trăească Depretis.“

Dela o vreme încoace, scrie „Telegraful“ domneşce între presa austriacă şi cea rusă o oare-care discusiune în privinţa stării relaţiunilor statelor mici din peninsula balcanică faţă cu Rusia şi Austria. Presa rusească pretinde că toate acele state, cari sûnt datoare recunoscinţă Rusiei, s'au alipit mai mult de Austria decât de ea; ear presa austriacă pretinde contrariul, şi poate că are mai mult cuvênt să afirme aceasta, de vreme ce este imposibil a crede ca, într'un resboiu între Rusia şi Austria, popoarele slave din peninsula balcanică să treacă de partea Austriei. În această discusiune a lor, ḑiarul „die Presse“ a publicat mai ḑilele trecute un articol sub titlul de „Rusia, România şi Bulgaria“. Astăḑi ḑiarul „Nowosti“ îi răspunde prin următoarele rênduri:

„Se mai poate vorbì oare aḑi despre o coaliţiune cu care inimicii noştrii voiesc a sperià Europa? Este lesne de înţeles că nici n'a esistat o coaliţiune şi nici că va esista, de vreme ce este cu greu de a face pe toate popoarêle din peninsula balcanică să aibă acelaşi cuget.

„Slavii din această peninsulă au urmărit un scop mare comun: scuturarea de jugul turcesc. Acum însă ele şi-au ajuns acest scop şi deja a încetat ori-ce solidaritate între dênsele. Şi simţemintele slavilor din peninsula balcanică pentru Rusia, care în curs de două secole 'i-a protegiat în chipul cel mai călduros, sûnt de natură cu totul deosebită.

„Pe când putem compta, într'un chip necondiţionat, pe supunerea muntenegrenilor, trebue să ne indoim oarecum de bulgari. Nu putem afirma că bulgarii sûnt pătrunşi că datoresc recunoscinţa Rusiei; de asemenea nici bulgarii nu voiesc a mărturi că numai Rusiei datoresc liberarea lor, care a vêrsat atâta sânge şi a cheltuit atâţia bani spre a îi face pe ei să-şi ajungă la scop. N'am voi să acusăm pe bulgari de nerecunoscinţă, dar constatăm faptul că ei sûnt departe de a fi pătrunşi faţă cu noi de aceea recunoscinţă pe care liberatorul trebue să o aştepte pe bună dreptate dela liberat şi că noi spre a vorbi mai lămurit, nu putem compta în toate împrejurările pe bulgari. Întru ceea-ce priveşce pe Serbia, apoi ea a dat atâtea probe vedite de nerecunoscinţă, în cât nici nu merită măcar de a mai vorbì despre această ţeară. Cei din Serbia nu pot tăgăduì că Rusia a făcut mult pentru această ţeară şi că naţiunea rusească a sacrificat pentru Serbia ceea ce a avut mai scump; totuşi Serbia declară fără ruşine că nu are nici o legătură cu noi şi să arunce în braţele vecinilor ei austriaci. Se poate foarte lesne întêmpla, ca la un moment dat, Sêrbii liberaţi de noi şi cari ne datoresc recunoscinţă să treacă în lagărul inamicilor noştri. Panslaviştii afirmă că în aceasta nu este naţiunea sêrbă vinovată, şi că singurul culpabil este regele Milan, a cărui detronare se şi încearcă s'o efectueze. Cu toate acestea nu este aşa. Regele Milan n'ar putea să facă o politică rusească şi inamică Rusiei, dacă n'ar fi sigur de sprijinul ministrilor săi, cari, la rêndul lor, să întemeiază pe Adunarea Naţională. Mai remâne România, care a acentuat cu toate acestea necontenit, că nu este datoare nici o recunoscinţă Rusiei; că din contră, noi ruşii — ḑic — românii sûntem datori recunoscinţă românilor, de vreme ce fără ei n'am fi reuşit să învingem pe turci.“

Varietăţi.

* „Ilustrirtes Wiener Extrablatt“ despre regimentul de infanterie Nr. 31. în Nr. 275. sub titlu „*Die Eroberer von Aspern*“ aduce o ilustraţiune în căre e înfăţişat cum regimentul de infanterie Nr. 31 în 22 Maiu 1809 dă asalt asupra bisericei şi casei parochiale din Aspern, care erau ocupate de Francezi. Ilustraţiunea e luată după tabloul istoric al acestei lupte de Strassgeschwandtner. Schiţa istorică de „Treuenfest“ în Foiţa ḑiarului este foarte interesantă şi merită a fi cunoscută şi de publicul nostru. Ne putêndu-o comunica astăḑi ne reservăm a reproduce în alt numĕr.

* (Postal), La staţiunea poştei din Imecsfalva (Treiscaune, Háromszék este de ocupat pe lângă contract şi cauţiune de 100 fl. în bani gata postul de magistru postal. Emolumentele sûnt: 150 fl. salariu şi 40 fl. pauşal de cancelarie. Petiţiunile se primesc în termin de trei septămâni începênd dela 9 Octomvre n.

* (Mulţămită publică.) Ilustritatea Sa Dl Elia Macelariu, consiliariu regesc în pensiune, îndată ce a înţeles despre înfiinţarea reuniunei noastre, prin preţiosul script ddto 8 Ianuarie 1881, cu o rară bunăvoinţă ne-a însufleţit la lucru cu puteri unite, descoperindu-ne tot-odată: că „în Domnul repausata *Sabina Tobiaş*, demna matronă română, fiind încă în viaţă i-a concreḑut 20 galbini imperiali pentru crearea unui fond de scoală română de fetiţe în Abrud“ şi că libelul despre elocarea acestui capital Ilustritatea Sa 'l-va transpune în ulterioara îngrigire a reuniunei, îndată ce statutele acesteia vor fi provedute cu clausula de aprobare. Ceea ce a şi făcut în 30 Iulie a. c. trimiţêndu-ne libelul de elocare dela On. Institut de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu, despre acel capital, carele acum capitalisându-se interesele — s'a urcat la suma de 185 fl. 18 cr. v. a.

Drept aceea comitetul acestei reuniuni în şedinţa sa dela 8/20 Septemvre a. c. luând spre plăcută sciinţă această generositate a decis a I-se esprima mulţămită publică.

Conform acelei decisiuni (punct 2) subscrişii prin aceasta dar venim a împlinì o plăcută datorinţă: cuitând primirea acestui libel de elocare, şi rogând pe Ilustrul Domn consiliariu, Elia Măcelariu, ca să primească profunda mulţămită şi recunoscinţă a reuniunei femeilor române din Abrud, pentru viul interes arĕtat faţă de această reuniune, carea s'a aflat măgulită, şi s'a animat mult în nesuinţele sale vêḑêndu-se ajutată şi din partea acestui Ilustru meritat bărbat.

În numele reuniunei femeilor române din Abrud şi giur.

Abrud în 2 Octomvre 1882.

Ana Gall, preşedintă. *Alesandru Ciura*, secretariu.

* (Tempestate) Aseară înainte de 9 oare s'a descărcat o tempestate asupra Sibiiului cu ploaie torenţială, cu fulgere şi tunete ca în mijlocul verei. A şi trăsnit de trei ori (în cetate), fără de a face pagube însemnate.

* (Jubileul de 300 ani al calendareului Gregorian.) În luna viitoare vor fi 300 ani, de când după 4 Octomvre a urmat îndată 15 şi aceasta ca urmare necesară a reformei introdusă în calendar la 1582 în ţerile catolice de către Grigoriu XIII. Această reformă s'a făcut din causă că calendarul Julian, compus la anul 45 înainte de Cristos de către învĕţatul greco-egiptean Sosigenes din ordinul lui Iuliu Cesar, avea anul civil ceva mai lung de cât anul solar (adecă era de 265¼ ḑile). Ast-fel s'a întêmplat că echinopţiul de primăvară în anul 1582 a căḑut la 11 Martie, deci cu 10 ḑile mai nainte, de cât ar fi trebuit după calculul adevĕrat.

Papa Gregoriu XII a corectat calendarul julian disposând la introducerea reformei sale, ca în ḑiua de 4 Octomvre să se sară la 15 Octomvre. Dar, ca să nu se mai repete vechea eroare cu timpul, a stabilit, ca tot la 400 ani să se lase afară trei ḑile şi anume în acei ani finali ai secolilor, cari ca de esemplu 1700, 1800 şi 1900, nu se pot împărţi prin 400. După multă opunere au primit şi statele protestante această reformă a calendarului, pe când Grecii şi Ruşii au păstrat calendarul julian şi astfel sûnt cu 12 ḑile în urmă.

* (Un Pompei în Francia.) Se telegrafează din Paris: „În departamentul Vienne s'a descoperit un străvechiu oraş galo-roman. Lucrătorii săpând pentru o linie ferată, au dat peste un zid de ciment şi au făcut cunoscut aceasta inginerilor, cari apoi cu mai mulţi arheologi s'au dus la faţa locului. Descoperirea s'a constatat a fi prea importantă. Până aḑi s'au desgropat un templu: 70 metre faţadă, 114 metre lungime; un teatru cu trepte şi cu o scară lată de 90 metre: o bae cu reservoare bine conservate, canaluri şi bănci; apoi case, birturi şi întregi strade. Prin casele, ce sûnt acoperite de ornamente, se află numĕroase nave de lut, peatră şi fier. Săpăturile se urmează şi, pentru ca oraşul să rĕmâie intact, se va muta linia ferată. În evul mediu a stat pe acel loc o monastire.

---

lăsa să fiu tăiată în bucăţi pentru el şi tu l'ai lăsa să moară pentru tine fără să-ţi mişci capul într'acolo. Înţelege-mĕ Editho, eu sûnt deprinsă să-mi vĕd toate realisate ce vreau, mai bine tea'şi prăpădì decât să-ţi cedez!

Tassilo lăsă din mână încuetoarea pe care se răḑima până atunci mâna lui şi fugì pe trepte în jos.

Cu cea mai mare iritaţiune întrà la mama Edithei:

— Nu mai este iertat să'ţi trimiţi fica la Berthalda. Acolo dênsa se tratează rĕu şi se ofensează, şi eu nu voesc ca inima ei curată să se calumnieze. Îţi ḑic dtale, eu nu voiu suferì aceasta.

Femeia surise fin, se aplecà mai aproape spre furcà, par că s'ar fi înnodat firele pe fus.

Berthalda auḑì paşii pe trepte şi aruncà iute o privire pe fereastă. Ea devenì palidă ca moartea.

— El a fost aici şi a auḑit toate. Sûnt perdută! — şoptì ea răguşită.

Şi în momentul următor mânile ei se aflau pe umerii Edithei şi scuturară pe aceasta atât de violent, încât mai că ameţì.

— Ah! lasămĕ! — strigà aceasta, — dar nu vrei să creḑi că m'aş bucura mult, de cumva aţi fi logoḑiţi?

— Promite-mi, că vei respunde „ba“ când dînsul te va peţì!

— Numai de mi-ar fi iertat!

— Fă, şi-atuncea te voi cred

— Nu pot. Nu-mi este iertat.

— Vicleano!

— Aşi dorì să fiu aceea! Aşi dori să-l iubesc, ca să pot renuncia pentru tine!

— Aşa dar nu scii ce este amorul! Tu faţă fricoasă şi ochi făţarnici. Aşi fi în stare să te năduşesc, într'atâta te urĕsc!

Edita tremura în tot corpul său căci privirea care însoţia aceste cuvinte, era atât de selbatică, ca şi când între ameninţare şi esecutare n'ar fi de fel un interval.

Atunci întrà bunica, privì cu mirare cele două fete şi ḑise;

— Am creḑut, că Tassilo este aici. L'am vĕḑut vinind.

— Te înşeli, bunico, el n'a fost aici, el tocmai voiesce să peţească pe Editha şi Editha se duce acasă, la mirele său. Adio mică Edithă! Se ai noroc şi într'un ceas bun!

Şi dênsa îmbrăţişà atât de înfocat pe amica sa, parcă voia se o năduşească; o sărutà par că voia se o musce, apoi o împinse pe uşe afară.

Atunci alergà în odaia sa, se aruncà în pat muşcà perinele, îşi smulse părul şi îndurerea sa începù a ţipà.

Apoi apucà se rîḑă, amenințând cu pumnul, murmurà cuvinte nebune, şi strigà earăşi.

În sfêrşit sărì în picioare, îşi arangia părul şi rochia se duse la bunica sa, pe care o delecta cu cele mai nebune glume.

(Va urma)

* (**Păţania unui statistic.**) Cu ce dificultăţi au adeseori să lupte statisticii, se poate vedea din următoarea întêmplare destul de comică:

Un medic de district, voind să stabiliască o tabelă statistica asupra mortalităţei, s'a adresat la toţi primarii districtului său rugându-i să bine voiască a 'i comunica, câte persoane ar muri pe an în comunele lor. Un primar, înţelegênd rău întrebarea, răspunse scurt: „În comuna noastră nu ar muri nimeni, dacă s'ar putè.“ Medicul întreabă a doua oară, scriind: câte persoane ar putea muri pe an? la care primì răspunsul: „Aici ar putea să moară toţi“.

Doctorul mai scrise odată să i se comunice: câte persoane ar fi permis să se socotească că mor pe an în aceea comună. La această întrebare venì următoriul răspuns: „Aici este permis ori cui să moară, căci sub-semnatul primar nu poate interdice aceasta nimănui.“ Atunci medicul şterse această comună din tabela sa statistică.

PARTEA SCIENŢIFICĂ şi LITERARĂ.

„Limes Dacicus“.*)

(Urmare.)

A doua parte ofere sîmburele tratăţiunei, adecă: castrul dela Bologa şi vallul Poiana-Tihĕu ce vrea se ţică: partea Limitei septentrionale de către apus. Cu interes urmăm calea pre care merge Torma. Descrierea detaillată a castrului dela Bologa că inscripţiunile acolo găsite, cari au apărut în „*Archaeologisch-epigraphische Mittheilungen aus Österreich*“ şi „*Revidirte und neue Inschriften zu Castrum Corpus Inscriptionum Latinarum III (Dacia)*“, dau dovadă, cumcă numele acestui castru a fost *Resculum* şi a satului care a stat sub scutul lui, *vicus Aficaenorum* sau *Afigaenorum*. Numele acesta de un sat îmbogăţesce topografia Daciei cu un loc însemnat, nu numai pentrucă cunoascem numele şi situaţiunea de *castre* romane foarte însemnate în Dacia, dară mai cu seamă de aceea, căci acum scim numele unui punct strategic considerabil a *vallului* în capul meridional a Limitei.

Acum urmează vallul, a cărui cinci părţi se descriu cu deamăruntul, alăturânduli-se fortificaţiunile Porolissului şi urmele romane din pregiurul Tihĕului. După ce a comparat autorul vallul acesta cu vallul britanic alui Adrian (care se numesce *Picts-Wall* sau *Limes Britanicus)* cu vallul caledonic a lui Antoninus Pius (care se numesce *Grahams Dyke* sau *Limes Caledonicus*) şi cu Limitea Dacică, în privinţa părţei superioare a Limei Dacice (a Vallului Poiana Tihĕu), ajunge la resultatele următoare: Construcţiunea vallului e diversă. Dela Poiana (Sebeşul mic) până la propugnacului dela Carpin (N. 1) este un zid de peatră cu var; de aci până la propugnacului dela Puszta-Kert (Nr. 18) precum se pare din causa obstaculelor locale, nu un vall, ci întărituri de stâlpi formau Limitea; direcţiunea o arată turnurile de pază şi mai deosebit drumul, care se vede dela al 11 până la al 18 turn de pază. Dela propugnacului acesta până la despărţirea apelor din sus de Vártelek**), faţis, cu Porolissul se trage un vall parte cu şanţ, parte fără şanţ; dela Poarta Meseşină până la Castelul dela Pogujor (Nr 22) ear găsim zid de peatră.

Castelul acesta stă în conjuncţiune cu Propugnacului dela Monastir prin întărituri de stâlpi, a căror direcţiune o arată drumul lûngă Limite. Dela turnul de pază dela Monastir până la Propugnacului cel depe urmă lûngă dealul Jurului, faţă cu Tihĕul asemenea era un vall. În fine de dinsus de Tihĕu până la Coşeiu, Someşul formează *limitea* naturală.

Agrul era numai de pământ, fără petri. Înălţimea părţei interioare a valului alterna între 2. 50 şi 6, cea esterioară între 3. 50 şi 7, lăţimea basei între 11.50 şi 12, cea a suprateţei între 1.40 şi 2.30 de metri. Înălţimea diferită a Agrului vine negreşit de acì că vallul la locuri mai espuse, adecă acolo, unde ar fi putut irumpe mai lesne barbarii, era mai înalt, pecând în cele-lalte locuri era de ajuns Agrul mai scund, sau clădiri simple din lemne. Cu *Fosse* se provedea vallul numai acolo unde se afla locul necesar, ba nici atunci tot-deauna căci coama dealului Meseşului pe lûngă care se trage Vallul, aşa e de prăpăstioasă de a face aici un şanţ, ar fi lucru de prisos. Unde era Fossă, aici era paralel cu Agrul de către partea esterioară o scară în formă de terrase de 3.70 până la 4 metri de lată, dinlăuntru, ori terrasă într'acest chip, ori o tranşee de 4 metri de lată. Lăţimea Fossei de partea dinsus variază între 1.20 şi 2, de partea dinjos între 3 şi 5, eară afunţimea între 1 şi 3.30 de metri.

(Va urma.)

*) Reprod. din „H. Ztg“.

**) Numirea românească nu ne este cunoscută. Red. „T. R.“

Bursa de Viena şi Pesta

Din 12 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.40	87.55
Renta ung. de hârtie	86.50	86.60
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.40	134.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.40	90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98.50	98.25
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98.— 97.—	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.50	97.75
Sorţi ungaresci cu premii	117.75	117.75
Sorţi de regularea Tisei	109.30	109.25
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.80	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77.60	77.30
Renta de aur austriacă	95.40	95.25
Sorţi de stat dela 1860	130.25	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	832.—	826.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	302.—	302.75
Acţiuni de credit austr.	312.70	313.75
London (pe poliţa de trei luni)	119.40	119.35
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.47½	9.37
100 marce nemţesci	58.35	58.30

Nr. 414. [244] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi învĕţătoresci la scoalele populare din protopresbiteratul Trei-scaunelor, cu terminul până la 3 Octomvre a. c. când va fi şi alegerea.

1. Chezdi-Martanus cu salariu de 161 fl. cuartir liber şi doi stângeni de lemne.

2. Vama Buzeului cu salariu de 200 fl. cuartir şi lemne 25 poveri.

Doritorii de a concurge la aceste posturi au aşi asterne petiţiunile lor instruite conform statut. organic şi al regulamentului de învĕţământ până la terminul sus indicat documentând că sciu propune şi limba maghiară. În conţelegere cu comitetele parochiale.

Breţcu în 11 Septemvre 1882.

Spiridon Dimian m. p.,
adstr. protopresb.

Nr. 291. [247] 3—3

CONCURS.

În conformitate cu decisiunile adunărei generale ale asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinute în 27—29 August a. c. în Dej şi în conformitate cu posiţiunile de sub Nr. 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, din preliminarul de budget votat pentru timpul dela 1-a Septemvre 1882 până la 31 Decemvre 1883, se publică:

I. Concurs pentru 2 stipendii a 60 fl pe an menite pentru tineri sau tinere, cari ar voì se înveţe la vre-un institut sau corporaţiune industrială din patriă vre-una din profesiunile: ţesutul de pânzării, covoare, părţi de îmbrăcăminte din tort de in, cânepă, bumbac, lâna, mătasă, pe resboae mai perfectionate; cusătura de albituri pentru ambele sexe, precum şi brodării (schindiseli) cu aţă, mătasă, fir de argint şi aur; croitoria superioară de dame sau de bărbaţi; arta ortogeriei, a juvaergeriei şi a lucrărei în aur sau alte metale, sau farmacia.

Persoanele, ce doresc a folosì vreunul din aceste stipendii, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente.

1. Carte de botez în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, cel puţin din a 4-a clasa normală pentru fetiţe, şi din a 4-a clasa gimnasială sau reală pentru feciori, în original sau în copia legalisată; atestat din clase mai de jos nu se vor considera.

3. Atestat de serăciă, şi la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea în scris a părinţilor sau tutorilor, că nunumai se învoesc, ci se obligă, că fiiul, fiica sau pupilii lor se înveţe profesiunea pre care o va fi ales, şi că de doue ori pe an: la 1-a Februarie şi 1-a August vor presenta comitetului acte autentice despre diligenţa, progresului şi buna portare a elevilor. La cas contrariu stipendiul, care se va da în trei rate anuale, se va sista.

5. Declaraţiunea hotărită, că concurentul nu mai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

II. Concurs pentru 1 stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri români, ce urmează cursul regulat la vre-o scoală reală.

Persoanele ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoare documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestru al II-lea al classei ce a absolvat în urmă şi atestat de frecuentare pentru anul curent, dela direcţiunea scoalei, care este în scris, în original sau în copia legalisată.

3. Atestat de serăciă, şi la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită, că concurentul nu mai capĕtă din alt loc, vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în trei rate semestrale după presentarea testimoniului de pe semestrul premergătoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

III. Concurs pentru 2 stipendii a 80 fl. pe an, menite pentru tineri români, ce ar urma cursul regulat la institutul de agricultură reg. ung. din Kolos-monostor.

Persoanele, ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat de serăciă, şi la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

3. Atestat de serăcie şi la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declaraţiunea hotărită, că concurentul nu mai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelasarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage dupa sine sistarea stipendiului.

IV. Concurs pentru doue stipendii a 100 fl. v. a. pe an, menite pentru eleve, ce urmează cursul regulat la vre-o scoală preparandială (pedagogică.)

Persoanele ce doresc a folosì vre-unul din aceste stipendii, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal asociaţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original, sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primit într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul II din anul premergĕtorin şi atestat de frecuentare de pe anul curent, dela direcţiunea institutului în original sau în copie legalisată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2. se acludă la suplica programa institutului, sau adeverirea directorului despre cualificaţiunea, ce se cere pentru primire.

3. Atestat, de serăcia, şi la întêmplare de starea orfană, a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subsris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic respectiv (pretura.)

4. Declaraţiunea hotărită că concurenta nu mai capătă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Se arete, dacă espiranta este deprinsă la lucruri de mână, necesarie de a se învĕţa în scoalele de fetiţe.

6. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale după presentarea testimoniului cu sporiu bun; întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

V. Concurs pentru un stipendiu a 100 fl. pe an, menit pentru tineri, ce ar voì a se perfecţiona în vre-una din arţile frumoase (desemnul, pictura, sculptura, musica, eventual fotografia.)

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subscearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al asocţiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente.

1. Carte de botez, în original sau în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, despre absolvarea cel puţin a classei a IV gimnasială.

3. Atestat dela institutul respectiv, sau dela măestrul sub a cărui conducere aspirantului se deprinde în cutare arte, despre progresul cel face şi despre portarea sa morală.

4. Declaraţiunea hotărîtă că nu mai are de alt undeva alt ajutoriu.

VI. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. menit pentru tineri, ce urmează cursul regulat la oare care institut pedagogic din patrie.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subştearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitetal Asociaţiunei în Sibiiu cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal, s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic, care se dovedească cualificaţiunea recerută pentru a putè fi primit într'un institut pedagogic, s'au dacă concurentul este chiar elev acelui institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II lea din anul premergĕtoriu şi atestat de frecutentare de pe anul curent dela direcţiunea institutului în orginal s'au în copiă legalisată,

Spre dovedirea celor amintite în fruntea p. 2 să se acludă la suplică programa institutului, s'au adeverirea directorului despre cualificaţiunea ce se cere pentru primire.

3. Atestat de serăcie şi la întêmplare, de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului şi vidimat de oficiul politic (pretura).

4. Declaraţiunea hotărîtă ca concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului cu sporiu bun întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit, trage după sine sistarea stipendiului.

VII. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. v. a., din fundaţiunea „Marinoviciu“ pentru un student la vre un gimnasiu.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu se subștearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua in considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic de pe semestrul al II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, și atestat de frecuentare, pentru anul curent dela direcțiunea scoalei care este înscris, în orginal s'au în copia legalisată.

3. Atestat de sĕrăcie, și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă, ca concurentul numai capĕtă din alt loc vreun alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu, întrelăsarea trimiterei testimoniului la timp amintit trage după sine sistarea stipendiului.

VIII. Concurs pentru un stipendiu à 200 fl. pe an pentru un student la universitate.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se substearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cereri întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat de maturitate.

3. Atestat despre frecuentarea cursurilor la vre o universitate.

4. Atestat de sĕrăcie și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge, dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

5. Declarațiunea hotărîtă, ca concurentul nu mai capătă din alt loc vre un alt ajutoriu.

6. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarăa testimoniului de pe temestrul premergĕtoriu. Intrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

IX. Concurs pentru un stipendiu à 60 fl. pe an menit pentru un gimnasist de proveniență din comitatul de odinioară al Dobâcei.

Persoanele ce doresc a folosì acest stipendiu, se subștearnă cererile lor de a dreptul la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octamvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original s'au în copia legalisată, dovedind că este născut din comitatul de odinioară al Dobâcei.

2. Atestat scolastic de pre semestrul II-lea al clasei ce a absolvat în urmă, și atestat de frecuentare pentru anul curent dela direcțiunea scoalei, care este înscris, în original s'au în copiă legalisată.

3. Atestat de serăcie și la întêmplare de starea orfană a persoanei ce concurge dat dela primăria comunei, subscris de parochul locului și vidimat de oficiul politic respectiv (pretura).

4. Declarațiunea hotărîtă, că concurentul numai capĕtă din alt loc vre-un alt ajutoriu.

5. Stipendiul se va plătì în 2 rate semestrale, după presentarea testimoniului de pe semestrul premergĕtoriu. Întrelăsarea trimiterei testimoniului la timpul amintit trage după sine sistarea stipendiului.

X. Concurs la 8 ajutoare à 12 fl. 50 cr. v. a., pentru învĕțăcei de meserii și 4 ajutoare à 25 fl., pentru sodali cari se afla în condițiuni ca sĕ se poată face maestrii.

Persoanele care doresc a folosì verunul din aceste ajutoare se subștearnă cererile lor la subscrisul Comitet al Asociațiunei în Sibiiu, cel mult până la **31 Octomvre st. n. 1882.** Cererile întrate mai târdiu nu se vor lua în considerare.

Cererile au se fie însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în orginal s'au în copia legalisată.

2. Atestat scolastic despre absolvirea de a IV clasă normală.

3. Testimoniu do serăcie dela primăria comunei.

4. Contract încheeat între respectivul măestru și părinții s'au tutorii concurenților ear dela sodali pe lângă cele amintite sub 1, 2, 3, și document dela respectiva corporațiune că merită se fie recunoscut și admis de corporațiune între măestrii.

Aceste ajutoare se dau numai pentru o singură dată.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiiu în 14 Septemvre n. 1882.

Iacob Bologa m. p. v-pres. — **G. Baritiu** m. p., secret.

Se caută un cârcĭumar onest

pentru **cea dintâiu cârcĭumă** din piața **Sălișter,** casele lui **I. Cruțu.** Dela concurent se cere pe lângă onestitate și o cauțiune de 300 fl. v. a. A se adresa la **Dumitru Bloț,** arêndator în Sălište. (262) 2—2

După Dđeu am se mulțămesc mântuirea vieței mele numai berei de sănătate din estras de slat, preparațiunea lui Joh. Hoff (J. Hoff'schen Malzextract-Gesundheitsbier), ciocoladă de slat (Malz-Chocolade) și estrasul de slat concentrat (concentrirten Malzextract).

Cuvintele proprii pronunțate de mai mulți însănătoșați.

Mulțămită în scris.

Mântuit de slăbiciune trupească, ce îmi amenința viața, prin bere de sănătate preparată din slat concentrat preparațiune de a lui I. Hoff.

De oare ce invențiunea aceasta eminentă a berei de sănătate din estras de slat **pe mama mea, așì putè đice, a mântuit-o dela moarte,** am putut păși cu toată puterea înaintea comunei de aici și a recomanda tuturor pătimitorilor acea medicină după cea mai deplină convingere proprie. — Unui țĕran, care pătimea de ficat, de stomac și în parte și de plumâni, plângându-se și întrebându-me ce sĕ facă, i-am recomandat sĕ se folosească de escelenta bere din estras de slat și m'a rugat a scrie numai decât după aceasta, ceea ce am și făcut numai decât în odaia lui. Te rog așa dară dle cât se va putè mai curênd a'mi trimite 26 de sticle de bere din estras de slat și 10 pungi de bomboane de slat.

St. Georgen (Ob-Murau).

Josef Fliess, învĕțătoriu super.

Dsale furnisorului c. r. al celor mai mulți suverani din Europa, dlui

Ioan Hoff,

consiliariu c. r. de comisiune, posesor al crucei cu coroană pentru merite, cavaler de ordini înalte prusiane și germane, Viena, Fabrica I, Grabenhof 2, depositul fabricei: Graben, Bräuner-Strasse 8.

Raport oficial de vindecare.

Dr. Seypel, medic superior din statul major.

Berea de sănătate din estras de slat este un escelent mijloc dietetic pentru întărirea reconvalescenților din boale grele, precum și pentru bolnavi de pept și se recomandă cu deosebire fiindcă n'are lucrare întăritătoare; tot așa la boale cronice de stomac și hemoroide.

Sub 2 fl. nu se efeptuesce nimica.

Deposit principal în Sibiiu:
Franz Jahn fii, **Const. Bugarsky.**

Alba-Iulia: F. Mihellyes, farmacist. Aiud: J. de Kovacs, farmacist. Făgăraș: St. Bergleiter, farmacist. Cluj: Dietrich Samuel. Brașov: Eremia Demeter. J. L. et A. Hesshaimer. Mediaș: Carol Breckner. Sebeș: Carol Henning. Sighișoara: J. B. Misselbacher sen. Turda: J. Timbus et fiiu. M.-Oșorheiu: Max Bucher, Carol Hutfiesz. Deva: Issekutz Gregor.

Mai departe în toate speceriile mai mari din țeară. [249] 2—7

Nr. 4896 civ. — 1882. (259) 3—3

Publicațiune.

Cu privire la cererea lui **Bogdan Korbuly** pentru încuviințarea comasărei hotarului comunei **Suia (Szinye)** s'a ficsat ca **đi de pertractare** la fața locului în comuna **Suia,** điua dela **15 Decemvre 1882 la 9 oare înainte de ameađi** pelângă acea observare, că interesații sĕ se presenteze sau în persoană sau prin împuterniciții lor, căci dacă una sau altă parte nu ar fi de față s'ar considera ca și când ar fi învoită cu comasarea; cererea se poatea vedè în registratura acestui tribunal.

Din ședința tribunalului reg. din Dej ținută la 23 Septemvre 1882.

Nr. 5118 civ. 1882. [260] 3—3

Publicațiune!

Pentru stabilirea condițiunilor de încuviințarea comasărei hotarului comunei **Borcutului** se ficsează ca **đi de pertractare điua dela 20 Noemvre 1882 la 9 oare înainte de ameađi** în fața locului în comuna **Borcutului,** unde toți câți în puterea cărței funduare sûnt interesați ca proprietari sûnt avisați a se înfățisa cu acea observare, că la cas că nu se înfățișează se vor considera ca învoiți cu comasarea.

Din ședința tribunalului reg. din Dej ținută în 23 Septemvre 1882.

„La Federation de peuples greco-latins",

revistă septămânară de interese pacifice Mediterane, se publică dela 14 Iulie a. c. în format de fascicul de opt pagine de câte trei coloane pe hârtie de lucs. — Abonamentele se trimit cu mandat postal de *doue-đeci franci* directorului seu, d. prof. **A. Gromier,** 3, *via del Melarancio* **Florența** (Firenze), **Italia.** [255] 2—3

MEDICAMENTE UNIVERSALE DE IERBURI

de **Morison,** hygeistul

preparate la colegiul sanitar britanic în London, renumit în Englitera și în toată lumea, recunoscut de multe autorități medicale și probat prin milioane de vindecări, sûnt cele mai sigure în aflarea rădăcinei unui morb și în a vindecărei complete.

Pilulele lui Morison servesc de minune contra tuturor casurilor de **nemistuire, greață de bucate, venin și morburi de nervi, contra paralisiei și reumatismului, gălbinărei, boalelor de ficat, rerunchi, hemoroide, vênă de aur, fistule, nostalgie, contra erupțiunilor de boale de pele, dureri de ochi, boală de apă** etc. etc.

Sistema morisonică se razimă în principiul:

Isvorul principal mai al fie-cărui morb, **„necurățenia sângelui".**

Prin folosirea îndelungată a medicamentelor lui Morison se departă sucurile cele rele, sângele se curăță și se preface într'un curent nou de viață.

Drept dovadă despre stima cea mare către Morison servesce împregiurarea, că în London i s'a ridicat un monument care este decorul cetății, prin subscrieri de câte un penny (va se đică 4 cruceri).

Prețurile pilulelor lui Morison

1 păreche de scatule mici Nr. 1 și Nr. 2 costă fl. a. 1.60
1 „ „ mari Nr. 1 „ Nr. 2 „ „ a. 3.50

Se pot comanda în toate negușătoriile renumite.

Agentura noastră generală e representată de casa negușătoriei mari a lui

Iuliu Grosse în Cracovia (Krakau).

Colegiul sanitar britanic
sig: *Morison & Comp.*
London 33 Euston Road.

[230] 4—6

Zambach și Gavora.

Fabrică de vestminte și recuisite bisericesci

de rit catolic și grec. [205] 5—30

în Budapesta, strada Vațului, Váczi utcza Nr. 17.

Felon sau Odâjdii, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapori. Toate feliurile de steaguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) covor pe altariu, potiruri, pietohlebnica, cădelnițe, pacifical, candele de altar, policandre pentru biserici, ripide, chivot, cărți de Evangelie etc.

Comande se efectuesc promt. — Obiectele, cari nu vor convenì, se vor schimba cu altele,

---

Cea dintâiu fabrică ung.

de mașine și aparate de stins și turnătoarea de clopote și metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoțimei înalte, curatorilor și epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulți ani și e provedìută în abundanță cu cele mai noue mijloace ale technicei și corespunde tuturor recerințelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă același **bogatul seu deposit** de **proaște de foc** și de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** și de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

☞ La dorință, cataloage gratuite și francate. ☜ (232) 10—20

Redactor rĕspundĕtor **Nicolau Cristea.** — Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 116. Sibiiu, Marți 5/17 Octomvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refus.. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Deficitul.

Aducêndu-și cineva aminte de promisiunile ce le făceau în 1867 aspiranții la guvernul și parlamentul unguresc, — acei domnișori, cari se pregăteau sĕ ia în posesiune toată politica Ungariei, în lungul și latul țerei, — pentru ca sĕ le compare cu ceea ce vede aḑi cu ochii, ar putè venì la credința că aceia n'au fost oameni adevĕrați, ci numai nisce arătări ca cele din poveste.

Atunci se ḑicea: domnii de neamț și pe urmă după ei, cei de român, ca sĕ trăiască bine, n'au sciut face alta decât au tot creat la dări preste dări; au întrodus aruncuri peste aruncuri; au întrodus timbrul și finanții și cu aceștia au întrodus monopolul tabacului și controlul ferberei spirtoaselor. Noi Ungurii, ḑiceau marii politici, vrem ca aceste toate sĕ nu mai fie așa. Dările sĕ se reducă, aruncurile sĕ înceteze; timbrul sĕ nu mai fie, monopolul tabacului sĕ se caseze, fertul spirtoaselor sĕ nu mai fie controlat de „finanți“, argintul și aurul din țeară sĕ nu mai meargă la Viena că noi sĕ remânem numai cu banii de hârtie. Ei promiteau și alte bunătăți, pe cari le promiteau cu atâta siguranță, de parcă că le vĕd cu ochii împlinindu-se dinaintea lor.

De atunci au trecut cincispreḑece ani de așteptare, dar promisiunile au remas promisiuni.

Din toate dările nu s'a redus nici una, nu au încetat aruncurile, timbrul nu s'a șters, ci s'a sporit, monopolul tabacului esistă, fertul spirtoaselor e supus controlei „finanților“. Toate s'au păstrat și în era cea nouă și s'au mai adaus, încât poporațiunea gâfâie sub greutatea aproape insuportabilă; ear câtă nu mai poate suporta, ia lumea în cap și se duce. A mai adaus era cea nouă dări de lucs și de consum: trăsurile, cărțile, și alte mijloace de joc; petroleul, zacharul și cafeaua, toate au trebuit sĕ vină la rênd, ca sĕ poarte greutățile dărilor, unele îndoit. S'a pus tacsa militară și câte toate și acum ni se deschide o perspectivă nouă. Și păstrările bieților cetățeni din casele de economii, ni se promite, că vor fi supuse contribuției de 10%.

Povara pe umerii contribuabililor a crescut și cresce ca fama din metamorfosele lui Ovid. Conducĕtorii economiei statului însĕ cu toate aceste sĕ opintesc și asudă, cum sĕ afle titluri noue de dări, cu care sĕ astupe prăpastiile ce cască nesățioase gura spre a înghiți din an în an mai mult.

Nesățiosul buget însĕ își bate joc și de gâfâitul poporațiunei și de opinteala măiestrilor financiari, căror le era mult până vor ajunge la cârmă, ca sĕ transformeze țeara într'un raiu pământesc. După cincispreḑece ani, și ministrul de finance își gratulează, că pe anul al șeasprăḑecelea al fericirei noastre se poate presenta cu un deficit oficial, va se ḑică cu o lipsă oficială, de 21,681,615 fl.

Oare unde sûnt aceia, cari promiteau toate bunătățile pământului și cari ḑiceau înainte cu cinspreḑece ani, că de acì încolo fie care țĕran sĕ aibă în fie-care ḑi oala cu carne la foc; fie [illegible] curat, fert de el însuși în căldărușa sa și fie care fumător sĕ 'și taie din păpușile sale tăbacul cultivat pe pământul sĕu propriu, fără de a sĕ teme că'l vor surprinde „finanții“?

Am ḑis că ministrul își gratulează că se poate presenta cu un buget oficial numai de 21,681.615 fl. pe anul următor, 1883. Gratulațiunea aceasta proprie o cetim din espunerea ce a făcut casei deputaților Ungariei și din presa oficioasă, umbrită, mai mult sau mai puțin, de fondul disponibil. Trebue însĕ sĕ concedem și noi că bugetul de pe anul 1883 al Ungariei se presentă mai mic ca cel din anii trecuți.

După toate versiunile câte le am putut cetì dela apariținea bugetului încoace, chiar și față cu anul trecut, diferența favorabilă ar face 8—9 milioane.

Este frumoasă reducțiunea de opt până la nouĕ milioane a deficitului; mai frumoasă însĕ este promisiunea espunerei ministeriale, că speră a delătura pe anul 1884 deficitul cu totul.

Dar *homo proponit*.... Deci sĕ nu ne bucurăm și noi înainte de a vedè minunea. Căci dacă considerăm că reducerea „înveselitoare“ s'a făcut pe contul unor elocări și investițiuni șterse, dar care după natura lor aveau sĕ fie productive; dacă considerăm că dări nouĕ sûnt în perspectivă; dacă considerăm că toate aceste vor contribuì la slăbirea contribuabilității și de altă parte nu perdem din vedere câte cojoace, câte straie, câte perini, câte grape, sape și alte lucruri de feliul acesta zac în cancelariile comunelor spre a fi vêndute ca sĕ se prefacă în bani suplinitori de dare; dacă considerăm boii din jug, vaca sau capra cu lapte, porcul de îngrășat etc. etc., ca sĕ tăcem de imobilii — cari toate se vênd pe un bagatel pentru a înlocuì sarcinile cari ar trebuì sĕ ese din prisosul câștigului a milioane și sute de mii de locuitori, — cifrele bugetului sûnt atât de periclitate încât nici în cifra deficitului oficial de pe 1883 numai putem avé deplină și ne clătită credință.

Bucuria pricinuită de reducerea deficitului este dar pentru noi, și credem că pentru fiecine, foarte problematică. Bucuria pricinuită de reducerea bugetului devine și mai problematică când mai cetim că dl ministru întemeează clădirea bugetului anului viitor și pe speranța că Bosnia și Erțegovina nu vor provoca cereri de credite nouĕ estraordinare.

Sĕ dea Dḑeu sĕ fie precum speră dl ministru de finance.

Însĕ scirile care se străcoară din țerile ocupate sunt încă departe de a ne înspira optimismul până și în cele financiare. Până acum e vorba eară numai de „bande de lotri“ și de vre-o „câțiva“ recruți, cari desertează cu armatură cu tot preste fruntariele muntenegrene. Scim însĕ foarte bine, că în țerile atât de „interesante“ miscările de obiceiu se încep cu „bande de lotri“ și după ce mișcările devin mai serioase, „lotri“ se prefac în *„insurgenți“*.

Dar în sfêrșit, chiar așa sĕ fie, cum ḑice dl ministru de finance, și dorim ca așa sĕ fie, oare organisațiunea Bosniei si Erțegovinei, despre care s'a scris și se scrie în ḑiarele normative din ambe capitalele monarchiei, nu va altera *circulii* archimedici din bugetul deja depus pe masa dietei, chiar și dacă „domnii lotri“ erțegovineni vor fi așa de afabili, ca în anul viitor sĕ fie pe pace?

Promisiunile dela începutul erei constituționale sûnt nimica; promisiunile de acum sûnt problematice.

Eată bilanțul cu care avem sĕ contăm și noi.

Este nemângăios acest bilanț pentru noi și atunci când am scì de sigur că deficitul oficial este deficitul în realitate. Este nemângăios fiindcă noi și atunci sûntem numai *misera plebs contribuens* la acoperirea lui.

Din cei 322,711,484 fl., preliminați a se cheltuì în anul viitor, pentru Români, atară de administrațiunea comună a țerei, dela care sûntem ca și eschiși, prea puțin se cheltuește. 136,300 mult 150,000 fl. eată ce se cheltuește pe bisericile române a trei milioane de Români, pe când înfrumsețarea capitalei, museele naționale, teatruri naționale (cu deficituri speciale) ungurești, douĕ universități unguresci, nenumerate gimnasii, scoale reale, preparandii și scoale elementare de stat unguresci, înghit milioane, Și toate acestea se fac din contribuțiunea comună a tuturor și, după cum o spun ḑiarele maghiare pe față, în scopul *maghiarisărei.*

Este nemângăios bilanțul, pentru că noi trebue sĕ punem umĕrul la acoperirea cheltuelelor țĕrei prin urmare și a deficitului, ori cât de mare ar fi, chiar și cu prețul cenușei din vatră;

FOIȚA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

Editha se coborì încet pe trepte. Ea fu silită sĕ se proptească mai de multe ori de casă, atât de slabă era. Apoi pornì către casă făcênd încungiurul cel mai mare.

— Raoul! Raoul! — șoptia ea neauḑibil.

Înainte fusese o ploaie scurtă, aerul era nădușitor, între petrile pardoselei se aflau nisce bălți mici; ea fu silită sĕ'și ridice cu mâna rochia și sĕ pășiască cu luare aminte, în mijlocul stradei, căci toate terasele și streșinile picurau. Trecătorii se uitau cu plăcere după frumoasa copilă.

O bĕtrână din poarta sa o salută astfel:

— Noroc sĕ-ți dea Dumneḑeu pe calea-ți, frumoasă fecioară!

— Ah! Barbara! eu așì dorì sĕ fiu în locul dtale.

— Apere-te Dḑeu domnișoară! Dar ce rĕu mare te-a întimpinat?

— Așì dorì sĕ nici nu fiu pe lumea aceasta?

— Ar fi pĕcat pentru ochi-ți cei frumoși.

— Nu mi-ai putè da vr'un leac de vrajă, ca sĕ fiu urîtă și sĕ nu plac nimĕnui?

— Nu, domnișoară! Asemenea leac încă nimenea n'a cerut dela mine! Dar păzesce-te, copila mea, căci o mare primejdie te-amenință!

— Pe mine? — întrebà Editha.

— Da, din partea unui preot. Dela preot sĕ nu primesci nimica!

Editha surise:

— De asta nu mĕ tem.

Salută pe bĕtrâna, care privì încă timp îndelungat după dênsa, făcênd din cap, apoi pornì și mergea tot mai încet către casă, până ce câteva picături de ploaie o siliră sĕ între.

Ea găsì acolo pe Tassilo convorbind cu mare interes cu mumă sa, care tocmai se sculà și eșì din odaie, dar întâiu aruncà o privire aspră pe fica sa și-și ridicà degetele amenințător.

Editha voì sĕ meargă la cadra ei de brodat, dar Tassilo o oprì și puse mâna sa pe brodărie.

— Am sĕ vorbesc cu dta, — ḑise el.

Editha devenì foarte palidă și se rădemà de scândura mâncată de cari a ferestei.

În momentul acesta fulgerul tresnì și un șiroiu de ploae începù sĕ ude strada îngustă. În odae se făcu atât de întunerec, încât abia se puteau deosebì conturele cuptorului. Lumina murgurie, care pĕtrundea prin giamurile cuprinse în plumb, înfățișa pe ambii tineri în o lucoare particulară.

Inimile lor palpitau ferbinte în scurtul interval produs prin un fulger și o detunătură ce-i urma.

— Mĕ tem că voiu apărea nestatornic înaintea dtale, — începù Tassilo, — dacă voiu vorbì despre amorul meu vechiu și adânc pentru dta; de oare ce până acuma m'ai cunoscut ca pe mirele destinat alteia. Am meditat destul, și ceea ce eu astăḑi am auḑit fără voia mea, mi a dat boldul deciḑĕtor spre a face un sfêrșit luptei mele grele. Voiam sĕ împlinesc dorința părinților mei, voiam sĕ-mi nimicesc inima; dar ei nu-mi pretind această jertfă. Eu nu pot sĕ sărut gura aceea, care rostește cuvinte de acele.

În momentul acesta earăș fulgeră apoi tună înfricoșat.

Și, încheia Tassilo, — inima mea e a dtale numai a dtale, de când te-am vĕḑut.

— Dar Berthalda e mult mai frumoasă decât mine, mai cu minte și mai...

Ea voia sĕ ḑică „bună,“ însĕ nu putea.

Editha vorbia așa de încet, încât Tassilo trebuia sĕ se aplece aproape de ea, ca în susurul mare al ploii s'a poată auḑì.

*) „Familia“.

se punem pe deasupra din punga noastră privată sutele de mii şi miloane chiar, ca să ne susţinem bisericile, gimnasiile şi celelalte scoale; să ne susţinem asociaţiunile de cultură şi literatură; să ne facem fond pentru teatru, dacă credem că ne trebue.

În adevĕr deficitul de 21,681.615 fl, cu toate că dlui ministru i se pare mic şi esterminabil, e mare, când din promisiunile câtelni s'au făcut nu sûntem recompensaţi cu nimica şi de altă parte în special pentru noi Românii se mai împun alte deficituri şi mai mari, materiale şi intelectuale.

Dacă statul ar fi egal darnic cu toti cetăţenii sei, poate că deficitul bugetar nu s'ar stêrpì aşa de îngrabă pe cum crede dl ministru. S'ar sterge însĕ deficitul de puteri productive; atunci s'ar împuţina esecutorii de dare; s'ar împuţina emigrările; ar sporì productivitatea şi deficitul ar dispărè nu numai prin măestria cifrelor din bugetul clădit architectonic, ca să cadă la cea mai uşoară suflare de vênt, ci ar disparè aievea şi pentru totdeauna.

În chipul acesta am scăpa de dificit cu toţii curaţi fără de a remâne cum ḑice „Ellenzek“, si săraci în toată privinţa şi tributari consorţiului lui Rothschild.

Revista politică.

Sibiiu, în 1 Octomvre.

Casa deputaţilor Ungariei abia s'a deschis de vre-o câteva ḑile şi după cum am putut vedè interpelaţiunile au urmat ploaie din partea mai multor deputaţi. Ministrul president a respuns. În legătură cu cea ce am publicat deja trebue se înregistrăm şi ceea ce s'a petrecut în şedinţa dela 13 Oct. n. în casa deputaţilor Ungariei între ministrul president Tisza şi între deputatul Rohonczy, acela care la timpul sĕu invinuise cu multe lucruri pe secretariul de stat Hyeronimi. Ministrul president a spus că a cercetat după starea lucrurilor şi a cerut şi părerea unui bărbat de specialitate, „om cutotul independent“, şi a aflat că asupra secretarului de stat nu încape nici umbră de prepus, aşa încât judecata n'ar fi în stare să facă, pe basa datelor esistente, nici măcar o cercetare prealabilă.

Rohonczy într'o replică lungă şi în parte sensaţională numesce martori pentru toate învinuirile câte le adusese înainte şi declară că din toate învinuirile nu retrage nici barem un cuvênt. Spune între alte, că ingineri cu ocasiunea cercetărei au falsificat planuri. Mai departe, când a vĕḑut că min. pres. nu se prea interesează de afacere a voit să meargă la impĕratul, dar împĕratul a fost dus. Mai departe spune Rohonczy, cum un proprietariu mare uumai după ce a dat socrului lui Hyeronimi 200 galbini, a putut ajunge la resolvarea unei afaceri ce trebuia se treacă prin ministeriul de comunicaţiune. El declară că cu persoana lui Hyeronimi nu are nimica, ci cu oficiul ministerial. In fine Rohonczy se esprimă foarte aspru asupra mersului lucrurilor în Ungaria, adăugênd, că pe dênsul nici sentenţe judecătoresci nu'l pot abate dela părerea, că stând astfeliu lucrurile în Ungaria, ţeara merge spre ruina ei sigură şi că ţeara atunci va fi fericită când ministrul president va fi părăsit locul ce'l ocupă.

Rohonczy a eşit din partida guvernamentală, cărei a aparţinut până acum.

Regele Serbiei a sosit Sâmbătă la Rusciuc, unde au fost primit de principele, de metropolitul şi de poporaţiune cu entusiasm.

„Politische Correspondenz“ din Viena, cetim în „Naţ.“, primesce după cum se vede din isvor oficios rusesc, următoarea informaţiune în privinţa diferendului pentru gura Chilia:

Mai înainte de toate trebue constatat, că cestiunea sulevată are numai un caracter local, şi n'are nici decum aceea importanţă pe care se încearcă unii a i-o atribuì. Dar chiar şi partea juridică-politică a cestiunei în casul de faţă ni se pare superfluă. In starea actuală nu este vorba nici de o călcare a tractatelor esistente de către Rusia nici de încercarea Rusiei de a ocolì tractatele, de oare ce Rusia n'a făcut numai pretensiuni, care în casul cel mai bun erau contestabile. Cine voesce să se convingă n'are decât să facă o ochire asupra incidentului din cestiune. Dela tractatul de Paris încoace Dunărea se află sub patronatul Europei, care patronat s'a întemeieat în scop de a garanta navigaţiunea pe Dunăre până la mare. Europa esercitează dreptul sĕu de patronat print'ro comisiune internaţională. Această comisiune 'şi a început activitatea prin lucrări, cari au făcut ca navigaţiunea de alungul gurei Sulina să fie practicabilă. Nu s'a întêmplat însĕ tot astfel şi cu braţul Chilia. De acest braţ comisiunea s'a ocupat aşa de puţin încât pasagiul prin el, din lipsa celor mai simple lucrări de drenagiu, a remas închis. Venì apoi tractatul de Berlin, prin aceasta i se reînapoià Rusiei Basarabia şi prin urmare amêndoi ţĕrmii braţului Chilia. Ce era acum mai natural decât ca Rusia să beneficieze de avantagele ce le oferia această achisiţiune? Ea a început lucrările trebuincioase pentru a da acestui braţ adevĕrata lui valoare. De aici însĕ nu urmează că libera navigaţiune pe Dunăre va fi împedecată prin asemenea lucrări, căci navigaţiunea este asigurată pe gura Sulina. Trebuie în fine constatat, că funcţionarii ruşi dela geniu în aceasta cestiune sulevată fără nici un temeiu, au dovedit cea mai deplină bună voinţă, ba s'au oferit chiar a pune la dispoziţia comisiunei internaţionale dunărene, dacă va avea trebuinţă, materialul topografic, negreşit sub condiţiunea ca lucrarea planurilor să se facă numai de către inginerii ruşi. In cas însĕ când s'ar găsì cine-va, care se ridice pretensia, că la aceste lucrări trebue se ea parte şi inginerii streini, atunci Rusia este în drept a respunde, că braţul Chilia curge pe teritoriu rusesc şi că aici se poate aplica cu drept cuvânt maxima: „Maître charbonnier est maître chez lui“. Acesta este faptul în ce privesce aşa ḑisul conflict pentru braţul Chilia.

„Românul“ în numerul seu de Vineri scrie în privinţa gurilor Dunărei:

În momentul când se dau pe faţă veleităţile de a se schimba însĕşi natura cestiunii dunărene, prin concurenţa ce s'ar putea face pe braţul şi pe gura Chilia, canalului şi gurei Sulina, este timp se ḑicem câte-va cuvinte despre modul în care Comisiunea Dunăreană a înţeles până acum a-şi îndeplinì marea şi delicata însărcinare ce i-a încredinţat-o Europa.

Cu tot respectul ce avem pentru această înaltă autoritate internaţională şi tocmai pentru că dorim ca puterele ei să se perpetue şi să se întărească, ne credem datori să i arĕtăm că, după umila noastră părere, care întru aceasta este de acord cu a întregului trafic dunarean, ea n'a lucrat astfel încât toată lumea să ajungă a o privì ca o binefacere, absolut neapărată comerciului european.

Comisiunea dunăreană a lucrat mult prea încet spre a pune navigaţiunea în stare de a se face înlesuire între Galaţi şi Sulina. Şi cu cât trece timp în loc se lucreze mai repede, în loc se facă să dispară piedecele ce la întêmpină navigaţiunea în braţul Sulina, îşi urmează din contra lucrările tot mai încet.

După ce aminteşce de multe lucruri, care le a negles comisiunea Dunăreană, „Rom.“ continuă şi închee:

În aceactă stare a lucrurilor intenţiunile Rusiei de a face navigabil braţul şi gura Chilia, au produs cu drept cuvêt oare-cari alarme în sinul comisiunei dunărene; odată acest braţ devenit mai favorabil navigaţiunei, comisiunea va putè privì din splendidul sĕu palat dela Sulina cum comerciul îl ocolesce spre a trece pe la Chilia.

Mijlocul de a înlătura concurenţa braţului Chilia nu este împotrivirea cu puterea, ci otărîrea de a lucra cu energie şi activitate, şi de a înlesnì cât mai curênd vaselor celor mari putinţa de a pătrunde în ori ce timpuri până la Galaţi şi Brăila, spre a-şi face pe deplin toate încărcările.

Astfel, după cum Rusia se gândesce astăḑi a face braţul Chilia navigabil, mâne se va gândì de sigur şi România aşi face navigabil braţul sântul George. Atunci, pentru marea părere de rĕu a înşişi Românilor, comisiunea dunăreană va perde fatalmente toată însemnătatea sa.

Afacerea Tisza-Eszlár în casa deputaţilor Ungariei.

D. Geza Onody, cunoscutul antisemit din Ungaria, desvoltându'şi interpelaţiunea, a ḑis:

Ḑiarele dela 28 Septemvre au anunţat că procurorul dela tribunalul criminal din cercul Pestei, care a fost trimis să ia parte la înstrucţiunea în afacerea Tisza-Eszlar dela Nyiregyhaza a fost denunţat, că a voit să amăgiască pe păzitorul arestului, ca să facă deposiţia falsă şi că tribunalul a dispus cercetarea criminală contra acestui procuror. Deoarece aceasta scire până acum n'a fost desminţită, sûntem în drept a presupune, că scirea este adevĕrată şi că procurorul în adevĕr a comis o crimă, care după § 222 din dreptul criminal se pedepseşce cu închisoare până la 3 ani.

Din această împregiurare resultă însă nu numai acele urmări, pe cari le prevede legea, ci considerând că această călcare de lege s'a întêmplat in timpul unei instrucţiuni unei afacere care ţinè în ferbere toată lumea civilisată, şi că justiţia noastră este compromisă inaintea străinătăţei, procurorul Havas ar fi trebuit suspendat din funcţiunea sa, ca să nu mai poată avea nici o ingerinţă in această afacere. (Aşa este! în stânga estremă) Procurorul, care este conscienţios are datoria, de a lua parte la urmărirea şi pedepsirea criminalilor, dar nu să tocmească martori falsi şi astfel să compromită justiţia noastră în faţa străinătăţei.

De altmintrelea în casul acesta abusurile nu s'au născut numai aşa din vênt, vina este a procurorului general din Ungaria, a d-lui Alecsandru Cosma, care s'a purtat în mod foarte incorect cât timp a petrecut în Nyiregyháza. Daţi-mi voie să vĕ dovedesc această afirmaţiune prin fapte.

D. procuror general cât timp a petrecut în Nyiregyháza, mai nainte de a fi citit actele privitoare la afacerea dela Tisza-Eszlar, în cercuri private a afirmat nevinovăţia şakterilor şi complicilor lor, cari se aflau în inchisoare. În consecenţă, procururorul general a ştirbit prestigiul justiţiei şi a prejudecat resultatul instrucţiunei.

Se scie că funcţionarii subalterni ai procuraturei generale adoptează părerea şefului lor şi aşa şi procurorul

---

— Eşti nedrept şi faţă de Berthalda şi faţă de mine. Ai vĕḑut numai violinţele sale, şi nu scii cât de mult sufere ea.

— Am vĕḑut altă fiinţă suferind aşa, încât aş fi fost în stare să cad în genunchi înaintea ei şi s'o ador ca pe un ânger.

Editha îşi redicà mâna respingêndu-l.

— Nu vreau să mĕ înbulzesc în sanctuarul inimei dtale, pe care-l păzesci atât de strict şi vergur. Eartă-mi numai atâta, ca să pot aşeḑa mânile mele sub paşii dtale, să te învĕţ a fi fericită! Eu nu cer nimica, chiar nimica, decât ca să-mi fie iertat a te iubì.

— Dar acolo, — respunse Editha ridicându-şi mâna tremurătoare, — acolo ai avè parte de un amor nemărginit, de care eu nu pot să-ţi dau. Despreţuesci o inimă tare, spre a-ţi câştiga una slabă.

— Cât de tare e inima slabă am avut ocasiune să mĕ conving. Şi dacă te rog să nu fi mireasa ceriului, ci a mea: priveşce aceasta drept jertfă care place lui Dumneḑeu şi nimic mai mult!

— De cumva numai te-aşi pute fericì!

— Lasă fie aceea grigea mea!

— Tradez pe amica mea.

— S'a tradat ea pe sine însaşi! Mĕ iau fiori de amorul ei, care seamănă atât de mult urei, ca văpaia şi flacăra. Nu eu cer numai atâta cât poţi să'mi dai, nu mai mult... şi aşa am să fiu bogat.

Editha îşi redicà pleoapele lăsate în jos şi'l privì cum priveşce călugăriţa bolnavul.

— Îţi mulţămesc pentru acest amor mare, — ḑise ea. Şi dacă n'aşi fi atât de nevrednică...

— Atunci ai fi a mea! — esclamà el. O fii a mea, copilă minunată. Nu 'ţi va părea rĕu.

Ea îşi plecà ochii, îşi ridicà încet mâna şi i-o întinse. El o prinse cu ambele mâni, o strinse la peptul sĕu, apoi pe buze.

Nici unul nu observà fulgerul care spăria pe mama, ce tocmai atunci întrà.

Tassilo conduse la ea pe Editha şi mama plângea de bucurie, îşi imbrăţişa fiica tremurând, pe când o detunătură grozavă cutremura casa.

Ploaia însĕ se oprì la moment, şi raḑele soarelui, frânte pe picăturile de ploie din giamuri, străluciau şi tremurau in mii de colori prin pĕrul Edithei ca şi o aureolă.

„Editha mireasă.“ Această! ştire se respândì iute în oraşul cuprins de mirare, care se deprinse a considera pe Berthalda şi Tassilo logodiţi. A auḑit-o şi tinerul preot, care tocmai se reîntorcea dela o inmormêntare.

El se incuià în odaia sa şi acolo se preumblà în sus şi în jos toată noaptea. Îşi ḑicea, că asta e un ce natural; Editha trăesce în lume şi n'are trebuinţă să-şi ascundă frumseţa între zidurile mănăstirei. Pe dânsa n'o apasă nici un pĕcat al părinţilor, pentru care ar trebuì să espieze.

Dar aceste cugetări filosofice resunau numai ca şi în vigelie un depărtat signal de mântuinţă, când poţi să fii de mult nimicit, înainte de a sosì la mal. Oh! de ar puté se zacă în fundul mării! Dar durerea cea mai grozavă este a trăi tot mai departe şi a fi silit să treci flămênd şi sĕtos pe lângă masa de bucurii a vieţii! El să fie mângăierea şi scutul tuturor oamenilor, pe când însuşi se simte atât de neputincios! Ce avea să ḑică altora, când el însuşi suferia atât de grozav, încât era p'aci să nebunească! Şi se vedea nebun, prins, încatenat, torturat, ca un animal sĕlbatic. Fiori reci i treceau prin corp, încât pĕrul i se scula în cap.

Dar nu! El nu era âncâ mort, aceasta o resimţia din suferinţele nopţilor lungi de durere. Somnul îl părăsì cu totul. Flămând se ducea la masă şi totuşi nu putea se mânce nici o bucătură.

Odată ḑise preotului bĕtrân:

— Roagă-te pentru mine; mĕ tem că-mi perd minţile.

Havas a trebuit să creadă că şakterii sûnt nevinovaţi şi în escesul său de zel să silească pe păzitorul inchisoarei să facă depoziţii false.

Procurorul general chiar din ziua dintâiu, când a convenit cu judecătorul de instrucţiune Bary, a declarat, că dênsul nu va mai permite ca să se facă arestări noue. Prin aceasta dênsul a dovedit, că voesce să zădărnicească instrucţiunea şi să o îndrepteze pe altă cale.

O altă probă în contra procurorului general este că dênsul a declarat înaintea judecătoriului din Tisza-Eszlár, că dênsul nu crede, că creştina Estera Solymoşi să fi fost omorîtă de Jidani şi că el scie, că acest proces este inscenat de vre-o 5—6 domni.

Dacă d. procuror general scie, că acest proces este inscenat de vre-o 5—6 domni, şi şakterii şi complicii lor arestaţi sûnt nevinovaţi şi dacă el n'a denunţat aceste fapte este natural că dênsul încă s'a făcut culpabil. D. procuror general este culpabil conform articolului 230 din dreptul criminal, care ziice, că cine cunoasce fapte sau împregiurări, cari dovedesc nevinovăţia criminalilor sau arestaţilor închişi pe nedrept şi nu face arătare, devine culpabil şi este pedepsit cu închisoare până la trei ani. Afară de aceasta sûntem în drept a bănui, că martorii falsi, dintre care unul era să fie Karancsy, păzitorul închisoarei, puteau să fie tocmiţi tocmai, ca să facă depoziţii contra celor 5—6 domni, despre cari se ziice, că ar fi inscenat acest proces.

În fine o altă probă este că d. procuror general, Alexandru Cosma a întrebat de judecătorul din Tisza Eszlar: „Dacă credeţi că Evrei au omorît pe Estira, de ce nu aţi omorît pe toţi Evreii?“ Mie mi se pare că această întrebare a fost făcută mai mult din curiositate, eu i respund: Locuitorii din Tisza Eszlar voesc să aştepte până când procuratura generală în unire cu Evreii va face din lege o literă moartă.

Astfel să nasc turburări ca acelea, care s'au petrecut acum de curând în Pojon. Şi cu această ocasiune sûnt silit să ziic câte-va cuvinte la o observaţiune a amicului meu Mocsary. Dênsul a ziis că toată mişcarea antisemitică precum şi turburările sûnt de prisos. Mă mir că d. deputat crede că este de prisos a mai lupta contra corupţiunei; el, care de ani mulţi şi-a luat de problemă combaterea corupţiunii. (O voce în stânga extremă: Nici dênsului nu-i plac Evreii!)

D. deputat Alexandru Hegedüs a ziis în discursul său de astăzi, că sciinţa trăiesce în libertate şi că numai în libertate va trăi şi în viitor. Convins despre libertatea sciinţei m'aşi bucura foarte mult dacă d. procuror general ar binevoi să spună guvernului ce fel de argumente ponderoase şi aurite (mişcare) l'a îndemnat să lucreze aşa precum a lucrat.

În vederea abusurilor comise, cari uşor pot împinge pe cetăţeni la escesuri contra Evreilor, şi care sûnt identice cu terorisarea judecătorilor; abusuri, cari ne compromit înaintea lumei civilisate şi cari fac ilusoriă siguranţa averei şi persoanei, garantate prin constituţiune, — adresez ministrului justiţiei următoarea interpelaţiune:

Are d. ministru al justiţiei cunoscinţă despre cele ce s'au scris în mai mulţi numeri din Függetlenség, zicênduse, că procurorul trimis la Nyiregyhaza în procesul Tisza-Eszlar, Emeric Havas a silit pe un organ subaltern să facă depoziţie falsă contra judecătorului de instrucţiune?

Dacă are cunoscinţă, făcut'a rânduială, ca acest procuror, care a abusat de funcţiunea de apărător public să fie suspendat din funcţiunea lui în acest proces criminal, până când va fi tras la respundere pe cale ordinară?

Ministrul justiţiei, Pauler, nefiind de faţă la desvoltarea acestei interpelaţiuni, respunsul s'a amânat pe ziua următoare.

Marele manevre ale armatei române.

Tecuciu, 12 Octomvre.

Astăzi a avut loc pe teritoriul comunei Movileni, întâia zi din cele trei mari zile de manevre ale armatei Române. Cele două corpuri de armată şi divisia mixtă din Galaţi, adecă toate trupele concentrate între Focşani, Galaţi şi Bărlad au luat parte.

În total erau 25,000 oameni puşi în mişcare. Tema dată pentru această zi de generalul Slănicean, şeful Statului Major, general al armatei, în resumat era următoarea: Corpul de Nord comandat de generalul Racoviţă representă pe inamic şi e presupus că ar fi repurtat un succes câteva zile mai înainte, asupra corpului de sud comandat de către generalul Anghelescu care se află azi pe malul drept al Siretului. Corpul de nord ocupă platoul ce se întinde dela Tecuciu la Movileni (tocmai 10 chilometri) şi voesce să opereze trecerea riului la Furceni pentru a încerca de a respinge corpul de sud spre Focşani. Acest corp face cu acest scop o demonstraţie importantă la Movileni, dar corpul de sud a luat dispoziţiunile sale spre a se opune la trecere şi a chemat în ajutor divisia mixtă din Galaţi care se află la Ivesci. Această divisie sosesce pe platoul dela sud de Movileni şi ameninţă flancul stâng al corpului de nord.

In acest moment corpul de Sud ia ofensiva, trece Siretul şi vine a se împreuna cu devisia dela Galaţi mai în sus de Movileni. Aceasta e ideea manevrei dela 12.

Acţiunea a început dimineaţa la 9 oare.

Regele însoţit de statul său major şi de misiunile militare străine a părăsit Tecuciul la 8 oare şi a sosit la Movileni la 9 oare chiar când bateriele stabilite de corpul de Nord, pe stâncile ce domină albia aproape de sat, deschideau focul.

Tirul lor îndreptat pe malul opus bătea o pădure la spatele căreia era grămădit corpul de sud, din care lipsea o divisie, care apăra trecerea punţii dela Furceni. Această demonstraţie făcută la Movileni avea tocmai de scop de a atrage în faţă grosul trupelor corpului de Sud şi de al face a slăbi apărarea trecerei la Furceni, dar inamicul neputênduse eclera din causa barierei ce 'i oferea Siretul, nu se îndoia că corpul de Sud se pregătea a traversa el insuşi rîul pe o punte de vase şi va lua ofensiva dacă ajutorul cerut la divisia Galaţi va sosì la timp.

Mulţămită unui marş forţat de 6—7 chilometri în mai puţin de un ceas, această divisie anunţă sosirea sa către 10 oare prin câte-va lovituri de tun trase de la Sudul Movilenilor chiar asupra platoului ce era ocupat de corpul dela Nord; în acel minut au avut loc într'un mod simultaneu amêndouĕ acţiunile principale ale zilei. Pe platou inamicul simţindusi flancul stêng ameninţat, trimite o brigadă de cavalerie sprigninită de o baterie de artilerie şi câteva batalioane spre a respinge divisiunea de Galaţi.

Această mişcare a fost efectuată cu o grabă şi o precisiune ce face onoare cavaleriei noastre de linie. In acest timp începuse stabilirea unei punţi de vase pe Siret care a fost sfêrşită într'o oară. La punctul ales, Siretul are o lărgime de 117 metri şi o adâncime mijlocie de un metru 20 centimetri. Pontonierii merită mari laude pentru abilitatea ce au desfăşurat în aceasta operaţie aşa de grea de a stabilì o punte de vase, mai ales cu curentul repede ce are Siretul în acel loc relativ strimt. Materialul lor pare cu totul nou.

Trecerea corpului de sud s'a efectuat în total în mai puţin de trei oare. Un detaliu de notat e că batalioanale de vênători au trecut rîul în bărci, pe când potonierii aşedau puntea, s'au întins apoi în teraliori şi apăraţi de focurile dese ale artileriei au urcat stânca cu uşurinţă.

Repedea sosire la locul de luptă a divisiei dela Galaţi hotărîse dar soartea zilei obligând pe inamic a 'şi schimba planul de operaţiuni şi deja începuse mişcarea de retragere, când la oarele $1^1/_2$ corpul de sud făcù întrunirea sa cu divisiunea din Galaţi. Dar inamicul nu se retrăgea de cât încet încet îndreptânduse către Tecuciu şi aceasta numai după o luptă neîntreruptă de impuşcări şi de artilerie care a ţinut până la trei oare după ameaţi, când aflându-se impins înapoi numai la câţi-va chilometri de rîul Bârladului şi ameninţat a se vedea aruncat în el, numai atunci hotărì să 'şi facă retragerea pe faţă. Atunci spre a'şi o protege, sau poate în deşarta speranţă de a schimba soartea zilei, a operat o strălucită şarge de cavalerie în care a angajat o mare parte din caii sei, dar fără a face un resultat apreciabil; prima linie de bătae a corpului de sud înaintând pe sub pădure. Din acest minut învingătorii zilei au putut să înainteze fără a cheltui cartuşe până în Tecuciu pe care l'a ocupat spre seară. Pare că voesce a continua mâne mişcarea sa ofensivă.

Inamicul urmează retragerea sa spre Bârlad.

Regele a stat călare fără întrerupere dela început până la finitul acţiunei, adecă în curs de şease ceasuri. Majestatea Sa, s'a transportat în toate punctele unde operaţiunile înfăţişau mai mult interes. Ne mărginim azi a semnala aceste decatii a operaţiunilor primei zile, reservându-ne de-a menţiona la finele manevrelor, observările ce ne vor inspira. Ţinem cu toate astea a relata aci spre a fini, cuvêntul scăpat şefului unei misiuni militare străine eri după revista dela Tecuciu, a corpului armatei de Nord: Eacă o mică armată care trebue să dea mult de gândit la doi din colegii mei.

Tecuciu, 13 Octomvre,

Manevrele din întâia zi au fost favorisate de un timp splendid, azi din contră ploaia din nenorocire n'a încetat d'a cădea; aceasta a vătămat foarte mult succesul acţiunei angajat pentru a doua zi a marilor manevre.

După cum prevĕdusem, corpul de Sud care a campat noaptea din urmă împregiurul Tecuciului a continuat azi mişcarea sa ofensivă contra corpului de Nord care 'şi a continuat retragerea până la Berheciu situat pe drumul de fer Tecuciu-Bârlad la 17 kilometre departe de Tecuciu.

Eacă ideia strategică dată de Statul Major general al armatei, pentru ziua a doua.

Corpul de nord găsindu-se prin numĕr foarte slab şi silit a se retrage prin valea Bârladului aşteptând întăriri. Fiind urmărit de corpul dela Sud, ocupă posiţia defensivă a Berheciului. Corpul de Sud atacă această posiţiune. Această parte din urmă a temei date n'a fost esecutată din ordinul Regelui, care în solicitudinea Sa pentru soldaţi a voit ca corpul dela Sud să aibă vreme de aşi stabilì lagărul înainte de a înopta; era 4 oare şi ploaia cădea mereu.

Majestatea sa, s'a dus la ameaţi până la staţia Berheciu cu drumul de fer, apoi de acolo călaro la platoul înpregiurul căruia trebuea să se opereze deosebitele mişcări strategice ale acţiunei. Câmpul de bătae ales de Statul-Major pentru această zi înfăţişează din punctul de vedere strategic, elementele cele mai nimerite unei mari desvoltări a tututor faselor atacului şi apĕrărei.

Partea cea mai mare a corpului de Nord ocupă în adevĕr spre Nord Vest de Berheciu o înălţime care domină cu totul valea pe unde corpul dela Sud poate sosì. Corpul de Nord a putut să se întărească în această posiţiune de azi de dimineaţă sau cel puţin să stabiliască acolo baterii tari de artilerie.

Către două oare corpul dela Sud se vede venind, întêia sa divisie înaintează de-a lungul liniei drumului de fer şi trimite câte-va tunuri a se pune în posiţie pe platoul în faţa înălţimilor ocupate de inamic spre a rĕspunde la focul său care deja e deschis şi face să înainteze asemenea pe platou divisia sa de cavalerie sub comanda generalului Victor Creţeanu. Corpul dela Nord nu părăseşte posiţia defensivă, dar artileria sa începe un foc viu pe întreaga linie.

Din punctul unde stă Regele spre a urma acţiunea, se poate judeca că corpul dela Nord a sciut să profite de avantagele terenului său spre a'şi stabilì bateriele şi focul său de sigur foarte vătemător pentru aripa dreptă a inamicului, care a trebuit să trimeaţă pe platou mai multe baterii noue.

Această parte a manevrelor a fost mai mult o luptă de artilerie. În acest timp a doua divisie a corpului de Sud şi divisia mixtă formând aripa sa dreaptă încongioară platoul şi vin de se grămădesc la Vestul posiţiunei de atacat.

Le 4 oare capul coloanei întră în valea ce se întinde între înălţimile întărite şi platou şi întâlneşte două batalioane inamice desfăşurate în tiraliori, ascunse în burueni, şi începe cu ei o luptă de impuşcături care vĕzută din locul, unde Regele se afla acum ofera un prea frumos spectacol. Cele două batalioane sûnt gonite şi trebue a se retrage înaintea gărei Berheciu. Aripa stângă a corpului de Sud putea acum să dea mâna aripei drepte care de mult era grămădită, gata a ataca poziţiile inamice. Am ziis deja pentru ce Regele a voit ca manevrele să fie oprite acolo.

În această zi trupele cari compuneau corpul dela Sud au dat probă de mare tărie în marş. Au trebuit să facă 17 kilometre printr'o ploae foarte mare şi adesea pe nisce câmpii mocirloase.

Ei bine, am vĕzut cu toate astea sosind câte unul din aceste regimente udate până la piele pline, până la spate de noroi, şi mergênd cu toate acestea în rânduri compacte. Se intindeau într'o lăţime puţin mai mare decât lungimea regulamentară pentru o paradă. Aceasta e o cualitate de întâia ordine pentru înfanterie şi vremea urâtă ce am avut azi a dat ocazie dea constata că infanteria română posedă această cualitate în cel mai înalt grad.

Azi sâmbătă se vor odihnì trupele.

Majestatea Sa Regina va sosì în Tecuciu.

Va primi la gară felicitările autorităţilor civile şi militare, apoi va pleca cu Regele la Bărlad, unde Majestăţile Lor vor sosì la 4 oare.

„Agenţia Havas.“

— Nu te teme! Mintea nu se perde aşa uşor, — ziise el vesel, petrecênd cu luare aminte pe tinerul.

De atunci bătrânul îl trimise adese ori în provincie la botez şi la îngropăciune, dar nici odată la vre o cununie, de cumva putea să evite aceasta. Şi prin aceasta îl silia a se distrage pe calea lungă prin regiuni frumoase, pe jos s'au călare.

El călăria singur şi tăcut; ochii lui treceau nepăsători peste livezi şi păduri; numai arareori părea a'l înveselì câte o floare, pe care o privea suspinênd şi blând. Desperaţiunea i se pre făcu înmelancolie şi oboseală şi astfel somnul se reintoarse ear cugetele nu mai sburau selbatic atacându-se unul pealtul, ci făceau aceeaşi cale lipsită de mângăere, monotoană. Şi atâta era deja un câştig.

Mergênd după timp îndelungat odată earăşi la bunica sa, se spăria la revederea Berthaldei. Obrazii ei deveniră paliţi şi căzuţi în lăuntru, ochii sclipeau din gaurele lor, ficsaţi şi mari, ca la începutul nebuniei.

— Ce s'a ales din tine, Berthaldo? — o întrebà dênsul cu îngrigire.

— O strigoaie! — respunse ea rizênd răguşit, — bătrână şi urîtă am devenit şi rea, şi rea, că însaşi bunica se teme de mine.

— Nu ţi-i ruşine să ziici de acestea?

— Alţii ar trebuì să se ruşineze nu eu.

— Berthaldo, diavolul şi-a întins ghiarele spre tine! Dute în mănăstire şi ascundeţi ochii, ca aceia să se curăţiască earăşi. Contrar, încă pot să-ţi vină cugete rele.

— Am şi păn'acuma cugete rele, — murmurà ea, — mi-ar plăcè să o înnăduş: nici nu pot să gândesc la micul ei gât alb, fără ca degetele mele să nu şimţă dorul de al înneca.

Raoul să cutremĕrà.

(Va urma)

Varietăţi.

* Preasânţia Sa P. Episcop al Aradului Ioan Meţian a sosit aici cu trenul de azi dimineaţă.

* Consistoriul metropolitan s'a întrunit eri în şedinţă.

* Adunarea generală a comitatului Sibiiului în şedinţa sa de Sâmbătă a ales solgăbirĕu pe Fr. Roth pentru cercul Sibiiului, pe C. Gottschling pentru cercul Nocrichului; a ales mai departe adjunct de solgăbirĕu pe L. Fabriţius pentru cercul Sibiiului, pe Bela Michel pentru cercul Sălistei, pe Haidendorf pentru cercul Mercurei. În fine prim-vicenotar comitatens fu ales Moise Branisce.

* (Necrolog.) Un dureros anunţ venim să înregistrăm, anunţul despre lovitura cea nemiloasă a sorţei care a rupt firul unei vieţi june, a sdrobit multe speranţe ale familiei şi a naţionalităţei din care făcea parte reposatul, a cărui moarte anunţăm. Amêndouĕ se credeau îndreptăţite de a aştepta rodurile binecuvêntate ale frumoaselor şi nobilelor sale însuşiri. Familia reposatului are cu un sprigin mai puţin şi Românii din Sibiiu cu un bun comerciant mai puţin.

Eată anunţul:

ATANASIE BECHNITZ,
negutător,

sĕvêrşi după suferinţe îndelungate viaţa sa plină de iubire Luni în 4/16 Octomvrie la 9 ciasuri dimineaţa în vârstă de 28 ani.

Partea pământească a prea timpuriu reposatului, mult iubitului fiu, frate şi unchiu se va înmormênta Mercuri în 6/18 l. c. la 4 ciasuri d. a. în progadia greco-resăriteană din suburbiul Iosefin.

Cu inima plină de durere aduc aceasta scire jalnică.

Sibiiu în 4/16 Octomvre 1882.

Ana Bechnitz nasc. Deşcu, ca mamă. Sofia născ. Bechnitz, ca soră. Ioan Bechnitz, ca frate. Ermil Cosmutza, ca nepot.

* Michail Pascaly. Eri, (în 30 Sept.) pe la patru după ameaḑi, a încetat din viaţă artistul Mihail Pascaly.

Teatrul naţional, care era să dea prima sa representaţiune în acest an, şi-a amânat deschiderea; la Teatrul Dacia nu s'a jucat. Această colegialitate simpatică, acest respect cătră vechiul preten, cătră fostul director, cătră distinsul artist care de treiḑeci de ani a luptat pe scena Teatrului Naţional sûnt pe deplin meritate şi onorează şi pe cei ce le manifestă şi pel căruia se adresează.

Ḑicem „a luptat“ pentrucă, în adevĕr luptă a fost viaţa lui Pascaly, o luptă în care multe aplause a culeş, dar mult amar a întimpinat. După moartea Mathildei Pascaly 'şi puse toată iubirea în ângeraşul ce'i remânea, şi aceasta frumuşică fetiţă a murit acum un an, în ḑiua onomastică a tatălui ei.

Atâtea lovituri, munca grea a artistului, nenorocirile de tot felul, întristările din ḑilele din urmă, amarul vieţii au sdruncinat cu totul sănătatea lui Pascaly şi 'i-au scurtat viaţa, când se mai putè spera că mulţi ani încă va aduce servicii teatrului, care va păstra amintirea lui,

Ca artist şi ca autor, Pascaly va lăsa un nume în arta dramatică română. Durerea camaraḑilor sĕi, regretele tuturor cari sûnt o dovadă de simpatiile ce sciuse sĕ'şi atragă ca om şi ca artist.

Cele de mai sus le am reprodus după „Românul.“ M. Pascaly însĕ a fost cunoscut şi publicului ungro-transilvan, român şi neromân. Reposatul a fost un rar representant al preoţimei Falici, cum se numesc artistii teatrului de multe ori şi însuşirea aceasta nu i a fost contestată de nimenea.

* (La înmormântarea lui Pascaly) cetim în „Resboiul“ s'au ţinut 10 discursuri: şese în biserica Sărindar, de d-nii Stăncescu, Polihroniade, Velescu (senior,) Manolescu, Georgescu dela regie şi Mihăescu student la facultate; unu în Faţa Teatrului naţional, de d. Panu, — tot aci d. Dimitriadi fiul a recitat o poezie; unu în faţa teatrului Dacia de Al. Vlădicescu; şi doue la mormênt, de d. Ventura şi P. S. S. Inocenţie, vicarul Mitropoliei. — Bietul om în toată viaţa lui n'a avut atâtea întrebări de sănătate câte regrete acum după ce a murit. E adevĕrat că mai ettine sûnt regretele pompoase după moarte, decât spriginul costisitor şi ostenicios în viaţă!

* (De ale asociaţiunei transilvane.) Comitetul despărţĕmêntului III (Sibiiu) al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român s'a întrunit Mercuri în 29 Septemvre (11 Oct.) a. c. în şedinţa ordinară destul de momentoasă pentru de a face o scurtă dare de samă despre cele petrecute în ea.

Dintre toate despărţĕmintele asociaţiunei al Sibiiului a dat relativ mai multe semne de viaţă. În acest despărţĕmênt s'au făcut primele încercări întru înaintarea meseriilor prin împărţirea de premii şi ajutoare din mijloacele sale: Aici s'au pus basă unei emulaţiuni între învĕţătorii de la scoalele noastre poporale: punênd în perspectivă obţinerea de premii acelora dintre ei, cari se vor distinge în vre-o direcţiune pe terenul învĕţămêntului. Acest despărţĕmênt a fost cel dintâiu, carele a luat conclusul — aprobat şi de On. comitet central — de a înfiinţa şi spriginì biblioteci poporale succesive în toate comunele aparţinĕtoare lui.

În şedinţa de Mercuri au fost la ordinea ḑilei obiecte referitoare la întreprinderile amintite ale despărţĕmêntului. La concursele întrate în urma publicărei de premii şi ajutoare efeptuite în „Tel. Rom.“ din partea despărţĕmêntului, comitetul a decis a conferì premiul de 2 # învĕţătoriului dela scoala din Porcesci, I. Petrişor, pe basa elaboratului seu: „Studiul religiunei în clasa I. din scoala poporală, prelegere practică. Prin acordarea acestui premiu comitetul a voit a remunera cu deosebire zelul şi diligenţa, dovedită de premiatul învĕţătoriu.

* (Himen) Dl Nicolau Corcheş, învĕţător în Câmpeni, s'a logodit cu D-şoara Sofia Bucesian din Sălişte în 28 Sept. st. v. cununia lor se va serba în 18 Octomb. st. v. în Sălişte.

* (Un spion rus în Viena.) O foaie rusească din Geneva spune, că în Viena trăesce un oare-care W., care e însărcinat să cerceteze şi să denunţe poliţiei rusesci pe socialiştii din Viena şi Austro-Ungaria. Acest W., a trăit mai înainte ca spion, la consulul rus Iakobson în România şi apoi în Paris, unde se pretindea a fi partisan al nihiliştilor şi în fine denunţă poliţiei rusesci întoarcerea secretă a nihiliştilor Lopatin din Paris şi Morosoff din Geneva în Rusia, unde cei doi au şi fost arestaţi. Lopatin se află acum exilat în Taşchend, ear Morosoff se află în temniţă. Spionul W., mai are pe lângă sine pe un oare-care G. care însĕ petrece mai mult în Odessa, unde e numĕrat între cei mai intimi ai guvernatorului general Gurko. G. vine la Viena numai în casuri speciale, când e chemat de spionul W. Acest G. a fost implicat în procesul corifeului nihiliştilor Neceaieff, dar la 1871 a fost achitat şi trimes în Podolia. De atunci G. face pe spionul; la 1877 a dat pe mâna poliţiei rusesci pe socialistul Const. Katz, fugit în România şi s'a distins prin mai multe atari fapte eroice, încât a fost numit şef al staţiei rusesci în Reni, apoi a avansat de spion special al lui Gurko. Ca atare G. călătoresce acum prin România şi Austria. De aceea foaia din Geneva avisează pe emigraţii ruşi din Austria, să se păzască de cei doi agenţi provocători.

Loterie.

Sâmbătă în 14 Octomvre n. 1882.

Buda: 35 19 77 80 90

Bursa de Viena şi Pesta

Din 14 Octomvre n. 1882.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.30
Renta de aur ung. de 4%	87.40	87.25
Renta ung. de hârtie	86.55	86 40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	135.—	134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.20	90.5 0
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	110.—	109.75
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	94.50	94.50
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea pământului	98 75	98.50
Obligaţiuni ung. cu clausulă de sorţire	97.25	97.25
Obligaţiuni urbariale temeşiane		98.—
Obligaţiuni urb. temeş. cu clausulă de sorţire	98 — 97.25	97.—
Obligaţiuni urbariale transilvane		98.—
Obligaţiuni urbariale croato-slavonice	98.— 99.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea ḑecimei de vin	97.50	98.—
Sorţi unguresci cu premii	117.75	117.75
Sorţi de regularea Tisei	109 10	109.50
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.75
Datorie de stat austr. în argint	77 50	77 30
Renta de aur austriacă	95.50	95.25
Sorţi de stat dela 1860	129.80	129.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	830.—	830.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	300 25	299.50
Acţiuni de credit austr.	310.60	310.—
London (pe poliţa de trei luni)	119.45	119.40
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—.—	100.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.65	5.66
Napoleon	9.48	9.48
100 marce nemţesci	58.45	58.40

Nr. 417 [252] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea staţiunei învĕţătoresci din comuna Cărăstau, protopresbiteratul gr. or. al Zarandului cu terminul până în 3 Octomvre a. c st. v. în carea ḑiua va fi şi alegerea.

Emolumentele sûnt.

1. Salariu anual 160 fl. v. a.
2. Cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune au a-şi îndrepta petiţiunile lor, înstruite conform legilor din vigoare până la terminul susindicat, oficiului protopresbiteral gr. or. al Zarandului. În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Brad. 16 Septemvre 1882.

Georgiu Părău m. p.,
adm. ppresb.

Nr. 241 1882 [257] 3—3

CONCURS.

Penteu ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala gr. or. confesională din Sinca nouă protopresbiteratul Făgărăşului se escrie concurs cu termin până la 10 Octomvre st. v. a. c. în care ḑi va fi şi alegerea.

Emolumentele sût

1. Salariu anual 200 fl. v. a. plătiţi în rate lunare diu fondul scolastic. —

1. Cuartir liber în edificiul scoalei
3. Lemne trebuincioase de încălḑit.

Dela candidaţi se cere să fie Români de comfesiunea gr. or. cleric sau pedagog provĕḑut cu atestat de cualificaţiune, şi prelângă limba maternă, să aibă şi cunoscinţa limbei maghiare ca să o poată propune elevilor în scoală.

Doritorii de a ocupa postul acesta învĕţătoresc, au de a'şi asterne concursele sale până la terminu mai sus aretat instruate conform statului organic şi regulamensului congresual din 1878 la subsemnatul.

Făgăraş, 22 August 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial

Petru Popescu m. p.,
ppresbiter.

Nr. 329. 1882. 258 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunei învĕţătoresci la scoala confesională gr. or. din Fântâna cu terminul până la Octomvre a. c. st. v.

Emolumente:

1. Salariu anual de 90 fl. v. a. dela popor, şi dela tot copilul âmblătoriu la scoala o jumĕtate de pâne.
2. Cuartir şi lemne de foc de ajuns

Sublicanţii vor avé a se îndrepta cu cererile lor concursuali instruite conform prescriptelor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Cohalmului

Cohalm, 20 Septemvre, 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Niculae Mircea m. p.
adstr. ppresbiteral

Nr. 260. [251] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala confesională gr. or. din Hurezu protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs cu termin până la 14 Octomvre, a. c.

Emolumentele sûnt:

I. În bani gata 120 fl. v. a.

II. Cuartir liber în edificiul scoalei, şi lemnele trebuincioase de încălḑit. —

Voitorii de a ocupa acest post învĕţătoresc, au de a-şi aşterne suplicile lor instruiteconform Regulamentului congresual din 1878 până la terminul sus arătat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Făgăraş 18 Septemvre 1882.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
protop.

Cea dintâiu fabrică ung.

de maşine şi aparate de stins şi turnătoarea de clopote şi metal

a lui

Francisc Walser

Filială pentru Transilvania în Cluj, strada Monosturului 12,

recomandă preoţimei înalte, curatorilor şi epitropilor

turnătoarea sa de clopote, cea mai mare în patrie,

care esistă de mulţi ani şi e provedĕută în abundanţă cu cele mai noue mijloace ale technicei şi corespunde tuturor recerinţelor.

Clopotele se toarnă după acorduri armonice de sunetul cel mai clar argintiu.

Mai departe recomandă acelaşi **bogatul seu deposit** de **proaşte de foc** şi de **grădini, sorburi (pumpe), fântâni de casă** şi de **grădină, întocmeli de scaldă** etc.

La dorinţă, cataloage gratuite şi francate.

(232) 11—20

Redactor respundĕtor **Nicolau Cristea.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 117. Sibiiu, Joi 7/19 Octomvre 1882. *Anul XXX.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **strălnătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 43,
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Maghiarisarea în luptă cu romanisarea.

Cetind cineva cele cinci cuvinte de mai sus va crede că este vorba de o glumă necălită. Adevĕrat că e ceva lucru străin acum în timpul omnipotenţei ungueresci, când în mod oficial, oficios şi privat se pune totul în mişcare spre a face din toate naţionalităţile Maghiari sĕ mai fie vorba de romanisare. Cum? Românii apăsaţi în trecut şi acum reduşi la nimica în viaţa politică, carea e normativă în ori şi ce stat, sĕ fie în stare de aşi asimila chiar şi naţionalitatea dominantă?

Nu înţelegem. Şi dacă din când în când n'am cetì în ziarele maghiare câte un ţipet din ţinuturi, unde Maghiarii locuesc printre Români, am crede că ţipetele sûnt numai în bătaie de joc şi n'au de loc de a fi luate în serios.

Nu este tocmai demult, de când un român maghiarisat a pus la cale colecte pentru remaghiarisarea Maghiarilor „romanisaţi“. Aceasta însĕ a fost o apucătură. Maghiarii romanisaţi erau nisce ţerani nobilisaţi din comitatul Unedoarei, cari in simplitatea lor se cred a nu fi Români, ci nemeşi (nobili.) Şi pentru ca sĕ nu apară români, Ioanii lor sûnt Ianoşi, Iosifii lor sûnt Iozsi, Nicolai lor sûnt Micloşi, Stefanii lor sûnt Istvani şi Pista şi aşa mai departe. Ei însĕ nu vor sĕ fie nici Maghiari, ci numai nemeşi, în speranţă că doar tot vor mai venì odată eară timpurile cele bune, ca sĕ fie scutiţi de toate greutăţile şi sarcinile publice, cum au fost înainte de 1848.

Remaghiarisarea acestor pretinşi Maghiari romanisaţi, cu toate colectele şi articulii lungi de prin foile budapestane, întêmpină greutăţi. Elementele, cari se supun operei acestei „mari“ sûnt nesuficiente faţă cu masa unei poporaţiuni compacte. Vre o câţi-va funcţionari maghiarisaţi şi vre-o câţiva învĕţători nu pot face altă, decât sĕ împedece cultura poporului, pe care vreau sĕ'l facă ceea ce nu este şi spre ce nu are aplecare sĕ se facă.

Dar nu despre aceştia ne este vorba. Cetim adese-ori de un timp încoace articuli în presa magiară despre poporaţiunea din alte ţinuturi, unde nici „nemeşi“ nu sunt, cel puţin nu în comune întregi, că maghiarismul este în pericul: Maghiarii sunt ameninţaţi a se romanisa!

Mirare! Acum, când limba maghiară este esclusivă în toate afacerile publice, când nici un notar, nici un învĕţător sătesc nu poate subsiste fără cunoscinţa acestei limbi; când se dau premii în bani pentru limba maghiară, când se predică necontenit că cele 15 milioane de locuitori ai Ungariei toţi trebue sĕ fie Maghiari şi tot sĕ mai esiste astfel de temeri?

Pricepem însĕ tendenţa şi fiindcă o pricepem, mirarea noastră nu este tocmai mare. Agenţii maghiarisărei sûnt foarte activi şi vor sĕ'şi întindă rociul peste ţeara întreagă.

Medul Transilvaniei şi în special Câmpia este locuită numai de Români. Câte o curte domnească, câte un solgăbirĕu, notar şi câte un deregĕtor de curte, câte un cârciumar evreu respândiţi ici colo printre poporaţiunea română şi la margini mai e şi poporaţiune mestecată. Medul acesta este un spin în ochii unora şi nu sciu cum sĕ înceapă ca se facă şi dintr'însul un, teren de maghiarisare.

Deci de frică ca solgăbirăii, notarii, deregătorii dela curţile domnesci şi cârciumarii evrei, cari încă vor sĕ treacă de Maghiari, sĕ nu-i asupriască se fac reclame. Ministrul de instrucţiunea publică este somat a'şi îndrepta privirile maghiarisătoare şi spre Câmpia transilvană, sĕ trimită apostolii maghiarisărei şi acolo, căci altcum e pericul că toţi Maghiarii din *Diaspora* se romanisează.

Nici vorbă, Românii au putere de a asimila naţionalităţile mestecate cu dênşii. Afară de Secui, toate Naţionalităţile din Transilvania le vorbesc limba. Nemţii şi Maghiarii când se întâlnesc, fiindcă cei dintâiu nu sciu unguresce şi cei din urmă nu sciu nemţesce, se înţeleg în limba română. Afară de aceasta în unele ţinuturi numai biserica i mai deosebesce pe neromâni de Români, căci în familiă vorbesc limba română. Şi aceasta s'a întêmplat în timpul apăsărei elementului român şi se întêmplă aci, când nu au nici o influenţă asupra vieţei publice şi când sûnt în stare de apărare, în cât privesce naţionalitatea lor proprie.

Aceasta o sciu bine Maghiarii, cari locuesc printre Români. Ei sciu totodată că Românii nu întrebuinţează mijloace silnice spre a romanisa, ci că aceasta este o insuşire a vitalităţii Românilor şi de aceea ei, pe lângă scopul cel pentru dênşii mai pre sus de toate esercită şi un fel de profilactism pentru naţionalitatea lor.

În timpul acest plin de ispite încrucişate sĕ nu fim nici prea temĕtori, dar nici prea lesne credĕtori.

Preoţimea şi învĕţătorimea română din toate părţile trebue se privegheze şi sĕ denunţe publicităţii uneltirile, care pot împedeca mult, sub pretecste diverse, cursul desvoltărei poporului nostru. Ar fi o datorinţă a inteligenţei române întregi a fi mai vigilantă de cum este şi n'ar avea nimeni sĕ'i facă vre-o imputare. Nu ar avea sĕ'i facă imputare, pentrucă a se apăra cineva, este una dintre datorinţele cele dintâiu morale omenesci. Şi dacă inşişi Maghiarii în omnipotenţa lor strigă: „pericul!“, pentru ce sĕ nu facem şi noi, nu ca ei, ci simplu sĕ ne apĕrăm, când i vedem că în chip oficial, oficios şi privat dau navală impunênd ale primì naţionalitatea.

Apărarea noastră însĕ nu este şi nici nu are lipsă a fi nici pe departe aceeaşi ca a Maghiarilor. Vitalitatae noastră, care s'a dovedit in impregiurări cu mult mai grele, chiar, când Românii, ar fi în posiţiunea Maghiarilor, n'ar avè lipsă se recurgă la mijloace desperate cum fac ei. Apărarea noastră este a ne lăpăda de indiferentismul pasiv, în care de un timp încoace, în deosebi inteligenţa română, s'a aseţat ca intr'un fotoliu comod şi a ne interesa cu mult mai mult de educaţiunea poporului.

Agricultura poporului sĕ se aducă ca se ţină pas cu timpul; meseriile nu numai sĕ le invĕţăm spre a fi învĕţate sau spre a devenì nisce cărpaci, ci de asemenea a le ridica la înălţarea ce o dictează timpul. Ear pentru ca toate aceste sĕ fie cu putinţă sĕ ne interesăm mai mult de instrucţiune şi nu numai într'o direcţiune, ci după cum cer trebuinţele, ca se avem cu timpul societatea noastră închieiată cu toţi factorii unei societăţi.

Ni se va reflecta că, dacă statul nu ne dă ajutoriu e greu a le face toate de aşa, ca sĕ putem avè toţi factorii.

Înainte de 1848 erau împregiurările şi mai vitrege; atunci se tânguiau oamenii, că nu li e permis. Aţi permis. Deci energiele este şi greutăţile, cari ni se opun, se învinge cu anevoie dar se pot învinge.

Atunci ne pot spune dd. Maghiari de maghiarisare şi de romanisare câte le place — noi ne vom căuta de treabă.

Revista politică.

Sibiiu, în 6 Octomvre.

În ministeriul unguresc s'au făcut oare-care modificări. Baronul Kemény i a eşit din ministeriul de comerciu. În locul lui este denumit contele Paul Szechény i din oposiţiunea moderată. Chemarea acestui din urmă în cabinetul lui Tisza şi denumirea contelui Berchtold, comite suprem în comitatul Neogradului se consideră drept simptom de disolvarea oposiţiunei moderate. „P Napló“ a protestat sus şi tare contra însinuărilor de feliul acesta faţă cu partida oposiţiunei moderate ţice, că întrarea contelui

FOIŢA.

O rugăciune*)

— Novelă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

— Şi dênşii n'au cel puţin atâta milă de mine, ca sĕ se ascundă din vederea mea. Eată! Priveşte afară, Raoul! Vedi cum trec tocmai acuma pe aici! Dar caută acolo, Raoul, acolo! El o privesce cu nisce ochi îndrăgostiţi şi dânsa e atât de palidă. Dênsa e o blăstemată, o înşelătoare, o tălhăriţă.

Degetele fine şi albe ale lui Raoul închiseră gura surorei sale, şi când privì spre ea, în ochii lui erau flacăre, încât dênsa se spăria:

— Berthaldo, — ţise el, — te compătimesc! Satana te-a şi apucat, nu peste mult te va călca în picioare.

— Vreau rĕsbunare, Raoul, rĕsbunare, sau moartea.

— Du-te în odaia ta şi nu te ridica din genunchi, ţiua noaptea, până ce nu vei sfărma vermele în inima ta. Eşti în ajunul unei fapte rele. Berthaldo, reîntoarcete până ce încă nu e târţiu!

Ea nu-l auţì; căci privirea ei se îndreptà earăşi jos spre stradă. Raoul suspinà şi o părăsì şi se duse departe din oraş, spre aşi câştiga linisce şi şi lumină.

Timpul pentru cununia Edithei se apropia atât de iute, încât fratele şi sora gândeau, că ţilele n'au oare şi nopţile n'au minute.

Editha era o mireasă tăcută; totdeauna prietenoasă şi blândă, eară şi eară mulţămia lui Tassilo dragostea lui cea mare. Şi dacă el atunci ţicea cu blândeţe; „Uitat-ai mănăstirea, scumpa mea?“ — ea şoptea clătinându-şi capul: „Voi uita-o, dar lasămi puţintel timp!“

Lui Tassilo şi aşa i părea timpul prea lung, oara cununiei depărtată în vecînicie şi fericirea atât de mare, încât n'o va putea avea nici odată. El se temea, că va trebuì sĕ întrevină ceva, ce are sĕ nimicească toate.

Dar în sfĕrşit numai trei ţile mai lipsiau.

Editha trămise pe mamă-sa la Raoul.

— Spune-i că-l rog se me cunune dênsul. Şi-i spune, că el m'a învĕţat cum trebue cineva sĕ se jertfească, acuma dară, sĕ me conducă mâna lui la acest paş mare! Şi-i mai spune, că voi face greu acesta şi căl îndeplinesc numai din iubire şi datorie pentru tine, şi că numai cuvintele lui m'au induplecat sĕ te ascult şi că de bună seamă totdeauna voiu fi bună, de cumva el mĕ va binecuvênta. Şi mâne dimineaţă din mâna lui voesc sĕ primesc cuminecătura şi a remânè, ceea ce am fost totdeauna, surioara lui! Mi s'a spus ca sĕ bag de samă şi sĕ nu primesc nimica din mânile preotului, dar a-le lui numai binecuvêntare pot sĕ-mi deie.

Tassilo se învoì, căci pentru el era sfânt tot ce voia. Editha

Îşi înăduşì gelosia ce i sĕ ivì, ca şi o ofensă nebărbătească faţă de inima curată a miresei sale.

Când mama Edithei împărtăşì lui Raoul dorinţa fiicci sale, acela stătea cu spatele cătră fereastră, încât nu putù sĕ-i vadă faţa.

El respunse ântâiu scurt şi aspru;

— Nu, nu pot, n'am timp!

— Nici dacă Editha te roagă?

— Nici atuncea. Auţit-ai, că n'am timp.

— Aşa dară o sĕ vorbesc cu Prea-Cuvioşia sa.

— Te rog foarte, sĕ nu faci aceasta!

Mama, care îşi propuse hotărît a nu spune vorbele trămise de Editha, acuma începù totuşi a le împărtăşì, la început puţin, apoi tot mai mult, căci nu primia nici un respuns şi în sfĕrşit spuse totul.

Raoul încă tot tăcea.

— Copila mea se jertfeşce pentru mine, ceea ce a costat-o lupte grele

Szechényi nu insemnează alta decât că partida guvernamentală nu are oameni pentru posturile de ministri.

Şedinţele casei deputaţilor Ungariei sûnt amânate până la 15 Noemvre. Până la începerea şedinţelor, când se va desbate proiectul despre cualificaţiunea funcţionarilor, comisiunea finanţiară va desbate bugetul pe 1883 şi se vor într'unì delegaţiunile.

Presa germană vorbesce favorabil despre eventuala fortificare a Vienei.

Din Rusia în special din provinciile baltice ear vin sciri neliniscitoare. Germanii sûnt asupriţi de Leti.

Regimentul c. r. de infanterie Nr. 31

în bătălia dela Aspern în 22 Maiu 1809.)*

„Illustrirtes Wiener Extrablatt“ după cum am mai spus, ea notiţă despre strămutarea regimentului din garnisoana Sibiiului în cea a Vienei şi la ocasiunea aceasta presentează publicului una din episodele strălucite ale regimentului, care, după cum ḑice „I. W. E.“ s'a distins în toate bătăliile şi care a meritat a fi numit între regimentele cele mai brave ale monarchiei.

„În genere continuă „I. W. E.“ regimentul este cunoscut sub numele Benjovszki, cuceritorii dela Aspern, şi este un adevĕr foarte onorific, că toţi colonelii, cari au avut parte a fi înaintea inimicului cu fruntea acestui regiment, au câştigat cea mai înaltă distincţiune militară ordinul Maria Teresia.

„În ḑiua cea dintâiu dela Aspern regimentul n'a întrat în foc şi a petrecut noaptea spre ḑiua următoare în arme în linia a doua a corpului Hiller. Focul de pusci n'a amuţit nici preste noapte. Pe la 2 oare dimineaţa a devenit foarte vivace, reslăţindu-se încet cu încetul preste toată linia de bătălie. Scutit sub negură, maresalul Massena a întreprins primul atac şi în grabă a ocupat satul Aspern. Era la 5 oare când generalul Vaquant a părăsit satul, dar îndată după aceasta generalul Bianchi a atacat pe inimicul ce înainta cu impetuositate. Francezii trebuia sĕ se retragă; primind însĕ sucursuri noue au avut earăşi succese. Lupta era de amĕndouĕ părţile esacerbată, căci acum simţia până şi cel din urmă soldat importanţa satului Aspern. În sfĕrşit i-a succes lui Massena a se aşeḑa în Aspern şi de oare ce Francezii prin înaintarea lor continuă ameninţau a da ocol, şi muniţiunea încă era pe sfĕrşit a trebuit ca cele mai bune puncte de raḑim, biserica, cimiteriul şi casa parochială sĕ se lase în mânile inimicului şi corpul al şeselea sĕ se retragă vre-o câte-va sute de paşi.

Tot aşa fără de resultat a fost lupta la Esslingen şi împĕratul Napoleon conform planului sĕu înaintà cu puteri imposante, ca sĕ spargă centrul austriac. Archiducele Carol, care a dispus sĕ se continue atacurile asupra satului Aspern a ordonat înaintarea granatirilor de cătră Breitenlee, punêndu-se în fruntea bravilor sĕi cu steagul regimentului Nr. 15. Resignaţiunea aceasta a fermecat pe toţi până la cel din urmă soldat. Între strigăte de bucurie şi rivalisând în modul cel mai nobil au năvălit trupele asupra adversariului, care nu fu în stare sĕ ţină pept cu o astfel de bravură.

Generalul Bianchi a condus neîntrerupt lupta. Măcelul a întrecut ori ce închipuire. Lupta era mai cu samă cu baioneta şi cu patul puscii, ba nici petrile n'au fost desconsiderate. De patru ori au fost respinse atacurile Austriacilor şi de amĕndouĕ părţile s'au făcut o pausă scurtă. Atunci comandantul de corp LMC. bar. Hiller a comandat batalionului dintâiu Benjovszky sĕ dea asalt, care cu impetuositate selbatecă a înaintat spre cimeteriu“. „Ne împedecat batalionul întreg a trecut preste zid şi încăerânduse sângeros cu Francezii i au scos din cimeteriu şi din casa parochială împingêndui în sat.

Înimicii sĕ încercară de nou a pune mâna pe sat şi într'o masă compactă s'au apropiat de cimeteriu prin strada principală cu granatirii de gardă în frunte şi căror urmau mai multe batalioane de fusilieri. Trupele înaintate, cari se retraseră din satul ce era în flacări dinaintea forţelor superioare, s'au adunat la batalionul postat aproape de cimeteriu. Francezii luaseră din nou posiţiune în curtea parohială, în biserică, turnul bisericei şi în cimeter. Pe când batalionul dintâiu numai decât eară a început lupta, eară a dat ocol cimeteriului şi a prins mai mulţi oficeri şi granatiri de gardă, a sosit şi al 2 şi 3 batalion în pas de asalt. Cu puteri unite iute s'au pus la lucru şi contrariul perdu încet cu încetul din teren. Înverşunarea luptei crescù cu fiecare secundă şi când cimiteriul era în deplina posesiune a regimentului, s'a început măcelul în spaţiul sânţit al bisericei în curtea parochială, până şi pe scările cele înguste a le turnului bisericei din a cărui etagiuri mai înalte mai mulţi granatiri de gardă aruncau bani de aur şi de argint cu gândul că vor fi un tribut pentru pardonul dela învingătorii înverşunaţi.

Francezii încă tot nu sĕ lăsau de luptă pentru Aspern; opintirile lor mai departe însĕ s'au zădărnicit de vitejia regimentului Benjovszki, care sĕ susţinea cu stăruinţă la întrarea in sat. Atuncea se vedeau oficieri francezi plângênd de nĕcaz, că nu pot păşì înainte, atunci se vĕḑù generalul lor *Legrand* fără pălărie (o granată i o dase jos) şi ajutanţii lui culcaţi dinaintea lui, cum înfruntau cu înverşunare întărîtată proiectilele aducĕtoare de moarte — toată vitejia în zadar!

Soldaţii regimentului imprăsciaţi prin casele, ce ardeau se luptau cu baioneta şi cu patul puscei cu furie deplină şi desfrênată si părea că succesele câştigate numai măresc furia. Era greu în invălmaşala aceasta înfricoşată a găsì pe bărbaţii, cari se deosebiau prin virtute, erau toţi bravi....

Lupta turba încă în Aspern, când archiducele *Carol* a apărut în apropierea cimiteriului. „Bravo Splényi“ strigă archiducele colonelului regimentului, care in calitatea sa de brigadier şi prin cutezanţa sa personală a influenţat mult asupra atitudinei regimentului.

Colonelul Splényi însĕ, care doria sĕ vaḑă mulţămirea cea fericitoare înainte de toate atribuită regimentului sĕu, şi-a permis a depreca lauda preainaltă dela sine şi arătând cu sabia spre regimentul încă în luptă a respuns cu respect: „Alteţa voastră imperială — bravo Benjovszky!“

Cu toate că esacerbarea luptătorilor ajunse la culmea cea mai inaltă simţul de cameraderic n'a amuţit şi s'a esprimat aici cu deosebire dânduş toţi silinţa, ori şi ce grad sau şarge, a mântui pe cei răniţi şi pe cei periclitaţi de casele în flacări şi pornite spre dĕrimare....“

Din esposiţiunea aceasta din care am făcut acest estras, se vede că regimentul a avut în ḑiua aceea 1 oficier şi 37 morţi şi 9 oficeri si 157 ficiori răniţi.

*) Veḑi Nr. 115.

şi dta nu voiesci sĕ ajuţi pe surioara ce se luptă?

Raoul rĕspunse încet după o pausă:

— Da, sûnt gata.

Atunci deschise uşa, ca dênsa sĕ se poată depărta.

Era noapte întunecoasă, când dênsa eşì şi când inaintea ei iute o figură înfăşurată, care ascunse mica lampă ce ţinea în mână şi numai la depărtare de vre-o sută de paşi o deschise de nou.

Nu se putea vedè, decât o figură naltă, o umbră lungă şi lumina, carei se reversa tremurând acuşi aici, acuş acolo.

Figura se oprì la casa Barbarei şi bătú încet, închiḑêndu-şi earăşi lampa.

(Va urma)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Roman“.

„Din părţile Zarandului“ Octomvre 1882. Dle Redactor! Cred că atât M. O. DTa, cât şi stimatul public cetitor îşi va fi aducênd aminte de un articul de fond, scris din ansa unei corespondenţe „din părţile Zarandului“ în Nrul 143 al „Tel. Rom.“ din a. 1880; precum şi de o corespondenţă, „Din apropierea Crişului alb“ Zarand, Dec. 1880 Nrul 150 tot al acestei foi. Din acestea a putut sĕ vadă ori care individ cu simţeminte adevĕrate românesci, isvorul rĕului ce bântue poporul nostru, rĕu provenit nu din afară, ci dela fraţi.

E vorba despre scandalurile comise de preotul unit din Bucuresci, — despre cari s'a făcut „arătări“ la „forul competent“ de repeţite ori.

Însĕ ca on. public cetitor sĕ nu fie în rătăcire, că doară susnumitul preot sĕ se fi îndreptat şi respective părăsit de a mai comite scandaluri; — viu a Vĕ scrie — nu doară că aş avè plăcere a mĕ ocupa cu lucruri de aceste — ci numai din îndemnul acela, când vede omul poporul cel mai înainte liniscit prada desbinărei şi demoralisărei — şi în timpul de faţă. Cu toate acestea numitul preot e şi astăḑi „lumina lumei“ şi „sarea pământului“, întogmai ca ori care preot ce-şi împlinesce oficiul sĕu cu cea mai mare scumpĕtate. La susnumitul preot unit rola principală e „spirtul“ dela evrei, cu acesta face cuceriri în popor; căci dacă un preot — înţeleg pe cel gr. or. din părţile noastre — 'şi cere competenţa respect. stola, îndată i se ḑice: „dacă nu mĕ laşi mai lesne, mĕ duc la popa cel unit din Bucuresci“. Licitare formală minuendo! Poftim preoţime trăesce cu regularea stolei pe hărtie! Onoare escepţiunilor, cari pe la noi sûnt cam rari. Nu voiesc M. O. Dle Redactor a înşira la acest loc illegalităţi comise de preotul unit din Bucuresci (este şi altul gr. or. acolo), — despre cari — noi aşa credem cei de pe aici că Vener. Ordinariat va avé cunoscinţă, de nu dela organele sale subalterne cel puţin *per tangentem* din corespondenţa „Din apropierea Crişului alb“; — ci voesc a amintì tare scurt alt ceva, anume:

Se ordină unui alt preot unit din vecini a eşì în parochia Crişcior pentru de a lua de nou causa cu „unirea“ făcută în 1877 — când spiritele erau agitate cu promisiuni din partea preotului desamintit din Bucuresci — şi tot odată de a se consulta despre înfiinţarea parochiei unite şi respective despre repararea bisericei ruinate rom. cat. din loc.

Şi oare numai scopul sĕ se considere, dar mijloacele şi urmările nu? Oare prin acestea — se fericesce poporul românesc, şi cu acestea progresăm?

Eu aşa cred — şi fie-care suflet românesc crede, că poporul nostru are lipsă de lumină — şi respect. ca preoţi trebue sĕ avem în vedere moralitatea lui mai pe sus de toate. Unde se întêmplă astfel de scandaluri, descrise numai în parte în corespondenţa, carea a dat ansă la scrierea articlului din cestiune, precum şi în corespondenţa „Din apropierea Crişului alb“, apoi oare se mai poate vorbì de moralitatea si religiositatea poporului respectiv? Ferească Dḑeu!

Dacă ne vin necasuri din afară, scim că provin dela străini, însĕ barem noi între noi sĕ nu ne subminăm şi sĕ ne facem obiect de dispreţ altor naţionalităţi ce ne vĕḑ!

Moralitatea şi religiositatea poporului şi aşa scade pe ḑi ce merge, barem noi sĕ nu dăm ansă, ci din contră sĕ o propagăm, nu însĕ prin mijloace folosite de „nemernici“, de cari avem destui pe la noi, — ci prin mijloace tolosite de „cei chiemaţi“ şi respective de „cei aleşi“, faţă de cari tot respectul!

Încheiu acestea puţine cuvinte cu dorinţa ca sĕ ne dea — de nu oamenii — Dḑeu ca alte base de fericire sĕ punem poporului nostru în stadiul desvoltărei cu mult mai solide şi de altă natură, ci nu de acestea, cari le pun „nemernicii“ cu promisiuni şi cu „spirtul“ dela Evreu.

I. P.

Raport

asupra activităţii conferinţei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al X-lea Braşov al archidiecesei Transilvaniei ţinută în Braşov din 9—13 August st. v. a. c.

Conform circulariului Venerabilului Consistoriu Archidiecesan, prin care sĕ invită reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din districtul X. Braşov a participa şi a se intruni pe 9 August a. c. în conferinţa ţinêndă în Braşov, învĕţătorii numitului district se şi presentară în numĕr destul de frumos in una din salele gimnasiului român din Braşov.

Domnul director gimnasial Stefan Iosif, ca comisar consistorial, printr'o cuvêntare acomodată salutând în terminii cei mai călduroşi pe învĕţătorii întruniţi, arĕtând scopul şi însemnătatea reuniunilor preste tot, declară şedinţa de deschisă.

Adunarea ia cuvêntul d-nului comisar spre plăcută cunoscinţă esclamând de repeţite ori „sĕ trăiască“.

Conferinţa a ţinut 6 şedinţe. Reasumênd esenţa acelor şease procese verbale a le şedinţelor, resultatul tuturor agendelor, cu cari s'a ocupat conferinţa in aceasta sesiune, se poate reduce la următoarele momente şi puncte mai însemnate:

pct. 1. După alegerea nnui notariu ad hoc in persoana lui Ioan Dariu, învĕţătoriu in Satulung, presidiul ca comisar consistorial pune sub discusiunea conferinţei tema de sub Nr. 2 alin. a) din cerculariul Venerabilului Consistoriu archidiecesan şi adecă: „consultări, opinări şi eventual fixarea de principii referitoare la metoda învĕţămêntului religiunei în scoalele populare“.

Ad. 1. Înainte de a întra conferinţa in adevĕratul merit al acestei teme de mare insemnătate se propune alegerea unei comisiuni, care sĕ mediteze şi sĕ prelucre unele schiţe referitoare la această temă, ca acelea sĕ serviască ca substrat al desbaterei speciale în adunarea generală. Comisiunea se alege în persoanele Dlor. G. Belissimus, G. Ludu, C. Dimian, I. Străvoiu, şi I. Dariu.

Referentul comisiunei I. Strĕvoiu în şedinţa a V-a, ţinută în 11 August a. c. cetesce referada, carea se primesce cu puţine modificări. Conferinţa desbătând serios asupra principiilor pedagogice ficsate în referada Comisiunei cu respect la tema din cestiune, le adoaptă ca pe ale sale, după ce s'au făcut unele modificări nu tocmai esenţiale, şi cari în totalitatea lor sûnt de următorul cuprins:

1. Învĕţămêntul religiunei creştine în scoalele populare sĕ fie potrivit pentru fiecare copil şi folositor tuturor, sĕ cuprindă în sine material mărginit, raţional, în trăsuri generale pipăite, nu vast, nu desfăcut în toate amĕnuntele şi subtilităţile dogmatice.

2. Sĕ fie deşteptător, luminător, atrăgător, ca sĕ poată fi în stare a